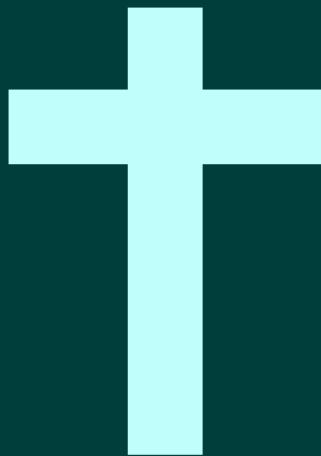

Hēwandam Hiek

New Testament in Woun Meu

Hēwandam Hiek New Testament in Woun Meu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: standard spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

f93ebb7a-0e54-5698-b564-14e525ed9c9f

Contents

MATEO	1
MARCOS	58
LUCAS	95
JUAN	159
HECHOS	201
ROMANOS	255
1 CORINTIOS	280
2 CORINTIOS	304
GÁLATAS	319
EFESIOS	328
FILIPENSES	337
COLOSENSES	343
1 TESALONICENSES	349
2 TESALONICENSES	354
1 TIMOTEO	357
2 TIMOTEO	365
TITO	370
FILEMÓN	374
HEBREOS	376
SANTIAGO	395
1 PEDRO	402
2 PEDRO	409
1 JUAN	414
2 JUAN	420
3 JUAN	422
JUDAS	424
APOCALIPSIS	427

SAN MATEO

Maach peerd^λ haaujem Jesucristo higwia jöoi Mateoou p'ā p^λatarr

Chi p'ātarr. Hich mág libro p'ātarr wounpaita Mateo ha t'ārnaa hīchab Leví ha t'ār sīejim, Jesús dxi hi bā hogd^λba wēn^λrraaajerr k'^λan heem hāb. Jesú dxi k'apeerk'aju naweran sīi Romaan gobierno hat'ee hōrag dēbpaar jēeujem p'idaagta wai sīejim.

Chijā k'^λan hat'eeta p'ājī. Mateoou mág libro p'ātarran judionaan hat'eeta p'ājim, hajapcharan hich meeun hat'eema. Judionaanau warrgarwe Hēwandamau woun hāb ham hee Reik'amk'īr p'āiju jaaujerr k'ap^λ narr haawai haata nāajeejim haajem. Hich maata judionaanau hamach meúa “Mesías” haajeejim, maimua griegonaan meúa “Cristo” haajeejim.

Mam^λ mag hamau hi nāajerrta ya Jesús Mesíask'a pierrwaijā judionaan chi pörnaanau pōd bāl^λrjā hi k'aug haubajierram. Maguata sīi jūrram k'^λnaun, “Jā sīi maestro k'abahab” haawai, deeum k'^λnaun jūr, “Jā sīi Hēwandamau hich hi jaupibaawai hōrag jaaujem k'abahab” haajeejim. Mam^λ mag nām hee hāaur k'^λnaun chadcha Mesías gaai hi t'^λajeejim haajem. Hōrau mag k'augba hi jaaujerr haawaita Mateoou mág hēsap p'ājim, hag gaai hich meeunag Jesuu chadcha mag hamau Mesías nāajerrau ha k'ap jawaag.

K'an jawaag hajī. Mateon hich Hēwandam Hiewaa Jesús dīicha narrarr haawai hirua mag nem jaaumamjā chadcha hich jāg^λaucha hūrwi hirua nem wau nārrarr hich daúacha hoojerrta jūr jaa sim. Mag hich jāg^λaucha Jesuu hiek'amatarr hūurjerr haawai haata hich meeunag k'ap hamk'īr p'ājim (5:1–7:29; 10:1–42; 13:1–53; 18:1–35; 24:1–25:46). Mam^λ hārcha hirua hōrag k'ap hapim k'^λsi sierran Jesuuta chadcha hōrau nāajerr Reik'a bēetarr haawai hi hiek hāk'a nāmuuta hichdēu jaaujerrjō Hēwandamagta hād^λraa dich t'^λār hee chi Pōrk'apiju haai nām hajim. Maata hārcha t'umaam k'^λnaag k'ap hapim k'^λsi sīejim.

*Jöoin Jesucristo dau naweram k'^λan
(Lc 3:23-38)*

¹ Mua pārag hīg'ak'im, jāga warrgar David reik'a sierrjō, Hēwandamau jūrr hich Hiewaa Jesucristoogta mág durr gaai chi Pōrk'amk'īr hichdēucha p'ājī. Mag Jesucristojā mag rey David k'ararr hag chaain hewagam k'^λan dēn hajim ha k'ap hamk'īr, hag nawe jöoi Abrán k'ararr siejerr haigmua hewag pawi k'^λeb chi Jesús t'aabatarr haig pārag jaauk'im.

² Maataa, hich jöoi Abrán, Isá haai hajim hanaabá;
maagwai, Isá jūrr Jacob haai;

Jacob jūr Judá haai.

Mam^λ mag Judá hich happai k'aba, tagam hich k'odnaanpa doce naajim haajem, hich k'urau, hich jöoi Jacob chaainpai.

³ Mag hich Judá, Fares haai hanaa hīchab Zara haai hajim haajem; ham hād, Tamar ha t'^λr sīejim haajem.

Mag Fares, Esrom haai hajim;
maagwai chi Esrom jūr Aram haai.

⁴ Hich Aram, Aminadab haai hajim haajem;
maagwai chi Aminadab jūr Naasón haai.
Naasón jūrr Salmón haai hajim haajem.

⁵ Chi Salmón, Booz haai hajim haajem, Rahab dāím;
maagwai chi Booz, Obed haai, Rut dāím.
Obed jūrr Isaí haai hajim haajem;

⁶ maagwai chi Isaí jūr mag rey David k'ararr hag haai hajim haajem.

Mag chi rey David, Salomón haai hajim haajem, Urías juu heem hāli k'echeu hautarr dāím.

⁷ Salomón, Roboam haai hajim haajem;
maagwai Roboam jūr Abías haai;
maimua chi Abías jūrr Asa haai.

⁸ Hich Asa, Josafat haai hajim haajem;
maagwai Josafat jūrr Joram haai;
maimua chi Joram jūr Uzías haai.

⁹ Uzías, Jotam haai hajim haajem;
maagwai chi Jotam jūr Acaz haai;
maimua Acaz jūrr Ezequías haai.

¹⁰ Chi Ezequías, Manasés haai hajim haajem;
maagwai Manasés jūr Amón haai;
maimua chi Amón jūrr Josías haai.

11 Chi Josías, Jeconías haai hajim haajem.

Mag chi Jeconías k'od hābam k'ān k'apan sīejim hanaabá, maach jōoin israelnaan Babiloniapienau hamach durrag pārk'a harr nām jaar.

12 Mag ham chik'amnau hamach durr pārk'a harrtarr k'ur, Jeconías chaai paarpajim haajem.

Ma, Salatiel ha t'ārjim haajem, Zorobabel haai.

13 Hich Zorobabel, Abiud haai hajim haajem;

maagwai chi Abiud jūr Eliaquim haai;

maimua chi Eliaquim jūr Azor haai.

14 Hich Azor, Sadoc haai hajim haajem;

maagwai chi Sadoc, Aquim haai;

maimua chi Aquim jūr Eliud haai.

15 Chi Eliud, Eleazar haai hajim haajem;

maagwai chi Eleazar, Matán haai;

maimua chi Matán jūr Jacob haai.

16 Chi Jacob, José haai hajim haajem.

Mag Joseeta, María jaai hajim hanaabá;

maimua chi María, Jesús hād.

Mag Jesuuta maadēu hich Hēwandamaucha pāiwia bēejim haajem hag Jesuu,

hamach peerdā haumk'īr warrgarwe hōrau nāajerr.

17 Wajapcharan, mag jōoi Abrán k'ararr sīr haigmua hewag pawi David reik'a sīsiju jaar pa nām haar, catorce generaciones dichjim hanaabá. Mag David sīsiewaim haigmua hewag nassi pawi maach jōoin israelnaan Babiloniapienau pārk'a harrtarr jaar pa nām haar hagjō catorce generaciones dichjim haajem. Mag maach jōoin Babiloniapien durr narr haigmua hich Hēwandamaucha pāju jaaujerr hewag nassi pawi t'aabachē nām jaar pa nām hora hagjō catorce generaciones dichjim hanaabá; hajapcharan maach Pör Jesús t'aabachē nām jaarma.

Jesucristo t'aabatarr

(Lc 2:1-7)

18 Mag Jesucristo t'aabatarran māgta hajim haajem:

Chi María, hewag pawi hi hādpaju, ya Joseeu hiek dee wai sīejim haajem, hag dāi paag. Pari mag sīi hiek dee wai sīewai hat'g aag dāijā k'aba nānta bi hee pabaadējim hanaabá. Pari ma chan chik'am dēnjā k'aba, hich Hēwandam Hak'arauta hich hiiu haawai mag hi bi hee papijim hanaabá. 19 José chi jaai pajuun Hēwandam dau na nem hagchata waaujerr haawai, sīi warre hich hāai chi t'et'emnaanag jaauju k'āyau, hichta warag sīi k'īuu hōbērju k'īirjubaadējim haajem. 20 Ya hirua mag pāaju k'īirjubaadēmta, Hēwandam chog hāgt'armua bēewi hirig, —José, David k'ararr chaain hewagam k'ān bi heem, hoob pāch hāai pāaju k'īirju chiram hajim hanām. Jāg chaai hirua bi hee wai sim chan deeum dēn k'aba, hich Hēwandam Hak'arauta jōorpitarr k'abahab hajim hanām. 21 Mariaau jāg chaaidam hat'aawai hi t'ārdam Jesús ha t'ārbā. Hi t'ār magta t'ārju, hichdēuta hich p'ōbōr hamach pekau hee t'ānām peerdā hauju haawai ha jaaumajim hanaabá chi Hēwandam chogau.

22 Mamā t'um mamagk'arran, hich hi jaaujem k'ānag maach Pör Hēwandamau p'āpitarr gaai jaau simjōo hōbēberg mamk'īrta magpibajieb. Mag hirua p'āpitarr gaai mag sim:

23 "Hāai hōr meraa k'itām bi hee pawi chaai hooju.

Mag chaai t'ārdam Emanuel ha t'ārju" ha p'āsim.

(Is. 7:14)

Mag Emanuel ha simān, "Hēwandam maach dāi sim" haawai.

24 Maimua mag chi José k'āi werba t'ānaawi dauk'anpawi p'iidābaadeeu, Hēwandam chogau hichig jaautarrjō tag María pāaju k'īirjuba, hich mag hag dāi sīsijim haajem. 25 Pari mag hag dāi ya hich hāai k'wai sīerjā, chi chaai hauba nāwe chan José bālrjā hich hāai dāi k'apes haba haajeejim hanaabá. Ya maimua chadcha chi Hēwandam chogau jaautarrjō chi chaaidam hat'aawai, Joseeu hi t'ārdam Jesús ha t'ārjim haajem, hichig t'ārpī jaautarrjō.

2

Hedau hōbeerjem bi garmua reinaanau chaai hoot'urtarr

1 Mag Jesús t'aabaawai p'ōbōrdam Belén hanām heeta t'aabajim haajem, Judea durr. Mag jaar Herodeeta mag Judea durr reik'a sīejim haajem. Hich mag jaar hīchab k'īirjug k'āug hat'ee chi machnaan magonaan hanām k'ān hedau hōbeerjem bi garmua bēejierram haajem, Jerusalén p'ōbōrōg. Mak'ān, hedjā heem p'īdāgtā estudiejem k'ān hajim haajem.

2 Mag bēewi bardatk'achēwi, judionaanag, —Pāar rey t'aabatarr, ȳamta wai nāma? Hi t'aababarm jaau sim p'īdag maach daúacha hootarr haawai hiita marau jār wēdurumgui haajeejim hanām, hiita judionaan reik'aju haawai hi hajaug t'ō hiek'aan.

³ Mag judionaan rey t'aababarm hanam hūr hat'aawai chi rey Herodes warre k'ak'aismjō haadéjim hanaabá. Mag nám dxi tagam k'lan chi Jerusalenpienjā jágderraata hap'öbaadéjim hanam. ⁴ Magbaawai chi rey Herodeeu p'adnaan chi pörnaan t'um Moiseeu Hēwandum hiek p'á plarr jawaag chi machnaanpa t'ärk'lanpäiwia hamag, —¿jamta mag warrgarwe Hēwandumau páiju jaaujerr t'aabaju haajé? hajim hanam.

⁵ Magbaawai hamachdēu hirig, —Judea durr p'öbördam Belén hanam heeta t'aabaju haajem hanaabahab, hich magta Hēwandum hich hi jaaujim Miqueas k'ak'itarrag jaaupitarr haawai hajim hanam. Mag hirua jaautarr hiek gaai,

⁶ “Páar, Judá durram p'öbördam Belenpien, páran chadcha k'apan k'aba durrum.

Mag durrab mam, páar hee hāb t'aababarmuata israelnaan mā hōork'a t'lanm k'lan gobernaaju haawai, pāach durr hagiö p'öbör t'lanm hee páar p'öbör chan chi serbiibam k'abam” ha p'á simgui hajierram hanam, chi Herodeeg. (Mi. 5:2)

⁷ P'adnaan chi pörnaanau maestronaan dñimua hichig mag jaubaawai, chi rey Herodeeu jürr mag chi magonaan hed höbeerjem garmua bëetarr k'lan hamach happai t'ärk'anaa wajap'a hichig jaaujipim hanaabá, jäägwaichata mag p'ídag hamau hoo naají. ⁸ Mag wajap'a hichig jaaupinaa chadua hamag, —Hīsin chad hēréubaadéj hajim hanam, Belenag. Hēréubaadéwí t'umaa jéeu hoopetat hajim hanam, wajap'a mag chaai k'ap haag. Maimua ya pāachdēu wajap'a k'ap'na naisiewai mau mā haar hiek p'libap'lit, muajā mawia hīchab páar dñjö hi hajaug t'ö hiek'aimaag hajim hanaabá, juau hogt'om.

⁹ Mag chadcha chi rey Herodeeu hamachig jaautarra jág t'öba hēréubaadéjim haajem. Mag wétumua, warrcha hamach t'agdawai hamachdēu p'ídag hootarrta deeu hūwai ham na p'uú jöisijim hanaabá. Magbaawai hag hēdee hoo warrmama, ya chi chaai sim haig pabaimaawai, hag hár hedjá hee bar jöisijim hanam. ¹⁰ Mag hamach chi magonaanau chi p'ídag hoo hat'aawai honee hap'öbaadéjim hanam. ¹¹ Mag barwia, chi chaai k'érarr haar dubnaa hooimaawai, chadcha chi chaaidam hich María dxi hooimajierram hanaabá. Magbaawai hag k'írp'ee jíepör p'öbk'anah hajaug t'ö hiek'ajierram haajem, hich reik'aju higwi. Magnaa hamach nem wai bëetarr heem p'ír maimua incienso mirra dxi t'ü'p'a k'it'eem haunua hirig deejierram haajem. ¹² Mag hagt'a ham haig nám hee, hich chi Hēwandum chogau k'ääi k'örg hee tag hamag Herodes gar dichpiba jaautarr haawai, hag garjä dichba, deuum k'ad garta p'árdla dichwi hamach durrag wétierram haajem.

Egiptoog chaai dár harrrat

¹³ Mag chi magonaan hēréutarr k'ur Hēwandum chogau deeu José k'ääi k'örk'api hauwia hirig jaaujim haajem, Herodeeu chaai t'öpöýaaag járpíju. “Mam magju nawe p'iidatk'awi jöpk'aa chaai dxi Egiptoog hēréubaadé” hajim hanaabá. “Mua jaubam haig chan hoob mammua bëemiet” hajim hanam.

¹⁴ Magbaawai José dauk'anpawi, chadcha hag bärre nem k'ír k'augwia, hagt'a hëspaju wají náwe, jöpk'arraa hamach chaaihat'aadéjierram haajem, Egiptoog. ¹⁵ Mammua da bëeba, ya chi Herodes meebaarédm ha hürbaawita deeu bëejierram haajem. Pari mam mag chaai harrrattra, maan maach Pör Hēwandum hich hi jaaujim Oseas k'ararrag jaaupitarrjö hamk'ír hajiebma. Magju higwia chi Oseas k'ararrag Hēwandumau, “Egipto durrmuata mua mach Chaai t'ärpäju” ha p'ápijim. (Os. 11:1)

Herodeeu chaain k'échpi jaautarr

¹⁶ Herodeeu chi k'írjug k'ap'am k'lan ná sim hee, hīchab k'aug hat'ajim haajem, ya jürr deuem k'ad garta p'árdla hēréubaadém. Mag hich k'ügurbapäawai, k'ír machgau warm k'lanu hichig jaautarr k'írjuna, Belén p'öbör heem chaain maimua hag bigaau p'öbördam nánpidam heem chaaindampa t'umaa aña numiiumua heegam k'landam k'échpi jaaujim hanaabá. ¹⁷ Mag k'échpi jaautarran, maan mag chaaihöbarm gaaimua Hēwendumau hich hi jaaujim Jeremias k'ararrag p'ápitarr gaai jaau simjöta hajim. Hirua p'á plattarr mag hajim: ¹⁸ “Ramá p'öbör hee hläi bëep jëhba hök'írjug machgau hidawaa hläapép' k'aju. Ma Raquel hajim, hich chaain hewagam k'lan hat'ee bëewai.

Mag sim chan par k'ír jásenk'a námjä k'íupaba, waragta bëe t'anaaju hich chaaindam hötarr hat'ee” ha p'á sim Hēwandum hiek gaai. (Jr. 31:15)

¹⁹ Pari chi Herodes meetarr k'ur, hagt'a chi José mam Egipto nám hee, Hēwendumau hich chog p'áwi k'ääi k'örk'a t'lanm heeta hirig, ²⁰ —José, p'iidabá haichéjim hanam. Chaai t'ooj hék'a narr k'lanjä hamachta ya k'échp'öbaadeewai ya deeu pāach durrag chaai harrju haai námguí hajim hanam.

²¹ Magbaawai José p'iidawia Jesudam dxi chi hädpa deeu hūwai Israelag bëejierram haajem. ²² Pari mag chi rey meebaraadeewai, chi hiewaa Arquelao ha t'är sierrtä jürr Judea durr hich haaijö reik'a sísim ha hürbaawai, hagag maju hök'ajim haajem. Mag nám hee hīchab deeu Hēwendumau k'ääpi hat'aawai, Hēwandum chogaujä magag mapiba jaautarr haawai jürr Galileaagta hēréujim hanaabá. ²³ Galilea durr barwi, sii k'ajap'a

Nazaret p'öbördamagta wëtwi, mamta naaimajim haajem. Pari mag Nazaret p'öbör heeta naaimarran, maan Hëwandamau hich hjaumienag jaaujerrjö, Jesús Nazaretpierr ha t'ärju harr haawai hajima.

3

*Juan chi hőor pör choomieu Hëwandam hiek jaau nərrarr
(Mr 1:1-8; Lc 3:1-9,15-17; Jn 1:19-28)*

¹ Warrcha Juan chi hőor pör choomieu Hëwandam hiek jaubaadëm jaar, Judea durr bñlrljä hőor chukag heeta sñejem haajem. Mam hich sim haar hőor maawaita hamag jaaujamua, ² "Pääch k'aibag häsie hewag k'irjuvia Hëwandamagta chugpaapi jéeubat'ñ" haajeejim hanam. Magna hñchab, "Ya maigmua jöpcha hich Hëwandamau maach t'umaam k'ñnl Pörk'apiju maach hee pñjü" haajeejim hanaabá. ³ Mamaa Juanau mag jaau nərraju higwiata chi Hëwandam hi jaaujim Isaías k'ararrau Hëwandam hiek p'äawaijä mag p'äjibma:

"Woun hñb hajappai hőor barba haajem haar sñejemuata, hich haar hőor barbaimaawai,
'Maach Pörön ya bëeimal sim' ha jaau nərraju."

'Hi bëeju nawe pääch t'är k'ir k'augbat' haju, 't'ärasha k'osi hi hiek hñk'aag' " ha p'ä sim.
(Is. 40:3)

⁴ Hich chi Juan k'ajüa camello k'aar dënta k'a sñejim haajem; maaggwai hi hñi jñajemjä nemhëu dën hajim haajem. Hichin pabx hee haspitjö sim langosta hanamta pa miel dñi k'o nərram hiiuta sñejeejim haajem, tag deeum nem k'oojem chuk'u haawai. ⁵ Hirua mag jaau nərram k'aug hat'aawai, Judea durram k'ñnl Jordán higaau joobaajerr k'ñnl dñi Jerusalenpienpa hi hiek hñraan bëejejim haajem. ⁶ Mag bëewia hamach peka Hëwandamag chugpaapi jéeubaawai hichdëu ham pör choop'äimaajeejim haajem, Jordán hee.

⁷ Pari Juanau hoowai hich haig Moiseeu Hëwandam hiek p'ä pñatarr wajapcha haark'ajerr k'ñnl k'apan bëe t'ñlam dñi hñchab tagam k'ñnl chi machnaan saduceo hanam k'ñnlpa bëe t'ñlam hoobaawai, hamag magjim hanam:

—Chi k'aibagnaan, ¿k'aiu pärag jaauwai Hëwandamau maach hi hagk'am hed sñi pör chootarr gaaimuapaita pääar hi juu machag hñwatbaju ha jaauj? ⁸ Sñi pääch pör choopi nəmuapaita chan hirua pääar haubam hajim hanam. Hëwandam juu machgau dau hap'ññ hamap'ñ nñm k'ai, pääch k'aibag t'umaa häsie hewag k'irjuvia, Hëwandamag hisegpi jéeuwia, chadcha Hëwandam hiek hñk'ajjem k'ñnljö habat hajim hanam, pääch k'apeen dñjä. ⁹ Hoob pääru chik'ämnaan dënjö, päächjä warrgar pääch jöoi Abrán k'ararrjö Hëwandam dñi k'apeerk'a nñm hawi, "Maran Abrán chaainau; mag hi chaaink'a nñmta, ejäga Hëwandamau mag maar dau hap'ññ hapibarju?" ha k'irjumiet hajim hanaabá. Sñi mag Abrán chaaink'a nñm gaaimuapaita mag hñgt'ar hñbeerjem hak'iin, mokdau mág t'ñlamjä Hëwandamau hñrag paap'ñwia, mñk'ñnljä hñchab Abrán chaainau haju haai sim. Mamaa mag Abrán chaain char hawiajä hichiita Hëwandam juu machag hñwatal k'aba hñwatju. Mag k'ñch k'aba nñm k'ai, pääch k'aibagta warre Hëwandamag hisegpi jéeubat hajim hanam. ¹⁰ Pärau k'ap'ñ naabá, nemjñrjä k'äigbaman t'u wérpmajem. Hich hñgiota hajugui hajim hanam hñchab Hëwandamau pääar dñjä. Ya hirua pääar chachimä sim. Har hñb hñwatal k'aibag hisegwia Hëwandamag chugpaapi jéeuba nñm k'ñlnan, har pa t'up'ñwia jñser haadee hñrpäi nñmjöta haju hich Hëwandamau ham dñi. ¹¹ Mua chan pöd pääar t'är wajaug paa haubam. Hëwandamagta pääch k'aibag chugpaapi jéeubaawai muan sñi dödamaupaita pääar pör choo chir'ñngui hajim hanam. Pari mñ hñudee hñb hurumän chadau mñ k'ñajä juu t'eeg hñrpai sñewai, jäguan chad Hëwandam Hak'aarjä pärag deewi pääar k'aibagjä hñtdau hee warre hñrbap'ñmjöta haju hajim hanam. Ma chan mág chir'ñm haig sñi hi chogk'aagpajä serbiibata chir'ñngui hajim hanam. ¹² K'ir k'ap'ñ habat hajim hanam: Hi bëem hed hi hiek hñk'a nñm k'ñlnan, arroz pöm p'ierrwia wajap'a hñk'a t'ñplñubarmjöta haju. Maaggwai hi hiek hñk'amap'a harr k'ñnl, jürr chi arroz bñ t'ñtarrra sñi hñbamag päärdñnaa hñrbap'ñmjö haju. Magbarm chan hñtdau t'ño k'augba sierram heeta hich Hëwandamaucha bark'ñlpñijugui ha jaaujeejim hanam Juanau hich haig bëe nñm k'ñlnag.

*Juanau Jesús pör chootarr
(Mr 1:9; Lc 3:21-22)*

¹³ Biek hñb Galilea durrmuia Jesús Jordanag majim haajem, Juanau hñb pör choo sñerr haar hichjä hñgi Juanag hich pör choopien. ¹⁴ Mag mawia, hich pör choopienta bëejim habaawai, Juanau hi pör choomap'apaim hiek'au hirig, —Pächdëuta mñ pör chooju haai chir'ñmta mag muata pñ pör choobaadëjupá hajim hanam, Juan garmua.

¹⁵ Magbaawai Jesuu, —Hidëu magma hajim hanam. Hichiita maadëu Hëwandamau jaau simjö hi hipierr t'umaa nem wauju haai naabahab hajim hanam.

Magbaawai Juanau, —Magan chadau hajim haajem.

¹⁶ Mag, chadcha Juanau hi pör choopäijim haajem. Mag hich pör choobapääawai, durr waaidanaa hoowai, hedaujäata weeuđbaadäm heemua Hēwandam Hak'aar duburjöö k'itamta bëewia hi gaai jupchëjim haajem. ¹⁷ Magbarm hee hīchab hāgt'armua woun hiekjö, "Mäla mä Chaai mächdëu jäsehne wai chitamlu; hi gaaimua mä honee chirajemgui" habarmjä hürjim hanaabá.

4

*Dösätau Jesú斯 k'ügur hauju hēk'atarr
(Mr 1:12-13; Lc 4:1-13)*

¹ Maimua hich Hēwandam Hak'araupai Jesú斯 warp hōor chukag chäli warrjim haajem, hich garmua mepeer pödju k'ap'ä sierri haawai juau hogt'om mam chi dösätag hich k'ügur hauju hēk'apieg. ² Mam hich happai cuarenta días y cuarenta noches bälärjä t'ach k'öba chirajim haajem. Maimua k'ääi K'apan mag dichdimaawaita, hi hiek hi jäsöö haadéjim haajem. ³ Magbaadäm heeta dösät chi dau lök bëejim hanaabá, hi himeerk'a hi k'ügur hauwia Jöoi dau na nem k'aigbam waupiju hēk'aag. Mag bëewi hirig, —Pä chadcha Hēwandam Hiewaa k'ai, magan mä dak'ir mokdau mag t'anam panag paabapxi haichëjim hanam.

⁴ Pari hichig magbaicheewai jürr hichdëu chi dösätag, —Hēwandam hiek p'ä sim gaai jaauwai, "Sii t'ach k'öju happai k'ap hamk'ir hirua maach hompaabajim" ha sim. "Hirua maach hompaatarran, t'ach happai k'irjuju k'ääi, hich hipierraas wénrramk'tirta maach hompaajim" ha p'ä sim ha chirajim haajem hirig.

⁵ Mag hijëjëb naawi, chi dösätagta Hēwandam Hak'araau hädvaraas Jesú斯 harrprijim haajem, Jerusalenag. Mag hat'aadëwi, Haai hi jëeujem dihëu hár hāgt'aa harrnaa, ⁶ hirig magjim hanaabma, chi dösätau:

—Pä chadcha Hēwandam Hiewaa k'ai, magan mag hee baubaad hajim hanam. Pä chig haba k'abahab. Hēwandam hiek p'ä sim gaai, "Hich Hēwandamau hich chognaan püju" ha sïebahab hajim hanam, "pä t'la wénrramk'ir." Maagwai mag hee pä baudak'iinjä, "hamau sii hamach juu heeta pä jääu haubajup, buju haimaau pä chig ham hugua." Baubaad! hajim hanam, chi dösätau hirig.

⁷ Magbaawaita jürr hichdëu chi dösätag, —Hīchab Hēwandam hiek p'ä sim gaai jaauwaijä, "Hēwandamau chadcha pääch t'äaju hawi hoob nem parhoob hamiet" ha sïebahab ha chirajim haajem hirua.

⁸ Maimua häbmiecha paawai deeuu chi dösätaupai durr pöoma sim gaai hi harrjim haajem. Mag durrsi gaaimua dawaa durr warp'am magwe t'um hag gaai nem t'anam däi nirig hoopinaa, ⁹ —Pua mä bäl'arr p'öbk'anaa märgata Hēwandamagmjö jëeumala, har pächdëu nem hoo sim t'umaan mua pärägtä deejugui hajim hanaabá, chi dösät garmua.

¹⁰ Mäma mag näa paawaita Jesuu hirig, —Hēwandam hiek p'ä sim gaai jaauwai, "Pää Pörön Hēwandamau; häba hirigpaita jëeubat, maimua häba hi hiekpaita hipierraas habat" ha sim. Magnaa mag sïebnaa pädëu pächtä jöpk'aa mä haigmua siiubaad ha chirajim haajem hirua.

Mag, bälärjä hi hipierraas habajim hanaabá Jesuu.

¹¹ Magbaawain chadau chi dösät siiubaadeewai hi hiek hich happai chirsijim haajem. Mag hich happai haadeewai Hēwandam chognaanauta hāgt'armua bëewi häu hi k'ir jäsenk'a naaichëjim haajem.

*Jesuu warrpem Galilea durr Hēwandam hiek jaaubaaderr
(Mr 1:14-15; Lc 4:14-15)*

¹² Juan chi hōor pör choomie ya cárcel deg p'äär wai nám ha hürbaadeewai, Jesú斯 Galileaag majim haajem. ¹³ Pari hich bääutarr p'öbör Nazaret heepai sïeba, warag Capernaumag petajim haajem, t'arrdö higaa joobaan, warrgar maach jöoin Zabulonnaan Neftalinaan däi joobaajerr durr. ¹⁴ Pari mag hi mam matarran, Hēwandam hi jaaumie Isaías k'ararräu p'ä parr heyaa höbërmk'ir hajim. Mag hirua p'ä parr gaai mag sim:

¹⁵ "Zabulonnaan joobaajerr perás maimua Neftalinaan joobaajerr perasta hōor peerdaju woun nüraju" ha sim, "Jordán higaa t'oom higar, p'üas higaa, maimua k'leb Galileahee judionaan k'abam k'ünn joobaajem haram magwe.

¹⁶ Magbaawain sii k'ü t'anam hee naajerr k'ünn haarta hôt bä harar haimamjöta haju. Peerdaju k'augba haawai pöd hāgt'ar höbërbaju haajerr k'ünn hat'eeta hedau haardabaađämjöta haju." *(Is. 9:1-2)*

¹⁷ Magtarr haigmua Jesuu hich Haai hi jajawagmamua, "Pääch k'aibag hisegwia, Hēwandamagta chugpaapi jëeubat, maimua hirigta hädvaraas pääch Pörk'apibat" haajeejim haajem hõrag.

*Dō h̄amien jayap Jesuu hich d̄ai p̄'e harrtarr
(Mr 1:16-20; Lc 5:1-11)*

¹⁸ Biek hāb Jesūs t̄rrdō Galilea higaau n̄rramua, hōor numí hooimajim haajem. Mak'lan k'od hābam k'lan hajim: haaijā hāba, hādjā hāba. Ham t̄xr, hāb Simón hajim, hich mapai hīchab Pedro ha t̄xr sīejim. Maagwai hābak'ai Andrés ha t̄xr sīejim. Hamach dō h̄amien harr haawai, hirua hooimaawai, hatarraai bar k'odjōrajim haajem. ¹⁹ Mag hoobaimaaawai Jesuu hamag, —M̄ d̄ai wēttarau hajim hanam. Hich jāg pāach mag sīi dō hā gaipai n̄lmjō, mag hatag jūr m̄ hiek hōrag jaau gaipaita n̄lisijugui hajim hanam hamag.

²⁰ Magbaawai hamach hatarraai p̄'ep̄lawi chadcha hi d̄ai hērēubaadējim haajem.

²¹ Maimua mag Galilea higaau mamua hag hatag deeu hūwai hōor numí hooimajim haajem, hagjō hābam k'odpai. Mak'lan Santiago hajim haajem Juan d̄ai, jōoi Zebedeo chaain. Mak'lanjā dō h̄amien harr haawai, hirua hooimaawai, hamach red t̄rrdō sīsid̄lmta k'a naajim haajem, bote hee hamach haai d̄ai. Mag hoobaimaa, mak'lanagjā Jesuu, ²² "M̄ d̄ai wēttarau" habarm bärre sīi hamach redjā k'augba, bote d̄ai hamach hayag p̄lawi hi d̄ai wētjim haajem.

*Hōor pōm t̄n̄lāmag Jesuu maach peerdāajem hiek jaautarr
(Lc 6:17-19)*

²³ Mag n̄rramua Galilea higaau Jesuu jaau p̄llrdā n̄rrrajeejim haajem, p̄öbördam k'ēk'ēdām hee judionaan Hēwandam hiek jaaujem di sīsid̄lmpier. Mag jaau n̄rramua maach peerdāajem hiekta jaauua hīchab Hēwandamagta dich Pōrk'apiju haai n̄lm haajeejim haajem. Mag n̄lm d̄ai hōor hamach k'amor machagpierr hich haig wai bēe n̄lman monaaup̄inaa sīi k'a mamachdöga chugpaap̄i maajeejim hanaabā. ²⁴ Siria durram magwe Jesūs mag n̄rramua bū wējorr haawai, hōor k'amor machag k'irpierram k'lan hīhaig waibēejim hanaabā: sīi k'ajap'am k'amor machag paraam k'lan, k'a mamachdög paraam k'lan, dōsāt bēn paraam k'lan, pōr bēnmie paraam k'lan maimua bā wa juu k'ājā jāserm k'lanpa waibēemam, Jesuu monaaup̄i maajeejim hanaabā. ²⁵ Hōor pōoma Galilea durram k'lan, Decápolis durr p̄öbör n̄laidam heem k'lan, Jerusalenpien, Judea durram k'lan maimua Jordán hi hatag hed höbeerjem garm k'lanpa Jesūs hēudee pos haajeejim haajem.

5

*Durrsī gaai hich Haai hiek jaauamua chijā k'lananta honee haju haai n̄l ha jaautarr
(Lc 6:20-23)*

¹ Mag hōor pōm hich hēudee nood̄baadēm hoobaawai hich Jesūs warag durrī gaai waaidā hōbērwi hoo sīsijim hanam. Magbaawai hi k'apeen hi d̄ai wēn̄rrraajerr k'lan hich bigaau hohood hap'ōbaadeewai ² jāga chadcha Hēwandam d̄ai hajap'a wēn̄rraju haai n̄l ha jaauamua magjim hanam, t'umaam k'lanag:

³ —Pāar har pāach k'aigba n̄lm k'ap Hēwandamagta pāach heeg hoopim k'ōsi durrum k'lan, honee habat hajim hanam, pāchta hi d̄ai hāba jooba wēn̄rraju haawai.

⁴ Pāar har pāach pekau pōm n̄lm k'aug hauwi hōk'irjunaa Hēwandamagta chugpaapi n̄lm k'lan, honee habat hajim hanam, hich Hēwandamauta pāar k'ir jāsen'awi pāar k'ir honee hapiju haawai.

⁵ Pāar har bālār habarm gaaimua meeuk'aba k'ir t̄uu Hēwandamagta pāach d̄ai hichdēu hampierr hapiejem k'lan, honee habat hajim hanam, pāach mag n̄lm paar hirua durr hīiur deeju ha simjā pāachdēu jāaju haawai.

⁶ Pāar har Hēwandamau waupim k'ōsim nem wawaagta jāsog t̄lānlāmōnaa hōbichag t̄lānlāmōnaa k'lan, honee habat hajim hanam, mag nem wajap'a waum k'ōchk'a n̄lm k'lan juagta Hēwandamau d̄ai hoojeeawai.

⁷ Pāar har wir haig pāach k'apeendamjā dau haug k'aug paraa haajem k'lan, honee habat; pāachdēu ham d̄ai jāagjem paran Hēwandamaujā hagjō pāar dau haug k'aug paraa hajugui hajim hanam.

⁸ Pāar har t̄āar hajap'a n̄lm gaaimua hāba Hēwandam dawagaata nem waaujem k'lan, honee habat hajim hanam, pārauta pāach mag n̄lm gaaimua Hēwandam k'ir hooju haawai.

⁹ Pāar har pāachdēu Hēwandam hiek hōk'atarr gaaimua pāach k'ōināa n̄lmjō k'ōināa hamk'ir hōrag jaau durrum k'lan, honee habat, pāchta Hēwandamau hich chaaink'a hauju haawai.

¹⁰ Har Hēwandamau nem waupi sim hipierraai nem wau n̄lm gaaimua jūr hōrau pāach d̄ita k'aigba haawai dau hap'ālā durraajem k'lan, honee habat hajim hanam, pāchta mag hatagjā Hēwandam d̄ai hāba jooba wēn̄rraju haawai.

¹¹ 'Har mΛ gaaimua hōrau pāach k'īir hiek'anaa pāach gaaijā jua k'aba nΛm dāi hīchab sīi pāach k'aibag waum k'ōchgau pāach dāi chad k'abam hiekta chadam hiekjō haadēp haawai, warag honee habat. ¹² Pari pāach dāi maagwaijā, hoob hōk'īirjuu hamiet hajim hanΛm. Magju k'āai warag honee habat; pāar mag nΛm jūrran hāgt'arin pāar hat'ee nem wajap'am pōomata t'ΛnΛm. His jāg pāar dāi k'aibag t'ΛnΛmjō haba haajeejieb hajim hanΛm warrgarwejā ham jōoinau Hēwandam hi jaaujerr k'Λn dāi. Pari magtarr hīs ham hāgt'ar Hēwandam dāi honee naabahab ha jaaumajim haajem.

T'ak'aar hanaa hōor hat'eem hararag

(*Mr 9:50; Lc 14:34-35*)

¹³ Mag hiek'ak'agmamua hich Jesuupai, 'Pārau k'ap'Λ nΛmgui hajim hanΛm, t'ak'aar nak'a haadēk'iin, tag bālārjā maadēu nem higba sīsiju. Magbaawai sīi hōrau hag hār hērēu dich t'Λnaawiajā, hausīuba hich mag bā hee sīeju, tag higba sīewai. Jāg nem hārpimaaugau t'ak'aar hiigjemjō, pārauta hōor hok'oouj harrijā hāu mΛ juapierr k'aigpēr durraba haajeeb hajim hanΛm hok'oopimaaugau.

¹⁴ Jāg durrīsī gaaai p'ōbōr sim pōd dau merju k'aba haajemjō, pāraujā pāachdēu mΛ hiek k'augtarr chan pōd meerju k'aba nΛmgui hajim hanaabā, pāach nem wajap'a wau nΛm gaaimua pāachta maig heegarm k'Λn hat'ee k'īchag hee lámpara paa dālāmjō naawai. ¹⁵ Pārau k'ap'Λ nΛm, lamparaan paanaa sīi nem bā hee hausīuba, dau garta hausīujem, dijā t'um hararaa hamk'īir. ¹⁶ Hich jāgta haju haaai nΛmgui hajim hanΛm pāarjā. Magua pāachdēu nemdam wajap'a wau nΛm gaaimua pāachta hōtdau p'uū dālāmjō habat hajim hanΛm, t'umaam k'Λn na harar hamk'īir; mag pāach nem wajap'a wau nΛm gaaimua maach Haai hāgt'ar chirāmta t'umaam k'Λnau t'ōmk'īir.

Moiseeu ley p'ā pāatarr Jesuu jaautarr

¹⁷ 'Hoob pārau mua mag Moiseeu ley p'ā pāatarr warre hisegpääin wa sīi warrgar Hēwandam hi jaaujerr k'Λnau nem jaaujerr k'āijā hisegpääinta bēejim hamiet hajim hanΛm Jesuu. Magju k'āai muan warag chādcha hag gaai jaau sim t'umaam wawaanta bēejim. ¹⁸ Cha mΛ hiek' a chirām hiek'au, mΛg durr jōoita hedaujā dāi Hēwandamai hik agk'abam haig chan, ley gaai jaau sīsīdām hiek bādam hābjā hok'oopibaju. Hichiitā nem t'umaam hich jaautarrijō hōbērērg majugui hajim hanΛm. ¹⁹ Magua, hābmua k'āijā leidam bāt'Λ k'itawiajā hag gaai jaau sim hiek bā hāb k'āijā hārk'ab, ni hag gaai jaau simjō hamk'īir hich paarmua deeum k'Λnagjā jaauuba sim chan, Hēwandam maach Pōrk'a sim durr pāauk'aimaawaijā hichta t'umaam k'Λn k'āijā jua heegpai sierraju. Pari magba, har hichdēujā mag ley gaai jaau simjō hipierraanaa warm k'Λnagjā hagjō hag gaai jaau simjō hipierraa hamk'īir jaau simān chadau, mag Hēwandam durr pāimaawaijā hīchab hichta warm k'Λn hārpai sīsījugui hajim hanaabā. ²⁰ Magnaa hichdēupai, Pārauta hich Hēwandamai nem waupi jaau simjō nem wauba, sīi jāg Hēwandam hiek jawaag chi machnaan haajem k'Λnōpai nem waunaa Moiseeu ley p'ā pāatarr hārk'ajjem k'Λn dēnjöpaita nem wau nΛm chan, pāar hāgt'ar hōbērbamgui hajim hanΛm.

Dich k'apeen dāi meeuk'a nΛmpaijā pekaau

(*Lc 12:57-59*)

²¹ Maimua hich Jesuu magjim haajem: 'Pārau k'ap'Λ nΛmgui hajim hanΛm, warrgarwejā pāar jōoinau, "Hoob hōor t'ōom; chi hōor t'ōo simān hich hagiō t'ōpōxīju haa sim" ha jaaujeejim. ²² Pari mua mag chirāmgui hajim hanΛm: Hōor t'ōoba hawiajā sīi dich k'apeendam dāi meeuk'a nΛmpaijā hich hagiō pekaau k' hōbēr sim. Sīi dich k'apeer meeuk'āmk'īir hi k'īir hiek' a nΛmjō pekaau; chi mag hiek' a sim k'Λn, t'et' emnaanau k'aibag waupi jaauju. Maimua har sīi chik' am t'ōp hiek' a simjā ya sīi kīmīe durr barpājuuta sim; hōor t'ōoba hab mamā hich hagiō sīebahab hajim hanΛm, pekauta wau sīewai.

²³ Maguata mag chirām: PΛ, Hēwandamag nemchaaita ofrendak'a deenaa jēwaan mam; pari mag mam hee pΛ k'īir hee dāhnāisim, hābmua pāch dāi hiekk'ōrdam paraa sim. ²⁴ Magbaawai pāch ofrenda chi nemchaain p'āajem haig pāawi, mag pāch dāi k'aigba sim haar mawi, hit'ūhi dāi hiyān hawi, k'ōinaa nāisit ha jaaumajim hanaabā. Maimuan chadau deeu mawia pāch ofrendadamai Hēwandamag jēubam hajim hanΛm.

²⁵ 'Wa hābmua k'āijā leinaanag pΛ k'aibag waumk'īir pāch jawaan harrwai, chi t'et' emnaan haar barwi jaauju nawe, hi dāi wajap'a hiyān hawi k'ōinaa nāisit hajim hanΛm. Magbamān chi t'et' emnaanau guardianaanag pΛ pār deebaawai jūrr mak'Λnau pΛ cārcel deg pāijugui hajim hanaabā. ²⁶ Cha mΛ hiek' a chirām hiek'au, ya pāata hamau mag p'āar hat'āmn, p'atk'on gaaimua hatarr k'ai, hābmiecharām centaaudam p'āgpāibam haigjā hamau pΛ hōbeerpāabajugui hajim hanΛm. Mua mag chirāmān, pāach k'aibag Hēwandamag chugpaapijū haaii nΛwe chugpaapiwi hi dāi k'ōinaa hajuuta hēk'abat ha chirām.

Jesuu dich hōor k'abam dāi k'apes hapiba jaautarr

²⁷ Mag hiek'amamua hich Jesuupai hamag magjim haajem: 'Pārau k'ap' n̄amgui hajim hanam hīchab, warrgarwejā pāar jōoinau, "Hoob pāach hōor k'abam dāi k'apes hamiet" ha jaaujeejim. ²⁸ Pari hīs mua mag chiram: Warre k'apes haba hawiajā, hābmuata hāli hoowi hich hödegpai k'āijā, "Jāg hālita magju haai k'itaba" ha k'īrju siman, mag k'īrjubarmuapai ya hich tāar hee pekau waubarm mag hāli dāi.

²⁹ 'Magam huguap, pā juachaar garm daūa k'āijā pā pekau waupi sim k'ai, jēunaa warre warp barbapāi. Mag dau hābpaim gaaimua pāch mor t'um k'īmie durr maju k'āai, dau happaita hok'oobarmān, hāu simgui hajim hanam. ³⁰ Wa pā juachaar garm juau k'āijā pā pekau waupi sim k'ai, warre t'apnaa warp barbapāi. Jua hābpaim gaaimua pāch mor t'um k'īmie durr maju k'āai, mag juu happaita hok'oobarmān hāu simgui hajim haajem. Wajapcharan magam pekau waumaauagau dau chuk'umjō hoobamjōnaa magam nem k'aigbam wawaagjā juu chuk'umjō habā, bālrrjā wauba. Magju k'āai Hēwandam dau na pāch morta sārk'abā ha chiramgui hajim hanam.

*Jesuu hāli pālapiba jaautarr
(Mt 19:9; Mr 10:11,12; Lc 16:18)*

³¹ 'Pārau k'ap' n̄amgui hajim hanam hīchab, pāar jōoinau jaauwai, "Hābmua k'āijā hich hāli pāagpam k'ai, warre hēsap gaai" Mua pa pāa chiram' ha pānaata hirig deeju haai sim" ha jaaujeejim. ³² Pari hīs jūrr mua mag chiramgui hajim hanam: Hābmua k'āijā hich hāli deeum dāi chadcha magba simta pāa siman magan warag juau deeum dāi magamk'īrjöta pāa simgui hajim nām, magam gaaimua warag pekau waumk'īr. Mag hich hap sim hawi chik'amnau pātarr hālita hau sim wounjā pekauta wau simgui hajim hanam, hagt'a chik'am hālik'a simta hau sīewai.

Chadcha dichdēu nem wauju jawaag jāga haju haai sī

³³ 'Hīchab pārau k'ap' nām, warrgarwejā pāar jōoinau jaauwain, sīi parhoobam nem higwiata dichdēu nem waum k'ōsim wauju ha hiek'aawain, naspawiajā deeu waubam haju haai sim ha jaaujeejim. Magarrau "Maach Pōr Hēwandam higwiata mua mag nem wauju ha hiek'abarmān chadau pōd naspawiajā dich hiek'atarr chaaur haju k'aba sim" ha jaaujeejim. ³⁴ Pari hīs mua pārag mag chiramgui hajim hanam hich Jesuu: Hoob bālrrjā nem hinagdam higwia k'āijā mag gaaimuata nem wauju ha hiek'amiet. Hedjā Hēwandam k'u juupjem haawai hoob hedjā higwiajā mag gaaimuata nem wauju hamiet. ³⁵ Mag durrjā sīi Hēwandam bā dānālujem haawai ni māg durr higwiajā hoob mag gaaimuata nem wauju ha hiek'amiet ha jaaumajim hanam. Wa Jerusalén p'ōbōr higwia k'āijā, jāg p'ōbōr t'umaam k'ānn k'āijā chi hārlācharam Rey sīlejem p'ōbōr haawai, hoob mag gaaimuajā nem wauju ha hiek'amiet hajim hanam. ³⁶ Wa dich pōr higwia k'āijā hoob mag hiek'amiet; magamjā pekauu. Pāach hip'it'ur mag hiek'awiajā pārau pāach pōrbā hābjā bāp'ā paa hauba ni p'aisiū paa haubamgui hajim hanam, hich Hēwandamaupaita magpieejewai. Mag nem parhooba higwiata hiek'a nām haig, Hēwandam higwiata pāar mag hiek'a nām k'abahab, nem t'um hichdēuta homparr haawai. ³⁷ Magju k'āai chadcha nem wauju k'ai, warre wauju habat. Wa wauba k'āijā haju k'ai, warre hich hagiō waubam habat, mag nem hinag higwia magam gaaimuata wauju ha hiek'aba.

*Dich dāi hōrau k'aigba haawai hagiō ham dāi k'aigba hapiba jaautarr
(Lc 6:29-30)*

³⁸ 'Pārau k'ap' nām hīchab, warrgarin pāar jōoinau jaauwai, "Chik'amnau pāch dau suawai puja hagiō hi dēn suju haai sim" ha jaaujeejim; wa "Chik'amnau pā k'ierr hāb k'āijā buat'ēupāaiwai pāchdēujā hi dēn hagiō haju haai sim" ha jaaujeejim. ³⁹ Pari hīs mua mag chiramgui hajim hanam deeu hich Jesuu: Hābmua k'āijā pāach dāi k'aigba haawai hoob ham dāi hagiō k'aigba hamiet. Magamjā hagiō pekauu. Magju k'āai pā k'īdadcha deetarr k'ai, t'oom garjā hagiō deemk'īr hirig k'īr hābabā hajim hanaabā warag. ⁴⁰ Hābmua k'āijā leinaanag pā jaauwia pā camis k'āijā k'echt'āg haum hig sim k'ai, warag tagam k'ājūajā hādarraa hirig harrpibā. ⁴¹ Nem chāk'ām k'āijā hajuēs pāchig kilómetro hāb harrpi sim k'ai, magam haba warag kilómetro numí hat'aad hajim hanaabā. ⁴² Hōrau pāchig nem jēeuwai hō hajap'a magam haba deebā. Maimua sīi pāchig nem prestaa k'āijā jēeuwai deeb k'aba deebapāi hajim hanam.

*Dich k'a huk'urm k'ānn k'a k'ōsi hapi jaautarr
(Lc 6:27-28,32-36)*

⁴³ 'Hīchab pārau k'ap' nām, warrgar pāar jōoinau jaauwain, "Pāach k'apk'ānta k'a k'ōsinaa pāach k'a huk'urm k'ānn hoomap'a habat" ha jaaujeejim. ⁴⁴ Pari hīs mua mag chiramgui hajim hanam hich Jesuu: Pāach k'a huk'urm k'ānnjā daupii habat; maimua hagiō mā hiek gaaimua pāach k'aibag wauju hēk'aajem k'ānn kōitjā warag Hēwandamagta jēeubat. ⁴⁵ Pārau magta hamān magan chadcha pāar hāgt'ar Hēwandam chiraajem chaainau. Hich

hag Hēwandamauta hōor wajap'am k'lan hat'eejā hedau wlapinaa k'aigbam k'lan hat'eejā wlapiejem. Hichdēuta hīchab hich daar hagpierra haajem k'lan hat'eejā noseg chēpinaa sīi parhoob hamach k'ōchagpierr nem waaujem k'lan hat'eejā noseg chēpiejemgui hajim hanam. Magua pāraujā hagjō t'um pāach dāi k'aigba haajem k'lanpata daupii haju haai nāmgui hajim haajem, hichdēu haajemjō. ⁴⁶ Pārāu sīi pāach daupiim k'lanpata hagjō daupii hamam, ḡmaig k'an wajaug sī? ⁴⁷ Sīi Romaam gobierno hat'ee dēbaa jēeujem k'lan chi k'aigbam k'lanpata hīch hagjō haba haajemjō hajim hanam. ⁴⁷ Wa sīi pārāu pāchjō judionaank'a t'lan k'lanagpai k'ājā saludaak'iin, ḡmaigjā k'an wajaug sī? ⁴⁸ Hīch hagjō haba haajē judionaan k'abam k'lanpata hīch hagjō haba haajemjō. Pāach meeun k'abam k'lan hawiajā hoob hamag saludaamap'a hamiet hajim hanam. ⁴⁸ Pāach Haai hāgt'ar chiraajemjā chi wajap'am haawai pāach chi chaainaujā hīchab pāach Haaijō hö wajap'a habat pāach k'apeen dāi ha jaaumajim hanaabā.

6

Jesuu nem wajap'amtä waupi jaautarr

¹ Sīi pāach hō wajaug p'ēmk'irpai chan hoob chik'am dak'īir nem waumiet hajim hanam. Bigaam k'lanag magamk'irpaita pārāu mag nem wau nām paar chan, maach Haai hāgt'ar simua pār wajap'a hig hiyā habaju, ya māig heegarwe hōrāu pār wajap'a hig hiyā nāmuu ya hamau pārag p'ag nāmjōta naawai.

² Magam huguata, dau hap'lan k'landamag nemdam deewaijā hoob t'umaam k'lanag k'ak'apdō hapimiet, sīi jāg hamach hēugar wajap'a hig hiyā hamk'irpai culto hee wa kaaijā hee k'ājā hōor k'apanag dak'īir haajem k'lan dēnjo. Har jāg hamach hēugar wajap'a hig hiyā hamk'irpta hap'lan k'lan dam dāi hō wajap'a haajem k'lanan, ya hōrāu hamag p'agbarmjōta nāmgui hajim hanam, ham hēugar wajap'a hiek'a nāmuu. Jāgām k'lanag k'anii Hēwandama tag p'agbarju. ³ Dau hap'lan k'landamag nem hinagdam deewai hoob pāach k'apeen pāach dāi chi wajapcharam k'lanagjā jaaujiet. ⁴ Magju k'āai warag pāach k'augpimap'mjō meraata deebat hajim hanam. Pārāu mag meraa deewiajā, pār Haai hāgt'armua pār hoo sim haawai, hichdēujā pār heeg hoob k'aba heeg hooju ha jaaujim hanaabā.

Jesuu jāgata maadēu Hēwandamag jēeuju haai nā ha jaautarr (Lc 11:2-4)

⁵ Mag nem jajawagmamua hich Jesuu magjim hanam: 'Pāach Hēwandamag jēeuwai, hoob jāg sīi chadcha magba nāmta Hēwandamag jēeu nām hamk'irpta jēeujem k'lanjō hamiet hajim hanam. Jāk'lanan sīi hōrag hamach hoomk'irpaita culto hee maimua sīi kaaijā heejā hagjō Hēwandamag jēeu nām hanamua bājāupaita hījējbā haajerramgui hajim hanaabā. Jāg hamach hēugar wajap'a hig hiyā hamk'irpta jāg nām k'lanan, ya hōrāu hamag p'agbarmjōta nāmgui hajim hanam, ham hēugar wajap'a hiek'a nāmuu. ⁶ Pari pārag mua jaauk'im: Hēwandamag jēeuwai, ham dēnjo k'aba, pāach k'ājāem t'uur wai nām k'ai, haal dubnaata pāach happai hirig jēeubat. Mag pāach happai nāmjō naab mama, maig pār dāi sim pār Haai. Mag pār Hayau pārāu pāch happai hīchig jēeu nām hoobaawai pārag hirua pāachdēu nem jēeu nāmjā deeb k'aba deejugui hajim hanam.

⁷ Mag hirig jēeuwai hoob jāg par hīupai Hēwandam hiek hāk'a nām hanam k'lan dēnjo parhoobam hiek maadēu hīgbaju hayaampata hiek'a nāl hamiet hajim hanaabā. Hamachigan jāg jēeubaadēm pāla chluu haawaita Hēwandamau hārcha hamach hiek hūurjempi haajerram hajim hanam. ⁸ Pārāu hīchig jēeuju nawe pār Hayau ya pārāu nem hīg nāmjā k'ap'ā sim haawai, hoob ham dēnjo hatcha hiek'a nāl hamiet. ⁹ Magju k'āai pāachdēu hirig jēeuwai māgta jēeubat hajim hanam:

"Hēwandam, pālta maar Haai hāgt'ar chiraajemlāu.
Pāch hāppaita chadcha pekau chuk'u chitām."

¹⁰ Pārācta marau maach dāi pāchdēu hampierr hapinaa pāchta t'umaam k'lan Pōrk'apim k'ōsi nām.

Hāgt'arjā jāg pāchdēu nem waupi jaau nām happai waaujemjō, māig heegarjā t'um pāchdēu jaau simjōta hapim k'ōsi nām.

¹¹ Hed hēepierr pua marag hich jāg k'ōjudam deebarju.

¹² Hēwandam, maar pekau t'um chugpaabapxāi, maimua har marau maach dāi k'aigba habarm k'lan dāi tag magam hiek hīgba hich mag k'īr hōk'oopāajemjō, maar dēnjjā k'īr hōk'oopāapxāi.

¹³ Hoob pua hādrāa chan maar pekau hee burrpi chirām.

Mag k'āai warag maar t'ā wai chirsí, p'it'urg chuk'u dōsātau maar hīchig paa haum hugua. [Hēwandam, pāchdēuta nem t'ānāman t'um k'ap chirām.

Pāchta chi juu t'ierriu,

maagwai pachpaita t'umaam k'lanau t'ö hiek'aju haai nám, mag hatag pawiajá hich mag.]

'Magta jéebat hajim hanaabá hich Jesuu.¹⁴ Magnaa híchab, Chik'amnau pách dxi k'aigba haawai, párav ham dxi magám hiekjá higba sii k'ir hok'oopximán, magan maach Haai hág'tar chiraajemuajá híchab párav pekau chugpaapxiwia tag magám hiek higba hich mag k'ir hok'oopxijugui hajim hanám.¹⁵ Mamá párauta pách k'apeen wir haig perdonaabam chan, maach Haai Héwandamaujá párav pekau chugpaabamgui ha jaaumajim haajem.

Jesuu sark'api jaautarr

¹⁶ 'Pách Héwandamag jéeu k'ewaag t'ach k'öba sark'aawai, hoob jág sii hamach hëugar wajap'a hig hiyáa hamk'irpai nem waaujem k'lanjo jásogau hök'irjuumjö hamiet hajim hanám, mag hoowi bigaaum k'lanau "Jaan Héwandamag jéeu námua sark'a naawaita jág nám" ham hugua. Jág hamach sark'a nám k'ap hamk'irpaite hök'irjuumjö haajem k'lanan, ya hórau hamag chi p'agamjöta námgu hajim hanaabá, ham higwi chadcha sark'ajem k'lanau hanám gaaimua.¹⁷ Magju k'ääi Héwandamag jéwaag sark'aawai, warag wajap'a pách k'ir súgpáinaa pör megbapxít,¹⁸ bigaaum k'lanau mag pách sark'a nám ni hábmuajá k'ap ham hugua. Párav magta hamán, hääba maach Haai párav dxi simuapaita k'ap haju; maagwai hichdëuta híchab párav heeg hoojugui hajim hanaabá.

Hág'tar haugchëba naaimaag

(Lc 12:33-34)

¹⁹ 'Maig heegarwe chan hoob p'atk'on wa nem hinag póm k'äijá paarpaju hék'amiet. Maiguin nem t'um polieu hárnaa k'uk'ungaujá jéeumajem; mag nám dxi nem jígmienaujá sii dubwia jígk'amaejemgui ha jaaumajim hanám.²⁰ Magju k'ääi nem wajap'a wau námuaata p'atk'on hák'a p'iemam dxi nem hinag póm paarpamamjö habat, hág'tar paimaaawaijá chadcha paraa naaimaag. Pách jam paauk'aimaawaim hat'eeta párav p'atk'on p'ie námjö nem wajap'amtwa wau námán hää simgui hajim hanám. Jam chan polieu já hárba, k'uk'ungaujá jéeba, ni nem jígmienaujá pód jígk'abam.²¹ Maig jéb gaaí náweta nem t'um paraa haju k'irjuu k'ayau hág'tar paawaита nem t'um paarpaju k'irju wéñlrramán, magan chadcha párav k'irjug hääba Héwandam gaaita sim hajim hanám.

Jesús hiek maach daun hõtdaujöta sim haajem maach mor gaai

(Lc 11:34-36)

²² 'Maach daun hõtdaujöta sim maach mor gaai. Maach daujääta wajap'a sim haiguin, nem t'um dawaata hoojem. Hich hagiöta sim maach t'äärjä. Héwandam hiek hál'anaa maach t'äarta wajap'a sim haiguin, nem t'um Héwandamau k'osimjöta waaujem. Mag nám haiguin hararag hee námjöta námgu hajim hanám.²³ Mamá magba hag'ta pách pekau hee námán, magan párav sii hag'ta k'ichag hee jark'a jark'a námjöta nám. Mag nám haig pód Héwandam dxi naaju k'aba námgu hajim hanaabá, pekau heeta naawai.

Jesús hiek Héwandamag wärpanaa pód p'atk'onagjá wärpaju k'aba nám haajem

(Lc 16:13)

²⁴ 'Ni hábmuajá pód patronnaan numiim k'lan hock'aju k'aba simgui hajim hanám. Patronnaan numí hak'iin, hiwiir hábpaite hárcha k'a k'osi haju. Hich hagiöta sim híchab Héwandam dxi jää. Pód párav Héwandam k'irrag wärpanaa, p'atk'onag k'äijá wärpaju k'aba nám. Párav magta nám chan Héwandam hipierra k'aba námgu hajim hanaabá.

K'ani k'öju wa k'ani jüaju k'irjupiba jaautarr

(Lc 12:22-31)

²⁵ Mag nem k'ir pogk'e jajawagmamua magjim hanám hich Jesuu: 'Hoob párav "¿k'ani k'öju wa k'anta döjuuta maach mag nám?" ha k'irjumiet. Wa magbam k'ai, ya k'ajúa chuk'u nám "¿K'ani jüajuuta mag námua?" ha k'äijá k'irjumiet hajim hanám. Páravt nem k'oojem nem k'äijá wajapchanaa k'ajúa k'ayaujá Héwandam daun na hárñcha balee sísid haawai, hirua párág hoobamjö habajugui hajim hanaabá.²⁶ Páadë har nemchaaindam hedjá hee hür p'op'og haajem k'lan hoobat. Ham p'ídak'ajá p'ídak'aba haajeewai hamach p'at'audam hák'aagjá di chuk'u nám. Mag p'ídak'aba sii naajeeb mama, maach Haai hág'tar chiraajemuata hamag p'at'audam daumeraa dee wai simua ham k'ee wai siejemgui hajim hanám. Magám párav chará nemchaain jág t'lan hák'a hárcha balee naawai, jääga hirua bñrjá párág hooba habarju? ha jaaumajim hanaabá.²⁷ Hoob hatcha páchdeu nem hig námtha k'irju náa hamiet. Mag párav páchdeu k'osimta hig náa hák'iijá, ¿k'áauta mag nám haig mag hichdëu k'irju sim gaaimuapai hich meeju harr hár horadam hábpa k'äijá hich hiiupiju haai si? hajim hanám.

²⁸ 'Mag námtha k'ajúa chuk'u haawaijá ¿k'ant'ee hatcha k'irju náa haajé? Páadë har pamaardam hooihmá t'lanajem k'irjubat. Hamjá híchab bñrjá p'ídak'ajá p'ídak'aba, ni hamach k'ajúa jüaju k'irjuwia hék'ak'a náajá haba haajem.²⁹ Mag naab mama hoor hábmuajá ham dxi barba haajem, hooimág hat'ee. Warrgar rey Salomón k'araraujá p'atk'on póm

paraanaa nem wajap'am pōm paraa haajerraujā pamaardam hooimāgjō chan pōd k'ajūa jūabā haajeejimgui hajim hanām. ³⁰ Pamaar jāg hooihmā t'nlām hedau wālbaadēmuapai k'iugp'ēbaadeewai sīi k'ānijemjā Hēwandamau jāg hooihmā wai sīejemta, ȳjāgwi pāar pamaar k'āai hārcha balee nāmua nem jēeu nāmta hirua deeba habarju? ȳWa pāachdēu jēeu nāmjā pōd deebajupi haajēwa? hajim hanām. ³¹ Hoob hatcha "ȳk'anta k'oogáwa?" wa "ȳk'anta doogáwa?", wa magbam k'ai, "ȳk'andamta jūabaragaag k'ai?" hamiet hajim hanaabā. ³² Pārau k'ap' nāmgu hajim hanām, hōor Hēwandamiek hōk'abam k'ānta magām nem t'um k'īrju p'ōbaadēmjā p̄laba sierrjēem. Mamā pāar Haai hāgt'ar chirajemua pārau nem hig nāmjā t'um k'ap'sim haawai pāar chan warm k'ānnjō magbaju haai nāmgu hajim hanām. ³³ Hāba Hēwandamau nem waipi jaau simpaita waunaa hirigpaita pāach dāi hichdēu hampierr hapibat. Pārau chadchā magta hamān, tagam nem pāachdēu higbarmjā hirua deeb k'aba deejugui hajim hanām. ³⁴ Hoob hatcha "ȳK'anta nan k'ōbarju wa k'anta jūabarju?" ha k'īrjumiet. Hag nawe k'īrjuwiajā par k'abahab hajim hanām. P'it'urgan hāspapak'ampierr hoojem. Magua maadēu hag nawe k'īrjuba hawiajā, hichiita maadēu nem hig nām chan chuk k'abajugui hajim hanaabā, magām k'īrjuju haag.

7

*Chik'am jaauipiba jaautarr
(Lc 6:37-38,41-42)*

¹ 'Chik'am hīgk'am k'ōchgaupai chan hoop chick'am pekau p'ēmiet, heeu Hēwandamau pāach chach nām hed magām hiek pāachig higduk'am hajim hanām Jesuu. ² Pārauta chick'am jaauum k'ōchgau "jāan magta sierrām" hamān, pāachdēu chick'am jaau nāmjō hajju Hēwandamaujā pāar dāi. Pāachdēu chick'am jaau nāmjō hich hag jaautarr hiek'au Hēwandamaujā pāach k'īrjuwiajā par k'abahab hajim hanām. ³ Mag simta ȳjāgwi pua sīi pāch k'apeer dau hee pasurdam wai simta heerpa nām haajēma, pāch dau heejā hagjō pasur pōmk'am wai sim k'augba? Maachin nacha dich k'īrjunaata hiek'a nāmgu hajim hanām. ⁴ ȳJāgwa pua pāch k'aperag, "Daai kakē, mua pālau heem pasur noi hauk'im" hajju, pāch dau heejā hag k'āyau nem pōm sim joot'at'lām noi hauba simta? ⁵ K'īrjug chukdam, nacha dich dau heem pasurta noi hauba haajeeb hajim hanām, wajap'a hoog, maimuan chadau jūrr dich k'apeer dau heemjā hagjō noipāi nām. Magua dichta nacha k'īrjuba haajeeb chick'am jawaag. Dichiā hagjō chirām chan pōd dich k'apeen jaauju k'abam hajim hanām.

⁶ Magnaa mag jajawagmamua hichdēupai, 'Saak k'ōriimjō sisidām k'ānnag hoop māg pāach peerdājem hiek jaaujiet, heeu magbam jāgām k'ānnau warag pāach gaai mas haduk'am hajim hanaabā. Māg hiekta nem t'umaam k'āai chi wajapcharam haawai k'ūsnaanjō nem wajap'amjā haai habam k'ānnagjā hoop māg hiek jaaujiet, heeu warag sīi nem parhoobamta jaau nāmjō hag higwia k'āigba hiywāl haduk'amgui hajim hanām.

*Jāga haju haajē Hēwandamag jēeuwai
(Lc 11:9-13; 6:31)*

⁷ Maimua hīchab hich Jesuupai magjim hanām: 'P̄laba jēeubat; pāachdēu nem higbarm Hēwandamau deeju. Pārau hi jármān, hi baauju; hi sim haar dubaag pāach weeu haupi jēeuwan, hirua pāar weeu hauju hajim hanām. ⁸ Pārau k'ap' nāmgu hajim hanām, har hōor nem jēeu paraam k'ānnagan deeb k'aba deejem; har hamachdēu nem hinag hig nām plāba jār nām k'ānnau baaujem; maagwai hīchab chi puertdi sirbaichēm k'ājā weeu hauwia dubpiejem ha jaaumajim haajem.

⁹ 'Pārau hābmu k'ājā pāach chaairau t'achdam jēeubaawai, ȳmokdauta p'ēdeeju k'ai, t'ach hawi? ¹⁰ Wa magbam k'ai, chaairau hāwarrdam k'ājā jēeu k'itaawai, ȳnemk'ōrta hāwarr hawi t'ōo deeju k'ai? Ni hābmuajā mag chan habajugui hajim hanām hichdēupai. ¹¹ Magnaa, Pāar jāg hō hāk'āraa k'it'ēem k'ānnaujā pāach chaainau nem jēeuwai, ȳnem wajap'amjā hīg'aba deeba haajē? hajim hanām. Pārau jāg deejem k'ai, pāar Haai hāgt'ar simua charā pārau pāach chaainag nem deejem k'āaijā wajapcharamta deebajup hajim hanām, hichig jēeu nām k'ānnag.

¹² Magua mua pārag hīchab mag chirāmgu hajim hanām: Chick'amnau pāach dāi k'āigba hapimap'a nām k'ai, pāach garmuajā hoop chick'am dāi k'āigba hamiet. Hōrau pāach dāi hapim k'ōsimjōta pāach garmuajā ham dāi habat hajim hanām. Moiseeu ley p'ā pātarr gaaijā magta jaauua hīchab Hēwandamau hich hiek jaaujerr k'ānnaujā hich magta jaaujerr haawai, magta haju haai nāmgu hajim hanaabā.

*Hāgt'ar maajem k'ādan p'īrk'i k'itām haajem
(Lc 13:24)*

¹³ Hāgt'ar hōbērm k'ōsi nām k'ai, puertdi p'īrk'im garta dubju hēk'abat hajim hanām Jesuu. ȳJāgwi? Dösāt haar maajem k'ādta k'ādjā pōmnaa chi puertdijā nem wāg sīejewaima. Mag sim garta hōor pōm hērērēu haajem. ¹⁴ Pari jūrr hāgt'ar harrjem k'ādan p'īrk'inā chi dub

nām haram puertdijā p'irk'i k'itām. Mag sim haawai chadcha dubju p'it'ur sīrrāmgui hajim hanām. Magua hīchab mag gar chan hōor pōm wētba haajem hanaabá.

Jāga hōor hōr hajaug k'ap'ā haaje
(Lc 6:43-44)

¹⁵ K'arin Hēwandamau hich hiek jaaupibaawaita hi hiek jaau wēnarrām haajem k'ānnan chi sēumienta mag wēnarrāajem. Magām k'ānn dāi k'īir k'ap'ā habat hajim hanām. Mag sīsidāmta pāar k'ūguraag sū ovejadamjō daumeraa pāar haig bēejem. Pari ham hōdiin sīi k'um nem hoo wai simjōta sīsidāmgui hajim hanām, pāarjā hamachjō hamk'īir hamach gar t'reeu hawaag. ¹⁶ Hich jāg miu gayam uva p'ierrba ni higojā hag bā gayam k'abam p'ierrba haajemjō, hamau nem wau nām gaaaimua pārau ham k'ap'ā haju haai nām, hōor wajap'am k'ānnā wa hōor k'aigbam k'ānnā. ¹⁷ Pārau k'ap'ā nām, nemjīr bānn hich chē sim gaaaimuata k'ap'ā haajem, nemjō hajap'am wa nemjō k'aigbamā. ¹⁸ Nemjō hajap'am chan mie neeme chēba ni nenjō hāk'āraamjā mie chukk'u k'aba sīrrām. ¹⁹ Pārau k'ap'ā nām gaaaimuata k'ap'ā haajem, nemjō hajap'am wa nemjō k'aigbamā. ²⁰ Hich hagiōta hajugui hajim hanām Hēwandamau mag sēuk'a nārrjēem k'ānn dāijā, mag nemjō hāk'āraamjōta naawai. Magua k'ap'ā habat: "Hōran hamachdēu nem wau nām gaaaimuata hamachdēupai hamach jaaujem, hōor wājāaunā wa hōor k'aigbam k'ānnā."

Hōor t'um chan hāgt'ar hōbērbam haajem
(Lc 13:25-27)

²¹ Mag hiek'ak'agmamua Jesuu magjim hanām hīchab: "Har mārlag "Señor, Señor" haajem k'ānnjā t'um chan Hēwandamta t'umaam k'ānn Pōrk'a sim haar hōbērbam. Chi hōbēru k'ānnan, har mā Haai hāgt'ar simua nem jaau sim hipierraas haajem k'ānnpaita hi sim haar hōbērjugui hajim hanām. ²² Mag hed paawai hōor pōm t'ānām heemua mārlag par hamach hip'it'ur, "Señor, pua maar k'augbata sīeba. Pa t'ār gaai marau pā hiek hōrag jaauba haajeejib. Pa juapaaau k'abajieb, marau hōor mor heem mepeerjā jāl wērpnaa hag na hōrāu hooba haajem nempa waaujier. ¿Magtarrita pua maar k'augba chirā?" hajurau hajim hanām. ²³ Pari magbaawai mua hamag, "Mua chan bālārjā pāar k'augba chitām. Pāach sīi pāach k'ōchagpierr nem k'aigbampai wau sīrrjēe harr k'ap, pāadē warag pāchta mā haigmua hērēubaadēt" haju ha jaaumajim hanām, hich Jesuu.

Wounaan numí di hēutarr k'ānn
(Mr 1:22; Lc 6:47-49)

²⁴ Magua, hābmiecha paawai pārag mag chirāmgui hajim hanām, hich Jesuu: Chi māg mā hiek hūrnāa mua jaaumam hipierraas nem wau sim wounan, woun hāb k'īirjug k'aug sīrrau durrk'udau hee hich dibā juik'ānaa di hēutarrjōta simgui hajim hanām. ²⁵ Mag durrk'u hee hēu sīer haawai, noseg pōm chēwia, dō pōm bēewia, p'ūhād pōm wētarriā, chlābabā hich mag sīsijim hanām, durrk'u heeta wajap'a juik'ā dānarr haawai. ²⁶ Pari jūrr har sīi par jāgupai mā hiek hūrnāa mua nem jaau chirāmā mā hipierraas wauba sim wounan, jūrr hāgjō woun hāb k'īirjugā chuk'u sīi k'ōmarii mosjā hee di hēutarrjōta simgui hajim hanām. ²⁷ Ya hēu dānaisim hee noseg pōm chēwia, dō pōm haadēm dāi p'ūpa wēbaadeewai, sīi hap'ēbaadējim hanām. Mag, nem t'umaa hok'oojim haajem.

²⁸ Chadcha Jesuu mag nem k'īir pogk'e jaaubarm hūrwia sīita hōor jāgderraa naajim hanaabá, ²⁹ hamachdēu hūrwai Jesuu Moiseeu ley p'ā pārarr jawaag chi k'ap'ām k'ap'ām haajem k'ānn k'āyaujā jaau k'ap'ācha jaaumatarr haawai.

8

Jesuu woun hāb kokobé bēnēu sīerr monaautarr
(Mr 1:40-45; Lc 5:12-16)

¹ Mag durrsī gaai Jesuu hōrag jaau sīi hawia hārbaau, hōor pōoma hi hēudee wētjim hanām. ² Mag hi mamta hi k'īirp'ee woun hāb kokobé bēnēu bar sim hōbērchēwia hi k'īirp'ee jīepōr p'ōbk'ānaa hirig, —Señor, pua k'ōs chirām k'ai, mag p'īedau warre mā gaaimua chugpaabapī hāchējim hanaabá.

³ Magbaa Jesuu hi gaai pārnāa, —Mua pā monaupāim k'ōsi chirām; monaau chirsí magan hajim hanām hirig.

Magbarm bārre chi p'le k'a dodos chirarr monaau sīsiewai mor wajapp'a haadējim hanaabá. ⁴ Magbaadeewai chi Jesuu hirig, —Pāch māgbarm hoob chik'āmnag jawamgui hajim hanām. Magju k'āai nacha Jerusalén mawia Haai hi jēeujem degam p'adēg pāch mor hoopibaimā. Maimuan chad pāch chadcha monaau sīsim t'umaam k'ānnag k'ap hamk'īir, Moiseeu hiek p'ā pārarr gaai jaau simjō nemchaain ofrendak'a deebā hajim hanām.

Jesuu Romaam capitán chog monaautarr
(Lc 7:1-10)

⁵ Mag kokobé bënëu sìerr monaaupäiwia petaau, p'öbördam Capernaum hanäm hee dubimajim haajem. Mag barbaimam k'aug hat'aawai capitán soldaun pör hi haig bëewia ⁶ hirig chaigpamamua, —Señor, mä di haar haaunaan wai chiräm, mä chog. Sii put heepai pöd p'iidäba k'ëram, k'a chak'ä k'itaawai. Mag näm däi k'a machagaupata warag heeg pamam hajim hanäm, chi capitanau Jesuug.

⁷ Magbaawai Jesuu jürr hirig, —Hoob k'irjum; mua pä chog monaaupäain majugui hajim hanäm.

⁸ Pari magbaa chi capitán garmua deeu Jesuug, —Señor, pä mapimaaugau k'abam, pari mä chadcha Hëwandam dau na häu k'aba chiräm, pä mä deg dubaag. Hich maupaimua mä chog monaaupi jaaubá. Pua mag jaicumä, pach hiek'au haawai hi monaaubajupa hajim hanäm Jesuug. ⁹ Muajä mäch gaaita k'ap'ä chitamgui hajim hanäm, mächjä hichab mäch pöraan juu heegarpai chiraawai. Mag chirab mama, mächdëujä hichab soldaun mäch juu heegar p'ë wai chiräm. Mak'än hee häbamag k'äijä mua "Pet" haawai maajem, mä hipierra; maimua deuumägjä "Pídú" haawai bëejem. Wa mäch chogag k'äijä "Mägta habá" haawai mä hipierr haajem. Magua, maupaimua pua monaaupi jaicumä chadcha monaujuu k'ap'ä chiramgui hajim hanäm hirig.

¹⁰ Chi capitanau hich jäg daař mag hiek'abaawai jägderra haadëmu hich hëudee wëtmarr k'änagta, —Keena, päädë hoobat: Mag maach israelnaan hee mäg woun dënjo hik'a nám chan mua hagi'a hooba chitamgui hajim hanäm hich Jesuu. ¹¹ Chadcha mäg hatag hör pöm durripierram k'änta maach jöoin Abrán k'ararr däi, Isá k'ararr däi maimua Jacob k'ararrpa hág'tar Hëwandam däi häbam mes gaai hoohood hap'öbaadëju, hi däi häba t'ach k'oog. Maig t'änau: hed höbeerjem garm k'än däi hedau burrjem garm k'änprä maach meeun däi häba. ¹² Pari mag hed päär chi israelnaanta chadcha Hëwandam t'umaam k'än Pörk'a sim haar naaju haai námtha, päächdëu hik'aba nám gaaimua päächta jürr k'ümie durr bark'äipäjü hajim hanaabá, hamach k'ircha. Mam bark'älibapääwaita hicharaucha päär bïep jéhba habarju. Maigta mamag k'ap'öbaadëmä hich maig hich mag násim hiek'au ha jaaumajim hanaabá.

¹³ Mag hiek'apäwi deeu chi capitanaag heerpanaa, —Pach diig petá; pachdëu häba mua pach chog monaaupaita k'irju siewai chadcha pä chog monaaujugui ha hajim hanäm hirig.

Mag Jesuu "Pä chog monaauju" habarm bärre mam warp mor mas k'érarrta chadcha monakk'a haadëjim hanaabá.

Jesuu Pedro p'aauhüan monaautarr

(Mr 1:29-31; Lc 4:38-39)

¹⁴ Maimua petaau, hich Jesús jürr Pedro di haar majim haajem. Mam barwi hooimaawai, hich chi Pedro p'aauhüan mor mas k'äumie paar t'änäm hooimajim haajem.

¹⁵ Mag hoobaimaawai Jesuu hi haar mawi hi jua gaai pärbaawai, warre chi k'äumie meeudäbaadëjim hanaabá. Mag k'äumie meeudäbaadee, p'iidäwi ham jähogaagpajim haajem.

Jesuu hör pöm monaautarr

(Mr 1:32-34; Lc 4:40-41)

¹⁶ Maimua ya hedau k'ëubaadëm hee, hör dösät bënëu sësidäm k'än k'apaana Jesús haig waibëemajierram hanäm. Mag hich haig waibëe nám k'ännan, sii par hiek'apau hõbeerpi jaubaawai, mag ham mor heem bën k'aigbamä hõbeerpiinaa sii k'ajap'am k'amor machgau sësidämä monaaupäi maajeejm haajem. ¹⁷ Mag hirua hör monaaumaa jerran, warrgaar Hëwandam hi jaaumie Isaías k'ararrua jaautarrjö, "Hichdëuta maach k'a t'üg hich gaai hauwia, maach k'amor machagjä chugpaapäjim" ha simjö, chadcha hich hag heyaa hóbërmk'ir hajim.

Jesús däi wënarram hig narr k'än

(Lc 9:57-62)

¹⁸ Mag hör pöm bëe t'änäm k'änna hich p'ärr t'uurbaadeewai Jesuu hich hag t'ärrdö heepai t'oom higar hich harripijim haajem, hich k'apeenag. ¹⁹ Pari mag nám hee Moiseeu ley p'ä paarr jawaag chi machnaan heem häb bëewi hirig, —Maestro, mällä pä mampierr pa däi chitam k'ösi chiräm haichëjim hanäm.

²⁰ Magbaa jürr Jesuu hirig, —Pachdëu mag mä däi mam k'ösi chiräm k'ai, marrau magan; mama päräg jaauk'imgui hajim hanäm: Ma k'äyau pabä heem nemchaain hamach k'ääjim jëbdi paraam; nem hichpanjä k'eeupaawai hamach k'ääjim k'äidu wai sësidäm. Mama mäch chi Hemk'ooi Hiewaa chan mäg chitam haig k'ëubaadeewai k'äyaag wajap'a werba chiraju didamjä chuk'u chitamgui hajim hanäm. Pa jä mäjö magta chitam k'ösi chiräm k'ai, marrau magan hajim hanäm.

²¹ Magbaawai hāb mag k'apan t'ānām hee dāi hi hiek hūraag hi hēudee nārraajerrau jūr hirig, —Señor, mājā pā dāi chitam k'ōsi chirām, pari hidēu nacha māch haai haar mawia hi dāi chirāa hapibá hajim hanām. Mag hatag māch juadamaucha jōoi hauk'ér pālabajeen chadau mā pā dāi hogdāba chitajugui hajim hanām.

²² Magbaa jūr Jesuu hirig, —Magju k'āai warre mā dāita marrau hajim hanām. Hidēu har jäg hamach Hēwandam hiek hāk'amaaugau chi t'ōmjö nām k'ānnagta hamach binaan bēppibá hajim hanām hirig.

*Jesuu p'ū dāi p'ūas t'umbapitarr
(Mr 4:35-41; Lc 8:22-25)*

²³ Mag hich harrpibaawai, ya wētumua Jesús ham na jap hee waaidabaadeewai, chi k'apeenau hi harrjim haajem. ²⁴ Ya mag dōjār paauk'abaadēm heeta, dēgölp p'ūas meeuk'abaadēwi p'ūas t'eege japaū pōd hāwatbajujō haadējim haajem. Pari mag t'ānām hee hich Jesús k'āi jōrrajim hanaabá. ²⁵ Magbaawai hi k'apeen hāaur k'ānnau hi p'iriupāyaan wētvia hirig, —Señor, p'iidaabād. Ya maach k'ōogpabahaba. Maar k'aigpēr hat'ā hajierram hanām.

²⁶ Magbaawai hichdēu hamag, —¿K'ant'eeta hatcha jāp'ierr nāma? hajim hanaabá. Jāgan pārau chan mā pāach dāi chitāmjā k'augbata naab hajim hanām, jāgcha jāp'ierraag.

Magnaa p'iidāwia p'ūug meeurrāu sīunāa hīchab chi p'ūasagjā meeurrāu sīubaawai, tag p'ūjā wēbā, p'ūasdaujā baupa k'aba, warre sīi dōjā meuu jōisijim hanaabá. ²⁷ Jesuu hamach dak'īr magbarm hoowia dauderraā nāmuā hamach wir haigpaita, —Keena, ¿k'anim wounta jāg māg p'ūasaujā hi hipierraanaa p'ūujā hi hipierraata nāma hirua hiek'aawai? hanaajim haajem.

*Gadara durr dōsāt dau heerpamieu baarjerr k'ānn numíJesuu monaautarr
(Mr 5:1-20; Lc 8:26-39)*

²⁸ Mag wētmaa hawia, ya t'oom higar Gadara durr paauk'abaimaawai, wounaan numí dōsāt daa heerpamieu bar sīsidām k'ānna hujā haarmua hōbērdatk'achēwi, chi Jesús sim dak'a bēejierram haajem. Mag sīsidāmān sīi pab'ā heem nem maach k'oojem k'ānnjōta sīsid harr haawai mag ham nām gar hōor dichju hak'ār haajeejim hanaabá. ²⁹ Mag hi dak'a bēewi hi t'ārcha t'ārt'ārnaa hirig, —Jesús, Hēwandam Hiewaa, ¿k'ant'eeta pā maar dāi māgbaichēma? Māagwaiwe chan hoob maar chig ha chiram hajierram hanām, mag chi dōsāt bēn wai narr k'ānnau.

³⁰ Maigmua warpcha k'aba k'ūsnaan k'apan p'at'au jār k'ō wēnārrajim haajem. ³¹ Chi mepeenaujā mak'ānn k'ūsnaan maig wēnārrām k'ap'ā narr haawai warag Jesuug chaigpanaa hirig, —Pua maar jārk'āyaagpam k'ai, hidēu warag jāk'ānn k'ūsnaan heeta marag dubpibá hajierram hanām.

³² Magbaawai Jesuu hamag, —Magan jāk'ānn k'ūsnaan hee dubjurauma hajim hanām. Magbaawai mak'ānn mepeen mak'ānn wounaan heemua hōbērdatk'awi jūr mak'ānn k'ūsnaan heeta dubp'ōbaadējim hanaabá. Magbaawai sīi pōl lōkōomjō parhooba t'ārrdōog k'ap'ig p'ōbaadēwi dō hee dārbagk'a sīi k'ūsnaan k'apan k'ēu k'uurbā k'ēchjierram haajem.

³³ Magbarm hoowi, chi k'ūsnaan t'ā narr k'ānn jāp'ierrwi, p'ōbōrōg k'ap'ig p'ōbaadēwi, mag wounaan numí dōsāt daa heerpamieu sīsid harr mor heem mepeen hōbērdatk'awia jūr k'ūsnaan hee dubtarr t'umaa p'ōbōr heem k'ānnag jaaumajierram haajem. ³⁴ Magbaawai chi p'ōbōr heem k'ānn k'apan hag bārre chi Jesús haar wētvi warag hichta maigmua jūr deuem durrag mapi jaaujierram haajem.

9

*Jesuu woun hāb k'apájaser k'itām monaautarr
(Mr 2:1-12; Lc 5:17-26)*

¹ Mag hōor mor heem mepeen jārk'āniwi, deeu hich k'apeen dāi jap hee pawi dārbabaadeeu, deeu t'oom higar hich sīerr p'ōbōr hee sīeimajim haajem, Capernaum p'ōbōr hee. ² Mag hi barbaichēm k'aug hat'aawai woun hāb sīi k'apá jāser k'itāmta pa bārk'am gaai hi haig haibējierram haajem. Mag hich haig haaunaan wai barbaichēm hoowia, chi wounaan hō hak'aar hāba hiruata hamach haaunaan monaaupāiju k'ap'ā sīerr haawai, chi k'apá jāser k'itāmāgtā, —Honee habá, pā pekau ya t'um chugpaa sīsimgui hajim hanām.

³ Pari Jesuu mag hiek'abarm hūrva, Moiseau ley p'ā plarr jawaag chi machnaanjā haig t'ānarr haawai, hamach hödegpai, “Mag woun maachjōpāi sīewai mag hiek'aju k'aba simta hichta Hēwandamjō mag hiek'āsim” ha k'īrju naajim hanaabā.

⁴ Mamā hamau mag k'īrju nāmājā Jesuu k'ap'ā sīerr haawai magbaawai hamag magjim hanām:

—¿K'ant'eeta pāar jāg t'āar k'aigbata k'īrju sīsid haajēma? ⁵ ¿Wa mag pekau chugpaabarmjā dau daau hooba naawai pārau k'īrjuawai chadcha p'it'urg chuk'u t'umaam k'ānnau mag

hiiek'aju haai nəm ha nəwa? Chadcha t'umaam k'ənnau mag hiiek'aju haaima. Mama mua hirig "P'iidəwi dərdər habá" hak'iin, hōrau hamach daúacha hooju, hi monaau sīsi wa monaauba k'āijā hich mag sīsim. Magua pārau cha mua jawaagpamjö chan habaju.

⁶ Mama məch chi Hemk'ooi Hiewaata chadcha Hēwandamau juapá deetarrau maig heegar hōor pekau chugpaagjā jua t'eeg chirəm k'ap hamk'iir, pārag hoopik'imgui hajim hanəm.

Magnaa chi k'apá jəser k'itəməgta, —P'iidəbaad, maimua pəch put juurwia pəch diig petá hajim hanəm.

⁷ Jesuu hichig magbaa chadcha chi k'apá jəser k'itarrau hi hipierr nem moná p'iidəbaadēwi hich diig petajim hanaabá. ⁸ Magbarm hoowia haig narr k'ən dauderraan nəisijim hanəm. Mag nəm hiiek'au warag Hēwandamagta, "Häuhcha jāgbarm, Hēwandam. Jāan pəch jua t'eegauta məg wounag jāgpibarm" hajierram haajem.

Jesuu Leví hich dāi hēeurtarr

(*Mr 2:13-17; Lc 5:27-32*)

⁹ Mag hāb k'apá jəser k'itarr monaaupəiwi bēeuta, hōrau gobiernoog dēbpaar p'agaan bēejem mes gaai mə hoo chirəm hoochējim hich Jesuu, mag gobiernoog hōrau dēbpaar paraa nəm jēeu nəm p'idagta p'idak'a chirarr haawai. Maig mə hoobaicheewaita hich Jesuu mə t'ärcha t'ärnaa, —Mateo, mə dāi marrau hajim.

Magbaa chadcha mə hi dāi mawia hich mag hi bā hogdāba chirsijim.

¹⁰ Hag k'ur maach hich dāi hogdāba wēnərraaejerr k'ən t'um hābā hich Jesús dāi mə di haig t'ach k'ō naajim. Mag maar t'ach k'ō nəm haig hīchab hōor k'apan mə k'apeen mə p'idak'aajerrjö Romaam gobierno hat'ee dēbpaar jēeujem k'ən dāi sī hōor hamach k'aigba nəm gaaimua hagiō t'ärp'ōo haajem k'ənraa bēewi maar haig hābam mes gaai hohood haichējim. ¹¹ Mag hoobaawai, Moiseeu p'ā platarr wajapcha hālərk'aajem k'ənraa hāig narr haawai, jūr mag maach chi Jesús dāicha wēnərraaejerr k'ənraa, —Jāga jāg pāar maestro sīi dēbpaar jēeumien dāi pekau pōm sīsidam hābā t'ach k'ō sī? ha jēeujierram.

¹² Pari hamau mag jēuebaichēm hich Jesuujā hūr sierr haawai hamag magjim:

—Chi k'a monak'a nəm k'ənnau chan doctor higba haajem; mor masi nəm k'ənnauta doctor hiigjem hajim hamag.

¹³ Maimua magjim hīchab:

—Wajap'a k'īrjuna Hēwandam hiek p'ā sim gaaim mua jawaagpam k'ap habat. Chi p'ā sim hiek gaai Hēwandamau mag sim: "Muan pāragan sīi nemchaainta k'ēchnaa mərəg jēeu nən haju k'āai, pāach k'apeenta hārcha dau haug k'aug paraa hapim k'ōsi chirəm" ha simgui hajim Jesuu. Maguata muajā ham pekau pōm nəmjā higba, ham dāi t'ach k'ō chirəmgu hajim. Mə chan bālərjā pekau chuk'u wajap'a k'it'ēem haajem k'ən jaaraanjā bēeba, mən hōor pekau pōoma k'it'ēem k'ən peerdə hawaanta bēejimgui hajim, k'īrjug hiiur haumk'iir. Maguata mag hōor pekau pōm nəmjā higba, ham dāi t'ach k'ō chirabahab hajim, hamjā Hēwandam dēnk'a hawaag.

¿K'ant'ee t'ach k'ōba sərk'aju haai nə?

(*Mr 2:18-22; Lc 5:33-39*)

¹⁴ Maimua ya hōbēr p'ōbaadēm hee, Juan chi hōor pōr choomie dāi wēnərraaejerr k'ən bēewia Jesuug jēuechējierram:

—Jāgwıi maar maimua fariseonaanjā hagiō Hēwandamag jēeu k'ēwaag hāiba sərk'aajemta, pə k'apeenta sərk'aba haajemma? haichējierram hirig.

¹⁵ Magbaa Jesuu hamag magjim:

—Pārau k'īrjuawai jua pər nəm haig hōor t'ärk'āitarr hōk'īrjuu t'ach k'ōba naaju haa nə chi jua pər sim woun ham dāi sim haig? hajim hamag. Magnaa hichdēupai, Hich hagjöta nəmgui hajim mə k'apeenjā. Ham hōk'īrjuu hajuun, mə ham jaajjō ham dāi chitəm pər hat'am hed gayan chadau hamach k'īrauta sərk'awia hīchab ham t'achjā k'ōba nəlisip hajj, gaai machgau. Mama məngwaiwe chan ham sərk'aju k'aba nəmgui hajim, hag'ta mə ham dāi chiraawai.

¹⁶ Pāadē k'īrjugbat. Pāran chadcha pāach jōoinau jaaujerrjö t'ach k'ōba sərk'a nəm. Mama pārau jāg mua hiek hiiur jaau chirəmjā k'ōsinaa hagiō warrgarm k'īrjug chi jōojā hag'ta k'ōsi wēnərrəmən, magan mag k'īrjugan sīi put hiiur hauwia jūr k'ajūa jōoi gaai p'ēek'abarmjöta sīsimgui hajim. Hābmua k'āijā put hiiur k'ajūa jōoi gaai p'ēek'ak'iin, mag put hiiur hi pāchdābaadēmu chi k'a sim hee t'arrdābaadeeu, warag hich warr sierr k'āajā nem wāg sīsimgui hajim hamag. Magua chi mə hiek hālk'a simua chan məg hiek hiiur mua jaau chitəmjā hālk'anaa pōd hamach jōoin hījā hagiō hālərk'ajū k'aba simgui hajim, chi Jesús garmua. ¹⁷ Mag mə hiek hālk'a nəm vino nemhēu hiiur hee pārajemjöta simgui hajim. Pārau k'ap' nəm, vino hōrr pōd nemhēu jōoi ya chi pārajem hee pəju k'aba sim. Mag pək'iin, chi vino hōrr hachpabaadeewai, chi nemhēu jōoiraa sīewai, hāwatba jēgdābaadee, chi vinojā hārbaadēm dāi chi nemhēujā ya tag serbiiba sīsimgui hajim. Maguata vino hōrran hagiō

nemhēu hiiur heeta p̄ajem; maagwai nemhēujā jēgdaba, chi vinojā hārbamgui hajim, mag hichig jēeuchētarr k'ānag.

*Jairo k'a, maimua h̄ai hābmua Jesūs k'ajūa gaaipai p̄artarr
(Mr 5:21-43; Lc 8:40-56)*

¹⁸ Mag Jesūs hagt'a Juan p̄or choomieu hōor p̄aitarr dāi hiyālā dñpnām hee, maach meeun heem judío hāt̄ chi pōrk'a sim bēewi sīi hi k'īirp'ee kanieu p'ōbk'abachējim. Mag p'ōbk'achēwi hirig chaigpamamua, —Chaigpai mā k'adam chugpajimgui hajim. Pari pua mā di haar manaa hi gaai p̄arimak'iin, mua k'ap'ā chirāmgui hajim, pua deeu hi hiiu hauju.

¹⁹ Magbaawai Jesūs p'iidāwi petaawai maach chi k'apeenjā hi dāi wētjim. ²⁰⁻²¹ Pari mag wētum hee, h̄ai hāb p'ōmieu bar sim bēewi meraa hēugarmua hi k'ajūa hi gaai p̄arachējim, hich hōdegpai "Nau hi k'ajūa gaai p̄arbarmuapai mā monaauju" ha k'īirjuwia. Hich mag h̄ai doce aňos mag p'ōmie dāi sīejim, bālrjā chugpaa k'augba. ²² Pari mag hich gaai p̄arbaichēmjā k'ap'ā sīerr̄ haawai hich chi Jesuu hirig hewag p'ārba hoona, —Hoob chigaa ham; mua p̄ach monaauju k'ap'ā mā gaai p̄arachētarr gaaímu, hāu p̄a monaauwi peerdājā peerdā hāisibahab hajim chi h̄aiirag.

Mag, chadcha Jesuu magbarm bārre mag h̄ai monaau sīsijim.

²³ Maimuan chad warag hērēubaadēwi, chi binaandam wai narr di haar barwi hooimaawai, hōk'īirjuu nām hiek'au sīi hārrsirpa jēb t'ānām dāi gaai machgau bīlep sereu t'ānāmta hooimajim, hamach hi harr haawai. ²⁴ Magbaawai hamag, —¿K'ant'eeta jāg t'ānāma? Chaaí meebea sīita k'āi sīebahab hajim. Magnaa, Jöpcha dawag hērēubaadēt hajim hamag.

Pari hirua mag hiek'a sim hūriwa haig t'ānarr k'ānau warag hi wau hiek'a naajim. ²⁵ Maimua hōor t'um dawag hōbeerk'ap̄iawia, chi binaandam haar dubwi, hi juadam gaai p̄arbaimaawai warag dāi p̄ar p'iidābaadējim. ²⁶ Mag hirua chaaí p'iriū hautarran hich hag durr hee warp'am magweta bīi jōsijim.

Dau k'īsu k'it'ēe harr k'ān numí Jesuu dau monaauittar

²⁷ Mag Jairo k'a deeu hiiu hauwia petaau, dau k'īsu k'it'ēem k'ānta numí hi hēudee hāhāag wētjim. Mag hāhāk'amua, —Jesús, p̄alata rey David k'achitarr hag chaain hewagam k'ān Hiewaa marau nā narr; maar hapdurrum maar dau haug k'augbahur haajeejim, hamach dau monaauppāin bēemk'īir.

²⁸ Pari Jesūs warag hich jēer sīerr̄ diig majim. Pari maglāmjā p̄laba hi hēudee wētwi, hich haar bardatk'abaimaawaita, hamag, —¿Pārau k'īirjuwai mua chadcha p̄āar dau monaaujjū chirā? ha jēeujim.

Magbaawai hamachdēu, —Hēera, marau k'ap'ā nāmgui hajierram, chadcha pua maar nau monaauju.

²⁹ Magbaawai Jesuu ham dau hēu haait'ā haait'ānaa, —Mua pāach dau monaauppāijuuta pāachdēu k'īirju narr haawai chadcha p̄āar nau monaauppāik'imgui hajim hamag.

³⁰ Mag chadcha hirua magbarm bārre hamach numwe sīi dāujā wajapp'a hap'ōbaadējim. Maimua Jesuu hamag bālrjā bit'urgam k'ānag jaaupibajim mag hamach nau monaaubam. ³¹ Pari magtarrta, sīi haigmua hōbēr p'ōbaadēwi hich mag durr heepain hamach wēnārrāmpier jaaumajierram hanaabá, jāga Jesuu ham nau monaauji.

Woun hāb pōd hiek'aba k'itarrta Jesuu hiek'apitarr

³² Mag nau k'īsu k'it'ēe harr k'ān Jesús haig naawi daau paauk'abaaadēm hee, jūrr woun hāb pōd hiek'aba k'it'āmta hi haig hābēejierram. Ma p̄or bēnmie paraa sīejim, dōsāt bēn. ³³ Mag hich haig waipierrwai mag bēnjā Jesuu jēu werbjim. Magbaa mag meu meraa sīerra nem meu hōp'ērg hich māg hiek'a sīsijim. Magbarm hoowi hōor dauderraa nām hiek'au, "Keena, māig Israel durr chan maach hee hag na maadēu māg hooba haajerr hīsta chadcha maadēu māg hoo nāmwai" haajeejim jūrram k'ānau.

³⁴ Pari bit'urgam k'ānau sīi mag durrum hee, jūrr fariseonaanau warag ham hichaaur, "Jā sīi dōsātnau p̄or dāi k'apeerk'a sīewaita hag juapaauta hirua jāg hōor mor heem mepeenjā nau daau jārk'ālī sīebahab" haajeejim.

Hēwandam hīn jaauju pōoma t'ānam; mama chi jaauju k'ānta chuk'um

³⁵ Jesūs p'ōbōrpier nārramua didam k'apan k'āba k'ēk'ēdām heem magwe p'ārldā nārrājejjim. Mag nārramua Hēwandam hiek jaaujem deg dubwi maach peerdājem hiek jaaujamua, "Hēwandamta maach t'umaam k'ān Pōrk'āimālā sim; magua hirigta hidū pāach t'āar hajaug paapibat" ha jaaujeejim. Mag nām dāi hīchab hōor k'amor machgājā k'īirpierr monaaujaaejim, k'ā mamachdōgpa. ³⁶ Mag nārramua sīi hōor pōoma oveja chaaindamta chi t'ājā chuk'u sīi nau hap'ā parhoob haaidā t'ānāmōjō hoobaawai, ham nau haug k'augwi, ³⁷ maar hich k'apeenagta, —Chadcha Hēwandam hi jaau nāmān, arrozdō pōm p'ur wējōmōta p'īdag pōoma simgui hajim. Mag simta chi jaau wēnārraju k'ān chan k'apan

k'abata durrum. ³⁸ Magua muan pāragan Hēwandamag jēeubat ha chirāmgui hajim, warag hich hi jaauju k'lan k'apan jōp'ēecha hich hi jawaan pāimkīir.

10

*Jesuu hich dāi hogdāba wēnarramkīir doce jar hautarr
(Mr 3:13-19; Lc 6:12-16)*

¹ Biek hāb Jesuu maach hich k'apeen doce hich dāicha hogdāba wēnarraju k'lan hich haig t'rk'a hauwi maachta mepeen k'āijā juu t'eeg hārcha hapijim, bēn hōor mor hee sīsidāmjā maach juu jāmpiba jar wērpnaa, haaunaanjā hamach k'amor machagpierr monaaunaa, sīi pa mamachdōgiā monaaumamkīir.

² Mag maach hich hiek jaaumkīir hichdēucha doce jar hautarr k'lan māk'lan hajim: Simón, (hichpai Pedro ha t'ārjem);

Andrés, chi Simón heeum;

Santiago, jōoi Zebedeo hiewaa, (hichpai hīchab Jacobo haajem);

Juan, hagjō jōoi Zebedeo hiewaa, Santiago heeum;

³ Felipe,

Bartolomé,

Tomás,

Mateo, gobierno dēbpaar jēeumie harr, (hajapcharan māchma, māchpai hīchab Leví haajem);

Santiago, jōoi Alfeo hiewaa, (hichpai hīchab Jacobo haajem);

Tadeo, hichpai hīchab Lebeo ha t'ārjem;

⁴ Simón, celotenaan hee sīerr; maimua

Judas Iscariote.

Maagwai maadēu k'ap'ā chirarr hak'iin, hiin mag Judas Iscarioteeuta t'et'em k'ān nag Jesús pārdeeju hajima, hi t'ōomkīir.

Mag doce hichdēu jar hawi pāitarr k'ān

(Mr 6:7-13; Lc 9:1-6)

⁵ Mak'ān doce hich Jesuucha jar hautarr k'ānta hichdēucha pāijim. Pari mag maar pīyaagpamua marag, judionaan k'abam k'ān hee chan wētpiba, ni Samaria durram p'ōbōr heejā wētpiba jaaujim.

⁶ —Magju k'āai maach judionaan hee Hēwandam hiek hīk'abagau oveja pap chuk'u hol'oo wēnarramjō t'ānām k'ān heeta hērēubaadēt hajim. ⁷ Mag wēnarramua hamag, "Hēwandamta t'umaam k'ān Pōrk'aimā sim; pāar peerduju k'ai, hirigta hādaraa pāach Pōrk'apibat" ha jaaupetat hajim marag. ⁸ Magnaa haaunaanjā monaaunaa, kokobé bēnēu sīsidāmjā monaaunaa, hōor chi meemjā deeu p'iriu haunaa, hōor mor heem bēnjā jēu wērpetat. Pārag magamkīir mua māch juapā sīi parta dee chirām haawai pāachdēu hōor dīi mag nām paarjā hoob jēeumiet hajim marag.

⁹ Mag jajawagmamua, "Hoob hagamua nem pērk'oog hawi p'atk'on k'āijā harrmiet. ¹⁰ Ni k'ād jār t'ach k'oogjā hoob p'iejāb harrmiet hajim. K'ajūajā pāach mor gaaim happai harrwi zapatjā pāachdēu jūlā nām happaita hat'adēt. Bordonjā chuk'u hich jāg hērēubaadēt hajim. Mua pārag mag chirāmān, pāachdēu ham dāi wajap'a nām k'ān hōraupai hagjō pārau nem higbarmjā k'ap naaju haawaita bālārjā nem harrpība chirāmgui hajim. ¹¹ P'ōbōr hee pāach dubimaawai, wa sīi didam k'apan k'abam haig k'āijā pāach barimaawai, k'ap haag nacha jēu hoobat, k'ai di hajita pāach jēerimaju haai nā ha k'ap haag. Mag pāach jēerbaimam degpai naawia hērēubaadēt ha jaaumajin, sīi parhoob dipierr k'ai wēnarraba. ¹² Mag pāach jēerimaju di haig barimaawaijā wajap'a saludaabat hajim chi di k'ān dāi. ¹³ Chadcha hamau mag pāar hamach haig jēerpimān, pāach Hēwandam dāi k'ōinaa wēnarramjō hamachjā hi dāi k'ōinaa naaju. Magbam chan hamachta warag Hēwandam dāi k'ōinaa hajujā k'augba nāisiju. ¹⁴ Maagwai pāach hamach haig barpība ni sīi pāach hiekpajjā hūrmap'a habaawai mag di haigmua wa mag p'ōbōr heemua k'āijā hērēubaadēt hajim. Mama mag wētaagpamujā warre hamach dak'īrwe pāach bā gaaim jēb hālgr'ē hālgr'ēnaa hamag, "Pāachdēu jāg hūrba habarm gaaimua Hēwandam dāita k'īr k'ap habat" ha hiek'awia hērēubaadēt hajim. ¹⁵ Mā cha hiek'a chirām hiek'au, mag hamau pāar hīgħa, ni pāar hiekjā hūrmap'a habarm jūrran warrgar Hēwandamau Sodomapien dāi maimua Gomorrapien dāi hatarr k'āaijā ham gaai hat'uuchata burrujha jaaumajim hich Jesuu maachigcha.

Mag hichdēu pāitarr k'ān p'it'urg wauju jaautarr

¹⁶ Mag maar pīyaagpamua hīchab marag magijim: 'Mua chadcha pāar pāi chirām, pari mā hiek hūrbat hajim: Pāran sīi oveja chaaindam k'um nem t'ānām hee pāak'ālībāpāimjōta habarm, hōor k'aibagk'am heeta wēnarraju haawai. Magua, māch himeerba muan pāragan, k'īrjug k'aug hīch'umjōta habat ha chirām. Mag naab mama hīchab k'īr machag

chuk'u duburdamjö habat hajim. ¹⁷ K'ür k'ap'ʌ wënlarrat'ʌ. Päran hõrau þar harrwi Hëwandam hiek jaaujem degam chi t'et'emnaanag deebaimap haju. Magbaa hamau pär waljä wämaju. ¹⁸ Mʌ gaaimua pär k'aibag waumk'ür, hõrau pär gobernadornaan haarjä harrnaa reinaan haarjä haharr haju. Pari mag chi t'et'emnaanag haar pääch harrwai, häu pärtau hamag hürmk'ür mʌ jaaunaa sii judionaan k'abam k'ʌnagjä mʌ jaaujurau. ¹⁹ Pari mag chi t'et'emnaanag pääch þar deewajä hoop pääch köt päächdëupai hiek'aju k'ürjuwia hag nawe, „*¿Mʌ k'an hata hiek'ajuwa?*“ ha k'ürjumiet hajim, ya pär hiek'aagpaawai hich Hëwandamauta hichdëu k'ap päärag hiek'apiju haawai. ²⁰ Mua pärag mag chirʌmʌn, pär Haai hág'tar sim hag Hak'arauta pärag hiek'amk'ür k'ürjug deeju haawaita mag chirʌmgu hajim.

²¹ 'Mag jaran wir haig k'od hääbam k'ʌnjä chi hök'aba sim garmua häu mʌ hiek hök'a k'ërlʌm t'et'emnaanag jaaup'aimajugui hajim, hich k'odpai wir haig t'öomk'ür. Hamach dënnaanjä hagiö mʌ gaaimua t'öomk'ür t'et'emnaanag jaaup'imaawai chi dënnaanaujä hich hagiö haju hamach chaanä däi wir haig. ²² Mʌ gaaimua t'umaam k'ʌnnau pär hoopmapp'a haju, pari hõrau pääch däi mag námjä magam hiek higba warag Hëwandam däita hublanaa hich gaai magam dichpi hat'amʌn, häu peerdlwi hág'tarcha hóbërjugui hajim. ²³ Pääch nám p'öbör hee pääch t'et þarbaichee jürr deeeum p'öbörög hëréupet. Mag wënlarramua mʌg Israel durr p'öbör k'apan nánnidam hee därju jär wënlarrawiajä, pärtau p'öbör t'um p'ʌrpäijü nawe mʌch chi Hemk'ooi Hiewaa deeu pär hee chiraichëjogui hajim, magbarm haigmua Hëwandamta hõr t'är hee chi Pörk'aju haai sim k'ap hapieg.

²⁴ 'Mag pääch dau hap'ʌ haju hanam hüurwajä hoop jágderraa hamiet hajim. Pärtau k'ap'ʌ námgu hajim, heeu nem k'aug simua chan hich maestro k'ääi hatcha nem k'aug k'aba, ni sii chik'am chogk'a simjä hich patrón k'ääi hárpaí k'aba sjejem. ²⁵ Magua, háb k'ääjä chadcha hich maestrou jaau simjöta nárram k'ai, magan chi maestro däi haajemjö haju hi däijä. Jäga chi patrón jöoi dau hääuk'a nám hee chi chognaanta daupii habarju. Maguama, mʌch pär Pörk'a chirʌmʌn hõrau mʌnn meepen pör Beelzebú däita chirʌm ha hiek'aajeewai pärag chará hamau hat'uucha k'aigba hiek'ajugui ha jaaumajim maachigcha.

K'aita hök'ö haju haai nʌ

(Lc 12:2-7)

²⁶ 'Mag jéb gaai maach wounaan hääba t'ʌnʌm k'ʌnn hoob högk'amiet, pääch t'öoju k'ürjuwia. Hamaun mʌig heegar hamachdëu pär däi mag k'aigbanaa parhooba k'ääjä hiek'abarmjä sii hich mag k'ür hok'oojupii haju. Mamʌ magtarr hiek'an mag hatag paawai Hëwandamau deeu heeupemjö hëudl hawiuu t'umaam k'ʌnnag hürpjugui hajim. ²⁷ Mag pärtau dau hap'ʌ hajujä chadcha hís mua meraamjöta jaau chirʌm, maach happai. Mamʌ pääch peerdlajem hiek päächig jaaujem chan hik'la jaauba, t'etta jaaupetat hajim, t'umaam k'ʌnnag hürmk'ür, mag chi hür nám k'ʌnnau pääch däi k'aigba hajujä k'ürjuba. ²⁸ Hamaun pär chi hárʌmʌn chadcha t'öoju hawiajä t'öoju; pari pär hak'aar chan pöd t'öo haubam. Magam k'ʌnn hoob högk'amiet hajim. Magarau hök'aju hawiajä pääch chi hárʌmjä t'öowia pääch hak'aarjä k'imiie durr hich mag sierramk'ür barpäyaagjä jua t'eeg simʌn chadau, chadcha hök'ö habat hajim, Hëwandam higwi.

²⁹ 'Pärtau k'ap'ʌ nám, nemchaaindam par herraaam gaai pér haaujem. Pari mag baleebamjö k'it'ee hab mama, maach Haai hág'tar chiraajemua t'öpibam haig chan hähjä t'öba haajemgui hajim. ³⁰ Magam pär chará nemchaain k'ääjä hárcha balee naawai päärtä hirua wajapcha t'la wai sjejem. Hichdëun pär pörbä k'apanagjä k'app'ʌ wai sjejem. ³¹ Magua, hoob hatching pääch k'ürjumiet; päärtä nemchaain k'ääjä hárcha balee naabahab hajim.

Meerba Jesús dën haman hichdëujä hamjä hi dënëu haju

(Lc 12:8-9)

³² 'Háb k'ääjä mʌ higar siewai hõor dak'ürjä meerba mʌ hiek hök'aajem ha jaau sim wounan, muajä híchab mʌch Haai hág'tar sim dak'ür, „*Jaan chadcha mʌ garmu*“ hajugui hajim. ³³ Mamʌ jürr hámua k'ääjä hõor dak'ür mʌ higwi „*Mʌ chan hi higarm k'abam*“ ha sim wounan, muajä híchab mʌch Haai hág'tar sim dak'ür, „*Jä chan mʌ dën k'abam*, mua hi k'augba chitʌm“ ha hiek'aju hajim.

Chi chaairaujä hich dënnaan higar k'aba haju jaautarr

(Lc 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Hoob pärtau, mʌnn sii mʌg durr gaai hõor k'öinaa bibigagjä chuk'u hapiugta bëejim hamiet. Mʌ chan pär k'öinaa hapiugta k'aba, warag hiek p'it'urg hapiugjöta bëejimgui hajim hich Jesuu. ³⁵ Mʌ maig mʌg durr gaai bëetarran, mʌch hiek gaaimua chaain chi hemk'oojinjä hamach haai däi k'aigba, chi hääinajä hamach häd däi k'aigba maimua chi hääignajä hamach p'auuhän däi k'aigba jürr chik'am hichaaur haadëp'ʌm gaaimua hiek p'it'urg hapiugta bëejimgui hajim. ³⁶ Wajapcharan deeum k'ʌnjä k'aba, dich wir haiguim

k'ɻnlnpaita k'a huk'ur t'ɻnaajugui hajim, hiwiir hābmua mɻ hiek h̄k'amap'a haadēp'am gaaimua.

³⁷ Hābmua k'āijā h̄rcha hich haaita mɻ k'āai k'ōsi wa hich hād k'āijā mɻ k'āijā h̄rcha k'ōsi sim chan magan mag woun chan mɻ dēn haju k'aba simgui hajim. Wa magba mɻlta h̄rcha k'ōsi haju k'āai, hich hiewaa wa hich k'a k'āijā h̄rcha k'ōsi wai sim wounjā mɻ dēn haju k'aba simgui hajim h̄chab. ³⁸ Chi mɻ d̄ai n̄lrram k'ōsi simuan warre hich p'it'urg hau n̄rrajujā k'ap' haju haai sim, mɻ gaaimua chik'amnau hich t'ōoju k'ap' hawiajā hich mag mɻ b̄x hogd̄ba n̄rraju haawai. Mag h̄wabt̄ju chan parta hidēu k'ōs mɻ d̄ai sim ha hiek'ajugui hajim. ³⁹ Har mɻ gaaimua b̄l̄rjā p'it'urg haumap'a sim chan meem hedjā h̄gt'ar h̄b̄erbam. Mamɻ har mua nem jaau chir̄m waum k'ōchgau wa mɻ gaaimua k'āijā dau hap'ɻhabarmān chadau h̄gt'archa h̄b̄erjugui ha jaaujim maachigcha.

Regalo deeju

(Mr 9:41)

⁴⁰ Mag hiek'ak'agmamua marag, 'Pāar mɻ hiek jaau wēn̄lrram haig, h̄rau h̄auta pāar hamach haig baarpinaa pāar hiek h̄r n̄lman magan m̄pata h̄chab h̄d̄lar hamach haig barpi n̄lmgui hajim, muata pāar pāi chiraawai. Mag hamau m̄jā hamach haig barpi n̄lman haig, hich chi mɻ pāitarr Jōopata barpi n̄lmgui hajim, m̄chjā hichdēuta pāitarr haawai. ⁴¹ Hēwandamau hich hiek jaaumk'īir jar hauwi pāitarrta h̄u hamach haig hau n̄lman k'ɻan d̄xin, mag hichdēu pāi sim d̄ai hajap'a habarmjō haju ham d̄xijā; maimua s̄i woun wajap'am k'āijā hagjō hamach haig hauman, hi d̄ai hajap'a harrjō hajugui hajim h̄chab ham d̄xijā. ⁴² Maimua hābmua k'āijā m̄ag mɻ hiek h̄k'awi mɻ hiek jaau durrum k'ɻan hamach haig barimaawai nemdam b̄l̄rām k'āijā deem k'ōsi deemān, magtarr paar hagjō h̄chab Hēwandamau hirig nem wajap'am deebe k'aba deejugui ha jaaumajim.

11

Juan chi h̄ōor p̄or choomieu hich k'apeen pāitarr
(Lc 7:18-35)

¹ Mag maacha doce hich d̄ai hogd̄ba wēn̄lrrajerr k'ɻanag mag nem jaaudubwi, wētpi jaaubaawai, maar wētjim. Magbaawai jūrr hich deeeum p'ōbōr n̄lplidamag petajim, hich hag durr heepai, mamaam k'ɻanagjā hagjō maach peerdlajem hiek jawaag.

² Hich maagwai Juanau cárcel deg simua Cristouu nem wau n̄lrram h̄r s̄ejim haajem. Magbaawai hich k'apeen heem hāaur k'ɻan hich haig t'ārk'a hauwi chi Jesú haar pāijim haajem, ³ hi haar mawi, hiita chadcha hich Hēwandam hi jaaumienu jaauwai Hēwandamau pāiju jaaujerrā wa har k'abam k'ai hich jāg n̄lag ha k'ap jēeumk'īir. ⁴ Mag bēewi, chadcha hichig jēeubaicheewai, hich Jesuu hamag, — Hērēubaadēwi Juanag jaaubaimat hajim hanām, pāach jāglucha hūrnaa pāach daūacha m̄ag hoobarm. ⁵ Hirig, "Dau k'augba k'ēk'ēd harr k'ɻan dau wajap'a t'nlpm" habat. "Bā wēdā wēdā s̄isid harr k'ɻanjā ya wajap'a n̄lrrjēem. Kach k'īsu s̄isid harr k'ɻanjā wajap'a h̄r s̄isidam. Chi meem harr k'ɻanjā deeu hiiu n̄lrrjēem, maimua hap'lm k'ɻanagjā h̄chab h̄ōor peerdlajem hiek jaau chir̄m" ha jaaubaimat hajim. ⁶ Magnāa h̄chab hirig, "Chi mɻ hiek h̄k'awi hogd̄ba mɻ gaai h̄k'awi chir̄m wounan honee hich mag chitauha ja jaaubaimat" hajim hanām, mag hichig jēeuvimarr k'ɻanag.

⁷ Mag chi Juan k'apeen hich haig naawi deeu hērēubaadeewai, hich haig narr k'ɻanagta Juan higwi hiek'amamua hamag magjim hanām:

—Pārau Jordán higaa woun Hēwandam hi jaau n̄lrram hoon weetwai, ¿s̄i woun hiek t'eeg chuk'u p'ūu choomaar sōsōii jūurba hahau haajemjōk'ama hoon wētjerrá? Magam woun k'abajim. ⁸ Magan, ¿k'anim wountha hoon wētjimā? hajim hanām hamag. ¿Woun k'ajūa wajap'a jūa simta hoojupii hawi hoon wētjerrá? Pārau k'ap' n̄lmgui hajim hanām, k'ajūa wajap'a jūajem k'ɻanam s̄i p'ōbōr hee di hooimām heeta naajem, reinaan d̄ai hāba. ⁹ Mama pārau magjōmta hooimabajerram. Pārau hooimatarraan woun hāb Hēwandam hi jaau n̄lrram hajim. Mama pāadē h̄rbat: Juan chan warrgar Hēwandam hi jaaujerr k'ɻanjōpai k'aba, ham k'āijā h̄rpaita simgui hajim hanaabá. ¹⁰ Hi higwia Hēwandamau hich hi jaaugienag warrgarwe hich hiek p'āpitarr gaai jaauwai,

Jāata hirua mɻ na pāiju hajim, hichdēuta mɻ na mɻ maju hee hōrag jaau peetwai t'umaam k'ɻanau mɻ hiek h̄rm k'ōsi s̄i mɻ n̄l naamk'īir.

(Mal. 3:1)

¹¹ Magua, mua pārag m̄ch himeerba jaau chir̄mgu hajim hanām hich Jesuu: Warrgar Hēwandam hi jaaujerr k'ɻan hēejā Juan chi h̄ōor p̄or choomie k'āai h̄r l̄lchararan chan hābjā chuk'u hajim. Mama chi mɻ hiek h̄rwiwa, mua nem waubarmjā k'ap'anāa, Hēwandamta hich t'āar hee hau sim wounan chadau, maadēu nem hīga k'itawiajā, Juan k'āyau k'apcha hajugui hajim hanām, jāga Hēwandam hichdēu h̄ōor peerdl̄hat' am t'āar hee s̄eicheejē.

¹² Mag jaaumamua, 'Pārag jaauk'imgui hajim hanām: Juan s̄isierr haigmua h̄s hewagjā chadcha h̄ōor pōm Hēwandamagta hamach t'āar hajaujag paapinaa hamach Pōrk'a haum

k'ōchlk'a t'ānām. Pari hamau mag hēk'a durrum dxi hīchab chi t'et'em k'ānnau jūrr k'ajap'am nemjö mag Hēwandam hamach Pōrk'a hauju hiekta warre chugpaap̄līju hēk'ajem. ¹³ Warrgar Hēwandam hi jaaujerr k'ānnau jaaujerr hiek dāi Moiseeu ley p'ā p̄atarran, sīi Juan bēe nām hora Hēwandamauta mag hōor t'āar hajaag paanaa ham Pōrk'aan bēeju k'ap jawaag hajim. Magtarr haawai Juan bēewi jaauchētarraan mag warrgarwe mā higwi hamau jaaujerrijo haadēm hajim. ¹⁴ Maagwai mag hi hiek hēk'am k'ōsi nām k'ānnau k'ap'a hajugui hajim hanām, Juanan warrgarm profeta Elías haajerr bēeju jaaujerr kōit p̄äwiata jāg nārrajim.

¹⁵ Magnaa hich Jesuupai, 'Keena, jāg hārānnaa cha mua jaau chirām wajap'a hūrbat hajim hanām.

¹⁶ Mag hiek'ak'agmamua, maach Pōr Jesuu haig narr k'ānnag, 'Mua pārag jaauk'imgui hajim hanām, pāar jāga nām habarí. Magnaa, Pāar har Juan hisegwi mājā hiseg nām k'ānnan, chaain jemk'a nāmuu hamach k'apeen dxi k'ūr haup'ōbaadēmjōta nāmgui hajim hanām. Warm k'ānn garmua, "Maar dxi karris sir nām gaai honee jemk'abahut" haawaijā jemk'amap'a nām. ¹⁷ Maimua jūrr, "Magan sūi hōk'irjuu hōor mee wai nām haiguimjō hohood habat" haawaijā magjā k'ōch'abā nāmgui hajim hanām. Paarjā magta naawai, ¿k'an k'ōsi nāmma? hajim hanām. ¹⁸ Pāar hee Juan chi hōor pōr choomie nārraajeewai hirua Hēwandamag jēwaag sark'aajeejim, hajap t'ach k'ōba. Magām vino charā bālrjā dōbjim. Mamā mag hoowi pārau, "Jāan mepeer dāi k'apeerk'a siewaita sīi hich jāg haai t'ach k'ōba nārraajem" ha hiek'ajem pārau. ¹⁹ Mamā hīs māch chi Hemk'ooi Hiewaa chaar bēewi, pāach dxi parhooba t'achdamjā k'ōnaa vinodapā dō k'itaawai, jūrr magjā k'ōch'abā warap'a pārau mā hēugā, t'ach bipōm k'ōnaa vino pigiā chitam haajem. Magnaa gobierno dēbpaar jēeu nāmuu hōor k'ūguurjem k'ānn dāijā k'apeerk'anaa pekau pōm sisidām k'ānn dāipa k'apeerk'a chitam ha hiek'ajerramgui hajim hanām, mājā hiseg nām hiek'au. Pari har chi Hēwandamaau k'īrjug deetarraucha k'īrju nām k'ānnau chan magba, hamau chadcha k'ap'a nām, chījā k'ānnta hich Hēwandamaucha p̄aitarr k'ānn hagā ha hiek'amajim haajem.

Jesuu hich nārraajerr p'ōbōr higwia hiek'atarr

(Lc 10:13-15)

²⁰ Jesuu hoowai hirua hārcha hag na hōrau nem hooba haajem nem waumatarr p'ōbōr heem k'ānnauta bālrjā Hēwandam higba ni hi hiekjā hēk'abā naajim hanaabā. Magbaawai k'iesir hiek'amamua mak'ān p'ōbōr heem k'ānn higwia magjim hanām:

²¹ —¡Hēh, hapdurr, Corazinpien! ¡Hēh, hapdurr, Betsaidapienjā hagjō, Hēwandamaau ham hi hagk'am hed! Ham hee nem hooba haajem nem wau nāmuu Hēwandamaau hich juapá hoopitar Tiro p'ōbōr heeta wa Sidón p'ōbōr hee k'āijā wautarr hamuan, nawe hamau hamach k'īrjug k'aigbam hisegwi sark'ak'amgui hajim hanām. Magtarr hamuan hamau t'eerju t'eerwia, hār jupnaa, putiu pōr börrnaa, k'oopā nām k'ānn sark'aajemjō sark'ak'am. Mag nāmuu hamau hamach mor hāsie hewag k'īrjuwia Hēwandamag jēuk'am, hamach k'aibag chugpamk'īr. ²² Pari cha mā hiek'a chirām hiek'au Hēwandamaau māg durr hi hagk'am hed Corazinpienta Betsaidapien dxi hirua ham gaai masiicha waupāijugui hajim hanām, Tiropien dxi Sidonpien k'āajā, hamachdēu hūrtartha hēk'abā harr gaaimua. ²³ Maagwai Capernaumpien higwiajāh, ¿k'an habarju? hajim hanām. Magnaa hichdēupai, ¡Hēh! Hamaun hamach tō nāmgui hajim hanām, hamachta chi wājāaun hawia. Hamaun hāgt'ar paauk'abaimajā hamachta chi pōrnan k'ajupi nām. Mamā jāk'ān chan Hēwandamaau hich haar hōbeerpi, k'īmie durrta warag bark'ālipāijugui hiek'amajim haajem. Sodoma p'ōbōr heeta jāg pāar hee hōrau hooba haajem nem waumatarr wautarr hamuan, jāg p'ōbōr hag'ta sierrak'am, Hēwandam hiek hēk'atarr gaaimua. ²⁴ Pari mā cha hiek'a chirām hiek'au Hēwandamaau māg durr hi hagk'am hed gaai, pāar gaaita Hēwandamaau hat'uucha mas deejugui hajim hanām, Sodomapien k'āajā.

Jesuu, "Mā hiekta hēk'abat, mua pāar k'īr meeupiju" ha hiek'atarr

(Lc 10:21-22)

²⁵ Hich mag jaar hīchab hich Jesuu hich Hayag jēeumamua, —Tata, mua pārag hāu hajim ha chirāmgui hajim hanām, pāchta hāgt'arm magwe nem t'um māg wējōm Pōr haawai. Mā honee chirāmgui hajim hanām, hōor hamach k'īrjug k'aug t'ōwia, nem t'um k'ap'ām k'ap'ām hajem k'ānnaujā hamach peerduju hiek k'augba harpta, jūrr pua k'īrjugdam meraa chaainjō k'it'ēem k'ānnagta hāu k'augpibaawai. ²⁶ Chadcha puata nem wajap'a waaujem Tata, pāchdēu juau ham dāi magju hatarr haawai hajem mag jēeumamua.

²⁷ Mag hich Hayag hāu hajim hawia jūrr haig narr k'ānnagta, 'Nem t'um māg t'ānām mā Hayau māragta deejiimgui hajim hanām. Mamā hābmuajā k'augba sim, k'ai hagá hi Hiewaa. Hāba hich mā Hayau pāita k'ap'ā sim, chadcha mā hi Chaairau. Māg nām haig hābmuajā k'augba sim, k'ai hagá mā Haai. Hāba māch chi Chaairau pāita māch Haai k'ap'ā chitam. Bigaam k'ānnau k'ap'ā haju hawiajā, māchdēu hamag jaaubarm k'ānnau pāita hīchab k'ap'ā

haju haai nāmgui hajim hanam. ²⁸ Magua, muan pāragan, chadcha mā Haai k'ap ham k'ōsi nām k'ai, mā hiekta hōk'abat ha chirāngui hajim hanam. Pāach pekau pōmag k'ap'anaa hōk'īirjugau gaai machaaga nām k'ān, māta pārau pāach t'āar hee haumān, muata pāar hōk'īirjug meeupijugui hajim hanam. ²⁹ Hidēu mārāgtā hādāraa pāachig nem jaaupibat; muan hōk'ar hit'ūuta jaaumaajem. Pārau mua jaau chirām hiperraata hamān, hāu pāar k'īir meeū nāisiju. ³⁰ Mua nem jaau chirām chan hatcha p'iit'urg haawai pārau pōdbajōōm k'abam. Muan nem t'um pāachdēu pōdju hayaam nemta jaaujemgui ha jaaumajim haajem.

12

*Jesús k'apeenau jua hālajem hed trigo p'ierrtarr
(Mr 2:23-28; Lc 6:1-5)*

¹ Hich mag jaar biek hāb jua hāi nām hedcha maach hi dāi wēnārraajerr k'ān t'um hi hiek jaaut'urwia deeu hi dāi narr haawai, hich Jesuu trigo p'ur wējōm hee maar p'ē wai dichjim. Magbaawai maar hee hāaur k'ānau chi bich t'arrēuna, jua heepai sigt'anaa k'ō wēnārrajim. ² Maig hīchab fariseonaanā dāi narr haawai mag hoowi hich Jesuugta, —Pādē hoobā, jua hāi nām hed haawai bālārjā p'íd'k'ajū k'aba nāmta, pā k'apeenau jāg trigo p'ierrnaa k'ō wēnārrām. *¿Pua chan k'augba hab, jāgpai p'ierr nāmjā nem pōm heeu nām dāi hāba sim? hajierram hirig.*

³ Magbaawaita jūrr Jesuu hamag, —Māmā *¿k'ani mā k'apeenau k'aigba habar?* hajim. *¿Magan pārau chan Hēwandam hiek p'ā sim gaai t'ālārwai hooba haajeeb,* Daviū hich dāi wēnārrarr k'ān dāimua hamach jāsōo p'ōbaadeewai Hēwandam hat'eem pan k'ōtarr? ⁴ Mag pan parhoobam k'ānau k'ōjū k'aba, hābā p'adnaanaupaита k'ōju haai naajim. Māmā pārau k'ap'ā nām, jāga hirua Hēwandamag jēeujem deg dubwi Hēwandam hat'eem pan nāsād gaai p'ē sierr hauwi k'ōjī. Māmā mag k'ōtarr paarjā Hēwandamau hi chig habajim. ⁵ Wa pārau Moiseeu ley p'ā plātarj gaai t'ālārwai hooba haajēwa? Jua hālajem hed hawiajā p'adnaan Haai hi jēeujem deg p'íd'k'awai pekau k'abam ha sim. ⁶ Mag Haai hi jēeujem deg p'íd'k'ajū haai sim k'ai, *jāgwī mā mag Haai hi jēeujem di k'āajā hich Jōoiracha pāitarrauta sabarhed hawi māch k'apeenag trigo p'ierr k'ōpi jaauju k'aba chirā?* ⁷ Wajapcharan jāg Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaauju sim pārau k'augbata naabahab, Hēwandamau hich hiek gaai "Nemchaain t'ōonāa mārlāg jēeuwai hāu sīeb māmā, muan pāach k'apeenta hārcha dau haug k'aug paraa hapim k'ōsi chirām" ha sim. Pārau hirua mag sim wajap'a k'ap'ā naak'iin, jāg hōor hiekk'ōr chuk'um k'āndampa pārau k'āigba nām ha jaaubajugui hajim.

⁸ Maimua ham jāgdaar mag hiek'ap'iwia deeu hichdēupai, 'Mān Hēwandam Hiewaa Hemk'ooirau. Muata t'umaam k'ānag k'an nemta wauju haai nā wa wauju k'aba nā ha jaauju haai chirāngui hajim, jua hālajem hed hawiajā.

*Woun hāb jua jāser k'itarr Jesuu monaaupāitarr
(Mr 3:1-6; Lc 6:6-11)*

⁹ Mag trigodō hee fariseonaan dāi hijējb sīewi petaau, haigmua dak'a maach meeun Hēwandam hiek jaauju dim sierr hee dubimajim. ¹⁰ Mag Haai hi jaaujuj deg woun hāb jua jāser k'it'mjā sīejim. Hamach chi fariseonaanau Jesús hipeerdāwi nem hagcha k'aba jaaubarm gaaimua hi himeraa pār hauju hēk'ajerr haawai, juau hogt'om hirig, —*Jua hālajem hed hawiajā, hōor mor masim k'ān monaauju haai sī?* ha jēeujierram.

¹¹ Magbaawai hichdēu hamag magjim:

—Pāar māg nām haig pāar ovejadam dau hāb k'ājjā jēbdeg buudimaawai, *¿k'āiuta jua hālajem hed hawiajā jēu hawaan maba haajē?* Mag sim, *¿pārau hoowai maach wounaanta nemchaain k'āajā hārcha balee naabā?* hajim. ¹² Mag sim haawai jua hālajem hed hawiajā hichiitā muan hōor dau haug k'augjū haai nām ha chirām hajim hamag.

¹³ Magnaa hich Jesuupai chi woun mag jua jāser k'itarragta, —Dayag jua hābabā hajim.

Magbaa chadcha jua hābabā jua monakk'a warm chi wajap'a sierr dāi hābā sīsijim. ¹⁴ Māmā jua hālajem hedta magbarm hoobaawai, haigmua hōbēraau, chi fariseonaanau Jesús t'ōpāyaag jāga hak'iina ha k'īirju nāisijim hanaabā.

Jesús higwia warrgarwe jaautarr

¹⁵ Mag hich t'ōpāju k'īirju p'ōbaadēm hich Jesuu k'aug hat'aawai hichta warag haigmua petajim. Mag hi petaawai hōor pōm dāi hi hēudee wētjim. Jesuu mor masim k'ān t'um hich haig waibēe nām monaaupāi maajeejim. ¹⁶ Māmā hichdēu mag hōor monaa simjā sīi k'apanag hee parhooba hich jaaupiba haajeejim. ¹⁷ Pari magtarran, Hēwandam hi jaaumie jōoi Isaías k'ararrau hich Jesús higwia jaautarrjō hamk'īir hajim. Chi Hēwandam hiek gaai hi higwia mag sim:

¹⁸ "Hachá sim mā chog" ha sim Hēwandamau, "māchdēu jār hautarr māchdēu k'ōsim. Hi gaaimuata mā honee chirām. Hi gaai, mua māch Hak'aarta p'ēs deeju.

Magbaawai hirua jaauju, jāga hōor mā dāi wēnarraju haai nā.

¹⁹ Hí chan hōor dāijā meeurraunaa k'tesir hijējēbjā haba, ni kaajā hee hōor dāi meeuk'arrjā chuk'u haju.

²⁰ Mag hi pāibarm chan hōor dau hap'ān k'it'ēem k'ānn warag dau haug waupiegjā k'aba, ni hich hiek gaai hubā k'aba k'it'ēem k'ānn hok'oopiegjā k'aba, warag hich meebarma gaimua hōor hāu peerdaju hayaa hapiegta pāiju.

²¹ Magbaawai durripierram k'ānnau hi higwia, "Jāguata chadcha hāu maach peerdā hauju k'abahab' hajurau" ha sim Hēwandamau hich hiek gaai. (Is. 42:1-4)

*Fariseonaan hiek meperauta Jesuuug juapá dee stējim haajem
(Mr 3:20-30; Lc 11:14-23; 12:10)*

²² Biek hāb woun hāb dōsāt bēnēu sim Jesús haig haibējierram. Mag woun hich hag bēnēu meu meraanaa dajuā k'īsu k'itajim. Mag hich haig haipierrwai Jesuu hi dau monaaupāniwia mag meu meraa sierrjā wajap'a hiek'apijim. ²³ Mag hoowi hōor dauderraā nām hiek'au hamach wir haigpai, "Keena, māg woun jōoi David k'ararr chaain hewagam k'ānn heem maach peerdā haumk'īr pāiju haajerr k'abam k'ai?" haajeejim, Jesús higwia.

²⁴ Pari hōordamau sī mag nām hūrbaawai fariseonaanau jūrr ham hichaaur, —Dōsātnaan pōr Beelzebū dāi bēn dōtarra haawaita hag juapaauta jāg hōor mor heem mepeenjā dau daau jārk'āai nārrām haajeejim.

²⁵ Pari hamau hamach heepai mag nāmjā Jesuu k'ap'ā sīerr haawai jūrr hich garmua hamag magjim:

—Pārau hoowai, gobienoou hich higar nām k'ānn jārrcha t'ōonaa hamach wir haigpai wērbāpik'iin, ḡmag gobierno warre k'at mabaju k'ai? Wa hābmua k'ājjā hich chaain dāipai meeuk'awi hamach wir haigpai wērbāk'iin, ḡwarag haaidlābaju k'ai? ²⁶ Pāar hiek mag mājā dōsāt dāita chirām hanaawai, dōsātauta wir haig dōsātpai jār wērpk'iin, pōd hich mag jua t'eeg sīrrabajugui hajim. ²⁷ Chadcha mag dōsātnaan pōr Beelzebū mārlāg hich jua t'eeg dee k'āi, magan har pāach higar t'ānām k'ānnaujā hājōjī hag juapaauta mepeen jār wērp nām. Mag nāmta ḡjāgwī pārau mak'ānnag chan bālārjā magam haba nā? ḡChadcha hich Hēwandamauta hamag magamk'īr hich juapá dee sim pāachdēu k'ap'ā naawai k'abá? Pāar hiek mag chi dōsātaupaita wir haig hich k'aibag waaujem hanāpí, magan jāg chi mā dēnōjō dau daau mepeen jār wērp nām k'ānnagchata jēeu hoobat, daau hamau chadcha dōsāt juapaauta jāg jār wērp nām habarju. Pāach chi mārlāg mag hiek'ā nām k'ānnta hag heyyajā k'āba hiek'ā naabahab. ²⁸ Muan chadcha Hēwandam jua t'eegauta mepeenjā jāg jār wērp chitāmgu hajim. Mag mepeen mua jār wērp chirām gaimua pārau k'ap'ā haju haai nām, ya hich Hēwandam chi jua t'ierrtā māig pāar hee sīechēm. Mamā magamjā pārau k'augba nāmgu hajim.

²⁹ Pāadē k'īrjubat. Ni hābmuajā māg nām haig sī hāb jierrnem wajap'am dāi hich di t'ā sim haig dubwi hi nem jīgk'abaju. Sī k'apanāam k'ānnau wa hi k'āai hārlācharamua hi hibālār hauwi k'abam chan, pōd hi nem jīgk'abamgui hajim. Hich hājōta simgui hajim mepeenjā. Mā hājāi jua t'eeg hār k'aba chirāk'iin, muajā pōd hōor mor heem mepeen jāg dau daau jār wērbajui. Mamā mua chadcha Hēwandam juapaauta māg nem wau chitāawai meperaujā mā jua jāmbā haajem. ³⁰ Magua, mua mag chirām: Har chi mā higar k'aba sim wounan hichta dōsāt higar sim; maimua Hēwandam hiek hāk'api hawaag mā hipierr hōor hābamāg jār p'ēba simuan waragta jār wērp simjō simgui hajim.

³¹ Magua, mua mag chirabma hajim hich Jesuupai: Hēwandamaun chadcha hōor k'aibag t'umaa chugpaaju, ham parhoob hiek'āmatarpa t'um. Mamā pekau hāb sim, māan mua Hēwandam Hak'aar jua t'eegau nem wau chitām hoo nāmta warag mepeer gaai t'ā nāmlāu. Mag pekau chan Hēwandamau bālārjā k'īr hok'oobamgui hajim. ³² Māch chi Hemk'ooi Hiewaa higwiata k'aibga k'ājjā hiek'ā nām pekaun hāu chugpaaju; mamā chaig pārau mua mag Hēwandam Hak'aar juapaau k'aba Beelzebū jua t'eegauta mepeenjā jār wērp chitām hanarr chan māig heegarjā chugpaaba, ni māg hatag Hēwandamau deeu jēb hiiur hompaabarm gāaijā chugpaaba hich mag sīsījungui hajim, Hēwandam Hak'aar higwiata mag hiek'ā naawai.

*Jāga hōor wajaug k'ap'ā haajē
(Lc 6:43-45)*

³³ Mag hiek'ak'agmamua hīchab hamag magjim Jesuu: 'Pāadē mā sēu hawia nemjīir jīrwaījā wajap jarba sī hich jāg bāaupibat. Mag nemjīir wajap chēbajugui hajim. Mamā wajap'ata p'āichichagau bā k'uanaa jar bāaumān, mag nemjō wajap'a chēu. Wajapcharan hich chē sim gāaimuata k'ap'ā haajemgui hajim, jāga sī mag nemjō. Hich jāgta naabahab hajim pāarjā hājōjī. Pāach nem wau nām gāaimuata pāachdēupai pāach jaau naabahab, hōor wājāaunā wa hōor k'aibgam k'ānn. ³⁴ K'īrjug chuknaan, jāg pāar hō k'aibag sīsīdām k'ānnau, jāga pārau nem wajap'am hig hiyālā habarju? Nem dich k'īrjug hee k'īrju hahauk'amtā dich

hiuu jaauuba haajeeb. ³⁵ Hōor k'ūirjug wajap'am k'ʌnau nem wajap'am nemta hiek'a nʌm, hamau nem wajap'amtia wauju k'ūirju naawai. Mamə hö k'aigbam k'ʌnau, hiek'aawaijā k'aigbata hiek'a nʌm, ham hödi sīi nem k'aigbamta wauju k'ūirju sīsid haawai. ³⁶ Pari mʌ cha hiek'a chirʌm hiek'au, Hēwandamau hōor hi hagk'am hedan, mʌig heegar haawai pāach hiek'k'aigbam hiek'aajerr t'umaa pāach hidamaucha hirig jaauujugui hajim, k'an jāgwia mag hiek'ajeejī. ³⁷ Wajapcharan mʌig heegar haawai pāach hiek'amaajerr hiek'aupaita wir haig pāach hiekk'or chuk'u nʌm ha jaaupiju, wa warag pāach k'aibag k'āijā waipi jaauujugui ha jaumajim chi fariseonaanag.

*Fariseonaanau hamachdēu nem hooba haajem waipi jaautarr
(Mr 8:12; Lc 11:29-32)*

³⁸ Biek hāb fariseonaan heem k'ʌnau maestronaan heem k'ʌn dāimua Jesuug, — Maestro, maraun maach dak'irta pārg hag na bālrjā maadēu hooba haajem nemta waupim k'ōsi nʌmgui hajierram.

³⁹ Magbaawai hich Jesuu hamag magim:

—Pāraan pāachdēu Hēwandam hiseg nʌm gaaimua warag chi hajaugjā chuk'u t'ʌnaawaita warag pāachdēu nem hooba haajem nempata pāach dak'ir waipi nʌm. Mamə mua waubamgui hajim. Mag k'āai warrgar jōoi Jonás haajerr nemmeeurrk'an buch hee k'āai t'ärjup sīerr gaaimua Ninivepienau Hēwandamau hi pāitarr k'aug hautarrijöta, hīchab mʌchjā Hēwandamau pāitarr pārag k'ap hajipugui hajim, mʌch hiiu p'iidbarm gaaimua. ⁴⁰ Hich jāg Jonás nemmeeurrk'an bi hee hāsdawam k'āai t'ärjupnaa hedaramjā k'āai t'ärjup sīerrjō, hich hagjō mʌch chi Hemk'ooi Hiewaajā hīchab hāsdawam k'āai t'ärjupnaa hedaramjā k'āai t'ärjup chiripugui hajim, jēb hee. Mamə mag hoobarmjā pārau hīk'abajugui hajim hamachigcha. ⁴¹ Magua, Hēwandamau hōor hich haar p'ē hauju wa p'ē hauba k'āijā haju jaau nʌm hed, Ninivepien p'iidatk'awi hamach hiparmua pāar k'aibagta warag Hēwandamag hīgk'a t'ʌnluju, warag pāar k'aibag waumk'ir. ¿K'an jāgwi? Jonaau Hēwandam hiek hamach haar jaaubaimaaai hamau magʌmja haba hīk'atarr haawaima. Mamə hīs mʌ Jonás k'āijā hārʌmcha chirʌmuata Hēwandam hiek jaau chitʌmjā pārau bālrjā hīk'amap'a nʌmgui hajim. ⁴² Mag Hēwandamau ham p'iriutk'a hauwia chachbarm jaar hīchab Sabá durrrmu rey Salomón hoon bēettar hāliraujā hich hiparmua hīchab pāar k'aibagta Hēwandamag hīgk'a t'ʌnlujujugui hajim, hī pāar k'āijā warpnuu Hēwandamau Salomonau k'ūirjug deetarr hiek'a sim hūraan bēettar haawai. Mag k'āai mʌ Salomón k'āai hārpai chirʌmuata mʌig pāach nʌm haig Hēwandam hiek jaau chirʌmjā pārau hūrmap'a nʌmgui hajim, mag hamachdēu nem hooba haajemta hamach dak'ir waipi narr k'ʌnag.

*Bēn hīk'āar deeu hōor mor hee sīeicheewai jāga haajē ha jaautarr
(Lc 11:24-26)*

⁴³ Mag hiek'ak'agmamu, 'Hīs mʌg mʌ hiek hūrbarmjā hīk'aba habarm gaaimua waram k'āijā warag Hēwandam dāi hiekk'or pōm naism k'ap hamk'ir, pārag mʌg ejemplu jaauk'imgui hajim. Magnaa hichdēupai, Bēn k'aigbam hōor mor heemua jarpāiwain warp hōor chukag hee p'lrēu nʌrraajem. Mamə pōd hich sīeimaju bauba habaawai k'ūirju sīi hawia, ⁴⁴ "Deeu mʌch chiraajerr deg chiraaimag majugui" hawia, deeu hich hag woun jārmaejemgui hajim. Mag mawia hooimaawai, chadcha di chaarta wajap t'ūapwi hābamag nem jōk'anaa hau sīsidamjō dījā parii hooimaajem. ⁴⁵ Mag hoobaimaaai, deeu mawia, hich daumaai hich k'apeen hich k'āijā k'aigbacharam k'ʌn siete jar p'ē hauwia, deeu mag woun mor hee naaicheejemgui hajim. Magbarm haigmua chi wounjā warr hich sīerr k'āai warag hat'uuchata k'aibag sīsiejem. Hisim k'ʌn jāg k'aibag sīsidam k'ʌnijā hich magta hajugui hajim meperau ham dāi, Hēwandam hiek hūrtarrra hīk'aba harr gaaimua.

*Jesús heeugpeenau hamach hād dāimua hi dāi hiek'am hig narr
(Mr 3:31-35; Lc 8:19-21)*

⁴⁶ Hagt'a Jesuu hōrag hiek'a sim hee, hi hād hi heeugpeen dāi bardatk'achēwia hi dāi hiek'am hig naajim. Mamə hi sim haar dubba daauggajärpa naaichētarr haawai ⁴⁷ hābmua chi Jesuug, —Pʌ hād pʌ heeugpeen dāi daauggajär nʌmwai; ham hiek pʌ dāi hiek'am k'ōsi nʌm haajem ha jaaupiju.

⁴⁸ Magbaa jūr hichdēu, —¿Chijā hagá mag mʌ hād, maimua chijā k'ʌn hagá mag mʌ heeugpeen? hajim.

⁴⁹ Magnaa maach hich dāi hogdʌba wēnʌrraajerr k'ʌnagta juu hānaa, —Chamə k'ʌnnta mʌ hād hānaa mʌ heeugpeenauwai hajim. ⁵⁰ Mʌrʌgan mʌ Haai hīgt'ar chiraajemua k'ōsimjō nem wau nʌm k'ʌnnta mʌ hād hānaa mʌ hāp'ʌlinau, maimua hīchab mak'ʌnnta mʌ k'odnaanaaugui hajim, hich Jesuu.

13

*Woun hābmua nemjūr dau p'ötarr hag nem hīgk'aa
(Mr 4:1-9; Lc 8:4-8)*

¹ K'āai hāb Jesūs hich jēer sīerr degmua mawia t'arrdō higaaau hoo sīsijim. ² Maigmua hich bigaaau hōor pōm p'arbaadeewai hichta warag bote hee waaidāwi dōjārraa barjōisijim. Maagwai chi hōran durr mos gaaipaita pos t'naajim. ³ Mag mam barjopnaata ejemplodam jaumamua nem k'īir pogk'e jaumajim. Mag jajawagmamua magjim:

—Woun hāb nemjūr dau p'oone majim haajem. ⁴ Mag sīi p'ōmam hatarr haawai hāaurag chi nemjūr daudam bā diichjem hee burrijim haajem. Magbaa nemchaain bēewia sīi k'ök'laipājjim hanaabá. ⁵ Maimua hāaur k'āan sīi mok pōr jojoodōg heeta burrijim haajem, wajappai jēb chuk'u sīerr hee. Mak'ānnan chi t'arrp'ēen hāu jöpcha t'arrp'ē hōbērjim haajem. ⁶ Pari hedau pechag wālaadaeeu sīi hēnanauk haadēmuu p'ubaadējim hanaabá, mokdau k'urau pōd hierr k'āar jērk'aba hārlāta k'aark'a k'it'ēe harr haawai. ⁷ Maimua hīchab tagam p'ötarr miudō harr hee burrwia, chi miuta nemjūr k'āajā bāau k'ap'i bāauwia, sīi chi nemjūrdam hichdēuta pōr p'rēu haujim haajem. ⁸ Mamā tagam hāu jēb wajaug hee burrtarren, wajap'a hōbērnia hāu nem wajaug p'ur jopjim hanaabá, nem bich dapag maimuajā bich t'ā, maimua pogk'a bich daii; mamā mag sīsidām chan bālrjā chi vano chuk'u.

⁹ Mag nem hīgk'aadam jaau hōpāiwi haig narr k'ānnag, 'Keena, jāg hārlānaa chamag nem hīgk'aadam mua jaau chirām wajap'a hūrbatgu hajim hich Jesuupai.

*K'an jāgwi ejemplodamauta Jesuu hōrag nem jaaujeejī
(Mr 4:10-12; Lc 8:9-10)*

¹⁰ Mag ni nem hīgk'a hōpinaa maach chi k'apeenauta hirig, —Jāgwiata pua jāg ejemplodam jaumamuata hōrag nem jaaujē? ha jēeu naajim.

¹¹ Magbaawai hichdēu marag magjim:

—Pārau k'augam k'ōsi hūr naawai warre māchdēuta pārag k'ap'ā hapi chirāmgu hajim, jāgata Hēwandam hōor t'āar hee siecheejē. Pari warm k'ānnag mag k'augpibamgui hajim, hamau k'augam k'ōsi hūrba naawai. ¹² Mag k'āai har chi t'āar honee hūrm k'ōsi hūr nām k'ānnaga Hēwandamau warag k'īirjug deeju, hich hiek k'apcha hamk'īir. Mamā har mag nem waumap'a nam k'ānnag chan deeba, warag ham juu heem k'ēcheu haumaju hajim. ¹³ Maguata mua sīi ejemplodo jaumamuata hamag nem jaauuba haajeeb, mua nem wau chitām hamau hoo nāmta hoobamjōnaa mua nem jaau chitāmjā hūr nāmta hūrbamjō naawai. ¹⁴ Hamach jāg nām gaaimua ham gaaita pa sīebahab Hēwandamau hich hiek gaai jōoi Isaiaas k'ararrag p'āpitarr. Hirua p'ātarr mag sim:

“Par hamau hūriwajā hūrbamjō k'augbjurau.

Par wajap hoo nāl hawijā hoobamjō hajurau.

¹⁵ Mak'ānn wounaan k'īirjugan sīita hār sim; kachjā k'īnaa daupata k'ī sīsidām.

Mag naawai pōd hūrjā hūrba ni hoojā hooba, ni mārlāgjā hamach pekau chugpaapi jēeuba nām, hamach peerdā haumk'īir.” *(Is. 6:9-10)*

¹⁶ Mag hiek k'apāinaa deeu maragta, ‘Pari pāar honee habat hajim; pārau pāach daúacha mua nem wau chitām hoona pāach jāgāucha mā hiekjā hūrjewai mak'ānn jōoi Isaiaau jaautarrijō k'āba nāmgui hajim. ¹⁷ Magnaa, Chadcha māch himeerba pārag mag chirāmgu hajim: Warrgar k'apan Hēwandam hījaaujerr k'ānnau cha mua nem wau chitām pāar dēnjo hamach daúacha hoom k'ōsi hatarrijā pōd hoobajierram. Cha pārau hūr nāmjā hamach jāgāucha hūrm k'ōsi hatarrijā pōd hūrba durrajimgui hajim.

*K'ani jaau sī nemjūr dau p'ötarr hag nem hīgk'aa
(Mr 4:13-20; Lc 8:11-15)*

¹⁸ Maimuan chadau hich Jesuu, 'Hūrbat, mua pārag jaauk'imgui hajim, k'ani jaau sī chaig māchdēu nemjūr dau jaau chirarr hag ejemplodou. ¹⁹ Har māg Hēwandam hiek jaau nām hūr nāmjā pōd k'augbam k'ānnan, chi nemjūr daudam k'ādjā hee burrwia nemchaainau k'ōpātarrijōta nāmgui hajim: Meperau bēewia, sīi k'ūgurbaccheewai, Hēwandam hiek hāk'atarrdam deeu hūrba harrjō hapāajem. ²⁰ Maimua har Hēwandam hiek jaau nām hūrbaawai hāk'am k'ōsi hāk'atarr k'ānn, jūrr nemjūr daudam mok pōr jojoodōg hee burrtarrijōta nāmgui hajim. ²¹ Mama jēb chukag gaaimua chi nemjūrdam wajap k'aark'āba harrjō, hīchab mag hūrm k'ōsi hūrbaa hāk'atarrjā wajappai hubā k'āba nām. Mag k'uk'urpai naawai, mag hiek wajap'am gaaimua chick'āmnau k'aigbanaa p'it'urg haawaijā, deeu Hēwandam hiekta hisegwi, warr hamach naajerrjōta wēnarram k'ōsi nām. ²² Maagwai maach k'apeen hihāsisidōm k'ānn, jūrr mag nemjūr dau miu hee burrwia chi miúa pōr p'rēu hatarrijōta nāmgui hajim. Hamau Hēwandam hiek hūrm k'ōsi hūrjem, mamā deeu hamach k'īirjug heepai, “Jāgām gaaimua pōd mā p'atk'on hauba k'āijā chitaju,” wa magbam k'ai,

“Mua chadcha hāk’ak’iinjā, pōd parhooba māchdēu hampierr habaju” ha k’iirjuajem. Mag gaaimua mag nemjīirdam hap’lā bāauwia pōd chēba harrijō, Hēwandam hat’ee nem wajap’ā wawaagiž pōdba, sīi serbiibata nāmgui hajim.²³ Magarrau har Hēwandam hiek hūrwia t’āraucha hāk’ajem k’lānan chad, jūrr mag nemjīr jēb wajaug hee burrtarrjōta nāmgui hajim. Magam k’lān Hēwandam hat’ee nem waum k’ōsi wau naawai, hamachdēu nem wauu hayagpierr waaujemgui hajim: hāaur k’lānau nemjīr chi chēmiejō dārrcha, hāaur k’lānau hagpierrpai maiumua hāaur k’lānau bāchk’unpai. Mamā t’umaam k’lānau hichiita hichdēu k’ōsimjō haajemgui hajim.

P’ūak dau k’aignbam trigo heeu jūr wējōm hee p’ötur

²⁴ Mag jaauwia, deeu hichdēupai māg ejemplodam jaauumamua magjim: ‘Hīs mua pārag jaauk’imgui hajim, Hēwandamau hichdēu hōor hi hagk’am hed jāga k’aignbam k’lān chi wājāan heemua hisegju. Maan māgaugui hajim: Woun hābmua trigo jūrjim haajem. ²⁵ Mamā mag trigo hap’ā sierrta, hōor t’um k’āip’ōbaadēmich, mag chi nemjīr pap k’ā huk’urm bēewia jūrr hi nemjīr hee p’ūak dau k’aignbam hagjō trigojōo simta p’öt’urjim hanaabá. ²⁶ Maimua chi trigo bich baupa haadeewai chi p’ūakjā hagjōo dāi bich baupa jōisijim hanam. ²⁷ Magbaadēm chi chognaanau hoo hat’awai hamach patrón haar wētvi hirig, “Patrón, pua jūrwai trigo hagjōo jūrtarri, jāga hīs jāg p’ūak k’aignbampata hag hee bich baupa wējō?” hajim hanam. ²⁸ Magbaawai chi papk’lāu, “Jā, maach dāi hiekk’ōr paraam k’lānau k’ājā hag hee p’ūak dau p’ōwia k’abahab” hajim hanam. Magbaa chi chognaanau deeu pāaba hirig, “Pua hoowai marau hag happai chi k’arpa jēu wērp’oon maju haai nā?” hajierram hanam. ²⁹ Mamā magbaa chi nemjīr k’ā jōoirau, “Hoob jēwaan wētmiet” hajim hanam, “magba hak’im heeu pārau chi trigo k’āardampa k’ājā t’ārreuduk’am. ³⁰ Magju k’āai hideu warag hāba bāaupibat” hajim hanaabá. “Maimua ya p’ierr nām jaar paawaita mua hag hat’ee hōor pāijugui hajim hanam, nacha hag happai t’ārrp’ēnaa, k’ōorjānaa hōrpāimk’iir. Maimuan chadau hagjō chi trigo happai p’ierrwia chi hausūjuem hee hausūjugui” hajim hanaabá. Magtarr haawai hichdēu jaautarrjō hidēu bāaupiwia, p’ierr jaar paawaita hich mag chi p’ūak t’ārrp’ēnaa, hag happai k’et hōrpāijim hanaabá. Maagwai hōor hi hagk’am hedjā hich magta haju Hēwandamaujā hich hiek hāk’abam k’lān dāi. Mamā hich hiek hāk’ā nam k’lānan, mag trigo wajap hāk’ā sūtarri hich haarchata p’ē hauwi hich dāi hich mag wai sīsiju ha jaauumajim, hich Jesuchā.

Mostaza dēn nem hīgk’adam

(Mr 4:30-32; Lc 13:18-19)

³¹ Mag nem k’iir pogk’ē jaauumamua hich Jesuuupai hīchab māg nem hīgk’aadamjā jaauujim, mostaza daudam bārlā k’itam hīgwi: ‘Pārau k’ap’ā nā, jāga sim habarí Hēwandam hiek mua jaau chitam, maimua k’anjōta sim ha mua pārag jaaubark’iin hajim. Māg Hēwandam hiek mua jaau chitam, mostaza daudam jēb hee jūr siubarmjōta simgui hajim. ³² Hiin chadcha tagam nemjīr dau k’ājā hichta bārlācha k’itam. Mamā mag k’itamnā nem bāau k’ap’ī bāauwia, nem bā pōm hādēe haadeewai, sīi nemchaaindam bēewi hag gaai di hēuchejengui hajim. Hich hagjōta sīebahab hajim hīchab māg Hēwandam hiek mua pārag jaau chitamjā. Māgwaiwe chan k’apān k’abata hāk’ā durrum; pari mag durrumuuta warag nem pōm haaidabapäiwei hōor k’apank’ām k’lānau hāk’ajugui hajim.

Levadura dēn nem hīgk’aa

(Lc 13:20-21)

³³ Mag jaauumamua hich Jesuuupai, ‘Hēwandamau hich hīii haawai mag hich hiek haaidāpi nāmlā, hāli hābmua harin dārrcha sim hee levadura pāitarrjōta simgui hajim. Pārau k’ap’ā nāmgui hajim, levadura bārlā pāitarrjā haaidāmam hooba simta, harin t’um hārpi haaujem. Hich hagjōta sīebahab hajim hīchab Hēwandam hiek māg mua jaau chitamjā. Māgwaiwe chan hōor pōm mag wējōm hee hag’tā pōmcha haaidāba sim. Mamā māg hatag paawaita durr warp’ām magwe haaidābaadee t’umaam k’lānau hūrab k’āba hūrjugui ha jaauumajim.

Jāgwi ejempla jaauumamuata Jesuu nem jaaujeejī

(Mr 4:33-34)

³⁴ Magta Jesuu nem k’iir pogk’ē jaauumajim, ejemplodam deemamua. Ejemplo chuk chan hōrag nem jaauuba haajeejim. ³⁵ Mamā mag ejemploopai nem jaaujerran, warrgar Hēwandam hi jaaujerrau Jesús hīgwia jaautarrjō, ejemplo deemamua hōrag nem jaauju harr haawai hajim. Mag hīrūa ejemplou nem jaauumaju hatarran, warrgarwe Hēwandamau hōrag k’augpiba hich t’āar heepai wai sīsierra, jūrr hewag pawi hōrag k’ap hamk’iir jaauumaju hajim. Magtarr haawai mag ejemplo jaauumam hāigjā chadcha hag heyaya hōbēbērgmajim.

Jesuu jaauujim, k’anta jaau sī mag p’ūak k’aignbam trigo hee p’ötarru

³⁶ Mag hōrag ejemplouo nem jaau höbaadeewai hōrag wētpi jaaujim. Maimua t'um hērēubaadē hich jēer sīerr di haar majim. Maig maach happai hap'ōbaadee, marau hirig maachig jaaupijim, mag p'ūak dau k'aigbam trigo heeu jūr wējōm hee p'ōtarr. ³⁷ Magbaa hichdēu jaaubaadēwi magjim:

—Har mag chi nemjīr dau wajap'am p'ōjim ha chirarr, jā māchpaíugui hajim, māch chi Hemk'ooi Hiewaa. ³⁸ Maagwai hirua p'ōtarr jēb, jā māg hōor pōm wējōmta jaau sim. Chi nemjīr dau wajap'am, hōor Hēwandamagta hādaraa hamach Pōrk'api nām k'ānnaugui hajim. Maagwai chi p'ūak k'aigbam, har sīi Hēwandam higar k'aba mepeer higar nām k'ānnau. ³⁹ Maagwai chi patrōn k'a huk'ur hi nemjīr hee mag p'ūak dau p'ōt'urtarr, jā chi meperaugui hajim. Maimua chi trigo p'ur jōisiewai t'āju ha jaautarr, Hēwandamau māg durr hi hagk'ajuuja jaau sim. Chi trigo t'ān nāmjō hōor dajēk haju k'ānn, hich Hēwandam chognnaanaugui hajim, angelnaan. ⁴⁰ Pārau k'ap'ā naabā, p'ūak p'ānaa, jāaupinaa hōrpāajem. Hich jāgta haju hīchab Hēwandamaujā hōor dāi hichdēu māg durr hi hagk'abarm hed. ⁴¹ Mag hed māch chi Hemk'ooi Hiewaa mua māch chognnaan pāijugui hajim, sīi bigaaum k'ānnagjā pekaau waupinaa hamachdēupa nem k'aigbam wau sīerrjēem k'ānn t'um hābamag jar p'ēmk'fir. ⁴² Mag hābamag jar p'ēnaa horno paa dānāmjō sim heeta bark'āiji. Magbaawai mag heeta hicharaucha bīena gaai machgau ham k'ierr hujākk'ār habarjugui hajim. ⁴³ Mamā warm k'ānn mamagk'am hee, jūr Hēwandamagta hādaraa hamach wajaug paapi nāmuu hi dēnk'ā narr k'ānnan maach Haai t'umaam k'ānn Pōrk'a sim dāita nāisijugui hajim. Magnaa hichdēupai, Keena, jāg hārānnaa cha mua nem jaau chirām wajap'a hūrbat hajim, mag hiek'amamua.

Jesús dēnk'āag jāga haju haai nā

⁴⁴ Mag jajawgammua hīchab māg nem hīgk'aadamjā jaaujim, hich Jesuu: 'Woun hāb chik'am jēb gaii p'idk'a sīejim haajem. Mag p'idk'a simata jēb heem nem wajap'am hoobaadējim hanaabā. Magbaawai pōd hichdēu harrju k'aba haawai, sīi hoo pāwia, hich nemta warag hisegamjō t'umaa pērk'ālipāiwia, hag p'atk'onauta mag hichdēu nem hoo pātarr chi jēpā pēr haujim haajem.

Maimua hich Jesuupai mag hich nem hīgk'a sim hūr narr k'ānnag magjim: 'Chi mā dēnk'āju k'ānnau mag wounau mag p'īr haum k'ōchgau hich nem t'um pērk'ālitarrjō hamach nem wai nāmjā t'umta hiseg nāmjō haju haai nāmgui hajim, māta jūr mag nem hajap'am hamachdēu hig nāmjō paarpaag.

⁴⁵ Mag māta nem wajap'am hamachdēu hig nāmjō paarpaagan, chihōo chi hārācha balee simta pēr hawaag jar wēnārrāmjō haju haai nāmgui hajim. ⁴⁶ Mag jar nāmuu chi baau hat'am k'ānu hich nem wai sim t'umaa pērk'āliwi jūr mag chihōo mag hich nem pērk'ālitarr k'āajā hārcha balee simta pēr hat'amjöta haju, chadcha mā dēnk'am k'ōsi mā jarwia baau hat'aawai.

Hōor hi hagk'am hedan reeu dō hārēu nāmjō haju jaautarr

⁴⁷ Mag jajawgammua, 'Hēwandamau hōor hi hagk'am hedan, hāwarr pāraag reeu dōjārr dō hārēu nāmjöta hajugui hajim, hich Jesuupai. ⁴⁸ Ḷārau hoowai mag hārēu wai jōrrō hawia jiir haunaa, chi hāk'āar t'eernea barpāiwia, chi wajap'am happaita hauba haajē? hajim. ⁴⁹ Hich jāgta hajugui hajim hīchab Hēwandamau pāar dāijā, māg durr hichdēu hi hagk'abarm hed. Hēwandamau hich chognnaanag hōor k'aigbam k'ānn chi wājāau heemua k'ēt t'eerpi jaauju; ⁵⁰ magnaa mag chi hāk'āram k'ānn mag horno paa simjö sim hee bark'ālipāiju. Mag bark'ālipāawai mamta hicharaucha bīena gaai machgau ham k'ierr hujākk'ār hajugui hajim, hamach k'aigba wēnārrarr jūr.

⁵¹ Mag jaau dichwia hich Jesuupai maach hich dāi wēnārrarr k'ānnagta, — Ḷārau cha mua jaau chirām wajap'a k'ap'ā nā? ha jēeujim.

Magbaawai marau, — Hēera, maraun k'ap'ā nāmgui hanaajim.

⁵² Magbaa hichdēu marag magjim:

—Māg hiek hiiur mua jaau chirāmjā pārau chadcha k'ap'ā naawai deeum k'ānnag jawaagjā ya chi machnaank'a nāmgui hajim. Jāg nām haig hōor Hēwandam higwia hi jar nām k'ānnag pārau jaauju haai nāmgui hajim, chadcha pāachdēuta nawe Hēwandamau hich hi jaaujienag p'āpitarrjā k'ap'ānaa māg hiek hiiur mua jaau chitāmjā k'ap'ā naawai.

Jesús Nazaret p'ōbōr hee

(Mr 6:1-6; Lc 4:16-30)

⁵³ Mag ejemplodamau nem jaau sīewi jaau haaipabaadeewai haigmua mawia ⁵⁴ jūr Nazaret p'ōbōrōg petajim, hich bāautarr haar. Mam pabaimaa, Hēwandam hiek jaau nām hūraag maach meeun biirdlajem deg dubwi, hōrag Hēwandam hiek jaaubaadējim. Mag hirua jajawgamm hūrwia jāgderraajā nām hiek'au warag hamach heepaita, — Ḷāgām hichdēu jamta k'augjimta mag jaaumāma? Jāga hichdēu jāg hōor monaau nārrāma? hanaa

hīchab,⁵⁵ Keena, ḥpārāu hoowai jāg woun José pa waumie hag hiewaa k'abá, María dāím? ḥjā Santiago dxi k'od k'abá, José dxi, Simón dxi maimua Judas dāijā hagiō?⁵⁶ Hi hāp'�lin t'um maig maach dāi hich māg p'öbör hee naajem; maagwai hichjā maadēu k'ap'� nāmgui hajierram, hich māiguim haawai. Mag simta, ḥjam k'augt'urwiata jāg nem jaau k'aauga hichdēu jaumaajēma? haajeejim jūrram k'�nau.

⁵⁷ Hamachdēu mag nām gaaimua hirua nem jaau simjā hasekasba, warag hi dxi k'īr k'�uk'a p'öbaadējim. Pari magbaa hich Jesuu hamag, —Chadcha deeum durram k'�naun māg Hēwandam hiek jaau wēnarram k'�nag heneenā ham dāi hajap'a haba haajeeb hajim. Mama mag sim, jūrr dich di haig wa dich bāautarr durrpai chan magjā magba warag ham k'a hisée haajerramgui hajim, jūrr hamach k'īrcha.

⁵⁸ Mag, warag maig chan Jesuu hōor mor masim k'�n pōm monaaubajim, hamachdēu hi hiek hāk'amap'a narr haawai.

14

*Juan chi hōor pōr choomie t'ōotarr
(Mr 6:14-29; Lc 9:7-9)*

¹ Mag Jesús nem k'īr pogk'e hōor dak'īr wau nārram jaar hīchab Herodeta Galilea durr reik'a sīejim. Mag hag na hōrau nem hooba hajempa hich Jesuu wau sim sīi bīi wējōm chi Herodeeu hūi hat'aawai² hich dāi hābam degam k'�nag, —Maan Juan chi hōor pōr choomie k'ararrata deeu hiiu p'iidāwia mag nārramgui hajim hanām; maguata mag hōor mor masim k'�nra monaau nārrabahab hajim hanaabá.

³⁻⁴ Hirua mag sierran māga hajim haajem: Maata hich Herodeeu hich naam Felipe hāl Herodías hanānta k'echeu hauwi sīejim hanaabá. Mag hat'eeta Juanau chi reíg, “Pua pōd pāch naam hāl k'echeu hauwi pāch hālak'a hauju k'aba simgui” hajim hanām. Mama sīi hichig magbaawai warag Juan pār haupi jaauwi, cárcel deg p'āar sūpinaa cadenau jā sūpījim hanaabá.

⁵ Hichig mag hiek'atarr haawaita chi Herodeeu hi t'ōopāim hiigjeejim hanām. Mama t'umaam k'�nau Juanau Hēwandam hiekta jaau sim k'ap'� narr haawai, hirua t'ōopāik'iin, jūrr hōrau hichta k'aigbaju ha k'īrjuwia pōd t'ōoba haajeejim haajem.⁶ Mama mag nām hee, biek hāb chi Herodes año cumplitarr hag p'iesta k'a nām hee chi Herodías k'a jemk'ajim haajem, hōor k'apan t'naam na. Mag hi jemk'a sim hoowia, hich Herodeeu k'ōochk'a t'naisiwi,⁷ hich bāaurrag, “Pachdēu nem k'ōsim mārāg jēeubá; māch himeerba mua deeb k'aba deejugui” hajim hanaabá.⁸ Mama magbarm chi hādaujā hūrtarr haawai hich chaai wawí sūjim hanām. Magbaawai chi chaairau hich bāaurr jōoyag, “Magan mā hat'ee Juan chi hōor pōr choomie pōrta t'ēp hee haudeebā; jāata mua k'ōsi hāmgu” hajim hanām.

⁹ Mama mag Juan pōrta hichig jēebaawai warre chi rey hōk'īrjuu haadējim hanaabá. Mama hichdēu hōor t'ārk'�itarr dāi hābam mes gaai nāmuata mag hichig jēeubarm nem deeju ha hiek'atarr haawai¹⁰ chadcha Juan cárcel deg sīerr haar hōor pāwiwa t'ōonaa, chi pōr happai t'ēp hee waibéepi jaaujim hanaabá.¹¹ Magbaawai hi hipierr wētwi, chadcha hichdēu jaautarrjō t'ōonaa, chi pōr t'āpnnaa haibéewi, chi daupeer mag chi jemk'a sierrag deechéjierram haajem. Magbaa hichdēu jūrr hich hādag deejim hanaabá.¹² Mag chi Juan hō t'ālpabāim habaawai, hi dāi wēnarrajerr k'�ndamata bēewi, harrwi, hauk'ērjierram hanaabá. Maimua ya mag hamau hi t'ōobapāaiwita maar haig Jesuu jawaan bēejierram.

*Jesuu hōor cinco mil jāhogtar
(Mr 6:30-44; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)*

¹³ Mag Juan hō t'āp t'ōobarm hich haar jaaubaimam hūrwia, hōk'īrjugau warag chawag hōr chukag haar maju habaawai, marau hi joo harrjim. Pari mag wētumua ya maar dōjārr pāauk'abaaadēm hōrau hoop'itarr haawai hag dak'a p'öbör nānāidām heem k'�nau jūrr k'ād garmua maar na hērubaadējim.¹⁴ Maimua ya jopimawia hooimaawai hi na hōor pōoma t'naajim. Magbaawai ham dau haug k'augwi ham haunaanjā monaaupāimajim.¹⁵ Mag nām hee, ya k'eeuraa haadeewai maach garmuata hirig, —Mag hōorjā chukag heeta ya k'eeuraa haadēm; hamag wētpi jaubá, p'öbör hee wētwi hamach hat'ee k'ōjudam pēr haumk'īr hanaajim.

¹⁶ Magbaawai, —K'ōju jāraanpai chan ham wētju k'aba nām. ḥjāg pāachdēuta ham jāhogbamma? hajim, hich Jesuu maachigta.

¹⁷ Magbaawai marau, —Maar k'ōju chuk'u nāmgui hajim hamag deeg. Hāba pandamta cinco wai nām dāi hāwarrdamta dau numpai wai nām hajim hirig.

¹⁸ Magbaawai hichdēu, —Mak'�ndam mā haig haipidut hajim.

¹⁹ Mag chadcha hich haig haipierwai hōor pōm mag t'naarrag, —P'ūak hee hohood habat hajim.

Maimua mag pandam cinco narr dñi chi hawarrdampa p'ë hauwia hægt'aag heerpanaa, Hëwandamag hag paar hæu hajim hanan, hichdëupai chi pan t'orreunaa marag haapximajim. Magbaawai jürr maachdëuta hõrag jigmajim. ²⁰ Mag jigmamua, jigmamua, hich hiiu haawai t'umaam k'lanu hamachdëu k'om haig k'ötarrjä därr hapiwi, pan pöm sobjim, chi hawarrjä hagjö. Mag chi sobtarr p'ë haunaa hoowai t'abat k'apan docen hæb hõberjim chi hipiirk'am. ²¹ Mag hed mag Jesuu jähogtarr k'lan chi k'apanag cinco mil naajim, hemk'ooin happai, hæuin beerba ni chaainjä beerba.

*Jesús döjä här narrar
(Mr 6:45-52; Jn 6:16-21)*

²² Mag hðor pöm t'ach k'opiwi jürr maachta hich na maach därbagk'atarr jap hee wëtpi jauujim, hich na t'oom higar naaimamk'ir. Maagwai hichin hagta hich haig sisijim hðor hoopäiwai. ²³ Maimua hðor t'um hëréuwia hich happai haadeewaita, hi hiek buchag gaai hich happai hich Hayag jëwaan majim haajem. Maagwai ya hedau k'ëubaadewaijä mam hich happai chirajim haajem.

²⁴ Magamich maran ya döjärr naajim. Mamä maar k'ir garmuata p'ü wë t'anarr haawai maar japan p'üasau höpp'ëta jiir hahau k'ajim. ²⁵ Maimua ya hæspa hurumuuta hich Jesús maar hëudee bëejim. Pari mag hurumjä sii döjä härtä jëb t'etag gayamjö hurajim. ²⁶ Mag döjä härtä jëb gayamjö maachig hurum hoobaawai jäp'ierrwi maar hähäi k'ap'öbaadëjim. Mag jäp'ierrnaa hähäik'amua, —Keena, hak'aar k'abahaba hanaajim marau.

²⁷ Pari magbaawai hich Jesuu, —Keena, hoob jäp'ierrmiet; mä k'abahaba hajim marag.

²⁸ Magbaa Pedroou hirig, —Señor, chadcha pachta Jesús k'ai, magan mäjä pachjö döjä här pach haar mapibä hajim.

²⁹ Magbaawai hirig, —Bëejuma hajim Jesuu.

Magbaawai chadcha Pedroou jap heemua waaidlbaadëwi Jesús k'irp'ee dädlrgmaa hajim, döjä härtä durramjö. ³⁰ Pari p'üas dau dapag hoowi jäp'ierrbaadëjim. Mag jäp'ierrbaadëm hee hichab ya hierrpamajim. Magbaawaita maach Pörög, —Señor, mä hoobahr, mäan hierrpamangui hajim.

³¹ Magbarm bärre Jesuu hi juu gaai pärnaa, —¿K'ant'ee pua pach hierrpaju k'irjují? Jägan puu chan mua pachig nem mag haawaijä mä hiek hæk'aba chirabma hajim hirig.

³² Maimua ya ham jap hee waaidlak'abaadee chi p'ü meuu haadëjim. ³³ Mag chi Jesús jap hee pabaadee hi k'irp'ee kanieu p'öbk'anaa, —Chadcha palta Hëwandam Hiewaau hanaajim, marau hirig.

*Genesaretpien Jesuu monaauk'atarr
(Mr 6:53-56)*

³⁴ Mag wëtumua t'oom higar Genesaret durr p'ëubaimajieram. ³⁵ Mag Jesús barbaimam hõrau k'augp'öbaadee, sii hag perás bñi jöisijim. Mag hamachdëu k'augp'öbaadee hi haig hðor mor masim k'lan haibëenaa hirig, ³⁶ —Maar haaunaanag pach k'ajühahidam gaaipai k'äijä parpibä haajeejim, monaaumk'ir.

Mag chadcha t'um hi k'ajüa gaai pärmmam k'lanan warre monaauk'a maajeejim, mag sii pärbarmuapi.

15

*Sii juu sügba t'ach k'ö namuapai chan maach härba haajem ha jaautarr
(Mr 7:1-23)*

¹ Hichab Moiseeu p'ä pätarr hiek wajapcha hærk'ajem k'lan dñi Hëwandam hiek jawaag chi machnaan hi haig bëejieram. Mak'lan Jerusalenmua bëetarr k'lan hajim. ² Mag bëewi hirig, —Jägwi pñ k'apeenau maach jöoin hi pña? Jägwi t'ach k'oowaijä juu hæbata t'ach k'oojë? Pärau k'augba naab jäg hæu k'aba sim? haichëjieram.

³ Magbaawai Jesuu hichab, —¿K'ant'ee päräuji hagjö Hëwandamau jaau sim t'um hipierraab habanaa sii pñach jöoin hiita härcha hærk'aju hæk'ajärrama? hajim hamag. ⁴ Magnaa hamag, Pärau k'augba nñ hajim, Hëwandam hiek p'ä sim gaai jauuwai, "Pach hærijä pach häd dñi jäsenenaa hök'ö habä" ha sim? Maimua "Har hiwiir hæbmua k'äijä hich haai wa hich häd k'äijä t'öpnnaa hæauk'a hiek'a siman warreta t'öpäiju haai nñm" ha sim, ¿majä pärau k'augba nñ hajim hamag. ⁵ Magnaa hichdëupai, Pari Hëwandamau hich hiek gaai mag jaau simta, jürr pñach hiek mag hæbmua k'äijä dich hayag wa dich hädag k'äijä, "Pärau hig nñm mua wai chirab mama, pöd mua deeju k'abam, ya t'um Hëwandam hat'eem haawai" ha hiek'aju haai sim hanam, dich dënnan daa haug k'augba. ⁶ Pari pärau hõrag mag jaau nñm haig, Hëwandamau nem jaau sim hisegnaa jürr pñach jöoin hiita härcha hærk'a naabahab hajim Jesuu, hamach k'ircha. ⁷ Magnaa, Chadcha jäg Hëwandam hiek gayam pñaachdëu nem jaaujemjö k'aba jürr hag chaaur nem wau sierrjëem k'apta Hëwandamau hich hi jaauumie jöoi Isaías k'ararrag pñach higwia hich hiek'atarr hiek mag p'apijimgui hajim.

Magnaa chadcha hag gayam jaaubaadēmua,

⁸ "Pāran, sīi par hiek'aupaita Hēwandum hiek hāk'a nām hāk'a nām haajemgui" hajim Jesuu hamag.

"Pari mag nām chan par chadcha t'āraucha hāk'abamta mag sīerrjēem.

Pāach mag nām gaaimua pāar t'āar chan hi dak'ajā k'aba, sīi hi warpta t'ānāmgui" hajim.

⁹ "Jāg nām haiguūn pariī pāach hip'it'ur pārau hirig jēejuu.

Pārau jaaau nāmjjā sīi wir haig pāach k'īrjugpaiu; jā hi hiek k'abamgui" hajim Jesuu hamag, warrgarwe Hēwandumaa jaautarr higwia. ^(Is. 29:13)

¹⁰ Magnaa hōragta heerpanaa, "Wajap' a mā hiek hūrbat hajim. ¹¹ Maadēu nem parhooba k'ō nāmuapai chan Hēwandum dau na maach hārpiba haajemgui hajim. Hēwandum na hōor hārpiejemn hiek'aju k'abam nempa k'īrjunaa hiek'a nāmuata hōor hārpiejemgui hajim.

¹² Hirua magbaapāaiwai maach chi k'apeenauta hirig, —Fariseonaan hiek, mag pua magbarm haig, ham k'īrta hiek'abapxim haajem hanaajim.

¹³ Magbaawai jūr hichdēu maachigta hiek'amamua, —Hoob ham hiek hasekasmiet hajim. Pārau k'ap' nām, nemjīir hee p'ūak k'aigbam hōbeerwai t'ārrēupāaitem. Hich jägta hajugui hajim mā Hayau ham dxi. Ham hichdēu jar hau sim k'ānn k'aba haawai nemjīir hajap'am heemua p'ūak chi k'aarpa t'ārrēunaa barbapximjöta hajugui hajim. ¹⁴ Magua, hidēu warag k'īuu sīubat hajim. Jāk'ānnan hamachjā dau k'īsu nāmta hagjō dau k'īsum k'ānn jua gaai parnaa hēudā harrijem k'ānnjöta nāmgui hajim. Pārau hoowai merag chuk'u sīebā, dau k'augba k'itāmuu hagjō dau k'īsu k'itām jua gaai parnaa harrk'iin, hāb bālhēu subaadee hamach numwe burrjugui hajim.

¹⁵ Magbaawaita maar heem hāb Pedro haajemua hirig, —Señor, cha pāchdēu jaaubapxim deeu marag wajap' a jaaubá; marau pōd k'augba habarmgui hajim hirig.

¹⁶ Magbaawai Jesuu marag jaaubaadēwia magjim:

—¿Wa pārau hagt'a k'augbata nāwa? hajim. ¹⁷ ¿Pārau k'ap' nāaabá, maadēu nem k'ō nām t'um maach bi hee mawia chēbapāaiwai deeu chuk'u haadeejem? Magua dichdēu t'ach k'ō nāmuapai chan maach hārba haajemgui hajim. ¹⁸ Maach hārpī nāman t'āar heemua k'īrjug k'aigbam hiek'a nāmuata Hēwandum na maach hārpiejemgui hajim, ya k'īrjunata hiek'amaawai. ¹⁹ Nem t'um maach k'īrjug heemuata hōber t'ānām: k'īrjug k'aigbam, hōor t'ōoju, dich hōor k'abam dāi k'apes hajru, dich k'aman hap'a k'ājjā dich hōor dāimjö hajru, nem jīgk'aju, sēuk'aju maimua chik'ām hēugar chad k'abam hiek hiek'aju. ²⁰ Magam nemeuta chadcha Hēwandum na hōor hārpiejem. Mamā chi machnaanau jaaau nāmjō sīi jua sūgbā t'ach k'ō nāmuapai chan Hēwandum dau na maach hārba haajem ha jaaujim marag, hich Jesuu.

Canaanpie hālairau Jesuu hich chaai monaauju k'ap' a sīerr

(Mr 7:24-30)

²¹ Maigmua higaadeeu jūr p'ōbōr numí Tiro Sidón dxi nāmng petaawai maarjā hi dxi wētjim. ²² Maimua ya mam paauk'abaimamta, hāli hāb Israel durrram k'aba Canaanpie hāli mag perás sīejerrta hāhāg bēewia Jesuug. —Señor, mā hap hārram mā dau haug k'augbā hajim. Mua k'ap' a hāmgui hajim, pālta chadcha Hēwandumaa pāiju haajerrau. Maagwai mā chaai monawaagjā pā jua t'eeq sim. Mā k'ā dōsāt bēnēu baarjemta pātag monaaubapxī ha hāmgui haichējim, hirig chaigpamamu.

²³ Pari par hūnanau mag chaigpa k'itāmjā Jesuu bālārjā hi hiek hāk'abajim. Magbaawaita marau hirig, —Senōr, ¿jāg pua hirig mapi jaaubamma? Ya hatcha magaa jā marau hūrmāp'a nām. Magbamān hich jāg maach hēudee hāhāg majuwai hanaajim.

²⁴ Pari magbaawai jūr Jesuu chi hāliragta, —Hēwandumaa mā pāitarran, maach meeun israelaanān sīi oveja hok'oo durrumjō durrum k'ānn peerdā haumk'īrta mā pāijim hajim.

²⁵ Pari mag nām hee, warag hi haigcha bēenaa kanieu p'ōbk'anaata, —Señor, mā hap hārram mā chaai monaaubapxī hajim.

²⁶ Magbaa, judionaan k'abam k'ānn chan monaauju k'abam hawi juau hogt'ompai chi Jesuu warag, —¿Pua mā hiek'a chirām hūrbata sī? hajim. Pā deeum durram haawai, mua pā chaaita nacha monaauk'iin, mua hoowai dich chaainag deeju harr panta k'echeunaa saakienag deebarmjō hajugui hajim hirig.

²⁷ Pari magbaa hūnanau dxi, —Señor, jāan chadaugui hajim. Mamā pua hoowai, ¿saakienaujā hamach pap juasur mes heegar k'āimam k'ōba haajē? hajim. Maagjeeawai mā Israelpie hāli k'aba hālab mama, ¿pua mā chaajjā dau haug k'augbaju k'ai? Mua k'ap' a hām, pua hi monaaupxīju haai simgui hajim hirig.

²⁸ Magbaawaita, —¡jōo! Jāgan chadchata mua pāch chaai monaauju k'ap'anaata pua hāk'a hāmgui hajim. Magan chadcha pāchdēu jaaau simjō pā chaai monaauju hajim hirig Jesuu.

Mag, chadcha Jesuu mag hiek'abarm bārre chi chaai monakk'a haadējim haajem.

Jesuu hōor pōm monaautarr

²⁹ Mag Sidonmua deeu maar bëewia hūwaai mag t'λrrdö pöm sim Galilea haajem higaau naaicöhjim, hich Jesùs däi. Maimua buchag gaai waaidawia hoo sisijsim. ³⁰ Mag hamach dak'ür jupbaimaawai hőor pöm hi haar wëtwi hi bigaau p'λrrbaadëjim. Mag hőor pöm t'λnäm hee hi haig haibëemajim: bä wëda wëda k'it'ëem k'λn, dau k'isum k'λn, bëdam wa juadam k'äijä häk'araam k'λn, meu meraam k'λn maimua tag haunaan k'amor machag k'ürpierri hi haig haibëenaa hi bäl'urr hausiumajeejim. Maagwai magam t'um hichdëu monaaupäi maajeejim. ³¹ Hamach daúacha mag meu meraa k'it'ëe harrijä hijëb nərrjëe, juadam wa bëdam k'äijä häk'araa k'it'ëe harrijä monak'a, maimua dau k'isu k'it'ëe harr k'λnpa dau wajap'a nərrjëem hoowia, sii hőor dauderraa naajim. Mag hamachdëu hoo nám gaaimua maach meeun k'abam k'λnaupata maach meeun israelnaan Hēwandamag jëeup'öö t'λnaajim.

*Hemk'ooin happai cuatro mil Jesuu jähogtarr
(Mr 8:1-10)*

³² Maimua mag maach hich däi hogdaba wënlrraajerr k'λnagta, —Hőor pöm mag t'λnäm māl dau hee dau hap'λ durrumgui hajim. Ya k'ääi t'ärjup pam ham maach haigmua bäl'rjä hogdaba, t'achdam k'öjujä chuk'u nám. Hich jäg t'ach k'öba chan mua hamach diig p'aimap'a chürlimgui hajim. Hich jäg pälk'iin, di haar barba k'äijä k'ad hee jädaúa p'λrëubajupa hajim, hich Jesuu.

³³ Magbaawaita marau hirig, —Mamä mag hőorjä chuk sim hee, ¿jam maadëu k'öju bawaagauma? hanaajim, hőor pöm mag t'λnäm k'öpieg.

³⁴ Magbaawai hich Jesuu marag, —¿Pärau pan dau k'arr wai nám? ha jëeujim.

Magbaa marau, —Sietepai, maimua häwarrdamjä har dau k'apan k'aba durrumgui hanaajim.

³⁵ Magbaawai hichdëu hōrag k'at jupk'api jaauwia, ³⁶ mag pandam siete narrjä chi häwarrdam däi häba juu p'e hauwia, Hēwandamag hūu hajim hanaa t'orreubaadëjim. Magnaa maachig hlapäimaawai marau jürr hōrag jigmajim. ³⁷ Mag jig p'λrdädagmamua t'umaam k'λnau hamachdëu k'om haig k'ötarrjä, pan pöm sob t'λnaisijim. Mag chi sobtarr t'λbat siete marau hipiirk'a hajim. ³⁸ Mag hed mag chi t'ach k'ö narr k'λn cuatro mil naajim, hemk'ooin happai, hλainjä beerba ni chaainjä beerba. ³⁹ Maimuan chadau hōrag wëtpi jaubaawai hagdaujö hamach majupierr haaidajierram. Mag t'umaah hērëubaadeewain chadau, hichjä jap hee waaidabaadee, marau hi Magadanag harrijim.

16

*T'et'emaanau hamach dak'ür hamachdëu nem hooba haajem hompaa haupi narr
(Mr 8:11-13; Lc 12:54-56)*

¹ Mag Magadán durr paauk'abaimaawai fariseonaanau Saduceonaan däimua Jesùs hoon bëejierram. Pari mag bëetarran sii hi himeraa pär haum k'öchgaupai harr haawai hirig hamachdëu bäl'rjä hooba haajem nemta hamach dak'ür hedjä hee waipi jaau naajim, mag gaaimua chadcha Hēwandamau päiwiata mag nərräm ha hamachig k'ap jaumk'ür.

² Pari Jesuu ham hipierraajä k'aba, warag sii hamag, —¿K'an jägwi pärau k'eeurag hedau dubmmamua hedjä p'ur waau t'λnäm hoowia, “Nan hedau wärjäp'ä haju” haajë; ³ maimua jürr heedaup'errejä hagjö hedau höbér hurum b'lau hedjä p'ur t'λnäm hoowi, “Nan hedau k'örk'aju” ha jaaujë? hajim. Pärau jäg hedjä hoobarm gaaimupai hed wärjäug haju wa hed k'örk'ajuji nem k'aug námtha, jäga jäg pärau pääch daúa mua nem wau chitlum hoo námjä pöd k'aug hauba ná mä chadcha Hēwandamau päiju jaaujerr? hajim hamag. ⁴ Päran päächdëu Hēwandam hiseg nám gaaimua warag chi hajaugjä chuk'u t'λnaawaita warag päächdëu nem hooba haajem nempata pääch dak'ür waipi nám. Mamä mua waubamgui hajim. Mag k'ääi warrgar jöoi Jonás haajerr nemmeeurrk'an buch hee k'ääi t'ärjup siet'urtarr gaaimua Ninivepienau Hēwandamau hi päitarr k'aug hautarrjöta, hīchab mächjä Hēwandamau päitarr pärag k'ap' hapijugui hajim, mäch hiiu p'iidbarm gaaimua. Mamä magamjä pärau häl'abjugui hajim.

Mag hiiek'apet hawi hichta warag chaaug higbaadëjim.

*Jesuu hich k'apeenag fariseonaanjö hapiba jaautarr
(Mr 8:14-21)*

⁵ Mag higbaadëwi ya t'oom higar paauk'abaimaawaiita maar k'ür hee dλhnaisijim, panjä haibëeba sii hich jägta wënlrram. ⁶ Magbarm däichata hich Jesuu jä marag, —K'ür k'ap'λ wënlrrat' hajim. Fariseonaan bënta saduceonaan bën däi jäg levadurajö sim pääch gaai dλrbapimiet hajim marag.

⁷ Mag hūrwia, chadcha levadurata jaau simpii hawi, maach happajä, —Keena, maach chan chadchata pan haibëebajimwai hanaajim.

⁸ Mamā maar mag hiyā nāmā hich Jesuu k'ap'la sīerr haawai, —¿K'ant'eeta pāar mag pan haibēejim hanāma? Pārau chan jāgan mua nem wau chitāmā hoobamjōta haajeeb hajim, mag mā dāi hāba wēnārrāmā hāk'aba haag. ⁹ ¿Pārau k'īr hee paba nā, mua pandam cincopai narrau hālinjā beerba, chaainjā beerba, hemk'ooin happai cinco mil jāhogtarr? Maimua ¿t'abat k'arr hipiirk'a haujī chi sobau? ¹⁰ ¿K'īr hee paba nā hagiō, pan sietepai narrau hōor pōm cuatro mil narr jāhogtarr? Maimua jāg hedjā, ¿t'abat k'arr hipiirk'a haujierrā chi sobau? Pan chaarta hig nām hak'iinjā, ¿pārau k'īrjuawai hīsjā mua pōd pāach jāhog haubajupi nā? ¹¹ ¿Jāga jāg pārau bālārjā k'aug hauba nā hajim, mua pāachig, "Fariseonaan bēn saduceoanaan bēn dāi levadurajō simta pāach gaaí dārbapimiet" haawai? Mua mag chirām haig chan pan chaar higwiata pārag mag hiek'aba chirām; wajapcharan muan maiguin, hoob hamjō chik'am k'īr haawaipaita chadam hiekjō hiek'amiet ha chirāmū hajim marag.

¹² Magbaawaita marau k'augp'ōbaadējim, Jesuu levadura chaar jaauuba, sīi fariseonaanau saduceoanaan dāimua nem jaaujemta jaau sim.

*Pedroou jaauwai Jesuu warrgarwe hich Hēwandamau pāiju haajerrau ha jaautarr
(Mr 8:27-30; Lc 9:18-21)*

¹³ Mag wētwa deeum durr Cesarea de Filipo hanām paauk'abaimaawai hich Jesuu marag, —Hōrau māch chi Hemk'ooi Hiewaa higwia hiyā nām hūurwai, ham hiek ¿mā k'ai hajē? ¿Pārau hūrba hajē? ha jēeuim.

¹⁴ Magbaawai marau hirig, —Ham hiek pā Juan chi hōor pōr choomie haajem; deeum k'ānnau jaauwai pāta Elías haajem, warrgar Hēwandam hi jaaujerr; wa magba Jeremías k'abam k'ai, dewam k'ājjā haajem, hagiō Hēwandam hi jaaujerr.

¹⁵ Marau hichig magbaawai jūrr maachigta, —¿Ma pāachdēujāma? Pārau k'īrjuawai, ¿mā k'ai hagá? hajim.

¹⁶ Magbaawai Simón Pedroou, —Pā Cristo k'abahab hajim hirig, hich Hēwandam Hiewaa warrgarwe hichdēu jar hauwia hōor peerda haumk'īr pāiju ha jaaujerr.

¹⁷ Magbaawai Jesuu hirig, —Simón Pedro, Jonás hiewaa, hōrau bālārjā pārāg jaautarr k'abamta chadcha pua hag heyaa jaaubapāimkē hajim. Jāg pua k'ap'la jaaubapāimān, jāan hich mā Haai hāgt'ar chiraaejemuata pārāg mag k'īrjupi hajim. Maguata pua hag heyaa jaaubapālībahab hajim. ¹⁸ Pedro, maagwai pānān chadcha pāch t'ārui jaau simjō mokdauu hajim hirig. Pua mā hiek jaubaadēm gaaimuata mua māch hiek hāk'a nām k'ānn k'apaanaa hapiju. Mag k'apaanaa haadēm chan pāach chi hārām k'ānnan k'ēchwijā, pāar hak'aar chan hok'ooba hich mag Hēwandam dāita nāisiju hajim. ¹⁹ Pedro, pārāgta pua māch hiek jaaumk'īr jaau chirāngui hajim. Pua mā hiek jaubaadēm hūrwi hāk'a nām k'ānn mā dēnk'a nāisiju. Mamā hīchab pua jaau k'itām hūr nāmā hasekasba warag hiseg nām k'ānnan hamach mag nām gaaimuata warag hich mag hok'oo wēnārrajugui hajim. Mag nām haiguin pua chi mā haar hōbēru haaí nām k'ānnag puertdi weeu deenaa pōd dubbaju haai nām k'ānn hat ee sīi warag pāar sīsiuk'amjōta haju.

²⁰ Mamā Jesuu mag hich chadcha hich Hēwandamau jar hauwia pāitarrk'a simjā bālārjā hōrag jaauipiba jaaujim marag.

*Hōrau hich t'ōju jaaujarr
(Mr 8:31-9:1; Lc 9:22-27)*

²¹ Maimua jaauumamua hich Jerusalenag majujā jaaujim. Mag Jerusalén pabaimaawai jōoin chi pōrk'a nām k'ānnau p'adnaan chi pōrk'a nām k'ānnauupa Moisés hiek jawaag chi machnaan dāimua hich dau hap'ā wai naawi hich t'ōjujā jaaujim. Mamā mag hamau hi t'ōwiajā deeu hūwaii k'āai t'ārjup nām hee deeu hich hīu p'iidajujā jaaujim.

²² Mag jaauumam hūrwi, Pedroou hich happai chaaur t'ārnāa, —Señor, ¿k'anii Hēwandamau pā dāi magpibar? Pa dāi chan hōrau magu k'abā nāmgu hajim hirig.

²³ Pari Pedroou hichig magbaawai, jūrr chi Jesuu hirig, —Jōpk'aa mā haigmāchaas petā hajim. Meperauta pārāg mag hiek'api sīebahab. Puan mag sim haig sīi warag k'āibag hee mā burrpjuyita hēk'a simgui hajim. Pua chan Hēwandamau nem waum hig simjā k'augba, sīi parhoobam k'ānnjōta k'īrju simgui hajim hirig.

²⁴ Maimua hichdēupai jūrr maach t'umaam k'ānnagta, —Chadcha pārau mā hiek pāach t'āraucha hāk'a nām k'ai, magan mua nem waupi jaau chirām happaita waubat, "Māchdēuta k'ap chirām māchdēu nem wauju" ha hiek'aba. Mā gaaimuata chik'amnau pāach dau hap'ā t'ōju k'īrjuwia k'ājjā magāmājā higba waragta hāk'anaat hajim. ²⁵ Har māig heegarjā mā gaaimuata p'it'urg haumap'a nām k'ānn chan bālārjā hāgt'ar hōbērwan. Magarrau hāchi mua nem jaau chirām waum k'ōchgaata hamach nemjā k'īrjuba, sīi warag mā gaaimuata dau hap'ā hanām k'ānnan chadau hāgt'archa hōbērju jaaujim. ²⁶ Pārau hoowai, ¿k'an wajaug sī hajim, hābmua mag durr t'um hichdēupai jāa wai sīsim, mama mag sim meeabadee k'īmie durr petam? ¿Hirua hich durr t'um hich dāi harrju haai sī? Pōd harrbam. ¿Pārau k'īrjuawai

hābmua k'ājā hāgt'ar höbēraag p'atk'on pōm p'agju haai sī? Mag p'agwiajā pōd dubbamgui hajim. ²⁷ Magnaa mā Hayau māg durr hi hagk'am hedjā machta hichdēu jua t'eeg deetarr dāi hi chognaan angelnaanpa bēewi, māig heegar hamach nem waaujerrpierr haju ham dāi: chi nem wajap'a waaujerr k'ān dāijā hich hagjō maimua nem k'aigba waaujerr k'ān dāijā hich hagjō. ²⁸ Cha mā hiek'a chirām hiek'au hāaur k'ān cha mā hiek hūr nām k'ān chan mach chi Hemk'ooi Hiewaa t'umaam k'ān Pörk'a bēeju hedamjō haadēm hoobam haigjā meeabajugui ha jaaumajim.

17

*Jesús sū bāmjō haaderr
(Mr 9:2-13; Lc 9:28-36)*

¹ Mag hich Jesú maar dāi hiyāl simua mag maar k'apeen hāaur k'ān nag hamach daúa hich hoopiju jaautarr k'ur seis días haadēm hee, cerro pōm sim gaai petajim. Mag hich mam dāi p'ē harrijim: Pedro, Santiago maimua Juan, hich Santiago heeum. ² Mag mam wētwi ham dak'tūta Jesú k'ir chaaupabaadējim haajem. Hi k'ir hoowai māg hedau hāsdawam k'īrjōta bāl t'ānāsijim haajem; maagwai hi k'ājūa chará p'uumjō haadējim haajem, hich bāpgau. ³ Hi magbaadēm hee hoowai warrgarm jōoin Moiseeta Elías dāi hiyāl dānānaihdā naajim haajem, Jesú dāi. ⁴ Mag hoobaawaita Pedroou Jesuug, —Señor, hāu chi hagamjō nem wajaug maar māig nāmgui hajim haajem. Pua k'ōs hak'iin mua rāichidam t'ārjup hēuk'am hajim hanām: hāb pā hat'ee, hāb Moisés hat'ee maimua hāb Elías hat'ee.

⁵ Mamā Pedro mag hiek'a dānām hee, jānt'umie baug bēewi ham jōoda hat'aichējim hanaabá. Magbarm hee mag chi jānt'umie heemuata woun hiekjō, "Chamāta mā Hiewaa māchdēu jāsehne wai chitāmua, hōr peerda, haumk'ir māchdēu jār hautarr. Hirua nem jaau simta hiprierra habat" ha hiek'abarm hūrierra hanām.

⁶ Hamach chi dāi wēnarrarr k'ānnaucha jaauwai, hamachdēu mag hūrbaawaita jāp'ierr p'ōbaadēm hiek'au warag kanieu t'āk'ōok'anaa heeg k'ōk'ōod hap'ōbaadējim hanaabá, k'īeb jēb gaai dagau dārk'a. ⁷ Magbaa Jesuu ham haig bēenaa ham gaai juau sīsienaa, —P'iidat'k'abat, hoop jāp'ierrmiet hajim hanām.

⁸ Magbaawai chadcha hamau p'iidat'k'anaa hoowai, tagam k'ān chuk'u, hāba Jesú hoppaita sīejim hanaabá.

⁹ Maimua deeū deeu hēejerram haajem. Mag hālrbagk'a wēdurumua chi Jesuu hamag, —Mag pāchdēu hootarr hoop deuem k'ān nag jaaumiet. Ya māch chi Hemk'ooi Hiewaa meewia deeū p'iidat'baawain chadau jaaubat hajim haajem.

¹⁰ Magbaawaita jūr hamach garmua hirig, —Jāgwi Hēwandam hiek jawaag chi mach-naanau jaauwai, mag Eliata hich Hēwandamaucha pāiju jaaujem na bēeju haajē? hajierram haajem hirig.

¹¹ Magbaawai hich Jesuu, —Chadcha chi bēen Eliata nacha bēema hajim hanām. Pari mag hi bēeju jaautarran, mag Hēwandamau pāiju haajerr hōrag nāpi jaaujm̄ita bēeju jaaujimgui hajim hanām. ¹² Pari Elías ya bart'urjim. Mag hi bart'urwaijā hamau hi k'aug hauba, sī warag deuem k'ānpii hawi hi dāi hamachdēu hampierr hawi warag hi t'ōopājijerramgui hajim hanām. Hamachdēu hi dāi jāgtarrjō māch chi Hemk'ooi Hiewaa dāijā hajugui hajim hanaabá. Mag chirāmān mān wajap ham juu machag hāwatjugu hajim hanām hamag.

¹³ Pari Jesuu hamachig magbaawai warre k'aug hat'ajierram hanaabá, warrgar Hēwandam hi jaaujerr Elías k'aba, Juan chi hōr pōr choomie higwiata mag sim.

Jesuu chaai mor heem mepeer jēupäittar
(Mr 9:14-29; Lc 9:43-45)

¹⁴ Mag wēdurumua ya maar tagam k'ān dāi narr haig jēr paauk'abaichēm hee, woun hāb bēewi hi k'īrp'ee p'ōbk'anaa hirig chaigpamamua magchējim:

¹⁵ —Señor, mā chaai wai chirām t'ōt'ōrrsō k'itam. Mā hap chitām mā chaai dau haug k'augwia monaaubapxi haichējim. Jāg k'itamāl nem t'eegta baarjem. K'ar charā hooju chuk'u haawai barbaadēmu hōt heejā burrijem; wa magbamān dō heejā sīi dobojo haaimajemgui hajim. ¹⁶ Mua māig pā k'apeen haig haibētarrija hamau pōdbajierramgui hajim.

¹⁷ Magbaawai Jesuu magjim, hōrag heerpanaa: —Pāran chadcha pāāk'āibag gaaimuata Hēwandamau jāg chaai monaaujujā k'īrjūba nām. Pārau jāg Hēwandam juu t'eeg simjā k'augbamjō nām, ḡhich jāgta sīi mua hāwat chitajū haai chirā pārau hoowai? ḡK'an hatchata pārau mā pāch dāi chitapim hig nāma? hajim, hajapcha hāk'aag. Magnaa, Mā haig mag chaai haipidut hajim.

¹⁸ Magbaa chadcha chi chaai hich haig haiperrwai chi meperag meeurredunaahöbērpi jaubaawai, hi hipierr höbērbaadējim. Magbarm haigmua chi chaai monak'a hich mag sīsijim.

¹⁹ Mag chi chaai monaautarr k'ur maach hap paauk'awi marau hich Jesuug, —¿Jāgwi marau pöd jāg chaai mor heem mepeer höbeerpi haubajī? ha jēeujim.

²⁰ Magbaawai hich Jesuu marag magjim:

—Jāan pāachdēu māg chaai Hēwandamau monaaujujā k'īrjuba narr gaaimuaugui hajim. Pārau Hēwandam juu t'eeg sim k'ap'naa pāachdēu nem mag habarmjō hapiju k'īrjunaata nem wauk'iin, Hēwandam hat'ee chan p'it'urm nem chuk'u haajeewai, chadcha pāachdēu ja-jaauk'ampierr hich mag pāachdēu jaau nāmjō hapiju. Pāar k'īrjug hoojem hanaa chi pōmag mostaza daudam har maach dāu hee paba k'itajemjō k'āijā k'itak'iin, chag durrsīg k'āijā, "Jōpai maigmua mawia chum dñalnubaimā" habaawai chadcha p'it'urg chuk'u mawia pāar hipierr pāachdēu jaaubarm haar dñalnuwimajugui hajim. [²¹ Magnaa hichdēupai, Jāg mepeer k'īr chan sīi hiek'abarmuapai höberba sierram. Jāg höberpi hawaagan, bñlrljā t'ach k'öba sīi Hēwandamagpai jēeu nāa hawiata höberpi jaauubaawai höbeerjemgui hajim marag.]

Paabaa Jesuu chik'amnau hich t'ōjuu jaautarr

(Mr 9:30-32; Lc 9:43-45)

²² Galilea durr maach hich Jesús dāi hāba wēnlrraajeewai hichdēu marag magjim:

—Maach chi Hemk'ooi Hiewaa māg chiramān chi tierrnaanag pār deebaawai ²³ sū hamau mā t'ōopriju. Mamā mag hamau mā t'ōowijā k'āai t'ārjup nām hee deeu mā hiiu p'iidajugui hajim.

Maachigcha mag jaauubaawai chadcha maar hōk'īrjuu hap'ōbaadējim.

Haai hi jēeujem di paarjā p'agju haai narr

²⁴ Jesuu maar hich dāi p'ē harrwi Capernaum p'ōbör barimajim. Magbaawai Haai hi jēeujem di paar p'atk'on jēeujem k'ānnau Pedro hich happai sim haar wētwia hirigta, —¿Pā maestroo chan Haai hi jēeujem di paar p'agju haai simta p'agba haajeeb? haimajierram haajem.

²⁵ Magbaawai hirua, —Keena, mā maestroo p'agba haajeeb ha chirajim haajem hamag.

Maagwai ya maar maach jēer narr di haar naajim. Maimua ya chi Pedro maach haar barbaimaaawaijā jūr Jesuu hirig hich hag hiekpai, —¿Pua jāga k'īrju chirā Simón? hajim. ¿Pua hoowai māg durr gaai reinaan t'ānām k'ānnau chijā k'ānnagta dēbpaar jēeujē: hamach k'odnaanag wa sīi parhoobam k'ānnag?

²⁶ Magbaawai Pedroou hirig, —Hamach k'od k'abam k'ānnagma hajim.

Magbaata Jesuujā, —Chadcha chi k'odnaanau chan p'agba haajemgui hajim. Magua muajā māch Haai gaaimua hagjō p'agbaju haai chirabahab. Chi Haai hi jēeujem di hi dēn haawai muajā p'agba, pāraujā p'agbaju haai nāmgu hajim. ²⁷ Mamā hamag maach hēugar hiek'am hugua maadēujā hichiita p'agju haai nāmgu hajim Pedroog. Maimua, T'ārrdō hee dō hlabamī hajim. Nau nacha pāch jua gaai k'ōbaichēm pua jiir hat'am hō hee p'atk'on sīeju. Mag p'atk'onau hāu pua mā kōitjā p'agwi, pāch dēnjā p'agpājungui hajim Jesuu Pedroog.

Magbaawai Pedroou chadcha hichig jaautarrjō hajim.

18

Chijāata hārlacha haju haai sī ha jaautarr

(Mr 9:33-37; Lc 9:46-48)

¹ Hich mag hiyālā nāmuua marau hich Jesuug jēeu naajim, hichta māg hatag t'umaam k'ānn Pōrk'abaadeewai maach māg wēnlrram heem k'aita hārlacha sīsiju k'ai ha k'ap haag.

² Magbaawai Jesuu chaaidamta t'ārnaa maar jārr dñalnupināa magjim:

³ —Mā cha hiek'a chiram hiek'au pārau pāchta hārlacha ham k'ōchgau pāachdēu mag k'īrju nām hisegnaa chaain māgāmdam hagi'a serbiibamjōo habam chan, pāar pöd mā dāi chi pōrnaan k'aju k'aba nām. ⁴ Mag māchta chi Pōrk'a chirsim hed mā garcha joot'āmaju k'īrju nām k'ānnan warag hamachta serbiibamjōona chaain māgāmdamjōta haju haai nāmgu hajim, mag hamachta hārlacha haju jāg k'īrjuba. ⁵ Pārau mā dēnjō māg k'it'ēem hāb k'āijā jāsenk'awia pāach di haig haumān magan pārau māchchata k'īr jāsenk'abarmjō habarmgui hajim, marag hiek'amamua.

Jāga nu Hēwandamau chik'am k'āibag hee burrpiejem k'ānn dāi
(Mr 9:42-48; Lc 17:1-2)

⁶ Mag warag hiek'ak'agmamua magjim: 'Hābmua k'āijā mālā chaai māg mālā hiek hāk'a k'ērlamtā pekau hee burrpimān, Hēwandam dāi hiekk'ōr pōomata sīsiju. Mag mālā chaai hābam gaaimua k'āijā warag Hēwandam dāita hiekk'ōr paarpaju k'āai, hichdēupai hich hō gaai mokpōr pōm jānaa p'ūas hee baudāk'iin häucha hajugui hajim. ⁷ Mag jēb gaai hichiita hich jāg hōor dich k'apeen pekau waupiejem k'ānn paraa haju. ¡Mamā hēh, hapk'iitā, chi mag dich k'apeendam pekau hee burrpiejem k'ānn!

⁸'Magua, mua pāragiā mag chirām: Pāach juau wa pāach bālu k'āijā pekau hee burrpiju sim k'ai, warag t'lapnaa barbapait hajim. Pāach t'um monak'a hok'oowi hōtdau hich mag t'ōojā k'augba sīerrām hee maju k'āai, hāucha simgui hajim, sīi jua bisi wa bā k'āijā bisi hāgt'ar hōbērju. ⁹ Wa pāach daūapai k'āijā pekau hee burrpiju sim k'ai, hag dau jēunaa warag barbapait hajim. Dau numwe wajap'a simta k'īmie durr maju k'āai, hāucha simgui hajim, dau hābpaim dāipai hāgt'ar hōbērju. Wajapcharan magam pekau waumaugau, dau chuk'umjō hoobamjōnaa magam nem k'aigbam wawaagjā jua chuk'umjō habat hajim, bālārjā wauba. Magju k'āai Hēwandam dau na pāach morta sark'abat ha jaaumajim marag.

*Oveja hok'ootarr nem hīgk'aa
(Lc 15:3-7)*

¹⁰ Mag jajawagmamua hīchab, 'Māg daumeraa k'it'ēem k'āan hoop hāb k'āijā hisegmiet hajim. Ham t'āa mā Haai haar t'ānlaun k'ānnaun hamag dau par k'aba t'ānlaungui hajim.

[¹¹] Māch chi Hemk'ooi Hiewaan chadcha hōor hamach k'aibag gaaimua hok'oo k'it'ēem k'āan peerdā hawaanta bēejim.] ¹² Magnaa, Mua pārag jēeu hook'imgui hajim, jāga sim k'ai pārag: Woun hābmua cien ovejas wai sim. Mag k'apan t'ānlaam heem hāb hok'oobaadee, žhirua tagam k'āan hābam haig p'ēpławia mag chi hok'oo k'ērāmta jāraan mabaju k'ai? hajim. ¹³ Mag jār nārrā hawi baau hat'ak'iin, mag hābpai hok'ootarr baau hat'am paarta hārcha hi hōnee hajugui hajim, tagam k'āan k'apan hok'ooba narr paar hōnee haju k'āaijā. ¹⁴ Hich jāg hābmajā hich nemchaain hok'oopimap'a haajemjō, hīchab mā Haai hāgt'ar simuajā māg mā hiek hāk'a durrum k'āan chan hābjā hok'oopimap'a simgui hajim.

*Jāga dich k'apeen perdonaaaju haai nā ha jaautarr
(Lc 17:3)*

¹⁵ Mag nem k'īir pogk'e jajawagmamua, 'Pārag k'ap hamk'īir jaauk'imgui hajim Jesuu. Pāachjō mā hiek hāk'a simua pāach hee hiwiir hābam dāi k'āijā k'aigba habaawai hi dāi hiyāāmamua wajap'a hirig jaaubat hajim, jāga sī mag k'aigba haawai. Pāachdēu mag hiek'abaawai hāu hūrwia hāk'amān magan pārau pāach k'apeer mā hat'ee gan hat'am hajim. ¹⁶ Māmā par pāachdēu hiek'a nāmājā hūrbamān magan pāach daumaai hōor numí k'āijā t'ārk'a hat'at, maagwai hiek'amamjā hōor numí wa t'ārjup nām dak'īrta mag hiek'amamk'īir. ¹⁷ Mag numí wa t'ārjup nām dak'īr hiek'amamta bālārjā hasekasbamān magan warre t'um chi hāk'a nām k'āan jāgdaarta hiek'aju haai nāmgui hajim. Mag t'umaam k'āan dak'īr hiek'abarmjā hasekasba habaawain chadau, Hēwandam hiek hāk'aba haajemjō wa Romaam gobiero dēn dēbpaar jēeujem k'āan chi k'aigbam k'āan dāimjō habat hajim ham dāi, tag pāach dāi k'apeerk'apiba.

¹⁸ 'Mag māig heegar haawai hamach jāg t'eeg gaaimua pāachdēu nem jaau nām hūrba haawai mag pāach dāi k'apeerk'apiba habarmjā hich Hēwandamau hīchab pāar higar sīeju. Maimua deeu hich k'aibag hisegwi hūwaii pāach hee pāach k'apeerk'api haauwaijā hīchab Hēwandamau pāar higar sīejugui hajim.

¹⁹ Mag hiek'amamua, 'Mua pārag mag chirāmgu hajim: Māig heegar hōor numí hamachdēu nem hig nām mārāg jēwaag hāba hibēpwia jēuemān, mā Haai hāgt'ar chirāmua hamag deeb k'aba deeju. ²⁰ Mag jēwaagta numí wa t'ārjup k'āijā hāba biirdānaa mārāg jēeu nāmān mān maig chirāmgu hajim, ham jārr.

²¹ Magbaawai Pedroou Jesuug.—Señor, magan māchjō pā hiek hāk'a nām k'ānnaun hābmua k'āijā mā dāi k'aigba haawai, žbiek k'arr mua perdonaaajuma? ha jēeuim. ¿Siete veces?

²² Magbaa Jesuu hirig,—Mag siete vecespai k'abam. Muan pārāgan, setenta veces sieteta perdonaaaju haai sim ha chirām hajim. Hajapcharan dich dāi k'aigba habarmpierrma.

Woun hābmua hich k'apeer perdonaaaba harr hag nem hīgk'aa

²³ Maimua hich Jesuupai magjim:

—Mua mag pāraujā pāach k'apeen perdonaaaju haai nām ha chirāmān, Hēwandamaujā maach perdonaabam haba haajeewaita mag jaau chirām hajim. Hēwandaman rey hāb sīerrau hich chognaan hich garcharam k'āan wajap'a p'īdk'a nām k'ap haag hāhābdō t'ārk'anāa k'ap jēeu hoomatarrjōta sīerrāmgu hajim. ²⁴ Ya chi reiu t'ārk'ālibaadēm hee hi haig hālbēejīerram hajem, hāb hirig p'atk'on pōm diez mil talentos paar sīerr. ²⁵ Mag dēbpaar pōm sīm pōd hichig p'ag hauba habaawai chi reiu mag woun hichig dēbpaar paar sīerra warag hich hālī dāi hich chaaipta maimua hich nem wai sīerra t'um pērpāipi jaaujim hanaabá, jūri deeuom chogk'amk'īir, magbarmua chi dēbpaar p'ag hōbērmk'īir. ²⁶ Magbaawai chi chogau chi rey hāk'arr p'ōbk'anāa chaigpa jōchk'ērāmua, "Señor, hidēu hoo hat'ā. Mua hōk'ar p'agmamua pā dēbpaar t'um hōbeerpāibajupa" hajeejim hanaabá. ²⁷ Pari mag hichig chaigpa jōchk'ērām hoobaawai, chi reiu hi dau haug k'augwi, mag dēbpaar pōm sīerrjā tag

hichig p'agpiba, sii warag k'tir hok'oopi jaaunaa, p'haarju harrijä p'haarba, sii hau mapijim haajem.

²⁸ Pari mag hich päibapäawai, maigmua higbaadeeu, deeum hagiö chi rey chogk'a sim dxi t'ëujim haajem. Magua jürr hichig cien denarios paraa sierr haawai, purnaa hö t'at'aik'amuata, "Jöpk'aa pchdëu märg paar sim p'agbá" hajim hanaabá hirig. ²⁹ Pari magbaawai hichdëu reig hatarrjö warmuajä hi bök'arr p'öbk'anaa chaigpa k'itamua, "Pua k'ös hak'iin, hidëu hoo hat'á hak'am; hök'ar p'agmamua mua pä dëbpaardam t'um p'apgräibajupa" haajeejim hanam. ³⁰ Pari chi dëbpaar jéeu sierr garmua mag k'öchk'aba, sii warag hich k'apeer dau haugjä k'augba cárcel deg päiwia, häbmiecharam centaaudam p'agbam haigjä höbeeripa jaaujim hanaabá. ³¹ Mag hirua hich k'apeer däi magtarr hoowi, warm k'än hagiö chi rey chogk'a t'anarr k'ännaau hoowai, ham gaai masi hajim haajem. Mag gaai masi nam hiek'au chi reígha magtarr t'umaa wajap'a hürpipäijierram hanaabá. ³² Mag hichig jaubaan chi reiü t'ärpiwiia hirig magjim hanam: "Wounta chadcha k'aigba chitamä" hajim hanam. "Maachig dau hap'än chaigpabaadeewai, mua pä perdonaawi chi dëbpaarjä tag machig p'agpiba hich jäg k'tir hok'oopijim. ³³ Magtarr haawai puajä hagiö pach k'apeer dau haug k'augwi hi perdonaaaju haai siejimgui" hajim hanam. "Pari pua bäljä hi däi magbajimgui" hajim hanam. ³⁴ Mag, warag chi rey meeuk'abaadëwi mag dëbpaar sii k'tir hok'oopiju hatarraa deeu heeupemjö t'umaa p'agpi jaaujim hanaabá.

³⁵ Mag nem hïgk'adam jaauwi deeu hich Jesuupai magjim: 'Mä cha hiek'a chiräm hiek'au päräuta pääch k'apeendam chadcha perdonaaawi tag magäm hiekjä higba hich mag k'tir hok'obam chan, mä Haai hñgt'ar chirämuaajä hich hagiö pääar perdonaabamgui hajim.

19

*Jesuu häli p'apiba jaautarr
(Mr 10:1-12; Lc 16:18)*

¹ Mag marag nem jaau sii hawi, Galileamua mawia jürr Judea sëimajim, Jordán higaau t'oogar därlba hedau höbeerjem bi gar. ² Mag hi petamjä höräu k'augpaitarr haawai hõor pöoma hi hëudee wëtjim. Mag hõor pöm t'änäm hee haunaan k'apan t'anarr haawai magäm k'änna monaupäi maajeejim. ³ Mag nam hee fariseonaan heem k'än hich Jesúus haigcha bëewi juau hogt'm hirig, —⁴Pua hoowai sii nem bäljä habarm gaaimua maadëu dich hläi plaju haai näl? hachëjierram.

⁴ Magbaawai Jesuu hamag magjim:

—Hëwandam hiek p'ä sim gaai t'änrwai, ¿pärau hooba haajë, warrcha chi hompaatarr Jöoiraujä hemk'ooi hläi däita hompaajim ha sim? ⁵ Magtarr haawaita hemk'ooi hich hläi däi pabaadëmä hich dënnaan k'a hogdajem, ya hich hläi däita hääba nörraag. Ya magbarm haigmua warran hagdaujö hamach happai naajerra, hõor häbpainjö hich mag naisiejemgu hajim. ⁶ Mag nöisim chan ya tag hamach hähäbdö nörrjëe haba, hõor häbpainjö nöisijugui hajim. Mag warrgarwejä hich Hëwandamauta mag papitarr haawai pöd hiwiir häämuajä hi hichaaur hawi dich hõor plaju k'aba nömgui hajim hamag.

⁷ Magbaawai jürr hamach garmua hirig, —Pari pua mag simta, ¿k'an jägwi Moiseeu jaauwai dich hläi p'agpaaawai hësap gaai "Mua ya pä paa chiräm" ha p'anaa hirig deedu haai sim ha simma? hajierram hirig.

⁸ Magbaawai Jesuu hamag, —Pari jä, nem jaauwaijä pääch jäg t'eeg sierrjëem gaaimua k'abahab hajim. Moiseeu chadcha hädlaa hläin p'apiejeejim, pari warrcha hich Jöoirau hompaawai chan mag plamk'tir k'abata hompaajimgui hajim. ⁹Päädë mä hiek hürbat: Hläi bäljä deeum däi p'agpaaawai k'aba simta sii plam k'öchgaupai plawiaa deeum hläi hau simän maan pekauta wau simgui hajim. [Mag hich hajim hik'ämnaa p'atarr hläita hau sim wounjä pekauta wau sim, hagi'a chik'am hläik'a simta hau siewai hajim jürr hamag.]

¹⁰ Magbaawai maach heem k'ännaupai hääur k'ännau jürr, —Maach hemk'ooiin dich hläi dxi magta haju haai nömgui hajim, magan warag hläi haubajuuta simgui hajierram.

¹¹ Magbaa jürr hich Jesuu marag, —T'umaam k'ännau chan cha mua jaau chiräm hiek pöd k'augbam; hääba hich Hëwandamau k'augpi sim k'ännaupaita k'ap hajugui hajim. ¹²Maimua, Pärag jaauk'imgui hajim, jägwi mag t'umaam k'än pöd hläi haju k'aba näl. Hääur k'än bi heeweta mag hläin hawaag k'aba t'aaba nömgui hajim. Pogk'a ya chi jöön pawiajä p'arr japa nömgui hajim, k'apes hapimaaugau. Maagwai pogk'a mag p'ärrjaba nömta, pari hamachdëupai Hëwandamau nem jaau sim wajapcha wawaag hawi, bäljä k'apes haba hich mag t'änämgu hajim, hläinjä k'tirjuba.

Mag jaauwi häbmiecha paawai hichdëupai magjim: 'Dichdëu hoowai hläijä chuk'u chitaju hlu pödjojöo sim k'ai, magan hich magta nörraju haai simgui hajim, hläi chuk'u.

*Jesuu chaain köt Hëwandamag jëeutarr
(Mr 10:13-16; Lc 18:15-17)*

¹³ Mag nəm hee, jürram k'ʌʌnau Jesúus haig chaain haibée t'ʌnaajim, ham gaai pərnan Hēwandamag ham kōit jēeumk'īir. Pari mag jürram k'ʌʌnau chaain haibébék'am hoowi chi haibée nəm k'ʌʌnagta maachdēuta meeuk'a naajim, tag haibéepimaugau.

¹⁴ Mamə mag marau hiek'a nəm hūrbaawai Jesuu jürr maachigta, —Hidēu mə haig chaain haibéepibat. ɁK'ant'ee pārau ham bēepimap'a nə? hajim. Chi jōoin hawiajā, chama k'ʌʌn chaainjō mə hiek hñk'ak'arrsö hñk'a nəm k'ʌʌnta mag jēb gaaijā hñu wēnʌrrawi hñgt'arjā hooee wēnʌrrabujup hajim.

¹⁵ Magnaa warag ham pōr hñr juu hausūnuaa, Hēwandamag ham kōit jēeuwi, warag haigmua chawag maar p'ē harrjim.

*Hēwan p'atk'on paraam Jesúus dñi hiyññ hat'urtarr
(Mr 10:17-31; Lc 18:18-30)*

¹⁶ Biek hñb woun hñb hñwan sñerrau Jesúus haig bëewi hi dñi hiyññmamua, —Maestro, Ɂk'an nem wajap'amta mua wauju haai chirñ hñgt'ar höbéraag? Mñrga jaaubá hajim.

¹⁷ Magbaawai Jesuu hirig, —ɁK'ant'ee mag nem wajap'amta wawaag pua mñrga jēeu chir? Nem wajap'amta hñba hñbpaita sim; ma Hēwandamau. Mama pñ chadcha hñgt'ar höbérñ k'ñs chirñm k'ai, Hēwandamau hich hiek p'ñnaa Moiseeg deetarr gaai jaau sim hiprierra habá hajim hirig.

¹⁸ Magbaa, —Pari hag gaai jaau sim heem, Ɂchijág higwiata pua mag jaau sñ? hajim, chi hñwan mag hi dñi hiyññ haan berrau.

Magbaa Jesuu hirig magjim:

—Hoob hñor t'õo chitam; hoob pñch hñor k'abam dñijä k'apes ha chitam; nem jñgk'am; sñuk'ajä chik'am hñugar nem jaau chitam; ¹⁹ pñch haajä daupiinaa pñch hñdjä daupii habá, maimua pñch k'apeenjä wir haig pñchdëu pñch k'ñsi simjö daupii habá hajim hich Jesúus garmua.

²⁰ Magbaawai chi hñwanau, —Mua magam t'um hñrk'a chitabahab. ɁK'ani mua wauju hag'ta waaur chirñ? hajim.

²¹ Magbaawai deeu hich Jesuupai hirig, —Pñ chadchata wajapcha ham k'ñsi chirñm k'ai, pñch nem përk'ñipñinaa chi p'atk'on hap'ññm k'ññndamag jigbapxi hajim. Mag k'aita hñgt'ar pawiajä pñ hich mag nem wajap'am paraa chitaju. Mag përk'ñipñinaa jigpñxiwi, mñ dñi marrau hajim.

²² Pari hich mag woundam chadcha p'atk'on paraam harr haawai Jesuu hichig magbarm hñrwia warre hñk'ñirjuu petajim. ²³ Mag woundam hñk'ñirjuu petam hoobaawai jürr maragta hich Jesuu, —P'atk'on paraam k'ññnta Hēwandam chi Pörk'a sim haar hñbéraagan chadchata t'et'e simgui hajim. ²⁴ P'atk'onpanta hñgt'ar Hēwandam chi Pörk'a sim haar hñbérju k'ñyau, camello pñm jäg maach wounaan k'ñaijä hñrpai sñerrñnta p'it'urg chuk'u nobeeu kach hee t'oogar hñbér dichjugui hajim.

²⁵ Mag hi hiek'abapxiim hñrwia chadcha jñgderraal nəmuua maach hi dñi wēnʌrrajerr k'ññn heem hñaur k'ññnau, —Mag k'ai, magan Ɂk'aita peerdñagáwa? hanaajim.

²⁶ Pari magbaa hich Jesuu marag hoonaa, —Hñragan chadcha p'it'urgma mag hñurwai. Mama Hēwandamag chan bñlñjä p'it'urg chuk'u simgui hajim.

²⁷ Jesuu magbaawai mag chi hñwan p'atk'on paraam dñi hiyññ narr k'ñirjuwia, —Maraun chad pñ dñi wēnʌrram k'ñchgau maach nemdam wai narrjä k'ñirjuba, sñi t'umaa p'ëpñawi pñ dñi hogdaba wēnʌrrabma. Mñg pñch dñi hogdaba wēnʌrrñm jürr Ɂk'andamta marau hau durrajuma mñg hatag paawaijä? hajim Pedroou.

²⁸ Magbaawai Jesuu magjim:

—Cha mñ hiek' a chirñm hiek'au mñg durr jöoi hedaujä dñi t'um chi hiiurig pawia mñch chi Hemk'ooi Hiewaa hñor Pörk'aag k'u juupjem wajapp'a k'itam gaai hoo chirsim hed, pñar mñg mñ hogdaba mñ dñi wēnʌrrajem k'ññnta mñ jup chirñm bigaau pörk'au doce nñm gaai hohood hajugui hajim. Pñachdëuta mñ dñi pñach hiparmua jöoi Jacob k'ararr chaain doce narr k'ññn hag chaain hewagam k'ññnagjä k'ap jajaau haju, jñgaju Hēwandamau ham dñi. ²⁹ Maimua har t'um chi mñ gaaimua wa mñ hiek jaaum k'ñchgau k'ñaijä hamach di, hamach naamk'ññ, hamach heeugpeen, hamach haai, hamach hñd, hamach chaain wa sñi hamach jēb k'ñaijä k'augba pñ mñm k'ññnagjä hamach nem hñk'ootarr k'ñayujä hñr hag hatcha deewi mñch dñita hich mag wēnʌrramk'ñir mñch haarcha p'ë hajugui hajim. ³⁰ Pari mag hed hñaur k'ññn har mñg heegar haawai hamachta chik'am k'ñaijä hñrlñcha nñm haajerr k'ññnta hñgt'ar Hēwandam haar paauk'aimaawajä jürr serbiibacha haajerrjöö nñisijugui hajim. Maimua jürr har mñ gaaimua chik'amnau serbiibag p'eejerr k'ññnta jürr warm k'ññn k'ñaijä hñrcha nñisijugui ha hiek' amajim hich Jesuu, marag hñrmk'ñir.

¹ Māg hatag māch hiek hāk'a durrum k'ānag hamach p'it'ur hatarr jūr mua nem deeju hedan, woun hāb uvadō papau hich piyonnaanag nemjō p'ierrtarr jūr p'agtarrjöta hajugui hajim. Mag wounau nacha piyón jēraag hedp'erre hōor jaraan majim haajem. ² Mag mawi, chi nacha hooimatarr k'ān dāi hiek'aawai, k'āai hāb p'idk'abarm paar p'aagjemjō denario hāb p'agju hajim haajem. Mag hiek'awi p'idk'amk'īir pāijim haajem. ³ Maimua ya hedau hāgt'arraa las nuevejō haadēm hee, deeu hōor jaraan mania kaaijā hee sīi hōor p'idaigjā chuk'u par nām hooimajim haajem. ⁴ Magbaa mak'ānnagjā, "Pāarjā hīchab mā p'idaig hee p'idk'abamit; mua pārag pāach p'idk'abarmpierr p'agjugui" hajim hanām. Magbaa mak'ānnagjā hīchab p'idk'aan wētjim haajem. ⁵ Maimua hedausie haadee, hich chi mork'ā jōoirapai deeu hūwaii hōor jaraan mawi, k'eeuragjā las tresjōnaa deeu hichpai majim haajem. Maimua mak'ānn dījā hiek'awi hich hagjō p'idk'aan p'āijim haajem. ⁶ Maimua ya k'eeuraacha las cincojō haadēm hee, deeu hūwaii nacha hīchdēu hōor hooimatarr haar majim haajem. Maimua hooimaawai sīi hōor p'idaigjā chukk'u haig naajim haajem. Magbaawai hamag, "¿K'aní jāg k'ēumaamta jāg sīi p'idk'ajā p'idk'aba, parta k'ēudātk'amaama?" hajim hanām. ⁷ Magbaa hamachdēu, "Marag ni hābmuajā p'idaig jaauba haawaita māg maar par naabahab" hajierram hanām. Magbaa jōoirau mak'ānnagjā, "Magan mā nemjīr hee uva p'ierrbamit" hajim hanām, "k'ēu nām hora."

⁸ Maimua ya hedau k'ēubaadee chi uva papau hich chog mag hōor p'idaig hee wai jēer sierragta jūr, "Jāimua p'idk'a narr k'ānn tārk'a haunaa hamag p'agk'abá hajim hanām. Hēudeecha dubtarr k'ānnagta nacha p'agnaa maimua nacha dubtarr k'ānnagta jūr hēudeecha p'agbá" hajim hanām. ⁹ Mag, chadcha hēudeecha k'eeuraad las cincojō dubtarr k'ānta nacha tārk'a hauwi k'āai hāb p'idk'a k'ēutarr k'ānnagamjō denario hābābdō p'agk'amajim hanaabá, hagdaujō. ¹⁰ Maimua jūr nacha dubtarr k'ānn tārk'a haujim haajem. Ya mag hamach tārk'āibaadee, warm k'ānnag mag denario hāb deematarr haawai, hamaun jūr hamachigta hár p'agjupii naajima, hamachta hedp'erre dubtarr haawai. Pari magba hamagjā hēudeecha dubtarr k'ānnag p'agtarrjōpái p'agk'ajim hanaabá. ¹¹ Mamā hamachig māgpai p'agbaawai k'īujā hāwatba, chi mork'āggchata jūr hābmua, ¹² "Jāk'ānn ya maar hōbēraagpam heeta bardātk'achētarr haawai hora hābpaita p'idk'ajierram. Magtarraa maar hed durr pōm p'idk'a k'ēuwi hed pechagjā jemer k'ēudātk'amaam k'ānn dāi hābata pua hamag p'agbarbma, jūr hamag herraapai p'agju haai simta" hajim hanām hirig. ¹³ Pari magbaawai chi p'idaig k'ā jōoirau jūr ham heem hābak'aig, "Kakē pari warr maach hiek'aawaijā, ¿denario hābpaita p'ārag p'agju habají, pā p'idk'abarm paar? Magtarr haawai mua pā k'ūgurba chirām perá" hajim hanām. ¹⁴ "Pāch p'atk'ondam hauwia petá" hajim hanām. "Pari mua hichiita k'eeuraacha dubtarragjā p'ārag p'agtarrjō p'agam k'ōsi chirāmgui" hajim hanām. ¹⁵ "Māch p'atk'on haawai māchdēu p'agam haig p'agju haai chirāmgui" hajim hanām, "pōm p'idk'aba harr k'ānnag hawiajā. ¿Wa sīta pua mārāg hōor dāi hō wajap'a hapimap'ata chirāwá?" hajim hanām chi p'idaig k'ā jōoirau.

¹⁶ Mag nem hīgk'aadam jaauwi hich Jesuupai, "Hich jāgta hajugui hajim hīchab māg hatagjā. Hēudeecha p'idaig hee dubtarr k'ānnagta nacha dubtarr k'ānnag p'agtarrjō, hēudeecha māch hiek hāk'atarr k'ānnagjā nacha hāk'atarr k'ānnagamjō hagdaujō nem deemaju. Maiguin Hēwandam hat'ee pōm nem wauba harr k'ānnagjā warm k'ānnagamjō p'agmajugui hajim.

*Hōrau hich t'ōju Jesuu jaautarr
(Mr 10:32-34; Lc 18:31-34)*

¹⁷ Maimua mag Jerusalenag mam harr haawai ya k'ād hee paauk'abaadee, hich Jesuu maar maach hap tārk'a hauwi marag jaauumamua magim:

¹⁸ —Pārau hoo nāmgu hajim, maach Jerusalenag wētum. Mamā nau maach barbaimaawai māch chi Hemk'ooi Hiewaa māg chirāmān t'et'emnaanag mā par deeju. Magbaawai mak'ānnau mā t'ōopi jaauwi ¹⁹ jūr maach meeun k'abam k'ānn jua hee mā t'aslepjūjugu hajim. Magbaawai mak'ānnau mā wau hiek'anaa mā gaai mas waunaa pakuls gaai mā meerp'ēpjūjugu hajim. Pari hamau mag mā wau t'ōowiajā k'āai tārjup nām hee deeu mā hiiu p'iidju ha jaauumajim maachigcha.

*Jōoi Zebedeo hūanau hich chaain hat'ee k'āidu jēutarr
(Mr 10:35-45)*

²⁰ Maimua hi hiek'a höbaadēm hee, jōoi Zebedeo hūan hich chaain dāi bēewi nem hinag jēwaagpamjō Jesús k'īrp'ee p'ōbk'a t'ānaaichējim. ²¹ Magbaawai Jesuu hirig, —¿K'andamta hīg hā? hajim.

Magbaa hich hūanau, —Señor, magan ya pāchta t'umaam k'ānn Pōrk'abaadeewai mā chaain māk'ānn numiita pāch bigaau juppibá hajim, pāch dāi hiek t'eeeg hamk'īir: hāb pāch juachaar gar, maagwai hāb pāch juawé gar, Santiago Juan dāi higwi.

²² Magbaawai Jesuu warre chi chaainagta, —Pārau chan pāachdēu jēeu n̄lmjā k'augbata n̄lmgui hajim. ²³ Pārau k'ūrjuawai mag pāachta warm k'ān k'āai hārpai haag chick'amnau pāach dau haug wau n̄lmjā m̄ dēnjo hāwatju haai n̄a? hajim hamag.

Magbaawai hamachdēu, —Hēera, marau hāwatbajup hajierram.

²³ Magbaa deeue Jesuu hichdēupai hamag, —Chadcha pārau hōrau pāach dau hap'ān wau n̄lm hāwatma hajim. Pari mag m̄ach juachaar gar wa juawē gar k'āijā m̄ach dāi hābajuppiju chan mua pōd jaauju k'aba chiramgui hajim, ya jāig paawain m̄ Hayauta hichdēu k'ap jaauju haawai.

²⁴ Maach tagam k'ān hagiō hich Jesús dāi hogdāba wēnarrajerr k'ānan hūurwai, mag warm k'ānan hi bigaau jupimaag k'āidu jēeu n̄lm hūrbaawai, chadcha ham dāi maar t'āar hee k'aba naajim. ²⁵ Pari magbaa deeue hūwai maach happai k'īet t'ārk'anaa marag magjim, hich Jesuu:

—Pārau k'ap'a n̄lm, maig heegar har hamachta chi pōrk'a n̄lm k'ānan hamachta chi pōrorna haawai hiek t'eeg n̄lm hawi hamach k'āai jua heegpaim k'ān dāi hat'u haajeram. ²⁶ Pari jūr pārau ham dēnjo magju k'aba n̄lmgui hajim pāach heepai. Magju k'āai hābmuu k'āijā pāach heepai hichta t'umaam k'ān k'āijā hārā ham k'ōsi sim k'ai, magan jūr hich garmuata hich k'apeenau nem mag habaawaijā ham hipierr n̄lmluu haju haai simgui hajim. ²⁷ Maagwai har hichta hāgt'ar pawiajā Hēwandumau hich garcha juppi hahau hapim k'ōsi sim k'ai, magan hichta sūi parhoobam k'ān chogk'aju haai sim hajim. ²⁸ M̄a pāar k'āai Hemk'ooi Hiewaak'a chiramjā mag sūi m̄ach garmua chik'am chogaagjā bēejajim. M̄a bēettaran sūi chik'amnag m̄ach chogamk'ītā bēejimgui hajim, mag chitamua chik'am jua machgau t'ōowi mag t'ōobarm gaaimua hōor pōm sūi hamach pekau hee preso sīsidamjō n̄lm k'ān hōbeerk'apāain.

*Hōor numí dau k'īsu k'it'ēem Jesuu monaautarr
(Mr 10:46-52; Lc 18:35-43)*

²⁹ Mag wētumua Jericó p'ōbör hee naaimawi, deeue hērēu p'ōbaadeeu, hōor pōoma Jesús hēudee wētjim. ³⁰ Mag hōor pōm wētum k'ād bigaau dau k'īsu k'it'ēem numí hohoodö durrajim. Mag durrumua Jesús dichmam k'aug hat'aawai hāhāk'amua, —Señor, p̄lata rey David k'ararr hag chaain hewagam k'ān Hiewaau marau n̄a narr. Maar hapdurrum maar dau haug k'augbahur hanaajim.

³¹ Mama mag ham hāhāk'am hūrwia haig dich wētum k'ānan hamag meeurrarau haajeejim, k'ūpamk'īir. Pari magamjā waragta Jesuu huuhamk'āmua, —Señor, jōoi David k'ararr Hiewaau, maar hapdurrum maar dau haug k'augbahur haajeejim.

³² Magbaawai Jesuu dānlisiwi mag chi dau k'augba k'it'ēe harr k'ān t'ārk'anaa, —¿K'ani pārau m̄lrag pāach dāi hapim k'ōsi n̄a? hajim hamag.

³³ Magbaawai hamachdēu, —Señor, maraun p̄lrag maach dauta daujā wajaug paapim k'ōsi n̄lmgui hajierram hirig.

³⁴ Magbaa chadcha Jesuu ham dau haug k'augwi, ham dāuhēu haait'ā haait'ā habaawai, warre daujā wajaug sūi bi heewe hich magta t'aabatarrijō n̄lisijim. Mag hamach dau monaubaapāaiwai warag hi dāi hērēubaadējim.

21

*Jerusalén p'ōbör hee Jesús dubimatarr
(Mr 11:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)*

¹ Mag wētumua ya Jerusalén dak'a Olivo durrsī gaai deeum p'ōbördam Betfagé hanlm paauk'abaimaawai hich Jesuu maach hich dāi wēnarrajerr k'ān heem numí t'ārnan hamag. ² —Cha maach k'ūrpe p'ōbördam sim hee hērēubaadēt hajim. Nau pārau burro chi hānidam pābī gaai jā sim hooimajugui hajim. Hag bigaau hīchab chi chaaidamjā sījeu. Mag pāachdēu hoobaimam hēerwi haipidut hīcham hamag. ³ Mag pāachdēu hēer waidurum hoowi hābmuu k'āijā pāachig hiek'āawai hirig, mua hīg chiraawaita harrum, mamadeeue jōpcha deepīju habat ha jaaujim, chi mag hichdēu pāi sim k'ānag.

⁴ Pari mag burrodam hawaan mamk'īir hich k'apeen pāitarran, Hēwandum hi jaaumie Zacarías k'ararrau p̄a p̄aatarr heyaa hōbērmk'ītā magjim. Mag hirua p̄ātarr gaai mag sim: ⁵ "Jerusalenpienag jaaubat:

'Pārau warrgarwe n̄lajerr Reita sūi parhoobam k'ānljō k'īir machag chuk'u burrodam hag'ta chi jōiocha k'aba k'it'ām gaaita ya pāar haig hurum' " ha p̄ā sim. (Is. 62:11; Zac. 9:9)

⁶ Mag hamach chogbapāaiwai chadcha hērēubaadējim. ⁷ Mag wētui hooimaawai, chadcha hich Jesuu jaautarrijō chi burro hānidam hich chaai dāi hooimajierram hanaabá. Maimua hēer hauwi, harrwi, ya hich Jesús sim haar pabaimaawai, hamach k'ajūa hēerk'anaa chi burrodam pō gar t'eerk'abapāaiwai hag gaai Jesús waaidabaadējim. ⁸ Maagwai hōor pōm

t'lanarr haawai, hääur k'lanau hi maju hee hamach k'ajüa hääernaas t'eerk'amaawai, hääur k'lanau jürr papüjöm t'atgrnaa t'eerk'amajim. ⁹ Maagwain na wëtum k'lanaujä serereu k'aawai häädee wëdurred k'lanaujä serereuk'amua, "Hääucha habarm Hääwandam. Rey David k'ararr hag hiewaajöm chan chuk'uk'um" haajeejim. "Hääwandam, hich mäla pachdëu pach jürr pääbarmäu. Mag Rey pääbarm gaaimua häägt'arm magwe honee haju haai nám" haajeejim jürram k'lanau.

¹⁰ Mamagag wëtumua ya Jerusalén hee Jesús dubbaimaawai sii p'öbör hee hääor t'umta p'ogdaabädemjö hajim. Magp'öbaadëmäni jürram k'lanau hamach heepai, —Keena, jääan ñchijäg wounta jääg hurúma? haajeejim.

¹¹ Magbaawai mag hi däi hääor pöm wënñrram k'lanau, —Hääwandam hi jaaumie Jesús k'abahab haajeejim, Galilea durr Nazaret p'öbör hee bääutarr.

Haai hi jääejem degmua Jesuu hääor jark'laitar
(Mr 11:15-19; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹² Mag barwia Haai hi jääejem deg hooimaawaijäh, sii merrickau heemjö t'lanamta hooimajim. Magbaa mag hag hee Hääwandamag ofrendak'a deeg nem për nám k'lan dawag jark'laipäinaa, p'atk'on cambienaa dubur për nám k'lan mesjä jék'at siëpäimajim. ¹³ Magnaa hamag, —Hääwandamau hich higwia hich hiek p'ä sim gaai "Mä diin sii märlag jääejem diiu" ha simta, pachdëuta hag hee mäg nem parhëpag për námua sii chik'am k'üggurjem dik'a wai naabma hajim.

¹⁴ Mag hääor dawag jark'laipäiwi, hichta hag hee sii sawai, dau k'augba k'it'ëem k'lan däi bää wëda wëda k'it'ëem k'lanpa hich haig bëemam Jesuu monaaupäi maajeejim. ¹⁵ Mamä mag hirua hääor monaaupäi k'it'ëem chi pörk'a nám k'lanau Moiseeu ley p'ä p'arr jawaag chi machnaan däimua hamach daulacha mag hirua hääor monaaupäi sim hoo nám däi, chaainaupa hi t'ö hiek'a nám hiek'au "Rey David k'ararr hag Hiewaajöm chan chuk'uk'umk'am" hürbaawai, ¹⁶ meeuk'a nám hiek'au k'üir mor chigpai chi Jesuugata, —Mag serereuk'am k'lanau hiek'a nám pua häächir? hajierram hirig.

Magbaa hichdëu, —Muak'a häächiramgui hajim. Pari p'ärau Hääwandam hiek p'ä sim gaai t'älrwai hooba haajeeb, hamau mag serereu haju higwi David k'ararr, "Chaain daumeraam k'lan däi hag'ta jüd dö k'it'ëem k'lanndamaupa hirig jääejem" ha p'ä p'laatarr. (Sal. 8:3)

Ma chan p'ärau bäälrjä k'üir hee paba naabma hajim hamag.

¹⁷ Magnaa warag hichta haigmua mawia jürr hag dak'a p'öbördam Betania hanamag petajim. Mag mawia hich mam warag k'äi hääejim.

Jesuu higo p'uapitarr
(Mr 11:12-14,20-26)

¹⁸ Mag mam k'äi hääewi deeu hedp'erre Jerusalenag hurumua Jesús hiek hi jääsoo haadëjim haajem. ¹⁹ Mag hi jääsog t'lanam hee, k'ad bigaau higo bää dänäm hoo hat'aawai hag gaai chi jö simpii hawihaar hoon majim. Mamä hoon maawai sii bää parii dänäajim. Mag hag gaai hooba habaa pabälgta wounagamjö, —Pä jääg sim k'ai, jäägan mäg hatagjä hich jääg chëba siierrajugi hajim.

Pari hirua mag hiek'abaawai chi higo bää warre p'uabaadëjim. ²⁰ Maachdëu mag hoobaawai dauderraam nám hiek'au marau hirig jääejem naajim, jääga jääg warre dëgölpta jääg p'uabaadë.

²¹ Magbaa hichdëu marag magjim:

—Pärau p'achdëu Hääwandamag jääewaijä p'achdëu jääebarmjö haju k'üirjunaata jääek'ii, mua mäg pabä p'uapibarmjöpajä k'aba, hag k'äi p'it'urcharam nemjä wauju. Jägk'iin pärau mag Olivo durrsiügiä, "Mäigmua mawia jürr p'üas hee hierrpabaad" hak'iinjä, chadcha p'achdëu hiek'abarmjö hajugui hajim, p'är hipier. ²² Mag p'achdëu jääebarmjö haju k'ap'lanata p'ach nem jääewaijä jääeumäni, p'achdëu jääebarm nem pärau paarpaju ha jaaujim marag.

Jesús juu t'eeg
(Mr 11:27-33; Lc 20:1-8)

²³ Maimua bëewi deeu Jesús Haai hi jääejem deg dubchëjim. Hi maig häärag Hääwandam hiek jaau sim hee, p'adnaan chi pörk'a nám k'lan däi judionaan Asamblea heem chi pörnaan hi baig bëewi hirig jääechëjierram:

—¿K'ai t'öwiata jääg mäig nem për narr k'lan pua dawag jär wërppäijï? ¿K'aiuta jääg p'laatä hiekk' nem hiek' t'eeg hapijï? Marag jaauhä hajierram.

²⁴ Magbaawai jürr Jesuu hamag, —Magan nacha märlag jaaubat, muajä häähab p'rag jääej hook'imgui hajim: Mua jääebarm pärau märlag jaauämäni, magan muajä p'rag jaaujugin hajim, cha p'achdëu märlag jääej nám. Magnaa chadcha hamag, ²⁵ —Pärau hoowai, ¿k'aiuta Juan p'lijä hajim, jääg hamach k'ailbag Hääwandamag chugpaapi jaauuaa hääorjä pör choo

narramk'ir? ¿Hēwandamau hajī, wa sīi mag jēb gayam k'ānnau chogpāiwiata jāg narrajīwa? hajim.

Magbaa hamach happai hiyāl nāmuua, —Maadēu hirig, “Hēwandamauta pāijim” hak'iin, magan jūr hirua maachig, “Jāg maḡmta pārau hirua jaau narrarr hiek hāk'abajierrāma?” hajim. ²⁶ Pōd maadēu, “Hōrauta pāijim” hajujā k'abamgui hajierram. Maadēu magk'iin t'umaam k'ānnau hi higwia “Jāan chadcha hich Hēwandam hi jaaumieta jāg narrajim” haajeewai, heeu dēgōlp hōrau maach mokou bar t'ōoduk'amgui hajierram.

²⁷ Mag warag hirig jaaujujā k'augba haawai, —Marau pōd jaauju k'augbamgui hajierram.

Magbaawaita hichdēu hamag, —Mua pārag nem jēeutarr pārau mārga jaauba haawai muajā pārag jaaubamgui hajim, k'ai t'ōwiata mua jāg nem wau chitā.

¿Chijā k'ānta hāgt'ar hōbērju k'ai?

²⁸ Mag hichig jaauba habaawai mag nem hīgk'aadam jaaujim:

—Woun hāb chaain numí wai sīejim haajem. Biek hāb chi jōoirag, “Hiewaa, hīs mā uvadō hee p'īdk'abamī” hajim hanām chi hayau. ²⁹ Magbaa chi hiewaau, “Mā mamaap'a chir̄amgui” hajim haajem. Maimua k'īrju sīi hawiata, “Magan mā majugui” hawia majim haajem, p'īdk'aan. ³⁰ Maimua jūrr hich hiewaa chi hēudeemagjā hich hagiō p'īdk'aan mamk'ir jaaujim haajem. Magbaawai maguan chadau k'ōchag, “Magan mā p'īdk'aan majugui” hajim hanām. Pari mag maju hatarrta chadcha mabajim haajem.

³¹ Mag nem hīgk'aadam jaauwia, haig hūr narr k'ānnag jūrr, —¿Chijāguā pārau hoowai hich hayau k'ōsi sierriō hi hipierrau hajī? Ha jēeujim hich Jesuu.

Magbaa, —Chi hiewaau chi jōoirau hajierram, chi cuento hūr narr k'ānnau.

Magbaa deeu hich Jesuupai hiek'ak'agmamua, —Roma durram gobierno hat'ee dēbpaar jēeujem k'ānn chi k'aigbam k'ānta hālin hamach durpa t'eeegau parhooba sierrjēem k'ānn dīi pāar k'āai hāgt'archa hōbērjugui hajim. ³² Jāgwi mag chir? Juan chi hōor pōr choomieu, jāga Hēwandam dāu na wēnarraju haai nāha jaauumān hūrwi pārau hāk'abam dāa; hamauta pāar k'āaijā hāk'atarr haawaima. Pari pārau magba hirua jaau narramjā hūrnāa hirua nem waujerrjā pāach daúacha hoojerrta, pāach k'aibag k'īrjuwia Hēwandamagjā chugpaapi jēeubajierramgui hajim hamach k'īrcha.

K'aibag sīsidānta nemjūr t'ā narr

(Mr 12:1-12; Lc 20:9-19)

³³ Maimua hich Jesuupai, Hūrbat, deeu nem hīgk'aadam pārag hīgk'ak'imgui hajim.

Maimua hīgk'abaadēmuua magjim: ‘Woun hābmua uvadō jīrjim haajem. Mag jīrwi, hag hīgaa t'uur p'ārldpāiwi, chi uva chō pīrjāujujā waunaa, didamjā nasādjō hāgt'aa hēu dānnaujim haajem, hag gaaimua warp dawaa hoo p'ārldāda haag. Mag t'um wajap'a wau sīunaa, chawag mam k'ōchk'abaadeewai, chi nemjīrdo deeu k'ānnag alquilaapāiwia, hichin jūr deeu durr warp petajim haajem. ³⁴ Maimua ya chi uva waaubaaadēmcha k'īrjunāa jōoīrāu hich chognaan pāijim haajem, hich paatēm hagiō hich hat'ee deepāimk'ir. ³⁵ Pari mag chi chognaan hamach haar bardatk'abaimaaawi, chi uva t'ā narr k'ānnau pārp'ōbaadēwi, hāaur k'ānn gaai sīi mas waunaa, hāaur k'ānn warre k'ēchpāinaa maimua pogk'a mokoujā barmaajeejim hanaabá. ³⁶ Magbaawai deeu jōoirau jūrr k'apanaa pāijim haajem. Pari mak'ānnjā hamach haar barpināa chi nacha bēetarr k'ānn dīi harrjōo hajierram hanaabá. ³⁷ Maimua ya hābmiecha paawai jōoīrāu hich chaai pāijim haajem. Hi k'īrjugan hich chaai haawai hi hōgk'ajū hawiata pāijiebma. ³⁸ Pari warm k'ānnau mag hi hōgk'ajujā k'īrjuba, sīi warag hamach haar barpināa, “Keena, chamāta chi hiewaa haawai māguata māg hatagjā jūrr hich haai nemjīrjājāu k'abahab” hajierram hanām. “Jāg sīp' warre maadēu hi t'ōopājū, mag uvadō jūrr maach dēnk'a hawaag” hajierram hanām, hamach happai. ³⁹ Mag, chadcha k'apanaam k'ānnau pārp'ōbaadēwi chi nemjīrdo chaaaur warp harrnaa t'ōopājierram haajem, hich jōoi hiewaa hāba.

⁴⁰ Mag jaauua jūrr hich hiek hūr narr k'ānnagta, hichdēu nem hīgk'atarr higwi, ‘Pārau k'īrjuwai hisjā hag'ta mag uvadō sim hanaa chi t'ā narr k'ānnjā hich hak'ānnpai hak'iin, jāgagu k'ai jōoīrāu magam wounaan dāi? Ha jēeujim Jesuu hamag.

⁴¹ Magbaa hamachdēu, —Mag hamach k'aibag sīsidām paar hamachdēu warm k'ānn dīi haajierrjō hamach dēnjo ham dāu haug k'augba, hirua hagiō ham k'ēchpāijuuta. Magnaa jūrr chadcha hichig p'ājū k'ānnagta hirua alquilaapājū hajierram, hag jaar paawaijā chi nemjōdam hichig hich paat deemk'ir.

⁴² Hamachdēu magbaawaita Jesuu hamag magjim:

—¿Pārau chan bālrjā Hēwandamau hich hi jaauimenag hich hiek p'āpitarr gaai jaau sīsidām t'ālrwai hooba haajeeb,

“Di hēu narr k'ānnau hisegtarr dibigta jūrr chi dihād jārramk'a sīsim” ha sim?

"Hēwandam maach Pöröuta mag dibig wajap'amjö hapi siewai hōrau hoowaijā hāuuta hoo nām" ha sim, hich hiek gaaai jaauwai. *(Sal. 118:22-23)*

⁴³ Magua mua pārag mag chirāmgui hajim: Hēwandam pāar tāar hee hichta chi Pör'aju hatarr chi Pör k'aba, deeum k'ān judionaan k'abam k'ān hichdēu k'ōsi simjö nem wauju k'ān dāita ham Pör'aju hajim. [⁴⁴ Maimua mag mua dihād ha chirāmjā māch higwiapaita mag chirāmgui hajim. Chi mā hiek hāk'aba sim wounan, juau hogt'om mag dibig hār burrwi hichdēupai hich gaaai mas wau simjö sim; maimua mag hāk'aba nārrāmta meemān, jūr mā mag dibig pōmaamjö chirāmta hi hār buudimamjö hajugui hajim.

Jesuu mag sierran mag hi hiek hāk'aba sim meeabaadeewai warre k'īmie durr barpāijuita jaaau sīejim.]

⁴⁵ Mamā mag hirua jajawagmam hūrwi p'adnaan chi pōrnaanau Moiseeu p'ā platarr wajapcha hārk'ajem k'ān dāimua k'aug hat'ajierram, hamachdēu hich hiseg nāmta jaaau sim. ⁴⁶ Mag hamach k'īr hiek'a simta k'aug hat'aawai jūr hichta par harram k'ōch'ka p'ōbaadējim. Pari Jesuu chadcha Hēwandamaun nem jaaupi simta jaaau nārrāmta t'umaam k'ānau k'ap' narr haawai hamactha jūr k'aigbaju k'īrjuwi hi chig habajierram.

22

*Hōor jua pārtarr p'iesta
(Lc 14:15-24)*

¹ Maimua deeu nem hīgk'amamua hōrag nem jaaumamua magjim:

² —Hēwandamagta hamach tāar hee hichta chi Pör'api nām k'ānnan, rey hāb simua hich hiewaa jua pārmk'īr p'iesta wautarr hee hōor bēetarr k'ānjojā nāmgui hajim. ³ Mag p'iesta hee bēemk'īr ya hōrag jaauk'a t'ānari haawai hed pabaadee chi reiu deeu hich chognaan pāijim haajem, mag bēeju harr k'ān haar jaaubat'uurwai bēemk'īr. Pari mag jaaubat'urmjā bēebajierram haajem. ⁴ Magbaawai jūr deeeum k'ān pāiwa hamag, "Tachin ya sīl k'ōjupata sim, māch nemchaain hōtpa wai chirarr k'ēch hauwi haata wau t'ānām; jua par nām p'iesta hee wēttarau" ha jaupāimajim haajem hamag. ⁵ Pari par mag deeu hiek jaaupāitarrā bēebajierram hanaabā. Mag chi bēeju harr k'ān heem hāaur k'ān warag hamach nemjūr hoon hērēubaadee tagam k'ān pogk'a hamach p'itag hee wētierram haajem. ⁶ Maimua hāaur k'ānau warag mag chi rey hiek jaaau wēnārrarr k'ān par haunaa parhooba ham gaaai mas waunnaa warag k'ēchpāijierram hanaabā. ⁷ Magbaawai chi reiu k'īr machgau hich soldaaunag mag hich chognaan k'ēchtarr k'ānja hagjō k'ēchpi jaunaa ham p'ōbōrjā warre hōrpi jaaujim haajem. ⁸ Maimuan chadau deeu hich chognaanag, "Nemen t'um k'īr k'aug t'ānām, jua parju p'iesta hat'ee; pari chi t'ārpāitarr k'ān chadcha chi bēeju k'ān k'aba harr haawai ham bēebajierramgu" hajim. ⁹ "Jāgan jāgbarpí kaaijā hee wētwi mā chaaai jua par nām p'iesta hee bēemk'īr, t'um pāachdēu hoomam k'ānnag jaaupetā" hajim hanām hamag. ¹⁰ Magbaa chadcha chi chognaan wētwi kaaijā hee hamachdēu hoomam k'ān t'umaa haibējierram hanaabā, hōor wājāaun dāi chi k'aigbam k'ānnpa. Deg pachēnaa hoowai sīl dijā pōm simta hōrau p'ēu wējoojm hanaām. ¹¹ Maimua mag hōor t'umaa deg paauk'apinaa chi reiu hoon maawaijāh, bēe nām k'ānag jūamk'īr hawia hirua k'ajūa p'ēderrjā jūaba, woun hāb hag hee sīerrau sīl parhoobam k'ajūata jūa sim hooimajim hanām. ¹² Magbaawai chi reiu hirig, "¿Pā jāga jāg warm k'ānjojā p'iesta heem k'ajūa jūaba simta maij dubjī?" hajim hanām hirig. Pari magāmjā bāllrjā hi hiek jālhaba, hichig k'abamjō sīsijim hanām. ¹³ Mag par jēeu hahauk'amjā hich hiek hāk'aba habaawai mes gaaai t'ēp paa narr k'ānagta, "Hi bā dāi juapa bāllrnaa daaugajār k'īchag hee barbāpāit" hajim hanām chi reiu, "hi gaaai wajaugau hicharaucha bīlenaa hich mag hagāa hagāa sierramk'īr."

¹⁴ Mag nem hīgk'adam jaauwia hich Jesuupai, 'Hāgt'ar hōbērjūā mag p'iesta hee hōor pōm t'ārk'ānwiwa k'apan k'aba bēetarrjōta sim hajim. Hēwandamaun hich haar hōor pōmta wētpim k'ōsi sim, mama chi chadcha hōbērju k'ān chan k'apan k'abata durrumgui hajim.

*Reigjā deenaa Hēwandamajā hich paat deepi jaauitarr
(Mr 12:13-17; Lc 20:20-26)*

¹⁵ Pari mag hirua nem hīgk'a sim hamach jāgaagaa k'aba haawai fariseonaan hamach hap hiek'awi hibēpjierram haajem, jāga Jesús hich hiek'a sim gaaimuapai himeraa par hawaag hawi hirig jēeucheeg. ¹⁶ Mag ya hibēpwi narr haawai hamach hee hamach higar narr k'ān heem pāijierram, deeeum k'ān hagjō chi rey Herodes higar narr k'ān dāi. Mag hamach pāibaawai bēewi magchējierram:

—Maestro, marau k'ap' nām, puu chadcha hag heyataa nem jaaunaa hīchab jāgata haju haai nā ha jaaujem, Hēwandamaun nem jaaau sim heyaa wēnārraag. Pua chan sīl hōrau hamachdēu nem jaaum haig nem jaaau nāmāgjā pāch k'ūgurpiba wa sīl pāchdēu hoowai magjōo habaawai hag bārre sīl magau haba haajem. ¹⁷ Magua marau parag jēeum hig nām:

¿Pua hoowai chadcha maach meeun judionaanaujā durrpierram k'ɻɻn rey Roma s̄lejem̄gta impuesto p'agju haai n̄, wa p'agju k'aba n̄? haich̄ejierram hirig.

¹⁸ Pari Jesuu ya mag ham hib̄epwi k'īrju n̄lmjā k'ap'ɻ s̄ierr haawai jūrr hich garmua hamag.—Pāraun pāach k'augbampi naabma, ;k'ant'ee pārau jäg m̄l himeraa par hauju hēk'a n̄ma? hajim. ¹⁹ Magnaa, M̄rl̄g hoopibat hajim, k'aniuta pārau dēbpaar p'aagjē.

Magbaa hirig p'atk'on denario hanam hāb hoopijierram. ²⁰ Mag hichig denario hāb hoopibaawai,—Pārau hoowai, ;k'ai k'īrta k'ai t'īr dāi hag gaai s̄i? hajim.

²¹ Magbaa hamachdēu,—Romaam rey César k'īr k'abahab hajierram, hich t'īr dāi. Magbaawaaita Jesuu hamag,—Mag k'ai magan reig hich paat deenaa Hēwandamagjā hagjō hich paat deebat hajim.

²² Hamachig mag hiek'abapääiwai s̄i jāgderraal n̄m hiek'au warag hamachta k'īu hērēubaadējim.

Hēwandam chan hoob mag chi k'ēcham k'ɻɻn Hēwandam k'abam
(Mr 12:18-27; Lc 20:27-40)

²³ Hich mag hedcha hīchab saduceonaan heem k'ɻɻnjā hagjō Jesús haig bēejierram. Mag saduceonaanau jaauwai, maach meebaarā chan maach hak'aar tag hiiuba haajem haajem. Hamach mag nem jaau s̄ierrjēem gaaimua, hiyāl̄mamua juau hogt'om hirig magjierram:

²⁴—Maestro, jōoi Moisés k'ararrarau Hēwandam hiek p'ā p̄aarr gaai jaauwai, woun hāb h̄l̄l̄ wai simta chaaijā chuk'u meemān, magan mag chi meetarr k'od hābam wai sim k'ai, magua hich k'ojaau hauju haai sim ha sim, hag dāi hich naamāu chaain hooba harr haawai jūrr hi hat'ee hoo deeg, mag hoo deebaru hiaaink'a naismik'īr hajierram hirig.

²⁵ Maimua hamachdēupai warag hirig nem hīgk'amamua magjierram: 'Biek hāb m̄l̄ig maach meeun hee hemk'oooin siete naajim haajem, hābam k'od happai. Ham naam chi nacharamua h̄l̄l̄ hauwia chaaijā chuk'u meejim haajem. Magbaawaai hag hēudeemua hich k'ojaaupai wir haig haujim haajem, hich naam t'īr hok'oopimaugau hawi. ²⁶ Pari majā pōd hag dāi chaai hooba meejim haajem. Hich mag hewagam k'ɻɻnjā hābam h̄l̄iraupai warm meemam hēudee t'eg hahaugmamua mag siete narr t'um t'egd̄p̄ojim hanaabā. ²⁷ Maimua ya hābmiecha paawai chi h̄l̄l̄jā meejim haajem. ²⁸ Mag hābam h̄l̄iraupai hābam k'od happai siete p'ēp̄itarr haawai m̄l̄g hatag t'umaam k'ɻɻn hiiu p'iidatk'abarm hedjā, ;mag h̄l̄l̄ chijāg dēnk'a sisijuma, chi nacha hautarr dēn wa hēudeegam k'ɻɻn dēn? ha jēeujierram hirig, juau hogt'om.

²⁹ Magbaata hūr n̄m jāg heyaa Jesuu hamag,—Pāran hok'oota hiek'a n̄mgu hajim, Hēwandam hiek p'ā s̄isidām gaai jaau simta hi jua t'eeegjā k'augbata hiek'a naawai. ³⁰ Meetarr k'ɻɻndam t'umaa hiiu p'iidatk' a p'ōbaadēm chan b̄l̄rjā jua p̄aarr habajgui hajim, ya ham hāgt'arm Hēwandam chognaan t'nl̄m k'ɻɻnjō n̄aisiju haawai. ³¹ ;Pārau hooba haajē, Hēwandamau hich hiek p'āpitarr gaai mag hōor hōtarr k'ɻɻn deeu hiiu p'iidatk'aju higwi, ³² 'Hichta jōoingar jōoi Abrán k'ararr Hēwandam hanaa hīchab jōoi Isá k'ararr hag Hēwandamau maimua Jacob k'ararr dēnjā hagjō" ha sim? Hirua mag mak'ɻɻn jōoin hagi'a meebea n̄mjō hiek'atarr haawai Hēwandam chan hoob mag chi k'ēcham k'ɻɻn Hēwandam k'abam. Hēwandaman chi hiwam k'ɻɻn Hēwandamaugui hajim. Hirigan nawe k'ēchtarr k'ɻɻn hawaijā hagt'a hiiu n̄mgu hajim.

³³ Mag nem jaaumam hūrwia, chadcha t'um chi hūrmam k'ɻɻn jāgderraal naajim.

Hēwandamau nem waipi jaau sim chi wajapcharam
(Mr 12:28-34)

³⁴ Jesuu mag saduceonaan warre k'īupaa s̄iubarm fariseonaanau hoobaawai, jūrr hamaun chadau hi p'iit'urg chuk'u par hauju hawi, ³⁵ hāb ham heem Moiseeu ley p'ā p̄aattarr jawaag chi mach hich Jesús haig bēewi hirig, ³⁶—Maestro, Moiseeu ley p'ā p̄aattarr gaai, ;chijāg hiekta tagam k'ɻɻn k'āaijā chi wajapcharamāwa? ;K'anta hārl̄l̄cha Hēwandamau maachig waupim k'ōsi s̄i? hajim hirig.

³⁷ Magbaawaai Jesuu hirig,—Chi wajapcharamān, "Maach Hēwandam s̄i par hiiupai k'aba, p̄ach t'ārauchata k'ōsi habā" ha p'ā simāu hajim hirig. ³⁸ Tagam ley hālk'api jaau n̄m k'āaijā maata chi wajapcharamāugui hajim. ³⁹ Magnaa deeu hichdēupai, Hāb hagjō hich hagjōpāimāl̄ simgui hajim. Ma s̄i "Pāch k'apeenjā wir haig p̄achjō daupii habā" ha sim.

⁴⁰ Moiseeu ley p'ā p̄aattarr t'um tagam k'ɻɻn hagjō Hēwandam hi jaumienua jaaujerrpa mālk'ɻɻn dau numiim gaaimuata hōbērdatk'a n̄m. Mak'ɻɻn numiita wajap'a hālk'api siman magan tagam k'ɻɻn hālk'api jaau simjā t'um hālk'api simgui hajim hich Jesuu.

¿Mesías k'ai hiewaa hajī?
(Mr 12:35-37; Lc 20:41-44)

⁴¹ Mag chi fariseonaan hag'ta hāba biirda t'ññam hee,⁴² Jesuu hamag, —Pārau mag hōor peerdñ hawaag Mesías hanñm bēeju hig hiyññ haawai, ¿k'ai chaai haju k'ai ha k'ñirjuba haajē? ha jēejum.

Magbaawai hamachdēu, —Jāan warrgar jōoi David k'ararr hag chaain hewagam k'ññnauta hoodeejugui hajierram.

⁴³ Magbaata hich Jesuu hamag, —¿Pari jāga mag David chaain hewagam k'ññn dēn habarju, hich Daviujā mag hich Hēwandamau pñiju haajerr higwi hi Pōr ha hiek'atarrta? Hirua mag hiek'aawai, ¿hich Hēwandam Hak'arauta mag hiek'apibajī? hajim.⁴⁴ ¿Pārau k'augba nñ, hich Hēwandamaucha hiek'atarr Daviujā p'atarr? Mag hirua p'atarr gaai mag sim: "Maach Pōr Hēwandamau mñ Pōrög, 'Maach hiek t'eeeg chirñmō haag mñ dñi hāba mñ juachaar gar jupbā' hajim' pñch hoomap'a haajem k'ññn t'um mua pñch jua hee park'a dee ññm hora." (Sal. 11:1)

⁴⁵ Mag hich David k'ararrauchajā Hēwandamau pñiju haajerr higwi "maach Pōr" ha hiek'atarrta, ¿jāga pñar hiek mag hi David chaain hewagam k'ññn dēnpai haju hanñ? Mag sñi hi chaaipai haju hak'iin, hich paarmua mag "maach Pōr" habak'amgui hajim Jesuu hamag.

⁴⁶ Mama par hirua mamagk'amjā hābmuajā bñðam hābjā jññ haba haajeejim. Magtarr haigmua hatag ni hābmuajā tag hirig hiek chigaapajā jēeuba haajeejim.

23

Jesuu fariseonaanag hiek'anaa chi machnaanagjā hiek'atarr

(Mr 12:38-40; Lc 11:37-54; 20:45-47)

¹ Magtarr k'ur Jesuu hōragjā hñrmk'ñr hiek'amamua maragiā magjim:

² —Chi machnaanta fariseonaan dñi Moiseeu ley p'ā pñarr jaaujem k'ññnaau. ³ Magua hamau jaau ññm hñrñnaa pñachig jajaauk'am hiperraahabat. Mama hoob hamau haajemjō chan hamiet hajim. Jāk'ññnaan hamach hiperraahabat Hēwandam dñu na hajap'a nem waupi jajaau haajemta hamachdēu chan hamachdēu jaau ññmjō nem wauba sñerrjëem. ⁴ Magnaa nem jawaagjā hamachdēu nem jaauum haigta jaau sñerrjëem. Jāg ññm haig hōor hñr nem chñk'ñmta jiirpäpäik'amjöta naabahab hajim, hñrau wauju k'aba hatcha p'it'urgk'amta waupi jaauwai. Hōrag mag nem jaauwaijā hamauna hamach hiperraata hapi ññm, mama mag ññm chan hamachdēujā hamachdēu nem jaau ññmjō waujöjöopaijā k'aba ññmta mag sñerrjëemgui hajim. ⁵ Ham nem waubaadëmñ, hōrag sñi hamach hoomk'ñrpaita nem wau sñerrjëem, hamachdēuwa wajapcha Hēwandam hiek hñk'a naawai hi dñi wajapcha ññm hamk'ñr. Hamach mag ññm hawi, Hēwandam hiek p'ā sñsidam gayamjā jñrr deem gaai p'ññna, chñðam gaai hñpñinaa, hamach piudau gaai jñpñinaa dag gaaijā jñüpñimaajemgui hajim. Mag ññm dñi hñchab hamach k'ajñahi gaaijā nem bñbärgta jñjiraaj jñjajemgui hajim. ⁶ Hōor k'apanag hee t'ach k'oowai, wa sñi Hēwandam hiek jaaujem deg k'ññjā biirdñawai, hamactha sie wajapcharam gaai juupjemgui hajim, hōor k'ñrp'ee t'umaam k'ññnag hamach hoomk'ñr. ⁷ Magnaa kaaijā hee hñrau hamach saludaawaijā hamauna hamach t'ö hiek'apinaa hamachig maestro hapim k'ñsita sñerrjëemgui ha jaaumajim.

⁸ Mag jajawgammua, 'Pari pñar mñ dñi k'apeerk'a ññm k'ññn chan mñ hiek hñk'a ññm gaaimua t'um hagdaujöpai naawai, pñachig "maestro" hapiju k'aba ññmgu hajim, chik'amnag. ⁹ Mñnta pñar Maestrou hajim. ¹⁰ Pñar Haaïjā hñbpaita wai ññm; ma hag'tar siéjemuu. Magua, mñig heegar chan pñach garmuajā hoob parhoobam k'ññnag Hēwandamagamjō "haai" hñchémiet hajim. ¹¹ Hñba mñch chi Cristopaita pñar Pörk'a chirraawai, hoob pñachigjā "maach pör" hapimiet hajim, dich k'apeen hñba t'ññam k'ññnag. ¹² Magju k'ññjā hñb k'ññjā pñar hee hichta chi pörk'am k'ñsita sim k'ai, warag t'umaam k'ññn chogk'aju haai sim. Mag ññm haigta Hēwandamau hoowai chi wajapcharamk'a simgui hajim. ¹³ Mua mag chirñmán, har hamach t'ñwia chik'am dñi hat'uu haajem k'ññn mag hatag paawai jñrr Hēwandamag chaigpa hoo sñsid haju haawaita mag chirñm; maimua har mag hamach dñi hat'uu ññmjā bñðrjā ham hichaaur haba sñi warag serbiibamjō haajerr k'ññnta jñrr Hēwandamau warm k'ññn k'ññjā hñrpai hapiju haawaita mag chirñmgu hajim hich Jesuu.

¹⁴ Maimua mag hiek'ak'agmamua magjim: '¡Héh, pñarjā hagjō chi machnaan dñi Moiseeu p'ā pñatarr hiek wajapcha hñrñrk'aajem k'ññn! Pñran pñachdëuta hñrcha Hēwandam hiek k'ap'ññ hanñmta Hēwandam haar hñbérjüjā k'augba ññmgu hajim, pñachdēu hñk'aba ññm gaaimua. Mama mag ññmta hñrau hi haar hñbérjüjā warag chi hñbeerjem dñig chawag k'echeu hahauk'amjō haajem, hōor k'ñgur wai ññmua, Hēwandam hiek hñk'apimaaugau.

[¹⁴] ¡Héh, hapdurr, pñar chi machnaan dñi Moiseeu p'ā pñarr hiek hajapcha hñrñrk'aajem haajem k'ññn! Pñraun sñita k'oopaa hñain juagam nemdamjā k'echt'ñg haumaajerramgui hajim; magnaata sñuk'a warag ham kñit Hēwandamag jéeu ññla haajerram, juau hogt'om

pāach magba nám hamk'íir. Mamá pāach jág nám paar júrr Hēwandamau hīchab pāar gaai jua k'ababajgui ha jaaujim.]

¹⁵ ;iHéh pāar Moiseeu ley p'á p̄larr jawaag chi machnaan chi mag ley wajapcha h̄l̄rk'aajem haajem k'án däi! Pāachdēuta Hēwandam hipierraacha nám hawi pāach dënjo h̄l̄k'api hawaag warp'am magwe jaau wénrraajemgui hajim. Mamá mag námán, chadcha pāach hiek h̄l̄k'abaadee pāach k'āajjā hat'uuchata k'aibag paap̄imaajem, pāachjō hamjā Hēwandamau k'ímie durr bark'áliju hayaa hamk'íir.

¹⁶ ;iHéh, pāar sii pāachjā dau k'augbamjö námta hagiö dau k'augba k'it'ëem k'án juu gaai hēdu harrumjö námgu! hajim hamach k'íircha. Pāach mag nám gaaimuata pāar hiek mag "Haai hi jéeujem di higwia nem wauju ha hiek'atarr chadcha wauba hawiajā hidéu mag sim" ha hiek'aajemgui hajim hamag. Mamá júrr "Chi Haai hi jéeujem deg p'ír t'án nám higwiata nem wauju ha hiek'aawain chad hichiita wauh k'aba wauju haai sim" haajem, "Hēwandam dën'k'a sim higwiata mag hiek'a naawai." ¹⁷ ;Pāran warag k'íirjugjā chuk'unaa dau k'augbamjöta t'án! Pāar k'íirjug paraa naak'iin, chi Haai hi jéeujem diita hajapcha s̄iebabab, chi p'ír k'āai. Mag sim hee siéwaita hag heem p'írjā hagiö Hēwandam dënég pa s̄iebabab hajim. ¹⁸ Pāar hiek hīchab mag "Sii chi Haai hi jéeujem deg nemchaaín p'aag nasädjö wau sim higwia nem wauju hatarr wauba hawiajā hidéu mag sim" hanam. "Pari mag nasäd gaai ofrenda sim higwiata nem wauju habarman chadau hichiita waub k'aba wauju haai sim" haajem. ¹⁹ ;K'augabnaan! ¿Magan pāragan chi nasäd k'āajjā chi ofrendata wajapcha s̄ieb? Nemchaaí hich happai chan wajaug chuk'u simgui hajim; hāba mag nasäd gaai hausübaawaita wajaug haadép s̄iebabab, Hēwandamau hich dën'k'a hat'aawai. ²⁰ Chi mag nasäd Haai hi jéeujem degam higwiata nem wauju ha simua chan hāba chi nasäd higwiapai k'aba, hag gaai chi ofrenda paa sim higwiapata hiek'a s̄iebabab hajim. ²¹ Maagwai chi Hēwandamag jéeujem di higwia nem wauju ha hiek'a simuajā sii mag chi di higwiapai k'aba, Hēwandam higwiapata hiek'a s̄iebabab, mag degta Hēwandam s̄ieejewai. ²² Maagwai hedjā higwia k'ājjā nem wauju ha hiek'a simuan mag hedjā higwiapai k'aba Hēwandam higwiapata hiek'a sim, chi hedjā Hēwandam k'u juupjem haawai. Mag hi k'u juupjem higwiapa hiek'aawai hich Hēwandam higwiapata hiek'a s̄iebabab hajim hamag.

²³ ;iHéh, pāar Moiseeu ley p'á p̄larr jawaag chi machnaan hag hiek wajapcha h̄l̄rk'aajem haajem k'án däi! Pāraun pāachdēuta Hēwandam na wajapcha nem wau nám hawia, hi paat hagiö deeg pāach nemjíir bā daiicharam gayampa Hēwandamag ofrendak'a deejem: pāraun anís heemjā deenaa comino heemjā deejengui hajim. Pari mag námta júrr mag ley Moiseeu p'á p̄larr gaai hag k'āai nem wajapcharan jaau simjö haju chan k'íir heejā paba haajengui hajim. Pāraun chan wir haig pāach k'apeen däi haggpierraanaa ham dau haug k'aug paraa nám däi hīchab Hēwandam hiekta hogdāba hich jág h̄l̄k'a wénrrajju haai námjā k'íirjuba haajengui hajim, majā magamta hārcha wauju haai námta. Magnaan chad tagam nem pāachdēu wau nám paba hich jág dee wénrrajju haai nám. ²⁴ ;K'íirjug chuknaan! Pāach pem haawai pāran dö dö nám däi sii pagatjöm k'ājjā döbap̄aimua pekaudam waumaaugau hawi, hajap'a sānaata doojerram. Pari júrr pekuu póm camellojök'amtä sii hāipäi námjö nám chan pāar gaai mas k'aba haajengui ha hiek'ajim hamach k'íircha.

²⁵ ;iHéh, pāar Moiseeu ley p'á p̄larr jawaag chi machnaan maimua mag ley wajapcha h̄l̄rk'aajem haajem k'án! Pāach hi haawai pāran sii pāach juagam nem hāräm chi memerk'ögpaia h̄l̄k'ak'a haju k'íirju s̄ierrjéem, mag memerk'öm hee k'ājjā döbaawai Hēwandam dau na pekuu waumaugau hawi. Mamá pāachdēu chik'am nemdanjā pāach dën'k'a haunaa waragta p'atk'onjä nem póm paarpam k'öch'k'a t'án gaaimua pekuu póm nám chan hisegba, ni Hēwandamag chugpaapi jéeuujä k'íirjuba s̄ierrjéemgui hajim. ²⁶ ;Moiseeu ley p'á p̄larr wajapcha h̄l̄rk'aajem k'án hanmáta k'augabnaan! Jág t'ach k'oopierr nem jā h̄l̄k'ak'a haajemjö. ;jág pāach t'āarta nacha Hēwandamag h̄ipibamma? Pārau magta hamän chadau hārpai k'aba pāar t'āarpata wajap'a wénrrajjugu ha jaaujim.

²⁷ ;iHéh, pāar Moiseeu ley p'á p̄larr hajapcha h̄l̄rk'aajem haajem k'án hag ley jawaag chi machnaan däi! Pāraun sii hōor hauk'ërtarr jébdjöta s̄isidäm. Sii daaagajärpái hoowain wajap'a jarnaa hooimä wau s̄isidäm; pari mag sim hag hee hierr wa hook'iin, sii maach hinaa pa happaita t'up'äu nánuidäm. ²⁸ Pāarjā magta t'ánnaahabab hajim: Sii k'íir heerpaawain hōor waajauga t'ánam; pari pāar t'āran k'aibagauta sii hār s̄isidäm.

²⁹ ;iHéh, pāar Moiseeu ley p'á p̄larr jawaag chi machnaan maimua mag ley wajap'a h̄l̄rk'aajem haajem k'án! Pāraun pāach magba nám hamk'íir, warrgar pāach jöoin Hēwandam hi jaaujerr k'án chadcha hōor wājäaun harr haawai hagta k'íir heyaa wai wénrräam hawi, ham hauk'ërtarr jā hārjā s̄irppapiba warag nem hooimä wau s̄isiu haajengui hajim. ³⁰ Magnaa pāar dën, ;iHih! maachta maar jöoinau mag Hēwandam hi jaaujien k'eechjerr jaar narr hak'iin, marau chan ham dënjo mag maach jua paarmua däi ham k'echbak'am" ha hiek'aajem. ³¹ Pari sii pāachdēu mag námuapai pārau pāachdēujä k'ap'á

naabá, pāach mag warrgar Hēwandam hi jaaujerr k'lan k'ēchmien chaalink'a nām. ³² Mag hak'lan chaain haawai hīs pāachdēujā hagjō hajurauma mā dxiājā hajim hamag.

³³ ;K'aibag, nemk'ör chi benen paraamjöana! K'anii pāar jāg t'lanmta k'īmie durr wētba peerdabupa. Pāar chan peerdabam. ³⁴ K'ap'la habat: Mua pāar hee māch hi jaauumien pāiwia k'īirjug k'augk'am k'lanjā maestronaan dāi pāiju. Pari mag mua ham pāibaawai hāaur k'lan pārau k'ēchpāiwia hāaur k'lan sūi pakuls gaaijā bārnnaa k'ēchmaj; hāaur k'lan pārau pārnaa pāach Hēwandam hiek jaaujem deg wājā wāmaj; maagwāi hāaur k'lan hamach pār haupiba deuem p'obör hee k'ājā dār wēlarrawai hagpierr pārau ham hēdee k'oojem nem hēudeemjō hēk'aju. ³⁵ Pāach mag t'lanm gaaimua, warrgar Abel t'ōotarr haigmua hewag pawiajā hōor Hēwandam na wajap'a durrarrta k'ēchmatarr bag hārtarr t'um jōoi Zacarías Berequías hiewaa Haai hi jēeujem deg t'ōo naawai bag hārtarpa Hēwandamau t'um pāach gaaita t'apxiju. ³⁶ Cha mā hiek'a chirām hiek'au warrgarwe pāach jōoinau maagjerrān pāach chi hīs hewagam k'lan gaaita pajugui hajim, pāachdēujā hamau nem waaujerrjōta wau naawai.

*Jesuu Jerusalén p'obör hāpērtarr
(Lc 13:34-35)*

³⁷ Mag Jerusalén p'obör hee Haai hi jēeujem deg simua hāpērmamua magjim: 'jHēh! ;Aay, Jerusalenpien! Pāraun chadcha warrgarweta Hēwandamau hich hi jaaumk'īr chogpāi nām k'lanjā k'a k'ōch'k'aba, warag mokoujā bar wai nāmuu k'ēchpāimaejmgui hajim. Biek k'apan mua pārag jaaujeejimgui hajim, hāt'ārr hāairau hich chaaindam t'umaa hich hich heegar t'oor wai juupjemjō pāar t'āa wai chitaag. Mamā magtarrjā pāachdēuta bālrjā mag k'ōch'k'abaijerram. ³⁸ Jāgtarrau nau pārau hoomaab harbaru. Nau mā mag chitāl hawia petaawai pāar sūi di pariim hee wouchnaan p'ēplabājēmjōta pāach happai nāisijugui hajim, k'aigpērjūjā chuk'u. ³⁹ Magbarm haigmua tag pārau mā hoobam hajim. Pārau mā hoojuun, hāba ya pāachdēucha deeuu mā hurum hoowi, "Hāuchata Hēwandam pua pāch jūr pāch Chaai maar hat'ee Reik'a pāibarm" hanām haigta deeuu mā hoojugui hajim.

24

*Haai hi jēeujem di hōrau pogueupāiju Jesuu jaautarr
(Mr 13:1-2; Lc 21:5-6)*

¹ Jesuu Haai hi jēeujem deg mag hōrag nem jaau sūi hawia hōberbaadeeu mag chi Haai hi jēeujem di hig hiyālā nāmuata marau hirig jaau naajim, di pōoma sūi joot'at'lād hēu dānām.

² Magbaawai hichdēu marag magjim:

—Pārau jāg di wajap'a hēu dānām hoo naabá. Jāg t'lanm chan mok pōr hābjā hābam hār hich jāg hajap'a joot'at'lād sīerrabam. Jāg t'lanm sūi t'umaa hōrau pogueupāijuuta jāg dānāmgu hajim.

*Hēwandamau maach hi hagk'aimā paawai nem hoomaju jaautarr
(Mr 13:3-23; Lc 21:7-24; 17:22-24,37)*

³ Mag Haai hi jēeujem degmua hōberwi hērēubaadeeu jūr Olivo durrsīg wētjim. Maimua barwi maar na jupbaiamaawai maach chi k'apeenjā dāi hi bigaau hohood haimajim. Maimua marau hirig jēeu naajim:

—Jāgwaichata mag pāchdēu jaau simjō mag Haai hi jēeujem di pogueupāijuma? Maimua mag pālādeeū bēeju hanāmjā, ;k'an gaaimuata mag pālādeeū dakpapak'amjā marau k'ap hajuma? hanaajim.

⁴ Magbaawai jaaubaadēmuu hichdēu marag, —K'īr k'ap'la haajeet keena; hoob chik'amnag hādaraa pāach k'ūgurpimiet hajim. ⁵ Mag hatag paawai hōor pōm sūi chik'am k'ūgurm k'ōchgau hamach hiekpai mā hiek gaai t'āvia, "Mālta hag Cristoou Hēwandamau pāiju haajerr" ha hiek'a nārrjēe haj. Mag nārrjēem gaaimua hōor pōm k'ūgr haumaju hajim. ⁶ Juurhi p'iidju t'eeg jajaauk'amjā pārau hūrjugui hajim. Mamā pāachdēu mag hūrwai hoob jāp'iermiet. Hichiita jerrba chadcha hich mag haj. Magjup mama mā chan hagt'a Hēwandamau pāar hi hagk'a nām k'abamgui hajim. ⁷ Magbaadēman durr mag wējōm hee durr chaauram k'lan dāi wērbāp'ōo haadēju, hamactha jūr chik'am k'āai hārpai ham k'ōchgau. Magbaadeewai jādau t'eeg haadēm dāi hālur t'eegjā duuimaju, durrpierr. ⁸ Pari mamag'aman māan sūi warrpem Jōoirau hōor dau haug waipi simāugui hajim.

⁹ Ya magbaadeewai pāar chi mā hiek hāk'a durrum k'lan t'et'emnaanau pārnnaa hamachjōm k'lanag pāar pār deemaju, pāar dāi hamachdēu hampierr hamk'īir. Mag pār deebaa pāar gaai mas waunaa pāar t'ōojā t'ōomajugui hajim. Mag nām dāi hīchab t'umāam k'lanau pāar hoomapp'a haju mā hiek hāk'a durrum gaaimua. ¹⁰ Mag jaar paawai hōor pōm mā hiek hāk'a t'ānarr hamachdēu hāk'a narr hiek hisegwi deeu hewag wētju, warr hamach narrjō. Magbaadee wir haig hamach heepaijā chik'am hoomapnaa wir haig chik'am t'ōomaju hajim. ¹¹ Hēwandam hiita jaau nām hanām k'lan k'apaana hōberdātk'aju. Pari

mag t'lanam sii hōor k'ūguraagpaita mag wēnrraju haawai hōor pōm k'ūgurmajujā jaaujim. ¹² Jaay, mag hed gaaita nem k'aigbam pōmaata t'lanisijupa! Ya mag nem k'aigbamta hārpai haadeewai hōrau hamach k'apeen k'a k'ōsi haajerrjā tag k'ōchik'aba hap'ōbaadēju. ¹³ Pari warm k'lan mag t'lanam hee, häu hichdēu mā hiek hāk'atarr gaaita hogdāba k'ērām wounan häu peerdājugui hajim. ¹⁴ Hēwandamau mag durr hi hagk'aju nawe, durrpierr t'umaam k'lanag mag hiek wajap'am hōor peerdāhaaujim jaaudubju. Mag jaubaawai t'umaam k'lanau hūrbaawain chadau warre hich Jōoirau mag durr juu k'ēg'apāiju ha jaumajim.

¹⁵ Mag hich Jesuu jajawagmamua magjim: 'K'ūir heyaa habat, Hēwandam hi jaaumie Daniel k'ararrau pā plarr gaai jaauwai Haai hi jēeujem deg hierr hich Hēwandam sīejem haarcha högk'aba dubwi häbmuu parhooba hichdēu ham haig haju jaautarr. Magtarr haawai chi hūr nām k'lanau wajap'a k'ap'a habat hajim: chadcha Danielau jaautarrijo woun hāb chi k'aigbamta Hēwandam hawi ya Haai hi jēeujem deg sīeichēm hoobaawai ¹⁶ mag chi Judea durr nām k'lan warag pābā hee durr dapag hee dārbat hajim. ¹⁷ Maagwai hich dihēu hār hāgt'aa k'āijā sim k'ai, hoop hich nem hawaan hawi hierrag mam. ¹⁸ Wa magba di chaaur hich p'idag hee k'āijā sim k'ai, hoop tag degag mam, hich k'ājūajōm k'āijā hawaan hawi. ¹⁹ Mama jhēh, hapdurr mag jaar hāain jōor k'it'ēem k'lan maimua har sii chaain daumeraa wai k'it'ēem k'lan! ²⁰ Hedau k'ōrgk'am hee wa juu hāi nām hed k'āijā pāach mag dau hap'āl dār wēnrram hugua, Hēwandamagta jēeu durruu habatgui hajim. ²¹ Mag jaar mag wajap'a hōor dau haug waujujō chan mag durr hompaatarr haigmua hewagjā mag hooba, ni mag dichtarr k'urjā hagiō chan dau haug waubajugui hajim. ²² Mag Hēwandamau hōor dau haug waubaadēm hidēu hich mag sīuk'iin, hōor hābjā peerdābaju. Mama hichdēu jar hauwia hich hiek hāk'a durrum k'lan hichdēu k'ōsi p'ē wai sim gaiimua, hirua hich mag wai sii habajugui hajim.

²³ 'Mamagk'am hee hābmuu k'āijā pāachig, "Hoobat, chamāta warrgarwe Hēwandamau pājū haajerrauwai", wa magbam k'ai, "Pāadē hoobat, har sii, jāata haruuwai" haawai hoob hāk'amiet. ²⁴ Mua mag chirāmān, hamach hiiupaita hamta Hēwandamau pājim hanām k'lan dāi Hēwandam hi jaumiens hanām k'lan k'apan sii sēuk'a chik'am k'ūgur wēnrraju haawaita mag chirāmgu hajim, k'ap hamk'ūir. Mak'lananuun chadcha Hēwandamauta hamach pājim hamk'ūir, hag na hōrau hooba haajempa hōor dauderraau wau wēnrraju. Mag nem wau wēnrramua hich Hēwandamaucha jar hauwi hich hiek hāk'api hautarr k'lanpa k'ūgur hēk'aju hajim. ²⁵ Chadcha magju haawai hag nawe k'ap hamk'ūir ya mama pārag jaau chirāmgu hajim. ²⁶ Ya mag k'ap'a naawai hābmuu k'āijā pāachig, "Hōor maba haajem haarta sim" ha jaauwai hoop haart hōor wētmiet hajim. Wa magbam k'ai, "Māig simta hich hoopiba sim" ha jaauuk'awiajā hoop hāk'amiet hajim. ²⁷ Māch chi Hemk'ooi Hiewaa bēewain, t'umaam k'lanauta mā hoojugini hajim, hich jāg hedau hōbeerjem garmua hed burjemiag sii pagt'ām dau p'ā jēer hat'āawai hedjā t'um harar hat'am hoojemiō. Magua hōrau mag pāachig ya barbaichēm ha jaauwaijā hoop hāk'amiet hajim. ²⁸ Pārau k'ap'ā nām, nemmī sim haig hākōs hich k'īrau jupcheejem. Hich hagiōta habajup hajim hīchab muajā māch hiek hāk'a nām k'lan dāi; ham p'ē harraag māch bēem hed ham haigta dau daau hurum t'umaam k'lanau mā hoojugini ha jaumajim hich Jesuu.

*Jāga Hemk'ooi Hiewaa deeu bējē haajē
(Mr 13:24-37; Lc 21:25-33; 17:26-30,34-36)*

²⁹ Mag jajawagmamua hīchab, 'Mag hich Hēwandamau wajap hōor dau haug waupiwi ya tag magba haadēm hee, mag hāsdawam hedau k'ījugui hajim. Magbaawai hedau chi hedaramjā hararaa wālā jēerba warag k'ībaadēm dāi p'īdagjā hedjā heemua sii k'āijugui hajim. Magbaawai hedjā hee nem sisidamjā sii parhooba hamach nānaid harr chaaurta hāaaidā jōrrjē t'lanisijugui hajim. ³⁰ Magbaadēm heeta hedjā heejā māch chi Hemk'ooi Hiewaa hurum dauchach dawaa hoopjugini hajim. Mag hoowi durrpierram k'lan jāp'īerr nām hiek'au hicharaucha bīe nāmuata māch chi Hemk'ooi Hiewaa nem juu t'eeq t'umaam k'lan Pōrk'a hurum hoojurau. ³¹ Mag hurumua māch chognaanag nem jēbag churo hiekjō trompeta sirpijugini hajim, mag sirbarmua māchdēu jar hauwia māch hiek hāk'atarr k'lan t'umaam durrpierram k'lan hābam haig biirdā hawaag.

³² Mag jaauumamua hich Jesuupai, 'K'ap hamk'ūir pārag jaauk'imgui hajim: Pārau k'ap'ā nām, māig Israel durr higo bā jāga haajē. Ya jāata k'ēr k'uk'uur haadēmān t'umaam k'lanau ya chadcha dōchāmiae burruu dakpapak'am haajem. ³³ Hich hagiōta hajugui hajim hīchab māch chi Hemk'ooi Hiewaa bējeu gaai paawajā. Cha māchdēu jaau chirām t'um hich hag hee hōbērērgnam pāach daúa hoobaawai k'ap'a habat, ya māch chi Hemk'ooi Hiewaa jādeeu bēimālā chirāmgu hajim. ³⁴ Mua pārag mag Haai hi jēeujem di hōrau pogueupāiju ha chirāmān, cha hōor t'lanam k'lan k'ēchju nawe cha māchdēu jaau chirāmjō t'umaam chadcha hajugui ha jaaujim. ³⁵ Hedaujājā mag jēb dāi t'um chuk'u haadēju, mama cha mua pārag jaau chirām chan sēuk'awai k'abam. Jāan t'umaam hich hag hee hōbērjugui hajim. ³⁶ Mama

mag m^a b^eeu hed chan ni hābmuajā k'augbam. Hāgt'ar Hēwandam chognaanaujā k'augba, ni m^achdēujā k'augba, hāba hich m^a Hayaupaita mag m^a b^eeu horajā k'ap'^a simgui hajim, hich Jesuu.

³⁷ Jōoingar Noé k'ararr jaar dōhādau hōor hōpāaiwai t'anaajerrjō t'anaaju hīchab m^ag hatag m^ach chi Hemk'ooi Hiewaa b^ee n^am jaarjā. ³⁸ Jōoi Noé sim jaar mag dōhād pōm b^eeu nawe, hagt'a hōor p'estajā waunaa, t'achjā k'ōnaa, dōjā dōnaa, sīi jua p^ar k'odt'anaajim, bālrjā hamach hōujā k'īrjuba. ³⁹ Mama ham mag honee bālrjā hamach chig hajujā k'īrjuba n^am hee, dōhād pōm b^eeu, jēb hierrpawi, t'umaa hōdubijierram. M^ach chi Hemk'ooi Hiewaa b^ee n^am jaarjā hich hajjōta hajugui hajim. Hamau bālrjā hamach chig hajju k'īrjuba n^am hee, dēgōlp m^ann d^an^aluchēju ha jaaujim. ⁴⁰ Mag m^a pierrum d^aicha hemk'ooin numí pab^a hee hamach p'idag hee naaju: mag numí n^am heem hāb mua harrwi hāb werplajugui hajim. ⁴¹ Halinjā hīchab numí hābam molin gaai ba naaju: mama mua hābpai m^ach d^ai harriw hibak'ai werplajugui hajim.

⁴² Pārau m^a pāach Pörk' a barchēju hed bālrjā k'augba naawai pāachjā hajgiō t'abagk'am huguata muan pāragan, wajap a k'īr k'aug n^aisit ha chir^angui hajim. ⁴³ Pārau k'ap'^a n^am, hābmu k'āijā hich di haig nem jīgmienau nem jīgk'an b^eeu hora k'ap'^a hak'iin, k'āijā k'āiba hich mag dau p'ug hēeu hādāar hich nem jīgk'apiba. ⁴⁴ Magua muan pāragiā hich hajjōta, hajap a k'īr k'aug n^aisit ha chir^am. Pārau hābmuajā m^a b^eeu hora k'augba n^am. Pārau m^a da bēebajupi n^am hee, m^ach chi Hemk'ooi Hiewaan dēgōlp d^an^aluchējugui hajim marag hichdēucha jaaumamua.

*Chi chogau hichig nem jaau p^aarr t'um wautarr
(Lc 12:41-48)*

⁴⁵ Mag jajawagmamua hīchab hich Jesuupai deeu hich b^ee n^am hora jāga naaju haai n^am k'ap hamk'ir hawi magjim: 'K'anim nemjō patrón hāb simua hich chaaung maag-paawai hich chog hāb sim^ag warm k'ānn pörk'apinaa hich mag^agpai hich nem t'umaa jaau pābabajēm. ⁴⁶ Maimua mawia mam sīi hawia deeu bēewi hichdēu jaau p^aarrjō p'idk'a sim hoobaicheewai, ^amag jōoi hich chog d^ai honee sim d^ai chi chogjā honee habaju k'ai? hajim. ⁴⁷ Mag hajap a p'idk'a sim hoobaicheewai jōoirau warag hich nem t'um mag^agta t'aslep^axjugui hajim, hich dēnjō k'ap hamk'ir. ⁴⁸ Mama magba, mag hichig nem jaatarrjā hich hōdegpai "M^a patrón chan da bēebam" hawi ⁴⁹ nem k'aibag hich k'apeen jūrr hich juu heegpaim d^ai hichdēu hampierr hanaa, nagjā hichdēu dōm haig dōnaa, t'achjā hichdēu k'ōm haig k'ōmn, ⁵⁰⁻⁵¹ chi dik' a bālrjā hirua n^aba sim hee pierrwai, mamagk' am hoobaichee, jūrr hichdēu warm k'ānn d^ai haajerr k'āijā hi gaai hat'uucha w^anaa, p'idag heemuajā barpāinaa, chi k'aibacharam k'ānn d^ai hāba sīujugui hajim. Magbaawai gaai machgau hicharaucha bīemamua hi hagāa hagāa habarjugui hajim. Magnaa maachigta, Maguata pāraujā m^a deeu b^eeu k'ap'^a naawai mag hichig nem jaau p^aarr t'um wau sierrjōta haju haai n^angui hajim, pāach k'apeen d^ai, hich Jōoirau k'ōsimjō.

25

Daupeen diez narr hag nem hīgk'aa

¹ Mag Hēwandamau m^ag duru hi hagk'am hed hichdēu haju wa hauba k'āijā hisegju k'ānnan, biek hāb daupeen diez narr k'ānn hōor jua p^ar n^am p'iesta hee wētaag chi jua p^aru hemk'ooi n^a narr k'ānnjōta n^angui hajim hich Jesuupai. Mak'ānn daupeenau m^agta hajim haajem: Hamachdēu ya chi jaai paju hurum ha hūrbaawai hagdaujō hamach lámpara panhap a hi k'īrp'ee wētju haadējim haajem. ² Mama mag k'īrju narrta cincopaita k'īrjug k'ap'^a naajim haajem, maimua hajjō cinco sīi k'īrjug chuk'umjōta sīsid hajim hanaabā. ³ Mag k'īrjug chuk'umjō narr k'ānnuajā hamachpierr hamach lámpara harrierram haajem. Mama mag harriarrta chi aceite hōbaadeewai deeu hag hee choo hawaag hawi k'ēt chi aceite p^a harrbajierram haajem. ⁴ Pari chi k'īrjug k'ap'^a narr k'ānnau chadau hamach lámpara panhap a wētum d^ai hīchab k'ēt hamach pipied deuem boteedeg aceite p^a harrierram haajem, hōbaadeewai deeu hag hee choo hawaag hawia. ⁵ Mama mag chi hemk'ooi da bēeba haawai, n^a n^a hawi dap'ōgk'abaadee k'āidatk' a p'ōbaadējim haajem. ⁶ Mag ham k'āidatk' a t'ānn heeta, ya hedacha pamamua, "Ya pārau n^a narr wounan hurum; p'iidatk' abat' a hi k'īrp'ee hōon maag" hajim hanām hābmu. ⁷ Magbaawaita p'iidatk' awi hapuraa hamach lámpara k'īr k'aug n^arrjēe haadējim hanaabā. ⁸ Magbaawai mag cinco k'īrjug chuk'umjō narr k'ānnau hāu hamach k'āai k'īrjugdam paraa narr k'ānnag, "Keena, pāach aceitedam heen marag bāchk'un choo deebat, ya maar lámpara t'ōogpam" hajierram hanām. ⁹ Pari magbaawai chi k'īrjug paraa narr k'ānnau hamag, "Marau pārag deebamgui" hajierram hanām. "Marau pārag deek'iin, pōm deeba haawai, pāarjā waaurwi maachjā waaurju. Mag k'āai chi peerjem di haar mawi pāach hat'ee pēr hat'amit" hajierram hanām hamag. ¹⁰ Hamachig magbaawai hamach hat'ee aceite pēr hawaan hērēubaadēmich, hamau

nā narr hemk'ooi barchējim haajem. Mag barchēwi hoocheewai hich dāi dubaag hāu k'īr k'aug narr k'ānnan hāu hich dāi wai dubjim haajem, hich jua parju haar. Mag p'ē wai dubwi chi puertdijā p'āar sīujim haajem.¹¹ Maimua hag k'ur nālā hawiata mag cinco hamach lámpara hat'ee aceite jāraan wēttarr k'ānn bēewi, "Señor, Señor, maar weeū hat'ā, ya maar bēejimgui" hajierram hanām.¹² Pari magbaawai chi hemk'ooirau, "Mua pāar k'augba chitām. Mua dubpibamgui" hajim hanām.

¹³ Mag nem hīgk'aadam jaauwi deeū marag magjim: 'Pāarjā dāupeen k'īrjug chuk'u narr k'ānnjō daaugaljār t'abag'amp'a nām k'ai, dauk'ananaa k'īr k'aug naisit. Pārau māch chi Hemk'ooi Hiewaa bēeju hedjā k'augba, ni chi horajā k'augba nām. Mānn dégölpata barchējugui ha jaaumajim marag.

*Hābmua hich chognaanag p'idl' amk'īr p'atk'on dee p'atarr
(Lc 19:11-27)*

¹⁴ Mag jaaumajua deeū hich Jesuupai magjim: 'Māchta māg durr gaai chi Pörk'a pierrum hed māch hat'ee wajap'a p'idl' aajerr k'ānnag hamachpierr nem wajap'am jiguun, hābmua hich piyonnaan dāi harrijota hajugui hajim. Mag hich piyonnaan dāi mācta hajim haajem: Mag wounau deeum durr maagpamua hich piyonnaan hābam haig t'ārk'anaa hich p'atk'onau p'idl' amk'īr hamag jaau p'ajim haajem.¹⁵ Hābak'aig p'atk'on cinco mil deewi, hābak'aig dos mil maimua hābak'aig mil deejim haajem, hichdēu hoowai hāu hamachdēu p'idl' amajupierr. Mag hamachpierr p'atk'on jiggapiwi petajim haajem.¹⁶ Mag hi petaawai chi piyón mag cinco mil hautarau hag p'atk'onau p'idl' abaadéwi hag hār deeū cinco mil gan haujim haajem.¹⁷ Maimua hābak'ai dos mil hautaraujā hagjō haguia p'idl' awi deeū hag hār dos mil gan haujim haajem.¹⁸ Mama hābak'ai milpai hautarraun mawia, jēbdi k'ōrnea warag hag hee bēp sīujim hanaabá.

¹⁹ 'Maimua hag k'ur nālā hawia deeū bēejim haajem, chi p'atk'on pap. Mag bēewi mag hich maagpamua p'atk'on jigtarr hauterr k'ānn deeū t'ārk'ānripäijim haajem, k'arrchata hagdaujō ganmajī hag k'ap haag.²⁰ Nacha chi cinco mil hautarr bēejim haajem. Mag bēewi hag hār hichdēu cinco mil gan hautarr chi papag deechéwia hirig, "Señor, pua mārāg cinco mil werpalarrau hag hār mua hagjō cinco mil gan haujim; cha k'ērām pā p'atk'on" hajim hanām.²¹ Magbaawai chi patrón jōoirau hirig, "Hāu k'ērāmgui" hajim hanām. "Pā chadcha piyón wajap'amāu; pua mua jaautarr t'um hagjō habarm. Māg p'atk'on pōm k'aba deetarrau pua jāgbarpí, jāgtarr jūr mua p'rlāg warag hār deek'imgui" hajim hanām. Magnaa hirig, "Hierrag dubwia mā dāi honee habá" hajim haajem.²² Mag k'ur dos mil hautarr bēewi maguajā hagjō, "Señor, pua mārāg dos mil deetarr hār muajā hagjō dos mil gan haujim; cha k'ērām pā p'atk'on" haichéjim hanām.²³ Magbaawai chi patronau magagjā, "Pājā chadcha piyón wajap'amāu; pua mua jaautarr t'um hagiō habarmgui" hajim hanām hirig. "P'atk'ondam pōm k'aba deetarrau pua hāu jāgbarm k'ai, hag jūr mua p'rlāg warag hār deejugui" hajim hanām. "Jāgbarpí pājā hīchab hierrag dubwi mā dāi honee habá" hajim haajem mag agjā hagjō.

²⁴ 'Maimua milpai hautarrjā bēejim haajem. Pari magua chan warm k'ānn dēnjō p'idl' awi gan hauba harr haawai sī warag. "Señor, mua pā k'ap'ā chitāmgui hajim hanām, pā hōor dāi hatcha sierrām. Mua pā p'atk'onau p'idl' awi gantarr hak'iin, pua sīi chi hārām mā jua heem k'echeu hauk'amgui" hajim hanām, "pā dēn sīi chik'am jua p'it'ur hatarrta pāch dēnjō haajeewai.²⁵ Māchdēu mag k'ap'ā chitaawai, pā p'atk'onau mā p'idl' abā, warag mua jēb heeta bēp sīujim. Magtarr haawai cha simgui" hajim hanām, "pā p'atk'on pāchdēu werpalatarrpierr."²⁶ Magbaawai chi patronau hirig, "Pāmā pāchta k'abagnaa k'usēug sīerrāmgui" hajim hanām. "Pua mā hōor dāi mag chitām k'ap'ā simta,²⁷ jāgwi mā p'atk'on warag banco heedeen mabajī" hajim hanām jūr hirig, "mag māch barbaicheewai hārānpai bāau sim hoochēmk'īr?"²⁸ Magnaa haig narr k'ānnag warag mag mil wai sīerr hi jua heem k'echeunaa jūr diez mil wai sierragta deepi jaaujim haajem.

²⁹ Mag nem hīgk'aa jaau höwia hich Jesuu magjim: 'Hich hagiōta sīebahab hīchab Hēwandam hat'ee nem wau nāmjā. Har Hēwandam hat'ee nem wawaag nem par daúa hooba haajem k'ānn dāi hirua hich garmuajā hajap'a haju, hamau chok'ōgbia hag hār hajim hanām. Mama mag nem waumap'a nām k'ānn dāi chan magba, hichdēu hamag nem deetarrjā warag ham jua heem k'echeu haumaju.³⁰ Magnaa, Mag chi patronau chi k'usēumie dāi harrijō, hamach k'īrcha ham serbiibag p'ēnaa k'īchag hee bark'ānpi jaaujugui hajim, mamta ham gaai wajaug bēemk'īr.

Mag hirua k'īchag ha sīerran k'īmie durr higwiata mag sīejim.

Jāga haju k'ai hōor dāi Hēwandam Hiewaa hich bēem hed

³¹ 'Māch chi Hemk'ooi Hiewata hāgt'armua māch chognaan angelnaanau p'āar t'uur bēem hedan, māchta chi Rey haawai māch k'u juupjem wajapp'a sim gaaita jupchējogui hajim, hōor dāi māchdēu k'ap nem wawaag.³² Magbaawai hōor durrierram k'ānnta t'um

mach chognaanag mach haig p'ë hau bëepiju. Mag t'um hâba biirdâbaicheewaita oveja t'ajem pastorräu chi ovejanaandam hamach hag hap'a k'ët paanaa chibjâ hagiö hamach hag hap'a k'ët paajemjö hajugui hajim, hõor dñi.

³³ Mag jaaumamua hich Jesuu hi hiek mag hed hich dënk'a nám k'lannta hich juachaar gar t'ärk'laninaa jürr k'aigbam k'lannta k'ët hich juawë gar t'ärk'lanimaaju haajem. ³⁴ Magnaa mag hich juachaar gar nám k'lan nag hichta Rey haawai hichdëuta hamag, "Pâar, mä Hayau hâu habarm k'lan, hierrag dubbat mä dñi jooba wënlarraag" haju hanaabá. "Mag durr hompaa nám mach Haai dñimua pârag nem deeju hatarr hîsta chadcha mä Hayau pâchigcha deegpamgui" haju hanám, "pâachdu mä dñi hâu hatarr jürr." ³⁵ Magnaa hamag, "Pârauta mä jâsöö jéedâ k'itaawajâ hâu märlag t'achdam deejierramgui" haju hanaabá; "höbichaaga t'lanawajâ hâu märlag dödam döpjierram; mäch maba haajem k'lan hee chitaawajâ pârauta pâach haig jëramk'ir hâu märlag didam jaaujierramgui" haju hanám; ³⁶ "k'ajüadam chukk'u chiraawajâ pârauta hâu märlag deek'erjierram; mä mor mas chiraawajâ pârauta hâu mä hoot'urjierram; cárcel deg preso chiraawajâ hagiö pârauta hâu mä hoot'urjierramgui" haju hanaabá hich Jesuucha, ham k'ir jâsenk'a hiek'amamua. ³⁷ Mag hamachig magbaawai mag hi juachaar gar nám k'lan nau jürr hirig "Señor, jäägawai mag pâ jâsöö k'itam marau pâ jähögij?" ha jéeuju hanaabá, hamachdëu hi k'ircha hooba haajerri haawai. "Jäägawai mag pâ höbissi k'itam hoobaawajâ marau pârlag dödam döpój?" ³⁸ Pâ hiek mag maach haig jëramk'ir marau pârlag maach dijâ jaaunaa k'ajüadamjâ chukk'u haawai deejeejm hanám, "ma jäägawai hajíma?" haju hanám. ³⁹ "Pâ hiek mag pâ mor mas siewajâ marau hoot'urwi, cárcel deg preso siewajâ marau pâ hoot'urjim hanám, "ma jäägawai hají, marau pâ hooba haajerrta?" haju hanaabá, jürr hirig hamach garmua. ⁴⁰ Magbaawai deeu hich Jesuu hamag, "Pârau chadcha machcha chan hoobajierram, pari pârau jâg dau hap'la k'it'ee harr k'lanndam dau haug k'augwi ham dñi jägtarr haig, machchata dau haug k'aug námjö naabajieb" haju haajem hamag.

⁴¹ Warm k'lan nag mag hiek'awi hichdëupai jürr mag chi k'aigbam k'lan hich juawë gar nám k'lan nag, "Jöpai mä haigmua chawag hérëubaadét" haju hanám. "Pârau mä Hayau chi maldisiem k'lan haawai pâädëu k'imiie durr mepeer hich chognaan dñi siemk'ir wautarr haarta hérëubaadét" haju hanám, "hôtdau huu wëjöm t'ðojâ k'augba hich mag sierram hee naaimaga." ⁴² Mag hiek'amamua hîchab hamag hamach k'ircha, "Pârau chan mä jâsöö jéedâ k'itaawajâ märlag t'achdam k'opibajierram; höbichag k'itamjâ maachig, 'Cha k'éräm dödam döju k'ai' habajierram" haju hanám hamag. ⁴³ "Hôor mach k'augbam k'lan heemjö p'lanrdâ chitaawajâ pârau märlag didam deebajierram, pâach haig jëermk'ir. K'ajüadam chukk'u daaupamaa haawaijâ put sördamjâ deeba; mor massi chiraawajâ mä hoon wëtba; ni cárcel deg chiraawajâ mä hoon wëtbaierramgui" haju hanám hamag hamach k'ircha. ⁴⁴ Pari hamachig magbaawai jürr hamau hirig, "Señor, jäägawai mag pâ jâsöö höbissinaa pâch maba haajem heeta jéeuju dijâ chukk'u k'itam marau bâlrjâ pâ hasekasbají?" haju hanám. "Jäägawai mag pâ k'ajüadamjâ chukk'u daaupamam marau pâ hoojí? Jâm mag pâ mor massi marau hoojí, wa cárcel deg sim k'âijâ marau pâ hoon wëtbaí?" haju hanaabá, hamachdëu magbajim hamk'ir. ⁴⁵ Pari hichig magbaawai, mak'lanagjâ hirua magju hanám: "Chadcha mälk'lan wounaan dau hap'la wënlarraawai pârau bâlrjâ ham dau haug k'augba harran, jâan machchata pârau dau haug k'augba nám k'abajieb, ham machdëu pâwiata jâg wënlarraawai" haju hanám hîchab hamachigcha.

⁴⁶ Maimua ya hâbmiecha hiek'a hoogpamua maar dak'ir, "Muata mag hiek'abarm k'lanan k'imiie durrtä wëtjugui hajim, mamta hich mag dau hap'la wënlarraag. Mamä hõor wâjâaun mag mach juachaar gar hat'am k'lanan, mach dñita hich mag hiiu nâisijugui hajim, hich mag wënlarraag.

26

*Jesús par hawaag hibëptarr
(Mr 14:1-2; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)*

¹ Jesuu mag mag hatag deeu hich bëeju k'ap hamk'ir mag jaau dichtarr k'ur, maach hich dñi hogdaba wënlarraajerr k'lanagta deeu magjim hich higwi:

² —Pârau k'ap'la námgui hajim, mäigmua k'âai numí nám hee p'iesta Pascua burru. Mag p'iesta heeta hõrau mach chi Hemk'ooi Hiewaa par deejugui hajim, pakuls gaai meerpië t'ðomk'ir.

³ Ya mag p'iesta burru k'âai numpai waaur nám hee, p'adnaan chi pörk'a nám k'lan jöoin chi t'ierranaan dñi hâba biirdâjierram haajem, p'adnaan t'umaam k'lan pör Caifás di haig. ⁴ Mag hâba biirdâtarren, Jesúus himeraa par hauwi t'ðopäyaag hâba hibëpaag hajim hanám. ⁵ Mamä mag hi t'ðopäyaag hêk'a námta hamachdëupai deeu, —Hôor pôm mag t'lanám

meeuk'apimaaugau, mag p'iesta hee chan hi chig haba, p'iesta dichtarr k'urta t'ōopāijugui hajierram hanam.

*Hllirau Jesús pör hee jāgdeeū chootarr
(Mr 14:3-9; Jn 12:1-8)*

⁶ Mag nám hee Jesús woundam Simón hanam di haig s̄ejim, Betania p'öbör hee. Hich mag Simón hanampai hibar wauwi "p'ie paraa k'itarr" ha t'ārjeejim. ⁷ Mag di haig mes gaai hi t'ach k'ō hoo simta, halai hāb jāgdee didam durrk'udau alabastro hanam dēn boteedidam wau k'itam dai dubchējim. Mag jāgdee nem parhēpaaga sierram. Mag waibēewi Jesús pör hee sii choopāichējim. ⁸ Mag hi pör hee choobapāim hoobaawai maach chi Jesús dāi wēnarrarr k'āan hee hāaur k'āan ma k'apeen meeuk'a p'ōbaadēwi, —¿K'ant'eeta jāg jāgdee parhēpagk'am sii hār choobapāima? hajierram, ⁹ nem parhēpag pērpāiwi hag p'atk'onau dau hap'āam k'āandam hāu nemdam hau deeju hāb sierratā.

¹⁰ Mama hag hiek'a nám hich Jesuu hūr sierr haawai, —¿K'ant'eeta pārau chik'am k'īr naaupi nāma? Hirua hāuta jāgdeeū ma pör k'ooi s̄iebah hajim hamag. ¹¹ Mag heegar dau hap'ā k'it'ēem k'ānan pārau hich jāg pāch dai hoo wai wēnarraju, mama ma chan tag pāar k'īr chitabamgui hajim. ¹² Mag hllirau jāgdeeū mag ma k'ooibarmān maach jōoin hi haawai maach meeunau haajemjō ma hauk'ērju hedam hat'ee hag nawe ya ma k'a p'uur sim k'abahab hajim. ¹³ Cha ma hiek'a chirām hiek'au mag hatag pawiajā durripierr Hēwandamau hōor peerdājəm hiek jaau wēnarram dai hīchab mag hllirau ma dai magbarmjā jaau k'aba jaaujugu hajim. Mag, hooba harr k'ānnaujā hīchab hi hiigjeeju ha jaaujim hich Jesuu.

*Judaau Jesús pērtarr
(Mr 14:10-11; Lc 22:3-6)*

¹⁴ Maach hi k'apeen hi dai doce hogdaba wēnrraajerr k'āan hee hāb Judas Iscariote ha t'ār sierrau p'adnaan chi pōrnan haar mawia¹⁵ hamag, —Mua pāachig Jesús par deeabaawai, pārau k'arr mārg p'ag nā? haimajim haajem.

Magbaawai hamachdēu, —Marau parag treinta piezas deejugui hajim hanaabá.

Magbaawai chadcha hich magam gaai hi hēugar hi pērpāijim hanaabá. ¹⁶ Magtarr haigmua Judaan sii hāba p'adnaan chi pōrnanag Jesús par deejuuta hēk'a nārraajeejim.

*Hābmiecha Jesús hich k'apeen dai t'ach k'ötarr
(Mr 14:12-25; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)*

¹⁷ Maach jōoin hi haawai pan levadura chuk'u wauwia k'oojem hag seman hee ya warppem k'āai hāb hāpsa hēebaadēm hed maach hich dai wēnrraajem k'ānnauta marau hich Jesuug, —¿Jamta nemk'oo jaram ovejadam t'ōonaa k'ō nā? ha jēeu naajim, k'ap haag.

¹⁸ Mag hichig jēeubaawai hichdēu marag, —Jerusalén woun hāb sim haar hērēubaadēt hajim. Maimua magag mua jaaupāi chirām habat: "Ya ma ch t'ōju gayaa pamaawai, pa di haigta nemk'oo jaram ovejadam wauwi pāar dai hāba k'ōm k'ōsi chirām" habat hajim chi wētju k'ānnag.

¹⁹ Magbaawai chadcha hichdēu jaautarrjō, maar k'apeenau wētwi, hichdēu jaaupāitarrjō jauwimawi, hi na mag nemk'oo jaram ovejadam wauwimajierram.

²⁰ Maimua hich hēudee hōk'arta bēewi, ya k'īsua haadēm hee maach doce hi dai wēnrraajerr k'āan t'um hāba hi dai t'ach k'ō naajim. ²¹ Mag hāba k'ō nāmuata hichdēu marag magjim:

—Cha ma hiek'a chirām hiek'au mag hee maach hāba nám k'āan hee hābmua wir haig ma hoomap'am k'ānnag ma par deeju hajim.

²² Mag hūrbaawai, chadcha maar hōk'irjuu hap'ōbaadējim. Mag nám hiek'au jūrram k'ānnau hirig, "Señor, hīsin mua k'āijāa hagam" haajeejim.

²³ Mag jūrram k'ānnau hichig jējēeu k'āawai magjim:

—Chi mag wir haig ma k'aibag waujuun nau ma dai hābam t'ēp hee pan sii k'ōbarmāugui hajim.

²⁴ Magnaa hichdēu, —Hoo nám dau heyaa Hemk'ooi Hiewaa chadcha Hēwandam hiek p'ā s̄isidam gaai jaau simjō wajapp'a dau haug wawaagpaama hajim. Pari hapk'iitā ma mag hap'āa hamk'īr wir haig ma pērtarr woun. Jāgām wounaan t'aababa harr hak'iin hāucha hak'amgui hajim.

²⁵ Magbaawai Judaau hichdēu k'abajim hamk'īr, —Maestro, hīsin mua k'āijāa hagam hajim.

Magbaa Jesuu hirig, —Chadcha pachdēu k'abá pua k'ap' jaaubapāim; pachdēu k'abahab hajim.

²⁶ Mag hiyāl t'ach k'ō nəmua Jesuu pandam juu hee haunaa, Hēwandamag hag paar hāu hajim hanaa k'ōreunaa marag hlapāijim. Magnaa, —K'ōbat, mā mā morou hajim, chi pan higwi.

²⁷ Maimua jūrr vino jarrdam hauwi, hag paarjā hagiō Hēwandamag hāu hajim hanaa deeu marag hlapāijim. Magnaa, —Dōbat, mān mā bagau; hich jāg hābam jarr heepai dōpetat hajim. ²⁸ Mag jarr heem vinodam dōbarmta warrgarwe Hēwandaamau hōor dāi hiek deeju haajerrau. Mamā mag hiek'an hiek hiiuriugui hajim. Mā bag mag vinojō k'itām hārbarnuata Hēwandaamau hōor k'aibag t'um chugpaa haujugu hajim. ²⁹ Pari mag dōbarmjō chan tag dōba, hāba māchta māch Hayau t'umaam k'ān Pörk'apibarn hedta deeu hūwaai pāar dāi dōjugui hajim. Pari mag hed maach hoobare chan hīsimjōpāi k'aba, honeechata haju, nem t'ānām t'um chi hiiur haju haawai ha jaaujim hich Jesuu maachigcha.

*Jesuu jaauwai Pedroou bālrjā hi k'augbam haju jaautarr
(Mr 14:26-31; Lc 22:31-34)*

³⁰ Mag maach hich dāi hāba wēnlraajerr k'ān hich dāi hāba mes gaai hiyāl t'ach k'ō haaipawi, meuk'aarjā Hēwandaam hiek Salmos hanām gayam hauwia, Olivo durrsīg wētjim. ³¹ Mam panaa Jesuu marag, —Hēwandaam hiek p'ā sim gaai, “Mua chi pastor t'ōobapāawai chi ovejanaandam parhooba haaidāju” ha simjō, hīsim hedaar pārau mā māch hap barpławwi t'umaam haaidātk'ajugui hajim. ³² Mamā hūwaai p'iidāwia māch hiiu chirsiewai pāar na mawia Galilea chiraimajugui ha jaaujim.

³³ Magbaawaita Pedroou jūrr hirig, —T'umaam k'ānau pāch hap barpławiajā mua chan pā barpławamgui hajim.

³⁴ Magbaa Jesuu jūrr, —Pedro, cha mā hiek'ā chirām hiek'au nau hāt'ārr bījeu nawe biek t'ārjup puu hōrag bālrjā mā k'augba chitām haujawai hajim.

³⁵ Mamā Jesuu hichig magbaawai charā warag Pedroou hirig, —Pā t'ōbaimam haar dāi t'ōimaju hawiajā mua chan pā k'augba chitām ha hiek'abamgui hajim.

Hirua magbarm dāi maach chi k'apeenaujā t'umaam k'ānau hich mag hiek'ajim.

*Nemjīrdō Getsemani hanām hee Jesús oraatarr
(Mr 14:32-42; Lc 22:39-46)*

³⁶ Maigmua jūrr nemjīrdō Getsemani hanāmā maar p'ē harrjim. Maimua mam barwi, —Māig nāisit, mā chum hāgt'aag jēwaak'emgui hajim.

³⁷ Maimua t'ārjuppaim k'ān dāi petajim. Mag hich dāi p'ē harrtarr k'ān hāb Pedro hajim, maimua tagam k'ān numí jōoi Zebedeo chaain hajim, Santiago Juan dāi. Mam paauk'abaimaawai ham hiek hōk'īrjuuga haadēmu gaai machaaga haadējim haajem, chi Jesús. ³⁸ Mag simua hamag, —Mān dēgölp gaai machgau hōk'īrjuuga haadēm; hāba māch t'ōjuuta k'īrju chirāmgu hajim. Pāar māig nāisit, mama mā dāi dauk'ana habat. Hoob k'āmiet hajim hanām.

³⁹ Hamag mag jaau pāawi hichin ham bigaau ham warp'aapai sīeimajim haajem. Magnaa jēk'āt t'āk'ōonaa k'īeb jēb gaai dagau dārnāa hāgt'aag jēeumamu, “Tata, pua k'ōs hak'iin, hatcha mā dau hap'āa hapibak'amgui” hajim hanām. “Deeum nem waubarmuajā hagiō hōor peerdā hauju hayaa hak'iin, mā gaai machag māgcha hāwatbak'am. Pari māchdēu k'ōsi chirāmjo k'aba, pāchdēu k'ōsimjōta mā dāi habā” ha jēeumajim haajem.

⁴⁰ Mag hich Hayag jēeu sī hawi ham hoon bēejim haajem. Maimua hoocheewai ham k'āi nāmta hoochējim hanaabā. Magbaawai Pedroogta, —Pāar chan horadam hābjāta mā dāi dauk'ana k'aba nām. ⁴¹ Jāg k'āi nām haju k'āai Hēwandaamgātā jēeu nām habat'ā hajim hanām, dōsātag hādlar pāach t'ā haupim huga. Mua hoowai pārau pāach hödiwan chadcha jēeum k'ōsi durrumta, pari dap'ōkgata pōdbam hajim haajem hamag.

⁴² Maimua hichin deeu hūwaai mawia jēubaadēmu hich Hayag, “Tata, pua mā māg dau haug waupibaju hayaa hak'iin hāu hak'amgui” ha k'itaaejeejim hanām; “māmā hichiita mā hap'āa haju haai chirām k'ai, hagiō hāu sim. Mā dāi pāchdēu ham haig habā” ha jēeumajim haajem.

⁴³ Mag jēeu sī hawi deeu ham hoon bēewajāh, mag hi k'apeen hirua p'ē harrtarr k'ān dap'ōkgau pōdjā dau hēeba sī k'āidātk'a t'ānāmta hoochējim hanaabā. ⁴⁴ Mag k'āidātk'a t'ānāmta hoobaichee deeu hich sīerā haar mawia hich hag hiekpai deeu hich Hayag jajawag-majim haajem. Ma biek t'ārjupam hajim haajem, mag jēeu sim. ⁴⁵ Maimua hūwaai hoon bēewajāh hagiō hich k'apeen k'āidātk'a t'ānāmta hoobaichee hamag, —Hagiō pāar sī k'āi gaaita nā? hajim hanām. Ya pekau pōm sīsidām k'ānag māch chi Hemk'ooi Hiewaa pār deeju hora pabaichēbab. ⁴⁶ P'iidātk'abat'ā, maimua maach k'apeen haar wēttarraugui hajim hanām. Mā hoomap'am k'ānag mā pār deeju wounan ya dakpa hurumgui hajim hanām hamag.

*Jesús par harrtarr**(Mr 14:43-50; Lc 22:49-53; Jn 18:2-11)*

⁴⁷ Mag maar haig bëewi hag'ta hich Jesús maar dxi hiyññ dñnam hee, hich mag maach hi k'apeen doce narr heem hñb Judas hanñnta hñor pochag hurajim. Mag wñdurum k'ñnan hñaur k'ñnn espaa'r juu panhap'a bëe t'anaawai tagam k'ñnn pa dñijä bëe t'anaajim. Mak'ñn, p'adnaanau jöoin chi pörnaan dñimua pñitarr k'ñnn hajim. ⁴⁸ Mag chadcha hñor pochag bëewi ya chi Jadaau hag nawe, "Nau muu pñach dak'ir k'ñr hññ hat'amtä par hat'at" ha jauw lwi sñerr haawai ⁴⁹ hich dxi wñnlarlam k'ñnn dak'iraa hichdëu jaautarrjö Jesús dxi hñba dñnnuwimawi hirig. —Maestro, ñjägpai chirá? hanaa hi k'ñr hññ hat'ajim.

⁵⁰ Magbaa Jesuu hirig. —Pñch hñor hawaan bëetarr jöpai par hat'aad perá hajim.

Magbaawai tagam k'ñnnau dxi haig bëewi Jesús pñrp'õbaadëjim.

⁵¹ Mag hi pñrp'õbaadëm hoobaawai maar heem k'ñnnau hñbmua hich espaa'r sarr ha jëu hat'awi chi p'adnaan t'umaam k'ñnn pñr hag chog haig sñerr kachta hoort'ubapñjim.

⁵² Magbaawai Jesuu hirig. —Jöpai pñch espaa'r hich deg p'i sñubá hajim. Pua k'augba sñeb hajim, esparau wérñnaa hñor k'ech nñm k'ñnn hñgjö esparaute k'echmaju. ⁵³ Mua mñch chig hapibaju hak'iin, mñch Hayag jéeubaawai hirua mñ t'ämktir Hñwandam chognaan pöoma milam k'ñnn hap'a doce ejérçitos k'ñjä deepñjugu hajim. ⁵⁴ Mamä mñch t'ämktir mua jéeubaawai mag hñor pñm deepñk'ijnñjä, ñjäga Hñwandam hiek p'a sñsidam gaai mñ higwia jaau sim t'um hich hñgjö habarju? hajim Pedroog.

⁵⁵ Mag hiek'apñiwia jürr hich par hawaan bëetarr k'ñnnagta, —¿Pñrau hoowain mñnn sñ hñor nem jígl'anaa hñor t'omiejöta chirab hajim jäg pñrau sñi mñ haig juu hee jiernempan happai bëeg hat'ee? Hag na hed hñepierr pñrag mua Haai hi jëeujem deg Hñwandam hi jaaujeeawai bñlajä pñrau mñ par haubajierram. ⁵⁶ Pari pñrau hñs mñ dxi mñmagk'amñ, jään warrgar Hñwandam hi jaauemienau jaautarr t'um hag heyaa hñbërmk'irau hajim.

Ya hirua mag hiek'abarm hee, hñchab maach chi k'apeenaujä chi Jesús hich happai werpñawia parhoob dñrmid p'õbaadëjim.

*Jesús judionaan Asamblea hee wai narr**(Mr 14:53-65; Lc 22:54-55, 63-71; Jn 18:12-14, 19-24)*

⁵⁷ Mag hi par hawaan bëetarr k'ñnnau warre p'adnaan pñr Caifás haarta hat'aadëjierram, mamta Moiseeu ley p'a pñr jawaaga chi machnaan dxi jöoin chi t'et'emnaanpa dxi hñba biirda narr haawai. ⁵⁸ Mag hamau hi hat'aadeewai Pedro hiek hiruata warppaimua hoopñpäigmamua mag chi p'adnaan pñr haig di hñjärr dubimajim haajem. Mag dubwi, "Mñigmua hook'im jäga haju k'ai" hawia, Haai hi jëeujem di t'ajem k'ñnn hohoodö nñm haig dxi jupimajim haajem.

⁵⁹ Maagwai p'adnaan chi pörnaanau judionaan Asamblea heem k'ñnn dñimua chi Jesús nem wauba harrta sëuk' ahi gaai t'lpñju hñk'ajeejim hanaabá, magam gaaimua hi t'õopäaig. ⁶⁰ Mamä par mag jürram k'ñnnau sëuk' ahi gaai nem parhooba t'lpñju hñk' a nñmjjä pödbä haajeejim haajem. Mamagk'am hee, hñor numí chi sñumien bëewi, ⁶¹ —Mag wounau maar dak'ir, hiruan mñg Haai hi jëeujem di pogueupñinaa k'ñai t'ärjuppaim hee deeu hñu dñnnujiu ha hiek' a sñejimgui hajierram hanaabá.

⁶² Magbaawai chi p'adnaan pñrōu dñnnujiu hñor Jesús. —¿Pua ham hiek' a nñm hñr chirá? ¿K'an jägwí jäg pñ hiek' amap'a sñ? ¿Pua chadcha mag hiek' aji wa hiek' abají? Jaaubá hajim hanñm hirig.

⁶³ Pari magamjjä Jesús bñlajä jññ haba, warag k'ñu sñsjim haajem. Mag hich hiek hñk'aba habaawai deeu hirig chi p'adnaan pñrōu, —Maach Hñwandam hich mag hñu sñerram hiek gaai t'awí muata parag "Jaaubá" ha chiram. ¿Pñlla chadcha Hñwandam Hiewaa hichdëucha jar hauwia pñiju jaaujerrá. Marag jaaubá hajim hanñm.

⁶⁴ Magbaa Jesuu hirig. —Pua k'abá hag heyaa jaaubapñim hajim hanñm. Mñ cha hiek' a chiram hiek' au mñg woun Hemk'ooi Hiewaa Hñwandam chi juu t'err bigaau hi juachaar gar hoo sim pñrau pñach daujäau hoowi hedjä baug hee hurumjä hoojurau ha hiek' ajiim haajem, haig narr k'ñnn dak'ir.

⁶⁵ Mag hñrbaawai chi p'adnaan pñrōu hich k'ajüa mor gayamta sarr habarmñ, warre nem pñm jëwerbpñjim hanaabá. Magnaa, —Mag wounau hiek' a sim chan hñu k'aba sim. Maach wounau t'um hñba t'ññmta hiita mag Hñwandam Hiewaa hanaab. Ya pñrau pñach jñgnucha hñrbarm. ⁶⁶ ¿K'ani maadëu tag hñrm hig nñ? hajim hanñm, hich k'apeenag.

Magbaawai mag k'apan haig pos t'anarr k'ñnnau, —Hí chadcha kulp pñm sñebahab; magua warre t'õopäjim haaita singui hajierram hanñm.

⁶⁷ Magnaa hi k'ñr gaajjä hichö t'unaa hi gaai mas waumajim hanaabá. Pogk'a hi k'ñidadcha jaajäau deenaa ⁶⁸ hirig, —Pñcta chadcha warrgarwe hich Hñwandamaucha jar hauwia pñiju haajerr k'ai, magan jaaubá: ¿k'aíuta pñ k'ñidadcha dee sñ? haajeejim hanñm jürram k'ñnnau.

*Pedroou bālrjā Jesús k'augba chitam ha hiek'atarr
(Mr 14:66-72; Lc 22:56-62; Jn 18:15-27)*

⁶⁹ Mag chi t'et'em k'lanau Jesús dñi mamag k'aawai Pedro hiek hi daaugajär hūjärr hoo chirajim haajem. Mag hi hoo chiram haigta, mag degam hñli chi di k'lan chog bëewia hirig. —Pajä hñchab jäg Jesús Galileapierr dñi nñrraajemñugui haichéjim hanam.

⁷⁰ Pari hichig magbaicheewai hi hiek hirua t'um haig narr k'lan dakñir, —Mua k'augbam pñ k'an hata hiek'a sim k'ai; mua magam wounan k'augba chitam ha chirajim hanaabá.

⁷¹ Hichig magbaicheewai hi hiek mag hich chirarr haigmua daaugajärñ puertdi haar majim haaejem. Mamñ mamjä hagjö deuum hñlirau hi hoobaawai maguajä hich haig narr k'lanag, —Jäg wounan Jesús Nazaretpierr dñi nñrraajemñuwai hajim hanam hirig.

⁷² Pari magbaawai magñgjä hichdëu, hirua magam Jesús k'augbam ha chirajim haajem.

⁷³ Maimua magtarr k'ur nñlpai hawi hi hiek maig hich dñi di hūjärr narr k'lanupai deeu hirig, —Marau hoowai pajä chadcha hi dñi wññrraajerr k'lan heemau. Pa hiek'a sim gaaipai merag chukk'u simgui hajierram hanaabá.

⁷⁴ Magbaawaita hirua warag kñir mor chigpai hiek'amamua, —Chadcha mua magam wounaanjä k'augab chitamta pñrau mñrg mag naaba ha chirajim hanaabá hich Pedroou.

Mamñ hirua mag hiek'abapñim dñicha hñt'ärrta kekerekee hahbar. ⁷⁵ Mag hñt'ärr hiek hñrbaawaita hich Pedroou jaauwai hi kñir heyaa ñahnaisijim hanam, Jesuu hichig “Nau hñt'ärr bieju nawe pua biek t'ärup hñrag mñ k'augba chitam ha hiek'aju” hatarr. Mag kñir hee ñnnisim habarmñ chadau gaai machaaga haadëmuu dawag hñbérwi warre hö jåsenag haadëmuu bie chirñ hajim haajem, hichdëu jaauwai.

27

*Jesús Pilato haar harrtarr
(Mr 15:1; Lc 23:1-2; Jn 18:28-32)*

¹ Maimua ya hñspabaadeewai p'adnaan chi pñrnaan judionaan tagam k'lan hagjö chi t'et'em k'lan dñi biirdñnaa deeu hiek'awi warre Jesús t'öopiju kñirju p'öbaadëjim haajem.

² Mag hamach hap hiek'awi, jägadua juu bñlark'anaa, Pilotoota Romaam reiu pñiwa gobernadork'a sñrr haawai, hirigta t'öopi jaaumkñir hi haar hajierram.

Judaau hichdëupai hich hñjorrkaa t'öotarr

³ Mag Jesús t'öopi jawamkñir Pilato haar juu bñlRNAA hat'aadëm hñrbaawai chi Judaau deeu hñwai i'umaa hewag kñirjuwia, chi p'adnaan pñrnaan chi t'iernnaan dñi nñm haar mawi, mag Jesús paar hichig p'atk'on p'agtarr t'um hñwaa hamag deeimajim hanaabá. ⁴ Mag deeimawia magjim hanam:

—Jäg woun bñlrjä nem k'aigba wautarrjä chuk'u k'itamta pñrag pñr deetarr gaaimua, mñan chadcha pekau pñoma waubarm. Jä chan bñlrjä hiekk'ör chuk'u sñejimgui hajim hanam.

Parí magbaawai hamachdëu jñrr hirig, —Hidëu mag simgui hajim hanam; maata magan maar gaai mas sñeba! Maigjä pñcta pa mag chirabahab hajierram hanam.

⁵ Hamachdëu hichig magbaawai mawia chi p'atk'on Haai hi jñejem deg barpñawi higbaadëjim haajem. Mag mawi, hichdëupai pa gaai hñgt'aa jägad jñnaa, t'oom k'eu hich hö gaai jñnaa, baudñ hich hö jorrkaa t'öojim haajem.

⁶ Mag barpñabajeeawai p'adnaan chi pñrnaanu chi p'atk'on p'ë hauwi, —Mag p'atk'on hñor t'öoju paarta p'agtarr haawai pñd maadëu ofrenda hee hausñubamgui hajierram hanam.

⁷ Maimua hag k'ur deeu hamach hap hiek'awia hag p'atk'onau jñhta pñr hauju hajierram haajem, durr warpmua hñor bëe nñm k'lan meebaawai hag hee hauk'ëraag. Mag p'atk'on Jesús param harrau jëb pñr hautarr, Campo del Alfarero ha t'ñr sñejim. ⁸ Mag jëb gaaita Judaau hich t'öotarr haawai his hewag pawiajä mag jëb hñgt'a "bag hñrtarr param p'atk'onau jëb pñr hautarr" ha t'ñr sñerram. ⁹ Hamau mag p'atk'onau mag jëb pñr hat'am haig, hñchab magju nawe Hñwandam hi jaaumie Jeremías k'ararrau hiek'atarr heyaa hñbérjim hagjö. Hirua nawe hiek'atarr mag hajim:

“Israelaanau chi precio jaautarpierr treinta piezas hauwi

¹⁰ hag p'atk'onau el Campo del Alfarero pñr haujierram, maach Pör Hñwandamau mñrg jaautarr hipierr” ha p'ñ sim. (Zac. 11:12-13)

Jesús Pilato kñirp'ee wai narr

(Mr 15:2-5; Lc 23:3-5; Jn 18:33-38)

¹¹ Mag harrwi chadcha Pilato na wai naaimajim haajem. Magbaa Pilatoou hirig, —Chadcha pñta judionaan Re? ha jñejim hanam.

Magbaawai Jesuu hirig, —Pua k'abä k'ap'ñ jaaubabñimgui hajim hanam.

¹² Mamñ hirua mag hiek'abarm hñrbaawai p'adnaan chi pñrnaanu chi t'et'em k'lan dñimua warag hi hñugar sñuk'a hi k'aibag jaaup'öbaadëjim hanaabá. Mamñ hich kñir

mamagk'amjā Jesuu bādam hābjā hiek'aba, warag k'īuu sīejim haajem. ¹³ Mag ham hiek hāk'aba haawai deeu hich Pilatooupai hirig, —Pua chan pach k'īir mag hiek'a nāmja hūrbahab, sīi k'īuu jāmaag hajim hanām.

¹⁴ Pari par hich Pilatooucha magtarrjā, ni bā hābjā jālhabajim haajem. Mag hich k'īircha hiek'a nāmja sīi k'īuu hichig k'abamjō sim hoowi Pilatoou hich hödegpai, "Mua hōor māg hooba chitāmgui" hajim hanām.

Hamach chi judionaanaupai Jesús t'ōopi jaautarr

(*Mr 15:6-20; Lc 23:13-25; Jn 13:38-19:16*)

¹⁵ Mag hag nawejā mag p'iesta hee paawai hōrau jaaubarm presota chi gobernadorrau sīi hich jāg höbeerpiäijem. ¹⁶ Maagwai preso hāb sīi t'ārp'ōo sīerrām sīejim, Barrabás ha t'rā sim. ¹⁷ Mag hōrau jaaubarm presota sīi höbeerpiäijerr hāwai, Pilatoou hich hödegpai Jesuuta sīi höbeerpiäm k'ōsi sīerr hāwai, mag hōor pōm wējōmag jēeumamua, —Chījāata pārau sīi hich jāg p̄lapāipim k'ōsi nā: Barrabás, wa Jesús hich Hēwandamau pāju hājerr hanām? ha jēeujim haajem hamag. ¹⁸ Chi Pilatoou k'ap'ā sīejim haajem, hamau hamachdēu Jesuu nem wau nārrarrjō pōd nem waubam gaaimuata mag hi p̄r dee wai narr.

¹⁹ Magnaa hōor dak'īir hich juupjem sie gaai hoo sīsjim hanām. Mag hoo simta hi hāairau hirig, —Jāg wounan hōor wajap'āmuwai; hoob jā chan k'aibag waipi jaau. Hedaar mā k'āai k'ōrk'aa k'aibag k'āai k'ōrk'aa hājim hi gaaimuata ha jaaupāijim hanaabá.

²⁰ Mamā mag nām hee, chi p'adnaan pōrnanan tagam k'ānn chi t'et'em k'ānn dāimua warag hōor wawik'a t'ānnāujim hanām, sīi Barrabaata höbeerpi jaaunaa Jesús t'ōopi jajaau hamk'īir. ²¹ Ya mag wawik'a t'ānnām hee, deeu chi gobernadorrau jēeumamua hamag, —Māg numí nām haig, ¿chījāata pārau sīi chigjā haba höbeerpiäm k'ōsi nā? ha jēeujim hanām.

Magbaawai hamachdēu Barrabaata höbeerpi jajaau hājeeejim hanaabá.

²² Magbaa deeu Pilatoou hamag, —Magan jāg Jesús mag warrgarwe hich Hēwandamau pāju jaaujerra māg narrām hanām dāi ¿mua jāgajuma? hajim hanām.

Magbaawai t'umaam k'ānnau hīhābā, "Pa gaaita meerpbāpāi" hājeeejim hanaabá.

²³ Magbaa, —¿Pari k'an nemta hirua k'aibag waujīma, pārau mag warre hi t'ōopi jaau nām? hajim hanām chi Pilatoou.

Hichdēu sīi p̄lapāipim k'ōchgau par mag jēeu hohook'amjā warag pa gaaita meerppi jajaau hājeeejim hanām.

²⁴ Pilatoou Jesús p̄lapāiju hēk'a nām pōdāba sīi waragta hōor p'ogdāmam hoobaawai dō haibēepi t'umaam k'ānn dak'īir jua sūgpāijim haajem. Magnaa, —Pārau māg woun hiekk'ōr chuk'u simta t'ōoman mā chan bālārjā kulp chuk'u chirām, maan ya pāach happaim nemeu; mā gaai t'āmiet hajim hanām hamag.

²⁵ Magbaawai t'umaam k'ānnau sereu p̄ōbaadēmua warag, —Marau pā gaai t'ābam; maachta maach chaanā dāi kulp paraa nāisibajupa hājierram hanaabá.

²⁶ Mag chadcha hamachdēu jaau narrjō, Pilatoou Barrabaata sīi höbeerpiāwia, Jesús wāpi jaaunaa, pakuls gaai meerppāimk'īir warre soldaaua juu hee t'āsīepāijim haajem.

²⁷ Magbaawai gobernador di haar harrwi mam pabaimeawai chi soldaunau hamach k'apeen k'apan t'ārk'a hauwi hamach jārcha wai naajim haajem. ²⁸ Magnaa hi k'ajūa hārām hēerpiāinaa, jūrr dewam p'urihi simta jūapipāinaa, ²⁹ miu dēn wērjūch'ā simta pōrsirk'ā jūapipāijerram haajem. Magnaa hīchab hi juachaar gar padamjā joot'āpāijerram hanaabá. Magnaa mag hamach rey hanāmua hi wau nāmuata hi k'īirp'ee jīepōr p'ōbk'anaa, —Jāgpai chī Judionaan Rey? hājeeejim hanām.

³⁰ Magnaa jūram k'ānnau bēewi, hi gaai hichō t'unaa, hi juu hee hamachdēu padam joopāitarraupai hi pōrcha jālhabajim haajem. ³¹ Mag hi dau hap'ām wau wai nām hawia, hamachdēu hirig k'ajūa jūapitarr deeu hēer hauwia, hich k'ajūa chaardamta deeu jūapinaa, maimuan chadau pa gaai meerppāin hat'aadējerram haajem.

Jesús pakuls gaai meerppāetarr

(*Mr 15:21-32; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27*)

³² Mag wai höberwi hag dāi wētumua k'ād hee woun hāb Simón hanām deeum p'ōbördam Cirene hanām heem dāi t'ēujierram haajem. Mag dāi hoobaawai chi soldaunau jūrr hajuēs magagta Jesuu pakuls harrrmatarr harppāijerram.

³³ Mag harrmamua buchagdām Gólgota hanām haar paauk'abaimajim. Mag Gólgota haawai "pōrpā durrsī" haawai. ³⁴ Mag mam paauk'abaimaa vino hiel hanām dāi nem hachaaga waaurēu simta dōmk'īir deejierram. Mamā Jesuu sīi bālām dō hoowi tag dōbajim.

³⁵ Ya pakuls gaai meerppāin jīirjop sīuwia, hamach chi meerppāin narr soldaunaupai, k'aíuta chi k'ajūa jāabarju k'ai hawi, jēb gaai mokdaudam baraag paauk'ajierram haajem, mag nāmuua gan haumaag. ³⁶ Maimua mag chi k'ajūa hamachpierr wai nāisiewai t'āa nāmuua warag k'āt hohoodō hap'ōbaadējim hanaabá, chi pakuls dak'a.

³⁷ Hi meerp'ë jiir wëjöm pör hár hësapdau p'ák'a sim gaai jaau sëejim, k'an gaaimuata hi mag wai naají. Chi hësapdau gaai "Chamála Jesuu, Judionaan Rey" ha p'ä sëejim.

³⁸ Mag hi meerp'ë wai nám dái híchab hi bigaau chi nem jígmien numí hagiö pa gaai hamach k'ík'letdö meerp'ë sëujierram: hâb hi juachaar gar, hâb hi juawé gar. ³⁹ Mag hi meerp'ë wai narr hőor diichjem dak'a harr haawai dich nám k'ánnaujá hi wau nám hiek'au warag hirig heerpanaa hâi p'árp'árrnaa, ⁴⁰ —Wa jágam k'aba puan mag Haai hi jéeuem dijá t'um pogueup'áinaa deeu k'ääi t'ärjuppaim hee hëu dñnáluju haajerrta, jág pua wir haig pchpái peerdá haubama. Pa chadcha Héwandum Hiewaa k'ai, magan jág pakuls gaaimua heeg hâlrababaad haajeejim hirig.

⁴¹ Mag nám dái chi p'adnaan pörnaanau, Moiseeu ley p'ä pñarr jawaag chi machnaanau tagam k'ánn chi t'ierrnaan díimua hirig, ⁴² —Deeum k'ánnan peerdá hautarrta pñchta pödbahabma. Pa judionaan rey k'abá; maar dak'ir jág pakuls gaaimua heeg hâlrababaad. Mag hoobaawain chadau marau hâk'aju haajeejim. ⁴³ Pa hiek mag Héwandum pñ chig hapibaju hanarr haawai, chadcha hichdëu pñ k'ösi sim k'ai, nau hirua pñ k'aigpér hauju. Magaag pñchdëuchajá pñ Héwandum Hiewaa hanarau haajeejim hirig, ya pakuls gaai pawiajá.

⁴⁴ Júrram k'ánnau hirig mamagk'am hürwi mag chi k'aibagnaan numí hi bigaau hagiö jiir hñid t'ñnarr k'ánnauupa warag hi wau hiek'a naajim hanaabá.

Jesús meetarr

(*Mr 15:33-41; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30*)

⁴⁵ Hedausle t'ñlám hee, dëgölp hedau k'ibaadëm habarmán sii warre hedaramjöta jöisijim. Mag k'í t'ñlám hawia hedau p'álibaajér las tres naata deeu haardabaadëjim. ⁴⁶ Magbaadëm hee Jesuu t'et, "Elí, Elí, ¿lema sabactani?" hajim hanaabá. Mag sim haig maach meúan, "Aay, Héwandum, ¿k'ant'eeta pua mñ mag dau hap'á chirñmäjá mñrñg hoobamjöo haadëma?" ha k'itám hajim. ⁴⁷ Hâaur k'ánn haig narr k'ánnau mag hi hiek'abarm hûrtarr haawai jürr hamach k'apeenag, —Keena, pääde hürbat: Maguan warrgar Héwandum hi jaaujerr Elías k'ararra hich haig t'ár simwai hanaajim, hirua hiek'atarr k'augbam gaaimua.

⁴⁸ Hirua magbarm bärre hâbmua k'ap'igbaadëwi, putjö hühüp'ë k'itám gaai vino had-chuchúhu simta dorrdñnaa waibéewi, pa gaai bñrrnaa hi hi haig hâa haujim, hag gaaaim bñreu dömk'ir. ⁴⁹ Pari hâbmua hi dái mamagk'am hee, hâaur k'ánnau jürr, —Hidéu hi sñubá, daau nau Eliaau hi jäägmua heeg jiirp'yaan pierrju haajeejim.

⁵⁰ Mag jöchk'érññ hawia, t'et häa ha k'itawia, warag chaupabaadëjim. ⁵¹ Mag hi chaupabaadëm dái híchab Haai hi jéeuem deg hierrgajärcha put nem parrg t'uur hëu wëjorrta hâgt'aamua heeg sarr habarmán warre járcha t'oop'em numiita jijirar jöisijim. Magbarm dái hñaur t'eeega duuibaadëmu mokpörpa t'örřchëchük'am dái ⁵² hőor hauk'ërtarr jëbdipa weeudatk'am hee, k'ëchtarr k'álnata deeu p'iidatk'awi hiiu nñrrjée haadëjim. Mag deeu hiiutarr k'ánn hñu wajap'a Héwandum hiek hâk'a durrumta hôtarr k'ánn hajim. ⁵³ Mak'ánn Jesú hiiu p'iidatk'awi hñudee hamach jëbdegmua hõberdatk'awi Jerusalén p'öbör hee wëtjierram. Mag ham p'öbör hee naaimatarrjá hőor k'apank'am k'ánnau hoojierram.

⁵⁴ Magbaawaita capitán soldaan dái Jesús pakuls gaai jiir wëjöm heegar narr k'ánnau mag hñaur t'eeeg duuibaadëm hee, mamagk'am hoop'öbaadee jáp'ierri nám hiek'au warag, —Mag wounan chadchata Héwandum Hiewaa hajim hajierram.

⁵⁵ Mag hi pñr hauju nawejá híchab hñain hi juag hoojerr k'ánn k'apan Galileamua hi dái bëetarr haawai mak'ánnau hi dái mamagk'am warpmuwa hoo naajim. ⁵⁶ Mag warpmuwa hoo narr hee naajim: María Magdalena, hâbak'ai María, Santiago dái Joseanaan ham hâd, maimua jöoi Zebedeo chaain hâdjá dái haig sëejim.

Jesús hauk'ërtarr

(*Mr 15:42-47; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42*)

⁵⁷ Maimua ya p'äärmam hee, rik José hanám bëejim. Hich mag woun Judea durr p'öbördam Arimatea hanám haram hajim. Chi Jesús t'óojiu nawe ya hichdëujá Jesús higar sëejim.

⁵⁸ Mag siewai Pilato haar mawia ya Jesús mee k'érññ mordam hauk'ëraan maag jéeuwimajim haajem. Mag jëeubaimaa Pilatoou hich soldaanag deepi jaaujim haajem. ⁵⁹ Magbaa Joseeu mawia, ya chi meemdam heeg paa hauwi, harrwi, dñesdam memerk'ögjä chuk'u häpp'ä k'itám hee pñréunaa, ⁶⁰ hag nawe hichdëu hich hat'ee durrbä k'öpag hee jëbdi hiiur k'örpitarr hee hauk'ërt'urjim, wajapcharan hich jëb gaaima. Magnaa mokpör póm simua chi jëbdi hi hee wajap'a joot'ñ pñrawia higbaadëjim. ⁶¹ Mamá mag chi José Arimateapierr petamjá María Magdalena chan maba, hâbak'ai María dái hamach numpai chi hap'ámdam hauk'ërtarr jëbdi haig hohoodö nñisijim.

Soldaanag Jesús hauk'ërtarr jëbdi t'apitarr

⁶² Hag noram sīi juu hālajerr hed, wajapcharan sabarhedma, chi p'adnaan pōrnan Moiseeu Hēwandam hiek p'ā p̄arr wajapcha hālark'aajerr k'ān dāi Pilato haar wētia
⁶³ hirig,—Marau k'īir heyaa nāmgu hajim hanām, jāg sēunem nem jaau sīerrarau jaauwai, hiin meewijajā k'āai t'ārjup nām hee deeu hiiu p'iidāju ha hiek'atarr. ⁶⁴ Magtarr haawai k'āai t'ārjup soldaaunag chi jēbdi haig t'āpibā; magba hak'iin heeu dēgōlp chi k'apeenau hedaar bēewia, chi binaan hamach jua k'ap hausūnaa, naspawia chadchata deeu hiiu p'iidājim haduk'am. Magta haju hat'een magan warram k'āai warag hatchata sēuk'a nem jaau nāisijugui hajierram haajem, Pilatoog.

⁶⁵ Magbaawai Pilatoou hamag,—Pāachdēu mag nām k'ai, magan soldaaunan har t'ānām. P'ē harrwi pāachdēu k'ōchagpierr chi jēbdīja wajap'a p'āarnaa jālāt'ā p̄abajēt hajim hanām.

⁶⁶ Magbaawai chadcha soldaaun p'ē harrwi mag chi jēbdi hee mokdau joot'ā sīerr hārjā wajap'a dusnagjō simua jālāt'āpījierram hanaabā. Magnaa chi soldaaunag k'āai t'ārjup hogdāba haig t'āpi jaaujierram haajem.

28

Jesús p'iidātarr

(Mr 16:1-8; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Jua hāi k'ēutari noram, domighed hedp'erre hag'ta k'īsu nāwe María Magdalenaau deeeum hālai hagiō María ha t'ār sīerr dāi Jesús hauk'ērtarr jēbdi haar hoon wētjim haajem. ² Mag nām hee Hēwandam chog hāgt'armua bēewi mag mokpōr chi jēbdi hee joot'ā sīerr chaaug p̄rēupāaiwai hāllur t'ēega duuujim. Mag chi mok chaaua p̄rēupāiwa warag hag hār hoo sim hooimajierram haajem. ³ Chi Hēwandam chog k'īir heerpaawai sīi pagt'ām dau p'ār jēer hat'am bā hoo nāmjō sīejim hanām, maimua hi k'ājūa sīi bāpp'ā sīejim haajem. ⁴ Soldaaun chi jēbdi t'ān narr k'ān mag hoobaawai jāp'ierr wajaugau k'a duuip'ōbaadēwi sīi warag chi meemjō jēk'āt up'āau hap'ōbaadējim hanaabā. ⁵ Pari mag chi soldaaun t'up'āau hap'ōbaadēm hee, chi Hēwandam chogau chi hālinag, —Hoob jāp'ierrmiet hajim hanām. Mua k'ap'ā chirāmgui hajim hanām, pārau Jesuuta jār wēnārrām, har hamau pakuls gaai meerp'ē t'ōtarr. ⁶ Maig hich hauk'ērtarr heemua p'iidāwi petaawai ya maig k'āba sim. Pāach dāujāau hi hauk'ērtarr hee hoon bēeawaia hajim hanām. ⁷ Magnaa hamag, Hērēubaadēt, maimua hi k'apeen haar, "ya hiiu p'iidāwi pāar na Galileaag petajim, nau jamta pārau hi hooimajugui" ha jaubaimat hajim hanām chi Hēwandam chogau.

⁸ Ham hiek hamachig magbaawai haigmua hapuraa hērēubaadējim hanaabā. Jāp'ierraa naajieb māmā hagiō honee naajim haajem, hamachig mag Jesús p'iidābarm ha jaubaawai. Mag warag k'ajap'a bā chāp wētjim haajem, maach chi k'apeenag jaauwimaag. ⁹ Mag ham heerpamjō wētumta hich Jesús ham k'īirp'ee hōlērēchēwi hamag saludaachējim hanaabā. Mag hamachig hiek'ābaachee hi k'āug hat'āawai hi bāk'ārr p'ōbk'ānaa hi bālta hud hat'ājierram haajem, hirig jēeumamua. ¹⁰ Magbaawai hichdēu hamag, —Hoob nem hōl'ō hamiet hajim hanām. Jāg jāp'ierr wēnārrāju k'āai, mā k'apeen haar wētvi Galileaag wētpi jaubat, nau jamta hamau mā hooimaju ha jaubaimat hajim hanām.

P'adnaan chi pōrnanag soldaaunau nem hīgk'atarr

¹¹ Mag hich dāicha hoowia chi k'apeen haar jawaan dādārk'amich, soldaaun chi jēbdi t'ān narr k'ān heem hāaur k'ānau p'ōbōr hee wētvi chi p'adnaan pōrnanag jaauwimaajierram hanaabā, mag chi mok chawag p̄rēupāinaa hag hār jup sim hamachdēu hootarr maimua chi Jesuā hich hauk'ērtarr hee hooba k'āidu parii haadēm. ¹² Māmā magbaawai chi p'adnaan pōrnanaujā hag bārre tagam judionaan chi t'et'ēmnaan t'um t'ārk'ānaa hibēpījerram hanaabā, soldaaunag Jesús hiiu p'iidābarm hīgwi sēuk'a nem hīgk'apieg. Magnaa hīchab chi soldaaunau sēuk'a nem jaaubarm paarjā p'atk'on pōm p'agju hajierram haajem. ¹³ Ya mag hamach hap chi hiek'ām harr haawai chi soldaaun wawimamua hamag magjierram hanām:

—Hōrag jaauwai hedaar pāach k'āi nāmich chi k'apeen bēewiata chi hauk'ērtarr heem jīgk'a harrwi hamachdēu k'ap wai nām ha jaubat hajim hanaabā. ¹⁴ Mag pāar k'āitarr gobernadorrau hūrwia pāar dāi k'aigba hamān, marau maachdēuchata hi dāi hiek'awi maachig paa hauju. Magbaawai pāar chig habajugui hajierram hanām hamag.

¹⁵ Mag, chadcha hamachig p'agbaawai, hōrag jaauwaijā, ham k'āi nāmichta chi k'apeen bēewi jīgk'a harrjierram ha jaaujim hanaabā. Magtarr haawaita hīs hewag pawiajā judionaan heyan hag'ta Jesús chan p'iidāba maach chi k'apeenauta harrwi maach jua k'ap bēp sūujim ha jaaujum.

Hābmiecha Jesuu hich k'apeenag nem jaau p̄aattar

(Mr 16:14-18; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)

¹⁶ Mag Marianaanau maachig Galileaagta wētpi naajim ha jaubaawai maach chi k'apeen t'um once Galileaag wētjim, hich Jesuu maachig nāpi jaautarr buchagdam

gaai hāba hi dāi hoog.¹⁷ Maimua mam pawia ya hich Jesú斯 warp hurum maachdēu hoop'ōbaadeewai Hēwandam chi Hayagamjō hirig jēeu naajim; mama mag hirig jēeu nām hee, maar k'apeen hāaur k'ānau har k'abampii naajim.¹⁸ Mag nām hee warag maar haig bēewi maar dāi hiyāmamua magjim:

—Ya mā Hayau mātag hāgt'arm k'ān dāijā hiek t'eeg hapinaa maig heegarm k'ān dāijā hiek t'eeg hapibarmgui hajim.¹⁹ Magua mua pāragan, mā matarr k'ur pāach hap paauk'abaadee durrpierr haaid̄baadēt ha chir̄mgui hajim; magnaa t'umaam k'ān nag hamach meupierr māg pāach peerdatarr hiekta jaauunaa chi hāk'amam k'ānagjā pāach dēnjō māchta hamach Pōrk'apibat hajim. Magnaa hīchab Hēwandam chi Haai t'ār gaai, chi Hiewaa t'ār gaai maimua hich Hēwandam Hak'aar t'ār gaai pōr choopetat hajim, mag chi hāk'amam k'ān.²⁰ Mag nām dāi hīchab mua pāachig jaaujerriō Hēwandamau nem waupi jaauumamta hi hipieraa waupi jaaubat hajim, hich jāg pāachdēujā mā hipierr wēnārrāmjō. Mān māchin Jōoirau māg durr hi hāgk'a nām haar hich mag hed hēepierr pāar dāi chitajugui ha jaau pāajim maachigcha.

SAN MARCOS

Maach peerd_λ haaujem Jesucristo higwia jöoi Marcoou p'ā p_λatarr

Chi p'ātarr. Marcos chan Mateojö Jesús däi häbä hiyäλ t'ach k'öba, hirua nem jaauamajä t'um hich jäg_λucha hürba, ni hirua hőor dauderra nem waaujerrjä t'um hoobajim hich daúacha. Magua chi m_λg maach meúa traducciitarr k'_λnau pöd sii negöon meúa simjö t'um hich daúacha hootarrjö p'ābajim, hichdëujä chi Jesús däicha wén_λrraajerr k'_λnag jéeu hoowi hamau jaauamanta p'ātarr haawai. Mam_λ Jerusalenpierr harr haawai tale hirua chi hoon hich daúacha Jesú hoojim. Mam_λ maagwai hagt'a chi jöoicha k'aba sii hëwan sëejim. Hôrau k'ërjuwai hich k'äijä hajim haajem Jesús t'öopäig p_λr hautarr hedaar hëwan hâb börrjöö höp_λrnnaa hi hëudee matarr (14:51-52).

Simón Pedro k'apeer hanaa (1 Pe. 5:13) Bernabé k'od hajim haajem (Col. 4:10), hich Marcos. Mag Pedro k'apeer harr haawai hirua hõrag jaau n_λrrarr hûurjerrta jürr hichdëu p'ājim hanaabá. Hich m_λg Marcopai hîchab Juan ha t'ëlrjeejim; hajapcharan Juan Marcos hajim hi t'är (Hch. 12:12).

K'an jawaag hají. Chadcha Marcoou Jesuu hiek'amatarra jaau sim, mam_λ hîrcha hõrag jaau hig sim_λ hirua nem waumatarrta dawaacha hoopi sim. Magua Marcoou hoowai Jesús chadcha hich Hëwandam Hiewaa hatarrta sii hich Haai chogk'a bëejim; mag hi chog haawai hich Jöoirau nem waupim k'ösimpierr wawaagta bëejim. Magua chadcha hichdëu ley jaauuna, mepeenjä hőor mor heemua dau daau hõbeerp_λinaa, hamag meeurrau haadëp_λm hag hirua dawaata hich jua t'eeg hõrag hoopieejim. Mag hirua nem waumatarr gaai hich jua t'eeg hoopijieb mama_λ, chik'amnau hi juau t'öotarrjä deeu hiiu p'iid_λbarm gaaita hîrcha hõrau hi jua t'eeg hoojierram. Maguata peer libro järrchapaím Marcoou haata jaau sim (11:1-16:18).

*Juan hőor pör choomieu Hëwandam hiek jaau n_λrrarr
(Mt 3:1-12; Lc 3:1-9; Jn 1:19-28)*

¹ Warrcha maach peerd_λajem hiek jawaag Jesucristo Hëwandam Hiewaa bëetarran m_λgta hajim haajem: ² Warr jöointar Hëwandam hi jaauim Isaias k'ararrag Hëwandamau hich hiek p'āpiawai hich Chaai p_λijuuta jaaujim hanaabá. Pari mag hich Chaai p_λiju na deeum higwia hich Chaairagta magjim han_λm:

"Hiewaa, mua p_λ na m_λch hiek jaaujem p_λiju.

Mag wounauta p_λ na p_λ maju hee hõrag p_λ barju jajawagmaju, t'umaam k'_λnau p_λ hiek hûrm k'ösí sii p_λ n_λ naamk'ër" hajim han_λm. (Mal. 3:1)

³ "Mag woun hajappai hőor barba haajem haar sëjemuata hich haar hõor barbaimaawai p_λ jaauamua, 'Ya maach Pör bëeim_λ sim' ha jaaumaju, p_λ higwia.

Mag p_λ higmamua, 'Hi bëeju nawe p_λach t'är k'ër k'augbat' ha jaaumaju, t'ëraucha k'ösí p_λ hiek h_λk'amk'ër." (Is. 40:3)

Magta hajim haajem Hëwandamau hich Hiewaa, Juan higwia.

⁴ Mag chi Hëwandam Hiewaa maju na hi jaau n_λrrarr Juan hajim haajem, chi hőor pör choomie. Warrgarwe chi Juan higwia mag n_λrraju jaautarr haawaita chadcha t'um hich hagiöö hõbëbergmama Juanau hõrag, "P_λach k'aibag häsie hewag k'ërjuwia, Hëwandamag chugpaapi jëeuwia, m_λrg_λ p_λach pör choopibat; magbaawai Hëwandamau chadcha p_λar k'aibag chugpaap_λiju" ha jaaujeejim hanaabá.

⁵ Mag hirua jaau n_λrram hürbaawai bëejejim haajem: Judea durram k'_λan däi Jerusalén p'öbör heem k'_λnpa, hi hiek hûraan. Mag hamach jäg_λucha hürwia, häsie hewag hamach k'aibag k'ërjuwia, meerba jaauaa hamach pör choopibaawai, Juanau ham pör choopäimajim haajem, döjä Jordán hee.

⁶ Juan chi hőor pör choomie k'ajüan camello hëu dënta k'a sëejim haajem. Hi hãi jëajemjä nemhëu dën hajim haajem. Maagwai hirua k'oojerr, hasp'it hajim hanaabá pamiel däi.

⁷ Mag wounau hõrag jaauwai, "Mag hed gaai m_λ hëudee jöpcha woun hâb bëejugui" haajeejim han_λm. "Ma m_λ k'äijä hîrcha hiek t'eeg sim. Mag m_λ k'äijä hîrcha hiek t'eeg siewaita m_λ chan m_λ chir_λm haig sii hi chogk'aagpajä serbiiba chir_λm. ⁸ Muan sii dödamaupai p_λar pör choo chir_λm. Pari hichcha bëem hed gaai hichdëun p_λrag hich Hëwandam Hak'aarchata deejugui" haajeejim haajem hõrag, mag Jesús bëeju higwia.

*Juanau Jesús pör choottarr
(Mt 3:13-17; Lc 3:21-22)*

⁹ Mag Juanau hőor pör choo n_λrram jaarta Jesucristo Hëwandam Hiewaa bëejim haajem, Galilea durram p'öbör Nazaretmua. Mag hich haig pierrwai Juanau döjä Jordán hee hi

pör choopxijim haajem. ¹⁰ Mag pör choowia dö heemua höbëraau hoowai, hedaujäata weeudlaadäm heemua Hëwandum Hak'aarta duburjöö k'itäm hi gaai jupcheeg wëwëwë hurum hoojim hanäm. ¹¹ Magbarm hee hñchab hägt'armua hõor hiekjö, "Hiewaa, pñata mñ Chaai mñchdëu jäsehne wai chitamäu; pñ gaaimua mñ honee chiraajem" habarmjä hürjim haajem.

*Dösätau Jesùs k'ügurju hék'atarr
(Mt 4:1-11; Lc 4:1-13)*

¹² Mag pör choo haaipawi hi durrpabaadäm hee, hich Hëwandum Hak'araucha warp hõor chukag hee hi warrijm haajem. ¹³ Mag mam mawia cuarenta días sñejim hanaabá, durr warp hõor chukag hee, maach k'ojoem nemk'am hee. Mag hi sim haigta dösätau bëewia hirig sëuk'abaichëjim hanaabá, hi k'ügur hawaag. Maigmua chi dösäti petarr hëudee jürr Hëwandum chognaanauta hägt'armua bëewia hi k'ir jäsenk'achëjierram haajem.

*Jesuu warppem Galilea durr Hëwandum hiek jaaubaaderr
(Mt 4:12-17; Lc 4:14-15)*

¹⁴ Mag k'ur Jesùs majim haajem Galilea durr, hõrag "Hëwandamau hõor t'umta hich dénk'a haum k'ösi sim" ha jawaan. Mag hi maawai rey Herodeeu Juan pñr hauwi cárcel deg pñtarr k'ur hajim haajem. ¹⁵ Mag Hëwandum hiek jawaanta marr haawai hichpai higwia jaaumamua, "Warrgurwe Hëwandamau Juan hëudee woun hãb pñiju ha jaaujerr hista barbaichëmgui" hajim hanäm. "Maagwai hísin chad Hëwandamau t'umaam k'lan hich dénk'a haum k'ösite sim. Pari magaagan pñach k'aibag häsie hewag k'irjunaa hiseg nñm dñi t'araucha maach peerdäajem hiekta hñk'abat" haajeejim haajem hich Jesuucha hõrag.

*Dö hñamien jayap Jesuu hich dñi t'ärp'ë harrtarr
(Mt 4:18-22; Lc 5:1-11)*

¹⁶ Biek hãb Jesùs t'arrdö Galilea hanäm higaau nñrramua hõor numí dö hñrëu nñm hooimajim haajem. Mak'lan Simón hajim haajem hich naam Andrés hanäm dñi. Hich mak'lan dö hñamien hajim haajem. ¹⁷ Mak'lanag Jesuu, —Hidëu pñach red pñawia mñ dñita wëttarrau hajim hanäm. Hich jág pñach mag sii dö hñr gaaipai nñmjö, mag hatag jürr mñ hiek hõrag jaau gaaipaita nñsijugui hajim hanäm hamag.

¹⁸ Mag chadcha hamachig magbarm bñrre hamach red pñawia Jesùs dñi hérëujim haajem. ¹⁹ Mag hérëubaadeeu hag hatk'ajärpái deeu hõor numí botedam hee hamach red t'arrdñ sñsidam k'a nñm hooimajim haajem. Mak'lan jöoi Zebedeo chaain hajim haajem, Santiago Juan dñi. ²⁰ Mak'lanjä Jesuu hëeurrjim hanaabá hich dñi. Magbaa hamach haai Zebedeo hich p'idx'ajem k'lan dñi bote hee pñawia hi dñi wëtjim haajem.

*Jesuu woun hãb dösäti bñéu baarjerr monaautarr
(Lc 4:31-37)*

²¹ Mag wëtwi, Capernaum p'öbör hee barwia, jua hñlijem hed haadeewai, judionaan Hëwandum hiek jaaujem hee mawia, hõrag Hëwandum hiek jaaubaadëjim haajem, hich Jesuu. ²² Mag hirua jauumam hñrwia, haig hõor hi hiek hñr narr k'lan jägderraajaa hajem, hamachdëu hñrwai Jesuu jürr Moiseeu ley p'ä plarr jawaag chi k'ap'äm k'ap'äm hajem k'lan k'ayaújä jaau k'apcha jauumam hñrwia. ²³ Mag Jesuu Hëwandum hiek jaau sim haig woun hãb mor hee bñn k'agbam wai sim sñejim haajem. ²⁴ Mag wounau Jesùs hoo hat'aawai chi bñn hi mor hee simuata t'et häa hanaa hirig, —Jesùs Nazaretpierr! Hidëu maar sii k'ajap'a sñubá hajim hanäm. Puan sii maar hõpäinta hurum. Mua pñ k'ap'äm chirñngui hajim hanäm, pñ jammua hurú. Pñ Hëwandum Hiewaa hägt'armua bëetarr k'abahab, warrgurwe Hëwandamau pñiju ha jaaujerr hajim hanaabá hirig chi mepeer garmua.

²⁵ Magbaawai jürr Jesuu chi meperagta meeuk'anaa, —K'iu habá. Pñchta warag jág woun mor heemua höbëraad hajim hanäm.

²⁶ Jesuu mag hiek'abaa, chi mepeer mag woun mor heemua wiwiug höbëraadeeu, warre jék'at p'ap'ärpäiwia, chi wounta hiek chuk pñajim hanaabá. ²⁷ Hõrau hamach daúa mag hoobaawai dauderraajam hiek'au hamach wir haigpai, "Jäga jág wounau hiek'aawai meperaupa hi hipierraa nñma?" hanaajim haajem. ²⁸ Jesuu mag woun mor heem mepeer järbäpäm jöpchata Galilea durr hee maimua hag bigaau p'öbördañ nñnlidäm heem magwe k'ak'apdö jösisim haajem.

*Simón p'aauhñan Jesuu monaaupäitarr
(Mt 8:14-15; Lc 4:38-39)*

²⁹ Mag judionaan Hëwandum hiek jaaujem deg Jesuu hõrag Hëwandum hiek jaau sñewia höbëraau higbaadëjim haajem, Simón Andrés dñi joobaajerr di haar. Mag hi mam dñi hi k'apeen numí wëtjim haajem. Mak'lan, Santiago hajim haajem Juan dñi. ³⁰ Mag wëtwia Jesùs deg pabaimaawai haiguim k'lan hajim haajem, Simón p'aauhñan put hee

k'ɻ̄umieū mor mas sim. ³¹ Hichig mag jaaubaa, haar dubwia, hi juā gaai p̄arña h̄agt'aag p̄iriū haujim hanaabá. Mag p̄iriū hat'am bärre chi k'ɻ̄umieū t'umbabaadeewai warag p̄iidawia ham jāhogjim haajem.

*K'ēubaadēm hee Jesuu hōor pōm monaaupāitarr
(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)*

³² Maimua ya hedau k'ēubaadēm hee, hōrau hamach haunaan k'amor machag k̄irpierr wai narr k'ɻ̄an dāi dōsāt bēnēu s̄isidampa Jesūs haig waibēemajim haajem. ³³ Mag warag t'um p̄öbōr heem k'ɻ̄an bēewia hi sim di haig puertdi higaau daaugajārm magwe pos hap'ōbaadējim hanaabá. ³⁴ Mag, sūi k'ajap' am k'amor machag k̄irpierr wai s̄isidam hich haig haubēemarr k'ɻ̄an monaaumam dāi hīchab mepeenpa hōor mor hee s̄isid harr j̄ar wērmpajim haajem. Chi mepeenau hi k'ap' naajim hanaabá, hi chadcha Hēwandam Hiewaak'a sim. Mam̄ hich Jesuu b̄āl̄rjā hamag hielk'apiba haajeejim haajem.

*Jesuu Galilea durr Hēwandam hiek jaau p̄aardā narrarr
(Lc 4:42-44)*

³⁵ Jesuu hichdēu mag hōor pōm monaautarr hag noram hedaraawe p̄iidawia p̄öbōr higaau warp'aapai hich hap majim haajem, hōor chukag hee, Hēwandamag jēwaan.

³⁶ Magbaawai Simonau tagam k'ɻ̄an hich k'apeen dāimua hi j̄ar wēnarrawi hoobaimaawai ³⁷ hirig jaaujierram haajem, hōor t'umaam k'ɻ̄anau mag hi j̄ar wēnarram.

³⁸ Mam̄ magbaawai jūr hichdēu hamag magjim hanam:

—Chawag dewam p̄öbōr dak'apaima haarta wēttarau, jūr mamaam k'ɻ̄anagjā Hēwandam hiek hagiō jawaag. Warrijā mag jawaanta m̄a bēejimgui hajim hanaabá.

³⁹ Hich mag Jesuu Galilea durr hōor nālādampierr Hēwandam hiek jaau narranaa judionaan Hēwandam hiek jaaujem degjā jaaujeejim haajem. Mag nārramua hōor mor hee mepeer k'aibgam wai s̄isidamjā warre dau daau hōbeerpāi maajeejim hanaabá.

*Jesuu woun hāb kokobé bēnēu bar sierr monaaupāitarr
(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)*

⁴⁰ Biek hāb woun p̄ie k'a dodoso sim Jesūs haig bēewia hi k̄irp'ee kanieu p̄öbk'achēwia hirig, —Pua k'ōs chiram k'ai, m̄ag p̄iedau warre m̄a gaaimua chugpaabap̄xi haichējim hanam hirig.

⁴¹⁻⁴² Magbā Jesuu hi dau haug k'augwi hi gaaí p̄arña hirig, —Mua pa monaaupāim k'ōsi chiram. Monaauchirsí magan hajim hanam hirig. ⁴³⁻⁴⁴ Magwia Jesuu hirig, Mua m̄ag p̄ach monaaubarm hoop hōrag jawam hajim hanam. Magju k'āai nacha Jerusalén mawia Haai hi jēueujem degam p̄adēg p̄ach mor hoopibaimá. Maimua Moiseeu hiek p̄ātarr gaaí jaau simjō p̄ach monaaubarm paar nemchaain ofrendak'a deebá hajim hanam, p̄ach m̄ag monak'a chirsim hōrag k'ap hamk̄ir.

⁴⁵ Mam̄ Jesuu mag hich monaautarr hōrag jaaupiba harrta hich nārrampierr jaaubaadējim hanaabá. Mag gaaimua Jesūs tag p̄öbōr hee parhooba hōberju k'aba, hōor chukag chhāita s̄isijim haajem. Mam̄ magam hāba, mam p̄öbōr higaau hi sim haar durripierram k'ɻ̄an hi haar baarjeejim hanaabá.

2

*Jesuu woun hāb k'apá j̄aser k'itam monaautarr
(Mt 9:1-8; Lc 5:17-26)*

¹ Jesuu mag woun monaaupāitarr k'ur k'āai k'apancha k'aba nām hee, p̄öbōr Capernaum hanam m̄ag majim haajem. Mag mawia barbaimaawai s̄i p̄öbōr heem k'ɻ̄anau hi barbaimam k'ak'apdō jōisijim hanaabá. ² Mag hamachdēu hi deg pabaichēm k'aug hat'aawai haig bēe t'ānāmua hōor pōm pos sūi puertdi higaau magwe p̄eu t'ānāsijim hanam. Jesuu mag pos t'ānām k'ɻ̄an Hēwandam hiek jaau s̄iejim haajem. ³ Mag nām hee hōor jayapam k'ānāmua woun hāb k'apá j̄aser k'itamta pa bāl̄rk'am gaai jiir haibēejierram haajem. ⁴ Mag haibēewi Jesūs sim haar mag woun wai dubaag hēk'a naajim haajem; pari mag puertdi higaau hōor p̄eu t'ānām k'urau pōd hierrag wai dubju k'aba haawai, h̄agt'aa dihēu h̄r waaidatlk'awia, chi Jesūs sim hārāa dihēu magar hauwi, chi pa bāl̄rk'am gaai jāgadau jāk'anaa mag chi k'apá j̄aser k'itam heeg jiir burrpāijierram hanaabá, Jesūs sim haigcha, hamach haunaan monaaupāiju k'ap' nār haawai. ⁵ Jesuu hamau mag k̄irju nāmjā k'ap' sierr haawai chi k'apá j̄aser k'itamgta, —Pa pekuau t'um ya mua chugpaabap̄imgui hajim hanam.

⁶ Mam̄ mag hiek abarm hūrwia Hēwandam hiek jawaag hit'ee chi machnaan haig narr k'ānau hamach wir haigpai, ⁷ “Ma chijāg wounata Hēwandam dau na mag k'aigba hi jūr hiek'a s̄ima? Hāba Hēwandamau k'abam chan maach pekuau chugpaa hauba haajem” hajierram hanam. ⁸ Mam̄ hamau hamach hōdegpai mag k̄irju nāmjā Jesuu k'ap' sierr haawai hamag, —Pārau k'ant'ee pāach hōdeg jāg k'aigbata k̄irju nāma? hajim hanaabá.

9 ¿Wa mag pekau chugpaabarmjā dau daau hooba naawai pārau k'īirjuawai chadcha p'it'urg chuk'u t'umaam k'ānnau mag hiek'aju haai nām ha nāwa? Mama mua hirig, "P'iidlwia pach pa bālk'am hābamag p'ē hauwia petá" hak'iin, hōrau hamach daúacha hooju, hi monaau sīsi wa monaauba k'āijā hich mag sīsim. Magua pārau mā dēnjo chan cha mua jawaagpamjö habajugui hajim hanam. ¹⁰ Mama māch chí Hemk'ooi Hiewaa Hēwandamau hich juapā deetarrau chadcha mag jēb gaai hōr pekaujā chugpaaju haai chiram pārag k'ap hamk'īir, mua pārag hoopik'imgui hajim hanam.

¹¹ Magnaa chi k'apā jaser k'itamagtä, —P'iidlwia, pach put hābamag juurwia, pach diig petá hajim hanam.

¹² Magbaawai hag bärre chadcha p'iidlwia, hich wai bëetarr pa bālk'am dāi hich putpa hābamag p'ē hauwia, t'umaam k'ānn dak'īir nem monā dawag höbérbaadējim hanaabá. Mag höbérbaadēm hoowi haig narr k'ānn dauderraa naisijim hanam. Mag nām hiek'au Hēwandam tō hiek'amamua, "Hēwandam, hag na marau bālrjā māg nem hooba haajemta hīsta chadcha pua marag pach jua t'eeg hoopibarm. Pächta chadcha chi jua t'ierriu Hēwandam" hanaajim haajem, hirig jēeumamua.

*Jesuu Leví hich dāi hēeurttar
(Mt 9:9; Lc 5:27-28)*

¹³ Jesuu Capernaum p'öbör hee mag woun monaautarr k'ur petajim haajem deeu Galilea t'arrdög. Mag mawia hi barbaimaawai, hich haig jūrram k'ānn p'ēp'ēuk'amua hōr pos haadeewai, hamag Hēwandam hiek jaaubaadējim haajem. ¹⁴ Mag jaau sīewi petaau jōo hāb Alfeo hanam hiewaa Leví hanamta hoomajim hanam. Mag Leví Romaam gobierno dēn dēbpaar jēeujem harr haawai hōrau hichig dēbpaar p'agaan bēejem hag mes bigaau pāar sīejim hanam. Mag hoobaimaawaita Jesuu hirig, "Mā dāi marrau" habaawai, p'iidlwí, chadcha hi dāi petajim hanaabá, hi k'a hogdāba nārraag.

*¿K'an jāgwia Jesús pekaupan dāi t'ach k'oojeejí?
(Mt 9:10-13; Lc 5:29-32)*

¹⁵ Biek hāb Jesús hich k'apeen dāi Leví di haig t'ach k'ō sīejim haajem. Maig naajim haajem hīchab hich Leví k'apeen hagjō gobierno dēn dēbpaar jēeujem k'ānn. Maimua hīchab hōr k'apan hi hēudee bēetarr haawai hamach k'aibagau t'ārp'ōok'am k'ānnra haig t'anaajim haajem, Jesús dāi hābam mes gaai t'ach k'owai. ¹⁶ Mag hi mak'ānn dāi hāba t'ach k'ō sim haig fariseonaanau Hēwandam hiek jawaag chi machnaan dāimua chi Jesús dāi wēnarrrajerr k'ānnagta jēeuchējerram hanam:

—¿Jāga jāg pāar maestro sīi dēbpaar jēeujem k'ānn dāi pekau pōm sīsidam k'ānnra hāba t'ach k'ō si? hajierram hanam.

¹⁷ Mama hamau mag hiek'abarm hūrwia Jesuu hamag magjim hanam:

—K'a monak'a nām k'ānnau chan doctor higba haajem. Mor masim k'ānnanta doctor hīgjem. Mā chan bālrjā pekau chuk'u wajap'a k'it'ēem haajem k'ānn jāraanjā bēeba, mānn hōr pekau pōoma k'it'ēem k'ānn peerdā hawaanta bēejingui hajim hanaabá, k'īirjug hiur haumk'īir. Maguata mag ham pekau pōm nāmjā higba, ham dāi t'ach k'ō chirabahab hajim hanam, hamjā Hēwandam dēnk'a hawaag.

*¿K'an jāgwia Jesús k'apeen sark'aba haajeejí?
(Mt 9:14-17; Lc 5:33-39)*

¹⁸ K'āai hāb fariseonaan higar nām k'ānn Juan chi hōr pōr choomie k'apeen dāi t'ach k'ōba sark'a naajim haajem. Mag nām hee hōrau Jesús sim haar wētvia hirig maguimajierram hanam:

—Fariseonaan higar nām k'ānn maimua Juan k'apeenjā sark'a nāmta, ¿k'an jāgwia pā dāi wēnarrajem k'ānnanta jāg sark'aba nā? hajierram hanam.

¹⁹ Magbaa Jesuu hamag magjim hanam:

—Pārau hoowai, ¿chi jua par sim woun honee hich hālī dāi t'ach k'ō nāmich, hirua hōr hich jua par nām hee t'ārtarr k'ānn sīi bēewia hōk'īirju hoohoodō naajē, sark'aawai bālrjā t'ach k'ōba? Magba haajem. ²⁰ Magua hich hagjō mā dāi wēnarrrajem k'ānnjā sark'aba nām. Ham sark'ajuun, māg hatag mā ham jaaipi ham dāi chitam par hat'am hed gayan chadau ham hamach k'īrauta sark'awia hīchab t'achjā k'ōba nāisip haju, gaai machgau. Mama māngwaiwe chan ham sark'aju k'aba nāmgui hajim hanam, hag'ta mā ham dāi chiraawai.

²¹ Magnaa, Pādaē k'īirjubat hajim hanam. Pāraun chadcha pāach jōoinau jaaujerrjō t'ach k'ōba sark'a nām. Mama pārau jāg mua hiek hīir juau chiramjā k'ōsinaa hagjō warrgarm k'īirjug chi jōoijā hag'ta k'ōsi wēnarramān, magan mag k'īirjugan sīi put hīir hauwia jūrr k'ajūa jōoi gaai p'ēek'abarmjöta sīsim. Hābmua k'āijā put hīirju k'ajūa jōoi gaai p'ēek'ak'iin, mag put hīir hi pāchdābaadēmu chi k'a sim hee t'ārrdābaadeeu warag hich warr sīerr k'āaijā nem wāg sīsiju. Magua chi mā hiek hāk'a simua chan māg hiek hīir mua jaau

chitamjā hāk'anāa pōd hamach jōoin hijā hagjō hārk'aju k'aba simgui hajim hanam. ²² Wa magbam k'ai, vino hōrr hachpamk'ür nemhēu jōoi dēn t'ūrk'a sim hee p̄lbarmjöta haju: Chi vino hōrr hachpabaadeewai, chi nemhēu jōoiraa s̄iewai, hāwatba jēgd̄lbaadee chi vinojā hārbaadēm dāi chi nemhēujā ya tag serbiiba s̄isiju. Maguata vino hōrr hachpamk'üran, hagjō nemhēu hiiur heeta p̄lajemgui hajim hanam hamag.

*Jesuu k'an nemta juu hālijem hed wauju haai sī ha jaautarr
(Mt 12:1-8; Lc 6:1-5)*

²³ K'āai hāb juu hālijem hed Jesús hich k'apeen dāi trigodō hee dich wētumua chi k'apeenau trigo p'ierrahaug wētmajim haajem. ²⁴ Mag trigo p'ierr nām hoowia Moiseeu Hēwandum hiek p'ā p̄latarr wajapcha hārk'ajem k'ānnau Jesuug, —Pādē hoobā: Jua hāi nām hed haawai bālrjā p'ídik'aju k'aba nāmta p̄a k'apeenau jāg trigo p'ierrnaa k'ō wēnārrāmwaai hajierram hanam. *¿Pua chan k'augbahab hajierram hanam, jāgpai p'ierr nām jā nem pōm heeu nām dāi hāba sim?*

²⁵ Magbaa jūrr Jesuu hamag magjim hanam:

—Mama, ¿k'aní ma k'apeenau k'aigba habar? Magan p̄pārau chan Hēwandum hiek p'ā sim gaii t'ālrwai bālrjā k'augbata haajeb, rey David k'ak'itarrau hich k'apeen dāimua hamach jāsōo hap'ōbaadee pan k'ōttar. ²⁶ Pārau k'ap'ā nāmogui hajim hanam, war Abiatar p'adnaan pōrk'a sim jaar David hich k'apeen dāi Haai hi jēeujem deg dubwia hag hee pan ofrendajō Hēwandum hit'ee wai narr k'ōp̄itarr. Mag pan parhoobam k'ānnau k'ōju k'aba, hāba p'adēupaita k'ōju haai s̄ejim hanaabá. Mag sierra hichdēujā k'ōwi hich k'apeenagjā deejimgui hajim hanam hamag. Mama mag k'ōtarr paarjā Hēwandumau ham chig habajim.

²⁷ Jesuu hamag mag hiek'awi hichdēupai deeu hūmaai hamag magjim hanam:

—Jua hālijem hedan, hāu hōordam juu hāi wēnārrām'īrtā Hēwandumau deejim; mama mag nām chan mag juu hālijem hed sārk'a wēnārrām gaimuuta maach hāu wēnārrām hanam k'abam. ²⁸ Maguata māch chi Hemk'ooi Hiewaa māg jēb gaaijā hiek t'eeq chirāmuuta t'umaam k'ānnag k'an nemta wauju haai nā ha jaauju haai chirāmogui hajim hanam, juu hālijem hed hawiajā.

3

*Woun hāb juu jasar k'itarr
(Mt 12:9-14; Lc 6:6-11)*

¹ Biek hāb deeu juu hālijem hed Jesús mawi Judionaan Hēwandum hiek jaaujem deg dubimajim haajem. Maig woun hāb hooimajim hanam t'oom juadam jasar k'itam. ² Maig naajim haajem hīchab fariseonaan, Moiseeu Hēwandum hiek p'ā p̄latarr wajapcha hārk'ajem k'ānn. Mak'ānnau Jesuug bālrjā dau t'ōba naajim hanam, hamach dak'ür Jesuu juu hālijem hed mag woun monaaubapāaiwai hirig, "Jāgan pua chan juu hālijem hedjā hārk'abata chirab" ha hiek'aag, mag nām dāi hīchab magam gaaimua t'et'em k'ānnagjā hi k'aibag waipi jawaag. ³ Mama Jesuu hamau mag k'īrju nām k'ap'ā s̄ierr haawai warag chi juu jasar k'itam̄gta, —P'iid̄wia dayag pidū, maimua mau hōor jārr dānāubaichē hajim hanam.

⁴ Magnaa jūrr chi fariseonaanagta, —Pārau hoowai ¿k'an nemta maadēu wauju haai nā hajim hanam, juu hālijem hed? ¿Hōordam dāi hajap'a haju wa hōor k'aibag wauju? ¿Hōor peerdā hauju, wa hōor t'ōoju? ¿K'aní hāucha sī? ha jēeujim hanam hamag.

Mama hamachig mag jēeutarr ni hābmuajā bālrjā hi hiek hāk'abajierram hanaabá. ⁵ Mag ni hābmuajā hich hiek hāk'abai hamaag k'īr masi heerpanaa warag hōk'īrjuu haadējim hanam, hichdēu hooawai hamau bālrjā wir haig hamach k'apeen dāi hee haug k'augba nām hoowia. Magwia chi juu jasar k'itam̄gta, —Dayag juu hābabā hajim hanam.

Mag chadcha hi hipieri hāgt'aag juu hābabawai warre juu monakk'a sisijim hanaabá. ⁶ Mag chi fariseonaanau hamach dak'īr mag woundam monaaubapāim hoobaawai k'īr machgau warag hamachta daau paauk'abaadējierram haajem. Maimua rey Herodes higarm k'ānn chi t'et'emnaan dāi hāba biirdāwia, "Jāga hak'iin maadēu jāg Jesús p̄ar hauwia t'ōopāik'amgui" ha k'īrju nāsijim hanaabá.

Jesuu Galilea t'ārrdō higaau hōor pōm monaaupāitarr

⁷ Maigmua Jesuu hich k'apeen hich dāi p̄e harrjim haajem, hich hag Galilea heepai t'ārrdō pōoma simag. Mag hi mam dāi hōor k'apaana Galileapien Judeapienpa wētjim haajem. ⁸ Jesuu mag hōor mor masim k'ānn monaau nārrām ha hūrp'ōbaadeewai hōor pōoma hi haig bēe t'ānāisijim hanaabá: Jerusalenpien, p'ōbōr Idumea hanam haram k'ānn, dōjā Jordán hanam hee hedau hōbeerjem garm k'ānn, maimua p'ōbōr Sidón hanam dāi Tiro dak'a p'ōbōrdam nānāidām heem k'ānnpa bēejierram haajem. ⁹ Mag hōor pōm bēe t'ānāawaaita Jesuu hich k'apeenag ya hag nawe jaau wai s̄ejim haajem, sī hich hit'ee bote k'īr k'aug wai naamk'īr, hatcha hōor pōm haadeewai t'et hich p'ēeut'a haum hugua hag hee waaidāag.

¹⁰ Hich mag hed Jesuu hōor pōoma monaauk'apājim haajem. Mag hōor pōm monaaumam hamach daúa hoo narr haawaita warag jūrram k'ānau hi gaai juuacha p̄rchēm hiigjeejm hanaabá, hamachjā monaaumk'īir.

¹¹ Mag hōor pōm wējōm hee naajim haajem hīchab, mor hee t'ōt'ōrrsōm bēn paraa sīsidām k'ān. Magam k'ānau Jesús hoowai warag haig bēenaa, hi k'īrp'ee kanieu p'ōbk'anaa wiwiuk'amuata, "Pāan chadcha Hēwandam Hiewaaau" haajeejm hanām. ¹² Mama Jesuu chi mepeenag meeurrāu sīlujeejm hanaabá, t'umaam k'ān jāgdaar mag hich jaau wēnārram hугua.

*Jesuu hich dāi hogdāba wēnārramk'īir doce jar hautarr
(Mt 10:1-4; Lc 6:12-16)*

¹³ Mag Jesuu hōor pōm monaaau nārrarr k'ur durrsī gaai waaidāwia hich dāi wēnārrarr k'ān heem hichdēu k'ōsim k'ān hich haig t'ārk'a haujim haajem. ¹⁴ Mag hich haig t'ārk'a hauwia mag hōor k'apan hich dāi wēnārram k'ān heem hichdēucha doce jar haujim haajem, hich hiek hōor hee jaau wēnārramk'īir p̄yaag. Hich mak'ānta hich hiek jaaujem k'ān k'a t'ārjim haajem, apostolnaan. ¹⁵ Maimua mag doce jar hautarr k'ānag hīchab hich jua t'eegjā deejim haajem, hich dēnjō hōor mor masim k'ān monaaunaa mor hee mepeer k'aigbam sīsidāmpa jar wērpbamk'īir. ¹⁶ Mag hichdēu doce jar hautarr k'ān t'ār, mak'ān hajim:

Simón, (hichpai Jesuu Pedro ha t'ārjim);

¹⁷ Santiago, jöoi Zebedeo hiewaa, (hichpai hīchab Jacobo haajeejm);

Juan, hagiō jöoi Zebedeo hiewaa, chi Santiago heeum; (Mak'ān Santiago Juan dāita hamach numwe Jesuu "Boanerges" ha t'ārjim haajem, ham hibār wau t'ār; mag "Boanerges" ha sim haiguin, k'ōrg pagt'āmjō sīerrjēem ha simāu.)

Maimua mag tag

¹⁸ Andrés,

Felipe,

Bartolomé,

Mateo, (hichpai Leví ha t'ār sīejim);

Tomás,

Santiago, chi Alfeo hiewaa, (hichpai hagiō Jacobo ha t'ār sīejim);

Tadeo, (hichpai Judas hanaa Lebeo haajeejm);

Simón chi Cananista, maimua

¹⁹ Judas Iscariote, (hich maguata hewag pawi t'et'em k'ānag Jesūs p̄ar deeju hajima, hi t'ōomk'īir).

Mag hich k'apeen hich dāicha hogdāba wēnārraju k'ān jark'a hauwi degag bēejierram haajem.

*Hōor hiek meperauta Jesuug juapá dee sīejim haajem
(Mt 12:22-32; Lc 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Mag bēewi hōrau hi deg pabaichēm k'aug hat'aawai hi haig hōor pōoma biirdābaadējm haajem. Mag hōor pōm bēe t'ānāawai bālrjā jua par k'abam gaimua Jesujā t'ach k'ōba ni hi k'apeenjā pōd t'ach k'ōba naajim haajem. ²¹ Jesús haar mag hōor pōm jūrr p'ēp'ēuk'am gaimua pōd t'achjā k'ōba sim ha hūr hat'aawai chi k'odnaanau hi hawaan wētierram haajem, lōkiebaadewaita mag t'achjā k'ōba simpii hawia.

²² Mag nām dāi hīchab Moiseeu Hēwandam hiek p'ā p̄atarr jawaag chi machnaan Jerusalén p'ōbōr heemua bēetarr k'ānaujā hi higwia, "Jāan dōsātnaan pōr Beelzebú haajem dāi k'apeerk'a sīewai hag juapaauta jāg hōor mor heem mepeenjā dau daau jark'ān nārrabah" hanaajim haajem.

²³ Mama ham mag hiek'a nām hich Jesuu k'ap'a sīerr haawai warag hich haig ham t'ārk'a hauwi hamag, —Muā pāraq jēeu hook'imgui hajim hanām: ¿Pārau k'īrjuawai meperau hichdēupai wir haig hīchjōm k'ān dawag jark'āliju k'ai? Meperau chan bēn k'aigbam chawag jark'a hajemgui hajim hanām. ²⁴ Gobiernouo k'āijā hōor pōm hich higar t'ānām jārrcha t'ōonaa hamach wir haigpai wērbāpik'iin, hamach wir haigpai hōbabāiwei mag gobierno hich mag nem jua t'eeg sīerrabaj. ²⁵ Wa magbam k'ai, woun hāb hich chaain dāipai meeuk'awi hamach wir haigpai wērbāk'iin, warag haaidjou. ²⁶ Hich hagiōta simgui hajim hanām, mepeerjā. Meperau wir haig hamach heepai juurhi p'iriupāk'iin, māgan warre hamach hōpājuuta hēk'a p'ōbaadēm.

²⁷ Magnaa hamag, Pāadē mā sēu hawi wajap'a k'īrjubat hajim hanām. ¿K'āiu māg nām haig sī hāb jierrnem wajap'am dāi hich di t'āa sim haig dubwi hi nem jīgk'ajou k'ai? Sī k'apanaam k'ānau wa hi k'āai hārācharamaa hi hibār hauwi k'abam chan pōd hi nem jīgk'abam. Hich hagiōta sīebahab hajim hanām, mepeerjā. Mā hi k'āai jua t'eeg k'aba chirak'iin, muajā pōd hōor mor heem mepeen jāg dau daau jar wērbajugui hajim hanām.

²⁸ Mag hiek'amamua hich Jesuupai hamag magjim haajem: 'Päädë pääch jägucha wajap'a hürbat cha mua jawaagpam: Hēwandamaun chadcha hőor k'aibag t'umaachug-paaju, ham parhoob hiek'amarrpa t'um. ²⁹ Mamä pekau hääb sim, maan mua Hēwandam Hak'aar juu t'eeegau nem wau chitam hoo nāmata warag mepeer gaai t'ā nāmamu. Mag pekau chan Hēwandamau bālrljā perdonaabamgui hajim hanam, hi Hak'aar higwiata mag hiek'a naawai. Magua Hēwandam Hak'aar higwiata mag k'aibga hiek'amam, mag wounan Hēwandam dāi hiek'ör pöomata hich mag chirsijugui hajim hanam, perdonaajā k'augba.

³⁰ Jesuu hamag mag hiek'atarran, Moiseeu Hēwandam hiek p'ā plarr jawaag chi mach-naanau hich Jesús higwia "Jāan Beelzebū dāi k'apeerk'a siwaita jäg nem juu t'eeeg hőor mor heem meepenjā järk'āni nārram" ha hiek'a narr haawai hajim haajem.

*Jesús heeugpeenau hamach hād dāimua hi dāi hiek'am hig narr
(Mt 12:46-50; Lc 8:19-21)*

³¹ Mag nām hee hich Jesús hād hi heeugpeen dāi hi haig bēejierram haajem. Mamä sīi hőor pōm t'ānām k'urau pōd hi haar dubba, daaugajärpai nāisiwia jūrr hamach garmuata dawag hi t'ār naajim haajem. ³² Magbaawai hi haig narr k'ānnau hirig, —Pā hādau pā heeugpeen dāimua pā hāp'ālinpa daaugajär pā jār wēnārram, pā dāi hiek'aag haajem ha jaaujierram hanam hirig.

³³ Magbaa hichdēu hamag, —¿Chijā hagá mag mā hād, maimua chijā k'ānn hagá mag mā heeugpeen? hajim hanam.

³⁴ Magnaa hich bigaau hohoodö narr k'ānnag heerpanaa magjim hanam: —Chamā k'ānta mā hād hanaa mā heeugpeenau. ³⁵ Mārlagan Hēwandamau k'ōsimjö nem wau nām k'ānta mā hād hanaa mā hāp'ālinau, maimua hīchab mak'ānta mā k'odnaananau hajim hanam hamag.

4

*Wounau nemjūr dau p'ōt'urtarr hag nem hīgk'aa
(Mt 13:1-9; Lc 8:4-8)*

¹ Deeu hūmai Jesuu Galilea t'arrdö higaau Hēwandam hiek hōrag jaaubaadējim haajem. Mag hirua jauu sim hūrwai, sīi hőor pōoma hich bigaau pos p'ārbaadeewai, haig bote sīerr hee waaidawia, dō jārrapai hoo jōisijim haajem, jūrr mammua jawaag. Magbaawai hőor pōm mag t'ānarrau durrpaimuata hi hiek hūr naajim haajem. ² Mag mos higaau hőor pos t'ānāmag ejemplodampa jaaumamua, —Mua pārag nem hīgk'adam jaauk'im; wajap'a mā hiek hürbat hajim hanam.

³ Maimua magjim haajem:

—Biek hāb, woun hāb trigo dau p'ōon majimgui hajim hanam. ⁴ Mag mawi chi nemjūr dau hirua p'ōtarr, hāaurag bā diichjem hee burrijem haajem. Magbaa nemchaain bēewia sīi t'umaak k'ök'ālripajim haajem. ⁵ Maimua hāaur k'ānn sīi mokpōr jojoodög heeta burrijim haajem, hajappai jēb chuk'u sīerr hee. Mak'ānan chi t'arrp'ēen hāu jōpcha t'arrp'ējim haajem. ⁶ Mamä mag durrk'u hārāa sim hiek'au pōd hierr k'aar jērk'āba hārāta k'aark'a k'ēk'ēd harr haawai, hed pechag wālbaadeeu, sīi hē nanauk haadēmu p'ubaadējim haajem. ⁷ Maigmua hīchab tagam p'ōtarr, miudö harr hee burrwia, chi miiuta nemjūr k'āajā bāau k'ap'i bāauwi, sīi chi nemjūirdam hichdēuta pōr pālēu hich magpai dau hap'ān nāisiwia haajem, sirp'āg hee hag gaai jopjā jobpa. ⁸ Mamä tagam hāu jēb wajaug hee burrtarran wajaug hōberwia hāu nem hajaug sīi p'ur jopjām haajem, nem bich dapag maimuajā bich t'āa, maimua pogk'a bich daili; mamä mag sīsidam chan bālrljā chi vano chuk'u.

⁹ Mag hīgk'ā hōbaadeewai haig hich hiek hūr narr k'ānnag, 'Keena, jäg hārānaa chamāg nem hīgk'āadam mua jaaubarm wajap'a hürbat hajim hanam hamag.

*K'ant'ee ejemploouta Jesuu mag nem jaaujeejī
(Mt 13:10-23; Lc 8:9-15)*

¹⁰ Mag Jesús haig hőor pos t'ānaawia ya hőor jiggādā k'abaadēm hee, hōordam hagt'a hi dak'apai hi k'apeen dāi hāba hohoodö narr k'ānnau k'ap haag hirig jēeujierram haajem:

—Ma chaig pua nem hīgk'āadam jaau sīreraa ¿k'anai jaau simma? Marag jaaubā hajierram hanam, wajapcha k'ap'ā haag hit'ee.

¹¹ Magbaa Jesuu hamag magjim haajem:

—Pārav k'augam k'ōsi hūr naawai māchdēun warre pārag k'ap'ā hapi chiram, jägata Hēwandam hőor t'āar hee siecheejē. Pari har hi hiek bālrlpajā hāk'abam k'ānnag sīi nem hīgk'ā nāmuapaita jaaujemgui hajim hanam, ¹² maagwai mag sīi k'ajap'am nem hīgk'āadām jōpái hūrwai par hamau hamach jäglucha hūrnanā hamach dak'īr nem wau nām hoo nāmjā hoobamjō hamk'īr; mag nām gaaimua Hēwandamajā hamach k'aibag chugpaapi jēuba haawai Hēwandamau ham k'aibagjā chugpaaba hamk'īr.

¹³ Maimua hamag, '¿Mag nem hīgk'adam merag chuk'u k'itamjā pārau k'augbata nā hajim hanām. Mag p'it'ur k'aba simjā k'augba nām chan magan deeum nem jaauk'iinjā ¿pārau jāga k'augjuma? hajim hanām. ¹⁴ Cha mua nem hīgk'adam pārag jaaubarmān māga simgui hajim hanām: Chi nemjīr dau p'ō nārrarr woun, woun hāb Hēwandam hiek hōor hee jaau nārramjōta sim. ¹⁵ Maagwai mag chi nemjīr dau hōor bā diichjem hee burrtarr, sī har Hēwandam hiek jaau nām hūrjem k'āanta jaau simgui hajim hanām. Mag hūrnāa bāch'k'un k'augtarrdam meperau bēewia pör heem warre k'īr hak'oopibapāiwi hūrba harrjōo t'āba nāmgui hajim hanām. ¹⁶ Maagwai hāaur k'ānn, chi nemjīr dau har mokpōr jojoodōg hee burrtarrjōta naabahab hajim hanām. Hēwandam hiek hōrau jaau nām hamach jāgucha hūrwai warrpemān hamau k'ōchag hāk' a nām. ¹⁷ Pari mag chi nemjīr wajap k'aar k'aba harrjō hagt'a Hēwandam hiek gaai huba k'aba naawai, mag Hēwandam hiek hamachdēu hāk' a nām gaaimua hamach p'it'urg haunaa, bigaum k'ānnaujā hamach dai k'aigbajujo haadeewai, sī warag hāgag hoobamjō hōbēri weetjemgui hajim haajem. ¹⁸ Maagwai hāaur k'ānn sī nemjīr dau miudō harr hee burrtarrjōta nāmgui hajim hanām. Hamau hīchab Hēwandam hiek hūrm k'ōsi hūr nām, ¹⁹ pari hāsie deeu hewag k'īrjuajerram. Ham k'īrjukan hāba riknaan k'ajunta k'īrju sīsidām, nem t'um paraa haag. Mag k'īrju sīsidām gaaimuata hīchab, mag nemjīr sirp'ag hee haadeewai sīi dau hap'āl chēba nāisierrjō, Hēwandam hiekjā t'āraucha hāk'awi hi hit'ee nem wajap'a wawaagjā serbiiba t'ānaabahab hajim hanām. ²⁰ Pari hāaur k'ānn t'ānāmgui hajim hanām, har Hēwandam hiek t'āraucha hāk'awi, hi dau na hagchanaa, nem wajap'a waaujem k'ānn. Magām k'ānnau har Hēwandamau nem wajap'a waupi jaauwaijā nem par daūa hooba haajem. Mag waum k'ōsi wau naawai hamachdēu nem waujū hayagpierr waaujem: hāaur k'ānnau nemjīr chi chēmiejō dārrcha, hāaur k'ānnau hagpierrpai, maimua hāaur k'ānnau bāch'k'unpai. Mamā t'umaam k'ānnau hichiita hichdēu k'ōsimjō haajem ha jaaumajim haajem.

*Lāmpara nem hīgk'aa
(Lc 8:16-18)*

²¹ Mag jaautarr k'ur hamag magijim haajem: 'Pārau hoowai, ¿k'āiu hōtdau paanaa sīi bat'ēe heegar wa nem bā hee k'ājjā hausīujē? Hōrau mag hausīuba haajemgui hajim hanām. Hōtdau paanaa dau garta hausīujemgui hajim hanām, dau hararaa hoog. ²² Hich jāgta sīebahab hajim hanām hagjō Hēwandam hiekjā. Hīswe chan hōrau hagt'a wajappai k'augba nām, jāga Hēwandamau hōor peerdā hauju. Mamā jāg hōt bālg nem hoowai dawaa hoojemjō, mag hatagta hamau wajapcha k'ap'āl nāisiujgui hajim hanām. Chi mag k'augba nām k'ānnan hagt'a k'īchag hē nem hoo nāmjōta nāmgui hajim hanām, bālrjā k'augba.

²³ Magwi hich Jesuupai, 'Jāg hālānnaa cha mua jaau chirāmjō habat hajim hanām hamag. ²⁴ Maimua magijim haajem: Pārau mua nem jaau chirāmta pāach t'āraucha hāk' am k'ōsinaa, pör hee haunaa warag k'augam k'ōsi hamān, hich Hēwandamau hagjō pāar pör hōp'ēr hapiju, hich hiek hajapcha k'ap'āl hamk'īr. ²⁵ Har chi t'āar honee hūrm k'ōsi hūr nām k'ānnag Hēwandamau warag k'īrjug deejugui hajim hanām, hich hiek k'apcha hamk'īr. Mamā har hūrmap'apai hūr nām k'ānn k'īrjug heemān, cha mua jaau chirāmjō deeu hich hiek sīepiba, k'echue haumajugui ha jaaumajim haajem.

Nemjīr dau bāaumam hag nem hīgk'aa

²⁶ Mag jajawagmamua hīchab hich Jesuupai, 'Pārag deeum ejemplodam jaauk'imgui hajim hanām, jāga hājē hōrau mag mā hiek hāk' am k'ōsi hāk'awi hamach t'āar hee haauwai. Mag mā hiek hamach t'āar hee hau nāmān, woun hābmua nemjīr daudam jīr sīubarmjōta simgui hajim hanām. ²⁷ Mag jīr sīubaawai t'arrp'ēwia hedaram magwe bāau hēhēk' am. Mamā mag bāau hēhēk' am chan chi jīrtarraujā bālrjā k'augba sim, jāga mag hich happai bāaumamua hāgt'aa papagmā. ²⁸ Maan mag simān, ya jēb hee sīewai chi jēbēuta hich happaimua mag bāaupi sim k'abahab. Nacha t'arrp'ēwi bāau sim, maimua dārrcha haadeewai bi p'ūp'uid haadēwi hūhūjōsim. ²⁹ Maimua mag t'ānāl hawi ya p'ur haadēm. Mag p'ur haadeewai t'umaam k'ānnau ya k'ap'āl nāmgui hajim hanām, t'āju haai haadēm. Magbaawai t'āwi deg paa t'ānālujem. Hich hagjōta simgui hajim hanām hīchab mā hiekjā: Hōrau k'augampierr bābāwagmamjōta sim, warag hich Hēwandamau k'ōsimjō wēnārraa k'ap'āl paauk'amaawai.

*Nemjīr mostaza dau hag nem hīgk'aa
(Mt 13:31-32; Lc 13:18-19)*

³⁰ Jesuu mag jaauamua, '¿Pārau k'ap'āl nā, jāga sim habarí Hēwandam hiek mua jaau chitām, maimua k'anjōta sim ha mua pārag jaaubark'iin? hajim hanām. ³¹ Mag mua jaau chitām hiek'ān, mostaza daudam woun hābmua hich dik'u gaau jīr sīubarmjōta simgui hajim hanām. Hichta nemjīr daudam t'umaam k'ānn k'ājjā bālālcha k'itām. ³² Pari mag bārlāl k'itāmta jēb hee jīr k'erbarman sīi pabāl pōm hādēe bāaujem. Magbaawai nemchaain

bëewi chi piu gaai hamach di hëeujem. Hich hagjöta simgui hajim hanam hëchab mag Hëwandam hiek mua pârag jaaau chitamjä; Mâggwaiwe chan k'apan k'abata hëk'a durrum; pari mag durruhuata warag nem pôm haaidabapäiwai hôor k'apank'am k'lanauta hëk'aju ha jaaumajim haajem.

*Jägwi ejemplodampa jaaumamuata Jesuu nem jaaujeejim haajë
(Mt 13:34-35)*

³³ Mag ejemplodampa jaaumamuata Hëwandamau maach peerdə haaujem hiek Jesuu jaaujeejim haajem, magam gaaimua wajapcha k'ap hamk'ir. ³⁴ Mamə ejemplodama chan mag hôor pôm wëjöm̄ag bâlrjä nem jaauba haajeejim hanaabá. Mag ejemplodamaupa nem jaaumatarra hich k'apeen dxi hamach happai haadeewain deeu wajap'a hamag jaaujeejim haajem, wajapcha k'ap hamk'ir.

*Jesuu p'ü däi p'üas t'umbapitarr
(Mt 8:23-27; Lc 8:22-25)*

³⁵ Hich hag hedpai ya k'eeuraa haadém hee, Jesuu hich k'apeenag, —Wëttarau hajim haajem, dö k'iijär t'arrdö higaua.

³⁶ Maimua chadcha hôor haig narr k'lan p'ëpawai, ya hich Jesús bote hee waaidawia hoo wëjorr haawai, chi k'apeenau hi joo harrjem haajem. Mag ham wëtum däi deeum bote haig narrjä hagiö ham däi wëtjim haajem. ³⁷ Mag ham döjàrr paaulk'a p'öbaaderr hag't a pôm k'aba nám hee, p'ü t'eeg wëbaademu sii p'üasdau baupa jöisijim hanam. Mag p'üas baupa haadémua bote hee p'üasdau sog bëéek'amua ya chi boteeu hâwtbatujujö hierrpamaa hajim hanaabá. ³⁸ Mamə mag nám hee hich Jesús bote k'ua pörk'au gaai siiuba k'ai jörrajim haajem. Magbaawai hi k'apeenau jäp'ierr nám hiek'au hi p'iriupxiwia hirig, —¡Maestro, p'iidabá! Pua chan mag maach k'oomamjä k'augbahab hajim hanam hirig.

³⁹ Magbaa Jesús mag p'ü t'eeg t'lanmag meeurrtau siunaa hëchab p'üas meeuk'a t'lanmagjä "T'umbabaad" habaawai, warre döjà meuu sisijsim hanaabá. ⁴⁰ Magwi hich k'apeenagta, —¿K'an jägwi pâar jäg hatcha jäp'ierr nám? ¿Pâraru ma mag pâach däi ma chitamjä k'augbata ná hajim hanam, jächga jäp'ierraag?

⁴¹ Jesuu hamach dak'ir mag p'üas däi p'üpa meeuk'a t'lanarr t'umba hat'am hoowia dauderra nám hiek'au, "Keena, ¿mân k'anim wounta jäg p'üujä p'üas däimua hi hipierraa náma?" ha jéjéeu haajeejim hanaabá hamach wir haigpai.

5

*Jesuu woun hâb dösät bënëu baajerr bën chugpaatarr
(Mt 8:28-34; Lc 8:26-39)*

¹ Mag k'odjorrhöo hawia Gadara durr p'ëeubaimjieram haajem, hich hag t'arrdö heepai t'oom higar. ² Mag p'ëeubaimawia Jesús bote heemua waaidawia durrpabaadém hee, hi k'irp'ee woun hâb dösät bënëu bar simta durr huja haarmua hi haig k'ap'ig bëejim haajem. ³ Mag woun sii hujä hee hôor haukeerjem jëbdegpai sijejjim hanaabá. Mag sim chan par hôrau par haunaa cadenau jä sisiuk'amjä pöd jä wai naaba haajeejim hanam. ⁴ Mag juapa t'eeg siewaita biek k'apan pariï hôrau cadenau bâ jânaa juapa jä sisiuk'amjä, sii warag chi cadenta t'arrëu pârpa haajeejim hanam, ni hâbmujä pöd par wai sîeba. ⁵ Mag siman hedaram magwe sii pabâ heeta narranta hujä hâräm magwe narrantajeejim hanaabá. Mag narrlam sii parhooba hähäggamua mokdau juajä gar haunaa hichdëupaita hich p'ârmajeejim hanam. ⁶ Mama mag lârtrauma warpwe Jesús hoo hat'aawai sii warag hi simaga k'ap'ig bëewia hi k'irp'ee p'ôbk'abachëjim hanam. ⁷ Mag p'ôbk'achënaa t'et wiui hanaaa hirig, —¡Jesús, cha Hëwandam hâgt'aa p'uun nám Hiewaa! ⁸ ¿K'ant'eeta pua ma mag k'aibag waubaichëma? hajim hanam.

⁸ Chi wounau hich garmua Jesuug mag hiek'atarran, maan Jesuu ya hag nawe chi mepeer mag woun moor hee simág chawag hóbërp'i jaautarr haawaita hirua mag hiek'ajim hanaabá.

⁹ Magbaa Jesuu hirig, —¿Pa k'an ha t'âlrjëwi? hajim hanam.

Magbaa chi wounau, —Mânn "Meepen P'ôbör" ha t'âlrjengui hajim haajem, maar nem k'apan sierrjëe haawai.

¹⁰ Hich mag wounau hirig hóbërla haadëp haajeejim hanam, maigmua warp chi mepeer jark'âlïpáiñ hugua. ¹¹ Maig dak'a durr bâk'rr k'üsnaan k'apan p'at'au jar k'ô wénarrarr haawai ¹² chi mepeenau, —Magan har chum k'üsnaan k'apan t'lanam haar maar pâiwi jûrr jäk'lan k'üsnaan k'üsnaan heeta marag dubpi jaaubâ hajierram hanam Jesuug.

¹³ Magbaa chadcha Jesuu mag chi woun mor heem mepeenag hóbërp'i jaauwi, jûrr mag k'üsnaan k'apan dos miljö narr heeta dubpi jaaubaawai, chadcha mak'lan heeta dubp'öbaadëjim hanaabá. Mag mepeer k'aigbam pôm k'üsnaan hee dubp'öbaadeewai sii parhooba k'ap'ig p'öbaadëwi hit'urmag hârmua t'arrdö hee dârbagk'a sii dö hee jogaa k'êchdubjim haajem.

¹⁴ Mag hoobaawai hajap jāp'ierrwi chi t'Λ narr k'ΛΛΛ parhooba k'ap'ig p'ōbaadējierram hanΛm, hōrag jawaan. Mag wētwi p'ōbōr heejā jaaawi maimua p'ōbōr higaau di hāhābdō nΛnΛidΛm heem k'ΛΛnagjā t'umwe jaaumajierram haajem. Hamachig mag jaaumaawai hag bārre hōrau haar hoon weetjeejm hanΛm. ¹⁵ Mag wētvia Jesús haar barimawia hooimaawai, chi woun mag dōsāt dāi sierr k'ajūa wajap'a jūawia maach k'īir hich mag jup hoo sim hooimajierram hanaabá, sīi magΛm bēn k'aibgam pōm mor hee chuk'u sierrjō, monak'a. Mag hoowai hōdau duderraas naajim hanΛm. ¹⁶ MamΛ mag hamach daúacha Jesuu mag woun bēn chugpaap'āwia chi k'ūsnanjā lōkiewi dō hee jogaa k'ēchtari horr k'ΛΛnau jūrr deuem k'ΛΛnag nem hīgk'amajijierram haajem. ¹⁷ Chi hag peras joobaajerr k'ΛΛnau mag hūrbawai Jesuug jajaau haajeejm hanΛm, hamach durrmua chawag mamk'īir. ¹⁸ Mag hich jarbaadeewai, deeu maag hawi, hich bēettar boteeg mawi hag hee waaidabāadējim haajem. Mag hi mam hoobaa mag chi dōsāt bēn wai sierrau hich harrmk'īir hirig jēeujim hanaabá. ¹⁹ Pari Jesuu hich dāi harrbjim haajem. Sīi hirig warag, —Pach diig mawia pach k'odnaanag jaaubamí hajim hanΛm, jāga Hēwandamau hāu pΛ dau hee haug k'augwia pΛ monaaubar. ²⁰ Jesuu hichig magbaawai Chadcha hi hipierr mawia Decápolis durr p'ōbōr nΛnΛidΛm hee hōrag jaaumajim hanΛm, Jesuu hi dau haug k'augwi hāu hi bēn chugpaatarr. Mag jaaumam hūrwī t'umaam k'ΛΛnta jāgderraas naajim haajem.

*Jairo k'a maimua hāli hābmua Jesús k'ajūa gaaipai partarr
(Mt 9:18-26; Lc 8:40-56)*

²¹ Mag chadcha Jesuu deeu Gadaramua dārbawia, t'oom higar nacha hich sierr haar barbaimaawai, hōor pōm hi bigaau p'ΛΛrbaadējim hanΛm. Magbaawai pōd durragjā maba, hich haigpai dō higaau sīsijim haajem. ²² Mag hōor pōm p'ēp'ēeuk' am hee, woun hāb Jairo ha t'ār sim hi haig bēejim haajem. Mag jōoi judionaan Hēwandam hiek jaaujem deg chi pōrnan t'ΛΛΛm heem hajim haajem. Mag bēewia, Jesús bāk'ΛTT p'ōbk'achewia, ²³ chaigpamamua, —MΛ k'aan parba ja heemuapai k'ērlamtā hoo p̄rajim, mΛ di haar marraugui hajim hanΛm. Mua k'ap'Λ chirām, puata mΛ k'a sua p̄rman hāu hi peerda haujogui hajim hanΛm hich Jairoou.

²⁴ Mag Jairoou hich di haar hēeurbaicheewai Jesús chadcha hi dāi majim haajem. Mag hi mam dāi hīchab hōor pōm hi hēudee p'ēeuda wētmajim hanaabá. ²⁵ Mag hōor k'apan pos wētum hee hāli hāb sīejim haajem, doce afos sīi p'ōmieu bar sim. ²⁶ Mag k'itmlmān wajap hāli dau haug waaujeejm hanΛm, doctornaanag hich monaaupiū hēk'a plāmjā pōdōba haawai. Parii bēnhē gaai hich p'atk'ondam wai k'ērrr t'um gastaap'āitarrjā bālrijā monauba, waragta heeg pamaa hajim hanaabá. ²⁷ Hich mag hālyau hūr hat'ajim hanΛm, Jesuu hōor mor masim k'ΛΛ monaau nārrm. Hichdēu mag hūrbawai hi haar hōor pos t'ΛΛΛm hee t'et p'ēeudā mawia hēugarmua meraa hi k'ajūa gaaipai sīi parimajim hanaabá. ²⁸ Hirua mag meraa p̄rimatarran, hich hōdegpai, "Sīi mua hi k'ajūadām gaai p̄rbarmuapai mΛ monaau hāsisju" ha k'īrjuwita mag p̄rimajim hanaabá. ²⁹ Mag chadcha hirua Jesús k'ajūa gaai p̄rbarm bārre chi p'ōmie mag t'Λbabādee warre hich mag monaau sīsijim hanΛm. Magbaa hālyau hīchab warre hich k'a jālubaadēmjā k'aug hat'ajim hanaabá. ³⁰ MamΛ hīchab mag hich gaii p̄rbachēm bārre Jesuu k'aug hat'ajim hanΛm, Hēwandam juapā hich gaai simua hāli hāb monaau bāp'āim. Magbaa Jesuu mag hōor pos t'ΛΛΛm heerpanaa, —¿K'āuita mΛ k'ajūa gaai p̄rbachēmā? hajim hanΛm.

³¹ Magbaawai jūrr hich k'apeenaupai hirig, —¿Jāga mag k'āuita mΛ gaai p̄rbachē hajui? Pua hoobahab, hōor k'apan pach haig p'ēp'ēeuk' am. Mag nāmΛ mag "K'āuita mΛ gaai p̄rbachē" ha sieb hajim hanΛm hirig.

³² MamΛ mag jēeu buburk'amjā ni hābmuajā hichig jaauba haawai hich bigaau hōor nām k'ΛΛnagta hoop'ΛΛrdādā haajeejm hanΛm, mag hich k'ajūa gaai p̄rchētarr hook'aawai. ³³ MamΛ mag meraa hi gaai p̄rtarrta hich k'aug hat'aawai jāp'ierr nām hiek'au sīi k'a duui Jesús haig bēewia hi k'īrp'ee kanieu p'ōbk'abāchējm hanaabá. Magwi chadcha meerba jaaujim hanΛm, mag hichdēu hi k'ajūa gaai partarr. ³⁴ Mag hichig meerba jaaubaawai Jesuu hirig, —Mua pach monaauju k'ap'Λ mΛ gaai p̄rchētarr gaaimua, hāu pΛ monaauwi peerdājā peerda hāisimgui hajim hanΛm. Ya pΛ monak'a hāsiewai pach diig maju hāai hāmgui hajim hanΛm hirig.

³⁵ Jesús hag'ta mag hiek'a dānΛm hee, mag judionaan Hēwandam hiek jaaujem degam chi pōr Jairo hanΛm di haarmua hōor bēewi hirig, —Kakē, ya haaunaanaujā pōd hāwatba habarm; hidēu Maestro sīubā hajierram hanΛm hirig. Ya par maach haar hi mabajup hajierram hanΛm.

³⁶ Pari Jesuu hamau mag jaaubaichēmjā hasekasba, chi Jairoogta, —Hoob k'īrjum; sīi mag k'āai warag pach chaai hoo wai chitaju k'īrjugta wai chirsī hajim hanΛm hirig.

³⁷ Maimua ya warag Jairo dāi hi di haar mam harr haawai hich mam dāi hōor k'apan harrbjim haajem. Hāba hich dāi harrtarr k'ΛΛnan Pedro dāi Santiago hajim haajem,

maimua Juan; mak'lan t'ärjuppai harrjim haajem hich däi. ³⁸ Mag wëtwia di haar barimawia hooimaawai Jairo deg sii bięp sereu t'lanam däi hőor p'ogdla t'lanamjö t'lanam hee jürram k'lanau hlapépérk'amt a hürimajierram haajem. ³⁹ Magbaa hich Jesuu hierr mag ham sereu t'lanam haar dubwia hamag, —*¿K'ant'eeta mag hatcha sereu t'lanama? hajim hanam.* Hoob biemiet. Chaai meebsi k'äi k'eram k'abahab hajim hanam hamag.

⁴⁰ Mam Jesuu mag chaai meebsi k'äi sim habaawai haig narr k'lanau warag hi wau hiek'a naajim hanaabá. Mam hich gaai hiuk'a lanmjä ham hiek hasekasba, warag t'umaam k'lanag dawag hobléri jaauwi, chi binaandam dënnaan maimua hich k'apeen t'ärjup hich däi p'ë harrtar k'lanpaita hich däi hierrag dubpijim haajem. ⁴¹ Mag chi binaandam haar dubwi, hi juadam gaai p'or haunaa hirig, —Talita, kum hajim hanam. (Mag sim haiguin maach meúan, “Hälik'aardam, p'iidabaad” ha simlu.)

⁴² Magbarm bärre chadcha p'iidawia hőor dakfir monak'a dar nänluu k'abaudéjim hanaabá. Mag hoobaawai chi dënnaan maimua hich Jesús k'apeenpa warre dauderraas naisijim hanam. Hich mag chi daupeerdam Jesuu p'iriū hautarr, doce años sëejim haajem. ⁴³ Mag p'iriū hauwi chi chaairag t'achdam deepi jaaujim hanam, k'omk'iir. Mam mag daupeerdam hichdëu p'iriū hautarr chan bäljrä haig narr k'lanag jaaupibajim haajem.

6

*Nazaret p'öbör heem k'lanau Jesús hisegtarr
(Mt 13:53-58; Lc 4:16-30)*

¹ Mag chaai chi meem harrta deeu p'iriū hauwia, Jesús hich bääutarr durr p'öbör Nazaret hanamag petajim hanam. Mag hi petam däi hi k'apeenjä hi däi wëtjim haajem. ² Mag mawi barimawia, ya jua hälajem hed pabaadee, maar meeun Hëwandam hiek jaaujem deg mawi Hëwandam hiek jaubaadéjim haajem. Mag hirua jaumam hürwia haig hőor pöm t'lanarr k'lanau jägderraas nám hiek'au hamach wir haigpai jéjéeu'amu mag naajim hanam:

—*Magam hiek hichdëu jamta k'augjinta mag hiek pöm jaumáma?* *Jäga jäg hőor monaau nrráma?* *hanaajim hanam.* ³ Keena, päräu hoowai, *¿hich mag woun kalpinter k'abá hanaajim hanam, María hiewaa?* *Hi heeugpeenawai, Santiago, José, Judas maimua Simón.* *Hi häp'lin k'abahab hichhab har maig hich mag p'öbör hee naajem k'lan;* *maagwai hichjä maadéu k'ap' nám, hich maiguim haawai.*

⁴ Pari magbaa Jesuu hamag magjim hanam:

—Chadcha deeum durram k'lanau mag Hëwandam hiek jaau wënrram k'lanag heenaa ham däi hajap'a haba haajeeb. Pari mag sim jürr dich bääutarr durrpai chan ham k'a k'ochk'abanaa hamach k'odnaanau ni hamach däi hääbam deg joobajem k'lanaujä ham k'a hisée haajemgui hajim hanam hamach k'ircha.

⁵ Mag warag maig chan Jesuu hőor mor masi narr k'lan t'um jua p'rbajim haajem, hamachdëu mag hirua jaau sim hök'aba harr gaaimua. Daudam k'apan k'aba hichdëu jua partarr k'lanpa monaaujäim haajem. ⁶ Mag hichdëu Hëwandam hiek jaau k'itam hök'aba nám hoowi hich Jesúpata warag t'umaa k'irjuwi hök'irjuu haadéjim hanaabá.

Magbaawai hichta warag mawi jürr haigmua p'öbördam dak'a sësidam hee Hëwandam hiek jaau nrraajejjim haajem.

Jesuu hich k'apeen doce Hëwandam hiek jawamk'ir p'aitarr

⁷ Mag nrramua Jesuu biek hääb hich k'apeen doce hich däi hogdla wënrrajerr k'lan hääbam haig t'ärp'ë hauwi nunumdo p'yaagpajim haajem. Mag p'yaagpamua hichhab hich juapa t'eejä hamag deemajim hanam, mag juapaau hőor mor heem dösät bén k'aigbampa hich dënjoj jät wërpamak'ir. ⁸ Magwia hichhab k'ad hee k'omagjä bäljrä hamag nem hinag harrpiba, ni talegdijom, t'achjöm, ni p'at'onjä harrpibajim haajem. Hääba harrpitarran bordondampatta harrju haai nám hajim hanam. ⁹ Hich hagiö zapatjä hamachdëu jüa narrdampai harrpiwi k'ajüjä hamach mor gayam däipaita wëtju haai nám ha jaaujim haajem, deeum t'eg jüjüa haagjä harrba.

¹⁰ Mag jaauwi hichhab, —Päach wënrrampierr päächig di jaaubarm degpai k'eeupaawai k'äbat hajim hanaabá, päach maigmua chawag wët nám hora. ¹¹ Dëgölp k'äijä höräu hamach deg pääch dubpiba habaawai, wa päächdëu hamachig Hëwandam hiek jaau nám k'äijä hürba habaawai, warre hamach dak'irwe pääch bë gayam jëb hälgrp'ë hälgrp'ënaa päächta hëréubaadët hajim hanam. Päräu magmäa magbarmuapai hamag, “Päach jäg Hëwandam hiek hürba habarm gaaimua hich däita k'ir k'ap' habat” hanamlugui hajim hanam.

¹² Hamachig magbaawai chadcha hëréubaadëwia p'öbörpierr höräg Hëwandam hiek jaau mamua, “Päach pekau pooma nám häsie hewag k'irjuwia Hëwandamgata chugpaapi jéuebat” haajeejjim hanam. ¹³ Mag jaau wënrramua hichhab dösät bénëu baajerr k'lan mor heem

bēn k'aigbampa jär wērpnaa, pabā olivo hanam k'aúa hōor k'amor masim k'ānnjā k'a p'urnaa, Hēwandamag jēuebaa hōor pōm monaaupāi maajeejim haajem.

*Rey Herodeeu Jesuuta Juan hōor pōr choomie k'ararrpi sīerr
(Mt 14:1-12; Lc 9:7-9)*

¹⁴ Jesuu mag hōor mor masim k'ānn pōm monaa nārram gaaimua sīi hōor hee t'ārp'ōo sīejim haajem. Mag nām hee Rey Herodeeu hūr hat'ajim hanam, hirua nem wau nārram. Mag hichdēu hūr hat'aawai Jesuuta Juanpii hawi, "Maan Juan hōor pōr choomie k'ararrta deeu hīu p'iidwia mag nārram; maguata mag hōor mor masim k'ānnpa monaa nārrabahab" haajeejim hanam. ¹⁵ Mama hirua mag sim hee bigaam k'ānnu, "Jā warr jōoingar Hēwandam hi jaauimie Elías haajerr k'abahab" haajeejim hanam, Jesús higwia. Mama jūrr magbaawai hāaur k'ānnau, "Jā sīi warr jōoingar Hēwandam hi jaaujerr k'ānnjō Hēwandam hiek jaaujem k'abahab" haajeejim hanaabā. ¹⁶ Jūrram k'ānnau mamagk'am hūrbaawai chi rey Herodeeu, "Mārlag chan ma chan deeum k'abam. Mua k'īrjuawain maan Juan chi hōor pōr choomieu, har mua hi hö t'āppāpitarr. Hichta deeu hiiuwia mag nārrabahab" haajeejim hanam.

¹⁷⁻¹⁸ Hirua mag sīerr mag hajim haajem: Maata hich Herodeeu hich naam Felipe hāli Herodias hanamta k'echeu hauwi hag dāi sīejim hanaabā. Mag hit'eeta Juanau chi reig, "Pua pōd pach naam jua heem hāli k'echeu hauwi pach hālik'a hauju k'aba simgui" hajim hanam. Mama sīi hichig magbaawai warag Juan par haipi jaauwi, cárcel deg p'āar sīupinaa, cadenau jā sīupijim hanaabā. ¹⁹ Mama mag nām hee chi Herodes hāli Herodias hanamuan Juanau mag hiek'atarr gaaimua t'ōopimjā k'ōsi t'ānaajim hanaabā. Pari mag nāmta pōd t'ōoba haajeejim hanam, mag chi jayau t'ōomk'īr jaaubam haawai. ²⁰ Mag nām dāi chi rey Herodeeu jā Juan hōk'ō haajeejim hanaabā, hirua hoowai Juanau chadcha Hēwandam dau na nem hagche waunaa hāba hi hiekpai jaaujerr haawai. Maguata Juanau hichigcha hik'abaa hiek'amamjā magamjā higba, warag hūrm k'ōsi hi hiek hūrnaa sīi hich hōdegpai, "Jāgata hak'iina?" haajeejim hanam.

²¹ Mag nām hee Herodeeu hich año cumplii nām hed p'iejāb pōm waupijim haajem, p'iesta k'aag. Magwi chi t'et'emnaan hich garcharam k'ānn dāi, comandantenaan maimua Galileapien hagiō chi t'ieronnaarpa hāba t'ārk'ālijīim haajem, hich haig t'ach k'oón bēemk'īr. Magbarm heeta hīchab Herodiauajā Juan k'aibag waju dawaa p'it'urg chukk'u hoo hat'ajim hanaabā. ²² Mag ham t'ach k'ō nāmta, chi Herodias k'a bēewia hōor dak'īr jemk'abaichējim hanam. Mag jemk'abarm chi reiu hich dāi hāba t'ach k'ō narr k'ānn dāimua k'ōigjerram haajem. Mag wajap'a jemk'abarm hoobaawaita chi reiu hich bāaurrag, —Pachdēu nem k'ōsim mārlag jēuebaa, mua pārlag deeju pāchdēu nem higbarm hajim hanam.

²³ Mama mag hichig nem jēeupipik'amjā chi dauperau bālrjā jēeuba haawai hichdēuta deeu pālaba hirig, —Chadcha māch himeerba parhoobam nem pāchdēu k'ōsim mārlag jēuebam mua pārlag deebajupa. Pua mag durr māchdēu jā chiram heem jārrcha k'ājjā mārlag jēuep'īnjā, hichiita mua deebs k'aba pārlag deejugui hajim hanam.

²⁴ Chi rey Herodeeu pālaba hichig mag jēeupipik'amjā jēeuba k'augba haawai hich hādhaar mawi jūrr hich hādagta jaauwimajim hanaabā, hichig k'īrjugad deemk'īr. Magbaa chi hādau hich k'aag, —Pachig Juan pōrta t'āpnaa t'ēp hee deepi jaaujuma hajim hanam.

²⁵ Hich hādau hichig mag jaabarm bārre deeu hich bāaurr jōoi haar mawia hirig, —Rey hajim hanam, muan nauwe pārlag Juan hōor pōr choomie pōrta t'āpnaa māchig t'ēp hee deepim k'ōsi hamgwi hajim hanaabā.

²⁶ Mama hich bāaurrau mag hichig Juan pōrta jēuebaawai chi rey warre hōk'īrjuu haadējim hanam. Pari mag hich bāaurrau hichdēu nem k'ōsim t'umwe jēeuwiajā hōor dak'īr hich himeerba deeuji ha hiek'atarr haawai mag hāsie deebamjā habajim haajem. ²⁷ Magbaa hag bārre hich soldaau hāb pāijim hanam, Juan hö t'āpnaa hich haig chi pōr happai haibēemk'īr. ²⁸ Magbaawai chi soldaauau chadcha Juan cárcel deg sim haar mawia, hi hö t'āppāināa, chi pōr happai t'ēp hee chi dauperag deechējim hanaabā. Mag hichig deebaicheewai jūrr hich hādag deejim hanam. ²⁹ Mag Juan cárcel deg pār wai narr hö t'āpnaa hāb pāijim ha hūrbaawai hī k'apeenau chi mordam cárcel degmua harrwia hauk'ērt'urjierram haajem.

*Jesu hōor cinco mil jāhogtarr
(Mt 14:13-21; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)*

³⁰ Magtarr k'ur Jesúus k'apeen mag hichdēu pātarr k'ānn deeu hi haig barchējierram haajem. Mag bēewia deeu hābam haig naaicheewai hamachdēu hōrag Hēwandam hiek jaaujerr dāi hōor monaaumarrpa t'um hirig jaauchējierram haajem. ³¹ Mama mag jūrram k'ānn p'ēp'ēuk'am gaaimua t'achdam k'oogpajā bālrjā jua par k'aba narr haawai mag ham nem hīgk'a hōpināa jūrr hich Jesuu hamag, —Hōor chukag hee maach happai jua hāyaan wēttarau hajim hanam.

³² Magwia chadcha hamach happai haig botedam sierr hee hērēubaadéjim haajem, hōor chukag haar. ³³ Pari mag ham wētum hōor k'apank'am k'ʌnau hoopāijierram haajem. Hamachdēu mag hoobapāawai, hi barjujā k'ap'ʌ narr haawai, jūrr k'ad hee k'ap'ig p'ōbaadēwi, hamachta hi barju nawe bardatk'aimawia hi nʌ naaimajim haajem. ³⁴ Maimua barimawia hooimaawai chadcha hōor pōoma pos t'ʌnaajim hanʌm, hi nave. Hōor pōm mag wējōm Jesuu hoowai hi dau hee hap'ʌ durrajim hanʌm, sii nemchaain papjā chuk'u wēnʌrrʌmjō narr haawai. Hichdēu mag hoobaawai hamag Hēwandam hiek jaau wai sii hajim haajem. ³⁵ Mag jaau simua ya k'eearaa haadeewai hi k'apeenau hirig, —Ya hedau k'ēumamgui hajim hanʌm. Mag nʌmta maach chan t'ach k'ojūjā chuk'u nʌm. ³⁶ Maach dāi māig hōor pōm t'ʌnʌm k'ʌnag wētpi jaaubá hajim hanʌm, hōordam di dak'apaim haar wa magbam k'ai p'ōbōr dak'am haar k'ājā hamach k'oog t'ach pēr hawaan wētamk'īir.

³⁷ Hichig magbaawai jūrr hich Jesuu hamachigta, —Ham pāiju k'āyau pāachdēuta hamag t'ach deejuraura hajim hanʌm.

Magbaa chi k'apeenau jūrr hirig, —¿Magan hōor pōm mag wējōm t'um t'ach k'öpiegan doscientos denariota pan gaaipai haupi sīeb? hajierram hanʌm.

³⁸ Magbaa Jesuu hamag, —¿Pārau pandam k'arr wai nʌwi? hajim hanʌm. Chuk'u nʌm k'ai, hōrag jēeu hoobat, k'aiu p'iejāb waibējī hich k'oog k'ājā, maimua mʌrg jaabat hajim hanʌm.

Magbaawai chadcha wētwi, hōrag jēeu hohoogmamua hābmua pandam cinco maimua hāwarrdam numí wai sim hoobaawai, deeu hi haig bēewia, hich mag hirig jauchējim haajem. ³⁹ Magbaa hich Jesuu hōor k'apan mag t'ʌnarr k'ʌnag p'ūak hār k'apanaa p'ʌr hohoodō juppi jaaujim haajem. ⁴⁰ Hamachig mag juppi jaubaawai chadcha warp'aa poso p'ʌr nʌnʌid, p'ʌr nʌnʌid, hohood hap'ōbaadéjim hanʌm, hamach k'ik'iratdō pogk'a chi k'apanag cincuenta, maagwai pogk'a cien; hōor pōm mag t'ʌnarr t'umaam hich mag hohood t'ʌnʌsijim haajem. ⁴¹ Magbaawai Jesuu mag pan cinco narr dāi mag hāwarr dau numí narrpa p'ē hauwia, hāgt'aag heerpanaa, Hēwandamag hāu hajim hanaa chi pan t'orreunaa, jūrr hich k'apeenag hāpālmajim haajem, tagam k'ʌnag jigmamk'īir. Hich hagjō chi hāwarrjā hagdaujō t'umaam k'ʌnag jiggpūjim haajem. ⁴² Magdamaupai maig hōor t'ʌnarr k'ʌnʌt'um biwaauwia himie p'ōbaadéjim hanaabá. ⁴³ Mag himie p'ōbaadeewai chi pan hāwarr dāi sobtarrau t'abt doce hipiirk'hajim haajem. ⁴⁴ Mag chi t'ach k'ötarr k'ʌnʌt k'apanag hemk'ooin happai cinco mil naajim haajem, hālinjā beerba chaainjā beerba.

*Jesús dōjā hār narrarr
(Mt 14:22-27; Jn 6:16-21)*

⁴⁵ Mag t'ach k'ō haaipawia Jesuu hich k'apeenag, —Pāar mʌ na t'oom higar Betsaidaag dārbagk'abaadēt hajim hanʌm, maimua jam p'ōbōr heeta mʌ nʌbaimat. Mʌn nau mag hōor hērēu t'ʌnʌm t'um hoopāiwiata majugui hajim hanʌm.

⁴⁶ Maimua chadcha mag hōor wētum k'ʌnʌt t'um hoopāiwiata durrsi gaai petajim haajem, Hēwandamag jēwaan. ⁴⁷ Mag hich k'apeen bote hee hich na pōitarr haawai, ya k'ēubaadeewai, dōjār wētmajim haajem. Maagwai Jesús hich happai t'abt hag't a durrsi gaai Hēwandamag jēeu siejim hanaabá. ⁴⁸ Mammua Jesuu hoowai hi k'apeen hamach juadamau hōk'ar hēk'a wētmajim hanʌm, k'īir garmua p'ū t'eeeg wē t'ʌnʌm hee. Mag hamach juadamau hēk'a wētum hoobaawai hāspajug ham hēk'a hauwimajim haajem, sii dōjā hārpai mamua. Pari mag ham hēk'a hautarrjā sii k'ajap'a ham haig dichaagpamjōo sīejim hanʌm. ⁴⁹ Mamʌ mag sii dōjā hārta nʌrrʌm hoo hat'aawai hak'aarpia hawia jāp'ierr nʌm hiek'au hāhāa k'ap'ōbaadéjim hanaabá. ⁵⁰ Ma chan mag hābpaimuajā hooba, hamach t'umaam k'ʌnauta hoo narr haawai, hamach t'umta jāp'ierr naajim haajem. Pari mag sereubaadēm bārrē hich Jesús garmua hamag, —Keena, hoob jāp'ierrmet; mʌ k'abahab hajim hanʌm.

⁵¹ Magnaa ham bote hee waaidabādeet chi p'ūjā warre t'umbamamua t'umbabaadéjim haajem. Mag hoobaawai hi k'apeen warre dauderra nʌsijim hanʌm, ⁵² hag noram Jesuu hamach dak'īir pan hāwarr dāi k'apanjā k'aba narraupai hōor pōm t'ʌnarr t'ach k'öpitarrjā k'īir hee paba. Jesuu hich juapá hoopi sim k'ap'ʌ haju haai nʌmta warag magamjā k'īiruba sita jāp'ierr naajim hanaabá.

*Jesuu Genesaret durr hōor mor masim k'ʌnʌt k'apan monaaupāitarr
(Mt 14:34-36)*

⁵³ Maimua warag hāba hērēubaadēwi t'oom higar deeum durr Genesaret hanʌm p'ēuebagl'abaimaawai warre hamach wēttarr bote jā sīujim haajem. ⁵⁴ Mag jā sīuwia ya ham durr paaulk'abādeewai haig hōor narr k'ʌnau warre Jesús k'aug hat'ajierram hanʌm. ⁵⁵ Hamachdēu mag hi k'augp'ōbaadeewai, hamach dak'am k'ʌnag hi barbaichēm k'ap hamk'īir, jūrr jaau nʌrrjēe hap'ōbaadéjim hanʌm. Hamachdēu mag hūrp'ōbaadeewai p'ōbōrpier haaunaanpanau hamach haaunaan pa bʌrk'am gaaipta hi sim haig haibēemajim haajem.

⁵⁶ Jesús n̄arrampierr p'öbör hee didam k'apañ k'aba n̄naiidam hee maimua s̄i durr didam hähäbdö n̄naiidam heem magwe hi na kaajā hee hamach haunaan haubëenaa hirig, —Maar haunaanag p̄ach k'ajüahidam gaapai k'äijā p̄rribá hajeejim hanam, monaumk̄iir.

Mag chadcha t'um hi k'ajüa gaai p̄armam k'ʌnan warre monauk'a maajeejim haajem, mag s̄i p̄rbarmuapai.

7

Sūjuasūgbat'achk'ö n̄muapai chanmaach hārba haajem.
(Mt 15:1-20)

¹K'äai hāb Jerusalén p'öbör heemua Jesús haig bëejierram haajem, Moiseeu Hēwandam hiek p̄a p̄atarr wajapcha hārak'aajem k'ʌn d̄xi hich hag Hēwandam hiekpai jawaag chi mach-naanpa. ² Mag bëewia hamachd̄eu hoowai hi k'apeen juajā h̄abata t'ach k'ö n̄am hoobaawai h̄āb k'abata n̄am hajim hanaabá. ³ (Hamau mag hiek'a narran, hamach chi judionaan t'um hamach jöoin hi p̄laba warrgarwe t'ach k'oopierr hajap'a juu hanaa k'ooyemta warm k'ʌnnau hich jāg juajā sūgbat'ach k'ö narr haawaita mag hiek'a naajim hanaabá. Maguata ham meeun chan juu h̄ab k'abu chan t'ach k'öba hajeejim haajem, Hēwandam dau na hamach hārju hawia. ⁴ Maguata merrickau heed h̄udt'urwia bëeujā, hamach jöoinau jaaujemjō, juu h̄abu chan pöd t'ach k'öba hajem haajem. Mag tag hamau nem waaujem k̄iir k'apan t'ʌn n̄am hamach warrgarm k'ʌn jöoin hi p̄laba, maguata hamau t'um hamach dö doojem jarr, t'ep, jiedöpjömjā t'um h̄ak'apixiwi h̄ichab hamach k'äaijem putjā t'um jāk'apäaijem hanaabá.) ⁵ Hamach hich mag sierrjēem k'apta chi fariseonaanau maestronaan daimua hich Jesuug, —¿K'an jāgwia p̄a k'apeenau warrgurwe maach jöoinau jaaujem hipierra k'aba, s̄i juajā h̄abu hich jāgta t'ach k'ö n̄ama? hajierram hanaabá.

⁶ Mag hichig jéeeuba jūrr hich Jesuus garnmua hamag magjim hanam:

—Pāach jāg Hēwandam hiek gayam pāachd̄eu nem jaaujemjō k'aba jūrr hag chaaur nem wau sierrjēem k'apta Hēwandamau hich hi jaauumie jöoi Isaías k'ararrag pāach higwia hich hiek'atarr hiek m̄ag p̄apijimgui hajim hanam:

“Pāran s̄i par hiek'aupaita m̄a hiek h̄ak'a n̄am h̄ak'a n̄am haajem.

Pari mag n̄am chan par chadcha t'āraucha h̄ak'abamta mag sierrjēem.

Pāach mag n̄am gaimua pāar t'āar chan m̄a dak'ajā k'aba, s̄i m̄a warpta t'ʌn n̄am.

⁷Jāg n̄am haiguin parii pāach hip'it'ur pārau m̄arlag jéeuju.

Pārau jaau n̄amjā s̄i wir haig pāach k̄iirjugpau; jā m̄a hiek k'abam” hajim warrgarwe Hēwandamau, pāar higwia. (Is. 29:13)

⁸ Mag chiram̄an pāachd̄eu jāg Hēwandamau nem jaau sim hipierra k'aba, s̄i pāach jöoin hiigta hee ham k'öchgau warag hirua nem jaau sim hichaaur s̄i pāach juagam nem h̄ak'ak'a haju happai k'ap sierrjēe haawaita mag chiramgu hajim hanam hamag.

⁹ Hamag mag hiek'apixi hichd̄eupai h̄ichab magjim hanam: “S̄i pāach jöoin hiigta h̄ircha hee ham k'öchgau pārau Hēwandam hiek chaar gaai jaau simta warag hasekasmap'a haajem.

¹⁰ Jāgju k'apta warrgarwe jöoi Moisés k'ararrau, “Pāch haai p̄ach h̄ad d̄xi jāsenenaa h̄ök'ö habab” hajim hanam. Maimua, “Har hiwiir hābmua k'äijā hich haai wa hich h̄ad k'äijā t'öpnaa hāauk'a siman, maan warreta t'öopäiju haai n̄am” ha sim. ¹¹ Pari Hēwandamau hich hiek gaai mag jaau simta jūrr pāar hiek mag hābmua k'äijā dich hayag wa dich hādag k'äijā, “Pārau hig n̄am mua wai chirab mama pöd mua deeu k'abam, ya t'um Hēwandam hit'eem haawai” ha hiek'ajū haa sim hanam, dich dēnnan dāu haug k'augba. ¹² Magnaa pāar hiek mag ya chi mag hiek'abarmua chan mag dich dēnnan hiwiir h̄ab k'äijā dāu hap'ʌn k'ēräm hoowiajā hagag hoobamjō haju haai sim haajem hanam, bārjā hagag hooba. ¹³ Jāg pāach jöoin hiigta hee n̄amua pārau Hēwandamau nem waupi jaau simta warag hisegpäi n̄am k'abahab hajim hanam hamag. Mag n̄amta hewagam k'ʌnnagjā pārau hich magta k'augpi wētum; mama magpajā k'aba, mag tag pārau nem k'aigba jaaujem nem k̄iir k'apan t'ʌnaabahab hajim hanam hamag.

T'achk'ö n̄muapai chanmaach hārba haajem haajem

¹⁴ Jesuu mag hiek'awia hich haig hōor t'ärk'a haunaa hamag, —Pāadē t'umaam k'ʌnnau m̄a hiek wajap'a h̄ürbat hajim hanam. ¹⁵ Mag jéeb gaai chadcha hōor pekaudam paraa k'it'ëem. Pari s̄i parhooba t'ach k'ö n̄muapai chan Hēwandam na hōor hārba haajem. Hēwandam na hōor hārpiejem̄an pāach t'āar hee nem k'aigbam k̄iirjuna hiek'aawaita pāachd̄eupai pāach hārpiejengui hajim hanam. [¹⁶ Magnaa hamag, Jāg hārʌnnaa wajap'a h̄ürbat hajim hanam cha mua pārag jaau chiram.]

¹⁷ Jesuu hōrag mag hiek'awia hichta jūrr haigmua chaaug petajim haajem. Maimua ya deg paauk'abaimaawai chi k'apeenauta deeu hich hag hiekpai hirig jéeu naajim haajem, hamachig jaaumk̄iir.

¹⁸ Mag hichig jéeubaawai jaaumamua, —¿Wa mag chan pāraujā hagt'a mag hiek k'augbata naab? hajim hanam hamag. Mua k'abá pārag, "Sii t'ach k'ö nám gaaimuapai chan pekau paarpaba haajem" ha chiramgui hajim hanam. ¹⁹ T'achdam k'ö námnan sii buch heepaita sīeimaajem, t'är heejā dubba. Mag buch heepai sīewi chēbapääwai deeu chuk'u haadeejemgui ha jaaumajim haajem.

Hirua mag sīerr haiguin Hēwandamua maachig nem k'ömk'ür deetarr chan ni hābjä k'aigba k'abá sīsidam hā sim hajim. ²⁰ Mag hiek'amamua p̄lava hich Jesuu hamag, —Hōr pekau paarpa námnan t'är heemua k'ürjug k'aigbam höbér námnuata pekau paarpa námgui hajim hanam. ²¹ ¿K'an jāgwia mag sī? T'är heeta magam k'ürjugā t'um hompaa hauwia mammuata dawag höbér t'anaawaima hajim hanam. Mammuata höbér t'anaam: dich h̄ali k'abam d̄xi k'apes haju k'ürjug, nem jīgk'aju k'ürjug, maimua hōor t'ōoju k'ürjug. ²² Mag tag höbér nám: chik'am nemta dich dēnk'a haum k'ösi haju k'ürjug, deeum h̄aliin wauju k'ürjug, parhooba nem k'aigbam nem wauju k'ürjug, chik'am k'ügurju k'ürjug, chik'am hāauk'a hiek'a nám, wir haig dich t'ö nám, maimua sīi donjö k'ürjug chuk'u nem wau nám. ²³ Magam nem t'um t'är heemua dawag höbērdat'ka t'anaamuata Hēwandam dau na hōor pekau paarpapiejem ha jaaumajim haajem hamag.

*H̄ali h̄ab Israelpie h̄ali k'abá simua Jesuug chaigpatarr
(Mt 15:21-28)*

²⁴ Jesuu maig hōrag jaaau sīewia petajim haajem, Tiro durr Sidón d̄xi námag. Mag mawia hōor haig jēerimajim haajem. Mamá mag hich deg pabaimamjā hōrag k'augpimap'a sīejim hanaabá. ²⁵ Mag hich k'augpimap'a sim hāba, h̄alik'aardam t'ōt'ōrrsöm bēnēu baarjerr hādau mag hi barbaimam hūr hat'aawai. Jesús haan mawia hi k'ürp'ee kanieu p'öbk'abaimajim hanam. ²⁶ Mag h̄ali deeum durr Sirofenicia hanam durram hajim hanaabá. Hich mag h̄aairau Jesús haar mawia chaigpaimajim hanam, hich chaai mor heem t'ōt'ōrrsöm bēn hōbeerpäimk'ür. ²⁷ Magbaa, judionaan k'abam k'än chan hagt'a monaauju k'abá chiram hawi, Jesuu hich mag h̄alirag hogt'ompai, —Hidēu nacha Hēwandam chaainta t'achdam k'öpi hat'ā. Mua pua jaaau simjō p̄lchaaita nacha monaauk'iin, mua hoowai dich chaainag deeej Harr panta k'echueuna saakienag deembarmjō hajugui hajim hanam hirig.

²⁸ Magbaa chi h̄ayau p̄lava, —Señor, pua jaaau siman chadau. Pari hiin saakienaujā chaain jua bigaau chi picbag mes heegar k'ímam k'oojemgui hajim hanam. Maagjeewai mā Israelpie h̄ali k'abá h̄aab mama, ¿pua mā chaaijā dau haug k'augbaju k'ai? hajim hanam hirig.

²⁹ Magbaata Jesuu hirig, —Pach jāg hiek'a hám gaaimua p̄lchaai mor heem mepeer ya höbērbaadēm. Ya p̄lch diig maju haai h̄amgui hajim hanam hirig.

³⁰ Mag Jesuu hichig "Pach diig maju haai h̄am" habaawai, chadcha mawia hooimaawai, hi chaai chadcha monak'a put hee werba jēer sim hooimajim haajem, Jesuu jaautarrjō chi mepeer ya hi mor heemua hōbērbaaderr haawai.

Jesuu woun h̄ab kach k'isunaa meu k'ak'aaa k'itarr monaautarr

³¹ Mag chaai monaupxitarr k'ur Jesúus majim haajem, Tiromua Galilea t'ārrdöog. Mag mamua Sidón p'öbör hee dichwia Decápolis durrijā hajjö dichjim haajem. ³² Mag Galilea pabaimaawai hōrau hi haig waibēejim hanaabá, woun h̄ab kach k'isunaa meu k'ak'aaa k'itam. Mag chi waibēetarr k'ännaus Jesuug chaigpaimajim hanam, hamach haunaandam gaaai p̄lbarbarmua monaupäimk'ür. ³³ Magbaawai Jesuu chi woun mag kachdam k'isunaa meu k'ak'aaa k'itam hich hap chawag harrnaa, hi kach hee jīgpíriu p̄l hoonaa, deeu hich jīgpíri gaaipai hichhōuojā homnaa, jūr hi meuk'ür gaai jārpixijim haajem. ³⁴ Maimua hāgt'aag heerpanaa, jāp'ö duraa hāinaa chi wounag, "¡Efatal!" hajim hanam. Mag sim haiguin maach meúan "¡Kach haardaabá!" ha sim hajim hanaabá.

³⁵ Jesuu mag hiek'abarm bärre mag kach k'isu sīerrjā warre kach haardabāadēm d̄xi chi meuk'ürjā hajjö nem wajaug haguia hiek'a sīsijim hanaabá. ³⁶ Magbaawai hōor haig narr k'ännaag, —Mag mua jāg woun monaupbarm hoop chik'amnag jaaumiet hajim hanam hich Jesuu.

Mamá mag hamachig jaaupiba harr hāba, warag hamachdēu jaaum haig jaaujeejim hanaabá. ³⁷ Mag hoowia hōor t'um dauderraan nám hiek'au hi higwia, "Jesuuwan nem t'um wajap'ata wau nārraajem. Maguata kach k'isum k'ännaus kach haardapinaa meu meraam k'ännaus wajap'a hiek'apimaajem" ha hiek'a naajim hanam.

*Jesuu hōor cuatro mil jāhogtarr
(Mt 15:32-39)*

¹ Biek hāb deeu hūmaai Jesús haig hōor pōoma biirda baichējim haajem. Mag nām hee bāl̄rjā t'ach k'ōju chuk'u narr haawai Jesuu hich k'apeenta hich haig t'ārk'a haunaa hamagta magjim hanām:

²—Hōor pōm mag t'ānām māl dau hee dau hap'āl durrum. Ya k'āai t'ārjup pam ham maach haigmua bāl̄rjā hogdaba, t'achdam k'ōjujā chuk'u durrumgui hajim hanām. ³ Hich jāg t'achdamjā k'ōpiba hamach diig pāik'iin, k'āl hee wētumua jādaúa p'ārēuju, pōd hamach di haarjā barba. Magām hāaur k'ān chará warpmua bēe nām haawai pōd barba k'āijā hajugui hajim hanām.

⁴ Mama Jesuu hamachig magbaawai jūrr chi k'apeen garmuata hirig, —Mag maach hōor chukag hee nām, ējamaam t'ach maadēu hamag deebarju? hajierram hanām.

⁵ Magbaawaita Jesuu hamag —ēPārau pan dau k'arr wai nā? habaawai, hamachdēu, —Marau pandam sietepai wai nāmgui hajim hanaabā.

⁶ Mag pan siete wai nām habaawai Jesuu mag hōor pōm wējōmāg, —Jēk'āt jupk'abat hajim hanām.

Magnaa mag pan siete narrdam jua hee p'ē haunaa, hag paar Hēwandamag hāu hajim hanāa t'orreuwia, jūrr hich k'apeenag hāpāimajim haajem, mag hōor pōm t'ānāmāg jīgmamk'īr. ⁷ Mag dāi hīchab hāwarrdamjā daudam k'apan k'āba wai narr haawai mag paajarā Hēwandamag hāu hajim hanāa jūrr deeu hamag hāpāimajim haajem, hōraq jīgmamk'īr. Magbaawai chadcha chi k'apeenau hichdēu jaautarriō t'umaam k'ānag jīgpājīierram haajem. ⁸ Mag jig p'ālārdāgāmamua hagdaujō hamachdēu k'ōm haig k'ōwi, k'āl biwaau p'ōbaadee t'umjā k'ōpāiba, t'ābat siete hipiirk'a haujim hanaabā. ⁹ Mag k'ōjujā chuk'u narr hee hirua jāhogtarr k'ān chi k'apanag cuatro mil naajim haajem. Mag k'ō dichwi hamachig wētpi jaubaawai, hērēubaadee, ¹⁰ hich Jesujā deeu bote hee waaidājim haajem. Magbaawai chi k'apeenau deeeum durr Dalmanutaag hi joo harrijerram haajem.

*Fariseonaanau hamachdēu nem hooba haajem waipi jaautarr
(Mt 16:1-4; Lc 12:54-56)*

¹¹ Mag mawia ya chi Jesús barbaimam k'augp'ōbaadeewai hi haig bēijierram haajem, fariseonaan. Mag bēewia hogt'om daau chadcha hi Hēwandamau pāitarrta jāg nārrām k'ai ha k'ap haag hawi hirig, —Magan maar dau na hag na hōrau nem hooba haajem nem waubā haichējierram hanām hirig, marau hoog hit'ee.

¹² Hichig magbaicheewai chadcha ham hipierr wauk'iinjā hich hiek hāk'abaju k'ap warag sūi jāp'ō duraa hāinaa, —ēK'an hatchata mua pāar dak'īr nem wau chitajuuta pārau mag mārāg nem waipi jaau nāma? hajim hanām hamag. Mua chan pāar dau na bāl̄rjā nem waubamgui hajim hanām.

¹³ Hamag mag hiek'āpāiwi hichta warag ham haigmua petajim haajem. Maimua mag mawi hich k'apeen dāi bote hee waaidāwi hag k'īrp'ee dārbajim haajem, hich hag t'ārrdō heepai.

Jesuu hich k'apeenag fariseonaanjō hapiba jaautarr

¹⁴ Mag wētumjā k'īr hee pab jap hee k'oogjā k'ōju harrba hawi pandam dau hābpaita wai k'odjōrrajim haajem. ¹⁵ Mag hērēu p'ōbaadēwia k'odjōrrōm hee, Jesuu hich k'apeenag, —K'īr k'ap'ā wēnārrat hajim hanām. Hoob fariseonaan bēn maimua Herodes bēnjā jāg levadurajō sim pāach gaai dārbapimiet hajim hanām.

¹⁶ Hamachig mag hiek'ābaawai hamach k'oog panjā chuk'u naawaita mag hiek'a simpii hawi jūrr wir haig hamach heepai mag pan haubēeba harrta hig naajim hanaabā. ¹⁷ Pari Jesuu hamachig mag hiek'ābarmjā bāl̄rjā k'augba naajim haajem. Mag hichdēu hiek'ābarmjā k'augba warag sūi hich hichaaur hiyān nām k'aug hat'aawaita hamag magjim hanām:

—ēPāach hōdegan pāraun sūi pan chuk'um gaaimuata mua pāachig magjimpī naab? hajim hanām. Mua maata pārag jaauba chirām. Jāgan jāg nām hāguin pārau chan mua nem waaujemjā hagi'a k'augbata naabma hajim hanaabā. ¹⁸ Pāar dau paraanaa kachjā wai nām; pari mag nāmta sūi dau k'īsumjōnaa kachjā k'īsumjōta nām. Pārau mua nem wau chitām hoojemjā, —ēK'īr hee paba nā, ¹⁹ har pandam cincopai narrau mua hōor cinco mil narr jāhogtarr? T'umaam k'ān k'ō dichwia himie p'ōbaadeewai, —ēT'ābat k'arr hipiirk'a haujī, chi sob?

Hamachig mag jēeubaai hi k'apeenau, —T'ābat k'apan docen hāb hipiirk'a haujimgui hajierram hanām hirig.

²⁰ Magbaawai deeu hichdēu hamag, —Maimua hagiō har pandam sietepai narrau mua hōor cuatro mil narr jāhogtarr hedjā, —ēhamau k'ötarr sob t'ābat k'arr p'ē haujīwi? hajim hanām.

Magbaawai, —T'ābat siete hipiirk'a haujimgui hajierram hanām.

²¹ Magbaawaita hichdēu,—Chadma hajim hanam. Mam pan higju hawiajā, ḡpārau chan deeu mua hompaa hauujā k'ūirjubata naab? hajim hanam. Mua chan levadura chaar jauba, fariseonaanau nem k'aigba jaaujemta jaau chiram; pari mag nāmta pārau pōd k'aug hauba nāmgu hajim hanam hamag.

Jesuu woun hāb dau k'īsu sīerr monaaupāitarr

²² Mag wētmamua Betaida p'ōbōr hee barimajim haajem. Mag barbaimaawai hōrau woun hāb dau k'īsu k'itam hi haig waibēewi hirig chaigpachējierram haajem, hi gaai parbaawai hi dau monaumkūir. ²³ Magbaa Jesuu mag chi daudam k'īsu k'itam juu gaai parnaa chawag p'ōbōr higaau harrijim hanam. Mag harriwi hi dau hichōou p'uurnaa hi gaai parnaa hirig, —Pua hāu hoo chirāwi? hajim hanam.

²⁴ Magbaa chi dau k'īsu k'itamua, —Hēera, mua hōor pabājō sīsidāmta dārdar narrjēem hoo chirāmgu hajim hanam.

²⁵ Magbaawai deeu Jesuu hi dau hēudam haait'la haait'laa hirig, —Deeu dau hēe hoobā hajim hanam.

Magbaawai chadcha deeu dau hēe hoobarau warre warp dawaa hich mag hoo sīsijim hanaabá. ²⁶ Mag dau k'īsu sīerr monaau sīsiewai Jesuu hich diig pāyaagpamua hirig tag p'ōbōr hee bēepiba jaaujim haajem.

*Pedroou jaauwai Jesuuun warrgarwe hich Hēwandamau pāiju haajerrau ha jaautarr
(Mt 16:13-20; Lc 9:18-21)*

²⁷ Jesús mag woun hāb dau k'īsu sīerr monaupāitarr k'ur hich k'apeen dāi durr Cesarea de Filipo hanam heem p'ōbōrdam nānāidāmag majim haajem. Mag wētumua hich Jesuu hamag, —Hōrau mā higwia hiyāa nām hūrwai, ḡham hiek mā k'ai haajē? ḡpārau hūrba haajē? ha jēeujim hanam.

²⁸ Jesuu hamachig mag jēeuba chi k'apeenau hirig jūrram k'ānnau, —Ham hiek pā Juan chi hōor pōr choomie haajem. Deeuum k'ānnau jaauwai, pālta Elías haajem, warrgar Hēwandam hi jaaujerr. Maagwai pogk'a jaauwai, pā sīi warrgar hagiō Hēwandam hi jaaujerr k'ānn heem haajemgui hajierram haajem hirig.

²⁹ Magbaa jūr hamachigcha, —Ma pāachdēuāma? ḡpārau k'īrjuawai mā k'ai hagá? ha jēeujim hanam hamag.

Magbaawai Pedroou, —Pāan Cristoou hajim hanam, warrgarwe hich Hēwandamaucha jār hauwia hōor peerdā haumkūir pāiju jaaujerr.

³⁰ Mam Pedroou hichig magbaawai, —Chadcha pua hag heyaa jaaubapāim, mam hoob bārjā chik'amnag jawam hajim hanam.

Warm k'ānnagjā jaaupibajim haajem.

*Hōrau hich t'ōoju Jesuu jaautarr
(Mt 16:21-28; Lc 9:22-27)*

³¹ Maimua Jesuu wir haig hichpai jaauamua magjim hanam hich k'apeenag: —Māch chi Hemk'ooi Hiewaa chadcha dau hap'ā haju haai chiram. Mā dau hāauk'a hisegwia Jerusalenpie jōoin chi t'et'em k'ānnau p'adnaan chi pōrk'a nām k'ānnaupta Moisés hiek jawaag chi machnaan dāimua mā t'ōomkūir pār deejugui hajim hanam. Mam hamau mag mā t'ōowijā k'āai t'ārjupam hee p'iidāwi deeu mā hiiu chirsijugui ha jaaujim haajem hich k'apeenag.

³² Mag, hich dau haug wauju hich k'apeenag hūramkūir hajap'a jaaumajim haajem. Mag hirua hiek'abarm hūrbāawai Pedroou Jesús chawag warwia hirig, —K'ant'eeta pā mag hiek'a sīma? Hōrau pā dāi magju k'āba nāmgu hajim hanam hirig.

³³ Pedroou mag hiek'abaawai Jesuu tagam k'ānn hich k'apeenag hewag p'ārba heerpanaa jūr Pedrogota k'īr masi, —Jōpk'aa mā haigmua chawag petā hajim hanam. Pua chan Hēwandamau nem waum hig simjā k'augba, sīi parhoobam k'ānnjōta k'īrju simgui hajim hanam. Meperauta pārag mag hiek'api sīebahab hajim hanaabá hirig.

Jāga haju haai nā Jesuu dāi k'apeerk'aag

³⁴ Magwia Jesuu hich haig hōor t'ānarr k'ānn dāi hich k'apeenpa hāba t'ārk'a haunaa magjim hanam:

—Chadcha pārau mā hiek pāach t'āraucha hāk'a nām k'ai, hed hēepierr magan mua nem waupi jaau chiram hoppaita waubat hajim hanam, "Māchdēuta k'ap chiram māchdēu nem wauju" ha hiek'aba. Mā gaaimua chik'amnau dau hap'ā pāach t'ōoju k'īrjuwa k'ājjā, magamjā higba, waragta hāk'anaat hajim hanam. ³⁵ Har chi mag jēb gaai mā gaaimua bārjā p'it'urg haumap'a wēnarram k'ānn chan meem hedjā hāgt'ar hōbērbamgū hajim hanam. Magarau har chi mua nem jaau chiram waum k'ōchgauta hamach nemjā k'īrjuba sīi warag mā gaaimua wa mag hōor peerdāajem hiek gaaimua k'ājjā dau hap'ā hanam k'ānnan chadau hāgt'archa hōbērjugui hajim hanam. ³⁶ Magnaa hamag, Pārau hoowai ḡk'an

wajaug sī hajim hanam, woun hābmua māg durr t'um hichdēupai jāa wai sīsim, pari mag sim meeabadee k'īmie durr petam? ḡHirua hich durr t'um hich dāi haraju haai sī? Pōd harrbam.³⁷ ḡK'anta māg jēb gaai hatcha nem parhēpagcha sierrā hajim hanam, hagua dich hak'aar hāgt'ar p'ag wai hōbēraag.³⁸ Maimua hābmua k'āijā hīs māg hōor pekau pōomanaa Hēwandum hiekjā t'āraucha hāk'aba t'ānām heeta mā gaaimua wa sīi mā hiekdam jaaujupai k'āijā hōor dak'īr chigaa hamān, māg māch chi Hemk'ooi Hiewaa jā t'umaam k'ānān Pōrk'anāa māch Haai jua t'eeeg dāi hāgt'ar hi chognaan t'ānām k'ānānra māg durr chachaan bēem hedjā hīchab hich k'īrcha heerpanaa chigaa warag, "Mua bālrjā pā k'augba chitām" ha hiek'ajugui hajim hanam.

9

¹ Mag hiek'amamua hīchab, 'Mā cha hiek'a chirām hiek'au hāaur k'ānān cha mā hiek hūr nām k'ānān chan māchta nem jua t'eeeg t'umaam k'ānān Pōrk'a bēeu hedamjō haadēm hoobam haigjā meeabajugi ha jaaumajim hanaabá.

Jesús Moisés dāi Eliapa hiyāa narr

(Mt 17:1-13; Lc 9:28-36)

² Mag hich k'apeen hāaur k'ānānag hamach daúa hich hoopiju jaautarr k'ur seis días nām hee Jesús durrsi pōm sim gaai majim haajem. Mag hich mam dāi hōor t'ārjuppai p'ē harrjim haajem. Mak'ānān Pedro hajim haajem Santiago dāi, maimua Juan. Mag wētvi ya durrsi gaai nāmta hamau hoo nām dak'īraa Jesús k'īr chaaupabaadējim hanaabá.³ Magbaadēmuu sīi hi mor gayam k'ajūa jūa sierrpa bānnāa p'uumjō haadējim hanam hich bāpgau. Kajūa hatcha bāp'ā magjō chan hōrau bālrjā jā hauba haajem haajem.⁴ Magbaadēm hee hoowai warrgarm jōoin Moisés dāi Elīata hiyāa dānānlihdā naajim haajem Jesús dāi.⁵ Hamachdēu mag hoobaawaita Pedro hiek hirua Jesuug mag chirajim hanam:

—Maestro, nem hajaug chi hagamjō maar māig nām. Marau pāar hit'ee rāichdidam t'ārjup hēu deeju: hāb pā hit'ee, hāb Elías hit'ee, maimua hāb Moisés hit'ee.

⁶ Mamā Pedroou Jesuug mag di hēu deeju ha hiek'atarran, maan hamach chi k'apeenta jāp'īerr nām hiek'au pōd hiek'ajūa k'augba haawaita hirua mag hiek'ajim hanaabá.

⁷ Mag ham jāp'īerr nām hee, dēgōlp sīi hedjā heemua jālānt'umie baug bēewi, ham jōodā hat'aicheewai, sīi hag hee hierr paauk'abaadējim hanam. Magbarm hee woun hiekjō, "Chamāta mā Hiewaa māchdēu jāsehne wai chitāmugui" hajim hanam, "hōor peerda haumk'īr māchdēucha jar hautarr. Hirua nem jaau simta hipierra habat" hajim hanam.⁸ Maimua deeu chi jālānt'umie chuk'u haadēm hee, hamau hoowai hi dāi mag hōor numí narr hooba, Jesús hich happaita hoo dānān hoojierram hanaabá.

⁹ Mag durrsi naawia jerag wēdurumua Jesuu mag hich k'apeen t'ārjup hich dāi harrtarr k'ānānag hamachdēu hootarrjā deemu k'ānānag jaaupiba, sīi hamach t'āar heepaita k'ap'ā hapijim haajem, hich chi Hemk'ooi Hiewaa meewia deeu hiiu p'iidā nām hora.

¹⁰ Magtarr haawai chadcha chi k'apeenau bālrjā hōrag jaauba haajeejim haajem. Pari mag nāmān wir haig hamach heepain hiyāa nāmua, —¿Ma k'ani maachig jaau sīejimta mag hi meewia deeu hi hiiu p'iidju ha sīejīma? haajeejim hanaabá hamach happai.

¹¹ Mag hamach happai mamag nālā hawi halp'in hichigcha, —¿K'an jāgwia Hēwandum hiek jawaag chi machnaanau jaauwai mag Hēwandum Cristo pāiju na Elīata bēeu haajē? ha jēeuierram hanaabá.

12-13 Magbaawaita Jesuu hamag, —Chadma, chi machnaanau jaaujemjō, Elīata nacha bēema hajim hanam. Pari mag hi bēeu jaautarran, mag Hēwandum Cristo pāiju haajerr hōrag nāpi jaaumk'īrta bēeu jaaujim. Pari Elīan ya hudit'urjim. Mama mag hi hudit'uurwai, Hēwandum hiek p'ā sim gaai jaau simjō, hōrau hi dāi hamachdēu hampierr hawi warag hi t'ōopājierram. Magtarr haawai ḡpārāu k'īrjuawai hōrau mā dājā hi dāi hatarrjō habaju k'ai hajim haajem, hich jāg Hēwandum hiek p'ā sīsidām gaai māch chi Hemk'ooi Hiewaa hīgwia wauju ha jaau simjō?

Jesús k'apeenau chaai mor heem mepeer pōd jēupāiba harr

(Mt 17:14-21; Lc 9:37-43)

¹⁴ Mag hiyāa wēdurumua tagam hich k'apeen nueve narr haig pachēnaa hoowai, hōor pōm warp'ām magwe p'ālā t'ānām jārrta Hēwandum hi jawaag chi machnaan garmua ham dāi hijējb'ām hoochējim haajem.¹⁵ Mag hōor pōm t'ānār k'ānānau hamach dak'īr Jesús barbaichēm hoop'ōbaadee honegau hi k'īrp'ee pochag p'ōbaadēwi hi dāi saludaa nāmua, "Hāuchata jāg pā barbaichēm" hajierram hanam.¹⁶ Mag chi machnaan garmua hich k'apeen dāi hijējb'ām hoobaicheewai, —¿Pāar k'an hiekta hig nāma? hajim hanam hamag.

¹⁷ Magbaa mag hōor pos t'ānām heemua hābmua magjim hanam:

—Maestro, mua m^ach hiewaa haibéejimgui hajim han^am, hi mor heem bén^eu pöd hiek'apiba sⁱhich^ap wai sⁱewai, p^arlag warre jéu werbamkⁱir.¹⁸ Mag kⁱt^am barbaadeewain sⁱi jék'^at bájá haimajem. Magbaadémua sⁱi hisap'un bau haadém d^ai t^et kⁱerrpa küküerr k^abaadémua pⁱt'ierrii haadeejemgui hajim han^am. Mag bar n^amua warag nem dau haauga pabaadémgu hajim han^am. Mua p^a k^aapeenag jaaujim, hamag m^ach chaai mor heem bén^eu warre jéup^aimkⁱir. Pari ni hâbmujá pödbajim ha jaaumajim haajem.

¹⁹ Magbaawai Jesuu hich k^aapeenaga magjin hanaabá:

—Párau chan jág chaai Héwandam monaaup^aiju jág kⁱirjubata n^am. Párau jág Héwandam jua t^eeg simjá kⁱirjubamjó n^am, ¿hich jágta sⁱi mua hâw^a chitaju haai chirá p^arâu hoowai? hajim han^am. ¿K'an hatchata párau m^a p^aach d^ai chitapim hig n^ama hajim han^am, hajapcha hâk'aag? Magnaa, Mag chaai m^a haig haipidut hajim hanaabá hamag.

²⁰ Magbaawai chadcha chi chaai hi haig haibéejerram haajem. Mag haipierrwai, chi chaai mor hee mag chi mepeera simus Jesú kⁱir heerpa hat'aawai, sⁱi heeupemjö hich bén^eu barbaadémua warre jék'^at bájá haimajim han^am. Mag bájá haimaa sⁱi parhooba bâ t^al^ag k^aabaadém d^ai hipéghöö hisap'un bau haadéjim hanaabá.²¹ Hich dakⁱir magbaadeewaita Jesuu chi hayag, —¿p^a chaai jág bén^eu barbaaderr ya därr^an sⁱwi? hajim han^am.

Magbaa chi hayau, —ján hich bâr^aa kⁱit^awe hich jág baarjemgui hajim han^am.²² K^ar chará jág barbaadémua chi meperau hôtdau heejá barp^ainaa dö heejá barp^aaijemgui hajim han^am, hi t^oopäag. Maajeewaita mua p^arlag chaigpa chir^amgui hajim han^am. Pua h^au hi monaaup^aiju haai chir^am k^ai, maar dau haug k^aaugwi m^a chaai monaaup^aiju hajim han^am hirig.

²³ Magbaawai Jesuu hirig, —¿jágwi mag pua m^arlag "h^au hi monaaup^aiju haai chir^am k^ai" ha sⁱwi? hajim han^am. Har Héwandam gaaita hâk'a n^am k^alln hit'ee chan bâr^arjä pⁱit'urm nem chuk'um. Maagwai puajá chadcha t^araucha hâk'am^a, p^a chaaijá monaauba-jup hajim han^am hirig.

²⁴ Magbaa chi hayau, —Muan chadcha hâk'a chir^amgui hajim han^am. Mam^a pua m^ach chaai monaauju kⁱirjugta hârcha m^arlag kⁱirjupibá hajim han^am, warag Héwandamag hâk'aag.

²⁵ Mag n^am hee Jesuu hoowai hich haig hôor pöm biird^adak'am hoobaawai chi chaai mor hee mepeer sim^agta meeurrtau haadéwi, —Mepeer, p^achd^auta mag chaai jág kach kⁱtsunaa meu meraa wai simgui hajim han^am. Magnaa, M^a hiek'au jöpai chaai mor heemua hóbëraad, maimua tag hi mor hee dubaag k^aabamgui hajim han^am.

²⁶ Mag Jesuu hichig meeurrtau haadeewai chi mepeer wiui ha baubaadéjim hanaabá. Mag baubaadémua chi chaai deeu hich bén^eu barbaadéwi, jék'^at bájá haimawia, warre chi meemjö bâr^arjä mimig chuk'u hapíijim han^am. Mag haig hôor pöm pos t^anarr k^allnau hamach dakⁱir mag chi t^omjö haadém hoobaawai, "Chadcha ya meebaadébab" hanaajim hanaabá.²⁷ Mam^a hamau mag meebaadém han^am hee, Jesuu chi chaai juu gaai p^arnnaa hâgt^aag pⁱriu hat'ajim han^am. Mag hich juu gaai p^arnnaa pⁱriu hat'aawai d^ai pⁱiid^a warag bâjääu d^alnaisijim hanaabá.²⁸ Mag chaai mor heem mepeer jarpa*ii* hérëubaadeeu, ya hamach hap deg paauk'abaimaawai, hiy^aa n^amua Jesuug. —¿K'an jágwi jág chaai mor hee bén^eu k^aigbam wai sⁱerr marau pöd hóbëerpi haubají? ha jéeujierram han^am chi k^aapeenau.

²⁹ Mag hichig jéeubaawaita, —Mua p^arag jaauk^agui hajim han^am: Jág mepeer kⁱir hôor mor heemua jarpa*ii*agan, ján sⁱi t^achjá k^aöba hâb^a Héwandamagp^ai jéeu n^ahaawaita jarpa*ii*ajemgui hajim han^am.

P^alab^a Jesuu chik'annau hich t^ooji jaautarr

(Mt 17:22-23; Lc 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Maig naawia hérëu pⁱöbaadéwia Galilea durr dichjim haajem. Mam^a Jesuu mag hôrau hich p^ar hauwi hich t^ooji han^amta hich k^aapeenag jaau sⁱerr haawai hamach n^amjä hôrag k^aaugpimap' a sⁱejim haajem. Mag jaau mamua hamag maajeejim han^am:

—M^ach chi Hem^ak'ooi Hieuwaan hôrau chi tⁱerrnaanag p^ar deeju. Mag p^arl deebaawai hamau m^a t^oopäiju. Mam^a mag hamau m^a t^oojup mama, hag k^aur k^aái t^aärjup n^am hee deeu hiiu pⁱiid^ajugui ha jaaumajim haajem.

³² Mam^a hamachig mag jaau mamjä pöd hi hiek' a sim k^aaugba haajeejim hanaabá. Mag hamachd^au pöd k^aaugba haawai jéwaag hëk'aajeejim han^am; mama hinagau hawi hich mag jéeubaajerram haajem.

Chijádata hâr^acha haju haai sⁱ haaujatarr

(Mt 18:1-5; Lc 9:46-48)

³³ Mag hiy^aa wënlrr^amu pⁱöbör Capernaum han^am hee barimajim haajem. Mag barwia ya deg paauk'abaimaawai hichd^au hamag, —Maach k^ald hee daaig wëduraawai p^aar ¿k'an hata hiy^aa wëduraawai hají? hajim han^am.

³⁴ Mamə hamachig mag jēebaawai, chi k'apeenau ni hābmua jā hi hiek hāk'aba, sīi k'ñuu naisijim hanam, k'ad hee wēdurumua chijāata hamach heepai t'umaam k'ñan k'āai hārāla cha sī ha chik'am hipeer hahaug wēdurarr k'ap. ³⁵ Mag hich hiek hāk'aba habaawai ham na jēk'at jupwi dāi hamach t'um hich bigaau t'ärk'a hauwia hamag magjim haajem:

—Hābmuu k'irjuawai hichta tagam k'ñan k'āaijā hārpai ham k'ōsi sim k'ai, magan hichta warag t'umaam k'ñan k'āaijā serbiibachanaa sīi hich k'apeen chogk'aju haai simgui hajim hanam.

³⁶ Magnaa chaaidam t'är hauwia, ham dak'ir chi chaaidam juu hee jiir hauwi hamag magjim hanam:

³⁷ —Mag chaai hag'ta hich juuu paba haawai serbiiba k'itamjō hōor t'ñanm t'um mua k'ōsi chitam. Pārau mā dēnjo mag k'it'ēem hāb k'āaijā jāsenk'awia pāach di haig haumam magan pārau māchchata k'ir jāsenk'abarmjō habarm hajim hanam. Mag pārau hādaraa pāach haig mā baarpi nām haiguin magan pārau mā Haajā k'ōsi nāmgui hajim hanam, hichdēuta mā pāitarr haawai.

*Maach hichaaur k'aba siman maach higar siēwaiu ha jaautarr
(Mt 10:42; Lc 9:49-50)*

³⁸ Mag hūrwia Juanau, —Maestro hajim hanam. Marau woun hāb hoojim, mag wounau hiek'amamua pā t'är t'ärnaa hōor mor heem mepeenag hōbeerpi jaaubaawai chadcha hōbeerpi maajeejim. Mamə maarjō pā dāi nārraba haajemuata mag siēwai marau hirig tag hōor mor heem mepeen jark'ññipiba jaaujimgui hajim hanam.

³⁹ Magbaa Jesuu hamag, —¿K'ant'ee pārau hirig magierrá hajim hanam, hidēu hōor jua pārpiba? Mag wounau mā t'är gaaita mag hōor monaau nārram k'ai, magan hirua wajap'ata nem wau sim k'abah hajim hanam, mā hēugar k'aigba jaauba. ⁴⁰ Maadēu nem wau nām hoo simjā maach hichaaurjā k'aba warag maach juapierr hoo sim wounan, magan maan maach dāi siēwai hajim hanam. ⁴¹ Maimua hich hagjō hābmuu k'āaijā pāar Cristo k'apeen haawai pārag nemdam bārām k'āaijā deebarwounan, Hēwandamau hagjō hirig nem wajap'am deeb aleeju ha chirāmgui hajim hanam.

*Nem k'aigbam wau nāmuu maach pekau hee burrpiejem
(Mt 18:6-9; Lc 17:1-2)*

⁴² Pari magba hābmuu k'āaijā mā chaai mag mā hiek hāk'a k'ērāmta pekau hee burrpimam, Hēwandam dāita hiekk'or pōoma sisiju. Mamə mag Hēwandam dāita hiekk'or paarpaju k'āai, hichdēupai hich hō gaai mokpōr pōmk'am jānaa p'ūas hee baudak'iin hāucha hajugui hajim hanam. ⁴³ Maimua hagjō pāch juupaита pā pekau waupi sim k'ai, hag garm juu warag warre t'lapbapxī. Hidēu pā juu bisi Hēwandam haar barwiajā hūu simgui hajim hanam, pach juu numwe monak'a k'īmie durr hōtdau huu t'ōojā k'augba wējōm hee maju harr k'āai. [⁴⁴ Mam chan mag hōtdau huu t'ñanmājā bālārjā t'ōba ni hag heem hōdōmiejā k'ēchaa k'augba sierrāmgui hajim hanam.] ⁴⁵ Wa pā bāluu k'āaijā hagjō pā pekau hee burrpi sim k'ai, magan mag bājā warag t'lapbapxī. Bā numwe monak'a k'īmie durr maju harr k'āai, Hēwandam haar bā bisi hōberwiajā hāucha simgui hajim hanam. [⁴⁶ Mam chan mag hōtdau huu t'ñanmājā t'ōba ni hag heem hōdōmiejā k'ēchaa hich mag sierrāmgui hajim hanam.] ⁴⁷ Wa pā daūa k'āaijā pā pekau waupi sim k'ai, magan mag dau warag jēubapxī. Pāch dau numwe monak'a k'īmie durr Hēwandamag pach barpāpiju k'āai, dau bese k'āaijā pālāta Hēwandam dēnk'a siman hāucha simgui hajim hanam. ⁴⁸ Mam k'īmie durr chan hōdōmiejā k'ēchaa k'augba hich mag domk'a t'ñanm dāi mag hōtdau huu t'ñanmājā t'ōba hich mag sierrāmgui hajim hanam. Maguata muan pāragan, pekau waumaaugau dau chuk'umjō hoobamjōnaa magam nem k'aigban wawaagjā juu chuk'umjō habat ha chirāmgui hajim hanam, bālārjā wauba.

⁴⁹ 'Mua pārag mag chirāmān, chik'amnau pāach t'um pāar wajap dau haug waupiju haawata mag chirāmgui hajim hanam. Mamə Hēwandamau hādaraa mag pāar dau haug waupi nāmlam, sīi pāach hich dāi chadcha huba wēnarram k'ai ha k'ap haagta magpi sim. [Pāar dāi mag sim haig, nemek mod hārm hugua p'ō siūujenjō, mag p'it'ur wēnarram gaaimua warag pāarjā hagjō hich dāi hajap'a wēnarramk'īrta pāar dāi mag simgui hajim hanam.] ⁵⁰ T'ak'aran chadcha nem wajap'amuu. Mamə mag sim nak'a haadēk'iin, ¿k'aiu magam t'ak'aar higju k'ai? hajim hanam. Jāg t'ak'arauta nem t'um sīp'a hapiejemjō habat, pāach k'apeen dāi nem wajap'a wau nāmuu hagdaujō t'umaa k'ōinaa wēnarrag ha jaaumajim haajem.

10

*Jesuu jaauwai pōd dich haali pāaju k'abam haajem
(Mt 19:1-12; Lc 16:18)*

¹ Jesús mag Capernaum p'öbör heemua deeum durr Judeaag mawia jürr dōjā Jordán higaau hedau hōbeerjemag petajim haajem. Mag hamach hee pabaimam k'aug hauwi hich

haig hōor pōoma pos haicheewai hichdēu hag na hōrag jaaujerrjō mag hōor pōm t'ānāmāg Hēwandam hiek jaubaadējim haajem. ² Mag nām hee fariseonaan hi haig bēejerram haajem. Mak'ānau juau hogt'om Jesús himeraa pār hawaag hawi hirig jēumamua, — ¿Chadchata pua hoowai maach hemk'ooinau dich hālī p̄laju haai nā wa p̄laju k'āba nā? ha jēeujerram hanām.

³ Hichig mag jēebaawai jūrr hich Jesús garmua hamag, —Moiseeu Hēwandam hiek pāp̄larr gaai, ¿k'an ha jaau sīwi? hajim hanām.

⁴ Magbaa hamachdēu, —Moiseeu jaauwain maadēu dich hālī p̄laju haai nām ha jaau p̄lajim haajem. Sīta hālī p̄lagpaawai wajap'a hēsap pānaa hag gaai, “Ya mua pā p̄la chirām” ha jaauju haai nāmgu hajjerram hanām.

⁵ Magbaawaita Jesuu hamag, —Pāadē k'īu hūrbat hajim hanām. ¿Pārau k'ap'ā nā, k'an gaaimua Moiseeu mag pā p̄laju? Hirua mag pā p̄latarran, pāach jāg t'eeq sīsidām gaaimuata mag pā p̄lajimgui hajim hanām, chadcha. ⁶ Pari warrgarwe hich Hewandamau maach hompaawaijā hemk'ooi hālī dāita hompaajimgui hajim hanām. ⁷ Magtarr haawaita hemk'ooi hich hālī dāi pabaadēmān hich dēnnāan k'a hogdāajemgui hajim hanām, ya hich hālī dāita hābā nārraag. ⁸ Ya magbarm haigmuan warran hagdaujō hamach happai naajerrta hōor hābpaimjō hich mag naisiejem. Ya mag naisim chan ya tag hamach hāhābdō nārrjēe haba, hōor hābpaimjō nāisiejem. ⁹ Mag warrgarwejā hich Hēwandamauta mag papitarr haawai pōd hiwiir hābmuajā hich hichaaur hawi dich hōor p̄laju k'āba nāmgu hajim hanām Jesuu hamag.

¹⁰ Maimua magtarr k'ur deg paauk'awijā chi k'apeen garmuata deeu hich hag hiekpai hirig jēeu naajim hanām. ¹¹ Mag hichig jēebaawaita Jesuu hamag, —Hich hālī p̄lawia deeu hālīta hau simān magan pekauta wau simgui hajim hanām, hich hālī chaar k'abam dāita mag sīewai. ¹² Wa magba chi hālīrau k'ājā hich jaai p̄lawia deeu hemk'ooita haumān magan hagjō pekauta wau simgui hajim hanām, hich jaai chaar k'abam dāita sīewai.

Jesuu chaain kōit hiek'atarr

(Mt 19:13-15; Lc 18:15-17)

¹³ Mag nām hee hōrau Jesús haig hamach chaain waibēe t'ānāsijim haajem, ham gaai p̄rnāa ham kōit Hēwandamag jēeumk'īr. Pari mag jūrram k'ānānū chaain waibēbēk'am hoowi jūrr chi Jesús k'apeenauta chi haibēe nām k'ānānū meeurrāu sītjerram haajem, tag hābēepimaugua. ¹⁴ Mamā hamau mag hōrag meeuk'a hiek'a nām hoobaawaita Jesuu jūrr hamachigta hagjō meeurrāunaa, —Hidēu hōrag hamach chaaindam mā haig waibēpībat hajim hanām. ¿K'ant'ee pārau hamag bēepiba jaau nā? Chi jōoin hawiajā chamā k'ānān chaainjō mā hiek hāk'ak'ārrsō hāk'a nām k'ānānū māg jēb gaajā hāu wēnārrrawia hāgt'arjā hōnee wēnārrabajup hajim hanām. ¹⁵ Mamā chi hāgt'ar hōbērju k'īrju nām k'ānānūtā māk'ānān chaain dēnjō hāk'abam chan pōd hōbērbamgui hajim hanām.

¹⁶ Mag hiek'ap̄linaa, Jesuu ham dātir warag chi chaain hich jua hee jiirk'a haunaa, ham pōr hār jua hausūnāa, ham kōit wajap'a Hēwandamag jēeumajim haajem.

Woun hāb p'atk'on paraam Jesús dāi hiyālā hat'urtarr

(Mt 19:16-30; Lc 18:18-30)

¹⁷ Maigmua Jesús chawag maagpam hee, woun hāb hi haig k'ap'ig bēejim haajem. Mag bēewia hi k'īr'ee kanieu pōb'ak'hēwia hirig magchējim hanām:

—Maestro, p̄lāta chadcha maestro hajap'am haawai p̄lāg jēwaan bēejim: ¿Mua k'ani jāgju haai chirā hāgt'ar hōbēraag? Mālāg jaaubā hajim hanām.

¹⁸ Magbaawai Jesuu hirig, —¿K'ant'ee pua mālāg chi hajap'am ha sī? Hōor hajap'am chan chuk'um. Hajap'amān hābā Hēwandamā hich hoppai hajap'a sīerrāmgu hajim hanām.

¹⁹ ¿Pua k'ap'ā sīebā hajim hanām, Hēwandamā hich hiek Moiseeg p̄p̄itarr gaai: “Hoob dich hōor k'abām dāi k'apes ham; hoob hōor t'ōom; hoob nem jīgk'am; hoob chik'am hēugarjā sēuk'a nem hīgk'am; hoob sēuk'a chik'amnaanjā k'ūgurm; maimua pāch dēnnaanjā jāsene habá” ha sim?

²⁰ Magbaawai chi woun mag hirig jēeuchētarrau —Maestro, māch bārāwe mag pua jaaubarm t'um mua hālāk'a chitabahab hajim hanām.

²¹ Mag wounau mag hiek'abaawai Jesuu hī dau hee haug k'aug paraa heerpanaa hirig, —Mamā hāgt'a pua nem k'īr hāb wauju wauwai sīebahab hajim hanām. Pāch diig mawia, nem t'um pāchdēu wai sim pērk'ālāpīnāa, mag p'atk'on jūrr dau hap'ān k'it'ēem k'ānānag t'um jīgbapāi hajim hanaabā. Maimuan chadau mā hēudee pidū hajim hanām, chadcha mā dāi chitam k'ōsi chirām k'ai. Pua magmān hāgt'ar pawiajā bālārjā haugchēba p'atk'on k'āai nem hajap'am pōmta wai chirsijugui hajim hanām hirig.

²² Jesuu hichig mag hiek'abaawai warre hōk'īrjuu hich diig petajim hanaabā, chadcha p'atk'on paraam harr haawai. ²³ Hichdēu mag nem jaaubarm hipierra hamaaugau

warag hök'firuu petam hoowi, hich bigaau narr k'lan k'fir heerpa p'larlrdanaa, hich dxi hogdaba wénarrarr k'lanagta, —Keena, pāadē hoobat hajim hanlm. P'atk'on paraam k'lannta Hēwandam chi Pörk'a sim haar höbéraagan, chadcha t'e simgui hajim hanlm.

²⁴ Jesuu mag hiek'abarm hūrwia warre jāgderraahap'öbaadéjim hanaabá. Pari magwi deeu hich Jesuupai hamag, —!Ay, chaaina! Har p'atk'on hit'ee wlrpa haajem k'lannta Hēwandam chi Pörk'a sim haar höbéraagan, chadcha p'it'ur sierrlangui hajim hanlm. ²⁵ P'atk'onpanta hāgt'ar Hēwandam chi Pörk'a sim haar höbérju k'āyau, camello pōm jāg maach wounaan k'āyājā hārpa sierrlanta p'it'urg chuk'u nobeet kach hee t'oogar höbér dichjugui hajim hanlm.

²⁶ Jesuu mag jaauubaawai chará warag jāgderraacha nám hiek'au jūrr hamach heepai wir haig hamach k'apeenag, —Mag k'ai, magan k'aita peerdlaagáwa? hanaajim haajem.

²⁷ Magbaa Jesuu hamag heerpanaa, —Hōragan chadcha p'it'urgma hajim hanlm, mag hūrwai. Mamá Hēwandamag chan bārlrjā p'it'urg chuk'u simgui hajim hanlm.

²⁸ Magbaawai Pedroou hirig, —Marau chad maach nem wai narrjā hewag k'firjuba, t'um p'ērlawi pñ dxi hogdaba wénarrabma hajim hanlm.

²⁹ Magbaa jūrr hich Jesuu magjim hanlm:

—Pedro, mua chadcha mag chirlm: Har mñ gaaimus wa mñ hiek jaaum k'ochgau k'āijā hamach di, hamach heeugpeen, hamach hāp'lin, hamach dēnnan, hamach hāi, hamach chaain, wa hamach nemjūr k'āijā k'üchpaim hit'ee werpaplak'am k'lanagan, ³⁰ mag jēb gaai hagt'a nwejā hamach heeugpeen, hamach hāp'lin, hamach hād, hamach chaain, hamach nemjūrpa t'um mñ gaaimus hok'oomarr k'āyaujā hār warag hag hatcha deejugui hajim hanlm. Hajap hōrau ham dau haug wauwiajā mag wénarramk'ir mñch haarchata p'ē haujugui hajim hanlm. ³¹ Pari mag hed hāaur k'lan har mñig heegar haawai hamacha chik'am k'āijā hārlacha nám haajerr k'lannta hāgt'ar Hēwandam haaraauk'aimaaawaijā jūrr serbiibacha haajerrjōo naisijugui hajim hanlm. Maimua jūrr har mñ gaaimus chik'amnau serbiibag p'eejerr k'lannta jūrr warm k'lan k'āyājā hārlacha naisijugui ha jaaumajim haajem.

Hōrau hich t'ōoju Jesuu jaautarr

(Mt 20:17-19; Lc 18:31-34)

³² Maigmua p'obör Jerusalenag k'adau ma sim hee majim haajem, hich k'apeen dxi deeum k'lanpra. Mag wétumua hich Jesuuta pör garcha ham na maa hajim hanlm. Mamá mag chi hēudee wētmarr k'lanan t'āar paraata wénarrajim haajem, hich Jesuucha hag nawe hōrau hich t'ōoju jaautarr ya k'ap'n haawai. Mamá mag ham t'āar paraa wénarram Jesuu k'ap'ñ sierr haawai, hich dxi hogdaba wénarrrajerr k'lan doce k'iet t'ārk'a hauwia Jerusalén p'obör heem k'lanau hich dxi k'aigba haju jaaumamua magjim haajem:

³³ —Pārau k'ap'ñ nám, maach Jerusalenag wétum; nau maach mam barbaimaawai mñch chi Hemk'ooi Hiewaa mag chirlmán t'et'emaanag mñ par deejugui hajim hanlm. Magbaawai mak'lanau jūrr maach meeun k'abam k'lanag mñ t'ōopi jaauwi durr chaauram k'lan juu hee mñ t'aslepäjüjügi hajim haajem, mak'lanaujā mñ dxi hamachdēu hampierr hamk'ir. ³⁴ Magbaawai mak'lanau mñ wau hiek'anaa, mñ jāgadaujā wanaa, mñ gaaijā hichö t'unaa, hamachdēu ham haig mñ dxi hawia, hābmiecha paawai hamau mñ t'ōopäjüjügi hajim hanlm. Pari mag hamau mñ t'ōowiajā k'āai t'ārjup nám hee deeu mñ hiiu p'iidajugui ha jaaujim haajem.

Santiagoou Juan dāimua Jesuug hamach k'fir jāsenk'api narr

(Mt 20:20-28)

³⁵ Mag wétum hee jōoi Zebedeo chaainau, hajapcharan Santiagoouma Juan dāimua hirig, —Maestro, marau parag nemdam jēeum hig naajimgui hajim hanlm. ēPua maar k'fir jāsenk'awi maachdēu jēeubarmjö habaju k'ai? hajierram haajem.

³⁶ Magbaa Jesuu hamag, —Pārau jāgata mua pāach dxi hapim k'ōsi nám? hajim hanlm.

³⁷ Magbaawai hamachdēu hirig, —Marau parag jaaum hig námñ mag hatag pñchta t'umaam k'lan Pörk'a bëewi mag durr t'um jāabaadeewajā maar numiim k'lanagta pñch bigaau juppibá hajierram hanlm, pñch dxi hiek teeg hamk'ir: hāb pñch juachaar gar, maimua hāb pñch juawē gar.

³⁸ Magbaawaita hich Jesús garmua hamag, —Pārau chan sñi pāachdēu nem jēeu námjā k'augbata námgu hajim hanlm. ēPārau k'firjuawai mag pāachta warm k'lan k'āyājā hārpaai haag chik'amnau pñch dau haug wau námjā mñ dēnjō hāwatwi mñ t'ōm hedjā mñ dxi t'ōju haai ná? hajim hanlm hamag.

³⁹ Magbaawai chi Santiagoou Juan dāimua, —Hēera, marau hāwatbjup hajierram hanlm.

Mamá magbaawaita Jesuu hamag, —Pārau chadcha hōrau pñch dau hap'ññ wau námjā hāwatwi mñ t'ōbarmjö t'ōma hajim hanlm. ⁴⁰ Pari magbarm gaaimusapai chan mag mñch

juachaar gar wa juawé gar k'āijā mäch däi hāba juppiju chan mua pöd jaauju k'aba chirāmgui hajim hanam, Hēwandamauta hichdëu k'ap jaauju haawai.

⁴¹ Mamä mag Santiagoou Juan däimua hamach dak'ir Jesuug magbaawai chi k'apeen diez narr k'ānnau jürr ham däita meeuk'a naajim hanaabá. ⁴² Mamä magbaawai Jesuu hamach t'um hābam haig t'ärk'a hauwia hamag magjim hanam:

—Pärau meraajä k'aba nám, chadcha sii mág jéb gaai hōor pörk'awi hamachdëuta gobernaajem k'ānnau hamactha chi pörnaan haawai hiek t'eeg nám hawia hamach k'āai jua heegpaim k'ānn däi hamachdëu hampiir hajjem. ⁴³ Pari jürr pärau pöd ham dënjo magju k'aba nám, pääch heepai. Magju k'āai hābmua k'āijä pääch heepai hichta t'umaam k'ānn k'āai hārää ham k'ōsi sim k'ai, magan jürr hich garmuata hich k'apeenau nem mag habaawaijä ham hipierr nánluu haju haai simgui hajim hanam. ⁴⁴ Maagwai har hichta hāgt'ar pawiajä Hēwandamau hich garcha juppi hahau hapim k'ōsi sim k'ai, magan sii hichta parhoobam k'ānn chogk'aju haai simgui hajim hanam. ⁴⁵ Ma pääar k'āai Hemk'ooi Hiewaa'ka chirāmjä mag sii mäch garmua chik'am chogaagjä béeabajim. Ma bëetarran, sii chik'amnag mach chogamk'irta béejingui hajim hanam, mag chitamua chik'am jua machgau t'ōwi mag t'ōbarm gaaimua hōor pöm sii hamach pekau hee preso sisiadmjö nám k'ānn hōbeerk'apääin.

*Jesuu Bartimeo dau monaaupüitarr
(Mt 20:29-34; Lc 18:35-43)*

⁴⁶ Mag wëtumua Jericó p'öbör hee barimajierram haajem. Maig k'üchpai naawia deeu ham hérëubaadëm däi hōor pöm wëtjim haajem. Maimua ya ham p'öbör heemua hōberwi wëtumta k'ad bigaau woun hāb dau k'isú k'itam Bartimeo hanamta hōor hérëu dich nám k'ānnag nemdam jéeuwai hoo k'éräm hooimajierram haajem. Mag woundam jöoi Timeo hanam hiewaa hajim haajem. ⁴⁷ Mag dau k'isú k'itamua hich dak'a Jesús Nazaretpierr dichmam k'aug hat'aawai hähäak'amu, —Jesús, plata rey David k'achitarr hag chaain hewagam k'ānn Hiewaau marau nám narr. Ma hap chitam mä dau hee haug k'augbahur haajeejim hanam, hich dau monawaan bëemk'ir.

⁴⁸ Mag chi dau k'isú k'itamua hähäa k'abaadeewai Jesús däi hōor wëtmarr k'ānnau hirig meeurrarau haajeejim hanam, k'üpamk'ir. Mamä magbaawai chará warag t'et hähäak'amu, —Jesús, plata rey David k'ak'itarr hag chaain hewagam k'ānn Hiewaau marau nám narr. Ma hap chitam mä dau haug k'augbahur haajeejim hanaabá.

⁴⁹ Jesuu mag hähäak'am hür hat'aawai dñanisiwia chi dau k'isú k'itarr hawaan mapijim haajem. Magbaawai chadcha hi hawaan wëtarr k'ānnau hirig, —K'írdam huba p'iidbaad! Jesuu pa t'är siebabäb. Hi haar marrau hajierram hanam.

⁵⁰ Hichig magbaawai hich hag bärre hich k'ajüa hár joot'ä jüa sierr barwerbpäwi p'iidam dñanisiinaa Jesús haar petajim haajem. ⁵¹ Mag chadcha hich haar dñanubaimaawai Jesuu hirig, —¿K'aní pua märg pach däi hapim k'ōsi chirá? ha jéeujim hanam.

Magbaa chi daudam k'isú k'itam garmua jürr hirig, —Maestro, muan päräg mäch dauta monaaupüipim k'ōsi chirāmgui hajim hanaabá.

⁵² Magbaaawai Jesuu hirig magjim hanam:

—Chadcha muata pach dau monaauju k'ap'ä k'üirju chirarr gaaimua häu pa monaauchirsim. Ya pa pach diig maju haai chirāmgui hajim hanam.

Hirua mag hiek'abarm bärre chadcha dau heerdä sisiwi hich bi heem daujö daujä wajaug sisiijim hanaabá. Mag hich dau monaaubapääawai warag hi däi petajim haajem.

11

*Jerusalén p'öbör hee Jesús dubimatarr
(Mt 21:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)*

¹ Jesüs hich k'apeen däi mamua durrsí Olivo hanam gaai naaimajim haajem, p'öbör numí häba dak'a nám k'írp'ee. Mag p'öbör numí häba dak'a narr t'är, hāb Betfagé hajim, maagwai häbak'ai Betania. Maig durrsí gaai námua hich k'apeen numí t'ärk'a hauwi päyaagpamua magjim haajem:

² —Cha maach k'írp'ee p'öbördam sim hee hérëubaadët hajim hanam. Nau chi p'öbör hee dub nám haig pärau burrodam pa gaai jā k'éräm hooimaju. Mag burrodam gaai chan hag'ta ni häbmuajä waaidäba k'itam. Ma pärau hēerwia haipidut hajim hanam. ³ Hābmua k'āijä bëewi päächig, —¿K'an'ee jäg nemchaai pärau hēer harraag hēk'a ná? ha jéeuwaawai, sii hit'üu hirig, mä higwia, mua hig chiraawaita harrum, mama deeu hūmaai jöpcha deen bëeju ha jaaubat hajim hanam.

⁴ Maimua chadcha hérëu p'öbaädewia, hamachig jaautarrjö burrodam k'ad bigaau puertdi dub nám dak'a hö jā k'éräm hoobaaimaawai, sii hēer hauwimajierram haajem.

⁵ Magbaawai haig hōor narr k'ānnau hamag, —Päar k'anta jäig jäg nám, jamag pärau chik'am nemchaai hēer harrú? hajierram hanam.

⁶ Magbaawai Jesuu hamachig jaaupxitarrjö jaauubaawai haadraa warag hamag harpijerram haajem. ⁷ Mag chadcha warrwi Jesús sim haar pabaaimawai chi k'apeenau hamach k'ajüa hár joot' ^λ jüajemua chi burro p'öpá hár t'eer slijierram haajem. Magbaawai Jesú hag hár waaidbaadëjim haajem. ⁸ Magbaawai hőor k'apan hi däi wédurarr k'lanau hamach k'ajüa hár joot' jüa narr hëerk'anaa, hi maju k'ad hee t'eerk'amam däi jürr hääur k'lanaujä k'ad bigaau papiujöm bibréunaa, hagjö hi maju hee wërp'ogk'a majierram haajem.

⁹ Mag hi mam däi hőor pöm hi na pos wëtmaawai hi hëudeejä hagjö k'apaana parr' amajim hanam. Mag hőor pöm sii wëtum k'lanau serereugmamua mag naajim hanam:

“Häucha habarm Hëwandam, hich mäla pachdëu pach jürr päibarmu. Hijöm k'lan chan chuk'um. ¹⁰ Pua maar Reik'amk'ir päiju ha jaaujerr chadcha pierrumgui” haajeejim hanam. “¡Häucha habarm Hëwandam! Warr jöoi David reik'a sierrjö hichta jürr Reik'aju k'ap' ^λ nám gaaimua, pøag hääu habarm hanam. Hägt'arm magwe honee haju haai námgui” haajeejim hanam, Jesú t'o hiek' ^λ námua.

¹¹ Mag wëtumua Jerusalén p'öbör hee barimajierram haajem. Mag barimawia, Haai hi jëeujem diig mawia, hag hee dubwia, dijä t'umaah heerpa p'ärdapäiwiia, deeu höberbaadëjim haajem. Mag höberbaadëwia ya hedau k'eeuraa haadëm hee Betaniaag petajim haajem, hich k'apeen doceem däi.

*Jesuu higo p'uapitarr
(Mt 21:18-19)*

¹² Hag noram mag p'öbör Betania hanam heemua Jerusalenag wëtumua Jesú jäsöö haadëjim haajem. ¹³ Mag hi jäsöö nárramta warpmua pabä higo hanam hëpöö k'ad bigaau dñam hoo hat'ajim hanam. Magbaa haar dak'a hoon majim haajem, hag gaai chi nemjö ya chi wawanam nampii hawia. Pari hag chee jaar k'aba harr haawai ni pöö hähjä hag gaai hoobajim haajem. ¹⁴ Mag hichdëu hag gaai pör hähjä hooba habaawai chi pabälgta wounagamijö, —Pach jäg sim gaaimua mag hatagjä hich jäg chëba sierrajugi hajim hanam.

Hirua mag hiek'atarrjä hi k'apeenau hürjierram haajem.

*Haai hi jëeujem degmua Jesuu hőor jark'lanitarr
(Mt 21:12-17; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)*

¹⁵ Maimua deeu Jerusalén p'öbör hee barchëwia, Haai hi jëeujem di haar manaa hooimaawaijä, sii Haai hi jëeujem degta nem peerwai hőor pöm pos sereu wëjöm hooimajim hanaabä. Magbaa Jesuu mag nem pér narr k'lan t'um dawag jark'laninaa hag hee hõrag p'atk'on cambie narr k'lan mes däi dubur pér narr k'lan mespa jék'lt slepaimajim hanaabä. ¹⁶ Magnaa tag hiwiir häbamägjä Haai hi jëeujem deg nem hinag däi dichpibajim haajem. ¹⁷ Maimua hamag, —Pärau k'ap' ^λ naabä hajim hanam, Hëwandamau hich hiek p'ä paarr gaai, “Mag diin sii durripierram k'lanau bëewi hag hee Haai hi jëeujem diiu” ha sim. Mag simta päächdëuta hag hee nem parhëpag pér námua sii chik'am k'üguurjem dik'a wai naabma ha hiek'ajim haajem, hich Jesuu.

¹⁸ Jesuu mag hiek'abarn p'adnaan pörnaanau Moiseeu Hëwandam hiek p'ä parr jawaag chi machnaan däimua hürbaawai, hamach happai biirdawi, hiek'awi, “Jäga hak'iin maadëu jäg Jesú t'öop'ik'amgui” hanaajim haajem. Mama hirua nem jaau sim hürwi t'umaam k'lanau hi higar narr haawai hümaai deeu häsie k'irjuajejim hanaabä, mag hi higar nám k'lanau jürr hamach däita meeuk'aju k'irjuwia. ¹⁹ Mama hamau mag k'irju nám hee, ya hedau k'ëubaadee Jesú hich k'apeen däi mag p'öbör heemua warag hamachta chawag wëtjim haajem.

*Jäga Hëwandamag jëejuu haai nám
(Mt 21:20-22)*

²⁰ Maimua hag noram deeu Jesuu hich k'apeen däi hich hag k'ad hee wëtumua hoowai mag hirua hiek'atarr higo sii chi k'aar haram magwe p'uuh t'anaajim hanam. ²¹ Mag p'uuh t'anaam hoobaawai Pedroou, —Maestro, pädë hoobá, pua tag chëpiba jaautarr higo bájä sii p'ua t'anaamgui hajim hanam.

²² Magbaawai t'umaam k'lanagta Jesuu magjim haajem:

—Pääch nem wawaag hiek'awawai chadcha Hëwandamau päächdëu jaaubarmjö hapiju k'irjunaata hiek'abat hajim hanam. ²³ Mua chadcha päräg mag chiräm: Hähmuu k'äijä durrsüga wounagamijö hiek'abawai chadcha hichdëu jaaubarmjö hich hipier-rraa haju k'irjunaata “Jäigmua mawia jürr p'üas heeta dñallubaimä” hak'iin, chadcha Hëwandamau hichdëu mag hiek'abarmjö hapijugui hajim hanam, hichdëu mag hiek'abarmjö Hëwandamau chadcha magpiju k'irjunaata hiek'slewai.

²⁴ Maimua hihab, ‘Päächdëu Hëwandamag nem hig nám jëeui chadcha hirua päächig deeju k'ap'nan ya pääch juu hee wai námjöta jëeuman, magan chadcha hirua päräg

pāachdēu nem hig nām deeb k'aba deejugui hajim hanām. ²⁵ Maimua pāachdēu Hēwandamag jēwaagpaawai pāach garmua wa pāach k'apeenau k'ājāg pāach dāi k'aigba nām k'ai, hagdaujō perdón jēeuwia, tag magām hiek higba warag k'īir hok'oopāiwia, magba harrijō ham dāi dau parii habat hajim hanām. Pārau magmān hīchab maach Haai hāgt'ar chirāmagjā pārau pāach pekau chugpaapi jēebaawai hirua chugpaapāiwia tag pāach dāi magām hiek bālārjā higbajugui hajim hanām. [²⁶ Pari pārauta pāach k'apeen wir haig perdonaabam chan, maach Haai hāgt'ar chirāmuajā hich hagjō pāar pekau chugpaabamgui ha jaaumajim haajem hamag.]

Jesús jua t'eeq

(Mt 21:23-27; Lc 20:1-8)

²⁷ Maimua deeū Jesús Jerusalén p'öbör hee barchewia Haai hi jēeujem deg dubjim haajem. Mag dubwi hag'ta hierr simta, hi haig p'adnaan chi pörk'a nām k'ānn bēejierram haajem, Hēwandam hiek Moiseeu p'ā plarr jawaag hit'ee chi machnaan dāi judionaan Asamblea heem k'ānnpa. ²⁸ Mak'ānnau bēewia hirig, —¿K'ai t'ōwiata jāg māig nem pēr narr k'ānn pua dawag jār wērpājjī? ¿K'aiuta jāg pārāg pachta nem hiek t'eeq hapijī? Marag jaaubá haichējierram hanām hirig.

²⁹ Hichig mag jēebaawai jūr hich Jesús garmua hamag, —Magan muajā hīchab pārag jēeu hook'imgui hajim hanām. Mua jēeubarn pārau mārlāg jaauumān, magan muajā hich hagjō pārag jaauj, k'ai t'ōwiata mua jāg nem wau chitā. ³⁰ Maimua hichdēupai, Nacha mārlāg jaaubat hajim hanām: ¿K'aiuta Juan pājī hōor pōr choo nārramk'īir; Hēwandamauta pājī wa sīi māg jēb gayam k'ānnau hajī? hajim hanām.

³¹ Hamachig mag jēebaawai sīi warag jaauujā k'augba, hamach wir haigpai hiyān nāmua, —Maadēu hirig, “Juan hōor pōr choomien Hēwandamauta pājīim” hak'iin, jūr hirua maachig, “Magāmta, ¿k'an jāgwia pārau hirua jaau nārrarr hāk'abajierrá?” hajugui hajim hanām. ³² Wa magba maadēu hirig, “Juanan sīi hōrau pāwiata jāg nārrajim” hak'iinjā, jūr p'öbörpienta maach dāi meeuk'ajugui hajim hanaabā, hamau chadcha Juan hōor pōr choomieu Hēwandam hiekta jaau nārrajerr k'ap'ā narr hawai.

³³ Mag hamach happai jaauj k'augba hiyān naawia warag Jesuug, —Marau pōd jaauju k'augbamgui hajierram hanām.

Magbaawai jūr hich Jesús garmua hamag, —Mua pārag nem jēeutarr pārau mārlāg jaauuba haawai muajā pārag jaaubamgui hajim hanām, k'ai t'ōwiata mua māg nem wau chitā.

12

K'aibag sīsidāmta nemjūr t'ā narr

(Mt 21:33-46; Lc 20:9-19)

¹ Maimua Jesuu hich haig hōor pos t'ānām k'ānnag māg nem hīg'adam jaaubamua magjim hanām:

—Woun hābmua uvadō jūrjim haajem. Mag jūrwia hag higaau hajap'a t'uur p'ārrdāpāiwi hich hagjō haig di hēu k'ērjim haajem, hag heegar chi uva chō piirjāwaag. Māgnāa hīchab didamjā nasādjō hāgt'aa hēu dānālujim haajem, hag gaaimua warp dawaa hoo p'ārrdādā haag. Mag nem t'um haaipa sīnuwi, chawag mam k'ōchk'abaadeewai, chi nemjūr dō deuem k'ānnag alqulaapāiwi, hichin jūr deuem durr warp petajim haajem. ² Mag mam mawi sīi hawia, ya uva waaubaadēm k'īrjunaa, jōoirau hich chog hāb pājīim haajem, chi t'ā narr k'ānn haar, hich paatēm hich hit'ee deepāimk'īir. ³ Pari mag hirua hich chogdam pāitarr di garm k'ānnau sīi hamach haar barpināa pārp'ōbaadēwi, wā wai nān hawia, sīi deeu hich juu k'arraa jarbāpāiwi, hich juudam parii barjim hanaabā. ⁴ Magbaawai hich mag jōoi chi uva papau dewam hich chog pājīim haajem. Mamā mājā hagjō hamach haar barpināa, warm dāi hatarr k'āajā hatcha wā wai nāmua pōrjā k'ōppāiwi, sīi hi k'īir parhooba hiek'a t'ānāluwia, hīchab jarbājierram haajem. ⁵ Magbaawai jōoirau deuem pājīim haajem. Ma paawai charā hamach haar barpināa warre t'ōpājierram hanaabā. Magtarr k'urjā hich mag hich chognaan k'apan pāaijeejim haajem, mamā mak'ānnjā warm k'ānn hatarrjō hīchab k'ar sīi mas wauwi pāaijeejim hanām; magbajuun warre t'ōpājiejim haajem.

⁶ 'Maimua ya hābmiecha tag pājīujā chuk'u haadeewai hich hiewaa hābpai k'itaawai bālārjā chig haba haajerra pājīim haajem. Hi k'īirjungan hich chaai haawai hi hōgk'ajū hawiata pājīebma. ⁷ Mamā par hich jōoi hiewaa hābā sīi hamach haar barpināa hamach wir haigpai, “Keena, chāmlāta chi hiewaa haawai māguata māg hatagjā jūr hich haai nemjūr jāajū k'abahab” hajierram hanām. “Jāg sīpī warre maadēu hi t'ōpājijugui” hajierram hanām, māg uvadō jūr maach dēnk'a hawai. ⁸ Mag, chadcha k'apanaam k'ānnau pārp'ōbaadēwi, t'ōpāinaa, chi uvadō higaau hēuda deet'urjierramgui ha jaaumajim hanaabā.

⁹ Maimua mag nem hīgk'aadam höpxiwiia hich hiek hūr narr k'ʌnag magjim haajem: 'Pārau k'īrjuuawai hīsjā hagi'a mag uvadō sim hanaa chi t'ā narr k'ʌnajā hich hak'ʌnrai hak'iin, ḫjāgaju k'ai hajim hanam, magam wounaan dāi? Par hirua hich chaai hābpai k'itam pāitarrpata mag t'ōobapāim hoobaawai, mawia warre hamach t'um k'ēchpāiwa, hich uvadō jūr deeeum k'ʌnagta jaau pābjējgui hajim hanam hichdēupai.

¹⁰ Magnaa hamag, 'Pārau Hēwandum hiek p'ā sim gaai t'ʌlrwai hooba haajē hajim hanam, 'Di hēu narr k'ʌnau hisegtarr dibigta jūr chi dihād jārramk' a sīsim' ha sim?

¹¹ 'Hēwandum maach Pōrōuta mag dibig wajap' amjō hapi s̄ewai hōrau hoowaijā hāuuta hoo nām' ha p'ā simgui hajim hanam. (Sal. 118:22-23)

¹² Jesuu mag nem hīgk'aadam jaau simua hamachta jaau sim k'aug hat'aawai chi fariseon-aanau maestronaan dāimua Asamblea heem k'ʌnaupa hāba hich maigwe hi p̄ar haum hig naajim hanaabá; mama mag hi p̄ar hat'aawai jūr hōrau hamachta k'aibaju k'īrjuuwa warag hi dichba hamachta hērēujim haajem.

*Reíjā deenaa Hēwandumagjā hich paat deepi jaautarr
(Mt 22:15-22; Lc 20:20-26)*

¹³ Magbaawai chi pōrnaanau Jesús haar fariseonaan pāijierram haajem rey Herodes higar narr k'ʌn dāi, mak'ʌnau hi dāi hiyʌl mamua nem jēeumam k'ājā k'augba hipeerdā hiek'abapāiwi magam gaaimua hi p̄ar hawaag hit'ee. ¹⁴ Magbaawai mak'ʌnau hērēuwia hi haar barimawia hirig maguimajierram hanam:

—Maestro, marau k'ap'ʌ nām, pua nem hagchata jaaujem. Pua mag sīi pāchdēu hoowai magjōo habaawai mag hawi parhoobjā nem jaauba, hante pua chadchata t'umaam k'ʌnag jaaujemgui hajim hanam, jāgata haju haai nā Hēwandumau nem jaau sim heyaa wēnarrag. Pua chan sīi hōrau hamachdēu nem jaauum haig nem jaau nām̄gjā p̄ach k'ūgurpiba, wa sīi pāchdēu hoowai magjōo habaawai hag bārre sīi magau haba haajem. Magua marau p̄arag jēeum hig nāmgui hajierram hanam: ḫChadchata maach meeun judionaanaujā durripierram k'ʌn rey Roma s̄iejemagta impuesto p'agju haai nā wa p'agju k'aba nā? hajierram hanam.

¹⁵ Mama mag hamau sīi hich himeraa p̄ar hawaagta mag hichig jēubaichēm k'ap'ʌ s̄err haawai hamag magjim hanam:

—Pārau k'ant'eeta sīi mā himeraa p̄ar hauju hēk'a nāma? Daaig p'atk'on chi dau daí mā haig haipidut; mua pārag hoopik'imgui hajim hanam.

¹⁶ Magbaawai chadcha hirig p'atk'on chi dau dāidam deejierram hanaabá. Mag dee-baawai jūr hich Jesús garmua hamag, —Pārau chamag p'atk'on gaai, ḫk'ai k'īrta hoo nā, maimua hīchab hag gaai k'ai t'āta p'ā si? hajim hanam.

Magbaawai hamachdēu, —Romaam rey César k'īr k'abahab hich t'ār dāi hajierram hanam.

¹⁷ Magbaawai Jesuu hamag, —Pārau mag k'ap'ʌ nām k'ai, magan reíg hich paat deenaa, Hēwandumagjā hajjō hich paat deebat hajim hanam.

Hamachig magbaawai sīi jāgderra nāsim hiek'au warag hamachta k'īu nāsimijim hanam.

*Maach meebarā chadcha deeu hiiu p'iidju k'ai ha jēeutarr
(Mt 22:23-33; Lc 20:27-40)*

¹⁸ Biek hāb hajjō Jesús haig bēejierram haajem saduceonaan. Mak'ʌnau jaauwai ya maachta meebaadēm chan tag bālārjā maach hak'aar hiiuba haajem haajem. Hamach mag nem jaau sierrjēem gaaimua hiyʌl mamua juau hogt'om hirig magierram hanaabá:

¹⁹ —Maestro, jōoi Moisés k'ararrau Hēwandum hiek p'ā p̄arr gaai jaauwai, woun hāb hāli paraa simta mag hāli dāi chaajā chuk'u meemān jūr chi k'od hābam wai sim k'ai, magua hich hag hālipai hauju haai sim ha sim, hag dāi hich naamāu chaain hooba harr haawai jūr hi hit'ee hoo deeg, mag hoo deebaran hi chaaink'a nāsimk'īr.

²⁰ Maimua hamachdēupai warag hirig nem hīgk'amamua magierram hanam: 'Biek hāb hābam k'od happai hemk'ooin siete naajim haajem. Ham naam chi nacharamua hāli hauwia hich mag chaai chuk'u wēnarram hee meeijim haajem, chi hemk'ooi. ²¹ Magbaawai jūr chi heeumāu wir haig hich k'ojaupai hauwi mag dājā hajjō chaai hooba, chi hemk'ooita meeijim haajem. Magbaa jūr hich mag hālipai hag heeumāu hauwia mag dājā chaai hooba, hajjō hich naamk'ʌnjoj meeijim haajem. ²² Hich mag hewagjā hābam hālipai mag siete narr t'um t'egdāpāitarrjā ni hābam dājā chaai hoobajim hanaabá. Maimua ya hēudeecha paawai chi hāljā hajjō meeijim haajem. ²³ Magua marau p̄arag k'ap haag hit'ee jēeum hig nāmgui hajierram haajem: K'ēchtarr k'ʌn māg hatag Hēwandumau deeu p'iriutk'a hat'um hedjā mag hamach t'umaam k'ʌnau hābam hālipai hautarr haawai, ḫchijāata chi jaai k'ā chaark'ajuma? hajim hanam.

²⁴ Magbaawaita Jesuu hamag magjim hanaabá:

—Pārau chan bālārjā Hēwandum hiek p'ā simjā k'augba, ni hi juu t'eejā k'augba nām gaaimuata sīi warag k'īrjung chaaurta k'īrju nāmgui hajim hanam. ²⁵ Hōtarr k'ʌn deeu hiiu

p'iidatk'a p'öobaadém chan bâlrjä juua pâplar habaju, ya ham hâgt'arm Hêwandam chognaan t'ânlam k'ânljö naisiju haawai. ²⁶ Mag hôor höttarr k'ânljä deeu hiiuju k'ap haag l'pârau Moiseeu Hêwandam hiek p'â plarr gaai t'ârba haajë? Hag gaai Hêwandamau Moiseeg, "Mâlta pâar jöoin Abrân k'ararr Hêwandam hanaa hîchab jöoi Isâ k'ararr hag Hêwandamau, maimua Jacob k'ararr dënjä hagjö" ha sim. ²⁷ "Hêwandam chan hoop mag sii chi k'echam k'ânl Hêwandam k'abam. Hêwandamau chi hiwam k'ânl Hêwandamau" ha p'â sim. Hirigan nawe k'echtarr k'ânl hawiajä hagt'a hiiu nâmgui hajim hanâlm. Magnaa, Pâachta chadcha sii chaaurta k'îirju nâmgui hajim hanâlm hamag.

¿Chijâata mandamiento hajapcha hârlacha sî?
(Mt 22:34-40)

²⁸ Moiseeg Hêwandamau hich hiek p'apitarr hiek jawaag chi machnaan heem hâbmua mag ham hijejëk'am hûr sii hawi, Jesuu hich dak'ir wajap'a hag heyaa jaaubapääiwai, jûrr hi haig bëewi hirig, —*¿Chijâata Hêwandam hiek p'â plarr gaai maachig nem waupi jaau sim heem chi hârlacharam hagá?* *¿K'anta hârlacha Hêwandamau maachig waupim k'ôsi sî?* hajim hanâlm.

²⁹ Magbaa Jesuu mag wounag, —Hêwandamau hich hiek gaai nem waupi jaau sim chi hârlacharaman mægta p'â simgui hajim hanâlm: "Hûrbat'â keena, israelnaan: Maach Pör Hêwandaman hichta hâbpai t'umaam k'ânl Pörk'a sierram. ³⁰ Maach Pör Hêwandam sii par hiiupai k'aba, plch t'ârauchata k'osinaa pachdëu wauwu hayaampierr hichdëu k'ôsimjö habâ" ha sim. Maata Hêwandamau nem jaau sim chi hârlacharamlugui hajim hanâlm. ³¹ Maimua hâbak'ai hag garm hich hagiöpaima siebabab hajim hanâlm. Ma sii, "Pach k'apeenjä wir haig pachjö daupiil habâ" ha simgui hajim hanâlm. Hêwandamau nem waupi jaau sim gaai chama k'ânl numiim k'âai hârpaim chan chuk'umgui hajim hanaabâ hirig.

³² Magbaawai mag chi machdamau jûrr hirig, —Maestro, hâu pua hag heyaa jaaubapäim, jâan chadaugui hajim hanâlm. Maach Hêwandaman hich happaita sierram; hijom chan tag chuk'um. ³³ Hêwandamta dich t'âraucha k'osinaa dich k'apeenjä daupiil nâmta Haai hi jéejem deg mawia nemchaain k'apan t'ôonaa p'aa nâmuua hâgt'aag jéeu nâm k'âajä hajapcha simgui hajim hanâlm.

³⁴ Jesuu hoowai mag wounau chadcha hagcha hich hiek hâk'abaawai hirig, —Pânl pöm waaurba chiramgui hajim hanâlm, Hêwandamta plch Pörk'apieg.

Bigaaum k'ânlau mag hoobaawai hâbmujä tag hirig jéebajierram haajem.

¿Mesías k'ai hiewaa hajî?
(Mt 22:41-46; Lc 20:41-44)

³⁵ Jesùs Haai hi jéejem deg Hêwandam hiek jaau siewia jûrr hich garmua haig narr k'ânlag magjim hanâlm:

—*K'an jägwia Moiseeu Hêwandam hiek p'â platarr jawaag chi machnaan hiek mag Cristo rey David k'ararr hag chaain hewagam k'ânl dën haajë? hajim hanâlm.* ³⁶ Hich Daviuchajä Hêwandam Hak'arau hichig hiek'apibaawai hich hag Mesías higwiapai "maach Pör" habajieb. Hante hirua p'â plarr gaai mag simgui hajim hanâlm:

"Maach Pör Hêwandamau maach Pörög 'Mâch hiek t'eeeg chiramjö haag mâ dâi hâba mâ juachaar gar jupbâ hajim, plch hoomap'a haajem k'ânl t'um mua plch juu hee pârk'a dee nâm hora.'"
(Sal. 110:1)

³⁷ Mag hich David k'ararrauchajä Hêwandamau pâiju haajerr higwia "maach Pör" ha hiek'atarrta, *¿jâga pâar hiek hí David chaain hewagam k'ânl dënpai haju haajë?* Mag sii hich chaaiapai haju hak'iin, hich paarmua mag "maach Pör" habak'angui hajim hanâlm hamag.

Mag hi hijejëk'am hôor pöm t'ânlau hi hiek hûrm k'ôsi hûr naajim haajem.

Jesuu chi machnaan higwia hiek'atarr
(Mt 23:1-36; Lc 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jesuu Hêwandam hiek jaaumamua magjim haajem:

—Moiseeu Hêwandam hiek p'â platarr jawaag chi machnaan dâi k'ai, k'îir k'ap'â habat hajim hanâlm. Jâk'ânnan sii k'ajüa bâ duurg jüanaa kaajä hee hôrau hamach saludaawaijä hamach t'ô hiek'apim k'ôsita sierrjëem hajim hanâlm. ³⁹ Jâk'ânnan hamach Hêwandam hi jaaujem deg weetwajä hamachta pör garcha t'umaam k'ânlag k'îir jârk'a juupjem, hamachta warm k'ânl k'âajä wajapcha nâm hawia. Maimua hôor chaauram k'ânlau hamach haart'ach k'ômk'îir t'âlarwaijä, parhooba jupba, hamachdëuta k'âidu wajapcharam jâa hau sierrjëemgui hajim hanâlm. ⁴⁰ K'oopaa hâlin dau hap'âm dijä k'echt'âg haumajerram. Mamâ mag sierrjëemta chadcha hamach magba chit'ëem hamk'îir, Hêwandamag jéeup'öbaadémjä plâ chluu hap'öbaadeejemgui hajim hanâlm. Pari hamach jâg sierrjëem paran Hêwandamaujä ham gaai juua k'âba deejugui ha jaaumajim haajem.

*K'oopaa h̄lai ofrenda
(Lc 21:1-4)*

⁴¹ Biek hāb Jesūs Hēwandamag jēejem deg ham p'atk'on p'iejem k'īirp'ee hoo s̄ejim haajem. Mag hoo simua jūrr bēe t'ānām k'ānnau hag hee p'atk'on p̄lapāi hērēu dich t'ānāmta heerpa hoo s̄ejim hanaabá. Hirua hoowai riknaanaun p'atk'on pōm dee naajim hanām. ⁴² Mam̄a riknaanaun mag p'atk'on dārrcha dee p̄la nām hee, k'oopaa h̄lai hāb hap'āa k'itām bēejim haajem. Mag bēewi p'atk'on chi dau daidām numpai wai sierr warre mag numwe hag hee dee p̄lapājim hanaabá. ⁴³ Mag k'oopaa h̄lalyau p'atk'on bārāa wai k'ērarrdam t'um deebarm hoooria Jesuu hich k'apeen hich haig t'ārk'a hauwia, —Keena, mua pārag jaauk'imgui hajim hanām. Jāg k'oopaa h̄lai dau hap'āa k'itāmuia p'atk'on bārāa deejielb mam̄a, Hēwandam dak'īran tagam k'ānn k'āaijā hārāchata deebarmgui hajim hanām. ⁴⁴ Warm k'ānnau s̄ii hamach dēn sobtarr heemta Hēwandamag dee naabahab. Mam̄a jāg k'oopaa h̄lai hap'āa k'itāmuia chan magba, hich dēn hābmiecha hagua hich t'ach k'ōju harrdamta warre t'um deebarmgui ha jaaujim haajem.

13

*Haai hi jēejem di hōrau pogueupāiju Jesuu jaautarr
(Mt 24:1-2; Lc 21:5-6)*

¹ Mag Haai hi jēejem deg s̄iewia höberbaadeewai hi hogdāba wēnārraajerr k'ānn heem hābmua chi Jesuug, —Maestro, pādē hoobā hajim hanām, mokpōr dapk'amua s̄ii di hooimā joott'āt'ānd hēu dānām.

² Magbaawai Jesuu hirig, —Har jāg di dap dānānidām pua hoo chirabá; jāg t'ānām chan mok pōr hābjā hābam hār hich jāg hajap'a joott'āt'ānd sierrabam. Jāg t'ānāman s̄ii t'umaa hōrau pogueupājuuta jāg dānāmgui hajim hanām.

*Hēwandamau maach hi hagk'aimāa paawai nem hoomaju
(Mt 24:3-28; Lc 21:17-24; 17:22-24)*

³ Maigmua hērēubaadeeu mag Haai hi jēejem di k'īirp'ee durrsi Olivo hanām gaai s̄eimajim haajem, hich k'apeen dāi. Maimua barwi ya hi jēk'āt jupbaimaawai Pedroou, Santiago, Juan maimua Andrés dāimua hamach jayapam k'ānnau hirig jēeumamua magierram hanām:

⁴ —Pā hiek mag jāg mokdau joott'āt'ānd t'ānām t'um hōrau pogueupāiju hanām, ḡma jāgwaichata magjuma? hajim hanām. ḡK'an jāg nām gaaimua cha pāchdēu jaau simjō Hēwandamau hijāaurjō hoopijuma hajierram hanām, mag Haai hi jēejem di pogueupāimā pam?

⁵ Magbaawai Jesuu hamag, —Magan mua pārag jaauk'imgui hajim hanām. Maimua jaubaadēwia, Keena, kīir k'ap'ā wēnārrat'ā; hoob chik'amnag pāach hādrāa k'ūgurpimiet hajim hanām. ⁶ Mua pārag mag chirāmān, mag hatag paawai hōor k'apank'am k'ānnau hamach hiekpai mā hiek gaai t'āwia, “Mālta hag Cristoou Hēwandamau pāiju haajerr” hawia, hōor pōm k'ūgurmaju haawaita mag chirāmgu hajim hanām. Pari mak'ānnau pāachig magwia k'ājāa hoob pārau ham hiek hāk'āmiet hajim hanaabá, ham wawimamua.

⁷ Juurhi p'iidāju t'eeega jajaauk'amjā pārau hūrjugui hajim hanām. Mam̄a pāachdēu mag hūrwarai hoob jāp'ierriem. Hichiita jerrba chadcha hich mag haju. Magjup mam̄a ma chan hagt'a Hēwandamau pāar hi hagk'a nām k'abamgui hajim hanām. ⁸ Magbaadēm dāi hīchab durr māg wējōm hee hamach heepai jūrr durr chaauram k'ānn dāi wērbājurau, hamachta jūrr chik'amnaan k'āyau hārpai ham k'ōchgau. Mag nām dāi hīchab durrpier hāllur t'eeega duuimam dāi jādau t'eegjā burrju. Mam̄a mag nāman s̄ii warppem Jōoirau hōor dau haug waupi simaugui hajim hanām.

⁹ Pāach mordam wir haig hālrk'abat'ā. T'et'em k'ānnag pāar pār deewi judionaan Hēwandam hiek jaaejem degjā pāar gaai hamau mas deemaju. Mā gaaimua pāar k'aibag waumk'īir hamau pāar gobernadoraan haarjā warrwi reinaan haarjā warrmaju. Mam̄a magām k'ānn haar pāar warrwaita warag pārau mā hiek jaauwimācha hamag jaaujogui hajim hanām. ¹⁰ Hēwandamau māg durr hi hagk'ajū nawe māg hōor peerdā haaujem hiek'an hichiita t'umaa durr warp'am magwe meupierr jaaudubjogui hajim hanām hīchab.

¹¹ Mag pāach pār haauwai, tet' emnaan kīirp'ee hiek'aagpaawai, hoob pārau, “ḡK'an hata mā hiek'ajuuata māgbaadēma?” he k'īirjumiet hajim hanām. ḡK'an jāgwi mua mag chirā? Ya maig chan pāach k'īirjugdamaupai hiek'abam; magbaadēm haiguin hich Hēwandam Hak'arauta pār hiek'āmk'īir k'īirjug deejū haawaita mua mag chirabahab hajim hanām. ¹² Mag jarān wir haig k'od hābam k'ānnjā chi hāk'aba sim garmua hāu mā hiek hāk'a k'ērām t'et'emnaanag jaaupāimaju, hich k'odpai wir haig t'ōomk'īir. Hamach dēnnaanajā mā gaaimua t'ōomk'īir t'et'emnaanag jaaupāimaawai chi dēnnaanajā hich hagiō hajugui hajim hanām, hamach chaain dāi wir haig. ¹³ Pāachdēu mā hiek hāk'a durrum gaaimuajā t'umaam

k'ɻnlau pāar hoomap'a haju. Mam₠ mag₠m gaaimua p'it'ur dau haug wau n₠mjā higba m₠ d̄i hub₠ k'ērl₠m₠n h̄u peerd₠jugui hajim han₠m.

¹⁴ 'Hēwandam hi jaamie Daniel k'ararrawu jaautarrijö, Haai hi j̄euejem deg hierr p'adnaank'a n₠m k'ɻnjā dubba haajem haarta woun h̄b b̄ewia hichta maig hierr s̄iechēm hoobaawai, Judea durr n₠m k'ɻn pab̄ hee durr dapag hee d̄arbat hajim han₠m. (Mag hiek p'ā sim gaii hoonaa t̄r simua wajap'a k'ap' h̄abā.) ¹⁵ Hich maagwai jua h̄l̄wi hich dihēu h̄l̄k'ājā sim k'ai, hich nem p'ē hawaana hooob tag hierrag dubam. ¹⁶ Wa magba di chaaur hich p'idag hee k'ājā sim k'ai, hoop tag degag mam, hich k'ajūajōm k'ājā j̄raan. ¹⁷ Mam₠ j̄eh̄, hapdurr hajim han₠m, magbaadēm jaar har h̄l̄in j̄or k'it'ēem k'ɻn, maimua h̄ichab h̄l̄in har chaaindam daumeraa jūd dōpi wai durrum k'ɻn! ¹⁸ Magju nawe pārau Hēwandamaga j̄euebat hajim han₠m, heeu dēgōlp magbaadēwia hedau k'ōrg jaar k'ājā pāach dau hap'ɻ wēn₠rraduk' am. ¹⁹ Mag jaarta wajapp'a h̄oob dau haug waujupa. Mag jaar h̄oob dau haug waujijo chan Hēwandamau mag jēb hompaaju nawejā hooba, ni hag k'urjā hagjō chan habaju hajim han₠m. ²⁰ Mam₠ magbaadēm hich Hēwandamau b̄l̄rjā k'āai heeg b̄l̄chd₠ hauba hich mag warag hapik'iin, ni h̄bjā peerd₠abaju. Pari har hich h̄k'a n₠m k'ɻn daupigau, hirua k'āai k'ap'an deeeju hatarr h̄u magcha deebajugui ha jaaumajim haajem.

²¹ "Magbaadēm hee hōrau pāachig, "Hoobat, chām₠ta warrgarwe Hēwandamau p̄ijū haajerrauwai" haawai, hoop h̄k'amiet. Wa magbam k'ai, "Har simta hichiuwai" haawaijā, hoop h̄k'amiet hajim han₠m. ²² Mua mag chir₠m₠n hamach hiiupai hamta Hēwandamau p̄ijūm han₠m k'ɻn d̄i Hēwandam hi jaumiens han₠m k'ɻnjā s̄ii s̄euk'a chik'am k'ūgur wēn₠rraju haawaata mag chir₠mgui hajim han₠m, k'ap hamk'īr. Mak'ɻnaun chadcha Hēwandamauta hamach p̄ijūm hamk'īr, hag na hōrau nem hooba haajempa hōor dauderraau wau wēn₠rraju. Mag nem wau wēn₠rramua hich Hēwandamaucha j̄ar hauwi hich hiek h̄k'api hautarr k'ɻnnaa k'ūgur hēk'ajugui hajim han₠m. ²³ Magnaa hamag, Mua ya pārag jaaubarmgui hajim han₠m, magju nawe k'ap hamk'īr; maagwai pārag m̄ach b̄eju nawe k'īr k'ap' h̄abat ha chir₠mgui hajim han₠m.

Jāga Hemk'ooi Hiewaa deeu bēēju

(Mt 24:29-35; Lc 21:25-36)

²⁴ 'Mag hōor hajapp'a dau haug wau dichtarr k'ur h̄ichab h̄asdawam hedaujā k'īwia hedaram hedau hargjā k'ījugui hajim han₠m. ²⁵ Magbaadēm d̄i p'īdagjā hedjā heemua k'āl̄baadeewai tagam nem Hēwandamau nem waumatarr hedjā hee s̄isidampata s̄ii parhooba hamach s̄isid harr chaaur haaida jōrrjēe t̄l̄naisijugui hajim han₠m. ²⁶ Magbaawaita t'umaam k'ɻnnaa m̄ach chi Hemk'ooi Hiewaa chadcha hedjā baug hee dau daau hurum hoojurau. Ya maig mag jēb gaaim k'ɻn t'um chachbaadēm haawai m̄achta nem jua t'eeq t'umaam k'ɻn Pōrk'a bēejugui hajim han₠m. ²⁷ Mag m̄ach pierrum d̄i mua m̄ach chognaan durrpierr haaida p̄ijugui hajim han₠m, m̄achdēu m̄ach hit'ee j̄ar hautarr k'ɻn t'um hābam haig biird₠ haumk'īr.

²⁸ Mag jajawagmamua, 'Pārag k'ap hamk'īr mua jaauk'imgui hajim han₠m: Pārau k'ap' n₠m, maig Israel durr higo k'ēr k'uk'uur haadēm₠n t'umaam k'ɻnlau ya chadcha dōchālumie burruj̄i dākrapak'am haajem. ²⁹ Hich hagjōta hajugui hajim han₠m h̄ichab, m̄ach chi Hemk'ooi Hiewaa bēju gaai paawaijā. Cha mua nem jaa chir₠m t'um hich hag hee hōbēbērgmam pāach daúa hoobaawai, k'ap' h̄abat hajim han₠m: ya m̄ach chi Hemk'ooi Hiewaa jā deeu bēeim₠a chir₠m. ³⁰ Mua pārag mag haai hi j̄euejem di hōrau pogueup̄ijū ha chir₠m₠n, cha hōor t̄l̄nnaa k'ɻn k'ēchju nawe, cha m̄achdēu jaa chir₠mjā t'umaa chadcha hajugui hajim haajem. ³¹ Hedaujājā mag jēb d̄i t'um chuk'u haadēju, mamaa cha mua pārag jaa chir₠m chan s̄euk'aawai k'abam; jāan t'umaai hich hag hee hōbēbērgmagjū hajim han₠m.

³² 'Mam₠ mag m₠ b̄eju hed chan ni hābmua jā k'augbamgui hajim han₠m. Hēwandam chognaan hāgt'ar t̄l̄nnaa k'ɻnlaujā k'augba, ni m̄achdēujā k'augba, hāba hich m₠ Hayau-paita mag m₠ b̄eju horajā k'ap' simgui hajim han₠m.

³³ 'Mag pāchdēu m₠ b̄eju horajā k'augba naawai muan pāragan, nem parhoobam nem wauba Hēwandamagpaita j̄eue n₠l̄ j̄eue n₠l̄ habat ha chir₠mgui hajim han₠m. ³⁴ Mag m₠ b̄ejuun, woun h̄b deeu durr maagpaawai hich chognaanag chi mork' h̄dējō hich di t̄l̄amk'īr jaauna, hamachpierr p'īdagjā jaauk'awi, chi puertdi t̄l̄ajemagjā hajap'a hoopaar jaa chir₠m petarrjōta simgui hajim han₠m. Maagwai pāar chi di gan nem t̄l̄a n̄isierrjōta n̄lm̄gū hajim han₠m hich k'apeenag. ³⁵ Mam₠ pārau ni hābmua jā mag m₠ b̄eju k'augba naawai s̄ii wajap'ata k'īr k'aug n̄lisit hajim han₠m, m₠ b̄eewaim hit'ee. Pārau k'augbam, k'ān horata m₠ b̄eju: k'eeuraa haadēm hee, hedachanaa, hāspa hurumua hāt'ārr b̄lebaadēm hee, wa hedp'erre k'ājā, ni hābmua jā k'augbamgui hajim han₠m. ³⁶ Heeu s̄ii dēgōlp m₠ d̄anl̄lubbaicheewai m₠ d̄i wētaag pāar hagta k'īr k'augba k'āi n̄lm̄jō n̄lm̄ k'ājā hoochēduk' am. ³⁷ Cha mua pārag mag jaa chir₠m chan s̄ii pāragpajā k'abam; maan

t'umaam k'lan hit'eeta mag jaau chiramgui hajim hanam. Maguata muan paaba, k'fir k'augbat'ha chiramgui hajim hanam, ma bëewaim hit'ee.

14

*Jesús par hawaag hibëptarr
(Mt 26:1-5; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)*

¹ Jesuu mag hich k'apeenag hich mawia deeu bëeju jaauwai nemk'oo pömaam burraag k'ääidam numpai waaur siejim haajem. Mag p'iesta híchab Pascua ha t'ññrjem; hajapcharan maar meeun judionaanau pan sii hich jäg levadura chuk'u wauwia seman hënter k'oojem hag semanma. Mag p'iesta burruj k'ääi k'apan k'aba waaur ñam hee, p'adnaan chi pörnaanau Moiseeu Hëwandam hiek p'a pñatarr jawaag chi machnaan dñimua hâba biirdawi k'firjug jar naajim hanaabá, nemdam bñrr habarm gaaimua Jesú himeraa par hauwi t'ðopäyaag. ² Hamach hödegpain mag hi t'ðopäiju k'firju naajieb mama, jürr tagam k'lanau, "Keena, mag nemk'oo hee maadéu hi t'ðoba sñuju. Magba hak'iin hõor pöm mag wëjom maach dñita meeuk'aju" haajeejim hanam.

*Hñairau Jesú斯 pör hee jágdeechootarr
(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)*

³ Mag ñam hee Jesú Betania p'obördam hee mawi woun Simón hanam deg t'ach k'ö siejim haajem. Hich mag Simón hibñrr wauwu "pëe paraa k'itarr" ha t'ññrjeejim haajem. Maig hi t'ach k'ö simta, hñri hâb jágdee didam durrk'udau alabastro hanam dën boteedidam wau k'itam dñi dubchëjim haajem. Mag hee jágdee narrdo hanam dën t'upaaga sim hipir haibëejim haajem. Mag jágdee k'fir nem parhëpag sierram. Mag sim dñi juu hee dubchëwi, chi boteedidam hõ k'öorpnaa, hõor dak'fir Jesú pör hee choopäijim hanaabá. ⁴ Mes gaai hi dñi hâba t'ach k'ö narr k'lanau hamach daúa mag jágdee parhëpagk'amtia sii hi pör hee choobapäm hoobaawai hñaur k'lanau wir haigpai hamach k'apeenag, —Keena, ¿k'ant'eeta jágdee parhëpag simta sii jág hâr choobarma? hajierram hanam, ⁵jág sii par hâr chooju k'ääi, parhëp'la pérpäiwia hag p'atk'onau hñu dau hap'lam k'lan k'fïrdam jäsenk'aju haai sierratá.

⁶ Mag bigaam k'lanau magbaawaita jürr hich Jesuu hamag, —¿K'ant'eeta päräu mag hñri k'fir naau hiek'a ñama? hajim hanaabá. Jägbarmua hirua ma dñi hñu habarm k'abahab; hidëu hi sii k'ajap'a sñubat hajim hanam. ⁷ Dau hap'lam k'lanndaman päräu pääch hee hich jág hoo wai wénarrajugui hajim hanam. Maagwai päächdëu nemdam deem k'osim haig päräu hamag deeuji hñai naabahab; pari ma chan päräu pääch hee hich mag ma hoo wai wénarrabaju. ⁸ Mag hñairau hichdëu k'firjuawai hajapcha simjöta habarbabab ma dñi. Mag ma pör hâr jágdeechoobarmua ma meebaadeewai hauk'ëraan harriju nawe ya hirua ma k'a p'uur sim k'abahab hajim hanam. ⁹ Magnaa, His mua chadcha päräg mag chiramgui hajim hanam: Mag hatag pawiajä durripierr Hëwandamau hõor peerdä haaujem hiek jaau wénarram dñi híchab mag hñairau ma dñi magbarmjä jaau k'aba jaauju. Mag, hooba harr k'lanaujä híchab hi hñigjeejugui hajim hanam.

*Judaau Jesú斯 pérpäitarr
(Mt 26:14-16; Lc 22:3-6)*

¹⁰ Mag p'adnaan chi pörnaanau Moiseeu Hëwandam hiek p'a pñatarr jawaag chi machnaan dñimua hich Jesú dak'äu wai ñam hee, hich dñi doce wénarrajerr heem hâb Judas Iscariote ha t'ññsierru p'adnaan chi pörk'a ñam k'lan dñi hiek'aan majim haajem, jág hichdëu hamag Jesú pär deeuji ha jawaag. ¹¹ Maimua mawia chadcha Judaau hamachig Jesú pär deeuji ha hñubaawai chi p'adnaan pörk'a ñam k'lan honeeu p'obäadewia chi Judaag p'atk'onpa deeuji hajierram hanaabá. Hichig mag p'atk'onpa deeuji habaawai chará hâba hi himeraa pär hauwia warre hamag hamach juu hee deeuji k'firjugpaita wai sñijim hanaabá.

*Jesú斯 hñäbmiecha hich k'apeen dñi t'ach k'ötarr
(Mt 26:17-29; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)*

¹² Pan levadura chuk'u wauwia warrpem p'iesta burruñam hedcha judionaanau nemk'oo jaram hit'ee ovejadam t'ðowia hedau k'ëubaadeewai k'oojem. Magua hich mag hedcha Jesú k'apeenau hirig, —¿Jampaita marau pa na p'iejäb wauwimaju haai ñama? hajierram hanam.

¹³ Mag hichig jéeubaawai hich k'apeen heem numí hich haig t'ññr'a hauwi päyaagpamua hamag, —Päär maar na Jerusalén p'obörog hëréubaadét hajim hanam. Nau päär ya p'obö hee paauk'abaimaawai päräu woun hâb döt'ür hee dö jöi harrum hooimajugui hajim hanam. Mag woun döt'ür dñi mam hoobaawai hi hñudee wëtwi, ¹⁴ hi dubbaimam deg dñi dubwia, chi dik'laag ma himeerba, "Maestroo päräg jéeupijim, ïjamta hí hich k'apeen dñi hâba nemk'oo jaram t'ach k'öju haai chir?" ha jéeubat hajim hanam. ¹⁵ Magbaawai mag

wounau pāar hāgt'aa warrwia dijā pōoma sīi wajapp'a jar sim pārag jaauju. Maigta p'iejāb wauwia sīi maar na wajap'a nem k'ir k'aug sīubat hajim hanam, mag hich k'apeen hichdēu pāiju k'ānnag.

¹⁶ Jesuu hamachig magbaawai, chadcha hi hipier Jerusalén p'öbörög hérēuwia hooimaawai, chadcha hamachig jaautarrjō hooimajierram hanaabá. Mag hoobaimaawai maig mag nemk'oo jaram ovejadam wai narr wauwia sīi hi baraata hoo naisijim haajem.

¹⁷ Mag hich na numí pāitarr haawai ya k'eeuraa haadēm hee, tagam k'ānn dāi barjim haajem, warm k'ānnau p'iejāb wau wai narr har. ¹⁸ Mag barbaimaawai t'ach t'ök'awia ya hāba mes gaai k'ō nāmuu Jesuu hamag. —Keena, mua warre pārag jaauk'imgui hajim hanam: Mā cha hiek'a chiram hiek'au maach k'apeer māig maach dāi hāba t'ach k'ō simuapai t'et'em k'ānnag mā par deejugui hajim hanam.

¹⁹ Jesuu hamachig mag hiek'abarm hūrwia warre hōk'irjuu naisijim hanaabá. Mag hōk'irjuu nāmuu hiek'au jūrram k'ānnau hirig jējēeu haajeejim hanam, chijāguata magju k'ap haag hawi. ²⁰ Māma par mag hichig jējēeu' amjā hamag chi t'ārjā jauba, sīi, —Pāach māg doce nām heem hāb mā k'ō chiram t'ēp hee hich panau sīk'ō sim wounauta mā k'aibag waujugui hajim hanam. ²¹ Mā dāi magbarmua Hemk'ooi Hiewaan Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaau simjō hich hag heyata hōbēbergmam. Māma jhēh, hapk'iitā chi mag mā pērpāi sim woun! Hante magju k'apnaa t'aababa harr hamuan hāucha hak'angui hajim hanam.

²² Maimua mag hiyāl t'ach k'ō nāmuu Jesuu pan juu hee hauwia, Hēwandamag hāu hajim hanaa k'ōreunaam hamag hārapāinaa, —Mag pan k'ōbat. Mā mā morougui hajim hanam.

²³ Maimua hich hagjō jarrdamjā juu hee hauwia, hag paar Hēwandamag hāu hajim hanaa, deeu hamag hārapāijim haajem. Magbaawai t'umaam k'ānnau hag heem dōjierram haajem. Mag hārapāiwia hich Jesuupai magjim hanam:

²⁴ —Jāg dōbarmān mā bagau, warrgarwe Hēwandamau hōor dāi hiek deeju haajerr. Māma māg hiek'an hiek hiiuriugui hajim hanam. Māg pāar hit'ee mā bag māg vinojō k'itām hārbarmuta Hēwandamau, hismua hatagan chadau pāar peerdu wēnarraju haai nām ha jaau simgui hajim hanam. ²⁵ Maimua, Mā warre pārag jaauk'imgui hajim hanam: Māg vino dōbārm haigmua mua chan tag dōba, hāba Hēwandamta t'umaam k'ānn Pōrk'a sīsim hedta deeu hag k'āyyajā hajapcharamta dōjugu hajim hanam.

*Jesuu jaauwai Pedroou bālrjā hi k'augbam haju jaautarr
(Mt 26:30-35; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38)*

²⁶ Jesús mag hich k'apeen dāi hāba mes gaai hiyāl t'ach k'ō naawia, meuk'aarjā Hēwandam hiek Salmos hanam gaaim hauwia, Olivo durrsīg hérēujim haajem. ²⁷ Mag wētwia mam pabaimaawai hich Jesuu hamag magjim hanam:

—Nau pāach t'umaam k'ānnau mā māch happai barplaju. Ḷāgwī mag chirā? Hich warrgarwe Hēwandam hi jaauumienau Hēwandam hiek p'ā plarr gaai hich mag haju ha siēwaima. Mag hamau p'ā plarr gaai jaauwai, Hēwandamau hādraraa chi nemchaain pap hōrag t'ōopiju ha sim, mā higwia. Mag mā t'ōopūyaag par hat'aawai pāar sīi nemchaainjō parhoob pāach papjā k'augba, chawag haaidāju ha p'ā simgui hajim hanam. ²⁸ Pari mag mā t'ōopāwiwjā deeu hiu p'iidāwia māchta pāar na magjui hajim hanam, Galileaag. Mamta deeu pāar dāi hoojugu hajim hanam hich k'apeenag.

²⁹ Jesuu mag hiek'abaawai Pedroou hirig magjim hanam:

—Mā k'apeenau pā hogdāwia chawag haaidātk'awiajā mā chan bālrjā pā haigmua chawag hogdābamgui hajim hanam.

³⁰ Pedroou hichig magbaawai Jesuu hirig. —Pā mag hiek'a chirab mama, cha mā hiek'a chiram hiek'au nau hāspajuag hāt'ārr biek numí bīeju nawe hōrau plachig jēebaawai pua biek t'ārjup mā k'augba chitām hajugui hajim hanam hichigcha.

³¹ Magbaa Pedroou jūrr hirig. —Pā t'ōbaimam haar t'ōimaju hawiajā mua chan pā k'a hogdābajugui hajim hanam.

Pedroou mag hijējēb k'aawai tagam k'ānnaujā hich hagiō, “Maraujā pā k'a hogdābaju” ha hiek'a naajim haajem.

*Nemjīrdō Getsemani hanam hee Jesús oraatarr
(Mt 26:36-46; Lc 22:39-46)*

³² Jesuu hich k'apeen hich dāi p'ē harrwia nemjīrdō Getsemani hanam hee barwia hamag. —Mā chum Hēwandamag jēwaan mamich, pāar māig nāisit hajim hanam tagam k'ānnag.

³³ Magpet hawi t'ārjuppa hich dāi p'ē harrjim haajem: Pedro, Santiago maimua Juan. Maimua hamach happai hap'ōbaadēm haig, Jesús nem hōk'irjuuga haadēmuu gaai machaaga haadējim haajem. ³⁴ Hich magbaadeewai hichdēu hamag magjim hanam:

—Mānn dēgölp gaai machgau hōk'irjuuga haadēm; hāba māch t'ōjuuta k'īrju chiramgui hajim hanam. Pāar māig nāisit, mama dauk'ana habat. Hoob k'āmiet hajim hanam hamag.

³⁵ Magpet hawi hichin hag hatgajärpa kanieu p'öbk'anaa, jēb gaai dagau dñrnaa, Hēwandumag jēeumamua hi gaaai machag hāwatpibaju hak'iin häu hak'am ha jēeumajim haajem. Magnaa, ³⁶—Tata, pñ hit'ee chan bñlrgjä p'it'urm nem chuk'um. Pua k'ös chiram k'ai mñ peerdñ hat'á hajim hanam, mñ dau hap'ññ haju nawe. Parag mua jēeu chiram, mamañ mñchdëu k'ösi chiramjö k'aba pachdëu k'ösimjöta habá mñ dñi ha jēeumajim haajem.

³⁷ Mag jēeu sñewi ham haig bñewi hoocheewai ham k'ái nñmta hoochëjim hanaabá. Magbaawai jürr Simonagta, —Pñan sñita k'ái chirabma. Pñ chan horadam hñbjä pöd dauk'anu haju k'abahab hajim hanam. ³⁸ Sii jág k'ái nñl haju k'ái Hēwandumagta jēeubat hajim hanaabá, dößatag hñdlar pñach t'ñ haupim hugua. Mua hooawai pñach hödiwan chadcha pñrau jēeum k'ösi durrumta pari dap'ökgauta pödba nñmgu hajim hanam.

³⁹ Mag hiek'a pñawi deeu ham haigmua petajim haajem. Maimua Hēwandumag hichdëu nacha jēeu sierrjö hich hag hiekpai hiek'amamua deeu jēeumajim haajem. ⁴⁰ Mag jēeu sii hawia deeu noon bñewajäh, hi k'apeen dap'ökgau pödjä dau hñeba, sii k'äidatlk'a t'ñmpta hoochëjim hanaabá. Mag dap'ökgau pödjä dau hñepiba t'ñnaawai Jesuu hamachig hiek'abaichémjä pöd hi hiek hñk'aju k'augba naajim hanam. ⁴¹ Mag biek t'ärjupam gaajjä hagt'a k'äidatlk'a t'ñmpta hoobaicheewaita deeu hamag, —¿Hagt'a pñar sii k'ái gaaita na? K'ägap nem pñabat hajim hanam. Pekau pñm sñsidam k'ññnag mñch chi Hemk'ooi Hiewaa pñr deeju hora pabaichëbab. ⁴² P'iidatlk'abat, maimua maach k'apeen haar wëttarrau hajim hanam. Ma hoomap'am k'ññnag mñ pñr deeju wounan ya dakpa hurumgui hajim hanam.

Jesús pñr harrtarr

(Mt 26:47-56; Lc 22:47-53; Jn 18:2-11)

⁴³ Jesús hagt'a mag hiek'a dñlñm hee, hich k'apeenpai mag doce narr heem hñb Judas hanamta hñor pochag hurajim hanam. Mag wëdurum k'ññnan hñaur k'ññn sii espaar juu panhap'a bñe t'ñnaawai tagam k'ññn sii pa dñjä bñe t'ñnaajim haajem. Mak'ññn p'adnaan chi pörk'a nñm k'ññnau Hēwandum hiek jawaag chi machnaanau tagam k'ññn jöoin chi pörnaan dñimua pñittari k'ññn hajim haajem. ⁴⁴ Mag chadcha hñor pochag bñewi ya chi Judaau hag nawe, “Nau mua mawia pñach dak'ir k'ññr hñl hat'amtä pñr hauwia hat'aadët” ha jaau wai sñerr haawai, ⁴⁵ chadcha hich dñi wññtrram k'ññn dak'ira hichdëu jaautarrjö Jesús dñi hñba dñlñuwimawia hirig, “Maestro, ¿jägpai chirá?” hanaa hi k'ññr hñl hat'ajim hanaabá.

⁴⁶ Magbarm bñrre chi soldaaunau Jesús p'ñr t'uur hauwia hi pñrp'öbaadëjim haajem.

⁴⁷ Mamä chi k'apeen hi dñi wññtrram k'ññnan hamach dak'ir mag hamach k'apeer pñrp'öbaadëm hoobaawai hñbmua hich espaar chi baindegam sñrr ha jéu haunaa waa p'adnaan t'umaam k'ññn pör hag chog kachta bis habarmñn hoort'u werbpñjim hanaabá. ⁴⁸ Mag hich pñrp'öbaadeewai Jesuu hamag, —¿Pñrau hooawai mñnn sii hñor nem jïgk'anaa hñor t'ñomiejöta chirab hajim hanam, jág pñrau sii mñ haig juu hee jierrnem panhappai bñeg hit'ee? ⁴⁹ Hág na hed hñepierr pñrag mua Haai hi jéeu dem deg Hēwandum hi jaaujewai bñlrgjä pñrau mñ pñr hauba harrta hñsta chadcha pñrau mñ pñr hajuu hed hajimgui hajim hanam. Pari pñrau mñ dñi magbarmñn, jään mñ higwia hich Hēwandum hiek p'ä sim gaaai jaau sim t'umaa hich hag hee hñbëërg mamk'irta chadcha magbarmgui hajim hanam hamag.

⁵⁰ Chi k'apeenau mag hamach dak'ir hamach Pör pñrp'öbaadëm hoobaawai tag hirigjä hooba, sii warag k'ap'ig p'öbaadëwia hich happai barpñajim hanaabá. ⁵¹ Mamä mag hamau hich happai hi werpñawia hat'aadëm hee, hñwan hñb sierrauta sii börrjöopai höpñrarna dñi hi hñudee maa hajim haajem. Mamä chi soldaaunau mag woun dñi mam hoo hat'aawai hi pñr hawaag hñk'á naajim hanam. ⁵² Pari mag hich gaaai pñrbacbee sii warag ham juu hee chi börrjö jénñ pñawi hich jág mor k'arr k'ap'igbaadëjim hanaabá.

Jesús judionaan Asamblea hee warrtarr

(Mt 26:57-68; Lc 22:54-55,63-71; Jn 18:12-14,19-24)

⁵³ Soldaaunau mag Jesús pñr hauwia hñb mag p'adnaan t'um t'ñnñam k'ññn pörk'a sim haar warrjierram haajem. Mag mam hi wai dubp'öbaadeewai haig pos haimajierram hanaabá: tagam k'ññn chi p'adnaan pörk'a nñm k'ññn, judionaan Asamblea heem chi pörnaan, maimua hagjö Moiseeu Hēwandum hiek p'ä pñarr jawaag chi machnaanpa t'um häba. ⁵⁴ Mag hi pñr hat'aadëm hñudee hñchab Pedroou sii warppaimua hoopäpñig mawia p'adnaan pör siejem hag di hñjärr dñi dubwi jupimajim haajem, guardianaan Haai hi jéeujem di t'ñajem k'ññn bigaau. Mag jupimawi hi hiek hñt huu t'ñnñam bigaau dñi chi guardianaanpa häba hñt k'ái hoo chirsijim haajem.

⁵⁵ Maagwai p'adnaan chi pörnaanau judionaan Asamblea heem k'ññn dñimua chi Jesuu nem wauba harrta sñuk'a hi gaaai t'ñpñju hñk'áaajeejim hanaabá, magñm gaaimua hi t'ñopäig. Mamä chadcha hirua bñlrgjä nem k'aigba wauba sñerr haawai ⁵⁶ parii hi k'aibag waupi jaau nñm k'ññnaujä sñuk'a nem hñgk'am k'ññchägau hamach hiekpai parhoob jaubaadëp'ñmjjä

pōd hi par hauba haajeejim haajem, mag hihābajā k'aba sīi haaip'ur nem jaaup'ōbaadēp haawai. ⁵⁷ Warm k'ānau mamagk'am hee, jūrr deuem k'ānn bājāau paauk'abaadēwi chi t'et'emnaanag hich k'īircha, ⁵⁸—Marau maachdēucha hi hiek'a sim hūurwain, hirua māg Haai hi jēeujem di hōrau da hēu hauba harrijā sīi t'um pogueupāiwia, hōor juajā higba, k'āai t'ārjuppaim hee deeu hēu dānllauju ha hiek'a sim hūrjimgui haajeejim hanaabā jūrram k'ānau.

⁵⁹ Mam̄ par jūrram k'ānau mamagk'amjā hihābajā deeba, sīi warag maadēujā k'augbata jaup'ōbaadējim hanām.

⁶⁰ Magbaa chi p'adnaan pōrōu sīi mag hōor pos t'ānām hee p'iid̄lbaadēwi Jesuu, —¿Pua ham hiek hūr chirā? ¿K'an jāgwi jāg pa hiek'amp'a sīi? hajim hanām. ¿Pua chadcha mag hiek'ajī wa hiek'abajī? Jaaubā hajim hanām.

⁶¹ Mam̄ magamjā Jesuu bālrjā jāljā haba, sīi warag k'īuu sīsijim hanaabā. Mag hich hiek hāk'āba habaawaita deeu chi p'adēu plāba jēeumamu hirig, —¿Pālta chadcha Hēwandam Hiewwa hichdēucha jar hauwi pāiju jaaujerrā? Marag jaaubā hajim hanām hirig.

⁶² Magbaa Jesuu, —Hēera, chadcha māllugui hajim hanām. Mag hatag pārau mā Hēwandam t'umaam k'ānn k'āajā jua t'eeeg hārpai sierram bigaau hi juachaar garcha jup chirāmjā hoowi hāgt'armua hedjā baug hee hurumjā pāach daúacha deeu mā hoobajup hajim hanām.

⁶³ Jesuu hich dak'īir mag hiek'abarm hūrbaawai chi p'adnaan pōrōu hich k'ajūa mor gaai jūa sierra sarr habarmān warre jēbpājim hanaabā, k'īir machgau. Magwia hich k'apeenag, —Keena, ¿k'an hatchata maadēu deuem k'ānnaa jaau nāmta hūrm hig nāma? hajim hanām.

⁶⁴ Ya hirua hich hiiucha jaau sīebahab hajim hanām. Pārau t'umaam k'ānau hi hiek'abarm hūrbaawai, chadcha hirua Hēwandam dau na k'aibga hiek'abarm. ¿Pārau māg woun dāi jāga haju k'īiru nā keena? hajim hanām hich k'apeenag.

Magbaawai t'umaam k'ānau hihāba, —Jāan hiekk'ōr pōm sīewai hichiita t'ōopāijugui hajierram haajem.

⁶⁵ Magp'ōbaadēwi hāaur k'ānau warag hi k'īir gaai hichōoujā t'unaa, putiujā hi dau p'āarjānaa, hi gaai mas waunaa, juajāu jāk'īidāchā deejeejim hanām. Magnaa hogt'om hirig, —¿K'āuita pā gaai mas deeji? Magan jaaubā haajeejim hanām.

Mag jūrram k'ānau hi mag wai naawai chi Haai hi jēeujem di t'āajem guardianaanaujā dāi hi k'īidāchā deejeejim haajem.

Pedroou bālrjā Jesús k'augba chitām ha hiek'atarr

(Mt 26:69-75; Lc 22:56-62; Jn 18:15-18,25-29)

⁶⁶ Mam hierri Jesús dāi mamag k'aawai Pedro hiek hi di hūjārr chirajim haajem, daau-gājār. Maig hi chirāmta hi haig hāli hāl bēejim haajem, p'adnaan t'umaam k'ānn pōrk'a sim hag chog. ⁶⁷ Mag hālirau Pedro hōt k'āai sim hoobaicheewai hi k'īir heerpa wai dānlla hawia hirig, —Pājā hīchab Jesús Nazaretpierr dāi nārraajem k'abahab hajim hanām.

⁶⁸ Hichig magbaawai hi hiek hirua, —Mā k'abam, mua k'augbam pua k'aita jaau sim k'ai ha chirajim hanām.

Magwia warag dawag mawia puertdi daaugaljām haar hi hoot'ēu chiirbaimamta, hāt'ārrta kekerkee haadējim haajem. ⁶⁹ Maimua deeu hūmaai chi hālirau hichdēu hi hoobaawai haig hōor t'ānarr k'ānnag, —Chamāg woun chadcha Jesús dāi nārraajerr k'abahab hajim hanām.

⁷⁰ Mag, biek numiim gaaijā Pedroou hirua magam Jesús k'augba chitām hajim hanām. Mam̄ hag k'ur nālpai hawia deeu hūwaii haig narr k'ānau, —Chadcha pāan hīchab Jesús k'aperau. Pā Galileapierr k'abahab hajim hanām. Maguata pā hiek a sim hūurwaijā pā hiek gaai merag chuk'u sīsim k'ap'ōbaadējim hanām hirig jūrram k'ānau.

⁷¹ Pari hichig mag nāla paawai Pedro hiek warag hirua chi Jesús hīgwia, —Chadcha mua magam woun k'augab chitāmta mārlāg mag naab. Mā sēuk'a chirām k'ai, Hēwandamau mā gaai jua k'ābaa deedu haa simgui ha chirajim hanaabā.

⁷² Pedroou mag hirua chan bālrjā Jesús k'augba chitām ha hiek'abarm hee, deeu hūmaai chi hāt'ārrta kekerkee hajim hanaabā. Mag hāt'ārr biek numi bie dichdimaawaita Pedroou warre Jesuu hichig hiek'amatarr k'īir heyaya haadējim hanām, "Hāt'ārr biek numi bieju nawe pua biek t'ārjup hōrag bālrjā mā k'augba chitām ha hiek'ajū" hichig Jesuu jāautarr. Hichig magtarr t'umaa k'īirju hat'aawaita warre hōk'īirjug machag haadēmu hicharaucha hō jāsehne bie chirāl hajim hanaabā.

15

Jesús Pilatohaar harrtarr

(Mt 27:1-2,11-14; Lc 23:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Maimua hag hāspau hedp'erre t'um chi t'et'emnaan hābam haig podpajierram haajem, k'īirjug jarwi Pilatohaar paawai Jesús k'aibag waupiju jaau k'ap'ā jawaag. Maig naajim

haajem: p'adnaan chi pörk'a nám k'lan, Moiseeu Héwandam hiek p'a paarr jawaag chi machnaan, judionaan heem jöoin chi t'errnaan maimua tagam k'lan hagiö chi Asamblea heem k'lanp'a t'lanajim haajem. Mak'lanauta hamach t'umaam k'lanau Jesús jua ják'anaa Pilato haar harrjierram hanaabá.² Mag hich haar wai barbaimaawai Pilatoou hich Jesuug —¿Chadcha plata judionaan Rei? ha jéeuim hanam.

Magbaawai Jesuu hirig, —Pua k'abá k'ap'a jaaubapäim hajim hanam.

³ Mag warag chi p'adnaan pörk'a nám k'lanau hich k'ircha hiek pöm hamachdëu jaaum haig sëuk'a hiek'amattar higwia⁴ deeu húmaai Pilatoou hirig, —¿K'an jägwi pa hiek'amap'amjö si? hajim hanam. ¿Pua húrbahab, júrram k'lanau plach k'ircha plach k'aibag waipi jaau nám?

⁵ Mamá parii Pilatoou hichig mag jéeu hahauk'amjä sii warag k'luu habaawai hich hödegpai, "Wounaan mág hoohba chitam" hajim hanam.

Warre Jesús t'óopi jaautarr

(Mt 27:15-31; Lc 23:13-25; Jn 18:38-19:6)

⁶ Pilatoou hag nawejá añopierri mag p'iesta Pascua hanam burrwai presonaan heem háb parhoobam chi p'óbörpienau jéebarm höbeerpääiejim. ⁷ Maajgerr haawai hich mag jaar woun háb Barrabás hanamta deeum k'lan dái cárcel deg preso siejim, hichdëu gobierno dái hőor meeuk'apiwu hag meeuk'aa hee hőor t'otarr gaaimua. ⁸ Mag nemk'oopierr preso háb sii höbeerpääijerr haawai chi p'óbörpien hábam haig biirdawia hag na Pilatoou hichdëu haajerrjö preso háb höbeerpämkk'ir hirig jajaau haajeejm hanam. ⁹ Hichig magbaawaita Pilatoou hamag, —¿Párau judionaan Rey Jesuuta mág höbeerpäipí na? ha jéeuim hanaabá júrr hamag.

¹⁰ Hirua mag Jesuuta höbeerpäim k'osi síerran, p'adnaan chi pörk'a nám k'lanau sii hamachdëu Jesuu nem wau narrrijo pöd nem waubam gaaimua hiekk'ör wau nám hiek'auta mag hi par dee wai nám k'ap'a sierr haawaita mag hiek'ajim haajem. ¹¹ ¡Hih! Mamá Pilatoou mag hiek'abaawai chará chi p'adnaan pörk'a nám k'lanau sii warag hőor wawik'a t'lanuujim hanam, t'umaam k'lanau hábä Barrabaata sii hich jäg weeupäipi jajaau hamk'ir.

¹² Mag Barrabaata sii höbeerpäipim k'ochk'a nám húrbaawai deeu Pilatoou, —¿Mag judionaan Rey hanam dái mua jägajuma? hajim hanam.

¹³ Magbaawai warag serereuk'amua Jesús warre pakuls gaaita meerp'epi jajaau haajeejm hanaabá.

¹⁴ Magbaa júrr Pilatoou hamag, —¿Pari k'an nemta hirua k'aigba waujíma hajim hanam, párära mag warre hi t'óopi jaau nám?

Mamá hirua magbaawai chará warag hich mag pakuls gaaita meerp'epi jajaau haajeejm hanam. ¹⁵ Mag warag serereuk'amjä plaba haawai, hőor pöm mag t'lanam júrr hich díita meeuk'am hugua, chadcha ham hipierr Barrabaata weeupäipi jaaujim hanaabá. Maimua chi Jesús júrr wapi jaunaan pakuls gaai meerp'epäimk'ir warre hamach juu hee deepäijim haajem.

¹⁶ Magbaawai chi soldaaunau Pilato siejem hag di hújärr chi Jesús warrwia soldaaun t'um hábam haig t'ärk'a haujierram haajem. ¹⁷ Mag warnnaa, hirig k'ajúa k'ichp'ë k'ir júapinaa, hich hagiö miu dën wérjuch p'laat'waunaa, pör gaai pörsirk'a júapipäijerram haajem. ¹⁸ Mag júapipäinaa juuu hogt'om chi soldaaunaupai hi wau hiek'amamua, —¿Jägpai chir'judionaan Rey? haajeejm hanam.

¹⁹ Mag wai námua hi pörchajá paau wanaa, k'irchajá hichööu t'unaa, sii hi wau nám hiek'au hi k'irp'eejä kanieu p'ölk'ak'a haajeejm hanam, hamach rey hanamua.

²⁰ Mag hi dau hap'laa wau wai náa hawia, hamachdëu hirig k'ajúa k'ichp'ë k'ir júapitarr deeu hēer hauwia, hich k'ajúa chaardamta deeu júapipäinaa, pakuls gaai meerp'epäain hat'aadéjierram haajem.

Jesús pakuls gaai meerp'epäitarr

(Mt 27:32-44; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹ Mag Jesús pakuls gaai meerp'epäain harrum hee, ham k'irp'ee woun háb Simón hanam hich p'idaq heemua hich diig hurajim haajem. Mag woun Cirenepierr hajim haajem, Alejandro dái Rufo hanam ham haai. Chi soldaaunau mag Simón hoobaawai júrr hajué hirigta Jesuu pakuls harrmaa hatarr harrpijerram haajem.

²² Mag hérëu p'öbaadëwi buchagdam Gólgota hanamag harrjierram haajem. Maach meúan mag Gólgota hanamán Pörpá Durrsá ha simau. ²³ Maig Jesuug vino mirra hee waauréu sim döpiku hék'ajierram hanaabá, k'aparr haadëmuu gaai máchag t'lanam hawatamk'ir. Mamá Jesuu bálrjä döbajim haajem. ²⁴ Mag dee námjä döba habaawai hich mag pakuls gaai meerp'epäijerram hanaabá. Mag meerp'epäiwia, k'aiuta hi k'ajúa wai

sīsiju k'ai hawi, chi soldaaunau hi k'ajūa jūajerr hār p'atk'on bar jemk'a nāmuua hamachpierr hagdaujō gan haumajierram haajem.

²⁵ Mag hamau hi pakuls gaai meerp'ēpääawai ya hedau p'err garm las nueve t'ānaajim haajem. ²⁶ Mag hi meerp'ē wai narr pakuls gaai hi pör hār hēsapdau p'ā sīejim hanaabá. Mam̄ mag nem k'aigbam wautarr jaauju chuk'u harr haawai sīi "Judionaan Rey" ha p'ā sīejim. ²⁷ Mag hi meerp'ēbapxim dxi hīchab hagjō nem jīgk'ajem k'ānnum numí hamach k'ik'īetdō hi bigaau pakuls gaai meerp'ēgk'apäijierram haajem: hāb hi juachaar gar, maagwai hābab'ai hi juawē gar. ²⁸ Mag nām haiguin warrgarwe Hēwandam hi jaauemienau p'ā plarr gaai, "Chi k'aigbam k'ānna jār wai naaju" ha hiek'atarrjā t'um chadcha hag heyaata höber sim.]

²⁹ Mag hi pakuls gaai meerp'ē wai nām haig dich nām k'ānna jāh i wau nām hiek'au hirig heerpanaa, hāip'āligr'ālrrnaa, "Wa jāgam k'abá, puan mag Haai hi jēeujem dijā t'um pogueuprīnaa deeu k'āai t'ārjuppaaim hee hēu dālāluju haajerrta, ³⁰jāg pua wir haig p'chpai peerdā hauwia jāg pakuls gaaimua heeg hālrbabáma" haajeejim hanām, dich nām k'ānna.

³¹ Sīi dīch nām k'ānna jāh hirig mag hiek'au hērē dich t'ānaawai hich hagjō p'adnaan chi pōrānaanaujā Moiseeu Hēwandam hiek p'ā plarr jawaag chi machnaan dāimua hamach hee wir haigpai, "Bigaaum k'ānanan peerdā hautarra tūr wir haig hichpai chan pōd peerdā hauba sim" ha hiek'au naajim hanaabá, hi waauwai. ³² Magnaa hichigcha hiek'amamua, —Israelam Rey, ¿pach k'abá hōor peerdā haumk'īir Hēwandamau pāitarr? Magan pakuls gaaimua heeg hālrbabaad hanaajim haajem. Pā chadcha maar dak'īir heeg hālrbamān, maach daúacha hoobaawai marau pā hiek hōk'aju hanaajim hanām hirig.

Hich dāicha mag hāba hōor numí hagjō pakuls gaai narr k'ānna jāh hirig hiek'au k'aigba hiek'au naajim haajem.

Jesús meetarr

(Mt 27:45-56; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30)

³³ Hich mag hed hedausie t'ālām hee dēgölp hedau k'ībaadēm habarmān sīi warre hedaramjöta jōsijim hanaabá. Mag k'ī t'ānna hawia hedau p'ālibaajēr las tres naata deeu hedau haardābaadējim haajem. ³⁴ Hich mag hedau k'ībaadēm hee Jesuu t'et hāa ha k'itawia, "Eloi, Eloi, ¿lema sabactan?" hajim hanām. Mag sim haig maach meudān: "Aay Hēwandam, ¿k'ant'eeta pua mā mag dau hap'āl chirālmjā mārlag hoobamjō haadēmā?" ha simu. ³⁵ Magbaawai haig hōor narr k'ānna Jesuu mag hiek'abarm hūrbaawai tūr hamach k'apeenag, —Keena, pāadē hūrbat. Maguan warrgarm Hēwandam hi jaauemie Elías k'ararrta hich haig t'ār simwai hajierram haajem.

³⁶ Magbaawai hābmua k'ap'igbaadēwia, putjō hūhūpp'ē k'itām gaai vino hadchuchuhu simta dorrdānaa haibēewi, pa gaai bālrrnaa, hi hi haig hāa haujim haajem, hag gaaim bereu dōmk'īir. Magnaa hichdēupai warm k'ānna, —Jāgnaan chad hidēu sīi hootarraugui hajim hanām, daau chadcha Eliaau bēewi hi heeg jiirbap'āchichēju.

³⁷ Pari mag nām hee deeu Jesuu t'et hāa ha k'itawia warre chaaupabaadējim hanaabá.

³⁸ Magbarm bārre hīchab Haai hi jēeujem deg hierr dijā garcha put nem parrg sim hēu wējorrta sīi hāgīt'aamua heeg sārr habarmān warre jārrcha t'oop'em numí jījirat jōsijim hanām. ³⁹ Mag Jesū häa hawia meebaaradēm hoobaawai chi soldaaun ham capitán chi Jesú jiir wējōm k'īrp'ee hoo dānarrau, —Chadchata jāgan mag wounan Hēwandam Hiewaaugui hajim hanaabá.

⁴⁰ Maig hīchab hālinjā naajim haajem. Mak'ān hālinau sīi warppaimua heerpādurruu hajim hanām. Chi maig narr k'ānna, María Magdalena hajim haajem, hāb hagjō María ha t'ār sīerrpa. Mag María Santiago hād hanaa hīchab José hād hajim haajem. Maig deeum hālā Salomé hanām dāi sīejim haajem. ⁴¹ Hich mak'ān hālinauta hi Galilea hee nārraawaijā hi dāi wēnarrāmuu hirua nemdam hīgwaijā t'umaa hirig hau dedee haajeejim haajem. Maagjerr haawai Jerusalenagjā hi dāi bēewia dāi haig naajim hanaabá. Pari mak'ān happajā k'aba, mag tag hālin k'apan ham dāi bēetarr k'ānna hīchab haig naajim haajem.

Jesús hauk'ētarr

(Mt 27:57-61; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁴² Hamau mag hi dau hap'āl wai k'ēumaa harran sīi nem t'um k'īir k'aug sīujem hed hajim, juu hāi k'eeujem noram. ⁴³ Mag ya k'eeuraa haadēm hee, woun hāb judionaan Asamblea heem José Arimateapirr majim haajem, Pilato haar. Mag woun hīchab chi t'et'em hajim hanaabá. Mag wounaujā hīchab Hēwandamau maach peerdā haumk'īir rājju jaaujerr bēewia hanālmta nālajejjim haajem. Hich mag wounauta Pilato haar mawia ⁴⁴ hirig jēeujim haajem, chi meemdam harrwi hauk'ēaan maag. Mag Jesū meebaaradēm ha hūrbaawai Pilato warre jāgderra haadējim hanām, hirua k'īirjuawain Jesū meebara hag'ta hiiu sīejū haai simta mag meebaaradēm ha hūrbaawai. Magbaa Pilatoou chi capitán mag dāi meerp'ē nām haar sierrjā t'ārpājim haajem, magag k'ap jēeu hoog. ⁴⁵ Maimua chi capitán bēewia chadcha

meebaadēm ha jaubaawai Pilatoou Joseeg harrmk'ir jaaujim haajem. ⁴⁶ Magbaawai Joseeu dīsdam pēr hauwia, mawia, mag Jesūs chi meeemdām pakuls gaaim heeg jiir haunaa hagua hajap'a p'rēupājjim haajem. Magnaa hag nawe jēbdi durrbā k'ōpag hee chi k'ōrm sierr hee hauk'ērwia chi jēbdi hi hee hajap'a mok pōr pōm simua joot'Λ p'ajim haajem. ⁴⁷ Mag chi binaandam jēbdeg hauk'ērbarm hllin numiim k'λnau warppaimua hoo naajim haajem. Mak'λn hllin hāb María Magdalena hajim hanām, maimua hābk'ai José hād hagjō María ha t'λrjerr hajim haajem.

16

*Jesús hiiu p'iidātarr
(Mt 28:1-10; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)*

¹ Mag t'umaam k'λn juu hāi k'eeujem hed k'ēubaadeewai María Magdalena, hābak'ai María Santiago hād maimua Salomé dāi hamach t'ārjupam k'λnau jāgdee pērk'a sūjierram haajem, hagua Jesús k'a p'uraan maag. ² Maimua hag noram domighed hāspa hēebaadeewai hedaup'erre hōor mor dawaa haadēm hee, hi hauk'ērtarr jēbdi haar hoon wētierram haajem, mag jāgdeeui hi k'a p'uraag. ³ Mag wētwi hamach happai k'λd hee, —Keena ḡk'aíuta chi jēbdi hālām mok maachig chawag p'rēu deejuita mag wētūma? ha hiyā wēnrajim haajem.

⁴ Mama mag hiyā wētmamaa barimanaa hooimaawai, chi jēbdi hi hee mok pōr pōm simua joot'Λ sierr jūr chawag p'rēupāi t'λnām hooimajierram hanaabā. ⁵ Magbaawai warag hierr dubwi hooimaa, woun hāb hēwanāa k'itāmta sīi k'ajūa bāpp'ā k'ajūa bā het'err jūa simta mag jēbdeg juachaar gar jup hoo sim hooimajierram haajem. Hamachdēu mag hoobaawai warre jāp'ierr p'ōbaadējim haajem. ⁶ Mag hllin jāp'ierr p'ōbaadēm hoowi chi woun k'ajūa bāpp'ā jūa sierruhamag, —Hoob jāp'iermiet hajim hanām. Mua k'ap'Λ chirām, pārau Jesús Nazaretpierr har pakuls gaai meerp'ē t'ōtarraa jār wēnrajram. Pari hi maig k'aba sīebah hajim hanām, ya huu p'iidāwi petarr haawai. Pāadē hoobat hi hauk'ērtarr hee sīi k'ādu parii singui hajim hanām. ⁷ Maimua hamag, Hērēubaadēwi hi k'apeen tagam k'λnagjā jaauwi Pedroogjā jaaubat hajim hanām: "Hichin ya pāar nawe Galileaag petam. Nau jamta hi hooimaju" ha jaaubat hajim hanām, hichdēu hamachigcha hag nawe jaautarrjō.

⁸ Hamachig magbaawai jāp'ierr nām hiek'au bā duui durrumta heerpamjō dawag hōberdātk'awi k'ap'ig p'ōbaadējim haajem. Maimua chi Jesús k'apeen haar bardātk'aimaawaijā, hag'ta jāp'ierr narr haawai, bālrjā hiwiir hābam k'λnagjā jaaubajierram haajem.

*Jesuu María Magdalenaag hich hoopitarr
(Jn 20:11-18)*

⁹ Maimua mag domighed hāspauu Jesúus hiiu p'iidāwia María Magdalenaagta nacha hich hoopijim haajem, hi haig hōberchēwia. Hich mag hāi mor heem hajim haajem, hag nawe hich Jesuu mepeen k'aibgam k'λn siete dau daau jark'λaipāittar. ¹⁰ Hichdēu mag hoobaawai chi Jesúus dāi wēnraajerr k'λn gaai machgau bīe durrum haar mawia hamag jaauwimajim hanaabā. ¹¹ Mama mag hamachig hich daūcha Jesúus hiiu p'iidāwi nem monā nārrām hoojim ha jajaauk'amjā hi hiek hāk'abajierram haajem.

*Jesús hōor numi k'λd hee wētmarr k'λn haig hōberchētarr
(Lc 24:13-35)*

¹² Magtarr k'ur deeu hūwaii deeeum k'ir t'egnaa hich k'apeen numi p'ōbōr heemua k'λd ma sim hee wētmarr k'λnagjā hich hoopijim haajem. ¹³ Mag hamachig hich hoopibaawai mak'λnaujā hagjō deeu hewag wētwi hich hagjō chi hi dāicha hogdāba wēnraajerr k'λnag jaauwimajierram haajem. Pari mak'λn hiekjā bālrjā hāk'abajim hanaabā.

*Jesuu hich k'apeen once narr haig bēewia hich hoopitarr
(Mt 28:16-20; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)*

¹⁴ Maimua hābmiecharām gaai paawai Jesuu hich k'apeen once hābam haig t'ach k'ō narr haig bēewia hich hoopijim haajem. Maimua hiyāmama hag mēurrau sūjim hanaabā. Mag mēurrau sūtarran, maan hich hiiu p'iidāwi narrām hootarr k'λnau jaau nāmājā hamach jāg t'eeagau bālrjā hāk'aba harr gaaimuata mag mēurrau sūjim haajem. ¹⁵ Maimua hich Jesuu magjim hanām hamag:

—Jāimua hērē p'ōbaadēwi Hēwandamau hōor peerdā haaujem hiekta durrierram magwe t'umaam k'λnag jaaupetat hajim hanām. ¹⁶ Chi mā hiek hāk'awi hich pōr choopi sim k'λ hāu peerdāju. Mam' chi mā hiek jauu nām hūr simjā hāk'aba sim chan Hēwandamau hi peerdā hauba warag hi hisegpājjugui hajim hanām. ¹⁷ Chi mā hiek t'āraucha hāk'a nām k'λnau māchdēu haajerrjō, mua māch juapá deebarma hōor mor heem mepeerjā hōbeerpi jaaubaawai chadcha dau daau hōbeerpāmajugui hajim hanām. Magnaa hīchab deeu meu hich meu k'abamta hag nawe hiek'āajerrjō hiek'aju. ¹⁸ Nemk'ōr benen

paraam gaai juau p^lrbaawai k'aak'iinjā b^llrjā chig habaju. Hōor t'ōojem pak'ēr k'āijā hōrau dōpīpāiwiajā b^llrjā chig habaju; mag n^lm dāi hīchab hōor mor masim k'^lan kōit Hēwandamag jēeunaa ham gaai juadamau p^lrbarmuapai monaaupāimaju ha jaaujim haajem. Mua pārag mag nem waupi chir^lm^ln, mag pāachdēu wau n^lm gaaimua hōraujā m^l hiekta pārau jaau n^lm k'ap hamk'raugui hajim haajem.

Jesús hāgt'ar matarr

(Lc 24:50-53)

¹⁹ Jesuu hich b^l hogd^lba haajerr k'^lanag mag jaau haapabaadeewai hich Hēwandamaucha maach Pōr Jesús hich haar haujim hanaabá, hāgt'ar. Mag Jesús hāgt'ar pabaimaawai warre hich Hēwandam bigaau hi juachaar garta jupimajim haajem, hag nawe hichdēu hamag jaaujerrjō. ²⁰ Magbaawai hi k'apeenau wētwi chadcha hamachig jaautarrjō durrpierram mágwe maach peerd^lajem hiek hōrag jaau wēn^lrrajim haajem. Mag hamau jaau wēn^lrrampierr hīchab hich Jesuu ham juag hoojeejim hanaabá, hag na hōrau hooba haajem nempa hamag waupi sim gaaimua. Mag^lm gaaimuata hōrau chadcha k'ap'^l haajeejim haajem, hamau hi hiekta jaau n^lm.]

SAN LUCAS

Maach peerd^λ haaujem Jesucristo higwia jöoi Lucaau p'ā p^λatarr

Chi p'ātarr. Mag maach peerd^λajem hiek Jesuu jaaut'urtarr jöoi Lucaauta p'ājim haajem. Hich Lucas médico hajim haajem (Col. 4:14); hiruajā hīchab hichdēu hooba harrta jaau sim. Hi hiek hirua p'āju nawejā hōrau p'āajejjim haajem mag maach peerd^λajem hiek Jesuu jaau narrarr. Mam^λ sīi parhoob p'āmaugau k'ieb hi t'abatarr nawe k'ogreu jārmamua hi t'ōtarr haarcha k'ap'λ haadeeta hirua p'ābaadējim hanaabá (1:1-4).

Chijā k'^λan hat'eeta p'ājī. Doctor Lucas chan warm k'^λanpjö judío k'abajim; hiin maachjö sīi parhoobam hajim. Magua hirua mag p'ātarrijā judionaan hat'ee k'aba, hich meeun griegonaan hat'eeta p'ājim: jāga judionaan k'aba hawiajā Hēwandamau t'umaam k'^λanta peerd^λ hauju haai sī; jāga dau hap'^λ k'it'ēe hawiajā hū mag Hēwandamau hōor peerd^λ haaujem han^λam hiek hūrju haai n^λ; maimua jāga dau k'isum k'^λanau, bā wēd^λ wēd^λam k'^λanau, p'eu maadēu mor higmap'am k'^λanau, kach k'isum k'^λanau, hajapcharan hich Hēwandamau k'ōsi simjō t'umaam k'^λanauta hūrwi hāk'aju haai n^λam ha k'ap hamk'^λtira p'ājim (7:22).

K'an jawaag hajī. Mag Cristo bēewi judío k'abam k'^λanpata jāraan bēetarr haawai haata chadcha hārcha Lucaau hīgk'a sim. Maguata Mateou Juan dāimua Jesús sīi hārcha judionaan hat'eeta bēejim han^λam hee, Lucaau hoowai judionaan k'abam k'^λan peerd^λ hawaagpata Jesús bēejim. Hajapcharan maach t'umaam k'^λan peerd^λ haum k'ōchgau bēetarr k'ap hamk'^λtira hirua mag libro p'ājim. Maguata hoowai, chadcha parhoobam k'^λan dai hirua nem waumatarrta dawaa hoopí sim, judionaan k'abam dāipa (4:18,22-27,43; 5:29-32; 7:1-17,34-50; 8:27-39; 10:25-37; 14:12-24; 15:1-32; 17:11-19; 20:9-18; 24:47).

Salud

¹ Teófilo, k'apeer wājāu:

Mag hēsap gaai murua p^λrag jawaagpam Jesuu hōrag hiek'amatarr dāi hirua nem waumatarrpa hāba. Pua k'ap'λ sim, jūrram k'^λanau hich mag hiekpai p'ā hēk' a n^λam warperm hirua nem waubaaderr haarmua hirua nem jaumatarrpa. Maadēu k'ap'λ n^λam, magam t'um chadcha hajim. Maagwai hōraujā t'um hich hag hiekpai maach hee k'ak'apdō wējōm, ² har warrcha hirua nem waubaaderr hamach daūacha hootarrra hōrag jaaujerr k'^λanau maachigjā jaautarrjō. ³ Maguata muajā hīchab p'āju k'^λirjubaadējim, pa hat'ee. Mam^λ mag p'āju nawe, sīi aña k'apan hi dāi hāba wēn^λrraajerr k'^λan dāi k'āar haarmua k'ieb hō n^λam haar estudie chir^λam hawia hīsta p^λrag p'ā deep^λi chir^λam jöoi Teófilo. ⁴ Mag murua p^λrag p'ā deep^λi chir^λam, pachdēu t'ārbaawai Jesús higwia hōrau jaau n^λam pua hūrjeman chadcharan hiek'au ha k'ap hamk'^λrau.

Juan t'aabaju jaautarr

⁵ Murua p^λrag jaauum hig chir^λam n^λagau:

Herodes Judea durr reik'a sim jaar hīchab sīejim haajem p'ad Zacarías ha t'ār sim, judionaan heem. Mag Zacarías warrgar p'ad Abías k'ak'itarr dāi hāba p'adnaan p'idk'aajerr k'^λan chaain hewagam k'^λan dēn harr haawai hīchab Abianaan hajim haajem. Chi Zacarías hālī Elizabed ha t'ār sīejim haajem. Majā hīchab warrgar p'ad Aarón ha t'^λaljerr hag chaain hewagam k'^λan k' a hajim hanaabá. ⁶ Hich mag jöoi Zacarias han^λam hich hālī dāi Hēwandam dak'^λir hajap'a wēn^λrraajeejim haajem, hi hipierraa. Mag gaaimua hābmajā ham hēugar hiek chigaapai hiek'aba haajejjim han^λam. ⁷ Mam^λ mag wēn^λrraajmjā chi hālī bāljārjā chaai hooba k'itarr haawai chaai hābjā chuk'u naajim haajem. Mag chaajjā chuk'u n^λamta ya hamach numwe jōoiraa k'it'ēe hajim han^λam.

⁸⁻⁹ Mag n^λam hee jūrr Abianaanta Hēwandamag jēeujem deg p'idk'aju seman harr haawai mag jöoi Zacarías han^λamta hag deg p'idk'a sīejim haajem, hich k'apeen hich dāi hāba p'idk'aajerr k'^λanpa, warm k'^λanaujā seranpierr hich mag p'idk'a diiichjerrjō. Mam^λ mag p'adnaan k'apan t'^λanajerr haawai hed hēepierr hāb jār hauwia Hēwandam hat'eem incienso p'aan duubjeejjim han^λam. Hamach warrgarwejā hich maagjerr haawai mag hedjā mag n^λamua jöoi Zacarías t'^λarta hōbērjim haajem, mag incienso p'aag. ¹⁰ Mag hich t'^λarta hōbērtarr haawai hierr Hēwandamag incienso p'aajem hag nasād wau k'^λerām haar simich, daaugaljār hamach biird^λajem haigpaita sīi hōor pōm Hēwandamag jēeujem k'odt'anaajim haajem. ¹¹ Mag hī hag'ta hierr Hēwandamag jēeujem hee, Hēwandam chogta hāgt'armua bēewihi k'^λirp'^{ee} dān^λlubaichjējim han^λam, chi incienso p'aajem hag nasād wau sim bigaau juachaar gar. ¹² Zacariaau mag hoo hat'aawai k'^λir hēu hawia warag jöoi k'a duuibaadējim haajem, jāp'ierr n^λam hiek'au. ¹³ Mam^λ magbaawai chi Hēwandam chogau hirig, —Zacarías, hoob jāp'ierram

hajim hanam. Pua Hēwandamag jēeu chitla haajerr hīsta hirua pa hiek hāk'abarm: Pa halil Elizabed bi hee pawia pārlag chaai hoo deejugui hajim hanam. Mag chaai t'aaba k'errsiewai pua hi t'ārdam Juan ha t'ārjugui hajim hanam. ¹⁴ Magbaawain chadau pa honee chirsiju. Mag nām dāi hīchab hōor pōm honee hajurau, hi t'aababarm habarm hamachdēu hūr hat'aawai. ¹⁵ Mag chaairau bi heewe Hēwandam Hak'aar hich gaai p'ēs wai k'itajugui hajim hanam. Mag chaairau hich herraawe vinojā dōba, ni nag deeum k'īli hawia k'āijā bālrājā hich hi hee hauba hich mag k'itajugui hajim hanam. ¹⁶ Mag chaai jōoipawia Hēwandam hiek jaabaadeewita israelnaan k'apaana hāsiae hamach mor k'īriuwia deeu heeupemjō maach Pör Hēwandam hiek hāk'ajurau, warrgar hamach jōoinau hāk'aajerrjō ha jaaumajim haajem. ¹⁷ Hi gaaimuata hōor hee Hēwandamau hich jua t'eeq hoopijugui hajim hanam, warrgar hich hi jaaumie Elías k'ak'itarr dāi haajerrjō. Hirua Hēwandam hi jaau nārram hūrwia, jōoin hamach chaain dāi k'ajap k'aba wēnraaajerr k'āllnjā k'ōinaa wēnraatranaa hīchab hi hiek hūrmap'a haajerr k'āllnaujā hamach jōoin warrgarm k'āan dēnjō hi hipieraa haju, maagwai Hēwandamau mag ham Pör'aju pāaiwajā hamach t'āraucha k'ōsi hi hiek hūrmk'īir ha jaauchējim haajem chi Hēwandam chogau.

¹⁸ Magbaawai jōoi Zacariaau, —Mama, jāgā magbarju? hajim hanam, chi Hēwandam chogag. Ya mag māl jōoiraa chiram, maimua māl haliljā hīchab hūanaa k'itamta jāgā mag chaai hoobarju? hajim hanam.

¹⁹ Magbaa jūrr chi Hēwandam chogau hirig, —Zacarías, māl Gabriel ha t'ārjemgui hajim hanam. Mactha Hēwandam garcha hi bālk'ārr p'idl'k'aajem. Hichdēu māl pāwiata pa haig māl bēejimgui hajim hanam, cha māchdēu hiek jaaau chiram jawaan. ²⁰ Mama, mag murua pāchig jaaau chiram pāchdēu hāk'aba habarm gaaimua, pa meu meraa chirsijugui hajim hanam, bālrājā hiek'aba. Maimua ya chi chaai hat'am hedta deeu pa hiek heerd'jugui hajim hanam. Murua pārlag mag jaaau chiram, chadcha t'um māchdēu cha jaaau chiramjō haju ha jaaumajim haajem, chi Hēwandam chog hāgt'armua bēetarrau.

²¹ Magāmich daaungajār hōor pōm Hēwandamag jēeuwai pos t'ānarr k'āllnau hi nāl nāmuia jūrr hamach k'apeenag, —Keena, jāgā habarmta mag jōoi Zacarías jāg da hōberchēbāma? hanaajim hanaabā.

²² Mama, mag nām hee hōbercheewajā pōd hōrag hiek'aba, hiek'am hig nāmjā sīi juaupaita jaaaujā haajem hanam, pōd hiek hōberba haawai. Magbarm haigta k'augaa hap'ōbaadējim hanaabā, Hēwandamau k'āijā dau daau hirig hiek'achēwita mag sīsim.

Maigmua hatag hich mag jōoi meu meraa k'errsijim hanaabā. ²³ Maimua hich p'idl'k'a sīerr seman t'um hōber hēebaadeewai hich diig petajim haajem. ²⁴ Maimua mag chi Hēwandam chogau jaaut'urtarr k'ur chadcha jōpcha Elizabed bi heepajim hanaabā. Mag hich jōorbaadeewai dawajā hōberba, cinco meses sīi degpai sīejim hanam. ²⁵ Mag degpai simua, “Maach pör Hēwandamauta mānn heeg hoobarmgui” haajeejim hanam. “Chaai chuk'u haawai hōor hee k'īir naa hārraajerrjā tag māl chigag chuk'u hārraju. Hāuchā jāgbarm Hēwandamau” haajeejim hanam.

Jesús t'aabajuaautar

²⁶ Magtarr k'ur seis meses dichwia nām hee, Hēwandamau hāgt'armua deeu hich chog Gabriel pālijim haajem, jūrr Galilea durr p'ōbördam Nazaret ha t'ār sim hee daupeer hōor meraa k'itam María ha t'ār sīerr haar. ²⁷ Mag daupeer woun hāb José hanam dāi jua paraag ya hiek deewi sīejim haajem. Mama, mag hiek deewi nāmjā José bālrājā hagt'a María dāi k'apes haba naajim haajem. Chi José hanam warrgar rey David k'ak'itarr hag chaain hewagam k'āan dēn hajim haajem. ²⁸ Mag hich chogbapāaiwai chi Hēwandam chog bēewi chi daupeer sim haar dubwia hirig, —Jāggpāi ha María? Honee habá haichējim hanam. [Hēwandamau nem hajap'a haag hālln k'apan t'ānām hee pālta jar hat'am.] María, chadcha Hēwandam maach Pöröu pālta heeg hoobarmgui hajim hanam hirig.

²⁹ Mag hūrbaawai k'īrju sīi hawia hich hōdegpai “Jāggwia hirua mārlag mag hiek'abaichē?” hajim hanam. ³⁰ Magbaawai chi Hēwandam chogau, —Hoob k'īrjum, pālta Hēwandamau hāu heeg hoobarbahab hajim hanam. ³¹ Pua chaai hemk'oooidam paarpaju. Mag chaai Jesús ha t'ārbā hajim hanam. ³² Hichta t'umaam k'āan k'āai hārrācha sīerraju, maimua hichpai Cha Hāgt'aa P'uū Nām hag Hiewaa ha t'ārjugui hajim hanam. Maagwai maach Pör Hēwandamau hirigta israelnaan t'umaam k'āan Reik'apiju, warrgar pāach jōoin David k'ararrag k'apitarrijō. ³³ Mag hichta t'umaam k'āan Pör'abaadēm haigmua hatag hi jua t'eeq bālrājā hōba, hich mag sīerraju ha jaaujim haajem.

³⁴ Magbaawai Mariaau chi Hēwandam chogag, —Mama, mag hagta māl hōor meraa jaaijā chuk'u hālta, jāgā magbarjuma? hajim hanam.

³⁵ Magbaawai chi Hēwandam chogau magjim hanam:

—Jāan hich Cha Hāgt'aa P'uū Nām hag Hak'aar pa gaai sīeicheewaita pa jōorjugui hajim hanam, hich hiiu haawai. Mag gaaimua mag chaai pua hoobarm bālrājā k'āibag chuk'u

hauwia hich mag k'itaju. Hich Hēwandamauta hich hiiu p_λ bi hee papi sim dēn haawai hi t'ār Hēwandam Hiewaa ha t'ārjogui ha jaaujim haajem.³⁶ Maimua warag hirig, P_λdē hūrbā hajim han_λm, p_λ naamhūan Elizabed hūanaa k'itab mama_λ, hiruajā chaai hemk'ooi paarpajgui hajim han_λm hīchab. Hōrau pōd hirua chaai hoobaju haajerrjā ya seis meses simgui hajim han_λm, bi hee patarr.³⁷ Hēwandam hat'ee chan bālrjā p'it'urm nem chuk'umgui hajim han_λm.

³⁸ Magbaa Mariaau magjim han_λm:

—M_λλn Hēwandamau nem jawaata hūr h_λmgui hajim han_λm, hichdēu nem jaaubarmpier hag. Mag k'ai magan Hēwandamau cha pua jaau simjō haju haai sim m_λ dāi hajim han_λm.

Mag jaau p_λawia chi Hēwandam chog deeu hāgt'ar petajim haajem.

Mariaau Elizabed hoon matarr

³⁹ Mag Hēwandam chogau hichig hiek jaaut'urtarr k'ur k'_λai k'apancha k'aba n_λm hee, Mariaau hich naamhūan Elizabed hoon majim haajem Judea durr, durr dapag hee p'öbōrdam k'_λerλm hee.⁴⁰ Mag petawia, jōoi Zacarías di haar barwia, hich naamhūanag, —Jāgpai h_λ Elizabed? haimajim han_λm.

⁴¹ Mag Mariaau hichig hiek'abaichēm hūrbaawai warre hūan Elizabed bi heem chaaita pogor k'abaadējim hanaabā. Magbarm dāi hich hūan Elizabed gaaijā Hēwandam Hak'aar p'ēs haicheewai honegau Mariaag,⁴²—Kadam, pachta hābā chadcha h_λain k'apan t'λnλm hee Hēwandamau hūuhcha habarm; maimua p_λ chaaijā hūucha k'itajgui hajim han_λm, hōr hee Hēwandam na.⁴³ K'anii m_λg m_λ hap'_λ h_λrramua mua k'ap h_λajī p_λ maach Pōr hād'k simua m_λch hoon bējeu. Hūu p_λ bēejimgui hajim han_λm María.⁴⁴ Jāguata p_λ hiek'abaichēm m_λchdēu hūr hat'am dāi, m_λ chaai hag'ta bi hee k'_λerλmuajā k'aug hat'aawai, t'agdād_λ k'abaadējimgui hajim hanaabā, honegau.⁴⁵ María, Hēwandam chogau p_λchig jaauchētarr hiek' p_λchdēu hāk'atarr gaaimua chadcha p_λata hooe harrjau. Maach Pōr Hēwandamau hich chog dāi p_λar_λ jaaupāitarr hiek'an t'um hichdēu jaautarrjōo chadcha hōbēbergmajugui hajim han_λm.

⁴⁶ Magbaawai Mariaau Hēwandamag jēeumamua magjim haajem:

“Hēwandam, p_λchta hābā maar Pōr haawai m_λch t'ārauchata p_λrag hāu hajim ha h_λm.

⁴⁷ M_λ t'ār hooe h_λm Hēwandam, p_λch maar peerdājemuata m_λch dāi m_λgbarm gaaimua.

⁴⁸ Chadcha puan m_λ dāi p_λchdēu hampierr haju haai sim.

Hōrau hoowai sīi m_λg maadēu nem higab h_λrramta pua m_λ jar hat'am.

Pua m_λ dāi m_λgbarm gaaimua hīsmua hatag hich mag hōrau m_λ higwia, ‘jMaagwai jāg h_λlī hooe k'abā hābab!’ hajurau.

⁴⁹ P_λchdēupaita chadcha maar t'um wai d_λnλm.

P_λchdēu m_λ dāi m_λgbarm gaaimua hōrau p_λ juu t'eeg k'ap' n_λisiju.

⁵⁰ Mag hatagjā har p_λch hiperraam k'_λllan hich jāg pua ham dau hee haug k'aug paraa chitaju.

⁵¹ P_λ juu t'eegjōm k'_λllan chan m_λg jēb gaai hooba haajem.

Wir haig hamach t'ōo haajerr k'_λllnjā ya p_λ juu heegar paauk'abaadēm.

⁵² Mag jēb gaai chi t'et'em t'et'em haajem k'_λllnjā hiek t'eeg chuk'u hisegk'_λliwia jūrr hap'_λ maadēu hibajjōjōo k'it'ēem k'_λllnta pua pōr p'iriupāimaaejem.

⁵³ Hap'_λ jādaūa durrumjō k'it'ēem k'_λllnaujā p_λrag jēeuwai pua hamachdēu nem hig n_λm t'um deejem.

Mam_λ riknaan, jūri pua dau haug hee pāajem, pach higba n_λm kōit.

⁵⁴ Hēwandam, pua nawe p_λch hiek'atarr k'_λir hak'ooba, chadcha hīsta p_λch chognaan israelnaan hāu heeg hoogpam, p_λchdēu warrgarwe maar jōoinag jaaujerrjō.

⁵⁵ Nacha jōoi Abranag jaauwai, hi chaain hewagam k'_λlln heem hāb t'aababarmuata maar peerdā hauju hatarr haawai, hīs hewag nassi pawiata chadcha hich mag habarm.”

Maga hajim haajem Mariaau Hēwandamag jēeumamua hi t'ō hiek'atarr.

⁵⁶ Mag María hich naamhūan Elizabed hoon mawia hi di haig hed t'ārjupjō s̄lejim haajem. Mag sīi hawiata deeu hich diig petajim haajem.

Juan chi hōr pōr choomie t'aabatarr

⁵⁷ Mag María hīs sīewia petarr k'ur ya hich hauju hed haadeewai hūan Elizabedua chaai chi hemk'oidam hoojim haajem.⁵⁸ Mag Hēwandamau hūu hi heeg hoowia jōorpitarr chaai hat'am ha hūrbaawai ham dāi di dak'a naajerr k'_λllnau chi Elizabed k'odnaan dāimua ham haig bēewia hirig, “Hāuta Hēwandamau p_λ chaai hoopibarm; p_λ chaai gaaimua maarjā hooe n_λmgui” haajeejim han_λm, jūr bēe t'λnλm k'_λllnau.

⁵⁹ Maimua mag hautarr ocho días haadēm hee, deeu chi Elizabed haig hi k'apk'_λlln dāi hi k'odnaanpa bēe t'λnλsijierram haajem, chi chaai mehēudam p'λarbichpāi n_λm hoon.

Mag bëewi chadcha p'�rbichpäijim haajem. Mam^λ chi chaai t'är chi dënnaanau hag'ta jauba narr haawai bigaum k'�naun chi chaaidamjä hich haai gaaita Zacarías ha t'ärm hig naajim hanaabá.⁶⁰ Mam^λ magbaawai chi hädau, —Hähä, hi t'är chan mag k'abam. M^λ chaairan Juan hata t'ärjugui hajim han^λm.

⁶¹ Magbaawai hamachdēu jürr hirig, —¿K'an jägwia pua hi mag t'ärm hig h^λ? Päär hee hähjä mag t'är chuk'u siebahab hajierram han^λm, mag gaai hi t'ärraig.

⁶² Magbaawai jürr chi hayag, —¿P^λ chaai k'an ha t'är n^λ? ha jëeujierram haajem.

Mam^λ mag jöoi meu meraa k'itamtka kachpa k'ü t'änarr haawai, jüram k'�naun mag parhooba juau jajaauk'amuua hichig jœu n^λm k'aug hat'aawai,⁶³ jürr hich garmua talbaldam jœeuwia, hag gaai "Hiin Juan hata t'ärju" ha p'ānaa, hamag hoopijim hanaabá. Mag hoopibaawai t'um haig t'änarr k'�naun hamach hödegpai, "¿K'an hajaug gaaimuuta hāba mag gaaita chaai t'ärm hig n^λma?" hajierram han^λm.⁶⁴ Mam^λ mag p'ānaa hirua hoopibarm d'icha hīchab hich jöoi Zacarías hiek heerd^λ sīsijim hanaabá. Magbaawai Hēwandamag jœeumamua magjim han^λm:

—Hähchha jäg p'ächdēu jaautarrjöö habarm, Hēwandam. M^λ hūn chaai t'aabaawaita pua ma hiek heerd^λpiju hatarr haawai ya chadcha deeu ma hiek heerd^λ chirsim. Hīsin chadau m^λch meuk'udamaucha p'rag hū hajim ha chir^λm Hēwandam hajim han^λm.

⁶⁵⁻⁶⁶ Mag hoobaawai t'um haig narr k'�naun, "Jaan hich hiiuta jägpibarm" ha k'irju n^λisijierram hanaabá. Maimua hērēu p'öbaad^λewia hamach wēnarrampierr hamachdēu hoomatarr t'um hich mag jajawag wētmarr haawai Judea durr hee didam hähabdö k'ek'edam heem k'�naupa k'ak'apdö hich mag sii bii jöisijim haajem. Mam^λ mag chi jaau wēnarram k'�n hiek hūrmam k'�naun t'umaa k'irjuwia hamach wir haigpai, "Mag chaaidam m^λg hatag jööipabaadeewai, ¿jägata k'itajuuta mag jaau n^λma, bär^λ k'itwe mag n^λam?" haajeejim han^λm.

Mag, hich Hēwandamau bär^λwe hich k'öchagpierr bääupxijim hanaabá.

⁶⁷ Hich hag hed hagtarr k'ur n^λlpaai hawia jöoi Zacarías gaai Hēwandam Hak'aar p'ës haicheewai Hēwandam hi jaaujem k'�n dënjo hiek'amamua María chaai higwia magjim han^λm:

⁶⁸ "Hēwandam, hähchha pua p'ach chaain heeg hoowia hīsin chad maar peerd^λ hawaagpam. Magua maar honee n^λmgui hajim han^λm.

⁶⁹ Warrgar p^λ chog David k'ak'itarr hag chaain hewagam k'�n heemta pua chi juu t'ierr maar hat'e p'ibap^λim, maar peerd^λ haumk'ir,⁷⁰ hich warrgarwe p'ach hi jaumienua hōrag jaaujerrjö.

⁷¹ Hamau jaauwai mag P'ächdēu pääbarmuuta maar peerd^λ hauju' haajeejim, 't'um maach hoomap'a haajem k'�n juu heemua, maimua hīchab chi dajäumie maach k'ügurwia pekau hee burrpieg hēk'a sieraajem juu heemuajä hagjö.'

Maagjerr hīsta hāu hag hed pabaichëmgu" hajim han^λm.

⁷² "Hēwandam, p'ächdēu maar jöoin israelnaan däi hiek deetarr bär^λrjä k'ir hak'ooba, hāu pua maar dau hee haug k'augbarm.

⁷³ Mag hiek deetarr hed pua pach hiiucha jöoi Abranag jaauwai, pua maar peerd^λ hauju hajim,⁷⁴ maach hoomap'am k'�n högk'aba, ni dösäjtä högk'aba,⁷⁵ hāba p'ach däipai hajap'a wēnarramk'ir, tag bär^λrjä pekau wau wēnarram hugua."

⁷⁶ Mag nacha Mariaau chaai hooju higwia hiek'a dichtarr k'ur jürr hich chaai higmamuata jöoirau magjim han^λm:

"Hiewaadam, p'äta Cha Hägt'aa P'uu N^λm hag hi jaaumie ha t'ärju.

Puata maach Pör maju hee hi na hōrag, 'Maach peerd^λajem ya bëeim^λ sim' ha jaaumaju, ya mag jaaubarm hūrwia hōrau hi pierrwai hamach t'äraucha k'ösi hi hiek hök'amk'ir;⁷⁷ maimua hamag maach peerd^λajem hiek jaaubaawai hamach k'aibag t'umaa häsie hewag k'irjuwia Hēwandamag chugpaapi jœeumk'ir.

⁷⁸ Magaag hat'eeta Hēwandamau maach t'umaam k'�n k'ir jäsenk'awia hich Chaai p'äi sim, peerd^λju k'augba haawai pöd hägt'ar höbérbaju haajerr k'�nra peerd^λ haumk'ir.

⁷⁹ Mag hamach peerd^λju pierrum k'ap' haadäm^λ, sii hōr k'ichag hee n^λmjö n^λm k'�naun hāspa hūrum k'aug hat'amjö warag hāspapiwia k'ld chaar hee paauk'abaaadämjö Hēwandam däi k'öinaa wēnrraju."

Ma hajim haajem jöoi Zacariaau hich hiek heerd^λtarr hed hiek'atarr.

⁸⁰ Maimua chi Juandam bääumam däi Hēwandamau hich Hak'aarta hi gaai p'ës deejim hanaabá, hich däi hub^λ n^λrramua hich hiek jaau k'aug hamk'ir. Jöopawia, hich hap hōor chukag hee warp mawia sjejeejim haajem. Maimua Hēwandamau hich hiek Israelpienag hürpiju hed haadeewaita chi Juanau hōrag jaubaad^λjim haajem.

2

*Jesús t'aabatarr
(Mt 1:18-25)*

¹ Mag Juan t'aaba nám jaar ya híchab Maríajá pömcha waaurba siejim haajem, Jesús gaai. Mag nám hee chi rey César Augustoou hich t'et'em k'lanag jaauijim haajem, jürr mak'lanau hichdéu durr jía sim hee hőor nánaidampierr jaaubaa hamach t'ár p'ák'api mamk'íir. ² Mag hőor t'ár p'ák'atarr warrpem hajim haajem, Cirenio hanám Siria durr gobernadork'a sim jaar. ³ Mag hiek haaídla nám jaar jaautarrjö, t'umaam k'lan hamach jöoin p'öbörpierr wëtierram hanaabá, hamach t'ár p'ák'amk'íir. ⁴ Magua Josejá híchab hich jöoin p'öbör hee majim haajem, hich t'ár p'ák'mk'íir. Hich José Galilea durr joobaajeejim hanám, p'öbör Nazaret hanám hee. Mama jöoingarm rey David k'ak'itarr hag chaain hewagam k'lan dén harr haawai chi David t'aabatarr p'öbör Belén hanamagtá majim hanaabá, Judea durr. ⁵ Mag hich mam dái María harrjim haajem, hag nawe hiek deewiaa jua p'ru hanarr haawai. Maagwai María ya hauwimlaa siejim haajem.

⁶ Mag wëtwia, Belén bardatk'aimawia, k'ääi k'apan k'aba nám hee María chaai haujim haajem, warrpemdám. ⁷ Mama hamach jëraag di hajap'amjá baauba sii p'ak k'ääjim degta narr haawai putdam hee p'ruenaa p'ak t'ak'aar sëejemdam hut'ur k'éräm heeta werba k'érjim haajem.

⁸ Mag chaai t'aababarm dak'a p'ärsä sim hee hőor naajim haajem, hedaar hamach oveja t'la nám k'lan. ⁹ Mag hamach nemchaain t'la námta, dëgölp p'ar jëer hat'am dái harar jöi sim hee, Hëwandam chog hich Jöoirau pätarrta ham k'tirp'ee barjopbaichéjim hanaabá. Mag hoobaawai jáp'ierri p'öbaadéjim haajem. ¹⁰ Magbaa chi Hëwandam chogau hamag, — Hoob jáp'iermiert. Mán sii pärag hiek hajap'am jawaanta bëejimgui hajim hanám. Mag murua pärag hiek jaabarmua pär israelnaan t'um honee hajurau, pâachdéu hürmampierr. Murua pärag hiek jawaan bëetarran mägaungui hajim hanám: ¹¹ Hista Belén p'öbör hee chaai t'aababarm, warrgarwe hőor t'umaam k'lanau p'ajarr Chaai. Mag chaairauta mág hatag hőor peerdla haujugui hajim hanám. Hichta Cristoou maach Pör. ¹² Mach sëuk'a chiräm ham hugua, nauwe hérëubaadét hajim hanám, Belén p'öbörög. Mam barbaimaawai chi chaaidam putdam hee p'ruenaa p'ak t'ak'aar sëejem hut'ur k'ítam hee hauk'éräm p'rau hooimaju ja jaauijim hanám.

¹³ Chi Hëwandam chogau mag jaaubarm hee, hi k'apeen hijöm k'lan k'apan hedjä hee p'ärt'la baichéjim hanaabá, sëuk'abarmjö habarm hee. Magbaawai mak'lanau Hëwandamag jëeu námua,

¹⁴ "Hëwandam, hau habarm hág't'arm magwe.

Hau pua p'ch Hiewaa p'ibarmgui" hanaajim hanám.

"Mag p'chdéu hi p'ibarm gaimua mág durr jöoi gaijá p'chdéu j'ar haumam k'lanan p' dái k'öinaa wënarraju" hanaajim hanaabá, Hëwandamag jëeumamua.

¹⁵ Mag t'lanal hawia chi Hëwandam chognaan deeu hág't'ar hérëubaadeewai chi nemchaain t'la narr k'lanau jürr wir haigpai hamach k'apeenag, —Keena, magan Belenag wëttarrau hajim hanám, Hëwandam chogau jaauwai mag chaaidam heeu hau k'ítam hanám hoon.

¹⁶ Mag wëttarrau hawia, chadcha heerpamjö hérëuwia hooimaawai, chadcha chi chaaidam hewaa hau k'ítam p'ak t'ak'aar sëejem hee hauk'éräm hooimajierram hanaabá. Maig hi bigaau chi häd José dái naajim haajem. ¹⁷ Mag hamach daúa hoobaimaawai chi Hëwandam chogau hamachig jaautarr t'um jürr hamag hígk'aimajierram hanám. Mag jaauwia, deeu hamach nemchaain haar wëtumuajá hamachdéu hőor hoomampierr hich mag jajawag wëtjim haajem. ¹⁸ Mag chi oveja t'lamienau nem hígk'ak'ag wëtum hürwia t'um chi hürmarr k'lan jägderraas náisijim hanám. ¹⁹ Mama mag hamau jaaúnam hürtarr t'um Mariaan k'ap'a sierrjá bállajá bii haba, hich t'är heepai hich mag k'ap'a wai sësijim hanaabá. ²⁰ Mag chi nemchaain t'lamienau hamach daúacha hoonaahamach jág'ucha hürtarrpa hig wëtumua, honee Hëwandam t'ö hiek'ak'ag wëtumua, "Hëwandam, hísin chadau purua hau habarm. Paój wajaugk'am chan hőor chuk'um" ha serereug wëtwia deeu hamach nemchaain haar p'ärsä hee naaimajim haajem.

Jesudam Haai hi jëeujem deg harrtar

²¹ Chi chaai hautarr ocha días haadém hee, jöoingarwe hamach hi harr haawai nacha hi mehëudam p'ärbichpäiwia warre hi t'árdam Jesús ha t'árijierram haajem, chi Hëwandam chogau warrcha Maríaag jaauchewiee t'árju ha jaautarrjö. ²² Maimua híchab magtarr k'ur hed hábjö haadém hee, Jerusalén p'öbör hee Haai hi jëeujem deg chi Jesudam haibéejierram haajem p'adég hoopien, Moiseeu Hëwandam hiek p'âtarr gaii jaaúsimjö hag hipierr. Mag haibéewia Hëwandamag hi kóit hau hajim hanaa warag hirig jëeumamua, "Hëwandam, cha k'éräm maar chaaidam; puata hi k'ap chiräm mág hatagjá. Hi dái p'chdéu hampierr habá" hajierram hanám, "p'chigpai k'tirju báaumk'íir."

Mag hamau jéeutarran hamach chaai Hēwandamag deeg hajim, warrgar Moiseeu jaau-tarrjö. ²³ Mag Moisés hiek gaai Hēwandamau mag sim: “T'um hemk'ōi chaai chi nacha hoomamdam pārau mārlag deemaju.” ²⁴ Maimua hīchab, “Jābauk'itam wa dubur chaaindam k'āijā dau numí deebat” ha sim “hag chaai paar.” Maagjerr haawai chadcha duburdam k'ēchwa chi chaai Hēwandamag dee nām hanāmua hi kōit jēeujierram haajem.

²⁵ Maagwai Jerusalén p'ōbōr hee woun hāb Simeón ha t'ār sim sīejim haajem, Hēwandam dāu na hajap a'kitanaa hi hipierraas k'itaajarr. Hich mag jōoirau hīchab nāajeejim haajem, warrgarwe Hēwandamau jōoinga jaauwai hirua hich Chaai pāibarmuata israelnaan peerdā hauju ha jaaujerr Chaai. Mag jōoi gaai Hēwandamau hich Hak'aar p'ēs wai sīejim hanaabá. ²⁶ Magua hich mag Hēwandam Hak'aarau hichig jaautarr haawai jōoi Simeonau k'ap' sīejim haajem, hich daúacha hooju maach Pōr Hēwandamau māg jēb gaai Cristota Reik'amk'īr pāiju ha jaaujerr.

²⁷ Magtarr haawai mag chi Jesudam Haai hi jēeujem deg wai nām hedcha hich mag jōoi Simeón hanāmjā hīchab hich Hēwandam Hak'aarau hagag hi harrjim haajem. Mag José María dāimua jōoingarwe Moiseeu hiek p'ā pātarra gaai jaaujemjō chaai dāi haag Haai hi jēeujem deg bardatk'abaimaawai, ²⁸ hich mag jōoi Simeonau chi chaaidam jiir hauwia Hēwandam tō hiek'amamua,

²⁹ “Hēwandam, mānn pā chogau” hajim hanām, “maagwai pā mā Pōrōu;

³⁰ hīsin chad ya pāch haar mā hauju haai chirāmgui” hajim hanām, “pā haar k'ōināa chiraimaag.

Pāchdēu nawe mārlag hoopiju ha jaaujerr ya chadcha māch daúacha hoobarmgui” hajim hanām.

“Māg chaairaataa jōoipaawai hōor peerdā hauju.

³¹ Chadcha māg chaai hōor t'umaam k'ānn hat'eeta pua pāibarm.

³² Mag, hi gaaimuata durr chaauram k'ānnaujā Israelpien tō hiyāl hajurau.

Maimua hi jōoipa sīsiewai hīchab Israelpien k'abam k'ānn hat'eetjō hōtdaujō sīsiju, hamachdēu jāga hamjā peerdāju haai nāl ha k'ap hamk'īr” ha hiek'amajim hanām jōoyau.

³³ Mag chaaidam bārāl k'itāmta jōoipa k'ērsiewai, jāgata hōor heejā sīerraju k'ai ha t'umaa jaubarm hūrbaawai, hamach happai, “Maach chaai jāgata k'itajuuta, bārāl k'itwe mag jauu nāma?” hajierram hanām chi dēnnaanau.

³⁴⁻³⁵ Maimua Simeonau chi dēnnaanagta jūr, —Pāch numwe Hēwandamau pāar māg hatagjā hāu wai nāisijugui hajim hanām. Magnaa chi hādagcha, María, Hēwandamau māg hich Hiewaa pāibarm gaaimua, chadcha māg Israel durram k'ānn pōm hāgt'ar hōbērjugui hajim hanām. Mama hīchab Israel durram k'ānnaupai hi hoomap'am hiek'au hamach jār hi p'ār t'uur hauju. Pāch chaai mag dau hap'āl wai nām hoobaawai pāchta t'ut'uūi t'oopbāpāimjō hap'āl hi hat'ee pā bīe hārrajugui hajim hanām, gaai machgau. Mag hi hap'āl wai nām haigta merag chuk'u hajugui hajim hanām, chijā k'ānnauta hi k'ōsi haju maimua chijā k'ānnauta hi hoomap'a k'āijā haju ha jaaujim haajem hich chi hādagcha.

³⁶ Maig hīchab hūan Ana hanāmjā sīejim haajem, hagiō Hēwandam hi jaaumie. Mag Ana hapk'āl jōoi Fanuel k'ararr hag k'a hajim haajem. Maagwai hich jōoi Fanuel hanām warr jōoingar Asernaan ha t'ālajerr k'ānn heem hajim haajem. Mag hūan Ana warrpem hich jaai hautarr dāi siete añospai nām hee k'oopawia hich mag tag jaaijā hauba k'itāmuia ya hūanaa k'itajim hanaabá. ³⁷ Mag hūanaa ochenta y cuatro años k'itāmjā chawag maba, hedaram magwe Haai hi jēeujem degpāita sīejim haajem, sārk'a simua Hēwandamag jēwaag.

³⁸ Mag hag'ta María hich chaai dāi Haai hi jēeujem deg nām hee, mag hūan Ana hanāmjā bēewi Hēwandamau hich Chaai pāitarr k'aug hat'aawai hirig, “Hūu hajim Hēwandam; purua maar peerdā hawaag pāiju haajerr chaai barbaicheewai mā honee hāngui” hajim hanām.

Magnaa mag hich Hēwandamaucha pāiju ha jaautarr hīchab nāajerr k'ānnag chi chaaidam higwia, “Hich Hēwandamau jaautarrjō cham̄guata māg hatag maach peerdā hauju hag Chaaidamaawai” haajeejim hanaabá.

Deeu Nazareeg wēttar

³⁹ Maimua Hēwandamau hich hiek Moiseeg p'āpitarr gaai jaau sim hipierraas t'um wau dichdimaawai deeu hamach Nazaret p'ōbōrōg bēejierram haajem, Galilea durr. ⁴⁰ Mag chaai hich dārrpapagmampierr waraq k'īrjug k'ap' pamajim hanaabá. Mag nām dāi hich Hēwandamau hich k'ōchagpierrta bāaupijim haajem.

Jesús Haai hi jēeujem deg chi machnaan dāi hiyāl hatarr

⁴¹ Jesús dēnnaan añopierri Jerusalenag weetjeejim haajem, nemk'oo pōmaam jaar paawai.

⁴² Mag añopierri weetjerr haawai, Jesús doce años haadeewai, hīchab Jerusalenag majim haajem, hich dēnnaan dāi. ⁴³ Maimua chi nemk'oo dichdimaawai hōor pōm hamach durrag hērērēuk'am hee, hīchab José María dāi hamach p'ōbōrōg wētjim haajem. Mama Jesús ham dāi maba, t'āba sīsijim hanaabá. Mama hi t'ābabarmjā chi jōoinau k'augbajierram haajem,

deeum k'lan dñi hurumpii hawia. ⁴⁴⁻⁴⁵ Mag deeum k'lan dñi hñor k'apanag hee hurumpii hawiata hich mag k'aim hñb wñrra k'ëumamua hi jñrjeejim hanñm. Mamñ hamach k'odnaanag jëeuwia hamach k'ap k'lanagjä jëeuk'a hohook'am hooba habaawai hag noram deeu hewag bëejerram hanaabá, hi jñr wñdurumua. ⁴⁶ Hich hag hed k'eeuraa Jerusalén barchëjerram haajem. Maimua hag noram hñspau jarþbaadeeta Haai hi jëeujem deg Hëwandam hiek jawaag chi machnaan dñita Hëwandam hiek hiigwai hiyñ hoo sim hooimajierram haajem. ⁴⁷ Maagwai haig t'um chi hñr narr k'lan jãgderraa t'lanajim haajem, chi machnaanau jëeuum chaairaua ham dñnjö nem k'aug ham hiek hñk'apþpäigmam hñrwia. ⁴⁸ Mag chi machnaan jãrr sim hoobaicheewai, chi jöoinau hamach wir haigpai, —¡Magah! Pñdë hoobá, mñgta sñebma hajierram hanñm.

Magbaawai chi hñdau magjim hanñm hich chaairag:

—¿K'ant'eeta magcha maar p'it'urg waupibarma? Pñjñr wñrramua marau pñ k'irju nñl hajimwai hajim hanñm, hich chaairag.

⁴⁹ Magbaawai chi chaairau hamag magjim hanñm:

—¿Pñrau k'augbata nñ, mñlñig mñch Haai hiek hñor dñi hig hiyñ chiraju haai chirñm?

⁵⁰ Mamñ chi chaairau hamachig mag hiek'abarm chi jöoinau pöd k'augba, parhoobata hñrpäijerram hanñm. ⁵¹ Maimua hich dñnaan dñi hñbërwia hñba hamach p'öbör Nazareeg wñtjim haajem. Maimua hewag pawiajä hich dñnaan hipierraas hich mag k'itajim hanaabá. Mamñ hich chaairau mamagk'amjä Mariaau hich t'är heepain t'um k'app'haajeejim hanñm. ⁵² Mag nñm hee warag Jesùs dñrrpamampierr hñchab k'irjug k'aug pamajim hanaabá. Maagwai Hëwandam dau na hagchanaa hñchab hñor heejä k'ajapp'a nñrraajeejim hanñm.

3

*Juan hñor pör choomieu Hëwandam hiek jaau nñrarr
(Mt 3:1-12; Mr 1:1-8; Jn 1:19-28)*

1 Woun Tiberio hanam reik'abaaderr haigmua quince años haadëm hee, gobernador-naan jayap naajim haajem:

Judea durr: Poncio Pilato

Galilea durr: Herodes

Iturea durr Traconite durr dñi: Felipe (Herodes naam, haai gaaimua)

Abilinia durr: Lisanias

² Mak'lan chi gobernadoraank'a nñm jaar hñchab p'adnaan pörk'a narr k'lan Anás hajim haajem Caifás dñi. Hich mag jaarta hñchab Hëwandamau jöoi Zacarías hiewaa Juan hñor chukag hee sierrag jaaujim haajem, hich hiek hñor hee jajawag mamk'ñ. ³ Hëwandamau hichig mag jaubaawai chadcha petawia dñjä Jordán higaau k'leb jajawagmamua maagjeeejim hanñm: "Päär pekau pöoma naawai pääch k'aibag hñsie hewag k'irjuvia Hëwandamag chugpaapi jëeubat. Mag jëubaa Hëwandamau pääch k'aibag chugpaabapääwaita mua päär pör choopäimajugu" haajeejim hanñm.

⁴ Hi mag nñrraju higwia warrgarwe Hëwandam hi jaaumie Isaías ha t'ñrjerrau mñg p'ñplajim:

"Woun hñb hajappai hñor barba haajem haar sñjemuata hich haar hñor barbaimaawai, 'Maach Pör ya bñeimñ sim' haju.

'Hi bñeju nawe pääch t'är k'augbat' haju, 't'äraucha k'osí hi hiek hñk'aag.

⁵ Pari mag hñk'aagan pääch k'aibagau pääch t'är jäg sñi durr dapag heem dñk'õrgjö hñk'äräg sñsidamjä jëeb dau dñii paa nñmjö hajaug paapäipetat' haju.

'Pääch k'irjug k'ld jÿjürk'imjö sñsidamjä k'ld k'ajap'a wñlinaa bubuchdög dau dñii jিirt'ëubapäimjö habat' haju.

⁶ Mag t'um hajaug paapäiwia k'ñr k'aug nñisewain chadau Hëwandamau maach peerdaju pñibarm t'umaam k'lanau k'ircha hooju" ha p'ñ sim. (*Is. 40:3-5*)

Hich mag Juanau maach t'äarta k'ld wñli nñmjö waupi jaau nñrrarran, warrgarwejä hirua mag jaau nñrraju ya chi p'äm harr haawaita nassi pawi chadcha mag jaau nñrrajim haajem. ⁷ Mag hñrwia hirig hamach pör choomk'ñr hñor pöm bñe t'ñnñm k'lanag maagjeeejim hanñm hichdëu:

—Chi k'aibagnaan, ¿k'aíu pärag jaauwai Hëwandamau maach hi hagk'am hed sñi pör chootarr gaaimuapaita päär hi jua machag hñwatbaju ja aujñ? ⁸ Sñi pääch pör choopi nñmuapai chan hirua päär haubam. Hëwandam jua machgau dau hap'ñ hamap'a nñm k'ai, pääch k'aibag t'umaa hñsie hewag k'irjuvia, Hëwandamag hisegpi jëeuwia, chadcha Hëwandam hiek hñk'aajem k'lanjö habat hajim hanñm, pääch k'apeen dñjä. Hoob pñrau chik'amnaan dñnjö, päächjä warrgar pääch jöoi Abrán k'ararrjö Hëwandam dñi k'apeerk'a nñm hawi, "Maran Abrán chaainau; mag hi chaaink'a nñmta, ¿jäga Hëwandamau mag maar dau hap'ñ

hapibarju?" ha k'irjumiet. Sii mag Abrán chaaink'a nám gaaimuapaita mag hág'tar hóbierjem hak'iin, mokdau mag t'lanljá Héwandamau hórag paapáiwia mak'lanjá hichab Abrán chaainau haju haai sim. Abrán chaai chaar hawiajá hichiita Héwandam juu machag hágwatab k'aba hágwatju. Mag k'och k'aba nám k'ai, pääach k'aibagta warre Héwandamag hisegpi jéuebat hajim hanám. ⁹Párau k'ap'a naabá, nemjír k'aigbaman t'u wérpmajem. Hich hagiota simgui hajim hanám hichab Héwandamaujá pár dái. Ya hirua pääar chachimá sim. Har hőor hamach k'aibag hisegwia Héwandamag chugpaapi jéueba nám k'lanan pa t'upáiwia jaser haadee hörpáni námjöta hajugui hajim hanám, hich Héwandamau ham dái.

¹⁰ Mag jaicumam húrwia, hórau hirig —Magan maraujá jágä haju haai ná, Héwandam juu machag hágwatmaaugau? ha jéeujierram haajem.

¹¹ Magbaa hichdëu magjim hanám hamag:

—K'ajúa t'eg júuju paraa nám k'lanau bálrjá júuju chuk'u k'it'éem k'lanag deepetat. Maagwai hagiö nem k'ojojemdam wai nám k'lanau hichab chuk'um k'lan dái jig k'öbat hajim hanám.

¹² Maig hichab béejierram haajem gobierno dén dëbpaar jéuejem k'lan, hagiö hamach pör choopáimamk'ir. Mag bëewia mak'lanaujá hirig jéuemamua, —Maestro, maraujá jágä haju haai ná? hajierram hanám.

¹³ Magbaawai hichdëu hamag, —Hoob leíu jaau sim k'ayau hat'uucha hőor juu heem p'atk'on jéuemiet hajim hanám.

¹⁴ Maimua jüür soldaan bëewia, mak'lanaujá hirig, —Magbaa maraujá jágajuma? haichéjierram hanám.

Magbaa hich Juanau magjim hanám chi soldaaunag:

—Hoob tag chik'am juu heem nem hajués k'ech'tág haumiet. Wa päächta hemk'oooin hawia chik'am k'úgur jáp'ierrpinaa k'áijá chik'am p'atk'ondam hau chit'ée hamiet. Maimua hoob párau, "Márgan bárlata p'aagjem, muan waragta hig chirám" hamiet hajim hanám. Päächig p'ag námdam däipai hoohee náisit ha jaicumajim haajem.

¹⁵ Mamagk'am húrwia, hórau jüür hamach k'apeenag, "Hisin hich mä k'áijää Héwandamau nave püüja ha jaaujerrá hagam" haajeejim hanám.

¹⁶ Hamau mag hiek'a nám Juanau hag nawe húr wai sñerr haawai t'umaam k'lan jág daar magjim hanám:

—Mua pöd pár t'är hajaug paa haubam. Muan sii dödamaupaita pár pör choo chiramgui hajim hanám. Mamä héudee háb hurumtaa mä k'ayaujá juu t'eeq hárcha sim. Jäguan chad hich Hak'aarjá párang deewia pár k'aibagjá hótdau hee warre hörbapáimjöta haju. Mä chan mag chiram haig sii hi chogk'aagpajá serribata chiramgui hajim hanám. ¹⁷Magnaa hamag, K'ir k'ap'a habat, Héwandaman ya bëeimaa simgui hajim hanám. Hi bëem hed hi hiek hák'a nám k'lanan arrozdö póm wéjör p'ierrwia hajap'a hák'a t'lanluubarmjöta haju. Maagwai har hi hiek hák'amap'a harr k'lan, jüür chi arroz bá t'latarrta sii hábamag päärdanaa hörbapáimjö haju. Mak'lanan bálrjá hótdau t'oo k'augba sñerram heeta hich Héwandamaucha bark'laipáju ha jaaujeejim hanám, Juanau hich haig bée nám k'lanag.

¹⁸ Mag jaautarr haigmua jich mag hiek k'ir pogk'e jaau k'itamua hőor wawiejeejim hanaabá, jágä t'umaam k'lan Héwandamau peerdä hauju haai si.

¹⁹⁻²⁰ Mag jaar chi gobernador Herodeeu hich naam Felipe hääi Herodías hanám k'echeu hauwia hag dái sim k'aug hat'aawai Juanau hirig hiek'ajim haajem. Mamä mag hirig hiek'atarr chan mag sii hich wach hääi dái sim hat'eeapajá k'aba, hich nem parhooba k'aigba waaujem kóitpata hirig hiek'ajim hanaabá. Mamä magamjá bálrjá hi hiek hürba, warag chi Herodeeu Juan cárcel deg p'är sñupijim hanaabá.

*Juanau Jesús pör chootarr
(Mt 3:13-17; Mr 1:9-11)*

²¹ Mamä mag Herodeeu chi Juan cárcel deg p'ärpiju nawejá hőor póm pör choojerr haawai, k'ääi háb Jesujiä bëewia Juanag hich pör choopibaawai, hichab hi pör choopáimjö haajem. Mag hich pör choo haaipabaadeewai Héwandamag jéuejim hanaabá. Mag hich Hayag jéue sim heeta hedaujá weeudá jöisim heemua ²²Héwandam Hak'aar duburjö k'itamta dau daau bëewia hi hár jupchéjim hanám. Mag jupbaichém dái hedjä heemua woun hiekjö, "Hiewaa, pätta mä Chaai mächdëu jásenhne wai chitamáu, p'a gaaimua mä hoohee chirajem" habarmjá hürjim hanaabá.

*Jöoin Jesucristo dau naveram k'lan
(Mt 1:1-17)*

²³ Jesuu warrpem Héwandam hiek hórag jaauwai treinta añosjö sñejim haajem. Hiin Héwandam Hiewaa hajieb mamä, hóraun José hiewaa chaarpia haajeejim. Hich Jesús báaurjööi Joseeta Elí hiewaa hajim haajem.

Maagwai Elí Matat hiewaa hajim;

²⁴ Matat Leví hiewaa;
 Levi Melqui hiewaa;
 Melqui Jana hiewaa;
 Jana José hiewaa;
²⁵ José Matatías hiewaa;
 Matatías Amós hiewaa;
 Amós Nahúm hiewaa;
 Nahúm Esli hiewaa;
 Esli Nagai hiewaa;
²⁶ Nagai Maat hiewaa;
 Maat Matatías hiewaa;
 Matatías Semei hiewaa;
 Semei Josec hiewaa;
 Josec Judá hiewaa;
²⁷ Judá Joanán hiewaa;
 Joanán Resa hiewaa;
 Resa Zorobabel hiewaa;
 Zorobabel Salatiel hiewaa;
 Salatiel Neri hiewaa;
²⁸ Neri Melqui hiewaa;
 Melqui Adi hiewaa;
 Adi Cosam hiewaa;
 Cosam Elmadam hiewaa;
 Elmadam Er hiewaa;
²⁹ Er Jesús hiewaa;
 Jesús Eliezer hiewaa;
 Eliezer Jorim hiewaa;
 Jorim Matat hiewaa;
³⁰ Matat Leví hiewaa;
 Leví Simeón hiewaa;
 Simeón Judá hiewaa;
 Judá José hiewaa;
 José Jonam hiewaa;
 Jonam Eliaquim hiewaa;
³¹ Eliaquim Melea hiewaa;
 Melea Mena hiewaa;
 Mena Matata hiewaa;
 Matata Natán hiewaa;
³² Natán David hiewaa;
 David Isaí hiewaa;
 Isaí Obed hiewaa;
 Obed Booz hiewaa;
 Booz Sala hiewaa;
 Sala Naasón hiewaa;
 Naasón Aminadab hiewaa;
³³ Aminadab Admin hiewaa;
 Admin Arni hiewaa;
 Arni Esrom hiewaa;
 Esrom Fares hiewaa;
 Fares Judá hiewaa;
³⁴ Judá Jacob hiewaa;
 Jacob Isá hiewaa;
 Isá Abrán hiewaa;
 Abrán Taré hiewaa;
 Taré Nacor hiewaa;
³⁵ Nacor Serug hiewaa;
 Serug Ragau hiewaa;
 Ragau Peleg hiewaa;
 Peleg Heber hiewaa;
 Heber Sala hiewaa;
³⁶ Sala Cainán hiewaa;
 Cainán Arfaxad hiewaa;

Arfaxad Sem hiewaa;
 Sem Noé hiewaa;
 Noé Lamec hiewaa;
 37 Lamec Matusalén hiewaa;
 Matusalén Enoc hiewaa;
 Enoc Jared hiewaa;
 Jared Mahalaleel hiewaa;
 Mahalaleel Cainán hiewaa;
 38 Cainán Enós hiewaa;
 Enós Set hiewaa;
 Set Adán hiewaa;
 Adán Hēwandam hiewaa, hich Hēwandamaucha hi homparr haawai.

4

*Dösätau Jesús k'ügur hauju hēk'atarr
 (Mt 4:1-11; Mr 1:12-13)*

¹ Mag pör choowia Jesús Hēwandam Hak'aar hich gaai p'ës wai sim petajim haajem Jordán heemua, mag hich pör chootarr haigmua. Mag mamta hich hag Hēwandam Hak'araupai Jordán higaau durr hōor chukag ch̄ai hi warrjim haajem. ² Mam cuarenta días s̄ejim haajem, bālrjā t'ach k'öba. Hi mag sim hee dösätau bëewia hi k'üirjug meerk'a Jöoi dau na hāu k'abam nem waupiju hēk'ajeejim hanaabá. Mag cuarenta días dichdimaaawaita heeupemjö Jesús jāsöö haadéjum haajem. Mag hi jāsöö haadém hee, dösätau hi k'ügur hauju k'üirjuwia ³ hirig, —Chadcha pə Hēwandam Hiewaa k'ai, mag mokdau panag paabapäi hajim hanäm.

⁴ Magbaawai Jesuu magjim hanäm:

—Hēwandam hiek p'ä sim gaai jaauwai, “Sii t'ach k'öju happai k'ap hamk'üir hiruua maach hompaabajim” ha sim. [“Hiruua maach hompaatarran, mag t'ach happai k'üirjuu k'äyau hich hipierraaw wēnärramk'ürrta maach hompaajim” ha p'ä simgui hajim hanäm.]

⁵ Maimua Hēwandamau hädraa warag dösätag Jesús warrpijim haajem, durrsi pöm sim gaai. Mag warrwia mag durr pöm hñgt'a sim gaaimuupai, sëuk'abarmjö habarm hee, mag jëb gayam durr warp'am magwe t'um hirig hoopijim hanaabá. ⁶ Mag hoopiwia magjim hanäm, chi dösät garmua hirig:

—Mua pərəgta durr mag wējöm däi hag gaai nem t'änämpa t'um deejugui hajim hanäm, pəchta t'umaam k'änä pörk'anaa t'ärp'öö chirsimk'üir. Mua məchdëu deem k'ösim k'änag deeju haai chirangui hajim hanäm, məch dën haawai. ⁷ Mamä magaagan sii jïepöröö p'öbk'anaa mərəgta Hēwandamagamjö jëeubá hajim hanaabá. Pua mərg mag jéeumän, mag durr t'umwe pəch dëneü hajim hanäm chi dösätau.

⁸ Magbaawai Jesuu chi dösätag, —Hēwandam hiek p'ä sim gaai jaauwai, “Päär Pörön Hēwandamau; hâba hirigpaita jëeubat, maimua hâba hi hiekpaita hipierraab habit” ha simgui hajim hanäm.

⁹ Maimua Hēwandamau deeu hädraa dösätag Jesús warrpijim haajem, jürr Jerusalén p'öbörög. Mam barwia Haai hi jëeujem di nem pöm dänäm här chi sii gaai warrwia magjim hanäm chi dösät garmua Jesuug:

—Pə chadcha Hēwandam Hiewaa k'ai, magan mag hee baubaad hajim hanäm. Pə chig haba k'abahab. ¹⁰ Hēwandam hiek p'ä sim gaai “Hich Hēwandamau hich chognaan päiju” ha s̄iebabab, “pə t'la wēnärramk'üir.” ¹¹ Maagwai mag hee pə baudak'üinjä, hamau sii hamach juu heeta pə jääu haubajup, buju haimaau pə chig ham hugua. ¡Baubaad! hajim hanäm, chi meperau Jesuug.

¹² Magbaawaita Jesuu magjim hanäm:

—Mamä hichab Hēwandam hiek p'ä sim gaai jaauwai, “Hēwandamau chadcha pāach t'laaju hawi hoob nem parhoob hamiet” ha s̄iebabab hajim hanäm, chi meperag.

¹³ Hich mag warag chi dösätau Jesuug hich hipierraab hamk'üir nem k'üirpierr jajaauk'am bālrjä pödba habaawai, sëuk'ä chi k'ügur petajim haajem hichta.

*Jesuu warrpem Galilea durr Hēwandam hiek jaaubaaderr
 (Mt 4:12-17; Mr 1:14-15)*

¹⁴⁻¹⁵ Jesús hagt'a Hēwandam Hak'aar hich gaai p'ës wai sim majim haajem deeu Galilea durr, hich berrag. Mag barwia judionaan Hēwandam hiek jaaujem di s̄isidampierr jaaujeejim haajem. Maagwai durr chaauram k'ännaupa hirua jaau nərräm k'ak'apdö hap'öbaadeewai t'umaam k'ännaupi higär nəmua, “Hñuta mag jaau nərrabahab” haajeejim haajem.

*Jesús Nazaret p'öbör hee
 (Mt 13:53-58; Mr 6:1-6)*

¹⁶ Maimua Nazareeg bēejim haajem, hich bāautarr p'ōbōrōg. Mag bēewia juu hālijem hed pabaadeewai judionaan Hēwandam hiek jaaujem deg dubjim haajem, hag na hich duubjerjō. Mag dubwia, hōrag hūrmk'īir Hēwandam hiek t'āraag p'iidā dānlisijim haajem. ¹⁷ Mag hi dānlisiewai hābmua hirig hāapājjim haajem, jōoingarm hēsap chi pālart'ām, Hēwandam hi jaumie Isaías K'ararraw p'ātarr. Maimua chi hēsap pālart'ām gaaí jārnāa t'ārbaadējim hanām. Hirua t'ār sierr haig mag sīejim haajem:

¹⁸ "Hēwandamauta mā jar hautarr haawai hich Hak'aar mā gaai p'ēs wai sim, hap'ām k'ānnag jāga hichdēu ham peerdā hauju ha jaaumk'īir.

Hirua mā pāitarran, hōor hamach k'aibag hee presonaanjō nām k'ānnag, "Ya pāar höbērm hiek hōbēru haai nām' ha jaaumk'īir hajim;

dau k'āsumjō nām k'ānnagjā, "Ya pārau wajap'a hooju haai nām' ha jaaumk'īir; chik'amnau dau hap'ām waaujem k'ānn dau haug k'augwia peerdā haumk'īir;

¹⁹ maimua hōrag, "Hīs chad māg jaarta Hēwandamau pāar dāi nem hajapcha haju hed barbaichēm' ha jaaumk'īrta ma pāxjim" hajim hanām, t'ārmamua. (*Is. 61:1-2*)

²⁰ Maimua t'ār haaipabaadeewai hichig chi hēsap pālart'ām deetarrag deeu hāapājiwa hoo sīsjim haajem, hichdēu t'ār sierr hiekpai jawaag. Magbaawai t'um haig narr k'ānnau hābā hirigta heerpapaad t'ānlisijim hanaabā. ²¹ Mag hichig heerpapaad hap'ōbaadeewai hamag magjim hanām:

—Hīsta chadcha pāach t'umaam k'ānn dak'īir māg Hēwandam hiek pā sim gaai hichdēu jaautarjōo habarmgui hajim hanaabā.

²² Mag hūrwia t'umaam k'ānnau hi wajap'a hig hiyān naajim hanām. Mag nām dāi hirua hiekdam hūrima hiek'amam hūrwia t'um jāgderraajem k'ānn chan dich dō hee hābā naajem k'ānnau hābjā k'a k'ōch'ka haajemwai. ²⁵ Māch sēuk'a chirām ham hugua pārag jaauk'im: Pārau k'īir heyaa nāmgui hajim hanām, jōoingar Hēwandam hiek jaaumie Elīas k'ararr monak'a haawai Israel durr aňo t'ārjup hawia jārr bālrijā noseg chēba harr hanām. Mag gaaimua Judea durr t'um jādau t'eeaga burrtarr hanām jā pārau hūrjem. ²⁶ Pārau k'īirjuawai mag jaar hīchab k'oopaa hūanaan dau hap'ām chuk'u hājī Israel durr? Chuk'u hajim haju haaí k'aba nām; k'apan t'ānaajim. ²⁷ Māma maglāmjā ni hiwiir hābam haarjā Hēwandamau Elīas pāibajim. Mamag pāiju k'āyau Sidón durr p'ōbōr Sarepta hanām hee k'oopaa hāli hābā sierr haarta Hēwandamaa pājīimgui hajim hanām, maglāta hi jāhogamk'īir. ²⁸ Jāgwī? Hich durram k'ānn heepai pāimuan hi k'ōch'ka hajim hanām, hich meeun k'abam hee. ²⁹ Hīchab k'īir heyaa habat: Israel durr Hēwandam hiek jaaumie Elīseo k'ararr monak'a haawai hīchab hōor kokobé bēnēu bar sīsidām k'apaana t'ānaajim. Māma mag t'ānarr k'ānn hiwiir hābjā Hēwandamau hirig monaaupi jaauba, hābā Siria durr woun Naamān haajerr hoppaita monaaupijim. ³⁰ Jāgwī? Hēwandamaa hoowai hamach israelnaan heepai pāimuan, hamach heempai haawai bālrijā hamach k'amor machag monaauju k'īrjubaju hich Hēwandamau k'ap'a sierr haawaima hajim hanām hich Jesuu.

²⁸ Jesuu mag hiek'abarm hūrbawai haig narr k'ānn t'um hi dāi meeuk'a p'ōbaadējim hanaabā, hamach k'īir hiek'abapāiwei. ²⁹ Mag meeuk'a nāmuu warag p'iidāt'ā p'ōbaadēwia, p'ōbōr heemua jarpaīiwia, hich hag p'ōbōr heepai durrsī gaai durr pōr waaidā hi warrjierram haajem, mammua hit'urmāg hee hi sīepāaig. ³⁰ Māma mag nām hee sīi ham jārr dichwia petajim haajem.

*Jesuu woun hāb dōsāt bēnēu baarjerr monaautarr
(Mr 1:21-28)*

³¹ Maimua magtarr k'ur deeu Jesū Galilea durr p'ōbōr Capernaum hanāmāg bēejim haajem. Mag bēewia hōor juu hālijem hed pabaadeewai hōrag jaaujeejim haajem. ³² Mag hirua jaau sim haig hi hiek hūrwia hōor jāgderraajem hanām, chi k'ap'ām k'ap'ām haajem k'ānn k'āyaujā hichdēu jaau k'ap'a hajim hanām hūrwia.

³³ Mag judionaan Hēwandam hiek jaaujem deg hīchab sīejim haajem, woun hāb mor hee bēn k'aigbam wai sim. Mag wounau Jesū hoobaadeewai chi bēn hi mor hee simuata t'et hāa hanaa, ³⁴—Jesūs, Nazaretpierr! Hidēu maar sīi k'ajap'a sīubā hajim hanām. Pālān warre maar hōpāainta hurum. Mua pā k'ap'a chirām, pā jammua hurū. Pā Hēwandam Hiewaa

hāgt'armua bēetarr k'abahab, warrgurwe Hēwandamau pāiju jaaujerr hajim hanaabá, chi mepeer garmua.

³⁵ Magbaawai Jesuu chi bēnēg meeurraunaa, —K'īu habá. Pachta warag jāg woun mor heemua hōbērbaad hajim hanam.

Magbaawai chadcha chi mepeer hōbērbaadémua warre chi wounta jēk'at barwerbpāijim hanaabá. Mamal magtarjā chig haba, deeu k'īir heerdawia, warramjō monak'a sīsijim haajem. ³⁶ Mag hoowia t'umaam k'ān dauderraña lamua hamach heepai, „¿K'aním wounaan juapa t'eepta jāg mepeenag hōbeerpi jaauwajā hi hipierra hōbēr nāma? Keena, māig hag na maadéu māg chan hooba haajemwai” ha hiek'ap'ōo t'anaajim hanam.

³⁷ Jesuu magtarr sīi hag bigaau p'obördam nānāidam heem magwe bīi t'ānāisijim haajem.

*Jesuu Pedro p'aauhūan monaautarr
(Mt 8:14-15; Mr 1:29-31)*

³⁸ Maimua mag woun mor heem mepeer jar pāwia Hēwandam hiek jaaujem degmua hōbērwia petajim haajem, Simón di haar. Maimua barimawia hooimaawai, Simón p'aauhūanta k'āumie mas t'ānām hooimajim hanaabá. Magbaawai mag hūan monaupāimk'īir, hōrāna Jesuuug chaigpa naajim hanam. ³⁹ Magbaawai hi werba jēer sim bigaau dānāluwimawia chi k'āumie k'iesir hiek'abaawai warre chi k'āumie meeudābaadējim hanaabá. Mag k'āumie meeudābaadeewai hag bārre p'iidawia ham jāhogaagpajim haajem.

*Hedau k'ēubaadēm hee Jesuu hōor pōm monaautarr
(Mt 8:16-17; Mr 1:32-34)*

⁴⁰ Maimua hedau k'ēubaadeewai haunaan paraa harr k'ānau hamach haunaan k'amor machagpierr Jesúus haig haubēmajierram haajem. Magbaawai Jesuu chi mor masim k'ān gaai par hoomamuapai t'um monaupāimajim haajem. ⁴¹ Mag par hoomamua hōor mor hee bēn paraa harrpa jēu wērpajim hanaabá. Chi mepeenaujā Hēwandam hiek jaaujem degmua hōbērbaad hajim hanam. Mamal Jesuu tag hamag hiek'apiba meeurrau siūmajim haajem, hōrag hich jaauum hugua.

Jesuu maach peerdājem hiek Galilea durr jaau p'ārda narrar
(Mr 1:35-39)

⁴² Maimua ya hāspabaadeewai haigmua chawag mawia hōor chukag haar hich happai sīejimajim hanam. Mamal Capernaumpienau hi jar wēnārālā hawia baau hat'aimaawai tag hi chawag pīximap'a sīi hamach haigpaita sīepim k'ōsi naajim haajem. ⁴³ Mamal hichdēu hamag, —Maijpai chiraba ma chawag maju haai chirāmgui hajim hanam, hīchab deeum p'ōbōr heejā hōrag “Hēwandamta ya t'umaam k'ān Pörk'aimāl sim” ha jaauwia, hīchab ham peerdāju k'īirju nām k'ai, hirigta hādrāaa hamach Pörk'apiju haai nām ha jawaan, mag hat'eeta Hēwandamta mā pāitarr haawai.

⁴⁴ Mag jaauwia, Capernaumpai sīeba, hich mag p'ōbōrpaierr judionaan biirdājem deg Hēwandam hiek jaau nārraajeejim haajem, Galilea durr.

5

*Hāwarr pōoma partarr
(Mt 4:18-22; Mr 1:16-20)*

¹ Biek hāb Jesúus t'Arrdō Genesaret hanam higaau sim haig hōor pōoma podpachēwia t'et p'ēeuda hi p'ār t'uur warrmajierram haajem, Hēwandam hiek hūrm k'ōchgau. ² Mag nām hee hichdēu bote numí mos gaai barhīida nām hoo hat'ajim hanam. Hag hee chi mork'ān chuk'u naajim hanam, dō hārēut'urwia dō higaau hamach red hā narr haawai. ³ Magbaawai chi bote daa hāb Simón dēn harr haawai hirig jēeuwia, hag hee waaidawia, hichigpai bāch'kun dōjārragaa hich warrpajim haajem. Magnaan chadau jupwia mammua hōor k'apan t'ānāmag Hēwandam hiek jaaubaadējim haajem.

⁴ Maimua mag hiek'a hōbaadeewai chi Simonag, —Dōjārr wēbapxi, maimua chi red dubpāxinaa deeu hārēu hoobat hajim hanam.

⁵ Magbaawai Simonau jūrr magjim hanam:

—Aay, hedhaar maach daúa bālrjā k'āiba parii hārēu hēedatk'amaamjā bālrjā marau par haubajim. Mamal pa hiek haawai deeu mua chach hoojukē hajim hanam.

⁶ Maimua chadcha mag dubpāiwia jiir hooawai hāwarr pōoma t'ānāmuwa chi red dau t'ārrdāmaa hajim hanaabá. ⁷ Magbaawai hamach k'apeen deeum bote hee narr k'ānag jua t'ōt'ōi k'ap'ōbaadējim hanam, hamach juag hoon bēemk'īir. Mag chadcha warm k'ān bēewia jiir hat'aawai bote numwe hipiir haujierram hanaabá. Mag, bote numí narr hāba peer joot'ūpjierram haajem. ⁸⁻⁹ Mag Jesúus hipierra harr gaaimuapai hāwarr pōm par hat'am hoobaawai Pedro dāi jap hābam hee narr k'ānaupa, „¿Māan k'aním wounta hag na māg hooba haajemta hāwarr pōm māg par haupibarma?” ha k'īirju nāisijim hanam. Hich mag

bärre Simón Pedroou Jesús bák'arr p'öbk'a t'anaaimawia hirig, —Señor, hoob mā dāi hāba nárram. Mān hatcha pekau pöoma chiram pā mā dāi nárraag hajim hanam.

¹⁰ Maagwai Pedro k'apeen hābak'ai bote hee narr k'ánnaujā hīchab hamach k'apeenau k'írju narrjō k'írju náisijim hanaabá. Mag bote hee naajim haajem Zebedeo chaain, Santiago Juan dāi. Mamá Jesuu chi Simonag, —Simón, hoob k'írjur hajim hanam. Warr pach sii dō hāa gaaipai chitarrjō, hísmua hatagan pān jūr mā hiekta hōrag jaaau gaaipaita chirsijugui hajim hanam.

¹¹ Maimua dō higaau paauk'achéwia warag hi dāi mam hiek hérëubaadéjim hanaabá, hamach nem t'um pławia.

Jesuu woun hāb kokobé bēnēu sīerr monaautarr

(Mt 8:1-4; Mr 1:40-45)

¹² Maimua biek hāb Jesús deeum p'öbör hee sim haig woun hāb kokobé bēnēu sii p'ě k'a dodos sim barchéjim haajem. Mag wounau hoo hat'aawai jék'at p'öbk'anaa, jēb gaai dagau dárnaa, chaigpamamua hirig, —Señor, pua k'ös chiram k'ai, mág p'ledau warre mā gaaimua chugpaabapái haichéjim hanam.

¹³ Magbaawai Jesuu hi gaii párnaa, —Mua pā monaauum k'ösi chiram; monaau chirsí magan hajim hanam.

Magbarm bärre chi p'ě k'a dodos chirarr monaau sísiewai mor hajapp'a sísijim hanaabá.

¹⁴ Mag ya monaau sísiewai, Jesuu hirig magijim hanam:

—Pach mágbarb hoopibaimá. Maimua Moiseeu hiek p'ātarr gaai jaaau simjō pach monaaubam paar nemchaain ofrendak'a deebá hajim hanam, pach mág monaau sísim hōrag k'ap hamk'ír.

¹⁵ Hich Jesús mag gaaimua sii warag hōor hee t'ärp'oo sísijim hanaabá. Maagwaita warag hōor póm biirda haajeejim hanam hi hiek hūraag, maimua hīchab hamach monaauupái mampk'írjā hagjō. ¹⁶ Mamá magam hāba, Jesús chawag maajeejim haajem, hich happai hōor chukag chláai Hēwandamag jéwaag.

Jesuu woun hāb k'apá jásər k'ítam monaautarr

(Mt 9:1-8; Mr 2:1-12)

¹⁷ Biek hāb Jesuu Hēwandam hiek jaaau sim haig fariseonaan dāi Hēwandam hiek hat'ee chi machnaanpa hohood t'anaajim. Mak'án p'öbördam nánpaidampierrmu bëetarr k'ánn hajim haajem: Galilea durrmu bëetarr k'ánn, Judea durrmu bëetarr k'ánn, maimua hīchab Jerusalenpiena dāi naajim haajem. Maagwai Hēwandam juapa t'eeg hi gaii sítjim hanam, hōor monawaag.

¹⁸ Mag námta hōrau woun hāb k'apá jásər k'ítamta pa bálrk'am gaai waiduraa hajierram haajem, Jesús sim haar wai dubwia hi k'írp'ee werba sǐwaag, monaauupáiimk'ír. ¹⁹ Mamá dubju hék'a nám hōor póm t'ánam k'urau pód dubba habaawai, dihéu hár waaidatk'a p'öbaadéwia, nem wág waunaa, chi pa bálrk'am gaai jágadu ják'anaa, chi haaunaanpa heeg jiir burrpjíierram haajem, hōor járr Jesús hiek'a hoo sim k'írp'eecħa. ²⁰ Mag hich haig wai burrbachaíhem hoobaawai, hirua chi wounaan hō hak'aar hāba hiruata hamach haunaana monaauupái k'írju nám k'apá sǐerr haawai, chi k'apá jásər k'ítamagtä, —Pa pekau t'um ya chugpaa sísimgui hajim hanam.

²¹ Mag hūrwia fariseonaan dāi Hēwandam hiek hat'ee chi machnaanpa haig narr k'ánn hamach hödegpai, “Chíjág wouna Hēwandam na mag hiek'a síma? ¿K'áiu mág pekau chugpaa haaí sí? Hēwandamau k'abam chan pekau chugpaa hauba haajem” hanaajim hanam.

²² Mamá Jesuu hamau mag k'írju nám k'apá sǐerr haawai hamag magijim hanam:

—¿K'ant'eeta pár jág t'áar k'aigba k'írju sísid haajéma? ²³ ¿Wa mag pekau chugpabarmjā dau daau hooba naawai párku k'írjuawai chadcha p'it'urg chuk'u t'umaam k'ánnau mag hiek'aju haai nám ha náwa? Chadcha t'umaam k'ánnau mag hiek'aju haaima. Mamá mua hirig “P'iidawi dárda habá” hak'in, hōrau hamach daúacha hooju, hi monaau sisi wa monauba k'ájjá hich mag sísim. Magua párku mā dénjō chan cha mua jawaagpamjō habajugui hajim hanam. ²⁴ Mamá pach chi Hemk'ooi Hiewaata chadcha Hēwandamau juapá deetarrau mág jēb gaai pekau chugpaa hajim hanam.

Maimua chadcha chi k'apá jásər k'ítamagtä, —P'iidabá. Pach put juurwia, pach diig petá hajim hanam.

²⁵ Magbarm bärre t'umaam k'ánn dak'ír p'iidbaadéwia, hich waibëetarr pa bálrk'am dāi putpa p'ě hauwia, hich diig petajim hanaabá. Mag mamua, “Hísin chadau Hēwandam purua mā hāu habarm” ha hijéjebag majim hanam, honegau.

²⁶ Mag chi woun p'iidlaadēm hoowia haig narr k'lan t'um dauderraan nām hiek'a, "Jāan hich hiiuta jägbarm" hanaa hīchab, "Hīs Hēwandamauta maadēu māg hooju kīrjuba narrjā hoopibarm" hanaajim haajem, hamach hap pawiajā.

*Jesuu Leví hich dāi harrtarr
(Mt 9:9-13; Mr 2:13-17)*

²⁷ Maigmua höberwia higbaadeeu hooimajim haajem, woun hāb Leví ha t'ār sim. Mag woun hōrau dēbpaar p'agaan bēejem haig mes gaai pāar siējim haajem, gobiernoog hōrau dēbpaar paraa nām jēeu nām p'idagta p'idx'a sierr haawai. Magaajā Jesuu, —Mā dāi marrau hajim hanām.

²⁸ Magbaawai chadcha Leviuu p'iidawia hich p'idagjā k'augba, hi dāi petajim hanaabā.

²⁹ Maimua hich di haar barwia p'iejāb pōm waupijim hanām, Jesús k'öpieg. Mag nām dāi hīchab hich k'apeen t'ārk'lanjim haajem, hich haig t'ach k'o'on bēemkīir. Magbaawai dēbpaar jēeujem k'lan k'apan wēdurum dāi parhoobam k'lanpā bēewia hāba t'ach k'ō naajim haajem, Jesús dāi.

³⁰ Mamā magbaawai chi hajapcha Moiseeu Hēwandam hiek p'ā platarr hārk'aajem k'lan nām Hēwandam hiek hat'ee chi machnaan dāimua Jesús k'apeenagta, —¿K'an jägwiate pāar jāg gobieno dēbpaar jēeujem k'lan dāi pekau pōm sīsidām k'lanpā hāba t'ach k'ō nāma? ha jēeujierram hanām.

³¹ Magbaawai Jesuu magjim hanām hamag:

—Kā monak'a nām k'lan nāu chan doctor higba haajem; hāba mor masi nām k'lanauta doctor hīgjem. ³² Mā chan bālrjā pekau chuk'u hajapp'a k'it'ēem haajem k'lan jāraanjā bēeba, mān hōr pekau pōoma k'it'ēem k'lan peerdā hawaanta bēejimgui hajim hanām, kīrjug hiiur haumkīir. Maguata mag ham pekau pōm nāmjā higba, ham dāi mā t'ach k'ō chirabahab hajim hanām, hamjā Hēwandam dēnk'a hawaag.

¿K'ant'ee t'ach k'ōba sark'aju haai nā?

(Mt 9:14-17; Mr 2:18-22)

³³ Maigmua Jesuu hich k'apeen dāi höber p'öbaadēm hee, hōor bēewia Jesuug magchējierram hanām:

—¿K'an jägwia Juan dāi wēnrrajem k'lan nāu t'ach k'ō nāmjā hīiba sark'anaata Hēwandamag jēeujem daar, pā k'apeenau sark'aba haajē? Chi hajapcha Moiseeu Hēwandam hiek p'ā platarr hārk'aajem k'lan higar nām k'lan nāu jā hagiō sark'aaejem, mamā pā k'apeenau chan hajap magba haajerram. ¿Jā k'an jägwiauma? ha jēeujierram haajem hirig.

³⁴ Magbaawai hichdēu hamag magjim hanām:

—Pārau hoowai chi juu pār sim woun hōnee hich hāli dāi t'ach k'ō nāmich, hirua hōor t'ārtarr k'lan sark'a nām hawia sīi hōkīrjuu hohoodō naajē bālrjā t'ach k'ōba? ³⁵ Magba haajem. Hich hagiōta nāmgui hajim hanām mā k'apeenjā. Ham magjuun mā ham jaaijō ham dāi chitām pār hat'am hed gayan chadau ham hamach kīrauta sark'awia, hīchab t'achjā k'ōba nāsiip hajū, gaai machgau. Mamā māngwaiwe chan ham sark'aju k'aba nāmgui hajim hanām, hag'tā mā ham dāi chiraaawi.

³⁶ Maimua hichdēupai magjim haajem:

—Pāach k'ajūa jēbaadeewai, pārau hoowai k'ajūa dich k'ajūa hiiur gaaim jēnaa jūr chi jōoi gaai k'aaejē? Maadēu magk'iin dich k'ajūa hajap'amtā hārpāiju. Maimua mag p'eebarmjā kīr hāba k'aba daau p'ēe wējōm t'umaam k'lan nāu hooju. Hich hagiōta sim hīchab māg hiek hiiur mua jaau chirāmjā. Chi mā hiek hāk'a simua chan māg hiek hiiur mua jaau chitāmjā hāk'anāa pōd hamach jōoin hijā hagiō hārk'aju k'aba simgui hajim hanām. ³⁷ Māg mā hiek hāk'a nāmnaa maadēu vino nemhēu hiiur hee pārajemjōta sim. Pārau k'ap'ā nāmgui hajim hanām, vino hōrr nemhēu jōoi ya chi pārajem hee pōd pāju k'aba sim. Mag pāk'iin chi vino hōrr hachpabaadeewai, chi nemhēu jōoiraa sīewai hāwatba jēgdābaadee, chi vinojā hārbaadēm dāi chi nemhēujā ya tag serbiiba sīsiju. ³⁸ Maguata vino hōrran hagiō nemhēu hiiur heeta pārajem; maagwai chi nemhēujā jēgdāba, chi vinojā hārbamgui hajim hanām hich Jesuu. ³⁹ Mag hiek'ak'agmamua, Pārau k'ap'ā nāmgui hajim hanām, chi vino hach doo k'aug nām k'lan nag ham dōp'ō t'ānām haig chi hōrr deelimak'iin, hamau "Hāhā, maraun chi hachta hig nām, jāata marag hajapcha sim" hajū. Hich hagiōta pārau mā hiek hūrmap'a, warag pāach hūta pāaba wēnrram k'ōsi nāmgui hajim hanām.

6

*Jesús k'apeenau juu hālijem hed trigo p'ierrtarr
(Mt 12:1-8; Mr 2:23-28)*

¹ Biek hāb juu hālijem hed Jesuu hich k'apeen dāi trigo p'ur wējōm hee dich wēnrrajim haajem. Mag dich wētumua hi k'apeenau trigo chi bichpa t'ārrēuna chi dau juajāagpai sigt'ānaa k'ō wētmajim haajem. ² Mag k'ō nām hoowia chi hajapcha Moiseeu Hēwandam hiek

p'ā p̄atarr h̄l̄rk'aajem k'ānnau hamag, —Pāadē hoobat, jua h̄ai nām hed haawai b̄l̄rjā p'īdk'aju k'aba nāmta p̄rau jāg trigo p'ierrnaa k'ō wēn̄rram. ḡP̄rau chan k'augbahab hajim hanām, jāgpai p'ierr nāmjā nem pōm heeu nām dāi hāba sim?

³ Magbaawai jūr Jesuu hamag —Mam̄ ḡk'ani m̄l k'apeenau k'aigba habar? hajim hanām. ḡMagan p̄rau b̄l̄rjā Hēwandum hiek p'ā sim gaai t'ālrwai hooba haajeeb, Daviu hich dāi wēn̄rrarr k'ānn dāimua hamach jāsōo, hap'ōbaadeewai Hēwandum hat'eem pan k'ötarr? ⁴ P̄rau k'ap' nām, jāga hirua Hēwandumag jēeujem deg dubwia Hēwandum hat'eem pan nasād gaai p'ē s̄ierri hauj̄i. Mag pan parhoobam k'ānnau k'ōju k'aba, hāba p'adéupaita k'ōju haaí s̄iejim. Mag k'ap' sierra hirua k'ōwia hīchab hich dāi wēn̄rrarr k'ānnagjā deejingui hajim hanām. Mam̄ mag k'ötarr paarjā Hēwandumau ham chig habajim. ḡMagtarr p̄rau k'augbata nā? hajim hanām hamag, hich Jesuu.

⁵ Maimua mag jaau dichwia hichdēupai, —Mān Hēwandum Hiewaa Hemk'ooirau. Muru-ata t'umaam k'ānnag k'an nemta wauju haai nā ha jaauju haai chir̄amgui hajim hanām, jua hāl̄ijem hed hawiajā.

Woun hāb jua jāser k'itarr

(Mt 12:9-14; Mr 3:1-6)

⁶ Maimua biek hāb hāgjō jua hāl̄ijem hed hich Jesús judionaan biirdəajem deg dubwia Hēwandum hiek jaau s̄ejim haajem. Maig hīchab s̄ejim haajem woun hāb, juachaar garm juadam s̄ii jua jāser k'itām. ⁷ Maagwai judionaan chi machnaan dāimua chi hajapcha Moiseeu Hēwandum hiek p'ā p̄atarr h̄l̄rk'aajem k'ānnau Jesuug dau t'ōba t'ānaajim hanām, heeu hirua jua hāl̄ijem hedjā higba hōor jua p̄rwia monaubaawai magam̄ gaaimus hichigcha hōor dak'ir “Pua chan jua hāl̄ijem hedjā b̄l̄rjā h̄l̄rk'abata sim” ha hiek'aag. ⁸ Mam̄ hichdēu k'ap' s̄ejim hanaabá, hamau mag k'irju nām. Mag gaaimus chi woundam jua jāser k'itām̄ag, —Dayag pidú, mau hōor jārrcha dānllaubaiche hajim hanām.

Magbaawai chadcha bēewia hōor jārrcha dānllauchéjim haajem. ⁹ Mag dānllaubaicheewai Jesuu magjim hanām:

—¹⁰ P̄rau hoowai k'an nemta maadēu wauju haai nā jua hāl̄ijem hed? ḡHōordam dāi hajap'a haju, wa hōor k'aibag wauju? ḡHōor peerdā hauju, wa hōor t'ōju? ḡK'ani hāucha s̄i? hajim hanām hamag.

¹⁰ Mam̄ mag jēeunaa hōor t'umaam k'ānn k'ir heerpa p'ārdālk'am hich hiek hāk'aba habaawai jūr chi jua jāser k'itām̄agta, —Dayag jua hābā hajim hanām.

Mag chadcha hi hipieru jua hābaawai warre jua monakk'a s̄isijim hanaabá. ¹¹ Mam̄ hamach dak'ir magbaawai hi dāi k'ir machag hap'ōbaadēm hiek'au warag hōbērdātk'awia, —Keena, maadēu jāgata hak'in jāg Jesús t'ōpōlik'am hanaajim hanām, hamach happai.

Jesuu hich dāi hogdba wēn̄rram k'ir doce jar hautarr

(Mt 10:1-4; Mr 3:13-19)

¹² Mag Jesuu jua hāl̄ijem hedam magwe hōrag jaau nārram hed gaai durrsī gaai waaidājim haajem, Hēwendumag jēwaag. Mam hedurr pōm hich mag Hēwendumag jēeu hēejim haajem. ¹³ Maimua hāspabaadeewai hich dāi wēn̄rrajerr k'ānn hich haig t'ārk'a hauwia mag k'apanag heem doce k'et jar haujim haajem. Mak'ānta hi chognaan hi hiek jaaujem k'ānnk'a t'ārk'im hanaabá, apostolnaan. ¹⁴ Māk'ānn hirua jar hautarr k'ānn t'ārāu: Simón, (hichpai Jesuu Pedro ha t'ārk'im);

Andrés, (chi Simón heeum);
Santiago, (hichpai hīchab Jacobo ha t'ār s̄ejim);
Juan, (chi Santiago heeum);

Felipe,
Bartolomé,

¹⁵ Mateo, (hichpai Leví ha t'ār s̄ejim);
Tomás,

Santiago, (chi Alfeo hiewaa; hichpai hagjō Jacobo ha t'ār s̄ejim);
Simón, (Celotenaan hee s̄ierr);

¹⁶ Judas, (hichpai Tadeo hanaa Lebeo ha t'ālrjerr, deeum hagjō Santiago haajerr heeum);
maimua

Judas Iscariote, (hich maguata hewag pawi chi t'et'em k'ānnag Jesús p̄ar deeju hajima hi t'ōomk'ir).

Jesuu hōor pōm t'ānāmag Hēwandum hiek jaautarr

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Maimua hich Jesús dāi durrsī narr k'ānnpa t'um hāba hārba bēewia p'ēurēgdam hee naaichéjim haajem. Maig hagjō hich dāi wēn̄rrajerr k'ānn k'apan biirda t'ānām hee, hīchab deeum durram k'ānnpa hōor pōm t'ānaajim hanaabá: Judea durrmuia bēetarr k'ānn,

Jerusalenmua bëetarr k'lan, maimua p'üas higaau p'öbör Tiro hanam dak'a naajerr k'lan dxi Sidón perasöm k'lanpра t'lanajim haajem. Hääur k'lan hi hiek hürm k'öchgau, maagwai tagam k'lan sii hamach monaaupxi mamk'irta mag bëewi naajim haajem.¹⁸ Mag chadcha bën k'aigbam k'irpierr hör mor hee sisid harrijä t'um jar wërpäinaa monaaupläimajim hanaabá.¹⁹ Mag hoowia t'umaam k'lanau hi gaai parm hïigjeejim hanam, hamach monaaumk'ir, hamachdëu hoowai sii hi gaai par naluapajä Hëwandam juu t'eeg hich gaai wai simuata bënegjä hich jua jampiba monaaupärlik'am hoowia.

Chijä k'anta honee haju haai na

(Mt 5:1-12)

²⁰ Mag hör mor masim k'lanpра t'lanarr t'um monaauk'apäiwia hich dxi hogdla ba wénarrajerr k'lanagta heirpanaa magjim hanam, hich Jesupai:

—Pääar mag mä hiek hürm k'öchgau dau hap'la wénarram k'anta honee habat, mäg hatag päächta Hëwandam dxi häba jooba wénarraju haawai. ²¹ Honee habat hajim hanam, pääar har Hëwandamau waupim k'osim nem wawaagta jäsöomjö nám k'lan. Jägtarr jürr mäg hatag pääar bäljrä haugchëba wénarrajugui hajim hanam. Honee habat, pääar mä gaaimua dauhi paraa durrajem k'lan; mäg hatag pääar hök'irjug k'augba wénarrajugui hajim hanam.²² Honee habat hajim hanam, mäch chi Hemk'ooi Hiewaa hiek häl'kä nám gaaimua pääch chik'annau k'a huk'urnaa hamach haigmua k'äijä warag di chaaur pääch jalarwai. Honee habat, chik'annau pääch wau hiek'amanu k'äijä, "Jäg woun chan hör hajap'am k'abam" ha hiek'aawai.²³ Hörau pääch dxi mag nám jaar hoop hök'irjuu hamiet hajim hanam. Mag k'äyau warag honee habat hajim hanaabá; pääar mag nám jürran hägt'arin pääar hat'ee nem hajap'am pöomata t'lanam. His mäg pääar mä gaaimua dau hap'la wau námjö wénarrajeejim warrgarwejä, Hëwandam hi jaaujerr k'lan. Mäma his hägt'ar hëwandam dxi ya ham honee námguu hi hiek'amanjim hanaabá, ham wawí námua.

²⁴ Mag hiek'ak'agmamua hichdëupai, 'Mäma jihëh hapdurr hajim hanam, hör hamach p'atk'onta t'ö hiyäla haajem k'lan! Ham hamach p'atk'onag hee ham k'öchgau Hëwandam higba harr jürr, hamau mäg hatag hoomaa hajuraa hajim hanam.²⁵ Jihëh, hapdurr hajim hanam, mäg jëb gaai nem t'um paraa bäljrä haugchëba haajem k'lan! Jägtarr k'anta jürr mäg hatag dau haug hee wëtju. Jihëh, hapdurr hajim hanam, har sii honee ham k'öchgau bäljrä hamach mor hewag k'irjuvia hök'irjuupajä haba haajem k'lan! Hamachdëu hampierr ham k'öchgau Hëwandam higba harr jürr pöd hamach hägt'ar höbérba haawai, mäg hatag ham hicharaucha bie nüsijugui hajim hanam. Maimua hichab,²⁶ jihëh, hapdurr hajim hanam, har t'umaam k'lanau pääar hëugar, "Jaan chad woun hajap'am pamä" ha hig hiyäla haawai! Warrgarwejä par chadcha Hëwandam hi chaar k'abamta jaaujerr k'lan hëugarjä hich magta hiek'aajeejim, pääar jöoinau. Hörau mag ham hëugar hör hajap'am haajeejib mäma, maadëu k'ap'la námguu hajim hanam, ham pöd Hëwandam haar höbérba harr.

¿Jäga haju haai na dich k'a huk'urm k'lan dxi?

(Mt 5:38-48; 7:12)

²⁷ Mag jaauumamua Jesuu magjim haajem hich hiek hür narr k'lanag: 'Pääch dxi hiekk'ör paraam k'lan k'a k'ösinaa pääch hoomap'a haajem k'lan däijä nem hajap'am waubat.²⁸ Pääch chik'annau t'öp hiek'aawai magam hiekjä higba, warag ham köt Hëwandamag jéeubat. Maimua pääch häauk'a hiek'abaadäm pääch chlauu haawaijä, dxi häauk'a hiek'aju k'äyau, warag Hëwandamaga ham köt jéeubat hajim hanam.²⁹ Chik'annau k'äijä pääch gaai mas deewai hoop hi gaai hagiö deem. Mag k'äyau hädlaa pääch gaai mas hapibä. Wa pääch camis k'äijä häbmua k'echt'la haum hiigwai warag tagam k'ajüajä hädlaad hirig harrpibä hajim hanam.³⁰ Wa pääch nem k'äijä häbmua k'echt'la haum hiigwai, meeuk'aju k'äyau, hok'ooju hawiajä hidéu warag harrpibä. Hörau päächig nem jéeuwai hō hajap'am magam haba deebä. Wa häbmua k'äijä k'üchpaim hat'ee pääch nemdäm jéeuwai harrwai hoop, "Jöpk'aa mä hin deebahur" ham hajim hanam.³¹ Chik'annau pääch dxi k'aigba hapimap'a sim k'ai, pääch garmuajä hoop hi dxi k'aigba ham. Hörau pääch dxi hapim k'ösimjöta pääch garmuajä ham dxi habä hajim hanam.

³² Magnaa mag hichdëu parhoobam k'lanjö hapiba sim higwi, 'Päädë k'irjubat hajim hanam: Päärau pääch jäsenem k'lanpaita daupii hak'iin, ¿maig k'an hajaug sii? Bäljrä Hëwandam hiek häl'k'abam k'lanaujä hamach k'a k'ösim k'lan chan hoomap k'aba sierrjéemgui hajim hanam.³³ Wa päärau pääch juag hoojem k'lan juagpaita hagiö hook'iin, ¿maigjä k'an hajaug sii? Mag nám haig häl'k'abam sim. Hëwandam hiek häl'k'abam haajem k'lanaujä jürr hagdaujö chik'am juag hoojemgui hajim hanam.³⁴ Päärau päächdëu nem deebarmjö päächig deejöjöö k'irju nám k'lanagpaita nem deek'iin, ¿maigjä pääar jäga na? ¿Hich hagiö haba haajë hajim hanam, Hëwandam hamach t'är hee chuk'u nám k'lanaujä, deeu hagiö hamachig nem deemk'ir?³⁵ Magua muan pääragan, pääch dxi hiekk'ör paraam k'lanjä warag k'a k'ösita habat ha chirnugui hajim hanam. Maimua ham dxi hō hajap'a

habat hīchab, pāach nemdam k'ūchpaim hat'ee k'āijā jēeu harrwai tag deen bēebaju k'āijāa jāg deebap'iim ha hiek'aba. Pārau hō hāk'ārag chuk'u magmān, hāgt'arin pāar hat'ee nem hajap'am pōoma t'ānāmgui hajim hanām. Hīchab pāar mag wēnarrāmān magan pāar chadcha Cha Hāgt'aa P'uū Nām hag chaainaugui hajim hanām. Hēwandamau hōrau k'īrjuajemjōta k'īrjuajem hak'iin, hāba hōor hajap'am k'ānānagpaita hirua nem deejeeek'am. Mamā hi magba t'umaam k'ānān dāi hajap'a k'itām, hōor k'aibagiā higba, ni mag hich hajaug k'itām paarjā hōrau hichig hāu hajim habajujā k'īrjuba. Magua pāraujā hagjōta haju haai nāmguī hajim hanām, pāach k'apeen k'aibagiā higba.³⁶ Maachin t'umaam k'ānān dau haug k'aug paraata hanām, har jāg maach Haai hāgt'ar simuajā hagjō maach t'umaam k'ānān dau haug k'aaugjēpirau.

Jāga haju haai nā chik'am hīgk'aju k'āyau?
(Mt 7:1-5)

³⁷ Hoob chik'am hīgk'am k'ōchgaupai chan chik'am pekau p'ēmiet, heeu Hēwandamau pāach chach nām hed magmān hiek higduk'am pāach dāi. Hoob "Jāg wounan chad k'aibag hee pāiju haai sim" hamiet, heeu pāach hiek gaaimuapai Hēwandamau pāachta k'aibag hee pāiduk'am. Chik'amnau pāach dāi k'aibga haawai sīi warag hich mag k'īr hak'oobapāit, tag magmān hiekjā higba. Pārau pāach k'apeen dāi magmān, magan Hēwandamaujā pāar dāi hagjō hajugui hajim hanām.³⁸ Pāach k'apeenag nem hīgk'aba deemān, Hēwandamaujā pārag nem hīgk'aba deeju. Pārau pāach k'apeenag nem deebarm jūrr, hirua pārag hār hag k'āyau p'ēsu hipiirnaa pōr simiūdeeju. Mamā pārau pāach k'apeenag chachnaata nem dee nāmān, magan Hēwandamaujā hich hagjōpāi pārag deejugui hajim hanām.

³⁹ Mag ejemplodam k'īr pogk'e jaaumamua, 'Pāadē k'īrjubat hajim hanām. Woun hāb dau k'augba simua hich k'apeer hagjō dau k'īsu k'itām juu gaaai par harrk'iin, hāb bāhēu subaadeeu ḥamach numwe burrbaju k'ai? hajim hanām.⁴⁰ Pārau hoowai heeu woun nem k'aug simua hichig jaau sim k'āyau hatcha nem k'aug sīejē? Hichig nem jaaumam t'um k'augbapāi wain chadau hich maestro dēnōjō nem k'aug sīejemgui hajim hanām.⁴¹ Pāch dau hee pasur pōm sim joot'ā t'ānām nacha noi haubam haig, ḥāga pua pach k'apeer dau heem pasurdam bārām k'itām noi hawaag hagā? Maachin nacha dich k'īrjunaata hiek'a nāmguī hajim hanām.⁴² Wa magbam k'ai, ḥāga hābmua hich k'aperag "Daai kakē, mua pālau heem pasurdam noi hauk'im" haju, mama hich dau heejā hag k'āyau nem pōm sim joot'ā t'ānām noi hauba simta? Sīi chik'am jaaum k'ōchgaupai chan dich wir haig k'īrjubanaa pōd mag hiek'aju k'aba nāmguī hajim hanām. K'īrjug chukdam, nacha dich dau heem pasurta noi hauba haajeeb, wajap'a hoog; maimuan chadau jūrr dich k'apeer dau heemjā hagjō noipāi nām. Magua dichta nacha k'īrjuba haajeeb chik'am jawaag. Dichjā hagjō chirām chan pōd dich k'apeen jaauju k'abamgui hajim hanām.

Jāga hōr hō hajaug k'ap'ā haajē
(Mt 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Mag jajawagmamua, 'Maach jaauju k'ānān chuk'u hawiajā maachin dich hiek'a nām gaaimuata hōrag dich k'ap hapijemgui hajim hanām, hōr wājāaunā wa hōr k'aibgam k'ānān. Pārau k'ap'ā nāmguī hajim hanām, nemjō hāk'āraa cheejem higwia, "Jāg nemjōon chad hajap'a k'itabma" haba haajem; maagwai jūrr nemjō hajap'am higwiajā, "Jāg nemjōon chi hāk'āraa" haba haajem.⁴⁴ Pārau hoowai pahach gaaai nemjō k'ūwaa chē sim hoojē? Kūpud dēnōjā miel wie nām hooba haajem.⁴⁵ Hich hagjōta nām hīchab maach wounaanjā. Hōr k'īrjug hajap'am k'ānānau nem hajap'am nemta hiek'a nām, hamau nem hajap'ata wauju k'īrju naawai; mamā hō hāk'āraa k'ānānau hiek'aawaijā nem k'aibgamta hiek'a nām, ham hōdi sīi nem k'aibgamta wauju k'īrju sīsid haawai. Magta hōraun maach hiyān nām hūr nām gaapai warre k'ap'ā haajem, k'anim woun hagā: woun hajap'am wa woun k'aibgam.

Hōr numí di hēutarr
(Mt 7:24-27)

⁴⁶ Pārau mua nem jaau chirām hipierraas k'aba nāmta, ḥāk'ant'ee mā higwia sīi par hiiupai "Pālta maar Pōrōu" haajē?⁴⁷⁻⁴⁸ Mua pārag jaauk'imgui hajim hanām. Har chi mā haig bēewia mā hiek hūrnāa mua nem jaau chirām hipierraas nem waaujim k'ānān, biek hāb woun di hēwaag jēbdī k'ōrk'a sīi hawia durrk'udau hee hierr hich dibā juk'anāa di hēutarr wounjōta nāmguī hajim hanām. Ya mag haipa dānāsim hee, dōhād pōm bēewia hag gaaai dō huu t'ānarrjā chāyēupāiba hich mag sīsijim hanaabā, dibā hierr juk'a sierr haawai.⁴⁹ Mamā har chi mā hiek hūrtarrta bālārjā hag hipierraas k'aba nām k'ānān, jūrr hagjō woun hāb sīi k'omariipai dibā juk'anāa di hēutarrjōta nāmguī hajim hanām. Mag k'omariipai hēu sierr haawai haipa dānāsim hee, hīchab noseg pōm chē t'ānālā harr k'ur dōhād pōm pierrwai,

dö huu t'lan^{la} hawia sīi dö badag h^{la}rsirpxijim hanaabá. Mag, nem t'umaa hok'oojimgui hajim han^{la}m.

7

Jesuu capitán chog monaautarr

(Mt 8:5-13)

¹ Mag hōor pōm wējorrág hiek jaau hö dictarr k'ur Capernaum p'öbörög petajim haajem. ² Mag Capernaum p'öbör hee capitán hāb sfejim haajem, soldaaun pōr. Mag capitán chog hāb hirua hārcha daupii haajerrá mor mas parhba tag hāwatabajujö t'laajim hanaabá. ³ Mag nām hee chi capitanau hūurwai Jesuu hōor monaaun nārram ha hūrbaadeewai, judionaan hee jōoin chi t'et' em k'ān jārwia pājjim haajem Jesús haar, mak'ānau chi Jesuug chaigpa p'ōbaadeewai hich chog monaaupāain hich di haar mamk'ir. ⁴⁻⁵ Mag chadcha hērēuwia, chi Jesús sim haar bardatk'aimawia, mag capitán chog mor mas simta p'ārba jaajaau nām hawia, chaigpa nāmuua hirig magjierram han^{la}m:

—Pua capitán di haar hi chog monaaun mak'iin hāu hak'am. Hi chan maachjō judío k'abam, mama maach meeun k'a k'ōsi sierramguí hajierram han^{la}m. Hirua maar Hēwandam hiek jaajem dijä par hēu deejim, hich p'at' onau. Jāgām wounaan di haran chadcha p^a maju haa chir^{la}m. Pua k'ōs hak'iin maran p^a hawaanta bēejimgui hajierram han^{la}m hirig.

⁶ Magbaawai chadcha ham dxi majim haajem. Mam^a ya chi haunaan wai nām di dak a wētum hee, chi capitanau hich haig narr k'ān dxi hiek jaau pājjim haajem, Jesús haar. Magbaawai wētwi barimawia hirig. —Capitán hiek, p^a mapimaaugau k'abam haajem, mam^a hi hiek hī Hēwandam dau na hāu k'aba chir^{la}m haajem, p^a hi di haar maag. ⁷ Hich mag chir^{la}m k'ap, hichcha p^a haig bēeba habarm haajem, pōd p^a dāi k'īrcha hiyāa haju k'aba haawai. Mam^a pua k'ōs hak'iin, hich maupaimua hich chog monaaupi naajim. Hi hiek p^ach hiiu haawai chadcha monaaupi haajem. ⁸ Hi hiek hiruajā hich gaaita k'ap'ā chitam haajem, hichjā hīchab hich pōrnan juu heegpai chitaawai. Mag chirab mama, hiruajā hīchab soldaaun hich juu heegar p'ē wai chir^{la}m haajem. Mak'ānag hābamag k'ājā “Pet” haawai maajem haajem, hipierra. Maimua deeumāgiā “Pídú” haawai bēejem haajem. Maimua hich chogagjā “Māgta habá” habaawai hi hipierra haajem haajem. Magua, maupaimua pua hi chog monaaupi jaauan, chadcha monaauju hirua k'ap'ā chir^{la}m haajem ha jaauchējierram haajem, Jesús haig.

⁹ Capitán judío k'aba simuata mag hiek jaau pājjitarr warm k'ānau hichig jaaubaichēm hūrbaawai Jesús jāgderra hadēmu hich hēudee hōor pos wēnarrarr k'ānagta, —Keena, pāadē hoobat. Mag maach israelnaan hee mag woun dēnjo hāk'a nām chan hagt'a mua hooba chitamguí hajim han^{la}m.

¹⁰ Maimua chi hiek jawaan bēetarr k'ān deeu hewag wētwia di haar hooimaawai, maig warppaimua ham barju nawe Jesuu monaaupāitarr haawai mag chi capitán chog mor mas k'ērarr monakk'a k'ēr^{la}m hooimajierram hanaabá.

K'oopa hūan chaai chi meem Jesuu p'iriū hautarr

¹¹ Jesús Capernaum p'öbör hee mag capitán chog monaaupāiwia hōbēraau p'öbördam Naín han^{la}mag petajim haajem. Mag hi mam dāi hi k'apeen k'apan wētmam hee, hagiō deeeum k'ān pōm pos wētmajim haajem. ¹² Mag mamua p'öbör hee dubaag puerdi sim haig dak'a pachēnaa hooawai hōor binaan bēpaan warrumta hoo hat'ajim han^{la}m. Ma, k'oopa hūan chaai hichta hābpai k'itarr hajim haajem. Mag binaandam harrum dāi hīchab hag p'öbör heem k'ān hōor k'apaana wēdurajim han^{la}m. ¹³ Maimua haar barwia maach Pōr Jesuu k'oopa hūan hich chaai hat'ee dau hap'ā k'ēr^{la}m hoobaawai hirig. —Hoob bēm hajim han^{la}m.

¹⁴ Magnaa warag haig bēewia chi binaan harrum pa gaai p^arbaicheewai chi harrmaa harr k'ān dānaisijierram haajem. Magbaawai chi binaan hēwan sierrag. —Mā hiek'au p'iidbaad hajim han^{la}m.

¹⁵ Magbaawai hag bärre chi mee k'ērarrdam p'iidawia hāu deeu hiyāa haadējim hanaabá. Magbaawai Jesuu chi hādagta, —Har k'ēr^{la}m, p^ach chaai hat'aad hajim han^{la}m.

¹⁶ Magbaawai t'umaam k'ān jāp'ierr nām hiek'au Hēwandamag jēeumamua, “Chadcha Hēwandam, hāu pua maar heeg hoo chir^{la}m. Hāu pua jāg chaai chi meem harr p'iriū hat'am” hajierram han^{la}m. Magnaa hīchab hamach wir haigpai, “Keena, hīsin chadchata maach hee jōoingarmjō Hēwandam hi jaaumie sīeichēchēm” k'ajierram haajem.

¹⁷ Mag Jesuu chaai p'iriū hautarr Judea durr t'umaam k'ānau k'ak'apdō hap'ōbaadeewai hichta warag t'ārp'ōo sīsijim hanaabá.

Juan hōor pōr choomieu hich k'apeen numí chogtarr

(Mt 11:2-19)

¹⁸ Juanaujā hīchab Jesuu mag nərrəm t'um k'ap'la haadējim haajem, hich k'apeenau hich sim haar jaaubaimaawai. Magbaawai hich k'apeen numí t'ärk'a hauwia¹⁹ Jesús haar pājijim haajem, mak'lanau hirig “¿Pllata chadcha nawe Hēwandam hi jaaumienau bēju ha jaaujerrá, wa har k'abam k'ai warag hich jāg nāag?” ha k'ap jēeumk'īir.²⁰ Magbaawai chadcha hērēuwa Jesús sim haar barwia hirig maguimajierram hanam:

—Juan chi hōor pōr choomieu maar pa haig pājijim, hichig jaauplāimk'īir. ¿Pllata chadcha nawe Hēwandam hi jaaumienau bēju ha jaaujerrá, wa marau deeumta nāju haai nāwa? Marag hajap'a jaaubā marau k'ap haag haimajierram hanam hirig.

²¹ Magbaawai,—Pārag hoopik'imgui hawi, ham dak'īir Jesuu k'amor machag sīsidam pōm monaunaan bēn k'aibgam wai sīsid harr k'lanjā monaauplāimajim hanaabā. Mag nām dxi hīchab hōor dau k'augba k'it'ee harr k'lanjā dau monaaumajim haajem.²² Maimuan chadau magjim hanam, chi Juanau chogtarr k'lanag:

—Hērēubaadewia Juan haar jaaubaimat, pāach jāgaucha hūrvia pāach daúacha mag hoo-barm. Hirig, “Dau k'augba k'ēk'ēd harr k'lan dau hajap'a t'lan habat; bā wēdā wēdā sīsid harr k'lanjā ya hajap'a nārrjēem; kach k'isū harr k'lanuajā hajap'a hūr sīsidam; chi meem harr k'lanjā deeu hiuu nārrjēem; maimua hap'lam k'lanagjā hīchab hōor peerdājem hiek jaa chiram” ha jaaubaimat hajim hanam.²³ Hīchab hirig, “Chi mā hiek hāk'awia hogdāba mā gaai hāk' chiram wounan hi honee hich mag chitaju” ha jaaubaimat hajim hanam, mag hichig jēeumiar k'lanag.

²⁴ Maimua chi Juanau chogpāitarr k'lan hērēu p'ōbaadeewai chi Juan higwiata Jesuu hōrag magjim hanam:

—Pārau Jordán higaa woun hōrag Hēwandam hi jaau nārram hoon weetwai, ¿sī woun hiek t'eeg chuk'u p'uu choomaar sōsōii jūrba hahau haajemjök'amtā hoon wētjierrá? Magam woun k'abajimgui hajim hanam.²⁵ Magan ¿k'anim wounta hoon wētjierrá? ¿Woun k'ajūa hajapp'a jūa simta hoojupi hawia hoon wētjierrá? Pārau k'ap'la nāmgui hajim hanam, k'ajūa hajap'a jūanaa t'ach biwaa k'oojem k'lanan sīi p'obör hee di hooimam heeta naajem, reinaan dxi hāba.²⁶ Mama pārau magjömta hooimabjierram. Pārau hooimatarran woun hāb Hēwandam hi jaau nārram hajim. Mama mua pārag jaaulk'imgui hajim hanam: Juan chan warrgar Hēwandam hi jaaujerr k'lanjöpā k'aba, ham k'āyaujā hārlāchata sim.²⁷ Hi higwia Hēwandam hich hjauumienag warrgarwe hich hiek p'āpitarr gaai jaauwai: “Jāata hirua mā na pājui hajim, hichdēuta mā na mā maju hee hōrag jaaumaawai t'umaam k'lanau mā hiek hūrm k'ōsi sīi mā na naamk'īir.” (Mal. 3:1)

²⁸ Magua muajā pārag mag chiramgui hajim hanam hich Jesuu: Warrgar Hēwandam hi jaaujerr k'lan heejā Juan chi hōor pōr choomie k'āyau hārlācharam chan hābjā chuk'u hajim. Mama chi mā hiek hūrvia, mua nem waubarmjā k'ap'lnaa, Hēwandamta hich t'āar hee hau sim wounan chād, maadēu nem higba k'itawiajā, Juan k'āyaujā k'apcha haju, jāga Hēwandam hichdēu hōor peerdā hat'am t'āar hee sīeicheejē.

²⁹ Pārau k'ap'la nāmgui hajim hanam, chi Juanau jaau nārram hūr narr k'lan hee t'umaam k'lanau dēbpaar jēeujem k'lanupa hamach k'aibag hāsies hewag k'īirjuwia hirig pōr choopi nāmuia Hēwandamagta, “Hēwandam, chadcha puata maar t'āar k'ap chiram. Hāu pua Juanag jaaupiwia marag pāch hiek k'augpibarm” haajeejim.³⁰ Mama chi Moiseeu Hēwandam hiek p'ātarr hajapcha hālk'aajem k'lanau chi machnaan dāimua chan magba, Hēwandamau ham t'āar heejā warm k'lan dāimjō ham hig sim warag hisegjierram. Mag gaaimua warag Juanagjā hamach pōr choopibajierramgui hajim hanam, hamactha hajapcha nām hawia.

³¹ Maimua maach Pōr Jesuu mag jaaumamua magjim haajem: ‘Pāar hīsim k'lan, zjāga nām habarí? Mua pārag jaauk'im:³² Pāar har Juan hisegwi mājā hiseg nām k'lanan, chaain jemk'a nāmuia hamach k'apeen dāi k'īir haup'ōbaadēmjōta nāmgui hajim hanam. Warm k'lan garmua, “Maar dāi karris sir nām gaai honee jemk'abahut” haawaijā jemk'amp'a nām. Maimua jūrr, “Magan sīi hōk'īirjuu hōor mee wai nām haiguimjō hohoodō habat” haawaijā magjā k'ōchk'aba nām. Pāarjā magta naawai, ¿k'ani k'ōsi nāmma?³³ Pāar hee Juan chi hōor pōr choomie nārraajeewai hirua hajap t'ach k'ōba sālk'aajeejim, Hēwandamag jēwaag. Magam vino chará bālrjā dōbajim. Mama mag hoowai pārau, “Jāan mepeer dāi k'apeerk'a sīewaita sīi hich jāg haai t'ach k'ōba nārraajem” ha hiek'ajajem pārau.³⁴ Mama hīs māch chi Hemk'ooi Hiewaa chaar bēewia pāach dāi parhooba t'achdam k'ōnaa vinodamjā dō k'itaawai jūrr magjā k'ōchk'aba, warag pārau mā hēugā t'ach bipōm k'ōnaa vino pigjā chitam haajem. Magnaa gobieno dēbpaar jēeū nāmuia hōor k'ūguurjem k'lan dāijā k'apeerk'anāa pekau pōm sīsidam k'lan dāipa k'apeerk'a chitam ha hiek'ajajem pārau.³⁵ Mama hīs mājā hiseg nām hiek'au. Magnaa hamag, Mama har chi Hēwandamau k'īirjung deetarraucha k'īirju nām k'lanau chan magba, hamau chadcha k'ap'la nāmgui hajim hanam, chījā k'lannta hich Hēwandamaucha pāitarr k'lan hagā.

³⁶ Biek hāb chi hajapcha Moiseeu Hēwandam hiek p'ā p̄aatarr hālark'aajem k'ān heem woun hāb Simón hanamua Jesús hich dāi hāba t'ach k'ōmk'ir hich di haar hēeurjim haajem. Magbaawai chadcha mag woun di haig bēewia, hich hat'eem t'ōi k'ērām haig jupwia, dijā hee hāba p'āl k'ōp'ōbaadējim haajem. ³⁷ Maagwai hag p'ōbōr hee s̄ejim haajem, kachaloo hāi hāb parhoobam hemk'ooin dāi sierrarr. Mag hālirau Jesús Simón di haig t'ach k'ō sim k'aug hat'aawai jāgdee didam durrk'udaa alabastro hanam dēn boteedidam wau k'itam dāi bēejim haajem hi haig. ³⁸ Mag bēewia hi hēugarmua hi bāk'arr p'ōbk'achēwia biemamua hi bā hār hich dauchō t'ēutk'amam hich pōrbālupai jārpālajim hanam. Magnaa hi bā hāl hau, hāl haunaa, jāgdeeoo choomajim hanaabá, hi bā gaa.

³⁹ Chi Jesús t'ārpātarr wounau mag hoobaawai hich hödegpai, "Mag woun chadcha Hēwandam hi jaaumie chaar hak'iin, hirua warre k'aug hauk'amgui hajim hanam, k'aním hāliraauta jāg hich bā gaaí parbaiché. Majā pekau pōoma simua hich gaai pāl simta bālrajā k'augba simgui" hajim hanam hich hödegpai.

⁴⁰ Magbaawai Jesuu chi Simonag, —Simón, pādē mā hiek hūrbāri hajim hanam.

Magbaawai jūr chi Simonau Jesuug, —Maestro, magan mārāg jaaubarim ḷk'an hagá? hajim hanam.

⁴¹ Magbaawai Jesuu jaaubaadējim haajem hirig. Mag jaaumamua, —Biek hāb wounau hōor numiim k'ānag p'atk'on prestaajimgui hajim hanam: hābak'aíg cien denarios deewia warmāg diez denarios deejim. ⁴² Mama hamau p'agpāyaag chuk'u narr haawai, "Hidēu mua sīi hich jāg hok'oopik'im; hoob mārāg p'agmiet" hajim hanam, chi mork'ān.

Mag jaauwia Simonag, —Chijāguia pua k'īrjuuawai hārcha hi daupii haju k'ai? ha jēejim haajem.

⁴³ Magbaawai Simonau, —Mua hoowain chi p'atk'on dārrcha paraa sīrraujōo simgui hajim hanam.

Magbaawai Jesuu jūr hirig, —Simón, maiguin chadcha pua hag heyaa jaaubarmgui hajim hanam.

⁴⁴ Magnaa chi hālirag heerpanaa Simonag magjim haajem:

—Simón, ḷpuu mag hāl hoo chirabá? Pādē k'īrjubarí. Pā di haig mā barcheewai pua mārāg dōdamjā jōi deebajimgui hajim hanam, mā bā sūgamk'ir. Mag k'āyau māg hālirau hich dauchōoupai mā bā hompāwiia hich pōrbālupai deeu jārbapāim. ⁴⁵ Mā barcheewai pua mā k'īr hālanaa, "Pā hāu bēejimjā" habajimgui hajim hanam. Mag k'āyau māg hālirau mā barchētarr haigmua hich mag mā bā hāl hauk'am. ⁴⁶ Pua aceitedamaujā mā pōr p'urbajimgui hajim hanam, mā barcheewai. Magtarr māg hālirau jāgdeeeuchata mā bā gaai choowia p'urpājimgui hajim hanam. ⁴⁷ His māgbarm pādē k'īrjubarí hajim hanam, chi Simonag. Mag hālirau mā dāi māgbaihēmān hich pekau pōoma sīerr t'um chugpaabāpāim jūrta "Hāu hajim" ha sim k'abahab. Chi pekaujā bālālm k'aba harr haawai hichdēu hāgjō dārrcha mā k'a k'ōsi hām ha sim k'abahab hajim hanam, jāg sim haig. Hich jāgta s̄ebahab cha mua pārāg nem hīgk'a chirālmjā. Hābmua k'ājā hichig dēbpaar paar nām k'ānag tag p'agpiba perdonāamān, chi dēbpaar pōomacha sīerr garmua hālālcha hi daupii haju. Maagwai bārlālpai paraa sīrrau hi daupii hajup mama, warm dēnjöcha k'abaju. Magua hich perdonāatarrpierrpai sīi hirig "Hāu hajim" hajugui hajim hanam.

⁴⁸ Maimua jūr chi hāliragta hoonaa, —Pā k'aibag t'um chugpaa sīsimgui hajim hanam.

⁴⁹ Magbaawai hi dāi hāba hohoodō narr k'ānau hamach wir haigpai hīyāl nāmuu, —Keena, ḷmā chījāg woun hagá, jāg pekaua chugpaa sim? hajierram hanaabá.

⁵⁰ Mama hamau mag k'īrju nāmjā hīgba warag chi hāliragta, —Hoob k'īrjum. Hāu pā peerdā hāsimgui hajim hanam, pāchdēu hāk'atarr gaaaimua. Pāch diig maju haai hāmgui hajim hanam.

8

Hālin Jesús jāhoojerr k'ān

¹ Maigmua maau Jesús p'ōbōrpīerr nārrāmuu hīchab p'ōbōr chaaur didam k'apan k'aba k'ēk'ēdām heem magwe nārrājim haajem, maach peerdālajem hiek jaauwai. Mag jaa nārrāmuu, —Hēwandamta ya t'umaam k'ān pōrk'āimāl sīm. Pāar peerdām k'ōsi nām k'ai, hīrigta hādarraa pāach p'ēet'āgpibat haajeejim hanam, hichta pāach Pōrk'āmk'ir.

Hī dāi hīchab wēnārrājim haajem hīchdēu doce jar hautarr k'ān, ² maimua hīchab hālin hīchdēu ham mor heem mepeen jar wērpnaa sīi k'ajap'am k'amor machagau sīsid harr monaak'āpīximataar k'ānjjā hāgjō. Chi hālin mag hi dāi wēnārrarr k'ān, dau hāb María hajim haajem hīchab ham dēn Magdalena haajerr. Hich mag hāl mor heem hajim haajem Jesuu mepeen siete jar wērparr. ³ Hāb'ai Juana hajim haajem, woun Chuza hanam hāl. Hich mag woun Chuza hanamuata rey Herodes nem t'um hich dēnjö k'ap'a haajeejim hanaabá. Maimua hāb hāgjō nārrājeejim haajem, Susana hanam. Maimua mag tag hālin

k'apan hagjö t'λnaajim haajem, hamach di haarmua nemdam haibëe nλm hiiu, hi jāhog wai wēnλrraajerr k'λn.

*Wounau nemjūr dau p'öt'urtarr hag nem hīgk'aa
(Mt 13:1-9; Mr 4:1-9)*

⁴ Mag Jesūs p'ööbörpierr maach peerdλajem hiek jaau nλrrλm jaar, k'āai hāb p'ööbörpierram k'λn hi haig bēejerram haajem. Maimua t'um hābam haig biirdλbaadeewai hamag nem hīgk'amamua magjim hanλm:

⁵ —Biek hāb woun nemjūr dau p'oон majim haajem. Maimua mag mawia p'ö nλrrλmua hāaur chi nemjūr daudam bāi diichjem hee burrtarr bālu jēb hee joot'agmam dāi nemchaain bēewia sīi k'öök'λlirpāijim haajem. ⁶ Maimua hāaurag mokpōr jooodög hee burrtarr t'arrp'ejim hanλm, mamaλ mag perasöm jēb durrk'u hārla sierr haawai jēb jaasarm gaaimus pōd k'aar k'aba, sīi p'ua k'ēchim haajem. ⁷ Mag p'ö nλrrλmua hīchab hāaur k'λn miudö harr hee burrijim haajem. Mamaλ chi miuta hārpābaadeewai nemjūrdam hōt k'aba, sīi hich magpai hap'λ naisijim haajem. ⁸ Maagwai tagam k'λn jēb wajaug hee burrijim haajem. Mak'λnan chadau hōbērwia chēbaadeewai k'aarpier bich t'λ jopmajim haajem.

Mag jaaumamua, haig narr k'λnag, —Keena, jāg hārlaana chamag nem hīgk'adam mua jaau chirλm hajap'a hūrbat hajim hanλm.

*Jāgwi ejemplouata mag nem jaaujeejī.
(Mt 13:10-23; Mr 4:10-20)*

⁹ Magbaawai hi k'apeenau hirig jēeumamua, —Cha pua nem hīgk'adam jaau dichdimam, ḡk'an haawaiuma? Marau pōd k'augba habarn, marag jaaubá hajierram hanλm.

¹⁰ Magbaawai hichdēu magjim hanλm hamag:

—Pārau k'augam k'ōsi hūr naawai, mλchdēun warre pārag k'ap'λ hapijem, jāgata Hēwandam hōor t'āar hee sīeicheejē. Mamaλ warm k'λnagan sīi k'ajap'am nem hīgk'adamjöpaita hīgk'ajemgui hajim hanλm, hamau hoo nλmta hoobamjö hamk'īir, maimua hūr nλmjā bālrjā k'augbamjö hamk'īir.

¹¹ Maimua hamag, 'Mua pārag jaauk'imgui hajim hanλm, hich Jesuu. Pārau pāachig jaaupi nλmλn mλgaugui hajim hanλm: Chi nemjūr dau wounau p'öt'urtarr, Hēwandam hiek hōrag jaau nλmta jaausimgui hajim hanλm. ¹² Maagwai chi nemjūr dau k'adja hee burrmarr, hōor Hēwandam hiek sīi par jāglupai hūrjēm k'λnnaugui hajim hanλm. Hamau Hēwandam hiek jaau nλm hūr nλm, mamaλ meperau bēewia k'ūgurbaičewai hūrba harrjō t'āar hee Hēwandam hiek chuk'u t'λba nλm, k'adja heem nemjūr dau nemchaainau k'öp'xtarrjō. ¹³ Maagwai mokpōr jooodög hee nemjūr dau burrmarr, har maach k'apeenau Hēwandam hiek hūrwai honee hāk'ajem k'λnnaugui hajim hanλm. Mamaλ t'āraucha hāk'a nλm k'aba haawai, nemjūr dau pōd k'aar k'aba haajemjö k'uchpai hāk'awia hiseg rlaudem. Maagwai hāk'a nλm hanλmua mag hiek hajap'am gaaimus meperau k'aigba haicheewai deeu Hēwandam hiekta hisegwia warr hamach naajerrjō wēnλrram k'ōsi nλmgui hajim hanλm. ¹⁴ Maagwai nemjūr dau sirp'λ dāi hōbērwia hōt k'aba bāautarr, jūr har maach k'apeen hīhāsisidōm k'λnta jaau simgui hajim hanλm. Hamau Hēwandam hiek hūrm k'ōsi hūr nλm, mamaλ deeu hamach k'īirjug heepal, "Jāgλm gaaimua pōd mλ p'atk'on hauba k'āijā chitaju," wa magbam k'ai, "Mua chadcha hāk'ak'iinjā pōd parhooba mλchdēu hampierr habaju" ha k'īirjujem. Mag gaaimua mag nemjūrdam hap'λ bāauwia pōd chēba harrjō hīchab Hēwandam hat'ee nem hajap'a wawaagjā pōd, sīi serbiibata nλmgui hajim hanλm. ¹⁵ Mamaλ jūr chi nemjūr jēb hajap hee burrtarr, har hōrau Hēwandam hiek hamach t'āraucha hāk'aa chaar hāk'ajem k'λnta jaau simgui hajim hanλm. Magλm k'λnnaus sīi par jāglaupai hūrba haajem. Hamachdēu hāk'a nλm gaaimua dau haug wauju hak'iinjā, majā ham gaai mas k'aba simgui hajim hanλm, Hēwandam hat'ee nem hajap'a waum k'ōchgau.

*Lāmpara hag ejemplo
(Mr 4:21-25)*

¹⁶ 'Ya pāachig jaaubaawai pārau k'ap'λ naisim, mamaλ hīchab mλg pāachdēu hūrbarmjā pārau sīi pāach hat'eepai wai naaju haai k'aba nλmgui hajim hanλm. ḡk'aū hōtdau paanaa bat'ee heegar wa sīi nem bā hee k'āijā hausīujē? Hōtdau paanaa warre dijā garta hausīujemgui hajim hanλm, t'umaam k'λn dau hararaa hamk'īir. ¹⁷ Hiswe chan hōrau hag'ta hajap k'augba nλm, jāga Hēwandamau hōor peerdλ hajju. Mamaλ māg hatagta hamach daūtacha hōt bāλg nem waibēenaa hoo nλmjö hamau k'ap hajju. Chi mag k'augba nλm k'λnnaan hag'ta k'ichag hee nem hoo nλmjöta nλm, bālrjā k'augba. ¹⁸ Hajap'a k'īirjubat hajim hanλm, jāga pārau hūr nλ. Har chi t'āar honee hūrm k'ōsi hūr nλm k'λnag Hēwandamau warag k'īirjug deeu, hich hiek k'apcha hamk'īir. Mamaλ har hūrmap'apai hūr nλm k'λn k'īirjug heemλn, cha mua jaau chirλm deeu Hēwandamau hich hiek sīepiba k'echeu haujugui hajim hanλm, hūrmap'a naawai.

*Jesús heeugpeenau hamach hād dāimua hi dāi hiek'am hig narr
(Mt 12:46-50; Mr 3:31-35)*

¹⁹ Mag nām hee hich Jesús hād hich chaain dāi hi haig bēejierram haajem. Mamā hōor pōm wējōm k'urau pōd hi sim haarcha dubba, daaugajārpai naachējim hanaabá. ²⁰ Magbaawai hōrau hirig, —Pā heeugpeen pā hād dāi daaugajār nām. Ham hiek pā dāi hoom k'ōsi nām haajem hajierram hanām.

²¹ Mamā magbaawai hichig mag jaauchētarr k'ānag Jesuu magjim:

—Maragan mālīg Hēwandum hiek hūrwia hag hipierraar nām k'ānta hīchab mā heeug-
peenjōnaa mā hādjō sīsidāmgui hajim hanām.

*Jesuu p'ū dāi p'ūas t'umbapitarr
(Mt 8:23-27; Mr 4:35-41)*

²² Maimua biek hāb Jesús hich k'apeenag, “Dök'īrag wēttarau” hawia, chadcha dōjārr paauk'abaadējim haajem. ²³ Maimua ya ham mag dōjārr k'odjōrrōm hee, hich Jesús k'āibaadējim hanām. Mag hi k'āi jōrrōmta, p'ūhād pōm bēewia p'ūasdua dapag baupa haadeewai sosook'amaa japau hāwbatbajūjō haadējim hanaabá. ²⁴ Hamachdēu mag hoop'ōbaadeewai hi k'āi jōrrōm haar mawia, —!Maestro, p'iidābaad! Ya maachin k'ōogpamgui hajierram hanām.

Magbaawai p'iidāwia, p'ū t'eeg t'ānāmag meeurrāu sīunāa, hīchab chi p'ūasagjā meeurrāu sīubaawai, tag p'ūjā wēba p'ūasduajā baupa k'aba, warre sīi dōjā meuu jōsijim hanaabá. ²⁵ Maimua jūrr hichdēu hamag, —Keena hajim hanām, ḡmag pāar mā dāi k'odjōrrōmjā nem hōk'ōta nā? Jāgan pārau chan mā pāach dāi chitāmjā k'augbata naab hajim hanām, jāgcha jāp'ieraag.

Mag hamach dak'īir p'ū dāi p'ūaspa warre t'umba hat'am hoobaawai jāp'ieraanā daud-
erraā nāmuu hamach happai hōk'arii, —Keena, ḡk'anim wounta māg p'ūugjā hiek'anāa p'ūasagjā hiek'aawai hi hipierraar hajēma? hajierram hanām.

²⁶ Mag wētmāmuu k'odjōrrōo hawia Gerasa durr barjierrām haajem, hich hag t'ārrdō heepai t'oom higar Galilea k'īrp'ee.

*Jesuu woun hāb dōsāt dau heerpamieu baarjerr monaautarr
(Mt 8:28-34; Mr 5:1-20)*

²⁷ Mag Gerasa durr barimawia Jesús durrpabaadeewai hi k'īrp'ee woun hāb p'ōbōr heemua hōberchējim haajem. Mag woun hich warrgarwe dōsāt bēnēu sīpwia hich mag bar nārraajeejim hanaabá. Mag gaaimua nawe degmua mawi, tag degjā k'aba, hāba hujā hīrpai k'āinaa, k'ājūa k'arrraa hich mag sīrrajim haajem. ²⁸⁻²⁹ Mag wounau Jesús hoo hat'aawai dēgōlp wiiu ha hi bāk'ārr p'ōbōk'abaimawia chaigpamamua t'et hirig magjim hanām:

—Jesús, Cha Hāgt'aa P'uū Nām Hiewaa, ḡk'an'teeta pua mā māgbaichēma? Hoob mā chig ha chiram hajim hanām, chi mepeer garmua Jesús hichig woun mor heemua hōberpi jaubaawai.

Mag chi mepeer hajap t'ierrpā sīerr haawai hāiba baarjeejim hanaabá. Mag bar-
baadeewai parii cadenau jānaa grillos hanām heejā bā k'ōok'ā sīsiuk'āmājā hi hat'eem k'aba hajeejim hanām. Sīi warag caden t'ārrēupxīwia hōor chukag haar warp warrjeejim hanābá, chi meperau.

³⁰ Maimua Jesuu hirig, —Pā k'an ha t'ālārjē? hajim hanām.

Magbaa chi wounau, —Mān “Meepen P'ōbōr” ha t'ālārjemgui hajim hanām.

Hirua mag sīrren, bēn pōm hich mor hee dubchō t'ānām wai nārraajerr haawaita mag sīejim hanaabá. ³¹ Magbaawai chi mepeen woun mor hee mag t'ānarrau Jesuug, —Hoob warre k'īmie durr chan maar pāi chiram. ³² Mag k'āyau har k'ūsnaan p'at'au k'ō wēnārrām heeta hidēu maar dubpibā hajierram hanām, dag dāk'a k'ūsnaan k'apan t'ānarr haawai.

Magbaawai Jesuu hamag hādaraa k'ūsnaan heeta dubpjim hanaabá. ³³ Magbaa chadcha woun mor hee mepeen pōm mag t'ānarr hōberdātk'awia jūrr k'ūsnaan hee naaimaawai, k'ūsnaanta parhooba k'ap'ig p'ōbaadēwia hit'urmag hārmua t'ārrdō pōm wējōm hee dārbagkā sīi k'ēu k'uurbā k'ēchijerrām haajem. ³⁴ Magbaa chi k'ūs t'āa narr k'ānnau hamachdēu mag hoobaawai jāp'ierrwia p'ōbōrōg k'ap'ig p'ōbaadējim hanām, hōrag jawaan. Mag wētumua hīchab p'ōbōr chaauraa di nānāidām heem k'ānagjā jaumajierrām haajem. ³⁵ Mag p'ōbōr hee jaaubaimaawai, chadcha haar hoon weetwai, chi woun mor hee bēn pōm wai sīerr wajap'a k'ājūa jūanaa, hag na magba haajerrjō, sīi ya maach k'īr hich māg Jesús k'īrp'ee jup sim hooimajierram hanaabá. Hamachdēu mag hoobaaimaawai jāp'ierriaa hap'ōbaadējim hanām. ³⁶ Magtarr chi hootarr k'ānnau jūrr chi hoon bēn nām k'ānag jaau naajim hanām, jāga mag woun dōsātau mag wai nārraajerrta hāu Jesuu monaupājī.

³⁷ Magbaawai Gerasa perasöm k'ānā pōm haig t'ānarr k'ānnau jāp'ierri nāmuu Jesuug chawag māpi jaau naajim hanām, hamach hee sīepiba.

Mag chadcha, Jesús jap hee pabaadéjim haajem, deeu hamach berrag wëtaag. ³⁸ Mama mag ham wëtaagpam hee, chi woun mag dösät bënëu baarjerrau Jesuug jéjëeu haajeejim hanaabá, hi däi maag. Mama Jesuu hi harrba warag hirig, ³⁹ —Pach diigta petá, maimua t'umaam k'lanag jaaupet hajim hanam, jäga Hëwandamau hän pə heeg hoowi pə monaaubar.

Hichig magbaawai chadcha p'öbör hee petawia hich mag jajawag majim haajem t'umaam k'lanag, jäga Jesuu hi dau haug k'augwia hich bën chugpaapxítarr.

*Jairo k'a, maimua hñai hñbmua Jesús k'ajúahidam gaapai pətarr
(Mt 9:18-26; Mr 5:21-43)*

⁴⁰ Mag Jesús deeu hich k'apeen däi jap hee pawia Galilea durr barimaawai hoor pöm sii hi na k'odt'anaajim haajem. Mag hi barbaimam hoobaawai t'umaam k'lanau hirig, "Hän pə bëejim" hanaajim hanam. ⁴¹⁻⁴² Mag hi barbaimam hee, woun hän judionaan Hëwandam hiek jaajem di t'ajem Jairo ha t'är sierr hi haig bëejim haajem. Mag woun chan tag chaaijä chuk'u, hän chaai hñlik'aardam doce afñosjö sierrdam happai k'itamta ya meemaa hajim hanam. Mag tag chaaijä chuk'u hänbpai k'itam meemaa haawaita Jesús bök'rr p'öbk'anaa hö bñrla haichéjim hanam, hich di haar harrwia mag hich chaai mor mas k'erləm monaaupläimk'ir. Mag hich haig hö bñrla haiceewai, ya hagag wëtumta, warag höräu ham p'ëeudärramaa hajim hanam, pöd majuüä k'aba. ⁴³ Mama hoor pöm mag t'anam hee, hñchab hñlai hän sëejim haajem, doce afños sii p'omieu bar sim. Mag hñlirau hich p'atk'ondam t'um gastaapxíwia sëejim hanaabá, doctornaanag hich hëwaapi simua. Mama hñbmujä pöd hi monaau hauba haajeejim haajem. ⁴⁴ Mag hñli mag simua Jesús hëugarmua bëewia hi k'ajúahidam gaapai pərchedjim hanam. Mag hirua pərbarm bärre chi p'omie t'ababaadeewai warre hich mag monaau sisijim hanaabá. ⁴⁵ Magbaawai Jesuu, —K'áuita mə gaai pərbaichëma? hajim hanam.

Mama hñbmujä jaauba haawai Pedroou hich k'apeen däimua, —Maestro, k'áiu habar-jugui hajim hanam. Pach haig hoor p'ëeudädk'am k'lanau k'abahab, pua mag chiram.

⁴⁶ Mama Pedroou hichig magbaawai warag Jesuu, —Hñll, sii hoor p'ëeudädk'amua k'abam. Mua k'ap' chiramgui hajim hanam, juau hogt'omta hñbmua mliig mə gaai pərbaichëm. Mag pərbaicheewai Hëwandam juapá mə gaai simua monaaupläimjä mua k'ap' chiramgui hajim hanam.

⁴⁷ Mama chi hñlirau hñrwai hichdëu meraa pərchedarrta Jesuu mag hijëb haadeewai, k'ir jaau nám hiek'au, bñ duui bëewia hi bök'rr p'öbk'achëwia, meerba hoor t'umaam k'lan dak'ir jaaubaadéjim hanaabá, k'an hat'eeta hirua mag hi gaai pərchedj, maimua jäga mag parbarm bärre hi monaau hñsisiji. ⁴⁸ Magbaawai Jesuu hirig, —Hoob chigaa ham hajim hanam. Mua pach monaauju k'ap' mə gaai pərchedtar gaaimua hän pə monaauwia peerdə hñsim. Pach diig maju haai hñmgui hajim hanam hirig.

⁴⁹ Mama hag'ta mag hi hiek'a höba nám hee, woun hän bëejim haajem, mag judionaan Hëwandam hiek jaajem degam chi pör Jairo hanam di haarmua, hi hñudee. Mag bëewia chi Jairoog, —Kaké, ya haauanaanujä pöd hñwatba habarm. Hidëu Maestro sñubá. Ya par maach haar hi mabajup haichéjim hanam.

⁵⁰ Mag jaaubaichëm hñrbaawai Jesuu magjim hanam chi Jairoog:

—Hoob k'irjum. Pua pach chaai hän hoo wai chitaju. Sii hñba murua pach chaai monaauju k'irjugta wai chirsí hajim hanaabá.

⁵¹ Maimua warag wëtwia di haar barimajierram haajem. Mama t'ur k'éräm hee chi binaandam wai narr haar chan hich däi hoor k'apan dubpiba, hän chi dubtarr k'lanan, Pedro, Juan, Santiago, maimua chi haai chi hän dñipaita hich dñi dubpijim haajem. ⁵² Mag barwia hooimaaawai, t'umaam k'lan sereeu hicharaucha bñe nám däi hñchab hñlapépérk'amtä hooimajim hanaabá. Mag hoobaaimaaawai Jesuu hamag, —Hoob biemiet'ä. Hi meebsihi k'áii sñebah hajim hanam.

⁵³ Mama hirua magbaawai, haig narr k'lanau warag hi wau hiek'a naajim hanaabá, hamachdëu chadcha chi chaai mee sim k'ap' narr haawai. ⁵⁴ Mama hamau mag námjä hñrba, warag dubwia chi binaan juadam gaai pərnaa, —jHñlik'aardam, p'iidlaaad! hajim hanam.

⁵⁵ Magbaawai hi hak'aardam deeu hi gaai k'éracheewai hag bärre p'iidlaaadéjim hanaabá. Mag p'iidlaadeewai hirig t'achdam hau deemk'ir jaajim haajem. ⁵⁶ Mag p'iidlaaadéjim hoobaawai chi dñnaan k'ir hñu hawia warre dauderraas náisijim hanam. Maimua hichdëu magwia haig narr k'lanag, —Hñs pāachdëu mág hoobarm hoob chik'amnag jaaumiet hajim hanam.

¹ Maimua Jesuu hich k'apeen doce hich dxi hogdaba wēnrrajerr k'lan hābam haig t'irk'anaa hagdaujō juapá deemajim haajem, hich dēnjō hōr mor heem meepen jark'laninaa mor masim k'lanjā monaau wēnrraju hayaa hamk'ir. ² Mag pāyaagpamua hamag magjim hanam:

—Mua pāar pāi chiram, hōrag “Hēwandamta t'umaam k'lan Pōrk'aima sim” ha jaaumk'ir, maimua hīchab hamag “Pāar peerdaju k'ai hirigta hādraa pāach Pōrk'apibat” ha jaau wēnrramk'ir. Mag wēnrramua hīchab k'amor machagjā t'um pārau monaau wēnrrajugui ha jaaujim haajem.

³ Maimua hīchab hamag, “Pāach jua k'arr hērēubaadēt, bālajā nem hinag harrba: bordón chuk'u, talegdičhuk'u, ni t'ach ni p'atk'onjā hoop harrmiet; hich jāg hērēubaadēt hajim hanam, k'ajūa t'eg jūajūa chuk'u. ⁴ Maimua pāach wēnrrampierr pāachig di jaaubarm degpai k'eeupaawai k'ābat hajim hanam, pāach maigmua wēt nām hora. ⁵ Mamā p'ōbōr hee ni hābmuajā pāach hamach deg dubpiba ni pāach hiekjā hūrba habaawai warre hamach dak'irwe pāach bā gaaima jēb hālarp'ē hālarp'ēnaa pāachta hērēubaadēt hajim hanam. Pārau magmān magbarmuapai hamag “Pāachdēu jāg Hēwandam hiek hūrba habarm gaaimua hich dixita k'ir k'ap habat” hanamugui hajim hanam.

⁶ Mag, chadcha Jesuu hamachig mag jaubaawai hērēubaadēwia p'ōbōrdampierr jāga Hēwandamau maach peerdajēh jaau wēnrram dxi hīchab durripierr haaunaampa monaau wēnrrajim haajem.

Herodeeu Jesú nem wau narram hūrtarr

(Mt 14:1-12; Mr 6:14-29)

⁷ Rey Herodes hanamua hūrbaadējim haajem nem t'um Jesuu wau narram. Mag hichdēu hūrbaadeewai k'ak'aisamjō haadējim hanaabá, jūrram k'lanau “Juan chi hōr pōr choomieta hiu p'iidawia nārraichéh” ha jaauchéchek'am hūrwia.

⁸ Mag nām dxi hirua hūrwai hāaur k'lanau jūrr, “Elías warrgar Hēwandam hi jaaujerrta hōbērchiwia jāg nārram haajem” ha jaau nām dxi hagjō bigaauun k'lanau jūrr, “Elías k'abam k'ai jāan chadcha jōoingar Hēwandam hiek jaaujerrta deeu p'iidawia jāg nārram” ha jaauché naajim hanam. ⁹ Mag bii wējōm hūrwia chi Herodeeu hich hōdegpai, “Keen, magaag Juanan mua hö t'lapprīpitarrau. Magan, jk'ai hajuma hōrau mag bii t'lanam?” haajeejim hanam. Mamā parhooba mag jaau t'lanam gaaimua hichdēuchata hi dāi hoom k'ōchag sīejim hanaabá.

Jesuu hōr cinco mil jāhogtarr

(Mt 14:13-21; Mr 6:30-44; Jn 6:1-14)

¹⁰ Mag doce hich Jesuucha pāitarr k'lan wēnrram hawia bardatk'acheeu hamachdēu nem wau wēnrrarr t'um hirig hīgk'achējierram haajem. Magbaawai chi Jesuu chawag ham p'ē harrijim haajem, p'ōbōr Betsaida hanam hīgaau hōr chukag hee. ¹¹ Mamā hōrau mag hi petam k'augpāitarr haawai hi hēudee pochag wētjim hanam. Mag wētwia hich haar bardatk'abaimaawai Jesuu hamag, —Hāu pāar bēejingui hawia, warag hamag, Hēwandamta t'umaam k'lan Pōrk'aima simgui hajim hanam. Pāar peerdaju k'ai, hirigta hādraa pāach Pōrk'apibat ha jaaumajim haajem.

Mag jaaumamua hīchab mor masim k'lanpā monaaupximajim haajem. ¹² Mag hōr monaaupxik'am hee, warag hedau k'ēuju gar pabaadeewai chi doce hich dxi hogdaba wēnrrajerr k'lanau hi haig bēewia hirig, —Mag maach hōr chukag heeta nāpī, p'ōbōr hee wa di dak'a nāplidām hee k'āijā hamag wētpi jaaubā hajierram hanam, magam haat'achdam k'ōwia k'āimk'ir.

¹³ Mama magbaawai Jesuu jūrr hamag, —Ham pāiju k'āyau, pāachdēuta hamag t'ach deebat hajim hanaabá.

Magbaawai jūrr hamachdēu magjierram hanam hirig:

—Maar k'ōju chuk'u nām hamag deeg; hāba pandamta cinco wai nām dxi hāwarrdamta dau numpai wai nām. ¿Jāga hōr pōm mag t'lanam marau jāhogbarju? ¿Wa p'ōbōr heeta marau k'ōju pēr hawaan wētjuwa? hajierram hanam.

¹⁴ Mag hōr pōm t'lanam hee hemk'ooin happai cinco miljō naajim haajem. Magbaa Jesuu hamag, —Hōrag jaaubat hajim hanam, hābam haigpai poso de cincuenta en cincuenta k'ik'iratdō jupk'amamk'ir.

¹⁵ Mag chadcha hi hipieraah hōrag jaaubaawai t'um hich mag poso p'ār hohood hap'ōbaadējim haajem. ¹⁶ Magbaawai hich Jesuu mag pan cinco narr chi hāwarrdam numpai narr dxi hāba p'ē hauwia, hīgt'aag heirpanaa, Hēwandamag hāu hajim hanaa, t'orreuwia, hich k'apeenag hāpāimajim haajem, jūrr hōrag jigmamk'ir. ¹⁷ Mag jigmamua t'umaam k'lan biwaauwia himie p'ōbaadeewai chi pan hāwarr dxi sobtarrau t'ābat doce hipirik'a haujim haajem.

*Pedroou jaauwai Jesuun warrgarwe hich Hēwandamau p̄ijū haajerrau ha jaautarr
(Mt 16:13-19; Mr 8:27-29)*

¹⁸ K'āai hāb Jesús hich dāi doce hogdaba wēnrraajerr k'āan dāi hōor chukag hee mawia Hēwandamag jēeu sīejim haajem. Mag jēeu dichwia hamag, —Hōrau mā higwia hiyān nām hūnwai, ḡham hiek mā k'ai haajē? ḡPārau hūrba haajē? ha jēejim hanām.

¹⁹ Magbaawai hamachdēu magjierram haajem:

—Ham hiek pā Juan chi hōor pōr choomie haajem; deeum k'āanau jaauwai, pālta Elías haajem, warrgar Hēwandam hi jaaujerr; maagwai pogk'a jaauwai pā sīi warrgar hagjō Hēwandam hi jaaumie harrta deeu hiiu p'iidāwia nārraichēmjā ha jaaujem ham dēn hajierram haajem jūr hirig.

²⁰ Hichig magbaawai, jūr hamachigcha, —Ma pāachdēujāma, pārau k'īrjuawai mā k'ai hagā? ha jēejim hanām.

Magbaa Pedroou hirig, —Pāan Cristoou, har warrgarwe hich Hēwandamaucha hōor peerdā haumk'īr pājū jaaujerr hajim hanām hirig.

²¹ Pedroou hichig magbaawai, —Chadcha pua hag heyaa jaaubapāimkē hajim hanām, mama mā hoob bālrjā chik'amnag jaauum hajim hanām.

Warm k'āanagjā jaupibajim haajem. ²² Maimua magjim hanām:

—Māch chi Hemk'ooi Hiewaa chadcha dau hap'ā haju haa chirām. Mā dau hāauk'a hisegwa Jerusalenpie jōoin chi t'et'em k'āanau p'adnaan chi pōrk'a nām k'āanaupa Moisés hiek jawaag chi machnaan dāimua mā t'ōomk'īr pārdeeju. Mama mag hamau mā t'ōowajā k'āai t'ārjupam hee p'iidāwia deeu mā hiiu chirsijugui hajim hanām.

²³ Maimua t'umaam k'āanag heerpa heerpanaa, —Chadcha pārau mā hiek pāach t'āraucha hik'a nām k'ai, magan mua nem waupi jaau chirām happaita waubat hajim hanām, “Māchdēuta k'ap chirām māchdēu nem wauju” ha hiek'aba. Mā gaaimua chik'amnau pāach dau hap'ā t'ōoju k'īrjuvia k'āijā magām higba, waragta hāk'anaat. ²⁴ Har chi mag jēb gaai mā gaaimua bālrjā p'it'urg haumap'a wēnrrām k'āan chan meem hedjā hāgt'ar hōberbamgui hajim hanām. Magarrawa har chi mua nem jaau chirām waum k'ōchgauta hamach nemjā k'īrjuba sīi warag mā gaaimuata dau hap'ā hanām k'āan chan chadau hāgt'archa hōberjugu hajim hanām. ²⁵ Pārau howai, ḡk'an hajaug sī hajim hanām, woun hābmua mag durr t'um hichdēupai jāa wai sīsim, mama mag sim meebaadee k'īmie durr petam; hirua hich durr t'um hich dāi harrju haai sī? Pōd harrbamgui hajim hanām. ²⁶ Hāb k'āijā mā gaaimua wa mā hiek jaauju k'āijā hōor dak'īr chigaa hamān, mag māch chi Hemk'ooi Hiewaajā t'umaam k'āan Pōrk'anaa māch Haai dāi hāgt'ar hi chognaan t'ānām k'āanpa mag durr chachaan bēem hedjā muajā hīchab hich k'īrcha heerpanaa chigaa warag, “Mua, bālrjā pā k'augba chitām” hajugui hajim. ²⁷ Cha mā hiek'a chirām hiek'au hāaur k'āan cha mā hiek hūr nām k'āan chan māchta t'umaam k'āan Pōrk'a bēeju hedamjō haadēm hoobam haigjā mēebajugui hajim haajem Jesuu hich k'apeenag.

*Jesús sīi bālmjō haaderr
(Mt 17:1-8; Mr 9:2-8)*

²⁸ Mag hich k'apeen hāaur k'āanag hamach daúa hich hoopiju jaautarr k'ur seman hābjō nām hee, durrsī gaai Hēwandamag jēwaan mamua hich dāi p'ē harrjim haajem Pedro, Santiago maimua Juan. ²⁹ Mag mam wētwi hich Hayag jēeu simta, dēgōlp sīi bālmjō haadējim hanaabá, hich mor gaai k'ajūa jūa sīerrpa. Maagwai chi k'ajūa charā sīi p'uumjō haadējim hanām, hich bāpgau. ³⁰ Hi magbaadēm hee wounaan numí hi bigaau dānnautk'achēwia hi dāi hiyān naajim haajem. Mag hi dāi hiyān narr k'āan, jōoingar Moisés k'ararr hajim haajem Hēwandam hi jaaujim Elías k'ararr dāi. ³¹ Mag ham hiyān dānnaulida haichēm dāi hīchab pagt'ām dāujō p'ār jēer hat'amua mag hāsdaau narrta sīi warag harar ham wāl wai sīsjim hanaabá. Ham hiyān narran, hich Hēwandamaucha warrgarwe hich hi jaaumienag jaautarrjō, Jerusalén p'ōbōr hee hōrau hi t'ōojuuta hig hiyān naajim haajem. ³² Mama maagwai Pedro hich k'apeen numí hamach hāba wēnrrār k'āan dāi sīi dāp'ōkgau pōd dau hēebajujō t'ānāmuata hoo naajim hanaabá, mag Jesús Moisés dāi Eliapa hiyān dānnaulida nām. Maagwai hich Jesuun hag'ta sīi bālmjō t'ānām dāi hi k'ajūa charā p'uumjōta t'ānaajim hanām, hich bāpgau. ³³ Mag hāba dānnaulida naawia chi warm k'āan hi haigmua wētaag hēk'a nām hee, Pedroou hirig, —Maestro, hāu chi hagamjō nem hajaug maar māig nām, ḡjāgwia maadēu rāichdi t'ārjup hēu haubá? hajim hanām, hāb pā hat'ee, hāb Moisés hat'ee maimua hāb Elías hat'ee.

Mama mag sim chan Pedroou hich hiek'a simjā k'augba simta mag hiek'a dānaajim hanām. ³⁴ Mama mag hi hiek'a dānām hee, jāan'tumie baug bēewia ham jōodā hat'aicheewai jāp'īerr p'ōbaadējim hanaabá, hag hee hierr paauk'abaadēm hoowia. ³⁵ Mag jāan'tumie hee ham hierr paauk'abaadeewai hag heemua woun hiekjō, “Chamāta mā Hiewaa, māchdēu

jäsehne wai chitəməu, hőor peerdə haumk'ir məchdēu jər hautarr. Hirua jaau simta hipierraahabat" ha hiek'abarm hūrierram hanəm.

³⁶ Maimua chi woun hiekjö s̄ierr k'ubaadēm d̄xi h̄ichab chi j̄ānt'umiejā chukk'u haadēm hee hoowai Jesūs hich happai hoo d̄nnaajim hanəm. Mama hamachdēu mag hootarrjā hag hed gaai chan bālrjā deuem k'ānnag jaauba, s̄i k'uu n̄isijierram hanaabá, nem dau chig hooba harrjō.

*Jesuu chaai mor heem mepeer jēupāitarr
(Mt 17:14-21; Mr 9:14-29)*

³⁷ Hag noram hāspau mam durrsī gaaí naawi deeú hich k'apeen d̄xi jēr paauk'abaadēm hee, ham k'irp'ee hőor pōoma wēdurajim haajem. ³⁸ Mag k'apan pos wēdurum heemua woun hāb hi haig bēewia hirig magchējim hanəm:

— Maestro, m̄a chaaidam t'ōt'ōrrsō k'itam p̄ haig haibēejim. ¿Pua m̄a dau haug k'augwia hi monaaupāibaju k'ai? Ma chan tag chaaijā chuk' u hāba m̄gdam happaita wai chirāngui hajim hanəm. ³⁹ Mag k'ērām hich bēnēu barbaadeewain nem t'egta baarjem. Di bābājā k'abaadēmuā hāhäik'am d̄xi s̄i hisap'unjā bau haadeejem. Mag di bābājāk'am p̄lamjā higba t'ānla hawia bar dichdimaaawain gaaí machgau sūta k'a haupihba haadeejemgui hajim hanəm. ⁴⁰ Chi mepeer höbeerpl̄imk'ir p̄ d̄xi hogd̄ba wēnrraajem k'ānnag mua jaautarrjā hamau pödbājierrangui haichējim hanaabá.

⁴¹ Magbaawai Jesuu t'umaam k'ānnag heerpanaa, —Pāran chadcha pāach t'āar k'aibag gaaimuata pārau chan jāg chaai Hēwandamua monaaupāijūjā k'irjuba n̄amgui hajim hanəm. ¿Pārau jāg Hēwandam jua t'eeq simjā k'augbamjō n̄am s̄i hich jācta mua hāwat chitaju haai chirā pārau hoowai? ¿K'an hatchata pārau m̄a pāach d̄xi chitapim hig n̄ama hajim hanəm, hajapcha hāk'aag? Magnaa jūrr chi hayagta, Ma haig p̄ach chaai haipidū hajim hanəm.

⁴² Mag chadcha chi hayau haidurum hee, chi chaai hich bēnēu t'eega barbaadēmuā warre jēk'at barwerbpājjim hanəm. Magbaawai Jesuu chi mepeer mag chi chaai mor hee sim̄ag meeurraunaā hōbeperi jaaubaawai warre hōbērbaadējim hanaabá. Mag chaai monaaupāiwia chi hayag, —Har k'ērām p̄ chaai hajim hanəm.

⁴³ Mag Jesuu chaai monaabarm hoowia t'um haig narr k'ānn dauderraā n̄isiwia Hēwandamagta, "Hēwandam, pachta chadcha meepen k'āyaujā chi jua t'ierriu. Meepenau chan pōd p̄ d̄xi barbam" hajierram haajem.

*P̄aaba Jesuu chik'annau hich t'ōju jaautarr
(Mt 17:22-23; Mr 9:30-32)*

Tagam k'ānn mag dauderraā t'ānla hee, Jesuu hich k'apeenag magim haajem:

⁴⁴ —Hajap'a ma hiek'aagpam hūrwia k'ir heyaa wai n̄isit. Maimua pōmcha k'aba n̄am hee, m̄ag m̄ach chi Hemk'ooi Hiewaa m̄ag chirāmān chi t'ierrnaanag p̄ar deejugui hajim hanəm.

⁴⁵ Mama chi k'apeenau Jesuu hamachig mag hiek'abarmjā warre k'ap' haju nem k'aba harr haawai pōd k'augbajierram hanaabá. Mag hamachdēu pōd k'augba habaawai hirig jēeujōjōo naawi warag hinagau jēeuba, hich magpai n̄isiijim haajem.

*Chijāata hārāacha hajū haai s̄i ha jaautarr
(Mt 18:1-5; Mr 9:33-37)*

⁴⁶ Maimua wētwia hamach happai hap'ōbaadeewai, "Keena, magan m̄ag n̄am haig, ¿chijāata hārāacha sim k'ai?" ha hiyālā hap'ōbaadējim haajem.

⁴⁷ Mama Jesuu ham k'irjung k'ap'ānaa ham t'āarjā k'ap' s̄ierr haawai, mag hiyālā n̄am hūrbas chaaidam jiir hauwia hich bigaau d̄anāupi k'ērāna hamag magim haajem:

⁴⁸ —M̄ag chaai hagt'a hich juau paba haawai serbiiba k'itāmjō hőor t'ānla t'um mua k'ōsi chitām. Pārau m̄a dēnjo m̄ag k'it'ēem hāb k'ājājā jāsenk'awia pāach di haig haumān, magan pārau m̄achchata mag k'ir jāsenk'abarmjō habarmgui hajim hanəm. Mag pārau hādāraa pāach haig m̄a baarpi n̄am haiguin magan pārau m̄a Haajā k'ōsi n̄am hanəm, hichdēuta m̄a pāitarr haawai. Mua pārag jaauk'imgui hajim hanəm: Har hamachdēupai k'irjuawai t'umaam k'ānn k'āyaujā chaai bārāmdamjō serbiiba n̄am ha k'irju n̄am k'ānnta warm k'ānn k'āyaujā hārāacha n̄amgui hajim hanəm chadcha, Hēwandam dau na.

*Maach hichaaur k'aba simān maach higar s̄iēwaiu ha jaautarr
(Mr 9:38-40)*

⁴⁹ Magbaawai Juanau Jesuug, —Maestro, marau woun hāb hoojimgui hajim hanəm. Mag wounau hiek'amamua p̄ t'ār t'ārnāa hőor mor heem meperag höbeerpi jaaubaawai chadcha höbeerpl̄i maajeejim. Mama maarjō p̄ d̄xi n̄arraba haajemuata mag s̄iēwai marau hirig tag hőor mor heem meepen jārk'ālipiba jaaujimgui hajim hanəm.

⁵⁰ Magbaa Jesuu magim hanəm hirig:

—¿K'ant'ee pārāu hidēu hōor juā pārpiba hirig magjierrá? Maadēu nem wau nām hoowia maach hichaaur haba warag maach juapierr hoo sim k'ai, magan maan dāi maach higar sīewaiugui hajim hanām.

Jesuu hich k'apeen numiim k'ānag meeurrau sūtarr

⁵¹ Ya Jesú deeu hāgt'ar hich Haai haar maimān haadeewai warag t'āar p'īuwia högk'aba Jerusalenag petajim haajem. ⁵² Mamā hich na di jārwia nem k'īir k'augamk'īir, hich k'apeen heem hōor jār hauwia pājim haajem. Magbaa mak'ānnau hērēuwia Samaria durr p'ōbördam pōm k'aba k'itam hee hi na di jarimajierram haajem. ⁵³ Mamā chi Samari-apienau Jesú sūi Jerusalenagta mam ha hūrbawai hi hat'ee chan di chuk'um hajierram hanaabá. ⁵⁴ Magbaawai deeu bēewia mag hirig deebaju habarm jaauchēierram haajem. Mag hūrbawaaita jūrr Santiagoou Juan dāimua, —Señor, ¿puia hoowai mag parag di deebam hanām jūrr marau Hēwandamag jēeju haai na hajim hanām, Elías k'ararrau jēebaawai hatarrjō ham p'ōbör pábaadēmuu huurdā k'ēchpāimk'īir? Marag jaaubá hajim hanām Jesuug.

⁵⁵ Magbaawai Jesuu hamag p'ārba hoonaa magjim hanām:

—¿K'āiu pārag jaauwai magta haju haai nām hajī, hōrau dich k'a hisēe haawai? [Chi mag hiek'ajem k'ānnan bālrijā Hēwandam hiek hūrba haajem k'ānta mag hiek'ajemgui hajim hanām.] ⁵⁶ Māch chi Hemk'ooi Hiewaan mag jēb gāai hōor peerdā hawaanta bēejim. Ma mag māch garmua warag hōor hamach pekau hee durrum peerdā haubanaa sūi höp'yaanjā bēebajimgui hajim hanām.]

Mag warre ham kach dāl hiek'apxiwia deeum p'ōbördamag hērēubaadējim haajem.

Jesús dāi wēnarram hig narr k'ān

(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Mag hērēubaadēwia hagt'a barba wēnarram hee, hābmua Jesuug, —Señor, mānn pā mampierr pā dāi hich jāg chitajugui hajim hanām.

⁵⁸ Magbaawai jūrr hich Jesuu hirig, —Pachdēu mag mā dāi chitam k'ōsi chirām k'ai, marrau magan hajim hanām. Mamā pārāg jaauk'imgui hajim hanām: mā k'āyau pābā heem nemchaain hamach k'āajem jēbdi paraam; nem hichpanjā k'eeupaawai hamach k'āajem k'āidu wai sīsidām. Mamā māch chi Hemk'ooi Hiewaa chan māg chitam haig k'ēubaadēwai k'āyaag hajap'a werba chiraju didamjā chuk'u chitamgui hajim hanām. Pājā mājō magta chitam k'ōsi chirām k'ai, marrau magan hajim hanām.

⁵⁹ Maimua hābak'aig jūrr hich garmuata —Marrau mā dāi habaawai, jūrr magua, —Señor, magan hidēu nacha māch haai haar mawia hi dāi chirām hapibá. Mag hatag māch juadamaucha jōoi hauk'ér pābabajeen chadau mua pā hogdāba chitajugui hajim hanām.

⁶⁰ Magbaawai Jesuu hirig, —Magju k'āai warre mā dāita marrau hajim hanām. Hidēu har hamach Hēwandam hiek hāk'amaaugau chi t'ōmjō nām k'ānag hamach binaan bēppibā. Mamā pā mag k'āyau warag hōrag jaaubamí hajim hanām: “Ya Hēwandam t'umaam k'ānn Pōrk'acheeg bēeimā sim. Pāar peerdām k'ōsi nām k'ai, hichta hādāraa pāach Pōrk'apibat” ha jaupet hajim hanām.

⁶¹ Magbaawai deeum haig sierrau hīchab hirig magjim hanām:

—Señor, mājā pā dāi hogdāba chitaju hīchab. Mamā hidēu nacha māch di haar mapibā hajim hanām, māch di haig durrum k'ānag “hayoo keena” haplyaan.

⁶² Magbaa Jesuu magjim hanām:

—Chi mā dāi nārrām woun chan hag na hichdēu parhooba nem waaujerrjā hagt'a k'īirju nārrāju haai k'āba sim. Hirua magju k'īirju chirām chan, pōd Hēwandam hat'ee nem hajap'a waubamgui hajim hanām.

10

Jesuu hemk'ooin setenta jār hauwia nunumdō pāittarr

¹ Mag jūram k'ānnau Jesú dāi hogdāba wēnarraju ha t'ānarr k'ur maach Pōr Jesuu hichdēucha hōor setenta jār hauwia k'īir sīsied nunumdō pāyaagpajim haajem, hich na hich nārrajupierr. ² Mag ham pāyaagpamua magjim hanām:

—Chadcha Hēwandam hi jaau nāmlan arrozdō pōm p'ur wējomjöta p'idag pōoma sim; mag simta chi jaau wēnarraju k'ānn chan k'āpan k'āba durrumgui hajim hanām. Magua mua pāragan, Hēwandamag jēeubat ha chirāmgui hajim hanām, warag hich hi jaauju k'ānn k'āpan jōp'ēecha hich hi jawaan pāimk'īir.

³ Maimua magjim hanām hamag:

—Hērēubaadēt. Mamā pādā hūrbat: Mua māg pāar pāi chirāmān, hōor k'aibagk'am heeta wēnarraju haawai pāran oveja chaaindam k'um nem t'ānām hee pālak'ālibapāimjöta habarmgui hajim hanām. ⁴ Pāach juā k'arr hērēubaadēt: p'atk'on chuk'u, putdijā chuk'u, maimua zapatdamjā pāach bā gayam happai hat'aadēt. K'ādau hee hōor hoowaijā hiyān

daṇṇṇṇida nām haba dichpetat hajim hanam. ⁵ Parhooba pāach wētumpierr hōor deg duubwai saludaawia, "Maran maach peerdāajem hiek jawaanta bēejim; pāach māg di hābam degam k'ānnau t'umaa hōk'ak'iin hōu hak'am" habat hajim hanam. ⁶ Pārau mag jaau wēnarram hābmua k'āijā hōk'am k'ōsi hōk'amal, hōu peerdāwia Hēwandamau hi hauju. Mamā hirua magbamlan, magan Hēwandamau mag woun heeg hooba, hi dāi hōu haju hatarr warag pāach dāipaita hōu haju. ⁷ Mag pāach hōu jēerpibarn degpai t'achjā k'obat, dipierr t'ach k'ō wēnarraba. Mua pārag mag chirāmlan, mag pāach p'idl'a wēnarram gaaimua hōrau sīi pāar jāhogu haawaita mag chirāmgui hajim hanam. ⁸ P'obör hee pāach dub wēnarram pierr pāach jēer nām haiguim k'ānnau nem deewai magamjā haba k'obat. ⁹ Maimua hōchab magam p'obörpierr pāachdēu haaunaan hoomam monaaupetat. Mag monaauapxīwia hamag, "Pārau hīs māg hoobarmal Hēwandamauta pārag hich jua t'eeg hoopi sim" hajaauhajim hanam hōchab. ¹⁰ Mamā p'obörpierr pāachdēu jaau wēnarram hūrmap'a ni hamach degjā pāach hōbērpiba habaawai, kaajjā hee hōbērnat, pāach bā gayam jēb hāligr'ē hāligr'ēnaa, hamach k'īrcha magbat: ¹¹ "Pārau Hēwandam hiek hiseg nām k'ai, ni pāar p'obör heem jēbdampajā marau maach bā gaai harrbam. Mamā ya pārau k'ap'a nāisim, Hēwandamau pāach heejā hich jua t'eeg hoopiju hatarr hoopiba habarm, pāachdēu hi hiseg nām gaaimua." Magwia hērēubaadēt hajim hanam. ¹² Mamā mua pārag mag chirām: Mag pāachdēu jaau wēnarram gaaimua pāar hisegbarm p'obör heem k'ānnan, Hēwandamau māg durr hi hagk'am hed gaai Sodomapien k'āyaujā hārācha Hēwandam juu machag hāwatjogui hajim hanam, hich Jesuupai.

*Jesuu hich naṛraajerr p'obör higwia hiek'atarr
(Mt 11:20-24)*

¹³ Mag hich hiek hiseg nām k'ānn higwia, 'iHēh, hapdurr Corazinpien! hajim hanam. iHēh, hapdurr Betsaidapienjā hagjō, Hēwandamau ham hi hagk'am hed! Ham hee nem hooba haajem nem wau nāmuu Hēwandamau hich juapā hoopitarr Tiro p'obör heeta wa Sidón p'obör hee k'āijā wautarr hamuan, nawe hamau hamach k'īrjug k'aibgam hisegwia sark'ak'am. Magtarr hamuan, hamau t'eerju t'eerwia hār jupnaa, putiu pōr bōrrnaa, k'oopā nām k'ānn sark'ajemjō sark'ak'am. Magnaa hamau hamach mor hewag hāsie k'īrjuwia Hēwandamag jēou'k'ajgui hajim hanam, hamach k'aibag chugpaamk'īr. ¹⁴ Magua Hēwandamau mag durr hi hagk'am hed Corazinpienta Betsaidapien dāi hirua masiicha waupājigui hajim hanam ham gaai, Tiropien dāi Sidonpien k'āyaujā, hamachdēu hūrtarra hōk'aba harr gaaimua.

¹⁵ Maagwai Capernaumpien higwiajā, 'zK'an habarju? hajim hanam. iHēh! Hamaun hamach t'ō nām, hamachta chi wājāaun hawia. Hamaun hāgt'ar paauk'abaimaawajā hamachta chi pōrnan k'aimajupi nām. Mamā jāk'ānn chan Hēwandamau hich haar hōbeerpiba, warag k'īmie durrta bark'ālpirājigui hajim hanam.

¹⁶ Maimua mag hichdēu pāiju k'ānnag magim hanam: 'Pāar hiek hūrm k'ōsi hūr nām k'ānnau magan mā hiektā hūr nām hōchab. Maagwai har pāar hisegbarm k'ānnau magan māpata hiseg nām. Mag hamau mā hiseg nām k'ai, magan hamau mā Haajjā hōchab dāi hiseg nām, hichdēuta mā pāitarr haawai.

Mag ham wawik'a wai siewian chadau k'īr sīsied nunumđō wētpi jaaubaa hērēubaadējim haajem.

Jesuu setenta pāitarr k'ānn deeu bardatk'achētarr

¹⁷ Mag hērēuwia, wēnarrā hat'urwia, deeu bardatk'acheeu honee magchējierram maach Pōr Jesuug:

—Sefor, chadcha marau pā higwia puata maar pājim hanaa mepeenagjā hōbeerpi jaauwain sūta magamjā haba, mepeenan hōbēmajeejimgui hajim hanam.

¹⁸ Magbaawai Jesuu hamag magjim haajem:

—Pārau mag hōbeerpi jaauwai dōsāt jua t'eeg chuk'u sīi jēk'at p'ap'arg petap'ām mua k'ap'a chirajim. Jāguata hirua mā hōk'ō sīerrāmgui hajim hanam, hichdēu mā jua jāmbaju k'ap.

¹⁹ Mua pāar jua t'eeg hapijim, pāach garmuata mepeen dajēk hamk'īr. Maagwai māchdēu pārag nem waupi jaau chirām wau wēnarramta dōsātau pāar nemk'ōrig hāmnāa dōjūrigjā hāmnāa pāar bālrājā chig habaju, mā jua t'eegta pāar gaai sīwai. ²⁰ Mamā mag mepeenjā pāach garmuata jāmpiba nām hawiapai chan hoob honee hamiet. Magarrau pāach t'ārta ya hāgt'arm hēsap gaai p'ā sīsim gaaimuan chadau pāar honee hajju haai nāmgu hajim hanam, ya pāach Hēwandam haarcha hōbēju haawai.

*Jesús honee hatarr
(Mt 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Mag hich Jesuu p̄aitarr k'lan deeu b̄eewia hichig honee nem h̄igk'abaichēm h̄urbaawai h̄ichab hich Jesujā H̄ewandam Hak'arau honee hapijim haajem. Mag hich honee haadewai H̄ewandamag j̄eeumamua magjim hanam:

—Tata, mua p̄al̄g h̄äj hajim ha chiram, p̄achta chadcha h̄agt'arm magwe nem t'um mag w̄ejom P̄ör haawai. Ma honee chiramgui hajim hanam, h̄oor hamach k̄t̄irjug k'aug t'öwia nem t'um k'ap'am k'ap'am haajem k'lanaujā hamach peerdaju hiek k'augba harra jürr pua k̄t̄irjugdam meraa chaainjō k'it'ēem k'lanagta h̄ü k'augpibaaawai. Chadcha puata nem hajap'a waaujem Tata hajim hanam, p̄achdēu juau ham d̄ai magju hatarr haawai.

²² Maimua jürr chi haig narr k'lanagta magjim hanam: 'Nem t'um mag t'lanlam m̄ Hayau m̄l̄rgta deejim. Mama h̄äbmuajā k'augba sim, k'ai hagá mag H̄ewandam Hiewaa. H̄äba hich ma Hayaupaita k'ap' simgui hajim hanam, chadcha ma hi chaairau. Mag n̄am haig h̄äbmuajā k'augba sim, k'ai hagá ma Haai. H̄äba m̄ach chi Chaairaupaita m̄ach Haai k'ap' chitam. Bigaam k'lanau k'ap' haju hawiajā m̄achdēu jaaubarm k'lanupaaita h̄ichab hi k'ap' haju haai n̄amgui hajim hanam.

²³ Maimua hamach hap pawia hich k'apeenag heerpa heerpanaa hamag, 'Honee habat hajim hanam, p̄ach j̄äglucha ma hiek h̄ür n̄am k'lan. ²⁴ Cha mua nem wau chitam p̄ārāu pāach dauijāau hoo n̄amjō, warrgarai H̄ewandam hi jaauinen reinaan d̄iximua hamach daúacha hoom hiigjeejim, mama p̄od hoobajierram. Hamach j̄äglucha p̄ārāu h̄ür n̄amjō h̄ürm hiigjeejim, mama p̄od h̄urbajierram. Mama p̄ārāu magba p̄ach daúacha hoona p̄ach kachiucha h̄ür n̄am. Magua mua p̄ārag "Honee habat" ha chiramgui hajim hanam.

Samariapierrdam nem h̄igk'aa

²⁵ Maimua biek h̄äb Jesuu h̄oor k'apan t'lanmag jaau sim haig, chi Moiseeu p̄ā p̄atarr hiek jawaag hat'ee chi machnaan heem h̄äb p̄iidbaadēwia s̄i hi himeraa p̄ar hawaagpai hirig magchējim hanam:

—Maestro, m̄l̄ng jaaubá hajim hanam. ¿Mua j̄ägata haju haai chir' h̄igt'archa höbéraag?

²⁶ Magbaawai jürr Jesuu hirig, —¿K'an ha p̄ā s̄i H̄ewandamau hich hiek j̄eoingarwe Moiseeg p̄āpitarr gaai? ¿Pua hag gaai t'ärba haajē? hajim hanam.

²⁷ Magbaawai mag chi charrk'a chiramua magjim hanam:

—Moiseeu H̄ewandam hiek p̄ātarr gaai, "Maach P̄ör H̄ewandam s̄i par hiiupai k'aba, p̄ach t'ārauchata k'ōsi habá" ha sim; maimua h̄ichab, "Pach k'apeenjā hagjō hagdaujō k'a k'ōsinaa daupii habá, p̄achjō wir haig" ha p̄ā simgui hajim hanam.

²⁸ Magbaa Jesuu hirig, —Héera, chadcha pua hich hag heyaa jaaubap̄äm̄kē hajim hanam. Cha p̄achdēu k'ap' jaau chiramjō habamí p̄ach k'apeen d̄äjā. Pua chadcha t'umaam k'lan d̄ai magmam, p̄a h̄agt'ar höbérjugui hajim hanam hirig.

²⁹ Magbaawai chi charrk'a chiramua s̄euk'a hichdēu k'augba chiram hawia deeu, —¿Chijā k'lan hagáma hajim hanam ma k'apeen mag mua daupii haju k'lan?

³⁰ Magbaawai Jesuu hirig, —Ma hiek h̄urbá, mua p̄al̄g jaauk'imgui hajim hanam: Woun h̄ab Jerusalemnuu Jericoog k'ldau ma sim hee maa hajim haajem. Mag hi ma k'it̄amta nem j̄igmen k'apan höberdātk'achēwia, ni nemdam t'um k'echt'agnaa, hi mor gayam k'ajūadampa h̄eer hawia, warag p̄ār wai n̄amua chi meemjō haadeewai s̄i barp̄ajierram haajem.

³¹ Mag chi meemjō j̄eér k'érəm hee, hich hag k'ldau heepai p̄ad maa hajim haajem. Mama hichdēu mag hoo hat'aimaawai s̄i warag hagag hoobamjō dichjim haajem. ³² Maimua hag k'ur n̄lapai hawia, deeu hich hag k'ad heepai majim haajem, Levinaan ha t'āl̄rjem k'lan heem h̄äb p̄adnaan d̄ai p̄idk'a n̄amua ham juag hoojem. Mama maguajā hi dak'a b̄eenaa, s̄i heerpapet hawia, warag hoobamjō hich mag petajim haajem. ³³⁻³⁴ Maimua mag warm k'lan h̄erēt̄a dichtarr h̄ēudee hagjō maa hajim haajem Samariapierrdam, hich hag k'ad heepai. (Samariapien judionaan d̄ain hagdaujō jürr chik'am k'a k'ōch'ab̄a haaiejim. Mama maagjerrta magamjā higba,) maguan chadau hichdēu mag hoobaimaawai, "Hēh, ¿j̄āan chijāg woundamta j̄äg dau hap'lan j̄eér k'érəm?" hawia, warag haar mawia, hich hat'ee nemk'au pabā olivo hanam d̄en vinodampa wai n̄arrarrau bēnhēk'a hi mor mag pepet'or sisidam hee p'uurk'anaa, put hee p̄al̄eunaa, hich cabaa gaii hat'aadējim hanam, hich d̄ai h̄abā. Mag harrwia, h̄oor j̄eérjem deg hag d̄ai s̄leimajim haajem. ³⁵ Maimua hag noram h̄aspau ya hich ma n̄arramua denariodam numí chi diik'laag werplawia magjim hanam: "Mag woundam hajap'a hoo wai chirsí. Pua hi monau haum k'ochgau cha murua p'atk'on werplabaijēm h̄är k'ājjā werbamān, hoob k̄t̄irjum" hajim hanam. "M̄ach b̄eewai, chi waaurbarm t'um mua deeu p̄al̄g p̄agchējugui" hajim hanam. Mag jaau p̄lawia petajim haajem.

³⁶ Mag h̄igk'a haaipawia, hich Jesuupai mag H̄ewandam hi jawaag chi charrk'a chiramag j̄eeujim haajem:

—Pua k'ürjuawai ḥchijāata mag woundam hich happai ma k'itam hee k'apanaam k'lanau parnaa mas deetarr hag k'apeer haju hayaa sī: chi p'ad, chi Levinaan heem, wa chi Samariapierdam?

³⁷ Magbaawai hichdēu, —Chi mag jēer k'ērəm hoobaimaawai hi dau haug k'augtarrma hajim hanam.

Magbaawai Jesuu hirig, —Magan mawia hi dēnjo pach hoomap'am k'lan hawia k'āijā daupii habá hajim hanaabá.

Jesuu Marta María dāi hoon matarr

³⁸ Maigmua higbaadeeu hich k'apeen dāi hāba mamua deeum p'öbördam pōm k'aba k'itam hee barwia hāl hāb Marta hanam di haig jēerimajim haajem. ³⁹ Mag Marta hanam heeum María ha t'ār sim sīejim haajem, hi dāi k'od hābam. Mag María bēewi sīi Jesús dak'a hi hiek'a simpai hūr hoo sīsijim hanaabá. ⁴⁰ Magamich Marta k'arr higaau jua dārjā k'aba t'laajim hanam, hōor t'um jāhogaa hich happaimua p'iejāb waauwai. Mag hich jua dārr k'aba haawai Jesús haig bēewia magchējim hanam:

—Señor, ¿pua hoowai hāu sī, māg mā jua dārr k'aba t'lanam hee sīi Mariaau jāg pā hiek'a simpai hūr hoo sīej? Jāg pua hirig jaaubá hajim hanam, mā jug hoon mamk'ür.

⁴¹ Magbaawai Jesuu hirig, —Marta, chadcha pā jua dārr k'aba t'lanam mua k'ap'ā chirāmgui hajim hanam. Hajap'a hōor jāhog haum k'ōchgau pā k'ürjungan nem t'umaas wauju happaita k'ür buburk'am. ⁴² Māmā sīi dich bi hat'epai nem t'um wauju k'ürjuba hawiajā hāu sim. Mariaau pā k'āyau hajapcha habarm. Jāg sim haig hirua Hēwandam hiek hūr k'ōchgauta pā juagjā hoooba habarm. Maagwai mua pōd hirig hūrpiba jaauju haai k'aba chirāmgui hajim hanam.

11

Jesuu jāgata maadēu Hēwandamag jēeuju haai nā ha jaautarr

(Mt 6:9-15; 7:7-11)

¹ Biek hāb Jesús hich Hayag jēeu sīejim haajem. Mag jēeu haaipabaadeewai hich k'apeen heem hābmua hirig, —Señor, jāg Juanau hich dāi wēnlrram k'lanag Hēwandamag jēeu nām jaautarrjō, magan maragjā hagjō jaaubá hajim hanam, maraujā hīchab hirig jēeu k'ap'ā haag.

² Magbaawai hichdēu hamag magjim haajem:

—Pāach Hēwandamag jēeuwai magbat:

“Hēwandam, pālta maar Haai hāgt'ar chirajemlu.

Pāch happaita chadcha pekau chuk'u chitam.

Pārlagta marau maach dāi pāchdēu hampierr hapinaa pāchta t'umaam k'lan Pörk'apim k'ōsi nām.

[Hāgt'arjā jāg pāchdēu nem waipi jaau nām happai waaujemjō, māg jēb gaaijā t'um pāchdēu jaau simjōta hapim k'ōsi nām.]

³ Hed hēepierr pua marag k'ōjudam deebarju.

Hēwandam, maar pekau t'um chugpaabapläi,

⁴ maimua har marau maach dāi k'āigba habarm k'lan dāi tag magam hiek higba hich mag k'ür hok'oopäajemjō maar dēnjā k'ür hok'oobapläi.

Hoob pua hālraa chan maar pekau hee burrpi chiram.

[Mag k'āyau warag maar t'ā wai chirsí, p'it'urg chuk'u dösātau maar hichig paa haum hugua]” ha jēeubat ha jaaujim hanam hamag.

⁵ Mag jaau dichwia jāga Hēwandamag jēeuju haai nām ha k'ap hamk'ür hīchab hamag magjim hanam: ‘K'anim nemjō pā pach k'ap'ān hajap'am wai chiram. Maimua ya hedacha pam hee hi haar mawia pua hirig, ⁶ “Kakē, mā haig mā k'ap'āndam barbaichēmāg nemdam deeujā chuk'u chirawaai pā haig t'achdam jēeu hawaan bēejim” haaimaawai, ⁷ hirua hierrmuu jūr pārlag, “Hidēu mā k'ajap'a k'āaipibā. Ya mā put hee chiram; mā chaainjā ya k'āidatk'a t'laawaii pōd mā pā haar puertdi wewaanjā mabam; pā nem hig sim pōd mua deepābam” hak'iin, ḥjāgajou k'ai? ⁸ Mua hoowai chan warmua mag hiek'awiajā chadcha hirua hichdēu nem jēeu sim hig sim k'ai, hichiita hirua warag pālba jēeubat hajim. Mag jējēuk'am, ḥjāgajou pāchdēu nem higbarm hirua deeju. Pārāu hi p'iidajuju, sīi hidēu hich k'āaipibā haawaita hirua nem hig sim hawia k'abam. Hi p'iidajuju, sīi hidēu hich k'āaipibā haawaita hirua nem hig sim hawia deen p'iidajuju. ⁹ Hich jāgta haajemgui hajim hanam hagjō Hēwandamag jēeuwajā. Magua mua pāragjā pālba jēeubat ha chiram. Magta pālba jēeu nām, pāchdēu nem higbarm hirua deeju. Pārāu hi jārmān, hi baauju. Hi sim haar dubaag pāch weeu haupi jēeuwān, hirua pāar weeu hauju. ¹⁰ Pārāu k'ap'ā nāmgui hajim hanam, har hōor nem jēeu paraam k'lanagan nem deeb k'aba

deejem. Har hamachdēu nem hinag hig nām p̄laba j̄r nām k'lanau baaujem. Maagwai hīchab chi puertdi sirbaichēm k'ajā weeu hauwia dubpiejem.

¹¹ 'K'aíuta mag sim haig hich chaairau t'ach j̄eeuba mokdauta p̄'édeeju k'ai? ̄Wa hāwarr k'ajā chaairau j̄eeubaawai hāwarr deeju k'āyau nemk'ōrta t'ōo deeju k'ai? ¹² Wa magba, ̄nemhāudam k'ajā j̄eeubaawai nemhāu hawia dōjūrta hau deeju k'ai? Ni hābmuajā magbamgui hajim hanām. ¹³ Pāar hō hāk'āraa k'it'ēem k'lanaujā pāach chaainau nem j̄eeuwai ̄nem hajap'amjā hīgk'aba deeba haajē? Hich jāgta haajemgui hajim hanām maach Haai hāgt'ar chirajemua jāhagjō. Chadcha t'ārau hichig j̄eū sim̄gan hirua hich Hak'aarjā deeb k'aba deejugui hajim hanām.

*Hōor hiek meperauta Jesuug juapá dee s̄lejim haajem
(Mt 12:22-30; Mr 3:20-27)*

¹⁴ Biek hāb Jesuu woun mor hee bēn k'aigbam wai sim monaau s̄lejim haajem. Mag bēnū chi woun pōdjā hiek'apiba s̄i hichap wai s̄lejējim hanaabá. Mam̄ Jesuu chi bēn hōbeerap̄im bārre chi woun deeu hiek heerda s̄isiewai hiyāl̄ haadējim hanām. Mag hoowi t'umaam k'lan dauderra naajim haajem. ¹⁵ Mam̄ hāaur k'lan dxi haig hoo narr k'lanau, —Jāg Jesuun dōsātnaan pōr Beelzebū dxi bēn dōtarr haawai hag juapaauta jāg hōor mor heem mepeenjā dau daau j̄ark'āli n̄rraajemgui hanaajim haajem.

¹⁶ Magbaa jūr hāaur k'lanau hamach hōdegpai, "Daau chadcha hirua Hēwandam juapá wai chirām k'ai, deeum nemjā hompaa hat'aju" hawia hirig, —Magan chadcha p̄achta Hēwandam pāiju haajerr chaar k'ai, hedjā hee maadēu nem hooba haajem hompaa hat'ā phak hiek'au hajierram hanām hirig.

¹⁷ Mam̄ magbaa hichdēu hamau k'īrju nām hajap'a k'ap'ā s̄ierr haawai hamag magjim hanām:

—Pārau hoowai, gobienoou hich higar nām k'lan jārrcha t'ōonaa hamach wir haigpai wērbapik'iin, ̄mag gobierno warre k'at mabaju k'ai? hajim hanām. Jōoi hāb simua k'ajā hich chaain dāipai meeuk'awia hamach wir haigpai wērbak'iin, warag haidljugui hajim hanām. ¹⁸ Hich magta haju hagjō dōsātjā. Hich k'apeen dāipai wir haig wērbā nāmuua hamach hōp̄p̄l̄ hamān, pōd hich mag jua t'eeg k'aba s̄ierraju, hamachdēupai hamach k'ēchmaawai. Pāar hiek mag mua dōsātnaan pōr Beelzebū juapaauta mepeenjā hōor mor heem j̄ark'āli chirām hanām, ¹⁹ chadcha Beelzebū hag juapaauta mua bēn k'aigbamjā j̄ark'āli chitām k'ai, magan har pāach heepaim k'lanaujā hagjō hi juapaauta mepeen j̄r wērp nām. Mag nāmta ̄jāgwia pārau mak'lanag chan bālrjā magam haba nā? hajim hanām. ̄Chadcha hich Hēwandamauta hamag magamk'īir hich juapá dee sim pāachdēu k'ap'ā naawai k'abā? Pāar hiek mag chi dōsātaupaita wir haig hich k'aibag waaujem hanāpí, magan jāg chi mā dēnijō dau daau mepeen j̄r wērp nām k'lanagchata jēeu hoobat daau hamau chadcha dōsāt juapaauta jāg j̄r wērp nām habarju pārag. Pāach chi mālāg mag hiek'a nām k'lan hag heyajā k'aba hiek'a naabahab. ²⁰ Muan chadcha Hēwandam jua t'eeegauta mepeenjā jāg jar wērp chitām. Mag mepeenjā mua jar wērp chirām gaaimua pārau k'ap'ā haju haai nām, ya hich Hēwandam chi jua t'ierrtta pāar hee s̄iechēm. Mam̄ magamjā pārau k'augba nāmgu hajim hanaabá.

²¹ Dōsātan woun hāb chi jua t'ierrtta jierrnem dxi hajap k'īr k'augwia hich di t'āa simjöta s̄ieramgui hajim hanām, nem jua t'eeeg. Mag siwaita, hi k'āyau jua heegpaimua chan hi sim haig hi nem bālrjā chig habam, hich jua hee t'lanawai. ²² Mam̄ hāb hi k'āyau t'et'echaramua bēewi, hi dxi wērbawia hi pōdbap̄aiwain chadau, hirua hich jierrnem tō chirarr t'um k'echt'āg hauwia hi juagam nemjā jūr hich dēnk'a hauju, hag dxi hichdēu hampierr haag. Magua māltā dōsāt k'āai jua t'eeeg chiraawai muata hōor heem mepeenjā j̄r wērpju haai chirām. ²³ Magua mua mag chirāmgui hajim hanām: Har chi mā higar k'aba sim woun hichta dōsāt higar sim; maimua Hēwandam hiek hīk'api hawaag mā hipierr hōor hābamag j̄r p̄'ēba simuan waragta j̄r wērp simjō simgui hajim hanām.

*Bēn hāk'āar deeu hōor mor hee s̄iecheewai jāga haajē
(Mt 12:43-45)*

²⁴ Bēn k'aigbam hōor mor heemua j̄arpāi wain warp hōor chukag hee p̄'arēu n̄rraajem. Mam̄ pōd hich s̄ieimaju baauba habaawai k'īrju s̄i hawia, "Deeu māch chiraajerr deg chiraimaag majugu" hawia, deeu hich hag woun j̄armaajem. ²⁵ Mag mawia hooimaawai, chadcha di chaarta hajap t'ūapwia hābamag nem p̄'ewia hāk'a t'ānāmjō, dijā parii hooimaajem. ²⁶ Mag dijā parii hoobaimaawai, deeu mawia, hich daumaa hich k'āyau k'aigbacharam k'āli siete j̄r hauwia, deeu mag woun mor hee naaicheejem. Magbarm haigmua chi wounjā warr hich sierr k'āyau warag hat'uucha k'aigba s̄isiejem.

Hārālcha honee nām k'āan

²⁷ Jesús mag hiek'a sim hee, hʌai häbmua k'apanag heemua hirig, —Pʌ t'aabawia hich jüd gaaí pʌ döpi b̄autarr hʌita H̄ewandamau h̄uchu hajim chadcha. Dich chaaita jäg k'itak'iin maach honee k'itajugui hajim hanʌm hirig.

²⁸ Magbaawai jürr hichdëu, —Jääñ chadaugui hajim hanʌm, mamañ mag k'äyau har H̄ewandam hiek jaau nʌm hürwia hi hipierrañ nʌm k'ʌnta h̄ärʌcha honee haju haai nʌmgui hajim hanʌm.

*Nem hooba haajem waupi narr gaaimua Jesuu hōor k'ür hiek'atarr
(Mt 12:38-42; Mr 8:12)*

²⁹ Warag hōor pōm hich haig p'ēeudʌdʌk'am hee, Jesuu hamag hiek'amamua magjim haajem:

—H̄isim k'ʌnn chan warag chi hajaugjä chuk'uta t'ʌnʌm. Hoo nʌmjömta warágata hamachdëu nem hooba haajempata k'ürpierr hompaa haupi jaau nʌm. Mamañ mua pāar hipierrañ nem waubamgui hajim hanʌm. Mag k'äyau H̄ewandamau Jonás däi harrjö habarm gaaimuata mäch jua t'eeg hoopiju. ³⁰ Warrgar jöoi Jonás haajerr nemmeeurk'an buch hee k'ääi t'ärjup slet'urtarr gaaimua Nínivepienau H̄ewandamau hi p̄itarr k'aug hautarrjö h̄ichab, mäch chi Hemk'ooi Hiewaujä hagjö mäch hiiu p'iidʌbarm gaaimuata p̄ärag k'ap hapiju, chadcha hich H̄ewandamauta mʌ p̄ibarm. Mamañ magamjä p̄ärau h̄äk'abajgui hajim hanʌm hichdëupai. ³¹ Magua, har h̄is m̄ag jaar hōor mee nʌm k'ʌnn H̄ewandamau m̄ag hatag ham p'riutk'a hauwia chachbarm jaar, Sabá hanʌm durrmua rey Salomón hoon b̄etarr h̄l̄iraujä hich hipaarmua h̄ichab p̄ärau k'abagta H̄ewandamag h̄igk'a t'ʌnʌluju. *¿Jägwí?* Hí pāar k'ääjä warpmuata H̄ewandamau rey Salomonag k'ürjug deetarr hiek'a sim hūraan b̄etarr haawaima. Mag k'ääi p̄ärau wir haig nʌm k'ʌnnau mʌ Salomón k'ääjä h̄ärʌcha chirʌm hiekta hürmap'a nʌm. ³² Mag H̄ewandamau hōor hi hagk'abarm hed Nínivepienaujä h̄ichab hamach hipaarmua p̄ärau k'abagta warag H̄ewandamag h̄igk'a t'ʌnʌluju. *¿Jägwí?* Jonaau H̄ewandam hiek hamach haar jaaubaaimaawai hamau magamjä haba h̄äk'atarr haawaima. Mamañ h̄is mʌ Jonás k'äyaujä h̄ärʌcha chirʌmuata H̄ewandam hiek jaau chitamjä p̄ärau h̄äk'amap'a nʌmgui hajim hanʌm, hamach k'ürcha.

*Maach mor gayam hōtdau
(Mt 5:15; 6:22-23)*

³³ Maimua mag jajawagmamua hich Jesuupai, 'Mua mag hōtdau paanaa s̄ii hag h̄är bat'eeu k'ðo s̄iu nʌm hooba chitamgui hajim hanʌm. Hōtdauñ paanaa hōor dau garta hausšiujem, t'umaam k'ʌnn dau hararaa hamk'ür. ³⁴ Maach daun hōtdaujöta simgui hajim hanʌm, maach mor gaai. Maach daujäata hajap'a sim haiguin nem t'um dawaata hoojem. Hich hagjöta simgui hajim hanʌm maach t'ärjä. H̄ewandam hiek h̄äk'anaa maach t'äarta hajap'a sim haiguin nem t'um H̄ewandamau k'osimjöta waaudem. Mag nʌm haiguin hararag hee nʌmjöta nʌm. Mamañ magba hagt'a p̄äach pekau heeta nʌmñ magan p̄ärau s̄ii k'ichag hee järk'a järk'a nʌmjöta nʌmgui hajim hanʌm. ³⁵ Magua k'ürjug paraa haajeet. K'ichag hee nʌmjö nʌmñ p̄äach t'är hajap'a nʌm hawi hoob H̄ewandamag p̄äach hisegpimiet hajim hanʌm. ³⁶ Mamañ pekau gaaimua k'ichag hee k'aba nʌmjö nʌm k'ai, magan chadcha p̄ära hararag chaar heeta nʌm, H̄ewandam däi. Mag hamñ magan hōtdaua p̄ärau k'ürp'ee wʌñ wai nʌm b̄äg nʌmjöta nʌmgui hajim hanʌm, hi däi.

*Jesuu fariseonaanag hiek'anaa chi machnaanagjä hiek'atarr
(Mt 23:1-36; Mr 12:38-40; Lc 20:45-47)*

³⁷ Mag hich Jesús hiek'a höbaadëm hee, h̄äb Moiseeg H̄ewandamau hich hiek p'äpitarr hajapcha h̄ärk'aajem k'ʌnn heemua hi t'ach k'oön h̄eurredjim haajem, hich di haar. Magbaawai Jesuu hi däi mawia, barwia, h̄äba p'ʌñ k'öp'öbaadëjim haajem. ³⁸ Mamañ mag chi Jesús h̄eurredtarr wounau hoowai Jesús jua h̄abata t'ach k'öbaadëjim hanaabá. Magbaa hich h̄odégpai, "Waa, hidëu maach jöoinau jaaujem k'augbamjö jua s̄ügbata t'ach k'ö chitabaa" hajim hanʌm.

³⁹ Mamañ maach Pör Jesuu mag wounau hich h̄odég mag simjä k'ap'ʌ s̄ierr haawai hirig, —Mʌ hiek h̄ürbá hajim hanʌm hirig. P̄ärau fariseonaanan p̄äach pem haawai s̄ii juagam nem chi h̄ärʌm memerk'ögpaita hajap'a h̄äk'ak'a haju k'ürju s̄ierrjéemgui hajim hanʌm, mag memerk'öm hee k'äijä döbaawai H̄ewandam dau na pekau waumaaugau hawi. Mamañ p̄äachdëu chik'am nemdamjä jïgk'a p̄äach dënök'haunañ chik'am k'abag wau nʌm gaaimua pekau p̄om nʌm chan hisegba ni H̄ewandamag chugpaapi jéeuujä k'ürjuba s̄ierrjéemgui hajim hanʌm. ⁴⁰ P̄ärau chi k'ap'ʌm k'ap'ʌm haajem k'ʌnta, *¿Jäga jäg k'ürjug chuk'umjöta nʌma?* hajim hanʌm. *¿P̄ärau k'ürjuwai H̄ewandamau h̄ärʌm nempai hooonañ p̄öd p̄ärau t'är hooba haajé, mor hee hierr s̄iewai?* *¿Nem t'um hichdëupai wautarr k'abá?* ⁴¹ Nem hajap'a jä h̄äk'ak'a haju k'äyau, p̄äach k'abagta H̄ewandamag chugpaapi jéeuubat hajim hanʌm. Mag p̄ärau morjä t'um hajap'a nem jä h̄äk'a t'ʌnʌsimjö s̄isewain chadau hap'ʌñm k'ʌnnagjä nem deem k'osi deeju.

⁴² Mam^λ jhēh, hapdurr hajim han^{λm} pāa^r, fariseonaan, Hēwandamau Moiseeg hich hiek pāpitar hiek hajapcha hārk'aajem haajem kλnn! Pārau chadcha Moiseeu deepi jaauatarrjō t'um pāa^r di hūjārram nemjūrrdām bā daiicharam gayampa Hēwandamag ofrendak'a deejem. Mag naab mam^λ, jūrr wir haig pāa^r k'apeen dāi hagpierraanaa Hēwandamjā k'ōsi haju chan bālrjā k'irjuba sierrjēemgui hajim han^{λm}. Pārau hārcha Hēwandamta k'ōsi haju haai nāmgui hajim hanaabá. Magnaan chadau pāachdēu nem dee nāmgjā hich jāg dee wēnrrajju haai nāmgui hajim han^{λm} hīchab. ⁴³ Magnaa hamag, Pāran pāa^r Hēwandam hiek jaaujem deg weetwajā pāachta pōrgarcha t'umaam k'ānnag k'īrjark'a juupjerram, pāachta hajapcha nām hawia. Maimua kaaijā hee weetwajā t'umaam k'ānnau pāachig saludaa nāmmuu pāa^r tō hiek'apim k'ōsi sērrj^{ēem}gui hajim han^{λm}, hōor dakīr.

⁴⁴ jhēh! Pāarjā hagiō chi machnaan dāi Moiseeu p'ātarr hiek hajapcha hārk'aajem haajem k'ānn. Pārau k'ap' nām, maach meeun hee nawe hōor hauk'ērtarr jēbdi hār dichpiba haajem. K'augba dichwiajā hichiita maach hārjem haajem. Hich jāg jēbdi hōor hārpiejemjōta naabahab hajim han^{λm}, pāarjā. Pāachdēu nem jaau nām gaaimuata hagiō hōor Hēwandam dau na hārpi naabahab, mam^λ magāmta hamau k'augba durrumgui hajim han^{λm}.

⁴⁵ Magbaa chi machnaanpa haig narr haawai hābmua hūr hoo sīi hawia Jesuug magjim han^{λm}:

—Maestro, pua warm k'ānnag mag hiek'abapāim haig, hīchab maar k'īrpata hiek'abapāibahab hajim han^{λm}.

⁴⁶ Magbaa Jesuu hirig,—Chadma hajim han^{λm}. Mam^λ jhēh, hapdurr, pāar chi machnaan hāb! Pārau charā pāchta chi k'ap'lm hawia pāachdēu nem jaauem haig jaaujem. Jāg nām haig pārau hōor hār nem chāk'lm jūrrp'pāil' amjōta naabahab hajim han^{λm}. Pāach garmuan pārau hōrag nem jaauwai pāach hip*ī*erraata hapi nām. Mam^λ mag nām pāachdēu chan waujōjōopajā k'aba haajemgui hajim hanaabá. ⁴⁷ jhēh, magām pāa^r charā! Pāar jōoinauta warrgarwe Hēwandam hi jaaujerr k'ānpāj k'ēchbajeb hajim han^{λm}. Pāachdēucha k'abajim, mam^λ pāa^r ya hīs hewagam k'ān hawia bālrjā k'ēt'uupajā k'aba nāmgui hajim han^{λm}. Hamau bēpttarr jā hārjā pāa^r dēn hajap'a p'ānnaa hooiml wau k'ēr nāmmuu pāa^r hiiupain pārau, "Māk'lm jōointa chadcha Hēwandam hi jaaujerr k'ānnau" haajem. ⁴⁸ Mam^λ mua pārag jaauk hajim han^{λm}: Jāg nām haig pārau, "Hoobat Hēwandam hi jaauimen maar jōoinau k'ēchtarr. Māgwajā hagt'a hich jāg wēnrram hak*'iin*, maraujā hagiō k'ēchju nām" haau nām k'abahab hajim han^{λm}. Magaagta pāa^r dēn warag ham jā hārjā nem hooiml waunaa sirppapiba haba haajeeb hajim han^{λm}, pāachdēu k'ēchbajim hawia. ⁴⁹ Jāgku k'ap'ta Hēwandamau hich k'irjug hee hīchab magjim: "Mua pāa^r hat'e hōor pāiju, māch hi jaau wēnrramk'īr. Mag mua jār hauwia pāibarm k'ān hauw k'ān k'ēchpāxiwia hāaur k'ān hēudee sīi k'oojem nem hēudeemjō hēk'au" ha jaaujim warrgarwe. Magtarr haawai hīs hewag pawiajā chadcha pāa^r hich magta t'naabahab. Magua pāadē mā hiek hūrbat hajim han^{λm}: ⁵⁰ Har warrcha māg jēb hich Hēwandamau hompaatarr hagmuu hewag hi hiek jaau durraajerr k'ān k'ēch nām haig bag hārtarr t'um, jūrr hich Hēwandamau pāa^r hīs hewagam k'ān gaaita t'lraijugui hajim han^{λm}. ⁵¹ Warrcha Abel t'ōotarr hed bag hārtarr hagmuu hewagjā k'ēb jōoi Zacarías k'ararr Haai hi jēeujem deg t'ōo naawai hārtarr bagpa t'um pāach gaaita pajugui hajim hanaabá. Jā chan par hok'oobam, hichiita Hēwandamau pārag jēeuub k'aba jēeujugui hajim han^{λm}. ⁵² Mag hiek'ak'agmamura, jhēh, hapdurr hajim han^{λm} pāa^r, Hēwandam hiek jawaag chi machnaan haajem k'ānnau! Pārau k'ap' nāmgui hajim han^{λm}, Hēwandam hiekta hāgt'ar dubaag haf'e yabmejō sim. Mag yabmejō simta pāachdēuta nacha garpawia bālrjā hōrag jaauba nāmgui hajim hanaabá. Pāachjā dubba nāmta, chi dubam k'ōsi nām k'ānagjā pārau hādlār dubpiba nāmgui hajim han^{λm}, hamach k'ircha.

⁵³ Jesuu hamachig magbaawai, hamach chi machnaan fariseonaanpa hi dāi meeuk'a p'ōbaadējim haajem. Maimua warag hi dāi wētumua hi t'a hawaag ha hi haig p'ēeuda bēena, jūrram k'ānnau hamachdēu k'ap'lm hirig jēeup'ōbaadējim hanaabá, ⁵⁴ mag hamachdēu jēeu nām jūrr hich Jesuu hipeerdā k'ājā jaaubabāiwi magām gaaimua chi t'et'em k'ānnag hi pāre deeg.

12

Dichdēu nem jaaujemjō k'aba jūrr hag chaaur nem wauju k'aba nām

¹ Mag nām hee warag hōor pōoma p'ēeuda^lak'muua jūrr chik'aman bāpa k'iut'agmaajeejim han^{λm}. Ham mamagk'am hee, Jesuu hich k'apeen hich dāicha hogdāba wēnrraajerr k'ānnag magjim han^{λm}:

—K'īr k'ap' wēnrratā; hoob fariseonaan bēn levadurajō sim pāach gaai dārbpimiet. Mua mag chirām haiguin pārag, "Hoob hamjō chik'am k'īr haawaipaita chadam hiekjō hiek'anaa pāach hap haadeewai jūrr pāachdēu jaaujemjō k'aba nem waumiet" ha

chir^{am}augui hajim han^{am}. Pārau ham higar p'ūrrbam^{an}, pāach gaai d^arbabaadeewai sī hamjō nāisijugui hajim han^{am} hamag. ² M^ag jēb gaai haawai meraa hiek'atarr hiek k'āijā m^ag hatag paawai sī hich mag sīsiwi k'īr hak'oog k'abam. Maagwai nem meraa wautarr hawia k'āijā hich mag k'augba sīsibajgui hajim han^{am}. ³ Magnaa hichdēupai, Mua pārag mag chir^{am}gui hajim han^{am}: Har pārau pāach happai meraa hiek'abarm hiek m^ag hatag paawai jūrr t'umaam k'^annaa k'ak'apdō hajugui hajim han^{am}. Maimua hagiō k'augbaju hawia puertdi k'āijā hajap p'āark'anaa hō sausau hiek'atarr hiekjā t'umaam k'^annaa jāg daa^r jūrr k'apanag hee t'et jaaujogui ha jaumajim haajem.

*K'aita hök'ö haju haai nā
(Mt 10:26-31)*

⁴ Mag hich k'apeenag jajawagmamua hīchab hich Jesupai, 'Keena, har sī m^ag hamach wir haig chik' am k'eechjem k'^ann hoob hōg^k'amiet hajim han^{am}. Hamau pāar chi hārlām^a chadcha k'ēchp^aiwiajā pāar hak'aar chan pōd t'ōo haubamgui hajim han^{am}. ⁵ Mam^a hīchab mua pārag jaauk' im, k'aita pārau hök'ö haju haai nā: Hēwandamta hök'ö habat hajim han^{am}. Jāan chad nem juu t'eeg sim, pāar t'ōowia pāar hak'aarjā k'īmie durr barp^ayaag ha jaumajim haajem. ⁶ Pārau hoowai p'atk'ondam pōm k'abamua nemchaaindam cinco pēr hauba haajē? Herraam gaai mag ham pērp^aimaajeb mam^a, hich Hēwandamau chan ham chigjā haba, hajap'ata hoo p'ē wai sīejem. ⁷ Maagwai hoob k'īrjumiet hajim han^{am}. Pāar charā nemchaain k'āyaujā hārlācha hirua hiijem. Mag pāacha nemchaain k'āyaujā hajapcha nām gaaimua, pāar pōrb^a maadēu higbaju hayaa sim k'apanagjā hirua t'um k'ap' wai simgui ha jaumajim haajem.

*Meerba Jesús dēn ham^an hichdēujā hamjā hi dēnēu haju
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Mag jajawagmamua hich Jesupai magiim han^{am}: 'Har hōrau hichig jēeuwai hich himeerba m^a hiek hāk'ajem ha jaau sim wounan, m^ag m^ach chi Hemk'ooi Hiewaujā hīchab hāgt'ar Hēwandam chognaan t'^annaam dak'īr, "Jāan chadcha m^a garm^au" hajugui hajim han^{am}. ⁹ Mam^a har hōrau hichig jēeuwai k'āijā, "M^a chan hi higarm k'abam" ha sim wounan, muajā hīchab hāgt'ar Hēwandam chognaan t'^annaam dak'īr hich k'īrcha, "Jā chan m^a dēn k'abam, mua hi k'augba chit^am" hajugui hajim hanabā.

¹⁰ 'Hamach m^ag jēb gaai nāweran hamau m^ach chi Hemk'ooi Hiewaa higwia k'aigba hiek'awiajā hamach k'ailag Hēwandamag chugpaapi jēeubaawai hōu chugpaap^ajū. Mam^a pekau hāb simgui hajim han^{am}, maan mua Hēwandam Hak'aar juu t'eegau nem wau chit^am hoo nāmta warag mepeer gaa^r t'^annaam. Mag pekau chan Hēwandamau bāl^arjā k'īr hok'obamgui hajim han^{am}, hi Hak'aar higwiata mag hiek' a naawai. ¹¹ Pāachdēu m^a hiek hāk' a nām gaaimua hōrau pāach p^arl hauwia, pāar k'īr sēuk' a hiek' aag judionaan Hēwandam hiek' jaaujēm deg harrwia, chi t'et'em k'^ann haarjā harrwai, hoob "Jāgata mua hiek' aagau?" wa p^achig hiek'abaawai, "¿K'an hata mua hamag hiek' aju?" ha k'īrjumiet. ¹² Ya pāar hiek' aagpaawai hich Hēwandam Hak'arauchata pārag k'īrjug deejugui hajim han^{am}, k'īrjug k'ap' hiek' amamk'īr.

P'atk'on paraamta k'īrjug meraa chirarr

¹³ Jesús mag hijējēbk' am hee, hābmua k'apanag heemua hirig, —Maestro, m^a naam^ag jigpi jaaubā hajim han^{am}, m^a hāi juagam nem p^alatarr heem m^arl^ag hagiō jārrcha deemk'īr.

¹⁴ Magbaawai Jesuu hirig, —¿K'aiu p^arl^ag jaauwai, muata mag^am nemjā chi t'et'em k'^ann dēnjō jigpi jaauju hāi chir^{am} haj? hajim han^{am}.

¹⁵ Maimua hīchab t'um haig narr k'^annagpa magiim han^{am}:

—K'īrjug paraa haajeet. Hoob pārau sī nem k'īr t'um paarpaju happaita k'īrjumiet hajim han^{am}. Pārau nem t'um wai naawia k'āijā pāar hēu meebamgui hajim han^{am}.

¹⁶ Mag jaaup^aigmamua hīchab hamag m^ag nem hīg^k'adam jaaujim haajem: 'Woun hāb p'atk'on paraam sierrau nem jīrjim haajem. Mag hich nem jīrtarr t'um heeuwia deg pāa hauwia hoowai chi hāk'ajem di dārr k'aba t'^anaajim hanaabā. ¹⁷ Magbaawai k'īrju hoo sī hawia hich wir haigpai, "¿Mua jāgata habark'iina?" hajim han^{am}, "ya m^ag m^a nem hāk'ajem dijā p'ēu t'^anaam." ¹⁸ Mag k'īrju hoo sī hawiata, "Hāa" hajim han^{am} hich happai. "Jāgan mua m^ach k'ōju nem hāk'ajem di jāg t'^anaam t'u wērp^aiwia deeuuma jūrr nem dapag hēuk' a haujogui" hajim han^{am}, "k'oojem nemjā t'um dārr hawia juagam nempa t'um hāba dārr hamk'īr. ¹⁹ Ya mag hēu haaipagk'anaa hāba paa t'^anaisiewain chadau sī aña k'apan p'it'urg chuk'u hag heempai hau k'ō chirsijugui" hajim han^{am}. Maimua, "ijōo! Magbaawain chad m^ag woun sī degpai juu hāinaa, m^achdēu k'ōm haig t'achjā k'ōnaa, dōdōjōjā biwaa dōbadee sī honee hajugui" hajim han^{am}, hichdēupai hichig.

²⁰ Maimua chadcha mag hichdēu k'īrju sierrjō di dapag hēuk' anaa hag hee t'um hāba paa sīsiewai jūrr Hēwandamau hirig magiim han^{am}: "K'īrjug chukdam, nau hīsim hedaa p^a

meejugui" hajim hanam. "Mag p_a meebaadeewai, p_a nem jāg t'ΛnΛm paarpaag p_a p'it'urg wautarr jāga haagauma?" hajim hanam. "Par p_a p'it'ur hawia pua tag hoobamgui" hajim hanam Hēwandamau.

²¹ Mag nem hīgk'aa hīgk'a hōp̄līwia jūrr haig narr k'ΛnΛm paarpaag p_a p'it'urg wautarr jāga haagauma?" hajim hanam. "Par p_a p'it'ur hawia pua tag hoobamgui" hajim hanam Hēwandamau.

*K'ani k'ōju wa k'ani jūju k'īrjupiba jaautarr
(Mt 6:25-34)*

²² Maimua mag hich dīicha hogd_aba wēn_arraajerr k'ΛnΛm, 'Mua pārag jaauk'imgui hajim hanam: Hoob pārau "żk'ani k'ōjuuta maach māg nāma?" hawia hōk'īrjuu hamiet. Wa magbam k'ai, ya k'ajūajā chuk'u nām, "żk'ani jūjuuta māg nāma?" ha k'āijā k'īrjumiet hajim hanam. ²³ Pāarta nem k'ōojem nem k'āyaujā hajapchanaa k'ajūa k'āyaujā hīrlācha balee sisidamgui hajim hanam, Hēwandam dau na. Jāg hichdēu pāar hompaatarrjō, pārau nem hig nāmjā hirua deebajup. ²⁴ Pāadē k'īrjubat hajim hanam, kuerrb jāga naajē. Ham p'idk'aba haajeewai hamach t'ach k'ōju hāk'aagjā di chuk'u naab mama, ham haugchēba haajemgui hajim hanam, hich Hēwandamauta hamag p'at'au deejeewai. Magam pāar charā nemchaain k'āyaujā hajapcha naawai, żjāga hirua pārag hooba habarju? ²⁵ Hoob hatcha pāachdēu nem hig nāmta k'īrju nāl hamiet hajim hanaabā. Mag pārau pāachdēu k'ōsimta hig nāl hak'iinjā, żk'āuta māg nāl haig mag hichdēu k'īrju sim gaaimuapai hich mēeju harr hār horadam hābpai k'āijā hich hiupiju haai si? hajim hanam. ²⁶ Pārau jāg p'it'ur k'abam nemdampajā pōdba nām, żk'ant'ee warag pāachdēu nem hig nāmjā pōdba nāmta warag hāba haata k'īrju nāl haju haai nā? hajim hanam. ²⁷ Pāadē har pamaardam hooihmā t'ānaajem k'īrjubat. Ham hīchab bālrjā p'idk'aba, ni hamach k'ajūa jūju k'īrjuwia k'a hēk'a nāljā haba haajem. Mag naab mama, hiwiir hābmuajā ham dāi barba haajemgui hajim hanam, hooim_ag hat'ee. Warrgar rey Salomón k'ararraujā p'atk'on pōm paraanā nem hajap'ampa paraa haajerrajā pamaardam hooim_agjō chan pōd k'ajūa jūuba haajeejimgui hajim hanam. ²⁸ Pamaar jāg hooim_a t'ālām hedau wālbaadēmuapai k'iugp'ēbaadeewai sīi k'ālijemjā Hēwandamau jāg hooim_a wai sīejemta, żjāgwia pāar pamaar k'āyaujā hīrlācha balee nāmua nem jēeu nāmta hirua deeba habarju? żWa pāachdēu jēeu nāmjā pōd deebajupihaajēwa? hajim hanaabā. ²⁹ Pāach t'ach k'ō nām dāi dōdōjō dōju chan hoob pārau hatcha k'īrjumiet hajim hanam. Wa jāg pāachdēu nem hig nām paarpaajuā hoob k'īrjumiet. ³⁰ Pārau k'ap' nāmgui hajim hanam, hōor t'um Hēwandam hiek hāk'abam k'ālanta magam nem k'īrju p'ōbaadēmjā pālā sīerrjēem. Mama pāar Haai Hēwandamau pārau nem hig nāmjā t'um k'ap' nālswai pāar chan warm k'ānnjō magju k'aba nāmgui hajim hanam. ³¹ Mag k'āyau warag Hēwandam hipierraajā hajuuta k'īrjubat. Pārau chadcha magmān, tagam nem pāachdēu higbarmjā hirua deeb k'aba deejugui hajim hanam.

*Hāgt'ar haugchēba naaimaag
(Mt 6:19-21)*

³² 'Pāar chi māl bā hogd_aba wēn_arram k'ālānan chadcha k'apan k'aba durrum. Mama k'apanag hee pāach happai k'apan k'aba nām hawia hoob nem hōk'ō wēn_arramiet hajim hanam. Pārau maach Haai hipierraajā hamān, hirua hich durr pāar p'ē harr nām hora pāar dāi nem hajap'a haju. ³³ Pāach nem wai nām pērk'ālāmamua chi p'atk'on hap'ālām k'ālān hoomampierr jigpetat hajim hanam. Magbaawai pārau hāgt'arm p'atk'on jēeuba haajemta paarpaajuā hajim hanam. Nem hajap'am pārau mag wai nāsim chan bālrjā hōbam. Ma māg jēb gayam p'atk'on k'īr k'aba haawai nem jīgk'aag chi hajap'amāu hawiajā pōd haubam, ni comejenaujā hag hee dik'abamgui hajim hanam. ³⁴ Māig jēb gaai nālweta nem t'um paraa haju k'īrjuu k'āyau, hāgt'ar paawaita nem t'um paarpaaju k'īrju wēn_arramān magan chadcha pāar k'īrjug hāba Hēwandam gaaita simgui hajim hanam.

Jesuu hich bēeju nāpi jaautarr

³⁵⁻³⁶ Mag jajawagmamua hich bēeju hīgwia magjim haajem hīchab: 'Hōrau hamach patrón hōor juu pār nām haar matarr deeu bēeju nāl nāmua dauk'ana hōtdau p'uu nājemjō, pāarjā hīchab hajap'a k'īr k'aug nāsīt hajim hanam, māl bēeju nāwai. Mag hōrau hamach patrón barbaicheewai weeu hawaag nājemjō, māl bēejuuta nābat hajim hanam. ³⁷ Pārau k'ap' nāmgui hajim hanam, har chi chognaan mag dauk'ana hamach patrón nāl nām k'ālānan honee haju, hi barbaicheewai. Mag hamau dauk'ana hich nāl nām hoobaicheewai, hichta jūr chi chogk'a simjō ham sīi nāmich, mes gaai t'ach t'ōik'awia ham jāhogugui hajim hanabā, hich garmuata. ³⁸ Chi chognaan hamach patrón hedacha pamjā bēeba ni hāspajuag pamjā bēeba sim hee warag dap'ōkagjā hīgba nāl nām k'ālānan honee hajugui hajim hanam, hi da bēeba hawiajā hich pierrwai hamach dāi hajap'a haju k'ap'. ³⁹ Pārau k'ap' nāmgui hajim hanam, hābmua k'āijā hich di haig nem jīgk'aan bēeju hora k'ap' hak'iin,

bâlrljâ k'âiba warag sîi t'la hêeju, hâdâlr hich nem jîgk'apiba. ⁴⁰ Magua muan pâragjâ "Hich hagiöta hajap'a k'îir k'aug naosit" ha chiramgui hajim hanlm. Pârau mâ bêeju hora chan hâbmuajâ k'augbam. Pârau mâ da bêebajupi nlm hee, mâch chi Hemk'ooi Hiewaan dëgölp barchëju ha jaumajim haajem.

*Chi chogau hichig nem jaau pâtarr t'um wautarr
(Mt 24:45-51)*

⁴¹ Magbaawai Pedroou Jesuug, —Señor, pua mag jaau sim, ¿maragpaita pua jaau chirâ, wa t'umaam k'ânnagwa? hajim hanlm.

⁴² —Pâragpai k'abamgui hajim hanlm; mua mag chiramn pâach t'um chi mâ hiek hâk'a nlm k'ânnagwa. Magna, Pâadë hûrbat hajim hanlm: k'anîm nemjô patron hâb simua hich chaaug maagpaawai hich chog hâbamg warm k'ânn pörk'apinaa hich magagpai hich nem t'um jaau pâbabajem. ⁴³ Maimua mawi, mam sîi hawi deeu bêewi hichdëu jaau pâarrijö p'îdk'a sim hoobaicheewai, ¿mag jöö hich chog dâi honee sim dâi chi chogjâ honee habaju k'ai? ⁴⁴ Mag hajap'a p'îdk'a sim hoobaicheewai jöoirau warag hich nem t'um magagta t'âslepäijugui hajim hanlm, hich dënjo k'ap hamk'îir. ⁴⁵ Mamâ magba mag hichig nem jaautarrjâ hich hôdegpai, "Mâ patron chan da bêebam" hawi nem k'aibag hich k'apeen jür hich juu heegpaim k'ânn dâi hichdëu hampierr hanaa, nagjâ hichdëu dööm haig döönaa, t'achjâ hichdëu k'om haig k'omn, ⁴⁶ chi dik'â bâlrljâ hirua nâba sim hee bêewi mamagk'am hoobaichee, jûrr hichdëu warm k'ânn dâi haajerr k'âijâ hi gaai hat'uucha wânaa, p'idag heemuajâ barpâinnaa, chi k'aigbacharam k'ânn dâi hâba sîujugui hajim hanlm. ⁴⁷ Magua pâadë mâ hiek hûrbat hajim hanlm: hâbmuu k'âijâ hich patronau hichig nem jaau pâtarr k'ap'â simta, dëgölp hich hoochëjûjâ k'îirjuba, ni bâlrljâ hirua nem k'ôsim nemjâ waubamn, mag patronau hich bêem hed hi gaai mas deejugui hajim hanlm, bâlrljâ dau haug k'augba. Hich hagiöta hajugui hajim hanlm hîchab Hêwandamau, har hajap'a wénârraju k'ap'â nlmta nem k'aigba waaujem k'ânn gaai. ⁴⁸ Mamâ hâbmuu k'augba haawai nem k'aigba waumn, Hêwandamau hi gaai mas hab'aba mas hajup mama, hagpierrpai deejugui hajim hanaabâ, ¿Pârau hoowai har nem dârrcha deetarrag hagiö hich deetarrpierr dârrcha jêeuba haajé? hajim hanlm. Mua pârag magk'imgui hajim hanlm: T'umaam k'ânnau Hêwandam hat'ee nemdam bârâam hawiajâ wauju haai nlm. Har chi hârlâcha wauju k'ap'â nlm k'ânnag hirua hich hagpierr dârrcha jêeujem. Maimua har hich hat'ee nem dârrcha wauju pödba nlm k'ânnag hirua hagiö hich hagpierr bâchk'unpai jêeujemgui ha jaumajim haajem.

*Chi chaairaujâ hich dënnaan higar k'aba haju jaautarr
(Mt 10:34-36)*

⁴⁹ Mâan mag jêb gaai hôor durrum k'ânn hee mâch hiekta p'üak p'uu wëjöm hee hôtdau dârbapâimjö hapienta bêejimgui hajim hanlm, hich Jesuu. Ya mag hôtdau pa sim, mama mächdëu k'ôsi chiramjö warag huu pa jêerdâmaa hak'iin hajapcha hak'amgui hajim hanlm. ⁵⁰ Mamâ magaagan hôor juu machgag hagt'a hajapp'a dau haug wauju waaur chiramgui hajim hanlm. Mâch dâi hôrau magju t'umaa k'îirjubaadeewaita hök'îirjug pôoma chirajem; mama hichiüta hich mag hajugui hajim hanlm. ⁵¹ ¿Pârau k'îirjuawai mâ sîi pâar k'ôinaa bibigag chukk'u naamk'îrta bêejî? Pâar magamk'îir k'abajim. Mag mâ bëettarran mág machdëu Hêwandam hiek hôrag jaau chitam gaaimua hôor k'îirjug haai'p'ur warag chaaur k'îirju nârrjée hamk'îirjöta bêejimgui hajim hanlm. ⁵² Mua mag chiraman, mag mua jaau chitam gaaimua hâbam deg k'âijâ cinco naajem k'ai, hôor t'ârjupam k'ânnau jûrr numiim k'ânnau mâ hiek hâk'a durrum k'ânn hichaaur hiek'aju haawaita mag chiramgui hajim hanlm. Wa magbam k'ai, jûrr numpaim k'ânnau k'âijâ t'ârjupam k'ânnau k'îirjug hajap'am wai durrum k'ânn higar k'aba wénârrajugui ha jaumajim hanaabâ. ⁵³ Magp'öbaadeewai chi hayau mâ hiek hâk'am k'ôsi hâk'a sim hee, jûrr chi chaairau mâ hiek hâk'amap'a hajugui hajim hanlm. Hâlinjâ hagiö, chi hâdau mâ hiek hâk'am k'ôsi hâk'a sim hee, jûrr chi k'auu bâlrljâ mâ hiek hâk'amap'a hajugui hajim hanlm. Wa magbam k'ai, chi p'aauhûanau mâ hiekdam hich hâigog jaau k'itaawai, jûrr chi hâigou hich p'aauhûan hichaaur hajugui hajim hanlm, mâ hiek hâk'amaaugau.

*¿K'ani k'ap'â haju haai naajî Jesuu nem wau narram hoowi?
(Mt 16:1-4; Mr 8:11-13)*

⁵⁴ Maimua hôor k'apan hîchab haig narr haawai hamagjâ magjim hanlm: 'Hedau duub-jem garta hedjâ k'îbaadeewai, "Nosegan hurum" hajajem pârau; chadcha hich maagjemgui hajim hanlm. ⁵⁵ Maimua har p'ü k'âijâ dok'eu garmua p'ua t'ânlisiewai, "Hedau pechag wâlju haawai" hajajem pâar hiek; magam hed chadcha hich mag pechag k'eeujemgui hajim hanlm. ⁵⁶ Pârau magamjâ k'aug hahau haajemta, ¿jâggwia hîs pârau pâach daúa mua nem wau chitam hoo nlmjâ pöd k'aug hauba nâ hajim hanlm, mâ chadcha hich Hêwandamau pâiju jaaujerr chaark'a chiram?

*Jāga haju haai nə dich k'apeen dāi hiekk'ōr haawai
(Mt 5:25-26)*

⁵⁷ Mag jajawagmamua hich Jesuupai hamag, 'Jāgwia pārāu pāach wir haigpai pāach Hēwandam na k'aigba nām k'aug hauwia pōd "Maran chadcha k'aigba nām" haba nā? hajim hanām. ⁵⁸ Mua pārag jaauk'imgui hajim hanām: Hābmua k'āijā leinaanag pā k'aibag waumk'īr pāch jawaan harrwai chi t'e'temnaan haar barwi jaauju nawe hi dāi hajap'a hiyā hawī k'ōinaa naasit ha chirāmgui hajim hanām. Magbamān chi t'e'temnaanau guardianaanag pā pār deebaawai jūr mak'ānnau pā cárcel deg pāibajup hajim hanām. ⁵⁹ Cha mā hiek'a chirām hiek'au ya pātta hamau mag pā'ār hat'amān, p'atk'on gaaimua harr k'ai, hābmiecharam centaaudam p'agpāibam haigjā hamau pā höbeerpāibajugui hajim hanām. Mua mag chirāmān, pāach k'aibag Hēwandamag chugpaapiju haai nāwe chugpaapiwi hi dāi k'ōinaa hajuuta hēk'abat ha chirāmāngui hajim hanām.

13

Dich k'aibag Hēwandamag chugpaapi jēeubam chan peerdābam

¹ Hich mag hed gaai hīchab hāaur k'ānn hich Jesús sim haig bēewi hirig nem hīgk'a naaichējim haajem. Mag hīgk'amamua hirig, —Galileapien Haai hi jēeujem deg nemchaain k'ēchwia p'aa nāmua haguā Hēwandamag hamach k'aibag chugpaapi jēeu naajimgui hajim hanām. Ham mag Hēwandamag jēeu durrumta, ham haig Pilato soldaaun bēewia sīi ham k'ēchpāichējim haajemgui ha jaaū naaichējim haajem.

² Mag hichig jaaubaiccheewaita Jesuu hamag, —Pārāu k'īrjuawai, mag Pilato soldaaunau dau haugjā chuk'u k'ēchpāitarr k'ānn warm k'ānn hagjō Galileapien k'a t'ānn k'āyaūjā hatcha k'aibag pōm sīsid haawaita mag ham k'ēchpāijim k'ai? hajim hanām jūrr hamag.

³ Mag gaaimua k'abajim, mama mua pārag jaauk'imgui hajim hanām: Pārāuta chadcha pāach k'aibag t'umaa hāsī hewag k'īrjuwia Hēwandamag chugpaapi jēeubam chan pāachjā dāi k'ēchjurā hajim hanaabā, hamachigcha. ⁴ ;wa pārāu k'īrjuawai, har t'ārrdō Siloé haajem higaau di pōm sīerr burrwai hōor dieciocho k'ēchtaarr k'ānn tagam k'ānn Jerusalén p'ōbōr hee naajem k'ānn k'āyaūjā hiek'ōr pōmaacha naajīwa hajim hanām, Hēwandam dau na?

⁵ Mag hamach happaita Hēwandam dak'īr hiek'ōr pōmaacha narr gaaimua jāk'abajimgui hajim hanām, deeū hichdēupai. Hēwandam dak'īr t'um hich hagjō t'ānn, nem k'aibag. Pārāujā hīchab pāach k'aibag t'umaa k'īrjuwia Hēwandamag chugpaapi jēeubam chan pāach t'um ni hābjā peerdābamgui hajim hanaabā.

Higo chēba sīerrār hag nem hīgk'aa

⁶ Mag jaaū dichwia hichdēupai mag nem hīgk'aa hamag jaaujim haajem: 'Woun hābmua hich uvadō hee nemjō higo hanām jīr wai sīejim haajem. K'āai hāb jōm k'ōchag haadeewai haar hoon majim hanām. Mamā mag hoon maawai bālrjā chēba sīi hē meuū dānaajim hanaabā. ⁷ Magbaawai di haig pachēwia magjim hanām, chi nemjīr jaarjemāg: "Higo jōm k'ōchgau aňo t'ārjur pam sīihaar hoo k'ārrk'a chirām; mama chēba sīerraawai gaai hooimaba haajem. Jāgan jāpī warag t'ubapāi" hajim hanām. "Magba par chēbam jāg sīejemgui" hajim hanām. ⁸ Magbaawai, "Patrón jōo, magan hidēu aňo hāb hoo hat'ā" hajim hanām, chi nemjīr bā p'ajem wounau. "Jāg sim k'ai, mua warag hag bāk'ārr wa p'ārrdāpāināa p'āichichagau hi bā k'ujugui" hajim hanām, "chēmk'īr. ⁹ Mag bā k'ubaaawai chēmān hāuma" hajim hanām. "Mama mag bā k'ua nāmā hich magpai chēba habarmān magan chadau t'upāijugui" hajim hanām, chi bā jaarjemua.

Jua hāi nām hedcha Jesuu hāi hāb monaautarr

¹⁰ Biek hāb jua hāi nām hed Jesuu Hēwandam hiek jaaū sīejim haajem, judionaan hāba biirdāwia Hēwandam hiek jaauejm deg. ¹¹ Maig hāi hāb sīejim haajem. Mag hāi mor machpawia dieciocho aňos sīi jā bārēu k'itaajeejm hanaabā, bēn k'aibam hi mor hee dubwia. Magtarr haigmua pōd bālrjā p'ō k'ajap'a t'ārrk'aba hich mag k'itaajeejm hanām. ¹² Jesuu mag hoo hat'aawai dau hee haug k'augwia, hi t'ār haunaa hirig, ¹³ "Mua pā monaauk'īm" hanaa, hi hār jua hausūbarm bārre p'ō t'ārrk'a k'ajapp'a hoo dālaisijim hanaabā, monakl'ka. Mag hich monaubaapāawai honegau Hēwandamag, "Hēwandam, hīsin chadau pua mā hōuta habarm. Pjō jua t'eegek'am chan mag jēb gaai chuk'um. Hāu habarmgui" hajim hanām.

¹⁴ Mama magbaawai mag hamach hāba biirdā nām hag degam chi pōrk'a sīerr Jesū dāi meeuk'abaadēwia jūrr k'īr mor chigpāi hōragta, —Seman gaai seis diaspai p'ikd'ajū haai nāmguī hajim hanām. Mag seis diampāi chadau pāadēu bēewia pāach monaauipāt hajim hanām. Mama hoob mag sīi jua hāi k'eeujem hed k'abajupāma hajim hanām.

¹⁵ Magbaawaiha maach Pōr Jesuu hirig magjim hanaabā:

—Woun sēunem, ;k'ant'eeta pā mag chitāma? hajim hanām. Pāar mag jua hālājēm hed bālrjā p'ikd'abā haajem hanāmta, ;k'an jāgwia pārāu pāach cabaaai wa p'ak k'āijā dō dōpien

p'ē harrijēma? Jāg nām chan magan p'ídik'a nām k'abahab? hajim hanām. ¹⁶ Pārau pāach nemchaainjā mag dō dōpi k'arrik'a nāmta, jāk'an jāgwia mag hāli hīchab warrgar jōoi Abrán k'ararrau hōk'ajajerr hag Hēwandam gaai hōk'a simta pōd hī monaauju k'aba sī, jua hālijem hed hawia? Jāg sim haig hijā hīchab dieciocho años meperau hi pāranaa hō jā wai simjō simta hēerpāi nām k'abahab hajim hanām, jāg bēnēu hi hogdāpāimk'ūir.

¹⁷ Jesuu mag hamach hōbeerapāim hūrwia hi hoomap'a haajem k'ānn t'um chigaa hāp'ōbaadējim hanaabá, hamachta. Mag ham chigaa nām hee, tagam k'ānn t'um haig narr k'ānnau hamach daúa Jesuu mag nem wau sim hoo nām gaaimua honee nām hiek'au Hēwandamag, "Hāu chadcha pua marag pāch jua t'ee hoopibarm Hēwandam; hag na marau magjō chan nem hooba haajemgui" ha hiek'a naajim haajem.

*Mostaza dēn nem hīg'adam
(Mt 13:31-32; Mr 4:30-32)*

¹⁸ Mag hiek'ak'agmamua hīchab magjim hanām hich Jesuu: '¿Pārau k'ap'ā nā, jāga sim habarí Hēwandam hiek mua jaau chitām, maimua k'anjōta sim ha mua pārag jaaubark'iin? hajim hanām. ¹⁹ Magnaa hichdēupai, Mag Hēwandam hiek'an mostaza daudam woun hābmua hich nemjūr hee jīrjenjōta sīerrām. Hichta nemjūr daudam t'umaam k'ānn k'āyaujā bārlaacha k'itām. Māmā mag k'itāmā nem bāau k'ap'í bāauwia sīi pabā pōm hādēe dānaisiejemgui hajim hanām. Mag hādēe dānaisiewai nemchaaindamau hag gaai hamach didam hēup'ōbaadeejem. Hich hagjōta simgui hajim hanām hīchab mag Hēwandam hiek mua pārag jaau chitāmjā. Mālgwaiwe chan k'apan k'abata hōk'a durrum; pari mag durrumuata warag nem pōm haaidābāpāiwai, hōor k'apan'ām k'ānnau hōk'ajugui hajim hanām.

*Levadura dēn nem hīg'adam
(Mt 13:33)*

²⁰ Maimua deeu hichdēupai hamag, 'Pārau k'īrjuawai jāgā sim habarí Hēwandamau hich hiek haaidāpi nām, maimua jūrr k'an dāita mua pārag jaaubark'iin? hajim hanām. ²¹ Hich hīu haawai hich hiek haaidāpi nāmān, hāli hābmua harin dārrcha sim hee levadura pāitarrjōta sīerrāmgui hajim hanām. Levadura bārla pāitarrjā maadēu haaidāmām chan hooba haajem; māmā mag simuan harin t'um harpi haaujem. Hich hagjōta simgui hajim hanām hīchab Hēwandam hiek mag mua jaau chitāmjā. Mālgwaiwe chan hōor pōm mag wējōm hee hag'ta pōmcha haaidāba sim. Māmā mag hatagta durr warp'am magwe haaidābaadee t'umaam k'ānnau hūrab k'aba hūrjugui hajim hanām, hich Jesuucha.

*Hāgt'ar maajem k'ādan p'īrk'i k'itām haajem
(Mt 7:13-14,21-23)*

²² Jesuu hich mag Hēwandam hiek jaau nārraajeejim haajem p'ōbōrpier, didam k'apan k'aba dānānāidām heem magwe hich nārrampierr. Mag mamua warag Jerusalenag maa hajim haajem. ²³ Hi mag nārrām hee hābmua hirig, —Señor, ¿hāgt'ar hōbēru k'ānta k'apanaacha nā wa hok'ooju k'ānta k'apanaacha nāwa? hajim hanām.

Magbaawai Jesuu hirig, ²⁴ —Hāgt'ar hōbēraagan, puertdidam bārla k'itām hee dubaag-pamjōta haajemgui hajim hanām. Muan pāragan, mag puertdidam p'īrk'i k'itām heeta dubju hēk'abat ha chirām. Mag hatag hōor pōm hag hee dubam k'ōsi hajup māmā, mag t'ānnām k'ānn heem hābjā pōd dubbajugui hajim hanām. ²⁵ Pārau dubaag hēk'awiajā ya chi dik'a jōoyau p'ārbapāim chan, par pārau daauggajārmua, "Señor, maar weeu hat'ā" hawiajā, jūrr hierrmuai hirua pārag, "¿Pāar jamaam k'ānauma? Pāar chan mā haiguim k'ānn k'abamgui" haju, warag weeu haubaju haawai. ²⁶ Magbaawai pāach weeu haumk'ūir, pārau hirig magjurau: "¿Pua maar k'augbata chirā? Maar pā dxi hāba t'ach k'oojerr k'ānn k'abahab. Pā k'abajieb maar maestro. Pua hante maar p'ōbōr hee Hēwandam hi jaauhaa jāejieb" haju hirig. ²⁷ Māmā magbaawai hirua hīchab pārag magju: "Ya mua pārag jaaubām. Mua chan tag pāar k'augbam. Pāach sīi nem k'aigbam happai wau wēnārraajerr k'ap, pādēu warag pāchta mā haigmua chawag hērēubaadēt" ha hiek'ajugui hajim hanām, Hēwandamau pārag. ²⁸ Pārau hooawai chadcha pāch daauggajārpai t'ānbg'ā nāisim hoobaawai, pārau hicharaucha sereeu hōo t'ānnāmua, warag gaai machgaupa hihesse haadēp'āmua, pārau hoojugui hajim hanām: jōoi Abrán, Isá, Jacob, maimua tag warrgarwe Hēwandam hī jaaujerr k'ānn hich dāi hāba hi bigaau honee hohoodō nām. Maagwai pāchta k'ōina ham mag honee nāmjō hi dāi wēnārraju haajerr k'ānta pāran hich mag hiseg nāisim hiek'augui hajim hanām. ²⁹ Maigta pāar k'īr machag hajugui hajim hanām, pāach pōd dubba nām daar durrpierram k'ānnpata dub t'ānnām hoowia. Maig t'ānajau: hedau hōbeerjem garm k'ānn, hedau duubjem garm k'ānn maimua deeum durram k'ānnpata bēemawia Hēwandam dāi hāba honee t'ach k'oog hohood hap'ōbaadējugui hajim hanām. ³⁰ Mag Hēwandamau hōor hi hagk'abaaadēm hed har mag jēb gaai haawai hamachta warm k'ānn k'ānijā hajapcha nām haajem k'ānta k'apan k'abacha hōbēru. Mag k'āyau har

chik'amnau serbiibag p'ëejem k'lannta k'apanaacha Hëwandam sim haar höbérjugui hajim hanam, hich Jesuu.

*Jesuu Jerusalén p'öbör hñapärtarr
(Mt 23:37-39)*

³¹Hich mag hedcha Hëwandamau Moiseeg hich hiek p'äpitarr hajapcha hñarl'k'aajem k'lan Jesùs haig bëewi hirig, —Rey Herodeeu pə t'öopäaig hëk'a sim. Pächtta mäigmua jöpk'aa higbaad haichéjierram hanam.

³²Magbaawai hichdëu hamag magjim hanam:

—Hëreubaadéwi hirig, "Hich hip'it'ur hidëu mag sim; mag hed gayan mlan hichiita hich mág hðor mor hee bën k'aigbampa jar wërpnaa hich mág hðor monaau chitaju" ha jaaubaimat hajim hanam, mä himeerba. Magnaa hñchab, Ya mä p'idag hõimma pamam;

³³mag hagt'a höba siewai hich mág mäch p'idag hõpibam haarjä hogdiba jaau chitamua Hëwandam hi jaaujem k'ëchmien p'öbör hée barjugui hajim hanam, Jerusalén. Jägä mag mäjä hñchab Hëwandam hi jaauumieta Jerusalén p'öbör chaaur hamau mä t'öobarjugui! hajim hanaabá.

³⁴Maimua Jerusalenpienta warag hñapärwia magjim hanam: '¡Hëh! ¡Aay, Jerusalenpien! Päraun chadcha warrgarweta Hëwandamau hich hi jaaumk'ür chogpxi nám k'lanjä k'a k'öchk'aba, pärau warag mokoujä ham bar wai námua k'ëchpäimaajemgui hajim hanam. Biek k'apan mua pärag jaaujeejim, hät'ärr hñlirau hich chaankind t'umaa hich hich heegar t'la wai juupjemjö, pääar t'la wai chitaag. Mamä magtarrjä pääachdëuta bñlrjä mag k'öchk'abajierramgui hajim hanam. ³⁵Jägtarrau nau pärau hoomaa habarjugui hajim hanam. Nau mä mag chitän hawia pëtaawai Hëwandamau sii di parium hee wouchnaan p'ërlabaajemjöta t'bagk'a naisijugui hajim hanam, päran. Magbarm haigmua chan tag pärau mä hoobamgui hajim hanam. Pärau mä hoojuun, hñba ya pääachdëucha deeu mä hurum hoowia, "Hñuchata Hëwandam, pua pach jürr pach Chaaita maar hat'ee Reik'a pääbarm" hanam haigta pärau deeu mä hoojugui hajim hanam.

14

Jesuu woun hñb k'a höhöodö k'itam monaautarr

¹K'ääi hñb fariseonaan heem hñb hñchab chi pörk'a simua Jesùs hëeurrjim haajem, hich di haar hi dxi hñba t'ach k'oog. Mag hed sii jua hñlijem hed harr haawai hamachdëun hñba hirigta heerpapa haajeejim hanaabá, heeu dëgölp mag pöd bñlrjä nem wauju k'abam hedta bñlr k'äijä jua peer't' nem waubaawai magam gaaimua hi himeraa pär hawaag. ²Mag ham t'ach k'ö nám haig bëewi siejim haajem hñchab, woun hñb k'a höhöodö k'itam. ³Mag hoobaawai warag hiyä námua Jesuu chi machnaanag jëeuua hñchab chi fariseonaanagjä jëeumamua, —¿Pärau hoowai mág jua hñi nám hed hðor mor masim k'lan monaauju haai sii, wa monaauju haai k'aba sii? hajim hanam.

⁴Mamä mag hamachig Jesuu jëeubarm hñr námjä ni hñbmuajä jän habajierram hanaabá. Mag hamachig k'abamjö warag k'iuu habaawai mag chi k'a höhöodö k'itam hich haig t'ärnaa, hi gaai parbaawai monaaupxiwia, hirig, —Pä maju haai chiramgui hajim hanam.

⁵Maimua jürr hich däi hñba t'ach k'oog haig narr k'lanag magjim hanam:

—Pääar cabaai k'äijä wa pääar p'ak k'äijä jëbdég burrwia pöd hich hap höbérba sissim hoobaawai, ¿k'äuita hag bärre mawia hich nemchaaí jëu haubaju k'ai hajim hanam, sii jua hñlijem hed hawia?

⁶Mamä hich hiek hñk'amk'ür par hirua mag jëeu hohook'amjä ni hñbmuajä hi hiek hñk'abajim hanaabá.

Jua pärtarr p'ieste hee t'ärk'lanitarr k'lan

⁷Maimua Jesuu hoowai, jürram k'lannta hamachig jauba nám hee hamachdëuta sie hajapcharam jar haunaa nacha hohood haadeewai, chi t'ärk'lanipxiwia bëetarr k'lanag magjim hanam, ham wawimamua:

⁸—Dëgölp hñbmuua k'äijä hich jua pär nám p'ieste hee pääch t'är haauwai, hoob pääch k'ñra chan sie hajapcharamta hook'anaa päächta pör garcha jupmiet hajim hanam. Magbam heeu mag sie pääch k'äyau chi t'et'em k'lan hat'ee wai nám gaai k'äijä pääch jupduk'am.

⁹Mag päächta sie hajapcharam gaai hohoodö nám haig, chi jua pär chiram wounau bëewi päärag "P'iid'tk'abat, mag sie deeuem k'lan hat'eemau" haicheewai, heeu dëgölp pääar k'ür naauwia jürr hðor hëugarcha k'ür naa hohoodö haimaduk'am hajim hanam, tagam k'lan dak'ür. ¹⁰Magju k'äai hñbmuua k'äijä hich jua pär nám p'ieste hee pääch t'är haauwai päächta warm k'lan hëugcharam sie gaai jupbat hajim hanaabá. Pääar mam hohoodö nám hoobaawai, chi jua pär chiram wounau päärag, "Keena, jürr mau na jupbahut" habaawai, chigag chuk'u päächta warm k'lan na hohoodö haimaju. ¹¹Mag, päärag mag chiram, har hamach t'öwia chik'am däi hat'uucha haajem k'lannta jürr mág hatag paawai ham

Hēwandamag chaigpa hoo sīsidə haju. Maimua har mag hamach dāi hat'uu nām k'ān hichaaurjā magam haba sīi warag serbiibamjō haajerr k'ānnta jūrr māg hatag paawai Hēwandamau warm k'ān k'āyaujā hārpai hapiju hajim haajem.

¹² Maimua hich t'ach k'ōmk'īr t'ārtarrag magjim hanām hich Jesuu: 'Deeu pāch p'iejbā dārrcha wauwia t'ach k'ōmk'īr hōor t'ālrwai hoop sīi pāch k'apk'ān happai t'ārk'lyam hajim hanām, ni pāch k'odnaan, ni sīi t'ār k'odpaim k'ān happenaijā t'ārba, ni sīi p'atk'on paraam k'ān pāch dāi hāba di dak'a naajem k'ān happenaijā hoop t'ārk'lyam. Pua magam k'ānnta k'īriuwia t'ārk'ālīmān, magan hamaujā hagiō wauwia pā t'ār hat'aawai deeu pārāg p'agbarmjōta haju. ¹³ Magju k'āai pāch p'iejbā pōm waupiwiia t'ach k'oog hōor t'ālrwai dau hap'ān k'āndamta t'ārbā hajim hanām: har bā bisi wa juadām k'āijā bisi k'it'ēem k'ān, har k'u t'ūuiba t'ūuiba k'it'ēem k'ān, wa har dau k'īsu k'it'ēem k'ān k'āijā. ¹⁴ Pua mag k'it'ēem k'ān dāita magnān, hamau chadcha pā dāi pōd hagiō habaju, mama magtarr paar Hēwandamauta jūrr pā honee hapiju. Har hi hiek hāk'a durrumua k'ēchtarr k'ān deeu hiiu p'iida nām jaar, magtarr jūrran hichdēuta pārāg p'agjugui ha jaaumajim haajem.

*Hēwandam dāicha t'ach k'ō sim wounan chadcha honee haju
(Mt 22:1-10)*

¹⁵ Mag Jesús hiyālā sim hūrwia, hāb hi dāi hāba t'ach k'ō sierrau hirig, —Hāgt'ar pawiajā hich mag cha maach nāmjo Hēwandam dāicha t'ach k'ō sim wounan chadcha hi honee hajugui hajim hanām.

¹⁶ Hichig magbaawai jūrr Jesuu hirig. —Mua pārāg nem hīgk'ak'imgui hajim hanām. Magnaa, Jöoi hāb sīejim haajemgui hajim hanām. Mag jöoirau hōor k'apank'am k'ān nag jaau wai sīejim haajem, hichdēu p'iejbā pōm waubapāawai mak'ān t'um hich haig t'ach k'oon bēemk'īr. ¹⁷ Maimua chadcha p'iejbā wauwia, ya t'ach k'ōju hed haadeewai, chi patrón jöoirau hich chog pājim haajem, hich dāi hiek'atarr k'ān haar jaaubaaimaawai t'ach k'oon bēemank'īr. ¹⁸ Maimua mawia, chi chogau jajawagmampierr bēemaugau, jūrr pogk'a jaaumaajeejm̄ haajem, chi bēeu harr k'ānau. Nacha jaauwimatarr haiguimua magjim hanām: "Chaig hewaa jēb pēr hautarr hoon maju chiraawai mā pōd mabam; hidēu hēudeem hat'ee k'ērtarrau" hajim hanām. ¹⁹ Maimua hābak'ai haar jaaubaaimaawai maguajā hagiō, "Mā pōd mabam, p'ak hemk'oooin diez heeu pēr'k' hautarr p'itag hee wai jēraan p'ē harrju haawai. Jāgbā hak'iin chadāu mā mak'āmgu" hajim hanām. ²⁰ Hich mag jajawagmamua hēudeeharama haar jaaubaaimaawai magua paawai magjim hanām: "Mā maju hajieb mama, māch hālā dāi hewaa pa chiraawai pōd mabajugui" hajim hanām. ²¹ Magbaawai mag chi hiek jaau chitarr woun deeu hich happai bēewi hichig warm k'ānnau jaaumarrjōo jūrr hich patronag jaauchējm̄ haajem. Mag hūrbaawai jöoi k'īr machag t'ānmaua magjim haajem, hich chogag: "Petā" hajim hanām, "deeu. Maimua jōpk'ar jūrr kaaijā hee har dau hap'ān k'it'ēem k'ān p'ē haipidū hajim hanām: har bā bisi wa juadām k'āijā bisi k'it'ēem k'ān, k'u t'ūuiba t'ūuiba k'it'ēem k'ān, maimua har dau k'īsu k'it'ēem k'ānnpa." ²² Mag jaaubaawai chi chogau mawia, hichdēu jaaupitarrjō hawia, deeu barchewia magjim haajem, hich patronag: "Mua t'um pāchdēu jaauitarrjō habarm. Mama magamjā hag'ta hōor k'āpaana dārr haju simgui" hajim hanām. ²³ Magbaawai hich jöoirau deeu magjim hanām, hich chogag: "Jūrr p'ōbōr higaau mawia parhooba har hich jäg dau hap'ān k'it'ēem k'ān t'um pāchdēu hoomam p'ē haipidū" hajim hanām, "warre hōrau di dārrk'aba sīwaag. Pāch hiek hāk'aba habaawai hamag t'um hajap'a jaaumamua hichiita mua ham māch dāi t'ach k'ōmk'īrta t'ārk'āi chirām habā" hajim hanām. ²⁴ Ya maadēu k'ap'ā nām, har nacha t'ārwia bēeba harr k'ānnau chan hamau bāllrjā mā t'ach hisēlabajugui hajim hanām, chi nacha t'ārtarr k'ān higwia.

*Dich nem t'um hisegba nām chan pōd Jesús k'apeen haju k'aba nām
(Mt 10:37-38)*

²⁵ Mag Jesús mam dāi hi hēudee hōor pōoma wētmajim haajem. Mag hich hēudee wētum k'ān nag magjim hanām:

²⁶ —Hābmuu k'āijā mā dāi hogdāba nārraju k'īrju simta k'ūchpajā hich dēnnaan k'a hogdāmap'a wa hich hālā, hich chaain, hich k'odnaan k'āijā hogdāmap'anāa hich dau hap'ān haju k'āijā k'īrju sim chan, pōd mā dāi k'apeer k'āju k'āba simgui hajim hanām. ²⁷ Har chi mā dāi nārram k'ōsi simuan warre hich p'it'urg hau nārrajuja k'ap'ā haju haai simgui hajim hanām, mā gaaimua chik'amnau hich t'ōju k'ap'ā hawiajā hich mag mā bā hogdāba nārraju haawai. Mag hāwatbaju chan, parta hidēu k'ōs mā dāi nārram hajugui hajim hanām.

²⁸ Magnaa hamag, '¿Chījāg wounauta hich di hēwaagpawai nacha k'īrju sīi habaju k'ai hajim hanām, k'an nemta p'ē hauju, k'achpaj higju, wa p'atk'on k'āijā dārr k'āba habaawai pōd nem higju t'um p'ē haubaju k'āijā k'ap'ā haag? ²⁹ Magjā k'īrijubanaa, heeu dēgōlp di hēuju haadēwia, dibā happenaijā juk'a sīuwia, pōd hēu hauba hich mag werba sīuk'iin, bigaauum

K'lanau hich k'ircha k'ajā hi wauwia hirig,³⁰ "Mág wounau par di hēu haubajuuta sī dibā happai jāg hidēu k'ós juk'abaadējim" hajugui hajim hanam. Hich jāg di hēwaagpaawai k'irjujemjöta k'irjuu haai simgui hajim hanam mā dāi narraagiā, dich dau hap'ā haju k'ap'a simjā magam higba warag magam hāwat narraag.

³¹ Magnaa deemup ejemplu higwia, 'Wa magbam k'ai, ḡk'anum reita deemup hagjō hichjō reik'a sim dāi juurhi hee hich wérbaan maju nawe k'irju sī habaju k'ai hajim hanam, hajap k'ap'haag? Hirua k'ap'a simgui hajim hanam, warmua soldaaun k'apanag veinte mil wai siewai hichdēu diez milpai wai sim. Mag juurhi hee maju nawe, ḡhirua k'irjuu haubaju k'ai, mag hich soldaaun magcha k'apan k'aba durrum dāi warm k'ān k'apan t'ānhaa haar wérbaan petaawai hichdēu pödbaju?³² Hirua mag k'irjumān, hagt'a warm dāi t'ēuju nawe, warp nāwe k'aug haujugui hajim hanam, hichdēu pödbaju. Magbaawai hirua hich soldaaun warm k'ānhaar chogpāiju, mak'ānau chaigpabaimaawai wérbaa harrjā wérbaa warag k'ōinaa nāisieg.³³ Hich hagjöta haajemgui hajim hanam hīchab mā dāi k'apeerk'aagjā. Mālta nacha pārau hārcha k'ōsinaa mág jēb gaaim nem pāachdēu k'ōsim t'um hisegbam chan, pöd mā k'apeen haju k'aba nāmgu hajim hanaabá.

Tak'aar nak'a haadēk'iin ḡk'an'tee serbiiju?

(Mt 5:13; Mr 9:50)

³⁴ Mag hamach nem hisegmap'am k'ān higwi hiek'ak'agmamua hīchab, 'T'ak'aran chadcha nem hajap'amaugui hajim hanam; mama mag sim nak'a haadēk'iin, ḡk'an'tee serbiiju? Pöd bālārjā hagu nem p'ōju k'aba,³⁵ ni jēb p'āichichag dāi waaurēunaa nemjūr bā k'uajā serbiiba sīsiju. Mag serbiiba sīsiewai sīi barpāxijugui hajim hanaabá. Hich jāgaugui hajim hanam hīchab har mā hiek hāk'amaaugau hamach nem k'ōchag t'um hisegba nām k'ānja. Keena, jāg hārlānaa cha mua jaau chirām hajap'a hūrbat ha jaaumajim haajem, hich Jesuu.

15

Oveja hok'ootarr nem hīgk'aa

(Mt 18:10-14)

¹ Biek hāb Jesuu jāga Hēwandamau hōor peerdājē ha jaau sim haig, gobiernoog dēbpaar paar nām jēuejum k'ān k'apan bēe t'ānaajim haajem, chi pekau dapnaanpa, hi hiek hūraan. ² Magbaawai chi hajap'a Hēwandamau Moiseeg hiek p'āpitarr hālārk'aajem k'ān, maimua hag hiek jawaag hat'ee chi machnaan dāimua Jesús higwia, —Hi dēn mág wounau chan pekau pōm sīsīdām k'ān hawiajā hisegba hich jāg warag ham dāi t'ach k'ō narrajem hanaajim haajem.

³ Magbaawai hichdēu ham mag hiek'a nām hūrwia, mág nem hīgk'aadam jaaumamua hamag magjim haajem:

⁴ —K'anum nemjō mág nām haig hābmua cien ovejas wai sim, maimua hāb hok'oobaadeewai, ḡk'aíuta tagam k'ān dō wajaug hee p'ēplawia mag hok'oo k'itāmdam jāraan mabaju k'ai? hajim hanam. Keen, par maadēu dich nemchaai haawai baaubam haigjā hook'a k'itālhabarju. ⁵ Maimua mag baau hat'aawai, ḡk'aíuta sīi hongegau dich nemchaaidam hūd haibēebaju k'ai? hajim hanam. ⁶ Maimua di haig pachēwiajā, ḡk'aíuta hich k'apk'ān dāi hich di dak'a naajem k'ān tārk'anaa, 'Keen, mā honee chirām, māch oveja hok'ootarrdam hoo hat'aawai' habaju k'ai? ⁷ Keena, hich jāgta haajemgui hajim hanam hīchab hāgt'arjā: Har hōor k'apan hamach hajaug t'ōwia Hēwandam dāicha wēnarrām haajem k'ān gaaimus honee haju k'āyau, pekau pōmk'am k'ān heem hāb k'ājā hich k'aibag hisegwia Hēwandam hich t'āar hee hat'am hed hāgt'armpeenjā honee hap'ōbaadeejemgui hajim hanam hīchab.

P'atk'on hok'ootarr nem hīgk'aa

⁸ Maimua hīchab mág jaaujim haajem: 'K'anum nemjō hāl hāb simua p'atk'on chi dau daí happai diez wai sim, maimua mag heem hāb k'ājā hok'oobaadeewai, ḡchijāg hālirauta bālārjā hich p'atk'on jārba hich mag siuju k'ai? Par jāgan hirua hag bārre lámpara paanaa, dijā t'ālpwia, nem pāaba jār sīi hawia, baau hat'ajugui hajim hanam. ⁹ Maimua mag baau hat'aawai, ḡchijāg hālirauta hich k'apeen hich di dak'a naajem k'ān tārk'a hauwia, 'Keena, hīsin mān honee hām, māch p'atk'ondam hok'oo wai hārra baau hat'aawai' habaju k'ai? hajim hanam. ¹⁰ Magnaa hich Jesuupai, Hich jāgta hāgt'arjā hīchab Hēwandam chognaan honee hap'ōbaadeejemgui hajim hanam, har woun hāb k'ājā hich k'aibag hisegwia k'irjug hajap'am jārwia Hēwandam hich t'āar hee hat'am hed.

Hēwan p'atk'on hār gastaa narrām hat'urtarr hag nem hīgk'aa

¹¹ Maimua jāga Hēwandamau hōrau hich hiigwai hisegba haajem k'ap hamk'īr, Jesuu mag hich haig bēetarr k'ānag mág nem hīgk'aajā hīgk'ajim haajem hīchab:

—Woun jöoi hāb simua chaain numí wai siejim haajem, hemk'ooin hap'a. ¹² K'āai hāb chi hiewaa chi hēudeemua hich hayag, “Tata, pa meeabaadeewai marau jāaju nem warre magan mārāg māch juu hee dee chirbá” hajim hanam. Magbaawai jōoirau chadcha hamag jīgbaadējim haajem, hamachpierr. ¹³ Mag deetarr k'ur k'āai k'apancha k'aba nām hee, hichig nem deetarr t'um pérk'ānirpáiwiia hag p'atk'on dāi warre warp petajim haajem, deuem durr. Mama mam pawia nem hoobam gaai hichdēu gastaam haig p'atk'on hār gastaas sīejim haajem. ¹⁴ Maimua mag p'atk'on nem parhoobam gaai werba sīi hawia t'um hōbap'ím hee hīchab jādau t'eega burrijim haajem, hi sin durr. Maimua magbaadēm dāi ya hīchab jāsogau mas haadējim haajem. ¹⁵ Jāsogau hich magbaadeewai woun hāb sīerr haar mawia parhoobam p'idagdam k'āijā hichig deemk'ir jēeuwimajim hanam. Magbaa magua hirig jaaupājim haajem, k'ūnsaan t'āamk'ir. ¹⁶ Mag chadcha mawia k'ūnsaan t'āa hoo chirāmuu jāsoga haawai chi k'ūnsnaanag p'at'au deechē nām heemta dāi k'ōm hīgjeejim hanam, chi k'ūnsnaan k'ō nām dāi hāba, bālār k'āijā jād t'ōo hawaag. Mama magamjā hābmuajā hirig “Ya magan k'ōjuma” haba haajeejim hanam. ¹⁷ K'āai hāb mag hoo chirāa hawia t'umaa k'īrjumamua hich wir haigpai magjim hanam: “jHēh! Ma haai di haar hi piyonnanāa bālārjā k'ōju hat'ee haugchēba biwaa t'ānām hee, māchta māch k'ir lökgau jādaúa māig mā t'ōo warrumgui” hajim hanam. ¹⁸ “Mag chirabnaa mā majugui” hajim hanam “māch haai haar. Maimua barimawia mua hirig ‘Tata, chadcha mua Hēwandam dak'ir pekau wauwia pa dājā k'aigba habarm’ haimaju. ¹⁹ Mag gaaimua warramjō pua mārāg pāch chaai haju k'aba sim. Mārāg hiewaa haju k'āyau sīi mārāg pāch piyón habā; mā pa hat'ee hich mag p'id'ka chitajau’ ha hiek'aimejau” k'īrju hat'ajim hanam.

²⁰ ‘Mag hich happai hiyāl hoo siwia baubaadeeu chadcha hich haai haar petajim haajem. Mag mamaa hagt'a di warp'aa siwe chi hayau hoo hat'ajim hanam, hi chaaita dau hap'āa hur k'itam. Magbaawai jōoi t'ārau hāwatbatjim haajem. Mag warag k'ap'ig mawia hich chaai hō p'ār jōinaa k'ir hāl hajim haajem. ²¹ Magbaawai chi chaairau hich hayag, “Tata, chadcha mua Hēwandam dak'ir pekau wauwia pa dājā k'aigba habarmgui hajim hanam. Mag gaaimua warramjō pua mārāg pāch chaai haju k'aba chirām” hajim haajem hich hayag. ²² Mama chi hayau dau haug k'augwia, magamjā hīgiba, warag degag harrwia hich chognaanag, “Ma chaai hat'ee k'ājua chi hajapcharam jārwia jūapi sīubat” hajim hanam. “Maimua hīchab sorrtikjā jūapināa zapatjā chi hajap'am jūapibap'it. ²³ Magwia p'akdam chi hōtpaam hāut'urwia t'ōobap'it” hajim hanam, “maach t'um hāba honee k'ō nāmuu p'iesta wawaag. ²⁴ Pārau hoo nāmgui hajim hanam, mā chaai chi meem harpta deeu hiiubarmjō habarm; bēebajupii narrta deeu barbaichēm” hajim hanam. Mag, chadcha p'iesta waujim haajem.

²⁵ Mama maagwai hich jōoi hiewaa chi naam, p'idaag hee sīejim haajem. Maimua bēewia di dak'a panaa hūr huraa haawai sīi karris p'op'ook'am dāi tamburrpā bubujuk'am gaai jemk'a k'odt'ānām k'aug hat'ajim hanam. ²⁶ Mag hūrbawai hich haai chog hāb t'ārnāa, “jK'an gaaimua hagā heeupemjō mag t'ānarram?” ha jēeujim haajem. ²⁷ Magbaa chi chogau “Pa heeumta bēejimgui” hajim hanam. “Mag hīu barbaicheewaita pa hayau p'akdam chi sebaam wai narr t'ōopabajieb” hajim hanam “p'iesta wawaag.” ²⁸ Mama hichig mag jāubaawai warag meeuk'awia dubmap'a daaugaljārpa sīsijim haajem. Magbaawai hōberchēwia chi hayau hit'ū hich hiewaa, “Doubtarrau hiewaa” hajim hanam. ²⁹ Mama hichig magbaawai warag hich hayag, “Pādē hūrbā tata” hajim hanam. “Māch herraawae bālārjā pa haigmua hogdāba, pa p'idaag hee mā p'id'ka chitaajem; pua nem jajaauk'am hīchauraapaijā hiek'aba chitamgui” hajim hanam. “Mama magamjā bālārjā pua mārāg chīb chaaidam k'āijā deeba haajem, māch k'apeen dāi honee k'ōmk'irjā. ³⁰ Mag k'āyau sīi jāg pāch p'atk'on harrwia parhoob kachaloonaahālin dāipa hār gastaap'it'urtarr barbaicheewain chadau, pua p'ak chi sebaampa t'ōo chirabma” hajim hanam, “hi k'ōmk'ir.” ³¹ Magbaa jōoirau jūr hich hiewaa magjim haajem: “Mama pua k'ap'ā chirabā” hajim hanam, “chadcha pāchta mā haigmua hogdāba k'itajaeewai mā nem māg t'ānām t'um pāch dēn happai t'ānām. ³² Mama pua hoo chiramgui” hajim hanam, “pā heeum chi meem harpta p'iid'awi pierrumjō habarm; maach haigmua mawia tag bēebajupii narrta, hīsta deeu pierrumgui” hajim hanam. “Magua hīs chadcha maadēu māgju haai naabahab hajim hanam, hi bēetarr gaaimua honee haag.”

16

Woun hāb hich k'īrjug k'augau k'apk'ān baautarr

¹ Maimua Jesuu hīchab māg nem hīgk'aadam hīgk'ajim haajem, hich dāi hogdāba wēnārraajerr k'ānag:

—Hāb rik sīejim haajem. Mama hichdēu hich nem k'augba, deuemāgtā hich nem t'um jāau wai sīejim haajem, magāgtā hich dēnjō hamk'ir. Mama k'āai hāb chi mork'ānu

hūrwai hi nem haair haba parhooba sī hichdēu hampierra wau sim ha hūrbaawai, ² t'ārpāwiwa hirig magjim hanam: “*¿K'an hajaugta mua hūrwai mag pua bālṛjā mā nem haair haba chirām hanāma?*” Ma hiek'au nauwe jöpk'aa pachdēu nem waaujem t'um p'āk'anāa mārgag hoopibā” hajim hanam, “mua k'ap haag. Mag hoopiwa warre pādēu sīubaad, tag mua pā higbam” hajim hanam hich k'ircha. ³ Magbaawai chi rik nem t'a chirarr wounau k'irju sīi hawia, hich hödegpai, “*Nau mā jāga hajuuta māgbāadēma?*” hajim hanam, “*māg mā patronaujā mā jārbaadēm.*” Sirp'āg hee t'ut'ui dāi p'idx'ajū serbiiba chirām. Parhooba sīi hatcha kaajā hee nem jēeu chitaagjā k'aba chirām” hajim hanam hichdēupai hichig. ⁴ Maimua hich hödegpai, “*Hāa, ya mua k'irju hat'am*” hajim hanam, “*jāga haju māch māigmua jārbapāaiwai hōrau hamach deg māch höbeerpimk'ir.*” ⁵ Mag k'irju hauwia chadcha hich patronag dēbpaa paraa narr k'ān hāhābdō t'ārnāa hamag jēeu hoomajim haajem. Nacharamag, “*¿Pua maach patronag k'arr paraa chirā?*” hajim hanam. ⁶ Māgbāawai warmua, “*Muan hirig cien latas de aceite paraa chirāmgu*” hajim hanam. Hichig mag jaubaawai, “*Chadcha pua mag haujim; cha sim hag hēsap*” hajim hanam. “*Mamā t'ārrēupāwiwa magan jūr jöpk'arraa cincuenta lataspai p'ā sīubá;* mua pārāg jārrpai jēeuk'im” hajim hanam. ⁷ Maimua hābak'ai paar sierragjā hagjō, “*¿Pua jā k'arr maach patronag paar chirā?*” hajim hanam. Magbaawai chi dēbpaa paraa chirarau, “*Mua hirig trescientos sacos de arroz paar chirām*” hajim hanam. Magbaawai chi k'ap haag jēeu sierrau, “*Chadcha pua mag haujimkē*” hajim hanam. “*Cha sim hag hēsap*” hajim hanam. “*Mamā t'ārrēupāwiwa jūr doscientos cincuenta sacospai p'ā sīubá*” hajim hanam. ⁸ Magbarm k'aug hat'aawai chi patrón jōoirau hich nem haair haba harr woun higwia hich hödegpai, “*Jōo, wounan chadcha k'irjug k'ap'ta chirāma*” hajim hanam.

Maimua jūr hich hiek hūr narr k'ānagta magjim haajem, hich Jesuu: ‘*Chadcha Hēwandam hiek hūk'amaaugau hamach k'ōchagpier wēnārraajem k'āntha Hēwandam hiek hajap'a hūk'a k'it'ēem k'ān k'āyaujā k'ir hubacha sierrjēemgui hajim hanam, hamach gar hōor t'reeu hawaag.*’ ⁹ Pādē hūrbat. Patk'onan chadcha nem parhoobam wau nāmuua ganwia nem k'āigbam hat'ejā hīgjem. Mag siēb mām, pāach p'atk'on haauwai hōordam dāi nem hajap'a wau nāmuata ham dāi k'apeen k'abat hajim hanam. Maagwai pāach meebar māg jēb gayam nem tag higba haadeewai jūr hāgt'arjā mak'ān dāita naisiju, Hēwandamau pāach hādaraa höbeerpibaawai. ¹⁰ Woun hābnuua nemdam bārlām hawia k'āijā hajap'a hārk'a simān, magan nem dārrālm hawiajā hich mag hajap'a hirua wai nārraju. Mamā nem bārlām hawia hagāg hoomap'amjō warag hādaraa hārpi simān, magan nem dārrālm charā sīi hārpījugui hajim hanam. ¹¹ Mag jēb gaai Hēwandamau pāachig nem deetarrdampajā hajap'a hārk'aā meraa nāmān, jāgā hich haram nem hajapcharām hirua pārag deebarju? Deebamgui hajim hanam. ¹² Chik'am nemjā pārau hajap'a hārk'aba nām chan, jēk'āu pārag hōk'ar nem jāpiju harr k'āijā jāpībarju? Jāpībangui hajim hanam. ¹³ Ni hābnuajā pōd patronaan numiim k'ān chogk'ajū k'aba simgui hajim hanam. Patronaan numiim hāk'iin, hiwiir hābpaita hārcha k'a k'ōsi haju. Hich hagiōta simgui hajim hanam hīchab Hēwandam dājā. Pōd pārau Hēwandam k'īrag wārpanaa p'atk'onagjā wārpa haju k'aba nām. Pāar magta nām chan pōd Hēwandam hipierra k'aba nāmgu hajim hanam.

¹⁴ Mamā hīchab haig fariseonaan p'atk'on hat'ee bie k'it'ēem k'ānnaupa chi Jesuu hiek amām hūr narr haawai warag hi wau hiek'a naajim haajem. ¹⁵ Magbaawai Jesuu hamag hiek'āmamua, —Pāran, pāachta hārcha p'atk'on wai nām hawia Hēwandam dau nājā hāucha nām haajeebmā; mamā chadcha Hēwandamauta pāar tāar k'ap'ā simgui hajim hanam. Mag jēb gayam k'ānnaun p'atk'onta nem t'um mag jēb gaai t'ānām k'āyau hajapcha sim hawia hagāgta hee haajerram. Hamag mag nem wajaug siēb mām, hagua nem k'āigba waauwaita sīi hōdōmie sērk'a t'ānāmjo Hēwandamau k'ōchk'aba haajemgui hajim hanam.

Warrgarm ley hich mag sierram

¹⁶ Mag nem jajawagmamua hīchab hich hiek hūr narr k'ānagta magjim haajem: ‘*Juan hōor pōr choomieu Hēwandam hi jaauju naweran pārau Moiseeu hiek p'ā pātattār dāi Hēwandam hi jaaumienu hēsap p'ātappai wai naajimgui hajim hanam, hag gaai jaaau sim hipierr wēnārraag.*’ Mamā Juanau hiek hīiur Hēwandam haar höbeerpiejemta wai bēejimgui hajim hanam, chi wajapcharām. Mag jaauchētarr haigmua hatag mag Hēwandamta chi Pōrk'aimālā sim k'aug hat'ampierr, hīsta hōor pōm hi hipierraā ham hīg nām, chadcha hamach Pōrk'abaadeewai hī dāi naam k'ōchgau. ¹⁷ Mag hiek hīiur wai naab mām, jōoingar Hēwandamau Moiseeg hich hiek p'āpitarran hich warr siējerr hagj'a hich mag serbiia sierrāmgu hajim hanam. Mag durr t'um hedjāpā chugpawiajā jōoingarwe p'ā pātattār hiek chan bādam hābjā hōk'oobamgui hajim hanam.

¹⁸ Magua hīsjā warrgarmjō dich hālā hisegwia deeum hālā haumān pekauta wau simgui hajim hanam; wa deeumua hālā pātattār k'āijā haumān magan hagjō pekauta wau simgui hajim hanam.

Woun hāb hap'la k'itarr rik dīi

¹⁹ Maimua hīchab mag nem hīg'adam jaaujim haajem Jesuu: 'Woun hāb sīejim haajem, rik. Maan sīi k'ajūa parhēpagk'am happ'ata jūajeejim haajem. Maimua mag nām dīi hed hēepierr sīi nemk'oo jaramjöta t'achjā wau k'ooyeejim haajem. ²⁰ Mamā hīchab woundam hap'la k'itam Lázaro ha t'ār sim sīejim haajem, sīi p'ē k'a dodoso k'itam. Mag k'itamn sīi chi rik puertdi bigaau hōor bā heeta hoo k'eraajeejim hanam. ²¹ Mag k'ērlamn jāsogau chi rik t'ach k'ō sim mes heegar pan perasdam k'īiam k'ōm k'ōchag k'ēram hee, saakienauta hi p'fedau sēcheejeejim haajem. ²² Mag k'itla hawia chi hap'la k'itarrdam meeijim haajem. Mag meeabaadewai Hēwandam chognaan bēewia sīi hi hak'aardam hāgt'ar Abrán sim haar harrjierram haajem. Mag k'ur chi rikjā hīchab meeabaadewai bēp sīuwia k'īmie durrta hōērjim haajem. ²³ Maimua ya k'īmie durrpanaa maach gaai machag hāwatbjaujö t'ālamua hāgt'aag hoowai dau warp'a Lazarota Abrán bigaau k'ōinaa pāar sim hoo hat'ajim hanam, chi rik harrau. ²⁴ Magbaawai mammua t'et, "Jōoi Abrán, mā hap chitam mā dau haug k'augbāa" hajim hanam. "Lázaro jīgpirdam gaaipai k'ājjā dōdamau homnaa mā haar p'ibappli. Ya māmā hö jālumaam. Hö k'ierr pechag mag t'ālamjā mua hāwatbjaujöta t'ālamgui" hajim hanam hāhāk'amua. ²⁵ Mamā magbaawai jōoi Abranau hirig magjim hanam warag: "K'īir heyaa hajuma" hajim hanam, "pāch monak'a haawai nem k'īir t'um paraanaa bālrgā haugchēba chitarr. Maagwai Lázaro bālrgā magam chuk'u hi dau hap'la k'amor masi k'ērlamjā pua hirig hooba haajeejim. Mama hīs maig hi k'ōinaa bibigag chuk'u chiram. Jāgta k'īrjujuma hajim hanam, jāgwia jūrr hīs pa hidawaa chirā, hōt k'ierr pechag hee. ²⁶ Pua mag chiram mama, pa haar pōd mua Lázaro p'ibamgui hajim hanam. Magnaa maach jārr mag dō k'ōrg sīi jēb hit'urm jaaba wējōmjō sim hee jāgā hi maju? Jammuajā pōd bējeu k'āba, ni maumuajā pōd maju k'abamgui" hajim hanam jōoi Abranau. ²⁷ Magbaawai chi rik harrau warag chaigpa k'itamua jōoi Abranag, "Magan jūrr mā haai di haarta hi chogbappli" hajim hanam, ²⁸ "mā k'od hābam k'ālan cinco p'ē wai chiram haar, mā mag chiram jaaubaimaawai hamach k'aibag hisegwia k'īrjug hajap'am haumk'īir, magbaawai ham meem hedjā mājō māgām haar gaai machag hāwataan bēem hugua" hajim hanam, chi rik harrau. ²⁹ Magbaawai Abranau hirig, "Mamā hamau Hēwandam hiek wai naabahab, Moiseeu chi Hēwandam hi jaauimien dāimua p'ā platarr. Hamau mag gaai jaau sīsidāmta hiprierra haju haai naabahab" hajim hanam, "pā sim haar wētmap'a nāman." ³⁰ Magbaawai chi k'īmie durr simua magjim hanam: "Hālhā, mag k'abam jōoi Abrán. Sīi p'ā sim gaaipai chan hamau hāk'abam. Mama hāb meetarrra deeu ham haar hōērimawia hamag jaauwimak'in chadau, warre hamau hamach k'aibag hisegjurau" hajim hanam. ³¹ Magbaawai Abranau hirig magjim haajem: "Mamā hamau mag Hēwandam hiek chi p'ām wai nām gaai jaau sim hāk'āba nām chan, magan hāb meewia deeu hīi p'iidāwia hamag jawaan mak'iinjā, hamau hāk'abajugui" hajim haajem, chi rik harrag.

17

¿Jāga haná Hēwandamau chik'am k'aibag hee mapi nām k'ālan dīi?
(Mt 18:6-7,21-22; Mr 9:42)

¹ Jesuu magjim haajem hich dīi wēnārraajerr k'ālanag:

—Mag jēb gaai hichiita hich jāg hōor pekau waupiejem nem paraa haju, mama jħeh, hapk'it! hajim hanam, chi magam nem paraa sim woun. ² Hirua magam gaaimua chi mā hiek hāk'a k'ērlamta pekau hee burrpimān, hichta Hēwandam dīi hiekk'ōr pōoma sisju. Mama mag Hēwandam dāita hiekk'ōr paarpaju k'āai hichdēupai hich hö gaai mokpōr pōmk'am jānaa p'ūas hee baudak'in häucha hajugui hajim hanam Jesuu.

¿Jāga dich k'apeen perdona nā?

³ Maimua hīchab, 'Pārag jaauk'im, k'ap'la habat hajim hanam, hich Jesuupai. Pāachjō mā hiek hāk'a nām k'ālanau k'ājjā pāach dīi k'aibga habaawai warag dīi hajjō haju k'āyau sīi ham wawibat hajim hanam. Maimua hamachdēu mag pāach dīi k'aibga habarm k'aug hauwia pāachig "Mā perdonaabá" haawai, ham perdonaawia hoob tag bālrgā magam hiek higmiet hajim hanam. ⁴ Hābam hedpai k'ājjā biék k'apan pāach dīi k'aibga hawia, "Kakē mā perdonaabá, mua tag jāgbajū" ha k'ārrak'a hawia k'ājjā, hich hagpierr hi perdonaabat hajim hanam, tag magam hiek bālrgā higba.

Hēwandam pāach dīi sim ha k'īrjunata nem wauk'iin

⁵ Mag dich k'apeen perdonaapi jaaubarm p'it uurga sim k'īrjunaa, jūrr hich Jesuu chi doce jār hautarr k'ālan garmua hirig magjierram haajem:

—Señor, Hēwandamau marag k'īrjug deebam chan pōd marau maach k'apeen perdonaabaju. Marag juapá deebá hajieram hanam, mag pāchdēu jaau simjō haag.

⁶ Magbaawai maach Pōr Jesuu magjim haajem hamag:

—Pārau k'īirjuawai chadcha Hēwandam juu t'eeg sim k'ap'naa pāachdēu nem mag habar-mjō hapiju k'īirjunaata nem wauk'iin, Hēwandam hat'ee chan p'it'urm nem chuk'u haajewai, chadcha pāachdēu jajaauk'ampierr hich mag pāachdēu jaau nāmjō hajugui hajim hanām. Pāar k'īirjug hoojem hanaa chi pōmag mostaza daudam har maach dau hee paba k'itaajemjō k'āijā k'itak'iin, har pabā pōm simag wounagamjō, “Jāigmua mawia jūrr hachum p'ūas hee dānāubaimā” habaawai, chadcha pāar hipierra hajugui hajim haajem.

Hēwandam chogk'a simua ɿjāga haju haai sī?

⁷ Mag jaaumama hīchab magjim haajem: ’zK'aīuta hich chog p'ik'a sīi hawia barbaicheewai hit'ūu hirig, “Har pa hat'ee ya t'ach mes gaai t'ōi k'ērām k'ōbā” haju k'ai? ⁸ Mag chan ni hābmuajā hiek'abamgui hajim hanām. Jāan magju k'āai warag, “Jōpk'aa p'iejbā wauwia māl jāhobā, maimua murua nem hig chirām t'um p'ēdeebā; pāchin nau māl k'ō dichtarr k'ur hēudechata k'ōju” ha hiek'aju. ⁹ Pārau hoowai hābmu hich chognaanau hich hipierra nem wauju paar “Hāu hajim” haajē? Hāu hajim chan habam, hich p'idag hīchdēu nem wauju hatarrta wau siewai. Hirig jaauba hak'iinjā hichiita hirua waub k'aba waujugui hajim hanām. ¹⁰ Hich hagiōraugui hajim hanām pāarjā hīchab: ya Hēwandamau pāachig nem jaautarr t'um wau hōbaadeewai sīi warag, “Maachin Hēwandam chognaanpai; hīchdēu maachig jaautarrpierrpai waubap'āim” habat ha jaaumajim haajem.

Diez kokobé bēnēu bar k'it'ēe harr k'āan

¹¹ Mag jaa siewia, warag Jerusalenag mamua didichagmajim haajem, Samaria durr Galilea durr dāi hābā t'ēu nām jārr k'ādau ma sim hee. ¹² Mag mamua p'ōbördam pōm k'aba k'itām hee dubbaimaawai hi k'īirp'ee hōor diez kokobé bēnēu bar k'it'ēem hōbördātk'achējim haajem. ¹³ Mag hōbördātk'achēwia warppaimua hirig hāhāk'amua, —Maestro Jesúś, maar hadpurrum maar dau haug k'augbahur haajejim hanām.

¹⁴ Hichig dau hap'āa mag durrum hoobaawai hamag, —Jerusalenag hērēuwia Haai hi jēeujem deg p'adnaanag pāach k'a t'eerhāchpibat hajim hanām.

Hamachig magbaa chadcha hi hipierr hērēubaadējim haajem. Mag wētumua hagt'a barba nām hee, hamach mor hoowai k'a hajap'a magam bēn chuk'u narrjō naajim hanaabā. ¹⁵ Hamach mag hoobaawai, hābmuu deeu hewag k'ap'ig hurumua honee, “Hēwandam, hīsin chadau puan māl dāi hāuta habarm; pājō juu t'eegk'am chan māg jēb gaai chuk'um” ha hījēbag hēejim haajem, hich happai.

¹⁶ Mag bēewi Jesúś bāk'ārr p'ōbk'a jēbjā gaai dagau dārnat, “Hāu hajim” hajim haajem hirig, hich monaautarr paar. Chi mag Jesuug hāu hajim haan bēetarr, Samariapier hajim haajem.

¹⁷ Magbaawai Jesuu magaag, —Pāar chi monaautarr k'āan diez naabajī? ɿjam nāma hajim hanām tagam k'āan nueve? ¹⁸ Hamach monaautarr paar Hēwandamag “Hāu hajim” hajim chuk'u harrjō, hābā pa happaita deeu k'itaichēbā hajim hanām, deeum durramk'a chirām.

¹⁹ Maimua hīchdēupai mag chi kokobé bēnēu bar k'itarrag, —P'iidāwia petā hajim hanām. Mua jaautarr hipierr pāch hōdegpai, “Chadcha hi hipierra hamān māl monaauju” ha k'īirjutarr gaaimua, hāu pa peerdāwia monaaujā monaau hīrsim hajim haajem hirig.

Deeu Jesúś mag jēb gaai dānāubaichēm hed ɿjāga haju k'ai?

(Mt 24:23-28,36-41)

²⁰ K'āai hāb chi hajap'a Moiseeu Hēwandam hiek p'ā pātarr hārk'aajem k'āanau Jesuug, —Jāagwaichata māg jēb gaai Hēwandam maach Pōrk'a sīeichējuwa? hajierram haajem hirig.

Magbaa Jesuu hamag magjim haajem: —Hēwandam hichta chi Pōrk'a sīeichēju chan hoop dādaauta bēeju hamiet. ²¹ Mua nem wau chirām gaaimua pārau k'ap'ā haju haai nām, Hēwandam ya pāach hee sim; magua hirua hich juu hoopī simgui hajim hanaabā, chadcha hichta t'um hich hiek hāk'a nām k'āan Pōrk'a sīeichēm k'ap hamk'īir. Maagwai hōrau māgawaiwe chan, “Māgā, har narrā”, wa “Hachum har sī” habajugui hajim hanām.

²² Mak'āanag mag jaaawi jūrr hich dāi hogdāba wēnārraajerr k'āanagta magjim haajem:

—Māg hatag pāach hoppai wēnārrām haig, pārau māch chi Hemk'ooi Hiewaa k'īirjuvia k'āaidam hābpai k'āijā hūmaai deeu māl dāi wēnārram k'ōsi haju. Māmā pōd mag wēnārrabajugui hajim hanām. ²³ Māg hatag hōrau pāachig, “Māgā, har narrā, ya bēejimwai,” wa magbam k'ai “Hachum sim” haawai, hōob hāk'awia haar hōon wētmiet hajim haajem. Magua pāachig nem jaauwaijā hōob ham hiek hāk'amiet. ²⁴ Māch chi Hemk'ooi Hiewaa bēewain, t'umaam k'āanauta māl hoojugui hajim hanām, hich jāg pagt'ām dau p'r jēer hat'aawai hedjā t'um harar hat'aajemjō. Magua hōrau mag pāachig ya māl barbaichēm ha jaauwaijā hōob hāk'amiet hajim hanām. ²⁵ Māmā magju nawe hichiita māl dau hap'āa haju haai chirāmgu hajim hanām, hōor māg t'ānām k'āan juu hee, hamachdēuta māl k'a hisēe wai wēnārraawai. ²⁶ Mag māg hatag māch chi Hemk'ooi Hiewaa deeu bēeju gayaa

paawai, jöoingar jöoi Noé k'ak'itarr jaar hőor dőhődau hőpääiwai hamachdēu hampierr t'laajerrjöta t'laajugui hajim hanam hichab. ²⁷ Mag jöoi Noé sim jaar hőrau hamach hok'oojujā k'ürjuba, sii p'iesta waunaa, t'ach k'owia, dödöjö döju, maimua jua p'arjuuta k'ürju naajim. Ham mag t'laam hee, jöoi Noeeu hichig Hēwandamau barco pöm waupi jaautarrijo chadcha wau hauwia hag hee dubjim. Mag dubbaadeewai döhād pöm bëewia sii hőor pöm hōdubjim hanaabá. ²⁸ Maimua jöoi Lod k'achitarr Sodoma p'öbor hee s'leewaim jaarjä hich hagiöta t'laajim hichab. Ham k'ürjukan, hāba t'ach k'öju, dödöjö döju, hamachdēu nem k'ösimpier haunaa jürr hamach garmua p'eri, nem jürru maimua di hēujupai hajim. Mama mag nlamjä Hēwandam gaai k'ürjuu chan haba haajeejim. ²⁹ Mama ham mag t'laam hee, jöoi Lod Sodoma p'öbor heemua hōbérbaadeewai hich Hēwandamau hedjä heemua hōtdau k'ür k'lipijim. Mag hōtdau k'ürtä noseg chë t'laamjö k'li t'laaisimua hőor t'umaa p'aa k'echpäjim. ³⁰ Jäg hamachdēu Hēwandam k'ürjuba t'laanrjöta t'laajugui hajim hanam hichab, mäch chi Hemk'ooi Hiewaa deeu mag jëb gaai dñanlubaichë hedjä.

³¹ Mag jaaumamua hich Jesuupai, 'Mag mä pierrum hed hāb k'äijä hich dihēu hār juu hāi sim k'ai, hich nem p'ë hawaan hawia hoop tag hierrag dubam hajim hanam; wa magba hich p'idl'k'aajem haar k'äijä sim k'ai, hoop hich diig k'ap'ig bëem. ³² K'ir heyaa habat hajim hanam: hewag hoopiba harr hee Lod hūanau sii hich nem k'ürjuwia hewag hootarr jürrpai Hēwandamau mag hñli t'ak'arag paapäittar. ³³ Har chi mä hiek hñk'a sim gaaimua p'it'urg hāwatmap'a sii warag "Heeu jägam gaaimua mä t'oduk'am" ha k'äijä hiyäa sim k'lan warreta hok'oo simgwi hajim hanam. Mama har chi mä hiek gaaimuata dau hap'la k'äijä habarm wounan chadau hñgt'archa hōbérjugui hajim hanam.

³⁴ Mag hich k'apeenag jajawgmamua, 'Mag mä bëewai hőor numí hñbam put hee naajugui hajim hanam. Mama mua hñbpai mäch dñi harrwia, hñb werpläaju. ³⁵ Hñlinjä numí hichab hñbam molin gaai ba naaju. Mama mua hñbpai mäch dñi harrwia, hñbak'ai werpläjugui hajim hanam. [³⁶ Hőor numí hagiöti chaaur naaju. Mama mua hñbpai mäch dñi harrwia, hñbak'ai werpläjugui ha jaaumajim haajem.]

³⁷ Magbaawai hi k'apeenau hirig. —Señor, cha purua jaau sim, ¿jampaita magju k'ai? ha jëeujierran hanam.

Magbaa Jesuu hamag, —Jampai hagá hajuja k'aba simgwi hajim hanam. Pärau k'ap'la nám, nemmi sim haig hñkös hich k'irau jupcheejim. Hich hagiöta hajugui hajim hanam hichab muajä mäch hiek hñk'a nám k'lan dñi; ham p'ë harraag mäch bëem hed ham haigta dau daau hurum t'umaam k'lanau mä hoojugui hajim hanaabá.

18

Nem p'aba Hēwandamagta warag jëeu nla haju haai nám

¹ Hichab Jesuu hich k'apeenag mäg nem hñg'adam jaaujim haajem, mag jaaubarm gaaimua hamachdēu nem hig nám Hēwandamau da deeba hawiajä warag p'aba hirig jëeuju haai nám ha k'ap hamk'ir. ² Mag jaaumamua magjim hanam:

—Woun hñb chi t'et'em s'ejim haajem, p'öbor hee. Magua bñlrjä hich k'apeen hñgk'aba ni Hēwandamä higba sierrajim hanam. ³ Hich hag p'öbor heepai hichab s'leejim haajem, k'oopaa hñan hñb. Mag hñanau bëewia hirig, "Mä hap hñräm mä k'aigpérba" haajeejim hanam, "mä k'a huk'urm k'lanau mä dñi hatcha jägam hugua." ⁴ Mag k'oopaa hñan dau hap'la hich haig hudk'rrk'ak'ak'ämjä bñlrjä hi hiek hasekasmap'a sii hawia k'äai hñb magjim haajem: "Mua chadcha Hēwandam higbanaa mäch k'apeenjä hñgk'aba chitab mäml, ⁵ jäg k'oopaa hñan tag mäch haig bëbée ham hugua, mua chadcha hi k'aigpérjugu" hajim hanam. "Magba hak'iin, hirua hidëu mä k'ajap chirbjugui" hajim hanam, "hich hag hiekpai p'larba jajaau haawai."

⁶ Mag hñgk'ä dichwia, hich Jesuupai jürr hamag, 'Pärau hñrjierramgui hajim hanam, k'an ha hiek aji mag woun chi t'et'em nem k'aibag sierrau. ⁷ ¿Pärau hoowai hich haig bëbée nla paawai k'oopaa hñan hirua k'aigpérjä? Hēwandamajä hich chaainau hichig hedaram magwe jëeu nla hak'iin, hirua mak'lanjä heeg hoop k'aba hoojugui hajim hanam. ⁸ Magnaa, Mua p'arag jaauk'imgui hajim hanam. Hēwandamagta pärau mag jëeu nám, p'ar k'aigpérh warre hirua p'achdëu k'osi nlamjö haju p'ar dñi. ¿Mama pärau k'ürjuawai mag mäch chi Hemk'ooi Hiewaa bëeju hed hőor chadcha mag hamach t'ärasha Hēwandamag jëeu durrum k'lan hagt'a naaju k'ai? hajim hanam.

Wounaan numí Haai hi jëeujem deg oraa narr

⁹ Maimua hamachdëupai hamachta t'umaam k'lan k'ayaujä hajap pekau chuk'u k'it'ëem hawia jürr hamach k'apeen k'aibag p'eejem k'lanag Jesuu mäg nem hñg'adam jaaujim haajem. ¹⁰ Chi nem hñg'adam mäg hajim haajem:

—Wounaan numí Haai hi jëeujem deg Hēwandamag jëwaan wëtjim haajem. Hñb fariseo hajim hanam, Moiseeg Hēwandamau hich hiek p'apitarr hajapcha hñrk'aajem haajem k'lan

heem, maagwai hābak'ai gobiernoog hōrau dēbpaa paraa nām jēeujem hajim haajem.¹¹ Chi hajapcha Moiseeu p'ā p̄lātarr hiek hālk'ajemua b̄jāaupai hoo dālamua, Hēwandamag jēeu nām hanāmta, hichpai t'ō hiek'amamua magmajim haajem: "Hēwandam, p̄lārg hāu hajim ha chirām, hāuta jāg mā chik'amnaanjō k'aba chitām. Mā hamjō nem jīgnemjā k'aba, pekau pōmjā k'aba, ni deeum hālinjā wauba chitāmgui" hajim hanām. "Mā chan gobiernoog hōrau dēbpaa paraa nām k'ānag jēeujem har hachum simjōjā k'aba chitām" ha hiek'amajim hanām, hichdēupai hich hajaug t'ōwia.¹² Maimua warag mag jauprāigmamua magjim haajem: "Hēwandam, mālā semanpierr k'āai numi t'ach k'ōba sārk'a chirajem, p̄lārg jēwaag. Mag nām dāi hīchab māch p'atk'ondam hoopier hag heem deeb k'aba p̄lārg dee k'itaajemgui" hajim hanām.¹³ Maagwai jūrr chi gobiernoog paar nām k'ānag jēeujemdam hich happai hag warp'aa hoot'ēu k'ērāmu hagiō Hēwandamag jēeu sīejim haajem. Mamā maan, jūrr hichdēupajā hich pekau pōm k'itām k'ap'a sierr haawai, gaai machgau warag heeg hāt'anāa pōr jōjōök'amuata maagjeejim hanām Hēwandamag: "Hēwandam, māch Chadcha pekau pōm chitām k'ap, p̄lārg jēeu chirām; mā hap chitām mā heeg hoobā" haajeejim hanām.

¹⁴ Mag numí Hēwandamag jēeu narr k'ānjaau dichwia, chi haig hich hiek hūr narr k'ānag magjim haajem: "Hichdēupai Hēwandamag hichta chi hajap'am ha chirarr k'āyau, hich dau haug k'augpi jēeutarr wouna jūrr Hēwandam dau na hag nājā hich mag bālārjā k'aibag chuk'u haajerrjō sīebahab hajim hanām. Mamā har hamach t'ōwia chik'am dāi hat'uucha haajem k'ān, jūrr māg hatag paawai ham Hēwandamag chaigpa hoo sīsida habarjugui hajim hanām. Maimua har mag hamach dāi hat'uū nām k'ān hichaaurjā magām haba sīi warag serbiibamjō haajerr k'ānta, jūrr māg hatag paawai, Hēwandamau warm k'ān k'āyaujā hārpai hapiju ha jaaumajim haajem.

*Chaaín dēnjō Hēwandam hiek hāk'ak'arrsō hāk'aju haai nām
(Mt 19:13-15; Mr 10:13-16)*

¹⁵ Biek hāb mag jūrram k'ānnaan haaunaan Jesú sim haig wai bēe nām hee, chaainpa chi dēnnnaanu haibēe naajim haajem, ham gaai p̄rnāa Hēwandamag ham kōt jēeumk'īir.

Mamā mag jūrram k'ānnaan chaain haibēbēek'am hoowia jūrr chi Jesú dāi hogdāba wēnarrājerr k'ānauta mag chi haibēe nām k'ānag meeurrāu sīujierram haajem, tag haibēepimaugau.¹⁶ Mamā hamau mag nām hee, warag Jesuu chi chaaindam t'ārk'anāa jūrr hich k'apeenagta, —Hidēu chaain mā haig bēepibat hajim hanām. ¿K'ant'ee p̄ārau hamag bēepiba jaaū nā? Chi jōoin hawiajā chama k'ān chaainjō mā hiek hāk'ak'arrsō hāk'a nām k'ānnta māg jēb gaaijā hāu wēnarrāwia, hāgt'arjā honee wēnarrājogui hajim hanām.¹⁷ Mamā chi hāgt'ar hōbērjū k'īirju nām k'ānnaujā māk'ān chaain dēnjō hāk'abam chan pōd hōbērbamgui hajim hanām. Mua pārag mag jaaū chirāman chadcharam hiektā jaaū chirāmgui hajim hanām.

*Woun hāb p'atk'on paraam Jesú dāi hiyāa hat'urtarr
(Mt 19:16-30; Mr 10:17-31)*

¹⁸ Biek hāb Jesú sim haig woun hāb chi t'et'em bēejim haajem, p'atk'on paraam. Mag wounau hirig, —Maestro, p̄lāta chadcha Maestro hajap'am haawai p̄lārg jēwaan bēejim: ¿Mua k'ani jāgju haai chirā, hāgt'ar hōbēraag? Mārāg jaaubā haichējim hanām.

¹⁹ Magbaawai Jesuu hirig, —¿K'ant'ee pua mārāg "chi hajap'am" ha sī? Hōor hajap'am chan chuk'umgui hajim hanām. Hajap'amān hāba Hēwandamta hich happai hajap'a sīerrām.²⁰ ¿Pua k'ap'a sīebā hajim hanām, Hēwandamau Moiseeg hich hiek p'āpitarr gaai: "Hoob dich hōor k'abam dāi k'apes ham; hoob hōor t'ōom; hoob nem jīgk'am; hoob chik'am hēugarjā sēuk'a nem hīgk'am; maimua p̄ch haai jāsenk'anaa p̄ch hādjā jāsene habá" ha sim?

²¹ Magbaawai chi woun p'atk'on paraam, —Mag pua jaaū sim t'um mua māch bārālwē hālk'a chitabahab hajim hanām.

²² Jesuu hi mag hiek'a sim hūrbaawai hirig, —Mamā hagt'a k'īir hāb pua waaur wai sīebahab hajim hanām. P̄ch nem t'um pērk'ālāpāiwia chi p'atk'on hap'ān k'it'ēem k'ānag jīgbapāi. Maimuan chadau mā hēudee pidū hajim hanām, mā dāi chitām k'ōsi chirām k'ai. Pua magmān, hāgt'ar pawiajā bālārjā haugchēba, p'atk'on k'āajā nem hajap'am pōmāta wai chirisjugui hajim hanām hirig.

²³ Mamā Jesuu hichig mag nem t'um pērk'ālāiwia chi p'atk'on jīgpi jaaubaawai, warre chi woun hōk'īirjuu haadējim hanaabá, chadcha p'atk'on paraam harr haawai.²⁴ Jesuu hoowia mag hichdēu nem jaaubarm gaaimua hatcha hōk'īirjug pōm haadēm hoowi, —P'atk'on paraam k'ālānta Hēwandam chi Pōrk'a sim haar hōbēraagan chadcha t'et'e simgui hajim hanām, hamach p'atk'onagta hārcha hee naawai.²⁵ P'atk'onpanta hāgt'ar Hēwandam chi Pōrk'a sim haar hōbērjū k'āyau, camello pōm jāg maach wounaan k'āajā hārpai sīerrāmta p'it'urg chuk'u nobeeu kachdam hee t'oogar hōbēr dichjugui hajim hanām.

²⁶ Jesuu mag hiek'abarm hūrbaawai haig chi hūr narr k'ʌnau, —Mag k'ai, magan Ɂk'aita peerdlaagáwa? hajierram hanam.

²⁷ Magbaawai Jesuu hamag magjim haajem:

—Hōrigan chadcha p'it'urgma mag hūurwai, mamla Hēwandamag chan bʌl̥rjā p'it'urg chuk'u simgui hajim hanam.

²⁸ Magbaawai Pedroou hirig, —Maraun chad pa d̥i wēnrram k'ōchgau maach nem wai narrjā hewag k'īrjuba, sii t'um p'ēp̥awi pa d̥i hogdla ba wēnrrabma hajim hanam.

²⁹ Magbaa hich Jesuu magjim haajem:

—Chadcha har t'um chi m̥a gaaimua wa m̥a hiek jaaum k'ōchgau k'āijā hamach di p̥awia, hamach dēnnaanjā planaa, hamach k'odnaan, hamach h̥lin wa hamach chaain k'āijā k'augba k'uchpaim hat'ee p'ēp̥aplak'am k'ʌnnagan chadau, ³⁰ m̥ag jēb gaai hag'ta n̥wejā mag hamach nem hok'oomarr k'āijā h̥r hag hatcha deewi m̥ag hatagjā m̥ach d̥ixa hich mag wēnrramk'īr m̥ach haarcha p'ē haujogui hajim hanam.

Hōrau hich t'ōju Jesuu jaautarr

(Mt 20:17-19; Mr 10:32-34)

³¹ Maimua hich d̥ai doce hogdla ba wēnrraajerr k'ʌn chaaur k'īet p'ē harrwia hamag magjim haajem:

—Pārag K'ap hamk'īr mua warre jaauk'imgui hajim hanam: Pārau k'ap'la n̥am, ya maach Jerusalenag wētum. Jerusalén barbaimaawai warrgarwe Hēwandam hijaumienau m̥ach chi Hemk'ooi Hiewaa higwia p'ātarrijō t'um hag heyaa hōberjugui hajim hanam.

³² Magbaawai mak'ʌnnau maach meeun k'abam k'ʌnnag m̥a p̥al̥ deejugui hajim hanam. Magbaawai mak'ʌnnau m̥a wau hiek'amam d̥ai m̥a k'īr hiek'ānaa m̥a gaai hichōpa t'umaju.

³³ Magnaa m̥a w̥a wai n̥a hawia hamau m̥a t'ōp̥ajjugui hajim hanam. Mamla k'āai t'ārjupam hee deeu m̥a hiiu p'iidju ha jaaujim haajem.

³⁴ Mamla hi mag hiek'abarm hamachdēu bʌl̥rjā k'augba, hich mag n̥isijim haajem. Hamau hūurwai, Jesuu sii parhooba hichdēu hiek'a simjā k'augbata hiek'abap̥aimjō hūrp̥aijerram haajem.

P'ōbōr Jericó hanam hee woun hāb dau k'īsu k'itarr

(Mt 20:29-34; Mr 10:46-52)

³⁵ Jesús hich k'apeen d̥ai mag mamua p'ōbōr Jericó hanam dak'a paauk'abaimaawai woun hāb dau k'īsu k'itam k'ad higaa hoo k'ērl̥m hooimajierram haajem, hōor hērēu dich t'ʌn̥am k'ʌnnag nem jēeuwai. ³⁶ Mag dau k'īsu k'itamua hōor pōm hich haig hērēu dich t'ʌn̥am k'aug hat'aawai jēeujim haajem, k'an jāgwiata mag t'ʌn̥am k'ai ha k'ap haag. ³⁷ Magbaawai hābmuu hirig, —Jesús, Nazaretpierrta dich n̥rraawai k'abahab m̥ag hōor pōm sereu wētum hajim hanam.

³⁸ Magbarm bärre chi dau k'īsu k'itamua t'et hāhāk'amua Jesuug, —Jesús, pl̥ata rey David k'achitarr hag chaain hewagam k'ʌn̥ marau n̥a narr! M̥a hap chitam m̥a dau hee haug k'augbahur haajeejim hanam, hich dau monawaan bēemk'īr.

³⁹ Magbaawai chi na wētmaa harr k'ʌnnau hirig meeurrarau haajeejim hanaabá, k'ūpamk'īr. Mamla magbaawai chará waragta, —Jesús, pl̥ata rey David k'ararr hag chaain hewagam k'ʌn̥ Hiewaa marau n̥a narr! M̥a hap chitam m̥a dau haug k'augbahur haajeejim hanam, t'et k'īesirnaa.

⁴⁰ Mag hāhāk'am hich Jesuu hūr hat'aawai d̥anaisiwia hawaan mapijim haajem, hich haigcha haibēemk'īr. Mag hich haigcha haipierrwai hirig, ⁴¹ —K'ani pua m̥arag p̥ach d̥ai hapim k'ōsi chirā? hajim hanam.

Magbaawai chi dau k'īsu k'itamua, —Señor, muan p̥arag m̥ach dauta monaaupim k'ōsi chir̥imgui hajim hanam.

⁴² Magbaa Jesuu hirig, —Magan dau heerdalaad hajim hanam. Chadcha muata p̥ach monaaup̥iju k'īrjutarr gaaimua, hāu pa peerdla wi monaaupjā monaaupim chir̥imgui hajim hanam.

⁴³ Jesuu magbarm bärre chadcha dau heerdala s̥isiwia hich bi heem daujō daujā hajaug s̥isijim hanaabá. Magbaawai warag hi d̥ai mamua honee Hēwandamag jēuemamua, —Hēwandam, h̥sin chadau pua m̥a h̥uta habarm. Pḁjō juu t'eegek'am chan m̥ag jēb gaai chuk'um ha hījēbag majim haajem.

Jesuu mag woun dau monaaubarm hoobaawai hīchab mag hōor k'apan t'ānarr k'ʌnnaujā Hēwandamag jēuemamua hirig “Hāu hajim” hajierram haajem.

19

Zaqueo Jesú d̥ai hootarr

¹ Mag wētumua ya p'ōbōr Jericó hanam dak'a narr haawai warag Jesú hag p'ōbōr hee dubwia dichmaa hajim haajem. ² Mag p'ōbōr hee s̥ejim haajem woun hāb p'atk'on paraam.

Ma, Zaqueo hajim haajem, hōrau gobiernoog dēbpaaar paraa nām jēejum k'ān pōr. ³ Mag wounau Jesús k'īr hoog hēk'aajeem hajem, mag hōor pōm wējōm heemua. Mamā jōointa bāt'ā k'itarr haawai pōd hooba haajeejm hanaabá, bā dārr k'abam gaaimua. ⁴ Mag warm k'ān pōr hārmua hichdēu pōd hooba habaawai, na k'ap'ig mawia, pabā jeeubahk'ar neneree k'itām gaai waaidlwia nābaadējm hanām, hich heegar dichpināa hog. ⁵ Mag hi pa gaai hāgt'aasimta, Jesuu bēewia, hāgt'aag hoonaa, hi t'ār t'ārnāa hirig, —Zaqueo, jōpāi heeg hārbabaad, maimua marrau; hīsin mān pā haigta jēerimajugui hajim hanām.

⁶ Magbaa chadcha jōpk'arraapai hārbawia, Zaqueou hōneé Jesús hich di haar hat'aadējm haajem. ⁷ Mamā chi dāi wēnārrarr k'ānnau hoowai, Jesús Zaqueo degta jēerimaag waaidbaadēm hoobaawai, t'umaam k'ānnau, —Keena, pāadē hoobat. Jesuun, pekau pōoma sim degta waaidbaadēmwai hanaajim hanām.

⁸ Magbaawai Zaqueou maach Pōr Jesús k'īrp'ee bājāau dānlāunaa hirig t'umaam k'ān dak'īr, —Hūrbā, mua māchdēu nem wai chirām heem jārrcha har hap'āl k'it'ēem k'ānnag deejugui hajim hanām. Maagwai hiwiir hābam dēn k'ājjā sēuk'awi mua p'atk'on k'ūgur hautarr k'ai, jūrr mua hag k'āyau hār biék jayap deejugui hajim hanām.

⁹ Magbaawai Jesuu hirig magjim haajem:

—Zaqueo, pajā hīchab jōoi Abrān k'ararr hag chaain hewagam k'ān dēnēu, mamā hīsta pua hirua hāk'aajeerrjō hāk'a chirsimgui hajim hanām. Mag gaaimua hīsin chādāu pachjā peerdlwia, māg degam k'ānnpa peerdaju hed pabaadēm. ¹⁰ Māch chi Hemk'ooi Hiewaan chadcha hōor hamach k'aibag gaaimua hok'oo k'it'ēem k'ān jārwia, peerdā hawaanta bēejimgui hajim hanām.

*Hābmua hich chognaanag p'idk'amk'īr p'atk'on dee pāatarr
(Mt 25:14-30)*

¹¹ Jesuu Zaqueo dāi hābā nāmuu hiek'atarr hūrwia t'umaam k'ānnau k'īrjuawai, Jesuuta Hēwandamau pāitarr haawai, Jerusalenmuu ya hichta t'umaam k'ān Pōrk'aagpampii naajim hanaabá. Mamā mag nāmhee ya chi Jerusalén p'ōbōr dak'a narr haawai, hamau mag hajappai k'augba k'īrju nām hajap'a k'ap hamk'īr, hamag māg nem hīg'āadam jaaujim haajem. ¹² Mag hīg'āamua hamag magjim hanām:

—Woun hāb sīejimgui hajim hanām, t'et'm hīewaai. Ma, hich t'ārbapāaiwai, deeum durr majim haajem, juu t'eeq hapiwia reik'apie. Mamā mag mawia hīin deeu bēju hajiebma. ¹³ Mag chadcha ya hich maagpamua hich chognaan diez t'ārk'a hauwia, p'atk'on hagdaujō hamachpierr dārrcha jīgpāivia, "Māg p'atk'on mua pārag jīg pāa chirām, māch bēe nām hora haguia p'idk'awia warag hār haum'īrau" hajim hanām. ¹⁴ Mamā mag woun hich dāi hābam durr hee naajem k'ānnapajā hīk'a k'ōch'k'abā haajeejm hajem. Maagjerr hawai hī petam hēudee hōor pāwia mak'ān dāi, "Pā chan marau maach durr reik'apimpa'a nām" ha jaaupiijerram hajem. ¹⁵ Mamā hamau mag nām hābā, deeu bēewia, hichta ya t'umaam k'ān rey k'abaicheewai, mag hich maagpamua p'atk'on jīg pāatarr k'ān deeu t'ārk'āipāijim hajem, hich p'atk'on jītarrau p'idk'awia chi hārām haumatarr k'ap haag. ¹⁶ Magbaawai chi nacha deetarr bēewi, "Rey, cha k'ērām pā p'atk'ondam. Pua mārāg deetarrāu jūrr mua hag hār diez veces gan haujim" hajim hanām. ¹⁷ Magbaawai chi reiu hirig, "Hāu k'ērām" hajim hanām. "Pā chadcha piyón hajap'āamu. Mag p'atk'on pōm k'abā deetarrāu pua jāgbarm k'ai, jāgan jāgtarr jūrr mua pārāg p'ōbōr diez deek'imgui hajim hanām chi reiu, pāchta hag heem k'ān gobernador k'amk'īr." ¹⁸ Magbaawai hābmujā bēewia, hirig, "Rey, cha k'ērām pā p'atk'on" haichējm hanām. "Mārāgjā puu dee pāatarrāu cha mua hag hār cinco veces gan wai chirām" hajim hanām. ¹⁹ Magbaawai hīchab magagjā chi reiu, "Puajā jāgan p'ōbōr cinco jāajugui" hajim hanām. ²⁰ T'umaam k'ānnag mag jēeuk'a hoomam haawai deeum t'ārpāijim hajem. Magua paawai bēewia magchējm hanām: "Rey, pua mārāg p'atk'on deetarr mua sīi putdam hee pārēuna hāk'a k'ērām, hak'oom hugua. Māgtarr haawai chi sim" hajim hanām "pā p'atk'ondam, hich hāgpierppai." ²¹ Mua pā p'atk'onau bālārjā p'ídak'abājim, pāch jāg hōor dāi hatcha hat'uū sierrām k'ap'ā chitaawai. Mua haguia p'idk'awia gantarr hak'iin, chi hārām pua sīi k'echeu hauk'āmgui" hajim hanām, "pā dēn sī chik'ām juu p'it'ur hatarrta pāch dēnjo hādēp haajeeawai." ²² Magbaawai chi reiu magjim haajem hirig: "Pāata mā chog chi k'aibampama. Pā gaaita t'umaam k'ān k'usēugan t'ānām. Pāch hīiupaita pua mā mag jaau chirām k'ai, magan muajā pā dāi pāchdēu jaau simjō hajugui" hajim hanām. ²³ "Pā hiek mag mā hat'uuchanāa chik'ām p'it'urg wautarrta māch dēnjo haajem hanāpí, jāggwi mā p'atk'on banco hee deen mabajī" hajim hanām, "māch bēewai hārāpāi bāau sim hoochēmk'īr?" ²⁴ Maimua jūrr t'um haig narr k'ānnag magjim haajem chi reiu: "Jāg hichig deetarrpierrpai wai sim dēn k'echeunaa, jūrr har hichig deetarr hār diez gan hautarraga deebat" hajim hanām. ²⁵ Magbaawai chi haig narr k'ānnau chi reig, "Rey, mamā ya hirua nem pōm wai sim. ¿K'ant'ee tag hirig deeju haai sī?" hajierram hanām. ²⁶ Magbaa chi reiu, "Mua pārag jaauk'imgui" hajim hanām.

"Har mə hat'ee nem wawaag nem par daúa hooba haajem k'ʌn dāin mua məch garmuajā hajap'a haju, hamau chok'ōgba mə hat'ee nem wau naawai. Mamə har mag nem waumap'a nəm k'ʌn dāi chan magba, məchdēu hamag nem deetarrjā warag ham jua heem k'echeu haumaju. ²⁷ Maimua hīchab har chi mə k'īr hoomap'anaa mərəg hamach reik'apimap'a narr k'ʌn, maig mə haig haubéenaa mə dak'īr k'ēchbap'āit" hajim hanəm.

*Jesús Jerusalén p'öbör dubimatarr
(Mt 21:1-11; Mr 11:1-11; Jn 12:12-19)*

²⁸ Mag jaau dichwia Jesús Jerusalén p'öbörög petajim haajem. ²⁹ Mag mamua p'öbör Betfagé hanəm dāi hāb hajgjó Betanía hanəm dak'a durrsí Olivo hanəm haar barbaimaawai hich k'apeen heem numí t'ärk'anaa päyaagpamua hamag magjim haajem:

³⁰ —Hachá maach k'īr'ee p'öbördom sim hee hēréubaadét. Nau chi p'öbör hee dub nəm haig pārau burrodam pa gaai jā k'ērəm hooimaju. Mag burro gaai chan hagt'a ni hābmuajā waaidlba k'itəm. Ma hēer haipidut hajim hanəm. ³¹ Hābmuia k'ājā bēewia päächig, "¿K'ant'ee jāg nemchaai hēer harraag hēk'a nə?" ha jēubaawai, sīi hit'ūu hirig, mua hig chiraawaita harrum habat hajim hanəm.

³² Mag jaaubaawai hēréubaadeeu chadcha hamachig jaaupäitarrjōo hooimajierram hanaabá. ³³ Mag hoobaimaawai ya chi burrodam haibēeg hēer nəm hee, chi papk'ā bēewia hamag, —¿K'ant'ee pārau mə nemchaai hēer warrúma? haichéjim hanəm.

³⁴ Magbaawai hamachdēu hirig, —Maach Pör Jesuu hig naawaita marau harrubahab hajierram haajem.

³⁵ Mag chadcha Jesús haig chi burrodam haibēewi, hamach k'ajūa jūa nəm hār joot'ā jūajem manto hanəm hēerk'anaa, jūrr chi burro p'ō hār teernaa, hag hār chi Jesús ji-irpäijierram haajem. ³⁶ Magbaawai hīchab warm k'ʌn ham dāi wēnarrarr k'ʌnnaujā hagjō mag manto joot'ā jūa narr hēerk'anaa hi maju k'ad hee t'eer' amajierram haajem, hichta chadcha ham Pörōu hawia. ³⁷ Maimua ya durrsí Ol hābmuia haigmua hārba nəm dak'a haadēm hee, hōr pōm hi hēudee honee pos wēdurum k'ʌnnau hamachdēu hag na mag nem hooba haajempa Jesuu waumaajem hoojem k'īrjuna Hēwandamag jēeu nəmua hīchab "Hāu hajim" ha serereu k'ap'öbaadējim haajem. ³⁸ Mag Hēwandamag jēeu nəmua, —Hāucha habarm Hēwandam; hich məlta pachdēu pach jūrr maar Reik'a pāibarmägui hajierram hanəm. Mag Rey pāibarm gaaimua pachdēu jar haumam k'ʌnnan hāgt'arm magwe pə dāi k'ōinaa wēnarraju. Hāu habarm Hēwandam. Pajom chan hābjā chuk'umgui hajierram haajem.

³⁹ Mag hōr pōm wēnarram hee hīchab chi fariseonaanjā dāi wēnarrarr haawai, mag hōr serereuk'am hūrwia, Jesuuug magjierram hanəm:

—Maestro, ¿jāgwia pua pach higar nəm k'ʌnnag hiek'abama, k'īupagk'amk'īir?

⁴⁰ Magbaawai hich Jesuu jūrr hamag, —Mamə hamau mag nəm chadcha k'abahab hajim hanəm. Hōr mag serereuk'am k'ʌnnag mua hiek'abaawai ham chadcha k'īuu nāsik'iinjā, jūrr har mokdau t'ʌnnau hamau serereuk'arr hiekpai wounaan dēnōjō sereu p'öbaadēbajup hajim hanəm.

⁴¹ Mag wētumua ya chi Jerusalén p'öbör dak'acha haadeewai, p'öbör heerpa wai sīi hawia, t'umaa k'īrjuvia Jesús biebaadējim haajem. ⁴² Mag biemamuia chi p'öbörpien higwia magjim hanəm:

—¡Hēh, Jerusalenpien! Hēwandam dāi pāach k'ōinaa wēnarramk'īir pāachig mua jaaujerr hiek pāachdēu hisegtar, his magnaa k'ājā deeu hāsie t'umaa k'īrjuvia higk'iin, pāar hāu peerdəl'amgui hajim hanəm. Mamə k'ānii magm hiek pāar k'īrjug hee barjupa. ⁴³ Pāar jāg nəm hāwi pāar hōju hed barbaicheewai, pāach hoomap'a haajem k'ʌnnau sīi pāar p'ʌrt'uur hauchewia, p'öbör higaa warp'am magwe pāar hōlērm hugua t'uur p'ʌlərdəpāijugui hajim hanəm. Magnaa pāar hōbeerwaim hat'ee hoopaa hajim, ⁴⁴ pāar t'um k'ēchpāpāigmamua ni hābjā bā hēuhēu k'itəm hooba sīwaag. Magbarm haigmua hatag di jāg hābam hār joot'ā hēu sīsidəmjā tag pārau hich jāg hoobajugui hajim hanəm, Hēwandamau hich garmua pāach hoon bēetarrjā warag hi hisegtar gaaimua.

*Haai hi jēejem degmua Jesuu hōor jark'ʌnitarr
(Mt 21:12-17; Mr 11:15-19; Jn 2:13-22)*

⁴⁵ Maimua chi Jerusalén p'öbör heecha pachēwia, Hēwandamag jēejem deg dubwia, hag hee tiendegamjō nem pér narr k'ʌnnag magjim haajem Jesuu:

⁴⁶ —Hēwandamau hich higwia hich hiek gaai, "Mə diin sīi mərəg jēejem diii" ha sim. Mag simta pāachdēuta hag hee māg nem parhēpag pér nəmua sīi chik'am k'ūguurjem dik'a wai naabma hajim hanəm.

Mag warag meeurranaa dawag jark'ʌlīpāijim hanaabá. ⁴⁷ Magtarr k'urjā hed hēepierr hich hag Hēwandamag jēejem degpai hōrag Hēwandam hiek jaaueejim haajem. Mamə chi p'adnaan pōrk'a nəm k'ʌnnau chi machnaan dāimua, p'öbör heem k'ʌn chi t'et'emnaan

d̄ximua meraa hi t'ōopāaig hēk'aajeejim hanaabá. ⁴⁸ Mam₠ pōd hi chig haju k'aba haajeejim haajem, hōor pōm t'₠n₠m k'₠n₠au sīi hāba hi hiek hūrm k'ōchgau bālṛjā hi k'a hogdāba haajerr haawai.

20

Jesús juu t'eeg

(Mt 21:23-27; Mr 11:27-33)

¹ K'āai hāb Jesús Haai hi jēeujem deg dubwia hōrag jaau s̄ejim haajem, jāga Hēwandamaau ham peerdā haju. Hirua mag jaau sim haig, p'adnaan chi pōrk'a nām k'₠n₠ bēejierram haajem, chi machnaan dāi judionana ham Asamblea heem chi pōrnanpa. ² Mag bēewia hirig, —¿K'ai t'ōwiata jāg maig nem pēr narr k'₠n₠ pua dawag jar wērpāiji? ¿K'aíuta jāg p̄arag pachta nem hiek t'eeg hapij? Marag jaaubá hajierram han₠m.

³ Magbaa Jesuu hamag magjim han₠m:

—Magan nacha m̄l̄ag jaaubat. Muajā hīchab p̄arag jēeu hook'imgui hajim han₠m: ⁴ Pārau k'īrjuawai, ¿chadcha Hēwandamauta Juan p̄iñi hajim han₠m, jāg hamach k'aibag Hēwandamag chugpaapi jaaunaa hōor pōr choo n̄rramk'īr, wa sīi m̄g jēb gayam k'₠n₠au chogpāiwiata jāg n̄rrajīwa?

⁵ Mam₠ mag hirua jēeubarmjā pōd hāk'aju k'augba haawai hamach happai hiyā nāmuua hamach wir haigpai, —Keena, maadēu hirig Hēwandamauta p̄iñim hak'iin, magan jūrr hirua maachig, “Jāg maḡmta p̄arau hirua jaau n̄rrarr hāk'abajierráma” hajugui hajim han₠m. ⁶ Wa magba maadēu jūrr, “Hichjöm k'₠n₠aupai p̄iwiata jāg n̄rrajim” hak'iin, magan hōor pōm m̄g t'₠n₠m jūrr maach dāita meeuk'awia, mokou bar wai nāmuapai maach k'ēchpāijugui hajim han₠m, m̄g p̄obör hee t'umaam k'₠n₠au hi higwia, “Chadcha Hēwandam hi jaaumie chaar” haajeeawai.

⁷ Mag jaauju k'augba naawia warag, —Marau k'augbam jammuata bēejī, ni k'aíu p̄iwiata jāg n̄rrajim k'ai hajierram han₠m.

⁸ Magbaawai Jesuu hamag magjim:

—Mua p̄arag jēeutarr m̄l̄ag jaauba haawai muajā p̄arag jaaubamgui hajim han₠m, k'ai t'ōwiata mua m̄g nem wau chitā.

K'abag s̄isidamta nemjīr t'₠a narr

(Mt 21:33-44; Mr 12:1-11)

⁹ Maimua mag hōor pōm t'₠n₠m m̄g nem hīgk'aadam jaaumamua magjim haajem Jesuu:

—Woun hābmua uvadō jīrjim haajem. Maimua hich chawag mam k'ōchk'abaadeewai deeum k'₠n₠ag alquilaapāiwi, warp deeum durr petawia, mam sīi haimajim haajem. ¹⁰ Mam mag simua ya chee jaar haadēm hee, hich chog p̄iñim haajem, mag dāi hichig hich paatēm deepāimk'īr. Mam₠ mag chi nemjīr k'a jōoirau chogtarrdam hamach haar barbaimaaawai, p̄rnrnaa, w₠ wai n̄ll hawia, sīi deeu hich juu k'arraa j̄rbapāiwi, hich juadam parii barjim haajem. ¹¹ Magbaawai jōoirau deeum p̄iñim haajem, hich chog. Mam₠ majā hamach haar hoo barpinaa, parhooba hi wau hiek'ā wai n̄ll hawia, warm k'āyaujā hārl̄apai w₠nnaa, hagiō hich juu k'arraa jar̄ werbajierhaajem. ¹² Mag majā hich juu parii barbaimaaawai deeum p̄iñim haajem jōoirau. Mam₠ macharā mag w₠ wai nāmuua, sīi maach hēu pōm pepet'or haadēmu, bag k'a hāl̄ipabaadeewaita hogdāpāiwi, j̄rgājīrierram haajem, ni bl̄ch'k'unpai deejōjōjā k'aba. ¹³ Magbaawai hich jōoi chi uvadō hag papau k'īrju sīi hawia, “¿Mua jāga habark'iina?” hajim han₠m. Mag k'īrju sīi hawia, “Hāa, jāgan mua m̄l̄ch hiewaa m̄l̄chdēujā chig haba haajemta p̄iñjugui” hajim han₠m, “Tale hamau m̄l̄ch chaa hoop'ōbaadeewai hi hōgk'awia hi chig habaju” hawia. Mag chadcha hich chaaí p̄iñim haajem. ¹⁴ Maimua mag jōoirau hich hiewaa hichdēu jāsenecha haajemta p̄iwiia hurum hoobaawai hamach happai magjierram han₠m: “Hachamá hi hiewaa haawai m̄guata m̄g hatag m̄g nemjīr jājau k'abahaba. Keena, jāgan maadēu warre hi t'ōpāijugui hajierram han₠m, m̄g nemjīr dō maach dēnk'a s̄isimk'īr.” ¹⁵ Mag chadcha hāl̄r barchēpinaa, p̄r̄p'ōbaadēwi, warp nemjīr dō higaau harrnaa, mam t'ōpāijierram haajem, hich jōoi hiewaa hāba.

Mag nem hīgk'aadam hīgk'a hōpāiwiia hōrag magjim haajem, hich Jesuupai:

—Pārau k'īrjuawai, hīsjā hagt'a mag uvadō sim hanaa chi t'₠a narr k'₠n₠jā hich hak'₠n₠p̄ai hak'iin jāgajū k'ai jōoirau maḡm wounaan dāi? ¹⁶ Par hirua hich chaaí hābpai k'itām p̄itararpata mag t'ōbabāpāi hoobaawai, mawia, warre hamach t'um k'ēchpāināa, hich uvadō jūrr deeum k'₠n₠agta jaau p̄labjējugui hajim han₠m, hichdēupai.

Hamach jāg daar Jesuu mag hiek'abapāi hūrbaawai chi haig narr k'₠n₠au, —Aay, Hēwandam, ¿k'ant'ee pua magbaadēju? hajierram haajem, mag uvadō jaau sim gaaimua Hēwandamaau hamactha jaau sim k'ap'ā narr haawai.

¹⁷ Magbaawai Jesuu ham k'ir heerpa heerpanaa hamag, —*K'an haawaiuma hajim hanam, Hēwandam hiek p'a sim gaai har "Di hēu narr k'ānau hisegtarr dibigta jūr chi dihād jārramk'a sīsim"* ha sim? ¹⁸ Magnaa hichdēupai, Mag dihād ha siman mā higwiata mag simgui hajim hanam. Chi mā hiek hāk'aba sim wounan juau hogt'om mag dibig hār burrwi hichdēupai hich gaai mas wau simjōta sim; maimua mag hāk'aba nārrāmta meemān jūr mā mag dibig pōmaamjō chirāmta hī hār buudimamjō hajugui hajim hanam.

Jesuu mag sierran mag hi hiek hāk'aba meeabaadewai warre k'īmie durr barpājuuta jaau sējim.

¹⁹ Hirua mag uvadō t'la narr k'ān k'aibag sīsid harr jaau sim gaaimua, p'adnaan chi pōrk'a nām k'ānau chi machnaan dīmuia k'aug hat'ajierram haajem, Jesuu hamachta jaau sim. Magbaawai hag bärre hi p'r haum higp'öbaadējim haajem. Mamā mag hi p'r hat'aawai p'öbör heem k'ānau jūr hamachta k'aigbaju k'īrjuvia hi dichbajierram haajem.

*Reígjā deenaa Hēwandamagjā hich paat deepi jaautarr
(Mt 22:15-22; Mr 12:13-17)*

²⁰ Mag hamach dāita hōor meeuk'apiju k'āai sī hōor jar hauwia chi Jesús sim haar pāijierram haajem, mak'ānau chadcha k'augba haawaita hirig jēeu nām hawia jēuebaimaawai, jaauju k'augba hipeerdā k'ājā jaaubapāawai, magām gaaimua gobernador haar hi p'r harraag. ²¹ Mag hērēwi chadcha hirig maguimajierram haajem:

—Maestro, marau k'ap' nāmgui hajim hanam, pua chadcha nem hagchata jaaujem. Pua mag hōor hiwiir hābpaita hārcha k'a k'ōsijā k'aba, hante pua chadchata t'umaam k'ānag jaaujem, jāgata haju haai na Hēwandamau nem jaau sim heyaa wēnlrraag. ²² Magua marau pārāg jēeum hig nāmgui hajim hanam: Pua hoowai Ɂchadchata maach meeun judionaanaujā durripierram k'ān rey Roma sīejemāgtā impuesto p'agju haai nā, wa p'agju k'aba nāwa?

²³ Mamā Jesuu mag sī hich himeraa p'r hawaagpaita hichig jēuechē nām k'īrjugā k'ap' nāmgui hajim hanam:

—*¿K'ant'eeta pārau sī himeraa mā p'r hauju hēk'a nāma?* ²⁴ Daai mārāg p'atk'on chi dau dai jar deebat, mua pārag jaauk'imgui hajim hanam.

Maimua hau deebaawai hamag, —*K'ai k'īrta k'ai t'ār dāi hag gaai sī hajim hanam, pārau hoowai?*

Magbaawai hamachdēu, —Romaam rey César k'īr k'abahab hajierram haajem, hich t'ār dāi.

²⁵ Magbaawai deeū hichdēu hamag, —Pārau mag k'ap' nām k'ai, magan reíg hich paat deenaa Hēwandamagjā hagjō hich paat deebat hajim hanam.

²⁶ Mag hamachdēu jēubaawai hi hipeerdā hiek'abarm gaaimuapai p'it'urg chuk'u hi p'r hawaan ha bēetarra, warag hich garmua hamachig mag jaaubarm hūrwia sī jāgderraa nām hiek'au warag hamachta k'īu nāisijim haajem. Mag, pōd hi p'r haubajierram haajem.

*Hēwandam chan chi k'ēcham k'ān Hēwandam k'abam
(Mt 22:23-33; Mr 12:18-27)*

²⁷ Mag k'ur Jesús haig bēejierram haajem Saduceonaan. Mak'ānau jaauwai, maachta meeabaadēm chan tag bālājā maach hak'aar hiiuba haajem haajem. Hamach mag nem jaau sīerrjēem gaaimua hīyāmāmua juau hogt'om hirig magjierram haajem:

²⁸ —Maestro, jōoi Moisés k'ararrau Hēwandam hiek p'a pārr gaai jaauwai, woun hāb hāli paraa simta mag hāli dāi chaai chuk'u meemān jūr chi k'od hābam wai sim k'ai magua hich hag hālipai hauju haai sim ha simgui hajierram hanam, hag dāi hich naamāu chaain hooba harr haawai jūr hi hat'ee hoo deeg; mag hoo deebarm hi chaaink'a nāisimk'īr.

²⁹ Maimua hamachdēupai warag hirig nem hīg'amamua magjierram haajem: 'Biek hāb hābam k'od happai hemk'ooin siete naajim haajem. Ham naam chi nacharamua hāli hauwia, hich mag chaai chuk'u wēnlrrām hee meeijim haajem, chi hemk'ooi. ³⁰ Magbaawai jūr chi heeumua haujim hanam hich hag hālipai. Mamā mag dājā pōd chaai hooba, hich mag chaai chuk'u meeijim haajem. ³¹ Magbaawai hag heeumuajā jūr hich hag hālipai haujim hanam. Mamā maguajā pōd hag dāi chaai hooba meeijim haajem. Hich mag hewagam k'ānjā hābam hāiraupai warm meemān hēudee t'eg hahaugmamua mag hābam k'od happai siete narr t'um t'egdāpājim haajem; mamā ni hābmuajā pōd mag hāli dāi chaai hoobajim hanaabá. ³² Maimua hābmiecha paawai hīchab chi hālijā meeijim haajem. ³³ Maagwai marau pārāg jēeum hig nāmān māgaugui hajierram hanam: Mag hābam hāiraupai hemk'ooin k'od hābampai siete p'ētarr haawai māg hatag t'umaam k'ān hīu p'iidatk'a nām hedjā, Ɂmag hāli chījāg dēnk'a sīsijuma hajierram hanam: chi nacha hautarr dēn, wa hēudeegam k'ān dēnwa?

³⁴ Magbaawai Jesuu hamag magjim haajem:

—Mulg jēb gayan, hōor juu pərnaa hamach chaainjā juu pərpihi haajerram. ³⁵ Mamə hiiu p'iidəwia hāgt'archa höber nəm k'ən chan tag juu pərgrə habam, hāgt'arm Hēwandam chog-naanjo tag meebla hich mag nəisiju haawai. ³⁶ Ya ham Hēwandam chognaanjo t'ənəm dāi hīchab Hēwandam chaaink'a t'ənəmgui hajim hanəm, hich Hēwandamauchata ham p'iriutk'a hautarr gaaimua. ³⁷ Maach meewia deeu hiiu p'iidəajem hiek'an Moiseeujā jaaujimgui hajim hanəm, pabədam neneeree k'itəm huurdə t'ənəm hichdēu hootarr jaau sim hag hēsap hichdēu p'ā pəlatarr gaai. Mag jaauwai, hi hiek maach Pör Hēwandaman jōoingar jōoi Abrán k'ararr hag Hēwandam haajem. ³⁸ Hēwandam chan hoob mag chi k'ēcham k'ən Hēwandam k'abam. Hēwandaman chi hiwam k'ən dēnēu. Hirigan nawe meetarr k'ən hawia k'āijā t'um chi hiwam k'ən nau ha jaaumajim haajem.

³⁹ Hirua mag hiek'abap'āim hūrwia hāaur k'ən chi machnaanjā haig narr haawai mak'ən nau hirig, —Maestro, hāuchata pua mag hiek'abap'āimgui hajierram hanəm.

⁴⁰ Mag, Saduceonaanaujā hamachdēu pōd hi pər hauba meerik'abap'āim hoobaawai tag hirig jēeuba hich mag nəisijim haajem.

¿Mesias k'ai Hiewaa hajī?

(Mt 22:41-46; Mr 12:35-37)

⁴¹ Mag k'īu t'ənəsim hee jūrr Jesuu hich garmuata hamag jēeujim hanəm:

—¿Jāga pāar hiek mag Mesias jōoingar David k'ararr hag chaain hewagam k'ən dēn haajē, ⁴² hich Daviuuchajā hichdēu hēsap p'ātarr Salmos hanəm gaai hi higwi "maach Pör" ha hiek'atarrta? ¿Pārau k'īir hee paba nə, Hēwandamau hich hiek'atarr Daviig p'āpitarr? Mag hirua p'ātarr gaai mag sim:

"Maach Pör Hēwandamau magim maach Pörög:

'Mach hiek t'eeg chirəmjo haag mə dāi hāba mə juachaar gar jupbā hajim, ⁴³ pəch hoomap'a haajem k'ən t'um mua pəch juu hee pərk'a dee nəm hora.' " (Sal. 110:1)

⁴⁴ Mag hich David k'ararrauchajā Hēwandamau pəju haajerr higwia "maach Pör" ha hiek'atarrta, ¿jāgwia pārau sīi hi David chaain hewagam k'ən dēnpai haajē? Mag sīi hich chaaipai haju hak'iin Daviuu hich paarmua mag "maach Pör" habak'amgui hajim hanəm.

Chi machnaan k'ai hamach t'ō hiek'apim k'ōsita sīrrjēem

(Mt 23:1-36; Mr 12:38-40; Lc 11:37-54)

⁴⁵ Maimua hōor t'umaam k'ən jāg daar Jesuu hich k'apeen hich dāi hogdaba wēnəraajerr k'ənagata magim haajem:

⁴⁶ —Moiseeu Hēwandam hiek p'ā pəlatarr jawaag chi machnaan dāi k'ai k'īir k'ap'ā haajeet. Jāk'ənnan sīi k'ajūa bā duurg jūanaa kaajā hee hōrau hamachig saludaawaijā hamach t'ō hiek'apim k'ōsita sīrrjēemgui hajim hanəm. Jāk'ənnan hamach Hēwandam hi jaaujem deg weetwaijā hamachta pōrgarcha t'umaam k'ən nag k'īir jərk'a juupjemgui hajim hanəm, hamachta warm k'ən k'āajā hajapcha nəm hawia. Maimua di chaaur t'ach k'omk'īir t'ənərwaaijā parhooba jupba, k'āidu hajapcharamta jāa hau sīrrjēemgui hajim hanəm. ⁴⁷ Jāk'ənnuna sīita k'oopaa hənəlin juagam nemdamjā k'echt'āg haumajaerram. Magnaata sēuk'a warag ham kōit Hēwandamag jēeū nəlhaajemgui hajim hanəm, juau hogt'om hamach magba nəm hamk'īir. Mamə hamach jāg wēnərrəm paar, jūrr Hēwandamau hīchab ham gaai juu k'ababajugui hajim hanəm.

21

K'oopaa hənī ofrenda

(Mt 12:41-44)

¹ Mag jaau dichwia hich Jesuu Hēwandamag jēeujem deg jup hoo simua heerpa hoo sīejim haajem, riknaan bēe t'ənəm k'ən nau jūrram k'ən nau hamach ofrenda chi p'atk'on p'iejem hee pərap'āp'āk'am. ² Mag jūrram k'ən nau hamach ofrenda deechē t'ənəm hee, hīchab k'oopaa hənī hāb hap'ā k'itəm bēejim haajem. Mag hənīrau p'atk'on chi dau daidam dau numpai wai sīerr warre mag numwe hag hee pərap'ājim hanaabā. ³ Mag hoobaawaita Jesuu, —Mag k'oopaa hənī hap'ā k'itəmuata chadcha t'umaam k'ən k'āajā hānīcha deebarmgui hajim hanəm. ⁴ Riknaanaun Hēwandamag hamach dēn chi sobbarm heemta ofrenda deejerram. Mamə mulg k'oopaa hənīraun hich dēn hābmiecha haguia hich t'ach k'ōju harrdamta t'um Hēwandamag deebarmgui hajim hanəm.

Haa'i jēeujem di hōrau pogueupājju Jesuu jaautarr

(Mt 24:1-28; Mr 13:1-2)

⁵ Hāaur haig narr k'ən nau Haai hi jēeujem di hooimə hōrau nem deematarr dāi mokdau hajap'amua joot'āt'ād hēu dənəm hoowia hiyāl naajim haajem. Mak'ənag Jesuu magim haajem:

⁶ —Har mokdau sīi hajap'a joot'lt'lld jāg t'lnam pārāu hoo naabá. Jāg t'lnam chan mokpōr hābjā hābam hār hich jāg hajap'a joot'lt'lld sīerrabam. Jāg t'lnam sīi t'umaa hōrau pogueupājuuta jāg dānamlui hajim hanam.

⁷ Magbaawai hi k'apeenau hirig, —Maestro, pā hiek mag jāg mokdau joot'lt'lld t'lnam t'um hōrau pogueupājuu hanam, ma Ɂjāagwaichata magjuma? ɁK'an jāg nām gaaimua Hēwandamau hijaaurjō hoopijuma hajim hanam, mag Haai hi jēeujem di pogueupāimla pam?

⁸ Magbaawai jaubaadēmuu hichdēu hamag magjim haajem:

—Keena, k'īir k'ap'w wēnarrat; hoob chik'amnag sīi hādaraa pāach k'ūgur haupimiet hajim hanam. Nau māg hatag paawai hōr k'apank'am k'lnau hamach hiekpaita mā hiek gaai t'awia, “Mālta hag Cristoou” hajurau, “Hēwandamau pājuu haajerr. Hīsta mā barbaichēm t'umam k'ln Pōrk'aag” ha hiek' amajugui hajim hanam. Mamā hamau pāachig maagwaijā hoob ham hiek hāk'miet hajim hanam. ⁹ Māg hatag paawaijā pārāu juurhi t'eega t'lnamk'am hūrjurau, durripierr. Mag t'lnam dāi hīchab hōr wir haig hamach pōraan dāipai meeuk'awia sīi p'ogdā t'lnam hanamjā hūrjugui hajim hanam. Mamā maagwai hoob pārāu, “Hīsin chad Hēwandamau warretā maach hōp'yaagpam” hamiet hajim hanam. Chadcha magam nem t'um hich jāg didichagmaju; mamā magbaadēmuu warag hag bārre chan Hēwandamau hōr t'um hālrppāibamgui hajim hanam.

¹⁰ Maimua hīchab māg durr t'um hi hagk'aju hed gayaa pamamjā k'ap hamk'īir jajawag-mamua magjim haajem: ‘Mag t'lnam dāi hīchab durr māg wējōm heepai durr chaauram k'ln dāi wērbp'ōo Haadējugui hajim hanam, hamachta jūrī chik'amnaan k'āyau hārpai ham k'ōchgau. ¹¹ Mag nām dāi hīchab durripierr hālur t'eega duuimajugui hajim hanam. Hāgjō durripierr jādau t'eega burrrnaa k'amor machagjā k'īir pogk'e hompamamua hōr pōm t'up'āp'āu hajugui hajim hanam. Magbaadeewai hedjā heejā hīchab nem dau chigaa hag na hooba haajempata hoomam gaaimua hōr jāp'ierru jaaumajim hanam.

¹² Mamā mag Haai hi jēeujem di hōrau pogueupāwi, pāar hōju nawe chik'amnau pāar hēudee hēk'awia, pāar pāranaa, hamach hāba biirdāwia, Hēwandam hī jaaujem deg pāar harrwia, cārcel degjā pāar harrmajugui hajim hanam. Mag pārāu mā hiek hāk'a durrum hat'eeput hamau pāar gobernadoraan haar harrwi reinaan haarrjā harrjugui hajim hanam, pāar k'aibag waumk'īir. ¹³ Mamā magam haar mag pāar harrwai hante pārāu hamag mā hiek jaauwimācha jaaujugui hajim hanam. ¹⁴ Mag t'et'em k'ln na pāach harrwai hoob pārāu pāachdēupai pāach kōit hiek'aju k'īirjuvia hag nawe, “ɁMā k'an hata hiek'ajuwā?” ha k'īirjumiet hajim hanam. ¹⁵ Mua pārag mag chirāmān, hiek'amk'īir māchdēuta k'īirjug deeju haawaita mag chirāmān. Mag machdēu hiek'api chirāawai hābmuajā pāar hichaaur hiek t'ierr k'aba, ni pārāu hiek'a nāmān sēuk'awaijā habajugui hajim hanam. ¹⁶ Hich mag jarān mā hiek hāk'a nām gaaimua pāach dēnnaanaupajā pāar par deemajugui hajim hanam, chi t'et'em k'lnag. Wa magbam k'ai, pāach k'od hābam k'lnnaupai, sīi t'ār k'odpaim k'lnau, wa pāach k'ap'ln hajap'amua k'ājājā pāar par deemaju. Mag pāt deemaawai hāaur k'ln k'ēchpāināa ¹⁷ maimua har juau t'ōba habarm k'ln jūrī t'umaa k'lnau hoomapp'a hajugui hajim hanam, mā hiek hāk'a durrum gaaimua. ¹⁸ Mamā māg jēb gaai hōrau mag pāar hoomap'a hawiajā mua pāar t'āa wai chitajugui hajim hanam. Hamau mag pāar hoomap'a hajup mamā, pāar pōrbādam chan hābjā Hēwandamau chig hapibajugui hajim hanabā. ¹⁹ Hōrau mag pāach dāi k'aigba hawiajā pāarta warag Hēwandam dāi hubā wēnārrāmān, pāar hak'aran hi haar hōbērjugui hajim hanam.

²⁰ Mag jajawagmamua jūrī Jerusalén p'ōbōr higwiajā magjim haajem: ‘Mamā ya har pāachdēu hoowai Jerusalén p'ōbōrta soldaauau p'ār t'uurbaadēm hoobaawai k'ap habat hajim hanam, chadchata ya Jerusalenpien warm k'lnau k'ēchpāiwia sīi di k'ierr hapaita jaalgrāl sīwaagpam. ²¹ Magbaawai chi Judea durr nām k'ln, durr dapag hee darbat hajim hanam; maimua chi Jerusalén p'ōbōr hee nām k'ln, hōbērdātk'awia hērēupet hajim hanam. Maagwai har p'ōbōr chaaur hamach p'idk'ajem haar k'ājājā nām k'ln, hoob tag hag p'ōbōr hee bēemiet. ²² Magbaadēmān, juau hich Hēwandamau ham dāi magu harr haawai, hich hiek pā sim gaai t'umaa hichdēu jaautarrjō israelnaan hamach k'aigba nām paar ham chachwia ham dau hap'āa hapiiegau hajim hanam. ²³ Mamā jħēħ, hapdurr hajim hanam, magbaadēm jaar har hālin jōor k'it'ēem k'ln, maimua hīchab hālin har chaaindam daumeraa wai durrum k'ln! Mag járata māg Israel durr hōr dau hap'āta nāisijupa hajim hanam. Mua mag chirāmān, hōr māg t'lnam k'ln gaaita Hēwandam k'īir machag burrju haawaita mag chirāmgu hajim hanam hich Jesuucha. ²⁴ Hāaur k'ln juurhi hee warm k'ln garmua juau k'ēchmaju; maagwai tagam k'ln mag juurhi hee chi ganbarm k'lnau pārk'anāa hamach dāi hamach durr p'ē harrmajugui hajim hanam, durripierr. Mag deemeu durram k'lnau Jerusalenpien dāi māg nām, hich Hēwandamau jaautarr t'umaa habam haig chan Jerusalén p'ōbōrōn warm k'lnauta hich mag pōr hōbeerpiha wai nāisijugui hajim hanam.

*Hemk'ooi Hiewaa bēēju jaautarr
(Mt 24:29-35,42-44; Mr 13:24-32)*

²⁵ Maimua hich Jesuu hichpai jaaumamua magim haajem hīchab: 'Magbaawai māch chi Hemk'ooi Hiewaa bēēimla haadēmjā k'ap'la hajugui hajim hanam, hāsdawam hedau gaai, hedau harg gaai, maimua hīchab p'īdag gaai. Mag hoobaawai hōor jāp'ierrwia warag nem waujujā k'augba haadēm dāi, gaai machag hōk'īrjug pōoma hap'ōbaadējogui hajim hanam. Maimua p'ūas dau dapag t'lanlām hiek sīi hedjā hee pūu wējōmpa hūrp'ōbaadeewai ²⁶ hōor sīi chi meemjō hiek chulkjā haadēp hajugui hajim hanam, warag Hēwandamau hamach dau hap'laa hajipu k'īrjuwia. Mag jaran hedjā heem nem sīsidampata sīi parhooba hamach nānaiid harr chaur haaidlā jörjēe t'lanlisijugui hajim hanam. ²⁷ Magbaawaita t'umaam k'ānnau māch chi Hemk'ooi Hiewaa chadcha hedjā baug hee dau daau hurum hoojugui hajim hanaabá. Ya maig māg jēb gayam k'ānn t'um chachbaadeewai māchta nem juu t'eeq t'umaam k'ānn Pōrk'a bēējogui hajim hanam. ²⁸ Mamā pāachdēu mamagik'am hoop'ōbaadeewai warag honee habat. Magbaadeewai ya pārau k'ap'la nāmgu hajim hanam, chik'am juu hee pāach dau hap'laa wēnarram hee Hēwandamau ya pāach peerdā hauwimlaa pam.

²⁹ Mag Jesuu deeu hich bēēju jaau simua hīchab hamag māg ejemplu jaaujim haajem: 'zPārau hooba haaejē hajim hanam, har higo k'ér k'uk'uur haadēm, wa magbam k'ai deuem pabā parhoobam k'ājjā k'ér k'uk'uur haadēm? ³⁰ Pārau k'ap'la nām, māig Israel durr higo k'ér k'uk'uur haadēmān t'umaam k'ānnau ya chadcha dōchāumie dakpapak'am haajem. ³¹ Hich hagiōta hajugui hajim hanam, hīchab mā bēēju gayaa paawaijā. Ya pāachdēu nem t'um māchdēu jaau chirāmjō hohoo k'abaadeewai k'ap'la habat hajim hanam, ya mā bēēimla pam; muan māg durr māchdēuta jāa hauchēwia māchta t'umaam k'ānn pōrk'aan hurum. ³² Mua pārag mag Haai hi jēeujem di hōrau pogueupājuu ha jaau chirāmlān, cha hōor t'ānām k'ānn k'ēchju nawe cha māchdēu jaau chirāmjō t'umaam chadcha hajuuta jaau chirāmgu hajim hanam. ³³ Hedaujājā māg jēb dāi t'um chuk'u haadēju, mama cha mua pārag jaau chirāmlān chan sēuk'aawai k'abam, jāan t'umaam hich hag hee hōberjugui hajim hanam. ³⁴ K'īr k'ap'la nāsīt hajim hanam, mā bēēwai sīi dōo gaaipai nām dāi warag pāach nem hīg nāmta k'īrju nām gaaimua mā hiek hōk'aba, warag t'āar t'eeq sīi mā bēējū k'augba, hōk'opp'a nām pāach hoochēpim hugua. ³⁵ Mag mā bēēm hedan, har hatarraayau hāwarr baarwai sīi k'ōoda haaujemjōta, mag durr gaai hōor t'ānām k'ānn t'um hāba dēgōlp chachaan bēējogui hajim hanam. ³⁶ Mamā warag Hēwandamag jēeunaa hajap k'īr k'aug nāsīt. Pārau hich mag pālabā hirig jēeu wēnarramān, nem t'umaamua mag hōor chachmawiajā bālārjā pāar chig habajugui hajim hanam. Maagwai ya māch pierrum hedjā bālārjā chigag chuk'u pāar mā haig mā k'īr'ee bēē t'ānāsijugui hajim hanam.

³⁷ Mag jaau simua hāsdaupain sīi Jesuu Haai hi jēeujem deg hōrag jaaujeejim haajem, Hēwandam hiek. Maimua hedaara paawaita jūr durrsi Olivo hanam gaai mawia hich mam hēejeejim haajem. ³⁸ Hāspa t'ānāsiewai hedaupe erre hōor pōoma hi nāan weetjeejim hanaabá, Haai hi jēeujem deg, hirua nem jaau sim hūraag.

22

*Jesús par hawaag hibēptarr
(Mt 26:1-5,14-16; Mr 14:1-2,10-11; Jn 11:45-53)*

¹ Mag hābmiecha Jesús hich k'apeen dāi Jerusalén p'ōbōr hee nām jaar, pan levadura chuk'u wauwia k'oojem p'iestaa burruj k'āai k'apan k'aba waaur sīejim haajem. Hich mag p'iestapai hīchab Pascua ha t'ālārjem. ² Maagwai hīchab p'adnaan hee chi pōrk'a nām k'ānnau hagjō judionaan Hēwandam hiek hat'ee chi machnaan dāimua hamach heepai, "Jāgata hak'iin bālārjā hōrag k'augpiba jāg Jesús pārnatā t'ōbōpāik'amgui" hanaajim hanam. "Magba māg k'apanag heewe par hat'aawai heeu hōor pōm māg t'ānām maach dāita meeuk'aduk'am" ha k'īrju naajim haajem. ³⁻⁴ Hamau mag k'īrju nām hee, woun hāb Judas ha t'ār sim sīejim haajem, hibālr wauwia hīchab Iscariote ha t'ālārjerr. Mag woun hīchab hich Jesús dāi hi bā hogdāba wēnarrajerr k'ānn heem hajim haajem. Mag Jesús dāi hāba nārraajerrta meperau pōr meubaadeewai p'adnaan chi pōrk'a nām k'ānn dāi hīchab guardianaanjā chi pōrk'a nām k'ānnra hāba nām haar majim hanaabá, jāgata hīchdēu hamag hi par deeju k'ap jawaan. ⁵ Maimua barimawia jaabuaawai, hamachdēu chi Judas hiek hamach jāgaaga hūrbaawai, honeeu p'ōbaadēwia warag hirig p'atk'onjā deeju ha hiek'ajierram haajem. ⁶ Hichig magbaawai charā warag, —Hich magau magan maach hiek'abarm; murua chadcha pārag hi par deejugui hajim hanam.

Magtarr haigmua hāba hi par deeju k'īrjugta wai sīsijim haajem, chi p'ōbōrpienagjā hich k'augpiba.

*Hābmiecha Jesús hich k'apeen dāi t'ach k'ötarr
(Mt 26:17-29; Mr 14:12-25; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)*

⁷ Judaaú Jesú斯 hēugar mamagk'am hee, pan levadura chuk'u wauwia k'oojem hed hāspa hēebaadéjim haajem. Mag hed judionaanau nemk'oo hedam hat'ee ovejadam wai narr t'ōowia hedau k'ēubaadeewai k'oojeejim haajem. ⁸ Hich mag hedcha Jesuu Pedro dāi Juan t'ārk'anaa hamag magjim hanām:

—Pāar maar na hērēubaadēt. Maimua ovejadam pēr hauwia hagdamta maar na p'iejāb waubaimat hajim hanām, maach t'um hāba k'ōimaag.

⁹ Magbaawai hamachdēu, —¿Jampaita marau pāna p'iejāb wauwimaju haai nāma? ha jēeujierram haajem Jesuug.

¹⁰ Magbaa chi Jesuu hamag, —Chamāg Jerusalenag k'ād ma sim hee hērēubaadēt hajim hanām. Nau chi p'ōbōr dub nām haigcha woun hāb dō jōi haut'urwia dōt'ūr dāi degag mam pārau hooimaju. Magbaawai hi dāi hērēuwia hi dubbaimam deg dāi dubbaimat hajim hanām. ¹¹ Mag dubwia chi dik'āng, māch chi maestroouta pāar pāijim habat, jampaita nau k'eeurag maach t'um hāba t'ach k'ōju haai nāha k'ap jēeumk'īir. ¹² Magbaawai mag wounau pārag hoopien majugui hajim hanām, hāgt'a dījā pōm sim ya sīi chi k'īir k'augam. Maigta nem t'um k'īir k'augwia maar nābat hajim haajem.

¹³ Magbaawai chadcha hi hipierraa hērēubaadeeu t'um hichdēu jaaumarrijo hooimajierram hanaabá. Maig, hich na mag ovejadam waupitarr chadcha tagam nempa t'um k'īir k'augwia sīi tagam k'ān dāi hi baraata hoo naisijim haajem, hāba k'oog. ¹⁴ Maimua k'ēubaadēm hee Jesú斯 barchéjim haajem, tagam k'ān hich k'apeen dāi, Pedro Juan dāi narr haig. Mag hichdēu jār hauwia hi dāi hogdāba wēnrraajerr k'ān deeu t'umaa naisim hee, ya chi p'iejāb wau wai narrjā t'ōik'a sisiewai hāba k'oog paauk'abaadéjim haajem. ¹⁵ Mag k'ōnāmua magjim haajem hich k'apeenag:

—Keena, chadcha chik'amnaanau juau māch t'ōoju nawe pāar dāi māg nemk'oo hedam ovejadam k'ōm k'ōchaaga chirajimgui hajim hanām. ¹⁶ Mā chan māg k'ōbarm haigmua tag k'ōba, hāba Hēwandamta hāgt'ar t'umaam k'ān Pörk'a sīsim hedta hūmaai pāar dāi hāba tagam k'ān hichdēu peerdā hautarr k'ānnaa deeu maach t'um hāba k'ōjugui hajim hanām. Mag hedita t'umaam k'ānnaa warrgar nemk'oo hedam oveja t'ōowai Hēwandamau hamach peerdā haujuu ka k'īirjuajerrjō, chadcha hamach peerdā naisim k'ap'ā hajugui hajim hanām.

¹⁷ Maimua vino jarrdam juu hee hauwia Hēwandamag hāb hajim hanaa, —Ya par hat'at hajim hanām. Maimua, Dōnaa jūrr hlapxipetat hajim hanām, hagdaujō dō haumamk'īir. ¹⁸ Mānān hābmieta hīs pāar dāi māg vinodam dō chirāmgui hajim hanām. Māg dōbarm haigmua tag dōba, hāba Hēwandamta t'umaam k'ān Pörk'a sīsim hedta deeu dōjugui hajim haajem.

¹⁹ Maimua hajjō panjā juu hee hauwia, Hēwandamag hāb hajim hanaa, t'orrewuria, hamag deenaa, —Māg panan mua māch morta pārag dee chirām; māg hatagjā mā k'īirjuna hich magta k'abat ha jaaujim haajem.

²⁰ Maimua ya k'ō haaipagk'abaadēm hee, deeu chi vino jarrdam juu hee hauwia hīchab, —Māg jar heem vinodam dōbarmta warrgarwe Hēwandamau hōor dāi hiek deeu hajjer-rau; mama māg hiek'an hiek hiiuriugui hajim hanām. Mā bag māg vinojō hārbarmuata Hēwandamau, hīsmua hatagan chadau pāar peerdā wēnrrajui haai nām ha jaau simgui hajim hanām. ²¹ Pārag k'ap hamk'īir warre jaau chirāmgui hajim hanām: Mag mā bag hārmk'īran, maach heem māg maach dāi hāba t'ach k'ō simuapaita hich paarmuā mā par deeu, mā hoomap'ām k'ānnaag. ²² Mānān chadcha Hemk'ooi Hiewaau, mama māg mā hāba chadcha hamau mā t'ōojugui hajim hanām. Mama Hēwandamau hich magpiju harr haawai t'um hichdēu jaautarrjō hōbēbērgmam. Mama jāēh, hapk'iitā hajim hanām, mag mā t'ōomk'īir mā par dee chirām woun!

²³ Jesú斯 mag hiek'abarm hūrwia hi k'apeenau hamach heepai jūrr chik'am hipeer ha-hauk'amua, —¿Chijāguataa wir haigpái mag meer hi pār deeu k'ai? hanaajim hanaabá.

Hēwandam dau na k'aita hārlācha sim k'ai

²⁴ Maimua nārpaí hawia hīchab hamach heepai, —¿Chijāata magan māig maach hee hārlācha sī? ha chik'am hipeer hahau k'ap'ōbaadéjim haajem. ²⁵ Mama magbaawai Jesuu hamag magjim hanām:

—Māg durr gaai reinaan t'ānnaan k'ānan hamachta hārlācha nām hawia hōor dāi hat'uucha sīerrjēem. Mama mag nāmta hamachta chi t'ierraan hawia jūrr hōrag hamach hīwia, “Jāguu chadau maar hat'ee nem hajap'amta waaujem” ha hiek'apimjā k'ōsi haajemgui hajim hanām. ²⁶ Mama pāar hee magjui haai k'āba nāngui hajim hanām. Mag k'āyau chadcha t'et'em hawia k'ānjā warag serbiibamjōta haju haai sim; maagwai chi pörk'a simta jūrr hich chogjōta haju haai simgui hajim hanām. ²⁷ Magnaa hamag, Pārau k'īirjuawai, chijā chi t'et'em hagā hajim hanām: sīi mes gaai t'ōik'a sisiewai k'oogpai jupcheejem, wa

mes gaai chi t'ēp paajem? Magnaa hichdēupai, Chi hārālcha simān ya sīi t'ōik'a sīsim habaawai k'oogpai jupcheejemāugui hajim hanām. Magnaa hamag, Mān chadcha pāar Pörögui hajim hanām. Mamā pārau hoo nām, sīi māig mā pāar chogk'a chitāmjōo chirām. ²⁸ Mamā mua hīchab k'ap'ā chirāmgui hajim hanām, chadcha pāarta mā dāi hogdāba hich jāg wēnārraajem mā chitāmpier, pāach dau hap'ā hajujā k'īrjuba. ²⁹ Pāach jāg wēnārrām gaaimua, mua pārag hīchab māch dāi hōor pōrk'apijugui hajim hanām, mā Hayau māchta t'umaam k'ān reik'apibarm dāi. ³⁰ Mag māchta t'umaam k'ān Pōrk'a chirsim hedu deeu maach hābā honee haju. Maimua rey juupjēmōm sīi gaai jup'awia pāchta mā dāi jōoi Jacob k'ararr chaain doce narr k'ān hag chaain hewagam k'ān pōrk'ajugui hajim hanām.

*Jesuu jaauwai Pedroou bālrjā hi k'augbam haju jaautarr
(Mt 26:31-35; Mr 14:27-31; Jn 13:36-38)*

³¹ Maimua hīchab magjim haajem māchta Pōr Jesuu Simonag:

—Simón, dōsātai Hēwandamag jēeu wai simgui hajim hanām, pā dāi hichdēu hampierr hawia pāl dau haug waupieg. ³² Mamā mua jūrr pāl kōit Hēwandamag jēeu chirāmgui hajim hanām, pach k'ūgurcheewai warre burrm hiek burrm hugua. Maagwai hūmaai deeu mā t'ār gaai k'īrju chirsiwai pāchdēupaita jūrr pāch k'apeenag jaauju haai chirāmgui hajim hanām, hamjā hajjō hubā nāsimkīir.

³³ Magbaawai chi Simonau hirig, —Señor, mān pāl dāi cárcel deg mawia pāl t'ōbarm haart'ōmaju hak'īinjā maju chirām; magāmjā mā gaai mas k'abamgui hajim hanām.

³⁴ Magbaawai Jesuu jūrr hirig, —Pedro hajim hanām, pāl mag hiek'a chirām hābā, nau hōrau pāchig jēeuwai, hāt'ārr bīeju nawe biek t'ārjup purua hamag bālrjā mā k'augba chitām ha jaaujugui hajim hanām.

Espaar numí

³⁵ Maimua warm k'ānagjā magjim haajem:

—Har mua Hēwandam hiek jawamkīir pāar putjā chuk'u p'atk'onjā chuk'u sīi hich jāg zapat t'eg jūajujā chuk'u pāijim hed, ¿nem hinag hat'ee pāar haugchējíerrá? hajim hanām.

Magbaawai chi k'apeenau, —Hālā, bālrjā maar haugchēbajimgui hajíerram haajem.

³⁶ Magbaawai deeu hichdēupai hamag, —Magtari hīsin chadau put wai nām k'ai, hat'aadēt; hīchab p'atk'on k'āijā wai nām k'ai, hat'aadēt; maimua hāb k'āijā espaar chuk'u sim k'ai, hich k'āijā pērbāpāi hajim hanām, haguwa hawaag. ³⁷ Mua pārag mag chirāmān, Hēwandam hiek pāl sim gaai jaau simjō ya māch t'ōmāl paawaita mag chirāmgui hajim hanām. Hēwandam hiek pāl sim gaai mā higwia jaauwai, “Hiin, hōor t'ōmiejöta wai naaju” ha sim. Mā higwia hich mag pāl sim haawai chadcha t'um hichdēu jaau sim heyaa hōbēberg maju ha jaaumajim haajem.

³⁸ Magbaawai hamachdēu hirig hoopinaa, —Señor, ya marau māig espaar numí wai nāmgu hajíerram hanām.

Magbaawai hichdēu, —Tag mā hiek'abam, hidēu hich magpai sīujugui hajim.

Nemjīrdō Getsemaní hanām hee Jesús oraatarr (Mt 26:36-46; Mr 14:32-42)

³⁹ Maigmua hōbērdātk'aau Jesús Olivo durrsīg petajim haajem, k'eeupierr mawia mag durrsī gaaimua hich Hayag jēeujerr haawai. Mag hi mam dāi hīchab hi k'apeenjā hi dāi wētjim haajem. ⁴⁰ Mag wētwia hich Hayag jēeujem haig bardātk'abaimaawai hich k'apeenag, —Hēwandamag jēeubat hajim hanām, dōsātag hādāraa pāach p'ūree haupiba mā dīita hubā wēnārraag.

⁴¹ Mag jaauwia, hichin ham haigmua mawia, juau mokdau barbapāiwai burrijem hag warp'agjōpai sīleimajim haajem, ham bigaau. Maig jēk'āt jēpōrōu p'ōbk'anā, hāgt'aag heerpanaa, hich Hayag jēeubaadējim haajem. ⁴² Mag jēeumamua, —Tata hajim hanām, pua k'ōs hak'iin, hatcha mā dau hap'ā hapibak'am. Dēeum nem waubarmuajā hajjō hōor peerda hauju hayaa hak'iin, mā gaai machag māgcha hāwatbak'amgui haajeejm hanām. Mamā pāchdēuta k'ap chirām; māchdēu k'ōsi chirāmjō k'aba, pāchdēu k'ōchagpierra mā dāi habā ha hiek'amajim haajem.

⁴³ [Hich Hayag jēeuwai mamagk'amua k'a t'eeg chuk'u t'ānām hee, hāgt'armua Hēwandam chog bēewia hirig juapā deechējim haajem, mag hich dau hap'ā haju hāwatamkīir. ⁴⁴ Mag hich dau hap'ā haju k'īrjuwia gaai machag t'ānāmua warag oreaa nāmta, k'ajap'am nemjō t'et p'rēu hahu haajeejim hanām. Mamagk'amua jaachē t'ānām hoowain sīi jāa gaai bagpata hōbēr t'ānām t'ēutk'a t'ānāajim hanaabā.] ⁴⁵ Mag hāgt'aag hich Hayag jēeu sīi hawia, p'iidāwia, hich k'apeen hoon bēewai sīi warag hōk'īrjung machgau k'āidātk'a t'ānāmta hoochējim hanām. ⁴⁶ Magbaawai hamag, —P'iidātk'abat'ā keena hajim hanām. ¿K'ant'eeta pāar k'āi nāma? K'āiju k'āai Hēwandamagta jēeubat'ā hajim hanām, dōsātag hādāraa pāach t'ā haupim hugua.

*Jesús par harrtarr**(Mt 26:47-56; Mr 14:43-50; Jn 18:2-11)*

⁴⁷ Mamə hagt'a Jesús mag hiek'a dənəm hee, dëgölp ham haig hōor k'apan pos haichējim hanaabá. Mag k'apanag hee hoowai hich Jesús däi doce hogdaba wēnrraajerr heem hāb Judas ha t'är sierrtä ham na hurajim hanam. Mag bēewia, Jesús däi hāba dənlauchējim hanaabá, sii k'ajap'a saludaa nəmjö hi k'ür hāag. ⁴⁸ Magbaawai Jesuu hirig magjim hanam: —Judas, məch chi Hemk'ooi Hiewaa mə hoomap'am k'ənnag pər deeg mə k'ür hāa chirəmta pachingan sii saludaa chirəm ha chirabma hajim hanam.

⁴⁹ Magbaawai hich Jesús k'apeenau hamach Pör dau hap'ən haju k'aug hat'aawai, —Kakē, əmarau pə köt esparau ham däi jääuju jäg nə? hajierram hanam hirig.

⁵⁰ Mag hirig jēeu nəm hee, hābmua bis habarmən, p'adnaan pör hag chog kach juachaar garmta warre hoort'ubapxijim hanaabá. ⁵¹ Magbaawai Jesuu hich k'apeenag, —Hoob jägmiet; hidēu mə däi hamachdēu hampierr hapibat hajim hanam.

Magnaa chi kach deeu hich sierrjoo k'aarpi siujim hanaabá.

⁵² Maimua Jesuu hoowai haig naajim haajem: p'adnaan chi pörk'a nəm k'ənn, judionaan Asamblea heem pörnaan, maimua Hēwandum hi jēeujem di t'ajem k'ənn chi pörnaanpa t'naajim haajem, hi par hawaan bēetarr k'ənn. Magbaawai chi Jesuu hamag magjim haajem:

—Pārau hoowain mən sii hōor nem jīg'anaa hōor t'ōomiejöta chirabama hajim hanam, jäg sii mə haig juu hee jierrnempan happai bēeg? ⁵³ Hēwandumag jēeujem deg hed hēepierr pāar däi mə chiraawai, bālrjā pārau mə chig haba haajerra, hīsta Hēwandumau pārag hādrāa mə pər haupiir hed hajim. Maagwai hīsta hūchab chi dösätjā pāar hārpaju hed hajimgui hajim hanam, mə pər haumk'ür.

*Pedroou Jesús k'augba chitəm hatarr**(Mt 26:57-58,69-75; Mr 14:53-54,66-72; Jn 18:12-18,25-27)*

⁵⁴ Maimua Jesús pərp'ōbaadēwia, harrwia, p'adnaan pör deg wai dubp'ōbaadējim haajem. Maagwai Pedroou warppaimuata hi hēudee hoopäpäig warrmaa hajim hanaabá. ⁵⁵ Mag chi p'adnaan pör haar deet'urwia chi Jesús hierr wai nəmich, jürr di hūjārr hōt hōrwia hag bigaau hohood hap'ōbaadējim haajem. Magbaawai Pedroojā hīchab ham bigaau hoo sīsijim hanam. ⁵⁶ Mamə hi mag hoo simta, haiguim hāai hīchab chi p'adnaan pör chogk'a sim bēewia, hi k'ür heerpanaa, warm k'ənnag, —Chamag wounjā hīchab hi däi nərraajeməu haichējim hanam.

⁵⁷ Magbaawai Pedroou, —Mua magəm wounaan hooba chitəmgui hajim hanam.

⁵⁸ Maimua hag k'ur hora hābjönaa deeum bēewia maguajā hagjō hirig, —Chadcha mag wounjā hi däi nərraajem k'abahab hajim hanam; jāan Galileapierrauwai hajim hanam.

⁶⁰ Magbaawaita Pedroou, —Kakē, mua bālrjā k'augbam, k'an hata pə hiek'a chirəm k'ai hajim hanam.

Magbarm bārre hagt'a t'umjā Pedro hiek'a höba nəm hee, hāt'ārrta kekerkee hahbar.

⁶¹ Mag hāt'ārr bēebaawai maach Pör Jesucristoou hewag p'ārbə hoo nən hajim haajem, Pedroog. Maigta Pedroou k'ür heyaa haadējim hanaabá, maach Pörōu hichig, "Pedro, hāt'ārr bēju nawe hōrau pəchig jēeuwai biek t'ārjup pua bālrjā mə k'augba chitəm ha hiek'aju" ha jaautarr. ⁶² Mag k'ür hee dənəisim habarmən chadau, gaaai machaaga haadēmua dawag hōberwia, warre hō jāsenag haadēmua bēe sii hajim hanaabá.

*Jesús dau hap'ən wai narr**(Mt 26:67-68; Mr 14:65)*

⁶³ Maagwai Jesús pər wai nəm haig hoopaar t'ənarr k'ənnaujā hi wau hiek'anaa hīchab moketaupa p'ār wai nəmuu hi gaaai mas waumaajeejim haajem. ⁶⁴ Magnaa putiu hi dau p'āarjānaa jūrram k'ənnau k'üdadcha juajāau p'ot hanaa hirig, —Magan k'aug hat'ā, k'aíuta pə p'ārjā haajeejim hanam.

⁶⁵ Hich mag pəamjā higba, hi wau wai nəmuu warag hirig parhoobajā hiek'amaajeejim haajem.

*Jesús judionaan Asamblea hee wai narr**(Mt 26:59-66; Mr 14:55-64; Jn 18:19-24)*

⁶⁶ Maimua ya hāspabaadeewai hāba biirdajierram haajem: Asamblea heem chi pörnaan p'adnaan pörk'a nəm k'ənn däi Hēwandum hi jawaag chi machnaanpa. Mag biirdəwia hamach Asamblea hee chi Jesús haibēewia hirig, ⁶⁷ —pəchta chadcha warrgarwe

Hēwandamau hōōr peerdə haumk'īir jər hauwia pāiju haajerrā? Warre marag jaaubá hajierram hanəm, marau k'ap haag.

Magbaawai Jesuu, —Mua pārag jaauk'iinjā, pārau mə hiek hōk'abajugui hajim hanəm.
⁶⁸ Maimua məch garmua jūrr pārag jēumak'iinjā, pārau mə hiek jāljā haba ni mə plarəxijā plarəpabajugui hajim hanəm.
⁶⁹ Mamə nau məg hatag jöpcha məg woun Hemk'ooi Hiewaa Hēwandam chi juu t'ierr bigaau hi juachaar gar jupimajugui hajim hanəm, Hēwandam dāi hāba t'umaam k'ən Pörk'aag.

⁷⁰ Magbaawai t'umaam k'ən nau hirig, —¿Hāa, magan pən Hēwandam Hiewaapama? hajierram hanəm.

Magbaawai jūrr hichdēu hamag, —Pāachdēupa k'abá pārau k'ap'ə mə haruu ha jaau nəmgui hajim hanəm.

⁷¹ Magbaawita hamachdēu, —¿K'an hatcha maadēu deeum k'ən nau jaau nəmta hūrm hig nəm? Ya maadēu hūrbarmgui hajierram hanəm, hich hiiucha jaubarm.

23

Jesús Pilato na

(Mt 27:1-2,11-14; Mr 15:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Maig wai nən hawia, hamach t'um hāba hōberdətk'awia, chi Jesús gobernador Pilato haar harriierram haajem. ² Maimua mam pawia Pilatoog səuk'a magp'ōbaadējim hanəm, Jesús k'īir:

—Marau məg wounau pāar hēugar nem k'aigbam jaau nərram hūrimajim hajierram hanəm, pāar dāi hōōr meeuk'amk'īir. Hichdēuta rey Cesaroog dēbpaarjā p'agpiba jaunaa hichdēupaita hīchab hichta Hēwandamau pāiju hatarr haajemgui hajierram hanəm, judion-aan rey.

³ Magbaawai Pilatoou hich Jesuugcha, —¿Chadcha pənta judionaan Reí? ha jēeuim hanəm.

Magbaawai Jesuu hirig, —Pua k'abá chadcha k'ap'ə jaaubap'əmgu hajim hanəm.

⁴ Magbaawai Pilatoou p'adnaan chi pōrk'a nəm k'ən nag maimua tagam k'ən haig narr k'ən agpa, —Mua məg woun gaai bālrjā nem k'aigba hooba chirəmgu hajim hanəm, hi t'ōopäig.

⁵ Pilatoou magbaawai chará warag hamachdēuta hiek k'ēgk'a p'ōbaadēwi, —Jāguan chadchata hōrāg pāar hēugar səuk'a nem jaau nərramua p'ōbōr meeuk'apiju hēk'a simgu hajierram hanəm, pāar dāi. Judea durr hee t'umaam k'ən ag hich mag jaau narrarem; Galilea durrmua jaubaaderr hich mag jaau p'ərldə nərramua k'īeb mau pabaichēmgu hajierram hanəm.

Jesús Herodes na

⁶ Mag Pilatoou hūrbawai Jesús Galilea durrmua bēejim ha hūrbawai haig narr k'ən ag jēeuim haajem, chadcha Galileapierr k'ai ha k'ap haag. ⁷ Mag jēeuwai chadcha Galilea durrmua ha hūrbawai, —Hāa, magan Herodes haarta deepəjijugui hajim hanəm, hichta haram gobernador haawai.

Mag chadcha deepəjijim haajem, mag jaar chi Herodejā hagiō Jerusalén p'ōbōr hee sierr haawai. ⁸ Maimua Herodeeu Jesús hoo hat'aawai honee haadējim hanəm, hag nawe hi dāi hoom k'ōchag sierr haawai. Hichdēu hūrjeejim haajem Jesuu nem wau nərram. Maagwai hich daúachata nem maadēu hooba haajem hirua wau sim hoom hiigjeejim hanaabá. ⁹ Hichdēu mag k'īrju sim gaaimua hirig nem k'īir pogk'e jēeumajeejim haajem. Mamə maganjā Jesuu bālrjā hi hiek jāl haba haajeejim hanaabá. ¹⁰ Maig naajim haajem hīchab chi p'adnaan pōrk'a nəm k'ən Hēwandam hiek hat'ee chi machnaanpa. Mak'ən nau warag t'et hiek k'ēgk'a, —Chadcha hi hiekk'ōr pōm sibahab haajeejim hanəm.

¹¹ Magbaawai Herodeeu hich soldaun dāimua hi gaai hiuk'anāa hi serbiibagpa p'ēnaa, —Pāadē hoobat, judionaan reik'ajū hanəmta dau hap'ə hoo k'ērəm haajeejim hanəm.

Magnaa warag juau hogt'om hi wau nəmuu k'ajūa hajap'am reinaanu jūajem k'ajūa jūapināa deeu chi Herodeeu Pilato haar deepəjijim haajem. ¹² Mag hed Pilato Herodes dāi k'apeer hajap'am k'ajierram haajem, warr magiu nawe chan jūrr hagdaujō chik'am hoomap'a haajerra.

Jesús deeu Pilato haig

(Mt 27:15-26; Mr 15:6-15; Jn 18:39-19:6)

¹³ Deeu Herodeeu Jesús hich haar deebapāiwai Pilatoou t'umaam k'ən hābam haig t'ārk'a haujim haajem: p'adnaan chi pōrk'a nəm k'ən, judionaan chi t'et'em k'ən maimua chi p'ōbōrpienjā hagiō. ¹⁴ Maimua hamag magjim hanəm:

—Məg wounau maar hēugar səuk'a nem hīgk'a nərram hawia pārau mə haig hi haibēejierram. Mamə məchdēucha pāach dak'īir magam k'ap haag jēeu hoowai məg woun bālrjā hiekk'ōr chuk'u simta pārau hich k'īrcha jā mag t'ənarramgu hajim hanəm. ¹⁵ Pārau

k'ap¹ n^lmgui hajim han^lm, mua Herodes haar hi deepxitarr. Mam^l Herodeeu hoowaijā hichiita m^lg woun b^ll^lrjā k'aibag chuk'u höböörk'äm. Mag sim haig mua hoowai m^lg woun k'aibag chuk'u simgui hajim han^lm, t'öopäaig hat'ee. Magnaa hamag, J^lägäj^l hiru? ¹⁶Muan hi rlapäiju, mam^l nacha hi w^lpi t'läpluujugui hajim han^lm, p^lapäiju nawe.

¹⁷⁻¹⁸ Mam^l mag Pilatoou Jesús rlapäiju habaawai warre t'umaam k'lännau hi häba, — Jesús t'öobap^li, maimua jürr Barrabaaata maraun s^li k'ajap^la höbeerp^li p^lamgui hajierram han^lm.

[Mam^l mag hamau preso h^lb s^li höbeerpi jaau narran, añopierr mag p'iesta burr n^lm hee paawai mag k'aajerr haawaita mag höbeerpi jaau naajim han^lm.] ¹⁹ Mam^l hamau höberp^li jaautarr Barrabás haajerran cárcel deg siejim hajem, hichdëu h^lor meeuk'apiwia mag meeuk'a n^lm hee h^lor t'öotarr k^löt. ²⁰ Magbaa hich Pilatoou Jesús rlapäim k'ösi sierr haawai deeu hamag hiek'ajim haajem. ²¹ Mam^l magbaawai h^lumaai deeu sereeu p'öobaadëwia hihäba, —Warre jäg Jesús pakuls gaai meerp^le t'öobap^li haajeejim hanaabá.

²² Mam^l rlaaba ya biek t'ärjupamua Pilatoou deeu hamag, —Pari k'an nemta hiru k'aigba waujima hajim han^lm, hi t'öopäaig? Mua chan b^ll^lrjā hi k'aibag hooba chir^lmgui hajim han^lm, hi t'öopäaig. T'öju k'ääi s^li w^lnnaa hi rlapäiju jäg s^li hajim han^lm.

²³ Magbaawai chará warag hähäak'amua h^laba pakuls gaaita meerp^le jajaau haajeejim hanaabá. Hich mag warag sereeu t'änäm k'üupaajä k'augba, hamachdëuta Pilato k'üupaa s^lujierram haajem. ²⁴ Mag n^ll paawai Pilatoou ham hipierraas jürr Jesuuta hamach juu hee deejim haajem, hamach k'öchagpierr hi d^lxi hamk^lir. Maimua hich soldaunag t'öopäipi jaaujim haajem. ²⁵ Mam^l maagwai chi Barrabás cárcel deg siejim haajem, hichdëu h^lor meeuk'apiwia hich hag meeuk'aa heepai h^lor t'öotarr k^löt. Mag, cárcel deg sierrta weeup^lipijim haajem, h^lora hig narrjö.

Jesús meerp^le t'öotarr

(Mt 27:32-44; Mr 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶ Mag wai naawia Jesús t'öopäyaan hat'aadeeu, woun Simón han^lm Cirenepierr p'öbör hee hurum d^lxi t'ëubaawai, chi soldaunau Jesuu harrmaa harr pakuls jürr hi höp^leu h^lr jiirp^lijierram haajem, Jesús mam hëudee harramk^lir. ²⁷ Maagwai hi hëudee h^lor pöoma wëdúrajim haajem. Mag h^lor k'apanag hee h^lainjä h^lichab hi h^lärper durrumua hi hat'ee b^lie wëdúrajim hanaabá. ²⁸ Mam^l Jesuu hewag p'^larba hoona hamag, —Jerusalenpie h^lain, hoob m^ll hat'ee biemiet hajim han^lm. Mag k'äyau p^lach mor d^lxi p^lach chaain k'üirjunaata b^lebat hajim han^lm. ²⁹ Mag hatagta p^lär dau hap'^lancha haju. Mag jaar h^lain pöd chaain hooba harr k'lännau hamach k'apeen chaain d^lai dau hap'^ll durrum hoowia, "H^lauta jäg m^ll chaai chuk'u harram" hajugui hajim han^lm. ³⁰ Hich mag jaar h^lichab hatcha mag dau hap'^ll wënl^lrramaaagu, t'öom k'öchgau durrs^liga wounaanagamjö, "Maar h^lär d^lrbagk'abaadët; p^lach heegar warre maar b^lepbap^lit" ha hiek'ajugui hajim han^lm. ³¹ Hamau m^ll mag wai naawia nau m^ll t'öobap^läawai pa hajap'amtä s^li j^lewamk^lir t'ubap^lximjö hajugui hajim han^lm. Hamau m^ll d^lijä mag n^lm, j^läga haju k'ai hajim han^lm, hamachdëu pahachjök^lam k'länn hoowai?

³² Mag chi Jesús harrum d^lai h^lichab numí chi k'aigbam cárcel deg wai narr k'länn harriierram haajem, hagiö t'öopäaig. ³³ Maimua buchagdam "Pörp^ldurrs^l" han^lm gaai waaid^ltk'awia pakuls gaai hi meerp^lepiijierram haajem, maimua hi bigaau chi k'aibagnaanjä hagiö, h^lab hi juachaar gar maimua h^lab hi juawé gar. ³⁴ [Maagwai pakuls gaaimua Jesuu, —Tata, h^lora m^ll d^lai mag n^lm hidëu s^li hich jäg k^lir hok'oobap^li. Hamau hamachdëu nem wau n^lmjä k'augba naawaita m^lg m^ll dau hap'^ll wau n^lm haajeejim haajem.]

Maagwai chi soldaunau hamach happai, "Magan j^lk'aíuta chi k'ajüa j^laju k'ai?" hawia, mokdaudam bar n^lmuu gan haumajierram haajem. ³⁵ Maagwain h^lora Jesuugta heerpaad t'änajim han^lm. Mag n^lm d^lai chi t'et'em k'lännaujä hiuk'anaa, hi wau hiek'anaa, daau hirua hichdëupai hich peerd^la hat'aju hawia hirig, —Deeum k'länn peerd^la hautarrpi, p^lachjä peerd^la hat'ä haajeejim han^lm, p^lachcha Chadcha Cristo chaar Hëwandamaujar hauwia p^läitarr k'ai.

³⁶⁻³⁷ Maimua chi soldaunaujä h^lichab s^li hi waauwaipai hirig vino hadchuch^lhu sim dömk^lir deechënaa jürram k'lännau hirig, —P^lachcha Judionaan Rey k'ai, p^lachdëupai p^lach peerd^la hat'ä haajeejim han^lm.

³⁸ Maagwai hi meerp^le j^lir wëjom pör h^lär hësapdau p'^läk'a sim gaai jaau s^lejim haajem, k'an gaaimuata hi mag wai naaji. Chi hësapdau gaai "Cham^lata Jesuu, judionaan Rey" ha p^lä s^lejim haajem. [Chi hësapdau p^lä s^lejim haajem griegonaan meúa, latín meúa maimua hebreonaan meúajä hagiö.] ³⁹ H^lichab hi d^lai chi k'aibagnaan numí narr haawai h^labmuajä

warag hi waunaa hirig, —*¿PΛ chadcha Hēwandamau hōor peerdΛ haumk'īr pāitarr k'abā?* Magaamtā, *¿jāg pua pΛch peerdΛ hauwia, maarjā peerdΛ haubamma?* haajeejm hanam.

⁴⁰ MamΛ magbaawai jūrr chi k'aperaupai hirig meeurraunaa, —*¿Maachjā hagiō t'ōopāiga hat'eeta hamau maach mΛig wai nΛmta pua Hēwandam dak'īr warag mag hiek'a chirā?* hajim hanam. ⁴¹ Mag k'āyau maachin, chadcha maachdēu k'aigba harr gaaimuata mΛg naabahab hajim hanam. MamΛ mΛg woun chan bΛlərjā pekau chuk'u simta hamau hi mΛg dñu hap'ΛΛ wai nΛmgui hajim hanaabā.

⁴² Maimua hichdēupai mag hiek'apāinaa jūrr Jesuug, —*Ya deeu pΛchta Reik'a bēewai hoob mΛ k'īr hok'oo chiram hajim hanam.*

⁴³ Magbaa Jesuu hirig, —*Hīswe pΛ mΛ dñi durr wājāu durr chiraimaju hajim hanaabā.*

Jesús meetarr

(Mt 27:45-56; Mr 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴ Hich mag hed hedausilcha nΛmta dēgölp hedau k'ībaadēm habarmΛn hedaramjō haadējm haajem. Mag kī t'ΛnΛL hawia hedau p'Λlibaajér las tresjō naata deeu hedau haardΛbaadējm haajem. ⁴⁵ Mag hedau hāsdawam k'ībaadēm hee, Hēwandamag jēuem deg hierrgajärcha put nem parrg t'uur hēw wējorrta järcha hāgt'aamua heeg sΛrr habarmΛn, warre t'oop'ēm numí jiijirar jōisjim hanaabā. ⁴⁶ Mag hedau k'ībaadeewai Jesuu t'et, —*¡Tata!* Nau mΛ chaupaabaaideewai puata mΛ hak'aardam k'ap chiramgui hajim hanam.

Mag hiek'a k'itam hee warag maach chaupaabaaidejm haajem. ⁴⁷ Magbaawai capitán Romapierr haig sierrau hichdēu mag hoobaawai, —Chadchata jāgan mΛg wounan chi hajap'am hajimgui hajim hanam, Hēwandam na.

⁴⁸ Maimua hīchab haig hōor pōm t'Λnarr k'ΛnΛnau hamach daúa mamagk'am hoobaawaita hāsie t'umaa hewag k'īrjuwia pōr jōjōig wētmajierram haajem, hamach diig. ⁴⁹ MamΛ t'um hi k'apeen Galilea durrmuia hī dñi hāba chí hΛlinpa bēetarr k'Λnaun warppaimuata mamagk'am t'um hoo naajim haajem.

Jesús hauk'ērtarr

(Mt 27:57-61; Mr 15:42-47; Jn 19:38-42)

⁵⁰ Mag hed haig sīejim haajem hīchab woun hāb José hanam, Arimateapierr. Chi Arimatea hanam, Judea durram p'ōbōr hajim haajem. Hich mag José hīchab judionaan Asamblea heem woun hajap'am hajim haajem, Hēwandam dau na. ⁵¹ Maagwaita hich k'apeenau Jesuus par hawaag hībēp naawajā hichdēu chan dichba haajeejm hanam. Magua hamau hi dau hap'ΛΛ wai naawajā hichdēu chan dichba haajeejm hanam. Mag wounau hīchab Hēwandamau maach peerdΛ haumk'īr pāiju jaaujerr bēeu hanamta nΛajejem haajem.

⁵² Hich mag wounauta, Jesuus meeabaadeewai, Pilato haar mawia chi mor mag mee k'ērām harraag jēeuwimajim haajem. ⁵³ Mag jēeuwimawia, Pilatoou harrju haai sim habaawai, mawia, heeg paawia, dñesdam hee parēunaa, jēbdi pōm durrbā k'ōpag hee chi k'ōrm wai sierr hee hauk'ēraan harrjim haajem. Mag jēbdeg chan hag'ta hōor hābjā hauk'ērba k'ōrwia sīi sīejim haajem. ⁵⁴ Mag hi hauk'ērtarr hed viernes k'eourag hajim haajem, juu hālijem hedam hat'ee nem t'um k'īr k'aaugjem hed. ⁵⁵ Mam pamjā chi hālin Galilea durrmuia hī dñi bēetarr k'ΛnΛnau hich mag hogdāba, chi jēbdi haar wētwa hoojierram haajem hamach daúacha, jāga Jesuus hauk'ērjī. ⁵⁶ Maimua wētwa, t'ūpag p'ēwia, hi k'a p'uraag sīi jāgdee wau sīujierram hanaabā. Maimua noram sīi degpai juu hāi k'ēujierram haajem, Hēwandamau Moiseeg hich hiek p'āpitarr gaai jaau simjō.

24

Jesús hiiu p'iidΛtarr

(Mt 28:1-10; Mr 16:1-8; Jn 20:1-10)

¹ Maimua mag juu hāi k'ēutarr noram, domighed hedp'erre hag'ta k'īk'īsu nΛwe, hālin wētjierram haajem chi jēbdi haar hoon, hamachdēu hi k'a p'uraag jāgdee wau wai narr dñi. Mag ham wētum dñi deeuham hālinjā ham dñi wētjierram haajem. ² Maimua hooimaawai, mokpōr pōmk'amua chi jēbdi hi hee joot'Λ p'āar sīerrta chawag pārēupāi t'Λnaajim hanaabā.

³ Magbaawai warag hag hee dubnaa hoowai, maach Pōr Jesuus mordam hich hauk'ērtarr hee chukk'u t'Λnaajim hanaabā. ⁴ Mag hamachdēu hooba habaawai, “Keena, *¿jāga habarmita mΛg maadēu hoochēba habarma?*” hanaajim hanam. Mag nΛm hee hoowai, hemk'ooin numí sīi k'ajūa bΛləmjō jūa sīsīdāmta ham k'īrp'ee dΛnΛutk'abaichējm hanaabā.

⁵ Magbaawai jāp'ierr hajaugau pōd ham k'īr heerpaba sīi heeg hāt'Λ p'ōbaadeewai mak'ΛnΛnau hamach garmua hamag magjierram hanam:

—*¿Chi monak'amta k'ant'ee pārau hi jar wēnΛrrΛmma hajierram hanam, mΛg jēbdi hōor k'ēraag watarr hee?* ⁶⁻⁷ Hi ya hiiu p'iidΛwia petabahab. Magua mΛig k'aba simgui hajim hanam. K'īr heyaya habat hajim hanam, Galilea durr haawaiwe hichdēu pāachig, Hemk'ooin

Hiewaa pekau pömk'am k'lanau hi pər haunaa pakuls gaai hi meerppäiju jaaujerr; mama k'ääi t'ärjupam hee deeu hich hiiu p'iidju jaautarrjä k'ür heyaa habat hajim hanam hamag.

⁸ Magbaawaita chadcha hi hiek'atarr k'ür hee dahnisijierram hanaabá. ⁹ Magbaa chi jëbdi haigmua wëtwia, chi däi wënlrraajerr once narr k'lanag t'um hamachdëu hootarrjöö jaauwimajierram haajem. Hich mag t'um haig narr k'lanagjä hich hagiöö jaaujierram haajem. ¹⁰ Mag chi hlaan hich Jesuu once jär hautarr k'lanhaar hiek jaauwimarr k'lanan, María Magdalena hajim haajem, Juana däi, María Santiago hädpa, mag tag hichab tagam hlaainpa. ¹¹ Mama hlainan nem hïg'ka nám chi Jesúus k'apeenau hüurwai sëuk'a námjöö haawai hök'abajierram haajem. ¹² Mama Pedroo mag hürbaawai p'iidbaadéwia jëbdiig k'ap'igbaadéjim hanam. Maimua hag hee hierri hooimaawai, hääbi hi pərēu sierr put happaita hooimajim hanaabá. Hichdëu mag hoobaawai hich diig mamua hich hödegpain, "Jäga hawiata jäg hich hauk'ërtarr hee chukk'u t'anáma?" ha k'ürjubaadéjim hanam.

Emaús k'ad hee hich hoopitarr

(Mr 16:12-13)

¹³ Maimua hich hag hedpai höör numí p'öbör Emaús hanamag wëtjim haajem. Mag Emaús p'öbör Jerusalenmua once kilómetros siejim haajem chi warp'ag. ¹⁴ Mag hëréubaadéwia k'ad hee Jesúus higwia, "Jägataa hi hauk'ërtarr heejä jäg sii k'äidu parii t'anáma?" ha hiyäa wëtmajim hanam. ¹⁵ Mama ham mag hiyäa jürr chik'am hi jürr jaaup'päig wëtumta, hamau hig narr Jesuhchata bëewia ham wëtum däi maa hajim hanam. ¹⁶ Mama hamach bigaau mag nàrramjä pöd k'aug hauba, sii deeum k'lanripta naajim hanaabá. ¹⁷ Mag wëtumua hich garmuata, —Keena, ¿päär k'andam jaauwaita mag hiyäa wënlrráma? Jäga jäg päär hök'ürjuumjö wëtmä? hajim hanam.

¹⁸ Magbaawai häh Cleofas haajerrau hirig, —Maadëu k'an hiek hagáa hamap'a simgui hajim hanam. T'umaam k'lanau k'ak'apdö t'anam, jägäj Jerusalén p'öbör hee. Pajä hichab mag p'öbör hee mag nemk'oo dichtarra, hähba pachdëupaita k'augba chir? hajim hanam.

¹⁹ Magbaawai hich Jesuu hamag, —¿K'an jägiéráma hajim hanam, mag nemk'oo hee?

Magbaa hamachdëu hirig jauumamua, —Jesús Nazaretpierrma hajierram hanam, Hëwandam hi jaauimie. Hirua Hëwandam juu t'egau nem k'ür pogk'e waaujeejim. Maimua jäga Hëwandamau maach peerdu haaujë ha jaauwaijä hõrau k'ak'apdö haajeejimgui hajim hanam, chadcha Hëwandam hiekta jaau sim. ²⁰ Mama mag k'itarrta p'adnaan chi pörnaanau chi t'et'em k'lan däimua Pilatoog pər deebajieb hajim hanam, jürr hich soldaaunag pakuls gaai meerpe' t'öpöi jaaumk'ür. ²¹ Hamau hi jägbajupi hawia marau k'ürjuawai hichdëuta Israelnaa t'um Romapien juu heemua pör hõbeer haujupi naajimgui hajim hanam. Mag k'ürju naajieb mama, viernes hi t'öotarr ya k'ääi t'ärjup pamugi hajim hanam, hësim k'urau hi dau hap'la habarm. ²²⁻²³ Mag nám hee warag hlaan maarjö hi higar hök'aa nám k'lanau hës hedau p'erre k'isu náwe jëbdi haar hoot'urwia maach jägderraata jaauchëjierramgui hajim hanam. Ham hiek k'abá mag chi hauk'ërtarr hee hooimaawai, chukk'u, sii Hëwandam chognaanta haig naajim hanam. Mak'lanau hamag jaauwai, Jesúus hiiu sim haajem. ²⁴ Mag jaubaichaëm hürwia hagiöö maach heem k'lanauhaa chi jëbdi haar hoon weetwai chadcha hlaainau jaau narrijö sii k'äidu parta hooimajierram haajem ha hïg'ämajierram hirig.

²⁵⁻²⁶ Magbaawaita jürr hichdëu hamag, —Päarta k'ürjug chukk'u nám hajim hanam. Hëwandam hi jaaumienau p'ätarr gaai t'um hich magta hõlbebärg maju ha jaaujierram, cha päächdëu märag jaau námjöö; mama pärau hök'ämäpatä naabahab hajim hanam. Pärau k'ürjuawai, hähbi hich Hëwandamaucha jär hautarr haawai hich jäg dau hap'la haju haai k'aba sëej? Mag k'abamgui hajim hanam. Ya nawe hich mag p'ä sierr haawai hich mag dau hap'la haju haai siebajieb hajim hanam. Mama hichab chi jär hautarr k'lan deeu hiiupiwia hichta t'umaam k'lan Pörk'apiju ha simjä hagiö mag Hëwandam hi jaaumienau jaaubajieb hajim hanam hamag.

²⁷ Maimua jürr hichdëuta warag hamag jaubaadéjim hanaabá. Nacha Moiseeu p'ätarr gaaimua jaaup'päig k'ieb chi Hëwandam hi jaaumienau p'ä pätarr gayam magwe, hich higwia bëeu ha jaau siiidam t'um hajap'a jaau dubbjim haajem hamag. ²⁸ Mag hiyäa wëtumua p'öbördam Emaús hanam hee hamach di haar barimajierram haajem. Mama mam pabaaimaawai hich Jesuu warag ham dak'ür sii dicham hig siejim hanam, juau hich t'lamk'ürjö. ²⁹ Magbaawai hamachdëu hirig, —Maar haig k'äibajë. Ya hatcha hedau k'eeuraa siebahab; k'ad pər k'ëujuuai hajierram hanam.

Magbaawai chadcha ham dxi siijim haajem. ³⁰ Mag ham dxi t'abwia, hääbi hohoodö t'ach k'oogpamua pan hich juu hee hauwia, Hëwandamag hääbi hajim hanaa, t'orrewia, hamag hlaapjijim haajem, hag na hichdëu haajerrjö. ³¹ Magbaawaita dau heerdä p'öbaadëmjö warre hi k'aug hat'ajierram hanaabá. Mama mag hich k'aug hat'am hee, dau përbarmjö harrau, ham järr sierrta dëgölp chukk'u haadéjim hanam. ³² Magbaawai hamach wir haigpai, —Keen, jäguata mäch t'aar heepain muan hich k'äijää ha chirajimgui hajim hanam

hābmua; maimua hīchab maach dāi k'ād hee hiyāl hurumua Hēwandam hiekpa t'umaa hajap'a jaaupārāigmam hūrwijā mua k'augaa haadējimgui hajim hanām hich k'aperag.

³³ Mag hamach hap hiyāl naawia hich hag bärre deeu bēejierram haajem Jerusalén p'öbörög, hamach k'apeen narr haar jawaan. Maimua hoocheewai, chi Jesús k'apeen hi dāi hogdaba wēnarrraajerr k'ān once t'umaa hābam haig podpa t'ānām hoochējierram haajem, tagam k'ānām hīchab Jesús higar hīk'a narr k'ānāpā hāba. ³⁴ Maigjā hūrimaawai hamach t'umaa k'ānāu, "Keena, chadchata maach Pörön hiiu p'iidbarmwai; ya Simonagjā hich hoopibarm" ha jaau nāmta hūrimaajierram hanaabá. ³⁵ Mag hamachig jaaubaawai, hamachdēujā jūrr warm k'ānāg maguimajierram haajem:

—Keena, magan maraujā pārag jaauk'imgui hajierram hanām, maachdēu hi hootarr: Hirua k'abá maar hēk'a hauwia k'ād hee maar hi dāi hāba wēttjima hajim hanām. Mamā mag k'ād hee hāba wēttarrijā marau pōd hi k'aug hauba, sīl hāba t'ach k'ō nām haig pan t'orreuwia hichdēu hag na jiugjerrjō jīgbaadēm haitga, marag hich k'augpimjō k'augpibaawai, marau hi k'aug haujimgui hajierram hanām jūrr hamach k'apeenag.

Jesuu hich bā dīiū haajerr k'ānagcha hich hoopitarr

(Mt 28:16-20; Mr 16:14-18; Jn 20:19-23)

³⁶ Mag hagt'a ham hich hag hiekpai jūrr jaaup'ōo t'ānām hee chi Jesús ham jārr dānālāuchēwia, —¿Jāgpai nākeena? Hoob jāp'ierrmi, māl k'abahab hāchējim hanām hamag.

³⁷ Mag sīl dēgölp hamach jārr dānālāubāiceewai jāp'ierr nām hiek'aun sīl hi hak'aarta hoo nāmprii naajim hanām. ³⁸ Mamā mag jāp'ierr nām hoobaawai hichdēu hamag, —¿K'ant'ee pārau pāach k'īrjung heepai "mālta hak'aar" hanā? hajim hanām. ³⁹ Pāar hiek mag mā hak'aar hanām, pāadē hoobat māl jua maimua māl bōjā hagiō. Chadchata māch k'abahab hajim hanām. Māl gaaicha pārbahut, magnaa hajap'a hoobat hajim hanām. ¿Pārau hak'aar gaai pārju haai nā, māl gaaai pār nāmjjō? Hak'aar chan mor chuk'u sīerrāngui hajim hanām, woun k'aba haawai.

⁴⁰ Magnaa chadchata hamag hich juajājā hoopināa, hich bōjā hoopijim hanaabá, chadchata mag gaaimuua hichta chik'amnau pakuls gaai meerpi'ē t'ōotarr hag wounau ha k'ap hamk'īir.

⁴¹ Mamā mag hichcha hoo nāmjjō sīl warag honegnāa dauderraamjō nām gaaimuua hīk'aba narr haawai hich Jesús garmuuta deeu hamag, —¿Keena, pārau nem hinagdam k'oog chuk'u nāwi? hajim hanām.

⁴² Magbaawai hamachdēu hāwarrdam wai narr haawai chi p'aamdam hirig deejierram haajem. ⁴³ Mag hichig deebaawai hauwia ham dak'īr k'ōp'ājim haajem. ⁴⁴ Mag hāwardam k'ō haaipawiata hamag, —Keena, māg māch hōrau t'ōojuuta mua pārag jaaujeejimgui hajim hanām, hagt'a maach hāba wēnarrraajeeewaijā. Moiseeu Hēwandam hiek p'ātarr gaai mā higwia jaau simjō, hichiita hich jāg māch dau hap'āl hajujā jaaujeejimgui hajim hanām, mua pārag. Maimua Hēwandam hi jaauumienau p'ātarr gaaijā jaauunā Daviu hēsap Salmos hanām p'ātarr gaaijā mā higwia hich mag p'ā sīsid haawai, chadchata hichdēu jaautarrjōo t'um hag heyaa hōbērjimgui hajim hanām hamag. ⁴⁵ Maimua mag hichdēu Hēwandam hiek gaai p'ā sīsidām jaautarr k'ap hamk'īir, hichdēupai ham pōr hōp'ērg hapijim hanaabá. Magbaawain chadau hi higwia Hēwandam hiek gaai p'ā sīsidāmjjō t'um k'ap'a nālisijim haajem. ⁴⁶ Magnaa hamag magjim haajem hich Jesuupai:

—Hich magta p'ā sim Hēwandam hiek gaai. Maguata chadchata māch chi Cristo hich Hēwandamaucha jār hauṭarr hawiajā dau hap'āl meeju haai chirajimgui hajim hanām. Mamā hīchab k'āai t'ārjupam hee hiuu p'iidāju harrijā jaau simgui hajim hanām. ⁴⁷ Mag māch chi Cristo hiuu p'iidābarm hootarr k'ānānauta hamachdēu hootarr nacha Jerusalenpienag jaauua hīchab durripierram k'ānānagjā jaaujugui hajim hanām, jāgata k'īrjung hajap'am jārbaawai Hēwandamaū hamach k'aibag chugpaaju haai sim t'umaam k'ānānag k'ap hamk'īir. ⁴⁸ Mag pārauta māl meewia hiuu p'iidātarrijā pāach daūacha hootarr haawai pāarta chi jaauju k'ānānugui hajim hanām. ⁴⁹ Mag jaauumāua hich Jesuucha hamag. Pari mag-aagan māgtarr k'ur jōpcha murua pāar hat'ee pājügugi hajim hanām Hēwandam Hak'aar, hich māl Hayaucha deeuja ha jaautarr. Mamā māig Jerusalén p'ōbör heepai nāisit hajim hanām, mag Hak'aar bēe nām hora. Hāgt'armua hich Hēwandamaū pāibāp'ālm hedta pāar gaai p'ēs sīeichējungui hajim hanām, pāachdēu hootarr t'umaam k'ānānag jaau k'ap'a jaau wēnārramk'īir.

Jesús hāgt'ar matarr

(Mr 16:19-20)

⁵⁰ Maimua hābmiecha paawai p'ōbör heemua hich Jesuu ham p'ē harrjim haajem p'ōbör Betania hanām k'ādau ma sim hee. Mam p'ōbör higaau pabaimaawai hāgt'aag juu hānaa Hēwandamag jēeumamua, —Tata, puata māg hatagjā māk'ān wounaan hich jāg hāu ham p'ē wai chitajungui hajim hanām.

⁵¹ Mag ham k'īir honee hiek'amamua, ham dak'īraa hedjā baug hee hāgt'aa papagmamua, warag hoohba pamamua Hēwandamau hich haar hāgt'ar hat'ajim hanaabá. ⁵² Mag hi hāgt'aag mam hoobaawai jēb gaai kanieu p'ōbk'anaa hirig, —Pajöm chan wounaan māg hatagiā marau hoobam. Pachta chadcha hāba maar Pōrōu hajierram haajem.

Mag jēeu durrawia, deeu Jerusalenag honee wētjim haajem, hamachig jaautarrjö. ⁵³ Maimua Jerusalén p'ōbör hee pawiajā hich mag hed hēepierr Haai hi jēujem deg wētwia jēeu durraajeejim haajem.

SAN JUAN

Maach peerd^Δ haaujem Jesucristo higwia jöoi Juanau p'ā p^Δatarr

Chi p'ātarr. Heem k'ānnau jaauwai m^{ag} Hiek Hiiur Jesucristoo jaau'turtarr Juanau p'ātarra tagam k'ānn k'āaijā hēudeecha p'ājim haajem. Juanan hich Jesús dāicha n^{ar}rarr haawai, hirua jaau siman hichdēucha Jesuu hiek'amatarr hūrwi hirua nem waumatarrjā hich daúacha hootarrta jaau sim (21:24). Mag Juan jöoi Zebedeo hiewaa hajim, Santiago dāi k'od hābam, Jesuu hārcha daupii haajerr (13:23).

Jöoi Juanau jaauwai Jesucristo chadcha Hēwandam Hiewaa harrta wounag pawi hōor hee hōor dāi k'apeerk'a n^{ar}rrijim haajem, hōor k'fir t'egwia (1:1, 14). Mag hich dāicha narrajerrau haawai warm k'ānnau jaautarrjā t'um jaau sim; mama^λ hīchab hamau jaauba harrpa jaau sim hich libro gaai. Hajapcha heirpa n^{an} hak'iin, chadcha m^{ag} libro tagam dau t'ārjup na n^{an} k'āai b^λch^λk'un k'iet'u sim.

K'an jawaag hajī. Juanau m^{ag} Jesús higwi p'ātarra, hichdēu jaautarrjō, Jesuun chadcha Hēwandamau hich Hiewaa hichdēucha jar hauwia warrgarwe pāiju jaaujerrjō pāitarr k'ap hamk'īr hajim; mag k'ap'ānna hi hiek hāk'a p'ōbaadeewai m^{ag} hatag pawiajā hi dāi hich mag k'apeerk'a n^{an} gaaimuua hiiu wēn^λrraju k'ap hamk'īr (20:31). Pari k'an gaaimuua hirua hōrag dawaa Cristo chadcha Hēwandam Hiewaa hajim ha k'ap hapi sī? Warm k'ānnau jaau n^{an}mōjō Jesuu chadcha nem k'īr pogk'e hag na hōrau hooba haajerr waumatarr jaauamuama. Mama^λ Juanau mag k'apan jaauju k'āai, seispa^λ jar hauwi mak'ānta wajapp'a jaaujim (2:1-12; 4:43-54; 5:1-15; 6:1-13; 9:1-12; 11:1-44). Juanau hīchab jaau sim, warm k'ānnau jaaubam hee, Jesuu hich higwi siete veces "Mānta..." ha hiek'atarr (6:35; 8:12; 10:7,9; 10:11; 11:25; 14:6; 15:1).

Mag hirua "Mānta" ha sim haig, judionaanau warre k'ap'ā naajim, hirua "Mānn Hēwandamau" ha sim. Jāgwi? Hich Hēwandam chi Hayaujā Moiseeg hich t'ār jaauwai "Mānta" ha hiek'atarr haawaima. Maguata Juanau m^{ag} libro gaai jaauwai, Jesuu hāiba hich Hēwandamk'a sim jaaujeejm, hōrag hich k'augpieg. Magua hirua "Mā m^{an}ch Haai dāin maran hich hābampai" hanaa (10:30), hīchab "Chi m^{an} hoojemuan ya m^{an} Haaijā hoowi sīebahab" hajim (14:9).

Hēwandam Hiewaata wounag pawi hōor hee n^{ar}rarr

¹ Warrgar bāl^λrjā nem hompaaba n^{ar}we Hēwandam sim dāi chi Hiewaajā sīejim haajem. Hich mag chi Hiewaapai hīchab Hēwandamau. ² Mag, hich warrgarwe Hēwandam dāi hāba sīerrajim haajem. ³ Hēwandamau hi dāimuuta nem t'ān^λmōjā t'um hompaajim hanaabá. Mag hamach numiim k'ānn juu haawai bāl^λrjā hirua nem wauba harr chan chuk'um. ⁴ Hichdēuta maach hak'aarjā hiiupi haaujem. Maagwai hi gaaimuata hararag bāng hoo n^{an}mōjō maadue k'ap'ā n^{an}, jāga sīerrā hich Hēwandam chi Haaijā, mag k'ap'ā hapieg hich chi Hiewaata t'umaam k'ānn hat'ee hōtdau paa dān^λmōjō sīewai. ⁵ Mag hichdēuta hich Haai k'ap hapieg hōtdau paa dān^λmōjō sīewai m^{ag} durr hich k'aibagau sī hedau k'īejō simuajā pōd hi t'ōo hauba haajem.

⁶ Hich mag jaar hīchab woun hāb Juan ha t'ār sim sīejim haajem, Hēwandamau jar hautarr. ⁷ Maguan sī hich hēudee deeum woun hāb bēeuuta jaau n^{ar}rrijim haajem, mag wounta k'īchag hee hōt paa dān^λmōjō sim ha jaubaawai hōr t'umaam k'ānnag mag hiekta hāk'amk'īr. ⁸ Hich Juan chan mag woun hichdēu bēeu ha jaau n^{ar}rarr k'āba, sī mag hōtdaujō sim bēeu jaaumk'īrpai jar hautarr hajim hanaabá. ⁹ Magtarr haawaita chadcha mag hirua jaaujerr woun hi hēudee bēebajieb, Hēwandam Hiewaa. Hichdēuta hich gaaimuapai t'umaam k'ānnag Hēwandam jāga sīerrā ha k'ap hapiejem.

¹⁰ Mag bēewia m^{ag} durr hichdēu hompaatarr gaai sīeichējim. Pari m^{ag} durr gaai jooba n^{an} k'ānnau hi k'aug hauba, sī parhoobam k'ānnpi hajierram. ¹¹ Hich durr gaai bēetarrta, mag hamach hee pierrumjā hōrau hi hibgajierram. ¹² Pari hi hisegba hāu warag hi hiek hāk'a n^{an}mua warag hirigta hamach peerd^Δpitarr k'ānnan hichdēujā warag Hēwandam chaainag paap'īmajim. ¹³ Mag hi chaaink'a n^{an} chan sīi m^{ag} heegarm k'ānnjō chaai paarpam k'ōchgau k'apese hawia paarpa hautarr k'ābam. Mag hi chaaink'a n^{an}mān, sīi Hēwandamau hich hīch hāwai hich chaaink'a hau n^{an}mān.

¹⁴ Mag, Hēwandam Hiewaata wounag pawia m^{ag} heegar sīeichējim. Hichta Hēwandam Chaai hābpai k'ītāmuuta hich hīch hāwai hich Haai hipieraan nem k'īr pogk'e wau n^{ar}rarr marau hoojim. Magta hi gaaimuua marau k'ap'ā n^{an}isijim, jāga Hēwandam chi Hayaujā maach jāsene sīerrā. ¹⁵ Hi jaauwiata mag Juan hōor pōr choomie k'ararrau hōrag, "Mā hēudee

hurumta m^la k'āaijā hiek t'eeg hārpai simgui" haajeejim, hichta hi t'aabaju nawe sīerr haawai.

¹⁶ Hichta Hēwandam Hiewaa maach dāi wajap'a k'itaawai maachdēu nem hig n^lamjā hōo k'augbata hich mag dedee haajem. ¹⁷ Hēwandamau Moiseeg ley p'āpiewai sīi jāga wēn^lrraju haai n^lha k'ap hamk'īrpai p'āpījim. Pari jūrr Hēwandamau hich Hiewaa Jesucristo pāaiwai, hichta hich Chaa'i chaar haawai, warre hich gaaimuata hi jāga chitā ha k'ap'lnaa hīchab maach hichdēu k'ōsi simjā k'ap hamk'īrtia pōijim. ¹⁸ Hābmuajā Hēwandam chi Haai chan bāl^lrjā hooba haajem. Pari hich chi Chaa'i hābpai k'itamjā hich Haai dāi hābam Hēwandamk'anaa hi dāi hāba sīejewai hi hoo n^lam gaaimuata chi Haaijā warag maadēu k'ap'lnaa paauk'amam, hí jāga sīerrā.

*Juan chi pōr choomie chan hōrau n^la narr k'abajim
(Mt 3:11-12; Mr 1:7-8; Lc 3:15-17)*

¹⁹ Mag Hēwandamau pāiju jaaujerr bēeju han^lam hich hēudee hurum Juanau jaau n^larrarr hed gaai Jerusalén p'ōbōr heemua judionaan chi pōrk'a narr k'āanau p'adnaan pāijierram, Levinaan ha t'ālrjerr k'āan dāi, mak'āanau chi Juan haar wētwia hirig, "¿P^lA k'āuma? ¿P^lAta nawe Hēwandamau pāiju ha jaaujerrá?" ha k'ap jēeumk'īir. ²⁰ Chadcha mag wētwia hichig jēeubaaimaawai Juanau hamag, —M^lA chan nawe Hēwandamau pāiju ha jaaujerr k'abamgui hajim.

²¹ Magbaawai deeu hamachdēupai, —Magan ¿p^lA k'āuma? ¿P^lA Elías k'abá? habaawai, jūrr hichdēu, —M^lA chan Elías k'abamgui hajim hamag.

Magbaa deeu hamachdēupai, —¿Wa p^lA warrgarwe hich Hēwandamaucha hich hi jaauumk'īir j^lar hauju ha jaaujerráwa? ha jēeubaawai, jūrr hamag, —Hālhā, m^lA majā k'abamgui hajim.

²² Pari magamjā p^laba, —¿P^lA k'āuma? hajierram. Pua marag p^lach jaaubam, ¿marau k'an ha jaaubaimaagauma maach pāitarr k'ānag? hajierram hirig.

²³ Magbaawai Juanau hamag magjim:

—M^lan warrgar Hēwandam hi jaaumie Isaías k'ararrau jaautarrjō, hajappai hōor barba haajem haar chirajem^lugui hajim. M^lan sīi, "Maach Pōr bēeim^lla sīewai hi bēeju nawe pāach t'āar k'īr k'augbat t'āraucha k'ōsi hi hiek hāk'aag" ha jaaujem^lugui hajim.

²⁴ Pari mag k'ap haag hirig jēwaan bēetarr k'ānljā Moiseeu p'ā narr hiek wajapcha hāark'āajerr k'āanau pāitarr k'āan hajim, fariseoan. Maguata hamachta chi t'ierrnaan hawia hirig mag n^lrrapimap'apaim hiek'au hirig, ²⁵ —P^lA hiek mag warrgarwe hich Hēwandamau pāiju ha jaaujerrjā k'aba, Eliajā k'aba, Hēwandam hi jaaujerrjā k'abam han^lmta, magan jāgwi pua hōor pōr choo simma? hajierram hirig.

²⁶ Magbaawai Juanau, —Muan sīi dōdamaupaita hōor pōr choo chitamgui hajim. Pari pāach hee woun hāb sim, hichta hich Hēwandamaucha pāiju ha jaaujerrau. Ma hagt'a pārau k'augba naabahab, mama^l hi barchewai k'īr k'aug naamk'īrta hag nawe mua hōor pōr choo chitamgui hajim. ²⁷ Maata m^lA hēudee hurum. M^lA chan sīi hi chogk'a chitaagpajā serbiiba chīamgui hajim, Jesús higwia.

²⁸ Mag hi k'ap haag hirig jēeuchētarr t'um hi hiek'amaripa dōjā Jordán han^lam higaau p'ōbördam Betania han^lam hee hajim, hich Juan k'ararrau hōor pōr choo sīerr haig.

Jesús corderojō Hēwandamau pāitarr

²⁹ Mag hichig jēeuchētarr k'āan dāi hiyāā sīerr noram Juanau hoowai, mag hirua hamag jaau sīerr Jesuuta hi haig hur n^lrrajim. Mag hich haig hurum hoo hat'aawai hich haig narr k'ānag, —Pāadē hoobat hajim: Hēwandamau pāitarr har hur k'itam. Jāguata corderodamjō hādrāa hich t'ōopibarmua hōor t'umaam k'āan pekau chugpaa haujugui hajim. ³⁰ Jāg higwiata norr mua pārag, "M^lA hēudee hāb hurumta m^lA k'āajā hiek t'eeg hārpainaa hichta m^lA k'āajā warrgarwe hich mag sīerramgui" hajim Juan chi hōor pōr choomieu. ³¹ Mag jaauamua, Machdēujā k'augba chirajimgui hajim, hiita hich Hēwandamaucha pāitarr. Pari hīsin chad mua k'ap'lnaa chiramgui hajim, hich k'abahab maachdēu n^lA narr. Mama^l mag maach israelnaanag hi k'ap hamk'īrta muan jāg hōor pōr choo chitamgui hajim.

³² Maimua mag jajawagmamua, hīchab hewag pawi hichdēu hootarr higwiajā Juan chi hōor pōr choomieu, —Muan m^lach daúacha Hēwandam Hak'aarta duburjō k'itamta hāgt'armua bēewia Jesús gaai jupbaichēmjā hoojimgui hajim. ³³ Hag nawe chan mua k'augba chirajimgui hajim, hiita warrgarwe Hēwandamau pāiju ha jaaujerrk'a sim. Mama^l mag hōor pōr choomk'īr m^lach pāitarrauta m^lachigcha, "Har p^lach dak'īraa chi Hak'aar hāgt'armua bēewia woun hāb sim gaii jupbaicheewai pua k'ap'lnaa haju, mag wounauta hich Hēwandam Hak'aarcha hōrag deemajū" ha jaautarr haawai, ³⁴ hīsin chadau mua hi k'ap'lnaa chiramgui hajim, mag m^lachig jaautarrijo bēewi hi gaaita jupbaichēm m^lach daúacha hootarr haawai. Maguata hīchab mua k'ap'lnaa chiramgui hajim Juanau Jesús higwia, hi chadchata Hēwandam Hiewaa.

Jesuu hich d̄ai hogd̄ba wēnarramk̄ ūr nachaj̄r hautarr k'ān

³⁵ Maimua hag noram hagt'a mag p'öbördam Betania hanam haig m̄ chirajim, m̄ach k'apeen d̄ai, maach maestro Juan k'ararrpa hāba. ³⁶ Mag maig maar n̄amta, Jesús dich n̄arram hoobaawai maar maestroou, —Pāadē hoobat: Jāata Hēwandamau pāitarrauwi hajim, corderodamjō hādarraa hich t'öopibarmua hōor peerd̄a haumk̄ir pāitarr.

³⁷ Maach jāg daār maach maestro Juanau mag hiek'abarm hūrbaawai Jesús hēudee maar wētjim. ³⁸ Mag dichmamua hewag hoowai, maar hich hēudee wētum k'aug hat'aawai marag, —Pāar k'anta jar wēnarrāma? hajim.

Magbaawai marau jūrr hirig, —Maestro, ¿p̄a jam chiraajē? hajim.

³⁹ Magbaawai Jesuu marag, —Magan m̄ d̄ai wēttarau hajim, m̄ chirajem haar k'augaan.

Magbaa chadcha hi d̄ai wētwi hi s̄ierr haar maar barimajim. Mam̄ ya maagwai k'eeuragam las cuatrojō s̄ierr haawai warag hich maig k'ēujim.

⁴⁰ Mag Juanau Jesús jaau sim hūrwia hāb hagiō m̄ d̄ai hēudee matarr Andrés hajim, Simón Pedro d̄ai k'od hābam. ⁴¹ Mag Andrés hanamua hich naam Simón j̄raan mawia hoobaimaawai hirig, —Ya hīsin chadau maran warrgarwe Hēwandamau Mesías p̄ijju ha jaaujerr d̄ita hoobarmgui hajim hanam. (Mag Mesías haawai griego meúa Cristo haawaiu.)

⁴² Maimua chadcha chi Simón hich d̄ai haibēejim, maar Jesús d̄ai narr haig. Mag hich haig waipierrwai Jesuu chi Simonag, —Pa Simón k'abahab hajim, Jonás hiewaa. Pari hīsmua hatag p̄a Cefas ha t'ārjugui hajim. (Mag Cefas haawai griegonaan meúa Pedro haawaiu. Mag Pedro ha sim haig mokp̄or haawaiu.)

Hich d̄ai wēnarramk̄ ūr Jesuu Felipe d̄ai Natanael p'ē harrtarr

⁴³ Hag noram Jesús jūrr Galilea durr maju haadējim. Mag n̄am hee Felipe d̄ai hoojim. Mag hoobaawai hirig, —Felipe, m̄ d̄ai marrau hajim.

⁴⁴ Mag woundam Felipe hanam p'öbördam Betsaida hanam heem hajim, Andrés d̄ai Pedropa hāba naajerr p'öbör heem. ⁴⁵ Maimua jūrr Felipeeu deeum woun Natanael hanam j̄raan mawia, hirig maguimajim haajem:

—Natanael, maran ya Jesús d̄aita wēnarramgui hajim hanam, har Nazaret p'öbör hee woun hāb José haajem hag hiewaa d̄ai. Hich jāg hīgwiatu Moisés k'ararrau hēsap p̄ā plarr gaaijā jāg jaaunaa, Hēwandam hi jaaumienaujā jāg jaauba haajeejieba haimajim haajem Felipeeu.

⁴⁶ Magbaawai chi Natanaelau Felipeeg, —Hāk'abamgui hajim hanam. ¿K'aíu p̄alag jaaawai mag Nazaret p'öbör heemuuta hōor chi t'et'emk'a hōberjū ha jaaujī? hajim hanam.

Mam̄ magbaawai chi Felipeeu, —Magan hoobahur hajim hanam, k'ap̄ haag.

⁴⁷ Magbaawai chadcha hi d̄ai bēejim. Mag bēewia ya hich haig pabaicheewai Jesuu hirig —Hachá k'itaichēm israel chaardam. Mag woundaman chadchata hō hak'aar wajap'ata chirabpama hajim hichigcha.

⁴⁸ Jesuu hichig mag hiek'abarm hūrbaawai Natanaelau hirig, —¿Jāga pua mag m̄ hō hak'aar hajap'a chirām k'ap̄ chirā? hajim.

Magbaa Jesuu hirig, —Felipeeu p̄a mawag hēeurru nawe, har p̄ach dik'u gaau higo bā heegar s̄iawai, mua p̄a hoobajieb hajim.

⁴⁹ Magbaa Natanaelau, —Maestro, p̄ān chadchata Hēwandam Hiewaau. P̄ach k'abahab hajim, israelnaan Rey marau n̄a narr.

⁵⁰ Magbaa Jesuu hirig, —¿Higo bā heegar m̄achdēu p̄ach hootarr ha jaaubaawaita pua m̄alag mag chirā? Hīsta pua hag k'āyaujā nem wajapcharam hoogpabahab hajim.

⁵¹ Maimua hich Jesuupai hīchab maach t'um hich d̄ai k'apeerk'a haumarr k'ānag, —Mua p̄arag jaauk'imgui hajim: Cha hiek'a chirām hiek'aui chadcha m̄ach chi Hemk'ooi Hiewaau haigta Hēwandam chognaan hāgt'armua heegjā bēenaa deeu hāgt'aa waaidātk'ak'ak'am hoojogui hajim.

2

Hōor jua p̄ān hee Jesuu dō vinoog paatarr

¹ Magtarr k'ur k'āai t'ārjup n̄am hee, Galilea durr p'öbördam Caná hanam hee hōor jua p̄ān naajim. Maig Jesús hādjā d̄ai s̄iejim. ² Mag jua p̄ān hee, hich Jesujā t'ārp̄aiwia haig s̄ierr haawai hi hādau hirigta, ³ —Vino t'umaa hōbaadēmwai hajim.

⁴ Magbaa chi chaairau hirig, —¿Pua k'ant'ee m̄alag mag s̄i? M̄ach nem wau chitam gaaimua hagt'a hōrag m̄ach k'augpiju hora k'aba s̄iebahab hajim hich hādag.

⁵ Pari hich hiewaau hichig magbaawai chi p̄iejāb wau narr k'ānagta warag hich hūan Mariaau, —Hirua pāachig nem mag haawai hi hiperra hhabat hajim.

⁶ Judionaan hamach hi haawai Hēwandam na hamach wajap'a nām haag jua dāi bāpa hāpāpāi haajeejim. Magua, magaag hat'ee dōjā hiigjerr haawai mag p'iesta hee t'ūr mokdau dēn dārrcha k'it'ēem seis wai naajim. Mak'ān t'ūr hee de cincuenta a setenta litros dārr haajeejim, dō. ⁷ Maimua Jesuu mag chi p'iejāb wau narr k'ānag mak'ān t'ūr dōou hipiirk'api jaaujim. Mag chadcha hich hipierr hipiirk'abapāaiwai hamag, ⁸—Jāimua hag heem jōi harrwia chi p'iesta hee nām k'ān pörk'a simgā dō hoopibamit hajim.

Magbaga chadcha hichdēu jaautarrjō hi hipierr dō hoopijerram. ⁹ Pari mag chi p'iesta hee nām k'ān pörōu mag dō hatarra vinoog paa simjā k'augbata dō siejim. Hāba chi p'iejāb wau narr k'ānauapaita k'ap'a naajim, hamach dak'īr harr haawai. Mag dō hoowi chi pörk'a sierrau chi jua pār chirarr woundam t'ār hauwi ¹⁰ hirig magjim:

—T'umaam k'ānau vino chi wajapcharamta nacha hōrag jiigjerram; maimua mag dō nām hawiata jūrr parhoobam vino jiigjerramgui hajim. Pari pua magba hewaata chi wajapcharam jigaāgpangui hajim hirig, mag dō hatarra vinoog paa simjā k'augba.

¹¹ Mag Galilea durr p'öbördam Canā hanām hee dō vinoog paatarra warrpem hōrau nem hooba hajem Jesuu wautarr hajim, mag wau sim gaimua hich jua t'eeq hoopieg. Mag, maach hi dāi wēnārraajerr k'ānaujā warag wajapcha hi k'ap'a naisijim, chadcha Hēwandamau warrgarwe pāiju ha jaaujerr dāita maach wēnārram. Magta marau warag hi hiek hāk'a naisijim.

¹² Maimua magtarr k'ur hich hag Galilea durr heepai deeum p'öbördam Capernaum hanāmāg maar p'ē harrijim, hich hād dāi hich heeugpeenpa. Mag p'öbördam hee k'āaidam k'apanaa maar naaimajim.

*Haai hi jēejem degmua Jesuu hōor jark'ālitarr
(Mt 21:12-13; Mr 11:15-18; Lc 19:45-46)*

¹³ Judionaan p'iesta Pascua haajem burruj gayaa harr haawai Jesús Jerusalenag majim.

¹⁴ Maimua hirua hooimaawai, Haai hi jēejem degta sīi p'akjā pērää, ovejājā pērää, duburjā pērää maimua sīi hōrag p'atk'on cambie nām k'ānptā hohood t'ānām hooimajim. ¹⁵ Hichdēu mag hoobaaimawai maar dak'īraa haig jāgad werba sīsid harr jāaupärnaa hagua bobojog t'um hamach p'ak dāi ovejapa dawag jark'ālīrājim. Magnaa chi p'atk'on cambie narr k'ān mesjā jēk'āt sīek'ālīrāpāi k'abaadeewai ham p'atk'onjā sīi parhooba k'uyiupāimajim. ¹⁶ Magnaa chi dubur pēr narr k'ānag, —Jöpk'aa pāach nemchaain maigmua p'ē hat'aadēt; mā Haai di chan sīi pārau merrkaág paapāig k'abamgui hajim hamag.

¹⁷ Hirua mag hiek'abaawai maar k'īr hee dāhnāisijim, Hēwandam hiek p'ā sim gaai, "Hēwandam, pārlāg jēejem di kōitan mān nem haneeme chitaawai hag gaimua mān hōor jua hāwatab k'aba hāwatju" ha p'ā sim.

¹⁸ Mag hamach dak'īr dawag hōor jark'ālibapāim hoobaawai judionaan chi pōrnananau hirig, —Pachdēu Hēwandam di kōit jāg chirapí, pā hiek mag pālta Hēwandamau warrgarwe pāiju ha jaaujerr hanaawai magan maar dak'īr hag na marau nem hooba haajem hich Hēwandam dēnō waubá hajierram hirig.

¹⁹ Magbaawai hich Jesuu warag hamag, —Pārau magta hoom k'ōsi nām k'ai, magan māg di chayéubapāit; magbaa k'āai t'ārjup nām hee mua deeū hēu dānāluujugui hajim.

²⁰ Magbaawai chi judionaanau hirig, —Mag Haai hi jēejem di hēu hawaag cuarenta y seis años p'ídik'atarra, q̄uata mag k'āai t'ārjuppaim hee deeū hēu dānāluujū? hajierram.

²¹ Pari Jesuu mag hamag di ha simjā chí di chaar higwia k'aba, hich mor higwia mag siejim. ²² Hi mag hiek'atarr haawaita, hamau hi t'ōwia deeū hiiu p'iidatarr k'urjā maach chi hi dāi hogdāba wēnārrarr k'ānauhi hiek'atarr k'īr heyaa naajim. Mag warag warrgarwe Hēwandam hiek p'ā sīsidām gaai Jesús higwia p'ā sīsidāmja wajapcha k'ap'a nāa hich Jesuu hich hiiucha maachig nem jaaujerrjā warag marau k'ap'a naisijim.

Jesuu t'umaam k'ān k'ap'a sīrram

²³ Mag Jerusalenag mawia ham p'iesta Pascua hee simua hich hiiu haawai hag na hōrau nem hooba haajempa wautarr hoowia hōor k'apanaa mān hanāmājā hichdēu wajap'a k'ap'a sīejim, hōrau chadcha t'āraucha hich hiek hāk'aba nām.

²⁴ Pari mag hōrau hich hiek hāk'aba nām hanāmājā hichdēu wajap'a k'ap'a sīejim, hōrau chadcha t'āraucha hich hiek hāk'aba nām. ²⁵ Pari mag k'aug haumamājā hōrau hichig jaaubamta sīi hichdēupaita hōor t'umaam k'ān t'ār k'aug haumajeejim.

3

Jesús Nicodemo dāi hīyā harr

¹ Woun hāb sīejim, Moiseeu Hēwandam hiek p'ā pātarr wajapcha hālārk'aajem k'ān heem, Nicodemo ha t'ār sīerr. Maan judionaan heem chi t'et'em hajim hīchab. ² Mag wounau hedhaar Jesús haig bēewia hirig, —Maestro, marau k'ap'a nāmgui hajim, chadcha Hēwandamau pā pājjim, hich hiek marag jaaumk'īr. Hí pā dāi sīewai merag chuk'u simgui

hajim, jāg hag na hōrau nem hooba haajempa pachdēu wau sim gaaimua. Magba haawai ni hābmajā jāg pua nem wau simjō wauba nāmgui hajim. Magua mā pā haiga bēejimgui hajim, Hēwandam chi Pörk'a sim haar jāga mā hi dāi chirsiju māchig k'ap jaaujm̄ir.

³ Magbaawai Jesuu hirig, —Pādē hūrbarí, mua pārlāg jaauk'imgui hajim: Chi deeu heeupemjō t'aababa sim chan pōd Hēwandam hichta chi Pörk'a sim haar hōbērbamgui hajim, hi chaaik'āba siawai.

⁴ Magbaawai Nicodemou hirig jēeumamua, —¿Pari jāga ya māg maach chi jōoi chirām deeu t'aababarju? hajim. ¿Wa deeuta dich hād bi hee dubju haai sīwa hajim, hūwai t'aababaag?

⁵ Magbaawai jūr Jesuu deeu hūwai, —Hāhā, mua chan sīi t'aabaa chaar t'aaba nām jaauba chirāmgu hajim. Mua mag heeupemjō t'aabaju ha chirāmān, Juanau pōr choo simua jaaujerrjō Hēwandam Hak'arag dich k'īrjug chi hiiurig paapāipi nāmta jaau chirāmgu hajim. Magbam chan pōd Hēwandam sim haar hōbērbam, hagt'a hi dēn k'āba siawai. ⁶ Maach hādau maach t'aaba nāmān sīi māig heegarpai wēnarragaagau. Pari Hēwandam Hak'aar hau nāmuata deeu t'aababarmjō nāmān chadawā jūr hāgt'ar pawiajā hich mag wēnarragaagau hajim. ⁷ Pari mua mag pāach t'umaam k'ānta deeu t'aabaju haai nām ha chirām hūrva hoob hatcha jāgderra hanogui hajim. ⁸ Hēwandam Hak'aar hau nāmān p'ū wē t'ānāmjōta simgui hajim. P'ūn parhooba hich wēm haig nem t'eeq juu hurum hūrjem, pari pōd k'augba haajem, jammuata hurú wa jamagta ma. Hich hagjōta simgui hajim, Hēwandam Hak'aarjā hōor hee sīeicheewai. Chi Hak'aar bālārjā hooba nām, pari mag simuata hich hiiu haawai heeu t'aababarmjō maach k'īrjug chi hiiurig paapāijemgui hajim hirig.

⁹ Magbaawai deeu hich Nicodemoupai Jesuug, —Pua mag sim haig, ¿jāga haawaium? hajim hirig.

¹⁰ Magbaawai Jesuu hirig magjim:

—¿Pānta israelnaan hee maestro haawai hōrau hīgjema māg mua Hēwandam Hak'arauta k'īrjug hajaug paapāijem jaau chirāmjā k'augbata chirab? ¹¹ Pādē hūrbarí, pārlāg jaauk'imgui hajim: Maraun chadcha maachdēu k'ap'ām nemta jaaunaa maach daūacha hootarrata jaaudem, mama pārau hāk'amap'a nāmgui hajim. ¹² Magnaa hirig, Māig heegarm nemdampai mua jaau chirāmjā pārau hāk'amap'a nām, ¿jāga hāk'aagauma hajim, ya Hēwandam k'īrjugcha mua pāchig jaaubaadeewai?

¹³ Hagt'a hiwiir hābjā hāgt'ar Hēwandam sim haar maba sim, hi k'īrjug k'ap haag; hāba hi haarmua bēetarr wounaupaita Hēwandam k'īrjugan k'ap'ā simgui hajim, hōrag jawaag; wajapcharan māch chi Hemk'ooi Hiewaama. Māch k'abahab hajim, Hēwandam haarmua bēetarr haawai deeu hi haar maju. ¹⁴ Pari magaag hat'eyan, israelnaan hōor maba haajem hee jāg Moiseeu p'ē wai nārraawai Hēwandamau hirig bronce dēn nemk'ōrk'a waunaa pa gaai hāgt'aa jiirjoppa jaautarrjō, hich hagjōta hīchab māch chi Hemk'ooi Hiewaa jāpa gaai jiirjopju haai chirāmgu hajim, magbarmua hōor peerdāju hayaa hamk'īir. ¹⁵ Wajapcharan mag nemk'ōrk'a wau sim pa gaai jiir wējorragta hoobaawai monaaujerrjō, chi mārlāgtā hich peerdā haupi sim k'ānn peerdāwia Hēwandam haarcha hōbērwia hich mag hiiu sierrajgui hajim.

Hēwandamau maach k'ōsi harr

¹⁶ Pari magaagta Hēwandamau hoowai māg durr gaaim k'ānn t'um ya chi hok'oomta nām k'ap'ā harr haawai, hich garmuata ham peerdā haum k'ōchgau mā hich Hiewaa hābpai k'itāmta ham kōit t'ōmk'īir pāijimgui hajim, magbarm gaaimua chi mārlāgtā hamach peerdā haupi nām k'ānn chan hok'ooba, māig heegarwejā hich dēnk'anāa hich haar hōbērwia hich mag hich dāi wēnārramk'īir. ¹⁷ Hēwandamau mā pāitarr chan, sīi hōor k'aibag waupi jaaumk'īir k'āba, sīi ham peerdā haumk'īirta mā pāijimgui hajim hirig.

¹⁸ Māch chi Hēwandam Hiewaa hīketa hāk'anāa mā hīg sim woun chan Hēwandamau hiseg-wia k'īmie durr barpāibam. Pari har mā hīgba sim chan ya sīi barpāijupaita simgui hajim, hichdēu Hēwandam Hiewaa māchta hābpai chitāmta hīgba harr gaaimua hichdēupaita wir haig hich hisegpi jaau simjō siawai. ¹⁹ Mag hamachdēupai wir haig hamach hisegpimjō nāmān, nem k'aigbamtā waum k'ōchgau Hēwandam Hiewaa hīgba nām gaaimua. Hamach mag nām gaaimuata mag hōor peerdā hawaag hōtdau paa dānāmjō chirāmta bēewajā mā hīgba nāmgui hajim, hich mag k'īchag heeta meraa nem wau nāmjō naam k'ōchgau. ²⁰ Maguata har t'um Hēwandam dau na nem k'aigba wau nām k'ānnan jūr mag hōtdau paa dānāmjō chirāmta hoomap'a haajemgui hajim. Mag mā hoomap'a naawaita mā hīgjā hīgba nām, mag hamach meraa nem wau nām k'augam hugua hawia. ²¹ Pari magba har jūr nem wajap'am happai waum k'ōsi haajem k'ānnau chan mā hisegba, warag mag hōtdau paa dānāmjō chirāmta hiigjerramgui hajim, Hēwandamau k'ōsi simjōta nem hagcha wauju k'ap'ānaa hamachdēu mag wajap'a nem wau nām bigaaum k'ānnagjā k'ap hamk'īir.

Magta Jesuu Nicodemoog, jāga Hēwandumta chi Pörk'a sim haar hijā chiraimaju haai chirā ha jaaujim.

Juan chi hōor pōr choomieu deeu Jesús higwia hiek'atarr

²² Mag p'iesta Pascua dichtarr k'ur Jesuu maar p'é harrijim Jerusalenmua chawag, hich hag Judea durr heepai. Maig nāmu hōor pōr choojeejim. ²³⁻²⁴ Hich mag jaar hīchab Juanaujā hagt'a hōor pōr choo nārrajim haajem, maagwaiwe chan hagt'a hi cárcel deg pāiba narr haawai. Mag hi hōor pōr choo sierr haig Enón ha t'ār sim, Salim dak'a. Maigta dōdam nap'ā k'ērari haawai hōor pōr choojeejim haajem.

²⁵ Pari hōrau jaauwai mag nām hee hīchab hāaur Juan dāi wēnārraajerr k'ānn garmua jūrr judío hāb haig sierr dāi chik'am hipeer hahauk'amua, "Magan jk'aíu pōr choobarmta wajapcha sī, Jesuu pōr choobarm wa maar maestrouo choobarmwa?" hanaaejim hanām.

²⁶ Mag hijējb nā hawia warag hich Juan haarcha wētwia hichigcha, —Maestro, har chum Jordán higaau hedau höbeerjem higar, plachdēucha marag jaauwai Hēwandumta pāitarr ha sierr wounaujā hīchab hōor pōr choo nārram haajemgui hajim hanām. Maagwai hōor pōm hārcha hi haarta p'ēp'ēeuk'am haimajierram haajem hirig.

²⁷ Magbaawai Juanau hamag, —Hoob hiekk'ōr waumiet hajim hanām. Hēwandumta hichdēu k'ap hōrag jaauhaa hajeeb, hichdēu k'ōsi simjōta nem waumk'ir. Mag siewai hichdēuta juau hirig jāgpi sīebahab hajim hanām. ²⁸ Pāach jāgaucha k'abā pārau hūr naajimgui hajim hanām, har mua "Mā chan warrgarwe hich Hēwandumta pāiju ha jaaujerr k'aba, sīi hi bēeu na hi jaau chitāmāu" ha chiraawai. Magua mag hi haarta hārcha hōor p'ēp'ēeuk'am hawiajā mā honee chirāmgui hajim hanām. ²⁹ Pārau hooba haajē hajim hanām, juu par nām k'ānnjā: chi hālī dāi nawe hiek deewi simta chi jayau; pari chi mag heeu pa nām k'ānn paairk'ā sim dāi ham bigaau simjā hīchab honee haajem. Maarjā hich hagiōta naabahab Jesūs dāi. Hi jāg sim haig woun hāb heeu hālī hau simjōta sīebahab. Magua hamau jāg hi haarta p'ēp'ēeuk'am haig, mājā dāi hīchab honee chirāmgui hajim hanām, sīi hōrag hi jaau chitāmāu. ³⁰ Hiita mā k'āaijā warag t'ārp'ōo pamaawai mā jūrr hi k'āai heeg papagmam; pari mag nām haig hāu sim ha hiek'amajim haajem, hich chi hōor pōr choomieu Jesús higwi.

Hāgt'armuacha bēetarrta chi juu t'ierriu

³¹ Maimua mag hiek'amamua hich Juan chi pōr choomieupai Jesús higwia, "Hiita hāgt'armuacha bēetarr haawai hichta chadcha maach t'umaam k'ānn k'āyaujā hārācha sīebahab hajim hanām. Pari mā magba sīi pāachjō maig heegarmpai haawai māg heegarm k'ānn dēnjōpata jaau chirāmgui hajim haajem. ³² Mamā hirua magba, mā k'āaijā hāgt'armta hichdēucha hooiwia hichdēucha hūrtarrta jaau sīebahab hajim hanām Jesūs higwia. Mamā magamjā k'apancha k'aba nām hi hiek hāk'a durrum k'ānn. ³³ Pari har hāu hi hiek hāk'a durrum k'ānnnaun mag hāk'a nāmu, "Hēwandumta chadchata hiek'a sīerrām" hanām k'abahab hajim hanām, Jesūs higwia hi Hiewaa ha hiek'aawai. ³⁴ Hī chadcha hich Hēwandumta chadchata pāitarr haawai hich Hēwandumta k'īrjugta jaau simgui hajim hanām, magamk'īrta hirig hich Hak'arjā p'ēs dee siewai. ³⁵ Chi Hayaujā hich Chaaai jāsene wai siewai nem t'ānāmā t'um hābā hirigta jaaubajieb. ³⁶ Magtarr haawai chadcha chi Hēwandum Hiewaa hich peerdā haipi sim k'ānn māg heegarwejā ya hich dēnk'a sīsimgui hajim hanām, hi haar hōberwia hi dāi hich mag nārraag. Pari Hēwandum Hiewaa hiekta hāk'āba habarm chan hi haarjā hōberba, warag hi gaaita Hēwendumta hich k'īr machag meeupxijugui hajim haajem, hich Juanau hich dāi wēnārraajerr k'ānnag.

Magta Juan chi hōor pōr choomieu Jesús t'ō hiek'amajim haajem.

4

Jesús Samariapie hālī dāi hiyāa harr

¹ Mag Juan chi hōor pōr choomie dak'a maach Pōr Jesujā sīerr haawai fariseonaanau k'aug hat'ajierram, Juan haar maju k'āai hārcha Jesūs hēudeeta hōor pos haadēp'ām. Mag nām dāi hīchab k'aug hat'ajierram, Juan haram k'āyaujā hārcha Jesuugta hōrau hamach pōr choopi nām. ² Mamā wajapcharan hich Jesujā chooba, maach hi dāi wēnārraajerr k'ānnauta hōran pōr choojeejim. ³ Mag, fariseonaanau Jesūs haarta hārcha hōor poposk'am k'ap'ā hap'ōbaadēm hich Jesujā k'aug hat'aawai Judea durrmuu jūrr hichta warag Galileaag petajim. Magbaawai maar hi dāi wētjim.

⁴ Mag wētumua hichiita Samaria durr dichak k'āba dichju hajim. ⁵ Mag wētmaa hawia hich Samaria durrpai p'ōbördam Sicar ha t'ār sīerr haig maar barjim, jōoi Jacob k'ararrawa jēb pēr hauwia hich meeabaadeewai hich hiewaa José haajerrag werplātarr dak'a. ⁶ Mag jēb hich chaairag werplātarr gaaai posjā sīejim, hich jōoi Jacob k'ararrawa k'ōpitarr pos. Mag wēnārramua hich Jesūs ya k'ajeeu sīerr haawai mag pos haar mawia hag hi dak'a jupimajim. Maagwai ya hedausiē paimāa sīejim. ⁷⁻⁸ Mag nām hee maar p'ōbōr hee wētjim, maach hat'ee k'ōju pēr hawaan. Mag maar hērēubaadeewai Jesūs hich happai hoo chirām

heeta, hi hiek Samariapie h^lai h^b mag pos heem dö jöyaan bëejim haajem. Mag hich haig pierrwaite hirua, —M^lrag b^lachk^lun dödam doog jöi deebá ha chirajim haajem hirig.

⁹ Mam^l judionaan Samariapien d^ai dau parii hiy^lhaba haajerr haawai, mag hichig dö jëeubaawai chi h^llairau hirig magjim haajem:

—Päär judionaan chan maar Samariapien d^ai hiek'ajä map'a haajem k'^lanta, ^lk'ant'ee pua m^lrag dö jëeu s^lwi? hajim han^lm.

¹⁰ Magbaawai jürr Jesuu hirig, —Hëwandamau p^lch hat'ee nem deeg wai sim k'ap'^lnaa k'^lauta pachig s^ljämä k'ap'^l hak'iin, p^lch garmuata pua m^lrag dö jëeuk'amgui hajim han^lm. Magbaawai mua p^lrag h^lor hiiupiejem döota deek'amgui hajim han^lm.

¹¹ Hichig magbaawai jürr chi h^lai garmua, —Señor, pari pua chi jöi haujujä chuk'u sim, mag pos j^a naug sim heem pua pöd jöi haubamgui hajim han^lm. ^lJamaam dö mag maach hiiupiejem han^lm m^lrag deeg hagá? ¹² ^lJam pua m^liguim k'^laijä dö wajapcharam bawaag hagá? hajim hanaabá. Nachgarwe maar jöoi Jacob k'ararrrauta mag pos marag werp^lajim. Hag heem hichd^leujä döwia, hi chaainauijä döwia, hi nemchaainauijä döjierram. Magtarra, ^lpua hag k'^layaujä wajapcharam dö hig chir? hajim han^lm. ^lWa p^lata hi k'^laijä h^lrpai chir^lwa hajim haajem, mag k'^läai dö wajapcharam bawaag?

¹³ Magbaawaita Jesuu hirig magjim haajem:

—Cha m^l hiek'ä chir^lam hiek'au, mag pos heem dö dö n^lam k'^lannan t'um hichiita deeu hóbisi hap'öbaadeewai h^luwai dö döm k'^lösi hajugui hajim han^lm. ¹⁴ Pari mua dee chir^lam dö k'^lirta dö n^lam k'^lan chan b^larljä hóbichag chuk'u hich mag wénarraju. Mag hamachd^leü döbarmaita ham mor hee hich mag k'umda hóbér s^lsimjö s^lejugui hajim haajem, hich mag Hëwandam dën^lk' a n^lisieg.

¹⁵ Magbaawai jürr chi h^lai garmua, —Señor, magan mag dö k'^lir m^lrag deebá hajim han^lm, tag hóbichag k'^laugba haadeewai mag pos heem döjä jöyaan bëeba haag.

¹⁶ Magbaawaita Jesuu, —Magan p^lch jaai h^lat'ämí ha hajim han^lm hirig.

¹⁷ Magbaa chi h^llirau, —M^l chan jaai chuk'u h^lamgui hajim han^lm.

Mag jaai chuk'u h^lam habaawai Jesuu hirig, —Pachigan p^l jaai chuk'u h^labma hajim hanaabá. ¹⁸ P^l jaai haum cinco hauwia sim. Maimua cha pachd^leü wai simjäh, magan j^a chan p^l jaai k'abahabma. P^lan chadcha wajap'a k'^lirjunaata hiek'a h^lamgui hajim haajem.

¹⁹ Mag hich hōbeerbarp^lim h^lürbaawaita hirig, —Mua hoowai pajä dau b^lamjöta s^limgui hajim han^lm, mag h^lrlam k'ap' haag. ²⁰ Maimua hichd^leupai, Maar jöoin Samariapienaun mag Gerasim durr gaaита Hëwandamag jëeujeejimgui hajim haajem chi durrs^lig juu h^lanaa. Pari p^lär judionaan hiek mag h^lab Jerusalenam Haai hi jëeujem degpaita Hëwandamag jëeuj haa^ln^lm haajem. Pua hoowai, ^ljamta chadcha hirig jëeuju haai n^lwi? ha jëeujim haajem hirig.

²¹ Magbaawai Jesuu hirig, —P^ladë m^l hiek h^lrbari hajim han^lm: Ya mag hatag paawai p^lärau k'^lirjubaju, mag durrs^l gaaita Hëwandamag jëeuju wa Jerusalén mawiata Hëwandamag jëeuju. Magbarm haigmua parhooba p^lach n^lam haigmua hirig jëeuju haai hap'öbaadéjugu hajim han^lm. ²² Päär Samariapienau chan Hëwandamag jëeuj n^lam han^lmjä wajap hik'^laugba n^lamta hirig jëeujem. Pari maar judionaanaun chadau, maach meeun heem h^lab h^lörbarm gaaimuata Hëwandamau h^lor peerdatk'aju k'ap'^l naawai, hirigta jëeujemgui hajim haajem. ²³ Pari h^ls hirig jëeuj chaar jëeuj n^lam k'^lan naun mag hatag paawai warag Hëwandam Hak'arau k'^lösi simjö jëeujugu hajim han^lm, ya hamau Hëwandam jäga s^lerrä ha k'ap'^l naawai. Hichig mag jëeuj n^lam k'^lanta hich Hëwandamaujä h^ligjemgui hajim haajem. ²⁴ Hëwandam chan maachjö mag mor chuk'u sim, Hak'arau haawai. Maguata h^lk'aa chaar h^lk'a n^lamuata hich Hëwandam Hak'arau k'^lösi simjöta hirig jëeuju haai naabahab ha chirajim haajem chi h^llirag.

²⁵ Magbaawai jürr chi h^llirau hirig, —H^lljä, mua k'ap'^l h^lamgui hajim han^lm, Cristo han^lm bëeju, warrgarwe hich Hëwandamau p^liju ha jaaujerr. Mag hich pierrum hedta hichd^leucha t'umaa wajap'a jaauch^legu hajim han^lm, jäga s^lerrä Hëwandam.

²⁶ Magbaawai, —M^lata hag Cristo warrgarwe hich Hëwandamau p^liju ha jaaujerr k'abahab; hich hag wounta h^ls p^l d^ai hiy^lhab chirabahab hajim han^lm Jesuu, warre hich jaauwia.

²⁷ Ham mag hiy^l n^lam heeta maar bard^ltk'achéjim. Maimua mag Samariapie h^lai d^aita hiy^l n^lam hoobaicheewai chadcha maar dauderra naajim. Pari mag^lmäjä h^lbmujä hirig, ^l“P^l k'^lanta hirig jëeuj s^l, wa k'^lan hata p^lär hiy^l naajijä?” habajim.

²⁸ Mag Jesuu hichig, “M^lata Hëwandamau p^liju ha jaaujerr k'abahab” habaawai, hich döt'ür werpaawia p^löbörög k'ap'igbaadéjim. Mag mawia barwia h^lrag, ²⁹ —Mau m^l daupierr hoobahut'ä hajim han^lm, pos haar woun h^lb simua, mua hichigjä jaaubar harrta, mua nem waaujem t'umaa k'ap'^l m^lrag jaaubarm. Mua k'^lirjuawai, jääta warrgarwe Hëwandamau p^liju ha jaaujerrjöo s^limgui haimajim haajem.

³⁰ Mag chi h̄l̄l̄irau hamach haar jaaubaimaawai chadcha p'öbör heem k'ʌʌnaujā Jesūs hoon wētju hap'öbaadējim haajem. ³¹ Pari mag chi h̄l̄l̄i p'öbör hee n̄rramich, ya maar deeu hi haig paauk'achēwi narr haawai marau hirig, —Maestro, t'achdam k'ö hat'á haajeejim.

Pari mag hichig t'ach k'öpi jaaubaawai jürr, ³² —MΛ t'ach k'öju wai chirabahab, pari mag t'ach k'īr pārau k'augba n̄mgui hajim hichdēu.

³³ Warag maachig magbaawai jürr, —¿Wa h̄äbmua hi hat'ee t'ach k'ömk'īr deet'urtarr haawaita mag sīwa? haajeejim marau.

³⁴ Pari maar mag hiek a n̄m h̄ūrbawai Jesuu marag, —Mua mag t'ach k'öju wai chiram ha chiramān, H̄ewandamauta m̄ p̄itarr haawai hirua k'ōsi simjōta nem wau chiramaugui hajim, m̄chig p'itag jaauptiarr t'umaa hōpāyaag. ³⁵ Pārau nemjīr p'ierraag hag'ta hed jayap waaur n̄m haajeebma. Pari mua jürr pārag, pāach bigaau hōor pōm trigo p'ur wējōmjō t'ʌʌl̄amta hoobat ha chiram. Jāg trigo p'ur wējōm hapuraa heeujemjō, jāk'ʌʌnagta H̄ewandam hiek jaaubat ha chiramgui hajim, hamag h̄äk' amk'īr. ³⁶ Hōor jāg t'ʌʌl̄amag H̄ewandam hiek jaau n̄mata nemjīr p'ierr n̄mjjō p'idk'a n̄m k'ʌʌnag chan H̄ewandama p'agab k'aba p'agjugui hajim. Mag hamau hi hat'ee hōor gan haumam k'ʌʌnan hich mag hi dī wēnarragau. Ya mag n̄aisim haig chi nacha hi hiek jaautarrjā honee hawia hēudee jaauamua h̄äk'api hat'am k'ʌʌnjā chi nacha jaautarr dī h̄äbā honee hajugui hajim. ³⁷ Har hōrau, "Chi nemjīr jīr simuan sīi jīrmam, pari k'ar chan pōd hichdēupai heeuba haajem" haawain chadcharauwai hajim. ³⁸ Hiin chadcha deuem k'ʌʌnauta nacha chi p'idagan hēudā haujerram; pari magtarrta jürr pāchta ham p'itag gaaimua wajapcha haju. Pāach chi b̄l̄rjā p'it'urg hauba narrta nemjīr p'ierramk'īrjōta mua pāar pāi chiram ha jaumajim marag, maachdēu hich hiek jāa wēnarramua hōrag h̄äk'api haumaju higwia.

³⁹ Mag chadcha h̄l̄l̄i dō jōyaan k'itawia, "Jesuu b̄l̄rjā hichig jaaubamta mua nem waaujem t'umaa k'aug hat'ajim" ha jaaubaimaawai, mag Samaria durr p'öbördam sierr hee hōor k'apank'am k'ʌʌnauta hi hiek h̄äk'a n̄m hiek'au, "Magan chadcha hich H̄ewandamaucha p̄iūjua haajerrau" hawia chi Jesūs hoon bēejerram. ⁴⁰ Maimua chadcha mag bēewi chi Jesūs haig barchējerram, chi p'öbör heemua bēetarr k'ʌʌn. Mag hi haig paauk'achēwia hirig, —MΛig maar haig k'āibajē hajierram.

Hichig magbaawai chadcha t'abawia k'āai numí s̄iejem ham p'öbör hee. ⁴¹ Mag k'āai numiūm hee hichdēucha jaau sim h̄ūrwia, warag k'apanaacharam k'ʌʌnauta hi hiek h̄äk'ajierram. ⁴² Mag hamachdēucha Jesuu jaau sim h̄ūrwia h̄äk'atarr k'ʌʌnau chi h̄l̄l̄irag, —Ya hīs chan sīi pua jaau sim h̄ūrwiapai k'aba, maach jāgauucha hi hiek h̄ūriwita marau h̄äk'a n̄mgui haajeejim. Ya chadcha marau k'ap'a n̄m, jāguata chadcha durrpier hich hiek h̄äk'a n̄m k'ʌʌn t'um peerdā hauju k'abahab haajeejim jürram k'ʌʌnau.

Chaaipöödbak'ērarr warpmua Jesuu monaaupxitarr

⁴³⁻⁴⁴ Jesūs mag Jerusalenmua mawi, Samaria p'öbördam hee k'āai numí s̄ieimawi, warag hich maa harrag petajim, Galileaag. MamΛ mag p'iesta dictarr k'ur Jerusalén t'ababa harran, hag na hichdēu hiek'atarrjō, chi H̄ewandam hiek jaaujem k'ʌʌn chan h̄äbjā hamach durr hee hāba naajem k'ʌʌnaupajā k'ā k'ōch'k'aba haajeejim hajim. Magta hich t'aabatarr durrmua warag Galileaag petajim, hich bāautarr durr. ⁴⁵ Mag maa hawia Galilea durr barbaimaawai, mamaam k'ʌʌnau hāu hi wajap'a hamach hee barpijerram, hi dī hāba Jerusalén p'iesta Pascua hanam hee naawai hirua nem wautarrjā t'um hamach daúa hoo narr haawai.

⁴⁶ Mag Galilea durr paimawia deeu Canaag majim, hag na hichdēu dō hatarrta vi-noog paatarr p'öbörög. Maagwai hīchab Capernaum p'öbör hee s̄iejem woun hāb rey dāi p'idk'ajem, chi t'et'em. Mag dēn chaai mor mas s̄iejem haajem. ⁴⁷ Mag chi t'et'emua Jesūs Judeamua bēewia jürr Galilea barbaichēm ha h̄ūrbawai hi haar mawia hirig chaig-pamamua, —MΛ chaai ya pōdba k'ērāmta hoo p̄ajim; mΛ hap chitam mΛ di haar marrau hāchējim, mΛ chaai monaaupāain.

⁴⁸ Pari magbaawai Jesuu hirig, —Pārau chan pāach daúacha hag na hōrau nem hooba haajem wau n̄m hoobam haigjā H̄ewandam juu t'eeq mΛ gaai sim h̄äk'aba sierrjēemgui hajim.

⁴⁹ Pari magbaawai chi t'et'em garmua warag hirig, —Señor, mΛ hap chitam jōpai mΛ chaai hoomierrau, meeju nawe. Ya parba k'ērāmta mua hoo plāabajeb hajim.

⁵⁰ Magbaa, —Hoob hatcha k'īrjum, pΛ chaaidam nauwe monaaubajup hajim Jesuu.

Hichig magbaawai hich chaai meejujā k'īrjuba, Jesuu hich chaai monaaupxijuuta hāba k'īrjumamua hich diig petajim. ⁵¹ Mag hich diig mam hee hi chognaan hi k'īrip'ee bēewia hi dī hoobaicheewai hirig, —PΛ chaaidam monak'a k'ērām hajierram hanaabā.

⁵² Magbaa hichdēu hamag jēeujim haajem, k'an hora chaai deeu k'īrdam hinaa haadējī. Mag hamachig jēeubaawai, —Norr k'eeurag la una naawia warre k'ʌʌnumie meeuba k'ērsijimgui hajierram haajem.

⁵³ Magbaawai chi hayau hich hödegpai, "Magan mag horata Jesuu m^lrgag 'Hoob hatcha k^lirjum, p^l chaai monaubaup' ha hiek'ajiebma" hajim haajem. Mag hich chaaidam monaubaup' im hoobaawai hichdēujā h^lk'anaa hi deg d^li h^lba naajerr k'^llnaujā t'um chadcha Jesuuta Hēwandum Hiewaa warrgarwe hichdēu p^liju haajerrau hawia hi hiek h^lk'a n^lisijim haajem. ⁵⁴ Mag chaai parba k'^lerl warppaimua monaupa^ltarra Judea-mua b^lewi Jesuu Galilea durr biek numiim hōor dak'ir hag na hamau mag hooba haajem wautarr hajim, mag chaai monaautarr gaaimua hichta Hēwandamau p^litarr ha hōrag k'ap hamk'ir.

5

Jesuu k'a ch^lk' a k'it^lm monaautarr

¹ Magtarr k'ur Jerusalén p'öbör hee judionaan p'iestat wai narr haawai, Jesús deeu hag^lg petajim. ² Mag Jerusalén p'öbör hee dubaag "Ovejanaan Puertdi" ha t'är sim dak'a t'ärrdö juau wautarr estanque han^lam sim. Mag t'ärrdö t'är hebreonaan meúa Betesa haajem. Mag t'ärrdö higaa póticos han^lam cinco naajim. ³ Ma, s^li jaserg heegar harr haawai mor masim k'^lan k'apan t'üp'äau t'anaajeejim: dau k'Isu k'it'ëem k'^lan, b^l w^leda w^leda k'it'ëem k'^lan, maimua s^li juadam wa mor hēnter k'äijä k'a ch^lk' a k'it'ëem k'^lanp^la. [Maig n^lamua dö waaurëwaata n^l naajim, ⁴ k'arii Hēwandam chog h^lgt'armua b^lewia mag dö waaurëu plabajem hee chi nacha dubbaimamta monaaujerr haawai hag hee dubaag. Mag dö waaurëu plabajem hee chi nacha dubbaimaman parhoobam k'amor machag wai sierr k'äijä monaaub k'aba monaaujeejim haajem.] ⁵ Mag mor masim k'^lan pöm t'üp'äau w^lejöm hee s^lejim h^lchab woun h^lb treinta y ocho a^los, s^li k'a ch^lk' haawai pöd hich happaijä p'iid^lam k'it^lm. ⁶ Mag werba k'^lerl Jesuu hoobaimua mag a^lo k'apan dau hap^lam k'^lerl amjä k'aug hat'aawai hirig, —¿P^la monaum k'ösi chir^lawi? hajim.

⁷ Magbaawai chi mor masi k'^lerarau, —Señor, m^lan monaum k'ochag chir^lm; pari chi dö waaurëu s^lubaawai hag hee m^la jiirp^liju k'^lan chuk'u haawaita pöd monauba chir^lamgui hajim. Maadéu hag hee dubaag h^lek'aawai maach nawe h^lbmua hag hee paajemgui hajim.

⁸ Magbaawai Jesuu hirig, —Magan p'iid^lamia dardar habá; maimua p^lch put juurwia hat'aad hajim.

⁹ Hichig magbarm bärre chadcha warrjä hich mag monak'a sierrjöta p'iid^l d^lanaisiwiia dar n^lamn^l k'abaadéjim. Maimua hich put juur hauwia hag d^li petajim. Pari mag hi monaautarr hed jua h^llijem hed harr haawai, ¹⁰ Moiseeu p^la p^larr hiek wajap'a h^lark'ajerr k'^llnau hirig, —H^lis chan pua jäg put ch^lagag jiir wai n^lrraju k'aba simgui hajim hanaabá.

¹¹ Pari hichig magbaawai chi woundamau hamag, —Pari chi m^la monaup^litarrauta m^lrgag "P^lch put juurwia hat'aad" hatarr haawaita mua harrubahab hajim haajem.

¹² Magbaawai hamachdēu, —¿Chijäguata p^lrlag mag s^lejí? hajierram haajem.

¹³ Pari mag hi monaup^liwia hich Jesu^ljä s^li hōor k'apanag hee dubbaader haawai pöd hi k'augp^liba harr gaaimua, h^lis mag t'är t'ärnaa mag wounauta m^lrgag mag jaaujimjä habajim haajem. ¹⁴ Maimua hag k'ur Jesuu hich hag woundamcha Haai hi j^leeujem deg hoobaimawaaita hirig, —Ya h^lau p^la jäg monaau chirispí, hoob tag pekau wau chitam. Heeu magbam^lan j^lur p^lch gaai hag k'äijä hatcha k'äijä haduk'am hajim.

¹⁵ Jesuu hichig magbaawai judionaan chi pörnaan haar mawia hamag jaauwimajim haajem, Jesuuta chadcha hich monaautarr. ¹⁶ Mag gaaimua judionaan chi pörnaanau chan warag Jesu^ls k'ochk'aba haajeejim, mag hamach dak'ir jua h^llijem hedam magwe hōor monaaujerr haawai. Hamagan mag n^lmdampai p'idl'a n^lam d^li h^lba sierr haawai jua h^lai n^lam hed pöd magu k'aba siejim. ¹⁷ Pari Jesuu mag chi judionaanau k^lirju n^lmjä k'ap'a sierr haawai hamag, —Jua h^llijem hedam magwe m^la Hayaujä hōor dau haug k'augjeewai muajä hich hagiöta chir^lm k'abahab hajim hamag.

¹⁸ Jesuu hamach jäg daar mag hiek'abaawai chará waragta hi t'öpäim k'ochk'a p'öbaadéjierram. Pari wajapcharan hamach d^lenjö jua h^llijem hedjä h^lark'aba sim gaaimua-paijä k'aba, ham jäg daar Hēwandum higwia hi Haai ha hiek'aawaita mag hi t'om hiigjeejim, mag sim haig magan hiita Hēwandum d^li h^lba chirabma hawia.

Hēwandum Hiewaa hiek t'eeq

¹⁹ Pari Jesuu warag, —M^lch chi Chaairaujä m^lch Hayau nem waupim k'ösi sim k'augba hak'iin, muajä m^lch k'irau chan waubajugui hajim. Magba hirua nem waupim k'ösi sim m^lchdēu k'ap'a chiraawaita muajä chadcha waaudemgui hajim Jesuu chi judionaanag. ²⁰ Mag hich m^la Hayaujä m^la k'ösi haajeeawai hichdēu nem waupim k'osim t'um m^lrgag k'ap hapijemgui hajim. Maagjeewai h^lsmua hatagta mua nem wau chir^lm gaaimua p^lrau hi jua hoogpamgui hajim. Hante m^lg woun monaautarr k'äijä h^lar^lcha mua nem waumaju. Mag hoowiata p^lar dauderra hajugui hajim. ²¹ Hich jäg chi Hayaujä hōor mee n^lam k'^lnnjä

p'iriutk'a hauwia hich mag hich dñi wai sñejemjö, mñch chi Chaairaujä mñchdëu magam k'ösim k'ñan dñin hich hagjö hajugui hajim.²² Hich Hëwandam chi Hayaujä hichdëu chan jauba, mñch chi Chaairagta jaaupiejem, hñor hich haar hauju wa hauba hisegju,²³ mag gaaimua hich jäg mñ Haai t'ö hiyäla haajemjö mñch chi Chaaijä hagjö t'umaam k'ñnanag t'ö hiek'amk'ir. Mag sñewai mñch chi Chaairagjä heenaa wajap'a mñ t'ö hiek'aba nñm k'ñnanau chan magan mñ Haaijä t'öba nñmgui hajim, hichdëu mñ pñitarrta mñ mñg chitamjä higba naawai.

²⁴ Ma cha hiek'a chiram hiek'au chi mñg mua jaau chitam hiekta hñrwia hñk'a simuan Hëwandam hiekta hñk'a simgui hajim, chadcha hichdëuta mñ pñiwia mag hich hiek jaaupitarr haawai. Mag hñk'abarm wounan Hëwandamau ya hich dñnk'a hauwia hich mag hi dñi sñsim hiek'au. Magbarm woun gaai Hëwandamau hichdëu hñor hi hagk'a nñm hedjä mas habajugui hajim, warr hich k'aibag heepai chi t'õmjö sñrrta hich mag hiiu nñrraag ya chi peerdam haawai.²⁵ Chadcha hñsta pñar mag chi t'õmjö nñm k'ñnanaujä mñch chi Hëwandam Hiewaa hiekcha hñrju hed pabaichëngui hajim. Mag mñ hiek hñrwia hñk'a nñm k'ñnan warre Hëwandam dñnk'anaa mñg hatagjä hich mag hiiu nñsisijugui hajim.²⁶ Hich jäg chi Hayaujä hichdëuta hñor hiiupiejemjö, hich dñnjö hamk'ir mach chi Chaairagjä hagjö hich juu t'eeg deejimgui hajim.²⁷ Mag nñm dñi hñchab mñrgta hñor hich haar hauju wa hauba hisegju ha jaaumk'irjä hiek t'eeg hapijimgui hajim, mñchta Hemk'ooi Hiewaa haawai.²⁸ Mag muata hñrag hamach k'ircha jawaagjä hiek t'eeg chiram ha hñrwia hoob jñgderra hamiet. Pari chadcha mñchdëuta mñg hatag hotarr k'ñnanagjä hamach bëptarr jëbdegmuu hñbeerpi jaaubaawai deeu hiiu p'iidatk'ajugui hajim.²⁹ Chi nem wajap'a waaujerr k'ñnan tag meebla hich mag Hëwandam dñi wénrraagta p'iidatk'aju; pari nem k'aigbamta waaujerr k'ñnan Hëwandamau hamach hisegwia k'ñmee durrta bark'ñliju habarm hñraagpaita p'iidatk'ajugui ha jaaumajim hich Jesuucha.

Jesuun chadcha hiek t'eeg sim

³⁰ Ma Hayauta mñ pñitarr haawai hirigjä jëeuba sñi mñch k'irau chan pöd mua nem wauba chitamgui hajim. Maguata, mñch Hayau jaaubaawaita mua hagpierr nem waaujem; mag hichdëu jaau sñwai nem hagchata waaujengui hajim.³¹ Mua mñch higwia mñchdëupaita mñ hiek t'eeg chiram hak'iin, mua magju k'aba chiramgui haju hñrau, tag mñ hipierr jaau nñm k'ñnan chuk'u haawai.³² Pari hñb simgui hajim, ma mñ Hayau. Hiruata mñ kñt chadcha nem hagcha jaaujem. Mua k'ap'ñ chiramgui hajim, mag hirua nem jaau sim chadcharau.³³ Pñrau Juan haar hñor pñjierramgui hajim, hñta Hëwandamau pñiju haajerrä ha k'ap jëeumk'ir. Magbaawai hirua, hí chan har k'abam, hñb hi hñudee hurumta haruugui hajim, mñ higwia. Hichdëu mag pñrag jaaupxittar chadcha hajimgui hajim.³⁴ Pari mñ chan mag sñi hñraupaita jaauju haaínamjä habam. Mua mag Juan higamjö chiramn, hirua nem jaaujerr hñk'awia pñach peerdatk'amk'irau hajim. Mñ wajapcha k'ap'ñnaa jaauju haaísim chan mñig heegarm k'abamgui hajim.³⁵ Juanan chadcha lámpara dau wajaug p'uudñmjo sñejim, muata hñor peerdñ hauju haaí chiram ha jawaag. Mag hirua jaau nñrrarr hñurwai pñach jñgaagaa harr haawai k'ñchpaine pñar hñonee hajierramgui hajim.³⁶ Pari Juanau sñi hidamaupai jaau nñrraajerr k'ñái mua wajapcharam wai chiramgui hajim, haguau Hëwandamau mñch pñjim ha k'ap hapieg. Ma, hñrau hag na nem mag hooba haajem waaujem hag juu t'eegaujui hajim. Mag juu t'eegau mñ Hayau nem k'ir pogk'e waapi jaautarr haawai, hñor dak'ir mag waauwai, chadcha hichdëuta mñ pñjim ha jaau sim k'abahab hajim.³⁷ Pñrau hoojä hooba ni hi hiekjä hñrba naab mama, hich mñ Haai mñ pñitarraujä hagjö mñ higar sim ha sim, hichdëuta warrgarwejä mñ higwia hich hiek gaai pñpitarr haawai.³⁸ Pari mag hichdëu mñ pñiwia mua jaau chitamjä pñachdëu hñk'aba naawai pöd hi hiekjä pñrau pñach t'ñaar hee hauba nñmgui hajim.³⁹ Pñrau sñi Hëwandam hiek p'ñsñidam gaai t'ñraa hag gaai jaau sñsñidam hñark'a nñmuata pñach peerdñjupii hawia t'ñlärjerram. Pari par mag hag gaai t'ñlärwai mñ higwia jaau sñsñidam hoo nñmta, pñrau pñach t'ñaar t'eeg nñm gaaimua⁴⁰ bñlärjä mñ higba nñmgui hajim, hich mag hiiu wénrram k'ösi nñm hanñmta.

⁴¹ Mua chan mag pñrag sñi mñchig hee hamk'irta nem wauba chiramgui hajim.⁴² Mua k'ap'ñ chiram, pñrau chan t'ñraucha Hëwandam k'ñchk'aba nñmta sñi par hñupai hi k'ösi nñm haajerram.⁴³ Mñan hich mñ Haai hiek'au pñiwia mñg chitam; pari magamjä mua mag jaauwai pñrau mñ hiek hñk'aba nñmgui hajim. Mama jñrr hñb sñi hich k'irupai bëewiata pñrag magchëj'in, mag hiek'an chadau pñrau hñk'ajugui hajim.⁴⁴ Jñga pñrau mua nem jaau chiram hñk'abarju hajim, jäg Hëwandam hichta hñbpai k'itamta pñachdëu nem wau nñm gaaimua hñonee hñpiju k'ñrjubanaa hñba pñach k'apeenagpaita pñach t'öpim k'ösi t'ñlam?⁴⁵ Hoob pñach jäg nñm paar muata Hëwandamag pñach k'aibag waumk'ir hñrig nem hñgk'a t'ñllñluju hamiet hajim hamag. Chi Hëwandamag pñar hñgk'ajuu Moiseeuta pñar hñgk'abup, sñi hirua p'ñ plarr hiek wajap'a hñark'a nñmuata pñach hñgt'ar hñberpiju hanñmta chadcha

hirua p'ā p̄aarr t'um hipierraajā k'aba naawai. ⁴⁶ Chadcha pārau Moiseeu p'ā p̄atarr t'umta hipierraajā nām hak'iin, hichdēu Hēwandam hiek p'ā p̄aarr gaai mā higwia jaau p̄aarr haawai, pārau mā hiekjā hāk'a naak'amgui hajim. ⁴⁷ Pari hirua mā higwia mag p'ā p̄aarrjā pārau hāk'ab nām, Ɂjāga hīs māchdēucha jaau chirāmjā hāk'abarju? hajim hamag hamach k'īrcha.

6

*Jesuu hōor cinco mil t'ach k'ōpitarr
(Mt 14:13-21; Mr 6:30-44; Lc 9:10-17)*

¹ Magtarr k'ur deeeu Jesús petajim, hag k'īrp'eepai t'ārrdō pōm Galilea ha t'ār sim hee. Hich hag t'ārrdōpai hīchab Tiberias ha t'ārjēm. ² Mag hi hag k'īrp'ee petaawai hōor pōm hi hēudee hērēubaadējim, hamachdēu mag hōor mor masim k'ānn pōoma monaumamua hi jua t'eeeg hoojerr haawai. ³ Mag mawia maar na buchagdam gaai waaidawia jupbaimaawai maarjā hi bigaau jupimajim. ⁴ Maagwai judionaan p'iesta Pascua haajem ya burruj hārāa sīejim. ⁵ Jesuu hoowai mag hich hēudee hōor pōoma bēewia pos haichēm hoobaawai Felipeegta, — Felipe, hōor pōm mag wējōm hat'ee Ɂjama maadēu k'ōju bawaagauma? hajim.

⁶ Pari hichdēu Felipeeg mag sierran, daau hirua k'an habarju k'ai hawiata mag sīejim. Māmā hich Jesuu hichdēu k'ap nem wauju k'īrju sīejim. ⁷ Magbaa Felipeeu hirig, — Doscientos denarios wai nām hanaa sīi pan happai hauk'iinjā, hagdaujō dāu hāhbōdōjā dārrk'abajugui hajim.

⁸ Magbaawai maar k'apeer hāb Simón Pedro heeum Andrés ha t'ārjerrau, ⁹ —Hāb māig chaaidakam simuata pandam cinco wai nārrāmgui hajim, maimua hāwarrdam dau numí. Pari hōor pōm mag wējōm, Ɂk'anii jāgpaimua dārr habarju? hajim.

¹⁰ Andreeu magbaawai Jesuu jūr maragta, —Magan hamag t'um hohoodō hapi jaaubat hajim.

Mag jaaubaawai chadcha t'umaa p'ūak hee hohood hap'ōbaadējim. Mag hōor pōm wējōm hee hemk'ooin happai cinco miljō naajim. ¹¹ Maimua Jesuu mak'ānn pandam hich jua hee p'ē hauwia, Hēwandamag hāu hajim hanaa, jūr marag hlapāimajim, jūr hōor pōm mag hohood wējōmág jigmamk'īr. Maimua jūr chi hāwarrdam paarjā hich hagiō Hēwandamag hāu hajim hanaa hagiō jīgpijim, hamachdēu k'ōm haig k'ōmk'īr. ¹² Maimua ya t'umaam k'ānn biwāuwia tag k'ōmap'a hap'ōbaadeewai, sīi barpāiju k'āai, Jesuu marag p'ēpi jaaujim. ¹³ Maimua chadcha marau t'umaa p'ēnaa hoowai, mag pandam cincopai narrta t'ābāt doce hipiirk'a haujim, chi sobau. ¹⁴ Hōor pōm mag t'ānarr k'ānnau hamach daúacha Jesuu hich hīuu haawai mag hag na hamau mag hooba haajerrta mag waubarm hoobaawai jūr hamach heepai, "Chadcha māg wounta hich hēwandamaucha hich hi jaaumk'īr jar hauwi pājīu ha jaaujerrauwai" haajeejim.

¹⁵ Mag nāmuwa warag hajués hich pār harrwia hamach reik'apim hig nām hichdēu k'aug hat'aawai warag durrsieg petajim, mam hich happai sīeimaag.

*Jesús dō hār nārrarr
(Mt 14:22-27; Mr 6:45-52)*

¹⁶ Maimua ya hedau k'ēubaadewai maar jerag bēewia, t'ārrdō hee burrdātk'achēwia, ¹⁷ jūr jāp hee pāauk'abaadējim, hag k'īrp'ee p'ōbōr Capernaum hanāmág wētaag. Mag maar dōjārr pāauk'abaadēm hee warag k'īssu haadējim. Maagwai hich Jesús hag'ta bēeba sīerr haawai maar dāi maba t'āba sīsjim. ¹⁸ Mag ya maar dōjārr wētumta, p'ū t'eeeg wēbaadeewai sīi p'ūas baupa haadējim. ¹⁹ Ya maagwai maar dōjārr naajim. Cinco k'abamān seis kilómetros k'āijā naajim, dōhi haigmua chi warp'ag. Mag nām heeta marau hoowai, Jesuuta dōjā hār durramjō dādārg hurum hoop'ōbaadējim. Mag hoop'ōbaadeewai maar jāp'ierri p'ōbaadējim. ²⁰ Pari mag maar jāp'ierri p'ōbaadeewai hichdēu marag, —Hoob jāp'ierri met, mā k'abahab hajim.

²¹ Magbaawai warag marau maach jāp hee hi t'ār haujim. Mag maar dāi jāp hee pābaadeewai sēuk'abarmjō habarm hee jōpchata ya maar maach maa harr haar naaimajim.

Hōrau Jesús jārp'ōo t'ānarr

²² Hag noram hāspāau t'oom higar t'abagk'atarr k'ānnau k'aug hat'ajierram haajem, jāp hāppai haig sīerr hee maar hērēubaadēm. Mag maar weetwai chi Jesús maar dāi maba harrjā k'ap'ā naajim haajem hīchab. ²³ Mag nām hee hich hag t'ārrdō heepai p'ōbōr Tiberias hanām haarmua bote bēewia, mag hag noram Jesuu pan cinco hich jua hee haunaa hag paar hāu hajim hanaa hōrag k'ōpitarr dak'a jopdātk'achējim haajem. ²⁴ Mag chadcha hamachdēu hoowai, Jesús haig k'aba ni maar hi dāi wēnarrāajem k'ānnjā haig k'aba nām k'aug hat'aawai, mag bote jopdātk'achētarr hee jūr dōjārr pāauk'abaadējim haajem Capernaumag, Jesús hēudee hi jar wētumua.

Jesús, hōor hīupiejem pan

²⁵ Maimua mag wëtwia chadcha hag k'ürip'e Jesús sim hoobaimaawai hirig, —Maestro, ¿k'an horata p̄a mau pabaadéjima? hajierram.

²⁶ Magbaawai Jesuu hamag, —Chadcha p̄araū m̄a j̄ar w̄enarram̄an, s̄iī p̄aach t'ach biwaau k'öpitarr haawaita p̄araū m̄a j̄ar w̄enarram̄gui hajim. Mam̄a h̄is mag mua j̄äg p̄aach dak'üir wautarr gaaimua mua jaaū chit̄am h̄ök'ak' imjä haba n̄am. ²⁷ Jäg s̄iī biwaau t'ach k'öm k'öchgaupai m̄a h̄eudee h̄ek'a w̄enarraju k'äyau, tag b̄älrjä j̄äsoö hapiba hich mag p̄aach hiiupiejem pan k'ürtä hat'at hajim hamag. Mach chi Hemk'ooi Hiewaauta mag pan p̄aār hat'ee wai chir̄am. Mach Haai Hēwandamau p̄araū hag na mag nem hooba haaejem waumk'üir juapá deetarrauta nem waaujeewai p̄araū m̄a hiek h̄ök'anaa hichdëuta m̄a p̄litarrjä k'ap'ña haju haai n̄amgui hajim.

²⁸ Magbaawai hamach garmua jürr hirig, —Marau k'ani wauju haai n̄a hajierram, Hēwandamau nem waupim k'ösi simjö hag.

²⁹ Magbaawai Jesuu hamag magjim:

—Hēwandamau p̄ärag waupim k'ösi siman, m̄alata warrgarwe hichdëu p̄iju ha jaaujerr haawai mua n̄am jaaū chit̄amta p̄ärag h̄ök'apim k'ösi simgui hajim.

³⁰ Magbaawai deeū hamachdëu hirig, —Pua deeū maar dak'üir hag na marau hooba haajemta wauk'iin chadau marau chadcha p̄a Hēwandamauta p̄ijim haju. ³¹ Mam̄a k'ani pua wau n̄a? hajierram. ³² Maimua hamachdëupai, Maar jöoin h̄öör chukag durr w̄enarrageewai Moiseeu "maná" hanam h̄ägt'armua k'üpitarra k'öjierrangui hajierram. Hich Hēwandam hiek p̄ä sim gaai jaauwaijä, "Hägt'armua pan k'üpíriwia hamag k'öpíjim" ha sim. Maagwai puajäh, ¿k'ani wau n̄a? hajierram deeru hirig.

³² Magbaawai Jesuu hamag, —Pari Moiseeu k'abajimgui hajim hamag pan deetarr; m̄a Hayau k'abajieb hajim. Maimua h̄isjä hag'ta hich m̄a Hayauta h̄ägt'arm pan p̄ärag dee s̄iebahab; pari h̄isim̄an warr p̄äar jöoinag deejerr k'ääjä chi wajapcharam̄augui hajim. ³³ Magnaa hichdëupai hich higwi, Pari mag pan hich Hēwandamauta dee s̄iewai h̄ägt'armuachata bëejimgui hajim, h̄öör hiiupi hawaag.

³⁴ Magbaawai hamachdëu hirig, —Señor, magan mag pan marag hich mag dee chit̄am hajierram.

³⁵ Magbaa Jesuu, —Wajapcharan m̄achpai k'abahab hajim, mag pan h̄öör hiiupiejem. M̄aig heegarin par p̄äar t'ach pöm biwaau k'öwaijä deeū jåsooju. Biwaau dö döwiajä deeū hóbisi haju. Mam̄a chi m̄a hiek h̄ök'anaa m̄alata hau sim chan tag deeum higbajugui hajim, hich peerda haumk'üir. ³⁶ Mam̄a chaig m̄achdëu p̄ärag jaaū chirarrjö, p̄araūn m̄a hoo naab mama, b̄älrjä m̄a hiek h̄ök'aba n̄amgui hajim. ³⁷ T'um m̄a Hayau m̄a hiek h̄ök'api n̄am k'ülnaun m̄a hig n̄am. Mag m̄ach hig n̄am k'ülnan mua haub k'aba haujugui hajim. ³⁸ M̄a chan s̄iī m̄achdëu ham haig nem wawaagjä h̄ägt'armua bëebajim. M̄aln m̄ach Hayau m̄achig nem mag habaawaihi pierry haagta bëejimgui hajim, hichdëuta m̄a p̄itarr haawai. ³⁹ Hich chi m̄a p̄itarr Jöoiraujä k'ösi siman, mag ya m̄ach h̄öörk'a t'üllam k'üllan heem hâbjä hok'oopiba, s̄iī mag durr hō n̄am hedjä deeū p̄iriutk'a haupim k'ösita simgui hajim. ⁴⁰ M̄a Hayaun, har m̄a higwia "Jäata chadcha hi Hiewaau" hanaa m̄a hiek h̄ök'a n̄am k'üllanta m̄ag hatag pawiajä hich mag hichjö hiiu w̄enarrapim k'ösi sim. Pari magaagan m̄ag hatag m̄ag durr hō n̄am hedjä m̄achdëuta ham p̄iriutk'a haujugui hajim hich Jesuu.

⁴¹ Hirua magbarm hee chi judionaan sereu p̄öbaadéjim, Jesuu hamach j̄ägdaar "M̄alata h̄ägt'armua bëetarr Panau" ha hiek'abaawai. ⁴² Mag sereu p̄öbaadéwi hamach heepai, —Keena, pari ¿chamag Jesús maachdëu hoo bääutarr k'abá hanaajim, José hiewaa? Mag simta ¿jäga mag hiiu h̄ägt'armua bëetarr habarju? Magan maadëuta hi dënnaan k'augba naab, hi mag hiek'a chir̄am hanaajim.

⁴³ Magbaawai jürr hichdëu hamag, —¿K'ant'eeta p̄äachig hiek'aawaijä p̄aar dën warag magta hiek'ajerráma? hajim. ⁴⁴ Chadcha hich m̄a Hayauta m̄a p̄itarr haawai hichdëuta mua hōrag jaaū chit̄amjä h̄ök'apibam chan ni h̄äbmujä pöd m̄a hiek h̄ök'abamgui hajim. Hichdëu h̄ök'apibaawai h̄ök'abarm k'ülnan chadha m̄ag durr hō n̄am hedjä deeū mua ham p̄iriutk'a haujugui hajim. ⁴⁵ Hēwandam hi jaaujerr k'ülnau h̄esap p̄ä plarr gaai jaauwai, hich Hēwandamauta hich h̄öörk'a n̄am k'ülnag jaauk'amaju ha sim, hich hiek k'augmamk'üir. Hichdëucha magtarr haawaita har t'um hi hiek h̄ümnaa h̄äu hi k'augp'omam k'ülnaun m̄ajä higjuraugui hajim. ⁴⁶ Mua mag chir̄am chan mag hōrau hi hoojeewai haba chir̄am. Hâba hi hooowia hi k'ap'ña siman, m̄achta hi sim haarmua bëetarr haawai m̄achdëupaita hi hoojemgui hajim. ⁴⁷ Magnaa, Mua mag chir̄amgui hajim: Chi m̄a hiek hich t'äraucha h̄ök'a siman m̄ag hatagjä hich mag Hēwandam dënök' a s̄isim hiek'au. ⁴⁸ M̄alata chadcha h̄öör hich mag hiiu w̄enarrapiejem Panaugui hajim deeū Jesuu, hich higwia. ⁴⁹ Päar jöoinaun chadcha h̄öör chukag hee durr p̄ärl w̄enarrawai maná k'öjierram. Hamau mag maná k'öjierrab mama, hichiita k'ëchjierrangui hajim. ⁵⁰ Mam̄a mua jaaū chir̄am pan chan mag maná k'üir k'abam. Mua mag h̄ägt'armua bëetarr pan ha chir̄am, m̄ach jaaawiata mag chir̄amgui hajim. Chi mag panta k'öbarm wounan hich magta hiiu s̄isim hiek'au. ⁵¹ M̄achta mag pan h̄ägt'armua

bëetarr hõor hiiupiejem k'abahab hajim. Mag panta k'õ siman hich magta hiiu sõsiju. Mamal mag panjö mua pârag deeju ha chiramän, t'umaam k'lan hiiu wënlrraju haai hamk'ir ham kõit hädraa mäch t'öopijuuta jaau chiramgui hajim.

⁵² Hamach pem haawai, Jesuu mag hiek'abapäm hûrwia, deeu sereu p'öbaadewia hamach heepai, „Jäga jäg simua maachig hichta pank'a k'öpibarju?” haajeejim. ⁵³ Jürram k'lanau mamagk'am hûrwia Jesuu hamag magjim:

—Mä cha hiek' chiram hiek'au har mäch chi Hemk'ooi Hiewaa modta k'öwia mä bagjä döba sim chan pöd hich mag hiiu nãrrabamgui hajim. ⁵⁴ Magarrau chadcha chi mä mod k'öwia mä bagjä dö sim k'lan chadau meewiajä deeu hiiu p'iidawia hich mag hiiu sisim hiek'au hajim. Pari magaagan mäg hatag mäg durr hö nám hedjä mächdëuta deeu hûwai hi p'iri haujugui hajim. ⁵⁵ Mua mag chiramän, mä modouta mä bag hârbarm ñximua chadcha hõor hiiupi hauju haawaita mag chiramgui hajim. ⁵⁶ Chi mä mod k'önaa mä bagjä dö siman mä däi k'apeerk' am hiekta k'apeerk' a sisiju. Maagwai mäch garmajä hi däi hich mag k'apeerk' a chirsijugui hajim. ⁵⁷ Mä Haai mä päätarrajä mee k'augba sierraawai mächjä hi gaaimuata hich mag hiiu chitam. Maagwai hîchab chi mä modta t'achjö wajap k'õ sim k'lan, hich jäg mäjä mäch Haai gaaimuata hich mag hiiu chitajemjö, mag wounjä hîchab mä gaaimuata mäg hatag pawiajä hich mag hiiu sisijugui hajim. ⁵⁸ Muan pâragan mag pâar jöoinau maná k'oojerr k'ir k'aba, hîgt'armua bëetarr panta k'öpi jaau chiramgui hajim. Mag maná hõor hich mag hiiupiejem k'ir k'aba harr haawai par hamau k'õ durrajieb pari mag k'õ nám gaaimuata Hêwandamau ham hauju habajim. Mamä cha mua pan jaau chiramta k'obarmän chadau Hêwandamau hauwi hich mag hich däi wai sisijugui hajim.

⁵⁹ Jesuu hamag mag hiek'atarran Capernaum p'öbör hee judionaan Hêwandam hiek jaaujem di wai narr heeta mag jaaumajim.

Hõor hiiupiejem hiek

⁶⁰ Jesuu mag jajawagmam hûrwia hõor pöm hi hëudee wënlrrajerr k'lan hee hâaur k'lanau, „Keena, mäg wounan dau lõkta nem jaau nãrram, žk'äu hi hipierr habarju?” haajeejim. ⁶¹ Pari hamach heepai mamagk'am hich Jesuu k'aug hat'aawai hamag magjim:

—Mua mag jaau chiram hûrwia pâar t'är hee k'aigba ná? hajim. ⁶² Magan pääch dak'ir Hemk'ooi Hiewaa deeu hûwaii warr hich sierr haar sieimaag hîgt'aa papagmam hook'injä, pârau žjäga k'irjuk'ajima? Mag hook'injä mä chadcha hîgt'armua bëebajim hajupä? hajim. ⁶³ Magnaa warre hamag, Mua mag mäch mod k'öpi jaau chiram chan mäch mod chaarta jaauba chiramgui hajim. Mä modon chadcha pârau k'öwiajä jägu chan bâlrrjä pâar peerdä haubajugui hajim, Hêwandam Hak'arauta hõor hiiupiejewai. Mag mä mod chaarta k'öju k'irjuu k'äai, cha mua pääch kõit hädraa mäch t'öopiju jaau chiramta hâk'api chiramgui hajim, chi mag hâk'a nám k'lanauta Hêwandam Hak'aar hõor hiiupiejem wai náisiju haawai. ⁶⁴ Pari mua mag jaau chiram hee pâar hee hâaur k'lanau mä hiek hâk'aba t'lanmgui ha heik'amajim.

Jesuu hamag mag hiek'atarran, warrgarwejä chijä k'lanauta hi hiek chadcha hâk'aba naaju ha k'ap'anaa chijaguata wir haig hi hoomap'am k'lanagjä hich pâr deeju ha k'ap'ä sierr haawaita mag hiek'apäjim.

⁶⁵ Maguata mag hiek'amamua, —Chadcha hich mä Hayauta mua hõrag jaau chitamjä hâk'apibam chan, pöd hâbmuajä hâk'abamgui hajim.

⁶⁶ Jesuu mag hiek'atarr haigmua hõor pöm hi däi wënlrrajerr k'lan heem k'lanaujä hi k'a hogda pâawia ya tag hi däi k'aba náisijim. ⁶⁷ Mag hõor pöm hich haigmua hêrëu t'lanlm hoobaawai maach hichdëucha hich däi doce hogdiba wënlrramk'ir t'ärk'a hautarr k'lanagjä, —Pâarjä warm k'lanjö wëtam k'ösi náwi? hajim marag.

⁶⁸ Magbaawai Simón Pedroou hirig, —Señor, mag wëtwinjä, žk'ai haar maar hêrëubaadéju? Hâba pachdëupaita hõor hiiupiejem hiek wai sïebab hajim. ⁶⁹ Maguata marau pâ hiek hâk'ajim. Maimua marau k'ap'ä nám, pâ chadcha Hêwandam Hiewaa pekau chuk'u k'itam k'abahab hajim, hichdëu pâjü ha jaaujerr.

⁷⁰ Simón Pedroou hichig magbaawai Jesuu jürr, —Chadcha mächdëuta mua pâar doce t'ärk'a haujimgui hajim, mäch däi hogdiba wënlrramk'ir. Magjieg mama pâar hee hâb meperau pôr meu simgui hajim.

⁷¹ Jesuu mag sierran, Simón Iscarioote hiewaa Judas haajerr higwiata mag sïejim. Mag Judas chadcha hîchab hichdëucha maar doce t'ärk'a hautarr heem hajim. Pari magua hi k'a huk'urm k'lanag hich pâr deeju k'ap'ä sierr haawaita mag hiek'ajim marag.

7

Hich Jesùs heegpeenaupajä hi hiek hâk'aba haajerr

¹ Magtarr k'ur hich Jesùs Galilea durr p'öbördam nánlidampierr p'âlarda nárrajim. Hich tag Judea durr mampap'a sïejim, judionaan chi pörnaanau hich t'ög hêk'aajerr haawai. ² Pari

mag hi p'āl r nārrām hee, judionaan p'iesta Las Enramadas hanām burruj k'āai k'apan k'aba waaur narr haawai, ³ hich heeugpeenaupai hirig, —Mag Galileapai siēba Judeaagta petā hajierram, jamjā pāchig hee haajem k'ānnag pāchdēu nem wau sim hoomk'īir. ⁴ Maadēu t'umaam k'ānnag dich k'ap'ā hapim k'ōsi chirām chan, sūi dich happaita meraa nem wauba haajem. Jāg pach nem wau sim t'umaam k'ānnag k'ap hamk'īrta waubá hajierram hirig.

⁵ Mamā hich heeugpeenaupai hirig mag narran, hirua hamach dak'īr mag nem wau sim hoo nāmjā hamach paarmua hich Hēwandamau pājū ha jaaujerr k'abam haajerr haawaita juau hogt'om hirig mag naajim. ⁶ Hich heeugpeenaupai hichig magbaawai Jesuu hamag, —Pāragan hora t'um wajap'amgui hajim, p'iesta hee maag. Pari hagt'a māch maju hora k'aba siēwai māngwaiwe chan mā mabamgui hajim. ⁷ Pāar chan pōd hōrau hoomap'a habam, pāachjā ham higar naawai. Magarrau mān chadau hamau hoomap'a wai nāmogui hajim, hamachdēu nem k'aigba wau nām mua hamach k'īrcha jaaujeewai. ⁸ Magnaa hamag, Pāachta pāach p'iesta hee wētjurauma hajim. Mamā hagt'a māch maju hora k'āba haawai māngwaiwe chan mā mabamgui hajim hich heeugpeenag.

⁹ Hamag mag hiek'ap'iwiia hich chan maba, chadcha Galilea sīsijim.

Jesús judionaan p'iesta Las Enramadas hanām hee

¹⁰ Pari mag hich heeugpeen wēttarr k'ur nāl hawia hōk'arta ham hēudee petajim, hich Jesús. Pari mag matarrjā hōrag hich mam k'āugpiba meraata petajim. ¹¹ Maagwai judionaan chi pōrnanau chi p'iesta hee hi jārp'ōo t'ānmuu, “¿Jamta simta jāg hoobáma?” haajeejim.

¹² Mag nām dāi hīchab sūi bigaam k'ānnaujā hi higwia, “Jāg wounan hāba nem wajap'ampaита wau k'itaajem” ha hiyālā haawai, jūrr hāaur k'ānnau, “Hāhlā, jāgā hōor wajap'am habarju jāg sūi hōor k'ūgur nārraajem?” haajeejim haajem jūrram k'ānnau. ¹³ Pari mag hiek'a nāmjā sūi parhooba t'umaam k'ānnag hūrmk'īir k'abā, hamach happaita mamag haajeejim hanaabá, magām gaaimua judionaan chi pōrnanau jūrr hamach dāita k'aigbaju k'īrjuwia.

¹⁴ Pari jūrram k'ānnau mamagk'am hee, mag nām dāi hīchab chi p'iestajā seman jārr pamam heeta barwia, Haai hi jēeujem deg dubwia, hōrag Hēwandam hiek jaau sīeimajim. ¹⁵ Mag hirua nem jaaumam hūrwia judionaan chi pōrnanan jāgderraā nāmuu, “¿Jāga jāg estudiantarrjā chuk'u sierrāmta magām nemjā jaau k'āauga sīna?” haajeejim.

¹⁶ Hamau mag hiek a nām hūrwia jūrr hich Jesuu hamag, —Mua nem jaau chirām chan sūi māch hiekpai k'abamgui hajim. Mua nem jaau chirām māch pāitarr wounau māchig jaaupitarrta jaau chirāmogui hajim. ¹⁷ Hābmua Hēwandam hipierr nem waum k'ōsi sim k'ai, magua k'ap'ā hajugui hajim, chadcha mua Hēwandam hiekta jaau chirā wa sūi māch hiekpaita jaau chirā. ¹⁸ Sūi har hamach k'īrjung heemuapai hiek'a nām k'ānnan sūi hōrag hamach t'ō hiek'āmk'īrta hiek'āajerramgui hajim. Pari magba har sūi dich chogpāitarrta wajap'a hig hiyālā hamk'īr nem jaau nām k'ānnan, chadcha hichdēu jaaupitarr hiekta hich hagierrpai jaaujemgui hajim.

¹⁹ Magnaa hichdēupai hamag, ‘Moiseeu chadcha pāar hat'eeta ley p'ā pābabaj? hajim. Magtarrjā pārāu hiwiram hābmua jāhag gaai jaau sim hipierraā haba haajemgui hajim. ¿Hag gaai hīchab hōorjā t'ōpiba jaau siēbā? hajim. Mag simta, jāgwa pārāu mā t'ōom hig nāmma? hajim judionaan chi pōrnanag.

²⁰ Magbaawai chi hūr narr k'ānnau hirig, —Pāan chadcha dōsāttauta pōr meu simgui hajierram. ¿K'ai pā t'ōom hig nāmta pua mag sī? hajierram.

²¹ Magbaai Jesuu hamag magjim:

—Chadcha pāar t'umaam k'ānnag dak'īr jaau hālijem hedta mua hōor monaaujim. Magtarr haawai hāba maata pārāu hig naabma hajim. ²² Pāach garmuan pārāu mārāg mag naabma, pari k'īr heeyah habat: Moiseeu jaauju nawe ya pāach jōoinau hich maagjerr haawai, ¿warag Moiseeujā pārag chaain mehēudam hich mag p'ārbichpi jaau pābabaj? Magtarr haawai ¿jua hālijem hedam magwe pārāu hag hipierr haba haajē pāach chaain dāi? ¿Pari jāg nām haigjā p'īdk'a nām k'abā? hajim. ²³ Mamā hich jāg Moiseeu jaau pārāu hichaaur hamaaugau sabarhedam magwe pāchdēun chaain mehēu p'ārbich nāmta, jāgwa mua sūi sabarhed woun monaaujtarr hoowiapai pāar mā dāi meeuk'a nā? hajim, mua sabarhedjā hālrk'abā chirām hawia. ²⁴ Magnaa hamag, Chik'am jaauju nām k'ai, wajap'a k'īrjunaata nem hagcha jaubat; pari hoob jāg sūi pāach k'ōchagpierrta nem jaauumiet hajim.

¿K'āututa Jesús pāijī?

²⁵ Mag k'apanag dak'īr Haai hi jēeujem deg hijējēbk'am hoowia chi Jerusalenpien chi pōrk'a narr k'ānn hee hāaur k'ānnau jūrr hamach k'apeenag, —¿Chamā har hamau t'ōopāig pār hauju hēk'a nām woun k'abā cha hijējēbk'am? haajeejim. ²⁶ ¿Jāga jāg hōor pōm t'ānmuu dak'īr hamachigcha mag hiek'āamamjā bālrjā hi chig haba nāmma? ¿Wa ya chi t'et'echaram k'ānnaujā, “Jāata chadcha warrgarwe hich Hēwandamaucha pāiju jaaujerr” ha

naðwa? haajeejim. ²⁷ Pari mag k'ai, maadéu k'ap'a naðgui haajeejim, jam hagá hi durr. Mama chadcha hich Héwandamau päiju ha jaaujerrcha bëewai chan hâbmuajä k'augbaju, jammuata bëeju k'ai. Magua jã har k'abamgui haajeejim jürram k'ððnau, chadcha hich Galileapierrick'a sim k'ap'a narr haawai.

²⁸ Mama jürram k'ððnau mamagk'am hûrwia mag Haai hi jëeujem deg hichdëu jaau sïerr haigmaga hich Jesuu k'lesir hiek'amamua, —Magan pâraun mäch chi wounjä k'ap'a naa hîchab ma durrijä k'ap'a naabma hajim. Pari ma chan pârau k'ñirju naðmjö sii mäch k'ñrau bëetarr k'abam. Mânn hâb pârau k'augba naab mama, bâñrjä sëu chuk'u sñerramua pâijimgui hajim. Ma pârau k'augba naðgui hajim, k'ai hagá. ²⁹ Mâchdëu mua hi k'ap'a chiramngui hajim, hi haar chirawia bëetarr haawai. Hichdëuta ma pâijimgui hajim.

³⁰ Hamachig magbapäiwai warag hi þar hauju k'ñirjujierram. Pari hag'ta Héwandamau hi þar haupiju hora k'aba harr haawai ni hâbmuajä hi þar hauba, sii hich magpai sñujierram. ³¹ Hâaur k'ððnau hi däi mag naðm hee, hâaur k'ððn k'apan haig narr k'ððnau hâk'a naðm hiek'aú, —Daau mag naðm hich Héwandamaucha pâiju ha jaaujerr pierrwajä, mag Jesuu nem wau naðram k'ððnajä hârñcha hag na hõrau nem hooba haajem waubarju ha hiek'a naajim.

Chi pörnaanau Jesùs þar hauju hêk'atarr

³² Moiseeu p'ð þar hiek wajapcha hâlirk'aajem k'ððnau hûrwai hõrau Jesùs higar hiek'a naðm hûrbaawai hamach garmua p'adnaan chi pôrk'a narr k'ððn dâimua guardianaan chi Haai hi jëeujem di t'ñajerr k'ððn pâijieram, hi þar haumkñir. ³³ Pari mag hich þar haumkñir hich haar hõor pxi naðmjä hich Jesuu k'ap'a sïerr haawai hamag, —K'ñchpaita pâar dxi ma mñig heegar chitabahab. Mânn deeu mäch pâitarr haar maju chiramngugui hajim. ³⁴ Mag ma petaawai pârau ma ñarju, pari pôd ma baau haubajugui hajim, mag ma chiraimaju haar pâar barju k'aba naawai.

³⁵ Jesuu mag hiek'abapäm hûrwia, chi judionaan sereu p'ðbaadëwia, jürr hamach wir haigpai, „¿Jamag maju jaau simta mag pôd maadéu hi baaubaju hanam? ¿Wa deeum durr mawia jürr parhoobam k'ððnag jawaan maju higwiata mag siwa?” haajeejim. ³⁶ „¿K'an ha simu mag maadéu hi ñarwijä pôd hi sim haar chan barbaju hanam?” haajeejim hamach heepai.

Hõor hiiupiejem dö

³⁷ Ya hâbmecha chi p'iesta hö naðm hedta chi wajapcharam hajim. Mag hed Jesuu ñaðnunaas t'et hiek'amamua hõrag, —Hâb k'ððnajä hóbisi sim k'ai, mua wai chiram dö k'ñtira döbâ hajim. ³⁸ Hich Héwandam hiek p'ð sim gaai jaau simjö, chi ma hiekta hâk'a sim t'ñärba heemu hich mag sii hõor hiiupiejem döota k'umda hõber sñisimjö sñeju hajim.

³⁹ Mag sim haiguin Jesuu hi hiek hâk'abarm k'ððnau Héwandam Hak'aarta hauju ha sim hajim. Pari maagwai chan hag'ta chi Héwandam Hak'aar bëeba sñejim, hich Jesujä hag'ta hich Haai haar hâgt'ar maba sñerr haawai.

Hâaur k'ððnau Jesùs higar naawai hâaur k'ððnau hi k'ñchk'aba harr

⁴⁰ Jesuu mag hiek'abarm hûrbaawai hâaur haig narr k'ððnau, „Mag wounan chadcha Héwandamau hich hi jaaumkñir jär haufarra jäg naðram” haajeejim. ⁴¹ Maagwai hâaur k'ððnau jürr, „Keena, jääñ warrgarwe hich Héwandamau pâiju haajerr wounauwai” hanam hee, tagam k'ððnau, „Hâhâ, mag k'abam; jäg woun chadcha cha jaau naðmjö warrgarwe hich Héwandamau pâiju jaaujerr hak'iin, Galileapierrick k'abak'am” haajeejim. ⁴² „Héwandam hiek p'ð sim gaai jaauwai, Mesías mag warrgarwe hich Héwandamau pâiju jaautarran rey David k'ararr k'od haju haajem, hi chaain hewagam k'ððn bi heem haju haawai. Maimua hi t'aabaawaijä Belén p'ðbör heeta haju ha sim, hich Davijä Belenpierr harr haawai. Magua mag woun chan hag Mesías k'ababam” k'ajierram jürram k'ððnau.

⁴³ Mag Jesùs higwia jürram k'ððnau pogk'a jaaup'oo t'ñnlam gaaímu, hâaur k'ððn hi higar naawai hâaur k'ððnau hi k'ñchk'aba hiek'a naðrjée hajim. ⁴⁴ Hâaur k'ððnau hich Jesuuta warag preso þar harraag hêk'a naajim, pari mag naðmta hâbmuajä hi þar hauba sii sñujierram.

Chi t'et' em k'ððnau chan Jesùs higar k'aba naajim

⁴⁵ Mag hamachig jaaubaawai chadcha chi Haai hi jëeujem di t'ñajerr k'ððn wëtwia, deeu bëewia, jürr fariseonaan p'adnaan chi pörnaan dxi hâba narr haar wëjierram haajem. Magbaawai mak'ððnau hamag, —¿Jägwi pârau hi þar haibëebaj? hajierram hanam.

⁴⁶ Magbaa chi guardianaanau hamag magjierram haajem:

—Marau chadcha hi þar haubëeba harran, maachdëu hûrwai sii parhoobam k'ððn hiek'ajemjö k'abata nem jaau sñerr haawaita þar haubëebajimgui hajierram haajem hamag.

⁴⁷ Magbaawai chi fariseonaanau chi guardianaanag, —¿Pâachpata hâdlaara k'ñgurpi ña hajierram haajem, mag hiek'aag? ⁴⁸ Maach meeun judionaan chi pörnaanaun k'ap'a naðmua maach chi fariseonaanaujä k'ap'a naðgui hajierram haajem, jäg woun chan Héwandamau

p̄ixi jaaujerr Mesías k'aba sim. ⁴⁹ Sii p̄öbör hee parhoobam k'lananu chadcha harpii naama. {Pari k'ani jāk'lanau Moiseeu p̄ä plarr ley k'ap n̄a? Jāk'lan Hēwandamau higbaju k'lan haawai s̄i chi maldisiem k'lan k'abahab hajierram hanam.

⁵⁰ Magbaawaita tagam k'lanau mag n̄am hee, hag na biek hāb hedaa hich Jesúus dāi hiyāa hat'urtarr hag fariseo Nicodemo hajerrau hich k'apeen hijūrr magjim hanam:

⁵¹ —Keena, pari Moiseeu maachig ley werplatarr gaai jaauwai, k'an gaaimuata mag woun k'aibag wawaagpáu ha k'ap haag wajap'a hi hiek hūr hauba chan pōd hōor hābjā k'aibag waupi jaauu k'aba n̄am ha simta, jāgā pāar mag hiek a n̄a? hajim hanaabā.

⁵² Magbaa warm k'lanau hirig, —{Pachjā hagiō Galileapierrá hi kōit mag hiek'aag? Mag chirabnaa, plāde Hēwandam hiek p̄ä sim gaai jarbarí hajim hanam. {K'ai jaauwai mag Galileamuata Hēwandam hi jaaujem hāb k'ājā hōbēru ha s̄i? hajierram hanam hirig.

[⁵³ Mag, chi p̄iestajā hōbaadeewai warag t'um hagdaujō hamach diig hērēubaadējim.

8

H̄lai deeu sim hooimawia Jesúus haig haib̄etarr

¹ Mag hamach diig hērēubaadeewai hich Jesúus jūrr Olivo durrsīg petajim. ² Maimua hag noram hedperre deeu bēewi Haai hi jēeujem deg s̄iechējim. Mag hi maig s̄iechēm k'aug hat'aawai hi haig hōor bēe t'nlisisijim. Magbaawai k'at jupwi Hēwandam hiek jawaagpajim.

³ Pari mag ya hirua jaauubaadēm heeta, Hēwandam hiek jawaag chi machnaanau fariseon-an dāimua hi haig h̄lai waibēejerram. Mag h̄lai hich jaai k'abamuata wau wai sim hooimawia mag hi haig waibēejerram. Mag waibēewia t'umaam k'lan jāg daar ⁴ Jesuug magjierram:

—Maestro, m̄ag h̄lai hich jaai k'abamuata wau wai sim hooimajierramgui hajierram.

⁵ Moiseeu ley p̄ä plarr gaai jaauwai, m̄agam h̄llinan mokou bar wai n̄amua warreta t'oopāipi jaau sim. {Pua hoowai jāgā haju haai s̄i? hajierram hirig.

⁶ Pari hamau mag hirig jēeu narran, jūrr chaauraapai k'ājā jaaubaawai juau hogt'om hich magam gaaimuapai hi k'aibag wawaag hajima. Pari hichig mag jēeu n̄amjā hūrbamjō, chi Jesúus warag heeg hāt'naa jīgk'ēupai jēb gaai p̄āp̄ai p̄āp̄ai hoo s̄ejim. ⁷ Pari magamjā plāba mag hichig p̄ālra jējeu k'awaita dānllaunaa hamag, —Pāachdēu k'ap'ā jaau naawai pāach hee har bālrjā pekau chuk'u n̄am k'lanauta nacha hi barjurauma hajim.

⁸ Mag hiek'ap̄iwiia, deeu heeg hāt'ā hoo s̄isjim. ⁹ Mag chi h̄lai waiberr k'lanau Jesuu hamachig mag hiek'abap̄im hūrbaawai jōoiraacharam k'lantha nacha hōkar hāhābdō wēt hahugmamua tagam k'lanjā k'īrab hērēububierram. Hāba chi h̄lai happaita maba haig s̄isjim. Mag ya hamach numpai haadeewaita ¹⁰ deeu dānllaunaa chi h̄lairagta, —{Jam n̄a pl̄a haiberr k'lan? {Hābmuajā pl̄a mokou barba hērēubaadējī? hajim.

¹¹ Magbaawai chi h̄lairau, —Hāhā, ni hābmuajā m̄a chig habajimgui hajim.

Magbaa deeu hich Jesuupai hirig, —Muajā pl̄a chig habam. Petā, pari jāimua hoob tag pl̄ach jaai k'abam dāi k'apes hamagui hajim hirig.]

Jesuuta maach hat'eem hōtdauu

¹² Mag k'ur deeu haig hōor narr k'lanag Jesuu magjim:

—Mālta m̄ag durr gaai wēnarram k'lan hat'eem hōtdauu; chi m̄a dāita n̄arram chan tag bālrjā k'īchag hee n̄arrabamgui hajim, m̄achdēuta hi hiiupinaa Hēwandam k'īrjugā k'augpi chiraawai.

¹³ Magbaawai chi fariseonaanau hirig magjierram:

—Puan pl̄achdēupaita wir haig pl̄ach jaau sim. Jāg pua jaau sim chan bālrjā baleeba simgui hajierram, pl̄achdēupaita pl̄ach jaau s̄iewai.

¹⁴ Magbaawai Jesuu hamag magjim:

—Muan m̄achdēupaita m̄ach jaau chirab māmā, mua nem jaau chiramān chadcha balee simgui hajim. {K'an jāgwī mag chirā? Mua m̄ach bēetarr k'ap'ānaa maigmua petaau m̄ach chiraimajujā mua k'ap'ā chirawaita mag chiramgui hajim. Pari pāach hiek'ōoin pāachdēun chad m̄a k'augba n̄amta mag m̄a jaau naabma hajim jūrr hamag. ¹⁵ Pāraun pāachdēu hoowai magjōo habaawaita s̄i pāach k'īrjug heemuapaita mag chik'am jaaujemgui hajim. Pari mua pāar dēnjō s̄i mag hōor jaaua chitamgui hajim. ¹⁶ Muata hōor jaau chirak'iin, s̄i m̄ach happaimuata jaau chiram k'aba haawai muan chadcha nem hagchata jaaujungui hajim, hich m̄a p̄xitarrauta m̄a hiiperr jaau s̄iewai; hajap�hār hich m̄a Hayauma. ¹⁷ Pārag Moiseeu ley p̄ä plarr gaai jaauwai, “Destignaan numiim k'lanauta chadcha nem hāba jaau n̄amn̄a, mak'lanau jaau n̄am chadcha balee sim” ha sim. ¹⁸ Mag ley gaai destignaan numiim k'lanauta hāba jaauju hāai n̄am ha s̄iewai, maar chi jaau n̄am k'lanjā numiim naabahab: Dau hāb, m̄achpaiu; maimua hābak'ai, m̄a Hayaugui hajim, chi m̄a pāitarr.

Magua mua m^lach higwia m^lalta m^lag durr gaai wēnarram k'^lan hat'ee hōtdauu haawaijā chadcha balee simgui hajim, m^lach Haai dāimuuta mag jaau chiraawai.

¹⁹ Magbaawai chi fariseonaanau, —Magan sī p^la haai? hajierram hirig.

Magbaawai Jesuu, —Pārau chan m^lajā k'^laugba, ni m^la Haaijā k'^laugba n^lamgui hajim. Pārau m^la hoo naawai m^la k'^lap'naak'iin, hīchab m^la Haaijā k'^lap'naak'amgui hajim, hi jāga sierrā.

²⁰ Jesuu mag hiek'amarr, Haai hi jēeujem deg ofrenda p^lewi hag hāk'aajem haigta mag hiek'amajim, hichpai jaau simua. Pari hag'ta hi p^lar hauju hed k'^laba harr haawai mag hichpai jaau sierr gaaaimua hi p^lar haum hig narrjā hābmuajā hi p^lar haubajim.

"Pāach pekau hee n^lam chan m^la chir^lam haar pōd barbam"

²¹ Maimua hag k'^lur n^lapai hawi deeu hich Jesuupai haig narr k'^lanag magjim:

—M^la petaawai pārau m^la jarju, pari hābmuajā m^la baaubamgui hajim. Pāarta pekau hee wēnarram^lan, hich hag heepai pāar k'^lechwi m^la mam haajarjā pāar pōd barbamgui hajim.

²² Mam^l hirua mag simjā k'^laugba, chi judionaanau warag hāmach k'^lapeenagta, —Wa juau hichdēupai hich t'^loopāju k'^lirju s^lewaita mag hi s^leimam haar pōd maach barbaju ha siwa haajeejim.

²³ Pari sī warag mag k'^laugbata jaau n^lam hūrwia Jesuu hamag magjim:

—Mua pārag mag chir^lam^l, pāar m^lag heegarm k'^lan haawai hich m^lag heegarpai n^lisijuuta jaau chir^lam. Pari m^la hāgt'arm haawai deeu m^lach chirarr haar majugui hajim. Magnaa hamag, Pāar m^lag jēb gayam k'^lan k'^labahab, pari m^la chan pārjō m^lag jēb gayam k'^labamgui hajim. ²⁴ Maguata pārau m^lalta hich Hēwandamau pājuu ha jaaujerr k'^labampii hawia m^la higbam chan, chaig m^lachdēu jaau chirarjō, pāach pekau heepai k'^lechwi m^la mam haajarjā pāar pōd barbamgui hajim hamag.

²⁵ Mag hūrwia chi judionaanau hichigcha, —Magan p^la k'^laima? habaawai, hich Jesuupai deeu hamag hiek'amamua magjim:

—Ya mua pārag m^lach jaaujeewai, ^lkan hatcha tag mua jaubarju? hajim. ²⁶ M^lach garmuan mua pāar jaauju hak'iin, jaauju pōoma chir^lam. Mam^l magamta jauba, hāba chi m^la pāitarrau jaaupitarrpierrpaita jaau chit^lamgui hajim. Pārau m^la hiek hāk'amap'a naab mam^l, mua jaau chir^lam^l t'^lum chadcharaugui hajim, chi m^la pāi simjā chadchata hiek'ajeeawai.

²⁷ Pari mag hich Haai higwia par jajaauk'amjā pōd k'^laugbajierram. Mag hichdēu jajaauk'amjā k'^laugba habaawaita ²⁸ hamag magjim:

—Jāg n^lla hawia ya pāachdēucha m^lach chi Hemk'ooi Hiewaa pakuls gaaicha meerp'ēnaa jirjop s^lubaawaita pārau m^la higwia, "Jāgan chadchata hich Hēwandamau pājuu haajerr hajiebma, jāguata jāg sī hich k'^lirau nem wauba haajeejim" hajurau. Maiguin chadau pārau k'^lap' hajugui hajim, mua hāba m^lach Hayau m^lachig jaaupimampaita hōragjā jaaujerr. ²⁹ Hich chi m^la pāi sim m^la dāi s^lewai, mua m^lach Hayau nem k'^lōsimpaita waaujeewai hirua sī m^lag hoobamjō haba haajemgui hajim.

³⁰ Jesuu mag hiek'abarm hūrwia hōor pōm hi hiek hāk'ajierram.

Hēwandam chaain k'^labaman sī pekau chognaanau

³¹ Maimua hich Jesuupai judionaan mag hich hiek hāk'atarr k'^lanag magjim:

—Pāarta jāg cha mua jaau chir^lam hiek pāachdēu hāk'abarmta hogd^labha hich mag m^l hipierr wēnarram^lan, magan chadcha pāar m^la k'^lapeenaugui hajim. ³² Mag ham^lan magan chadcharam hiekta pārau k'^laugju. Mag chadam hiek pāachdēu hāk'abarmua ya tag pāar chik'am chogk'aba n^lisijugui hajim hamag.

³³ Magbaawaita jūrr tagam k'^lan hagjō haig narr k'^lanau, —Maran jōoi Abrán chaain hewagam k'^lanau; maar mag sī chik'aman chognaanjā k'^laba n^lamgui hajierram. Mag n^lamta, ^ljāga p^la hiek mag p^la hiek hāk'abarmuata tag chik'am chogk'aba n^lisiju ha sī? hajierram hirig.

³⁴ Magbaawai Jesuu jūrr hamag, —Har pekau waaujem k'^lan chadcha t'^lum pekau chognaanaugui hajim. ³⁵ Pārau k'^lap' n^lam, sī chik'am chogk'ap' idk'a sim chan, hich p^lidk'a sim degam k'^lan chaai k'^laba haawai, ham dāi s^lerram hiek sierrab^la haajem. Pari chi dik'^l chaai magba, t'aababarwe ham chaail^la sīsierr hich mag ham dāi sīsiejemgui hajim.

³⁶ Pekaúa pāar hich chognaanjō wai simta m^lach chi Hēwandam Hiewaauta mag pekau juu heemua pāar hōbeer hat'āml, ya tag hi chog k'^laba, chadcha hōbērm hiekta hōbēr n^lisijugui hajim. ³⁷ Magnaa, Mua k'^lap' chir^lamgui hajim, pāar Abrán chaaink'a n^lam. Pari mag hi chaain han^lamta pāachdēu m^la hiek hūrmap'a n^lam gaaaimua warag m^la t'^lōpāimjā k'^lōsi n^lam. ³⁸ Muan m^lach Haai dāi chiraawai hi dāi k'^laugtarrta pārag jaaujem. Maagwai pāraujā hich hagjō pāach hayau pāachig jajaauk'amtua waaujemgui hajim.

³⁹ Magbaawai deeu hamachdēu, —Maar hayan Abranaaugui hajierram.

Mam^l magbaawai hich Jesuu hamag, —Pāachdēu jaau n^lmjō pāar chadcha Abrán chaain hak'iin, hich Abranau haajerrjōta pāraujā haajeek'amgui hajim. ⁴⁰ Pari magba haawai hich

Hēwandamaucha māchig jaautarrta meerba jaau chitaawaijā pārau warag mā t'ōopāim k'ōsita haajemgui hajim. Abranau chan jāg pāar dēnōjō chik'am t'ōoju hēk'aba haajeejimgui hajim. ⁴¹ Magnaa, Pāar chan Abrán chaain k'abamjōta nāmgui hajim. Maguata jāg pāach haai chi hābak'aíu nem waaujemjōta pāachdēujā haajemgui hajim.

Magbaawai hamachdēu sereu p'ōbaadēwi, —Maar chan noo chaain k'abam. Maran haai hābpaita wai nāmgui hajierram: Hēwandam. Hēwandamta maar Haai charaugui hajierram.

⁴² Magbaawai Jesuu magjim:

—Chadcha Hēwandamta pāar Haai hak'iin, pārau mājā daupii wai naak'amgui hajim, hich Hēwandamau pājwiata cha pāar dāi mag hiek'a hoo chiraawai. Mā chan sūi māch k'īrau bēetarr k'abam; mām hich Hēwandamaucha hich haarmua pājwiata māg chitāmgui hajim. ⁴³ Mag hījējēbagmamua hich Jesupai hamag, Mua k'ap'ā chirāmgui hajim, jāgwi pārau pōd mua jaau chitām hiek k'augba nā. Jāg k'augba nāmān, pāachdēu hūrmap'āmjō hūr naawaiugui hajim. ⁴⁴ Magnaa hamag, Pāar haai mepeer k'abahab hajim. Maguata pāar hī dēnk'a naawai hirua nem jajaauk'amta waum k'ōchk'ajjerram. Mepeer warrgarwe hōor t'ōomie k'abahab hajim. Hirua nem jaau sim chan bālrjā chadam hiek k'abamta jaau sierrām. Hirua chadcha nem jaautarr chuk'um. Jāg hirua sēuk'a nem jaauwai hich k'apta jauba haajeeb hajim, sēunem sierrāawai. Maguahichta sēu paraam k'ān haaik'a sierrabah hajim hamag. ⁴⁵ Pāach mag hi chaaink'a naawata mua chadcha nem jaau chitāmgui pārau hēk'aba nāmgui hajim. ⁴⁶ Pāar māg t'ānām hee, Ɂ'āiū bālrjā sēuk'aba marag, "Pā pekau wai sim" haju haai sī? hajim hamag. Mā chan bālrjā pekau chuk'u chitāmgui hajim. Mag chitaawai muan chadcha nem hagchata jaau chitām. Pari magāmjā Ɂ'āgwi pārau hēk'aba haajemma? hajim. ⁴⁷ Har chadcha Hēwandam chaaink'a nām k'ānnaun hi hiek hōrau jaau nām hūurwaijā hēk'am k'ōsi hēk'ajjerram. Pari pāar Hēwandam chaain k'aba haawai pārau hi hiek hēk'aba nāmgui hajim.

Cristo Abrán t'aabaju nawe sierrajim

⁴⁸ Mag hamachig, "pāar chan Hēwandam chaain k'abamgui" habaawai, chi judionaanau hirig, —Chadchata pāan jāgan Samariapierrau, maimua dōsātauta pā pōr meu sīebahab hajierram hichigcha.

⁴⁹ Magbaawai Jesuu, —Mā dōsātau pōr meuba chirāmgui hajim. Māg chitām haiguin māmān sūi māch Haaita t'ō hiek'a chitām. Pari maagwai jūrr pārau mā Haaijā hōgk'aba, warag māchta dōsātaujā pōr meu chirām haajemgui hajim. ⁵⁰ Mā Hayauñ chadcha hōraujā mārāgtā hee hapim k'ōsi sīeb mama, māchdēu chan mārāgtā hee habat haba chitāmgui hajim. Pari jāg pārau mā hiseg nām paran hichdēuta pāar dāi hichdēu k'ap hajugui hajim. ⁵¹ Magnaa, Hīs mua chadcha chi mua jaau chirām hipierraasim woun chan t'ōbaju ha chirāmgui hajim hich Jesuu.

⁵² Pari magbaawai chará chi judionaanau, —Hīsta chadcha marau wajap'a pā k'ap'ā nām: Pāan chadcha pōr hee dōsāt wai simuata mag hiek'api simgui hajierram. Ɂ'āni Abranjā meewia maimua tagam k'ān hagiō Hēwandam hi jaaujerr k'ānājā t'umaa hōtarra mag pā hipierraasim k'ān chan k'ēchbaju ha nā? ⁵³ Ɂ'ā Wa pālāta maar haai Abrán k'ararr k'āaijā hatcha chirāwa? hajierram. Ɂ'ā Pua k'augbata sī hajierram, Abrán meewia tagam k'ān chi Hēwandam hiek jaaujerr k'ānājā t'um hōtar? Magtarra, Ɂ'ā k'ai hagá hajierram hirig, māig maar hee mag pāch t'ō hiek'acheeg?

⁵⁴ Magbaa Jesuu, —Mua māchdēupaita māch t'ō hiek'ak'iin, mua mag māch t'ō chirāmgui bālrjā baleeba simgui hajim. Pari chadcha chi mā t'ō hiek'anāa māchta t'umaam k'ān k'āaijā hārpai hapi siman hich mā Hayaugui hajim. Wajapcharan har pārau hi higwia pār Hēwandam haajemma, jāguata t'umaam k'ān k'āaijā māchta hārpai hapi simgui hajim.

⁵⁵ Mag pāachdēun, hiita pāach Hēwandam hanaab mama, pārau hi k'augbā nāmgui hajim. Muan chad hi k'ap'ā chirām. Mua chadcha hi k'ap'ā chirāmātā hi k'augbam hak'iin, maiguin māmān sēunem pāar dāi hābata chirām. Pari mua chadcha hi k'ap'ā chitām; magua mua hi hipierraata nem waaujemgui hajim. ⁵⁶ Pāar jōoi Abrán honee hajim, Hēwandamau hichig chaii deebarmua jūrr chaain hīiubaadeeu hewag paawai mā bēejujā k'ap'ā sierr haawai. Maimua ya chadcha mā pierrum hoobaawaijā hi honee hajimgui hajim hamag.

⁵⁷ Magbaawai chi judionaanau hich Jesuug, —Mag hiek'a sim chan hag'ta cincuenta aňojā k'aba sim. Mag simta, Ɂ'ā Pua Abrán hoojim ha sī? hajierram hirig.

⁵⁸ Magbaa hich garmua, —Māan Abrán t'aabaju nawe hich mag chirajimgui hajim hamag.

⁵⁹ Hamachig magbaawai chará ya mokou hi baraag hēk'a naajim. Pari mag nām hee, sī hich hīiua haawai, hōor hee t'erbabag warag hichta daaupabaadējim, Haai hi jēejem degmua.

9

Bi heewe dau k'īsu t'aabatarr Jesuu monaautarr

¹ Mag hich mokou baraag hēk'a nām hee, Haai hi jēeujem degmua höbērwia Jesuu woun hāb bi heewe dau k'īsu t'aabatarr hooimajim. ² Mag hoobaimaawai maach hi dāi hogdāba wēnarraaejerr k'ānauchata marau maach Maestroog jēeuim, hajapcharan hich Jesuugma, jāgwi mag woun dau k'īsu t'aabají: *¿hich dēnnaan pekau gaaimua hají, wa hichdēucha pekau wautarr gaaimua hají?* ³ Mag hichig jēubaawai Jesuu magjim marag:

—jā chan hich pekau gaaimua k'aba, ni hich dēnnaan pekau gaaimua jā k'abajimgui hajim. Jāg t'aabatarran, jāan jāg dau k'īsu sim gaaimua Hēwandamau hich jua t'eeeg hōrag hoopiegta jāg t'aabapijimgui hajim. ⁴ Magnaa marag, Pārau k'ap' nāmgui hajim, hāsdaupaita p'íd'k'abajem. Hedau k'ēubaadeewai tag p'íd'k'aba haajem. Hich hajgōta simgui hajim, Hēwandamau nem waipi sim wawaagiā. Magua muajā māch meebam haig chan jua hālījem hed hawiajā māch p'ītarrau jaau-pāitarr p'īdag pāaba hich mag wau chitajugui hajim. Magbamān mag chitawi mā meeblaadeewai ya tag magām p'īdag wauju k'aba haadējugui hajim. ⁵ Mālta māig heegar mag jēb gaai chirām haiguin māchta hōor hat'eem hararaagugui hajim.

⁶ Maimua mag hiek'anaa, jēb gaai hichō t'unaa, mag hichō heepai jēb wāwak'a waunaa, haguia chi dau k'īsu k'itarr dau p'uurpāijim. ⁷ Mag p'uurpāinaa hirig, —Jāimua Siloé hee mawia pāch dau sūgbapāimí hajim.

Mag t'ārrdō Siloé hanām maach meúan "pāitarr" ha simāu. Hichig mag jaubaawai chadcha chi dau k'īsu k'itāmuia mawia hich dau sūgbapāiwai daujā wajaug haadējim hanaabá. Mag, hag na dau k'īsu k'aba sierrjō dau monakk'a hich di haar barjim haajem. ⁸ Mag daujā wajaug sīsim hoobaawai hi dāi di dak'a naajerr k'ānnau maimua hag nawe sīi dich nām k'ānnag hi nem hinagdam jēeu sim hoojerr k'ānn dāimua hamach wir haipai, *¿Ma, jā har dau k'īsu k'itarr sīi hōor dich nām k'ānnag dau hap'ān nemdam jēeujerr k'abamá?* haajeejim hanām.

⁹ Magbaawai hāaur k'ānnau, "Chadcha, hichma" hanām hee, jūr bigaaum k'ānnau, "Hāhā, jā chan har k'abam, sīta harjōo simgui" haajeejim haajem.

Pari magbaawai hamau mag nām hee, jūr hichdēu, "Mā hich har k'abahab" haajeejim hanām.

¹⁰ Hamachig magbaawai, —*¿Magan jāga jāg pā daujā wajaug haadējima?* ha jēeujejim hanām hamach garmua.

¹¹ Magbaawai hichdēu, —Jāan woun hāb har Jesús haajemuata hichō hee jēb wāwak'a waunaa, haguia mā dau p'uurnaa mārāg, "Chum Siloé hee mawia pāch dau sūgbapāimí" habaawai, chadcha mua hi hipier mawia māch dau sūgbapāiwaita chadcha mā daujā wajaug haadējimgui haajeejim haajem hamag.

¹² Magbaawai deeu hamachdēu hirig jēuemamua, —*¿Jam sī mag pā dau monaautarr woun?* habaawai, —Mua k'augbam jam sim k'ai haajeejim hanām hichdēu.

Fariseonaanau mag chi dau k'īsu k'itarrag jēeutarr

13-14 Pari Jesuu mag hichō jēb hee waaurēunaa woundam dau k'īsu k'itarr monaautarr jua hāi k'eeujem hed harr haawai fariseonaan haar hi warrierram haajem. ¹⁵ Mag hamach haar wai barbaimaawai hirig jēuemamua, —*Jāga jāg pā daujā wajap'a chirsijí?* hajierram hanām.

Magbaawai hi hiek hirua jaubaadēwi, —Hichō hee jēb waaurēunaa mā dau p'uurpāinaa, hāpi jaubaawai, hi hipier hawiata mua wajap'a hoo chirsijimgui hajim haajem.

¹⁶ Hirua magbaawai chi fariseonaan hee hāaur k'ānnau, —Chi pā dāi magtarr woun chan magan Hēwandamau pāitarr k'abam; maguata mag jua hālījem hedjā hālrk'aba simgui hajierram haajem.

Pari maagwai jūr hāaur k'ānnau, —Pari hi Hēwandamau pāitarr k'aba hak'iin, *jāga* hirua jāg Hēwandam jua t'eeegau hōor monaubarju? Pekau paraam k'ānnau chan pōd hi dēnjojāgabgui haajeejim hanām.

Hamach magp'ōbaadēm gaaimua warag hamach heepaijā hihāba hiek'aba nām hiek'au ¹⁷ warag chi dau k'īsu k'itarraga, —Pua k'īrjuawai *¿k'anim woun hagá?* Pā dauta hirua monaautarr haawai puata hi jaauju haai chirāmgu haajeejim hanām hirig.

Magbaawaita hichdēu, —Mua hooawai merag chuk'u sim, jāan hich Hēwandam jua t'eeegau nem wau nārrāmta jāg nārrāmgu hajim haajem.

¹⁸ Pari mag dau k'augba k'itarrta dau wajap'a monaau sīsimjā judionaan chi pōrnaanu hāk'amap'a naajim hanaabá. Mag hāk'amaaugau, hi hiek waraq hi dēnnaanta t'ārk'a hauwi hamagta, ¹⁹ —*¿Chadcha mag woun pāar chaairá?* hajim hanām. *¿Pāachdēujā pārau chadcha bi heeweta dau k'augba t'aabajim haná?* Magtarra *jāga* hīs jāg dau wajap'a hoo simma? ha jēeujierram haajem chi dēnnaanagcha.

²⁰ Magbaawai chi dēnnaanau, —Hi chadcha maar chaai k'abahab; haauwai chadcha bi heeweta dau k'īsu k'itabajieb hajierram haajem. ²¹ Pari hi dau monaautarr chan marau k'augba nām, jāga hawiata hīs jāg dau wajap'a sīsi, ni k'aíuta hi dau monaaubarm k'ai. Hichigchata jēeubat hajierram hanām. Ya hi chi jōoi haawai hichdēuta hirua pārag jauju haai siebā hajierram haajem hamag.

²² Pari hamau jaaumap'a magpai jauu narran, har Jesús higwiata chadcha hich war-rgarwe pājui haajerrta jāg nārram ha hiek'a nām k'ānnan judionaan chi t'et'em k'ānnau Hēwandam hiek jauujem degjā tag dubpiba haag ya hibēp nām k'ap'a narr haawaaita magpai jauu naajim hanaabá. ²³ Maguata hamau sīi, "Hichigta jēeubat, ya hi chi jōoi k'abahab hichdēucha pārag k'ap jawaag" haajeejim haajem warag chi fariseonaanagta.

²⁴ Magbaawai hi hiek chi t'et'emnaanau deeu hichchata t'īr haunaa, —Chadcha Hēwandam dak'īr meerba marag jaaubá hajierram hanām. Hoob Jesuuta pāch monaaujim ham. Marau k'ap'a nāmgui hajierram hanām, jāan pekau pōm sierram.

²⁵ Magbaawai hichdēu, —Mua chan k'augba chirām, hī mag pekau pōm sī wa pekau chuk'u sī ha chirajim haajem hirua. Hāba mua k'ap'a chirāmān, warr chadcha mā dau k'īsu chirajim, pari magtarra hīs mua wajap'a hoo chirām. Maata mua k'ap'a chirāmgu hajim hanām hamag.

²⁶ Magbaawai hūwai hamachdēu wajap'a jējēwgamama, —¿Ma jāga hajīma pā dāi? ¿K'anta jāgīj pāl dau heerdāpieg? hajierram hanām hirig.

²⁷ Magbaawai hichdēu, —Ya k'abá mua pārag jaaubarmgui hajim hanām. Magāmjā pārau hāk'ab nām. Mag nāmta jk'an hatchata deeu hūwaii jaaupi nāmma? ¿Wa mag jaaubaawai hi hiek hāk'awia pāachjā hi k'apeenk'aawga? hajim haajem.

²⁸ Magbaawai hirig hich k'īrcha hiek'a t'ānluuwia magjierram haajem:

—Pāchin pāl hi higar chirama; pari maran Moisés higarta nām. ²⁹ Marau k'ap'a nāmgui hajim hanām, Moiseegan hich Hēwandamauchata hiek'ajim; pari jā chan marau k'augbamgui hajierram haajem, jammuata jāg nārraichējim k'ai.

³⁰ Magbaata hirua mag chirajim haajem:

—Hāk'abam. Magan pārau chan k'augba naabma hajim hanām, jammuata hi bēejī; pari mag simuata māl dau monaaupājim. ³¹ Maadēu k'ap'a nāmgui hajim hanām, sī parhooba pekau pōmk'am k'ānn hiek Hēwandamau hūrba haajem. Hirua hūrjemān, hichig jēeunaa hich hiperraan nem wau nām k'ānn hiekta hūrjem. ³² Pāraujā k'ap'a nāmgui hajim hanām, bālārjā hag na hōrau māg mājō bi heewe dau k'īsu t'aabatarr k'ānn dau wajaug paa hau nām hanām hūrba haajem. ³³ Mag māl dau wajap'a hapitar poun hich Hēwandamau pāitarr k'aba hak'iin, hirua jāgām nem pōd wauba haajeek'amgui hajim haajem hamag.

³⁴ Hamachig magbaawai sereu p'ōbaadēwi hirig, —Pāl sīi dau haug pekau pōm t'aabatarrta, ¿k'anai mag sīma? ¿Wa puata maar k'āaijā k'apcha sīwa hajierram hanaabá, marag jawaag?

Maimua tag Hēwandam hiek jauujem degjā dubpiba, warag hamach haigmua hi jārpājierram haajem.

K'ap'a nām hanāmta dau k'īsumjō nem waaujēm k'ānn

³⁵ Chi judionaanau mag woundam dāi magtarr Jesuu k'aug hat'ajim. Maimua hag k'ur chi woundam hoobaimaawai hich Jesuu hirig, —¿Pua chadcha Hemk'ooi Hiewaa hiek t'āraucha hāk'a chirā? ha jēeujim.

³⁶ Magbaawai jūr hichdēu, —Señor, ¿ma k'aiuma? Mārg wajap'a jaaubá hajim, mua k'ap'a haadeewai hi hiek hāk'aag.

³⁷ Magbaawai, —Pari ya k'abá pua māl hoo sima; māchta pāl dāi hiyāa chirabahab hajim jūr hich Jesús garmua hirig.

³⁸ Jesuu hichig magbaawai, hi k'īrip'ee t'āk'ōonaa hirig, —Señor, hāsin mua chadcha k'ap'a chirāmgu hajim, pālta hich Hēwandamau pāitarrau.

³⁹ Magbaawai Jesuu hirig magjim:

—Mā bēetarran, k'aíuta chadcha Hēwandam hiek hāk'a sī wa k'aíuta hāk'aba sī ha k'ap hamk'īrta bēejimgui hajim. Har dau k'īsu k'it'ēem k'ānnjō hamach k'aibag hee nām k'ap'a nām k'ānn peerdā haunaa hīchab har jūr wajap'a nām hanām k'ānnta hamach pekau gaaimua k'īchag heemjō nām jawaanta bēejimgui hajim.

⁴⁰ Jesuu magbarm hūrwia fariseonaan heem hāaur k'ānn haig narr k'ānnau hirig, —Pārāgan magan maran dau k'īsuta naabma hajierram.

⁴¹ Magbaawai Jesuu, —Pāar chadcha dau k'īsu naawaaita jāg naak'iin, pāar pāach pekau gaaimua kulp pōmcha k'aba naak'amgui hajim. Māmā magba pāar hiek mag wajap'a k'ap'a nām hanāmta juau jāg nem k'aigba waum k'ōchgau māl hīgbam gaaimuata, pāar Hēwandam dāi hiek'ōr pōoma nāmgui hajim Jesuu hamag.

10

Oveja t'λamie hich nemchaain dāi

¹ Maimua mag hiek'amamua Jesuu hamag māg ejemplu jaaujim:

—Har oveja p'āark'a t'λnλm haar dubaag hēk'a simta puertdi garmua dubba sīi chi t'uur p'λλrdā sim hārta waaida dich sim wounan, maan sīi nem jīgmie haawaita mag simgui hajim. ² Pari magba puertdi garmuata dub simλn, ma chi pastorrau, chi t'λa. ³ Magāg mag chi oveja hierr p'āark'a t'λnλm puertdi haig simuajā hādaraa dubprijugui hajim. Mag dubwi chi pastor hamach hoo p'ē wai nλrraajemua haawai hamach t'λr gaai t'λrbaimaawai hamachdēujā hi k'aug haaujerram. Mag warag dawag p'ē harrwia ⁴ ya t'um daau paauk'abadeewai, ham na dλnλsie hamachdēujā hi hēudee weetjengui hajim, ya hamach hich mag p'ē wai nλrraajem dāi haawai. ⁵ Pari magba jūr hōor hamachdēu k'augbam k'λnauta ham t'āchēk'iin, mag dāi chan wētba, warag parhoobata k'ap'ig p'ōbaadējugui hajim, hi hökgau. Hamau hamachdēu hōor k'augbam k'λn hiekjā k'ap'ig haajemgui ha jaumajim Jesuu.

⁶ Jesuu mag hamag jaumarran, jäg chi oveja t'λajemua hich nemchaain hoopaa p'ē wai nλrraajemjō hiruajā hich hiek hāk'a nλm k'λn dāi hich hagiota haajem ha sim hajim. Pari mag jaumamta haig hi hiek hūr narr k'λnau pōd k'aug hauba, sīi oveja chaarta jaau simpii naajim.

Jesús chi Pastor chaar

⁷ Maimua deeu hich hag hiekpai higwia Jesuu hamag, —Muan chadcha pārag, “Mλλta mak'λn oveja duubjem puertdiū” ha chirλngui hajim, hōor hi hiek hāk'a nλm k'λnnaan hi gaaimuata hāgt'arjā hōbērju higwia.

⁸ Maimua chi fariseonaan k'fīr hiek'amamua, ‘Har mā bēju nawe sēuk'a hamachdēupai hamauta Hēwandam hiek jaaū nλm hawia sīi hōor k'ūgurnaa hamachigta hee hapiejem k'λnnaan nem jīgk'amienaugui hajim. Pari jäg oveja charau hamachdēu hōor k'augbam k'λn hiek hasekasba haajemjō, māg chadcha mā hiek hāk'a nλm k'λnnaau chan par ham mag sēuk'a wēnλrrijeb mama, ham hiek hasekasbajierramgui hajim. ⁹ Magnaa hamag, Mλλta puertdi charau; chi mā hiek hāk'a nλm gaaimuata peerda nλm k'λnnaan chadcha mā dēnk'am hiekta mā dēnk'a naisimgui hajim. Chi mag naisim k'λnagan, jäg chi pastorrau hich nemchaain wajap'a hoopaa p'ūak k'öpi wai nλrraajemjō, muajā hīchab ham t'λa wai chitajugui hajim.

¹⁰ Pari magba har sēuk'a chik'am k'ūguurjem k'λnnaan, chik'am hōorta jūr hamachig paa haumam gaaimua chik'amnaan ovejata jīgk'a haumamjō sīerrjēemgui hajim. Mag nλmnaan pari sīi hamach hiek hāk'abarmuata chadcha peerdāju ha jaauwai warag hādλar hāgt'archa hōbērpiejem hiekjā hūrpiba, hōor k'ūrjung hārpāi nλmta mag nλrrjēe haajemgui hajim. Mama mā chan ham dēnjō magaaga bēebajim. Mλn sīi māchdēu Hēwandam hiek jaaū chitamta hāk'abarmān, hich mag hi dēnk'a wēnλranaa māig heegarwejā honee hamk'tīrta bēejemgui hajim. ¹¹ Magnaa, Mλλta Pastor chaar chi wajapcharamugui hajim. Pastor chi wajap'am habarmāl hich nemchaain peerda hawaajā hīchta hādλraa t'ōopiejemgui hajim. ¹² Pari magba har pastor hanλm k'λnnaan sīi p'atk'on hat'eeepai t'λnλm k'λnnaan, lobou nemchaain p'raan hurum hoowaijā warag hamachta k'ap'igbaadeejem. Hamach nemchaain k'aba haawai bāλrjā ham gaai mas k'aba sim. Mag warag parhooba nemchaain dau hap'λ haaidapiejemgui hajim. ¹³ Mag warag pastornaan hanλmta hamachdēupa högk'awia k'ap'ig p'ōbaadeejemgui hajim, nemchaain t'λam k'ōchgau k'aba sīi p'atk'on hat'eeepaita naawai.

¹⁴⁻¹⁵ Maimua mag hiek'amamua deeu hichdēupai, ‘Mλλta Pastor chaar chi wajapcharamugui hajim hich higwia. Hich jäg mā Hayau wajap'a māch k'ap'λnaa muajā māch Haai k'ap'λ chitamjō, māch higar nλm k'λnnaajā mua k'ap'λ chitam; maagwai hamachdēujā mā k'ap'λ haajemgui hajim. Chadcha māch dēn haawai mua ham kōit hādλraa māch t'ōopijugui hajim, ham peerdā hawaag. ¹⁶ Pari hagiō deeuū k'λn t'λnλmgu hajim, māg israelnaan k'abam k'λn. Mak'λnnaan mua hābamag jār p'ē haujugui hajim, hamaujā mā hiek hūrbaawai hāk'amk'īr. Mag, israelnaan dāi pap hābam dēnk'a naisiewai māchta ham Pastork'a chitajugui hajim, hamach t'um hāba t'λa wai chitaag.

¹⁷ Magua, mag pastor wajap'amjō hōor kōit hādλraa māch t'ōopiju haawai mā Hayau mā daupi wai simgui hajim. Pari mag hādλraa māch t'ōopijajā deeu hiiu p'iid,jugui hajim.

¹⁸ Mag māch t'ōopiju ha chirλm chan, hajuēs chik'amnauta mārλg magpi naawai māch t'ōopijugui hajim, ham peerdā hawaag. Mā Hayau mārλg magta hapitarr haawai mua chadcha hādλar māch t'ōopiju haai chirλm. Pari deeu hūwaii mag hiiu p'iidλagjā jua t'eeg chirλngui hajim ham jäg daār.

¹⁹ Pari chi judionaan chi p'ōrnatana Jesuu mag hiek'abarm hūrbaawai, hamach pem haawai, deeu hūwaii sīi chum haaip'ur hiyāλ hihābjā k'aba naisim hiek'au, ²⁰ k'apank'am

k'ɻnau warag hamach k'apeenag, —¿K'ant'ee pārau hi hiek hūr nəma? Jā sīi hich pōr hee dōsāt bēn wai simua lōkōo siewaita mag hiek'a siébabah haajeejim, chi Jesús higwia.

²¹ Pari magbaawai hääur k'ɻnau mag nəm hee, jūrr warm k'ɻnau, —Pāar dak pōr hee dōsāt bēn paraam k'ɻnau hi dēnjo mag hiek'ajupa hanaajim. ²² Wa pārau k'ñirjuawai meperau dau k'Isus k'ɻnajā dajuā waajug hapiju haai sīwa? haajeejim, hich Jesuu bi heewe dau k'Isu t'aabatarr monaautarr higwia.

Jesuu mag hiek'atarr mag p'iesta Las Enramadas hanəm dictarr k'ur hajim.

Judionaan chi pōrnanau Jesús hisegtarr

²² Maimua hag k'ur nəl hawia Jerusalén p'öbör hee deeum p'iesta wau naajim, Haai hi jēuem di hēu haaipawia di t'eert'gattarr p'iesta. Magtarrta hewag pawiajā hich hag hedau paawai hich mag p'iesta waaujeejim. Mag p'iesta noseg jaar hajim. ²³ Maigtá Jesús p'ñrrdñ nərrajim daaugajār Haai hi jēuem di bigaau, "Pórtico de Salomón" ha t'är sim hee, dijājō nem pōm wēu wējōm hee. ²⁴ Hi mag nərramta judionaan k'apan hi haig pos haichéwia hirig, —¿Jāggwaita pua marag meerba pach jaaujuuta jāg sīma? Pñla chadcha warrgarwe hich Hēwandamaucha pāju haajerr k'ai, warre marag jaaubá hajierram, marau k'ap haag.

²⁵ Magbaawai hich Jesuu hamag, —Mua k'abá ya pārag jaaubarm, pari pārau hñk'amap'a nəmgui hajim. Mñ Hayau mñchig waupitarrjō wau chitñm hoo nəm gaaimuā pārau k'ap'a haju haai nəm, mñ chadcha hichdēu pñitarr. ²⁶ Pari chaig mñchdēu jaau chirarrjō, pāar mñ higar k'aba naawai, mua mag mñ Hayau mñ pñijim ha jaau chiramjā pārau hñk'aba nəmgui hajim. ²⁷ Chadcha mñ dñnk'a nəm k'ɻnau, jāg ovejanaanu hiek gaaipai hamach pastor k'aug haaujenjō, mñjā k'ap'a nəm, mñ k'ai hágá; maagwai mñchdēujā mua ham k'ap'a chitñmgui hajim. Mag mñ k'ap'a naawai mñlata ham na dñnlisimñ, hamachdēujā mñ hñudee weetjemgui hajim. ²⁸ Magbaawai mñchdēuñ mñch Haai haar ham hñberjū haai hapiejem, tag hñk'ooba sñi hi chaaink'a hich mag wññrramk'ñir. Ya magbarm chan ni hñbmuajā mñ jua heem k'echt'ñg haubamgui hajim. ²⁹ Mñ Haai hichta t'umaam k'ɻn k'ñajā hñrpai sierramuañ mak'ññ deejimgui hajim. Mag hichta hñrpai sierramua deetarr haawai hñbmuajā hi jua heemjā pñd k'echuebamgui hajim. ³⁰ Magnaa, Mñ mñch Haai dñin maran hich hñbampaiugui hajim.

³¹ Hamachig magbaawai chará chi judionaan hñwai sereu p'öbaadëwi deeu hi mokou barm hig naajim. ³² Pari mag nəm hee Jesuu hamag magjim:

—Mñ Hayau hich jua t'eeg mñrg deetarrau mua chadcha pñar dak'ñr nem wajap'am pōm k'ñir pogk'e wauwia chiram. Pari mag nem k'ñir pogk'e wautarr hee, ¿chijäg gaaimuata pārau mñ mokou barm hig nə? hajim.

³³ Magbaawai chi judionaan chi pōrnanau, —Marau chan mag pua nem wajap'a waaujem gaaimuata pñ mokou baraagpam haba nəm. Marau chadcha pñ mokou barm hig nəmñ, pñch hiek gaaimuapaita pñ barm hig nəmgui hajierram hirig, mñg maach hñba t'um hagdaujöpai t'ñlñmta pñ hiek mag pñlñ Hēwandama hanaawai.

³⁴ Magbaawai hich Jesuu hamag, —¿Pñrau hoowai mua magju k'aba chirá? hajim. ³⁵ Pñrau k'ñir heyya k'aba nñ, har Hēwandamañ pñar jñoinag hich hiek p'ñpitarr gaai, "Pñran hñwandamañau" ha p'ñ sim? ³⁶ Hirua magtarran hich hi jaaumk'ñir jar hautarr k'ɻn higwiata mag sñejimgui hajim. ³⁷ Pari mak'ññjā hagjö mñig heegarm k'ññ k'abají? Magua maadéu k'ap'a nəmgui hajim, hich Hēwandamañta mag p'ñpitarr haawai mua mag mñlñ Hēwandamañ Hiewaañ ha chiram haig pñrau mua k'aigba hiek'a chiram haju k'aba nəmgui hajim. ³⁸ Hich Hēwandamañta hich haarmua mñ jar hauwia mñg jñb gaai pñitarrta, ¿jäga pñrau mñrg mag mua k'aigba hiek'a chiram habarju, mua Hēwandamañ Haai hñcheewai?

³⁹ Pari hich Jesuu magbaawai hñwai hi pñr hauju hñk'ajierram. Pari hich pñr haupiba, hñu peerdñ k'eerbaadëjim.

⁴⁰ Maimua mawia hag na Juan chi hñor pñr choomieu Jordán hee hñor pñr choo sñerr gar dñrbawia maig sñsjim, hedau hñbeerjem gar. ⁴¹ Mag hi maig sñeimaawai hñor pōm hi haar wñtwia hamach heepai, —Keena, chadcha Juanau chan mñg Jesús dñnjø hag na hñrau nem hooba haajemjā wauba k'itajim. Mñmñ hirua hich mñg woun higwia nem jaaujerran, chadcha t'umaa hich hag heeta jaaujimgui hajierram.

⁴² Maig hirua Hēwandamañ hiek jaau sim hñrwia hñor k'apank'am k'ɻnau hi hiek hñk'ajierram.

¹ Biek hāb p'öbördam Betania hanłam hee woundam Lázaro hanłam mor machpajim haajem. Hich Lázaro hāp'lıin numí wai siejim, María Marta däi. Mak'lın däita siejejim hich. ² Hich mag Lázaro hāp'lı Mariaau hajim, maach Pör Jesúś bā hār jāgdeeu choonaa hich pörbällupai jāllupxitarr. ³ Mag hamach hēp'emk'ōi mor machpawia warag heeg pamaawaita hamach numiim k'łłnau hōor jar hauwia hich Jesúś haig pājierram, jawaan mamk'ür. Magbaawai chadcha bēewia, —Señor, pə k'apk'lın chi wajap'am pua hārcha hiigjemjā pödba k'érəmgui ha jaachéejim Jesuug.

⁴ Pari hichig mag jaabuabaa sīi warag, —Jāg k'amor machagau chan hi meem hiek meebamgui hajim. Jāan sīi jāg k'amor machag gaaimua Hēwandamta t'umaam k'łłn k'āaijā hārpai sim hanaa māchjā hi Hiewaa haawai hagjō chirəm ha k'ap hamk'ürta jāgpijimgui hajim hich Jesuu mag hichig hiek jaachéttarrag.

⁵ Jesuu chadcha Marta däi Mariajā hoomap k'aba ni hich Lazarojā hoomap k'aba haajeejim. ⁶ Mamə mag simta mag Lázaro mor mas sim hichig jaubaichémjā maba, warag k'āai numí mag maach narr haig sīsijim. ⁷ Maimua hag k'ur ya k'āai numí naata marag hichdē, —Deeu Judeaag wëttarraugui hajim.

⁸ Magbaawai marau hirig, —Maestro, ḡħischapai hich jamaam k'łłnau peer pəch mokou bar t'ōtarr k'łłn haarta deeu pə mam hig sī? hanaajim.

⁹ Magbaawai jūrr hichdēu marag, —Pari hagt'a hamau mə t'ōoju hora k'aba sīebahab hajim. ḡħar hooawai māg hedau hāspapak'am doce horas sīeba haajē? hajim. Hāsdawan maach dichmam haig mawiajā bā waaur t'at'agag maba haajemgui hajim, hāsdaau haawai. ¹⁰ Pari maach hedaarta chitaju hat'een, sīi bħħēu subaaddee k'ājjā buudimajugui hajim, k'ichag hee haawai. Mag hagt'a hag hora k'aba sīewai hararagagta chitəmjō hōrau mə chig habajugui hajim.

¹¹ Maimuata sīi hawia, —Maach k'apk'lın Lázaro ya k'āibaadēm; pari mua deeu hi p'iriupāain majugui hajim.

¹² Magbaata marau hirig mag naajim:

—Señor, mag k'āibaadēm k'ai, magan hāu hi k'īrdam hinaa haadēm. Mag k'ai magan hāu pör k'oordjugui hanaajim.

¹³ Pari Jesuu mag Lázaro k'āibaadēm ha sīerran, maan hiin ya hi meebaaradēmta jaau sim hajiebma. Pari mag simta maraun k'augba, sīi k'āai chaar k'āibaadēmta jaau simpii naajim.

¹⁴ Maimuata ya warre marag, —Lázaro meejimgui hajim. ¹⁵ Pari hāuta mə hihaar k'aba chirajimgui hajim. Magba hak'iin nau jāg chi mee sim mua pāach dak'ür p'iriū haujujā hoopak'am. Mamə chadcha Hēwandam juu t'eeq mə gaai sim k'ap hamk'ür, hi haarcha hoon wëttarrau hajim marag.

¹⁶ Mag hirua hoon wëttarrau habaawai maar heem hāb maar k'apeer ham dēn hibħar wauwia Meís ha t'ħarjerrau, —Keena, magan maachjā hi däi wëttarrau hajim, hi däi hābā k'ēchimaag.

Hirua mag sīerran, Judeapienau peer hich Jesúś t'ōtarr haarta deeu högk'aba maagpam higwiata mag siejim. Mag Meís hanłam, hi t'är chaar Tomás hajim.

Mag, chadcha Jesúś mam däi maarjā hi däi wëtjim.

Jesuu hōor p'iriū hauwia hich mag wēnarrapiejem

¹⁷ Mag wëtwia hūrimaawajāh, ya k'āai jayap sim ha jaau naajim, chi Lázaro hauk'ertarr.

¹⁸ Mag chi meetarr p'öbör Betania hanłam Jerusalén dak'a kilómetros t'ārjupjō sīejim baraag.

¹⁹ Jerusalenmua mag dak'a sīewai judionaan k'apan weetjeejim haajem, Marta María däi nám haar, mag hamach numpai hap'ōbaadeewai hamach hēp'emk'ōi k'īrjuwia hatcha gaai machgau hōk'īrjuu hapimaaugau hawia. ²⁰ Mag nam hee Martaau hūr hat'ajim haajem, ya Jesúś hamach dakpamam. Mag k'aug hat'aawai hi k'īrp'ee hoon bēejim. Pari María maba, deg sīsijim. ²¹ Mag bēewia ya Jesúś däi t'ēubaicheewai chi Martaau hirig, —Señor, pə māig sīerr hak'iin, mə hēp'emk'ōi māg dau hap'ān habak'amgui hajim. ²² Pari mua k'ap'ā hāmgui hajim, pua Hēwandamag jēeubaawai pəchdēu jēeubampierr hirua haju.

²³ Magbaawai Jesuu hirig, —Marta, pə hēp'emk'ōi deeu hīu p'iidjugui hajim.

²⁴ Magbaa Martaau, —Chadcha mua k'ap'ā hāmgui hajim, māg hatag hōtarr k'łłn t'um deeu p'iidatk'a nám hedan hijā däi p'iidju.

²⁵ Magbaawai hirig Jesuu magjim:

—Muata hōor p'iriū haunaa hich mag wai chirsiejem. Chi mə hiekta hāk'a sim k'łłn meewiajā deeu hīijugui hajim. ²⁶ Maimua har māig heegarwejā mə hiekta t'āraucha hāk'awia mə dēn k'łłn chan meem hiek meebar. Mak'lınan meewiajā deeu p'iidatk'a hāk'awia hich mag nāisijugui hajim. Magnaa hirig, —Pua mə mag hiek'a chirəm chadcha hāk'a hawī? hajim chi Martaag.

²⁷ Magbaawai chi Martaau, —Señor, mua k'ap'a h̄amgui hajim, p̄a chadcha hich Hēwandam Hiewaa. P̄ata warrgarwe hich Hēwandamau hich hiek jaumk'īir mag jēb gaai p̄aju haajerr k'abahab hajim hirig.

Jesús Lázaro hauk'ētarr haar mawia b̄ietarr

²⁸ Maimua Jesús d̄xi mag hiek'a danaawia, chi Martaau hich heeum haar mawia, hök'arii hi kach gawaas, —María, maach Maestro ya chum p̄'obör higaau s̄iechäm. Hi hiek p̄a d̄ai hiek'aag haajemgui haimajim haajem.

²⁹ Mag chadcha hichig mag jaubaaimam b̄arre Jesús haig b̄eejim. ³⁰ Maagwai chan hagt'a Jesús p̄'obör hee dubba, Marta d̄xi hootarr haigpaat s̄iejim. ³¹ Pari mag María hapuraa höberbaadēm hoobaawai judionaan ham k'īir jāsenk'aag ham haig b̄eewia narr k'ānnau chi binaandam hauk'ētarr haarta b̄ien mampii hawia d̄xi hi hēudee pochag b̄eejim.

³² Mag b̄eewi, Jesús haig barchéwi, hi b̄ik'arr p̄'obk'anaa hirig, —Señor, p̄a maig sierr hak'iin, m̄a hēp'emk'ōi mag dau hap'ān habak'amgui hajim, b̄iemmamaa.

³³ Mag warag hich dak'īir b̄iebaadēm d̄xi chi judionaan hi d̄ai b̄eetarr k'ānnajā b̄iep'öbaadēm hoobaawai hichpa hö jāsenaga haadēmuu gaai machaaga haadējim. ³⁴ Mag warag hich haig narr k'ānnagta, ¿Jampaita hauk'ērjerrá? ha jēuejim.

Magbaa hamachdēu, —Señor, hachum k'abahab; hoomierrau hajierram hirig.

³⁵ Mag gaai machag haadēmuu hich Jesújā b̄iejim. ³⁶ Mag Jesús b̄iebaadēm hoowia chi judionaanau, —Keena, pāadēe hoobat: Jāgan chadchata hirua hi jāsene haajeejimwai haajeejim jūrram k'ānnau. ³⁷ Pari mak'ānnau mag n̄am hee, hagiō bigaum k'ānnau jūrr, —Hichta maig sierr hak'iin, jāg dau k'īsu k'itam monaautarrjō, ¿mag Lazarojā hirua monaabuk'ām k'ai? haajeejim.

Jesuu Lázaro p̄'iriū hautarr

³⁸ Mag mawia ya chi hauk'ētarr haar pabaimaawai deeu gaai machag haadējim. Chi binaan hauk'ētarr jēbdi, nawe durrbā hee chi k'orm hajim. Mag simta mok pōr pōm simuata s̄i chi jēbdi hi hee joot'ā wai naajim. ³⁹ Mag haig pachēwia Jesuu chi haig narr k'ānnag chi mokpōr chawag p̄lēupāpi jaaujim. Magbaawai Martaau hirig, —Señor ya maach hauk'ētari k'āai jayap sim haawai ya maach hār k'ērhabah hajim.

⁴⁰ Magbaawai Jesuu hirig, —Mam̄a mua k'abá chaigjā p̄arag, mua hi p̄'iriū haujuu p̄ach t̄aar hee k'ap'a ham k'ai, pua chadcha Hēwandam jua t̄eeg hoojuu ha chirajimgui hajim.

⁴¹ Mag chi mok chawag p̄lēupi jaautarr haawai chadcha chawag p̄lēupājierram. Magbaawai Jesuu hāgt'aag heerpanaa Hēwandamag, —Tata, mua p̄arag hāu hajim ha chiramgui hajim, mag m̄achdēu jēeu chiram pua hāu m̄a hiek hāk'abaawai. ⁴² Mua k'ap'a chiramgui hajim, mua p̄achig jēeuwai pua m̄a hiek hāk'ajem. Pari magam hāba, hichiita t̄umaam k'ānn jāg daa mua t̄et mag hāu hajim ha chiramgui hajim, t̄umaam k'ānnag chadcha p̄achdēuta m̄a p̄xijim ha k'ap hamk'īir.

⁴³ Mag hiek'awia deeu hichdēupai jūrr mag chi meem jēb deg s̄ierragta hi t̄ārcha t̄ārt'ārnnaa t̄et, —Lázaro, dawag höberbaiché hajim.

⁴⁴ Magbaawai maach chi meem harrta chadcha dawag höberchējim. Hoowai hich hauk'ētarr hich mag b̄a haarmua k'leb mor t̄um d̄les baúa p̄lēunaa hödi haigmua hāgt'aag p̄örpera k'īir jāarjemua p̄lēu simta höberchējim. Mag höberbaicheewai haig narr k'ānnag, —Jāimua jāg put hēerk'abapāt hajim, hidēu hich diig mamk'īir.

Jesús par hawaag hibēptarr

(Mt 26:1-5; Mr 14:1-2; Lc 22:1-2)

⁴⁵ Mag Jesuu Lázaro p̄'iriū hautarr hamach daúacha hootarr gaaimua, judionaan k'apan María d̄xi bēetarr k'ānnau k'ap'a n̄aisijim, chadcha Jesús hich Hēwandamau p̄aitarr. Mag warag hi higar n̄aisijim. ⁴⁶ Pari mag t̄ānām hee, hāaur k'ānn warag fariseonaan haar wētjim. Mag wētji Jesuu mag hōor p̄'iriū hat'amta hīgk'aimajierram haajem. ⁴⁷ Magbaawai chi fariseonaan, p̄adnaan chi pōrk'a narr k'ānn d̄ai hāba, tagam k'ānn chi t̄ierranapa biirdājierram haajem. Mag biirdānaa hamach heepai jūrr hamach k'apeenagta, —Keena, ¿maadēu jāga hajuma jāg woun d̄ai? hajierram hanām. Jāguan chadchata maach dauderraah hag na hōrau nem hooba haajempata wau n̄ārram. ⁴⁸ Maadēu hādraa hirig jāgām nem waapi n̄āmān, t̄umaam k'ānnata hi higar paauk'awia hamach reik'apiju. Magbaawai Romapien chi t̄et' emnaan b̄eewia, jūrr maach Haai hi jēuejum diita pogueupāinaa, maachjā dau haug waujugui hajierram haajem.

⁴⁹ Mam̄a hāaur k'ānnau mamagk'ām hee, hāb mag aňouo p̄'adnaan t̄um t̄ānarr k'ānn pōrk'a sierr Caifás ha t̄ārjerrau hich k'apeenag, —P̄araau chan b̄ārjā k'īrjubata hiek'a n̄amgui hajim hanām. ⁵⁰ Magnaa hichdēupai, Mua hoowai wajapcha hajuun, mag p̄ārau jaau n̄āmjō maach t̄umaam k'ānnata dau hap'ān hapiju k'āai, jāg hoppaita maach t̄umaam k'ānn kōit t̄ōopiju haai simgui hajim hanaabá, Jesús higwia.

⁵¹ Pari wajapcharan Caifaau mag hiek'atarr chan hich k'üirjugjā k'abajim. Wajapcharan mag añaou hichta t'um p'adnaan t'änar k'äan pör harr haawai hich Hēwandamau mag hiek'apibaawaita mag hiek'ajim, Jesuuta judionaan t'änam köt t'öju higwia. ⁵² Pari mag-barm chan hīchab judionaan kōitpai k'aba, hewag paawai t'um hich chaaink'aju k'äan kōitpa t'öju ha sim hajim, judionaan k'abam k'äan hawiajā, magbarmua hich chaain durripierram k'äanta k'od hābamk'a hawaag. ⁵³ Ya Caifaau mag hiek'atarr haawai magtarr haigmua judionaan chi t'et'emnaanau hāba hibēpwa warre Jesús t'öju k'üirjugta wai naisijim.

⁵⁴ Jesuu ya mag hich t'öju k'üirju nám k'ap'a sierr haawai ya tag judionaan hee parhooba narraba haajeejim. Mag gaaimua hichta warag Judea durrmuwa warp petajim, p'öbördam Efraín hanämäg. Mam chan hōr pömcha k'aba naajeejim. Maig maar hi däi naaimajim, hi k'a hogdaba wénarraajerr haawai.

⁵⁵ Mag p'öbör Efraín hanämäg weetwai judionaan p'iesta Pascua haajem burruj dakpapa k'ajim. Hamach hi harr haawai, mag p'iesta hār harr haawai, hōr pöm Jerusalenag hérerü k'ajim, Pascua burruj nawe k'üir k'augaaag, hamach jöoinau jaaujerrijö domer námuua hamach k'aibag barpääin. ⁵⁶ Mag wét t'änamuan Jesuuta järp'o haajeejim. Maimua ya Haai hi jéejum degcha paauk'aimawiajā hi bëebaju k'üirjuwia jürr hamach k'apeenagta, — Keena, pärärau k'üirjuawai mäg p'iesta hee hi bëeju k'ai? haajeejim haajem.

⁵⁷ Maagwai chi fariseonaanau p'adnaan chi pörk'a narr k'äan däimua ya hōrag jaauk'a wai naajim haajem, chi Jesús sim k'aug hat'aawai hamachig jaaumk'tir, mag hamachig jaaubaawai sii hi pär hawaan wëtaag.

12

*Hāairau jāgdeeu Jesús bā sūgtarr
(Mt 26:6-13; Mr 14:3-9)*

¹ Maimua mag p'iesta Pascua burraag seis diaspai waaur nám heeta, hich Jesús Betania hanämäg mam däi maarjä wëtjim. Mag Betania p'öbör heeta mag woundam Lázaro hanäm hichdē p'iriu hautarrjä sëejejim. ² Mag hi barbaimaawai maiguim k'äanau wajap p'iejäb wauwia Jesús k'öpiju hap'öbaadewia chadcha waujierram. Maimua ya t'um wau haipa sësiewia chi Lázaro hāp'i Martaaui chi nemek t'oi jijig k'ajim. Maagwai maar t'ach k'ö nám haig hīchab hich Lazarojä däi t'ach k'ö sëejim. ³ Mag námta hich Lázaro hāp'i hābak'ai María jāgdee narrro chaar dën nem parhēpagk'am däi dubchējim. Mag dubchēwia, chigajä higba, hagua Jesús bā sūgnaa deeu hich pörbällupai jàlupäjim. Mag nem t'üpág siewai mag hirua Jesús bā hagua sūgbadee sii dijä hënter t'lap jöisijim. ⁴⁻⁵ Mag hoobaawai maar heem hāb maar k'apeer Judas Iscariote ha t'älrjerrau magjim:

—Héh, jág jágdee trescientos denariom gaai pérpäiju haai sërrta, ¿k'ant'ee sii jág hār choobaadéma, hagua hap'äm k'äandamag nemdam haudeeju haai sërrtä? hajim.

Hich mag Juddauta hewag pawiajā hich Jesús hoomap'a haajerr k'äanag hi pär deeju hajiebma. ⁶ Pari Juddau mag hiek'atarr chan sii chadcha hap'äm k'äandam k'üirjuwia k'aba, nem jígmie harr haawaita mag hiek'a sëejim. Hichdēuta maach t'umaam k'äan p'atk'on di wai nárraajerr haawai hōrau maachig deemam hauk'ermamjä hichdēu jígk'am haig jígk'ajajejim.

⁷ Juddau mag hiek'abaawai Jesuu hirig, —Hidēu hirig jágdeeu mā bā sūgpibá hajim. Jā hi dën nau jöpcha mā meeabaadeewai hagua mā k'a p'uraag sii hāk'a wai sërr k'abahab hajim hirig. ⁸ Magnaa, Hap'äm k'äanan hich mag päräu pähach hee hoo wai wénarraju; pari mā chan hich mag pär k'üir chitabajugui hajim.

Judionaan chi pörnaanau Lázaro t'öju k'üirju narr

⁹ Mag Jesús Betania sëichémjä chi judionaan Pascua dichaag bëetarr k'äanau k'aug hat'aawai k'apan hi hoon bëejierram. Pari mag bée t'änam chan hi hoogpajjä k'aba, hich Jesuu Lázaro p'iriu hauwia maach hich mäg sim hoogpata bée naajim. ¹⁰⁻¹¹ Pari mag Jesuu hi hiiu hautarr gaaimua, judionaan pöm tag hamach higar k'aba jürr Jesuu jaau nárramta hāk'a t'anaisierr haawai, chi p'adnaan pörnaanau jürr hich Lazaropata däi t'öpäijugui hap'öbaadéjim.

*Jesús Jerusalén p'öbör hee dubimatarr
(Mt 21:1-11; Mr 11:1-11; Lc 19:28-40)*

¹² Mag Jesús däi maar Betania paauk'achëtarr noram Jerusalenmua hūrp'öbaadéjim haajem, hi barju. Maagwai ya hōr pöoma Jerusalén p'öbör hee t'anaajim haajem, mag p'iesta hat'ee wëttarr k'äan. ¹³ Mag hūrp'öbaadeewai hōrau sot'ark piujöm t'rrp'ënaa hag jua panhap'a hi k'üirp'ee bëejierram. Maimua hich däicha hoobaicheewai serereuk'amuua honegau, "Häucha habarm Hēwandam. Hich mäta pächdēu maar israelnaan hat'ee päch jürr päharmu. Hichta maar Reik'aju haawai pächdēuta hi hāu wai chitajugui" haajeejim jürram k'äanau.

¹⁴ Mag wētumua ya hag nawe Hēwandum hiek p'ā sim gaai hich Jesús higwia jaau simjō, burrodam hār waaidāwia warag hag gaita mamua p'ōbōr hee hich mag dubjim. Mag chi Hēwandum hiek p'ā sim gaai:

¹⁵ "Sionpien, honee habat.

Pāadē hoobat: har pāar Rey sīi parhoobam k'ānjo burrodam gaita hurum" ha sim. (Zac. 9:9)

¹⁶ Heeu hi mamag k'abaadeewai chan maach chi dāi wēnarrāajerr k'ānau chan marau bālārjā k'augba naajim, jāgwiata mamag k'ājī. Maimua ya nassi pawia hich Haai haar hāgt'ar petarr k'urta marau k'ap'a hap'ōbaadējim, ya hag nawe hi jāgju Hēwandum hiek p'ā sīsidām gaai jāg jaau sim haawai juaujō jāgtarr.

¹⁷⁻¹⁸ Mag hōor pōm Jesús k'īrp'ee hoon bēetarran, hirua Lázaro chi meem ya jēbdeg sīrrta deeu p'iriū hautarr chi hootarr k'ānau jajaauk'am hūrwia hi hoom k'ōchgauta mag hi k'īrp'ee bēejierram. ¹⁹ Pari maagwain jūrr chi fariseonaanau hamach k'apeenagpaita, —Keena, pārau hoo nām, jāg sīi hamag hiek'a nāmuapai chan maadēu pōd maachig paa haubamgui haajeejim. Magnaa, Hoojurauma, jāg t'umaam k'ānta sīi hi higar paauk'amamgui haajeejim.

Judionaan k'abam k'ānau Jesús jaraan bēetarr

²⁰ Mag Pascua hee hōor pōm Jerusalén wēttarr k'ān hee hīchab judionaan k'abam k'ānjā t'ānaajim, Haai hi jēwaan bēetarr k'ān. ²¹ Mak'ānau Felipe haig bēewia hirigta, —Kakē, marau Jesúus dāi hiyā ham k'ōsi nāmgui haichējierram.

Mag Felipeegta jēechētarran hamachjō judionaan k'abam hee bāautarr haawai hajim, hamach kōit Jesuug hiek'āmk'īr. Chi Felipe p'ōbōrdam Betsaida hanām heem hajim.

²² Magbaawai Felipeeu jūrr hagjō maar k'apeer hāb Andrés hanāmāg jaauwia hamach numiim k'ānau jūrr hich Jesús haarcha jawaan wētjim. ²³ Mag wētwia judionaan k'abam k'ānau hich jar wēnarrām ha jaubaicheewai hamjā peerdā hawaag hādāraa hich t'ōopiju jaubaadēmuu magjim:

—Ya hīsta chadcha māch chi Hemk'ooi Hiewaa chik'amnau t'ōoju gayaa pamamgui hajim, mag hamau mā t'ōobarmua māchta Hēwandumau t'umaam k'ān k'āajā hārpai hapiieg. ²⁴ ¿Pārau hooba haajē hajim, nemjūr dau hīiu hawaagjā jāga haajē? Jēb hee jīrbam chan maan hich mag sīsim, bālārjā hīiuba. Magarrau jīr sīuwia hōbēr sīsiewain chadau chēbaadēmuu hich jīrtarr k'āajā hār haaujem. Hich hagjōta mājā meeju haai chirabahab hajim, mag māch meebar māchta mātāpā hōbēr hawaag. ²⁵ Hich hagjō k'ap'ā habat hajim: Har maig heegar haawai mā gaaimua bālārjā hich chig hapimap'a sim chan meewaijā hāgt'ar hōbērbam. Pari mā gaaimuata hich dau hap'ā hajujā k'īruba mā hiek hāk'a nārgālāmān chadau meewaijā hāgt'archata hōbērwia māg hatagjā hich mag hīuu sīrrajugui hajim. ²⁶ Maimua hīchab chī chadcha mā chogk'anāa mā dāi nārram k'ōsi simān, hichdēu k'ōchagpierr nem wauba, māchdēu nem waupim k'ōsimpaier wau nārraju haai sim. Mag hamān magan ham wēnarrāmpier māchjā ham dāi chitajugui hajim. Hābmua magta mā chogk'a nem wau nārrāmān, mā Hayaujā hich k'īrcha hi t'ō hiek'ajugui hajim.

Judionaanau hich t'ōoju Jesuu jaautarr

²⁷ Maimua mag jaauamua hīchab, 'Hīs chadcha t'umaam k'īrjuwia mā hōk'īrjug pōoma chirāmgu hajim, chik'amnau māch t'ōoju dakk'a pamaawai. Mag chirab māmā ham juu hee t'ōmaaujā mua māch Hayag, "Tata, mā peerdā hat'ājā" habamgui hajim, warrijā mag hat'eeta mā bēetarr haawai.

²⁸ Maimua sīi hich Hayag, —Tata, muan māch gaaimuata sīi t'umaam k'ānaujā pārāgtā hāba hee hapim k'ōsi chirāmgu hajim.

Pari hirua magbaawai hāgt'armuata woun hiekjō, —Ya pā gaaimua hōrau mārāg hee habar; pari hichiita warag māchig hee hapijugui hajim.

²⁹ Pari hedjā heemua Hēwandumau woun hiekjō hirig magbarm hūrbaawai haig hōor narr k'ānau sīi pagt'āmpii naajim. Maagwai hāau k'ānau jūrr, —Hēwandum chogauta hāgt'armuata hirig hiek'a sim k'abahab haajeejim.

³⁰ Pari hamau mag nām hee, hich Jesuu t'umaam k'ānnag hiek'āmamua magjim:

—Mag pārau woun hiekjō hūrbarm chan sīi māchigpai hich hiek hūrmk'īr k'abamgui hajim. Jāan jāg hich hiek hūrpitarr gaaimua hichdēu mā hiek hālā sim pārag k'ap hamk'īrta pārag jāg hiek'ajimgui hajim. ³¹ Ya hīsta chik'amnau mā t'ōoju gayaa pamam. Mag mā hisegwi mā t'ōobarm gaaimuata k'aibgam k'ān t'umaam k'ān dāi Hēwandumau hichdēu k'ap hajugui hajim. Mag hōor kōit mā t'ōobarm gaaimuata hīchab meeper māg durr gaai hichta chi pōrk'a sīrrāmjā Hēwendumau pōdpāim hiek pōdpāijugui hajim. ³² Pari hīchab mag hāgt'aa hōor k'apanag dak'īr mā jīrjop sīuwia t'ōobarmuata māch hiek hāk'amam k'ānan mua t'umaam māchig paa haumajugui hajim.

³³ Jesuu mag hiek'amarran mag dau hap'Λ pakuls gaai hich t'ōju jaau sim hajim. ³⁴ MamΛ hirua mag hiek'abarm hūrwia hōrau hirig. —Hēwandam hiek p'ā sim gaaimua marau k'ap'Λ n̄mgui hajierram, hich Hēwandamaucha pāibarm chan meeba hich mag s̄ierraju ha sim. Pari mag simta, pΛ hiek mag pΛata hich Hemk'ooi Hiewaa hanΛmta, Ɂāga mag Hemk'ooi Hiewaata hāgt'aa pakuls gaai t'ōbarju? Magan, Ɂma k'anim Hemk'ooi Hiewaa hagá? hajierram hirig.

³⁵ Magbaawai Jesuu hamag ejempla jaaumamua warag hichta Hemk'ooi Hiewaa hich Hēwandamau pāitarr k'ap hamk'īr magim:

—Hisweran pārau hagt'a hōtdau paa dānΛmjō mΛ hoo wai n̄mgui hajim. Pari nau jöpcha ya tag pāar k'īr mΛ chitabaju. Magua hagt'a mΛ hiek hūr n̄we hāk'abat hajim, k'īrjug k'aigbamta pāach gaai hārpam hugua. Ɂārau hooba haajē k'īchag hee wētum k'ΛΛn? Hamau hamach wēnΛrramjā k'augba haajem. Chi mΛ hiek hāk'aba n̄m k'ΛΛnjā hich hagiōta t'ānΛngui hajim, hamach hok'oo n̄mjā k'augba. ³⁶ Magnaa hichdēupai hich higwia, Mag hōtdaujō sim hagt'a pāach hee wai n̄we hāk'abat hajim, hich mag mΛ dāi hararag hee wēnΛrraag.

Mag hiek'a s̄iewia hōor heemua higbaadeeu hi s̄eimamjā tag hōrau k'augba, hāba maach happaita hi dāi naaimajim.

Jāgwī judionaanu Jesūs hiek hāk'amap'a naajī

³⁷ Parii Jesuu maach meeun judionaan k'apan t'ānΛm dak'īr nem k'īr pogk'e waumamua hich jua hoopipi haajerrjā wajappai hi hiek hāk'aba haajeejim. ³⁸ Pari mag hamau hāk'amap'a narran, hich Hēwandam hi jaaumie Isaías k'ararrau p'ā pΛarr heyaa hōbērmk'īr hajim. Hirua p'ā pΛarr m̄g hajim:

“Señor, parii pΛ hiek jaau n̄mjā hōrau hāk'amap'a hajugui” hajim.

“Hamau k'aug haubajugui” hajim, “mag nem wau n̄m gaaimua puata pΛch jua t'eeg hoopi sim.” ^(Is. 53:1)

³⁹ Magta chadcha hāk'aba naajim. Hamau mag hāk'abaju higwia hich Isaiaupai hīchab,

⁴⁰ “Hēwandamau ham dau k'īpinas kach t'eejgā hapiju” ha p'ājim, “hoo n̄mjō n̄mta hoobamjō hamk'īr, maimua hūr n̄mjō n̄mta hūrbamjō hamk'īr.

Magba hak'iin hamau hamachdēu hoona hūr n̄mjā k'ap'Λ haawai, hamach k'aibag hāsie hewag k'īrjuwia Hēwandamag hamach peerdΛ haupiju” ha p'ājim Isaiaau hich Hēwandamaucha hichig jaaumattari. ^(Is. 6:10)

Pari Hēwandamau judionaan mag t'āar t'eeg hapitarran, aña k'apan par hich hiek hūrpitarrjā hāk'amap'a harr haawaita magpijim.

⁴¹ Isaiaau hag nawe hichdēu hootarrjō magta p'ā pΛajim, ya Cristo m̄g heegar maach hich m̄g s̄iecheewaijā hōrau hi dau hap'Λ wauwia t'ōju k'ap'Λ s̄ierr haawai. Pari mag m̄m hāba, Hēwandamau hichta t'umaam k'ΛΛn k'āajā hārpai hapijujā k'ap'Λ s̄ejim. ⁴² Mag judionaan t'umaam k'ΛΛna chan Jesūs hiek hāk'abajierrab mama, hāaur k'ΛΛnaun hāu hi hiek hāk'ajierram; chi hāk'a narr k'ΛΛn hee chi t'ierraanpa t'ānaajim. Pari mag hāk'a n̄mta chi fariseonaanau, tag hamach culto hee dubpimaaugau hamach jar wērpājju hōg'awia, hamach k'augpiba haajeejim. ⁴³ Maagjeeb mama hamachdēu mag hāk'a n̄m hanΛmjā tagam k'ΛΛnagjā k'augpimap'a narran, Hēwandamau k'ōsimjō haju k'āyau, s̄i m̄g dich k'apeen hāba t'ānΛm k'ΛΛnagta hamach hēugar k'aigba hiek'apimaaugau hajim.

Hamachdēu hisegtarr hiek higwiapai Hēwandamau deeu ham k'īr p'ΛΛrju

⁴⁴ Biek hāb hijējēb'amu judionaan hich hiek hūr narr k'ΛΛnag Jesuu t'et magim:

—Chi mΛ hiek hāk'a simuan mΛ hiek happai hāk'aba hīchab mΛ Haai hiekpata hāk'a simgui hajim, hich hiek jaaupitarrta mua jaau chitaawai. ⁴⁵ Maagwai mΛ hoobarmuan hīchab hich chi mΛ pāitarrchata ya hoobarmjō simgui hajim, maar hich hāba naawai.

⁴⁶ MΛΛta m̄g durr gaai t'um k'īchag heemjō jooba n̄m k'ΛΛn hat'ee hōtdaujō bēejimgui hajim, maagwai chi mΛ hiekta hāk'a n̄m k'ΛΛn chan s̄i tag k'īchag hee hok'oo wēnΛrramjō k'āba hararag heeta wēnΛrramk'īr. ⁴⁷ Pari har mΛ hiek hūr n̄mjā mΛ hiperraababa n̄m k'ΛΛn chan, mΛ mag warrijā m̄g durr k'aibag wawaagta bēeba harr haawai, mua k'abam hajim ham k'aibag waupi jaauju. MΛΛn s̄i hōor peerdΛ hawaagta bēejimgui hajim. ⁴⁸ Pari mag chi mΛ hisegnaa mua nem jaau chirΛm hiperraajā k'āba n̄m k'ΛΛnan, s̄i hamachdēupaita wir haig hamach k'aibag waupi jaaubarm, hamachdēu hisegtarr hiek'aupaita Hēwandamau hōor hi hagk'am hedjā deeu ham k'īr p'ΛΛrju haawai. ⁴⁹ Chi mΛ hiek hiseg n̄m k'ΛΛnan k'ap'Λ haju haai n̄mgui hajim, s̄i mΛch k'īrauta mΛch hiek'am haig hiek'aba chitΛm. MΛ Hayauta mΛ pāitarr haawai, hichdēuta mua hiek'amajūjā jajawag maawai, hich hagpier-paita jaau chitΛngui hajim. ⁵⁰ Mua mΛchdēujā k'ap'Λ chirΛngui hajim, chi mΛ Hayau nem jaau pāi sim hiperraab n̄m k'ΛΛnan hāgt'ar hōbērwijā hich mag hi dāi hiiu wēnΛrraju. Magua, mua nem jaau chitΛm, mΛch Hayau mΛchig jaaupi jaautarrjōta jaau chitΛngui hajim.

13

Jesuu hich k'apeen bā h̄tarr

¹ Ya p'iesta Pascua hanam burruj k'āai hābpai waaur sīejim. Maagwai Jesuu k'ap'Λ sīejim, ya hichdēu māg durr werplawi deeu hich Haai dāi hāba sīeimaju hed pabaadēm. T'um māg jēb gaai maar hich dēnk'a durrarr k'Λnan bāl̄rjā chig haba jāsehne haajeejim. Maagjerr haawai ya hābmiecha hamau hi t'ōju hed paawaijā hagi'a hichdēu maar k'ōsi sim k'ap'Λ hapijim. ² Hamau hi magju hed maar hi dāi t'um hāba t'ach k'ō naajim, ya k'eeuraa pamamua. Maagwain Judas Iscarioteen ya meperau pōr meu t'Λnaajim, Jesús hoomap'a haajem k'Λnag hi par deeg. Chi Judas woun hāb Simón hanam hiewaa hajim.

³ Jesuu k'ap'Λ sīejim, hich Hayau hichigta nem t'um jaauanaa hāgt'armua hich pāitarr haawai deeū hihaar maju. ⁴ Mag k'ap'Λ sierr haawai t'ach k'ō hoo siewi, p'iid̄baadēwi, hich k'ājūa hārlam hēernaa, jūrr toayaauta hāi jā sīsjim. ⁵ Magnaa t'ēp pōr pōmaam hee dō choonaa maar bā h̄baadējim. Mag hānaa hichdēupai deeu mag toayaau wajap'a jāser jāupāimajim.

⁶ Mag hāk'ap'pāigmamua ya Simón Pedro dēn hāag habaawai chi Simón Pedroou hirig magjim:

—Señor, ¿puata mā bā h̄agá? hajim.

⁷ Magbaawai Jesuu hirig, —Mua hīs pāar dāi māg chirām pua pōd k'augba k'abahab; pari hōk'arta pua k'ap habajup hajim, jāgwiata mua māg pāar bā h̄ chirajī.

⁸ Magbaawai chará warag Pedroou hirig, —Señor, plāta mā k'āai h̄rpai sīewai p̄lātā chan mua māch bā h̄pibamgui hajim.

Magbaawai jūrr Jesuu chi Simón Pedroog, —Pua mātāg p̄lātā bā h̄pimap'a chirām k'ai, magan ya tag p̄lā dāi nārraju k'aba simgui hajim hirig.

⁹ Magbaawaita Simón Pedroou hirig, —Señor, mag k'ai magan hoob mā bā happai hām. Mā bājā hānaa, mā juajā hānaa mā pōrpa sūurbapāi hajim.

¹⁰ Pari magbaawai Jesuu hirig, —Har ya wajap'a domerwia nām k'Λn tag domerju higba naabahab, hāba bā happai hāju haai nāmgui hajim. Pāar t'um k'abahab mamaa ya pāar wajap'a domer nāmjō t'āar wajap'a naabahab; hāba hābpaita pāar hee domerbamjō t'āar wajap k'aba simgui hajim.

¹¹ Hirua mag maar hee hāb t'āar wajap k'aba sim ha sīerran, maach heem hābmua himeraa wir haig hich par deeju k'ap'Λ sierr haawaita mag sīejim.

¹² Mag Jesuu maar bā hāk'ap'āiwia, hūwaii hich k'ājūa jūapāinaa deeu mes gaai jupchējim. Mag jupchēwia marag, —Hīsin chadau mua pārag jaauk'imgui hajim, k'ant'eeta mua pāar dāi māg chirajī. ¹³ Chadcha pārau mātāg Maestro hanaa Señor haajem; pārau mag nām haig hagchata hiek'a nāmgui hajim. ¹⁴ Mag mā pāar Maestro hanaa pāar Pōrk'a chirāmuata pāar bā māg hālpārpi, pāraujā hāgiō jūrr chik'am chogk'a nāmjō hagdaujō dich k'apeen bā hāju haai naabahab hajim. ¹⁵ Mag pāar bā hārmua mua pārag ejemplota dee chirāmgui hajim, pāragā māch dēnjō hamk'īr. ¹⁶ Pāadē k'īrjubat. Sīi chik'am chogk'a nām k'Λn chan hamach pōrnan k'āai h̄rpai k'aba, ni sīi piyonnaank'a nām k'Λnājā hamach patronnaan k'āai h̄rpai k'aba haajemgui hajim. Hich hagiōta naabahab hajim maachjā. Mā pāar Pōrk'a chirāmuata pāach dāi jāgbarm hoowia hoob pāachta pāach k'apeen k'āaijā h̄rpai nām ha k'īrjuwia, “Maar chan chik'am chogk'ajū k'aba nām” ha k'īrjumiet hajim. ¹⁷ Pārau ya mā hiek hūrbarm; pārauta mua nem jaautari k'īrjuna chadcha mā hipieraa māch dēnjō nem wānārrāmān, pāar honee wēnārrajugui hajim.

¹⁸ Mag pāar honee wēnārrajua ha chirām chan, pāar t'umaam k'Λn higwiata mag jaauba chirāmgui hajim, hāb pāar heem cha māchdēu jaau chirāmjo honee k'abaju haawai. Mua k'ap'Λ chirāmgui hajim, chadcha māchdēucha jāl̄ hautarr k'Λn t'āar. Pari hichiita Hēwandam hiek pā sim gaai “Mā dāi hābam mes gaai t'ach k'oojerraupaita hāsie mā k'abag wauju” ha pā simjō, chadcha hich hag hee hōbērmk'īrta mua jājā jāl̄ haujimgui hajim. ¹⁹ Ya mua hag nawe pārag jaau chirāmgui hajim, maagwai ya heeupemjō magbaadeewaijā pārag mātātā chadcha hich Hēwandamaucha jāl̄ hauwia pāitarrau ha k'ap hamk'īr. ²⁰ Hābmua mag wir haig mā k'abag waujup mamaa, hichiita pāran mua pāi chirāmgui hajim. Magua k'ap'Λ habat: Mua māch hiek jaauumk'īr pāi chirāmta hōraujā hāu pāar hiek hūrm k'ōsi hūrnaa hāk'a nāmān magan māchdēucha jaaubarnta hāk'abarmjō habarmgui hajim. Mag mā hiek hūrm k'ōsi hūr nām k'Λnān magan hīchab hich mā pāitarr hiekchata hūr nāmgui hajim hich Jesuu marag.

Jesuu jaauwai Jadaauta hi par deeju hajim

(Mt 26:20-25; Mr 14:17-21; Lc 22:21-23)

²¹ Marag mag hiek'awia warag hichta gaai machaaga haadēmua, —Chadcha mā cha hiek'a chirām hiek'au pāar heem k'Λnānau hābmua wir haig himeraa sīi chik'amnag mā par deejugui hajim.

²² Pari hirua warre chi t'ärcha jaauba harr haawai marau k'augba, sīi jūr chick'am k'ürtä hagdaujö heerpag heerpag naajim. ²³ Maagwai mλ hi bigaau hi däi häba t'ach k'ö hoo chirajim, mλata härcha hichdëu jäsene haajerr haawai. ²⁴ Mag machta hi bigaau chirarr haawai Simón Pedroou mλrag juaupai jaaupai, k'ai higwiata mag sī ha k'ap jéeumk'ür.

²⁵ Magbaawai mua chi Jesú simagaacha hīiudñanaa hirig, —Señor, mag pua jaau sim, z̄k'ai higwiata mag sīwi? ha chirajim.

²⁶ Magbaawai hich Jesuu mλrag, —Hoobá, pλrag hoomk'ür mua pan homnaa hagagcha deek'ingui hajim.

Magna chadcha pan k'ōreunaa, homnaa, Judaagta deejim, woun hāb Simón Iscariothe hanñm hag hiewaag.

²⁷ Mag Jesuu hichig pan homnaa hñabaawai hat'am bärre mepeer mag chi Judas pör hee dubtarra warag hñrpabaadëjim. Magbaawai Jesuu hirig, —Pλchdëu waju k'ürtju simjö jöpai waubá hajim.

²⁸ Pari mλ k'apeen däi häba t'ach k'ö narr k'λλnau pöd k'augbajierram, jägwiata hirig mag sīejim k'ai. ²⁹ Hich chi Judaauta maar t'umaam k'λλn p'atk'on dijā wai nñrrajerr haawai maraun sīta hirig p'iesta hee nem higjuuta pēr hawaan mamk'ür jaau simpii naajim; wa magbam k'ai, hap'λm k'λλndamag k'ājjā hag heem deepi jaau sim k'ājjā hanaajim.

³⁰ Mag hichig pan hñbabapäaiwai, hauwia, k'öpäiwa, warre höbérbaadëjim maar haigmua. Maagwai ya hedhaar hajim.

Jesuu hiek hīiur jaautarr

³¹ Mag ya Judas höbérbaadeewai Jesuu magjim marag:

—Hista ya chadcha mλch chi Hemk'ooi Hiewaa juu t'eeg chiram t'umaam k'λλnau hoogpam. Maagwai jūr mλ gaimua Hñwandamal hich juu t'eegjä hoopiegpamgui hajim.

³² Mλch chi Hemk'ooi Hiewaa Hñwandamal juu t'eeg mλg hoopi chiramjö, hich Hñwandamaujä hñchab nau jöpcha mλ juu t'eeg hoopijugui hajim.

³³ Mag hiek'amamua hich t'ōju higwia, 'Chaaina, mλn sīi k'üchpaita pāar däi chirajugui hajim. Mλ petaawai parií pārau mλ jñrju. Pari na mλchdëu judionaan chi t'ierrnaan dak'ür hiek'a chirarrjö, mλngwaiwe chan pāar mλ chiraimam haar pöd barju k'aba naawai ³⁴ pārag hiek'hürra jaau paak'im. Ma, mλgaugui hajim: Jūr hagdaujö chick'am k'a k'ösi habat. Mua jäg pāach k'ösi wai chitamjö, pāraujä hagjöta pāach k'apeen k'a k'ösi habat. ³⁵ Magta pārau chadcha hagdaujö chick'am k'a k'ösi hamñl, t'umaam k'λλnau k'ap'λ hajugui hajim, chadcha pārau mλ k'apeenk' a nñm.

Jesuu jaauwai Pedroou bñlrjä hi k'augbam haju jaautarr

(Mt 26:31-35; Mr 14:27-31; Lc 22:31-34)

³⁶ Mag hi hiek'a hñpinaa Simón Pedroou hirig, —Señor, z̄pλ jamag mamta mag sī? hajim.

Magbaawai hich Jesuu hirig, —Hñswe chan pöd pλ mλ däi mabam; pari hñk'arta hich hagjö pλ mλ hñudee majugui hajim Pedroo.

³⁷ Magbaawai deeu hich Pedrooupai hirig, —Señor, pari z̄k'an jägwi hñswe mλ pλ däi pöd maju k'aba chir? hajim. Pλ gaaimuan t'ōju hak'iinjä mλn t'ōju chiramgui hajim.

³⁸ Magbaawai Jesuu hirig, —Chadcha mλ gaaimua pua hñdlraa pλch t'oopiju chirñwi? hajim. Mλ cha hiek'a chiram hiek'au nau hñrōu pλchig jéeuwai hñt'arr bñeju nawe biek t'ärjup pua hamag bñlrjä mλ k'augba chitam hajugui hajim.

14

Jesús gaaimuapaita hñor hñgt'ar höbérju haai nñm

¹ Maimua maach t'umaam k'λλnag, —Hoob jäg tag hñk'ürtjuuna hatcha k'ürtju nñm hamiet hajim. Mλ chan chadcha tag pāar k'ürt chirabaju; pari mua pāach rñabajeewai hoob Hñwandamaujä pāach hiseg sim hamiet. Magju k'ājjai mua pāachig jawaagpamta k'ürt heyyaa habat hajim. ² Magna, Mλ Haai sim durran di k'apan hñor joobaju pñoma t'λñplamgui hajim. Mag hñor joobaju pñom chuk'u hak'iin, mua pārag, "Mλn pāar naaimamk'ür di k'ürt k'augagaata pāar na mam" habak'ampgui hajim. ³ Mλ pāar na mamgui hajim; maimua ya nem t'um k'ürt k'aug sīsiewai hñwaa mλ bñejugui hajim, pāar p'ë hawaan, mλch chiram haig däi hogdaba hich mag wññrramk'ür. ⁴ Ya pārau k'ap'λ nñmgui hajim, mλ jamag ma, maimua mag mλ chiraimam haarjä jäga barju.

⁵ Magbaawai maar heem hñb maar k'apeer Tomás haajerrau jūr hirig, —Señor, marau k'augba nñmgui hajim, pλ jamagta ma; mag nñm, z̄jäga marau pλhaar barjujä k'ap'habarju? hajim.

⁶ Magbaawai hich Jesuu, —Mλchpaita hñgt'ar maajem k'λd k'abahab hajim. Mλ gaaimuata chadam hiekjä pārau k'ap'λ nñm. Mλchdëuta mλg jēb gaaiwe hñor Hñwandam dñnk'apiejem. Häba mλ gaaimuapaita hñoran mλ Haai haar barju haai nñmgui hajim.

⁷ Magua, pārau ya mλ k'ap'λ nñm k'ai, magan hñchab mλ Haaijä k'ap'λ nñmgui hajim. Mag

hi k'ap'na naab mama, nau hamau ma t'obarm haigmua hatagta wajapcha hi k'ap'na hajugui hajim, hi jāga sierrā, ma hoo nām gaimua hichchata hoo nāmō naawai.

⁸ Magbaawai jūr Felipee hich Jesuug, —Señor, magan marag maach daúachata pach Haai hoopibā, mag hoobaawai marau k'ap'na siisijugui hajim, hi jāga sierrā.

⁹ Magbaawaita Jesuu hirig, —Nawe pāar dāi ma hich mag chitaajemta, ḥag'ta pārau ma k'augbata nāwi? hajim. Chi ma hoojemuan ya ma Haaijā hoowia siebahab. Mag nāmota ḥ'kan hatchata warag māch Haaiipata pāachig hoopim k'ōchk'a nāma? hajim maach t'umaam k'ānagta. ¹⁰ Magnaa chi Felipeeg, ḥ'pua hāk'abata sī hajim, mua mag ma māch Haai dāi chiraawai ma Haaijā ma dāi sim ha chirām? Maguata mua nem jaau chitām chan sīi māch hipaita jaau chitām k'abam. Mua nem wau chitām jā māchdēuta mag wau chitām haju k'abam; hajapcharan hich ma Haai mag ma dāi sīejemuata waaujemgui hajim. ¹¹ Magnaa deeu maach t'umaam k'ānag, Chadcharau keena; ma chadcha māch Haai dāi chirām, maagwai hich ma Haaijā ma dāita simgui hajim. Mua mag jaau chirām pārau hāk'amap'a nām k'ai, sīi mua nem wau chirām gaaimua k'ājā chadcha Hēwandam ma dāi sim habat hajim. ¹² Pāadē ma hiek hūrbat: Chadcha chi ma hiekta hāk'a simuan mua nem wau chirām jō waunaa hag k'āai hārāchajā waumajugui hajim, māch Haai haar pawia mammuajā mua māch juapā deeu haawai. ¹³ Pāar chadcha māch dēnk'a naawai pārau pāachdēu nem k'ōsim t'um ma Hayagta ma hiek gaai t'awiata jēeumā, mua pāar dāi mag pāachdēu jēeu nāmō hajugui hajim, māchdēu pāar dāi mag chirām gaaimua hich ma Haaita chi jua t'ierriu ha k'ap hamk'īr. ¹⁴ Mag pāar chadcha ma dēnk'a naawai pārau ma Hayagta nem jēeu nāmā, muajā chadcha jerrba mag pāachdēu jēeu nāmō hajugui hajim pāar dāi.

Hēwandam Hak'aar pāiju jaautarr

¹⁵ Mag hiek'ak'agmamua hīchab marag, 'Pārau chadcha ma daupii nām k'ai, mua pāachig nem jaautarr t'um hiperraahabat hajim. ¹⁶ Pārau magman, māch Haai haar paawai mua hirig pāar hat'ee dewam māch jūrr pāipi jaaujugui hajim, pāar dāi hogdāba hich mag pāar k'īr jāsenk'a wai narramk'īr. Ma hich Hēwandam Hak'araugui hajim. ¹⁷ Magbaawai hirua hich Hak'aar pāiju. Pari ma, mag jēb gaai sīi parhoobam k'ānnau pōd haubajugui hajim, hamau hi hoojā hoobanaa k'augjā k'augba naawai. Mag hamau hi k'augba nām hee, hichdēun pārag hich k'augpinaa chadham hiekjā k'ap'na hapijugui hajim, hichta pāar t'āar hee siēnaa mag hatagjā hich mag pāar dāi sierraju haawai.

¹⁸ Mag hiek'ak'agmamua, 'Wouchnaanjō chan mua pāar dau hap'ā p'ēpabamgui hajim. Mawiajā mānn hūwaii deeu pāar dāi chiraichējugu hajim. ¹⁹ Nau māigmua jōpcha pōm k'aba nām hee, mag jēb gaai ma hiek hāk'aba nām k'ānnau tag ma hoobaju. Pari mag hamau ma hooba hawiajā pāar dāin deeu maach hoojugui hajim. Mag deeu maach hoobaawaita pārau k'ap'na hajugui hajim, pāachjā māchjō hich mag hīu wēnrraju. ²⁰ Mag ma hīuibarm hedta chadcha ma māch Haai gaaita chirām pārau wajapcha k'ap'na siisiju. Hich mag hedta hīchab pārau k'ap'na siisijugui hajim, pāachjā ma dāi naawai māchjā jūrr pāar dāi chitajū. ²¹ Chi mua nem jaautarr hūrnāa ma hiperraah simuan magan chadcha ma daupii sim ha sim. Mag chi ma daupii siman, hīchab ma Hayaujā hi daupii hajugui hajim. Mag ma Hayau hi daupii habaaawai māchdēujā hi k'ōsināa warag māch k'īrjugchata k'ap hapijugui hajim.

²² Magbaawaita Jadaau (chi Iscariootee k'aba mama) hirig, —Señor, ejāga mag marag-paita pua pach k'augpijuma hajim, pach hiek hāk'aba nām k'ānnagpa pach k'augpiba?

²³ Magbaawai Jesuu hirig, —Chi ma daupii simuata ma hiperraata nem wauju haawaiima hajim; maagwai hiita ma Hayaujā hīchab daupii habajup hajim. Mag maata ma Hayaujā daupii wai siewai maach numiita hi dāi hāba hi t'āar hee jooba wēnrrajugui hajim. ²⁴ Mama chi ma hiperraata nem wauba sim chan ma k'ōchk'a haawaiugui hajim. Magnaa, Cha pārau ma hiek'ā chirām hūr nām chan māch hiekpai k'aba, jāan māch pāitarrau hiek jaupitarr hiek'augui hajim. ²⁵ Pāar dāi hag'ta chirāwe ya mua pārag t'umaa jaubarm. ²⁶ Pari ma jūrr ma Hayau hich Hak'aar pāar k'īr jāsenk'amk'īr pāibaawai maguata jūrr pārag nem t'umaa jaunaa mua pāachig jaaujerrjā deeu t'umaa pārag k'īr heyaa hapijugui hajim.

²⁷ Mag hiek'āmamua, 'Māchjā honee chiraawai māch petaawai pāarjā mua honeenaa k'ōinaata p'ēpajugui hajim. Mag pāar honeenaa k'ōinaa nāsim chan sīi mag jēb gayamjō k'ūchpai k'aba, hich mag nāsim hiek'au hajim. Mag ma mam ha chirām hūrwia hoob hōk'īrjū hamiet, ni nem hōk'ōjā hamiet hajim marag. ²⁸ Pārau ma hiek hūrjerramgui hajim, ma māch Haai haar mawia deeu pāach haig bēeju ha chirām, pāar dāi chitaag. Pārau chadcha ma k'ōsi nām hak'iin, mag ma mam ha chirām hūrwiajā pāar honee naak'āmogui hajim, māch Haai māch k'ājā hārpai sim dāita chiraaimaa wai māch Haai dāi hāba māchpāta hōrau t'ō hiek'ajū haawai. ²⁹ Hīswe hag nawe ya pārag jaau chirāmgui hajim, heeupemjō chadcha mag māch mawi deeu pierrwaijā māchdēu pāachig jaaujerr k'īr heyaaanaa hag hiek gaaita warag huba hāk'a nāsimk'īr.

³⁰ 'Mepeerta mag m^l k'^{ää}i h^ärpai s^lewai k'abam, pari m^lg j^ëb gaai hichta chi pörk'a sierramua hich h^öor p^äiwa m^l p^är hawaan w^ëdurum haawai ya pömcha p^äar k'^üir chitabajgui hajim. ³¹ Pari hichiita hich mag h^äldraa m^lch t'^öopiju haai chir^{am}gui hajim, m^lch hiek h^äk'a n^lm k'^ünau mua chadcha m^lch Haai k'^ösi chitaawai hichd^ëu m^lchig jaautarrierra wau chit^{am} k'ap hamk'^üir.

Mag hiek'ap^äiwa warag,—Maachta m^ligmua w^ëtтараaugui hajim.

15

Cristo gaaita k'aark'aju haai n^lm

¹ Mam^l mag w^ëtтараau hatarrta warag hiy^üll n^lmuia magjim Jesuu, hichpai higwia:

—M^ll^lta chi uva k'aaru, maagwai m^l Haai chi j^üirjem hanaa chi jaarem^laugui hajim. ² P^äar s^li m^l k'^{ää}u nenergau. Wajapcharan p^äran m^l Hayau k'^ösi simjö nem wawaagta m^l d^ënk'a n^lmgui hajim. Pari mag m^l k'^{ää}u nenergk'a n^lmta k'^{ää}u h^äb k'^üijä p^äod jopba sim^ln, m^l Hayau warag t'^üapnaa barp^äiju. Pari h^äuta ch^ëwia jop sim^ln, warag wajap'ata hirua jar k'^ëk'^üer hajugui hajim, warag ch^ëmk'^üir. ³ P^äran ya nemj^üir harg hee n^lamjöta n^lmgui hajim, mua p^äachig nem jaautarr t^üum hipierraa h^äk'a n^lm gaaaimua. ⁴ Mag p^äachta m^l k'^{ää}u nenergk'a naawai hoob m^l hogd^ämiet hajim. Jäg chi k'^{ää}u chaar gaaaimua t'^üad^äbaadeewai chi neer hich happai p^äod ch^ëba warag p'uajemjö, p^äarjä hich hagjö m^l d^äita k'apeer k'aba n^lm chan, p^äod H^ëwandam hat'ee nem wajap'a waubamgui hajim. Magua m^l d^äita hich jäg hogd^äba n^lisit hajim, m^lch garmuajä jäg p^äar hogd^äba chitajemjö.

⁵ Mag hiek'amamua deeu hichd^ëu jaautarrijo, 'M^ll^lta chi uva k'aar charaugui hajim, hich higwia. Maagwai p^äar s^li m^l k'^{ää}u nenergau. Chi m^l d^äita hogd^äba sim^ln chadcha H^ëwandam hat'ee nem wajap'am pööma waujugui hajim, m^lch garmuajä hi hogd^äba chiraawai. M^l gaaaimua k'abam chan b^älrjä p^ärau p^äod nem wajap'am waubajugui hajim. ⁶ Chi m^l d^äi narr k'^üllta hamach garmua m^l k'a hogd^äba n^lm k'^ünan warag uva k'^{ää}u b^älrjä ch^ëba haajemjö hisegp^äijugui hajim, m^l gaaita k'aar k'aba naawai. Magam k'^üllnan m^l Hayau hoowaijä, chi k'^{ää}u t'rriptarr p'uabaadeewai hörpäijemjöta n^lmgui hajim, hi hat'ee nem wauba s^li parta naawai.

⁷ 'P^ärau m^l k'a hogd^äba mua p^äachig jaautarr hipierraata w^ënarram^ln, p^äachd^ëu nem waupim k'^ösinta m^lrg jaaubat, magbaa mua waub k'aba waujugui hajim. ⁸ Har p^ärau m^l Hayau nem waupim k'^ösi simjöta wajap'a nem wauwain p^ärau warag hi t'^ürp'^äota hapi n^lmgui hajim. P^äach mag n^lm gaaaimua h^ärau k'^üp' a haju, p^äar chadcha m^l k'apeen k'a n^lm. ⁹ Hich jäg m^l Hayaujä m^lch k'^ösi wai s^lejemjö, muajä p^äar k'^ösi chit^{am}. Hich jäg p^äach n^lamjöta n^lisit hajim, mua hich jäg p^äar k'^ösi chitaa. ¹⁰ Hich jäg majä m^lch Hayau jaautarr hipierraa chit^{am} gaaaimua m^l Hayau m^lch k'^ösi wai s^lejemjö, p^äraujä mua p^äachig jaautarr hipierraata w^ënarram^ln, p^ärau k'^üp' a hajugui hajim, chadcha mua p^äach k'^ösi chir^{am}.

¹¹ 'Mua p^ärag mag hiek' a chir^{am}an, m^lch honee chir^{am}jö p^äachjä warag wajapcha honee hamk'^üraigui hajim. P^äar mag m^lrgjöta honee n^lam^l magan m^lg heegarm honeg k'aba, honeg chaarta wai n^lisim. ¹² Mua p^ärag jaaau p^äla chir^{am}an, m^lchd^ëujä hich jäg p^äar daupii chir^{am}jö p^äach heepajä jürr hagdaujö chik' amnaan daupii habat ha chir^{am}augui hajim. ¹³ Maad^ëu dich k'apeen hat'ee nem wauwai hamag k'^üp' a hapijem, chadcha maad^ëu ham k'^ösi n^lm; pari mag nem wau n^lm k'^{ää}i h^ärpai sim^ln, ham k^öitjä h^äldraa dich t'^öopi chir^{am}ta chadcha ham daupii chir^{am} han^{am}lugui hajim. ¹⁴ P^ärau mua nem jaaau chir^{am}ta hipierraa ham^{am}, magan p^äarta m^l k'apeenaugui hajim.

¹⁵ 'S^li chik' am chogk'a n^lm k'^ünau chan hamach patronnaanaau nem wau n^lmjä k'augba haajewai ya mua tag p^äar s^li m^lch chognaan gaai t'^ürbam. Mag t'^üru k'^{ää}i s^li mua m^lch k'apeen hata t'^ürgjugui hajim, ya m^lch Hayau jaaupitarrjä t'umaan meerba p^ärag jaaau wai chiraawai. ¹⁶ Warrjä p^ärau p^äach garmuata p^äach Pörk' amk'^üir m^l j^ür hauba m^lch garmuata p^äar j^ür hautarr haawai, mua p^äar p^äi chir^{am}gui hajim, w^ëtwa h^ärag m^l hiek haaid^äa jaumamua h^äor m^lch higar paa haumamk'^üir. P^ärau magm^ln, magan m^l hiek gaai t'^üwia m^l Hayag nem j^üeuwajä t^üum hirua deeb k'aba deejugui hajim. ¹⁷ Deeu mua p^ärag, hagdaujö jürr dich k'apeen daupii habat ha chir^{am}gui hajim.

Jesús higar n^lm k'^ünn hoomap'a haju

¹⁸ 'Har m^l hiek h^äk'ab n^lm k'^ünau p^äach hoomap'a haawai k'^üir heyaa habat hajim: p^äar hoomap'a haju nawe m^llta hamau nacha hoomap'a hajiterram. ¹⁹ P^äraujä ham d^ënjö m^l hiek h^äk'aba n^lm hak'iin, hamau p^äar daupii hak'am, hamach higar n^lm k'^ünn d^äi haajemjö. Pari p^äar ham heemua mua m^lch hat'ee j^ür hautarr haawai hamau p^äar hoomap'a n^lmgui hajim, ya p^äar hamach d^äi k'aba naawai. ²⁰ 'Chaig mua jaaau chir^{am} p^ärau k'^üir heyaa k'aba n^l? S^li chik' am chogk'a n^lm k'^ünn hamach patronnaan k'^{ää}i h^ärpai k'aba haajem. Magua, hamau m^l d^äi k'aigba haajerr haawai p^äarjä hich hagjö hamau k'aibag waujugui hajim. Maagwai hich jäg mua jaaau chit^{am} hiek h^äaur k'^ünnau h^äk'atarr

haawai pāar hiekjā hagjō hamau hāk'ajugui hajim. ²¹ Hamau mag hamachdēu ham haig pāar k'aibag wauju ha chiramn, pāach mā dāi k'apeerk'a nām gaaimuata pāar dāi hamau magju. Pari mag nāmn, mā pāitarr Hēwandam hamachdēu k'augbam gaaimuata pāar dāi hamau magjugui hajim marag.

²² Ma bēebanaa mua hamag bālrjā mālta Hēwandam Hiewaau hanaa ham peerdā haujujā jaauchēbamuan, hamachdēu mā hisegtarr gaaimua Hēwandam dāi ham hiek'ōr chuk'u naak'amgui hajim. Pari mua hamag māch meerba jaautartha hamau mā hisegtarr haawai hābmuajā k'augba haawaita mā hiek hāk'abajim haju k'aba singui hajim. ²³ Pari hamau k'augba nāmguai hajim, mā hoomap'a nām haig hīchab hich mā Haaiipata hamachdēu hoomap'a nām. ²⁴ Hōrau hag na wauba haajem nempa mua ham dak'īr waujimgui hajim, mag nām gaaimua k'ājā hāk'āmk'īir. Mua mag wauba harr hak'iin, hamachdēu mā hisegtarr gaaimua chadcha ham Hēwandam dāi hiekk'ōr chuk'u naak'am. Pari ya hamach daūacha mag hootarrjā hāk'abanaa warag mā hoomap nām haig, hich chi mā pāitarrpāta hoomap'a nāmguai hajim. ²⁵ Pari juaujō hamau mag nāmn, hamachdēu wajap'a hārark'aajem hiek gaai pā simjō, "Bālrjā hiek'ōr chuk'um paarta mā hoomap hajurau" ha simjō, chadcha hich hag hee hōbērmk'īrau haa jaaumajim hich Jesuu marag.

²⁶⁻²⁷ Pari hōrau mag pāar hoomap'a nām hee, māchdēu jaau chirarrjō, māch hipaarmua māch Hayag hich Hak'aar pāipi jaaujuguai hajim, pāar k'īr jāsenk'amk'īir. Mag pierrwain chadau hichta mā destigk'ajugui hajim, hichdēuta pārau hōrag chadam hiek jaaupimamua hīchab mājā jāga chitā ha k'augpimaju haawai. Pari wajapcharan pāachjā mā destignaanau-gui hajim, mua warrcha māch Haai hiek jaubaaderr haigmua pāachta mā dāi hogdāba wēnārraawai.

16

¹ Mua pārag hag nawe mag hōrau pāar hoomap'a haju ha chiramn, ya pāach dāi chadcha magp'ōbaadeewaijā mua pāachig jaaujerrta k'īr heyanaa warag hubā nāsimk'īrau hajim. ² Ya hamauta pāar dāi magp'ōbaadēmān, pāran hamau hamach heemua jar wēppāxiwia hamach culto waaujum heejā tag dubpibajugui hajim. Mamag nāl hawia jaauchajā pāar k'ēchmaju. Mag pāar k'ēch nām k'ānnau hamachdēupain Hēwandamau pāar dāi magpi siēwata mag nām hajurau. ³ Mag hamau pāar dau haug wau nāmn, hag'ta bālrjā mā Haai k'augba ni mājā k'augba haawai. ⁴ Ya mua pārag hag nawe mag jaau chiramn, ya chadcha pāach mag ham juu hee dau hap'ān haadeewaijā mua pāachig hamau pāach dāi magju ha jaaujerr k'ap hamk'īraugui hajim.

Jāga haichēju Hēwandam Hak'aar hōr t'āar hee sīeicheewai

'Mag māch gaaimua pāar dau hap'ān hajujā warrcha māch k'apeenk'a hawaag pāar t'ārk'a hauawaiwe mua chadcha pārag jaaubajimgui hajim, hag'ta pāar dāi hamau magju wajj narr haawai; mag nām dāi hīchab māchcha pāar dāi chitaawai. ⁵ Pari hīs ya māch chirarr haarr māch pāitarr dāi hāba chiraan mam haawai warre pārag jaau chiramgui hajim. Pari mag mā mam ha chiram hūrwia honeenaa ni hābmuajā, "Jāgata sī mag pā siēimaju durrijā?" haba, ⁶ sīta warag hōk'īrjuu nām, pāach happai hap'ōbaadeewai pāach dau hap'ān haju k'īrjuu. ⁷ Pari mag mā maju ha chiramn, chadcha pāach wajapcha hamk'īraugui hajim. Mā māba hak'iin, Hēwandam Hak'aar mag pāar k'īr jāsenk'ajujā bēebaju. Magarrau mā petaawain chadau māchdēuchata māch jūrr mag pāar k'īr jāsenk'ajujā pāijugui hajim. ⁸ Mag hīchcha pierrwain chadau hichdēuta wajap'a hōrag k'ap'ā hapijugui hajim, k'an gaaimuata Hēwandam dāi mag hiek'ōr paraa nā, k'an hagā Hēwandam dau na hagpierra nem wau nām, maimua jāga hich Hēwandamaujā hichdēu k'ap haju hich hiek hāk'aba nām k'ānn dāi. ⁹ Hichdēuta hamag k'aughaupijugui hajim, hamachdēu mā hiek hāk'aba nām gaaimuata mag Hēwandam dāi hiek'ōr paraa nā. ¹⁰ Hichdēuta hamag k'īrjupi hajugui hajim, chadcha māchjā hagpierra Hēwandam dau na nem wau chittar gaaimua hūwaii māch Haai haarr chiraimam. Mag mā mam pabaadeewai pārau tag mā hoobamgui hajim. ¹¹ Maigta hich hag Hēwandam Hak'araupai hīchab mag dōsāt māg durr gaai chi pōrk'a sīerrāmjā hich higar nām k'ānn dāi Hēwandamau hich garmua ya pōdbāpālmjā k'ap'ā hapijugui hajim.

¹² Mag jajawagmamua, 'Hagt'a pārag hiek jaauju pōoma wai chiramgui hajim, pari mālgwaiwe par pārag jaauk'iinjā pōd pārau k'augbaju. ¹³ Hich Hēwandam Hak'aarcha pierrwain chadau, hichdēuta mag chadam hiekjā k'ap hapijeewai, Hēwandamau pāachig jaaujam t'umaa pārau k'ap'ā hajugui hajim. Mag hirua jaaujamjā chadam hiek'augui hajim, hirua sī hich k'īraupaita nem jaauba chi Hayau hīchig jaaujamta jūrr pārag jaaujamawai. Mag siēwai mag hatag nem hōbēberg majujā pārag k'ap'ā hapijugui hajim, hichdēupai. ¹⁴ Hiruata mā jaauju haai chiram haawai hichdēuta mua jaaujerr hiekjā māchdēu jaaujerrjō hūwaii pārag k'īr heyaa hapiinaa wajapcha k'ap hapiju. Mag sim haig chan hichta t'ō hiek'apiba, mālta hirua pārag t'ō hiek'api simgui hajim. ¹⁵ Wajapcharan

mag mua jaaujerr hiek k'ap'Λ hapi sim haiguin, mΛ Haai hiekpata hīchab k'ap'Λ hapi simgui hajim, mΛchdēujā hi hiekta jaaujerr haawai.

Hök'ūrjug harrrta jūr honegag paju

¹⁶ Maimua marag, 'Nau mΛgtarr k'ur nΛnpai hawia, tag pārau mΛ hoobajugui hajim. Pari hagtarr k'ur nΛnpai hawia deeu maach hoojugui hajim.

¹⁷ Hirua magbaawai maar k'apeen hāaur k'Λnnau hamach wir haigpai, —Keena, ζk'an haawaiuma haajeejim, mag nau nΛnpai hawia tag maadēu hi hoobam hanΛm; pari mag simta, wa hag k'ur nΛnpai hawia deeu maach hooju hanΛm? Magnaa hi hiek mag hich Haai haara maju haawaita mag hi hoobam hajem, ¹⁸ ζk'an haawai k'ai mag nau nΛnpai hawia haawai? Mua chan pōd k'augbamgui haajeejim jūrram k'Λnnau.

¹⁹ Pari maar k'apeenau hamach heepai mamagk'amua hichig jēeum hig nΛmjā hich Jesuu k'ap'Λ sierr haawai hich garmuata jūr marag magjim:

—Chadcha mua pārag, nau mΛgtarr k'ur nΛnpai hawia pārau tag mΛ hoobam, pari hag k'ur nΛnpai hawia deeu maach hooju ha chirΛmgui hajim. ²⁰ Mua mag hiek'atarr higwiata pāar mag k'augbabamk'arrā? ²⁰ Mua mag jaau chirΛwe chan pārau pōd k'aug hauba nΛm, pari ya chadcha pāach dak'īr magbaadeewaita mΛ hiek hāk'aba nΛm k'Λnn honee t'ΛnnΛm daar, pāar mΛ hat'ee hicharaucha biewia hōk'ūrjuu hajugui hajim. Mag pāar hōk'ūrjug pōoma hajup mama, ya deeu pāach daūacha mΛ hoop'ōbaadeewai jūrr pāarhoneeta hap'ōbaadējugui hajim. ²¹ Pārau k'ap'Λ nΛmgui hajim, hālī chaai hawaagpawai bi machgau noobaadeejemjō, pāarjā k'ūrjuba, jūrr honeeta haadeejem. ²² Hich jāg hālī chaai machgau noobaadeejemjō, pāarjā nau nΛnpai hawia hagiō dau nowaa hap'ōbaadēbjup, pari mag nΛm deeu maach hoobaawai hūwaii pāar t'āar honee hap'ōbaadējugui hajim. Mag pāar honee hap'ōbaadēm chan hābmuajā tag pāar hōk'ūrjuu hajugui ha jaaumajim marag hich Jesuupai.

²³⁻²⁴ 'Ya mag hed paawai, cha mua jaau chirΛm pārau k'ap'Λ naaju haawai, tag hīsimjō mΛrΛg jēeū habajugui hajim. Pāar mΛ dēnk'a naawai mΛ Hayag nem jēeu nΛm t'um hirua pārag deejugui hajim. Pari mag mΛ dēnk'a nΛm hawiajā hag'ta pārau bālrjā mΛ Hayag mΛ hiek gaai t'Λwia nem jēeuba nΛm. Magta jēeubat hajim, pāachdēu nem jēeu nΛm deebaawai wajapcha honee haag.

Jesuuta mag durr gayam jua t'eeg t'um pōdpāpāim

²⁵ Hīsin mua sīi pārag dawaacha k'aba, bigawaapaita jaau chirΛmjō chirΛmgui hajim, k'augpimap'anjō. Pari jāg nΛa hawia ya hag hed pabaadeewai tag jāg jaauba, warre dawaata pārag mΛch Haai higwia jaaumajugui hajim. ²⁶⁻²⁷ Mag hed paawai ya tag pāar kōit mua mΛch Hayag hich jāg jēeu chitaju k'aba chirΛmgui hajim. Magju k'āai pāachdēuchata warre mΛ hiek gaai t'Λwia hirig jēeū haai nΛisijugui hajim, hichdēujā pāar k'ōsi siewai. Hirua mag pāar k'ōsi simΛn, chadcha mΛ hi haarmua bēetarr pārau k'ap'Λnaa mΛ k'ōsi naawaiugui hajim. ²⁸ MΛnn chadcha mΛch Haai haar hi dāi hāba chirawiata mag durr bēejim. Magtarr haawai mag durr pāwia hūwaii mΛch Haai haar maagpamgui hajim.

²⁹ Magbaawaita marau, —Hīsin chadau pua warre dawaata jaauhabma hanaajim hirig, jāg sīi k'augpimap'anjō bigawaapai k'aba. ³⁰ Ya hīsin chad marau k'ap'Λ nΛmgui hanaajim, pua chadchata nem t'um k'ap'Λ sim. Maguata bālrjā pΛchig jēeubamjā pua maar k'ūrjug k'ap'Λ jaaubapāim. Maguata marau k'ap'Λ nΛmgui hajim, pΛ chadcha Hēwandam sim haarmuachata bēejim.

³¹ Magbaawaita hich Jesuu magjim marag:

—Hīsta pārau mag k'ap'Λ nΛm hanaabma, ³² pari magtarrau hoo chirak'imgui hajim. Ya pāar jīerraugwia mΛch happai barpΛaju hora paagpam. Mag pārau mΛch happai mΛ barpΛawiajā mΛch hap k'aba chirΛmgui hajim, mΛ Haai mΛ dāi siewai. ³³ Hoob k'ūrjumiet, mua hag nawe t'um pārag mag jaau chirΛmΛn, pāach warag mΛ dēnk'a wēnΛrrΛm gaaimua honee hamk'īraugui hajim. MΛig heegar nΛweran pāar chadcha dau hap'ΛΛ wēnΛrraju; pari k'īrdam honee habat hajim; mua mΛch garmuata mag durr gayam jua t'eeg t'um pōdpāiwa pāar heeg hoo wai chitajugui hajim.

17

Jesuu hich k'apeen kōit Hēwandamag jēeutarr

¹ Maimua mag jaau dichwia hāgt'aag heirpanaa hich Hayag magjim:

“Tata, ya hag hora pabaadēm. Mag pΛch hipieraa chirΛm gaaimua chadcha pΛch Hiewaak'a chirΛm hōrag k'ap'Λ hapibā hajim, magbaawai muajā hīchab pΛchta hamag tō hiek'apieg. ² MΛ pΛch Hiewaa haawai pΛchdēuta mΛrΛg mag durr gaai t'umaam k'Λnn k'āaijā hiek t'eeg hārpai hapinaa, pΛchdēu mΛch hiek hāk'apimam k'Λnnjā hīchab mΛch dāi hich mag wēnΛrraju haai hapieg hāu pua mΛrΛg pΛch jua t'eegjā deejimgui hajim. ³ Mag ham

hich mag m^a d^ai w  narragaan, hamau p^aj   k'ap'naa m^a j   k'ap' haju haai n  mgu hajim: h  ba p  lta H  ewandam charau, maagwai m^a Jesucristo, p  chd  u p  itarr.

⁴ Pua m  chig p'idag deetarr t'um m  g j  b gaai waubarmua mua h  rag k'ap' h  pibarmgui hajim, p  lta chadcha H  ewandam chi jua t'ierriu. ⁵ Nau m  gtarr k'ur deeu m^a p  ch haar pabaimaawai, warr m  g durr hompaaju nawe m  chta p  ch d^ai h  ba nem hiek t'eeeg chi P  rk'a chirarrj  , h  wuai m  r  g hagj   hiek t'eeeg hapinaa chi P  rk'apib   ha j  eumajim hich k  itpai.

⁶ Maimua j  rr maar k  it hich mag H  ewandamag j  eumamua magjim: 'Sii m  g durr gaai parhooba t'  n  m k'  n heemua p  chd  u ja   r  t hauwia p  ch hiek h  k'api hautarr k'  nagan ya mua jaaujimgui hajim, p   j  ga s  err  . Warrgarwe p  ch d  nk'a hauju harr k'  n haawai pua m  r  g deejimgui hajim, m^a d^ai m  g hogd  ba w  narramk  ir. Pua m  r  g hamag jaaupitarr mua jaauwi, h  k'awi, h  sin h  u p  chd  u k'  simj  ta w  narramgui hajim, maar higwia. ⁷ Ya h  sin hamau k'ap' n  mgu hajim, nem t'um mua waunaa jaaujerr p  chd  u m  chig jaaumampierr mua wau chitarr. ⁸ Pua jaaupitarr hiek ya mua hamag jaaujim; mag jaaubaawai hamachd  uj   h  k'am k'  si h  k'ajiterramgui hajim. Magnaa hich Hayag maar k  it hiek' amamua, Ya hamau h  k'a n  mgu hajim, chadcha p   haarmuata m^a b  ejim, p  chd  u m^a p  xiwia.

⁹ Mag hiek'ak'agmamua warag, 'Tata, m  g m  ch d^ai durrum k'  n k  itta muan p  r  g j  eue chir  mgu hajim. Mua chan s  i m  g durr gaai s  i m  ch hiekj   h  k'aba n  m k'  n k  it j  euba, p  chd  u m  r  g deewia p  ch hiek h  k'api hautarr k'  n k  itta j  eue chir  mgu hajim, hamj   h  chab p   d  nk'a durraawai. ¹⁰ Pua k'ap' chir  mgu hajim, m^a h  or t'um p   d  nk'a t'  n  m; maagwai t'um p   h  ork'a t'  n  m k'  n  j   m^a d  nk'a t'  n  m. Maguata hamau pua k'  simj   w  narram gaimua, p   t  o hiek' amam d^ai m  j   h  ra wajap'a t  o hiek' aajemgui hajim.

¹¹ Magnaa, 'Tata, m^a chan tag m  g durr gaai chitabajugui hajim, deeu p   d^ai h  ba chiraag h  uuai p   haal maagpaawai. Pari m^a k'apeen chan w  t  a, hich m  g heegar n  isijugui hajim, maar higwia. Maagwai p  r  gta ham k  it mua j  eue chir  mgu hajim, p  chpaita t'umaam k'  nau hee haju haai naawai. P  ch hiek'au pua ham chig hapiba, p  chd  u m  r  g deetarr juu t'eeegau ham t  a wai chirs   hajim, hich j  g maach numij   h  o h  ba n  mjo hamj   hich mag h  o h  ba w  narramk  ir. ¹² M  g j  b gaai m  chta ham kìa hogd  ba chitaawain pua m  r  g juu t'eeeg deetarrau mua ham chig hapiba t  a wai chitajimgui hajim, magamk  irta pua hamag m^a hiek h  k'apitarr haawai. Mag ham t  a wai chitaawai h  bj   hok'ooba, h  ba ya hag nawe chi hok'oom harr hoppaita hok'oobarmgui hajim. Dau h  b j  gbarm  n, j  an p  ch hiek p   sim gaai jaau simj   hich j  gju harr haawai hajimgui hajim, Judas higwia.

¹³ Mag hich Hayag j  eumamua, 'Tata, m^a h  uuai deeu p   haal mam, pari mua mag ham k  it j  eue chir  mgu hajim, hamach dak  ircha. M  g hag'ta ham d^ai heegar chir  we mag j  eue chir  mgu hajim, hamach j  gaucha h  u naawai m  ch hooone chir  mj   h  chab hamj   hooone n  isimk  ir. ¹⁴ Pua hamag p  ch hiek jaaupitarr ya mua hamag jaauwia h  k'atarr haawai ya ham maach d  n  egui hajim. Mag gaaimua p   hiek h  k'aba n  m k'  nau j  rr ham k  a k'  och'aba wai n  mgu hajim, tag hamach higar k'aba naawai. ¹⁵ Mua chan p  r  g, m  g durr gaaimua warre ham chawag p  e hat'aad haba, muan s  ita p  r  g, ham t  aab   ha chir  mgu hajim, d  s  taham k  ugurwia hamachd  u h  k'atarr hiekta deeu hisegam hugua. ¹⁶ Tata, pua k'ap' s  mgu hajim, m^a m  g heegarm k'aba chir  m. Magua m^a k'apeenj   ya s  i m  g heegar parhoobam k'  n  j   k'aba t'  n  m, ham m^a d  ita w  narrawai. ¹⁷ Magua mua p  r  gta ham k  it j  eue chir  mgu hajim, p  ch hiek jaau n  m p' idag gaaита ham p  e wai chitamk  ir. Magnaa, Tata, h  ba p  ch hiekta chadam hiek'augui hajim. ¹⁸ Hich j  g p  ch hiekta mag durr gayam k'  n  nag jaaumk  ir p  chd  u m^a p  itarrj  , hich hagj   p  ch hiek h  k'aba t'  n  m k'  n  nag hich hag hiek jaaumk  irta muaj   j  rr ham p  i chir  mgu hajim. ¹⁹ M  chd  u mag p  r  g p  ch hiek jaau n  m p' idag gaaita ham p  e wai chitapi chir  man, m  g p   hiprieraa ham k  it h  draa m  ch t  oppi chir  m gaaimuata magpi chir  mgu hajim, magbaawai hamauj   m  chd  u hamag jaaupi chir  mj   chadcha p   hiekta jaau w  narramk  ir.

²⁰ 'Tata, mua m  g p  r  g j  eue chir  m chan s  i cha m  ch d^ai w  narram k'  n k  itpai k'aba, m  g hatag hamau jaau w  et  um h  rwia m  ch hiek h  k'aju k'  n k  itpata p  r  g j  eue chir  mgu hajim. ²¹ Tata, j  g maach numij   h  o h  ba naajemj  , hich hagj   h  chab hamj   maach d^ai h  babata p  e wai chitapim k'  si chir  mgu hajim. Mag haman magan bigaum k'  nauj   mag hoowia k'ap' haju, puata m^a p  j  im. ²² P  chd  u m^a p  xiwia mau heegar chir  mj   hag'ta p  ch d^ai h  ba h  gt'ar chir  mj   hiptarrij  , ya hamj   mua m  ch d^ai h  or h  bpaimj  ta p  e wai chitamgu hajim, maachj   h  o h  ba hich mag naamk  ir. ²³ Magua, m^a ham d^ai chir  m haig, p  j   m^a d^ai sim, mag n  muua maach t'um h  o h  ba naag. Maagwai p   hiek h  k'aba n  m k'  nauj   k'ap' haju, puata chadcha m^a p  j  im. Mag gaaimua h  chab k'ap' hajugui hajim, hich j  g p  chd  u m^a k'  si simj   hamj   pua k'  si chir  m.

²⁴ Magnaa deeu hūwai, 'Tata, mua k'ap'la chiramgui hajim, mā hūwai pā haal chiraimaawai hich jāg warr māg jēb hompaaju nawe pua chadcha mā k'ōsi pāch dāi hāba chi jua t'ierrk'a wai chirarrijō deeu pua marag hich hag jua t'eeg deeju. Pari mag pā haal chiraimaawai māch k'apeenjā hīchab māch chiram haigta māch dāi pē wai chitam k'ōsi chiramgui hajim, mag jua t'eeg pua deeu marag deebar māch hoomk'īir. ²⁵ Tata, puata t'umaam k'ānn dāi chadcha nem hagcha waaujewai pārāgtā jēu chiramgui hajim. Har pā hiek hāk'aba nām k'ānnau chan pā k'augba nām, mag hamachdēu hāk'aba nām gaaaimua. Pari hōor pōm sū pā k'augba t'ānnām daa, muan pā k'ap'la chitam; maagwai chi mā dāi durrum k'ānnaujā puata mā pātarr k'ap'la nāmgui hajim hīchab. ²⁶ Ya mua hamag jaaujim, pā jāga sierrá. Pari hichiita warag mua hamag hich jāg jaau chitajugui hajim, hich jāg pāchdēu mā daupii wai simjō hamaujā jūrr hagdaujō hamach k'apeen k'ap'la hamak'īir. Hamag magamk'īran, māchta ham dāi chitajugui" ha hiek'amajim hich Hayag maar kōit.

18

Jesús pár harrtarr

(Mt 26:47-56; Mr 14:43-50; Lc 22:47-53)

¹ Mag maar kōit Hēwandamāg jēeu sī hawi haigmua hērēubaadeeu hag hataag dōsīgdam Cedrón hanamāg maar pē harrjim. Maimua t'oom higar dārbagk'a dichwia maig nemjīirdō sīerr hee maar hat'aadējim. ² Mag maar naaimatarr haig hich Judaaujā k'ap'la sīejim, hag nawejā maach t'um hich Jesús dāi hāba maig naaimapp'a haajerr haawai. Hich mag Judaauta Jesús himeraa pár deeju hajiebma. ³ Mag maig Jesús dāi maar nām hichdēu k'ap'la sīerr haawai sī warre soldaaun eshaar k'uijri sīsidam dāi guardianaan Haai hi jēeujem di t'laajerr k'ānnpata hich dāi Jesús haig p'ēbēejim. Mak'ānn, p'adnaan chi pōrnaan fariseoonaan dāimua pātarr k'ānn hajim. Mag bēe t'ānnām, sīi jua parjā k'abā, lamparapa p'up'up bēe t'ānnām dāi pa jua panhap'ata bēe t'ānnajim. ⁴ Pari mag bēewia hamau hich dāi magchējū hich Jesuu k'ap'la sīerrjā, warag ham k'īir'ee mawia hamag, —¿Pāar k'aita jār wēnarrá? ha jēeujem hamag.

⁵ Magbaawai hamachdēu, —Maran Jesús Nazaretpierra jār nāmgui hajim.

Hichig magbaawai, —Mā k'abahab hajim hich Jesuu.

⁶ Pari hamachig Jesuu mag "mā k'abahab" habaawai, waa hewag k'āajēu jēk'at t'ūp'āau haimajierram. ⁷ Magbaawai deeu hich Jesús garmua hamag, —¿Ma pāar k'aita jār wēnarrāmma? hajim.

Magbaawai deeu hamachdēu, —Maran Jesús Nazaretpierra jār wēnarrāmgu hajim.

⁸ Magbaawaita hich Jesuu hūwai, —Mua k'abá, pārag mā haruugui ha chiram; pārau māata jār nām k'ai, hidēu mā k'apeen wētpibat hajim.

⁹ Jesuu mag "Hidēu mā k'apeen wētpibat" hatarran, hag nawe hichdēu maar higwia, "Tata, pāchdēu mā hiek hāk'apitarr k'ānn chan hābjā hok'ooba habarm" hatarr haawai hajim, maar heem k'ānn hābjā chig ham hugua. ¹⁰ Mag nām hee, Simón Pedroou eshaar wai sīerr haawai sarr ha jēu hat'awi, t'ubaraau, waa p'adnaan pōr chog Malco ha t'ār sīerr kachta juachaar garn warre hoort'ubapxijim. ¹¹ Magbaawai hich Jesuu Pedroog, —Pāch eshaar deeu hich deg p'ī sīubā, hoob mā kōit jāgam hajim. ¿Pua k'īirjuawai mā Hayau marag māg dau hap'āa hapi sim hisegwi mua hi hichaaur haju haai chirā? Mua pōd magju k'abā chiram, hichiita ham jua hee hap'āa haju haai chiramgui hajim.

Jesús Anás haar warrtarr

(Mt 26:57-58; Mr 14:53-54; Lc 22:54)

¹² Mag, warag chi soldaaunau hamach pōr dāimua tagam k'ānn hagjō judionaan chi t'ierrnaan bēetarr k'ānn dāimua pārp'ōbaadēwi hewag hich bālr Harrjierram. ¹³ Magnaa nacha Caifás chajjōi Anás hanam di haarta warrjierram, maagwai chi Anasta p'adnaan pōr harr haawai. ¹⁴ Hich mag Caifás hanamua hajim, hag nawe hich k'apeen judionaanag, "Maach t'umaam k'ānnata dau hap'āa haju k'āai, woun hābpaita maach t'umaam k'ānn kōit t'ōopiju haai simgui" ha hiek'atarr, Jesús higwia.

Pedroou "Jesús k'augba chitam" ha hiek'atarr

(Mt 26:69-70; Mr 14:66-68; Lc 22:55-57)

¹⁵ Mag Anás haar hamau hi hat'aadeewajā Simón Pedro dāi maach numpaimuata warp'aapaimua hi hoop'xpāg majim. Māchin chi p'adnaan pōrōujā k'ap'la haajerr haawai mag chi p'adnaan pōr haar Jesús wai dubp'ōbaadeewajā māchin hierr nem pōm wēu wējōm heejā dāi dubjim. ¹⁶ Pari maagwai Pedro pōd dubba, daaagajārpai sīsijim. Magbaawai mua deeu dawag bēewi chi hāni mag puertdi t'āa sīerr dāi hiek'abaaawai hāu Pedrojā dubpjjim. ¹⁷ Mag hi dubpinaa hirig, —¿Pājā har woun hierr wai nām dāi wēnarrāajem k'ānn heem k'abā? hajim chi hānirau.

Magbaawai Pedroou hirig, —Hāhhā, mā chan ham heem k'abam, mua hi k'augba chit̄ngui hajim.

¹⁸ Maagwai hōor jīch'ap'ō t'ānarr haawai maiguim k'ān chi p'adnaan ham chognaanau mag chi Hāai hi jēeujem di t'ājerr k'ān dāimua di hūjārr hōt hōrwia hagag hōt k'āai naajim. Maig hich Pedrojā dāi ham haig hōt k'āk'āai k'ajim.

*P'adnaan pōrōo Jesuuq jēeumatarr
(Mt 26:59-66; Mr 14:55-64; Lc 22:66-71)*

¹⁹ Mag chi Jesús hich haar wai barbaimaawai chi p'adnaan pōr Anás han̄mua hirig maar hi dāi wēn̄rraajem k'ān jēeunaa hirua marag jaaujemā jēeumajim haajem, k'anta marag jaaujē hā k'ap haag. Maagwai mā Pedro dāi daagajār di hūjārr chirajim.

²⁰ Magbaawai Jesuu hirig, —Mān t'umaam k'ān dak'īrra nem jaau chitaajemgui hajim han̄m: judionaan Hēwandalam hiek hūraag hāba biirdlājem deg, maimua Hāai hi jēeujem deg t'umaam k'ān hāba biirdlājem heejā hagiō. Maagjeeewai mā bārījā nem meraa jaautarr chuk'u chit̄ngui hajim han̄m. ²¹ Magnaa, ¿K'ant'ee pua mārāgtā jēeu sī? Hamauta jaauju haai naabā hajim han̄m, k'anta mua hamag jaaujeejī. Hamau meraa k'aba nāmgui hajim han̄m, mua hamachig jaaujerr.

²² Pari Jesuu mag hiek'abaawai Hāai hi jēeujem di t'ājem heem hābmua hi k'īdadacha juajāau p'ot ha sūnnaa, —K'īwjā hūrbanaa magta haajeeba p'adnaan pōr dāi hajim han̄m.

²³ Magbaawai deeu chi Jesús garmua, —Mā k'aigbata hiek'atarr k'ai, mārāg jaaubā hajim han̄m, k'an gaaimua mā mag k'aigba hiek'abar. Pari mā hagchata hiek'a chirām k'ai, ¿k'ant'ee mā gaai jāg sī? hajim han̄m Jesuu.

²⁴ Mag, hagt'a jāgadau jua jāk'a simta chi Anás han̄mua jūrr hagiō p'adnaan pōr Caifás haar deepājim haajem, hag bigaaupai; hajapcharan hich hāig haarma.

*Pedroou deeu "Jesús k'augba chit̄am" ha hiek'atarr
(Mt 26:71-75; Mr 14:69-72; Lc 22:58-62)*

²⁵ Mag mam Jesús dāi mamag k'aawai Pedroon hagt'a jīchgau hōt k'āk'āai k'ajim. Mag hi hōt k'āk'āai k'am heeta hābmua hirig, —¿Pājā har woun hierr wai nām dāi wēn̄rraajem k'ān heem k'abā? hajim.

Magbaawai Pedroou sēuk'a, —Hāhhā, mā chan ham heem k'abam, mua hi k'augba chit̄ngui hajim.

²⁶ Maimua hag k'ur nālpaí hawi hichdēu hi kach hoort'upxitarr k'od hagiō haiguim k'ān chogk'a simuajā hagiō jūrr hirig, —Har chum nemjīrdō hee Jesús pār hawaan wēn̄rraawai pājā mua hi dāi hootarr k'abamá hajim hirig.

²⁷ Pari hichig magbaawai, Pedroou deeu, —Mua chan hi k'augba chit̄ngui hajim.

Hirua mag hiek'abapāim dāicha chi hāt'ārraujā dāi kekerkee hajim.

*Pilato haar Jesús hariterr
(Mt 27:1-2,11-14; Mr 15:1-5; Lc 23:1-5)*

²⁸ Maimua mag Caifás haig wai nāl hawia hāspa hurumua hōor mor dawaa haadēm hee, jūr Romaam chi gobernador haar hat'aadējierram. Mān judionaan pōd judionaan k'abam k'ān deg dubjū k'aba haajerr haawai chi gobernador degcha chan dubbajierram. Mag doubtarr hak'iin, mag p'iesta Pascua burrju noram harr haawai mag p'iesta hee t'ach k'oojemā pōd k'ōju k'abak'am, mag doubtarr gaaimua Hēwandalam dak'īr hān nāisimjōta nāisip haajerr haawai. ²⁹ Hich Pilatooujā mag k'ap'a sierr haawai warag hichta dawag hōbērhēwia hich garmuata hamag, —¿Jāgajī jāg wounau? ¿K'an gaaimua pārau hi k'aibag waupi nā? ha jēeujim.

³⁰ Magbaawai hamachdēu chi Jesús higwia, —Māg woun hōor k'aigbam k'aba hak'iin, pā haig marau hi wai bēebak'amgu hajierram, hi k'aibag waupi jaaumk'īrr.

³¹ Magbaawai Pilatoou warag hamag, —Hat'aadēt, maimua pāachdēuta pāach ley gaai jaau simjō habat hajim hi dāi.

Magbaawai sereu p'ōbaadēwi chi judionaanau hirig, —Pari pāar Romapienau marag pōd hōor t'ōopiba jaautarr haawai pāachdēuta hi t'ōju haai naabahab hajierram.

³² Pari mag Romapienaga hamachdēu hi t'ōopi jaau nāmjā, hag nawe hich Jesuu pakuls gaai hich t'ōju jaautarrjō t'um hich hag heyaa hōbērmk'īrr jaau nāmta hamachdēujā k'augba naajim. ³³ Chi judionaanau hichig magbaawai deeu hierrag dubwia, chi Jesús hich haigcha t'ār haunaa hichigchata, —¿Pālta chadcha judionana Reí? hajim han̄m Pilatoou.

³⁴ Magbaawai Jesuu hirig, —¿Pāch k'īrjug heepai mag k'īrjug hompaa hauwiata mārāg mag chirā, wa deeum k'ānau pāchig mag jaautarr haawaita mag chirāwa? hajim haajem.

³⁵ Magbaawai Pilatoou hirig, —¿Mālta magan judiopa hajim han̄m, magām nem māchig jaubaamjā k'ap haag? ¿Pāch meeunaupai p'adnaan chi pōrnaan dāimuata mā haig pā haibēebajī? ¿Pua k'ani jāgimma hajim han̄m ham dak'īr, pāch dāi māgamk'īrr?

³⁶ Magbaawai Jesuu hirig, —MΛ chan mΛg durr gaai Reik'aagjā bēebajimgui hajim hanΛm. MΛg durr gaai Reik'aagta mΛ bēettar hak'iin, mΛch kōit wērbamk'ür mΛ hōor p'ē wai chirak'amgui hajim hanΛm, judionaan chi pōrnaanag sīi mΛch pΛr deem hugua. Pari mΛig heegar chan mΛ Reik'aju durr k'abamgui hajim hanΛm.

³⁷ Hi mag hiek'abarm hūrbaawai chi Pilatoou hirig, —¿Magan pΛn chadcha reipamá? hajim hanΛm.

Magbaawai Jesuu, —Pua k'abá k'ap'Λ jaaubapāim; mΛ chadcha Reiu hajim haajem. MΛ mΛg durr gaai parhoobam chaaidamjō t'aabachētarran, mΛ Hayau chadcharam hiek jaaupi sim jawaanta bēejim. Maagwai t'um mag chadcharam hiek hāk'am k'ōsi hāk'a nΛm k'Λnaan mΛ hiek hūrm k'ōsi hūurjengui hajim haajem Jesuu.

³⁸ Magbaawai Pilatoou hirig, —Mag chadcharam hiek hanΛm, ¿ma k'anime hiek'auma? hajim hanΛm.

Jesús t'ōopi jaautarr

(Mt 27:15-31; Mr 15:6-20; Lc 23:13-25)

Mag “¿Ma k'anime hiek'auma?” ha jēeupet hawi deeu dawag höbērbaadējim, jūrr chi judionaan dāi hiek'aan. Mag höbērwi hamag, —Mua mΛg woun bālrjā kulp paraa sim hooba chiramgui hajim, pārau jaaau nΛmjō. ³⁹ Pari mΛg p'ieste Pascuapierr pārau preso hāb pāachdēu k'ōsim höbeerpi jaaujeewai, ¿mua mΛg pāar Rey hidēu mapiju jāg chirā? hajim Pilatoou chi judionaanag.

⁴⁰ Pari magbaawai deeu sereu p'öbaadēwi, —Jā chan hoob pΛrapāim. Jā pΛrapāiju k'āai, Barrabaata höbeerbāp'xi haajeejm jūrram k'Λnaau.

Pari chi Barrabás hōor t'ōomie hanaa nem jīgk'aajem gaaimuata preso sīejim.

19

¹ Mamag nΛa paawai, Pilatoou warag Jesús pΛrnnaa wΛpi jaaujim. ² Magbaawai soldaau-nau chadcha wΛnaa miu dēnta pōrsirk k'ap'öbaadējim. Mag k'anaa, hi pōr gaai jūapinaa, hīchab k'ajūa p'urii k'ür p'ap'āisi simjā jūapipājjierram. ³ Magnaa hi haigcha bēena, “¿Jāgpai chirā judionaan Rey?” haajeejm. Magnaa jūrram k'Λnaau hi k'fidachajā juajjāu deemaajeejm.

⁴ Chi soldaau-nau mamagk'am hee, chi Pilatoou deeu dawag höbērchēnaa chi judionaan pōm pos t'ΛnΛmāg, —Pāadē hoobat: Cha mua hi dawag waipierrum, mua hoowai mΛg woun bālrjā kulp chuk'u simgui hajim.

⁵ Mag chadcha Jesús dawag höbērcheewai miu dēn wērjuchk'a simta pōrsirk'a jūanaa k'ajūajā k'ür p'urii p'ap'āisi simjō wajapp'a simta jūa höbērchējim. Mag dawag waibēenaa hamag, —Cha sim pāar hōor hig narr hajim chi Pilatoou.

⁶ Mag hamach dak'ür daaugajär dΛnΛubaichēm hoobaawai chi p'adnaan pōrnaanau guardianaan Haaí hi jēeujem di t'laejerr k'ΛnΛ dāimua hūwaii sereu p'öbaadēwi warre pa gaaita meerp'epi jaaau haajeejm. Magbaawai chi Pilatoou hamag, —Hí chadcha k'aigba k'aba sīewai mua chan hi dichbamgui hajim. Warrwia pāachdēuta pāachdēu jaaau nΛmjō pa gaai hi meerp'epi jurauma hajim.

⁷ Magbaawai chi judionaanau jūrr hirig, —Hichdēucha jaauwaijā hiita Hēwandam Hiewaa hanaawai hichiita t'ōopāiju haai simgui hajierram, maar ley gaaí jaauwai mΛg maach hagdaujōpai nΛmta mag hiek'simta t'ōopāiju haai nΛm ha jaaau sīewai.

⁸ Pari chi judionaanau mag hiek'abarm hūrwia warag Pilato jāp'ierrbaadējim. ⁹ Mag jāp'ierr t'ΛnΛmua deeu hich dāi wai dubwi chi Jesuugta, —¿PΛ jamaam hág? hajim hanΛm.

Pari hichig mag jēeubarmjā Jesuu bālrjā hi hiek jāl habajim haajem. ¹⁰ Mag hich hiek hāk'aba habaawai chi Pilatoou hirig, —PΛrg k'abá mΛ hiek' chiramgui hajim hanΛm. ¿Wa pua k'augba sīwa hajim hanΛm, mΛlata hiek'teeg chirā? Muata pΛ sīi k'ajap'a pΛrapāipi jaauju haai chirām; wa magbam k'ai mΛchdēuta pa gaajjā warag pΛ meerp'epi hāk'iijā jaauju haai chiramgui hajim hanΛm, mΛchta mag nem jawaagjā hiek'teeg chiraawai.

¹¹ Magbaawaita jūrr hich Jesús garmua hirig, —Hich Hēwandamauta jāg pΛ hiek t'eeg hapiba harr hamuan, hīs pΛ bālrjā mΛ dāi hiek t'eeg chuk'u chiramgui hajim hanΛm. Mag pΛchta chi t'ierr hawia mΛ dāi mag chirām gaaimu, pΛchjā dāi kulp wai chiramgui hajim hanΛm. Pari har pΛrg mΛ dāi mΛgamk'ür hōor k'aigbamjō mΛ mΛig pΛr waiberr k'ΛnΛta pΛ k'āajā hārΛcha kulp paraa nΛmgui hajim hanΛm, hamachdēu k'ap'Λ nΛmta mΛ dāi jāg naach.

¹² Jesuu hichig magbaawai chará Pilatoou Jesús chig haba sīi mapiju hēk'aajeejm. Pari mag nΛm hee warag chi judionaanaujā k'apanaam k'ΛnΛnauta hirig, —Puata jāg woun sīi k'ajap'a pāimān, pΛ chan magan tag emperador k'apeer k'abamgui hajierram. Har hichdēupai hiita reiu ha simān, magan jūrr emperador dāi hiek'ōr haum k'ōchgauta mag simgui ha serereu haajeejm hirig.

¹³ Mag serereuk'am hūrwia, Pilatoou Jesúus dawag warri jaaujim. Magwia, dxi hichpa höbörchewia sie gaai hoo sīsijim, warre t'umaam k'lan dak'ir jawaag. Mag hi hoo sierr haig "Empedrado" ha t'lanrjem, mokdaúa joot'lan dak'ir wau sīerr haawai; hich mapai hebreonaan meúa Gabata ha t'lanrjeejim. ¹⁴ Hamau hi dxi mamagk'am hed ya nemk'öju noram hajim, hedausie. Hich mag hora Pilatoou sii chi Jesúus plapäim k'osim hiek'au chi judionaanag, — Har sim pāar Rey hajim.

¹⁵ Mag hamachig, "Har sim pāar Rey" habaawai chará, warag sereu p'öbaadëmua pa gaaita meerp'ënaa t'öopita jaiau haajeejim. Magbaawai hich Pilatoou hamag, — Magan mua pāar Reita pa gaai meerp'ëbaadëjupá? hajim.

Magbaawai hamachdēu jūrr, — Maar tag rey chuk'u nám. Maar rein, hāba emperador happaita maar reiugui hajierram.

¹⁶ Magta chadcha warag Pilatoou ham hipierr Jesúus pa gaai meerp'ë t'öomk'ir jaaujim. Mag jaubaawai hamach dxi hat'aadëjierram.

Jesúus pakuls gaai meerp'ëtarr

(Mt 27:32-44; Mr 15:21-32; Lc 23:26-43)

¹⁷ Mag hi hat'aadëwi soldaaunau hirig hag gaai hich meerp'ë jiirjopju pakulspai warpibaawai hag dxi hōp'eu gaai maa hajim, Pörpá Durrñi hanamag. Hich mag durrsipai maach hebreonaan meúa Gólgota haajem. ¹⁸ Mag durrsidam gaaita soldaaunau pakuls gaai hi meerp'ënaa chi pakuls jēb hee dñanllupi sīujim. Hi mag meerp'ë sīubarm dxi hīchab hi bigaau hōor numí meerp'égka sīujierram: hāb hi juachaar gar, hāb hi juawé gar. ¹⁹ Mag jiirjop sīubaawai hich Pilatooupai hēsapdau p'ak'anaa hi pör hār meerp'ë sīupijim. Chi hēsapdau "Jesúus Nazaretierr, judionaan Rey" ha p'a sīejim. ²⁰ Mag Jesúus pakuls gaai meerp'ëtarr p'öbör dak'a harr haawai mag p'iesta hat'ee hōor pōm bētarr k'lanaujā chi hēsapdau hoo naajim. Chi hēsapdau hebreonaan meúa p'anaa, latín meúajā p'anaa, griegonaan meúajā p'a sīejim. ²¹ Pari Pilatoou mag hamach dak'ir judionaan Rey ha p'a sīubarm hoobaawai chi judionaanau hirig, — Hāhā, hoob jāg "judionaan Rey" ha p'äm. Mag k'āai, "Hi hiek mag hiita judionaan Rey haajem" hata p'a sīubá hajierram.

²² Magbaawai Pilatoou ham hichaaur, — Ya p'a sīsiewai pöd k'et p'āju k'aba simgui hajim.

²³ Chi soldaaunau mag pakuls gaai meerp'ënaa, hāgt'aa jiirjop sīubi, jūrr hi k'ajūa hābamag p'ënaa hamachpierr hāhābdö jig hajierram. Pari chi soldaaun jayappai narr haawai chi k'ajūa dau hāb hār sob sisijim, heegarcha jūlajem chi túnica hanam. Pari ma sii meupitarrjā chuk'u k'a sierr haawai, ²⁴ hārmaugau hawia, "Jāgan par t'arrēuju k'āai k'aíuta gan hat'aju k'ai" hawia, mokdaudam bar jemk'a námua hābmua hag dxi sīsijim, chi gan hautarrar. Pari hamau magtarran, magju nawe Hēwandam hiek p'a sim gaai, "Hamachpierr mā k'ajūa jig hauwia mā túnica sī jemk'a mok bar námua gan hauju" ha p'a simjö, hich hagiöö hōbēru harr haawai hajim. Magua chadcha hich hagiöota hajierram chi soldaaunau hi dxi. Mamá mag nám chan hamachdēu magju Hēwandam hiek gaai p'a simjö k'augba naajim.

²⁵ Mag chi Jesúus sim pakuls hag bāk'rr dak'a hich Jesúus hādjā sīejim. Mag tag hālin naajim: hich Jesúus hād hag heuum, jōoi Cleofas hūan María, maimua hagiö hābak'ai María Magdalena hanam. Maig majā ham dxi chirajim, hi hād bigaau. ²⁶ Maar hich dxi wēnrraajerr k'lan hee mächtä hārcha hichdēu k'ösi haajerr haawai, mag pakuls gaaimua maar hich hād dxi hāba dñanllida nám hoobaawai, mā higwia hich hādagta, — Har sim p'a hiewaa; jāguata p'a k'ap sīsijugui hajim.

²⁷ Maimua jūrr mārgjā hoonaa hagiö, — Har pñam mā hād, puata māg hatagjā hi k'ap chiramgui hajim.

Māchig magtarran haaawai mua chadcha hich hag hedwe māch di haar hi harrwia, māch hādjö māch dxi wai chirsijim.

Jesúus meetarr

(Mt 27:45-56; Mr 15:33-41; Lc 23:44-49)

²⁸ Māg jēb gaai hichdēu nem wauju harr t'umaa ya hichdēu waubarm k'ap' sīerr haawai mag mārg hich hād māch dxi wai joot'lanmk'ir jaautarr k'ur nám hawia, — Mā hōbichaaga t'lanlmogui hajim chi Jesuu.

Pari magtarran hag nawe Hēwandam hiek p'a sim gaai jaau simjö hich mag hiek'aju hatarr haawai hajim.

²⁹ Magbaawai soldaaun hābmua bēewi, putjö hūhūp'ë k'itamta hisopo hanam piu gaai bāllrnas, haig jarr hee vino hadchuchúhu sierr hee t'lanaa, hi hi haig hāa haujim, mag putjö hūhūp'ë k'itam hee dorrdā sim bereu dōmk'ir. ³⁰ Mag hich hi haig hāa hat'aawai sii hag gaai bereu hoowi, — Hīsin chad t'umaa haipa sīsimgui ha k'itawia, mā dak'raa heeg hāt'lanbaadëwi warag chaupabaadëjim.

Jesúus hāi hee t'utk'érēu sutarr

³¹ Mag hed nemk'ōju noram hanaa juu hālijem noram harr haawai judionaanau pakuls gaai hōor sūmap'a naajim. Hamagan mag hed p'iesta pōmaam hajim, sii tagam juu hāi nām hedam k'āaijā. Mag gaaimua maar jōoin judionaan chi t'et'emnaanau Pilatoog jaaujierram haajem, mag pakuls gaai narr k'āan bā bābrēutk'api jaaumk'īir; mag bā bābrēutk'abapāaiwai, jöpk'arraa k'ēchbaadee heeg paak'a hauwia p'ē harramk'īir. ³² Magbaawai chadcha Pilatoou soldaaunag jaaujim haajem. Mag jaauubaawai bēewi mag Jesús bigaau narr k'āan bā bābrēutk'apāijim; nacha hābak'ai dēn, maimua mag k'ur hagiō hābak'ai dēn. ³³ Pari Jesús dēnjā hagiō bābrēwaag hawi hoowai, ya chi meemta juu jōchk'ērajim. Mag hoobaaimaawai hi bā bābrēubajerram.

³⁴ Pari mag mee k'ērām hāba, soldaaunau chadcha mee sim k'ap haag hawi, hābmua hi hāi hee t'utk'ērēu su hoojim. Magbaawai bag choorbabaadēm dāi maach chōdamaat dōjō dau bāa choorba t'ānisiijim. ³⁵ Mach chi mag jaau chirāmuu māch daúacha hootarr haawaita chadcha mag jaau chirām. Mua k'ap'ā chirām, māchdēu chadchata nem jaau chirām. Mag chadcha harr nemta jaau chiraawai pārag hāk'amk'īirta māg p'ā chirām. ³⁶ Soldaaunau hi dāi magtarran, hich Jesús higwia hag nawe Hēwandam hiek gaai hi hi jaauimenau p'ātarrijō t'um hag heyaa hōbērju harr haawai haajim. Chi Hēwandam hiek p'ā sim gaai, "Hi pa chan hābjā buyēubaju" ha sim, hich chi Hēwandamaucha pāitarr higwi; hajapcharan hich Jesús higwiamā. ³⁷ Maimua hich hag Hēwandam hiek gaai, hich Hēwandamau hagiō mag hichdēu pāitarr higwia p'āpitarr gaai, "Chi t'utk'ērēu hi sutarr k'āanlaujā deeu hi dāi hooju" ha p'ā sim. Magua, soldaaunau hi dāi magtarr higwia warrgarwe Hēwandamau p'āpitarrjō chadcha t'umaa hich hag hee hōbērtarr haawai chadcha maadēu hāk'aju haai nām.

Jesús hauk'ētār

(Mt 27:57-61; Mr 15:42-47; Lc 23:50-56)

³⁸ Hamau hi dāi mamag k'aawai hīchab sīejim woun hāb José ha t'ār sīerr. Chi José p'ōbördam Arimatea hanām heem hajim. Hichdēujā hīchab nawe Jesuu nem jaaujerr t'āraucha hāk'aajerrta, tagam judionaanag hich k'augpim hōk'ō haajeejim, hich dāi k'aigbaju k'īrjuwia. Pari maagjerrta mag ya chi Jesús meebaadēm k'aug hat'aawai Pilato haar mawia hirig jēeuwimajim haajem, Jesús chi meemdam heeg pawia harraag. Magbaawai Pilatoou hirig harrju haai sim habaawai heeg paa hauwia hat'aadējim. ³⁹ Mag hat'aadēm hee hīchab Nicodemojā bēejim. Hich hag Nicodemo hajim biek hāb hedaar hich Jesús dāi hiyāa hat'urtarr. Nicodemouu jāgdee mūrra hanām dāi áloe hanāmta sīi jaser hābam hee waaurēu sim waibēejim, haguia hi k'a p'uraag. Mag jāgdee peer quintal hābpāim sīejim. ⁴⁰ Mag, Joseeu Nicodemo dāimua hāngat numuiim k'āanlau warre hich hauk'ērju haig mag jāgdee chi Nicodemouu waibēetarr aceite hee waaurēuna, haguia k'a p'uurnaa, put hee wajap'a pārēu k'ērjerram, maar judionaanaun hōor hauk'erwai hich magta haajerr haawai hich hagiō. ⁴¹ Mag hamau hi pakuls gaai meerp'ē wai narr dak'a nemjīirdō sīejim. Maagwai mag nemjīirdō heeta durrbā k'ōpag hee jēbdi hiiur sīejim, ya chi k'ōrm. Mag jēbdi hee hag'ta hōor hābjā hauk'ērba sīejim. ⁴² Mag jēbdiita mag pa gaai hi meerp'ē wai narr haigmua dak'acha sīerr haawai mag heeta Jesús hauk'ērjerram. Maimua mag nām dājā hīchab ya judionaan juu hālijem hed dubaag pōm k'aba waaur sīerr haawai mag heeta hauk'ērjerram, hedau k'ēuju nawe.

20

Jesús deeu p'iidātarr

(Mt 28:1-10; Mr 16:1-8; Lc 24:1-12)

¹ Maimua mag juu hāi k'ētarr noram, domighed hedp'erre hagt'a p'āp'ārk k'itwe, María Magdalenaau hi hauk'ētarr haar hoon majim haajem. Mag mawia hirua hooimaawai, chi jēbdi hi hee mokpōr pōm joot'ā sīerr chawag pārēupāi t'ānām hooimajim haajem. ² Hi hiek magbaawaita maach numpai Simón Pedro dāi narr haar k'ap'ig bēejim haajem. Mag heerpamjō bēewia, —Maach Pōr hauk'ētarr hee hooimaawaijā hag hee chukk'u t'ānām. ¿Hōrau jamagta hat'aaderram k'ai? haichējim marag.

³ Magbaawai hich hag bārre marau haar hoon wētjim. ⁴ Warran maar hāba k'ap'ig p'ōbaadējim. Pari mua Pedro pāwia māchta hi na chi jēbdi haar barimajim. ⁵ Mag barwia, mua hag hee hōbēr hoowai, sīi chi pārēu sīerr put happai mua hooimajim; pari haarcha chan mā dubbajim. ⁶ Mag mā bartarr k'urta Pedrojā barwia hichin chad warre hierrcha dubjim. Hiruajā hīchab mag hi gaai pārēutarr put hoowia ⁷ hīchab chi binaandam pōr begpāitarr putjā hoojim. Pari mag hi pōr begpāitarr put tagam sīi mor gaai pārēupāitarr dāi hāba k'aba, k'ētta wajap'a juurnaa pārā k'ērajim. ⁸ Mag Pedro dubbaadēm hoobaawaita mājā dāi dubjim. Māchta hi na barimatarrta jūrr hi hēudeeta dubwi mag hi hauk'ētarr hee k'āidu parii simjā māch daúacha hoobaawaita, "Chadcha Jesuu sīta p'iidāwia petamgui" ha chirajim, māch hōdegpai. ⁹ Pari maagwaiwe chan Hēwandam hiek p'ā sim gaai deeu

hi p'iidļju ha jauu sīsidāmjā marau hagt'a bālrjā k'augba, mag hi p'iidļujā k'īrjuba naajim. Maimua ya maach daúacha mag hich hauk'ērtarr hee chuk'u hoobaawaita mag hi p'iidļbarmjā k'ap'Λ hap'ōbaadējim. ¹⁰ Ya maach daúacha mag hi hauk'ērtarr hee hooba habaaawai deeu maar maach diig wētjim.

*Jesuu María Magdalenaag hich hoopitarr
(Mr 16:9-11)*

¹¹ Pari mag maar hērēubaadēmjā, hich María chan maba, daaughajār jēbdi hi haig hicha-raucha bīe sīsijim. Hi hiek mag hi bīep jēlība hāmuata hirua heeg bāchnaa hierrag hōbēr hoo nāa habaaawai ¹² Hēwandumand chognaan k'ajūa bāpp'ā sīsidāmta hohoohdō naajim haajem, jūrr chi Jesūs hauk'ērtarr k'āidu hee: dau hāb hi bā sīerr gar, maimua dau hāb hi pōr sīerr gar. ¹³ Mag hamachig hōbēr hoo nāa habaaawaita mam hierrmu hirig, —¹³PΛ k'ant'eeta bīe hāma? hajierram haajem.

Magbaawai hirua, —Maar Pōr Jesūs māg hee wai narr chukk'u t'ānaawaita bīe hām. K'augbam jamagta hat'aaderram k'ai ha hājim haajem jūrr hamag.

¹⁴ Hi hiek hirua mag hiek'apāinaa hewag hoobaawai Jesuuta hi hēugar hoo dānaajim haajem. Pari mag hi hoo hat'am bārre chan pōd hi k'aug hauba, sīi deeum k'ānpiita hājim haajem. ¹⁵ Mag hichig hoo nāa habaaawaita hich Jesūs garmua hirig, —¹⁵K'ant'ee bīe hāma? ¹⁵PΛ k'aita jār hārrā? hajim hanām.

Hichig magbaawai sīi chi nemjīrdō t'ājempii hawia chi Mariaau hirigta, —Pāchdēuta harrtarr k'ai, mārāg jaaubá, mua hi hawaan maag. ¹⁶Jampaita pua hi deet'urjī? hajim hanām.

¹⁶ Magbaawai Jesuu hich t'ār gaaichata hirig, —María hajim hanām. Mag hich t'ārcha hich t'ārbaawaita wajapcha deeu hewag p'ārbanaa hirig hich meúata, "Raboni, pāchpama" hawia, k'aug hat'aawai honegau hi gaai pārjopbaimajim haajem. Mag Raboni haawai maar judionaan meúa Maestro haawaiu.

¹⁷ Mag hich gaai pārjopbaimaawaita Jesuu hirig, —Hoob mā gaai pārm; hagt'a mā māch Haaihaar māba chirabahab hajim hanām.

Magnaa jūrr maar hich dāi wēnārraajerr k'ānn higwiata, —Mawia, jūrr mā k'odnaanag jaaubaimá hajim hanām, "mā māch Haai dāi hāba chiraimaag hi haar mam; hich mag Hēwandampai hīchab pāar Haai hanaa pāar Hēwandamaugui" ha jaaubaimá hamag hajim haajem.

¹⁸ Hichig magtarr haawai chadcha maar haig bēwei, hich daúacha Jesūs hootarrjā jaauchējim. Mag jaauumamua, —Māchigcha hiek'atarrjā hich hagiōota pārag jaau hāmgui hajim hich María Magdalenaaucha marag.

*Jesuu hich bā dāii hajerr k'ānagcha hich hoopitarr
(Mt 28:16-20; Mr 16:14-18; Lc 24:36-49)*

¹⁹ Hich hag hedpai ya hedau k'ēubaadēm hee, maar hich Jesūs dāicha wēnārraajerr k'ānn hābam haig hāba biirdā naajim. Pari mag biirdā nāmjā judionaan chi t'et'emnaan hōkgau puertdi p'āark'a wai naajim. Mag nām heeta, dubbaichēmjā hooba harrta, dēgōlp hich Jesuuta maar jār dānāubaichēwia, —¹⁹Jāgpai nā keena? Hoob jāp'iermiel; mā k'abahab haichējim.

²⁰ Magnaa chadcha marag hich jua hoopināa hich hāi hee t'utk'ērēu sutarrjā hoopibaawai maar hōnee hap'ōbaadējim, deeu maach daúacha maach Pōr hoobaawai. ²¹ Magnaa deeu hichdēupai marag, —Keena, hoob jāp'iermiel. Hich jāg mā Hayau māch pāitarrö, muajā hōor hee pāar pāi chirāmgui hajim, hich hag hiekpai māchdēu jaaujerrjō hamag jaaumk'īir.

²² Magnaa "Hēwandam Hak'aar hat'at" hanaa maar hohoodō nāmāg p'usasirm. Mag p'usasirmarmua Hēwandam Hak'aar marag deebarm hajim. ²³ Magnaa marag magjim:

—Har hamach k'aibag hisegwi mā hiek hāk'a nām k'ānnag, "Chadcha pāar pekau Hēwandama chugpaabapāim" habat. Pari Hēwandam hiek hāk'aba nām k'ānnagan jūrr, "Hagt'a pāar pekau chan chugpaaba simgui" habat hajim, hōor dāi magamk'īrta pārag Hēwandam Hak'aar dee chiraawai.

Jesuu Tomaag hich hoopitarr

²⁴ Mag Jesuu marag hich hoopiewai maar k'apeer Tomás ham dēn hirig Meis haajerr maar haig k'aba sīejim. ²⁵ Mag haig k'aba sīerr haawai hag k'ur marau hirig maachdēucha maach Pōr hootarr jaau naajim. Pari magbaawai hich Tomaau hāk'amaaugau warag, —Mua māch daúacha hoobam haigjā hāk'abamgui hajim. Mua hāk'ajuuun, hi jua hee clabou meerp'ētarrijā māch daúacha hoona, hag hee māch juaucha jārk'a jārk'anaa, hi hāi t'utk'ērēu sutarr heejā māch juaucha jārk'a hoobaawain chadau hāk'ajugui hajim.

²⁶ Maimua magtarr k'ur seman hāb dichwia hēudeem domighed deeu maar hich hag degcha hāba podpa naajim. Mag hed paawai hich Tomás maar dāi haig sīejim. Mag hedjā

napemjö puertdi p'āark'a wai naajim. Pari mag sierrtta, deeu hūwaai chuk'u sierr heemuuta dēgölp Jesúus maar jārr dānlauchewia, —¿Jägpai nā keena? haichéjim.

²⁷ Mag hiek'achéwia, Tomaag heerpanaa, hi t'ärcha t'ärnaa, —Pädë mā jua hee clab meerp'etarr hoobá; hag heecha juau jark'a hoobahur hajim. Magnaa mā hāi t'utk'érēu sutarr heejā hagjō jark'a hoobá hajim. Magnaa, Jägbawawai k'aita hāk'aju. Hoob tag hāk'abam ha chitamgui hajim hirig.

²⁸ Magbaawaita Tomaau hichigcha, —Señor, plata mā Pör hanaa mā Hēwandamaugui hajim.

²⁹ Magbaa Jesuu hirig. —Pach daúacha mā p'iidabarm hoobaawai hista pua hāk'a chirabma hajim. Har hamach daúacha mā hooba nāmta pari sīi jaaubarm hūrwiapai hāk'a nām k'ānta Hēwandamau hūucha wai sīejugui hajim.

K'an jägamk'ürta mag hēsap p'ājī

³⁰ Mag tag Jesuu nem k'īr pogk'e hōrau hooba, ni waujā wauba haajem pōoma waaujeejm maar dak'īr, chadcha Hēwandamauta hich pāitarr hōrag k'ap hamk'īr. Pari magtarrta mua mag hēsap gaai t'umjā p'āba, hāaurpaita p'ājim. ³¹ Pari mag t'um mag mag hēsap gaai jaau chirāmla, jāan chadcha Jesuu Hēwandamau hich Hiewaa hichdēucha jār hauwia warrgarwe pāiju ha jaaujerrjō pāitarrta pārag k'ap hamk'īrau; mag k'ap'ānaa hi hiek hāk'a p'ōbaadeewai mag hatag pawiajā hi dāi hāba hich mag k'apeerk'a nām gaaimua hiiu wēnarramk'īr.

21

Jesuu hich k'apeen sieteem k'ānag hich hoopitarr

¹ Magtarr k'ur deeu hūwaai mag t'arrdö pōm sim Tiberias hanām higaau marag hich hoopijim. Mag hich hoopitarr mag hajim: ² Maar maig naajim: Simón Pedro, Tomás ham dēn hi Meís ha t'ālajerr, Natanael chi Galilea durr p'ōbördam Caná hanām heem, Santiago, mā, maimua mag tag maar k'apeen hagjō hich Jesuu k'apeen numí naajim. ³ Mag nāmta Simón Pedroou maar na, —Mā dō haak'emgui hajim.

Magbaawai marau, —Magan maarjā pā dāi wētjugui hajim.

Mag, chadcha marau hērēubaadēwi bote hee dōjārr paauk'abaadējim. Pari mag hed chan par hich mag hāa hēetarrjā ni hābjā t'ōabajim. ⁴ Mag hāa hēdātk'amaa hawia ya hāspa hōr mor dawaa haadēn hee dōhieg hooawai, Jesuuta dō higaau hoo dānaajim; pari mag hoobaawai marau hich k'abampi naajim. ⁵ Mag nām hee, maar dōhi dak'a narr haawai, hich garmuata marag, —Keena, ¿hāwarr t'ōojier? hajim.

Magbaawai marau, —Bālajā t'ōoba nām perá hanaajim jūrr hirig.

⁶ Magbaawaita deeu hich garmua marag, —Magan pāach red pāach juachaar gar dubp'īnaa hārēujurauma; jāigui chadau nau pārau pār haujugui hajim.

Magbaawai chadcha hi hipier marau maachig jaautarrjō dubp'īnaa hārēubaawain chadau par marau hēudādāk'amjā pōd jiir hauba haajeejm, hāwarr pōnta t'ānarr haawai. ⁷ Mag nām hee ya māchdēun k'aug wai chirarr haawai Pedroog, —Jā maach Pör Jesúus k'ababah ha chirajim.

Hichig magbaawai sīi k'ajūa k'omariipai jūa sierr haawai hag bārre hich k'ajūa wajap'a a jūpet hawi warag dō hee dārbbaadējim, jöpk'arraa hichta chi Jesúus sim haar baraag hawia. ⁸ Chi redjā juu miebaadee pōd jiir hauba, warag sīta jap heemuapai hēudā harrumua hag dāi dō higaau p'ēubaimajim, warpcha k'aba dō higaumua maar narr haar cien metrojōpai sierr haawai. ⁹ Mag dō higaau panaa hoocheewai hichdēu maar na hōt hōrwia hāwarrta hag hee t'āl wai sīejim; panjā hichhab wai sim marau hooimajim. ¹⁰ Mag maar hich haig paauk'abaimaawai hich garmua marag, —Jūrr pāach dēn heem hagjō hāaur p'ē haipidut hajim.

¹¹ Magbaawai Simonau petwi, deeu jap hee waaidābaadēwia, chi red hich jāg chi hāwarrpa mosjā hee hēudā haujim. Hāwarr dap'āmpa hag hee t'ānāmta ciento cincuenta y tres naajim, chi k'apanag. Mag hāwarr pōm t'ānarrjā hāu chi red t'ārrēubajim. ¹² Maimua ya chi hāwarr p'āak'a hat'aawai hich dāi t'ach k'ōmk'īr maar hich haig t'ārk'a haujim. Pari ya marau hi k'aug wai narr haawai hābmuajā hirig “¿Pā k'āuijā?” haba haajeejm. ¹³ Mag maar t'ārk'a hauwi, pan haunaa, hichdēucha marag jīgpāiwi, chi hāwarrjā hich hagjō jīgpāiim. ¹⁴ Mag mosjā hee maar hich k'apeenag hich hoopitarr, hich hiiu p'iidātarr k'ur biek jayapam hajim mag hich hoopi sim.

Jesuu Simón Pedroog jaautarr

¹⁵ Mag t'ach k'ō nā hawia ya k'ō haaipagk'abaadee Simón Pedroogta hich Jesuu, —Simón, Juan hiewaa, ¿puata chadcha pāch k'apeen k'āuijā hārcha mā daupií chirāwi? hajim.

Magbaawai Pedroou hirig, —Hēera Señor, pua k'ap'ā simgui hajim, mua pāch daupií chitām.

Magbaawai deeu chi Jesuupai hirig,—Magan m^λ hiek hāk'a durrum k'^λanta oveja chaain t'ajemjö wajap'a t'^λa wai chitá hajim, mag hamachdëu m^λ hiek hāk'a n^λm gaita hich mag hub^λ wēn^λrramk^λiir.

¹⁶ Maimua deeu hūwaii hirig hi t'ārcha t'ārt'ārnaa,—Simón, Juan hiewaa, ¿chadchata pua m^λ daupii chiráwi? hajim.

Magbaawai Pedroou hirig,—Héera Señor, pua k'ap'^λ simgui hajim, mua chadcha p^λ daupii chit^λm.

Magbaa deeu hirig,—Magan m^λ hiek hāk'a n^λm k'^λanta oveja t'ajemjö wajap'a t'^λa wai chitá hajim.

¹⁷ Magnaa deeu hūwaii biek t'ārjupamua hirig hich hag hiekpai p^λarba,—Simón, Juan hiewaa, ¿chadchata pua m^λ k'^λosi chirá? hajim.

Mag hich hag hiekpai biek t'ārjup hichig p^λarba jējēu k'abaadeewai Pedro warag hichta hōk^λiirjuu haadēmuu hirig magjim:

—Señor, puata nem t'um k'ap'^λ haajeewai pua k'ap chirabahab hajim, mua chadcha p^λch k'^λosi chit^λm.

Magbaawai Jesuu,—Magan m^λ ovejanaandamta chig hapiba t'^λa wai chitá hajim.

¹⁸ Magnaa hichdëupai hiek'amamua hirig magjim:

—P^λdē m^λ hiek hūrbarí: Warrgur pua p^λch juadamau p^λch k'ajūa jūawi p^λch mam k'^λosimág maajeejm. Pari m^λ cha hiek'a chir^λm hiek'au m^λag hatag p^λ jōoiraa haadeewai p^λod p^λch juau k'ajūadamjā jūaba, chik'amauta p^λ k'ajūa jūapijugui hajim. Magnaa p^λ juajā hamau b^λark'a sīunaa p^λ mamap'a k'it^λm haar hajuus hamau p^λ harrjugui hajim.

¹⁹ Jesuu Pedroog mag hiek'atarran, jāga hōrau hich gaaimua mag hi t'ōoju jaauwiata mag hiek'a sim hajim, mag hich gaaimua meebaawai Hēwandamta hōrag t'^λ hiek'amk^λiir. Magnaa hirig warag,—M^λ hiekta hogd^λba hich jāg hāk'a chitá hajim.

Jesuu hich d^λi naajerr heem hāb hārcha daupii haajerr

²⁰ Maimua hērubaadéwi Pedroou deeu hewag hoo n^λlaa haawai hich Jesuu hārcha daupii haajerra ham hēudee hurajim. Hich hag wounau hajim hi t'ōoju noram hābmiecha t'ach k'^λo naawajā, hichta higarcha hoo sierr haawai, hirig “¿K'aíuta mag p^λ hoomap'a haajem k'^λanag p^λar deeu hagá?” ha jēeutarr. Wajapcharan magan m^λchma, m^λchta ham hēudee maa hajim. ²¹ Mag hewag hoo n^λlaa hawia hich Pedroou m^λ hoo hat'aawai m^λ higwia Jesuug,—Señor, ¿magan Juanjāma? jāg jāga meejuma? hajim.

²² Magbaawaита Jesuu hirig,—Mua hi meepeiba deeu m^λch bēe n^λm hora hich jāg n^λrrapiju hak'iinjā, ¿pua hi jāgbarju? hajim. Mag chirabnaa p^λchta k'^λirjunaa hich jāg m^λ hiek gaita hub^λ chitá hajim hich Pedroog.

²³ Pari Jesuu mag hiek'atarr higwia hermanonaanau hamach heepain m^λ higwia, “Magan mag woun chan meeba hich mag n^λrrajugui” hā hiek'aajeejm. Pari m^λchdëucha hūurwai chan Jesuu mag m^λ meepeiba hich mag chitaju haba, sī har m^λchdëu jaau chir^λmjöpaita, “Mua hi meepeiba deeu m^λch bēe n^λm hora hich jāg n^λrrapiju hak'iinjā, ¿pua hi jāgbarju?” hajim. Magpaita hiek'ajim.

²⁴ Jesuu m^λ higwia mag hiek'atarr hich hag wounaupaita mag t'umaa cha jaau chir^λm m^λag hēsap gaai, m^λchjā hi d^λi hogd^λba chit^λmua m^λch daúa hoojerr haawai. Maagwai tagam k'^λanaujā k'ap'^λ n^λm, mua m^λag p^λ chir^λm nem chadcha harrta jaau chir^λm.

²⁵ Mua m^λag hēsap gaai p^λ chir^λm hatcha Jesuu nem hinag pōoma waaujeejm. Hirua mag nem waaujerr t'um hāhābdö jaauk'iin, libro k'apaanata hōbērk'am, mak'^λan t'umaa hōrag k'^λak'apdō hamk^λiir hīgk'aplyaaag.

Maga hajim keena. Mak'^λandamta pārag k'ap hamk^λiir jaauum hig chirajim.

Juan, hich Jesús d^λicha chitaajerr

HECHOS

Hich Jesuucha jar hautarr k'llannag Hēwandam Hak'arau nem waupimarr hag nem hīgk'aa

Chi p'ātarr. Mag libro gaai nacharam versículo hoona Lucas 1:1-4 gaaijā hook'iin, hich hag wounagpaita p'ānaa deepā sim, merag chuk'u sim. Hajapcharan Lucas gaai Lucaau jōoi Teofiloog nacha hichdēu jaau hig sierrpai jaaupājim, hich Jesuucha nem wau nllrrarrma. Maimua mag Hechos gaaita deeu hūwaii jaaubaadēmu jūr chi Jesús t'ōopariwi hich Haai haar matarr k'ur ya hamach hap paauk'awi hi dai wēnllrrarr k'llannau nem waumatarr jaau sim. Hich Jesús hīgt'ar maagpamua jaauwai, hirua hich jūr Hēwandam Hak'aar pībarm juu t'eegauta hamag nem k'īir pogk'e waupiju harr haawai, chadcha hag juapaau nem waumatarrta jōoi Teofiloog jaaupāi sim, Lucaau.

K'an jawaag hají.

1. Jāga Jesús hiek durripierr haaidamají: Mag chi hāk'a nam k'llann gaai Hēwandam Hak'aar p'ēs haicheewai, hag dāita hamach jierrnemk'a haaidamijerram. Hich Hēwandam Hiewaa hagt'a hamach dāicha k'itaawai jaautarrjö, Jerusalemua jaaup'ōbaaderr, Judea durrjä jaaunaa, k'īrab Samaria heem magwe jajawag wētumua hamach durr heemua hōberdattk'awi, hamach meeun k'abam heem magwe Antioquiapienagpa Siria durr hee jaaumajierram. Mag nam hee Pabloou warag jaaubaadēm gaaimua griegonaan heemua Romapien heepa haaida jōisijim. Magam his chará durripierra haaida wējōm, maach heepa.

2. Jāga haajeejū Hēwandam Hak'arau hich juapá chi hāk'a durrarr k'llannag deemamua: Hamach heepai k'aigba haadēp haawai nem wauju k'augbam haigjā Hēwandam Hak'arauta k'īrjug deejeejim. Hich Hēwandam Hak'arau mag hamag jaau wai nllrrarr haawaita k'apan k'aba narr hee hewag paawai hāu hāk'a durrum k'llann k'apaana hap'ōbaadējim. Magbaadēm gaaimua warr sī hōor hamach meeun happai k'īet nllaidamjō hatarrjā Cristo gaaimua hābam k'odk'a naísijim.

3. Chijá k'llanauta maach peerdatajem hiek durripierr haaidamijerrá: Mag libro gaai peer jārrchápam Pedro happai jaau sim (caps. 1-12); maimua cap. 13 haigmua hatagta k'īeb hō nam haar Pablo p'itag jaau sim.

Hēwandam Hak'aar pījiju Jesuu jaautarr

1 Jōoi Teófilo, Ɂāgpai chirá? Pāch k'apeer hajap'am Lucaauta pārag mag hēsap p'ā deepāi chiram.

Nacharam hēsap p'ā deepāitarr gaai mua pārag jaau chirajim, Jesuu warrcha hich p'ídik'abaadeewaiwe nem waunaa jaaujerr haigmua k'īeb hi hīgt'ar matarrpa. ² Mua pārag jaau chirajim hīchab, mag hich Jesuu hīgt'ar maju nawe, Hēwandam Hak'arau hichig jaaupibaawai, jūr hirua hich dai hogdaba wēnllrramk'īir hichdēucha jar hautarr k'llannag, jāga hamau nem wau wēnllrraju ha jaau plattarr. ³ Na māchdēu pārag jaau chirarjö, mak'llann mag hichdēucha jar hautarr k'llanngata hōrau hi jaau t'ōowi deeu hiiu pīidatarr k'urjā dau daau hōberchēwi hich hoopiejeejim haajem, chadcha hich hiiu chiram k'ap hamk'īir. Cuarenta días nam hee hich mag hich hoopiejeejim haajem. Mag hich hoopí simua, jāga Hēwandamau hōor hich dēnk'a hauwia hichta ham Pōrk'aajé ha jaaujeejim haajem hamag.

⁴ Mag hichdēu doce jar hautarr k'llannag hich hoopipik'am jaarta hūchab hamag Jerusalén p'ōbōr heemujā chawag wētpiba jaaumamua hamag, —Mua pārag jaaueejimgui hajim hanam, mā Hayau pāar hat'ee hich Hak'aar pījiju. Magtarr haawai mag p'ōbōr heemua chawag wētba, māigpai nllbat hajim hanam, hichdēu chadcha pārag hich Hak'aar dee nam hora. ⁵ Juanaun chadcha dōdamaapaita hōor pōr choojeejim, mama māgtarr k'ur pōmcha k'aba nam hee, jūr Hēwandamau hich Hak'aarta pārag deejugui hajim hanam. Mag hich Hak'aar deebarmuata, chadcha pāar pōr choo chaar pōr choo nllisijugui hajim haajem Jesuu hamag.

Teófilo, maach Pōr Jesuu mag hiek'atarr haawai, chadcha hichdēu hiek'atarrjā, jāga mag Hēwandam Hak'aar bēeijū ha k'ap hamk'īrta hīs mua deeu pārag mag hēsap p'ā deepāi chiram. Maimua mag bēewi, jāga mag hich Jesuu hichdēucha jar hautarr k'llann hee siechēwi, hamag nem waupimarrjā hajjö mua pārag jaaupāigpam.

Jesús hīgt'ar matarr

⁶ Maan māgta hajim haajem:

Mag hamau chi Jesús t'ōowi deeu hiiu pīidatarr k'ur ya hābmiecha hichdēu jar hautarr k'llann dai siejim haajem. Mag hamach haig sierr haawai hamach garmuata hirig, —Señor, marau k'ap ham hig namgui hajierram hanam, marag jaaubá. Ɂāusta pua chadcha

chik'amnaan jua heemua maar peerda hauwi pachta t'umaam k'lan Pörk'aagpá, maach gobieno chaarcha wai naisieg?

⁷ Magbaawai Jesuu hamag magijim haajem:

—Héwandam hichta t'umaam k'aaai nem jua t'eeg simua hichdëupaita magam nem tum k'ap haju harr haawai pârau chan bâlrrjâ magam k'ap haju haai k'aba nâmgu hajim hanam, jâgwaita magju, wa k'an hedta magju k'ai. ⁸ Mag k'aaai Héwandam Hak'aar pâach gaai p'ës sîlechëjuu chad pârau k'ap' haju haai nâmgu hajim hanam. Mag pâach gaai p'ës sîlechëm hed pârau juu t'eeg hap'obaadëmuu mua nem waaujerr pâach daúacha hoonaah mla hiek pâach jâgucha hûrjerrjâ pârau hõrag jaau nãrrjée haju. Nacha mag Jerusalén p'öbör hee, maigmua Judea durr, Samaria durr, hich mag k'ieb durrpierr jaau wëtumua warp durr chaauram magwe pârau jaau wënnrajugui hajim hanam hamag.

⁹ Ya hich Jesús mag hiek'a hóbarm hee, sii warag hágtaa papagmam dái jâlant'umie baug bëewi sii hag hee hi meer hat'amjö habaawai hûu hamau hi hoo wai durrarrjâ warag hooomba pamamua chukk'u haadëjim haajem. ¹⁰ Mag warag hi hágtaa papagmam heerpa dñanlaida nám hee, hemk'ooin numí k'ajúa bâpp'ä jüa sîsidaamta dëgölp ham haig dñanlautk'achéji hajem. ¹¹ Mag dñanlautk'achéwia hamag, —Keena, ¿k'anta hágtaag jâg heerpa dñanlaida nám? haichëjierram hanam. Jesús ya hágtaar petabahab. Mama har jâg pârau hi mam hoo naabá; hich jâg pâachdëu hoo námjö hûmaai deeu hi bëebajupa hajierram hanam hamag, mag chi k'ajúa bâpp'ä jüa sîsida harr k'lanau.

Judas jûr Matías hanam jar hautarr

¹² Mag hamach dái hâba siewia petam hoobaawai, durrdam Olivo Durrsí hanam gaai naawi hich haigpaimua Jerusalenag wëtjim haajem. Mag durrsí Jerusalenmua warpcha k'aba, peer kilómetro hâbpaim sim haajem. ¹³ Mag wëtjia p'öbör hee paauk'abaimaawai hágtaa hamach jéerjem haar hâba biirda naisijim haajem. Maig naajim haajem: Pedro, Santiago, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago jöoi Alfeo hiewaa, Simón hibâlra wauwia Celote ha t'âlrijem, maimua Judas, woun hâb deemup hagiô Santiago hanam dái hâbam k'lan. ¹⁴ Mak'lan hamach t'um hich mag biirdlaajeejm haajem Jesús heeugpeen dái, hich Jesús hâd María maimua dewam hâlripa, hâba mag biirdlaana Héwandamag jéwaag. ¹⁵ Hich mag Héwandamag jéwaag ham hâba biirdlaak'am hed gaai, biek hâb Pedroou tagam k'lan hagiô Jesús hiek hik'a nám k'lan k'apan ciento veinte nám járr dñanlaunaa, ¹⁶ — Keena hajim hanam, Jesús gaaimua k'odamnaan. Mua pârag jaaulk'imgui hajim hanam. Jâg maach Pör Jesús himeraa përpitarran hichiita hich jâgiu haai sîejim, warrgarwe rey David k'ararrau Héwandam Hak'arau hichig jaubaawai hich mag p'â pârrjö. Chadcha magtarr haawaita hõrau maach Pör Jesús par hawaan bêewajâ maach k'apeer Judas k'ararrta chi pörk'a nárrajimgui hajim hanam. ¹⁷ Hiin maach heem maach dái hâba p'idk'ajeejimgui hajim hanam. ¹⁸ Magtarra hich dau lököö mag Jesús përtarr paar hichig p'agtar p'atk'onau jéb pér hauwia, mam mawia, hichdëupai hich hõ jorrkaawi, pöröu burrwi, bi jurrp'ë sii jâhütarrijo hâpajimgui hajim haajem. ¹⁹ Mag hichdëupai wir haig hich t'ðowia magbarm Jerusalenpienau t'um hûrþobaadeewai mag durr hichdëu pér hautarr haig "Acéldama" ha t'âlrijerramgui hajim haajem. Mag ham meúa Acéldama haawai maach meúan jûr "hôor t'ðottar param jéb" ha simlu. ²⁰ Judaau magju k'ap'ata warrgarwe rey David k'ararrau Salmos hanam p'â siewai hi higwia magjim:

"Hi di hatarr di hôor parii hiseg pâaju, hag hee joobaju k'lan chuk'u."

(Sal. 69:25)

Maimua hich hag hësap gaai hich Daviupai hîchab,

"Deeumua jûrr hi p'idk'ajeejimgui hajim hanam."

(Sal. 109:8)

²¹ Magua mua mag chiramgui hajim hanam hich Pedrooupai. David k'ararrau jaautarrijo chadcha hamk'ir, mäig maach hee hôor nám heem hâb maach daumaai jâr haujugui hajim hanam, hich daúa Jesús hiiu p'iidâtarr hootarr haawai maach hipier jaaumk'ir.

²² Mag maadéu jar haujuun, hîchab maachjö Jesús dái hogdâba wënnarranaa hîchab warrcha Juan hôor pör choomieu Jesús pör chootarr haigmua hewag pawiajâ k'ieb hich Jesús hágtaar ma nám hed gaai hich mag maach dái hogdâba wënnarraajerr k'lan heemta jâr hauju haai nâmgu hajim haajem.

²³ Pedroou mag hiek'abaawai, haig narr k'lanau hôor numí t'âr haujierram haajem: Hâb José hanam, hich hag wounpai Barsabás ha t'ârnaa hîchab hibâlra wauwia Justo ha t'âlrijem; maagwai hâbak'ai Matías hajim haajem. ²⁴ Mag numí jâr hauwia Héwandamag jéumamua magjierram haajem:

"Héwandam, pachdëuta chadcha hôor t'umaam k'lan t'âr k'ap' chitaawai, marau parag jéeu nám, marag jaaubâ" hajierram hanam, "mag numí nám haig chijâata pachdëu hig chiram hagá." ²⁵ Ya Judajâ hichdëu k'aigba harr gaaimua wir haig hich t'ðobaawai hi jûr pach hi jaau nám p'idag maar dái hâba p'idk'amk'ir marau deeum hig nâmgu" hajim hanam, "maach daumaai."

²⁶ Mag Hēwandamag jēeu durrawia mokpōr gaai ham t'ār numwe p'āk'anāa jēk'āt barbapāawai, chi Matías t'ār p'a simta hāg't'aag jēer k'erbaimajim haajem. Magtarr haigmua hatag Matías warm k'ān once narr dāi hāba p'idk'a sīsijim haajem, Hēwandam hi jaau nām p'idag gaai.

2

Hēwandam Hak'aar bēetarr

¹ Maimua nemk'ō dictarr k'ur cincuenta días nām hee, judionaan p'iesta Pentecostés hanām burrijim haajem. Hich mag hedcha t'um chi hāk'a durrum k'ān hābam haig podpa t'ānajim haajem. ² Mag ham hāba podpa nāmta, dēgōlp hedjā heemua jēhbā p'ū t'eeg hurum hiekjō jug hurum hūr hat'ajierram hanām. Mag jug bēewi ham nām di gaaita sīi wābaichémjō hajim hanaabá. ³ Magbarm habarmal meuk'īrjō sīsidaalma sīi hōtdaujō huujēer huujēer haadēmu, hich Jesús hiek hāk'a narr k'ān pōr hār darjopk'amamua, darjopk'a, deeu chukk'u haadējim hanām. ⁴ Mag hōtdau k'īrjō simta hōr pōr hār darjopk'abarmjō harrau Hēwandamau hich Hak'aarta t'umaam k'ān gaai p'ēs deebarmua hagdaujō deeum meu hamachdēu bālrjā hiek'aba haajerrta waa hiek'a nārrjēe hap'ōbaadējim hanām, hich chi Hēwandam Hak'araa hiek'apimampierr.

⁵ Hich mag p'iesta jaar Jerusalén p'ōbōr hee naajim haajem: judionaan Hēwandam hiek hāk'anāa hirua jaau sim hipierra haajem k'ān, durripierrmu bēetarr k'ān. ⁶ Mag hedjā heemua p'ū hiekjō jug pierrum hūrbaawai, t'um hāba hag di haig bīrdānna mag p'ū hiekjō t'ānām dāi sereu wējōm hūrbaawai, "Jāga haadēmta mag t'ānāsimā?" hajierram hanām, hamachdēu hūrwaai ham meeun k'abam k'ānauta durr warp'am k'ān meupa hajap'a chi meu k'ān dēnjō hiek'a nām hūrwia. ⁷ Mag hūrwia sīi warag dauderra nāmua hamach wir haigpai jējēeu haajeejim haajem, hamach k'apeenag. Mag jēeu nāmua, —Keena, har jāg durr chaauram meupa hiek'a nārrjēem k'ān, jāk'ān hamach t'um Galileapien k'ābā? ⁸ Jāga jāg hamau hiek'amam marau maach meūachata hūr nāmua? haajeejim hanām. ⁹ Maig maach nem meu k'āpian hiek'a wējōmgui haajeejim hanām, durr chaauram k'ān pōm t'ānāawai. Maig nām: Partiapien, Mediapien, Elampien maimua maach chi Mesopotamia durr joobaajem k'ān; Judea durram k'ān, Capadociapien, Pontopien maimua Asiapien. ¹⁰ Mag tag hīchab t'ānām: Frigiapien, Pamfiliapien, Egipo durram k'ān maimua Africa durr p'ōbōr Cirene hanām hag hatag naajem k'ānnpa t'ānām. Romapienjā maig joobaajemgui hajim hanām, judionaan chaar maimua deeum durrmu bēewi judionaan higar nām k'ānjjā hagjō, ¹¹ Creta durram k'ān dāi Arabiapienpa t'ānām. Mag meu k'īrpierr t'ānām hee t'umaam k'ānnaug hagdaujō dich meūata Hēwandamau nem wautarr hamau hīg'ānam hajap'a hūr t'ānāmgui hajim hanām.

¹² Mag hamachdēu warm k'ān deeum meupa hijējbk'am hūrwia dauderra nām gaaimua, hamach wir haigpai jūr jēeu hohook'amua, "Ma mag t'ānāmān, jāga hawiata jāg t'ānānām?" k'ajierram haajem. ¹³ Mamā hāaur k'ān hīchab haig narr k'ānnaug warag ham wauwia, "Vino pōm hagt'a k'ūwaa sim dōpāiwia k'ēch t'ānāawaita jāg t'ānāabahab" haajeejim haajem.

Pedroou hōrag hiek'atarr

¹⁴ Magbaawai Pedro tagam hich k'apeen hagjō hich Jesuucha jar hautarr k'ān dāi hāba bājāau dānāisiwiā t'et hamag magjim hanām:

—Keena, Judeapien, maimua hīchab Jerusalén naajem k'ān: K'ap habat mua pārag jawaagpam; mā hiek hūrbat hajim hanām. ¹⁵ Hōr pārau hoowai jāg t'ānām chan pārau jaau nāmjō mag nag pōm dōwia k'ēch t'ānāawai k'abamgui hajim hanām. Pārau hoo naabai hajim hanām, hīsta hedp'err garm las nuevepai sim; hagt'a doojem horajā k'aba sim, jāga mag hōr k'ēch t'ānāajugui? hajim hanām. ¹⁶ Ham jāg nāmān, sīi warrgar Hēwandam hi jaaumie Joel k'ararrāu p'a platarrijō t'ānām k'abahab hajim hanām. Mag t'ānāaju hīgwiatā hich Hēwandamaucha jōoi Joel k'ararrag jaaumamua,

¹⁷ "Ya mag hatag māchdēu mag jēb hōpāiju gayaa paawai mua māch Hak'aar t'umaam k'ānag deemajugui" hajim haajem.

"Mag mua hamag māch Hak'aar deebaawai chaain chi hemk'ooinau chi hālinaupa war-rgar mā hiek jaaujerr k'ān dēnjō mā hiek jaaujugui" hajim haajem.

"Maimua chaainaam k'ān dāi jōoiraam k'ānnpa mua māch haar k'āapi haumajugui" hajim haajem.

¹⁸ "Hīchab mua t'um māch hipierra nām k'ānag māch Hak'aar deemaju, hemk'ooinag wa hālinag hawia k'ājājā.

Magbaawai hamau māchdēu hamachig jaaubarmta jūr hōrag jaaumajugui" hajim hanām hich Hēwandamau.

19 Mag jauumamua hīchab, "Hedjā heejā mua māch bēeju hijaaur nem k'ūirpierr hompaapi-majugui" hajim haajem.

"Maagwai māg jēb gaai bag hooju, hōtdau p'ur jīlerrarauk'am dāi; sīi naa p'aichchi k'ōrr jīubaadēp'āmjā hoojugui" hajim hanām.

20 "Mag māch juu t'eeeg t'um bēeju hed gayaa paawai, hāsdawam hedau k'ībaadeewai jūrr hedaraud hedau harg sīi bagjō p'urii haadējugu" hajim haajem hich Hēwandamaucha.

21 "Mama hīchab hāu har t'um mārlāg hamach dau haug k'augpi jēeu nām k'ālnan hāu peerdatk'ajugui" hajim haajem hich Jōoira. (Jl. 2:28-32)

22 Pedroou mag Hēwandam hiek p'a pāarr jaau dichwia, hīchab hijējēbk'amua, 'Keena israelnaan, cha mua hiek'aagpam hajap'a hūrbat hajim hanām. Pārau k'ap'ā nāmgui hajim hanām, Jesūs Nazaretpierrta hich Hēwandamaucha pāitarr haawai pāach hee hag na nem mag hooba haajerr hirua wau nārraajerr gaaimuata Hēwandamaau pārag hich juu t'eeeg hoopijim. ²³ Mama mag k'itarraa juau hich Hēwandamaau mag hādāraa hi t'ōopibajieb hajim hanām, mag hi t'ōopibam gaaimuwa warag pāachta wajapcha hōbērju k'ap'ā sierr haawai. Magju harr haawaita, pāachig pār deebaawai, pārau hi pār harrwi pāach hiparmua pakuls gaai hōor sīi k'aibag sīsidam k'ālnag hi meerp'ē t'ōopijierramgui hajim hanām, hich Hēwandamaau hag nawe mag k'ūirju wai sierrjō. ²⁴ Mag juau hi t'ōopājjierrab mama, Hēwandamaau deeu hi p'iri haujimgui hajim hanām. Hi mag sīi jēb hee hich mag sīerraju hat'eem k'aba harr haawai mee nāmuupai chan pōd hi t'ā haubajim ha jaaumajim haajem Pedroou. ²⁵ Magju harr haawai rey David k'ararraujā warrgarwe Jesūs higwia hich Jesuuta chadcha hich Haai dāi hiek'a sim hūrtarjō p'āmamua magjim:

"Hēwandam" hajim hanām chi Chaai garmua hich Hayag, "mua k'ap'ā chirām, pā mā dāi hogdāba sīejem.

Pachta mā na nāllu k'aawai pua bālārjā mā chig hapibamgui" hajim hanām.

26 "Mag gaaimuata t'āar honee chiraawai māch meuk'īraucha pārāg hāu hajim ha chiraajemgui" hajim hanām chi Chaairau.

27 "Mua k'ap'ā chirām, k'aigbam k'āln hak'aar weetjem haar mā hak'aar pua pāim hiek pāibamgui" hajim hanām, "pāch chogk'a chirāmta pua mā k'a k'ōsi wai chiraawai.

Māch k'ērbarm jēb degpai hādāraa hārpiba, deeu māch p'iri haujūjā mua k'ap'ā chirāmgui" hajim hanām.

28 "Pāchdēuta pāch haarcha hōbeerjem k'āldau mārlāg k'augpjjim,

maagwai pāch dāicha chiraaimaawai mā honee chirsijugui" hajim hanām. (Sal. 16:8-11)

29 Mag David k'ararrau p'a pāarr higwia hich Pedroou, 'Keena, pāadē k'ūirjubat hajim hanām. David k'ararrau hichpai wir haig higwia pōd mag hiek'aju k'aba sīejim. Maadēu meraajā k'aba nām, maach daa nawe jōoi David k'ararr meewi bēp sīujierram; mag hi bēpttar jēbdi hag'ta sīejemgui hajim hanām. ³⁰ Mama hīchab Hēwandam hī jaaumie harr haawai hirua k'ap'ā sīejim Hēwandamaau hichig "Mā cha hiek'a chirām hiek'au pā chaaian hewagam k'āln heemta pāch simjō reik'apiju" ha hiek'atarr. ³¹ Hēwandamaau mag hiek'atarr haawaita Daviui k'ap'ā ya hoo wai simjō Cristo hīuu p'iidājujā jaaujim: jāga Hēwandamaau hich Chaai hak'aar k'aigbam k'āln hak'aar weetjem haar mawia hich mam sīepiba, ni hi morjā hich hauk'ērbarm jēb degpai hārpiba, sīi p'iri hauju. ³² Warrgarwe mag jaaujerr haawai hich Hēwandamaau chadcha hi p'iri haujimgui hajim hanām. Marau mag jaa nāmān, chadcha maach daúacha hootarr haawaita mag jaa nāmgui hajim hanām Pedroou.

33 Mag jauumamua hichdēupai, 'Jāan Hēwandamaau hich juu t'eeegauta chadcha hi p'iri hautarr haawai his hāgt'ar hich Hēwandam dāi hābā t'umaam k'āln Pōrk'a simgui hajim hanām, hich Jesūs higwia. Magta hīchab hich chi Hayaucha hich Hak'aar deeju ha jaaujerrjā hirig deejimgui hajim haajem. Mag hīchig deebaawai jūrr hich Jesuu hīsta hōrag deebarmgui hajim hanām. Magua cha pārau pāach daúacha hoonaas pāach jāgāucha pāach meu hūr nāmā mag sīi k'ēch naawai k'aba, t'um hich Jesūs gaaimuata jāg t'ālnmgui hajim hanām, chadcha hichta hāgt'arjā maach t'umaam k'āln Pōrk'a sīewai. ³⁴ Maitga pārau hoo naabā hajim hanām. David Jesujo hāgt'arjā t'umaam k'āln Pōrk'aimaba harr haawai jāgā hirua hich higwia magk'ajī? Mag k'āai maach Pōrk'aimaba hāgt'ar pabaimaawaijā t'umaam k'āln Pōrk'aimaba hichdēu k'ap'ā sierr haawai, hich Jesūs higwiata Daviui hich paarmua, Hēwandamaau maach Pōrōgta, hich dāi hābā t'umaam k'āln Pōrk'apieg hich juachaar gar juppiju" ha hiek'abajieb hajim hanām, ³⁵ "hi hoomap'am k'āln t'um hich juu hee pārk'a dee nām hora." (Sal. 11:1)

36 Maimua deeu hich Pedrooopai, 'Keena hīsmua hatag israelnaan t'umaam k'ālnnau warre k'ap'ā habat hajim hanām, cha mua pārag jawaagpam. Har pāach hiparmua pa gaai meerp'ē t'ōopāipi jaautarr Jesuuta warag Hēwandamaau t'umaam k'āln Pōrk'apibarm; hich k'ababajieb hajim hanām warrgarwe Hēwandamaau jar hauwia maach peerdā haumk'īr pāiju jaaujerr.

³⁷ Pedroou mag hiek'abapxim hamachdēu hūrbaawai warre gaai machaaga hap'öbaadēmu hich Pedroogcha jéeunaa hi k'apeenagjā haajō, —Keena, ḡmagan marau jāgata haju haai n̄wi hajierram hanam, Hēwandamau maach peerda haumk'īir? Marag jaaubat hajierram haajem.

³⁸ Magbaawai Pedroou hamag magjim haajem:

—T'um hagdaujō pāch mor hewag k'īirjuwia Hēwandamag pāach k'aibag chugpaapi jēeubat hajim hanam. Magnaa chadcha Jesucristo hiek hāk'anaa pāch pör choopibat hajim hanam. Pārau magman, Hēwandamau pār k'aibag chugpaapīwia jūr hich Hak'aarta pārag deejugui hajim haajem, hichdēu deeju ha jaautarrjō. ³⁹ Hirua mag hich Hak'aar deeju jaautarran, pārag deenaa, pār chaainagjā deewi, t'um durr warp'am k'ānnagpa deeju jaautarrau. Wajapcharan t'um hichdēu k'ōsi t'xr haumam k'ānnagta hich Hak'aar deemajugui hajim haajem.

⁴⁰ Mag, Jesuu nem waaujerr t'umaam jaauumam d̄xi warag ham wawimamua Pedroou hamag, “Hōor m̄ag chi hajaugjā chuk'u t'ānām k'ānn d̄xi hok'oomap'a n̄am k'ai, hāba Hēwandama j̄arbat” haajeejim hanam.

⁴¹ Mag chadcha Pedroou jaau sim hūrwia Hēwandam hiek hāk'amarr k'ānnau hamach pör choopimajierram haajem. Hich mag hedpai hāk'awia hamach pör choopimarr k'ānn happai tres mūljō naajim haajem. ⁴² Mag, chi hāk'a durrarr k'ānn t'um hābam hāig podpanaa hich Jesuu pāitarr k'ānnau jaau n̄ampierr hich mag ham hipierra wēnārraajeejim haajem. Hamach k'apeen d̄xi hō k'aibajā k'aba, hante Hēwandamag jēeu n̄amua warag t'achjā hāba jig k'ooyeejim haajem.

Jāga haajeejī warrcha Cristo hiek hāk'a p'öbaaderr k'ānn

⁴³ Mag n̄am hee hich Jesuu jar hautarr k'ānnau hag na nem mag hooba haajempa wau n̄am hoowia hōor t'umaam k'ānnta dauderra t'ānnaajim haajem. ⁴⁴ Chi Hēwandam hiek hāk'a n̄am k'ānnan hāiba hāba biirdānna hamach k'apeen d̄xi hajap'a naajeejim haajem. Maguata jūrr hagdaujō chik' ammagjā nemdam hīg'aba, t'umaam jīg haumaajeejim haajem. ⁴⁵ Hamach nem wai n̄anndid harrijā t'um pērk'ālinaa chi p'atk'on jūrr nemdam hig n̄amjā chuk'u k'it'ēem k'ānnag jīgpāimajeejim hanaabá, t'umaam hagdaujō. ⁴⁶ Mag n̄amua hedau hāspak'ampierr Haai hi jēeujem deg hāba podpanaa Hēwandamag jēeujejjim haajem. Maimua hamach di haar pawiajā hich mag Hēwandamag jēeu n̄amua t'achjā hagdaujōo t'ōik'anaa t'umaam hō hāba honee k'ō dichdimapp'a haajeejim hanam. ⁴⁷ Hamach mag n̄am gaaimua hag p'ōbōr heem sīi bit'urgam k'ānnaujā ham k'a k'ōsi haajeejim haajem. Mag n̄am dīi maach Pör Jesuu warag hōrag hich hiek hāk'api haumam k'ānn hag nawe hāk'a durrarr k'ānn hee dubmaawai warag k'apaana paauk'amajim haajem, hedau hāspak'ampierr.

3

Woun hāb bā hāk'āraa k'itām monaautarr

¹ Biek hāb Pedro Juan d̄xi Haai hi jēeujem deg wētjierram haajem, ya k'eeuragam las tres n̄am hee. Mag hora paawai hōrau Hēwandamag jēeujerr haawai hīchab hamach paat jēwaan wētjim haajem. ² Mag Haai hi jēeujem deg dub n̄am puertdi haigcha hed hēepierr woun hāb hap'ān k'itām jump k'eeueejim haajem. Mag woun bi heewe bā hāk'āraa k'itāmta t'aabatarr haawai pōdjā hich happai dārdar haba, sīi hōrauta jiir haubēewia mag puertdi “Chi Hooimāg” hanam haig juppi sīiueejim haajem, hōor hag hee dub n̄am k'ānnag p'atk'ondam jēeumk'īir.

³ Biek hāb hi mag hoo chirāmta, Pedro Juan d̄xi hierrag dich wētum hoobaawai hamag, —Aay keena hajim hanam, m̄a hap chitām, m̄arag p'atk'ondam deebat hajim hanam.

⁴ Magbaawai hamach numiim k'ānnau hirig heerpanaa Pedroou hirig, —Marag hoobá hajim hanam.

⁵ Mag Pedroou hichig “Hoobá” habaawai hichig nemdamta deegpampii hawia hamag heerpa hoo sīsijim haajem. ⁶ Mag hamachig heerpabaa Pedroou magjim hanam hirig:

—M̄a chan bālrjā p'atk'on chuk'u chirām, mama māchdēu pōdju hayaam chan mua p̄arag hīg'abam. Hāba Jesucristo Nazaretpierrau p̄ach monaaujuuta k'īirjuna p'iidbaad hajim hanam.

⁷ Mag hiek'anaa hi juachaar gar p̄rñaa hāgt'aag hēuda hat'aawai chadcha nem bāpā hubag haadējm hanaabá. ⁸ Mag hich jua gaai p̄rñaa dānñupi hat'aawai, d̄xi hāgt'aag p'udda hoo dānñisjwia hich mag nem hajaug dārdar sīsijim haajem. Mag warag ham d̄xi hāba Haai hi jēeujem deg dubwia sīi chaaijō honegau bā jiir nānñauugmamua Hēwandamag, —Hāuchata pua m̄ag m̄a monaaubabxim Hēwandam; chadcha p̄achta t'umaam k'ānn k'āajjā chi t'ierriugui ha hijēb n̄anñau k'abaadējim haajem.

⁹ Magtarr haigmua hatag hich mag honee Hēwandamag hāu hajijimk'am t'umaam k'ānnau hoojierram haajem. ¹⁰ Hi mag n̄arram hoowia dauderra naajieb mama, t'umaam k'ānnau,

“Já chadcha har Haai hi jéejem deg dub nám puertdi Chi Hooimág ha t'álrjem haig hoo simua hőor dich nám k'ánag p'atk'ondam jéejerr woun k'abahab” haajeejim haajem júrram k'ánau.

“Pórtico de Salomón” hanám hee Pedroou hiek'atarr

¹¹ Mag hich monaaubapääawai chi bá hák'áraa k'itarrau Pedro Juan dái chaaug wétpimaugau, warag ham gaai párbaadéjim haajem. Ya mag hi monaaubaadém hőrau k'apk'dóp haadeewai daaagajár hedau hőbeerim bi gar dijajö wéu wéjöm “Pórtico de Salomón” hanámág t'um k'ap'ig p'obaadéjim haajem, mam gar chi bá hák'áraa k'itarrau Pedro Juan dái wénlrram k'a hogdla sieri haawai. ¹² Pedroou mag hamachig k'ap'ig wédurum hoobaawai mag k'apan t'ánámág magjim haajem:

—Keena, ¿k'an jágwia jág maar hoowia päär dauderraan ná? hajim hanám. Párau jág maragta heerpapaad haadép'ám, ¿párau k'íirjuawai marau maach juapauta jág monaaubarmjoo ná, wa Héwandam na maach pekau chuk'u nám gaaimua jágbarm k'ájjá haná párau pääch hődegpai? hajim hanám hamag. Mag k'abamgui hajim hanám hichdéupai. ¹³ Jään har Héwandamau hich Hiewaa pätarrta har k'abam hawi päächdēu t'ötarr hag juu t'eeegauta jág hi monaaubapääimgui hajim hanám. Hich jág Jesuuta hi chogk'a bëetarr haawai, maach Héwandam hanaa hichab maach jöoin Abrán Isá maimua Jacob ham Héwandamaupai t'umaam k'án Pörk'apinaa nem juu t'eeeg hapijim. Hich hag Jesupai k'abajieb hajim hanám, har Pilatoou p'lápäig habaawai päächdēu warag t'öop'áipi jaautarr. ¹⁴ Hi bálrjá pekau chuk'unaa t'umaam k'án dái hagpierraan k'itarraa párau warag t'öopi jaauuna jürr hag k'áai chadcha hőor t'oomie chaarta pääch hipaarmua warag cárcel degmuajá weeupxipijerramgui hajim hanám. ¹⁵ Mag, párau chadcha warag maach t'umaam k'án hiiupiemejta t'öop'áipijerramgui hajim hanám. Mag hi t'öop'áipijerrab mama, deeu Héwandamau hi p'iriu haujimgui hajim hanám, jébdég sieri hāba. Marau mag jaau námán, mag päächdēu hi t'ötarr k'urjá maach daúacha monak'a meebsa harrijo nárram hoojerr haawaiugui hajim haajem Pedroou hamach k'írcha. ¹⁶ Maimua mag chi woun bá hák'áraa k'itarra higwi, Páadé wajap'a k'íirjubat hajim hanám. Maig ni hábmuajá meraajá k'aba sim, warr jágá sieri mag woun. Mag sieri hich monaauju k'ap'á sieri haawaita jág monaaus sisiimgui hajim hanám. Párau hís mag woun monak'a hoo námán, jään maraujá maach k'íirjug hee hāba Jesús juu t'eegaupaita hi monauju k'ap'á narr gaaimuaujui hajim hanám. Mag gaaimuata jág warre hich bi heewe monak'a t'aabatarrjó párau hís hi monak'a hoo námgu hajim haajem.

¹⁷ Magnaa hich Pedrooupai, 'Mua k'ap'á chirámgui hajim hanám, párau pääch pörnaan diximua Jesús párnaa t'öop'áawai chadcha hich Héwandamaucha pätarr k'abampii hawiata jág hi t'oojierram. ¹⁸ Párau hi dái jágtaarran, hich Héwandamau warrgarwe hich hi jaauumienag jaauupibaawai jürr hamau hőrag, “Héwandam Cristo bëewia hőrau hi dau hap'án t'oojó” ha jaautarrjó, hich Héwandamauta hñdraa pärang hi t'öopi sim k'abajieb hajim hanám. ¹⁹⁻²⁰ Päächdēu hi dái magtarr jürr pääch k'aibag t'umaam häsie hewag k'írjunaa Héwandamag chugpaapi jéebuat hajim haajem, mag k'aibag chugpamk'ír. Pääch t'um israelnaanau magta jéek'iin, mag Jesús warrgarwe Héwandamau jár hauwi párju haajerr deeu pääbarm gaaimuau Héwandamauta pääar k'a honeg chuk'u narrjá k'a honee hapijugui hajim haajem. ²¹ Mag hirua pääjup mama, mágwaiweran Jesús hich jág hñgt'ar sieri haai simgui hajim hanám, warrgarwe Héwandamau hich hi jaauumienag jaaujerrjó mag durr t'um deeu húmaai durr wájxug paapääin bée nám hora. ²² Hich hag Jesús higwia Moiseeuja warrgarwe maach jöoinag,

“Maach Pör Héwandamau maach k'odnaan heempai hőor háb hich hi jaauumk'ír pääjogui” hajim hanám, “hich jág mágjá pääch hee hich hiek jaaupitarrjó jaauumk'ír.”

Mag hichdēu pääbarmua päächig nem jaauwai hi hipierraan habat” hajim haajem.

²³ “Mag hichdēucha jár hauwia pääbarmua nem jaau simta hák'aba habarm k'án chan, hoob hamau hamach hñgt'ar hñbérju hamiet” ha jaaujim haajem Moiseeu maach jöoinag. (Dt. 18:15-19)

²⁴ Mag hiek'ak'agmamua hich Pedrooupai, ‘Hich jág Moiseeu hichjö Héwandamau háb hich hi jaaujem párju jaaujerrjó, tagam k'án hagjó hi hi jaaujerr k'án t'um Samuel k'ararr haigmua hewagam k'ánnauijá hich mag jaaujeejimgui hajim hanám. ²⁵ Magnaa, Pääch k'abahab hajim hanám, warrgar mag Héwandam hi jaaujerr k'án hag chaain hewagam k'án. Pár dénnaan dái Héwandamau hiek deewai ya päärtta hirua k'írju wai sieri hajim hanám. Magtarr haawai hichdēu jöoi Abranag, “Mag hatag paawai párchaain hewagam k'ánnauijá hääb hoobarmuata t'umaam k'án dái nem hajap'a waujogui” ha hiek'atarr haawai ²⁶ Héwandamau chadcha hich Hiewaa jár hauwi pääch heeta nacha pääjimgui hajim hanám, pääch pekau póm sisiidam hisegwia pääch t'áar hee hi hat'aawai pääch hau hamk'ír.

4

Pedro Juan däi chi t'et'emnaan na

¹ Pedroou Juan däimua hagt'a hőor pöm mag wějömag hijéjébk'am hee, ham haig p'adnaan bëejierram haajem, Haai hi jëeujem di t'lajem k'lan pör däi saduceonaanpa. Mag saduceonaanau jaauwai, maach meewai maach hak'aar hiiuba haajem haajem. ² Mag bëewi mak'lanham däi meeuk'abaichéjierram haajem, Pedroou Juan däimua jäg Jesúshii p'iidatarrjöta maachin t'um hiiu p'iidat'k'aju ha jaau nám hürchewia. ³ Mag warag ham park'a hauwia cárcel deg p'ë harrijerram haajem. Mamä ya k'eeuraa pam heeta mag park'a deet'urtarr haawai hich mam hëspagl'ajierram haajem. ⁴ Mamä mag hamach park'a harrju nawe jaau durrarrdam hőor pöm mag t'anarr k'lanau hürtarr haawai hichab chi hök'a narr k'lan k'apanag hemk'ooin happai cinco miljö naajim haajem, hänin däi chaainjä beerba.

⁵ Maimua dag noram hëspaaud chadcha Jerusalén p'öbör hee hääba podpajierram haajem: Judionaon pörk'a nám k'lan, Hëwandamag jëeujem degam k'lan jöoin, maimua Hëwandam hi jawaag chi machnaanpa, t'um hääba. ⁶ Mag tag naajim haajem: p'adnaan t'umaam k'lan pör Anás hanäm, Caifás, Juan, Alejandro, maimua hichab mag p'adnaan pörk'a nám k'lan k'odnaanjanä hagiö. ⁷ Maimua Pedro Juan däi cárcel deg narr p'ë hawaan mamk'ir hawi hőor p'ajijerram haajem. Mag p'ë hau pierrwai hamach järrcha dñanlutk'apinaa, —¿K'äu jäg pärja tua t'eeq hapijä ha jëeujierram haajem hamag, jäg woun bë hök'araa sierr monaauapäig?

⁸ Magbaawai Pedroou Hëwandam Hak'aar hich gaai p'ës wai sierr haawai hamag magjim hanäm:

—Keena, pär har mag p'öbör hee chi pörk'a nám k'lan maimua hichab mag Israel durr Hëwandamag jëeujem degam jöoin, ma hiek hürbat, mua päräg magk'imgui hajim hanäm. ⁹ Har woun hääb mag bë hök'araa k'itarr monaautarrta päräu marag jëeu naabma, jägata marau hi monaauapäiji ha k'ap haag. ¹⁰ Mag Israel durr hee t'umaam k'lanau k'ak'apdö hamk'ir, mua päräg jaaupäik'imgui hajim hanäm. Jän magta hajimgui hajim hanäm. Chadcha Jesú Nazaretpierr juu t'eeegauta mag woun cha päräu monak'a hoo námmonaau sësim. Hich hag Jesú k'abajieb hajim hanäm, har päräu pakuls gaai meerp'ë t'dotarr. Mamä Hëwandamau deeu hi p'iriu hajimgui hajim hanäm. ¹¹ Magtarr Jesú higwi k'abahab, har Hëwandam hiek p'ë sim gaai "Di hieu narr k'lanau hisegtarr dibigta jürr chi di häd järramka sësim" ha jaau sim. ¹² Magtarr haawai deeum woun mag jëb gaai maach peerdujuya hayaam chan tag chuk'umgui hajim hanäm. Mag Hëwandamau maach peerdu haumk'ir deeum k'lanagjä jaauuba harr haawai hääba hich Jesuupai k'abam chan pöd hőor hamach pekau heemua peerdubamgui hajim haajem Pedroou.

¹³ Hamachdëu mag Pedro Juan däi bëlrjä nem hökag chuk'u mag hiek'a nám hürwia jägderaa naajim haajem, mag estudio pömjä k'aba sësidmta mag hiek'a nám hürwia. Mamä hamach wir haigpai, "Jäk'lan jäg nám, jän Jesú däi wënarräajerr haawaita jäg hiek'a námgui" haajeejim hanäm. ¹⁴ Mag nám däi hamachdëu hoowai chi woun monaau sësierrä hichab ham bigaau hoo dñanarr haawai pöd jän sëuk'aawaita mag nám hajujä k'aba haajeejim hanaabä. ¹⁵ Mag hoobaawai hamach Asamblea heemua chi Pedro Juan däi jöcpa dawag järk'lanipäiwia hamach happai hiyä námua, ¹⁶ —Keena, ¿mak'lan wounau däi maadëu jäga hajuuta jäg nám? haajeejim hanäm. Mag hőor monaau nám hooba haajem chadcha. Hamau jägtarr Jerusalén p'öbör hee t'umaam k'lanau k'ak'apdö t'lan, pöd maadëu "Jän sëuk'aawaita jäg t'lan" haju k'aba námgui hajim hanäm. ¹⁷ Mamä cha hamachdëu jäg Jesú higwia jaau nám tag jaaupimaaugau, maadëu ham hajap dak'äunaa tag magam hiek jaaupiba jaaujujugu hajierram haajem, mag jaau wënarrämuwa warag hőor hee mag hiek haaidapimaugau.

¹⁸ Maimua mag k'irju hauwia, deeu hamach haig t'ärk'a haunaa, chadcha hamag tag bëlrjä Jesú higwia nem jaaupiba jaauijerram haajem. ¹⁹ Mamä hamachig magbaawai Pedroou Juan däimua jürr hamag, —Päräu k'irjuawai, ¿jäga hajapcha së hajierram hanäm, Hëwandam dau na? ¿Hëwandamau nem jaau sëm hipierraau haju k'äyau päräu nem jaau námta marau härcha hipierraau haju haai nám? hajierram hanäm. ²⁰ Marau maach daúa hoonaa maach jägäucha hürtarr chan pöd së hich jäg jaauuba sëuju haai k'aba námgui hajierram haajem Pedroou Juan däimua.

²¹ Magbaawai chi t'et'em k'lanau së ham hajap dak'äunaa chig haba p'lapäijierram haajem, hőor pöm t'lanmuajä warag ham köt hiek'amjö Hëwandamta t'ö hiek'a námjëe t'lanarr haawai. Mag bë hök'araa k'itarr monaautarr paar, t'umaam k'lanau Hëwandamag, Hëwandam, p'jömchan mag jëb gaai chuk'umgui" hanaajim haajem hirig. ²² Mag chi bë hök'araa k'itarr Hëwandam juu t'eeegau monaauwai cuarenta años hatcha sëejim haajem.

Chi hök'a durrarr k'lanau Hëwandamag juapá jëeutarr

²³ Mag hamach chig haba höbeerbapääiwai hamach k'apeen nám haar wëtwia jaauwimajierram haajem, t'um p'adnaan chi pörk'a nám k'lanau judionaan Asamblea hee hagjö chi pörk'a nám k'lan däimua hamach dak'äu hiek'atarr. ²⁴ Chi di garm k'lanau mag hürp'öbaadeewai hihäba Hëwandamag jéeu námuu magjierram haajem:

—Hëwandam, pñta maar Pörögui hajierram hanám. Pachdëuta mag jëb wauwi, mag p'üasjä waunaa hag hee nem sisidämä hompaajim, hedjäpa. ²⁵ Warrgar maach dau nawe pñch Hak'aarau pñch chog David k'ararrag hiek'apibaawai, hirua pñ däi k'ürcha hiek'a simjö pñrag,

“²⁶K'an jägwí jäg durrpierr hõor meeuk'ap'öö t'än, maimua par jäg maadëu nem higmap'amtä wauju k'ürju sísidá?” hajim hanám.

²⁶ “Mag durr gaai chi pörk'a nám k'lan t'um häba hiek deewi jürr pñ däi wérblagjöta k'ür k'augp'öbaadép'ämguí” hajim hanám, “sii warag maar Pör chì Mesías pachdëucha jär hautarr hichaau ham k'ochgau.” (*Sal. 2:1-2*)

²⁷Hëwandam, magtarr haawai chadcha David k'ararrau jaautarrjö hich mag p'öbör heeta häba biirdajim: Herodes, Poncio Pilato, hich mag Israelpien däi deuum durram k'lanpa; mag häba birdännaa maach Pör Jesús bñlrjä pekau chuk'u k'itam pachdëu jär hautarr k'aibag wawaag. ²⁸ Magta chadcha warrgarwe pachdëu jaauwai mag hi dau hap'än haju ha jaautarrjö, t'um hag hee höbörjimgui hajierram hanám Hëwandamag jéuemamua. ²⁹ Mag hirig jéuemamua, Pua k'ap'äm chirämguí hajierram hanám, maar mag pñch hi jaaumk'ür pachdëucha chogtarr k'lan dak'äu wai nám. Maar pñ chognaanau. Pua warag maar k'up'i hapibá, högk'aba pñch hiek jaau wénarraag ha jéuemajierram haajem. ³⁰ Mor masim k'lanjä monaaunaa pñch Chaai pekau chuk'u k'itam Jesús hag juu t'egau nem maadëu hooba haajempa marag waupibá, magam gaaimua hõrag pñch juu t'eg hoomk'ür ha jéuemajierram haajem.

³¹ Maimua ya hamau mag Hëwandamag jéeu höbaadëm hee, hich Hëwandamaupai ham narr di sii sösöi hat'ajim hanám. Mag di sösöi hat'am däi Hëwandam Hak'aar ham gaai p'ës haicheewai magtarr haigmua hatagta warag bñlrjä högk'aba, hich mag Hëwandam hiek jaau náisijim haajem.

Nem t'änam chan häbpaim dën k'abajim

³² Mag k'apan Hëwandam hiek hök'a t'änarr k'lanan k'ürjug häbanaa hichab hö hábata naajeejim haajem. Häbmujä hich nem wai sim, “Mach hat'eepalujä” haba, hante magju k'äyau, “Nem t'um t'änaman maach t'umaam k'lan dënëugui” haajeejim hanaabá. ³³ Mag nám hee, ham hiek warag hamach chi Jesuucha hich hiek jaaumk'ür doce jär hautarr k'lanaujä maach Pör Jesús hiiu p'iidätarr hiekta warag hiek k'égk'a jaau p'öbaadéjim haajem. Maimua hich mag jaau wénärtam jaarjä Hëwandamau t'umaam k'lan nag ham däi hajap'a hapiejeejim hanaabá. ³⁴ Ham hiek mag t'um jëb wai narr k'lanaujä hamach jëb pérpäinaa, di numí wa numí hatcha k'äijä paraa harr k'lanaujä warag hamach di pérpäinaa, chi p'atk'on Jesuu jär hautarr k'lan haig jigamk'ür haibeejerr haawai, ham hee hatcha dau hap'än hichdëu nem hig simjä chuk'um woun chan chuk'u hajim haajem. ³⁵ Mag haipierrwai chadcha hamau hadaujö chi chuk'u durrum k'lanag jígpääjiejim haajem.

³⁶ Cha jaau námjö, woun háb sjejim haajem, Levinaan heem José ha t'är sierr, Chipre p'oram gaai t'aabatarr. Mag woun hibñr wauwia Bernabé ha t'är wai naajim haajem hich Jesuucha doce jär hautarr k'lanau. Bernabé haawai maach meúan “Hök'ürjug meeupiejem” ha simlu. ³⁷ Mag wounaujä hich jëb wai sierr pérpäiwia, chi p'atk'on haibéewi, Hëwandam hi jaaumk'ür doce jär hautarr k'lanag deechéjim haajem, hagjö jígpäimk'ür.

5

Ananiaau Safira däimua sëuk'atarr

¹ Mamä hichab woun háb sjejim haajem, Ananías ha t'är sierr. Mag wounaujä hich hñli Safira hanám däimua hamach jëb wai narr pérpäiwia, ² hamach k'augbaju hawi, chi p'atk'on heem häaur hamach hat'ee hauwia, hagjö häaurpai chi hemk'ooiraudeen majim haajem, hich Jesuu jär hautarr k'lan haar. Mamä mag hich jayau p'atk'on t'um deen maba harrijä chi hñlirau k'ap'a sjejim hanaabá. ³ Mag hamach haar deebaimaawai Pedroou chi Ananiaag magjim hanám:

—Ananías, Jägwí jëb përtarr param p'atk'on pua t'um deechéba, hag heem pñach hat'ee hautarrta, “T'um deechéjim” ha chirál? hajim hanám. Pñch jäg sëuk'a simua Hëwandam Hak'aarpata pua k'ügur hauju hëk'a sjebahab hajim hanám. ⁴ ¿Pua hoowai chi jëb pñch dën k'abají? Mag chi jëb pñch dën harr haawai, ¿chi p'atk'onjä pñch dën k'abajieb? Mag simta, ¿k'an jägwí jäg sëuk'aju k'ürjubaadéjima? hajim hanám. Jäg sim haiguin Hëwandampata pua k'ügur hauju hëk'a sjebahab hajim haajem Ananiaag.

⁵ Pedroou mag hiek'abaawai warre chi meemta Ananías jēk'at di bājā haimajim haajem. Mag sëuk'atarr gaaimua Ananías meetarr hūrwia t'um chi hūrmam k'lan t'āar paraa nāisijim haajem. ⁶ Mag hoobaawai hēwannaan haig narr k'lanau put hee p̄rēunaa warre hauk'ēraan harrjierram haajem.

⁷ Maimua magtarr k'ur hora t'ārjupjō nām hee, chi hālirau hich jaai magbarmjā k'augba, Pedro sim di haar majim haajem. ⁸ Mag mawia barbaimaawai Pedroou chi jayau hichig p'atk'on deeimatarr hoopinää chi Safiraag, —Safira, ¿chadchata pāar jēb hich maglām gaaipaita p̄ejriä? ha jēeujim hanam.

Magbaawai Safiraau, —Chadcha jāgpaim gaaita p̄erbajieb hajim hanam.

⁹ Magbaa Pedroou deeu hirig, —Safira, ¿k'ant'eeta pua jāg p̄ach jaai hiek hāk'awia dāi hi hipier pāach numiim k'lanau maach Pör Hēwandam Hak'aar k'ūgurju hēk'a p̄öbaadējīma? hajim hanam. Magnaa hichdēupai, Pādē hūrbā hajim hanam. Pā jaai hauk'ēraan wēttarr k'lan deeu barchewi puertdi haig bā heseserk'am. Cha mā hiek'a chīrlām hiek'au nau pājā hich jāk'lanaupai pā hauk'ēraan harrjugui hajim hanam.

¹⁰ Maimua hirua magbarm bärre chadcha Safirata di bājā ha hi bāk'arr jēer s̄ieimajim hanam, warre chi meemta. Magbarm hee chi hēwannaan hujā haar narr k'lan dubchēwia chadcha ya maach chi meemta werba t'lanam hoobaicheewai, hīchab harrwia hich jaai hauk'ērtarr bigaau dāi hāba hauk'ērierram haajem. ¹¹ Magtarr hūrwia t'um Hēwandam hiek hāk'a narr k'lan jāp'ierrwia bigaaum k'lanpa t'āar paraa nāisijim haajem.

Nem maadēu hooba haajem pōm waaujerr

¹² Hich Jesuucha hich hi jaaumk'ir jār hautarr k'lan gaaimua Hēwandamau hag na hōrau nem hooba haajem pōm waumaajeejim haajem, hōor dak'ir. Maagwai charā waragta chi hāk'a narr k'lanan Haai hi jēeujem di bigaau dijājō wējōm "Pórtico de Salomón" ha t'ār sim hee biirdlaa haajeejim haajem. ¹³ Mamā chi hāk'a nām k'lan hamach hap mag poposk'amjā, jūrr chi hāk'aba narr k'lanan warag ham k'a jōjū hōgk'a naajeejim hanaabā, heeu dēgōlp hamachdēupai Ananiaau. Safira dāimua harrjō habaawai hich hagiō k'ēchju k'irjuwia. Mag ham k'a jōjū hōk'o naajieb mamā, k'ajap'a ham hig hiyān haaajeejim haajem. ¹⁴ Mag hāaur k'lanau hōgk'a nām hāba, warm k'lanau jūrr pogk'a maach Pör hiek hāk'ak'ag wētumua warag k'apaana hap'ōbaadējim haajem, hālinpa. ¹⁵ Hamach daūa mag hoo nām dāi hich Jesuucha hich hijaaumk'ir jār hautarr k'lanau hōor dak'ir hag na maadēu nem hooba haajempsa mag dāuau wau nām hoowai, waragta haaunaan k'apan pa bālark'am gaai dawag p'ē haumaajeejim haajem, Pedro dichmamua hi hak'araupai k'ājā chi haaunaan hār k'isū dichdimawaii magbarmuapai monaaumamk'ir. ¹⁶ Mamagk'am hūrwia hīchab Jerusalén dak'a p̄öbördam nānāidām heem k'lanau warag Jerusalén p̄öbor hee ham nām haig hamach haaunaan haubēemajeejim haajem. Mag hamach haig haaunaan bēn k'aigbamua sūi t'ōt'ōrrsō sīsidampa haubēemarr k'lanan t'um monaaupāi maajeejim haajem chi Hēwandam hi jaaumk'ir hich Jesuucha jār hautarr k'lanau.

Hōrau Pedro hēudee hēk'anaa hīchab Juan hēudeejā hēk'ajerr

¹⁷ Hēwandam hi jaaumk'ir jār hautarr k'lanau mag hamach dak'ir hōor monaauppāl'am hoowia, p'adnaan t'umaam k'lan pōrōu saduceonaan dīmua hamachdēu pōd hagiō haba hawai, hiekk'or wauwia, ¹⁸ hich Jesuucha jār hautarr k'lan par'k'anaa, cárcel deg p'āark'a sūjierram haajem. ¹⁹ Mamā ya hedara pabaadeewai Hēwandam chog hāgt'armua bēewia, chi cárcel degam puertdi weeu'k'anaa, Pedro Juan dāi dawag hōberpinā hamag, ²⁰ —Jāgnua Haai hi jēeujem deg wētwi t'umaam k'lanag Hēwandamau maach hāgt'archa hōbeerpiej hiekta jaaubaimat hajim hanam.

²¹ Hamachig Hēwandam chogau mag jaautarr haawai chadcha hag noram hoo hāspapinaa, Haai hi jēeujem deg wētwia, Hēwandam hiek jaaup'ōbaadējim haajem. Ham mag Haai hi jēeujem deg nām hee, jūrr t'oomgar p'adnaan pōrōu hich haig narr k'lan dāi hāba biirdlaa cárcel di haar guardianaan pājierram haajem, hamachdēu Pedro Juan dāi p'āark'apitar hamach haig p'ē haubēemk'ir. Mag ham biirdla t'lanam hee naajim haajem Israel durram k'lan ham Asamblea heem chi pōrōnaan, hamach t'um. ²² Mamā mag wētwi chi guardianaanau hooimaawai, Pedro Juan dāi cárcel deg chukk'u t'lanajim hanaabā. Magbaawai deeu hamach pāitarr k'lan haig bēewia, ²³ —Chadcha cárcel di wajap'a p'āar dānām marau hooimajim, māimua chi soldaaunjā daaugajā puertdi haig hoo dānānid t'lanajim. Mamā weeunaa hoowai, hag hee hōor hābjā marau hoobajimgui ha jaauchējerram haajem.

²⁴ Mag jaubaichaüm chi p'adnaan pōrōu hūrwia, Haai hi jēeujem degam guardianaan pōrōujā p'adnaan pōrōk'a nām k'lan dāimua hūrp'ōbaadēewai, hamach wir haigpai, —Keena, mag hooimaba habarm hanam chad k'ai, ¿jāga haagauma? hajerram hanam.

²⁵ Mamā hamach wir haigpai mamagk'am hee, woun hāb bēewia, —Keena, pārau wounaan cárcel deg p'āarpitarr k'lanjā bēewi chaggajār Haai hi jēeujem deg hōrag jaau nāmwai haichējim hanam.

²⁶ Magbaawai mag Haai hi jēeujem degam guardianaan pöröu hagjō guardianaan hich k'āai juu heegpaim k'āan dxi mawia, hōor pōm ham hiek hūr narr k'ānag hamach mokou barm hugua, bālrjā ham chig haba p'ē haubéejim haajem. ²⁷ Mag p'ē haubéewi chi t'et'em k'āan hāba biirda t'ānām haig wai dubbaicheewai chi p'adnaan pöröu hamag jēeumamua, ²⁸ — Pārag k'abājī hajim hanām, marau jāg Jesūs higwia tag bālrjā nem jaaupiba jaautarr? Magtarrta ya Jerusalén p'obōr hee pāachdēu hūk'a nam hiekta t'um haaidā wai nāmgui hajim hanām, jāg marau jaautarrjā hūrba jaau wēnārrām gaaimuua. Pāachdēu mag jaau wēnārrānaata jāgan jāg woun t'ōtarrrjā pārau maar gaaita t'apāim hig naabma hajim hanām, Jesūs higwia.

²⁹ Magbaawai Pedroou hagjō hich k'apeen Hēwandam hi jaaumk'īr jar hautarr k'āan kōitpa hiek'amamua magjim haajem:

— Sii hōor hiperraahaju k'āyau, Hēwandamau nem jaau simta marau hagpierr wauju haai nāmgui hajim hanām. ³⁰ Warrgarwe maach jōoinau hāk'ajajerr hag Hēwandamauta Jesūs p'iriu haujim. Hich hag Jesūs k'abajieb hajim hanām, har pāachdēu pakuls gaai meerp'ē t'ōpāitarr. ³¹ Pārau hi mag t'ōpāijieb mama, Hēwandamau jūrr hichta t'umaam k'āan k'āyaujā hārlācha hapiwia, hīchab chi Pörk'anaa hōor peerdaejem k'apijimgui hajim hanām, magbaawai hi gaaimuua Israel durrām k'āanau hamach k'aibag hāsie hewag k'īrjuwia Hēwandamag chugpaapi jēeubaawai hirig warre mag k'aibag chugpaapāimk'īir. ³² Mag pārau hi meerp'ē t'ōtarrr maach daúa hootarr haawaита marau chadcha t'um k'ap'ā jaau nāmgui hajim hanām. Mag nām dxi Hēwandamau hich Hak'aarta har hich hiperraam k'āanag deejeeawai, marau jaau nāmān, hich hag Hēwandam Hak'arau maachig jajaauk'amta jaau nāmgui hajim hanām.

³³ Mama chi p'adnaan pöröu haig narr k'āan dāimua mag hūrbaawai meeuk'a p'ōbaadēwi warag ham k'ēchpāimjā k'ōsi hap'ōbaadējim haajem. ³⁴ Mag chi t'ierrnaan hap'a biirda t'ānām hee woun hāb Gamaliel ha t'ār sim sīejim haajem, Hēwandamau Moiseeg hich hiek p'āpitarr hiek hajapcha hālark'ajajem k'āan heem. Mag woun hīchab Hēwandam hiek jawaag chi mach hajim haajem. Maagwai p'ōbōripien t'umaam k'ānaujā hīchab hi hōk'ō haajeejim haajem. Mag wounau chi Jesuu hich jaau māimk'īir jar hautarr k'āan k'ūchpai dawag p'ē harrpi jaaujim hanām, magāmich hamach hap hiyāa haag. ³⁵ Maimua mag daau paauk'abaadee hich k'apeen hichjō chi t'et'em k'āanag, —Keena hajim hanām, pārau jāk'āan wounaan dxi nem k'aigba haju hēk'a nam k'ai, hajap'a k'īrjunaata nem waubat hajim hanām. ³⁶ Pārau k'ap'ā nām, har na woun Teudas hanarr hagjō jāg nārrarr. Hich hīupain, woun t'et'em ha jaau nārrajimgui hajim hanām, hich higwia. Magbaawai hōor pōm cuatrocientojō hi dxi k'apeerk'ajierram. Mama wērbā nām hee warm k'āanau juau t'ōobapāai mag hi dxi wēnārrarr k'āan t'um sīi haaidāwia tagjā habajierramgui hajim hanām. ³⁷ Magtarr k'ur hōor k'apanag k'ap haag hōor t'īr p'āk'ā nām jaarjā, Judas chi Galileapier hagjō haadēwi p'ōbōripien pōm hichig paa haujimgui hajim hanām. Mama mag nārrawia hagjō t'ōobpāaiwai t'um hi dxi wēnārrraajerr k'āan sīi haaidājierramgui hajim hanām chi Gamalielau. ³⁸ Magnaa hamag, Māchdēu mag hootarr haawai, hidēu jāg Jesūs hiek jaau wēnārrām k'āan k'ajap'a sīubat ha chirāngui hajim hanām. Cha hamau nem waunaa jaau wēnārrām jā sīi hamach k'īrjug heemuupai k'ai, magan hich jāgpai wēnārrawia deeu hūrnaa haadējugu hajim hanām. ³⁹ Mama hich Hēwandamauta hamag chadcha hich hiek mag jaaupi sim k'ai, pārau ham k'ēchpāiwigajā, hoob magām hiek tag bālrjā hūrba hich mag sīsiju hamiet hajim hanām. Hajap'a k'īrjunaata nem waubat, heeu pāach Hēwandam dxi hiekk'ōr jar nām k'āijā pārau k'augba naaduk'am hajim hanaabā jūrr hamag chi Gamalielau.

⁴⁰ Magbaawai chadcha Gamalielau jaau sīerrjō hajierram haajem. Maimua chadcha Pedro Juan dxi daaupajār narr deeu hieerrag t'ārk'a hauwia, wāk'anaa, tag hamag bālrjā Jesūs higwia nem jaaupiba jaaujierram haajem. Mag wāk'anaan chadau ham wētamk'īir pārplāijierram haajem. ⁴¹ Mag Jesūs hiek jaau wēnārrām gaaimuata mag hamach wāt'ānālubarmjā, hōk'īrjugjā chuk'u, warag haigmuua hōnee hērēubaadējim haajem, mag Jesūs gaaimuua hamach hap'āl hamk'īrta Hēwandamau hamach jar hat'amjā k'ap'ā narr haawai. ⁴² Maimua mag hērēwia hed hēepierr hōrag jaau wēnārrāmua, "Jesuuta chadcha hich Hēwandamaucha jar hauwia maach peerdā haumk'īir pāitarraugui" haajeejim haajem. Hich mag hiek Haai hi jēeujem degjā jaaunaa sīi dipierrjā hich mag jaau wēnārrajeejim haajem.

6

Hamach juag hoomk'īir hemk'ooin hap'a siete jar hautarr

¹ Mag jaar hīchab chi hāk'a durrum k'ānjā warag k'apan paauk'amatarr haawai griego-naanau hebreonaan hēugar hiekk'ōr waup'ōbaadējim haajem, hed hēepierr k'oopaa hālinag nem jīg nām haig griegonaanau hoowai ham meeun hālinag hebreonaa hālinag dee nāmjō

deeba narr gaaimua.² Magbaawai mag doce hich Jesuucha jar hautarr k'lanau Hēwandum hiek hik'a durrum k'lan t'um t'ärk'anaa hamag majierram haajem:

—Keena hajierram hanam, hōrag 'ach jigam k'öchgaupai chan pöd marau mag maachdēu Hēwandum hiek jaau wēnarram tag jauba sii werba s̄iju k'aba n̄amgui hajierram hanam.³ Maimua hamachdēupai, K'odamnaan, har m̄ig pāach hee hōor hagpierraanaa chik'amnau ham hēugar bñrjä k'aigba jaau n̄am hūrba haajem k'lan hemk'ooin hap'a siete jar hat'at hajierram hanam, har pāachdēu hoowai hamach gaai Hēwandum Hak'aar p'ës paraanaa hīchab k'ürjugdamjä k'ap'lan k'lan. Magbaawai mak'lanag jürr marau mag p'idag jaau paajugui hajierram haajem,⁴ mag hamag jaau p̄aabajeewai marau jürr hich jāg Hēwandumag jēeu durrumua hāba hi hiek jaau n̄am gaaipai n̄isieg.

⁵ Hamau mag hiek'abarm hīchab warm k'lan k'apan haig t'lan narr k'lanaujä t'umaam k'lanau jāgaagaa hūrjierram haajem. Magbaawai woun hāb Esteban ha t'är sierr jar hajierram haajem. Mag wounau Hēwandum Hak'aar hich gaai p'ësnæm nem waauwaijä hāba Hēwandum gaipai k'ürjunaata waaujeejim haajem. Mag tag hi dñi hāba jar hautarr k'lan t'är mak'lan hajim haajem: Felipe, Prócoro, Nicancor, Timón, Parmenas maimua Nicolás. Chamag Nicolás hanam deeum durrum p'öbör Antioquía hanam hee t'aabatarrta Jesú hiek hik'aju nawe judionaan higar t'eerbawi s̄ejim haajem.⁶ Mak'lan siete jar hauwia, Jesuu hich hi jaaumk'ir jar hautarr k'lan haar p'ë harrwi, "Cha n̄am pārau hōor jar haupitarr" hajierram haajem hamag. Magbaawai chi Jesuu jar hautarr k'lanau ham hār sua hauslunaa, ham dñi hāba Hēwandumag jēeuwia, warre hamach p'ídak'aju p'idag jaaujerram haajem.

⁷ Magtarr haigmua warag Hēwandum hiek haadlāmam dñi hīchab chi hik'a durrum k'lanjä Jerusalén p'öbör hee waragta k'apaana paauk'amajim haajem. Mag hamau jaau durrum hūrvia judionaan heem p'adnaanjä k'apan hīchab Hēwandum hiek gar t'eerbagk'a mājierram haajem.

Esteban par hautarr

⁸ Mag woun Esteban hanamua nem waauwai hich Hēwandumauta nem t'um hāu hōbeeripi haajeejim haajem. Mag simua Hēwandum jua t'eeq hich gaai wai sierr haawai hich Hēwandumaujä hirig hōor hee hag na bñrjä nem hooba haajempa waupimajeejim haajem hīchab.⁹ Hirua mag nem wau n̄arram hoowia, judionaan Hēwandum hiek jaaujem di "Chi peerdam k'lan dēn" ha t'ärjerr heem k'lan bēewi, chi Esteban dñi bēbē k'abaichéjerram haajem. Magp'öbaadēm hee warag ham haig bēe t'lanisijim haajem: Cirenepien, Alejandríapien, maimua hīchab Ciliciapien dñi Asia durram k'lanp'a. Mag bēewia dñi warm k'lan higar ham hipierr hiek'ap'i sierr haawai mag k'apan t'laajieb mama, pöd hi dñi barba haajeejim haajem, k'ürjug k'ap' hiek'aag.¹⁰ Mag hamachdēu hi dñi pödba habaawai hōrag p'agierram haajem, mak'lanau s̄euk'a hi hēugar jaauamua chadamjö, "Jäg wounau chadcha maach jöoi Moisés higwia hiek k'aigba hiek'anaa Hēwandum higwiajä hagjö k'aigba hiek'a sim marau hūrjimgui" ha jaaumk'ir.¹¹ Magtarr haawai chadcha mak'lanaujä ham hipierr mag s̄euk'a nem hīgk'abarm gaaimua waa hōor p'ogueupxi. Magbaawai judionaan Asamblea heem jöoinau Moisés hiek p'ä p̄atarr jawaag chi machnaan dñimua Esteban parp'öbaadēwi hamach pōrnanau haar hat'aadéjerram haajem.¹² Magnaa hīchab mam pawiajä waa s̄euk'a hi k'ür hamach daúa mag n̄arram hootarrjö jaaumk'ir hōor jar hauwi wawik'a s̄iujerram haajem. Mag ya ham dēn wawik'a wai narr haawai waa mak'lanau chadcha chi t'et'em k'lan haar wētwi hamachig jaautarrjö, —Chamag wounau mag Haai hi jēeujem di higwia k'aigbata hiek'anaa Moiseeu Hēwandum hiek p'ä p̄atarr higwiajä p̄lava hich mag hiek'a n̄rraajemgui haimajierram haajem.¹³ Hi hiek mag Jesú Nazaretpierrauta mag Haai hi jēeujem di magreupliwia maach jöoin hi warrgarwe Moiseeu p'ä p̄atarrjä mag warre deeumag paap'ijüu haajem hajierram hanam.

¹⁴ Ham hiek mag ham hijejébk'am hee chi t'et'emnaanau t'um haig narr k'lan dñimua Esteban k'ür hoowai sii Hēwandum chog hāgt'armua b̄etarr k'ür hajaugjöta hajapp'a k'itajim hanaabá.

7

Estebanau hich k'aigper hiek'a k'itam hee t'öopäitarr

¹ Mag chi s̄euk'a narr k'lanau mag jaubaawai chi p'adnaan pöröu chi Estebanag, —¿Pá higwia cha hamau jaau n̄am hiek t'um chadcharam hiek'á? ha jēeujem haajem.

² Magbaawai Estebanau t'um haig narr k'lanag hūrmk'ür hiek'amamua, —K'odamnaan, p̄aār chadcha mua m̄ach dēnnaanjö k'ösi chitam, m̄a hiek hūrbat hajim hanam. Maimua hiek'abaadéwi, Maach jöoin Abrán k'ararr Mesopotamia s̄ewi deeum durr Harán hanamag joobaan maju nawe maach Hēwandum cha hāgt'aa p'uu n̄amua dau daau hirig hich hoopijim haajem.³ Mag hich hoopiwia hirig, "Pach durr hiseg p̄awi p̄ach k'odnaanangjä

hooba petá" hajim haajem, "deeum durr m^λchd^ēu p^λchig jaaubarm haar. Mam mu^λma p^λ joobamk^λir deeum durr j^λr deejugui" hajim haajem, Hēwandamau Abranag.⁴ Magbaawai chadcha jöoi Abrán Caldea durrmu^λa mawia j^λrr deeum durr Harán han^λm hee s^λleimajim haajem. Maig simta hi haai mee^λbaadeewai mau cha maach n^λm durr Hēwandamau hirig b^λeepijimgui hajim han^λm.⁵ Magtarr haigmua hanaabá, h^λs hewag pawiajá hagt'a hich m^λg durr gaai w^λnarram. Hēwandamau hich jöoi Abranagcha chan, "B^λch'upaijá m^λg j^λeb m^λgpierr p^λ d^ēn^λeu" habajim; "mam^λ hichiita deeb k^λaba deejugui" hajim haajem. Mag hirig deebarm durr hi mee^λbaawai j^λrr hi chaainauta j^λaju hajim han^λm. Mam^λ maagwai jöoi hagt'a chaai h^λbjá chuk'u hajim hanaabá, mag j^λeb j^λag.⁶ Magtarr k^λur deeu Hēwandamau hich garmua Abranag hiek dee simua, "Abrán" hajim han^λm. "P^λ chaain hewagam k^λanau chaain hoomam k^λan m^λg hatag paawai chik'amma^λ hamach durr p^λ e^λ harri^λ s^λi cuatrocientos a^λos chik'amma^λ chogk'a w^λnarrajugui" hajim han^λm Estebanau, Hēwandamau Abranag hiek'atarr higwia. "Mag n^λisim^λ, warm k^λanau ham d^λi hamachd^ēu hampierr dau hap'^λan ham wai w^λnarrajugui" hajim han^λm, Hēwandamau.⁷ "Mam^λ hamau mag p^λ chaain s^λi hamach chogk'a wai n^λm j^λrr, m^λchd^ēucha mu^λ ham d^λi hag hiek h^λeda haujugui" hajim haajem hich Hēwandamaucha, "m^λchd^ēu k^λap ham d^λi haag. Magbarm haigmua warm k^λan ju^λ heemua ham peerd^λ hat'aawain chadau deeu mammua b^λeewi m^λg durr gaai hamau m^λrag j^λeu w^λnarrajugui" ha jaaumajim haajem Estebanau, Hēwandamau Abranag hiek'atarr jaaawi.

⁸ Magta warrgarwe Hēwandamau Abrán d^λi hiek deetarr jaaumajim haajem Estebanau. Mag jaaumamua hichd^ēpai magjim haajem:

'Mag hich hiek deetarr t'umaam k^λanag k^λap hamk^λirta h^λchab hemk^λöi chaain hat'am haigmua seman h^λab haadeewaijá meh^λudam p^λarbichpi jaauijebma. Mag p^λarbich n^λmta Hēwandam d^λi hiek deetarr hag dauchach hajimgui hajim haajem. Mag hiek'atarr haawai Abranau hich hiewaa Isá hautarr haigmua ocho d^λas haadeewai chadcha hich Hēwandamau jaautarrijó h meh^λudam p^λarbichp^λajim hanaabá. Maagwai jöoipawi Isaaujá hich chaai Jacob paarpaawai, hich hagjö hawi Jacouujá hich chaain doce hootarr k^λan d^λen t'um hich mag p^λarbichp^λimajim haajem. Mag Jacou chaain doce hootarr k^λan gaaimuata Hēwandamau m^λg maach israelnaan t'lan^λm t'um hompaa haujim, ha jaaumajim haajem Estebanau, Hēwandamau Abrán d^λi hiek deetarr higwia.

⁹ Mag jajawagmamua, 'Mag Jacob chaainaupaita hamach heeumdam José ha t'är sierr hamach hayau hamach k^λaaí h^λrchá j^λsene wai sim hooba hiekk'or wauwi Egipto durram wounag p^λerp^λajierramgui hajim haajem, hamach haai meer.¹⁰ Mag hi p^λerp^λajierrab mam^λ, Hēwandamau h^λau hi heeg hoojim hanaabá, mag p^λit'urg hau simjá t'um h^λawatamlk^λir. Mag n^λm d^λi h^λchab hich Hēwandamau warag hirig k^λirjug deewi, rey Faraonaujá hirua nem wau sim hich dawagaa hoobaadee, warag Egipto durrám gobernador k^λapiwiá hirigta hich nem t'um jaaujim haajem hich d^λenjö hamk^λir, ha jaaumajim haajem Estebanau.

¹¹ Mag jaaumamua h^λchab, 'Mag hich Joseeta gobernador k^λabaad^ēm hee, Egipto durr j^λdau t'eeega t'anaawai Canaan durrjá hich hagjö t'anaajimgui hajim han^λm. Mag jaar wajapp^λa h^λor dau haug hajim haajem, j^λdaúa. Magbaadee maach jöoin Canaanpienau p^λod k^λöjudam haujujá k^λaugba haad^ējim hanaabá, chuk'u haadee.¹² Mag n^λm hee jöoi Jacou h^λuurwai, Egipto durr trigo p^λer n^λm ha h^λurbaa, haar hich chaain p^λajim haajem, k^λöjudam p^λer haumk^λir. Ma, warrpem ham k^λöju hau^λurtarr hajim haajem.¹³ P^λrau k^λap' n^λamgui hajim han^λm, mag k^λur deeu h^λeréubaadeeuta Joseeu hich k^λaugpjim haajem, hich naam k^λanag. Magbarm haigmua h^λchab chi faraonaujá k^λap' haad^ējim haajem José hebreonaank'a sim.¹⁴ Mag, Joseeu hich naam k^λanag hich k^λaugpiwi hich haaijá t'um hich chaainpa wai b^λeepijim haajem, hich haig. Mag hich haar jaaubaimaa^λwi jöoi hich chaain t'um b^λeeju haad^ēwarag hamach t'um chi k^λapanag setenta y cinco b^λeejierram ha jaaumajim haajem Estebanau.¹⁵ Mag, jöoi Jacob Egipto durr hich chaai sim haar joobaan k^λeerbaad^ēwi k^λit^λ hawia, hich haarpai happawia, hewag pawi chi chaainjá h^λahabdö h^λomamua doce narr k^λib hamach t'umwe höjierram haajem.¹⁶ Mag, jöoin mee n^λampierr deeu durr Siquem han^λmta hauk'eraan harrjeejim haajem. Mag ham hauk'ermarr j^λebdi, ham tat'ooi k^λararr Abranau Siquem durr haawai woun h^λab Hamor haajerr chaain ju^λ gaai p^λer hautarraugui ha jaaumajim haajem Estebanau, warrgarm k^λan jöoin jaaumamua.

¹⁷ Mag jaaumamua hich Estebanapai magjim haajem: 'Mag Hēwandam jöoi Abrán d^λi hiy^λnaawai hichigcha durr j^λapiba hi chaainagta deeu ha jaautarrijó, chadcha hag k^λur nassi pawiata ya hamag Hēwandamau mag durr j^λapiju gayaa haad^ēm hee, hich jöoi Jacob k^λararr chaain hewagam k^λalta k^λapaana t'lan^λisijim haajem, Egipto durr.¹⁸ Mag ya ham k^λapan hap'baad^ēm hee, Egipto durr deeu woun b^λalrjá José k^λaugba haajerrta j^λrr reik'a s^λisijim haajem.¹⁹ Mag reiu maach jöoin h^λugar k^λaigba k^λirjuwia ham d^λi hichd^ēu hampierr haajeejim han^λm. Mag sim gaaimua maach jöoin h^λainau hemk^λöi chaindam

hoomam t'um hajués chi hādnaan juua heem k'echeu harrwi pabā hee deen mapi jaaujeejim hanaabá.

²⁰ Mag hemk'öi chaaindam juau k'ech nām jaarta Moisejā t'aabajim haajem. Mag chaai t'aaba sīsim Hēwandumau hoowai hi dawagaa k'itajim hanaabá. Mag chaai hed t'ärjuppi chi dēnnaanau hamach dāi wai naawi ²¹ ya hamachdēu pōd meer wai naaju k'augba haadee, dik'u chaaur warp'aa sirp'ag hee deet'urjierram haajem. Mag deebat'urm hee, rey k'a jerag domeraan narrāmua hoobaimaaawai, daug k'augwia, degag harrwi, hich chaaijō bāaupxijim haajem. ²² Mag, Moisés Egipiotien juua hee bāau siewai hamachjō nem t'um k'ap'ā mag gaaimua nem hiek t'eeegnaa t'ärp'oo sierrajimgui ha jaaumajim haajem hīchab Estebanau.

²³ Maimua ya hich cuarenta años haadeewai, "Mach jōoin durr israelnaan hook'emgui" hawi, chadcha ham hoon bēejim hanaabá, chi Moisés. ²⁴ Mag bēewi hoo huraa haawai, Egipiotierra israeldam dāi hāaudādāt k'ajim hanām. Moiseeu hoowai mag jāau nāmua Egipiotierra garmua israeldam gaai mas waumam hoobaa, hich meeun peerdā hawaag hawi chi Egipiotierra t'ōopājim haajem. ²⁵ Magtarran, hirua k'ürjuawai mag hichdēu hōor t'ōobarm hoowia chi israelnaanau hiita hamach peerdā haumk'ür Hēwandumau pāibarm k'ap'ā hajupii hawi hajim hanaabá; mama, warm k'ānau pōd mag k'ürju haubajierram haajem. ²⁶ Maimua hagtarr noram deeu dau numí jūrr hamach israelnaan happai jāau nām hooimajim haajem. Magbaa tag jāaum hugua, k'echeu hauwi hit'ūu hamag, "Keena, dich meeun happai ḥ'ant'eeta pāar jāagjerrá? Jāg chan hūu k'abā simguū" hajim hanām. ²⁷ Magbaawai mag hich k'apeer pōdmarr garmua chi Moisés sīepāināa, "K'āiu pārāg jaauwai mag pāta mama pōr haawai puata maar k'aigpēru haaí chirām ha jaauij?" hajim haajem. ²⁸ "Wa norr pachdēu Egipiotierr t'ōotarr haawai mājā pua hagjōta t'ōopāim hig chirāwa?" hajim hanaabá. ²⁹ Warmua hichig magbaawai Moiseeu höbāgba, deeum durr Madian hanāmāg dār mawia, mam sīeimajim haajem. Maig chik'am durr hāli hauwia hag dāi chaain numí hoojimgui ha jaaumajim haajem Estebanau.

³⁰ Mag jaaumamua, "Hagtarr k'ur nāl hawia cuarenta años nām hee, k'āai hāb hich Moisés durrsī Sinaí hanām dak'a hōor chukag hee sīejim haajem. Mag hi maig simta, Hēwandum chog hāgt'armua bēewi hirig hich hoopijim haajem, pabādām neneree k'itām huurdā t'ānām heemua. ³¹ Mag hich dauderra habaawaita hagaagaacha manaa hog habarm hee, mag heemua maach Pōr Hēwandumau hich k'augpieg hirig, ³² "Moisés, mālta pā jōoin warrgarm k'ān Hēwandumaugui" hajim hanām: "Abrán k'ararr Hēwandum, Isá k'ararr Hēwandum, maimua Jacob k'achitarr Hēwandum." Hēwendumau hichig magbarm hūrbaa Moisés jāp'ierr hajaugau k'a duui t'ānāmua pōd mag hōtdau huu t'ānāmāgjā tag hoobajim hanaabá. ³³ Magbaawai maach Pōr Hēwendumau deeu hiek'amamua hirig, "Mān Hēwendumau. Pāch zapat hēer hat'ā, pā ma k'īrp'eeta hoo dānaabahab" hajim hanām. ³⁴ "Mua māch chaain chik'amannaan juua machgau Egipio durr hap'ā durrum k'ap'ānāa ham chaiga pām hiek dakk'a t'ānāmājā māchdēu hūr chirāawai pārāg jawaanta bēejimgui" hajim hanām, "pā gaaimua māchdēu ham peerdā hawaag." Maagwai, "Petá Egipioog" hajim hanām Hēwendumau Moiseeu.

³⁵ Magnaa hich Estebanaupai hich hiek hūr narr k'ānag, 'Maadēu k'ap'ā nāmgui hajim hanām, hich hag Moisés k'abājieb, har Hēwendumau maach jōoin israelnaan pōrk'apiwi Egipiotien juua heemua deeeum durr ham p'ē harramk'ür pāitarr. Magju naweran hamau chadcha hi hisegwia hirig, "K'āiu pārāg jaauiwai mag pāta maar pōr haawai maar k'aigpēru haaí chirā?" hajierram hanaabá. Mama, magarr hāba, hichiita Hēwendumau hirigta ham pōrk'apijim haajem. Mag ham pōrk'aju jawaan bēemk'ür hajim haajem, Hēwendumau hich chog pāibaawai mag pabā huurdā t'ānām heemua hirig hiek'achētarr. ³⁶ Mag, chadcha Moiseeta Egipio durrjā hōor dak'ür hag na hamau hooba haajempa wau narrāmua ham p'ē harrwi, p'ūas P'ur hanām heejā p'ē wai dichwi, hōor chukag durrijā cuarenta años hag na hamau hooba haajem nempa hich mag hichdēuta wau narrajim haajem. ³⁷ Hich hag Moiseeu hajim hanaabá, hīchab Jesús higwia israelnaanag, "Hēwendumau mā pāiwi cha mā pār hee chitāmjō, hīchab mag hatagjā deeeum hich hi jaaumie hāb pāiju" ha jaautarr. ³⁸ Hīchab hōor chukag durr israelnaan t'um durrsī Sinaí hanām bāk'ārr hāba biirdā t'ānāawaijā hich hag Moiseeta ham dāi sīejim haajem, mag durrsī gaai Hēwandum chogau hichig jaautarr jūrr maach jōoinag jawaag. Mag, hirigta nacha Hēwendumau hich hiek bālārjā chugpaa k'augba sīerrām p'ā deejim haajem, mag p'ā deeabaawai hīs hewag pawijā hi gaaimua hag hiek hich mag wai nāisimk'ür.

³⁹ Mamā maach jōoinau hirua nem jaau sīm hīk'amaaagau, warag hi hichaaur hajierram haajem, deeu hamach durr Egipioog wētām k'ōchgau. Mag nām hiek'auta hag'ta Moisés mag durrsī Sinaí hanām gaai simichjā ⁴⁰ Aarón haar wētāia, "Moiseeu sīi Egipio durrmua maar p'ē hau bēewi jamaga petam k'ai marau bālārjā k'augbamgui" haimajierram hanaabá. "Maagwai marau pārāg maach hat'ee nem hinag dēn hēwandumak'a wau deepi nāmguī"

hajim hanam, “deeu hewag Egiptoog weetwaijā maguata maach jaau warramk’ir.”
 41 Maimua chadcha hamach juau p’ir dēn p’akdmk’ a waunaa, nemchaain k’ëchvia, hagagtā Hēwandamagmjō jēeup’öbaadējim haajem. Magbaawaita honee naisijim hanaabá, mag hamach juau p’akk’ a wautarrag jēeu nāmuu. 42 Magbaawai Hēwandamau warra ham dāi sīerrjā tag hamag hooba, warag hamachdēu hampierr hapibaawai, hedaujigā jēeunaa p’idagagpa jēeup’öbaadējim haajem. Hamachdēu hag nawe mag nem parhoobamag jēejerr haawaith hich Hēwandamaucha hamag,

“Israelnaan, ¿pāar cuarenta años sīi hōor chukag durr pāach hap haajeewai pārāu nemchaain k’ëchvia mārāgtā jēeujeejī?” ha hiek’ajim hanam.

43 Mamā chadcha hichigpai jēeuba haajerr haawai, “Magjuga” hajim hanam hich Hēwandamaupai.

“Mag k’āyau pārāu sīi Molocta pāach hēwandam hawi hich dipa pāach dāi wai wēnārraba haajeejib, hābak’ a hagjō pāach hēwandam Renfán hanarr hag p’idagpa dāi hāba, hak’ānnagta jēwaag.

Jāgtarr jūr pāar pāach k’ a huk’urm k’ānnau durr chaaur warp Babilonia hatag pārk’ a maawai, mua pāar hādāraa p’ē harrpijugui” hajim hanam hich Hēwandamau. (Am. 5:25-27)

44 Maimua hich Estebanaupai mag hiek’ak’agmamua, “Pāadē hūrbat hajim hanam hamag. Maach jōoinau Haai hi jēeujem degta Hēwandamau Moiseeg hich hiek p’ā deetarr hāk’ajajr haawai hōor chukag durr hamach wēnārraajeewaijā hamach wēnārrampierr hamach dāi wai wēnārraajeejimgui hajim hanam. Mag di hich Hēwandamau Moiseeg jāga hēuju haa sī ha jaautarrjō hēu sīejim haajem, magreunaa deeu hēu hahau haju haya. 45 Maach jōoinau mag di hamach dēnnaanau juagam nemdam pātarrjō hoo wai wēnārraajerr haawai, Josué dāi bēetarr k’ānnaujā hamachdēu chik’ am durr jāat’ng hauchewai hamach dāi wailbēejierram haajem. Mag maach jōoinau durr jāat’ng hat’ aicheewai chi durr k’ānn chaarta Hēwandamau chawag jal wērppijim hanaabá. Magtarr haigmua hewag pawiajā hich mag durr gaai jooba wēnārramua k’ād Daviā reik’ a sīsijim hanam. 46 Mag rey David Hēwandamau hāu heeg hoojeejim haajem. Maagwai hich Daviicha warrgar jōoi Jacob k’ararr hag Hēwandamag jēeumamua, “Mua pā hat’ee di hēu deek’imgui” hajim hanam, “hag hee pāch jooba chitamk’ir.” 47 Mamā Hēwandamau hirig hēupiba jaautarr haawai hi hiewaa Salomonauta hirua hēuju harr di hēujim haajem. 48 Hi hat’ee hawi mag di hēu deejib mam, Jōoi cha hāgt’aa p’uu nām chan juau di hēutarr hee joobaba k’itam. Hich mag sīerram k’ap, hich Hēwandamaucha hich hi jaaujerr k’ānnag p’āpitarr gaai mag sim:

49 “Hedaujāata mā juupjem pōrk’auu; maagwai māg jēb sīi mā bā dānānnajemlu.

Mag simta, ¿k’an di k’irta pārāu mā hat’ee hēu deeju hēk’ a nā? hajim hanam.

¿Wa pārāu k’irruawai mag mārāg di hēu deebarm hee sīi mā jua hāi hoo chiraju haai chirāwa?

50 Nem t’um māg t’ānām mua māch juau wautarr k’abahab” hajim hanam maach Pōrōu. (Is. 66:1-2)

51 Maimua warag hiek’amamua hich dāi hijējēbk’ arr k’ānnag magjim haajem hich Estebanau: “Pārāu mag k’ap’ nāmta, bālārjā hiek’awajā hūrba, jāg k’ichagnaa t’āar t’eejā sīerrjēe k’abahab hajim hanam, Hēwandam k’augbam k’ānnjō. Magnaata warag Hēwandam Hak’aar hichaaur hāk’ a sīerrjēemgui hajim hanam, warrgar pāach jōoinau haajerrjō. 52 Magnaata hamag, ¿Warrgar Hēwandam hi jaaujerr k’ānn heem hāb k’ājjā pāar jōoinau daupii wai naajī? ha jēeujim hanam Estebanau, ¡Daupii haju habā! hajim hanam hichdēupai deeu. Hamachdēuta k’ëchp’āibajieb hajim hanam, har warrgarwe sīi Cristo higwia woun hāb t’umaam k’ānn k’ājjā chi hajapcharam bēeju ha jaau durrrak k’ānnjā. Maimua hamau mag jaau durrrak ya chadcha pierrwaijā jūr pāachdēuta hi pār deewi warre t’ōopi jaauhajierrab. 53 Pārāu chan Hēwandamau hich chognaan gaau hich hiek’jaaujātarr p’ā wai nāmjā hag gaai jaau simjō hi hiperraajā k’abā sīerrjēemgui hajim hanam hamach k’ircha.

Magta hiek’ajim haajem Estebanau, hichdēupai hich kōit hiek’ a k’itamua.

Esteban t’ōotarr

54 Chi p’adnaan pōrōu haig narr k’ānn dāimua hūrwai Estebanau mag hiek’abapāim hūrbaawai warre hi dāi meeuk’ a p’ōbaadējim hanaabá. 55 Mamā Estebanau hich gaai Hēwandam Hak’aar p’ēs wai sīerr haawai hīchab magāmjā higbjajim haajem. Mag nām hee hirua hāgt’ag hooawai, Hēwandamad hedjā weeudā wējōm hee hich wajaugau bālāmjō sim hoo hat’ajim hanaabá. Maagwai hi bigaau Jesuuta hīchab hich Hēwandamjō nem jua t’eeq hoo dānāmjā hoojim haajem. 56 Hichdēu mag hoobaawai warm k’ānnag, —¡Pāadēu mā daupierr hoobat! hajim hanam, har hedjā weeudā wējōm hee Hemk’ooi Hiewaa Hēwandam juachaar gar hoo dānām.

⁵⁷ Mamá Estebanau magbarm hürbaawai chará, hi hiek'amam hürmaaugau, warag juau kach p'äarp'öbaadéjim hanaabá. Magnaa t'um hāba sereu p'öbaadéwi warag hirigta haudi-majierram hanám. ⁵⁸ Maimua hi pärp'öbaadéwi, p'öbör higaau harrnaa, jürram k'lanau mokou barp'öbaadéjim haajem, hi t'öopäaig. Maagwai warrcha chi t'et'em k'lanag hi k'tir séuk'a hiek'a narr k'lanau hamach k'ajúa hárám hēerk'anaa, woun hāb Saulo hanámag p'ëdeejierram haajem, hamach mamagk'amich pärmi'íir. ⁵⁹ Jürram k'lanau mag hich mokou bar wai nám hee, chi Estebanau warag Héwandamag jéeu k'itamua, —Jesús, chadcha pälta ma Pörôu. Nau ma t'öbaadeewai ma hak'aardam pach haar hatá hajim hanaabá.

⁶⁰ Mag Héwandamag jéeu dichwia, jiepöröu jék'at p'öbk'anaa t'et, —Señor hajim hanám, hamau ma dái mag k'aigba nám paarjá hoob pua hamag magtarr hiek hëudá chitamgui hajim hanám.

Mag hiek'a k'itam hee, warag chaaupabaadéjim haajem.

8

¹ Maagwai hich Saulouujá híchab hich paarmua Esteban t'öopim k'ösi hädaraa t'öopäipijim haajem.

Saulouu chi hák'a durrum k'lan hëudee hék'ajerr

Mag Esteban t'ötarr haigmua hatagta hórau Jerusalén p'öbör hee chi hák'a durrarr k'lan wajapp'a dau haug waujierram haajem, ham hëudee hék'anaa pärk'a haumamua. Mag hamach k'apeen pärk'a haumam hoobaadeewai t'um haaidl p'öbaadéjim haajem, Judea durr maimua Samaria heem magwe. Håba hich Jesuucha doce jar hautarr k'lanpaita chaaug wëtba, hich hag p'öbör heepai höbag naisijim haajem. ² Mag Esteban t'öö pääwi jürr warm k'lan hëudee mamagk'amich, jöoin Héwandam dau na wajap'a wënarrrajerr k'lanau Esteban hár bie náa hawiurjéerram haajem. ³ Ham hiek, magamich Sauloon sii nem k'oojem hëudeemjöta hék'a nárraajeejim hanaabá, maach Pör Jesú hiek hák'a durrum k'lan hëudee hék'aawai. Mag pällamua dipierr dubnua, hemk'ooin dái hääinpa hichdëu hoomam k'lanan pärnaa, hajués hëudädg harriwi, cárcel deg dubpäimaajeejim haajem.

Samaria durr maach peerdajem hiek jaautarr

⁴ Mamá híchab hamach hëugar mamagk'am hee, Jerusalén p'öbörmuu deeum durrag där wëttarr k'lanau warag hamach wënarrampierr hörág maach peerdajem hiek jaau wënarrrajim haajem. ⁵ Jürr mag jaau wënarrlamua woun hāb Felipe hanám Samariaag mawi mag durr p'öbör därrchacharam hee maach peerdajem hiek jaumamua, "Jesuuta Héwandamau Cristo páija haajerr párav ná námlaugui" haajeejim hanám hamag. ⁶ Felipeeu mag jajawagmam hórau hábam haig biirdlanaa hi hiek hürm k'ösi húrjeejim haajem. Mag hi hiek hür nám dái híchab Héwandam juu t'eeegau nem k'tir pogk'e wau nárramjá hamach daúa hoo naajim haajem. ⁷ Hóor póm mor hee bén k'aigbam wai sísid harr k'lanjá monaumaawai chi mepeenjá hidaau hähäig järpäimaajeejim haajem. Mag nám dái híchab bá wëda wëda k'it'ém k'lanjá monaumaanaa k'a chák' pöd hamach happai p'iidába sísid harr k'lanpa monaumaajeejim hanám. ⁸ Hirua nem wau sim hamach daúa hoonaa hamach jágucha hi hiekjá hür nám gaaímuu, mag p'öbör hee hóor t'um honee naajeejim haajem.

⁹ Mamá mag p'öbör hee híchab woun hāb Simón ha t'ár sim siejim haajem. Warr mag woun bénk'lan hajim haajem. Mag wounau Samariapienag jaauwai hiita tagam k'lan k'ayaujá hárälacha chíram ha jaau nárramua hóor t'um k'ügr wai siejim hanaabá. ¹⁰ Mag, t'umaam k'lanau hi hiek'aawajjá hürm k'ösi húrjeejim haajem, chaainaupa. Maimua hi higwia jürram k'lanau, "Mag wounau chadcha Héwandam juu t'eepta hich gaai wai sim" haajeejim hanám. ¹¹ Mamá hamau mag hirig hee haajerran, maan hag nawe mag hichdëu ham dak'tir hich bén k'augau nem parhooba wau simua sii hóor t'um hichig paa wai sierr haawai hajima. ¹² Mamá mag nám hee, jürr Felipeeu maach peerdajem hiek jaauua, "Héwandamaga hädaraa dich Pörk'apiju haai nám" ha jaau sim dia híchab, "Jesucristota hich Héwandamaucha jar hauwia maach peerdhaumk'íir p'ajim" ha jaauumam hürp'öbaadeewai, hák'awi, hemk'ooin dámua hääinaupa hamach pör choopimaajeejim hanaabá. ¹³ Magbaawai híchab hich Simonaujá dái hák'awi, hich pör choopiwia, warag Felipe k'a hogdába sísijim haajem. Mag hi k'a hogdába nárramua Felipeeu hórau hag na mag nem hooba haajerr nempa waumam hoowia jürr hich Simonta dauderraas sijejjim haajem.

¹⁴ Maimua mag nám hee, Héwandam hi jaaumk'íir hich Jesuucha jar hautarr k'lanau Jerusalenmua húrjawai Samariapienaujá Héwandam hiek hák'abarm ha hür hat'aawai Pedro Juan dái ham haar päijierram haajem. ¹⁵ Maimua bardatk'aimawi mag Samariapien heeu hák'a durrum k'lan köit Héwandamag jéeujierram haajem, hamagiá hagiö Héwandamau hich Hak'aar deebaawai híchab wai naisimk'íir. ¹⁶ Maagwai chan hagt'a hiwiir hähmuajá Héwandam Hak'aar chuk'u naajim haajem, sii maach Pör Jesucristo t'ár gaaipai pör choo

narr haawai. ¹⁷ Mag chadcha Pedroou Juan dāimua chi heeu hāk'a durrum k'ān hār juu hausūnua Hēwandamag jēebaawain chadau Hēwandamau mak'ānagjā hich Hak'aar p'ēs deejim haajem. ¹⁸ Mag Hēwandam hi jaaumk'īr jar hautarr k'ānau warm k'ān hār juu hausūbarmuapai mak'ānaujā Hēwandam Hak'aar hau nām hoowia hamag p'atk'on hoopināa magjim hanām chi Simonau:

¹⁹—Magan jāg juu t'eeg mārlagjā hīchab dee chirbat, mājā pāachjō hamk'īr. Magnaa, Mua pārag p'agjugui hajim hanām, maagwā muajā pāar dēnjō hōor hār juu hausūbaawai hīchab mak'ānagjā Hēwandamau hich Hak'aar deemk'īr.

²⁰ Magbaawai Pedroou hirig, —Simón, ḡpuā k'īrjuawai Hēwandamau hich Hak'aar dee-wai p'atk'onauta pēr haaujeeba? hajim hanām. Pua hajap dau hēebaju hat'een pān Hēwandamau pāch p'atk'onpa hisegbarjgui hajim hanām. ²¹ Hēwandam dau na pā hō hajap k'aba siewai pua chan pōd maar dēnjō jāg nārraju k'aba simgui hajim hanām. ²² Jāg pāch k'īrjug k'aibag hisegpāwiia Hēwandamag chugpaapi jēeubá; tale hirua pā k'īrjug jāg sim hajap a paapāwi tag pa dāi magām hiek higbajugui hajim hanām. ²³ Simón, pān chik'amnau wau nām hoowii ham dēnjō ham k'ōchgau, sīi k'a honegjā chuk'uta sierrāmgui hajim hanām, pāch k'aibagjā rābla. Mag k'aibag hisegba haawai hich haguapaita pā pōr hōbeerpiba pār wai simjō sīebahab hajim hanām hirig.

²⁴ Magbaawai Simonau, —Keena, mā kōit jēeubat'ā hajim hanām, maach Pōr Hēwandamag, heeu magba hak'iin Hēwandamau mā dāi cha pārau jaau nāmjō haduk'amgui hajim hanām.

²⁵ Mag, Pedro Juan dāi hewaa hāk'a durrum k'ān hoon wēt̄i, hamach daúa Cristo meeewi hiiu p'iidatarr hootarrpa jaauwia, deeeu Jerusalenag wētierram haajem. Mag wētumua hīchab Samaria durr p'ōbōrdam nālāidlm hee hōrag jāgata Hēwandamau maach peerdā haaujēh jaau wēnrraajeejim haajem.

Felipe woun hāb Etiopiapierr dāi

²⁶ Magtarr k'ur Hēwandam chog hāg't'armua bēewi Felipe hiek hirig hi t'ārcha t'ārnaa, —Har Jerusalenmua k'ādau hōor chuk'u hich mag ma sīejem hee jerag pet hajim hanām, k'ād jōoi Gazaag ma sim hee.

²⁷ Magbaawai chadcha Felipe hag hipierr hichig k'ād jaautarr hee petajim haajem. Mag maa hawia woun hāb Etiopía durrmuia Jerusalén p'ōbōr hee Hēwandamag jēeut'urwia deeu hich diig mam dāi t'ēujim haajem. Mag woun, hālita Etiopía durr reik'a sim hag garm hajim hanaaba, chi t'et'em. Hichdēu mag hālai reik'a sim dēn p'atk'on t'um chi hāk'ajem hajim haajem. ²⁸ Mag hich diig mamua japidjōo k'itāmta bā pālrbaajem paar sim cabayou hēudā harrum hee jup jōrranaa, warrgur Hēwandam hi jaauim Isaías k'ararrag hich Hēwandamau hich hiek p'āpitarr hēsupta t'ār jōrrajim haajem. ²⁹ Mag hi hēsap t'ār jōrrōm hee, Hēwandam Hak'arau Felipeeg, —Felipe, bā chāp'ā manaa hi hēk'a hat'ā hajim hanām.

³⁰ Magbaa chadcha Felipeeu bā chāp mawia, hēk'a haunaa hūrimaawai, Isaías k'ararrag Hēwandamau hich hiek p'āpitarr hēsupta t'ār jōrrōm hūrimajim haajem. Mag hūrimawia hich garmua chi Etiopiapierrag, —Pua pāchdēu t'ārmam k'ap'ā chirā? ha jēeujim hanām.

³¹ Magbaa chi jaddeg jōrrōmua, —Hōrau maachig jaauju chuk'um, ḡjāg maadēu k'ap habarju? hajim hanām.

Magwia warag Felipeeg hich jaddeg waaidapiwia hich dāi hābā juppijim haajem. ³² Mag chadcha jupimawi hirua Hēwandam hiek t'ār jōrrarr gaai hoowai mag sīejim haajem: “Ovejadam chi t'ōojem di haar harrjemjō t'ōopāin harrjierram.

Mamā jāg ovejadam k'ieb hich k'aar t'ar harrumjā k'īuu k'ērajemjō, hich jāg bālrjā hi hāaba k'itajim hiek chigaa hiek'aag.

³³ Hi dāi hamachdēu hampierr hajierram, mama hābmuajā, ‘Jāan woun hajap'āmāu; hidēu hi k'ajap'ā sīujujā’ habajim.

Mag chaaii chuk'u k'itām t'ōopāitarr haawai, ḡjāg hewag pawijā mag ‘Jāk'ān hi chaainau' habarju?’ ha pā sīejim haajem. (Is. 53:7-8)

Maata mag wounau t'ār jōrrajim haajem.

³⁴ Mag hich bigaau jupbaimaawai chi Etiopiapierrau hirig jēeumamua, —Kakē, mā hap chitām mārlag jaaubá hajim hanām. Hēwandam hi jaaumiea māg p'āawai, ḡk'ai higwiata mag p'ājī? ḡHichpai higwia, wa deeu mānta jaau sim hajīwa? ha jēeujim hanām.

³⁵ Magbaawai Felipeeu hirig hichdēu t'ār sierr gaaaimua jajawagmamuā k'ieb Jesuu maach peerdā haum k'ōchgau hādarraa hich t'ōopāitarrpa jaau dububā haajem hirig. ³⁶ Mag hiyālā wētumua dōdam p'ālār k'ērām haig paauk'abaimaa hich chi t'et'emua Felipeeg, —Kakē, māg dōdam paraa k'ērām haig nāwe, ḡpuā hoowai mā pōr chooju jāg chirā? hajim hanām.

[³⁷ Magbaa Felipeeu hirig, —Pua chadcha pāch t'āraucha hāk'a chirām k'ai, pōr chooju haaima hajim hanām.

Magbaa chi t'et'em garmua, —Muan chadcha t'āraucha hāk'a chirāmgui hajim hanām. Mua k'ap'ā chirāmgui hajim hanām, Jesuun chadcha Hēwandam Hiewaau.]

³⁸ Magwi warag chi carro dñnnuu haunaa, hamach numwe hñrrbagk'awia, jér dö p'ñr k'érñm hee wëtwi, Felipeeu hi pör choopäijim haajem. ³⁹ Mag pör choo haaipawi deeu dö heemua hóbërdñtk'abaadëm hee, dau pérbarmjö harrau dëgölp Felipe chukk'u haadëjim haajem, hich Hëwandam Hak'arau hat'aadee. Mag hi marr k'augbajieb mama, chi Etiopiapierr warag honee hich maa harrag petajim haajem. ⁴⁰ Mag dëgölp chuk haadëwi haigmua warp p'öbör Azoto hanñmta Hëwandam Hak'arau Felipe hat'aadëjim haajem. Hich maigmua warag p'öbörpierr jaubaadëjim hanñm, jägata Hëwandamau hich Chaai pñjí t'um hiek hik hñk'a nñm k'ñn peerdñ haum k'öchgau. Mag Azotomua jaubaaderr hich mag jajawagmamua deeum p'öbör Cesarea hanñm jaau barjim haajem.

9

Saulo Jesùs dñi k'ñd hee t'ëutarr

¹ Mag nñm hee warag Saulouu maach Pör Jesùs hiek hñk'a durrum k'ñn dak'ñu nñm plaba, warag p'adnaan pör haar mawia² hichig hësap p'ä deepijim haajem, Damasco p'öbör hee judionaan Hëwandam hiek jaaujem degam chi pörnaanag hoopibaimaa, mak'ñnau hamach paarmua dñi pärpi jaubaawai, p'it'urg chuk'u Jesùs higar nñm k'ñn hemk'ooin dñi hñlinpa Jerusalenag preso pñrk'a hñbaëeg. ³ Maimua chadcha hichig mag hësap p'ä dee-baa hag dñi higbaadëjim haajem, Damasco p'öbörök k'ñdau ma sim hee. Mama mag mawia ya chi p'öbör dakpamam heeta, dëgölp hedjä heemua pagt'ñmdaujö p'ñr jérer hat'ajim hanñm. ⁴ Mag p'ñr jérer hat'amua warre Saulo p'är werbpñimjöta jék'ñt buju haimajim haajem. Mag jék'ñt panaa hñurwai hñor chukag heemuuta hirig, —Saulo, ¿k'ant'eeta pua jägcha jäg mñ hiek hñk'a durrum k'ñn k'aibag wawaag ham hñudee hñk'a nñrráma? ha sñejim hanñm.

⁵ Magbaa Saulouu, —Señor, ¿ma pñ k'aíuma? hajim hanñm jürr hirig.

Magbaa maach Pör Jesuu, —Mñnn Jesuugui hajim hanñm. Pua jäg mñ hiek hñk'a durrum k'ñn hñudee hñk'a sim haig, mñ hñudeeta pua hñk'a nñrrabahab hajim hanñm. [Pa] jäg nñrram haiguin, p'ak hemk'ñiu p'ñdk'amaaugau hewag t'ñngwai hich bñk'ñr pa hñuda jörrajem gaai miu hña sñejemag t'ñngjemjö, parta pachdëupai pñch gaai mas wauju jñr nñrramgui hajim hanñm maach Pör Jesuu hirig.

⁶ Mag hñrbaawai Saulo jáp'ierr hajaugau k'a duuui t'ñnmuu jürr hirig, —Señor, ¿k'ani pua mñrag waupim k'ñsi chirñwí? hajim hanñm.]

Magbaa maach Pöröu hirig, —P'iidñbá, maimua warag p'öbörög petá hajim haajem. Nau jamta pachdëu nem wauju t'um pñrag k'ap jaaujugui hajim haajem.

⁷ Mag hñor chuk'u sim heemuata magbarm hñrbaawai hi dñi hñor wññrrarr k'ñnñjä hñchab jáp'ierr nñm hiek'au pödñjä hiek'aba, sñi warag k'ñuu naajim hanaabá. ⁸ Mag hñor chukag heemu hichig magbaawai Saulouu p'ñidñ dñnnisijim hanñm. Mag dñnnau par hirua wajap'a dau hñenaa hook'ak'ak'amjä pöd dau warp'apaijä hooba haajeejim hanaabá, dau k'ñt'ñnarr haawai. Mag pöd hooba haawai chi dñi wññrrarr k'ñnau siita hñ jua gaai pñrnnaa Damasco p'öbör hee warrjierram haajem. ⁹ Mam p'öbör hee pawijä Saulo k'ñai t'ñrjup sñi dau k'augba sñejim haajem. Mag nñm dñi t'achjä k'ñba ni dñjä dñba sñejim hanaabá.

¹⁰ Mag Damasco p'öbör hee woun hñb sñejim haajem, Hëwandam hiek hñk'aajerr Ananías ha t'ñr sim. Mag woun maach Pör Jesuu hich dñi k'ñai k'ñrk'api hauwia hi t'ñrchéjim haajem. Mag hich t'ñrbacíhee Ananíaaau, —Señor, mñ cha chirñmgui hajim hanñm.

¹¹ Magbaa maach Pör Jesuu hirig, —P'iidñbá hajim hanñm, maimua kaajjä Chi K'ajap'am ha t'ñlajem hee woun Judas hanñm deg Saulo Tarsopíerr jëeubaimä; maig mag wounau mñrag oraa simgui hajim hanñm. ¹² Mag mñrag jëeu simua hñchab k'ñai k'ñrg hee hichdëu hoobarmgui hajim hanñm, woun hñb Ananías ha t'ñr sim hi haar dubwi hi hñr jua hausñubaa hich dau heerdñbarm.

¹³ Magbaa Ananíaaau magjim haajem:

—Señor, jäg woun k'ñai ya mua hñur daar chitñmgui hajim hanñm. Jä k'ñai Jerusalén p'öbör hee har pñ higar hñk'a durrum k'ñn dñi nem k'aibag sñerrñmgui hajim haajem. ¹⁴ Maagjém mñrigjä p'adnaan chi pörk'a nñm k'ñnau warag hamach hipaarmua hirig jaau nñmgu hajim hanñm, pñragpai jëeu durraajem k'ñn park'a harramkñir.

¹⁵ Magbaa maach Pör Jesuu hirig, —Petá hajim hanñm, muata pñ pñi chirñm hi haar. Jä mñchdëu jñr hau chirñm k'abahab hajim hanñm. Jägata mñg hatag israelnaanagjä mñ hiek jaauuna durr warp'am magwe mñ hiek reinaanagpa jaau nñrrajugui hajim haajem. ¹⁶ Mua mñchdëucha hirig jaauk'imgui hajim hanñm, jäga mñ gaaimua hi dau hap'ñ p'it'urg hajú.

¹⁷ Maach Pör Jesuu hichig magbaawai Ananías chadcha petajim haajem. Mag mawia, Saulo sim deg dubimawia, hi hñr jua hausñubaa hirig, —K'odam Saulo, maach Pör Jesùs har pñ dñi k'ñd hee t'ëutarrau mñ pñ haig pñjimgui hajim hanñm, deeu hñmaai dau heerdñbaadëm dñi hñchab Hëwandam Hak'arpa pñch gaai p'ñs wai chirsimkñir.

¹⁸ Mag, chadcha Ananiaau mag hiek'abarm bärre Saulo dau gaau pap'ugmiejö chëu chëu chëu haadëwi warre dau heerdə sísijim haajem. Magtarr haigmua híchab warre hich pör choopijim haajem. ¹⁹ Mag pör choo sísiewain chadau, t'achdam k'öbaadee, k'a t'eeg chuk'u t'änarrjä deeu k'fir hubag haadëjim haajem. Maimua warag hich hag p'öbör hee chi Jesúus hiek hák'a durrarr k'än däi k'ääidam k'apanaa sísijim haajem, dapai maba.

Damasco p'öbör hee Saulouu Hëwandum hiek jaauutarr

²⁰ Maimua Saulouu warag hich hiparmua judionaan Hëwandum hiek jaaujem di sísidäm hee jaau nàrramua Jesúus higwia, "Chadchata jääan Hëwandum Hiewaa hichdëucha pxiitarrauguü" ha jaaujeejim haajem däi hich hiparmua. ²¹ Mag hirua jaaumam hürwi t'umaam k'än jágderraa naajeejim haajem. Mag nám hiek'au hamach wir haigpai jürr hamach k'apeenag, "Keena, ¿chich mág woun k'abají Jerusalén p'öbör hee har Jesuug jéeu durrum k'än dajék wai nànnluu haajerr? Mawaam k'änjä hagiö park'anaa p'adnua chi pörnaan haar preso p'ë harraan ha bëetarrta, jágaga his jág hich paarmua warag ham hipierr hich hag hiekpai däi jaau nàrráma?" haajeejim haajem jürr hamach heepai.

²² Mamä hichig maagwai chará, warag Saulouu hiek k'égk'a jaauamua, "Chadcha jág Jesuuta hich Hëwandaucha warrgarwe jár hauwia maach peerdə haumk'ir mág durr gaai püju haajerr k'abahab" haajeejim hanaabá. Mag nem hichö k'aisög jaaupäpxigmamua judionaan Damasco p'öbör hee narr k'änjä pöd hiek'aju k'augba, warag hich garmua k'üpaa sümajeejim haajem.

Saulo judionaan juu heemua därtarr

²³ Maimua magtarr k'ur hewag pawia k'ääi k'apan haadëm hee, judionaan hääba biirdəwia hilhäba násijim haajem, Saulo t'ööpääig. ²⁴ Mag chadcha hi t'ööpääju hawi puertdi p'öbör hee duubjem sísidämpier soldaunagjä hi nápiejeejim hanam, hedaram magwe. Mamä mag hamau hi hëugar hi t'ööju dak'äu wai nám ya hich Saulouujä hürbaadëjim haajem. ²⁵ Mag k'ap'ä wai naawai hedau k'ëubaadeewai tagam k'än hagiö Hëwandum hiek hák'a durrarr k'ännaau t'ablöt hee juppinaa jágad gaai heeg jiir burrpäijierram haajem, mag p'öbör t'um higaaum magwe maach jua pärju k'aba t'uur p'ärrdə sim hee warre p'öbör higaaum. Mag, mag hedaar Saulo därmidjim haajem.

Saulo deeu Jerusalén p'öbör hee bëetarr

²⁶ Mag mawia deeu Jerusalén p'öbör hee barbaimaawai haig chi hák'a durrum k'än däi k'apeerk'am higjeejim haajem, hich Saulouu. Mamä t'umaam k'ännaau hi högk'ajeejim hanaabä, hagt'a hák'aba simta sii hamach k'üguraagta mag nàrrämpii hawi. ²⁷ Magbaawai Bernabé hanamua chi Saulo t'är hauwia, hich Jesuucha jár hautarr k'änhaar wai dubwia, hamag jaaubaadëjim haajem, jágä Saulo k'äd hee mamua Jesúus däi t'ëuji, maimua jágä híchab Damasco p'öbör heejä hirua hõrag Jesúus higwia warag högk'aba Hëwandum hiek jaubaadëjä. ²⁸ Bernabeee mag jaaubaan chadau tag hi högk'aba násijim haajem. Magbaa warag Jerusalén p'öbör hee t'äbwia ham wénarrämpier ham däi nàrraajeejim haajem. ²⁹ Mag nàrrämpia warag bälräjä högk'aba maach Pör Jesúus higwia hi hiek jaaujeejim haajem, judionaanta griegonaan meúa hiek'a nám k'ännaag. Mama mak'ännaujä hi t'ööpääju hék'a p'öbaadëjim haajem. ³⁰ Mag hamau hi t'ööju dak'äu wai nám chi Hëwandum hiek hák'a durrum k'ännaau hürp'öbaadeewai deeum p'öbör Cesarea hanam haar hi harrwi maigmua jürr hich durr p'öbör Tarso hanam päijierram haajem. ³¹ Mag Saulouu hamach hipierr Hëwandum hiek hák'a sísim k'aug hat'aawain chadau, Judea durr, Galilea durr maimua Samaria durram magwe chi hák'a durrarr k'än t'um häu k'öinaa násijim haajem. Mag k'öinaa hap'öbaadëm hee, sii warag maach Pör Jesúus hipierraai hirua nem jaau simpai waup'öbaadee híchab hich Hëwandum Hak'araujä chi hák'a nám k'än warag k'apaana hapijim haajem.

Pedroou woun Eneas hanam monaautarr

³² Pedroou maach Hëwandum hiek hák'a durrarr k'än hamach nàrrämpier hoo nàrrämpia híchab p'öbördam Lida hanam hee Hëwandum hiek hák'a narr k'änjä hoon majim haajem. ³³ Mag p'öbördam Lida hanam hee woun háb hooimajim haajem, Eneas hanam. Mag woun k'a chak' a k'itarr haawai sii put heepai ocho años siejim haajem, pöd hich happai p'iidäba. ³⁴ Magág Pedroou, —Eneas, p'iidäba hajim hanam; Jesucristou pà monaubaarm. Pach puttdam juur k'erbä hajim hanam.

Magbaa chadcha hag bärre Eneas p'iidäbaadëjim haajem. ³⁵ Mag Eneas monaautarr t'umaam k'ännaau Lida p'öbör hee k'ak'apdö haadëm däi híchab k'ör póm wëjom Sarón hanam hee hõor joobaajerr k'ännaupa k'ak'apdö haadëjim haajem. Magtarr hoowia, hamach k'aibag hisegwi, jürr maach Pör Jesúus hiekta hák'ajieram haajem.

Dorcus meewia p'iidätarr

³⁶ Hich mag jaar hīchab p'öbör Jope hanam hee hāli hāb Jesú斯 hiek hogdaba hāk'a k'itam sīejim haajem. Mag hāli t'är hebreonaan meúa Tabita haajeejim haajem, maagwai griegonaan meúata Dorcas haajeejim haajem. Mag hāli t'umaam k'ān dāi nem hö wajaugnaa hap'ām k'āndamau nem hiigwaijā magāmjā haba hamag deejeejim haajem. ³⁷ Mag Pedro Lida p'öbör hee sim hee, Dorcas mor machpawia hich hag k'amor machgau warag meeijim haajem. Mag meebaadee hajap'a domeerpinaa, hāgt'aa dijā jarnaa, haar harrjierram haajem. ³⁸ Maagwai Jopepienau Pedro Lida p'öbör hee sim hanamjā hūr naajim haajem. Mag Jopemua Lida barju warp k'aba sīerr hawai ham hiek hich hag bārre hamau hemk'ooín numí jār hauwia Pedro hawaan mamk'īr pājijerram haajem. ³⁹ Magbaa mak'ānau wētwa, Pedro haar barwia, hirig "Jopepienau jōpk'aa pā t'är nām" ha jaaubaimaawai hich hag bārre ham dāi bēejim haajem. Mag hi barbaichee haiguim k'ānau hāgt'aa chi hap'āmdam wai narr haar hi hat'aadeewai, k'oopaa hūanaan t'um haig narr k'ānau bīe nāmua dich monak'a haawai k'ājūadam k'amatarr t'umaa hirig hoopimajierram haajem. ⁴⁰ Magbaawai hich Pedroou hōr t'um dawag jārk'āiprīwi, kanieu p'ōbk'anaa, Hēwandamag oraajim haajem. Mag oraa haaipawi chi binaanag hoonaa, —Tabita, p'iidabá hajim hanam.

Magbaawai chadcha chi binaanau dau hēe hoowia Pedro k'īr heerpa hat'aawai p'iidā hoo sīsijim hanaabá. ⁴¹ Maig Pedroou hi juu gaai pārk'anaa warag hāgt'aag dānālāupi hat'ajim hanam. Magnaa Hēwandam hiek hāk'a nām k'ān t'um k'oopaa hālin chi bīe narr k'ānpa t'ārk'anaa hamag Tabita monakk'a deeu hoopijim hanam, meeba harrijō. ⁴² Jope p'öbör hee t'umaam k'ānau mag hōr p'iidātarr hūrwa, hōr pōm maach Pōr Jesú斯 hiek hāk'ajierram haajem. ⁴³ Magwiajā hich Pedro chan da mabajim haajem, Jope p'öbör heemua. Woun hāb Simón hanam di haig k'āai k'apan sīi hawiata petajim haajem. Mag woun Simón hanam nemhēu dēn nem wau nām gaaita p'atk'ajem hajim haajem.

10

Pedro Cornelio dāi

¹ P'ōbör Cesarea hanam hee woun hāb sīejim haajem, Cornelio ha t'ār sim. Mag Cornelioti soldaan Italiapien heem chi capitán hajim haajem. ² Mag capitán judío k'abajieb mama, hich chaain dāmua hich hāli pa hamach t'umaam k'ānau Hēwandamag jēeunaa hi dau najā hagpierraas wēnārraajeejim haajem. Mag judío k'aba simta, judionaan juag hoom k'ōchgau p'atk'on pōm deejeejim haajem, hap'ām k'ānag.

³ Biek hāb hedau p'ālibaajér k'eeuragam las tresjō nām hee hī Hēwandamag jēeū chirāmta, k'āi hat'amjō habarm hee hoowia, Hēwandam chog hāgt'armua bēewi, dau daau hi chirāmta haardubwi hirig, —Cornelio haichējim hanam.

⁴ Mag hich t'ārbaichee Cornelioou hinanaa hi k'īr heerpanaa jāp'ierr t'ānāmuata chi Hēwandam chogag, —Señor, ¿k'an hagá? hajim hanam.

Magbaa chi Hēwandam chogau jūr hirig, —Pua Hēwandamag jēeū chirāmta haajeewai hāu hirua pā hiek hūrbarmgui hajim hanam. Hīchab hirua hoowia pua hap'ām k'ānag nemdam deejemjā hāu simgui hajim hanam. ⁵ Hōr jar hauwi Jopeeg pāibapāi hajim hanam, woun Simón ha t'ālārjem hawaan mamk'īr. Hīch harpai ham dēn hībālār wauwia Pedro ha t'ālārjemgui hajim haajem. ⁶ Mag woun deeum hagiō Simón ha t'ālārjem haig simgui hajim hanam, Simón chi nemhēu dāi p'atk'amie deg. Hi di p'ūas higawaa simgui hajim haajem. Mag Simón Pedroouta pārag jaaau, k'anta pua wauju haai sī hajim hanam chi Hēwandam chogau capitán Cornelioog.

⁷ Chi Hēwandam chog mag hich haig hiek'a dānāawi petaawai Cornelioou chadcha hich deg p'atk'ajerr k'ān numí t'ārk'a hauwia, hīchab soldaan hāb hichjō Hēwandam hiek hāk'anaa hich juag hoojerr t'ār hajim haajem, harag t'ārjup. ⁸ Mag t'ārk'a hauwia Hēwandam chogau hīchig jaautarrijō jūr hamag hajap'a jaaau deewi pājijim haajem, Jopeeg, Simón Pedro hawaan wētak'īr.

⁹ Maimua hag noram mag Cornelioou pāitarr k'ān ya chi p'öbör dak'a paauk'amam hee, hedau sīejōnaa, Pedro hich dihēu hār sīejim haajem Hēwandamag jēeūwai. ¹⁰ Mag nām hee jāsooga haadee t'ach k'ōm k'ōchh'abāadējim haajem. Mama p'iejāb wau nāmich, sīi k'āibaadeeu waa k'āai k'ōrk'a t'ānāmuua hoowia, ¹¹ sīi hedaujāata weeuudā t'ānām hoo hat'ajim hanam. Pedroou hoowia mag hedjā weeuudā wējōm heemua dīesjō nem p'eeugnaa k'ēu jāk'a sīsidamta heeg jēbjā gaaiburr huraajim hanam. ¹² Mag dīes nem p'eeug sim hee nemchaain k'īr pogk'e t'ānājim hanaabá: mag jēb gaaaim nemchaain bā jayapam, nemchaain sīi jāau jēeda t'ānārjēe haajem k'ān, nem hīchpan, nem t'umaam t'ānājim haajem. ¹³ Hi hak'arau mag heerpa hoo chirāmta heeta, wounjā chuk'u sim heemua hirig, —Pedro, jāg heem nemchaai t'ōonaa k'ōbā hajim hanam.

¹⁴ Magbaawai Pedroou hirig, —Señor, mua chan mág chitám haig mäch herraawe bállrjá nem parhooba k'öba chitamgui hajim hanám. Magám jág maach hinaam chará mua k'öbamgui hajim hanám, pá dau na hármaaugau warrgarwe maach jöoinau k'öpiba jaaujerr haawai.

¹⁵ Hirua magbarm hee, deeu húmaai hóor chuk'u sim heemuata hirig, —Héwandamau nem hajap'a wauwi k'öpi jaau sim chan hoop pua maach hinaa sim hamgui hajim hanám.

¹⁶ Chi díes gaai mag nemchaain pos jojopk'am hoopinaa, k'ömk'ür biek t'ärjup p'állrba jajaahíi hawi, deeu hág't aag héuda hat'amjö habaawaii chukk'u haadéjim haajem. ¹⁷ Mag hoobaaawai Pedroou hich hödegpai, "¿K'an jaauwaita jág sii put gaipai nemchaain k'apan jajág k'ajíma?" ha k'üriju hoo chirám heeta, Cornelioou pástarr k'állnau Simón di jéjewag wédurumu hi sim di haig daaugaljär puertdi haig bardatk'abaichéjim haajem. ¹⁸ Mag bardatk'achéwi haiguim k'állnag jéeujierram haajem, mag woun Simón hanám hibállr wauwia Pedro ha t'állrjem maig sim k'ap haag. ¹⁹ Mamá mag nám hee híchab Pedroou mag hichdéu nem hootarr hagt a k'üriju hoo chirám hee, Héwandam Hak'arau hirig, —Hóor t'ärjup pá jal wénarram k'álln ya bardatk'abaichémgui hajim hanám. ²⁰ Haárbawia ham dái petá hajim hanám. Hoob k'üriju, ják'áan wounaanan mächdéuta pá jaraan pái chirám lugui hajim haajem Héwandam Hak'arau hirig.

²¹ Hichig magbaa chadcha Pedroou haárbawi mag Cornelio hich jalrmk'ür pástarr k'állnag, —Páran málta jal wénarram, málán mágita chiramgui hajim hanám. ¿K'andam hat'ee béejierrá? ha jéeujiim haajem hamag.

²² Magbaa hamachdéu, —Maar béejimgui hajim hanám, capitán Cornelioou chog-bapáaiwai. Hi hiek mag Héwandam chog béewi hirig pa jalraan hóor píipi jaaujim hajjemgui hajim hanám, mag pá hi dihaar petaawai pua nem jaauam hichdéu húraag. Jág capitanan chadcha hóor hajap'amáu. Héwandam dau najá hagpierra hajjem Judionaanaaujá t'umaam k'állnau hi k'a k'ösi hajjemgui hajim haajem Pedroog.

²³ Magbaa Pedroou hamag hierrag dubpi jaaubaa, dubwi warag hich mag haig k'ái héejierram haajem. Maimua hag noram chadcha ham dái majim haajem. Mag hi mam dái híchab hich hag p'óbör heem hääur hagiö Héwandam higar narr k'állnjá hi dái wétierram haajem, hi daumaaí.

²⁴ Mag wéatumua, hag noram deeu Cesarea barjierram haajem. Mam barimawia hooimaawai, chadcha Cornelioou hich k'odnaan dái hich k'ap'áll hich dái hajapcharam k'állnpa hábam haig biurdanaa ham na siejim hanaabá. ²⁵ Mag Pedro barbaimaawai Cornelioou hi k'ürip'eé dawag hóbérwi hi bálk'árr jíepörö p'óbk'abaimajim haajem, Héwandamagamjö jéwaag. ²⁶ Cornelioou mag hich k'ürip'eé p'óbk'abaimaa Pedroou hirig, —P'iidábaadké hajim hanám. ¿K'ant'eta pá mál dái jágbaadém? Maach wounaan hagdaujöpai t'ánlamag k'abahab hanaa, deeu hi dánllupi hat'ajim hanaabá.

²⁷ Maimua warag hiyáa naawi dubjierram haajem. Mag dubwi hierr hooimaawai hóor k'apan pos t'ánaajim haajem. ²⁸ Mag hoobaimaawai Pedroou hamag, —Keena, párau k'ap'állmguí hajim hanám, maar judionaanag chan pód pár judionaan k'abam k'álln deg dubpiba jaauuaa pód pár dái k'apeerk'ajúja k'aba nám haajem, Héwandam na maach häärjeeawai. Mamá his Héwandamau málág jaauwai ya maadéu tag mag k'üriju k'aba námguí hajim hanám, dich meeun k'abam k'álln dái hawiajá. ²⁹ Maguata, mäch haar jaaubaimaawai mua bállrjá magam haba, chadcha béewi mág pár dái chirám keena. ¿K'an hat'ee párau mál t'árpájierrá? hajim haajem Pedroou.

³⁰ Magbaawaita Cornelioou hirig nem hígk'abaaadémua magjim haajem:

—Ya k'ái jayap simgui hajim hanám, hísim k'urau, mäch di haig chiramta hásparatt haigmua t'achjá k'öba chirarr. Mag chiramua hedau p'álibaajér k'eeuragam las tresjö nám hee, hich mág hora, Héwandamag jéeu chirajimgui hajim hanám. Mag nám heeta dögölp woun háb k'ajúa bápp'á hich bápgau p'uumjö sim béewi mál k'ürip'eé dánllubaichéjimgui hajim hanám. ³¹ Mag dánlluchéwia mál t'árrcha t'árrnaa málág, "Pua Héwandamag jéeu chiráhaajewaii hirua pa hiek húrbarmgui" haicéjim málág. Híchab mua hap'áll mág k'állnag nemdam deejemjá hóu simgui hajim chi Héwandam chogau. ³² Maimua málág hóor jal hauwi Jopeeg píipi jaaujim, woun háb Simón hanám hibállr wauwia ham dén Pedro ha t'állrjem hawaan mamk'ür. Mag wounau jaauwai pa deeum hagiö Simón hanám nemhéu dái p'ídkaajem haig sim ha jaaujim, p'ús higaadí dánllam hee. Pá higwia, mag wounauta mua nem wauju málág k'ap jaaujugui hajim, chi Héwandam chogau. ³³ Mag málchig jaaubaicheewaita mua hóor pájimgui hajim hanám, pá hawaan mamk'ür. Mag, hís hóu pa barbaichémgui hajim haajem Cornelioou Pedroog. Héwandam dak'ür maar maig hábá biirdáwia pálta nálmguí hajim hanám, pálág Héwandamau hich hiek marag jaaupi sim húraag. Hísin chadau marag jaaubá hajim haajem Cornelioou.

Pedroou Cornelio deg maach peerdajem hiek jaautarr

³⁴ Mag hichig hiek'apibaawai Pedroou magjim haajem:

—Hīsin ya mua k'ap' chiraimgui hajim hanam, chadcha Hēwandamau mag hiwiir hābam k'ānnpaita hārcha higba haajem. ³⁵ Hi dau naan deeum durram k'ānnau hawiajā hi hiperraanaa hīchab hagcha wēnarrak'iin, mak'ānnjā hirua higab k'aba higjugui hajim hanam Pedroou chi haig biirda t'anarr k'ānnag. Mag jaaumamua hich Pedrooupai, ³⁶ Hēwandamau Jesucristo israelnaa hee pāijimgui hajim hanam, hich hiek jaaumkīir. Mag, maadēu k'ap' nāmgui hajim haajem, warr Hēwandam dājā hiekk'ōr paar narrta Jesucristo hāu maach kōit t'ōtar gaaimua k'ōinaa wēnarram. Hich hag Jesuugui hajim hanam, hante maach t'umaam k'ānn Pōr. ³⁷ Pārau k'ap' nāmgui hajim haajem, Juanau Hēwandam hi jaaunaa hōor pōr choo narrarr k'urjā jāga nacha Jesuu Galilea hee hich hiek jaaubaaderr k'eb Judea hee t'um haaidaji. ³⁸ Pārau k'ap' nāmgui hajim hanam hīchab, jāga Hēwandamau Jesús Nazaretpierr gaai hich Hak'aar p'ēs deewi hich juapajā deejī, maimua jāga mag juapauu hōor mepeer juu hee sīid harrijā peerdā haunaa hich nārrāmptierr nem hajap'a wau nārrajī, Hēwandam hi nārram dāi sīerr haawai. ³⁹ Judea durr maimua Jerusalén p'ōbōr heejā mag nem t'um waumatarr marau daúa hoojimgui hajim hanam, maar dak'īrtā mag wau nārrajerr haawai. Mag k'itarr Jesús hajimgui hajim hanam, har pakuls gaai meerpierr t'ōpātitarr. ⁴⁰ Hamau mag hi t'ōojob mamā, k'āai t'ārjupam hee Hēwandamau deeu hi p'iriū hauwia hich hoopijim. ⁴¹ Mag hich hoopitarr t'umaam k'ānnagjā k'aba, hāba maragpaita hich hoopijimgui hajim haajem, hag nawejā hich Hēwandamau maragta hichdēu nem wau nārram hoopiju hawi maachta hi dāi wēnarramkīir jar hautarr haawai. Maguata mag hi meewi deeu hiu p'iidatarr k'urjā maachta hi dāi t'ach k'ōjimgui ha jaaumajim haajem. ⁴² Maimua hichdēucha maar pāijimgui hajim hanam, judionaan t'umaam k'ānnag jaaumamua hich higwia, "Hiita Hēwandamau jar haujim, warrgar meetarr k'ānnpa maach hāba p'iidatk'abarm hed chijā k'ānta hāgt'ar wētju wa chijā k'ānta hisegju ha k'ap jaaumkīir." ⁴³ Mag, warrgar Hēwandam hi jaaujerr k'ānnaujā hīchab Jesús higwia, "T'um hi hiek hāk'awia hāba hirigpaita hamach peerdā haumkīir jēeu nām k'ānn k'aibagan Jesús gaaimua Hēwandamau chadcha chugpaapājī" ha jaaumajim haajem Pedroou, warr Hēwandam hi jaaumienau jaaujerr higwia.

Judionaan k'abam k'ānnag Hēwandamau hich Hak'aar deetarr

⁴⁴ Pedro hiek'a hōba hag'ta mag hījējb' am hee, t'um haig hi hiek hūr narr k'ānn gaai Hēwandam Hak'aar p'ēs haichējim haajem. ⁴⁵ Magbaawai judionaan Jesús hiek hāk'a narr Pedro dāi bēetarr k'ānnau hamach daúa hoowai, Hēwandamau hīchab hich Hak'aar judionaan k'abam k'ānn gaapa p'ēs deebarm hoobaa, dauderraas nāisijim haajem, ⁴⁶ hamau hūrwai sīi hamach meu k'abampata sereu t'ānām hee Hēwandam t'ō hiek'a nārrjēem hūrbaawai. ⁴⁷ Mag t'umaam k'ānnau hamachdēu hiek'aba haajerr meupa hiek'ap'ōo t'ānām hoobaa Pedroou, —Hīs māk'ānn wounaanau Hēwandam Hak'aar maachdēu hautarrjō hat'apí, hamjā warre hīchab pōr choopājīu haai nāmgui hajim haajem.

⁴⁸ Maimua chadcha mak'ānn t'um Jesucristo t'ār gaai warre pōr choopi jaaujim haajem. Mag ya pōr choo nāisiewai hamach haig k'āaidam k'apanaa sīemkīir Pedro t'ājaierram haajem.

11

Pedroou Jerusalenpienag hichdēu nem hootarr hīgk'aimatarr

¹ Mag judionaan k'abam k'ānnaujā Hēwandam hiek hāk'abarm hanam jōpcha Judea durr tagam k'ānn hich Jesuucha jar hautarr k'ānnau hūrp'ōbaadējim haajem. ² Mag bīi t'ānām hee, Pedro Jerusalén barbaimaawai hīchab hag p'ōbōr hee judionaan Jesús hiek hāk'a narr k'ānnau sīi hamachig baarpī hauwi hirig magjierram haajem:

³ —¿Woun k'an jāggiaa jāg maachjō judionaanjā k'ab sīsidāmta hoon mawia warag ham dāi t'achpa k'ōbaadējīma? hajierram hanam. Pua jāk'ānn dāi jāgiu k'aba sīejim perā hajierram hanam, maach jōoinau jāgpīa jaaujewai.

⁴ Magbaawai Pedroou hamag t'umaam jaaubaadējim haajem, warrjā jāga Hēwandamau hirig mag nem hoopiwigia judionaan k'abam k'ānn heejā hich hi jaaumkīir hi pāiju hajī.

⁵ Mag jaaumamua hich Pedrooucha, —Warrcharan mān Jope p'ōbōr heeta chirajimgui hajim haajem, Hēwandamag jēeu chirām heeta, dēgōlp mā k'āi hat'amjō habarm hee, sī diesjō nem pōm k'ēupierr k'ēu k'ōorjājālād simta hedjā heemua mā chirām haig burr hurajimgui hajim hanam. ⁶ Magbaawai hag hee sim k'ap haag hawi mua hōbēr hoowai, hag hee nemchaain k'īripierr t'ānājimgui hajim hanam: māg jēb gayam bā jayapam k'ānn, pabā heem chi dachāp'ām, nemchaain jāau jēeda nārrjēe haajem k'ānn, maimua nem hichpan k'īr pogk'e. ⁷ Mag mua hōbēr hoobaawai mag hōor chuk'u sīerr heemuuta mārāg mā t'ārcha t'ārnāa hag heem nem hinag t'ōona k'ōpi jaaujimgui hajim. ⁸ Magbaawai mua, "Señor, mua chan māg chitām haig māch herraawe nem parhoobam

chan bñlrjä mñch hi hee hauba chitam. Magäm jäg maach hinaam charä mua k'öbamgui" ha chirajim, "warrgarwejä maach jöoinau k'öpiba jaaujerr haawai." ⁹ Mua mag hiek'abaawai deeu mag hoor hiekjö sñrrau jürr mñrñg, "Mua nem wajap'a wautarr chan hoob pua maach hinaa sim ha chiramgui" hajim hich Hëwandamau mñrñg. ¹⁰ Mag nemchaain pos jojop'äm biek tärjup mñrñg hoopiwia deeu hägt'aag hedjä hee hëudä hat'amjö habaawai chukk'u haadëjim.

Magta Pedroou hichdëu hootarr jaaujim haajem, hich k'apeenag.

¹¹ Mag hichdëu nem hootarr jajawagmamua, 'Mag chi dñes hägt'aa pabaadëm heeta, Cesarea p'öbörmu woun hñb Cornelio hanñmua mñ hawaan mamk'ir hoor tärjup pñitarr k'ñnn mñ chiram di jär wëtumua mñ haar barimajierrangui hajim hanñm. ¹² Mag ham bardatk'abaimam hee, hñchab Hëwandam Hak'arau mñrñg bñlrjä magäm haba ham dñi mapi jaubaawai chadcha mñ ham dñi majimgui ha jaumajim haajem hich Pedroou. Mag jajawagmamua, Mag mñ mam dñi hñchab hermanonaan seis haig narr k'ñnnjä mñ dñi wëtjimgui hajim hanñm. Mag wëtwia mag woun Cornelio hanñm deg naaimajimgui hajim hanñm. ¹³ Mag maar bardatk'abaimaawai mag wounau jürr mñrñg nem hñgk'abädëjimgui hajim hanñm, jäga Hëwandam chog hi haig bëewia, hoor jar haupiwi, Jopeeg pñxí jaaují; hajapcharan mñ jaraanma. ¹⁴ Magä Hëwandam chogau hich Cornelioogcha jaaujim haajem, mua maach peerdñajem hiek wajap'a jaubaawai peerdñwi hñchab t'um hi di haiguim k'ñnnjä peerdñ nñisiju.

¹⁵ 'Keena, magta chadcha mñ hi haar barwia mua Hëwandam hiek hamag jawaagpajimgui hajim hanñm Pedro hich meeunag. Magnaa, Mag mawia hamag jaubaadëm heeta Hëwandam Hak'aar ham gaai p'ës haichëjimgui hajim hanñm, na har maach tagam judionaan chi hñk'a nñm k'ñnn dñimua nacha hautarr hedamjö. ¹⁶ Magbaawaita mua k'ir heyaa haadëjimgui hajim hanñm Pedroou, maach Pör Jesuu mñchig, "Juan chi pör choomieun chadcha dödamaupai päär pör choojieb mama, magtarr k'ur hich Hëwandam Hak'aarchata pääru pääch gaai p'ës wai nñisiju" ha hiek'atarr. ¹⁷ Magua keena, mua hoowai mag hich Jesuucha magtarr haawaita mag hedjä Cornelio dñi hñba narr k'ñnnagjä Hëwandamau hich Hak'aar deebajieb hajim hanñm hamag, har maachdëu Jesucristo hiek hñk'aawai maachig deetarrjö. Keena, magtarr haawaita pöd mua Hëwandam hichaaur haju haai k'aba chirajimgui hajim hanaabä k'apeenag jaumamua.

¹⁸ Pedroou mag jaumam hñrwia, Jerusalenpien chi hñk'a narr k'ñnn sñi warag k'ñnn nñisivi, Hëwandamäj jéeu'oo t'ñlñmua, "Hñuchata jägbarm Hëwandam" hajierram haajem. "Magan judionaan k'abam k'ñnnaujä hamach k'aibag t'umaa hñsie hewag k'ñrjuwia pñrñgta chugpaapi jéeu nñm k'ñnnan hñu hñchab hñgt'ar hñbér wñnñrajugui" hajierram haajem, mag warag Hëwandamäj jéuumamua.

Antioquia p'öbör hee chi hñk'a durarr k'ñnn

¹⁹ Mag Esteban t'ñowia chi Hëwandam hiek hñk'a durrum k'ñnn hñudee hñk'a nñm jaar, hñaur k'ñnn Feniciaag dñr wëtjim haajem; maagwai hñaur k'ñnn, Chipreeg; maimua tagam k'ñnn, Antioquiaag. Mag wëtwi hamach wññrrampierr jaau wññrrajim haajem, jäga Hëwandamau maach peerdñ haaujé. Mama mag jaau wññrram chan parhoobam k'ñnnagjä jauba, hñba judionaanagpaita jaaujeejim hanaabä. ²⁰ Mamä mag dñr wëttarr k'ñnn hee naajim haajem, Chiprepien Sirenepien dñi. Mak'ñnaun chad Antioquia p'öbör hee hamach bardatk'aimaawai, parhooba griegonaanagpa maach Pör Jesùs higwi t'umaa jaau p'öbadëjim haajem, hamjä peerdñju haai nñm ha k'ap hamk'ir. ²¹ Maach Pör Jesuuta mag hich hi jaauk'ir hich juapá hamag dee sñerr haawai chi hñr nñm k'ñnn k'apan warr hamachdëu chadpii haajerr k'ñrjug hisegwi jürr maach Pör Jesùs hiek jaau nñmta hñk'ajierram haajem.

²² Antioquia p'öbör hee mamagk'am Jerusalenmua chi hñk'a durrum k'ñnnau hñr hat'aawai ham haar Bernabé pñjierram haajem, k'ap hoon mamk'ir. ²³ Mag mawia chadcha Hëwandamau mamaam k'ñnnjä hñu peerdñ hat'am hoobaimaawai Bernabé honee haadëjim haajem. Maimua warag t'umaa k'ñnnag, "Hich jäg t'ñraucha warag maach Pör Jesùs hiek hñk'a wññrramua hi gaaita hubñ nñsit" hajim haajem, ham wawimamua. ²⁴ Hich Bernabejä woun hajap'am hajim haajem. Magua hirua hich gaai Hëwandam Hak'aarjä p'ësnäa hñchab hñba Hëwandam gaaipaita t'ñraucha hñk'aajeejim haajem. Mag Hëwandam Hak'aar hich gaai p'ës wai simua jaauumam hñrwi warag k'apank'am k'ñnnau hñk'awi maach Pör Jesùs dñenk'amaajeejim hanñm.

²⁵ Maig sñi hawi hich Bernabé jürr Tarsoog majim haajem, Saulo jaraan. Mag mawia haig hoobaima, hich dñi hñeurwi Antioquiaag harrjim haajem. ²⁶ Mag Antioquia p'öbör barwi aña hñb hñnter haig nñmua warag hoor k'apank'am k'ñnnag Hëwandam hiek jaaujeejim haajem. Maig mag Antioquia p'öbör heeta chi hñk'a durrr k'ñnn warrpem cristianonaan ha t'ñrjierram haajem bigaaum k'ñnnau, hamach Cristo hiek hñk'a durrum gaaaimua.

²⁷ Hich mag jaar Jerusalenmua Antioquiaag Hēwandam hi jaauimen bēejierram haajem. ²⁸ Mag bēewia hāb Agabo hanamua Hēwandam Hak'arau hichig jaaupibaawai hōrag jaaujim hanam, durrpierr jādau t'eeg burrju. Magtarr k'ur Claudio reik'a sim jaar, chadcha hich Agabouu jaautarjōo hajim hanaabá. ²⁹ Mag jādau t'eega haadēmuu k'ōju chukk'u haadeewai Antioquiapien Jesú higar durrrarr k'āanau hagdaujō hamachdēu deeju hayaampierr ofredadam jārp'e hauju hap'ōbaadējim haajem, Judea durr hagiō chi hāk'a durrum k'āanag deepāaig. ³⁰ Mag chadcha ya chi p'atk'on wai naisiewai Bernabé Saulo dāi jār hauwi mak'āan dāi deepāijierram haajem, jūr Jerusalenam iglesia heem chi pōrnaanag deeimamk'īr.

12

Santiago t'ōopāiwi Pedro cárcel deg pāittar

¹ Mag Bernabé Saulo dāi Jerusalenpien hat'ee p'atk'on deen ma nām jaar, rey Herodeeu hāaur k'āan Jerusalén hee Jesú hiek hāk'a durrarr k'āan park'a haujim haajem, ham dāi hichdēu hampierr haag. ² Mag pārk'a hauwia hāb Juan dāi k'od hābam Santiago ha t'ālajerr hich soldaaunag t'u'tuū hō t'āppāripijim hanaabá. ³ Mag hō t'āp t'bōbarb judionaan chi pōrnaanu warag k'ōch'abarm hoobaawai Pedrojā dāi warre pār haupijim haajem, chi Herodeeu. Mamagk'arran par levadura chuk'u wauwi k'ojojem hag seman hee hajim haajem. ⁴ Mag preso pār hauwi, cárcel deg p'ār sīunaa, soldaaun dieciseis jār haujim haajem, nacha jayapam k'āanau t'ā wai nāl hawi jūrr hagiō jayapam k'āanau hich mag t'eg hahau hamk'īr. Maan hi dēnēn, mag p'ār siuwi nemk'oo pōmaam dichdimaaawaita dawag hauju hajima, t'umaam k'āan dak'īr hich soldaaunag t'ōopi jawaag. ⁵ Māmā mag Pedro cárcel deg soldaaunau hoopaar wai nāmichin, hīchab tagam k'āan chi hāk'a nām k'āanau pāa chuk'u Hēwandamag jēeu durrajim hanaabá, hi kōit.

Pedro cárcel degmua hōbertarr

⁶ Maimua chadcha mag p'iestea dichwia, nanumjō Herodeeu hamag Pedro jēu deeju hanam hee, hīsimjō, k'ēubaadeewai soldaaun numiim k'āanau hamachpierr Pedro juu gaai cadenau jāl'anaa, hamach juu gaaijā jāl'anaa, hamach jārr wai k'āip'ōbaadējim haajem. Maagwai tagam k'āanau puertdi haig t'ā naisijim haajem. ⁷ Mag Pedro k'āi jēer sim hee, Hēwandam chog hāgt'armua hi haig pierrwai cárcel di t'um sī harar jōisijim hanaabá. Mag bēewi, hi hāi hee noinoinaa, p'iriupāiwi hirig, —Pedro, jōpai p'iidabá hajim hanam.

Hirua magbarm bārre chadcha caden Pedro juu gaai mag jāl'a sīerra sī hēeda k'āip'ōbaadējim hanaabá. ⁸ Mag dauk'anpabaadee, —Jua chap'a pach hāi k'ōorjāwi jōpai pach zapat jūabapāi hajim hanam deeu chi Hēwandam chogau.

Mag chadcha Pedro zapat jūa haipabaadee, —Jāmuu pach manto jūawi mā hēudee pidú hajim haajem chi Hēwandam chogau.

⁹ Magbaa chadcha hi hiek chi Hēwandam chog hēudee hī hōberbaadējim haajem. Māmā Hēwandam chogau hich dāi mamagk'amjā wajappai Pedroou k'augba, hiruan sī hich k'āai k'ōrk'a chirāmuata mamagk'ampii hajim hanaabá. ¹⁰ Māmā hirua hoowai, mag wētumua hamach garcha soldaaun narr haig dichwia, hag hatāgaan narr haigjā dichwi, ya kaaijā heecha hōberimaajem puertdi haar paauk'abaadējim haajem. Mam paauk'abaimaaawai mag puertdi sī hich k'īrau weeudābaadēm hee hōber dichjierram haajem. Maimua hāba wētumua deeum kaaijā neer sim haar paauk'abaimaaawai deeu Pedro hich happai haadējim haajem, chi Hēwandam chog petaawai. ¹¹ Magbarm haigta Pedroou hajapcha k'aug hat'aawai hich hōdegpai, "Hāa, jāgan chadchata Hēwandamau hich chog p'ibarb'ma" hajim hanam, "Herodeeu judionaan dīmua mā dāi hamachdēu hampierr haju harrta hi juu heemua peerdā hawaag." ¹² Mag hichdēupai hajap hich k'aug hat'aawai warag woun Juan hanam hād María ha t'ār sierr diig petajim haajem, hōr k'apan hāba biirdāwi Hēwandamag jēeu narr haar. Mag woun Juan hanam hibāl wauwi hīchab Marcos ha t'ār sīejim haajem. ¹³ Mag petwi, barwia, hūjārram puertdi sirimajim haajem, hich weeu haumk'īr. Magbaawai k'ap haag hawi daupeer hāb Rode hanamua puertdi haigcha hūraan bēejim haajem. ¹⁴ Mag bēewi Pedro hiekcha hūr hat'aawai warag honegau puertdijā weeuba, sī hierrag k'ap'igbaadēwi, —Hich Pedro k'abahab hajim hanam hierr narr k'āanag.

¹⁵ Magbaawai oraa narr k'āanau sī warag hi lōkag p'ēwi hāk'amap'a naajim hanaabá. Māmā mag hich hiek hāk'aba habaawai warag, "Chadcha Pedro hiekta mua hūr hāabajieb" hanam paawaita, deeu hūmaai, —Keena, magan chadcha k'ai, jā sī hī hak'aar k'abahab hajierram hanam.

¹⁶ Māmā magāmich warag Pedroou puertdi bubuju k'abaadējim hanaabá, hich weeu haumk'īr. Maimua weeunaa hichchata hoo hat'aawai, k'īr hēu hawi jūrr wir haig hamach k'apeenag, —Jāgata jāg hāu chig haba pierrūma? hajierram haajem.

¹⁷ Magbaawai hichdēu warag ham k'iu hamk'ir juaupai jajaaujii hawi hamag hīgk'abaadējim haajem, jäga cárcel deg hi chirarrrta maach Pöröu hi dawag höbeer haují. Mag t'um jaau dichwia, —Chamág mua pāachig nem hīgk'abarm t'um hich hagjöo Santiagoog jaauwi tagam k'lan maach k'odnaanagjä jaaubat hajim haajem.

Mag jaauwia, haigmua höberwi, hichta warag chawag petajim haajem.

¹⁸ Ham hiek'an, maimua hag noram häspaauta sii Pedro chuk héebaadeewai soldaan hamach heapai hiek p'iturg maadējä k'augba jöisijim hanam, Pedro gaaimus.

¹⁹ Magbaawai Herodeeu jarpiwi par jar námja baauba habaawai, soldaan chi t'la narr k'lantha hāba t'ärk'a hauwi par jéeu hohook'amjä hich mag k'augba buudimaawai, hamachta p'ë harrwi k'echpi jaaujim hanaabá. Magtarr k'ur chi rey Herodes Jerusalén durrmua mawia jürr p'öbor Cesarea hanam hee sfeimajim haajem.

Herodes meetarr

²⁰ Mag, Herodes Cesarea p'öbor sfeimawi, Tiropien däi meeuk'anaa, Sidonpien däijä meeuk'a sisijsim haajem. Mamä magbaa warm k'lanhau hamach hap nacha hajap'a hiek'awia jürr hi däi hiek'aan bëejierram haajem. Mag bëewi, chi rey dën t'et'em woun hāb Blasto hanam däi hiek'awi, hamachig paa hauwi, rey däi hiek deeju hajierram haajem, k'oinhaa wénrraaga. Hamau rey hamach däi meeuk'apimap'a naajim hanaabá, hamachdēu chi rey durramta k'öju pér k'oojerr haawai. ²¹ Maimua chadcha mag deeu hāb hiek'aju harr hed rey Herodeeu hich k'ajüa hajapcharam jüanaa, hich k'u juupjem gaai waaidäwi yupwi, hōrag hiek'abaadējim haajem. ²² Mag hiek'abaadē p'öborpienau hi t'ö námua, "Mag wounan Hēwandamjöta hiek'a sim; já chan sii k'ajap'am woun k'abamgui" ha sereu p'öbaadējim hanam. ²³ Hōrau serereulk'amua hichig mamagk'amjä bñlrjä hamag hiek'aba, warag hñdlraa hichigta Hēwandamagmjö hiek'apijim hanaabá. Mamä magtarr kötit Hēwandam chogau hi bi hee hödömie dau daau hompapiwi hich haguapai warag já t'ärldä meeijim haajem, chi Herodes.

²⁴ Mag, par Herodeeu hich monak'a haawai chi hæk'a durrum k'lan höpäiju hæk'ajeejib mama, maach Pör hiek jaau námnan waragta durrpierr haaidänna hñchab chi hæk'a nám k'lanjä k'apaana paauk'amajim haajem. ²⁵ Bernabé Saulo däi mag ofrenda deet'urwi, Jerusalenmua deeu Antioquiaag wëtumua hamach däi woundam Juan hanam harrijerram haajem. Hich mag Juanpai hibñl r wauwia Marcos ha t'ärjeeejim haajem.

13

Bernabé Saulo däi warrpem Hēwandam hi jaauumk'ir pätarr

¹ Antioquia p'öbor heem iglesia hee Hēwandam hi jaauimen däi maestronaan naajeejim haajem. Mak'lan t'är hāb Bernabé hajim haajem; hāb Simón, ham dën hñchab "Chi P'aich" ha t'ärjerr; hāb Lucio, Cirenepierr; hābak'ai Manaén, Galilea durram gobernador Herodes haajerr däi hāb bñautarr; maimua Saulo. ² Hich mak'lan biek hāb t'achjä k'öba maach Pör Jesuú jéeu nám hee, Hēwandam Hak'arau hamag, "Bernabé Saulo däi hidéu sii sñubat, mua ham hat'ee ya p'ídag jar wai chiramgui" hajim hanam chi Hēwandam Hak'arau.

³ Magbaawai chadcha mag Hēwandamag jéwaag sii t'achjä k'öba sark'a námua mak'lan numiim hñrta jua hausñuna oraawi pñijierram haajem.

Chipre p'oram gaai maach peerdajem hiek jaautarr

⁴ Mag, hich Hēwandam Hak'arau hamachig wëtpi jaaubaawai Bernabé Saulo däi Seleuci-aag wëtwi maigmua jürr dójärr p'oram Chipre hanamag dñrbajierram haajem. ⁵ Maimua Puerto Salamina barwi judionaan Hēwandam hiek jaaujem deg maach peerdajem hiek jaaup'öbaadējim hanam. Juan Marcos hamach däi harrtarr haawai magua däi ham hipierr jaaujeejim haajem.

⁶ Mag p'öbor Salamina hanam heem k'lanag Hēwandam hiek jaauwia warag hich hag morn gaapai p'alarla wëtumua deuem p'öbördam Pafos hanam barjierram haajem. Maig woun hāb bñk'lan sfeimjim haajem, Barjesús ha t'är sim. Mag woun sii nem sénunem hich bñk'augau parhooba nem wau nárramta, hiruan Hēwandamau nem waupi simta wau chiram haajeejim haajem, hich hiek'aupaita. ⁷ Mag bñk'lan Barjesús hanam, gobernador pör hõp'ërg sñerram Sergio Paulo hanam däi sfeejim haajem. Mag gobernadorrau Hēwandam hiek hñrm k'ösi sierr haawai Bernabé Saulo däi hich haar t'ärk'lanp'ijim haajem, ham hiek hñraag. ⁸ Mamä Bernabé Saulo däi bëewi Hēwandam hiek jaaubaicheewai mag chi bñk'lan griegonaan meúa Elimas ha t'är simuata jürr hidéu chi gobernadorrag hamau jaau námjä hñdlraa hæk'apiba wai sisijsim hanaabá. ⁹ Magbaawai Saulou hichpai hñchab Pablo haajemua, hich gaai Hēwandam Hak'arar p'ës wai sierr haawai, hirig heerpanaa t'et k'lesir, ¹⁰ —Pñrgan dösätauta k'irjug dee simgui hajim hanam. Maguata jäg sénunem sii hñor k'ügurjupai k'ap sñerram, bñlrjä nem hajap'am k'ochk'aba. Jäg maach Pör Hēwandam hichaaur haju k'ääi, jäg hidéu chi hæk'am k'ösim k'lanag hi hiek hæk'apibáma hajim hanam.

¹¹ Pach jāg chitam paar nau maach Pör Jesuu warre pəl dau k'augba hapl̄ijugui hajim haajem. Magbarmam pəl̄an bālrjā hedau k'īr hararagjā k'augba chitam hawiata deeu dau heerdajugui hajim hanam hirig.

Mag, chadcha Pabloou magbarm bārre chi Barjesús dau k'ībaadēmu pōd majujā k'augba haadeewai, hābmu a k'āijā hich jua gaai hēdu harrmk'īr hawi hōor jālrwai, sū parhooba jārk'a jark'a haadējim haajem. ¹² Mag maach dauderraa habarm chi gobernadorrau hich daúacha hoobarm dāi maach Pör Jesús hiek Pabloou Bernabé dāimua jaau wēnarrarr hich jāgaaga hūrbawaii chadcha hāk'ajim haajem.

Pablo Bernabé dāi Pisidia durr

¹³ Pablo hich k'apeen dāi mag p'ōbördam Pafos hanam hee naawi dārbagk'abaadeeu deuem durr Panfilia hanam heem p'ōbördam Perge hanam p'ēubaimajierram haajem. Mam̄ mam paauk'abaimaa Juan Marcoou ham k'a hogdawi deeu Jerusalenag petajim haajem. ¹⁴ Maig Perge naawi Antioquiaag wētjim haajem. Mag Antioquía p'ōbōr deuem durr Pisidia hanam dak'a siejim haajem. Ham hiek mag p'ōbōr hee jua hālijem hed pabaadeewai judionaan Hēwandam hiek jaaujem deg dubwi hohoodō haimajierram haajem. ¹⁵ Mag jupwi, Moiseeu hiek p'ā plātarr t'ārnaa Hēwandam hi jaauinenau p'ā plarr gaaijā hīchab t'ār dichdimaawai, mag judionaan heem chi pōrnaanau hamag,—Keena k'odamnaan, pārau hōor wawieg k'īrjugdam wai nām k'ai, warre marag hūrpibat hajierram haajem.

¹⁶ Magbaawai Pabloou bājāu dāpl̄anua, hōor k'īu hamk'īr jaau jaauinaa, hamag hiek'amamua magjim haajem:

—Keena israelnaan hajim hanam, maimua pāar har Hēwandam hiek hūrwī jāg hārāa haajem k'ān, mā hiek hūrbat hajim hanam. ¹⁷ Warrgarwejā Hēwandamau maach jōointa jār hautarr haawai ham chik'am hee Egipto durr naajewaiwe hamachta Hēwandamau nem k'apan hapiwi hich jua t'eeegau deeu chawag p'ē harrijimgui ha jaaumajim haajem. ¹⁸ Mag p'ē harriwī, hōor chukag duri hich dak'īr k'aigba haadēp'ām gaaimua k'īr machag hāwat nārramjā, Hēwandamau magam higba, cuarenta añosjō ham dāi hogdiba siejimgui hajim haajem Pabloou hamag jaauamua. ¹⁹ Mag wēnarramua Hēwandam jua t'eeg paarmua hamachdēu Canaan durr siete naciones hōpāitarr t'um Hēwandamau warag hamag deejimgui hajim hanam. ²⁰ Mag maach jōointa Egipto durr nāwe, Hēwandamau jār hautarr haigmua Canaan durr hamachdēu jāt'āg hauwi ma nām jaar, ya cuatrocientos años dichwi siejimgui hajim haajem Pabloou mag hijējēb'āmua.

Mag Pabloou jaau wai k'itamua, 'Magtarr k'ur Hēwandamau hamag leinaan jueces hanam k'āan deebaawai mak'ānauta p'ōbōr t'um k'ap nāisijimgui hajim hanam. Mag jueces hanam k'ānta años k'apan chi pōranaak'a wēnarrāa hawi, jūr jōoi Samuelta chi pōrk'a sīsierr haigmua hewag paawai, ²¹ hōrau hamach garmua Hēwandamag hamach pōrk'āmk'īr rey jēubaawai, woun hāb warr jōoingar Benjamín haajerr hag chaain hewagam k'ān dēn woun Cis hanam hiewaa Saúl hanamgta cuarenta años Hēwandamau ham reik'apijimgui hajim haajem. ²² Mam̄ mag nacharam rey hich Hēwandamau hisegpāwi jūr deuem woun hāb David hanamta reik'apijimgui ha jaaumajim haajem Pabloou. Mag jaauamua hichdēupai, Mag David higwiata hich Hēwandamaucha, "David Isái hiewaan chad mua k'ōsi chirām; jāguan chad māchdēu nem mag habarm hipierraa hajugui" hajim haajem Pabloou hamag, hich Hēwandamau hiek'atarr higwia. ²³ Magna, Hich Hēwandamaucha maach jōoinag jaaujerrjō, mag David chaain hewagam k'ān heemta Hēwandamau Jesús t'aabapijimgui hajim hanam, maach israelnaan peerdājem k'amk'īr.

²⁴ Mam̄ mag hich Jesuucha Hēwandam hiek jaau nārraju nawejā Juan chi hōor pōr choomieu israelnaan t'umaam k'ānnag jaaujeejimgui hajim hanam, hamach k'ābag hisegwi hamach pōr choopinamk'īr. ²⁵ Juanau mag jaau nārramua ya hich t'ōju gayaa pamari hee hōrag, "¿Pārau k'īrjuawai mālta hich Hēwandamaucha jār hauwia p̄xiju haajerr k'ai?" hajim hanam. Maimua hich Juanapai, "Mā chan har k'abamgui" hajim haajem. "Māmā mā hēudee hāb hurumta hichiugui" hajim hanam hich Juanau, Jesús higwia. "Māan chad mā k'āyaujā hārālcha simgui" hajim hanam. "Māmā mā chan māg chirām haig sī hi chogk'aagpajājā bālrjā serbiibata chirāmgui" hajim haajem Juanau.

²⁶ Maimua mag chi Juan hōor pōr choomieu hiek'atarr jaau dichwia deeu hich Pablooupai, 'K'odamnaan, jōoingar Abrán k'achitarr hag chaain hewagam k'ān, maimua pāar har Hēwandam hiek hūrwī jāg hārāa haajem k'ān: mag maach peerdājem hiek cha mua jaau chitam pāach hat'eyaugui hajim haajem Pabloou hamag. ²⁷ Jerusalén p'ōbōr heem k'ānnau hamach pōrnaan dāimua bālrjā pōd Jesús k'āug haubajierramgui hajim hanam. Mag k'āai hante hi higwia Hēwandam hi jaauinenau p'ā plātarr hiek sabarhedpierr t'ār nāmjā bālrjā hi k'āug hauba, warag hamachdēuta warrgarwe Hēwandam hi jaauinenau jaauwai hi dau hap'āl wau t'ōnomamua t'ōpājū ha jaaujerrjō hajierramgui hajim haajem, hi dāi. ²⁸ Mag hi t'ōog hat'ee bālrjā k'ābag chuk'u k'itarr hāba, warag

Pilatoog par deewi hi t'ōop̄xip̄i jaaujierramgui hajim haajem. ²⁹ Mag jaauumamua hich Pabloopai, Maimua Hēwandam hiek p'ā sim gaai hi higwia jaau sierrjō, t'um mag hi dāi hamachdēu hampierr hawia, pakuls gaaimua heeg paa hauwi, durrbā k'ōpag hee jēbdi chi k'ōrm sierr hee hauk'ērjierramgui hajim hanām. ³⁰ Mag hamau hi t'ōojieb mama, Hēwandamau deeu hi p'iriu haubajieb hajim hanām. ³¹ Mag hiuu p'iidawia biek k'apan hich hoopijim hanaabahab hajim hanām, mag hich t'ōju gayaa paawai Galileamua Jerusalenag hich dāi hāba wēttarr k'ānag. Magtarr haawai mag hamach daúa hi hootarr k'ānauta jūrr hīs hōrag jaau wēnārramgui ha jaumajim hajem Pabloou, mag Antioquía p'ōbōr hee chi pōrnaanpa t'ānarr k'ānag.

³² Maimua warag magjaauumamua, 'Hēwandamau warrgarwe maach jōoinag jaauuai mag hich chaai pāiju haajerr hiekta maraujā pārag jaau wēnārramgui hajim hanām. ³³ Mag warrgarwe maach jōoinag mag hich chaai deeju ha jaautarr haawai chadcha hīs hewag pawi maach chi hewagam k'ānagta Jesús hiuu p'iidabarm hoopijimgui hajim haajem, magbarmua jāgan chadcha hich Hiewaata maach hee nārrajim ha k'ap hamkīir.

Magju harr haawaita hi higwia Hēwandam hēsap Salmos numiim hanām gaai Daviū p'ā plāawai, "Pānn mā Chaairau; hīsin chad hōrau pānn mā Hiewaa ha k'ap'ā nāisimgui" ha p'ātarrjā jaauumamua, ³⁴ mag hi p'iidawia tag meebea hich mag hīu sierraju higwiajā hich Hēwandamaucha hīchab, "Māchdēu Daviū jaautarr chan par hiek'aupai k'aba chadcha haju" ha hiek'atarrpa jaauumajim hajem Pabloou.

³⁵ Mag jaauumamua hich hag Jesupai jaauwi, 'Hich hag Salmo gaaipai hīchab mag sim: "Hēwandam, pāch chaai bālrjā pekau chuk'u k'itām pāchdēucha jar hautarr chan pua hādlraa hi hēu jēb hee miiupibamgui" hajim haajem. ³⁶ Pārau k'ap'ā nāmgui hajim hanām, chadcha Daviū sīi Hēwandamau nem jaauumamta wau k'itān hawi meetarr. Mag meebeaadeewai parhoobam k'ānn hauk'eerjemjō hich jōoin dāi hāba hauk'ērwi hich hag heepai jēbeg pajimgui hajim hanām. ³⁷ Mama mag Jesús mor chan bālrjā hich hauk'ērtarr jēb degpai mūiubajimgui hajim hanām, hich Hēwandamaucha p'iriu hautarr haawai.

³⁸ Maimua hamag, 'K'odamnaan, magua pārau t'umaam k'ānnaun k'ap'ā haju haai nāmgui hajim hanām hich Pabloou, marau sīi Jesuuta maach k'aibag t'um chugpaap̄xiju haai sim ha jaau wēnārram. ³⁹ Maagwai Moiseeu hiek p'ā pāatarr gaai jaau simpier hīk'a nāmuapai pōd peerdāba harr k'ānnaujā Jesús hiek hīk'amām, jūrr hichdēun chad t'um peerdā hauvia haujaug paap̄ximaju, magbarmua tag bālrjā hich dāi hiekkōr chuk'u nāisimkīir ha hiek'amajim haajem Pabloou. ⁴⁰ Maimua, Kīir k'ap'ā habat hajim haajem, Hēwandam hi jaauumienau hēsap gaai jaau pāatarr pāach gaai pam hugua.

Mag jaauwi, hich Hēwandam hiek p'ā simcha jaubaadējim haajem, chi Pabloou. Mag hirua jaautarr māg hajim haajem:

⁴¹ "Pāar har Hēwandam hiek haawaijā warag hi wau hiek'aajem k'ānn hūrbat:

Mānn Hēwandamau.

Pāach dak'īir pārau hag na hooba haajem mua wauju.

Mama nem t'um magju nawe hābmua pārag jaauk'iinjā pārau hīk'abaju.

Mama ya pāach daúa hoop'ōbaadeewaita pāar jāp'ierr naawijā, ¿pārau jāgbarju?

Pāachdēu hīk'aba harr gaaimua, maigta pāar höju hedau" hajim haajem Pabloou, Hēwandamau hich hiek p'āpitarr higwia. ^(Hab. 1:5)

⁴² Mag judionaan Hēwandam hiek jaaujem deg jaau naawi daau paaak'a p'ōbaadeeu, judionaan k'abam k'ānn ham haig bēewi, deeu hēudeem semanau juu hāi nām hed paawai hāba biirdāawaijā hich hag hiekpai hamachig jaaujierram haajem, Pabloog. ⁴³ Mag hāba biirdā naawi haaidatk'abaadēm hee, judionaan k'apan Pablo Bernabé dāi wētum hēudee wētjierram haajem, judionaan k'abamta heeu hīk'awia judionaan higar 'eerbagk'atarr k'ānnra. Magbaawai mag hamach hēudee wētum k'ānnag wawimamua, "Hich jāg t'āraucha hīk'a wēnārramua Hēwandam pāach daupii haajem gaaita huba nāsit" haajeejim haajem hamag chi Pabloou Bernabé dāimua.

⁴⁴ Maimua chadcha deeu hūwaai juu hālijem hed pabaadeewai peer p'ōbōr t'umta hābam haig podpa nāisijim hanaabá, Hēwandam hiek jaauumam hūraag. ⁴⁵ Mama judionaanau mag hatcha hōor pōm t'ānn ham hoobaawai hiekkōr waup'ōbaadēwi, warag Pabloou jaau sim hichaaur hōor wawinaa, hirig sīi parhooba hiek a p'ōbaadējim haajem. ⁴⁶ Magbaawai hīchab Pabloou Bernabé dāimua warag t'āar p'iuiwia hiek k'ēgk'a hamag, —Hūrbat keena hajierram hanām. Chadcha pāragta nacha marau mag Hēwandam hiek jaauju haai naajim, mama pāar jāg hāgt'ar hōbermap'āmjō Hēwandamagjā hādlār pāach peerdā haupiba hi hisegamjō naawai marau judionaan k'abam k'ānnagpa jaau wēnārramgui hajim haajem, ⁴⁷ maach Pōr Hēwandamau t'umaam k'ānnag hich k'ap hamkīrta hich hiek jaapi sīewai. Maagwai chadcha hich Hēwandam hiek gaai hich Jesús higwi,

"Hiita judionaan k'abam k'lan hat'eejā k'ichag hee hōtdau p'uū dlanlmjō sim, durripierr hich hiek hāk'a nām k'lan t'um hichdēuta peerdā hawaag" ha p'a simgui hajierram haajem. (Is. 42:6; 49:6)

⁴⁸ Pabloou Bernabé dāimua mag jaaubarm hūrwia judionaan k'abam k'lanau hamach jāgūucha mag hamjā peerdāju haai nām ha hūrbaawai honegau, "Keena, mag Hēwandum hiek'an chadcha chi hajap'amlugui" hajierram haajem, chadcha tāraucha hamachdēu hāk'a nām hiek'au. Mag t'umaa hāk'atarr k'lanan, nawe Hēwandumau hichdēu hoowai hich hiek hāk'aju k'ap' wai sierr k'lan hajim.

⁴⁹ Mag jaau nāmuua mag hamach nām durr heepain maach Pör Jesúus hiek haaidābaadējim hanaabá. ⁵⁰ Mag warag Hēwandum hi haaidāmam hoobaawai k'ir mor chigpai jūr judionaanau hamach hee riknaan hālin Hēwandumag jēeu durraajerr k'lan dāi hiek'awia p'öbōr hee chi pōrk'a nām k'lan dājā hiek'ajierram haajem. Magnaan chad Pabloou Bernabé dāimua hāu Haai hi jaau durrarcta, ham dāi hamachdēu hampierr hawi warre hamach durrmuua jārk'āipājierram haajem, haiguim judionaanau. ⁵¹ Mag hamach jārbaadee warre hīchab hamach dak'irwe hamach bā gayam jēb hārrp'ē hārrp'ē hapājierram hanaabá. Mag nāmuua hamach hödegpain, "Pāar maar dāi jāg nām gaaimua Hēwandum dāi k'ir k'apnaat" hanām hajima. Magwia hērēubaadeeu deeum durr p'öbōr Iconio hanām naaimajim haajem. ⁵² Māmā chi Hēwandum hiek hāk'atarr k'lanan ham hērēutarr k'urjā hich mag honeenaa Hēwendum Hak'aarjā hamach gaai p'ēs wai nāsijim haajem.

14

Pablo Bernabé dāi Iconio hee

¹ Mag p'öbōr Iconio hanām hee naaimawia Pablo Bernabé dāi hamach numwe hāba dubjierram haajem, judionaan Hēwandum hiek jaaujem deg. Mag dubwi maach Pör hiek hiek k'ēgk'a jaaup'öbaadeewai judionaan pōm griegonaan dāimua Hēwandum hiek hāk'ajierram haajem. ² Māmā hāaur judionaan chi hāk'aba narr k'lanau jūr judionaan k'abam k'lan wawí p'öbaadējim hanām, tag ham hiek hāk'aba warag hamach hipierra ham hēugar k'aigba hiek'amk'ir. ³ Mag gaaimua mag hamachdēu jaaau nāmjā hāk'amap'a haawai warag hajapcha hamag jawaag hawi haigmua da wētbajierram haajem. Chi Pabloou Bernabé dāimua maach Pör hamach dāi sim k'ap' narri haawai warag t'āar p'iiu hōgk'aba hōrag jaaumajierram haajem, jāga Hēwandumau hamjā k'ōsi sierr. Maagwai hamau jaau wēnarrām hōrau sēuk'aawai ham hugua, ham hiek hich Jōoirajā hich jua t'eeg hamag deejim haajem, hag na hōrau hooba haajem nempa maach dauderra ham dak'ir waumamk'ir. ⁴ Maagwai chi p'öbōrpie hāaur k'lan judionaan higar t'ānaawai tagam k'lan jūr Jesuu hich hi jaaumk'ir jār hautarr k'lan higar naajeejim haajem. ⁵ Māmā judionaanau hamach pōrnan dāimua hāaur k'lan judionaan k'abam k'lanpā bēewi, mokou bar wai nāmuua hamach t'ōopāin wēdurum ha hūrbaawai ⁶ deeum durr Licaonia hanām dār wētjierram haajem, chi Pablo Bernabé dāi. Mag wētwi p'öbōr Listra hanām hee naawi hērēubaadeeu jūr hagjō p'öbōr Derbe hanām hee naaimajim haajem. ⁷ Mag wēnarrāmuua hag bigaau p'öbōrdam nānāidām hee hamach barmpaippierr jāga Hēwendumau maach peerdājē ha jaaumajierram haajem.

Pablo mokou bar wai nāmuua peer t'ōotarr

⁸ Mag Listra p'öbōr hee woun hāb bā hāk'āraa k'itām sējim haajem. Mag woun hich bi heewe bā hāk'āraa t'aabawi sīi jup k'ēraajeejim haajem, pōd dārdrār haju k'aba haawai. ⁹ Hich mag wounau Pablo hijējēbk'amag bālrjā dau t'ōba hūr hoo sējim haajem. Pabloou mag k'itām hōowai, hich hödegpain "Magām Hēwandumau chadcha mā monaupāiju haai sim" ha simjōo hoobaawai, hirig heerpanaa k'ēsir, ¹⁰ —P'iidāwia bā huba dānāisī hajim hanām.

Magbaawai chadcha p'uddā dānāisīwia warag dār nānālāu k'abaaadējim haajem. ¹¹ Hōor haig narr k'lanau Pabloou magbarm hoobaawai sereubaadēwi Licaoniapien meūata, — Keena, jāk'lanan hēwandummaanta hōor k'ir t'egwia maach hee naachēmgu hajierram hanām jūr hamach k'apeenag.

¹² Mag hamach hēwandum hanāmuua, Bernabé Zeus gaai t'ārnāa Pablo jūr Hermes gaai t'ār wai naajim haajem, hichta hārcha hijējēb k'ajerr haawai. ¹³ Mag p'öbōr hee dub nām haigcha ham hēwandum mag Zeus hanām jēeujem di dānāajim haajem. Magp'ōbaadee hag heem p'adēu p'ak hemk'ooinpā pamaar dēn pōrsirk'a sisidām puertdi haig p'ēbēewi p'aamamua hamaga Hēwandumagamjō jēwam hig sējim haajem, hōor k'apan t'ānāwe ham dāi hāba. ¹⁴ Pabloou Bernabé dāimua hūrwai p'adēu mag hamach hēugar mamagk'am hūrbaawai gaai machgau hamach k'ajūa mor gayam t'ārrēunaa hōor hee hāhāag k'ap'ig wētumua, ¹⁵ —Keena, jāk'ant'eeta pārāu maar dāi jāg nāma? hajierram hanām. Maach wounau hāba t'ānaabahab; maar chan Hēwandum k'abam. Maraun sūta jāg hēwandum

hanlmjā maadēu nem higab simag jēeuu k'āyau, maach Hēwandam chaar hāgt'ar simag jēeumk'īrta pārag marau jaau wēnlrrabahab hajierram hanlm, hichdēuta māg hedaujā wauwia, māg jēbjā wauwia, p'ūas dāi hag hee nem t'ānampa t'um hāba wautarr haawai. 16 Warrgarin chadcha t'umaam k'ānnau hamachdēu nem k'ōsimag jēeu nāmjā Hēwandamau magam haba haajeejimgui hajim hanlm, hamau wajappai hich k'augba narr haawai. 17 Mamā magam hāba, hōrau hichigcha jēeumk'īrjö, hich juu hoopiejeejimgui hajim hanlm, ham heeg hoo simua. Mag, hichdēuta maach honee wēnlrramk'īr, maach hat'ee nosegjā chēpināa maach nemjūrjā hajap'a hōbeerpi nām dāi hīchab maachig t'ach k'ōujā hed hēpierr deejemgui ha jaaumajierram haajem hamach numiim k'ānnau, jūr jaaupārāigmamua.

18 Pabloou Bernabé dāimua par mag jaau durrajieb mam, hichiita t'et'e deejierram haajem, mag p'ak k'ēchnaa p'a nāmua hamachig Hēwandamagamjō jēeum hig narr jēeupiba haag.

19 Mamā hamau mag nām hāba, judionaan bēejierram haajem, Antioquiamua Iconiuomajā hagiō. Mag bēewi hōor wawí p'ōbaadee, hamachig paa hauwi, Pablo mokou barp'ōbaadējim hanaabá. Mag jūrram k'ānnau bar wai nāl hawia chi meemjō haadee, meebaarāempii hawia p'ōbōr higaua hēudā deet'urjierram haajem. 20 Mam mag hēudā deebat'uurwai, tagam k'ānn hagiō Jesús hiek hāk'a narr k'ānnau bēewi hich hār pos haicheewai, p'iidābaadēwi deeu p'ōbōr hee sīeichējim hanlm, hich Pablo. Maimua hag noram Derbeeg petajim haajem, Bernabé dāi.

21 Mag p'ōbōr Derbe hanlm hee maach peerdāajem hiek jaau wēnlrramua hōor pōm Hēwandam higar hāk'apiwia deeu hamach bā heepai hewag Listraag bēejierram haajem: mag Listramua, Iconioog; mag Iconiomua, jūr Antioquiaag. 22 Mak'ān p'ōbōrdam hee chi hāk'a durrum k'ānn k'īrhonee hapieg, ham hoo p'ārda wēnlrramua hamachdēu maach Pōr hiek hāk'atarr hiekta warag hogdāba hāk'api jaaueejim haajem hamag. Mag nām dāi hīchab, "Hēwandam sim haar mawia, hi dāi hich mag wēnlrraagan, hichiita hich jāg hi gaaimua maach dau hap'ān wēnlrrajugui" haajeejim haajem. 23 Mag wēnlrramua hīchab iglesiapierri jōoin jar haumaajeejim haajem, mak'ānta chi pōrk'amk'īr. Magnaa t'ach k'ōba sark'a nāmua oraawia maach Pōr Jesuugta hamach nānālidāmpierri t'āapaar hamk'īr hirigta jaaueejim haajem, hamachdēujā hi hiekta hāk'a narr haawai.

Pablo Bernabé dāi deeu Siria durram p'ōbōr Antioquia hanlmag bēetarr

24 Maimua Pisidia durr dichwia jūrr deeum durr Panfilia hanlm barjierram haajem, Pablo Bernabé dāi. 25-26 Maig p'ōbōr Perge hanlm hee Hēwandam hiek jaau naawia, jūrr Ataliaag wētwi, hamachig p'īdag jaautarr t'um wau haaipabaadee, hich haarpaimua jap hee paauk'awia, deeu Antioquiaag bēejierram haajem, warrjā mag p'ōbōr heemuta chi hāk'a durrum k'ānn pōrānaanu ham pāitarr haawai. Mag Antioquia p'ōbōr heemua hajim haajem, warrjā ham pāyaagpaawai Hēwandam hiek hōgk'aba jaau wēnlrramk'īr ham hār juu hausūnua ham kōit hirig jēeu nāl hawi pāitarr. 27 Mag bēewi, chadcha deeu Antioquia barchēwia, chi hāk'a durrarr k'ānn t'um hābam haig biirdānaa, hamag jaaup'ōbaadējim haajem, jāga Hēwandamau ham dāi hājī, maimua jāga maach Pōr Jesuu judionaan k'abam k'ānnagjā hīchab hich hiek hāk'am k'ōsi hāk'apijī, hamachpa peerdābamak'īr. 28 Maimua Pablo Bernabé dāi warag haigmua da wētba, chi hāk'a durrum k'ānn dāi nāl hajierram haajem.

15

Jerusalén p'ōbōr hee hāba bürdānaa hiek'atarr

1 Hich mag jaar hāaur k'ānn Judeamua Antioquiaag bēewi chi hāk'a durrum k'ānnag, — Pārauta warrgar Moiseeu hiek p'ā plātarr gaai jaau simjō pāach mehēu p'ārbichba nām chan pār pōd peerdābamgui haichējierram hanlm.

2 Magbaawai Pabloou Bernabé dāimua hamau nem hagcha k'abata jaau nām hūrbaawai jūrr ham dāi chik'am hipeer hahau k'ap'ōbaadējim haajem. Mamā mamagk'amjā warm k'ānnau warag hamau jaau nām hichaaur hiek'a narr haawai iglesia hee chi hāk'a durrum k'ānnau hich Pablota Bernabé dāi jar hajierram haajem, Jerusalenag pāyaag. Mag, chadcha ham daumaai hōor jar hauwi pāijierram haajem, mam pabaimaawai jūrr hich Jesuu jar hautarr k'ānn dīchā iglesia heem jōoinpa hāba hich hag hiek wajap'a hiek'aag.

3 Mag chadcha Antioquia p'ōbōr hee chi hāk'a durrum k'ānnau hamach pībabāawai hērēubaadēwi, Fenicia durr dichwia, Samaria durrjā dichjierram haajem. Mag wēnlrramua hamach wētumpierr hōrag jaaueejim haajem, jāga judionaan k'abam k'ānnagjā hamach jōoin warrgarm k'ānn hi hisegwia k'īrjug hīurta haujierrā, Hēwandam hiek' chaarcha hāk'aag. Mag hamau nem hīgk'amam hūrwia t'um chi hāk'a durrum k'ānn honee durrajim haajem hīchab.

⁴ Mag jajawag wëtumua, Pablo Bernabé dñi tagam k'ñnpa Jerusalén barimaawai haram iglesia heem jöoinau chi pörnaan dñimua Jesuu hich hi jaaumk'ir jär hautarr k'ñnaupa hamag,—Keena, häuchata päär bëejierramgui hajim hanam.

Mag barwi di garm k'ñnag jaaup'öbaadëjim haajem, jägata Hëwandamau ham dñi haajeejí hamau hi hiek jaau wënlrraawai. ⁵ Maml Pabloou Bernabé dñimua mag jaau nám hürwia hääur k'ñn Moiseeg Hëwandamau hich hiek p'äpitarr hajapcha hñlrk'aajerr k'ñnjä ya Jesús higar hñk'awi haig narr haawai mak'ñnau bñjäu dñnnlunaa,—Keena hajierram hanam. Judionaan k'abam k'ñlpjä Hëwandam hiek hñk'atarr k'ñnagan hichiita t'umwe mehëu p'ñrbichk'api jaauuna hñchab Moiseeu p'ä plarr gaai jaau sñsidamjä t'um waipi jaauju haai nñmgu hajierram haajem.

⁶ Magbaa Jesuu hich hi jaaumk'ir jär hautarr k'ñn dñi jöoin chi pörnaanpa hñba bïrdajierram haajem, deeu hñmaai hag hiek hajapcha hiek'aag. ⁷ Maimua mag hijejëb nñl hawia Pedroou bñjäu dñnnlunaa hamag,—K'odamnaan, pärau k'ap'ñ nñmgu hajim hanam, nawe hich Hëwandamauta chadcha mñ jär hajim, judionaan k'abam k'ñnagna p jäga Hëwandamau maach pererdña haaujéh jaaubaawai hñchab hamaujä hñk'amk'ir. ⁸ Hich Hëwandam t'umaam k'ñn k'ñrjug k'ap'ñ sierramuata hñchab hamagjä hich Hak'aar deejimgui hajim hanam, hich jäg maachig deetarrjö. Jäg sim haig hirua hamag, "Mua pärjä hig chirñm mach chaaink'a hawaag" ha sim k'abahab hajim hanam. ⁹ Hëwandamau hoowai maach chan ham dñi bñlrjä k'ñet'upajä k'aba nñmgu hajim hanam Pedroou. Maagwai maachdëu hñk'atarr gaaimua maach k'aibag chugpaatarrjö, ham dñnjä hich hagjö hirua chugpaa simgui hajim hanam, hamaujä chadchata hñk'a naawai. ¹⁰ Mag simta, jk'an jägwí pärau Hëwandamau hichdëu k'ap nem wau sim k'ñchk'amap' amjö nñ? jk'ant'ee pärau hat'uucha hamag maachdëu pödba ni maach jöoinaujä pödba harr nemta waupi jaau hig nñ? hajim hanam Pedroou jürr hamach k'ñrcha. ¹¹ Mag k'ñrjuu k'ñyau maadëu k'ap'ñ haju haai nñmgu hajim hanam: maach Pör Jesuu hich jäg hich garmua maach k'ñchk'awi hñu peerdña hautarrjö, hich hagjöta hamjä hichdëuta peerdña hau sim k'abahab hajim hanam Pedroou, mag Moiseeu p'ä plarr hiek t'um chan judionaan k'abam k'ñnau hñlrk'aju haai k'aba nñl ha k'ap hamk'ir.

¹² Magbaawai jürr Bernabeeu Pablo dñimua jaaup'öbaadëjim haajem, jäga Hëwandamau hamagjä judionaan k'abam k'ñn heejä hag na hñrau nem mag hooba haajempa waupimaj. Mag jaauam hñrwia sñl t'umaam k'ñnau k'ñuu hñr nñsisijim haajem.

¹³ Mag ham dñn hñg'ka hópinas Santiagoou jürr, —K'odamnaan, mñ hiek hñrbat hajim hanam. ¹⁴ Ya pärau Simón Pedro hiek hñrbarm, jäga Hëwandamau hñsta warppem judionaan k'abam k'ñnjä k'ñr jäsenk'awi hñchab hich chaaink'a hat'á. ¹⁵ Jägbarm haigta chadcha mua hoowai warrgar Hëwandam hi jaauinenau p'ä plattarr heyaa hóbëbergmagui hajim hanam hich Santiagoou.

Mag jaauamua Hëwandamau hich hi jaauinenag p'äpitarr hiek jaaubaadëjim haajem. Mag Hëwandamau hñrag jaautarr hiek Santiagoou higmatarr mñg hajim haajem:

¹⁶ "Mñagwaiwe chan pärau mñrg jéeubata wënlrram.

Mag gaaimua pärau sñl di burrtarr hñr dik'íerr happai jajalrll t'abatarrijota nñm.

Maml mñg hatag deeu mach pierrwain chadau, hich hag dibñupai deeu hñu hau nñmjö, hñmaai päär chaain hewagam k'ñn k'ñrjugjä deeu mñchig p'ürreu hat'aawai mñrgta jéeu nñsisiju, warr jöoi David k'ararr jaar haajerrjö.

¹⁷ Magbaawain chadau durripierram k'ñnau judionaan k'abam k'ñnaupa mñ järwi, hamaujä hñchab mñlta hamach Pörk'a hauju.

¹⁸ Muata mag hiek'a chirñm, mñch chi warrgarwe magñm nem t'um hñrag k'ap'ñ hapiejemua" hajim haajem, Santiagoou hich Hëwandamau hiek'atarr higwia. (Am. 9:11-12)

¹⁹ Mag jaauwi, hich Santiagooupai,—Magua mua hoowai, har judionaan k'abam k'ñnta hamach jöoin hi plawia jürr Hëwandam hiek hñk'amam k'ñnag chan pöd maadëu hamag maach jöoinau nem jaaujerr t'um hat'uucha jaauju k'aba nñmgu hajim haajem hich jöoi Santiagoou. ²⁰ Magju k'ääi sñl hamag hajap'a hñsap p'ñnaa hag gaai jaaupjijugui hajim hanam, Hëwandam na tag hñdñraa hamach hñrpim hugua. Mag hñsap gaai tag nem parhoobamta hëwandamk'a waunaa hagag jéwaag nemchaain k'ëchnaa hag k'ñrj'ee wai narr nemek modjä k'öpiba jaaupjijugui hajim haajem. Nem t'öowia bag hag dñn reyen wau sñsidamjä k'öpiba, ni nem sñl bëgöhne bag hñrba t'oo sim modjä k'öpiba jaaupjijugui hajim hanam. Mag nám dñi hñchab dich hñor k'abam dñjä bñlrjä k'apes hñpiba jaaupjijugui hajim haajem Santiagoou. ²¹ Maimua hichdëupai, jägwí mua mag chirñ? hajim hanam. Mua mag chirñm, maachjö judionaan k'abamta maach meeun dñi hñba jooba wënlrraajeewaita mag chirñmgu hajim hanam. Pärau k'ap'ñ nñmgu hajim hanam, mag Moiseeu Hëwandam hiek p'ä plattarr hiek p'öbörpierr judionaan Hëwandam hiek jaaujem di nñnlidam hee

sabarhedpierr hōrag hūrmk'īir t'ālārjem. Magua hichiita māk'ānanta hārpai hamau hālārk'ajū haai nāmgui hajim haajem Santiagoou.

Judionaan k'abam k'ānag hēsap gaai jaaupāitarr

²² Magbaawai Jesuu hich hi jaaumk'īir jar hautarr k'ānnau jōoin chi pōrnanā dāimua t'um chi hāk'a durrarr k'ānnpa hābā biirdā hiek'awi chadcha Santiagoou jaautarrjō hēsap warre p'ā haujierram haajem. Mag p'ā hauwia hīchab mag chi pōrk'a nām k'ān heem warre hōor numí jar haujierram haajem, Pablo Bernabé dāi wētuwe ham dāi hābā Antioquiaag pāyaag. Mak'ān Silas hajim haajem, woun hāb Judas hanām dāi. Hich mag Judapai hibālār wauwia Barsabás haajeejm haajem. ²³ Mag chi hēsap mak'ān dāi pājū gaai mag p'ā sīejim haajem:

"K'odamnaan, maar Jesuu hich hi jaaumk'īir jar hautarr k'ānnauta jōoin chi pōrnanā dāimua tagam k'ān chi hāk'a durrum k'ān dāimua hābā marau pārag salud deepāi nām. Pāar judionaan k'abahab mama, Hēwandam gaaimua maach k'odnaan haawai, t'um Antioquiapienag, Siriapienag maimua Ciliciapienagjā salud deepāi nām.

²⁴ K'odamnaan, marau maumua hūurwai, mag mau maar heem wēttarr k'ānnauta sīi hamach k'īrau wētia, mag mehēi p'ārbichpi jaunaas, hīchab Moiseeu hiek p'ā pāatarr gaai jaaupā simpa t'um waupi jaaauk'ām gaaimua hidēu pāar k'ōinaa naapiba nām hanām marau hūr nām. ²⁵ Mag hūrbaawaita marau t'umaa hābā biirdāwi, hajap hiek'awi, hōor numí jar haujim, Bernabé Pablo dāi pāar haar wētuwe ham dāi hābā pāyaag. Pārau k'ap' nām, maach k'od jōoin Bernabé Pablo dāi maadēu daupii haajem, ²⁶ maach Pōr Jesucristo hiek jaaupā nām gaaimua hamach t'ōjūjā k'īrjuba warag högk'aba hōor hee jaaupā wēnarrajewai. ²⁷ Hachā marau pāar haar Judas dāi Silas pāi nām. Hēsap gaai cha maachdēu p'ā deepāi nāmjō hamaujō hich hājōjō pārag jaauwimaju. ²⁸ Hich Hēwandam Hak'araucha marag jaauwai pōd pārag judionaanagamjō nem p'it'urm nem waupi jaauju k'āba nām. Mag nām dāi maachdēu k'īrjawaijā hāuchā sim, chadcha hichdēu jaaupā simpierrpai nem jawaag. Mag pārag jaaupām hig nāmlān māgau: ²⁹ Par Hēwandam chaar k'abamag jēwaag wai narr nemek mod hoob k'ōmiet. Nem t'ōwia hag bag dēn reyen wau sīsidāmjā k'ōba, ni nem sīi bēgōhne bag hārba t'ō sim modjā hoob k'ōmiet. Mag nām dāi hīchab dich hōor k'abam dāi chan hoob bālārjā k'apes hamiet. Cha marau jaaupā nāmta chadcha pārau mag sark'a nāmlān, magan pāar hāu wēnarram. Ma hajim marau pārag jaaupā hig narr. Hayoo Keena" ha p'ā sīejim haajem, chi hēsap gaai.

³⁰ Mag chadcha mag hēsap dāi hamach pāibapāiwi hērēwi, Antioquia barwia, haig chi hāk'a durrarr k'ān t'um hābā biirdānaa, mag hēsap deejierram haajem. ³¹ Magbaawai hābmua hēreu hauwia t'ārbaadeewai honee hap'ōbaadējim haajem, mag hēsap gaai hamach k'īir jāsenk'a wāwī nām hūrwia. ³² Mag nām dāi hīchab Judas Silas dāi hamach numwe Hēwandam hi jaaumjān harr haawai warag hamach hiparmua ham k'īir jāsenk'a hiek'āmamua wāwī wai nāla hajim haajem hīchab. ³³ Maimua warag ham dāi k'āai k'apanaa naawia deeu wētju hap'ōbaadeewai haiguim k'ān chi hāk'a durrarr k'ānnau ham kōit Hēwandamag jēeu nāla hajierram haajem, hāu chig haba deeu hamach chogpāitarr k'ān haar barmk'īir. Mag oraawia ham pāijierram haajem. [³⁴ Mama, chi Silas chan maba, haigpai sīsjim haajem.] ³⁵ Maagwai Pablo Bernabé dāi chi Antioquia p'ōbōr heepai nāisiwi k'apanaam k'ān dāimua warag maach Pōr Jesucristo hiek jaaupā nāisiwjim haajem.

Pablo Bernabé k'a hogdāpāiwi jūrr Silas dāi biekk'atarr

³⁶ Mag Antioquia t'ābagk'awi hag'ta nālcha k'āba nām hee, Pabloou Bernabeeg, — Kakē, magan maachdēu maach Pōr Jesús hiek jaaupā wēnarrajerrpierr hūmaai deeu hoo p'ārbālāmierraugui hajim hanām, p'ōbōrpīerr, ham maach hēdee pawiajā jāgata nāha k'ap haag.

³⁷ Magbaawai Bernabeeu hāk'awi chadcha wētju hap'ōbaadējim haajem. Bernabeeu hamach daumaai Juan ham dēn hibālār wauwi Marcos ha t'ālārjerr harram hig sīejim haajem. ³⁸ Mama Pabloou hoowai hirig mag hāu k'āba sīejim haajem, napem biek'āujā ham dāi hābā mawi, Panfiliapai hudt'urwi, tagjā ham juag hooba deeu Jerusalenag marr haawai. ³⁹ Mag, Juan Marcos gaaimua jūrr chik'ām hipeer hahaujii hāwi warag mag nām k'āyau magan dich kīk'īetdō haaidājuguim hap'ōbaadējim haajem. Mag chadcha Bernabeeu hich daumaai Marcos jar hāwi dōjārr p'āram Chipre hanāmāg hag dāi hīgaadējim haajem. ⁴⁰ Magbaawai jūrr Pabloou Silas t'ārpāiwi hich k'apeerk'a hat'ajim haajem, hag dāi biekk'āag. Magbaawai chi hāk'a durrum k'ānnau Hēwandamag ham t'āpaar wai nārramk'īir, ham kōit jēeu nāla hāwi pāijierram haajem. ⁴¹ Mag wētumua Siria durr dichwia deeu durr Cilicia hanāmāg dichjierram haajem, iglesiapierr mag jaaupā wēnarramua warag chi hāk'a durrum k'āndam k'īir hōnee hapiewai.

¹ Mag wēnarramua Pablo Silas dāi p'ōbördam Derbe hanam barimawia maigmua jūrr deeum p'ōbō Listra hanamg wētjierram haajem. Mag p'ōbōr Listra hanam hee hēwan Timoteo ha tār sim sīejim haajem, hīchab Jesūs hiek hāk'aajem. Hi hād judeapie hālai hajim haajem, hīchab Hēwandam hiek hāk'aajem; mama hi haai griego hajim haajem. ² Listrapien chi hāk'a durrum k'ānnau Iconiopien dāimua chi Timoteo hēugar hajap'a hig hiyā haajeejim haajem, t'umaam k'ānnau. ³ Mag gaaimua Pabloodu hich dāi harrm k'ōchk'abaadēwi hich dāi hēeurrjim haajem. Mag hich dāi maju habaawai hi mehēu p'ārbichpāipijim haajem, t'umaam k'ānnau hi haai griegok'a sim k'ap'a narr haawai mag p'ārbichba hak'iin mag gaaimua hag perás judionaan narr k'ānnau hamach hēugar k'aigba hiek'am hugua. ⁴ Mag hērubaadēwia hamach wēnarrampierr p'ōbördam nānliidam hee mag Jerusalén p'ōbōr hee hamach chi pōrnan dāi hāba biirdāwia hēsap p'ānaa Antioquiaag deepxitarr hiek dee p̄aamajeejim haajem, hamaujā hīchab k'ap'a hag hiek gaaijau sim hārk'amk'īr. ⁵ Hamau mag jaau wēnarram gaaimua iglesiapierr hōrāu Hēwandam hiekta warag k'ōsi hāk'a nāisijim haajem. Mag nām dāi hīchab warag chi Hēwandam hiek hāk'a nām k'ānnjā hed hēepierr k'apanacha paauk'amajim haajem hīchab.

Kāapi hauwi Pablood woun Macedoniapierr hoopitarr

⁶ Mamā Hēwandam Hak'arau hamag Asiapienag chan hich hiek jaaujiba harr hawai sīi warppai p'ārdrā wētumua Frigiapien hee dichwi, Galacia heejā dichwi, Misia durr barimajierram haajem. ⁷ Mam panaa deeun durr Bitinia hanamg wētam higjim hanam, mama hich Hēwandam Hak'arau hīchab mamajā wētpiba jaaujim hanaabá. ⁸ Mag hamachig wētpiba jaubaawai sīi mag p'ōbōr Misia hanam dak'a dichwia warag deeum p'ōbōr Troas hanamgta bēejierram. Maigta warrpem mā Pablo dāi hāba hoojim. ⁹ Mag Troas p'ōbōr hee maar hāba nāmta, hedaa Hēwandamau Pablo k'āapi hauwia hirig woun hāb Macedonia durrmuu bēem hoopijim haajem. Mag bēewia mag wounau dawamjō hi hār dānānuchēwi hirig, "Kakē, mau Macedonia durr bēewia maar k'aigpērbahur" hajim hanam. ¹⁰ Mag hichig dawamjō hiek'achētarr jūrr maachig hich Pablooducha jaubaawai chadcha hich hag bārre marau maach nemdam k'īr k'augp'ōbaadējim Macedoniaag hāba wētaag. Ya maig marau k'ap'a hap'ōbaadējim, chadcha hich Hēwandamauta maach pāi sim, hich hiek hōrag jaaumk'īr.

Pablo Silas dāi p'ōbōr Filipes hanam hee

¹¹ Troas p'ōbōrmua maar jap hee paauk'awi k'ajap'a hērubaadeeu warre dōjārr p'āram Samotracia hanam maar barjim; maigmua haudālk'aau hag noram jūrr Neápolis barjim. ¹² Mag Neápolimua jūrr bāuu paauk'awi Macedonia durram p'ōbōr chi hārācharam Filipes hanam maar barjim. Ma, Romapien p'ōbōr hajim. Maig paawai maar k'āaidam k'apanaa naaimajim. ¹³ Hagt'a maig nām hee biek hāb jua hāi nām hedcha maar wētjim p'ōbōr higaau, jēr dō higaau, Hēwandamag jēwaag hōor biirdājem haar. Maig hālāin hāba biirdā t'ānarr haawai hohoodō nāmua marau hamag jaau'ōbaadējim Hēwandam hiek. ¹⁴ Mak'ān hālāin hee hālāi hāb Lidia ha tār sim sīejim, p'ōbōr Tiatira hanam heem. Hichdēu put k'ichp'ē k'īr t'et'ennaanaupai jūajem hooima k'ānaa peerjeejim haajem. Mag hālāirau hīchab hag nawe Hēwandamag jēeujeejim haajem. Mag Lidia hanamua Pablo hiek'amam hūr sierr haawai maach Pōr Jesuu warag hi tār sōsōi hāpjjim, Pabloodu hich hiek jaaujam hajap'a t'āraucha hāk'amk'īr. ¹⁵ Magbaalua chadcha hāk'awia, t'um hich di haiguim k'ānnauha hamach pōr choopipi, mag hālāirau hich garmua marag, —Pāachdēu hoowai chadcha mua maach Pōr Jesūs hiek hāk'a hāmjō hoo nām k'ai, magan mā di haar wētwia mā haig k'āibajēt hajim.

Mag hādālr maach pāiba k'āibajējē nāa paawai chadcha maar t'ābagk'ajim.

¹⁶ Mag k'urjā hich hagiō deeū maar jēr dō higaau Hēwandamag jēeujem haar maach paat jēwaan wētumta, hālāi hāb daupeer maar k'īrp'ee hōbērchējim. Mag hālāi dōsāt dāita k'apeerk'a sierr haawai dau bālm k'ānn dēnjō nem magijūjā k'ap'a hag nawe hichdēuta jajaau haajeejim. Mag nem jaau simua sīi chik'am chogk'a p'īdk'a sierr haawai hich papnaan hat'ee p'atk'on pōm gaanjeejim haajem. ¹⁷ Mag hōbērchēwia, maar Pablo dāi wētum hēudee dāi hēk'a narranaa, nem t'eeq hāhāak'amua bigaauam k'ānnag, —Mā hiek hūrbātā, māk'ān wounaan cha Hāgt'aai P'u Nām hag chogk'a nām k'ānnauwai haajeejim. Nau hamau pārag jaauju, jāga Hēwandamau hōor hamach pekau heemua peerdā haaujēhā jajaau haajeejim.

¹⁸ Mag maar hēudee hāhāa p'ārērēuk'amjā pālaba, k'āai k'apan haadeewai, Pabloodu k'ōchk'aba hewag p'ārba chi daupeer k'īrp'ee dānānunaa, chi meperag t'et'k'lesir hiek'ajim. Mag hiek'amamua, —Jesucristo jua t'eeq t'ōwia mua pārlag hiek'a chirām. Jōpk'aa jäg hālāi k'a hogdā pātia hīchab hajim hich Pabloodu.

Magbaa chadcha hag bārre sīiubaadējim, chi dōsāt.

¹⁹ Mamā chi papnaanau hoowai tag ham chogau ham hat'ee pōd p'atk'on ganba haadeewai meeuk'awia, Pablo Silas dāi pārk'anaa, chi t'et'ennaan hāba biirdājerr di haar harrjierram. ²⁰ Mag harrwia chi t'et'ennaanag, —Māk'ān judionaanaun sīi

hōor meeuk'apijuuta j̄r wēn̄rr̄amgui haimajierram hanam, hamachdēu nem jaau nām gaaimua. ²¹ Maach Romapien haawai pōd maadēu hamau nem jaau nām hāk'aju k'aba, ni hamau nem waipi jaau nāmjā waujū k'aba nāmgu hajierram hanam.

²² Mag chi Pablo Silas d̄xi p̄rk'a haipierrum hoop'ōbaadeewai hōor pōm ham haig pos hap'ōbaadējim haajem. Magbaawai chi t'et'em k'ānnau hajués soldaaunag ham k'ajūa hēerk'api jaunaan hich jäg k'ajūa k'arraa wāpi jaaujim hanam. ²³ Mag wā wai nān hawia, cárcel deg dubk'apāinna, chi cárcel di t'ajemag hajap'a t'lapaara jaau plajierram haajem, hōbērpin hugua. ²⁴ Chi t'et'emnaan hichig mag jaau plabaajeewai chará, ham hiek'an hierrgajācha t'uur sim haar ham harrnaa bādagpierra pa wāl wau s̄sidiām hee ham bā k'bōk'a s̄iujim haajem, hich Pabloou Silas d̄iimua jaauwai.

²⁵ Mama hedacha pamjā hamau hagt'a Hēwandamag oraanaa meuk'aarpa hau naajim haajem. Mag hamau Hēwandamag jēeunaa meuk'aarpa hau nām hag hee presonaan narr k'ānnaujā hūr naajim haajem. ²⁶ Ham mag honee meuk'aardampa hāhāak'amtā, ham hiek'an dēgōlp̄ duk habarmān, hāur t'eeq duuibaadēmuwa waa puertdi weeudātk'abaadēm d̄xi presonaan jāk'a t'ānarr cadenpata sīi hēedā k'libaadējim hanaabā. ²⁷ Magbaadēm hee hīchab chi cárcel di t'ā k'āi s̄iewia p'iirk'āubaadēwi hooawai, puertdi t'um weeudātk'a t'ānaajim haajem. Mag hoobaawai presonaan t'um dārmid p'ōbaadēmpii hawi, hich espaar jēunaa, hichdēupai wir haig ya hich t'ōopāaig hēk'a s̄lejim hanaabā. ²⁸ Mag wir haig hich t'ōopgam hoobaawai Pabloou hijēb haadēwi hirig, —Kakē, hoob wir haig p̄ch chig ha chiram hajim hanam. Maar hābjā hōbērba, maach t'umaa hagt'a māig naabahaba hajim hanam.

²⁹ Magbaawai chi guardiaau jōpk'arraa soldaaunag hōtdau paa hāibēepiwi, hag d̄xi dub-naa, jāp'ierr hajaugau k'a duui t'ānāmu Pablo Silas d̄xi nām bāk'ārr p'ōbk'a t'ānaaimajim haajem. ³⁰ Maimua warag ham dawag p'ē harrwi hamag, —Keena, ḡmua jāga haju haai chirā, Hēwandamag mach peerdā haumk'īr? ha jēeujim hanam.

³¹ Magbaawai Pabloou Silas d̄iimua hirig, —Hāba maach Pōr Jesucristo hiek hoppaita hāk'abā. Pua chadcha mag hāk'amān, p̄chjā peerdāwia pa degam k'ānnjā peerdājugui hajim haajem hamau hirig.

³² Magwia warag hirig maach Pōr Jesucristoou hōor peerdā haaujem hiek hajap'a jaau-mam d̄xi hīchab hi d̄xi hābam deg naajem k'ānnagpa jaaujierram haajem. ³³ Magbaawai hich hag bārre hagt'a hāspāj wají nāwe mag wā wai nāmua hē pōm pedp'ēmatarrjā hichdēucha hāwia bēnhēeu p'uurbaadējim hanam. Mag chāddau hātarr k'ur hich pōr choopibaawai hīchab tagam k'ānn hi d̄xi hābam deg naajem k'ānnaujā hamach pōr choopijierram haajem. ³⁴ Maimua ham hiek hich di haar ham p'ē harrwi hamag t'ach k'ōmk'īr haudeebaawai hamau k'ōjierram haajem. Mag, hichdēu Hēwandam hiek hāk'atarr gaaimua, hich degam k'ānnpa t'umaa honee hap'ōbaadējim haajem.

³⁵ Maimua ham hiek ya hāspabaadeewai chi t'et'emnaan ham p'āarpi jaautarr k'ānnau guardianaan j̄r hauwia pājierram haajem, chi cárcel di t'ā sim haar wētwia Pablo Silas d̄xi weeupi jaaujm̄k'īr. ³⁶ Magbaawai mak'ānnau wētūi chadcha mag jaaubaimaawai chi cárcel di t'āu jūr hamag, —Chi t'et'emnaan pāar p'āarpitarr k'ānnau mālāg jaaupāaiwai pāar weeupip̄i nām. Maagwai ya pāar hōbērju haai nāmgu haimajim haajem.

³⁷ Mama chi cárcel di t'āu hamachig mag jaubaawai, chi guardianaanjā hagt'a haig narr haawai, hich Pablo hiek jūr hirua hamag, —Maarjā Romapienta t'umaam k'ānn dak'īr hamau maar sīi wā t'ānāupiwi, hajap'a k'ap haag jēeu hooja, sīi hag bārre cárcel deg maar p'āarpi jaaujierramgui ha chirajim haajem chi guardianaanag. Magtarrta, ḡk'an jāgwia hamau jam warppaimua sīi pāar dāita hiek jaaupāi nā, jūr meraata maar hōbeerpāimk'īr? Jāg chan hāu k'aba simgui! ha chirajim haajem hirua. Mag k'āai maraun hamachchata bēewia, hich jäg hōor dak'īr maar p'āarpitarrjō, hamachigchata maach hōbeerpāipm̄ k'ōsi nāmgu hajim haajem hich Pabloou.

³⁸ Magbaa wētwia chi guardianaanau hich mag chi t'et'em k'ānnag jaauwimajierram haajem. Mag hamachdēu Romapien ha hūrbaawai hāsīe jāp'ierr p'ōbaadējim hanaabā. ³⁹ Mag jāp'ierr nām hāba, warag bēewia hamag hi chaigpiyya haichējierram haajem jūr. Magnaa dawag ham hōbeerpinaa ham hiek'an hit'ū hamag, —Pāactha mag p'ōbōr heemua warag chawag hērēubaadēt hajim haajem chi pōrnatā.

⁴⁰ Hamachig magbaawai chadcha hōbērwia deeu Lidia di haar wētjim. Maimua maach t'um tagam k'ānnam Hēwandam hiek hāk'a durrum k'ānnpa d̄xi hāba biirdānaa, maar k'īr honee wawí wai nān hawia, warag maar haigmua hērēubaadējim.

¹ Mag Pablo Silas dñi Filipos p'öbör heemua hérëubaadeeu p'öbör Anfípolis hanam dichwia, Poloniajä dichwi, deeum p'öbör Tesalónica hanam barimajierram haajem. Mag p'öbör hee judionaan Héwandam hiek jaaujem di siejim haajem híchab. ² Pabloou mag mawia, tagam heejä hich mag dub nrraajerrjö, juu hñaijem hed paawai mag heejä dubwia seman t'ärjup hich mag haiguim k'ññag Héwandam hiek jaaujeejim haajem. Mag jaumamua Héwandam hiek p'a sim gaaim hielk higwia hamag, ³ —Jesus hich Héwandamaucha pítarr hawiajä hichiita hich jág dau hap'ññ hawi meeju haai siejimgui hajim hanam. Magtarr Jesuuta mua párang jauu chirabahab hajim hanam; hichta chadcha Cristoou, warrgarwe hórau nñajem.

⁴ Pabloou mag jaumam húrwia hñaur k'ññanaun chadcha hñk'awia warag ham dñi k'apeerk'a nñisijim haajem. Mag chi hñk'amarr k'ññanan hñrcha griegonaan chi hemk'ooin hag nawe Héwandam na hagpierraanaa hirig jéeu durraajerr k'ññan hajim haajem. Mag chi hñk'a nñam k'ññan hee híchab chi t'et'emnaan hñainpa k'apan t'ññajim haajem.

⁵ Mama mamagk'am hoowia judionaan chi hñk'aba narr k'ññanaun warag hiekk'õr wau nñamua hñor sñi p'ídag chuk'u kaajä hee wénarram k'ññan chi k'aibagnaan wawik'a haujierram hanaabá, mak'ññan dñimua warag hñor meeuk'apieg. Magnaa chadcha woun hñb Jasón hanam di haar wétwia, Pablo Silas dñi haig nampii hawia, jarpg'öbaadéjim hanam, hñor k'apanaam k'ññanag pár deeg. ⁶ Mama hamachdëu mag Jasón di haig hooimaba habaawai hich chi di k'ññata tagam k'ññan chi hñk'a durrarr k'ññan dñi hajués het'et'errg haubéejierram haajem, chi t'et'emnaan haig. Magnaa serereuk'amua chi t'et'emnaanag, —Pabloouta Silas dñimua durripierr parhooba nem jauu wénarram gaaimua, hñor meeuk'apiju hñk'a wénarramgu hajim hanam. Maajemta ya mau maach hee pauak'abaicheewai, ⁷ Jasonau hich di haig jéermk'ñir t'ñrp'ë hauwia, warag hamach t'umaam k'ññanu maach Emperador rau jauu sim chaaur jaaunaa, hi k'ñchk'aba, deeum rey Jesus hanamta wai nñam haajem ha jaauijierram haajem sëuk'a hamach k'ñirjug heepaimua.

⁸ Sëuk'a mag jaaun nñam chi t'et'em k'ññanu p'öbörpien dñimua mag hñrp'öbaadeewai sñi p'öbör t'umta p'ogda t'ññaisijim hanaabá. ⁹ Mama magbaawai chi t'et'emnaanau chi Jasonag hich k'apeen dñi, —Párau maraq p'atk'onau p'agman, marau pár hóbeerpñijugui hajim hanam. Maimua Pablo Silas dñi mag p'öbör heemua hérëubaadeewai deeu pár p'atk'on deejugui hajim hanam.

Magbaawai chadcha Jasonau hich k'apeen dñimua p'agpñijierram haajem. Mag p'agbapäaiwai chadcha hñdraa ham wétpijim haajem.

Pablo Silas dñi p'öbördam Berea hanam hee

¹⁰ Mag ham jarbaadeewai hich hag hedwe hedau k'ëubaadeewai tagam k'ññan hagiö Héwandam hiek hñk'a narr k'ññanaun Pablo Silas dñi deeum p'öbördam Berea hanamag pñijierram haajem. Mag hamach pñibaawai wétwi, barwia, hamach wénarrampierr hajjerrjö judionaan Héwandam hiek jaaujem deg dubjierram haajem. ¹¹ Ham hiek mag p'öbör heem k'ññan Tesalónicapien k'ññajä nem hajaugnaa hibébsugjä sñsid hajim haajem. Maiguim k'ññanaun Héwandam hiek hamaa jauu nñmijä hñk'am k'ñsi hñk'awia hed hñepierr Héwandam hiek chi p'äm sñsidam gaaijä jñrjeejim haajem, Pabloou Silas dñimua jauu nñam chadcha k'ai ha k'ap haag. ¹² Hamach mag nñam gaaimua hñor k'apaana Héwandam hiek hñk'ajierram hanaabá. Griegonaan chi t'et'emnaan hñainaujä k'apan hñk'a wéjoowai híchab hemk'ooin chi hñk'a nñam k'ññanjä hik'ñtöko k'abata t'ññajim haajem. ¹³ Mama mag Berea p'öbör heejä Pabloou hñchab Héwandam hiek jauu sim chi Tesalónicapienau hñr hat'aawai, haig bëewia hamach haar hatarrjö hñor wawibacheewai, warag hñor meeuk'apijierram hanaabá. ¹⁴ Mama magbaawai hag bñrre haiguim hermanonaanau chi Pablo p'ñasieg pñijierram haajem, hñor dñi. Maagwai Silas Timoteo dñi hich hag p'öbör heepai nñisijim haajem. ¹⁵ Maimua chi Pablo p'ñasieg harrtarr k'ññanaun warag p'öbör Atenas hanamag harrwi mam hi deet'urjierram haajem. Maimua deeu hich deet'urtarr k'ññan wédurum gauu hich Pabloou hiek jaaupñijim haajem, Silas Timoteo dñi jöpk'aa hich haar wétmk'ñir.

Pablo Atenas p'öbör hee

¹⁶ Mag Pablo Atenas barwia Silas Timoteo dñi nabaadéjim haajem, ya hichdëu hag nawe ham haar hiek jaaupñiwi sierr haawai. Mama chi Pablo honee k'aba siejim hanaabá, mag p'öbör heem k'ññanaun hamach juuu nem wautarr k'apaana t'ññamagta Héwandamagamjö jéeu nñam hoowia. ¹⁷ Mag gaaimua judionaan Héwandam hiek jaaujem deg mawia, chijudionaan dñi griegonaanpa hag nawe Héwandam jéeu durraajerr k'ññanag jaaunaa, híchab plaza hee mawia hed hñepierr hag hee narr k'ññanagjä jaaujeejim haajem. ¹⁸ Magbaawai hñaur k'ññan maestronaan Epicuro k'ñirjug jaaujerr k'ññanaun deeum maestronaan estoico hanam k'ññan dñimua hi dñi hiyññ hap'öbaadéwi hamach wir haigpai, —Mag woun nem hiekñem chirñmuua maachig ñk'an hiekta jauu sima mag sñma? hanaajim haajem.

Maagwai hñaur k'ññanaun, —Mag da heen deeum durram hñwandamanta jauu nñrramjöo simgui haajeejim hanam.

Hamau mag narran, hamachdēu hūrwai, Pabloou ham jāg daar maach peerdlaejem hiek jaumamua hārcha "Jesús" hanam higwi mag hatag maach hiiu p'iidat'k'ajujā jaauumam hūrwiata mag naajim hanaabá. ¹⁹ Mag nāmuu buchagdam Areópago hanam gaai hamach hāba biirdnāaa hiek'aajerr haar hi harrwia hirig, —Cha pua hiek hiiur jaau nārram marau hūrm k'ōsi nām, ¿k'an hiek hagá? hajierram hanam. ²⁰ Maragan cha pua jaau sim t'um hiek hiiuriu. Maguata marau hajapcha k'ap ham hig nām, ¿magam k'anim hiek'auma? ha jēeujierram haajem chi Pabloog.

²¹ Hamau mag narran, hamach t'um Atenas p'öbör hee joobaajerr k'ān har bālrjā hamachdēu hag na magam hiek hūrba haajem heeu hūrp'öbaadeewai hāba mag hiekpaita hihig haajerr haawaita hirig mag jēeu naajim hanaabá, k'ap haag.

²² Magbaawai Pabloou mag hāba biirda t'ānām hee ham k'īrp'e dānāisiwia, —Keena, Atenapien hajim hanam. Mua hoowai pārau chadcha hathaba pāach hēwandamnaag hajap'a jēeu wēnarram hoo chirāmgui hajim hanam. ²³ Mua mag chirāmān, pāar Haai hi jēeujem dipierr p'ārda chitāmuu hoowai, pāar hēwandamnaa t'um t'ār paar sīsidam hee hāb sī t'ārjā chuk'u k'āidu par sim haigta sīi "Hēwandam hōrau k'augba sīerram hat'ee" ha p'ā sim hootarr haawaiugui hajim hanam. Jāg pārau pāachdēu k'augbamag jēeu naabā, hich mapaita muajā pārag jaau chitabahab hajim hanam, ²⁴ har mag duru t'um hompaawia hag gaai nem t'ānām t'um hompaatarr hag Hēwandam. Hichpaita hedjā hee nem t'ānām pōrk'anāa, hīchab mag jēb gaaim nemjā t'um k'ap sīerrabahab hajim hanam. Mag Hēwandam chan hōrau hich hat'ee ha di hēutarr heejā joobaba, ²⁵ ni hōor juajā higba sīerramgui hajim hanam, hichig sīi nem wau dedee hamk'īir. Mag hōor jua higju k'āai, hichdēuta maach hūu hīupi wai sīnaa, cha maadēu p'ūdam hāihāi nāmjā deenaa, tagam nemjā t'um deejemgui ha hiek'amajim haajem Pabloo.

²⁶ Mag jaumamua hichdēupai Hēwandam higwia, 'Hichdēuta warrchajā woun hāb hompaa hauwia mag gaaimua mag jēb gaai durrpierr hōor pōm hīupājimgui hajim hanam. Mag hōor pōm hompaaju nawe, hichdēun ham t'aabajūjā k'ap'ānaa ham jooba wēnarrajujā k'ap'ā sīejimgui hajim hanam. ²⁷ Mag hichdēu hōor hompaatarran, chi peerdām k'ōsi nām k'ānnaa dau k'īsumjō jark'a jark'a wēnarramua k'āijā hamach peerdā haupim k'ōsi hich jārmk'īraugui hajim hanam. Hichab maadēu k'ap'ā nāmgu hajim hanam, har mag hi jār nām k'ānnag chan Hēwandam maach haigmua warp k'aba sim. ²⁸ Mag nām haig maachin hi jua heeta wēnarramjō nāmgu hajim hanam. Hi k'urauta maachin hāu hīu durrumgui hanaa hīchab, Hi k'urau k'aba hak'iin, maach chan chuk'u haajeek'amgui hajim hanam. Hich jāg pāach heepaim k'ān hiek'ōoin, "Maachin Hēwandam dāi t'ār hāba nāmgu" hajim haajem. ²⁹ Ham hiek'ōoin mag chadcha maach Hēwandam dāi k'odk'a nām k'ai, pōd maadēu, "Hēwandam sīi hōrau hamach k'īrjug heemua p'īr dēn p'atk'on dēn wa mokdau dēn k'āijā hompaa haurarau" ha k'īrjuu k'aba nāmgu hajim hanam. ³⁰ Warrgarin hōrau mag hamachdēu nem wau nāmjā k'augbam gaaimuata mag nem parhooba waunaa hagamag jēeuwajā Hēwandam sīi hāwaatjeejeb mama, hīs chan ya tag mag k'abamgui hajim hanam. ³¹ ¿K'an jāgwi mag hāba hichpaita higpi sī? Hichdēu maach chachju haawaima hajim hanam. Mama mag maach chachbarm hed hōrau hamachdēu nem waumaajerrpierr hamach k'īrcha k'ap jajaau hamk'īir, woun hāb Jesúshanam ya jar wai simgui hajim hanam, t'umaam k'ānnag, chijā k'ānnta hich haar hauju wa chijā k'ānnta sīi hisegwi bark'āiju k'āijā hichdēuta k'ap jajaau hamk'īir. Mag hich Jesuu t'umaam k'ān dāi mamag haju maachig k'ap hamk'īrta, meetarjā, meebla harrjō deeu hūmaai hich Jōoirau hi p'iri haujimgui ha jaumajim haajem hich Pabloo.

³² Mama mag hi meewia deeu hīu p'iidajim ha hūrbaawai, haig narr k'ānnau jūrr hich Pablota wau hiek'a p'öbaadējim hanaabá. Maagwai hāaur k'ānnau hirig, —Hök'arta marau deeu pā hiek hūrjugui hajierram hanam.

³³ Magbaawai hich Pablo k'apanag hee hōber dichwia petajim haajem. ³⁴ Mama mag hi hōberbaadewai hāaur k'ānnau hi dāi wēt̄i, hamachig hajapcha jaauipia hāk'ajierram haajem. Mag chi hāk'atarr k'ān hee woun hāb sīejimgui hajem, Dionisio ha t'ār sim. Mag woun mag Areopagonaan hanam k'ān heem hajim haajem. Hālijā hīchab sīejimgui haajem, Dāmaris ha t'ār sim, maimua mag tag k'ap'an t'ānajim haajem, chi hāk'atarr k'ān.

18

Pablo Corinto p'öbör hee

¹ Mag k'ur Pablo hich sīerr p'öbör Atenas hanam heemua mawi jūrr deeeum p'öbör Corinto hanamag petajim haajem. ² Mag Corinto p'öbör hee Pabloou woun hāb Pontopier Aquilo hanam hich hāli dāi sim hooimajim haajem, hīchab judionaan. Maagwai mag Aquilo hich hāli Priscila dāi Italia durrmua barchētarr hag'ta pōmcha k'aba naajim haajem, Romaam emperador Claudioou judionaan t'um jark'āibaadeewai bēetarr. K'āai hāb Pabloou ham

hoon majim haajem. ³ Mag hoon mawia mak'ɻnaujā hirua p'idk'aajem p'idag k'ɻirta p'idk'aajem ha hūrbaawai, warag ham di haig sīsiwia hāba p'idk'a p'ōbaadējim haajem. Mag p'idag, put nem parrg nem p'ep'erg k'anaa dik'a hēu hahaug maajem hag k'a nām p'idag hajim haajem. ⁴ Mag put k'a simua semanpierr jua hālijem hed paawai judionaan Hēwandam hiek jaaujem deg mawia hōrag Hēwandam hiek jaau simua hāu judionaan k'abam k'ɻnagpa hōk'api haumaajeejim haajem.

⁵ Mag nām hee Silas Timoteo dāi Macedonia durrmua bardatk'abaicheewai Pabloou warag sīi maach peerdajem hiek jaau gaapai sīsijim haajem. Mag jaau mamua hārcha judionaanagta, "Hich Jesuuta chadcha warrgarwe hich Hēwandamaucha jar hauwia pāiju ha jaaujerr pārau nā nām k'abajieb" haajeejim haajem hamag. ⁶ Mamā hamachig magbaawai warag hi dāi sereu p'ōbaadēwi Jesús higwi warag hiek k'aigba hiek'a p'ōbaadējim haajem. Magbaawai hamach hi harr haawai, Pabloou ham dak'ir hamach k'aigba habarm k'ap hamk'ir hich mor gayam k'ajūa t'udp'ēnaa hamag, —Māgnāa pāach meem hed Hēwandamau pāach hauba hawijā, pāachdēupaita wir haig pāach k'aibag waubarmgui hajim hanām. Ya mua pārag jaabarm pāachdēuta hūrmrap'a nām; jāimua naspawia mā gaimuata hok'oo nām hamiet hajim hanām. Jāgbarpí hīsmaa hatag jūrr judionaan k'abam k'ɻnagta maach peerdajem hiek jawaan majugui hajim haajem hich Pabloou.

⁷ Magpet hawi, chadcha mag judionaan Hēwandam hiek jaaujem degmua hōbērwi, jūrr woun hāb Justo ha t'ār sim haar petajim haajem. Mag wounaujā hag nawe chadcha Hēwandamag jēeujeelim haajem. Chi Justo di mag Hēwandam hiek jaaujem di bigaau siejim haajem. ⁸ Mag Pabloou hogdāba jaau wai jēedā k'itaawai hāu mag Hēwandam hiek jaaujem degam pōr Crispo hanāmua t'um hich degam k'ɻnā dāimua hōk'ajierram haajem. Mamā mak'ɻnā happaijā k'aba, mag tag hich mag Corinto p'ōbōr hee k'apanaam k'ɻnau maach peerdajem hiek hūrbaawai hōk'awi hamach pōr choopijierram hanaabá.

⁹ Magbaawai biek hāb hedaar maach Pōr Jesuu Pablo k'āai k'ōrk'api hauwia dawamjō hirig, "Hoob mā hiek hōrag jaauju hōgk'a chiramgui" hajim hanām. "Warag hik'āba hamag jaaunaa!" ¹⁰ Pa nālāuk'ampierr mān pā dāi chirām; maagwai ni hābmuajā pā chig habamgui" hajim hanām. "Mag pārag bālārjā hōgk'apiba jaau chirāmān, mag p'ōbōr hee māchdēupaerda hauju k'ɻnā k'apān t'ālām k'ap'ā chirāwaita mag chirāmgu" hajim haajem hich Hēwandamaucha Pabloog.

¹¹ Mag k'āai k'ōrk'a t'ālām hee Hēwandamau hichig magbaawai warag t'ābawia añō hāb hawia jārr sīsijim haajem, haiguim k'ɻnag Hēwandam hiek jaauwai.

¹² Mamā mag Pablo Corinto p'ōbōr hee sim jaar, Acaya durr woun hāb Galión hanāmta chi gobernador hajim haajem. Hich maagwai judionaan hāba hibēpwia k'apanaam k'ɻnau Pablo hat'aadējierram hanām, chi t'et'ēmnaa haar. ¹³ Mag harrwi chi gobernador Galionag, —Mag wounau t'umaam k'ɻnāg hāba hichdēua jaau nārrāmjojā Hēwandamajā jēeupi jaau sim haimajierram hanām. Hāuma Hēwandamag jēeumān, mamā jāg hirua jaau nārrāmjojān jūrr maach ley gaai jaau simjō k'aba, k'ettā jaau nārrāmgu haimajierram haajem hirig.

¹⁴ Warm k'ɻnau magbaawai Pabloou hiek'aagpam hee, jūrr hich chi gobernadorrauta hamag, —Judionaan, mā hiek hūrbat hajim hanām. Mag wounau chadcha nem k'aigbamta wauwia hōor k'ājā t'ōotarr hak'iin, mua pāar hiek hūrk'am. ¹⁵ Mamā magba, sīi wir haig pāach jōoin hi jaau nām gaimuapai haawai mā chan magām hat'ee hiek'aag k'aba chirāmgu hajim hanām. Pāach hiekk'ōr pāach happai hiek'awia k'ōinaa nāisit hajim haajem chi gobernadorrau.

¹⁶ Warag mag hiek'awia mag chi Pablo k'aibag wawaag hi hēugar sēuk'a nem jaau narr k'ɻnā hich haigmua dawag jark'ālārjām hanaabá chi Galionau. ¹⁷ Mamā mag dawag jark'ālārjā wētba habaawai jūrr ham pōr Sóstenees hanāmta warag chi gobernador dak'ir pārp'ōbaadēwi mas deejierram haajem, haig narr k'ɻnau. Mamā magāmja chi gobernador Galionau warag hoobamjō haplājim haajem.

Pablo deeu Antioquía mawia hūmaai biek t'ārjupam biek'atarr

¹⁸ Pablo hich maig mag Corinto p'ōbōr heemua da maba sīi hajim haajem. Mag maba sīi hawiata maju haadēwi, haiguim k'ɻnā chi hōk'a durrarr k'ɻnag t'um hayoo hapāwiwa, Priscila dāi Aquilopa hāba jūrr deuem durr Siria hanāmag maagpajim hanām. Mamā hich hag p'ōbōr heepai Puerto Cencrea hanām haig hich Pabloou Hēwandam na hiek'atarr t'um ya sark'a hōbēr hēebaadeewai, hamachdēu haajerrjō chadcha pōr k'ōwiati jap hee pawi dōjārrpabādējim haajem. ¹⁹ Mag wētumua Efeso p'ōbōr hee barimawia, Pabloou Aquilo hich hāli Priscila dāi hamach hap p'ēpāawi, judionaan Hēwandam hiek jaaujem di haar petajim haajem, hag hee hōor biirda t'ānarr k'ɻnā dāi hiek'aag. ²⁰ Magbaawai mak'ɻnau Pablo hamach haig t'ābawi sīi hapi naajim hanaabá. ²¹ Mamā Pabloou, [— Hichiita mā Jerusalenag maju haai chirāmgu hajim hanām, p'iesta hee chiraju haawai;]

mamə Hēwandamau mə monak'a wai simən, deeu mua pāar hoon bēejugui hawi, hayoo hayoona, jap hee pawi, deeu dōjārrbaadējim haajem, Efesomua.

²² Mag jōrroō hawi p'ōbōr Cesarea hanəm barwi durrbaadējim haajem, Jerusalenam iglesia hee chi hāk'a durrum k'ʌnag saludaan. Mammua bēuta jūrr Antioquiaag dichjim haajem. ²³ Mag mawia, barwia, Antioquia p'ōbōr hee sīi hawia deeu hōbēraau, jūrr Galacia durr nərrən hawia, Frigia durrjā p'ʌrrdəpājim haajem. Mamə mag p'ʌrrda k'itəmuu, hāu chi hāk'a durrarr k'ʌnndam k'īr honee plamajim hanaabá.

Pablo Efeso p'ōbōr hee Hēwandam hijaaujerr

²⁴ Mag Efeso p'ōbōr hee Pablo sīewi petarr k'ur, woun hāb Apolos hanəm hi hēdee barimajim haajem. Mag woun Egipto durr p'ōbōr Alejandría hanəm heem hajim haajem. Hich mag Apoloou Hēwandam hiek p'ā sim gaaim hajap'a k'ap'naa nem jaau k'aug sīejim haajem. ²⁵ Mag maach Pōr Hēwandam hiek hichdēu hajap k'ap' sīerr haawai hōrag jaauwaijā nem jaau k'aug hajap'ata warre Jesús higwiajā ham jāgaagaa jaumaajeejim haajem. Mag k'itəmuu mamə sīi Juanau hōrag pōr choomk'īr jaaujerrpai k'ap' k'itajim hanaabá. ²⁶ Apoloou judionaan Hēwandam hiek jaaujem deg dubwia chigagjā chuk'u högk'aba jaubaadējim haajem. Mamə Aquilo Priscila dīi haig narr haawai hi hiek'a hōpinas, hich hap t'ār hauwia, hajapcha hirig t'um jaaujerram haajem, jāgata Jesús gaaimua Hēwandamau maach peerdəl haaujē. ²⁷ Maig sūi hawi hich Apolos Acaya durr mam k'ōsi haadeewai haig chi hāk'a durrarr k'ʌnna, "Magan pə mamk'īr marau pə juag hoojugui" hawi, chadcha Acaya durrram iglesia heem k'ʌnag hēsap p'ā deepājierram haajem, hamach haar Apolos barbaimaawai hajap'a wai nāisimk'īr.

Mag chadcha mawi barbaimaawai hi gaaimua hāu dārrcha chi Acayapienaujā warag Hēwandam hiek gaai hub nāisijim haajem. ²⁸ Judionaanu k'augba jaau nəm hichaaur hichdēun chad jūrr t'umaam k'ʌn dak'īr hajapcha jaumaajeejim hanaabá. Maagwai ni hābmuajā pōd mag k'abam haju k'aba haajeejim haajem, Hēwandam hiek p'ā sīsidəm gaaif honoaa "Jesuita chadcha Hēwandamau pājui jaaujerr hōrau nə nāməu" ha jaauwaijā.

19

Pablo Efeso p'ōbōr hee deeu bēetarr

¹ Mag Apolos hagt'a Acaya durr Corinto p'ōbōr hee sim jaar, hich Pablojā durr Hēwandam hi jaau p'ʌrrda nərrawi bēewi deeu Efeso p'ōbōr hee sīeichējim haajem. Maig hīchab naajim haajem, hāaur k'ʌnna maach Pōr Jesús hiek hāk'a nəm k'ʌnna. Mag ham hoobaawai hiyʌnāmama Pabloou hamag, ² —¿Pārau Jesús hiek hāk'aawai hīchab hich Hēwandam Hak'aarjā haujierrā? ha jēeujim hanəm.

Magbaawai jūrr hirig, —Hāhā, marau chan mag Hēwandam Hak'aar sim hanəmjā hūrba nāmgu hajiterram haajem.

³ Magbaa deeu hich Pablo garmua hamag jēeumamua, —Magan Ɂāga hawiata pārau pāach pōr choopijimma? hajim hanəm.

Magbaa jūrr hamachdēu, —Juanau jaau nərrarr hāk'awiata maraun maach pōr choopijim hajiterram hanəm hirig.

⁴ Magbaawaitsa Pabloou hamag magjim hanəm:

Juanau chadcha hōrau hamach k'aibag hisegwi Hēwandamag chugpaapi jēeubaawaita ham pōr choopāimaajeejingu hajim hanəm. Mag pōr choo nāsib mama, hamau hīchab hi hēdee hāb hi k'ājājā hārpai sim hurum hiekta hāk'aju haai nāmgu haajeejim hanaabá, hajapcharan Jesucristo higwima.

⁵ Pabloou hamachig mag hajap'a jaubaawai, ya hag nawe maach Pōr Jesús hiek hāk'a narr haawai, sīi hi t'ār gaaipai hamach pōr choopijerram haajem. ⁶ Maimua ham pōr hār Pabloou juu hausūbaawai, chadcha Hēwandam Hak'aar ham gaaip'ēs haicheewai, sīi hamach meu k'aba, deeu meuta hiek' p'ōbaadējim hanaabá. Mag t'ʌnna hawi Hēwandam hiek hich mag parhooba jaau nāsijim haajem. ⁷ Ham hiek mag Jesús t'ār gaaip'ē pōr choopitarri k'ʌnna t'um hemk'oooin hap'a docejō naajim haajem, chi k'apanag.

⁸ Mag Efeso p'ōbōr hee simua hed t'ārjup hich mag judionaan Hēwandam hiek jaaujem deg maajeejim haajem, maach peerdəlajem hiek jawaag. Mag bālərjā högk'aba jaau simua Jesuita hich Hēwandamau pāitarr haawai hi hiekta hāk'api hauju hēk'ajeejim hanaabá, hāu hamach peerdəlmk'īr. ⁹ Mamə hāaur k'ʌnna hamach jāg kīchag gaaimua hāk'amaaugau, Cristo higwia hag hēugwarag woun hēugarmjō k'āiba hiek'ajeejim hanəm. Mag nān paawai Pabloou hichta warag ham haigmua mawia, chi hāk'a durrarr k'ʌnna hich dīi p'ē harrwi, jūrr woun hāb Tirano haajerr hag degta hed hēepierr hamag jaau sīejim haajem. ¹⁰ Hich mag jaau simua aňo numi sīsijim haajem, Efeso p'ōbōr hee. Maguata t'um judionaan maimua judionaan k'abam k'ʌnna Asia durr joobaajerr k'ʌnna maach Pōr Jesuu hōor peerdəl haaujem hiek Pabloou jaau sim hūrjierram haajem. ¹¹ Maagwai Hēwandamau hich

hiita magpi s̄iewai Pabloog hich jua t'eeq deewi Pabloou hōor hee nem k'īir pogk'e hōrau hag na mag nem hooba haajempa wau n̄rrajim haajem hīchab. ¹² Mag hōor monawaag nem jua t'eeq s̄iewai s̄ii hi k'īir jāarjem wa hirua k'ajūa jūajem k'āijā chi haaunaan haar harrwia, hag hār hausl̄ubarmupai k'a machag chugpaanaa hīchab mor hee bēn k'aigbam wai s̄isidamjā chadcha hōbeerpāi maajeejim haajem.

¹³ Mamā hīchab naajim hanaabá, hāaur k'āan judionaan, s̄ii parhooba wēnarr̄mua hōor mor hee bēn k'aigbam s̄isidam̄ j̄ar weerpjerr k'āan. Mak'āanau hīchab Pablo dēn̄jō maach Pōr Jesūs t'ār t'ārnāa hōor mor heem bēn k'aigbam jarwērpjū hawi chi bēnēg, "Pabloou jaau n̄rrajem hag Jesūs hiek'au jāg woun mor heemua hōbērbaadēt" haajeejim hanam.

¹⁴ Chi mag wēnarr̄tarr k'āan hābam k'odpai siete naajim haajem. Mak'āan judío hāb p'adnaan pōr Esceva hanam hag chaain hajim haajem. ¹⁵ Mamā hamach mag wēnarr̄raajerr haawai, biek hāb hamach hiperraajupi hawi mag hiek'abaaawai, chi mepeer woun mor hee sierrau jūrr hamag, —Mua k'ap'a chirāngui hajim hanam, k'ai hagá Jesūs, maimua k'ai hagá Pablo. Jāk'ānan chadcha nem jua t'eeq n̄am. Mamā pārau chan hoob mār̄ag magmiet hajim hanam.

¹⁶ Magwi chi woun mag hich mor hee bēn k'aigbam wai sierrau warag hamag haudimawi warag ham dāi jāubaadējim hanaabá. Mag jāubaadēwi, mag mepeer dāi simua haawai, nem juapa t'eeq mag siete narrjā hich jua jānpiba hamach gaai mas deebaadee, hōgk'awi, warag hamachta hag di haigmua k'ap'ig p'ōbaadējim haajem, s̄ii k'a pepet'or hich mag k'ajūajā chuk'u. ¹⁷ Mag hed magtarr hōor t'um judionaan k'abam k'āanauupa Efeso p'ōbōr hee k'ak'apdō t'ānaisiewai t'ār paraa n̄am hiek'au warag maach Pōr Jesūs higwia hi juu t'eeqta t'ō hiek'ajeejim haajem, hōrau.

¹⁸ Magbaawai hīchab k'ap'an hag nawe Hēwandam hiek hāk'awia narr k'āanjā bēemawi hag na hamachdēu nem k'aigba waaujerrjā t'umaam k'āan dak'īir meerba jaaumajeejim hanaabá. ¹⁹ Mag n̄am dāi hīchab hamachdēu Hēwandam hiek hāk'aju nawe parhoobam hiek hēsap gayam k'augwia haḡmua bēnk'ānk'a s̄isid harr k'āanaujā maḡm hēsap t'um p'ē haibēewi, t'umaam k'āan dak'īir hōrpāimajierram haajem. Mag hēsap pōm hōrdubtarr gaai p'atk'on werbatarr k'ap haag hawi, k'īirjuna p'ā hoowai, p'atk'on pōm cincuenta miljō hōbērjim haajem. ²⁰ Maḡm gaimua Hēwandamau hich jua t'eeq hoopibaawai, hōor pōm maach Pōr Jesucristo hiektā hāk'amaawai, warag haaidla k'ap'i haaidamajim haajem hīchab.

²¹ Magtarr k'ur s̄ii hawia Pablo Macedonia durram k'āan hoon mawi hich mampaimua jūrr Acayapien hoonjā dārbaju k'īirjubaadējim haajem. Mag hich p'ārda n̄rraju k'īirju hauwia hich hōdegpai, "Nacha jāg durr numí p'ārda p̄āwi Jerusalenjā bart'urwia jūrr Romapienjā hoon majugui" hajim hanam. ²² Mag chadcha hich Macedoniaag maju nawe hich na hōor numí p̄ājim haajem, hich juag hoojem k'āan. Mak'āan, dau hāb Timoteo, maagwai hāk'ai Erasto hajim haajem. Mak'āan hamach happai p̄āwi hichin k'āai k'apanaa Asia durr s̄isijim haajem.

Efeso p'ōbōr hee s̄ii hōor p'ogdā n̄rrjēe t'ānarr

²³ Mag Pablo maju haadēwi hich na hōor p̄āi n̄am jaar, Efeso p'ōbōr hee s̄ii hōor pōm p'ogdāwi meeuk'a n̄rrjēe hap'ōbaadējim hanaabá, Pabloou Hēwandam hiek jaau n̄rram haaidla k'ap'i haaidamam gaimua. ²⁴ Mag kaajā hē hōor pos n̄rrjēe t'ānarr m̄gta hajim haajem:

Woun hāb s̄ejim haajem, Demetrio hanam. Mag wounau hamach hēwandam hāli Diana hanam̄g jēeujem di hoowi hagiōo dāii p'atk'on dēn waaujeejim hanaabá. Maata hi p'īdag hajim haajem Hich k'apeen dāimua mag wauk'anāa pēr simua p'atk'on hathaba hamachierr haaujeejim haajem.

²⁵ Biek hāb chi Demetrioou hich dāi p'īdg'ajem k'āan maimua deeum k'āan hagjō hich hagjōm p'īdag gaai naajem k'ālra hābam haig t'ārk'anāa hamag, —Keena, pārau k'ap'a n̄amgui hajim hanam, maachin hāba mag p'atk'on dēn didamk'a wau n̄amuata p'atk'on k'īirjō hoojem. ²⁶ Mamā mag n̄am hee pārau pāach dāua hoonaa pāach kachiujā hūnurjewai pārau k'ap'a n̄amgui hajim hanam, Pabloou hiek'a n̄rram. Hi hiek mag "Hōrau juau nem wautarr chan hēwandam k'abam" hanam. Mag jaau n̄rraawai hōor pōm chadcha hi higar hāk'a t'ānāmgui hajim hanam. Mag hāk'a n̄am chan mag hich m̄g Efeso heepaijā k'aba, s̄ii mag Asia durr hee peer t'umaam k'āanauta hāk'a wējōm. Pārau k'ap'a n̄amgui hajim hanam, mag s̄ii hōrau hirua jaau n̄rram hāk'a n̄am gaaimupaijā k'abam. ²⁷ Mua hoowain maadēu nem wau n̄am hōrau tag haadeewaita s̄ii maach k'aibag waubarmjōta hajugui hajim hanam. Maig jāmaam p'atk'on maadēu hooju? Mag n̄am dāi hīchab maach hēwandam hāli Dianaag jēeujem dijā hōrau warramjō k'ōchk'aba haadēmuā m̄g hatag paawai warag t'ārp'ōo k'aba s̄isijugui hajim hanam, m̄g Asia durr maimua durrpierram k'āanau hirig jēeujerrjā tag jēeuba hap'ōbaadeewai.

²⁸ Demetrio mag hiek'abarm chi k'apeenau hūrbaawai chadcha hi higar nām hiek'au warag meeuk'a sereu p'öbaadëwi, "Maach Efesopien hēwandum hāl Dianaan hichta hāba hich mag hēwandumk'a sīerraju; hijōm chan tag chuk'umgui" hajierram haajem. ²⁹ Mag serereuk'am gaaimua sīi warag kaaijā hee hōor p'ogdā nārrjēe maadēujā k'augba jōisijim hanaabá. Mamagk'am hee hōor pochag bēewi, Pablo k'apeen numí Macedoniapien Gayo dāi Aristarco hanām pārp'öbaadëwi, hamach t'umaam k'ān hāba biirdajem di haar het'et'errg harrwi wai dubp'öbaadëjim haajem. ³⁰ Magbaawai Pabloou mag hōor pos t'ānām haig bēewi dubwi hōrag hiek'am hig sīejim haajem, mama hāaur k'ān hīchab Hēwandum hiek hāk'a nām k'ānnaū hādār hirig bēepibajierram haajem. ³¹ Mag nām hee hīchab hāaur k'ān Asia durr chi t'et'emnaan hich Pablo k'apk'ānnaūjā ham mamagk'am haar hirig mapiba jaaupājierram hanaabá. ³² Mag hi ham haig bēeg hēk'ak'ak'am hee, hierr ham biirda t'ānām haar hōor serereuk'am hiek chan sīi maadēu k'augbata wējoojim haajem. Mag sīi hōor p'ogdā t'ānāawai, hāaur k'ānnaū serereuk'amua k'let jajaau k'āawai, tagam k'ānnaū hagjō k'let serereu hajeejim hanaabá. Mama hōor pōm mag t'ānāmuā hāaur k'ānnaū chan hamachdēu mamagk'amjā k'augba, k'an hat'eeta bēewi naajī bālrjā k'augba nāmta, dāi mamag hajeejim hanām. ³³ Mama woun hāb Alejandro hanām haig sierr haawai hāaur k'ān judionaanau maata jūr hajués hōor k'apanag na hēuda, deet'urjierram haajem, jūr hōrag wajap'a jaaumk'iir. Magbaawai Alejandrou judionaan kōit hiek'aag hāgt'aag juu hanaa juaupai jajaau k'abaadējim haajem, hōor k'üpamk'iir. ³⁴ Mama hōor pōm mag t'ānarrau hich Alejandrojā hīchab judiok'a simta mag hiek'aagpam k'aug hat'aawai deeu hēeupemjō sereubaadëwi, "Maar Efesopien hēwandum hāl Dianaan hichta hāba hich mag hēwandumk'a sīerraju; hijōm chan tag chuk'umgui" hajeejim hanām. Hich mag serereuk'amua hora numijō naajim haajem.

³⁵ Mag nā paawai chi p'öbör heem secretarioou hāu hēk'a sīi hawia, k'üpaa hat'awi hamag. —Keena, Efesopien hajim hanām, māg durr gaai t'umaam k'ānnaū k'ak'apdō t'ānām, hāba māg p'öbörouta māg maach hēwandum hāl Diana di t'ānāa hi k'irk'a wau sim hāgt'armaua burrchētarjā t'āa wai naajem. ³⁶ Mag maadēu hi dipa t'āa wai naajem chadcha haawai ni hābmajā maach hijūr "Jāan sēuk'aawau" haju k'abamgui hajim hanām. Mag maadēu t'umaam k'ānnaū k'ap'ā nāmta, k'ant'ee pāar jāg nāma? Pāachta warag k'īu nāisit hajim hanām. Nacha hajap'a k'irkunaa k'āba chan hoob jāchag jāgmiet hajim haajem. ³⁷ Chamā k'ān wounaan pārau māig waiberr k'ānnaū chan bālrjā maach hēwandum hāl Diana higwia k'aigba hiek'aba, ni hag degam nemjō jīgk'aba nām. ³⁸ Demetrioou hich k'apeen dāimua hiwir hābam hēugar k'āijā t'et'emnaanag jaaum hig nām k'ai, warre ham haarcha mawia hamagta jaauju haaí nāngui hajim hanām, magam hat'eeta ham naawai. Maiguin chadau hagdāujō k'irkha jūr chik'am jaauju haaí nāngui hajim haajem. ³⁹ Wa magba deemup hiek k'āijā pārau ham dāi hiek'aag wai nām k'ai, leíu jaaú simjō chi t'et'emnaan dāi hāba biirda nāata hiek'ajū haaí nāngui hajim hanām, chi secretarioou. ⁴⁰ Magba sīi cha nāmjō chan hāu k'āba simgui hajim haajem. Māgbarm gaaimua Romapienau k'āijā jūr maachig, "¿K'an gaaimua pārau jāg hōor meeuk'apiji?" ha jēeuk'iin, "maadēu hamag k'an habarju? hajim hanām. Pōd maadēu hamag "Chadcha magbarm gaaimua hajim" haju k'āba nāngui hajim haajem, sīi maach garmuata nacha juau hogt'om ham k'ujarbarmjō harr haawai.

⁴¹ Chi secretarioou hōor pōm t'ānāmag mag hiek'apāiwia, t'umaam k'ānnaag hōbeerpi jaaujim haajem.

20

Pabloou Macedoniapien hoot'urwia Greciapienjā hoot'urtarr

¹ Maimua mag hōor p'ogdāwi sīi kaaijā hee parhooba pos nārrjēe t'ānāawia dichdi-maawai Pabloou chi hāk'a durrarr k'ān t'ārk'a hauwi ham wawí wai sīi hajim haajem. Mag ham wawí wai sīewi, hayoyoojī hawi, deemup durr Macedonia hanāmāg mawia, ² chi hāk'a durrum k'ān nānāidāmpier Hēwandum hiek jaaú p'ārdrā nārrāmuā warag hōor k'īr honee hajeejim haajem. Mag nārrāmuā warag Greciaagjā mawia, ³ barwia, Greciapien hee hed t'ārup sīejim haajem. Mag sīi hawia Grecia durrmuā jūr Siriaag maju hawi barco nāsim hee hūrbaadējim haajem, judionaanau hich dak'āu wai nām. Mag sīi hich baraata hoo nām ha hūrbaadeewai Siriaag maju harrjā maba, warag hich mār k'ād heepai hewag bēewi, deeu Macedoniaag dichjim haajem. ⁴ Ya mag hich bāpái hewag mam dāi hi daumai hōor wētjim haajem. Mak'ān hāb jōoi Pirro hiewaa Sópater hanām hajim haajem, Bereapierr. Maimua dau numí Tesalónicapien hajim haajem, Aristarco Segundo dāi. Maagwai dau hāb Derbepierr Gayo hanām hajim haajem. Mag tag wētjim haajem Listrapierr Timoteo, maimua Asia durram k'ān hagjō numí, Trófimo Tíquico dāi. ⁵ Mama mak'ān hamach t'um Pablo dāi hāba mā chirarr p'öbör Filipos hanām hee bardatk'achéwi, jūr maigmua

hamach hap hérëubaadëwia, Troas p'öbör maar nñ naaimajim.⁶ Magbaawai maachin hök'ar pan levadura chuk'u wauwia k'oojem hag p'iesta dichtarr k'urta Filipos p'öbör heemua wëtjim hïchab, döjärr garmua barco hee. Mag wëtwi, k'odjörröö hawia, cinco días naata mag maach na wëttarr k'ññan nñm haar barimajim, Troas. Mag Troas p'öbör heejä maar siete días naaimajim.

Häbmiecha Pabloou Troaspien hoot'urtarr

⁷ Domighed pan t'orreuewi häba k'öju harr haawai maar häba podpa nñm haig Pabloou chi häk'a durrum k'ññan däi hiyäa simua hamag Hëwandam hi jauu siejim. Mamñ hich Pablo hag noram häspau maju harr haawai mag hijëjëbk'amua ya hedacha pamaa hajim.⁸ Maar t'um häba hägt'aagajärcha hõor podpaajem haar naajim. Maig lámpara k'apan sii p'up'up jiir hñid t'ñnaajim.⁹ Mag hedacha pamjä Pablo hijëjëbk'am hee, hëwan häb Eutico hanñm ventan hi gaai hägt'aa hoo siejim. Mamñ mag da hõberba haawai hich hoo sierr haigpai k'äibaadëwi, häidlaau sii mam hägt'aa piso t'ärjupam haarmua burrwi, warre chi meemta jiir haujierram.¹⁰ Magbaawai Pablo hñarbawia, mag chi meem här heeg t'lk'öonaa, warag hö par wai p'iidñnaa, chi haig narr k'ññnag, —Hoob jäp'ierrmiet, mñg chaai meebsa sibahab hajim.

¹¹ Maimua deeu hägt'aa hamach narr haar mawia, Jesuu hich k'apeenag t'ach k'öpi jauu platarrij, Pabloou pan t'orreuwia, hamach t'uma k'ö dichwia, hñmaai Hëwandam hiek hamag jaaubaadëjim. Mag jauu simua hich mag haardñdñk'amua häspabaadeewai bñlärjä k'äiba hich mag petajim.¹² Mag hi petaawai chi chaai burrwi meetarr hich Pabloou hiiupi hautarrjä meebsa harrijö hich diig harrijierram. Pabloou hamachig jaautarr hñrwi chaai chi meem hiiupi hautarrpa hamach daúa hoobaawai hi hëudee pawiajä hich mag honee nñisijim.

Troasmua Miletoog biekk'atarr

¹³ Mamñ mag hi maju nave maachta nacha jap hee paauk'ajim, döjärr garmua hi na maag, mag wëtwia p'öbör Aso hanñmta deeu maach häba hooju ha hiek'atarr haawai. Maagwai hich, jürr bñlu maju haadëwi maar hëudee bëejim, bñlu.¹⁴ Mag Aso bardñtk'aimawia deeu hi däi hoowian Chad maar häba häbam jap hee deeu p'öbör Mitilene hanñm wëtwi hich mag häba barjim.¹⁵ Mag barwi hag noram döjärr p'ramdam Quio hanñm k'ñir'ee dichjim. Maimua hag noram deeu p'ramdam Samos hanñm gaai naaimajim. Mag Samos hanñm gaai k'üchpai naawi dñrbagk'aa deeu jëb wapem gaaicha p'öbör Trogilio hanñm k'äi hëewia t'ngdñtk'aaun chadau Mileto barjim.¹⁶ Mag mñg biekk'au hich Pablo Efeso p'öbörjä maba harran, Asia durr mak'iin da barbaju hawiata mabajim, Jerusalén p'öbör hee jöpk'aa barwia ham p'iesta Pentecostés k'a nñm hee däi sñem k'öchgau.

Pabloou Efeso iglesia heem chi pörnaanag hiek'atarr

¹⁷ Mag p'öbör Mileto hanñm hee barchëwia sii Efeso iglesia heem jöoin chi pörnaanag hiek jaaupñxijim, hich hoon bëemk'íir.¹⁸ Mag hiek jaaupñxíwia chadcha bardñtk'abaicheewai hamag magjim:

—Párau wajap'a k'ap'ñ nñmgui hajim, jägata mñ chitaajë pääar hee warrcha Asia hee mñch pachëtarr haigmua hñs hewag pawiajim.¹⁹ Hich mag bñlärjä mñch t'öba, maach Pör Jesùs hat'ee sñi dau hap'ññ hi chogk'a chitñmgui hajim. Mag p'ídñk'a chitñmñ, judionaanag maadëu Jesùs hiek jauu k'itaawai häk'amamaugau dich dñitä k'aigba haadép haawaijä, dich garmuan maadëu ham dau haug k'augwi warag dauhi paraa k'itaajengui hajim.²⁰ Mamñ magñm häba, pääch hñu wënlrramk'íir mua päärag maach Hëwandam hiek jaaub k'aba jauu chitajimgui hajim. Mua päärag hõor k'apanag dak'ñrjä jaaunaa pääar di haarcha mawia pääch happai nñm haigjä jaaujeejim.²¹ Judionaanag jaaunaa maimua judionaan k'abam k'ññnagpa jaaujeejim, jäga hamach k'aigbag t'um häsie hewag k'ñrjuwia hisegu haaí nñ, Hëwandamau k'ösi simjöta wënlrraag, magna jägä maach Pör Jesucristo hiektä häba hogdñba häk'a wënlrraju, magñm t'um mua jaaujeejimgui hajim.²² Maimua hñsjä hich Hëwandam Hak'araauta mñ pääi sim haawai mñ Jerusalenag ma chitñmgui hajim, magñm haar mñch dau hap'ññ haju k'ñrjuba.²³ Hëwandam Hak'araau mñchig jaaujeewai mua k'ap'ñ chirñmgui hajim, hamau mñ dñi hamachdëu hampierr hawi mñ p'ärju cárcel diin jam sñsidam.²⁴ Mamñ mag mñch dau hap'ññ haju k'ap'ñ chirñmgä magju k'ñrjuwia gaai masi hoo chirññhaa k'augba chitñm. Mñ k'ñrjugan häba Hëwandamau maach k'ösi peerdñhaaujem hiek maach Pör Jesuu mñchig jaaupñtarra jaauju k'ñrju chitñmgui hajim.

²⁵ Mag jajawagmamua, 'Pääch t'umaam k'ññnag k'ap'ñ hamk'íir hñs mua warre päärag jaauk'imgui hajim: Mua chadcha pääar hee hich mñg Hëwandam hiek jauu p'ññrdñ chitñmua päärag jaaujeejim, Hëwandamta pääch t'är hee hat'aawai hichta pääch Pörk'a sñsimk'íir. Mua mag päärag jaaupñxíwia ya tag päärau mñ hoobamgui hajim.

²⁶ Mñchdëu mag päärag jaaujejjerr k'ap'ñ chirñmawia hich hagjö hñsjä mua mag chirñm. Magnaa

pāach meem hed Hēwandamau pāach hauba hawiajā hoob mā gaai t'āmiet hajim, pāachig bālrjā jaaubajim hawi. ²⁷ Hēwandamau hichdēu hōor peerdā haaujem hiek māchig jaaupitarr t'um bālrjā meerba mua pārag jaautarr haawai ya mā chan māg chirām haig bālrjā hiekk'ōr chuk'u chirāmgu hajim, Hēwandam dau na. ²⁸ Magua mua pārag mag chirāmgu hajim: Pāar har chi hāk'a durrum k'ānn pōrk'a nām k'ānn, pāach mor hārk'anāa hīchab pāach k'apeen chi hāk'a durrum k'ānnjā wajap'a t'āa wai naisit. Magaag magamk'īirta Hēwandam Hak'arau pāar jar haujimgui hajim, maach Pōr Jesuu hich bagau p'ag hautarr k'ānn hajap'a t'āa wai wēnarramk'īir. ²⁹ ¿K'ān jāgwia mua pārag mag chirí? Mua mag chirāman māgaugui hajim: Mā hēudee hamachdēupai hamach higwia chi machnaan haajem k'ānn pāar hee bēeu. Mak'ānnau tigrieu hich haig nemchaain t'ār haaujemjō sīi chad k'abam hiekta chādam hiekjō pārag jaubaicheewai pāar himeraa k'ūgur hauwi warag pāar hee nem hārchējugu hajim. ³⁰ Mag nām hee hīchab pāach heepaim k'ānnaujā sīi sēuk'a nem jaau nārrīe hap'ōbaadēju, chadcha Hēwandam hiek chaarcha hāk'a durrum k'ānn jūrr hamach gar paa hawaag. ³¹ Chadcha pāach magju māchdēu k'āp'ā chiraawaita mua pārag mag jaau chirāmgu hajim, hag nawe k'ap hamk'īir. K'īir k'āp'ā naisit magam k'ānn pāach hee bēewaim hat'ee. Año t'ārjup sīi hedaram magwe gaai machgau dahuhi paraa hoo chirāmua pāach wawiejerrta pārau k'īir heyaa habat ha wawimajim Pabloou.

³² Magnaa hīchab, 'Keena, ya mā tag pāar hee bēebaju haawai hīswē warre mua hich Hēwandam juu heeta pāar t'āsēe plagpmgui hajim, hichdēu maach k'ōsi peerdā haaujem hiekta hogdāba hāk'a wēnarrāmua hichta hāba chi juu t'ier hawai hichdēuta warag pāar k'īrjung bāaupimamk'īir. Hichdēuta māg hatag paawai t'um hich chaaink'a wēnarrār k'ānnag hāba hichdēu nem deejuha jaautarrjā deeb k'aba deejugui hajim. ³³ K'āp'ā habat pārau hīchab: Mā chan māg chitām haig chik'am p'atk'ondam wa k'ajūadam k'āijā wajapp'a hoowai, "Jih! jāgām t'umta mā dēnēg pabaadēk'iina" haba chitāmgu hajim. ³⁴ Magju k'āai māch juapadamauta p'idx'awia, māchdēu nemdam hig chirām t'um p'ē hauwi, hīchab māch k'apeen māch dāi wēnarrāajerr k'ānnau nem hig nāmjā mua māchdēu hamag hau deejeejimgui hajim. ³⁵ Machjō mag p'idx'amk'īirta māch chitāmpier mua hich mag pārag jaau chitaajem, mag p'idx' a nāmu hīchab dau hap'āa hamachdēu nemdam hig nāmjā pōd hauba durrum k'ānn juag hoo wēnarrājerr. Pāadē maach Pōr Jesuu hiek'atarr k'īir heyaa habat hajim: Hiin chadcha hi hiek'ōoin "Dich garmua chik'amnag nemdam deewaita maach honeecha haajengui hajim, chi hau sim k'āajā."

³⁶ Mag ham wawí wai sīewi hiek'a haaipabaadeewai jiepōr p'ōbk'anāa hamach t'umaam k'ānn dāi hāba Hēwandamag jēeuojim. ³⁷ Maimua mag Hēwandamag jēeu haaipawi ya Pablo maagpabaadeewai, t'umaam k'ānn hi hat'ee dahuhi paraa t'ānāmua jūrram k'ānnau hi hō p'ār jōināa hi k'īir hāl hahau k'ajierram. ³⁸ Mag hich Pablooucha hamag mag hedpai hamau hi k'īir hoowia tag hoobaju ha jaautarr haawai mag gaaimua hōk'īrjuu hap'ōbaadējim. Mag hōk'īrjuu nām hāba, hi dāi wētāwia k'īeb jēr barco hee hi hoo deepāit'urjierram.

21

Miletomua Pablo Jerusalenag matarr

¹ Mag Miletomua Efesopie jōoin chi pōrnanā p'ēplawia dōjārr paauk'abaadeeu sīi marau k'ajapp'a dōjārr morrdam Cos hanām hērēubaadējim. Maigmua hag noram sīi hich maigpaimua t'adā deeum p'āram Rodas ha t'ār sim gaai barwia, mammua jūrr dōhieg p'ālgr'eeu, Pátara hanām barjim. ² Mag p'ōbōr Pátara hanām jerag barco hāb wējōm marau hooimajim, Fenicia durr mam hanām. Magbaawai marau hag hee waaidāwia dōjārr paauk'abaadējim. ³ Mag wētumua k'odjōrrōo hawia dōjārr morr dārrcha sim Chipre hanām dōjārrmuu hoo dichjim. Ma, maar juawē gar t'ābjim. Mag wētumua warag Siriaag wētjim. Mama mag maar wētum barco heem nem hāaur Tiro p'ōbōr hee plāju hatarr haawai mam dubimajim. ⁴ Mag p'ōbōr hee chi hāk'a durrum k'ānn haar wētūi ham dāi maar siete días naaimajim. Hich maig mag chi hāk'a durrum k'ānnag Hēwandam Hak'arau jaaujim. ⁵ Mama par mag mapiba jaau nām hāba, seman hāb dichdimam hee maar wētaagpajim. Mag maar wētum haadeewai Hēwandam gaaimua maach k'odk'a nām k'ānn t'um hamach hālin dāi hamach chaainpa p'ōbōr higaau jēr maar hoopāain bēejim. Maig jēr mosjā hee pachēwi, maach t'um jiepōr p'ōbk'anāa, Hēwandamag jēeuojim. ⁶ Mag Hēwandamag jēeuwia, t'umaam k'ānn dāi hagdaujō hayoo hayoo naawi, marau maach wētūi barco hee waaidāt'k'abaadeewai hamachjā hīchab hamach diig durr paauk'abaadējim.

⁷ Maimua ya hābmiecha tag p'ūas jēmerabaju hat'ee, mag maach narr p'ōbōr Tiro hanām haigmua jap hee paauk'awia, Tolemaidaag wētūi, barwi, haig chi hāk'a durrum k'ānn dāi saludaawia, warag ham haig k'āaim hāb hēntēr k'ēujim. ⁸ Noram haigmua hērēubaadeeu

p'öbör Cesarea hanam barwia woun jöoi hääb maach peerdäajem hiek jaaumie Felipe hanam di haar wëtjim. Warr hich mag Felipe, iglesia heem chi pörnaan juag hoojem k'lan siete narr heem hajim. ⁹ Hich mag jöoirau chaain hlaan happai chi daupeen jayap wai siejim, Hëwandam hi jaaumien. ¹⁰ Mag Felipe di haig maar k'ääadam k'apancha k'aba nám hee, Judea durrmaa woun hääb hagjö Hëwandam hi jaaumie Agabo hanam bëejim. ¹¹ Mag bëewia, maar dak'tir Pablo hääjajem hauwia hagua jürr hich bää däi hich juapa jäpäinaa, —Hëwandam Hak'arau märgag jaauwai mägta jähaujia haajemgui hajim chamag hääjajem pap, Jerusalén p'öbör hee judionaanu. Mag jäänaa jürr judionaan k'aba, durr chaauram k'lanagta sii par deeu haajemgui hajim Agabou.

¹² Maach jäglucha mag hürbaawai Cesareapien däimua marau Pabloog Jerusalenag mapiba jaau naajim. ¹³ Mamä mag mapimap'a nám hee, jürr hich Pabloou marag magjim:

—¿K'ant'eeta jäg päär dauhi paar t'änarráma? Hoob k'irjumiet hajim. Päär hich jägtä námnan magan mächpata hök'irjuu hapiju hék'a námgu hajim. Jerusalén pabaaimaawai hamau mag mä hibälrwiäjä, maach Pör Jesúus gaaimua k'ai, hidëu mag sim. Hi gaaimuan männ magämjä haba t'öju chirämgui hajim Pabloo.

¹⁴ Par mag jajaauk'amjä maach hiek hääk'aba habaawai warag hich magpai siuwia Hëwandamagta marau, —Hëwandam, plata maach Pör haawai pachdëu k'ap hirig nem jaaubá hanaajim.

¹⁵ Magtarr k'ur k'ääadam k'apan k'aba nám hee, marau maach nemdam k'ir k'augwia Jerusalenag durr paauhk'abaad. ¹⁶ Maar däi wëtjim hääaur k'lan Cesareapien chi hääk'a durrarr k'lan. Mak'lanau woun hääb Chiprepier Mnasón hanam hag di haarta maar p'ëbaadëjim, Jerusalén p'öbör hee barwia hichdëu marag hich haig jéermk'iir di deeju ha sierr haawai. Mag woun hag nawe maach Hëwandam hiek hääk'awi siejim.

Pablo Jerusalén barwia Santiago hoon matarr

¹⁷ Mag durr paauk'abaadëwi ya Jerusalén paauk'abaimaawai, haig chi hääk'a durrarr k'lanau sii maar hamach haig baarpi hauwia t'um honee naisijim. ¹⁸ Mag maach bartarr noram Pabloou maar hich däi p'ë harrijim Santiago hoon. Mag Santiago di haig hichab iglesia heem chi pörnaanjä narr haawai ¹⁹ Pabloou hamag saludaawia hök'ar hiyälanmamaa hamag jaaubaadëjim, jäga judionaan k'abam k'lan heejä Hëwandamau hirig hich hiek jaaupinaa hichab nem k'ir pogk'e waupimaajeeli. ²⁰ Pabloou hamachig mag higg'amam hürbaawai honee nám hiek'au warag Hëwandamagta, "Aay, häglucha magbarm Hëwandam" hajierram. Maimua jürr hamach garmua Pabloog, "Pädë maar hiek hürbarí, marau parag jaauk'im" hawi, —Pua pachdëujä k'ap'ä chirämgui hajierram, judionaan hee hoor pöoma t'lanm chi hääk'a nám k'lan, mama t'um mag t'lanm k'lan hiek hichiita hamau hich mag Moiseeu p'ä pataarr hiek p'laabä hälrk'a wënlarraju haai nám haajem. ²¹ Maimua hamag jaauwai, mag judionaan t'um hamach durr chaaur jooba nám k'lanag pua Moiseeu hiek p'ä p'laarr gaai nem jaau sisisdamjä hälrk'apiba jaaujem haajemgui hajierram. Mag nám däi hichab hamag chaain mehëudamjä t'labichpiba jaauuna warag maach jöoin hijä hisegpi jaaujem haajem. ²² Magnaa hirig, Jägajuma maadëu har chi mag k'irju nám k'lanag, magam hiek chad hapim hugua? Hamachdëu p'la barbaichém ha hürbaawai, hichiita jerrba häba biirdänaa hamau parag mag hiek hëudäb k'aba hëudajugui hajierram. ²³ Chadcha plachta mag hiek'a chitam ham hugua, jäg pua mägta habä, marau parag k'irjugdam deegpam: Mäig hoor jayap námgu hajierram, Hëwandam na häba hirigpai jëwaag hi hat'ee särk'aju ha hiek'a nám k'lan. ²⁴ Jäg p'la ham däi Haai hi jëeujem deg mawia ham däi häba pach k'oopibä, Hëwandam na wajap'a chirsieg. Magnaa hichab pach pör k'öpibarm paarjä p'agpäinaa warm k'lan dën paarjä p'agbapä hajierram, ham dënjjä hagjö k'öpäimk'ir. Hörau hamach daúa pua magbarm hoobaawai, jägan séuk'aawaita hörau p'la hëugar mag jaau naajim haju. Magbaawai hichab puajä hamach dënjo Moiseeu jaau p'latarr hälrk'a sim hajugui hajierram chi Pabloog wawimamu. ²⁵ Magnaa, Har judionaan k'abam k'lan hichab maach Hëwandam hiek hääk'atarr k'lanagjä ya marau hësap haaidäp'lijimgui hajierram. Hamag marau jaaupäitärr gaai, hörau hamach juau nem parhoobamta Hëwandam'ka waunaa hagag jëwaag nemchaain t'ötarr modjä k'öpiba, nem t'öowia hag bag dën reyen wau sisisdamjä k'öpiba, ni nem sii bëgöne bag härbä t'oo sim modjä k'öpiba jaaupäijimgui hajierram, Pabloog higg'amamua.

Pablo Haai hi jëeujem deg sim par hautarr

²⁶ Warm k'lanau hichig mag jaaubaa chadcha Pabloou mak'lan jayapam k'lan däi mawia, hag noram Hëwandam na wajap'a naisieg hamach t'um häba hamach k'oopinää, Haai hi jëeujem deg dubjim, p'adnaanag k'an hedta mag särk'a nám hobbër hëebaadeewai hag paar nemchaaindam hamach pipied k'echju haai na ha jawaag.

²⁷ Mamʌ siete días mag sark'a naaju hatarr haawai, ya sark'a höju dakpamam hee, judionaan Asia durrmuä bëetarr k'lanau Pablo Haai hi jéeujem deg sim hoop'öbaadëjim. Mag hamachdëu hoo hat'aawai parp'öbaadëwi warag hähäak'amua sïta hoor p'ogueupäijierram. ²⁸ Mag hoor p'ogueupäiwia warag, —¡Keena israelnaan, maar juag hoobahut'ñ! haajeejim. Chamag wounauta durripierr hoor t'umaam k'lanag maach jöoin hi hisegpi jaaunaa, Moiseeu p'a pñatarr hiekjä hasekaspiba jaau nñrranaa, hñchab mag Haai hi jéeujem di higwiajä k'aigba hiek a nñrraba haajeeb hajierram. Mag nñrramua his hag hee judionaan k'abam k'lan dubju k'aba haajemta warag hierr p'e wai siwai mag diin ya k'aigba sisimgui hajierram. Deeu wajaug paap'ibam haig chan pôd hag hee Héwandamag jéeuju k'aba simgui hajierram, hähäak'amua.

²⁹ Mag judionaan k'abam k'lanpata Haai hi jéeujem deg hierr t'lanlamk'arran, hamachdëu hich Pablo magju na woun Efesoppierr Trófimo haajerr dñi hñba nñrram hootarr haawaita mag hedjä Pabloou mam hierr Haai hi jéeujem deg hich dñi wai simpü narr gaaimuata mamag k'ajierram.

³⁰ Mag hähäak'am hürbaawai sñi hoor póm k'ap'ig bëe t'lanlisijim. Maimua k'apanaam k'lanau Pablo parp'öbaadëwi, jñrram k'lanau dawag het'et'errg wai höberwi, hag bärre Haai hi jéeujem dñi chi puertdi p'äark'a sñujim. ³¹ Mag dawag harrwi, k'apanaam k'lanau haawai, ya Pablo t'ööpääig hék'a nñm hee, Roma durram soldaun póm t'lanam heem chi comandanteeu hür hat'ajim, mag p'öbör heem hoor t'umta kaaijä hee t'lanam hanam. ³² Magbaawai hag bärre capitannaan soldaun dñi t'ärk'a hauwi mag ham poposk'am haar k'ap'ig p'öbaadëjim. Mag wëtwi warm k'lanau mag comandante hich soldaun dñi pochag hurum hoo hat'aawai jñrram k'lanau Pablo p'otropälik'arrjä tag dichbajierram. ³³ Mag barimawia, chi comandanteeu Pablo par haupiwiwa, warre caden numiimua jå sñupijim. Maimua haig narr k'lanag, —¿jä jamaam woun hagá, maimua k'ani hichdëu jäg sñej? ha jéeuim hajap'a k'ap haag.

³⁴ Mamʌ mag sñi hirua k'ajap'a jéeutarrta, deeu heeupemjö sereubaadëwi sñi hähäak'amua jñrr chik'aman hichaaur jaaupäxi k'aawai chi comandanteeu pód hák'ajujä k'augba haadëjim. Mag, sñi warag hich soldaunag chi Pablo cuartel hee harrpijim. ³⁵ Mag soldaunau Pablo harrumua ya chi cuartel haiguim döig bük'arr pabaimaawai warag sii chaaijö jua hee jiir hajierram, hñrau hamachig bñyeu haujujö haadëp haawai. ³⁶ Mag t'lanman ham hñudee serereug wëtumua warreta Pablo t'öopi jajaau haajeejim.

Pabloou hich kõitpai hiek'atarr

³⁷ Mag harrumua ya hich cuartel hee wai dubaagpam hoobaawai hich Pabloou mag soldaun pör chi comandanteeg griegonaan meúa jéeuim, jöpcha hi dñi hiyññ haag. Chi comandanteeu hñrwai Pabloou hichig griegonaan meúata hiek'abarm hürbaawai hirig, —Hää, puan magan maar meujä hiek'ajeebma hajim. ³⁸ ¿Pñ Egiptoppierr k'abá, pua k'abají har na biek hñb gobieno dñi wérbaag chumanaan póm cuatro mil pñch daumaai jar hauwi hoor barba haajem chñlai p'e harrtarr? hajim hirig.

³⁹ Magbaa Pabloou, —Mñ chan Egiptoppierr k'abam. Mñnn judioougui hajim, Cilicia durr p'öbör Tarso haajem hee t'aabatarr. Mñ mag sñi p'öbör parhoobam heemjä k'abam. Mamʌ pua k'ös hñk'iin, hidëu mñrñag hiek'apik'am, mua hñrag hiek'am k'ös chirñmgui hajim.

⁴⁰ Mag chadcha chi comandanteeu Pabloog, “Pñ hiek'aju haai chirñam” habaawai, Pabloou hajap'a döig dag gaai dñrrauna hoor k'üpamk'ir juau jaaubaawai, k'ñu paauk'abaadee, jñrr hebreonaan meúa hamag magjim:

22

¹ —Keena k'odamnaan, jöoinpa t'um, mñ hiek hñrbat, mua mñchdëupai mñch k'aigpér hiek'aagpamgui hajim.

² Pabloou hamachig hebreonaan meúata mag hiek'abaadëm hürbaawai chará warag sñi k'ñu hñrp'öbaadëjim. Mag hoor k'ñu t'lanam hee, hiek'amamua Pabloou mamagag majim:

³ —Mñnn judío charau. Mñ Cilicia durr t'aabajimgui hajim, p'öbör Tarso hanam hee. Mamʌ mñch herraawe mñig Jerusalén bëewia hich mñgpai jöoipta chirñmgui hajim. Mñ maestro Gamalielau mñrñag wajap'a maach jöoin hiita t'umaa jaau bñaujimgui hajim. Mag-tarr haawai mñch t'äardamaucha Héwandam dñu na nem hajap'a waum k'ös waujuuta hék'a chitaajemgui hajim, hich jäg pñrau haajemjö hñchab. ⁴ Warran chadcha mua mñg Jesú hiek hñk'a wénarram k'lan par hauwi dau hap'ññ wawaag ham hñudee hék'ajeejim. Mag par hauwi, hñain hawiajä, bñrñjä dau haug k'augba cárcel deg dubpäimaajeejimgui hajim, mñchdëucha. ⁵ Mua maaggerr p'adnaan pöröu k'ap'ñnaa hñchab chi pörnaan hi k'ñai juu heegpaim k'lanaujä k'ap'ñ nñmgui hajim, hamach paarmua mñrñag hñsap wau deejerr haawai. Biek hñb hamachdëucha mñrñag hñsap wau deejierramgui hajim, Damasco p'öbör

hee maach k'odnaan judionaan haar mag hēsap dāi mawi, Jesús hiek hāk'a durrum k'ān park'a haut'urwi, maig Jerusalén haipierrwai ham gaai hamachdēu hampierr haag.

Pabloodu hichdēu Hēwandam hiek hāk'atarr jaautarr

⁶ Pabloodu mag hichdēupai hich jajawagmamua, 'Mamā mag māchig hēsap wau dee-baawai hag dāi mamta, ya Damasco daka'ra headasiejō nām hee dēgōlp pagt'ām daujō hedjā heemua p'ar jēer hat'amua ⁷ warre mā jēk'at barwerbpājimgui hajim. Mag jēk'at chirāmua hūrwai hōor chuk'u sim heemuata mā tārcha tārt'ārnnaa, "¿K'ant'eeta pua jāgcha jāg mā hiek hāk'a durrum k'ān k'aibag wawaag ham hēudee hēk'a nārrāma?" ha sijim mārlag. ⁸ Māchig magbaawai jūrr mua hirig, "Señor, ¿ma pā k'āiuma?" ha chirajim. Magbaawai mag hōor chuk'u sierr heemua mārlag, "Mān Jesús, Nazaretierra ha sijim. Pua jāg mā k'apeen hēudee hēk'a nārrām haig, mā hēudeeta hēk'a nārrabahab" hajim. ⁹ Magbaawai mā dāi wēnārrarr k'ān mag pagt'ām daujō par jēer hat'am hoowia jāp'ierr nāsijim. Mamā mag hōor hiekjō mārlag hiek'atarr chan pōd hamachdēu k'augbajierram, k'an hata hiek'at sijim k'ai. ¹⁰ Magbaawai mua maach Pör Jesuug, "Señor, ¿mua jāga haju haai chirá?" ha jēejim, māchig māchdēu nem wauju jaaumk'īir. Magbaa hirua mārlag, "P'iidāwia warag pāch maa harrag pet" hajim, "Damascoog. Jamta pāchdēu nem wauju t'um pārlag k'ap jaaujugui" hajim mārlag. ¹¹ Mag harar wāl jēer hat'arrau warre mā dau k'augba pābjerr haawai mā k'apeenau sīi mā juu gaai pārnaata Damascoog mā bāyeu harrjierramgui hajim Pabloodu, hichpai jaaubamua.

¹² Magnaa, 'Mag p'ōbōr hee sijimgui hajim, woun jōoi hāb Ananías hanām. Mag jōoi Hēwandam dau na hagpierraanaa hīchab Hēwandama Moiseeg hich hiek p'āpitarr gaai nem jaau sīsidāmījā hajap'a hālārk'aajerr haawai, judionaan t'um mag Damasco p'ōbōr hee naajerr k'ānau hi hēugar hajap'a hig hiyālā haajeejimgui hajim. ¹³ Mag jōoirau mā jēer chirām di haig mā hoon bēewi mā tār tārnnaa mārlag, "Hēwandam gaaimua k'odam, deeu dau wajap'a heerdā chirīsī" hajim. Mag chadcha hirua magbarm bārre mālau heerdābaadeewai mua hi k'īr heerpa chirisjimgui hajim. ¹⁴ Mag hiek'amatamua mag jōoirau mārlag, "Maach jōoin hag Hēwandamauta pā jalat'ām hik'at amgui hajim, hichdēu nem waipim k'ōsimta pārlag k'ap'ā hapināa, hīchab hāb bālārjā k'aibag chuk'u k'itām pāch daúacha hooonāa pāch jāgucha hich hiekjā hūrmk'īir. ¹⁵ Ya pua mag pāch daúacha hi hoobaawai puata jūrr mag hatagjā t'umaam k'ānag hi hiek pāchdēu hūrtarr jaunaa hīchab pāch daúacha hootarrjā jaau chitajugui" hajim. ¹⁶ Magnaa mārlag, "¿Jāimua pā k'ani nā chirāma? hajim. P'iidāwia, pāch pōr choopibá. Magnaa Hēwandama pāch k'aibag chugpaamk'īir Jesucristoog jēeubá" hajim hich jōoi Ananias mārlag.

Pabloodu jāga maach Pör Jesuujudionaan k'abam hee hich pājī ha jaautarr

¹⁷ Mag chadcha Ananias māchig jaautarrjō hawi, mā deeu Jerusalenag mawia, Haai hi jēejim deg Hēwandamag jēeu chirāmta sīi dēgōlp mālau deu heert'āg hat'āmjō habarm hee, Jesuuta mua hoo hat'ajimgui hajim Pabloodu, hichpai jaaubamua. ¹⁸ Mag hich hoopiwia mārlag, "Maig Jerusalén chan par pua mā hiek hōrag jaauwiajā hamau hāk'abam. Mag k'āai pāchta jōpk'arraapai māg p'ōbōr heemua warag chawag petá" hajim. ¹⁹ Magbaawai mua hirig, "Señor, t'umaam k'ānau k'ak'apdō t'ānlāmgu" ha chirajim, "mua Hēwandam hiek jaaujem dipierr mawia, pā hiek hāk'a durrum k'ān park'awia, cárcel deg p'āarnaa ham wālmaajerr. Maagjerr hābmajā meraa k'aba simgui" ha chirajim. "Māchdēucha hamach mag waaujerrta mua hamag pā hiek jaauwai, ¿hamau hāk'abaju?" ²⁰ Esteban k'ararr pā hiek jaau k'itām gaaimua t'ōo naawajā dāi haig chirar haawai māch hipaarmua t'ōopi jaunaa mag chi t'ōo narr k'ān k'ajūajā māchdēuta tālā chirajim. Mā mag chitarrauta his jūrr māch garmua hamag pā hiek jaauwai, ¿hamau hāk'abaju k'ai?" ha chirajim hirig māch garmua. ²¹ Magbaawai maach Pör Jesuu deeu pāaba mārlag, "Petá; hichiita deuem durr durr warp mua pā pāi chirāmgu" hajim, "judionaan k'abam k'ān hee."

Magta Pabloodu hichdēu Jesús k'augtarrjā jaaujim judionaanag.

Cuartel hee peer Pablo wātarr

²² Warran mag hiek'amatam hāu k'īu hi hiek hūr naajim. Mamā hābmiecha hirua mag hiek'abap'āim hūrwia deeu sereu p'ōbaadeeta, "Jāg wounan warreta t'ōopāju haai sīsim" k'ap'ōbaadējim. ²³ Mag serereuk'āmījā pālam hīgħa, warag k'īr machgau hamach k'ajūa mor gaai jūa nālta t'ārrējujō, hamachdēu wi haigpai hēudādātk'ām dāi jēbpa t'ōinaa hāgt'aag p'ōp'rālī k'āawai, ²⁴ chi comandanteu warag Pablo cuartel hee hierrag harripi wāpi jaaujim. Pablo hiek mag hich wābaadee, k'an gaaimuata mag hōor sereu tālāmua hi t'ōopi jaau nā ha meerba jaaumk'īir hajim haajem. ²⁵ Mamā mag hierr harrwi, hi juu jāk'ānaa, ya hich wālag habaawai, haig capitán sīerrag hich Pabloodu, —¿Pārau sīi hich jāg Romapien pāachdēu wām haig wāju haai nāwi hajim hanām, k'an gaaimuata mālā māg wai nā ha k'ap haagjā bālārjā jēeu hoojā jēeu hooba?

²⁶ Pabloou hichig magbaawai chi capitanau hag bärre mawia jürr chi comandanteeg jaaujim hanam:

—Comandante, Pabloou hichdēu jaauwai hi mag Romapierr hanamta, ¿pua hi wapi jaau chir?

²⁷ Magbaawai chi comandante Pablo haig bëewi hirig jéumamua, —¿Chadcha pə Romapierrá? Pə Romapierr k'ai, mərəg meerba jaaubá hajim hanam.

Magbaa jürr hich Pabloou, —Mən chadcha Romapierrau perá hajim hanam.

²⁸ Magbaa chi comandante, —Mən Romapierr k'aag p'atk'on pöm p'agwiata Romapierr k'ajimgui hajim hanam hirig.

Mama jürr Pabloou, —Mua chan p'agjā p'agba, sii məch dënnaan Romapien harr haawaita məchjā Romapierrk'a chiramgui hajim hanaabá.

²⁹ Chi soldaan mag hi waju harr k'lanau mag hürbaawai warre haigmua chawag hérebaadéjim hajim. Mag nəm dəi hichab chi comandantejā hichpata jāp'ierrbaadéjim hanaabá, Pablo Romapierrk'a simta hichdēu mag hi juu jāl'apinaa wapi jaautarr gaaimua jürr hichta k'aigba haju k'irjuwi.

Pabloou judionaan chi pörnaan na hich kōit hiek'atarr

³⁰ Judionaanau Pablo dəi mamagk'am hoowi chi comandanteu k'ap'ə ham hig siejim haajem, k'an gaaimuta hamau hi dəi mag naají. Mag, warag chi caden Pablo juu gayam hēerp'iwia chi p'adnaan pörnaan t'um Asamblea heem k'lanpə hich haig t'ärk'laip'ajim haajem. Maimua hag noram ya chadcha t'um hāba biirda t'lanisiewai chi Pablo dawag haibëewi ham na dənəupi siujim haajem.

23

¹ Mag ham k'irp'ee hich dənəupi sūubaawai mag judionaan chi t'et'emnaanag dau t'ōba heerpanaa, —Keena, k'odamnaan, Hēwandamaau k'ap'ə simgui hajim hanam, mə hi dau na k'ajap'a chitaajem. Məch mag chitəm k'ap', məchdēujā k'ap' chiramgui hajim, hi dau na k'aigba k'aba chiram.

² P'adnaan t'um t'lanm k'lanpə Ananías ha t'är sierrjā dəi haig sūerr haawai Pabloou mag hiek'abarm hürwia hi bigaau narr k'lanag hi hijurcha deepi jaaujim hanaabá. ³ Magbaawai Pabloou mag p'adnaan pörög, —Pən maiguin sii k'irjugjā chuk'uta hiek'abap'aim. Hēwandamaujā hichab pə gaai juu k'ajuké hajim hanam, pach mag hiek'a chiram paar. Pə hichab chi t'et'em haawai hajap'a nem k'ap' jéeu hoonaa hagpierra nem wawaagta məig hoo chirabá. Mag simta, ¿jāgwi pach paarmua leiu jaau sim chaaur warag mə hi p'ärpi jaau chir? hajim hanam.

⁴ Magbaawai haig narr k'lanau Pabloog, —P'adnaan hamach t'umaam k'lan hat'ee hich Hēwandamaucha chi pörk'apitarra pua bālrjā högk'aba, hich k'ircha mag hiek'a chir? hajierram hanam.

⁵ Magbaa Pabloou, —Hāa, muan məmə hi p'adnaan pör k'abampii chirajiebma hajim hanam. Mua k'ap'ə harr hamua chan mag hiek'abak'amgui hajim hanam. Mua k'ap'ə chiramgui hajim hanam, Hēwandam hiek p'ā sim gaai “Pāach heem chi t'et'em higwia hoop k'aigba hiek'am” ha p'ā sim.

⁶ Mag nəm hee Pabloou k'aug hat'ajim haajem, chi t'et'emnaan hee saduceonaan dəi fariseonaanpa t'lanm. Hichdēu mag k'aug hat'aawai t'umaam k'lanag hürmk'ir t'et, —Keena, məjā fariseota məg chitəm, maagwai mə haajā hichab fariseo hajimgui hajim hanam. Pārau məig hiek'or paraamjō mə wai nəmən, sii maach meewia deeu maach hiiu p'iidəju hāk'a chitəm gaaimuapaita məig mə wai nəmgui hajim hanam hamag.

⁷ Pabloou mag hiek'abap'āwai fariseonaanau jürr chi saduceonaan dəi chik'am hipeer hahau nənə hawi hihāba narrta warag k'ik'iratdō haaidl p'öbaadéjim haajem.

⁸ Saduceonaanau jaauwai, maach hak'aar chuk'u sierrije hawai, maach meewai məg hataag pawijā tag maach hiiu p'iidəbaju haajem. Mag nəm dəi hamag chan hāgt'ar Hēwandam chognaanjā chuk'u, ni meepenjā chuk'um hanaabá. Mama jürr fariseonaanau magba, hamau hāk'abam hanam t'um hāk'ajem haajem. Mag nəm gaaimuata warrjā mag chik'am hipeer hahau k'ap'öbaadéjim hanaabá. ⁹ Mag sereu t'lanən hawi, hāaur k'lan Moiseeu p'ā paarr hiek jawaag chi machnaan fariseonaan higar narr k'lanau p'iidətk'awi, —Marau məg woun bālrjā k'aigba sim hooba nəmogui hajierram hanam. Mama mag sii hi dau heert'g hat'amjöta hajim hanaawai, dösätauta hirig hiek'ají wa Hēwandam chogauta hiek'ají maadēu k'augbamgui hajierram haajem.

¹⁰ Jürr mag serereuk'amua warag hat'uucha pamaawai, hōrau sii jürram k'lanau hēudəatk'amua, Pablo piu t'arrēu haju k'irjuwi, chi comandanteu soldaanag hi sim haar hālrbapiwi, ham juu heem k'echeunaa deeu hūmaai quartel hee warrpijim haajem. ¹¹ Mag mam hi harrtarr hed hedaar maach Pör Jesuucha Pablo haig bëewia hirig, —Pablo, hoob

jāp'ierr chiram hajim hanám. Jāp'ierru k'ái warag t'áar p'íi habá. Pachdëu Jerusalén p'óbör hee hórag m̄a hiek jaautarrjö, hich jág Roma pawiajá pua m̄a hiek jauu chitajugui hajim haajem hichigcha.

Judionaan Pablo par hawaag hibéptarr

¹² Mag maach Pör Jesuu Pabloog hiek'atarr noram judionaan k'apan hāba hiek deewia hihāba n̄lisijim haajem, Pablo t'óopäaig. Mag n̄am hanamua, Pablo t'óopäibam haig chan ni hābjä t'ach k'öba ni döjä döbaju ha hiek'awia, "Maach m̄ag hiek'abarm pödba meerlk'apíimán, magan jürr Hēwandamau maachta k'aibag wauju haai n̄amgui" ha hiek'ajierram hanaabá. ¹³ Chi mag hiek' a narr k'án chi k'apanag cuarenta hatcha naajim haajem. ¹⁴ Mag chadcha hamach happain ya chi hiek' am harr haawai p'adnaan chi pörk'a n̄am k'án judionaan chi t'ierrrnaanpa hāba narr haar wēt̄i maguimajerram haajem:

—Pablo t'óobam haigjä bâlrajä maar t'ach k'öba ni döjä döbaju ha hiek'awi n̄am. Marau maach hiek'atarr pödba meerlk'apíimán, magan warag maachta Hēwandamag k'aibag waupi jaaujugui hajierram haajem chi pörnaanag. ¹⁵ Cha marau jauu n̄amjö hamk'ir, nau pârau tagam k'án t'um chi t'et' emnaan dâimua chi comandanteeg nanwe m̄aig pâach haig hi hig n̄am habat hajierram hanám, hi dâi hök'ar hiyáamamua hajap k'ap jéeumaag. Magbaawai marau siihi k'irp'ee n̄an majugui hajierram hanám, m̄aig wai barchéju nawe t'óopäaig.

¹⁶ Mamá hamau warm k'ánag mag jajaauk'am hich Pablo hâp'li k'á hâbam hag hiewauu hûr sîerr haawai hichdëu mag hûrbarm bârre Pablo wai narr haar cuartel hee mawia hi hêugar mamagk'am hichigcha jaauwimajim hanaabá. ¹⁷ Magbaawai Pabloou capitán hâb hich haig t'ârnat magag, —Chamag woundam comandante haar hat'aad hajim hanám. Nau hirua hichdëu k'ap comandanteeg nem hûgk'aimaju.

¹⁸ Magbaawai chadcha capitanau chi chaai comandante haar warrwi hirig, —Preso hâb Pablo haajemua m̄a t'ár hauwu m̄ag chaai pâhaig haibéepijimgui hajim hanám. Hi hiek mag m̄ag chaairau parag nem jawaag wai chirám haajem ha jaaujim chi comandanteeg.

¹⁹ Magbaawai chi comandanteeu chi chaai jua gaaipâraa chaaur hich hap harrwi, —¿K'anta pua m̄aig jawaag wai chirá? ha jéeujim hanám.

²⁰ Magbaawai chi chaairau hirig, —Judionaan ya hâba hiek deewi n̄amgui hajim hanám, nan pâhaig hiek'aan bëeg. Nan hamau parag Pablo harrpijugu hajim hanám, hamach pörnaan judionaan chi t'et'echaram k'án dâi hâba biirda n̄am haar, sœuk'a hök'ar hit'ûu jéeumamua hajapcha hi k'ap haag hawi. ²¹ Mamá hoob ham hiek hâk'angui hajim hanám. Chi mag hiek' a n̄am k'án k'apanag cuarenta hatcha n̄amgui hajim haajem. Hich mak'ânta Pablo t'óopäibam haigjä t'ach k'öba ni döjä döbaju ha hiek' a n̄amgui hajim hanám. Maimua siihamach hiek'atarr pödba meerlk'apâaiwarag hamachdëuta Hēwandamag hamach k'aibag waupi jaauju haajem. Maagwai hamachdëu hâba pâhaikpaita hûr n̄amgui hajim hanám. Pua hamag mag harrpimán, magan k'âd jârr sirp'ag hee n̄anaa m̄a naamjöoi t'óopâiju haajem ha jaaujim haajem chi chaairau.

²² Magbaawai chi comandanteeu chi chaairag, —Mag cha pachdëu m̄aig jaaubarm hoob bâlrajä deeum k'âlag jawamgu hajim hanám.

Mag jaaupiba wawinaa chi chaai pâjim haajem.

Gobernador Félix haar Pablo deepxitarrr

²³ Magbaawai chi comandanteeu capitannaan numí t'ârk'a hauwi hamag nem t'um k'ir k'augamk'ir magjim haajem:

—Soldaaun siihâlupai wëtju k'âan doscientos jar hat'at; cabaaai gaaipâraa wëtju k'âan setenta, maimua soldaaun t'utk'ér panjâ hîchab doscientos jar hat'at hajim hanám. Mak'âan dâi nau k'ëutarr k'ur nâa hawi hedaram las nuevenaa pâar Cesareaag wëtjugu hajim hanám, Pablo deen. ²⁴ Maimua hich Pablo hat'eejâ hagiô cabaaai jar deebat, gag gaaipâraa mâmak'ir. Bâlrajä hi chig haba harriw hich jág monak'a gobernador Félix t'âsle pâabajét ha jaaujim haajem mak'âan capitannaanag.

²⁵ Mag jaaupiba wawinaa chi comandanteeu hësapjâ p'ânaa deepxijim hanaabá, Cesarea durram gobernador Félix hat'ee. Mag hësap gaaipâraa woun judionaanu pâra hauwi, mâ k'urau k'abamuan, warre t'óopäim hig naajim. Mamá Romapierra mag wai n̄am ha mächdëu hûr hat'aawai hag bârre mâch soldaaun dâi mawi mua hi k'aigpér haujim. ²⁶ Hagta k'augba chirarr haawai, k'an gaaimuata hamau hi dâi jág t'âna hâka k'ap haag hawi, mua hi harrijim judionaan hamach Asamblea hee hâba biirda t'ânaam haar. ²⁷ Mamá mam panaa wajapcha hûrwai sii Moiseeu Hēwandam hiek p'â pâatarr gaaimuata hamach heepai mag hi hiekk'or pöm chirârám k'ajierram. Mamá mua hoowai magpaim gaaimua pôd hi t'ôju k'aba, ni sii cárcel deg p'âraagpajâ hi

²⁶ "Excelentísimo Gobernador Félix, ¿Jágpai chirá? Mâ, comandante Claudio Lisiaauta pâra mag hësap p'â deepxijim hanaabá. Mamá saluddam deepxijim hanaabá. ²⁷ Mag woun judionaanu pâra hauwi, mâ k'urau k'abamuan, warre t'óopäim hig naajim. Mamá Romapierra mag wai n̄am ha mächdëu hûr hat'aawai hag bârre mâch soldaaun dâi mawi mua hi k'aigpér haujim. ²⁸ Hagta k'augba chirarr haawai, k'an gaaimuata hamau hi dâi jág t'âna hâka k'ap haag hawi, mua hi harrijim judionaan hamach Asamblea hee hâba biirda t'ânaam haar. ²⁹ Mamá mam panaa wajapcha hûrwai sii Moiseeu Hēwandam hiek p'â pâatarr gaaimuata hamach heepai mag hi hiekk'or pöm chirârám k'ajierram. Mamá mua hoowai magpaim gaaimua pôd hi t'ôju k'aba, ni sii cárcel deg p'âraagpajâ hi

hiekk'ōr chuk'u s̄iejim. ³⁰ Mam̄ mag n̄am hee h̄ūurwai, judionaanau hi t'ōop̄yaag hiek deewi hihāba n̄am ha m̄achdēu h̄ūr hat'aawai, chadcha heeu d̄öglop̄ magam hugua hawi, warag mua p̄a haar hi deepx̄i chirām. Maagwai mag hi hiekk'ōr p̄om chirām ha jauu n̄am k'ānnagjā warag p̄a haar w̄ētwi p̄ach d̄āichata hiek'api chirām.

Magdampai hajim p̄arag jaaum hig chirarr. Hayoo kakē.

Firma, Claudio Lisias"

³¹ Maimua chadcha hedau k'ēutarr k'ur n̄ā hawi ya hamach w̄ētju harr hora haadeewi, hamachig jaautarriō soldaaunau Pablo dawag hauwi p̄ōbōr Antipatris han̄m̄ag hat'aadējierram. ³² Mag w̄ētwi, barwia, hag noram hāspabaadeewai maigpaimua chi soldaaun bālu w̄ēttarr k'ānn deeu hewag hamach cuartelag bēejierram. Magbaawai warm k'ānn cabaai gaai w̄ētmaa harr k'ānnau warag Pablo Cesareaag hat'aadējierram haajem. ³³ Mag w̄ētumua Cesarea barwi, comandanteeu hēsap deepx̄itarr gobernadorrag deewi, chi Pablojā warre hich jua hee joot' p̄ajierram haajem. ³⁴ Mag hichig hēsap deebaimaawai hag gaai heerpa wai dānnau Pabloog jēeujim haajem hi t'aabatarr durr k'ap̄ haag hat'ee. Maimua Pabloloo hichig, —Mānn Cilicia durramu habaawai, jūrr chi gobernadorrau hirig, ³⁵ —Nau hök'ar p̄a k'abag wawaag p̄a k'īr hiek'a n̄am k'ānn hāba naaicheewaita mua p̄a hiek hūrjugui hajim han̄m̄ hirig. Magwi warag rey Herodes k'ararr s̄iejerr degpai soldaaunag hoo paraa wai naapijim haajem, bālrjā hōbeerpiba.

24

Pabloou hich kōitpai gobernador Feliig hiek'atarr

¹ Mag soldaaunau Pablo Cesarea p̄ōbōr hee gobernador haar deet'urtarr k'ur cinco días n̄am hee, p̄adnaan p̄or Ananías, hagiō judionaan chi p̄ornaan d̄ai hamach abogado Tértulo han̄mpa barjim haajem ham n̄am haar. Mak'ānnau hamach t'um gobernador haar w̄ētvi nem chad k'abam̄ s̄euk'a chadam hiekjō Pablo gaai t'jierram hanaabá, hi k'aibag waumt̄ir. ² Mag n̄am hee h̄īchab hich Pablojā hamach haig waipierwai chi abogado Tértuloo Pablo k'īr gobernador Feliig, —Señor gobernador, hāu p̄a gaaimuata maar k'ōinaa wēnārrāmgui hajim han̄m̄. P̄ach jāg p̄idk'aagjā k'īrjugad k'ap̄'a k'itam gaaimuata, m̄ag durr heejā chadcha hāu warag pua nem k'īr pogk'e waumam hōrau k'ak'apdō t'ānnāmgui hajim han̄m̄. ³ Maagwai maach t'umaam k'ānnau p̄arag hāu hajim han̄m̄, chadcha maach t'umaam k'ānn hat'eeta pua jāg s̄iewai. Jāg hoowai chadcha maar honee n̄amgui hajim han̄m̄, p̄a gobernador wajap'am haawai. ⁴ Mam̄ p̄a jua p̄idag p̄om wai sim maachdēu k'ap̄'a naawai s̄i k'ūchpai p̄arag maach hiek hūrpim k'ōsi n̄amgui hajim han̄m̄. ⁵ Mag marau p̄arag jaaum hig n̄am̄ m̄agaugui hajim han̄m̄: Marau wajapcha hoowai m̄ag wounan s̄i hōor wārrālm̄a hōor meeuk'apimieu. Maguata s̄i hich nārrāmpier judionaan wawie gaaita nārrājemgui hajim haajem, hōor meeuk'apiwi hiek p̄it'urg hamk'īr. Mag n̄am d̄ai h̄īchab mag ham hiek hiur "Nazaretpierr hi" han̄m̄ hee hichta chi p̄örk'a simgui hajim han̄m̄. ⁶ Mag hichta chi p̄örk'a chirām hawi, Haai hi jēeujem di higwiajā k'aigba hiek'anaa hag hee judionaan k'abam k'ānn dubpiba haajemta hierr hich d̄ai p̄e wai s̄iejimgui hajim han̄m̄. [Mag nārrālm̄ hat'eeta chadcha marau hi p̄ar hauwi maach ley gaai jaau simjō hich hagpier ham hig naajim hi d̄ai.] ⁷ Mam̄ ya marau m̄agaagpamta, comandante Lisias bēewi, hajués maar jua heen k'echeu harrwi, jūrr maachigta mau p̄a haar bēepijimgui hajim han̄m̄.] ⁸ Mam̄ maar s̄eu ham hugua, p̄achdēucha hirig wajap'a jēeujoo haaí chirām, k'an gaaimuata marau m̄ag hich k'īrcha p̄arag mag jaaau n̄a ha k'ap̄ haag hat'ee.

⁹ Chi Tertuloo mamag k'aawai tagam judionaan haig narr k'ānnaujā h̄īchab hich magta warag hi hipierr, "Jāan chadaugui" haajeejim han̄m̄.

¹⁰ Magbaawai chi gobernadorrau Pabloog hiek'amk'īr jaaubaawai Pabloou hiek'amamua t'umaam k'ānn jāgdhaar magjim haajem:

—Hāu pua m̄arag hiek'apibarm. Mua p̄achigchata jaaum k'ōchag chirajimgui hajim han̄m̄, p̄achta chadcha nem his k'abam̄ m̄ag durr hee afo k'apan chi t'et'emk'a chirāawai. Maagwai p̄arag k'ap̄ hamk'īr, m̄achdēupai m̄ach kōit hiek'ak'imgui hajim han̄m̄. ¹¹ Mam̄ wajapcha k'ap̄ haag, p̄achdēuchajā pua bigaaum k'ānnag jēeuj hook'iin, heeu h̄ista doce diaspai simgui hajim han̄m̄, Jerusalén m̄a barchētarr. Tagam nem hat'eejā k'aba, mānn hāba Hēwandamag jēwaanta bēejimgui hajim han̄m̄. ¹² Magtarr haawai ni hābmuajā k'īr mor chigpai m̄a chik'am̄ d̄ai hipeer hauhak'amjā hooba, ni Haai hi jēeujem deg, Hēwandam hiek hūraag biirdlajem deg, wa kaaijā hee k'ājjā mua hōor meeuk'apiwi jūrr chik'am̄ jierrraauk am̄ hōrau bālrjā hooba haajemgui hajim hanaabá. ¹³ Ma bālrjā magba chitām haawai m̄ak'ānn wounaanau p̄od p̄arag, "Chadcha marau maach daúa hi mag sim hoobajieb" ha hiek'aju k'aba n̄amgui hajim han̄m̄, s̄i hamach k'īrjug heemuapai mag naawai. ¹⁴ Magarrai m̄achdēujā mua m̄ach meerba jaaum chirām̄ m̄agau: Muan warrgarwe maach jōoinau jēeujerr hag Hēwandamagta hag'ta jēeuj chitām d̄ai Jesúus hiek

hāk'a wēnarram k'āan higar hāk'a chitamgui hajim hanam. Maata hamachdēu jaauwai mag mua sīi Hēwandam hi k'abamta hāk'a chitam haajem. Mam̄ muajā ham dēnōjō hāk'a chitamgui hajim hanam. Hēwandamau Moiseeg hich hiek p'āpitarr hiek maimua hīchab Hēwandam hi jaumienau p'ā platarr hiek sīsidampa t'um mua hāk'a chitamgui hajim hanam.¹⁵ Hōor hōtar k'āan chi t'eerjā chuk'u hajap'a harr k'āan dāi hāk'āraa harr k'āanlpa t'um hāba deeu Hēwandamau hiiu p'iidatk'api hauju hanam hamau hāk'a naawai muajā hagjō hāk'a chiramgui hajim hanam hīchab, ham dēnōjō.¹⁶ Maguata mān māch chitampierr Hēwandam dau naajā wajap'a chitanaa hōor heejā wajap'ata chitaju hēk'aajengui hajim hanam, naspawia māchdēu nem k'aigba wautarr gaaimuajā hōk'irjuu hoo chiraba haag.

¹⁷ Māch durr k'abam hee añodam k'apanaa p'ārda chitā hawi, hap'ām k'āan hat'ee p'atk'ondam haibēetarr deewi, māch ofrendajā Hēwandamag deeg hīschata deeu māch durr barchēwi chiramgui hajim haajem.¹⁸⁻¹⁹ Magaag hat'eeta bēetarr haawai Haai hi jēeujem deg mawia, Moiseeu hiek p'ā paarr gaai jaau simjō t'um mua wau dichwia, Hēwandam na wajap'a chirsimta judionaan Asia durrmua bēetarr k'āanlau mā hoochējierram. Maagwai chan mam̄ hōor k'apan k'aba, ni sīi hōor meeuk'a nārrjēejā k'aba t'ānaajimgui ha jaaumajim haajem. Leinaanag mā k'ābag waipi jaauju hawiajā, mag Haai hi jēeujem deg mā hooimatarr k'āanlauta māig bēewi mā jaauju haai nāmgui hajim hanam, k'ani mua ham dak'īr k'aigba wau chiraji.²⁰ Wa magbam k'ai, chi māig nām k'āanlaujā jaauju haai nām: Har judionaanau hamach Asamblea hee hamach na mā wai nām hed, žk'āu k'ap hajj, k'an nem k'aigba mua wautarr gaaimuam hamau mā jäig wai naajī?²¹ Siita chadcha mua hik'āaba hamag mag chirajim: "Pāar hiek mag mā hiek'ōr pōm chiraawaita mā māig wai nām hanam, sīi hōor hōtar k'ālanta deeu hiiu p'iidl nārrjēe haju jaau chitam gaaimuapaita pārau mā māig wai nāmgui" ha chirajim hamag. Mag tag mua bālrjā hiek chigaa hiek'abajimgui ha jaaumajim haajem Pabloou hich kōit.

²² Mam̄ chadcha Jesús hiek hāk'a durrum k'āanlau mag hōor meeuk'apiba haajem hich Feliuijā wajap'a k'ap'ā sīerr haawai Pablo hiek'amam hūrwia warag, —Comandante Lisiás pierrwaita pārau hī dāi mag t'ānām wajap'a k'ap haag hirig wajapcha jēeu hoomajugui hajim haajem.

²³ Maimua warag chi capitanag Pablo chig hapiba jaauwia sīi hoopaar hapijim haajem. Mam̄ mag nām dāi hīchab sīi preso k'aba simjō hi k'apk'ānnagjā hādāraa hi hoon bēepinaa hiru nemdam hīgbarmjā parhooba hau deepi jaaujim haajem.

²⁴ Hamau hi dāi mag t'ānari k'ur hagta k'āaidam k'apancha k'aba nām hee, chi gobernador Félix hich hālai Drusila dāi bēewi Pablo hawaan mapijim haajem, hōrau Jesucristo hiek hāk'aajem jaauumam jūrr hamachdēu hūraag. Mag hich Félix hūan Drusila hanam Judeapie hālai hajim.²⁵ Mam̄ Pabloou, jāga Hēwandam dau na maadēu nem hagchata wau wēnarraju haai nām ha jaauwi, dich morjā wir haig hajap'ata sark'a wēnarraju haai nām ha jaauumam dāi hīchab, Hēwandamau maach chacham hedjā dichdēu nem waumatarrpierr t'um hich hagjōo maach dāi haju hanlampa jaauumam hūrwia, Feliui hich k'ap Pabloog magijim haajem:

—Pablo, hidēu magpai sīuwia pāchta deeu pāch sīejem cárcel deg petá. Māch juu parii habarm hed deeu mua pā t'ārpājjugui hajim hanam, cha pua jaau sīm hūraag.

²⁶ Mag simān mamai chi gobernadorrau hich hōdegpain, hich weeupāi nām paar Pabloou hichig p'atk'onaujā p'agpim k'ōsi sīerr haawaita mag sīi hi dāi hiyāa haagpajā hāiba hichhaar hi t'ārpāpi haajeejm haajem.²⁷ Hich mag simua ya añō numi sīejim hich mag cárcel degpai. Mag nām hee Félix hōbērwia jūrr deeum Porcio Festo hanamta Judea durr gobernadork'a sīsijim. Mam̄ hich Félix judionaan dāi hiek'ōr haumaaugau, mag hich hōbēraagpamjā Pablo hōbeerpiiba, hich mag cárcel deg pāajim.

25

Pablo gobernador Festo na

¹ Mag chadcha Porcio Festo Judea durr barchēwi jūrr gobernadork'a sīsijim. Mag hich barchētarr k'ur k'āai t'ārjupnaa Cesareamua Jerusalenag majim.² Mag hi mawia barbaimaawai sīi hālār p'adnaan chi pōrk'a nām k'āan judionaan chi t'et'echaram k'āan dāi hi haig bēewi hirig Pablo hēugar chad k'abam hiekta hīg'achējierram haajem.³ Mag, hamach hiek hāk'amk'īr Festoog jaauja haajeejm haajem, Cesareamua Jerusalenag Pablo deepāimk'īr. Maan ham dēnēn hamach happain ya, chi hiek'am harr haawai, mag hi deepapāawai k'ad jārr nānaa hi t'ōopāig hajim.⁴ Mam̄ par hamau mamagk'am hāba, Festou warag, —Pablo Cesarea p'ōbō hee preso sīebahab hajim hanam. Maagwai māchchata māg k'ur jōpcha hagag maju ha chirām,⁵ maagwai pāar heem k'āan chi t'et'emnaan mā dāi Cesareaag wētju haai nāmgui hajim hanam, mam pabaimaawai, chadcha hichdēu nem k'aigba harr gaaimuam hiek'ōr paraa sim k'ai, warag t'et pār hawaag.

⁶ Mag jöpcha hich Festo maju harr haawai ocho días k'aba harr k'ai diez diasjöpai Jerusalén p'öbor hee siewi deeu Cesareaag bëejim. Mag bëewia hich bartarr noram hich sie gaai jupwi hich haig Pablo haibëemk'ir t'ärpäijim haajem, hichdëucha Pablo hiek k'ap hüraag. ⁷ Mag t'ärpäitarr haa, ya hamach haig dubbaicheewai, chi judionaan mag Jerusalenmua bëetarr k'lanau dak'acha bëenaa hich k'ircha nem k'aigbacharamta hi gaai t'ap'öbaadëjim haajem. Mama magamjä sii hamach hipaita mag t'anarr haawai pöd hi par hauba haajeejim haajem. ⁸ Mag ham hiek'apinaa jürr Pabloou hich k'öt hichdëupai, —Mama mag chitam haig bñarjä nem k'aigba wauba chiramgui hajim hanam. Mua mag hamau jaau námjö judionaan ley hichaaurjä k'aigba k'aba, Haai hi jëeujem di higwiajä k'aigba hiek'aba, ni Romaam emperador higwiajä bñarjä hi hëugar k'aigba hiek'aba chiramgui hajim hanam.

⁹ Mama judionaan hich däihonee hapim k'ösim hiek'au Festoou hich Pabloogta, —Jerusalén mawia jamta pua pach k'ircha warre pach däi jäga haju k'ap pachig jaaupim k'ösi chir? ha jëeujem hanam.

¹⁰ Magbaawai jürr Pabloou hirig —Mama maig emperadorrau warre presonaanag hamach k'ircha ham k'aibag wajuwa sii höbeerpaüji ha jaaueum haigta chirabahab hajim hanam. Maagwai maigweta warre mach k'ircha jaaupäiju haai simta, k'ant'ee pua ma jam harrm hig chir? hajim hanam. Pua pachdëujä k'ap' chiram, ma judionaan hiwiir hâbam däijä k'aigba k'aba chiram. ¹¹ Pua hoowai machdëu nem k'aigba harr gaaimua chadcha hamau ma t'ooju haai nám k'ai, mua magamjä habam. Mama bñarjä ma k'aigba k'aba chiramta, sii ma hëugar mag sëuk'a t'lanm gaaimuapai chan ma däi hamachdëu hampierr hamk'ir ni hâbmuajä pöd ma hamag par deeu k'aba simgui hajim hanam. Magju k'ääi warre emperador haarchata ma deebapäi. Jam hirua ma däi hichdëu k'ap hajugui hajim hanam hich Pabloou hirig.

¹² Magbaa Festoou hich wawiejem k'lan däi hiek'awi Pabloog, —Emperadorragchata pua pach däi hichdëu k'ap hapim k'ösi chirawai magan hichiita emperador haar pa majugui hajim hanam hirig.

Pablo rey Agripa na

¹³ Mag Festo k'irp'ee Pablo hijejëbk'arr k'ur pömcha k'aba nám hee, rey Agripa hich hñp'li Berenice däi Cesarea p'öbor hee bëejierram, gobernador Festo hoon. ¹⁴ Mag bëewia da wëtba nám harr haawai hiyamamua Festoou rey Agripaag Pablo jaumamua magjim haajem:

—Woun häh Pablo hanam Felieu preso pñatarrjä maig simgui hajim hanam. ¹⁵ Mach maig pachëwi ma Jerusalén hudit'uurwai judionaan heem p'adnaan chi pörk'a nám k'lanau hagiö ham heem chi t'et'emnaan däimua warre märga hi t'öopäipi naajimgui hajim hanam. ¹⁶ Mama mua hamag jaaujimgui hajim hanam, maach Romapienau pöd k'an gaaimuata mag woun preso wai náha k'augba náwe chan jächag hag bñrre presonaan däi dichdëu hampierr hiba haajem. Magju k'ääi chi presoogjä mag hich leig jaau wai nám k'lan däi k'ircha hoonaa, hajap'a hi hiek hürnaata, hi t'öopi jaaau hawiajä, t'öopiju haai simgui ha chirajim hanam Festoou Agripaag. ¹⁷ Mag gaaimua hamachta mua mau mach haar t'ärpäi bardatk'abaicheewai, hag noramwe mach sie gaai jupwi chi Pablo hawaan mamk'ir mua hoor pñijimgui hajim hanam Festoou. ¹⁸ Maimua haipierrwai muan hi däi mag t'anarr k'lanaujä hirua chadcha nem k'aigba waaujerrta jaaujupii chirajimgui hajim hanam chi Festoou Agripaag hñgk'amamua. ¹⁹ Mama magjä magba, hâba hamau hi gaai t'ämjö t'lan narran, hamach jooín hi jaau nám maimua hâb mag woun Jesùs ha t'är sierr meetarr hanam, Pablo hiek mag hag'ta hiiu sim ha jaau nampaита hi gaai t'ap' naajimgui ha hñgk'amajim hanaabá. ²⁰ Mag hñgk'amamua, Mama sii magam gaaimuapai harr haawai, chadcha machdëu jaauju k'augba haadee, warag hich Pabloogta, "Pa mam k'ös hak'iin, warag Jerusalenag mak'amgui" ha chirajim, "jam panaata pachigcha warre pa däi jäga haju k'ai ha k'ap jaaumk'ir." ²¹ Mama magbaawai hichdëu, "Magju k'ääi warre emperador César haarta ma deebapäi, jamta hirua ma däi hichdëu k'ap haju" habaawai, hich magpai sñuwi, deeu mua hich siejem cárcel deg harripiwi, sii hoopaa hapijimgui hajim hanam, emperador haar pñi nám hora.

Magta Pablo cárcel deg simjä Festoou Agripaag jaaumajim haajem.

²² Magbaawaita jürr rey Agripaau chi gobernador Festoog, —Muajä mag woun hiek hñrm k'ösi chiramgui hajim hanam.

Magbaa Festoou, —Magan nan mua parag hi hiek hñrpik'imgui hajim hanam hirig.

²³ Magtarr haawai chadcha hag noram Agripa Berenice dxi hamach k'ajüa hoomacharam jüa bëewi hâba hamach biirdajem hee dubjierram haajem. Ham däi hichab bëejierram haajem soldaaun chi pörnaan maimua hich hag p'öbor heepaim k'lan chi t'et'emnaanjä hagiö. Ya mag t'um bardatk'abaicheewai Festoou Pablo hawaan mapijim haajem. ²⁴ Magbaa hi jaraan wëtwi haipierrwai magjim haajem hich Festoou:

—Rey Agripa, maimua pāar māig maar dāi nām k'ān: Cha simgui hajim hanām, pāar hōor hig narr. Jerusalén p'ōbōr hee maimua hich māigjā judionaan t'umaam k'ānnau māg woun hiekk'ōr pōm sim ha jaauchēnaa warre mārlag t'ōopāpi jaau nāngui hajim hanām.²⁵ Mamā mua hoowai hirua bālrjā nem k'aigba wauba sim, magām gaaimua hi t'ōopāig. Mamā hichdēucha jūrr emperador César haarta hich deepāpi siewai, ḡmuajā jāgbaru? Hichiita mua hi deepājugu hajim hanām, jam paawai hi dāi hichdēu k'ap hamk'īr.²⁶ Mag hi deepāju ha chirāmājā hagt'a k'augba chirāmgui hajim hanām, k'an hata maach pōr emperadorrag mua jaaupāju k'ai, mag hi preso wau nām k'ap hamk'īr. Mamā rey Agripa, pālta rey haawai, parāgtā hārcha k'ap hamk'īr t'ārpāwi cha simgui hajim hanām chi Festoo. Pāchdēucha hich dāi hiyān hawia wajap'a k'ap'haaadeewai mārlag jaaubá hajim hanām, muajā jāga emperadorrag hēsap gaai p'ā deepāju haai chirā hāk'ap haag.²⁷ ḡK'an jāgwi mua mag chirā? Mua mag chirāmān māgaugui hajim hanām: Mua hoowai, mag preso deepāyaagpam hanāmta, emperadorrag k'ap hamk'īr hīs mag gaaimuata hi pār hauwi chadcha hi k'āibag wau nām ha jaaupāiba chan bālrjā hāu k'aba sīewaita mag chirāmgui hajim hanām chi Festoo rey Agripaag.

26

Pabloou hich kōt rey Agripaag hiek'atarr

¹ Magbaawai rey Agripaau Pabloog hiek'apijim hanaabá, jūrr hich hiekcha hūraag. Mag hichig hiek'apibaawai, hamach meeun hee t'et'emnaanag saludaajerrjō, chi rey hoo sim ag hāgt'aag juu hānaa Pabloou magjim haajem:

² —Rey Agripa, chadcha maach meeunaupai nem parhooba hamachdēu t'ām haig māgai t'ā hiek'a t'ānām. Mamā hāu pua māchigcha hiek'api chiraawai mā honee chirāmgui hajim hanām, māchdēucha wir haig māch jawaag.³ Mua k'ap'ā chirāmgui hajim hanām, pua chadcha maach meeun hi wajap'a k'ap'ānaa hīchab maach leijā wajap'a k'ap'ā sim. Maagwai pua sīi mā hiekdam wajap'a hūrbarjugu hajim hanām.

⁴ 'Judionaanaun t'umaam k'ānnau k'ak'apdō t'ānām, māch hēwan gurwe jāga mā ham hee chitaajeejī, māch durr chiraajeeawai maimua Jerusalén chiraajeeawaijā hagiō.⁵ Hamau k'ap'ā nāmgu hajim hanām hīchab, warrrgarwe mā hich mag fariseok'a chitām. Pua k'ap'ā sim, fariseonaanta chadcha bālrjā maach jōoin hi pārāba wajapcha hālārk'aajem k'ānnau. Hamau chadcha nem hagchata jaau nām hak'iin, maglānta bālrjā meerab t'um jaaujāmgui hajim hanām.⁶ Mamā magba hamau sīi mā māig wai nāmān, warrrgarwe Hēwandamau maach jōoinag jaautarrjō chadcha maach meewi deeu hīu p'iidātu hāk'a chitām gaaimuapaita hamau mā māig wai naabahab hajim haajem.⁷ Warrgarwe mag jaaujerr haawaita, maach jōoin hābam k'odpai doce narr hag chaain t'umaam k'ānnau hīs hewag pawiajā hagt'a hāk'a durrum hiek'au hedaram magwe Hēwandamag jēeu durrabā haajeeb hajim hanām, hichdēu jaautarrjō hīu p'iidātk'aag. Magnaa, Rey Agripa hajim hanām, maach meeun t'umaam k'ānnau k'abam, mamā hiwir hābam k'ānnau par chad k'ābamta hiek pōm māg mā gaai t'ā nāmān, sīi chadcha māchdēu mag Hēwandamau maach hīupi haaujem hanām hāk'anājaau chitām gaaimuapai hajim hanām.⁸ Magnaa, Keena, magan pārāu k'īrjuawai Hēwandamau chan maach chi meemjā pōd p'iriu hauju k'aba sīeb hajim hanām, pār mā dāi māg t'ānarram.

⁹ Magnaa hichdēupai, 'Warran muajā chadcha jāg Jesú Nazaretpierr higar hāk'a wēnāttām k'ānn t'um warre k'āibag hee pāiju haai nāmāpi chitajimgui hajim hanām.¹⁰ Māchdēucha mag k'īrju chitarr gaaimua, Jerusalén p'ōbōr heen chadcha mua ham gaai mas waaujeejīm. P'adnaan chi pōrk'a nām k'ānnaujā hamach paarmua mā higar narr haawai, māchig jaauuba, chi hāk'a durrum k'ānn k'apan mua cárcel deg dubpāimaajeejimgui hajim hanām. Mag p'āark'anaa k'ēchpi jaauwajā mua dāi ham higar chitaajeejimgui ha jaaumajim haajem hichdēucha.¹¹ Magnaa, Magbaju k'ar mua sīi pa gaai bārrnaajā wāt'ānālūjeejimgui hajim hanām, tag Jesú higar hāk'apimaaugau. Mag chirāmān Hēwandam hiek jaaujem di nānāidāmpierr hich mag chitaajeejimgui hajim hanām. K'ar warag k'īr machk'abaadeewai deeum p'ōbōr heem magwe mua ham hēudee hēk'ajeejimgui ha jaaumajim haajem hich Pablooucha.

*Pabloou deeu jāga hirua Hēwandam hiek chaar hāk'ajī ha jaaujarr
(Hch 9:1-19; 22:6-16)*

¹² Mag jajawagmamua k'ādau hee Jesú dāi hich hiek'atarr jūrr reígha hūrmk'īr hawi, deeu hūwaii jaaubaadēwi magjim haajem: 'Mag chitāmua biek hāb hiek t'et'echa chitāmk'īr hawi p'adnaan chi pōrk'a nām k'ānnau māchig hēsap wau deebaawai hag dāi Damasco p'ōbōrōg majimgui hajim hanām Pabloou hich jaaujamua.¹³ Magnaa, Rey, mamā pua hāk'abamgui hajim hanām, mag mā mamta, hedausē t'ānām hee, cha hedau wāt'ānām k'āyaujā dau hararaacha sīi hedjā heemua dēgōlp pagt'ām daujō p'ār jēer

hat'amua warre maach chi wēnarrarr k'ānn t'umwe maar k'īir harar wāa jēer hat'ajimgui hajim hanām. ¹⁴ Mag pagt'ām daujō dēglop p'ar jēer hat'amua warre maach t'umwe maar jēk'āt t'up'āau sūujimgui hajim hanām. Mag jēk'āt chiramua hūurwai, hebreonaan meúata mā t'ārcha t'ārnnaa mārlag, "¿K'ant'eeta pua jāgcha jāg mā hiek hāk'a durrum k'ānn k'aibag wawaag ham hēudee hēk'a narráma?" ha siejim mārlag. "Jāg narrām haiguin parta pachdēupai pua pach gaai mas haju jār narrabahab hajim, p'ak hemk'ōiu p'íd'k'amaaugua hewag t'ālgwai hich bāk'arr pa hēudā jorrabajem gaai miu hāa sīejemag t'ālgjemjō." ¹⁵ Magbaawai mua hirig, "¿Ma p'a k'aiuma?" ha chirajim. Magbaa hichdēu mārlag hich t'ār t'ārnnaa, "Mānn Jesuu. Mālta pua k'aibag wauju hēk'a chitabahab hajim. ¹⁶ Jöpk'aa p'iidā dānlaisí, maimua mā hiek hūrbá" hajim mārlag. "Mua pārlag māg māch hoopibarmān māch chogk'amk'īrau hajim, mag mā chog k'abaadeewai pachdēu māg hoopibarmān hōrag jaunaña hīchab mag hatag māchdēu pachig nem hoopimampa t'umaam k'ānnag jaau chitamk'īr. ¹⁷ Judionaanau wa judionaan k'abam k'ānnau k'ājā p'a chig ham hugua, māchdēuta p'a t'āa wai chitajugui hajim, chadcha judionaan k'abam k'ānn heejā māchdēuta p'a p'āi chiraawai. ¹⁸ Mua ham hee p'a p'āi chiramgu hajim, ham sīi dau k'īsumjōta naawai; pua mā hiek jaauubaadeewai, dau hegdl'tk'a p'ōbaadēmjō wajap'a hoop'ōbaadeewai, tag hamach pekau heepai k'īchag heemjō hich mag wēnarram hugua. Mua p'a p'āi chiramān, jāg sīi dōsāt hipierraas wēnarraju k'āai, Hēwandamau k'ōsi simjōta wēnarramk'īr. Mag mā hiek hāk'a p'ōbaadeewai, Hēwandamau hamach k'aibag chugpaabapāiwain chadau, hamjā judionaan chi hāk'a wēnarram k'ānn dāi hābā Hēwandam chaaink'a nāisijugui" hajim. Maga maach Pör Jesuu mārlag hiek'ajimgui hajim hanām Pabloou Agripaag, mag Damasco p'ōbōrōg mamua k'ād hee Jesuu hichig hiek'atarr jaauamama.

¹⁹ Mag hiek'ak'agmamua hich Pablooupai, 'Rey Agripa, māchdēucha mag hoonaa māchigcha maach Pör Jesuu hāgt'armua mag hiek'atarr haawaita chadcha mua bālrjā hi hichaaur haba, sīi warag hi hipierraas hajimgui hajim hanām. ²⁰ Nacha Damascopienagta mua jaaujim maach peerdāajem hiek. Magtarr k'ur Jerusalenpienag jaauwi. Judea durram k'ānnagjā jaauwi, hīchab judionaan k'abam k'ānnagpa t'um jaau p'ārla chitamgu hajim hanām. Mag jaau chitamān, hamag hamach k'aibag hāsie hewag k'īrjuwia hisegnaa, Hēwandamagta mag k'aibag chugpaati jēeumk'īr jaauanaa, hīchab t'umaam k'ānn daar nem wajap'ata waipu jaau chitajemgu hajim hanām, bigaum k'ānnau mag hoowai hamach hēugar, "Jāk'ānnan chadcha k'īrjug hiiur wai nāsim" hamk'īr. ²¹ Mag chitam gaaimuapaita chadcha Haai hi jēeujem deg judionaanau mā pārl hauwia warre mā t'ōopāim hig naajim. ²² Mamā hāu Hēwandamau mā heeg hoowia hag'ta monak'a hi hiek jaau pārlba chitamgu hajim haajem, t'umaam k'ānnag. Chi t'et'em k'ānnagjā jaauanaa hīchab sīi parhoobam k'ānnagjā jaaujem. Mua mag jaaujemān, warrgarwe Hēwandam hi jaauinenau Moisés dāimua jaauwai hīs hewag paawai maach hee mag nem hoomaju haajerrta muajā hamag jaaujemgu hajim hanām. Mag tag mua nem k'et'uū hamag jaauba chitamgu hajim hanām. ²³ Cha mua jaau chiramjō warrgarm k'ānnaujā jaauwai, mag Cristota bēewia, meewia, deeu hichta nacha hiiu p'iidājugui haajeejim hanām; magbarmua judionaanagjā k'ap hapinaa judionaan k'abam k'ānnagpa hichta hed k'ie hee hōtdau paa dānlāmjō sierraawai, hi higmān hirua k'ap hapijogui haajeejim hanām, jāga Hēwandam haar barju.

Pabloou rey Agripaagjā Cristo hiek hāk'apiju hēk'atarr

²⁴ Pabloou peerdām k'ōchgau Cristo higwia mag hiek'a k'itaawai Festoou hirig, —Pablo, pānn wajapta lōkie chiramgu hajim hanām. Hatcha estudieuta sīi warag p'a pör hok'oo siebabah hajim hanām hirig.

²⁵ Magbaawai jūrr hich Pablo garmua Festoog, —Mā chan lōkōo k'aba chiram, muan hagchata nem jaau chitamgu hajim hanām. Maagwai māch hiek'amamjā mua k'ap'a chitamgu hajim haajem hirig. ²⁶ Magām hiek rey Agripaaujā wajap'a k'ap'a simgui hajim hanām. Mag hirua k'ap'a sim māchdēu k'ap'a chiramjā haba chiramgu hajim hanām. Hōor hābpaimujā k'aba, ni hōor chukag heejā k'abata Jesús t'ōowia deeu hiiu p'iidāba harr haawai, chadcha hirua meraajā k'aba sim mua k'ap'a chiramgu hajim hanām. ²⁷ Magnaa hirichata, Rey Agripa, ¿Warrgar Hēwandam hi jaauinenau jaaujerr hiek pua chadcha hāk'a chirabá? hajim hanām. Mua k'ap'a chiram pua chadcha hāk'aajem hajim Pabloou hichdēupai.

²⁸ Magbaawai chi reiū Pabloog, —Peerchata puan pach dēnjō mārlag hāk'api hat'amgui hajim hanām, pachjō Cristo dēn k'amk'īr.

²⁹ Magbaawai jūrr Pabloou chi reig, —Mag sīi peerta hāk'abarmjā haba, t'um mai g t'ānām k'ānnau mā dēnjōta hāk'ak'iin hāucha hak'amgui hajim hanām, pari cha mā chiramjō preso nāmuua k'aba mama.

³⁰ Pabloou magbarm hee chi rey p'iidābaadeewai, chi gobernador, Berenice, maimua tag ham dāi hābā narr k'ānnpa p'iidātk'a p'ōbaadējim haajem. ³¹ Maimua hamach hap wētwi

Pablo hig hiyān nāmuia jūrr hamach wir haigpai, —Keena, mua hoowai jāg woun bālrjā hiekk'ōr chuk'u sim hanaajim haajem, magam gaaimua hi t'ōopāaig; ni sīi cárceL degijā wai naaju k'aba simta hamau jāg hi p'āar wai nāmgui ha hiyān naajim haajem hamach hap. ³² Mag hiyān naawi Agripaau Festoog magjim haajem:

—Jāg presou hichdēucha emperador haarta hich deepāipi jaauba harr hak'iin, weeupāiju haai sīejimgui hajim hanām. Mamā emperadorrauta hi dxi hichdēu k'ap haju haai sim hatarr haawai pōd weeupāibamgui hajim hanām.

27

Pablo Roma p'ōbörög warrtarr

¹ Mag emperador haarchata Pabloou hich deepāipi jaautarr haawai chadcha Italia durr Roma p'ōbörög deepāiju hap'ōbaadējim haajem, mamta chi emperador sīejerr haawai. Mag Pablo deepāyaagpaawai soldaan Augusto dēn hanām heem capitán hāb Julio hanāmāg jaaujim haajem, magua Pablo tagam presonaanpa hāba p'ē harramk'īir. Mag hi deepāi nām dxi mājā hi daumaai majim. ² Mag chadcha puerto Adramitio hanām haram barco Asiaag mam hanām haig bar wējorr haawai mag hee marau waaidatk'a p'ōbaadējim. Mag maar wētum dxi Macedonia durr p'ōbör Tesalónica hanām heem woun Aristarco hanāmājā maar dxi majim. ³ Maigmua mag maar hērēubaadeeu hag noram p'ōbör Sidón hanām barjim. Mam pabaimaa capitán Julioou bālrjā Pablo chig haba, warag hich paarmua hādraraa hich k'apk'ānn haar mapinaa hamau nem dee nāmjā hisegba haupiejeejim. ⁴ Mag Sidón naawia hērēubaadeeu, p'ū maar k'īir garmuata wē sīerr haawai, hōk'ar chi Chipre morr hēugar p'ū chukag hee p'ārrda wētjim. ⁵ Mag wētumua waa Cilicia k'īirp'ee dōjārr t'āadādāg, deeum durr Panfilia hanām k'īirp'eējā t'āadā dichwi, deeum p'ōbördam Mira hanām jerag p'ēeubaimajim. Mag p'ōbör, Licia durramu.

⁶ Mag p'ōbör jerag mag soldaan pōr chi capitanau p'ōbör Alejandría hanām haram barco Italiaag mam hanām hoobaawai marag hag hee waaidatk'apijim, jūrr mag hee wētaag.

⁷ Mag, chadcha dōjārr paauk'abaadēwi hich mag biekka k'ēubaadēp'āmjā pōmjā jēedāba, hōk'ar hēk'a k'odjōrrōmuata k'āai k'apan pabaadēm hee p'ōbördam Nido hanām k'īirp'ee barjim. Maimua deeu haudatk'aau, hagt'a maar k'īir garmuata p'ū wē t'ānarr haawai, sīi warag dōjāag k'ajap'a dārbawi, Puerto Salmón hanām k'īirp'ee dichwi, morr Creta hanām hēugar p'ū t'eeg magcha wēba sim hee p'ārrda wētjim. ⁸ Mag p'ū k'urau pōd dōjārr maju k'aba haawai dō higaau hōk'ar hēk'a wētumua p'ōbör Lasea hanām dak'a deeum p'ōbördam Buenos Puertos hanām barjim.

⁹ Sīi mag p'ū k'aigbam gaaimua jēedāba haawai, hōk'ar k'odjōrrōmu ya deeum noseg jaarjā dakpapak'arr haawai, tag biekka'ajujā k'aba haadējim. Pabloou hichdēu mag k'ap'ā haadeewai mag barco hee chi t'et'emnaa wētmaa harr k'ānnag magjim:

—Keena, mua hoowai ya mag noseg jaar dakpapak'am hee warag maach wētmān, dōjārr haadeewai maach k'aigbaju. Magbaadeewai maach barco hok'oowi hag hee nem warrumjā t'um hok'oobaadēm dxi hīchab maach chi wounaanpa k'ājjā t'um hōdubjugui hajim hamag.

¹¹ Mamā Pabloou hamachig mamagk'amjā, chi soldaan pōr capitán Julioou hi hiek hasekasba, warag chi barco heem capitanau chi pap dāimua jajaauk'amtā dxi hāk'ak'a haajeejim. ¹² Mamā mag maar narr haig noseg jaar paawai pōd barco barjopju k'aba sīerraawai k'apanaam k'ānnau warag haigmua hich hag Creta p'āram gaaipai deeum p'ōbör Fenice hanāmāg wētjum hap'ōbaadējim, jūrr maig nāmuia hidēu noseg jaar dichpiwi dōchāumie nāag. Mag Fenice p'ōbör bechag hee hierr sīewai hed burrjem garmua p'ū bēewajā magcha nem t'eeghaa wēba haajem.

Dōjārr wētum hee p'ūas meeuk'atarr

¹³ Mag, chadcha chi ancla jiir hauwi hērēubaadējim. Mamā mag wētum hee, hedau burrjem garmua p'ūdam t'et'epai wēbaadeewai, hamachdēu hig narrjō hich mag wē t'ānaisipii hawi, warag mag morr Creta hanām higaau dōhi dak'a hērēubaadējim. ¹⁴ Mamā mag wētumua hagt'a k'odjōrrōocha k'aba nām hee, dēgōlp'ū hāsiebaadēwi jūrr dōhi garmuata p'ū t'eega dōjāag p'ua t'ānaisipii. ¹⁵ Mamā mag dōhi garmuata p'ū t'eeg p'ua t'ānaawai parii dōhieg pāyaag chach hohook'amjā pōdba, warag dōjāgtaa maar barco harrmajim. Mag par dōhieg wētjum hēk'a nām pōdba habaawai warag sīi p'ārrda hūr jōisiwi hādraraa p'ūug maach sir harrprijim. ¹⁶ Mag sīi p'ārrda k'odjōrrōmuata Creta dōjāag deeum p'āramdam Cauda hanām hēugar paauk'abaadeewai hāu chi p'ūjā magcha nem t'eeg wēba haadējim. Mag hagt'a k'īir garmua wē sim haawai hōk'ar hēk'a wētumua maach barco k'u gaai botedam jā wai jōrrrājā hēk'a nām hauwi hāu barco hee hēudā haujim. ¹⁷ Mag chi botedam barco hee hēudā hauwi, chi barco bi hagdaujō huba k'ak'ēgamk'īir, hag heegar kabchā dubpāinaa t'et hābamāg k'ēu k'ōorjā sīujerram, t'orrp'ēwi sīi heeuram hugua. Maimua chi barcopienau

mospör səkag hár hamach j̄lluwimaju k'íirjuwi, warag vel t'um heeg burrk'apxinaa, hich mag sīi p'lrardl k'odjöisijim, p'ūupai maach sir harrmk'íir. ¹⁸ Maimua hag noram pamjā b̄lxrjā p'ūas t'umbaa k'augba, hamachdēu hoowai warag p'ūasdu dap haadeewai barco hūpdamlk'íir hag heem nem dō hee bark'lli p'öbaadéjim. ¹⁹ Maimua k'ääi t'ärjup pamjā hich mag t'umbaba haawai maachdēucha marau däi ham juapierr chí barco dēncha nem t'anarrjā hääaurag barwérppäijim. ²⁰ Döjärr mamagk'amua k'ääi k'apan pamjā b̄lxrjā marau hedau k'íir hoojööjä k'aba, ni hedaar paawai p'ídag k'íirdamjā hooba haawai, ya marau maach peerdlajužä k'íirjuba naajim.

²¹ Mamä mag k'odjörrömua k'ääi k'apan haaijä t'ach k'öba narr haawai Pabloou ham järr dñnnuna, —Keena, mua jaau chirarr hipierr Cretamua höberba harr hamuan, wajapcha hak'amgui hajim. Jägtarr hak'iin maach mäg dau haug wauwi maach nemdamjä hok'oobak'am. ²² Maach mäg hap'li k'odjörrab mamä, hoob k'íirjumiet hajim. Maach barcooon chadcha joot'üpwa hok'oou, mamä maach chí wounaan chan ni hähjä chig habamgui hajim. ²³ ¿K'an jägwí mua k'ap'li mag chir? Mua mag chiramän mägaugui hajim: Mä mäg chitäm haig hähä Hëwandamau nem k'ösimta wau chitam, hichta mä Pör haawai. Mag gaaimua hedaar hich chog mä haig p'riwia, bëewia, mä t'ärcha t'är'ärnaa, ²⁴ maräg k'íirjupabajimgui hajim, hichiita emperador däi k'íircha hiek'ab k'aba hiek'aju chiraawai. Mag gaaimua Hëwandamau mä peerdl hat'am däi hñchab pääar t'um mä däi hähä k'odjörröm k'ännjä peerdl hauju ha jaaujimgui hajim, chi Hëwandam chogau machigcha. ²⁵ Magtarr haawaihonee habat keena; mua k'ap'li chiramgui hajim, chadcha Hëwandamau hich chogag jaauhibaawai mächig jaautarrjö hich mag haju. ²⁶ Hoob k'íirjumiet; maachin hichiita jerrba parhoobam morr gaaí p'üu sir werbagugu hajim Pabloou t'umaam k'ännag.

²⁷ Mag döhijä hooba k'odjörrömua seman numiim hee, p'üu barpxiwi, jürr deeum p'üas Adriático hanäm hee námtha, hedacha haadäm hee, chi marinernaanau ya döhi dakpamam k'augaa hap'öbaadéjim. ²⁸ Mag döhi dak'a námjöö habaawai, dö naug k'ap haag hawi chach hoowai, veinte brasas siejim. Maimua k'üchpái k'odjörröö hawi deeue chach hoowai quince brasaspai haadéjim, chi naug. ²⁹ Magbaawai heeu déögölp mokpör jooodög hár k'äijä maach j̄luu jopimaju k'íirjuwi ancla jayap k'u gar ják'anaa dubbapääwai hñu mak'ännau chi barco wai jöisijim. Mag döjärrpái k'odwëjömuja jöpk'arraajäta häspapim k'ösi haajeejim. ³⁰ Mag nám hee chi marinernaanau häspaju nawe botedam hee dñrju k'íirju p'öbaadéwi, chi botedam dö hee jiir burrpixiwi, hamach k'augpimaaugau, sëuk'a deeum anclata jürr k'ëugar dö hee barpýaag hëk'a námjöö naajim. ³¹ Mamä Pabloou mag ham dñraag hëk'a nám hichdëu k'aug hat'aawai chi soldaaunag jaauwi, chi capitaganjä, —Ják'änn marinernaanta hinanaa barco hee naaba chadcha dñrmidmän, pääar chan pöd peerdlbamgui hajim.

³² Magbaawai soldaaunau chi kabchä t'arrbapääwai sii k'ichag hee parhooba p'üu sir harrwi chi botedam hich mag hok'öbaadéjim.

³³ Maimua häspa hurum dën ya hedau haardäla k'abaadeewai Pabloou hich k'apeenag t'ach k'ömk'íir ham wawimamua magjim:

—Keena, pääru hoo nám ya hësim k'urau catorce días pamgui hajim, pääar haaijä k'äiba, ni pääach t'ach k'oojemjöä k'öba, sii bñrräm hiiupai nám. ³⁴ Maagwai mua pärag t'ach k'öbat ha chiramgui hajim keena. Magba haawaita jäg warag pääach k'ä t'üu pamabahab. Hoob döjärr pääach dau hap'li haju chan k'íirjumiet. Maachin t'umaam chig haba peerdljugui hajim.

³⁵ Pabloou mag hiek'apet hawi, pan jua hee hauwi, t'umaam k'änn dak'íir Hëwandamag jëeuwi, k'ðor k'öbaadéjim. ³⁶ Mag Pabloou hamach dak'íir k'öbaadäm hoowi däi k'öchk'a k'öp'öbaadéjim, tagam k'ännaujä. ³⁷ Haragan mag barco hee k'odjörrar k'änn t'um maar doscientos setenta y seis naajim, chi k'apanag. ³⁸ Maimua mag hamachdëu k'ömpier k'öwi hag hee trigo wai jörrarrjä dö hee bark'älpixierram, chi barco húpdamlk'íir.

Mos hár j̄lluwí k'öötarr

³⁹ Mag döjärrpái jñ hëewi häspabaaedewai döhi hoo haujierrab mamä, marinernaanau pöd mag durr k'aug haubajierram. Mamä bechag hee hierr mos bääu sim hoo hat'aawai hagag wëtju hap'öbaadéjim, jürr mam barco wai jopimaag. ⁴⁰ Mag chadcha wëtju hap'öbaadéwi, hamach anclaagjä hooba, sii warag chi kabchäpa dö hee hich mag t'arrp räajierram. Magnaa chi barco p'eerjem timonjä k'ügdätk'anaa, k'ëugarcharam veldam deeue waaur hauwia, mag moshi bääu k'ëramag häddeg p'öbaadéjim. ⁴¹ Mamä mag häddeg wëtwi waa döjärr mospör səkag hár k'ëúa mosjä hee t'ooda j̄luu jopbaimajim, pöd p'älpri'ejujä k'aba. Mag döjäagta k'u hla wëjom haawai hoo nám dau heyaa p'üasau bobojok'amua chi barco k'u t'orrchëchäu k'abaadéjim.

⁴² Ya mag hoobaadeewai, presonaan dö hee dñrbagk'a wëtwi p'ëeubagk'abaimaa warag dñrju k'íirjuwi, chi soldaaunau warre k'ëchpíjü hëk'a p'öbaadéjim, hähjä peerdlpiba.

⁴³ Mamä hamau magbaawai chi capitán Julioou Pablo peerdl haum k'ösi sierr haawai hamag hñdar presonaan k'ëchpiba, sii warag chi hiparaam k'ännag dö hee dñrbagk'api

jaaujim, hamachta nacha dö higaau p'eeubagk'awi durrag waaidat'k'amk'ir. ⁴⁴ Maagwai chi himeraam k'lanag jürr tabal gaai wa chi barco perás p'üasau hogreu wérpmam gaai k'äijä p'lnraa hök'ar wëtpi jaaujim, mag wëtumua hïchab dö higaau p'eeubagk'amk'ir. Mag, chadcha hñu maach t'umaa maar monak'a dö higaau p'eeubagk'awi peerdatk'ajim.

28

Pablo Malta morr gaai p'eeubatarr

¹ Mag dö hee hö jñal nñla hawi durr paauk'aa, hñrau marag jaauwai mag morr Malta ha t'ñlrjem hanaajim. ² Mag maar durr paauk'abaadeewai mag morr gayam k'lan hö hajaug sñi maar hamachig baarpi hauwi bñlrjä maar chig habajierram. Hante noseg ché sierrau maar jñch'k'a narr haawai hamachdëu hñtdau hörwi hamach haig maar t'är haujierram, hët k'ääimk'ir. ³ Magbaawai Pabloou warag ham juapierr hñtdau huu hapÿyaag hawi, papu pochag bëewi, höt hee wérppächëjim. Mamä mag hirua höt hee chi papu wérpbapäiwai nemk'orta höt heemua p'ip'ichag höbérwi sñi hi jua gaai jiir jopbaichëjim. ⁴ Chi durr k'lanau hamach daúua mag nemk'orta hi jua gaai jiir jopbaichëm hoobaawai hamach happai, —Keena, pñadë hoobat. Jägan jäg wounan hñor t'óomieuwai. Maguata p'üas heemua peerdattarrjä, hag'ta p'laaba, Hëwandamau hi dñi jäjäg'äm. Hich hiuta juaui hi dñi jäg siebahaba hanaajim.

⁵ Mamä mag hich jua gaai jiir jopbaicheewai sñi warag höt hee jip'epäiwi, bñlrjä chig haba, k'aba harrijö hich mag sñsijim. ⁶ Mag hi jua gaai jiir jopchétarr haawai hamaua jua póm hñrrbaadëjupi naajim, wa magbam k'ai sñi chi meem k'äijä dëgölp bñjä haimajupi naajim. Mamä hamachdëu hoowai magtarr haigmua ya dñrrän haadëmjä bñlrjä chig haba hawaawai jürr hamachdëupai hñmaai, —Keena, jä chan hñor parhoobam k'abam. Jäan jägan Hëwandamta jäg narramwai hap'öbaadëjim hi higwia.

⁷ Mag Pablo jua gaai nemk'ör jiir jopchétarr haigmua dak'a mag morr gaai chi t'et'echaram jöoi Publio hanäm dën jëb póm t'ñnaajim. Mag jöoirau maar hich di haar p'ë harrwi k'äai t'ärjup sñi par maar jähog wai sñejim. ⁸ Maagwai hich Publio haai mor mas sñejim. Jöointa k'luu t'ñlám dñi hñchab bagpata jä ché k'ërajim, jäk'aa nñmuu. Magbaawai Pablo hi haar mawia hi kõit Hëwandamag jéeuamua hi hñr hich jua hausñubaawai warre monaau sñsijim. ⁹ Pabloou mag jöoi monaaubabap'äm tagam k'lanau hñrp'öbaadeewai, tag deeum k'amor machag paraa harr k'lanjä hich haig bëemarr k'lanan t'um Pabloou monaaubabap'äm maajeejim. ¹⁰ Mag mor mas sñsid harr Pabloou monaautarr k'lanauta marau nemdam hig nñmjä t'umaa marag hau dedee haajeejim. Maimua ya maar wëtaagpaawaijä barco hee marau nemdam higju t'umaa k'irjunaa p'ëdeejierram.

Pablo Roma bartarr

¹¹ Maar maig nñm hee hich mag Malta p'ram gaai hñchab barco hñb sñejim, hedau k'org t'ñlám k'urau pód maju k'aba haadeewai haig döchumie nñ narr k'lan dën. Mag barco k'eu gaai hamach hñwandamnaa Cástor hanäm dñi hñb hagjö Pólux hanäm k'irk'a wau sñejim, pa dën. Hich ma, Alejandría p'öböröm hajim, chi barco. Ya maar mag p'ram gaai hed t'ärjup nñm hee, mag barco mam haadeewai mag hee maar wëtjim. ¹² Mag hñrébaadëwi, p'öbör Siracusa hanäm barwi, k'äai t'ärjup naaimajim mag p'öbör hee. ¹³ Maimua dö higaau p'ñrda wëtumua jürr p'öbör Regio hanäm naaimajim. Hag noram döjäri paauk'abaadeeu, hñu marmua badag p'ü wë t'ñnasierr haawai, k'äai numiim hee deeum p'öbör Puteoli hanäm barimajim. ¹⁴ Mag p'öbör hee hñchab maach Pör Jesùs hiek hñk'a nñm gaaimua maach k'odk'a durrum k'ñlprä t'ñnarr haawai hamach haig maar t'ñajim, hamach dñi seman hñb naajim. Magbaawai chadcha ham haig maar seman hñb naawi ocho diam gaaita Romaag wëtjim, jürr bñluu, maach barco p'laabi. ¹⁵ Mamä Jesùs gaaimua maach k'odnaan Roma p'öbör heem k'lanau ya maar hamach haar wëtum hñr wai narr haawai hñaur k'lanau maar k'irp'ee p'öbördam Apio hanäm heem merrick hee maar nñ naajim. Maagwai tagam k'lanau jürr dak'apai Las Tres Tabernas hanäm haig naajim, hagjö maar nñawai. Mag maach k'irp'ee hoon wëttarr k'lan dñi t'ëubaaimaawai Pabloou Hëwandamag hñu hajim hawi honee haadëjim. ¹⁶ Mag wëtumua ya Roma paauk'abaaimaawai chi capitán ham p'ë harrtarrau jürr haiguim cuartel hee chi pörk'a simag warre presonaan t'um p'ëdeeimajim. Mamä Pabloog cárcel deg siépiba, sñi hich di k'ñfta soldaau hñbpaimag hoo paraa hapijim.

T'et' emnaanag Pabloou Hëwandam hiek jaautarr

¹⁷ Pabloou hich Roma bartarr k'äai t'ärjupnaa, judionaan chi t'et'em k'lan t'um t'ñrk'ñlpiräjim. Mag t'ärk'ñlpiräiwi hñb naaicheewai hamag magjim:

—Keena, pñarjä judionaan haawai mua pñrag jaauk'imgui hajim: Ma chan mag chitam haig bñlrjä maach meeun hiwiir hñbam dñjä k'aigba k'aba, ni maach jöoin hi higwiajä k'aigba hiek'aba chitam. Ma mag chitamta sñi mñ hñugar sëuk'a nem hñgk'awi Jerusalén p'öbör

hee soldaan Romapienag m^l par deejierramgui hajim. ¹⁸ Mag ya m^l hamach juu hee pabaadeewai mak' llnau wajap'a m^lrag j^{ee}umajierram, mag j^{ee}umamua murua nem k'aigba wautarr k'ajj^a k'aug hat'aawai m^l t'^{oo}päaig. Mam^l par mag wajap'a j^{ee}u buburk'amjä, m^l mag chadcha nem k'aigbam wauba chirarr haawai, hamach hap hamuan m^l plarxim hig naajimgui hajim. ¹⁹ Mam^l mag n^lam hee maach meeunaupaita hid^leu m^l plarxiriba, warag m^l t'^{oo}pi jaubaawai, mua maigpai m^lach t'^{oo}ripiba, warag emperadorragta m^lach t'^{oo}pijia hawiajä m^l d^li hichd^leu k'ap haju haai simgui hajim Pabloou hich jaumamua. Mag jaumamua, hamau hamach garmua m^l d^li magjib mam^l, m^lach garmua chan mua b^{ll}arjä maach k'apeen judionaan h^{ee}ugar nem k'aigba jaaujujä chuk'u chir^lmgui hajim. ²⁰ Mua chadcha p^lar t'^{ll}rk' l^littaran, p^lar d^li k'^{ll}ircha hoona hiy^{ll}amamua mag^lm t'um jawaagta p^lar t'^{ll}rk' l^lip^lxijimgui hajim. Magnaa, H^{ee}chab k'ap'habat hajim keena: P^lar m^lg m^l caden juu paraa hoo t'^{ll}eu chir^lm hoo n^lam^l, j^{aa}an chadcha warrgarwe maach jöoinau n^lajerr woun chadcha b^{ll}ewi hag hiek h^{ll}k' a chit^lm gaaimuata hamau m^l m^lg wai n^lamgui hajim Pablooupai hichd^leu Cristo hiek h^{ll}k' a sierr jaumamua.

²¹ Magbaawai mag judionaan chi t'et' emnaan haig narr k' llnau hirig magjierram:

—Ni h^{ee}bmujä h^{ee}spad^lam p'änaa mag^lm haarmua maachig jaaupäiba haawai marau chan b^{ll}arjä p^l mag n^lrram k'augba n^lamgui hajierram. Ni maach meeun haarmua b^{ll}e n^lam k' llnaujä p^l h^{ee}ugar maach j^{aa}gaag k'aba jaauch^le n^lamjä marau b^{ll}arjä h^{ee}rba n^lamgui hajierram. ²² Maraun p^lachd^leu chata maachig h^{ee}rpim k'^{ll}osi n^lam, k'an hiekta pua jaau chit^l, maachd^leu ch^lap h^{ee}raag. Maumua marau h^{ee}urjem^l, mag j^{aa}g Nazaretpierr higar h^{ll}k'a n^lam k' llnan mag durrpierram k' llnau ham h^{ee}ugar k'aigba hiek' aajem han^lmta marau h^{ee}urjem^l hajierram hirug.

²³ Maimua hamach garmua Pabloog deeu h^{ee}maai hi haig b^{ll}eu ha jaautarr haawai, mag hamach b^{ll}eu harr hed h^{ee}spa h^{ee}ebaadee, h^{ee}or k'apan hi j^{ee}er sim di haig pos haich^lejim. Mag hich haig h^{ee}or p^lom pierrwai hedau^lerr garwe jaubaaderr k'^{ll}eb k'eourpamaa hajim, j^{aa}ga H^{ee}wandamaga maad^leu h^{ee}lraa dich Pörk'apiju haai n^la ha jaau simua. Mag jaau simua H^{ee}wandam hich hiek Moiseeg p'^lpitarr gaaim hiek jaunaa h^{ee}chab warrgar H^{ee}wandam hi jaumienau p^la arr gaaim hiekpa jaumamua Jes^ls higar h^{ll}k'api hauju h^{ll}k' aajeejm. ²⁴ H^{ee}aur k' llnau mag hirua jaumam h^{ll}k' aijerram, mama tagam k' llnau chan h^{ll}k' abajierram. ²⁵ Mag h^{ee} h^{ll}ba k'aba, h^{ee}aur k' llnau h^{ll}k' anaa tagam k' llnau h^{ll}k' aba haad^lep' am gaaimua, warag k'^{ll}eb h^{ee}umaawai Pabloou hamag magjim:

—J^{aa}g m^lgju k'apta chadcha H^{ee}wandam Hak'arau warrgarwe jöoi Isaías k'ararrag jaupi^lbaawai p^lar higwia maach jöoinag, ²⁶ "J^{aa}k' llnag m^l hiek jaaubamí" hajim hich H^{ee}wandamau. Maimua hichd^leu p^lai jaumamua, "Muata hamag mag jaupäi chir^lm habá" hajim:

"Par p^larau m^l hiek h^{ee}r n^lamjä k'augbaju;
m^l juu t'eeeg hoo n^lamjä hoobamjöta haju."

²⁷ P^laran t'^{ll}ar t'eepta s^lisid^lam, s^li kach hee t'^{ll}erp p'^llak' anaa d^laujä p'^läarjä s^lisid^lamjö naawai.

Par p^larag nem jaaauk' amjä h^{ee}rm^lap'a, ni h^{ll}k'ajä h^{ll}k' am^lap'a n^lam.

Par p^larag m^lach juu t'eeeg hoop^l chir^lamjä b^{ll}arjä k'aug haubamjöta n^lam.

Magua m^lrag p^lach k' aibag chugpaamk'^lirjä m^l higba n^lam" ha jaaupijim hich H^{ee}wandamau.

(Is. 6:9-10)

²⁸ Magtarr haawai m^lg p^lachd^leu h^{ll}k' aba habarm gaaimua, warre k'ap'habat hajim Pabloou: H^{ee}smua hatag H^{ee}wandamau judionaan k'abam k' llnagta mag maach peerdlajem hiek jaaupi sim, hamjä peerdlaju haai hamk'^lir. Mag hamachig jaubaawai hamau chadcha h^{ll}k' ajugui hajim.

[²⁹ Mam^l Pabloou mag hiek' abarm judionaanau hamach j^{aa}gucha h^{ee}rbawai, hamach wir haigpai sereu p'^löaad^lewi warag h^{ee}ubaad^lejim.]

³⁰ Magtarr haigmua aña numí hent^ler Pablo hich mag p'^löbör hee s^lejim, hich di alquilaa hautarr hee. Mag ya hich dik'a wai s^lewai hich haig h^{ee}or b^{ll}ewajä t'umaa warag hierrag dubpiwi ³¹ hamag jaaueejim, j^{aa}ga hamaujä H^{ee}wandamaga h^{ee}lraa hamach Pörk'apiju haai n^l. Mag jaumam d^li h^{ee}chab maach Pör Jesucristo hiekjä t'umaa m k' llnag wajap'a jaaujeejm. Mag hirua nem jaau sim tag jaaupimaagau hawijä ni h^{ee}bmujä hirig mag^lm haba haawai hichd^leu jaum haig jaaueejim.

Magta maach peerdlajem hiek warag haaid^lmajim, durrpierr.

ROMANOS

Pabloou Romapienag hēsap p'ā deepāitarr

Chi p'ātarr. Mag carta jōoi Pabloouta p'ājim. Hajap Biblia estudiejem k'ān hiek Corinto p'ōbōr hee simuata p'ājim haajem, Romapienag deepāraig (1:7,15). Ham hiek hīchab hālī hāb Febe haajerr gaau k'ājā deepājim haajem (16:1-2). Mag deepāiwai chi Pablo hag'ta Roma maba sīejim. Maagwai Roma p'ōbōr hee hāk'a nām k'ān narr haawai mak'ānnagta deepājim haajem, ham hoon mam k'ōchaaga haajerr haawai (1:10-11).

Roma p'ōbōr hee chi hāk'a narr k'ān chan judionaan happai k'aba judionaan k'abam k'ānnpata t'ānaajim haajem. Warrcharan chi hiek'an judionaanaauta harrijim haajem; mama magtarra judionaan k'abam k'ānnauta hāk'a p'ōbaadewi jūrr hewag pawi hamachta chi nacha hāk'a narr k'ān k'ājājā k'apanaacha hap'ōbaadējim hanaabā.

K'an jawaag hajī. Pabloou Romapienag mag carta deepāitarran hamagiā hīchab Hēwandamau maach peerdā haaujem hiekta hajap'a k'ap hamk'īr jaaupāaig hajim (1:3-4,16-17).

Pablo hiek maachin "t'umaam k'ānta maach pekau gaaimua maachdēupai Hēwandamag maach hisegpi nāmjō hi warpta wēnārram" haajem. "Mag hi warpta wēnārrab mama, Hēwandam t'umaam k'ān dāi hajap'a k'itaawai, mag maachdēu nem hajap'a wau nām paarjā k'aba, hich garmuata mag maach hich dāi hiekk'ōr pōm narrjā higba, Jesucristo gaaimua maach pekau chugpaawi hiekk'ōr chuk'u sī hich dāi dau pari hapiejem" hanām k'ap hamk'īrta Pabloou mag libro p'ājim (3:23-24).

Pabloou hīchab dawaa k'ap' hapi sim, mag maach peerdāajem hiek t'umaam k'ān hat'eemk'a sim (9:1-11:36). "Har t'um maach Pörögta hamach dau haug k'augpi jēeu nām k'ānnan hāu peerdātk'aju" ha sīewai (10:13), judío k'aba hawiajā judiojō peerdāju.

Salud

¹ Romapien, maach hāba Cristo hiek hāk'a nām gaaimua k'odk'a t'ānām k'ān, jāgpai nākeena?

Mān Pabloou, Jesucristo chog. Muata pārag mag hēsap p'ā deepāi chirām. Hich Jesucristoouta mā jar haujim, jāga Hēwandamau maach peerdā haaujē ha jaaujem k'amk'īr. ² Mag hich Hēwandamau jāga maach peerdā hauju ha sim hiek'an jōoingarwe hich jaaumienag p'āpitarr hiekpāi. ³ Wajapcharan mag hiek'an Hēwandamau hich Chaai higwiata mag p'āpjim, maach Pör Jesucristo higwia. Maach māig heegarm k'ān dāi hāba sīeicheegpain, rey David k'ararr chaain hewagam k'ān heeta sī parhoobam k'ānnjō t'aabachējim. ⁴ Mama mag hamau hi t'ōtarraa deeu hīu p'iidatarr gaaimua, maimua Hēwandam Hak'aar hi dāi siejewai hag juu t'eeegau hōor hajaug paajem gaaimua, hichta Hēwandam Hiewaa chi juu t'ierrk'ā sīerramjā hōrag k'ap hapiejem.

⁵ Mag Jesucristoouta hāu mā jar haujau hi hiek jaaujemk'a chitām, mag hi hiek jaaujemka meupierram k'ānnau hirigta hādāraa hamach peerdāpināa hi hiperraam hamk'īr. ⁶ Mag meupierram k'ān ha chirām haig, muan pāarpata jaau chirām, pāarjā hich Jesucristoouta hich dēnk'a hautarr haawai. ⁷ Mag pāar Romapienjā Hēwandamau jāsene haajem k'ān haawai pāragta mag hēsap p'ā deepāi chirām, pāarjā hi hōor haawai. Muan maach Haai Hēwandamagjā jēeunaa maach Pör Jesucristoogjā pāar kōit jēeu chiraajem, pāar hūu heeg hoonaas pāar k'ōināa p'ē wai wēnārramk'īr.

Pabloou Romapien hoon mam k'ōchk'ajerr

⁸ Keena, deuem nem jaauju nawe pārag jaauk'im: Muan Jesucristo gaaimua hich mag Hēwandamagta hāu hajim ha chiraajem, pāachdēu hāk'atarr hiekta hag'ta hogdāba durrum higwia deuem durram magwe pāar hēugār hōrau wajap'a hig hiyālā haajem paar. ⁹ Muan hāba Hēwandam Hiewaau maach peerdā haaujem hiek warag hōrag k'ap' hapijuuta hēk'a chiraajem. Magua, hich Hēwandamaujā k'ap' sim, mua hichig jēeupierr chadcha pāar kōit jēeujem. ¹⁰ Mag nām dāi hīchab nawe pāar hoom k'ōchag chiraajeewai hirig jēeu chiraajem, pāar hoon māch pāimk'īr, majā hichdēu mag k'ōsi chirām k'ai mama. ¹¹ Mag pāar dāi k'īrcha hoom k'ōchag chirāmān, pāachdēu hāk'atarr hiek gaaita warag hubā paauk'amamk'īrau. Pari magamk'īran, māchdēu pārag Hēwandam hiek jaau chitām gaaimua hich Hēwandam Hak'aragta pāar dāi hichdēu k'ōsimjō hapim k'ōsi chirām. ¹² Mama wajapcharan mag pāachpata mua jaau chitām gaaimua hubā k'aba, hagdaujō maach t'umaam k'ānta k'īr honee hapim k'ōsi chirām, maach t'umaam k'ānnau hābam hiekpāita hāk'a naawai.

¹³ Cristo gaaimua k'odamnaan, mua pārag k'ap' hapiim k'ōsi chirāmān, biek k'apan māchdēu pāar hoon majujú haajemāu; pari magamjā hag'ta pōd maba chirām. Mama hāuta pāar haar bark'iin, deuem durr maawai haajemjō, muan pāar heejā hōor k'apanaam

k'ʌʌnagta warag Hēwandam hiek hāk'apim k'ōsi chirʌm. ¹⁴ Mamʌ hagt'a mag k'apanaam k'ʌʌnau hāk'aba haawai dēbpaarta paraa chirʌmjö Cristo dāi mʌ chigaa chiraajem, t'umaam k'ʌʌnag hich hiek jaaumk'īr mʌ jār hautarrta hāaur k'ʌʌnagpai jaaau chiraawai. Mua jaauju haai chirʌm chi t'et'emaanag, bālirjā serbiiba k'it'ēem k'ʌʌnag, k'īrjug k'augk'am k'ʌʌnag, k'īrjug meraa k'it'ēem k'ʌʌnag, t'umaam k'ʌʌnagta jaauju haai chirʌm. ¹⁵ Maguata chadcha pāar jam Roma p'ōbōr hee naajem k'ʌʌnagjā maach peerdʌajem hiek jaaum k'ōchag chirʌm.

Jāga haajē maach peerdʌajem hiek hāk'aawai

¹⁶ Mag Hēwandamau maach peerdʌ haaujem hiek hūrwia hāk'a nʌm gaaimuata t'um chi mag hāk'a nʌm k'ʌʌnau hichdēu peerdʌ haaujeewai mʌ chan hi hiek jawaag bālirjā chigaa haa k'augba chitʌm. Hiin chadcha nacharan judionaan heepaita jaaujeejim. Magtarrta his hewag pawia durr chaaur judionaan k'abam k'ʌʌnagpa jaaujem, hamjā hagiō peerdʌtk'amk'īr. ¹⁷ Mag maach peerdʌajem hiek hāk'aawai paita Hēwandamau maach chi hāk'a nʌm k'ʌʌn pekau chuk'u hapäaijem, warrjā hich magta pekau chuk'u narrjō. Hichdēu magju higwia nawe hich hiek p'āpitarr gaai jaauwai:

"Har chi mʌ hiek hāk'a nʌm gaaimua bālirjā pekau chuk'u haajerrjō nʌm k'ʌʌnta mua hich mag mʌch dēnk'a hauju" ha sim. *(Hab. 2:4)*

Jāga nʌ hōor Hēwandam higbam k'ʌʌn

¹⁸ Pari har t'um Hēwandam högk'aba hi dau na maach hinaam nem waunaa dich k'apeen dñijā nem hagcha k'aba haajem k'ʌʌn gayan, ya Hēwandam k'īr machag burrimʌ sim, mag nem k'aigbam waum k'ōchgau hi hi chaarta hūrjōjöopaijā k'aba naawai. ¹⁹ Pari Hēwandamau mag ham gaaí k'īr machag meejuu ha simn, hichdēuha hōrag hich jua hoopi sim gaaimua hi k'ap'ʌ haju haai nʌmta juuu hogt'om mag k'augbamjö naawai. ²⁰ Chadcha Hēwandam chan hābmajā hooba haajem, pari hamau wajap'a k'īrjuk'iin, nem t'um t'ʌnʌm hirua wautarr hoowiapai, "Hāa, jāgan chadcha Hēwandam sim" haju haai nʌm. Hichdēu mʌg durr hompaatarr haigmua hewag pawiajā merag chuk'u sim, hichta chadcha Hēwandam haawai warrgarwejā hichpaita hich mag jua t'eeg sierrʌm. Pari mag hi jua hoo nʌmta, juuu hogt'om hi higjōjöopaijā k'aba haajem. Magua pōd hamau, "Hēwandam sim k'augba naawaita mag hāk'aba haajem" haju k'aba nʌm, ²¹ chadcha Hēwandam sim k'ap'ʌ nʌmta mag hāk'aba naawai. Mag hi sim k'ap'ʌ nʌmta, hi k'īrag heejā haba, ni hamach nem hig nʌm deejem paarjā hirig hāu hajim haba sierrjēem. Magju k'āai warag hamachdēu nem parhoobam wau nʌm gaaimua, k'īrjugpata hār t'ʌnʌmta sīi maadēu nem higmap'amtta k'īrju sīsidʌm; wajapcharan Hēwandam hiek hat'eem sīi hedaramjöta sīsidʌm. ²² Hamachdēupain hamau nem t'um k'ap'ʌ nʌm haajem; pari mag k'ap'ʌm hanʌmta, k'īrjug chuk'umjö warag parhoobata nem wau nʌm. ²³ Mag naawaita maach hompaatarr Hēwandam hich mag t'ōjā k'augba sierrʌmgtā jēeubanaa warag nem parhoobam nem hamachdēupai wau nʌmgtā jēeujem. Sīi maach dajē'ku k'it'ēem k'īrk'a waunaa, nem hichpan k'īrk'a waunaa, nemchaain bā jayapamjōn waunaa, wa sīi jēbjā gaai jāau jēedʌ sierrjēemjō k'āijā waunaa magʌmgtā jēeujem, magʌmta hamach hēwandam hawia.

²⁴ Pari hamach mag t'ʌnʌm gaaimua Hēwandamau warag hamag hoobamjö hap̄iwiia hamach t'āar hee nem k'aigba wauju k'īrju sīsidʌmta warag hādr̄aa hamag waipi sim. Mag, hamach wir haigpai chik'am hōor dñijā sīi parhooba t'ʌnʌm gaaimua, maach chi bigaum k'ʌʌnta chigaa haajem. ²⁵ Mag nʌm dāi hamau hamach garmua maach Hēwandam chaarta hisegnaa jūr nem parhoobamgtā hee t'ʌnʌm. Hich chi nem t'um hompaatarragta jēeuju haai nʌmta, hirigta jēeuba, sīi hirua nem waumarragta jēeu nʌm. ²⁶ Hamach mag nʌm gaaimuata Hēwandamau warag hamag hoobamjö sīi nem maach hinaamjö sīsidʌmta warag hādr̄aa hamag waipi sim. Magp'ōbaadeewai charā chi hālinaujā sīi hamach hālin hap'ata hamachdēu ham haig hemk'ooin dñimjō t'ʌnʌm. ²⁷ Maagwai chi hemk'ooinjā hich hagiō warag hālinjā higba, hamach hemk'ooin hap'ata hālin dñimjō ham k'ōchk'a t'ʌnʌmta maach chi bigaum k'ʌʌnpata chigaa hapiejem, mag hamachdēu waum haig maach hinaamjö nem wau nʌmta. Mamʌ ham jāg nʌm paar chan Hēwandamau ham gaai jua t'ūu deebam.

²⁸ Hamau hamach garmuata Hēwandam higba naawai hich Hēwandamaujā hamag hoobamjö hap̄iwiia sīi parhoobam k'īrjug maadēu higmap'amtta warag hādr̄aa hamag k'īrjupi sim, magbaawai parhoobam nem wauju k'abamta hamach k'ōchagpierr waumk'īr.

²⁹ Maguata sīi wir haig dich k'apeen dñijā nem hagcha haba, parhoobata t'ʌnʌm: dich hōor k'abam dāi k'apse, nem k'aigbamjā t'umta waum k'ōsi, chik'am nemjā dich dēn hapim k'ōsi, nem k'aibag, chik'amnuu nem wai nʌm hoowia hagiō paarpam k'ōsi, juaujā chik'am t'ōo, chik'am dāi k'ujärnem, sēunem, chik'am k'aibag waaunem, ³⁰ chik'am jaanem, chik'am k'īrchajā hiek'aanem, Hēwandamjā k'ōchk'aba, chik'am serbiibag p'eenem, hamachdēupai hamach t'ō hiek'aanemnaa sīi nem hatcharag, chik'am k'aibag wauju k'īrjujanem, chaainjā dēnnaanau hiek'aawai hamachig k'abamjö hiperraajā

k'aba,³¹ Hēwandum hiek hat'eejā jāg k'ichag, hamach hiek'atarrjā chadcha hagjō haba, dich k'apeenjā k'a k'ōchk'ab'a, k'īr haubaadēmjā k'īr t'ūa chāunaa dich k'apeenjā dau haug k'augbata t'ānām. ³² Mag t'ānām, hamach mag nām paar jerrba Hēwandumau k'īmie durr hamach bark'āliju k'ap'ā nāmta mag t'ānām. Pari magāmta warag hamach juu pāaba, parhooba nem waunaa bigaum k'ānnau hamach dēnjō waauwaijā magta k'ōsi t'ānām.

2

Hēwandumau k'aigbam k'ānn dāi hichdēu hampierr haju

¹ Pari hābmua k'ājjā, hī chan magba chirām haju. Mamā pua chadcha mag k'īrju chirām k'ai, hōor wajap'am hawiajā, mā hiek hūrbā pārāg jaauk'im: Pua chik'amnaa jaauwai pāchpaita dāi wir haig jaau sīebahab, hamau nem wau nāmta pāchdēujā dāi waaujewai. Magua pōd, "Mā chan Hēwandumau dāi na k'aibag chuk'u chirām" haju k'ab'a sim. ² Pari maadēu k'ap'ā nām, Hēwandumau hōor dāi hamachdēu nem waaujempier haajem. Magua maadēu k'ap'ā nām, magām nem k'aigbam waaujem k'ānnan hirua hamach k'īrcha jaauuna hich juu machag hāwatbab k'ab'a hāwatpiju. ³ Pari pā, chik'am higwia jāan mag sierrām haajemta, pāchdēujā hamau nem waaujem k'īr hich hagjō wauba haajeeb. Mag simta, pua k'īrjuwai pāchta Hēwandumau heemua peerdju ha chir? Pā chan peerdābam. ⁴ Chadcha Hēwendumau warre pā gaai mas deeba haajem. Pari mag pāch chig haba haajewaijā, puā pāch wajap'a sīewita mag pāch chig haba haajempii sim. Pari pua k'augba sim, mag hirua hāu pā dichba haajemā, pāch k'aibag hisegwia hich jārmk'irta mag pā chigjā haba sīi warag hoobamjōo haajem. ⁵ Pari Hēwandumau mag pā hig simta, pāch jāg t'eeq gaaaimua pāch garmuata hi higjā higba, sīi warag hichdēu hōor hi hagk'am hed hamachdēu nem k'aigba waaujerrpierr hamach k'īrcha jaaunea ham gaaai juu k'āaba deeju hedta pāch gaaai mas hamk'īr hich k'īr machag sīi hāwat p'iepi simjō sim.

⁶ Mag hedta dich nem waaujerrpierr hagdaujō hichdēu k'ap'amaach dāi haju. ⁷ Har hāgt'ar hōbērwa bālārjā meeiba hich mag wajap'a wēnārraju k'īrju nām dāi Hēwandumaga hamach t'ō hiyā hapim k'ōchga warag nem wajap'am happai wauju hēk'ajem k'ānnan, hirua hich dēnk'a hauju, hich mag hich dāi wēnārramk'īr. ⁸ Pari har hi higar k'abanaa warag nem k'aigbamta waum k'ōchkaajem k'ānn dāin, k'īr machag t'ānāmuwa warre ham gaaai juu k'ābabata hirua deeju. ⁹ Magbaadeewai judionaan mag nem k'aigba waaujem k'ānta wajap' dau haug waup'ōbaadēm dāi hōk'īrjug pōoma hajurau. Pari wajapcharan hamach hāppaijā k'ab'a, judionaan k'abam k'ānnjā nem k'aigbam waaujem k'ānnan, t'umta hīchab hich hagjō haju. ¹⁰ Mamā magju k'āai judionaan har nem wajap'am waaujem k'ānnan hāgt'arjā hich dāi wajap'ata wēnārrapiju. Mag nām dāi hīchab hichdēuta ham t'ō hiek'anaa k'ōinaa hich dāi p'ē wai nārraju. Pari hirua magjujā judionaan dāipai k'ab'a, t'un judionaan k'abam k'ānn hawiajā nem wajap'a waaujerr k'ānn dāin hich hagjō haju. ¹¹ Hirua mag hāaur k'ānnpaita daupiinaa hiwiir hābām k'ānn k'a hisēe k'ab'a haajewaijudionaan hawiajā chi k'aigba nām k'ānnan, judionaan k'abam k'ānn dāi k'aibag hābā t'ānām, Hēwendumau hoowai.

¹² Judionaan k'abam k'ānnau chadcha judionaan dēnjō Moiseeu ley pā pātarr chuk'u nām. Mag chuk'u naawai mag ley gayam hiek k'augba pekau waaujerr k'ānnag Hēwendumau mag hiek higbajau. Pari hichiita hamjā hok'ooob k'ab'a hok'ooju, hamach pekau gaaaimua. Mamā mag Moiseeu ley pā pārarr wai naawai hag gayam hiek k'ap'ā nāmta pekau waaujerr k'ānnagan chadau, hag gaaai jaau simjō hipierraa k'ab'a harr gaaaimua Hēwendumau hamag hag hiek'hēudawi warre ham dau hap'ā hajujā jaauju. ¹³ Wajapcharan mag ley gayam hiek k'āug chirawiajā hag hipierraa k'abam chan Hēwandum na wajaug chuk'u sim. Magarrau hūrwia hag hipierraa simān chadau hich Hēwendumaujā wajap'a sim ha sim. ¹⁴ Pari jāg judionaan k'abam k'ānnau Moisés ley chuk'u nāmta, sīi hamach k'īrjug heemuapai hag gaaai jaau simjō nem waauwai, merag chuk'u sim hamachdēujā k'ap'ā nām, k'ani wauju haai nā wa waubaju haai nā. Mag nām haig maata hamachigan ham leiu. ¹⁵ Maguata mag nem wajap'a waauwai, mag leita hamach k'īrjug hee wai nāmjō haajem. Mag naawai, k'ar nem wajap'a waauwai wa k'aigba waauwaijā, maguata hamag jajaauk'amjō haajem, hāu sī wa k'aigba sī. Mag hamach k'īrjug heepai jāga wēnārraju haai nā ha k'ap'ā naawaita, maach hi hagk'am hedjā Hēwendumau Moisés ley higba, hamachdēu k'ap'ā hājerraupaita hōor dēnjō warag ham k'aibag waumjō haju wa ham kōit hiek'amjō haju. ¹⁶ Maigta mua mag maach peerdājēm hiek jaauwai jaaujemjō, chadcha Hēwendumau hich Hiewaa Jesucristoogta hōrau meraa nem waunaa hamach hōdegpai k'aigba k'īrjujerrjā dawaa hamag jaaujipu.

Jāga nā judionaan Moisés ley wai nām k'ānn

¹⁷ Mua jūrr judionaanag magk'im, mā hiek hūrbat: Pāar hiek mag pāarta judionaan haawai Moiseeu ley pā pārarr hārrk'a nāmuata pāach peerdāju hanaabma. Magnaa, pāar meeunta hich Hēwandum hōor haawai, hichiita peerdāju hawi pāachdēupai pāach

t'oojem. ¹⁸ Pāachdēuta hirua nem waupim k'ōsimjā k'ap'lnaa mag ley gaai jaau simjō k'anta wauju haai nā wa wauju k'aba nā ha k'ap'lnam haajem. ¹⁹ Pāar hiek mag pāachdēupaita mag ley k'augbam gaaimua dau k'īsumjō nām k'ānnjā jaau harrnaa sīi k'īchag heemjō wēnrram k'ānn bājā wālpājū haai nām haajem. ²⁰ Wajapcharan pāachdēuta k'augbam k'ānnag jaau k'augnaa k'īrjung meraapaaim k'ānnagjā jaau k'aug nām haajem, mag ley gaai chadam hiek p'ā wai naawai pāachdēuta nem t'um k'ap'lnam hawi. ²¹ Ma chadcha magju haaima. Pari pāachdēu chik'amnag mag jaau nāmta, k'an jāgwi pāachdēu jaaujemjō haba haajerramma. Pāachdēun hōrag nem jīgk'apiba jaaujemta, jāgwi pāachdēun chadcha jīgk'ajjerramma. ²² Pāachdēun pāach k'apeenag chik'am hālinjā waupiba jaaujemta, jāgwi pāachdēujā chik'am hālin waaujerramma. Pārau k'ōchk'aba haajem, hōrau hamach juau nem waunaa maata hamach hēwandam hawi hagag jēeu nām hoowai. Hamau mag nām haig chadcha k'aigba sim; pari pāachdēu mag nāmta, jāgwi pārau hamau hamach hēwandamag jēeujem deg nem wajap'am wai sīsidlmjā jīgk'ajjē. „Mag nāmjā pekau k'abā?“ ²³ Pāachdēupain pāachdēuta mag ley gaai chadam hiek p'ā wai nām hawi, haata wounjō t'ōojerram. Pari mag hiek' nāmta, hag gaai jaau simjō k'aba, Hēwandam hichaara nem wau nām gaaimua jūrr bigaaum k'ānnag Hēwandam hēugarta k'aigba hiek'apiejem. ²⁴ Pāachdēu jāgiu k'apta hich Hēwandamaucha pāar jōoin higwia hich hiek p'āpitarr gaai, „Pāach gaaimuata har chi mā hiek hāk'aba nām k'ānnau warag mā hēugarta k'aigba hiek'ajjem“ ha jaaubajieb.

²⁵ Wajapcharan magta sim: Chadcha har Moiseeu ley p'ā pāarr hiek wajap'a hālrk'a simagan mehēu p'ārbich nāmjā hāu sim. Pari mag p'ārbich wai simjā mag ley hālrk'aba sim chan, parta mag p'ārbich nāmuu Hēwandam hōork'a nām dag dauchach hich gaai wai sim. ²⁶ Pari magba mag mehēu p'ārbichba ni judiojā k'aba simuata mag ley gaai jaau sim wajap'a hālrk'a siman, magan mehēu p'ārbichba siewiajā, maata Hēwandamagan p'ārbich simjō sim, hich dau na wajap'a siewai. ²⁷ Magua, Hēwandamau maach hi hagk'am hedjā chi mag ley gaai jaau sim hipierraa simuata, pāar dēnjō mag chi dauchach hich mor gaai chuk'u hawiajā, hich garmua pāar jaauwimācha jaauju, pārau pāachta Hēwandam hōor hawia hirua jaautarr dauchachjā pāch mor gaai wai nāmta mag hi ley p'ā wai nām gaai jaau sim hipierraajā k'aba narr haawai. ²⁸ Pārau k'augba nāh, judiok'a nām chan sīi maach dēnnaan judionaan haawai hōor dak'īr dich jōoin hi plava wēnrram k'aba, ni sīi Hēwandam dēnk'a nām k'ānn dauchach wai chiram hanālmjā k'abam. ²⁹ Judiio chaar habarmān, sīi dich morta dauchachpiju k'āai, Hēwandam dau na t'āar wajap'a nāmlau. Mag nām haiguin chadau sīi judionaan hi hālrk'a nāmuu k'aba, hich Hēwandam Hak'arauta mag maach t'āar wajaug hapi sim. Magta t'āar wajap'a nāmlau chadau, dichjōpaim k'ānnau k'aba, hich Hēwandamauta chadcha maach hāu wēnrram haju.

3

¹ Pari mag nāmta hābmua k'āijā, „K'an gaaimua magan maar judionaanta judionaan k'abam k'ānn k'āijā Hēwandam dau na hāucha nāmma“ wa „K'an wajaug sī, mag p'ārbich nāmuu dich mor gaai dauchach nām“ hak'iin, ² jaauju pōoma t'ānlau. Pari chadcha maachta deeuim k'ānn k'āijā hāucha nāmlau, maach meeunagta hich Jōoirajā t'umaam k'ānn hat'ee hich hiek p'ā deetaru gaaimuau. ³ Pari magtarra, jāg hāaur k'ānnau hāk'amp'amjō nāmjāma? ⁴ Pārau k'īrjuwai ham mag nām gaaimua hich Jōoirau haju haajerrjā chadcha magba sīi hich mag k'īr hok'ooju k'ai? ⁴ Magju habā. T'umaam k'ānn nem sēunem hawiajā hich Hēwandam chan sēu chuk'u sierraawai hichin hiin nem hagchata jaaujem. Maach k'aibag jawaagjā hich mag sīerram higwi jōoi David k'ararrau Hēwandam hiek gaai magjim: „Pua hōor k'aibag jaauwaijā hamau, Puan nem hagchata jaaubarm‘ haju.“

Chad k'abam nem hōrau pach gaai t'āawaijā pāchdēuta ganab k'aba ganju“ ha p'ājim, „pāchta hagpierraas chitaawai.“ (*Sal. 51:4*)

⁵ Pari mag maach k'aigba nām gaaimuata warag Hēwandam maachjō k'aba hagpierraas sīerramjā maadēu k'ap'lnam k'ai, magan jāgāgwa? Sīi parhoobam k'ānnau k'īrjuajemjō k'īrjuk'iin, magan Hēwandamau pōd hōor hamach pekau gaaimuata dau hap'āl hapiju k'aba sim haju haai nām, mag pekau gaaimuata hich hagpierraas chitamjā wajap'a k'augpiejeeawai. ⁶ Pari ma chad k'abam. Mag hak'iin magan Hēwandaman hagchajā k'aba parhoobata nem wau sīerram hak'am. Hēwandam hichpa magta sīerram hak'iin, jāga hichdēu maach hi hagk'am hedjā pāar k'aigba naajim wa hāu wēnrrajim k'āijā haju maachig.

⁷ Wa magba hābmua k'āijā plaba, „Pari mag māch k'aibag chiram gaaimua jūrr mua hōrag Hēwandamau hōor dāi hagpierraas nem waaujem higwia hi wajaugta p'ēpi chiramjō chiramta, jāga magam gaaimua Hēwandamau mā dau hap'āl hapibarju“ haju. ⁸ Pari mag hamau jaau nāmjō mag k'aigba nām gaaimua hi wajaugta p'ēpmjō nām k'ai, jāgwi warag nem k'aigbamta wauju k'aba nā, magam gaaimua jūrr hich mag hi wajaugta p'ēmk'īr. Chi mag nām k'ānnau hamachdēu mag k'īrju nām gaaimuata hōrag jaauwaijā, muan magta

jaau chitam haajem, magam gaaimua ma hēugar sēuk'a nem hīg' am k'ōchgau. Pari chi mag nām k'ānan, Hēwandam dāi k'uujə nāmjo nām gaaimua, hi juu machag hāwatab k'aba hāwatu.

Maachin t'um pekaupanau

⁹ Magan ḡmaachin jāgata nāmmma? ḡMaach chi judionaanta judionaan k'abam k'ān k'āajājā Hēwandam na wajapcha nā? Magjā k'abam. Maachin, chaig māchdēu jaau chirarrijō, judionaan k'abam k'ān dāi hāba judionaan hawiajā t'um pekaupanau, Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaau simjō. ¹⁰ Mag hi hiek p'ā sim gaai jaauwai,

"Hēwandam dau na wajap'am k'ān chan hābjā chuk'um" ha sim.

¹¹ "Hēwandamau wajap'a wēnarrapi simjō chan hābmuajā hi dēnjō k'īrjuba sim; hābmuajā hi higmap'āmjō sim.

¹² T'umaam k'ānauta hi haar baarjem k'ād hisegnaa k'ād k'aibag garta wēt t'ānām.

T'umaam k'ānanta warag hār t'ānāsim; hi dau na wajap'am k'ān chan hābjā chuk'um" ha sim. (Sal. 14:1-3; 53:1-3)

¹³ "Jāgam k'ānan sūi chik'am hēugar k'aigba hiek'aagpaita sīsidām.

Sēuk'a nem jaanem sīsidām" ha sim. (Sal. 5:9)

"Par hiek'aupai chik'am t'ōojem hak'iin, jāgam k'ānaun nemk'ierr dēnjō hōor dajēk haju" ha sim. (Sal. 140:3)

¹⁴ "Ham hiin, sūi chik'am t'ōp hiek'aagpaita sīsidām gaaimua hihasimjōta sīsidām" ha sim. (Sal. 10:13)

¹⁵ "Sīi bālār habarm gaaimua chik'am t'ōojuuta k'īrju sīsidām;

¹⁶ hamach wēnarrampierr sūi hōor dau hap'āa hapijuuta hēk'aajerram.

¹⁷ Hamach mag nām gaaimua bālārjā k'ōinaa wēnarraju k'augba nām" ha sim. (Is. 59:7-8)

¹⁸ "Hēwandam hök'ō haju k'īrjug chan bālārjā k'īr hee paba haajerram" ha sim. (Sal. 36:1) Magta p'ā sim hich Hēwandam hiek gaai.

¹⁹ Chamag Hēwandam ley gayam mua jaaubarm chan hoop pārau sūi hāba judionaan k'abam k'ān hat'eepta mag jaau chiram hamiet. Maadēu k'ap'a nām, māg hiek'an maach judionaan hat'eepta mag p'āpjim, maagwai Hēwandamau māg durr hi hagk'am hedjā t'umaam k'ān hamach k'aigba narr k'ap, Hēwandamau hamach k'aibag wauju jaaubarm hūrwajā sūi k'iu hi hiek hūrmk'īr. ²⁰ Chi lein sūi maach pekau pōm k'it'ēem k'ap hapiiegpaita hich Hēwandamau p'āpitari haawai mag hālrk'a narr gaaimuapai chan pōd Hēwandamau maachig, "Pāar pekau chuk'u naawai ma dāijā hiekk'ōr chuk'u nām" habaju.

Jāga Hēwandamau maach kulp chuk'u hapāajē

²¹⁻²² Pari hīs jūrr Hēwandamau maachig k'ap hapi sim, jāga mag hi dāi hiekk'ōr pōm nāmjō narrta pekau chuk'u harr k'ānljō nāsi. Chadcha warrgarwejā hichdēu ley p'āpitarr gaai jaauana sūi hich hi jaauemagjā hichdēu magju hich mag jaaupiejeejim. Pari magjujā mag ley hālrk'a nām gaaimua k'abam hajim. Hīs mag pekau chuk'u harrijō nāmlā, Jesucristo hiek t'āraucha hāk'a nām gaaimuata, judio wa judio k'aba hawiajā, Hēwandamau t'um mag pekau chuk'u narrjō p'ē wai sim. Mag Cristo k'urau k'aba hak'iin chan ni hābjā peerdābam;

²³ t'umaam k'ānanta hamach pekau gaaimua hamachdēupai Hēwandamag hamach hisegpi nāmjō hi warpta wēnarram, hichdēu waupim k'ōsim waujōjōpajā k'aba. ²⁴ Mag Hēwandam warpta wēnarramjō naab mām, hī t'umaam k'ān dāi wajap'a k'itaawai mag dichdēu nem hajap'a wau nām paarjā k'aba, hich garmuata mag maach hi dāi hiekk'ōr pōm narrjā higba, Jesucristo gaaimua maach pekau chugpaawia hiekk'ōr chuk'u sūi hich dāi dau pari hapijem. ²⁵ Warrgarwe hichdēu hōor peerdā haaujeewai chadcha hōor pekau wau nāmjā hoobamjōta ham haaujeejim, hich Hiewaa pāi nām hora. Pari hīs ya Hēwandamau mag Jesucristota hōor kōit t'ōmk'īr p'āibarmua maachig k'ap'a hapi sim, chadcha warrgarm k'ānljā hauju haai sīejim. Pari mag hauju hayaa hapiegan Cristo meeewia hich bag hārbarmua hichta hōor pekau chugpaajem k'apijim, hich Hēwandamau. ²⁶ Mag, warrgar haajerrjō hīsjā chi Jesús hiek hāk'a nām k'ān chan ya tag kulp chuk'u nām haju haai sim Hēwandamau, chadcha ham k'aibag paarjā Jesuu hālraa hich t'ōopitarri haawai.

²⁷ Mag k'ai magan Moiseeu ley p'ā pārr hālrk'a nāmuata kulp chuk'u nām hawia pōd dich t'ōju k'aba nām. Hēwandamau mag maach kulp chuk'u hapāi simān, mag ley hālrk'a nāmuua k'aba, hāba Jesús hiek t'āraucha hāk'a nām gaaimuata mag maach kulp chuk'u hapāi sim. ²⁸ Wajapcharan maan māgta sim: Hēwandamau Jesús hiek t'āraucha hāk'a nām k'ānanta ya tag kulp chuk'u nām ha jaaujem. Hirua mag sūi ley gaai jaau sim hiektā hōrag hālrk'api jaauba sim, hich dāi hamach pekau gaaimua kulp chuk'u nām ha jawaag. ²⁹ Wa pārau k'īrjuawai Hēwandam sūi maach judionaan dēnpāi, warrgarwejā maach jōoinagta hich hiek p'ā derr haawai? ḡHí hīchab durripierram k'ān Hēwandam k'abā? ḡMag hiek maach jōoinag p'ā deetarrjā t'umaam k'ān hat'ee k'abajī? Chadcha hichpaita durripierram k'ān Hēwandamma. ³⁰ Tag Hēwandam chuk'u hāba hich happaita sīrrām. Hichdēupaita chadcha

Jesucristo hiek hāk'aa chaar hāk'a nām k'ānnan, judío wa judío k'aba hawiajā, magāmjā higba t'um hābā ya bālrājā kulp chuk'u narrjō hapāajem.³¹ Magan jāgāwa. Mag maadēu hāk'aa chaar hāk'a nāisiewai, mag ley maach hat'ee tag baleeba haadēp sīeb? Baleeba sīsim habā. Mag baleeba hapiju k'āai, mag hāk'aa chaar hāk'a nāmuata warag hārcha hi balepi nām k'abāwa, warrgarwejā hich magta Hēwandamau hāk'api jaaujerr haawai.

4

Jāga Abrán Hēwandam dau na pekau chuk'u harrijō sīsjī

¹ Pāadē k'īrjubat, jāga warrgar maach jōoi Abrán k'ararrjā pekau chuk'u harrijō sīsjī Hēwandamau nau. ²⁻³ Hēwandamau hoowai jōoi Abrán hich dau na nem wajap'a waaujerr gaaimuata kulp chuk'u hapāimuan, Abranau wir haig hich t'ō hiek'aju haai sīek'am. Pari Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaauwai, bālrājā chaain chuk'u nām hee, Hēwandamau hichig chaain k'apan hapiju jaautarr hiek hāk'abaawaita Hēwandamau hi k'aibag hisegpāwi hi tag kulp chuk'u hapājjim ha sim, sī mag hāk'atarr paarpai. Magua pōd hirua Hēwandamau nau hich t'ō hiek'aju k'aba siejim, mag hiek'aag nem wautarrjā chuk'u harr haawai. ⁴ Maadēu k'ap' nām, hōor p'idk'apiwi p'ag nām chan sīi par dee nām k'abam. Mag p'agbarman hich p'idk'atarr paarta p'ag nām, hichiita hirig p'agab k'aba p'agju haai naawai. ⁵ Pari Hēwandamau hich hiek hāk'aa chaar hāk'a nām k'ānn pekau chugpaa nām chan mag k'abam. Hamau hamach higamkūr nem wajap'a wauba haajerr hawiajā, pari hamau hābā Cristoouta chadcha hamach peerdā hauju haai sim hawi hamach tāraucha hāk'amān chadau, mag hāk'a nām gaaimuata hag najā pekau chuk'u harrijō hapājiju. ⁶ Mag, ham nem wajap'a waaujerr paanjā k'aba, sīi ham pekau Hēwandamau chuk'u harrijō habapājim k'ānn honee nām higwiata jōoi David k'ararrujā jaaujim. ⁷ Mag hirua p'ātarr hiek gaai mag sim: "Har Hēwandamau ham k'aibag chugpaawi hamau pekau waaujerrjā higba habarm k'ānta chadcha honee nām."

⁸ Har maach Pōr Hēwandamau hamach mag k'aibga narrjā wajap'a waupāinaa tag magām hiekjā higba habarm k'ānta honee haju" ha p'ā sim. *(Sal. 32:1-2)*

⁹ Mag simta, pārau k'īrjuawai, mag honee haju hanāmjā sīi judionaan mehēu p'ārbich nām k'ānn hat'eepai k'ai? Wa hīchab judionaan k'abam k'ānn hat'eepata jaau siwa. Chaig māchdēu jaau chirarrjō, mag Hēwandamau jōoi Abranjā hich mag pekau chuk'u haajerrjō wajaug paapājjim hanāmlān, hīchdēu tāraucha hāk'atarr gaaimuua hajim. ¹⁰ Pari wajap'a k'īrjubat. Jāgāwaichata mag hi wajaug paapājjim? ¹¹ Magēu p'ārbichtarr k'ur, wa hag nawe? Hag nawe k'abajieb. ¹¹ Mag p'ārbich nāmta chí dauchach hajim, tāraucha hāk'abaawai hich Hēwandamau wajaug paapāinaa pekau chuk'u haajerrjō hapāi nām dēn. Magtarr haawai hich jōoi Abranta judionaan dēnjo mag mehēu p'ārbichba naawiajā pari tāraucha hāk'a nām k'ānn pōrk'a sīsjim. Magta hīchab hewag pawiajā hāk'aa chaar hāk'a nām k'ānnan hich mag jaar haajerrjō hīsjā Hēwandamau wajaug paapāajem. ¹² Mag p'ārbichbarmua hīchab hichta mag p'ārbich nām k'ānn pōrk'a sīsjim, majā pari hīchdēu hāk'atarrjō hāk'a nām k'ānn dēn mama. Pari mag p'ārbich wai naawiajā, hichiita Abranau hich dēn p'ārbichjū nawe hāk'atarrjō, hamaujā tārauchata hāk'aju haai nām.

Hēwandamau hīchdēu magju hatarrjō hajuun hich hiek hāk'a nām k'ānn dīita magju

¹³ Hēwandamau Abranag jaauwai, hi chaain hewagam k'ānnagta hirig deeju harr durr jāpiju hajim. Pari hirig mag jaautarr chan mag sīi Moiseeu ley werpāarr hārark'aajerr gaaimuajā k'aba, hich Hēwandamau hichig magtarr chadcha hāk'atarr haawaita mag deeju jaaujim. Mag hich hiek hāk'abaawai bālrājā pekau chuk'u harrijō Hēwandamau hi wajaug paapājjim. ¹⁴ Mag sīi ley hārark'a nām k'ānn hirua mag wajaug paapāajem hak'iin, magan parta Hēwandam hiek tāraucha hāk'ajeek'am. Mag hīchdēu ley deetarr hārark'aawaita mag maach wajaug paajem hak'iin, magan maach dāi magju ha jaautarrjō pōd magbak'am, hābmuajā pōd hag gaai jau simjō t'um hārark'a hauba haaiejewai. Magua, ley hārark'a nām gaaimuapai chan hōor peerdābam. ¹⁵ Lein warag Hēwandamau hōor gaai jua k'āba deeju k'ap hapiēgtā sim, ley paraam haigjā hichiita hōrau pōd hag gaai jaau simjō haba haaiejewai. ¹⁶ Magua mag Abranag jaautarrjō maach dījā wajap'a hajuun, hi hiek chadcha hāk'a nām gaaimuapaita magju. Mag gaaimuapai haawai maach peerdā haauwaijā hōrau k'ap' haju, dichdēu nem wau nām paar k'aba, hāu hich garmuata maach peerdā hau sim. Mag sīi hāk'a nām gaaimuapai haawai, hewag pawiajā maach mag hāk'a nāmuua Abrán chaaink'a nām k'ānnauta haub k'aba hauju, Hēwandamau deeju jaautarr. ¹⁷ Hirig mag hiek'atarr jaauwi hich Hēwandam hiek p'ā sim gaai, "Pā mua chadcha hōor durrpierram k'ānn haaik'apiju" ha sim. Mag hiek'atarr Hēwandamau hōor mee sīsid harrijā p'irīutk'anāa nem chuk'u harr heejā hompaa haaujem hiekta hāk'ajim Abranau.

¹⁸ Hēwandamau hichig magtarr haawai, ya jōoiraa pamta chaaijā chuk'u narr hābā, Abranau chadcha hich chaai paarpaju k'ap' sīsjim, hichta mag hōor pōm durrpierr

t'ʌnʌisiju k'ʌn̄n haaik'aju higwi, Hēwandamau hichig, "Pʌ chaain k'apaana chitaju" ha jaautarrjö. ¹⁹ Hirua k'ap'ʌ s̄ejim, hichjā jōiraanaa hi hūn Sarajā hūnaa k'itarr haawai hamach pōm wēnarrabaju. Pari mag jōoiraa s̄ierr hawiajā hirua k'ap'ʌ s̄ejim, Hēwandamau hichig jaautarr haawai hich chaai chuk'u meeabaj. Magua mag peer cien años s̄ierr hāba, Abranau hāba hag hiekta jāg t'ōba wai s̄isijim. ²⁰ Hirua mag "Mua hāk'abamjā" haba, s̄iī Hēwandamau hichig chaai deej hatarra Chadchha paarpajuuta warag k'īrjuna, "Puan p̄chdēu nem magju hatarrjā Chadchha wau s̄ierram" haajeejim Hēwandamag, hi t'ō hiek'amamua. ²¹ Hirua k'ap'ʌ s̄ejim, Chadchha Hēwandam juu t'eeg sim, hichdēu nem magju hatarra wawaag. ²² Hichdēu mag k'ap'ʌ hāk'a s̄ierr gaaimuata, Hēwandamau hich hiek p'ātarr gaai jaau simjō pekau chuk'u harrijō hi wajaug paapājim haajem.

²³ Mag Abranau hāk'aa chaar hāk'atarr gaaimuua Hēwandamau hi kulp chuk'u paatarr jaau n̄am chan hi happajā k'aba, ²⁴ hewag pawia maachjā hajjō kulp chuk'u paapājim k'ʌn̄n higwiapāta mag p'ājim Hēwandamau hich hiek gaai. Wajapcharan mag maach Pōr Jesūs p'iriū hautarr hag Hēwandam gaaai t'āraucha hāk'aawaita hīchab hich Hēwandamau maach pekau chugpaawi kulp chuk'u narrjō maachjā haaujem. ²⁵ Mag maach Pōr Jesuuta Hēwandamau maach pekau paar hōrag hād̄raa t'ōp̄ijim, mag t'ōtarrra deeū p'iriū hat'amua maach pekau chugpaapāaig.

5

Jāga n̄a h̄is pekau chuk'u harrijō wajaug paapāiwi

¹ Machdēu jaau chirarrjō, maachdēu t'āraucha Jesucristo hiek hāk'a n̄am gaaimuua Hēwandamau maach pekau chuk'u narrjō wajaug paapājim. Magua ya h̄is̄in maach hi d̄ai k'ōinaa n̄am maach Pōr Jesucristo gaaimuua. ² Hi gaaimuata hīchab Hēwandamaujā maach d̄ai wajap'a haajem, hi hiek t'āraucha hāk'aawai. Mag n̄am gaaimuua hīchab hōnee n̄am, hich mag wajaug s̄ierram d̄ai wēnarraju k'īrju naawai. ³ Pari mag mag hatag hi d̄ai wēnarraju k'īrjuwipai k'aba, m̄aig heegarwe maach dau haug waauwaijā hich mag hōnee naajem, magam gaaimuua warag maach t'āar p'ītiupiejem k'ap'ʌ naawai. ⁴ Maagwai mag t'āar p'īi naawai mag dau haug wau n̄amjā hāwatju k'ap'ʌ hāwat n̄amta Hēwandamau hoowaijā hāu sim. Mag gaaimuajā hōnee naajem. Mag Hēwandamau maach hāu hoo sim k'ap'ʌ naawaita warag mag hi k'īrcha hoo wai wēnarram k'ōchag t'ān̄amjā hogd̄aba haajem. ⁵ Mag hi k'īrcha hooju k'īrju n̄amta, hich Hak'aar maachig deetarraujā Chadchha hichdēu maach daupii wai sim k'ap'ʌ hapi s̄iwei hichiita hi hoob k'aba hooju k'ap'ʌ n̄amta.

⁶ Dic̄ juapadamaupai chan pōd dich pekau heemua hōb̄eraagjā jua t'eeg chuk'u narrta, mag hi hoob k'aba hooju k'ap hamk'īrta Cristo bēewia maach t'umaam k'ʌn̄n kōit meechējim, magbarmua maach chi k'aigbam k'ʌn̄n peerd̄a hawaag. ⁷ Pārau k'ap'ʌ n̄am, Chadchha t'et'e sim, s̄iī hābmua hād̄raa chik'am kōit hich t'ōp̄iju. Hich k'īrau chan, Hēwandam hiek gaai jaau simjō nem hajap'am happai waaujem kōit hawiajā, hābmuajā hād̄raa hich t'ōp̄ibaju. Tale s̄iī woun wajaug sim paran hābmua k'ājā hich t'ōp̄iju; pari mag hawiajā mag n̄am han̄am chan wajappai hūrba haajem. ⁸ Pari Hēwandamau magbjam maach d̄ai. Maach pekau pōm n̄am hāba, Cristo pājim maach kōit t'ōmk'īr. Mag pāibarmuata hirua hich garmua Chadchha maach k'ōsi sim k'ap hapijim. ⁹ Mag, maach k'aigba narrjā higba Cristo maach kōit meetarr gaaimuua ya hi d̄ai kulp chuk'u naawaita, hi gaaimuata hīchab Hēwandamau maach hi hagk'am hed maach gaai hich k'īr machag mēeuju harrijā hāu maach juu k'ārapājū, ya bāl̄rjā pekau chuk'u harrijō naawai. ¹⁰ Warr maach pekau hee wēnarrasajewain maachin Hēwandam d̄ai hiekk'ō pōmta naajim, maachdēu hi higba narr gaaimuua. Pari mag Cristo maach kōit meetarr gaaimuua Hēwandam d̄ai maach k'ōinaa hapi sim k'ai, magan hich hiiu p'iid̄tarr gaaimuajā hīchab maach haub k'aba hich haar hauju, ya Hēwandam d̄ai k'ōinaa wēnarrasajewain. ¹¹ Pari mag hich haar haujapajā k'abam. Maach Pōr Jesucristoou Hēwandam d̄ai mag maach k'ōinaa hapitarr paarjā hirig hāu hajim hanaa hich Hēwandamta t'ō hiek'ajem, hōnee naawai.

Adanau hōor hōk'ooperd̄a jūr̄ Jesuu peerd̄a haajem

¹² Hich jägtä hajim hīchab warrgarjā: Hich mag Jesucristo meetarr gaaimuapai maach peerd̄ajemjō, hōor hābpai pekau wautarr gaaimuata hīchab t'umaam k'ʌn̄nta hewag pawiajā pekau paarpagk'ajim. Mag pekau gaaimuua chi nacha pekau wautarr wounjā meetarr haawai maach hewagam k'ʌn̄njā hajjō t'umaata hō deejim, t'umaam k'ʌn̄nta pekau wau t'ʌnaawai. ¹³ Ley chuk'um haig parhooba nem waauwaijā magam paar hiek'abā haajeeb mama, Moiseeg Hēwandamau ley p'ājūm naue hichiita ya chi pekaun s̄ejim. ¹⁴ Mag chi pekauta warrgurwe s̄ierr haawai Adán s̄isierr haigmua k'ēb Moisés s̄ierr jaarjā mag pekaúata hewag pawiajā hōor t'um dajēp̄i wai s̄isijim. Hēwandamau Adanag hich k'īrcha jaautarrta hi hichiita hawia pekau wautarrjō hewagam k'ʌn̄nau chan hamachdēucha waubajerrab mama, hichiita hamachdēu nem wauju k'aba n̄am k'ap'ʌ narrta waujim.

Mag wautarr gaaimuata hamachdëujā hich Hēwandamaucha jaautarrta hichaaur habarmjö pekau waujierram.

Wajapcharan mag Adanau nacha k'aigba harr gaaimuata hōor t'um dajēk naisierrjö, nassi pawia Cristo bēewajā hi meebarb gaaimuata hīchab jūrr hōor t'um peerdaju haai naisiijim. ¹⁵ Mama mua mag chirām haig chan mag Adanau pekau wautarrta hewag pawi Hēwandamau maach hat'ee hich Chaai pāitarrjō hāu sim hāba chirām. Nacha hich Hēwandamau woun hompaatarrau, wajapcharan Adanauma, hi hiek hūrba hi hichaaur hawia pekau wautarr gaaimuata hewag pawiajā t'umaam k'ānta hō deejim. Pari mag t'umaam k'ānta k'ēch nām hoobaawai, Hēwandam maach dxi wajap'a k'itaawai, jūrr maachig regalo wajapcharama sii par deebarmjö hajim, hich Hiewaa Cristo pāibarmua. Cristou maach t'umaam k'ānn hiiu haum k'ōchgau maach kōit hich t'ōpibarmua hichdēu nem wauju haai sierr hatchata waujim. ¹⁶ Mag warrcha hōor hābpaimua pekau wautarr gaaimua t'umaam k'ānta Hēwandam dxi hiekk'ōr paarpapijim. Pari mag hiekk'ōr pōm hich dxi paarpatarrta, ham pekau pōm t'ānarrjā hīgiba, t'umaam k'ānn kōit meemk'īr Cristo pāitarr gaaimua pekau chuk'u narrjō deeu wajaug paapäijem. ¹⁷ Hiin chadcha hābpaimua mag pekau paarpatarr haigmua hich chi pekauta nem jua t'eeg sīsijim, hichdēuta hōor t'um dajēk haag. Pari Hēwandama hag k'āai jua t'eegcha sīerraawai hagiō woun hāb mag pekau paar maach kōit hādraraa hich t'ōpitarr gaaimua magam t'um pōdpāiwia, hōrjā wajaug paawia pekau chuk'u harrijō hapäaijem, hajapcharan Jesucristo gaaimuama. Mag hich t'ōpitarran, mag hādraraa hamach wajaug paapi nām k'ānta hich dēnjō nem k'aigbamjā t'um pōdpāijem k'ānnk'a wēnarramk'īr hajim.

¹⁸ Wajapcharan jāg Adán hich happai pekau wautarr gaaimua t'umaam k'ānta Hēwandam dxi hiekk'ōr paarpatarrjō, hīchab Jesucristoouta hich Haai hipierraa maach kōit hich t'ōpitarr gaaimua mag hiekk'ōr pōm narrjā magba harrijō hapäaijem, hich mag wēnarramk'īr. ¹⁹ Wajapcharan hābpai mag Hēwandam hiek hūrba hi hichaaur harr gaaimua hōor pōmta pekau paarpagk'apitarrjō, hich hagiō hīchab hābpaimua hāu hich Haai hipierraa maach t'umaam k'ānn kōit meetarr gaaimua hōor pōmta hagiō wajaug paawia pekau chuk'u narrjō naisiiju.

²⁰ Warrcha Hēwandamau ley deewain, hōrag hamach pekau wau nām k'ap hamk'tirta deejim. Pari magbaawai mag hamach pekau wau nāmjā k'ap'a nāmta warag hat'uuchata k'aibag hap'ōbaadēm hāba, hich Hēwandamaujā hich jāg hōor dau haug k'aug paraa k'itaawai, hīchab hamag wajapcha k'ap'a hapijim, hichdēu ham peerda hauju haai sim. ²¹ Warr jāg pekau hōor meepieg hichta jua t'eeg hārpai sīerrjō, hīsjā hīchab Hēwandam jua t'eegta jūrr hag k'āajā hārpai sim, maach Pōr Jesucristo gaaimua mag maach pekau pōm narrta chugpaapāiwia jūrr hich dāita hich mag hi dēnk'a wēnarramk'īr.

6

Pekau wawaagan maachin chi meemjō nām, mama Cristo hat'ee nem wawaagan hiiu nām

¹ Mag pekau hat'uucha waauwaita Hēwandamau maach dxi wajapcha haajem hanaawai, magan ḥwarag hich magta pekau wau wēnarrajupā, mag pekau wau nām Hēwandamau chugpaapāpik'ampierr Chadcha hich maach dxi wajap'a k'itām k'ap haag? ² Mag k'abam. Jesucristo dxi naawai tag pekau waumaaugau ya maach chi k'ēchamjō nāmta, jāga mag bālrjā dich k'aibag pālāba hagt'a pekau wau wēnarraju haai nām habarju. ³ Pārāu k'ap'a nām, Jesucristo hiek hāk'awia maach hi t'ār gaai pōr choowi hi dēnk'a nām k'ānnan ya hi dxi hōor hābpaimjōta nām. Mag naawai tag pekau wauba haagjā warre hi dxi hāba k'ēchtarrijōta nām, ḥma pārāu k'augba nā? ⁴ Wajapcharan mag maach pōr choo nām haig, warre Cristo dxi hābam jēbdegpātēppātarrijōta nām, tag pekau waujujā k'augba haag. Pari mag meebarmjö harran, sii tag warramjō nem k'aigbam wauba haagpai k'aba, jūrr hich Cristo simjōta wēnarraguag. Wajapcharan Hēwandama hich Chaai p'iriu hautarrjō, maachjā hich hat'ee hiiu p'iidābarm k'ānnjōta hapi sim, hāba hichdēu k'ōsimjō wēnarramk'īr.

⁵ Mag nem k'aigbam waumaaugau Cristo dxi hāba meetarrjō naawai hagiō hi dxi hāba p'iidābarmjōta nām, jūrr nem wajap'am happaita wawaag. ⁶ Magua, maadēu k'ap'a nām, warr maach Cristo dxi k'aba naawai dich k'ōchagpierr nem wauju k'īrjug wai narrjā ya hich Cristou hich dxi hāba pakuls gaai meerpbāpmjō hajim, magbarmua magam k'īrjug warre jua t'eeg chuk'u haadeewai tag mag pekaúgta dich k'āai hārpai hapiiba hamk'īr. ⁷ Chadcha maach meewai chan tag nem waujujā k'augba haadeejewai pekaújā maach hogdāpāijem, ya tag hich hipierraa habaju k'ap'a sīewai. Hich hagiōta sim hīchab Cristo dxi meebarmjō haawaijā: pekaúga pōd maach dxi hiek t'eeg chuk'u sim. ⁸ Mag ya maach Cristo dxi k'ēchwi nāmjō naawai maadēu k'ap'a nām, maachjā hīchab hich Cristo simjōta wēnarraju, pekaúgta hādrār dich hārpapiba. ⁹ Maadēu k'ap'a nām, Cristo hiiu p'iidātarr haawai tag meebar; hī tag maach dajēk'um k'ānnjō k'aba sīsim. ¹⁰ Cristo meetarran, hōor

pekau paarta meetarr haawai, chi pekau jāg hichdēu hōor dajēk haajemjā warre hich Cristo garmuata pödpöijim. Pari mag meetartta deeu hiiu p'iidl̄wia sierraman, hich gaaimua jūrr hōragta Hēwandam tō hiek'amkīrau. ¹¹ Mag pāar ya Cristo hich garmua mag pekau pödpāitarr dāita naawai tag pekau waumaaugau ya chi k'ēchamjōta habat. Magarau Cristo dāi nām gaaimua Hēwandam hat'ee nem wajap'a wawaagan chadau jūrr kīr hubagta habat.

¹² Pekaúg chan hoop hādl̄raa pāach gaai hārpapimiet, sīi warrgar pāachdēu nem waum k'ōsimpa wauujerr wawaag. ¹³ Nem k'aigbam wawaag chan ni bāchk'un hawiajā hoop pekaúgtā pāach gaai hādl̄raa hapimiet. Mag k'āai Hēwandamagan chadau pāachta sīi k'ajap'am nem juu choogjemjō hidēu pāach dāi hichdēu hampierr hapibat. Ya pāar mag nem k'aigbam wau wēn̄rramaaugau, Cristo dāi hāba meewia deeu hiiu p'iidl̄wi naawai, Hēwandamaga pāachdēupai warre pāach t'um t'siēbapilt. ¹⁴ Pārau magta hamān pekau chan bālrjā pāar dāi hiek t'eeg chuk'u sīsiju. ¿K'an jāgwi? Pārau sīi pāachdēu kīrju nāmjō Moiseeu ley p'a p̄latarr hālrk'a nāmuu k'aba, hāba Hēwandamau hich garmuata pāach pekau hee wēn̄rrapimaaugau hāu pārag kīrjug dee sīewaima.

Hēwandam chogk'a naawai nem hagchata wauju haai nām

¹⁵ Mag, mua Moiseeu ley p'a p̄latarr hālrk'a nāmuu k'aba Hāba Hēwandam maach dāi wajap'a k'itaawaita maach peerda haaujem ha chirām haig, hābmua k'āijā, Hēwandamau maach chig habaju hawi, "Magan warag pekau wauju haai naabahab" haju. Pari magjā k'abam. ¹⁶ Magju k'āai wajap'a kīrjunaata nem waubat. Pārau pāachdēuta jaauju haai nām, ¿pekaúgtā hādl̄raa pāach hārpapim k'ōsi nā, hok'oom hiek hok'oog, wa Hēwandam chogk'am k'ōsita nā, hi hipier nāmuu hi haar hōbēraag? Pāachdēu higbarmta pāar pōrk'a sīsiewai maguata pāar hich chogk'a wai sīsiju. ¹⁷ Warran pārau chadcha pekau chogk'a nāmjōta naajim, pāach k'ōchagpierr nem wauujerr gaaimua. Pari hīs jūrr pāar gaaimua Hēwandamaga hāu hajim ha chirām, pāachig jāga wēn̄rrajuu haai nā ha jaautarr hiekta pārau t'ārauchata hāk'a naawai. ¹⁸ Mag pekau juu heemua Hēwandamau hāu pāar peerda hautarr haigmua hīsin pārau jūrr hi chognaanau, hichdēu nem k'ōsimjō nem hagchata wau wēn̄rraawai. ¹⁹ Muu mag chik'am chogk'a nām jaau chirām, sīi cha māchdēu jaau chirām wajap'a k'ap'a hamkīrta mag ejempla pārag jaau chirām. Magba hak'iin pārau pōd k'augbaju, k'anta mua jaau chirā. Mag māchdēu jaau chirāmjō, hich jāg warr sīi pāach k'ōchagpierr nem k'aigbam wauujerr gaaimua pekaúgtā hādl̄raa pāach hārpapiejerjō, hīchab hīsjā warre pāachdēupai pāachta t'um Hēwandamag t'siēbapilt, hichdēu k'ōsimjō nem wajap'ata wau nāmuu chadcha hi hōork'a hāba hi hat'eeip wēn̄rraag.

²⁰ Chadcha warr pāar sīi pāach k'ōchagpierr nem wau nām gaaimua pekau chogk'a nāmjō naajeeawai chan Hēwandamau waipi jaau simjō wauujā kīrjuba haajeejim, hagi'a hi hōor k'aba narr haawai. ²¹ Pari hīs hewag panaa hoowai, k'an wajaug sīejī mag k'aigba wēn̄rrarr. Hante hīs magam kīrjuawai warag maach chigaata sim, mag dich nem k'aigba wau nām gaaimua sīta warag maach hok'oopiejeeawai. ²² Pari hīs chan pāar warr pekau chogk'a narrjō k'aba nām; hīsin pārau jūrr Hēwandam chognaanau. Pari mag hi chogk'a nāmān chadau hante maach hat'ee wajaugta sim, mag nāmuuhi hōork'a hi hat'eeip wēn̄rranava hi haar hōbēri hi dāi naaimaju haawai. ²³ Pekau chogk'a nāmjō nāmuu sīi warag maach hok'oom hiekta hok'oopiejem. Pari jūrr Hēwandamau hich chogk'a wēn̄rrām paar maachig deeujaau simān, hāgt'ar pawiajā hich mag hich dāi p'ē wai sīsijuuta jaau sim, maach Pōr Jesucristo dāi hōor hābpaimjō naawai.

7

Cristo dēnk'a nāman hāli jaai paraamjōta sim

¹ Cristo gaaimua k'odamnaan, pārau ley k'ap'am k'ālan haawai pārau meraa k'aba nām, lein maach hiiu durrum horapaita maach dāi hiek t'eeg sīejem. ² Pāadē kīrjubat: Hāli jaai paraamjā hich hagjōta sīebahab. Ley gaai jaauwai, chi jaai meebeam haiguin hich jaai gaai jāgaduā jā simjōta sim hanām, p̄laju k'aba. Pari chi jaai meebeadeen chadau mag jā simjō sierrta hēedābaadēmjō sim, tag jaai chuk'u haadeewai. ³ Pari mag jaai paraa simta deeu hemk'ooi dāi k'apes hamān magan pekauta waubarm, hich jaai k'abam dāi haawai. Pari chi jaai meebeadeen chadau ya deeu jaai hauju haai sim, mag hich jaai gaai jā simjō sierrjā ya hēedābaadēmjō sīewai. Mag, k'oopawia hich hap sīsimta jaai hau simān magan pekau k'abam.

⁴ K'odamnaan, pāarjā hīchab hich hagjōta naabahab: Warran leita pāar jaaijō sīejim. Magua hichiita pārau hag gaai jaau sim hipieraa hab k'aba haajeejim. Pari tag pekau waumaaugau ya pāar Cristo dāi meetarrijō naawai ya mag ley pāar dāi tag hiek t'eeg chuk'u sīsim. Ya hīsin pārau jūrr Cristo dēnēu, har meewia deeu hiiu p'iidl̄tarr dēnma. Mag hi dēnk'a naawaita Hēwandam dau na nem wajap'a wau wēn̄rraju. ⁵ Warr maach parhoobam k'ālanjō sīi dich pekau hee wēn̄rraajeeawai leiu maachig nem parhoob waupiba jaau sīejim.

Pari magtarrrta nem k'aigbamta waipi jaautarrjö warag parhoobam nemta waum k'ōchk'a p'ōbaadewi sūi hok'oo n̄aisijim. ⁶ Pari mag narrta hīs jūrr nem k'aigbam waumaugau Cristo d̄xi hāba meewi n̄aisimjö n̄am. Mag Cristo d̄xi meebarra hīsin maachin hāba Hēwandam chognaanau, ya mag leita maach k'āai hārpai k'aba s̄iewai. Pari mag hi chogk'a n̄am chan mag ley gaai jaau sim hālrk'a n̄amua k'aba, hich Hēwandam Hak'arau wēn̄rrapi jaau simjö wēn̄rramuuta mag hi chogk'a n̄am.

Pablood hich pekau k'aug hautarr

⁷ Mag k'ai, ḡmagan Hēwandamau ley deetarran pekaupá? Mag k'abam. Hēwandamau ley deetarr chan pekau k'abam. Pari mag ley k'urau k'abamuan, m̄ach pekau paraa chirāmjā k'augba chirak'am. Mag ley gaai "Hoob chik'am nemta m̄ach dēn hapim k'ōsi ham" haba s̄iek'iin, mua bālrjā k'augba chitak'am, magpai n̄amua pekauk'a höber sim. ⁸ Pari mag ley k'aug hat'amjö habaawai chi pekaúata warag m̄arag chik'am nem k'ōsi haju haai k'aba chirāmpata warag k'ōchk'apibarmjö hajim. Pari ley chuk'umuan magbak'am. Wajapcharan ley chuk'um haiguin, pekaun s̄ii hiek t'eeeg chuk'uta sim, nem k'aigbam maachig waupie. ⁹ Warr hagt'a daumeraa chirajeewain m̄ach pekau wai chirāmjā k'augbata chirarr haawai m̄a hāu chirajim. Pari maimua ya m̄achdēu chi ley gaai jaau sim k'aug hat'aawaita, hīchab mag m̄achdēu nem wauju k'abamta waum k'ōchk'ak'ak'am gaaimua ¹⁰ warre m̄ach hok'oo chirāmjā k'ap'a chirsijim. Magta hajim. Wajapcharan m̄achdēu k'īrjuwai, mag ley hālrk'a n̄amua m̄ach peerdā haujupi chirajim; pari magtarra jūrr hich hag leíupai warag m̄ach hok'oojuuta m̄arag jaaubaawai ¹¹ mua k'ap'a haadējim, chi pekaúata s̄ii m̄ach k'ūgurbarm. ¹² Pari jāga magj? Par ley t'um pöd hālrk'a haubaju hālrk'a chitarr gaaimuama. Wajapcharan mag ley t'um pöd hālrk'a haubam gaaimua, warag pekau wau chirāmuuta mua k'aug hat'ajim hīchab, chadcha m̄ach hok'oo chirām.

¹² Magua k'ap'a habat keena: Hēwandamau ley deetarr chan pekaujö k'aigba k'aba sim, hich Jōoiracha deetarr haawai. Mag lein chadcha chi wajap'amau, hichdēu nem k'ōsimta waipi jaunaas maach hāu wēn̄rramk'īrtta deetarr haawai. ¹³ Magua, ley gaaimua chan m̄a hok'oo, pekau gaaimuata hok'oo chirajim, leiu wajaug jaau sim chaur s̄ii m̄ach k'ōchagpierra nem wau chitarr gaaimua. Pari mag ley gaaimuata hīchab mua k'ap'a haadējim, pekau chadcha nem wajap'am k'aba sim. Wajapcharan Hēwandam hiek gaaimuata maadēu k'ap'a n̄am, pekau chadcha hat'uuchata k'aigba sim.

¹⁴ Maadēu k'ap'a n̄am, hāgt'armuata ley deejim. Pari m̄an s̄ii hich m̄aig heegarpaimau. Mag chiraawai pekauta wounjö m̄ach pörk'a wai chitamjö, hirua nem k'ōsimta wau chitam gaaimua hi chogk'a chitam. ¹⁵ K'augbam k'ar m̄a jāga chiraejem k'ai. Pari m̄ach himeerba, chadcha Hēwandamaujā k'ōsinaa m̄achdēujā nem waum k'ōsimta wauba, hagt'a nem k'aigbam m̄achdēu waumap'amaa waaujem. ¹⁶ Mag leiu waupiba sim nemta m̄achdēujā waumap'a chirām haig, magan m̄ach paarmua mag ley wajap'a sim ha chirām. ¹⁷ Magua m̄achdēu k'ōchk'abam nem wau chirām haig, s̄ii juau hogt'om k'abam. Magam wau chirām chan m̄achdēucha k'aba, m̄ach d̄xi t'aabatarr pekau m̄a gaai hārpai simuata mag waupi simjö haajem. ¹⁸ Mua k'ap'a chirām, mag chirām haig chan bālrjā t'āar wajaug chuk'ū chirām Hēwandam dau na. Magua, nem wajap'a waum k'ōsi chirāmjā pöd wauba haajem. ¹⁹ Magju k'āai mag nem wajap'a waum k'ōsimjā waubanaa nem m̄achdēu waumap'amaa waaujem. ²⁰ Pari mag m̄achdēu nem waumap'am waauwaijā, s̄ii m̄ach k'īrauta wauba, m̄ach d̄xi pekau t'aabatarrata warag m̄a gaai hārpawi magam waupim k'ōsi haawaita magampa waumaajem.

²¹ Magua mua m̄achdēupajā m̄ach k'ap'a chirām, m̄ach k'īrjuguan nem wajap'am hapaита waum k'ōsim hee, nem k'aigbam wauju k'īrjugta maach na garpapak'amjö haajem. ²² Maagjeeb mama Hēwandamau ley deetarran m̄ach t'ārau k'ōsinaa hichiita hag higar chirām. ²³ Pari mag Hēwandam ley k'ōsi chirab mama, mua k'ap'a chirām, jūrr hāb hagiō m̄a mor hee simuata m̄achdēu k'īrju chirām chaur k'īrjug k'īt m̄arag k'īrjupi sim, hichdēuta ganaag. Ma, chi pekau m̄ach d̄xi t'aabatarr. Hichdēuta woun dēnjo m̄a pr̄ wai simjö haajem, hichdēu nem k'ōsimta waupieg. ²⁴ ḡHēh, hapk'iitā m̄adam! Magam k'īrjubaadeewaita honegjā chuk'u chiraejem. ²⁵ K'aiwaata mag maach mor hee pekau sim juu heemua maach k'aigpēr hat'aagawa? Hāba hich Hēwandamaupaita maach Pör Jesucristo gaaimua maach k'aigpēr hauju haai sim. Magua hirigta hāu hajim ha chirām, hich mag Jesucristo gaaimua. Wajapcharan m̄agta sim: M̄ach hödiun, Hēwandamau k'ōsimta wau chitamua hi chogk'a chitam k'ōsi chirām. Pari mag chirāmta, Cristo k'urau k'abamuan, pekauta hagt'a wounjö m̄a k'āai hārpai s̄iek'am.

¹ Mam^λ h^λu magba, maach ya Jesucristo hiek h^λk'awi hich d^εn^κ'a n^αm k'^λλnau chan tag pekaúgt^a hich mag h^λd^λr dich h^λrpai hapiju k'^αb^α n^αm, mag pekau waaujerr^a paajar^j hok'oopimaugau ya maach hich d^εn^κ'a naawai. ² Pari magaagan chi Hēwandam Hak'arau maach hich Cristo d^εn^κ'api hat'amu^a mag maach hok'oopiju harr^a heemua peerd^λ hat'aawaita mag pekaúgt^a maach h^λrpai hapiba haajem. ³ Wajapcharan m^λgta hajim: Moiseeu p^ā platarrau p^ōd pekau ju^a heemua maach k'aigpēr^a haubajim, mag pekau maach d^λx t'aabatarr gaaimua p^ōd mag ley h^λlrk'^a hauba harr^a haawai. Pari Hēwandamau magbajim. Hēwandamaun hich Hiewaachata maach wounaan k'^τir t'egwia p^ājim. Mag hich m^λg maach chi pekaupanjo k'itajieb mama^λ, b^λlrj^a pekau waubajim. Mag p^āiwi^a maach k'aibag k^οit t'ōopibarmua, maach gaai haju harrta warag hich Chaai gaaita h^λd^λraa mas hapijim, magbarmuata j^ūrr mag pekau maach d^λx ju^a t'eeg s^īrrta warre ju^a t'eeg chuk'^a h^λapāaig. ⁴ Magta hajim Hēwandamau, hichd^εu ley deetarr gaai maachig waupi jaau simjō wēn^λrramk'^τir. Magaag ya tag warr^a maach pekau hee wēn^λrraajewaim k'^τirjugj^a k'^αb^α, hich Hēwandam Hak'arau waupi jaauamjōta nem wau n^αm.

⁵ Har s^īi hamach bi heem k'^τirjug d^λxipai b^λauwi pekau wau wēn^λrram k'^λλnan, s^īi hamach k'^οchagpierra nem wauju k'^τirju s^īrrjēem. Pari har Hēwandam Hak'arau jaau sim hiperraata nem wau n^αm k'^λλnan, h^λba hichd^εu k'^οsi simjōta nem wauju k'^τirjuajem. ⁶ Hēwandam Hak'aragta h^λd^λraa dich d^λx hichd^εu hampierr hapi n^αm^λ, k'^οinaa Hēwandam d^λiita hich mag wēn^λrraju. Pari magba s^īi dichd^εu nem waum k'^οsimagt^a h^λd^λraa hich mag dich gaai h^λrpapim^a, j^ūrr hok'oom hiekta hok'ooju. ⁷ ^ζāgw^a mag hok'ooju? S^īi mag dichd^εu nem k'^οsimagt^a h^λd^λraa dich gaai h^λrpapin^a j^ūrr Hēwandam hichaaurta nem waaujeewaima. Dich mag nem wau n^αm gaaimua hi hiperraaj^a haba, wa mag hi hiperraah haju hēk'^ak'^λinj^a, hichiita p^ōdbaj^a. ⁸ Har mag s^īi hamachd^εu nem k'^οchagpierra nem waaujem k'^λλnau chan p^ōd b^λlrj^a Hēwandam honeeupi hauba haajem, hamachd^εu nem wau n^αm gaaimua.

⁹ Pari p^āar magba n^αm. P^ārau hag^ta mag s^īi p^āach k'^οchagpierr nem wau wēn^λrraba, hich Hēwandam Hak'arau nem waupi jaau simjōta nem waaujem; majā chadcha mag hi Hak'aar wai n^αm k'^αi mama^λ. Pari hābmua mag Hak'aarta chuk'^a sim chan magan ma chan Cristo d^εn^κ'k'abam. ¹⁰ Pari chadcha Cristo p^āar t'^āar hee s^īejem k'^αi, p^āach pekau gaaimua p^āar moron j^ēbeg paauk'awiaj^a, p^āar hak'aran hich mag hiiu s^īsiju, ya hich Hēwandamauchaata p^āar k'aibag chugpaawi b^λlrj^a pekau chuk'^a harrj^a h^λapāiwia naawai. ¹¹ Chadcha mag Jesucristo p'^īriu hautarr^a hag Hak'aarta p^āar t'^āar hee sim k'^αi, magan mag p^āar mor j^ēbeg paauk'abarmj^a deeu Hēwandamau mag hich Hak'aar p^āar hee s^īejem gaaimuapai deeu p'^īriutk'^a hauju.

¹² Jāan magau keena, cha m^λchd^εu jaau chiramjō. Maachin chadcha Hēwandam Hak'aragta hid^εu hichd^εu hampierr hapiju haa^a n^αm maach d^λx. Pari j^ūrr dichd^εu k'^οchagpierr nem wawaag chan b^λlrj^a magju k'^αb^α n^αm. ¹³ Pari p^ārauta h^λrbamjō s^īi p^āach k'^οchagpierra hich jāg nem wau wēn^λrram^λ, p^āran hichiita hok'oo^a k'^αb^α hok'ooju. Mama^λ p^ārau mag s^īi p^āach k'^οchagpierr haju k'^αai, mag Hēwandam Hak'arau p^āach juag hoo n^αm d^λx p^āach garmuata warre p^ōdprp^ai ham^λan chadau, magan hok'oo^a hich mag p^āar h^λu wēn^λrraju.

¹⁴ K'^αp^λhabat: T'um har Hēwandam Hak'aragta h^λd^λraa hamachig hichd^εu nem jaau haig jaupinaa hi hipierr nem wau n^αm k'^λλnta chadcha Hēwandam chaainau. ¹⁵ Mag hich Hak'arar^a deerbarmua hich chaaink'^a hautarr chan, s^īi maig heegar chik'^a chogk'^a n^αm k'^λλnau hamach patronnaan hōgk'^aajemjō hich hōk'^λ wēn^λrramk'^τir k'^αbajim. Magju k'^αai mag hich Hak'aarta deetarr^a haawai hirig jēewaj^a chadcha hich hag Hak'arapai b^λlrj^a hinag chuk'^a hirig Haai hichépiej^a. ¹⁶ Mag hich Hak'aar maachig deetarrauta j^ūrr maachig jajaauk'amjō haajem, chadcha maach Hēwandam chaaink'^a n^αm. ¹⁷ Mag chadcha hi chaaink'^a naawai, hich Hēwandamau hich haar paauk'abaimaa, maachig deeju ha simjā chadcha deeju, magbaawai Cristo d^λx hāba maachd^εuj^a nem t'um wai naamk'^τir. Pari mag hich Hēwandamau Cristo d^λx harrj^a maach d^λxjā wajapcha hamk'^τan, hich jāg Cristo dau hap^λλ maig heegar n^αrrajerrj^a maachjā hagjō hi gaaimua dau haug hau wēn^λrraju.

M^λg hatag Hēwandamau maach d^λx wajap'a haju

¹⁸ Hiin maig heegar haawain maachin chadcha mag dau haug wau wēn^λrraju; mama^λ j^ūrr mag hatag h^λgt^a paawaita wajapcha naaimaju k'^τirjuawai chan, mag dau haug wau n^αmjā s^īi warag maadēu higbata sim. ¹⁹ Chadcha mag sim k'^αp haag pādē k'^τirjubat: Maadēu k'^αp^λ n^αm, maig durr gaai maimua hedjā heejā nem t'^λplm t'um ya hīs chan warr Hēwandamau hamach hompaatarrjō k'^αb^α t'^λplm. Mag maach wounaan dau haug wau n^αmjō, hīchab hamjā waragta heegar paauk'amam. Pari maadēu k'^αp^λ n^αm hīchab, ham mag t'^λnaab mama^λ, Hēwandamau maach p'^īriutk'^a hauwia hīchab hamjā deeu wajaug paapāiju. Magua hamachd^εuj^a magju k'^αp^λamjō, Hēwandamau maach hichd^εu wajaug paatarr k'^λλn au d^λx daau bēejuuta wounaan dēnjō s^īi n^α k'odt' n^αm. ²⁰ Warr Hēwandamau maig durr hompaawai

chadcha wajap'ata waupāijim, mag gaaimua hōor p'it'urg chuk'u wēnarramk'īir. Pari magtarrta mag Adán pekau gaaimua chi durrpata warre hār jopjim. Mag hār sīsimjā hich k'īrau k'aba, hich Hēwandamauta magpjim. Mamā hichdēu k'ap'ā sīejim, hich mag k'aigba sīerram hiek k'aba,²¹ hewag pawiajā deeu hūwai hichdēupai haunaanjō pōr k'oreu hat'amua maach hich chaaink'a nām k'ānn dāi hābā wajaug paapāiju.²² Maadēu k'ap'ā nām, māg durran hāi chaai hawaagpaawai bi machgau hidlaau haadēp haajemjōta sim. Pari mag hidaau t'ānaawi ya hat'aawai honee haadeejemjō, hīchab māg durrjā cha hich simjō sīerram hiek k'aba, hichiita hīch hīchab deeu durr wājājū paju.²³ Mamā hīs mag māg durr happai k'aba, maach hich Hēwandam Hak'aar wai nām k'ānnpata gaai machag nām, Hēwandamau da maach hawaan bēeba haawai. Magua maadēu jōpk'aa hi bēepim k'ōsi nām, mag maach hich chaaink'a hich dāi t'um hābā p'ē hat'aawai maach mor māg dajēk'u k'itamta tag meejā k'augba hich mag hīu nāisieg. Mamā mag Hēwandamau ya maachig hich Hak'aar deetarr haawai maadēu k'ap'ā nām, maach dāi magju ha simjā chadcha hichdēu jaau simjō haju.²⁴ Chadcha maachin ya peerdāwi nām. Pari mag māg hatag hich Hēwandamau maach dāi wajap'a haju ha simjā hāk'a naab mamā, maach daúa chan hagt'a hooba nām. Pārau k'ap'ā nām, nem maadēu dich daúa hooju k'īirju sīerr ya hoobarm haigmua tag hoom k'ōchag k'aba haadeejem, ya dichdēu k'īirju sīerrjō dich daúacha hoobaawai.²⁵ Mamā hich hagjō mag dichdēu hoom k'ōchag t'ānāmjā chadcha hagt'a hooba sim k'ai, magan hoobam haigjā nem pāabaju. Magua, mag dau haug wau wēnarrawiajā hābā Hēwandamau mag hatag maach dāi wajap'a hajuuta k'īirju wēnarram.

²⁶ Mamā mag k'īirju nām happaijā k'aba, hich Hēwandam Hak'arauta maach hak'aardam k'a t'ūu haadeewai hūu maach hak'aar juag hoojem, magam p'it'urg waauwaijā hāwatamk'īir. Magam gaaimua maadēu pōd Hēwandamag jēeuju k'augbam hiek'au sīi "iHēh, Hēwandam!" haawaijā, hich chi Hēwandam Hak'arauta maach k'īirjug k'ap'ā sim haawai, jūrr hichdēuta maach kōit warre hich Hēwandamagchata jaaumaajem.²⁷ Hēwandam chi Hayauta maach k'īirjug k'ap'ā haajewai, hi Hak'aar maach hee simuajā mag maach k'īirjug higwia maach kōit nem jēeuwai, k'ap'ā haajem k'anta jaau sī. Mag, hich Hak'araujā hichdēu k'ōsimjōta jēeu sīewai hāk'ab k'aba hi hiek hāk'aajem.

P'it'urg hāwāt nām gaaimuata Cristoou maach k'ōsi haajemjā warag k'apcha pamam

²⁸ Maimua maadēu k'ap'ā nām hīchab, maach chi Hēwandam k'ōsi nām k'ānnan dau haug waauwaijā magam gaaimua warag māg hatag paawai dich hāu hamk'īrta hādaraa magpiejem. Wajapcharan hich Hēwandamau k'ōsi simjō maach chadcha hich hiek hāk'abaawai peerdā hautarr k'ānn dāita mag hūu haajem, chadcha maachta hichdēu t'ārk'a hautarr k'ānn haawai.²⁹ Mag hichdēu maach t'ārk'a haju nawe, hagt'a māg durr gaai hōor chuk'u nāwe, hichdēun hich hiek hāk'aju k'ānn k'ap'ā har haawai, mak'ānta hich Chaai wajap'a k'itamjōta wajaug paapāiju haadējin, magbarm gaaimua hich Chaaita hewag pawiajā wajaug paak'abarm k'ānn hag naam chi jōoik'a sīsimk'īir.³⁰ Mag hich Chaaijō wajaug paak'aju hatarr haawai hīs chadcha maach hich hat'ee t'ārk'a hauwia hich dēnk'a hat'am. Mag hichdēu t'ārk'a haumam k'ānnan ham pekau chugpaapāiwia warrijā pekau chuk'u harrjō hapāajem. Mag, hag nājā pekau chuk'u harrjō hapīwi hich haar paauk'abaimaawain chadau hich Chaai wajap'a wai simjō maachjā wajap'a hich dāi wai sīsiju.

³¹ Mag chadcha hich Hēwandamau hich haar p'ē hauwi hich Chaai dāimjō maach dāijā wajap'a haju k'īirjuuata k'ap'ā habat, mua pārag jaauk'im: Hōraun chadcha maach dāi k'aigba hawiajā Hēwandamau hichdēu maach dāi nem magju ha sim haig, k'aiū jūrr hi juu chaaaur nem waubarju.³² Hēwandamau hich Chaaijā hīg'aba, sīi warag hādaraa maach t'umaam k'ānn kōit t'ōopibarmua nem dee nāmōjō deetarrta, jāgwi hirua sīi maachdēu nem hinag hig nāmōjā deeba habarju.³³ Hich Hēwandamauta hōor wajaug paapāiwi warrijā hich mag pekau chuk'u harrjō sim ha jaaujema, k'aiū hi hichaaur maach hichdēucha jar hautarr k'ānn higwia hirig, "Jāk'ānnan hagt'a pā dāi kulp pōm nām" habarju.³⁴ Cristoata maach kōit meewia deeu hīu p'iidāwia maach peerdā hautarrta, k'aiū jūrr hichaaur maach k'aibag waupibarju. Hante magpimaaugau hichdēuta hāgt'arjā maach kōit jēeu sim. Maimua hichta mag maach kōit hiek'aagjā Hēwandam dāi hiek t'eeg sīebahab.³⁵ Mag sim dāi maach nāmta, ḷpārau k'īirjuawai maach p'it'urg hau wēnarram dāi hōrau k'ājjā maach k'aibag wauk'iin, Cristoou maach dau hāauk'awai k'ai? Wa k'ōju chuk'u nām dāi k'ajūjā chuk'unaa, sīi chik'ānnau maach dak'āu nāl hawia maach t'ōopāik'iinjā, ḷpārau k'īirjuawai Hēwandamau tag maach k'ōch'k'amap'a haawai k'ai? Mag k'abam. Magamuaapai chan Cristo dāi hagdaujō maach k'ōsi nām pōd k'echeu haubam. Bālājā nem hinag chuk'um, Cristoou maach daupii wai sim tag daupii hapiba haag.³⁶ Pari hichiita hich Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaau simjō, maach mag dau hap'āl haju higwia hīchab David k'ararrajā Hēwandamag magjim:

"Pā gaaimua maran t'ōjuuta jālrjem."

Nemchaain k'eechjem haar oveja t'ðon harrumjöta haajem hõrau maar dñi, bñljä maach dau haug k'augba.”
(Sal. 44:22)

³⁷ Pari p'it'urg hau wënlrawiajä mag maach daupigau hñdaraa hich t'ðopitarr gaaimuata magamjä pödpäpxi haajem; wajapcharan Cristo gaaimuama. Mamä mag happaijä k'aba, mag p'it'urg hãwat nám gaaimuata hñchab hich Cristoou maach k'õsi haajemjä warag k'apcha pamam. ³⁸ Magua mua k'ap'ñ chiram, ni hãbmuajä pöd Cristo juu heemua maach k'echeu haubaju:

mñig heegar hich mag p'it'urg hau wënlrramua,
juau t'ðo námua,

Hëwandam chognaanaau,

hedjä heem dösät bënëu,

sñi parhoobam bënëu,

nem dau chigaa hoo námua,

mag hatag nem hõbëberg maju k'ñirju námua,

³⁹ hñgt'aa hedjä hee nem hinag t'ñlmuua,

mag jëb gaai wa mag jëb heegar nem parhoobam nem hich Hëwandamau wautarr sñsidamua k'ñiñjä

pöd hi juu heemua maach k'echeu haubam.

9

Jacob chaain hewagam k'ñanta Hëwandamau hich chaalink'a hautarr

¹ Aay keena, mñch himeerba, maach meeun israelnaan parhooba haaidñ wënlrram k'ñan k'ñirjuvia chadcha mñ gaai masi chiraajem. Cristo dñk'a chiramua mag hiek'a chiram. Mag nám dñi hñchab hich Hëwandam Hak'arauta mñrg jajaau haajeewai mñchdëujä k'ap'ñ chiram, mñch sñuk'aba chiram. ² Mñch mag chiram gaaimuua, maach meeun k'ñirjuapierr mñ t'ñrau pöd hñwbatbajüö haadëp haajem, hamau Cristo hiek hñk'aba naawai. ³ Mñchdëu Cristo hisegwia mñchta hi juu machgau dau hap'ñ hich mag chitmuua jûrr hamta hñu wënlrraju k'ap'ñ hak'iin, mua magamjä haba warag Cristoog mñch gaaita juu k'ñaba deepik'am, ham kñit. ⁴ K'an gaaimuua mag chirä? Pñach t'umta chadcha mñch meeun haawai mñch k'odnaanjö naawaima. ⁴ Maach israelnaanta hich Hëwandamau jñr hautarr k'abahab, hich chaalink'a hawaag. ⁵ Maach jöoin dñi k'abaji, hichta ham wëtum na jñnt'umiejö k'ñrr jñumamua hedhaarjä hñchab ham harar wñl wai nñrrarr? Maach hat'eeta hñchab hich Hëwandamau maach jöoi Moiseeg hich hiek p'ñpim. Maach jöoinag k'abajieb, jäga hirig jëeuju haai nñ ha jaauunaa hñchab ham chaain hewagam k'ñan heeta hñor peerdñajemjä t'aabaju jaatarr. ⁵ Maach jöoin Abrán, Isá maimua Jacob hajierram, warrchajä Hëwandamau jñr hautarr, ham gaaimuua hewag pawi maach meeun hompaa hawaag. Hëwandam Hiewaa maach peerdñ hawaag wounag paawaijä mag jöoi Jacob chaain hewagam k'ñan heeta t'aabachëjim. Hich mag parhoobam chaaindamjö t'aabachëtarr wounpaita Hëwandam haawai nem t'um t'ñlmuua hichdëuta k'ap sim. Magua, hiita t'umaam k'ñnau hich mag mag hatagjä t'ö hiek'aju haai nám.

⁶ Pari mag maach peerdñ hawaag Hëwandamau hich Chaai pääwajä, maadëu k'ap'ñ nám, maach meeunau chan wajap hi higba, hñaur k'ñnaupta hi higjierram. Magieb mama Hëwandamau maach jöoin dñi hich hiek'atarrjö habajim haju k'aba nám. Hichdëu maach jöoi Israelag, hajapcharan hich Jacoogpaima, maach meeun k'apan hapiju hatarrjö, hichiita maach meeunan chadcha k'apan t'ñnam. Pari mag k'apan t'ñnam hee, t'umaam k'ñan chan Hëwandam chaain chaar k'abam, israelnaan hawiajä. ⁷ Wajapcharan israelnaan hanam k'ñnan, hich jöoi Israel k'ararr dñnjö wajapcha Hëwandam hiek hñk'ana k'ñlta chadcha israelnaan charau. Magua, jöoi Abrán chaain hewagam k'ñan hawiajä, Hëwandamau hoowai, t'um chan israelnaan chaar k'abam. Hëwandamau jöoi Abranag. “Mag hatagjä p'ñ chaain k'apan haju” hajim chadcha. Magtarr haawai jöoi deeum chaai Ismael hajerr gaaimuua hagiö chaain paraa hajieb mama, Hëwandamau hoowai, mag dñn chan hi chaain chaar k'aba, hñba Isá chaainpaita hewag pawiajä hi chaain chaark'a nñsijim. ⁸ Magua maadëu k'ap'ñ haju haai nám, Abrán chaain hewagam k'ñan hawiajä t'um chan Hëwandam chaain chaar k'abam. Hñba har Abrán k'ararr dñnjö hich Hëwandamau nem wauju habarm hñk'ana k'ñanta hi chaain charau. ⁹ P'ñrau k'ñr heyaa nñ, hich Hëwandamau Abranag nem deeju jaatarr? Hirua magiebma Abranag: “Mag año hurumata Sarauu pñrg chaai hoo deeju” hajim, mag chaai hoobarm gaaimuuta hich hñork'aju k'ñan paarpaju higwi.

¹⁰ Mag, chadcha mag chaai Isá hanam t'aabawia ya jöipa sñsiewai hñai Rebeca hanam dñi pajim. Maimua ya Rebeca meísnaan gaii hauwimññ haadëm hee, ¹¹⁻¹³ Hëwandamau hirig, “P'ñ chaain chi jöoin hap'ñaadee chi naamta jûrr hich heeum chogk'aju” ha jaaujim. Magju higwia hñchab Hëwandamau hich hiek p'ñpitarr gaai, “Jacobta mua hñrcha daupii hajugui”

hajim, "chi naam Esaú k'āai." Pari Hēwandamau mag hiek'aawai hagt'a hamach hād bi hee naajim, hamau nem k'aigbam wa hāuum k'āijā wauju nawe. Mag Hēwandamau chi heeum Jacob dāita wajap'a haju hatarran, chi Jacouu nem wajap'a wautarr gaaimua k'aba, warrgarwe hich Hēwandamau hi dāita magju harr haawai hajim, Hēwandamau hichdēu hōor higbarmta higjem ha k'ap hamk'īir.

¹⁴ Mag Hēwandamau chi naam dāi magbanaa chi heeum dāita magtarr haawai, Ɂmaadēu "Hēwandamau sīi parhoobata nem wau sierrām" haju haai nā? Pöd mag hiek'aju k'aba nām.

¹⁵ Bieb hāb hich Hēwandamau Moiseeg magjim: "Mua chan sīi hōrau k'īrjuajemjō k'īrjuba, māch k'īrjugpierra nem wau chitām" hajim. "Muan māchdēu hōor dau haug k'augam k'ōsim k'ānta heeg hoo chitām" hajim. ¹⁶ Hichdēucha mag siewai sīi hōrau hamachdēu nem wau nām gaaimua wa hamachdēu waupim k'ōsi nāmjō k'aba, Hēwandamau hichdēu heeg hoom k'ōsi hoo sim gaaimuata ham dāi mag hāu haajem. ¹⁷ Hichdēu mag nem waaujem higwia hīchab hich hiek p'ā sim gaai Egipto durram rey higwia magjim: "Pāch t'āar t'eegau māchichaaur chirām gaaimua, pārāg māch jua t'eeg hoopināa māg durr gayam k'ānnagjā māch jua t'eeg k'ak'apdō hamk'īira pā mua reik'api chirām" hajim. ¹⁸ Wajapcharan Hēwandamau māgta sim: Hichdēu dau haug k'aug paraa ham k'ōsim k'ānta dau haug k'aaugjem; pari hich hagiō hīchab hichdēu t'āar t'eeg hapiju k'ānnan warag t'āar t'eegta hapiejem.

¹⁹ Pari mua mag chirām hūrwia hābmua k'āijā, "Māma hichdēu mag simta, jāgwī hirua hōor k'aibag hee pāibarju mag hich hiek hūrba harr paar. ɁHichiita hamau hichdēu k'ōsi simjō wau nām k'abā?" haju. ²⁰ Pari mag hawiajā, Ɂhichiita hich mag hōbēr sīebā? Maach k'ai hagā sīi Hēwandam maachjōm k'ānnjō hi jawaag. ɁMaach sīi hichdēu hompaatarr k'ānn k'abā? ɁPārau hoowai t'ūriu hich k'atarrag, "K'ant'ee puu mā jāg k'apjījī" haju haai sī? ²¹ Chi t'ūr k'amieuta hichdēu k'am haig k'aju haai sim hich jēbēu. Sīi t'ūrjōm parhooba jua chogaagpai k'anāa hābam jēb dēnpai sīi t'ēpjōm k'āijā hooimā k'amaaejem hagiō, sīi hōor di chaauram k'ānn bēewaipai hag hee hau k'oog. Hich hagiōta nām maachjā: Hēwandamau maach dāi hichdēu ham haig haju haai sim.

²² Mag siewai hichdēu k'ōsi simjō warre hōor k'aibag hee pāik'iinjā, k'aiu hi hichaaur habarju. Pari magba hich jua t'eeg hoopieg hōor hamach pekau gaaimua sīi k'aibag hee pājūi haai sīerrā, hich k'īir machag hāwat wai sīejem. ²³⁻²⁴ Hich hagiō hīchab hich wajaug hoopieg maach chi t'ārk'a hattarr k'ānnjā k'aibag hee pāiba sīi heeg hooawai, k'aiu hi hichaaur habarju. Hichiita hich haar hawaag hichdēu t'ārk'a haum haig t'ārk'a haju haai sim, judionaan wa judionaan k'abam k'ānn hawiajā. ²⁵ Magua, mag judionaan k'abam k'ānnnpa t'ārk'a haju higwi, hich Hēwandamau Oseas k'ararrag hēsap p'āpitarr gaai jaauwai: "Warr mā hōor k'aba harr k'ānnjā māch hōork'a haumaju;

maimua māchdēu daupii k'aba harr k'ānnjā hīchab daupii haju" hajim Hēwandamau. (Os. 2:23)

²⁶ Maimua hīchab hich Oseas hēsap p'ātarr gaaipai hagiō hich Hēwandamau judionaan k'abam k'ānnag, "Pāar chan mā p'ōbōr k'abam" hattarrta, deeu hūwaii naspawi hichdēupai hamag, "Pāarjā hīchab hich mag hīiu sīerrām hag Hēwandam chaaink'a nāisiju" hajim. (Os. 1:10)

²⁷ Pari jūrr Judionaan higwia, jōoi Isaías k'ararrau magjim:

"Jōoi Jacob chaain hewagam k'ānn k'apan sīi p'ūas higaaum mosdau k'apanagjō t'ānaawiajā, t'um chan peerdātk'aba, hāaurpaita peerdātk'aju" hajim,

²⁸ "māigmua hatag maach Pōr Hēwandamau māg durr hi hagk'am hed tag hich k'īir machag hāwatba warre ham gaaai jua k'ābabata deeju haawai." (Is. 10:22-23)

²⁹ Hēwandamau mag hāaur k'ānnjā dau haug k'augba hak'iin, hābjā peerdābaju. Magju higwia hīchab nawe hich Isaías k'ararrau māg p'ājim:

"Maach Pōr chi jua t'ierriu maach dau haug k'augwi maach jōoin dēn chaain hewagam k'ānnjā chuk'u hapitarr hamuan,

hīsin maachin Sodomapien Gomorrapien dāi harrjōta ya chuk'u haajeek'am" hajim. (Is. 1:9)

Judionaanaujā hīchab maach peerdāajem hiek hāk'aju haai nām

³⁰ Hēwandamau hich hiek gaai mag jaaui sīsidām hūrwia maadēu k'an habarjuma. Judionaan k'abam k'ānnau chan nem wajap'a wau nām gaaimua hamach peerdājujā hēk'aba naajim; māma Jesucristo hamach kōitpa meetarr hāk'a nām gaaimua Hēwandamau hīchab hamjā pekau chuk'u harr k'ānnjō hāpījim. ³¹ Māma jūrr judionaanau magba, mag ley gaai jaaui sim hipieraan nām paarta Hēwandamau hamach k'aibag chuk'u harrjō hāpījupii hāwi, hāba mag leita hālark'aju hēk'ajeejim. Pari par mag hālark'a haju hēk'ajeejā pōd hālark'a hauba harr gaaimua, Hēwandamau ham pekau chuk'u harrjō wajaug paapāibajim. ³² ɁK'an jāgwī? Mag ley gaaipai naam k'ōchgau Cristo hamach kōit meetarrjā hīgba, sīi nem wajap'a wau nām paarta Hēwandamau hamach pekau chuk'u harrjō hāpījupii hawiamā.

Hamachdēu Cristo higba narr gaaimuata sī k'adjā hee mokpōr pōm sim d̄xita t'ēubaimamjō hajierram.³³ Hōrau Cristo dāi magju higwia, Hēwandamau hich hiek gaai jaauwai, “Mua woun hāb pāi chirām” ha sim “Jerusalén p'ōbōr hee.

Har hi higba habarm k'lan hat'een, maan sīi warag hag gaaimua hōr bāhēu suwi burrmk'ūir k'adjā hee mokjiir simjōta haju, chadcha hamau hi hoowai māchdēu pāitarrjā hāk'aba hi higbaju haawai.

Mama hāu hi hisegba warag hi hau nām k'lan chan naspawiajā hūwaii hamach daujā merag p'ebaju, wajap'ata hi dāi nāsiju haawai” ha sim, hich Hēwandamaucha, Cristo higwia. (Is. 28:16)

10

¹ Cristo gaaimua k'odamnaan, muan māch meeun judionaan peerdāpim k'ōsita chiraajem. Magua Hēwandamag jēeuwaijā magta hirig jēeujem ham kōit, hamjā peerdātik'ām k'ūir. ² Mā ham higar chirām, chadcha hamau Hēwandamag hamach heeg hoomk'ūir hi hipieraai ham k'ōsi naawai. Pari mag nāmta hich Hēwandamau nem waupim k'ōsi sim chaarta jūrr bigaau hausiu nām, ³ Cristo maach t'umaam k'lan kōit meetarr gaaimuata Hēwandamag hamach pekau chugpaapijujā k'ūirjuba. Hamaun sīi hamachdēu hamach jōoin hi hālark'anā Moiseeu ley p'ā pārrijā wajap'a hālark'a nām paarta Hēwandamag pekau chuk'u narrjō hamach wajaug paapiju hēk'ajem. ⁴ Pari hāba Cristo maach kōit meetarr hiek hāk'a nām gaaimuapaita Hēwandamau mag pekau chuk'u harrijō hapäajem. Magua, Cristo gaaimua k'aba sīi ley hālark'a nāmuua chan peerdāju hēk'aju k'aba nām.

⁵ Mag ley hālark'a nām gaaimua hōr peerdāju hak'iinjā, pāadē Moiseeu p'ā pārarr hiek hūrbat: “Har chi ley gaaai jaau simjō t'umaal wajap'a hālark'a hau simta Hēwandamau peerdā hauju” ha sim. Pari maach pekaupanau, k'āiu mag hālark'a hat'aju. ⁶ Mama mag k'āai jūrr sīi Cristo maach pekau kōit meetarr hāk'a nām gaaimua peerdāju higwia, hatcha p'it'uurga sim haju k'āba nām. Moisés hiek'ōoin “Hāgt'ar hi haarcha mawia hirig dich peerdā hāwaan bēepiju k'āba nām.” ⁷ Jāgwi? Ya hi beewi maach peerdā hāwaag maach kōit meetarr haawaima. ⁸ Hich hagiō hīchab magam higwia jaauwai, “Hōr k'ēchtarr k'lan haanjā maju k'āba nām” ha sim, “dich peerdā haumk'ūir.” ⁹ Jāgwi? Ya hī hīu p'iidāwi mam k'āba siewaima. ¹⁰ Magua, māchdēu jaau chirāmjō, p'it'urjā k'āba ni warpājā maba, sīi Cristo maach kōit meetarrta chadcha hāk'anāa hirigta dich peerdāpiju haai nām. ¹¹ Wajapcharan pua t'āraucha hāk'anāa pāch hidamaucha, “Jesucristo chi meem harrta Hēwandamau deeu p'iriū hautarr haawai hichta māch Pōrk'apiju” hamān, pā peerdāju chadcha. ¹² ¹³ Jāgwi magjū haai sī? T'ārau hāk'a nāmuupaita Hēwandamau maach pekau chuk'u harrijō wajaug paapājiweewaima; maimua hich hagiō dich hiiucha dich t'āar hee hāk'atarr warm k'lanag jaau nāmuupaita hāu hichdēu maach peerdā haaujeewaima.

¹¹ Hēwandam hiek p'ā sim gaaai jaauwai, “Chadcha maach Pōrōu hamach peerdā hauju k'ap'hi hiek hāk'a nām k'lan chan naspawiajā hamach daujā merag p'ebaju” ha sim, “hich mag wajap'ata hi dāi wēnarraju haawai.” ¹² Mag sim haiguin judionaan wa judionaan k'āba hawiajā hīsin t'um hābata t'ānām Hēwandam dau na; hich hābam Jesupaita t'umaam k'lan Pōrk'a sim. Magua, har t'um hichig jēeu nām k'lan dāin Jōoi wajaug k'itam. ¹³ Jōoi mag k'itam higwia Hēwandam hiek p'ā sim gaaai, “Har t'um chi maach Pōrōgta hamach dau haug k'augpijēeu nām k'lanan, hāu peerdātik'ajugui” ha sim. ¹⁴ Pari mag pāach peerdām k'ūir hirig jēwaagan, hichiita nacha pārau hi hiek hāk'aju haai nām; mag hāk'aagjā hichiita pārau hi hiek jaau nām hūrju haai nām; mama mag hi hiek hūraagjā chi jaaujem k'ānnjā paraa haju haai nām, hōrag jawaag. ¹⁵ Pari jāga mag chi jaaujem k'ānnjā paraa haju, chi ya hāk'a nām k'ānnau ham pāibam. Pari judionaanau ya chadcha Jesús hiek jaau nām hūrwi naawai, k'ān hatcha tag hūrm k'ōsi nā hāk'aag. Hēwandamau nawe hich hiek jaaujem k'ap hich hiek p'ā sim gaaai jaauwai, “Jāg hōr peerdājēm hiek jaau wēnarram k'ānta hāucha k'it'ēem” ha sim.

¹⁶ Pari judionaanau mag maach peerdājēm hiek hūr nām jā, peer t'umaam k'ānnauta hi hiek hasekasba, hāau k'ānnaupta hāu hāk'a durrum, Isaías k'ararrau, “Señor, par mua pā hiek jaau wai jēeda k'itamjā, k'āiu hāk'a sī” ha hiek'atarrjō. ¹⁷ Pari mag hamau wajap hāk'abajieb mama, māchdēu jaau chirāmjō, hichiita hābmua Cristoou maach peerdājēm hiek jaau hāai sim; magbaawain chadau mag hiek hūrwiata hāk'aju haai nām.

¹⁸ Pari hābmua k'āijā, “Magan judionaanau ya Cristo hiek hūrwi naab” haju. Hūrwi naama hamaujā hīchab, durr t'um judionaan nānāidāmpíerr ya Hēwandamau maach peerdājēm hiek jaau nām hūrwi naawai. Magju higwia Hēwandam hiek p'ā sim gaaai jaauwai, “Ham hiek durripierr durr warp'am magwe hūrjem” ha sim. (Sal. 19:4)

¹⁹ Pari deeu hūwaii pāba hābmua k'āijā, “¿Magan jāgwi judionaanau hāk'abajierrá? Wa sīta hamachdēu hūrtarrjā k'augpāibajierrá” haju. Hāhā, pari mag k'augba haawai k'āba, sīi hi higmap'a harr haawaita hi k'augbamjō hapäijierram. Pari mag hich hisegbaawai

jürr judionaan k'abam k'lanja daa haug k'augwia hau hamach peerdajuja hamag k'ap'la hapijim hich Hēwandamau. Magju higwi Moiseeg mag jaaupijim hichdēu:

"Pāraq hāk'apiju k'āai pārārō Hebreonaan k'aba haawai sī māch k'augba nārrjēem k'lanagnata hārcha hāk'apiju, mag hoowi pāachdēujā hagiō hāk'am k'ōsi hāk'amk'īir.

Hag na mag māch k'ōsi hajujā k'īrjuba haajerr k'lanagnata hārcha hāk'apiju, mag hoowi pāar hiekk'or waumk'īir." (Dt. 32:21)

20 Maimua hag k'ur hewag pawi Isaiaagjā hīchab Hēwandamau judionaan k'abam k'lan higwi mag hiek'apijim:

"Har bālārjā mā hooju k'īrjuba haajerr k'lanau mā baauju; maimua har bālārjā mārāg jēeujā jēeuba haajerr k'lanagnat k'augpiju" hajim hich Hēwandamau. (Is. 65:1)

21 Maimua hag k'ur hewag pawi Isaiaagjā hīchab Hēwandamau magijim hīchab:

"Chadcha hamach t'āar t'eeegau mā hipierraajā k'aba naab mama, nem hīs k'abam māch higamk'īir ham nā chirām" hajim. (Is. 65:2)

11

Judionaanta Hēwandamau hich hōork'a hawaag jar hautar

¹ ḡPārau k'īrjuawai, Hēwandamau hich hōor hiseg wai simjō sī? Mag k'abam. Mag hak'iin mājā hirua nawe hisegpāik'am, māchjā hīchab judionaan dāi t'ār hābā chiraawai. Māan maach jōoin Abrán k'ararr hag chaain hewagam k'lan Benjamín haajerr hag chaain dēnēu. ² Hēwandamau warrgarwe hichdēu hōor jar hautar k'lan chan hisegba sim. ḡPārau k'īr heyaya k'aba nā, warr jōoingar Hēwandam hi jaaujem k'lan pōm k'ēchtarr jaar jōoi Eliaau Hēwandamag jēeumamua ya hi hich happaita chirām ha hiek'atarr? ³ Hirua Hēwandamag, "Señor, pā hi jaaujem k'lan t'umaa wir haig maach meeun judionaanaupai k'ēchpāiwia, pārāg jēeujem deg nem hinag p'aajemjā hārk'lanpāiwi, hābā māch happaita chirāmgui" hajim.

"Mag māch happaita chirām hābā, mājā dāi t'ōopāim hig nāmgu" hajim. (1 R. 19:10,14)

⁴ ḡPari pārau hajjō k'augba nā, Hēwandamau hirig,

"Elías, pā pāch happaita k'aba sim;

pā dēnjō mā k'ōsi nām hiek'au bālārjā Baalag jēeuba harr k'lan siete mil p'ē wai chirām" ha hiek'atarr? (1 R. 19:18)

⁵ Maagwai hich Hēwandamau Eliaag magtarrjō, hīs hewag pawiajā hīchab hag'ta mag warrgarwe hi hōork'a t'ānām k'lanan hag'ta t'ānām. Pari mag t'ānām, hich Hēwandamjā hōor dāi wajap'a k'itaawai hābā hich garmuata maach dau haug k'augwi mag hich hōork'a hawaag jar hautar gaaiimata mag t'ānām. ⁶ Mag hōor dāi wajap'a k'itaawai hich garmuata maach jar hautar haawai, pōd hi dau na wajap'a naawaita hirua maach jar haujūjā k'aba nām. Mag hak'iin, mag dich wajaug nām paarta p'ag nāmjō haawai, ya hich Hēwandamau hich garmuata maach dau haug k'augjim habak'am, hich hōor k'amk'īir.

⁷ Wajapcharan māgta sim: Judionaan t'um chan Hēwandamau wajaug paapāibajim, hamachdēu nem wau nām paarta hirig hamach hajaug paapim k'ōsi narr haawai. Hāaur k'lan Hēwandamau hich garmuata jar hautar k'lanpāita chadcha pekau chuk'u haajerrjō wajaug paapijim; pari tagam k'lan hichdēu jar hauba harr k'lanan hichdēuta warag ham t'āar t'eeeg hapijim. ⁸ Har hag'ta mag t'ānām k'lan higwi hich Hēwandamau hich hiek'gaai jaauwai,

"Mua ham dau k'ipinaa kachpa k'ipi hauju" ha sim,

"hoo nāmta hoobamjō hamk'īir, maimua hūr nāmta hūrbamjō hamk'īir.

Magtarr haawaita hīs hewag pawiajā hich hag'tata sīsidām ha sim Hēwandamau, hichig hamach wajaug paapijujā k'īrjuba." (Dt. 29:4; Is. 29:10)

⁹ Maimua hīchab Hēwandam hoomap'am k'lanagnat mag k'īrjupimaugau, jōoi David k'ararraujā hirig jēeumamua magjim:

"Hēwandam, har riknaan pāch hoomap'am k'lanagnat hidēu hamach p'iesta hat'ee t'ach pōm wauwi k'ōpibā,

juau hogt'om pāch dau na wajap'a naawaita mag p'iesta k'amk'īrjā pua hamachig nem t'um dee chirām hamk'īir.

Pari hamachdēupain mag nām gaaaimua pā dāi wajap'a nām hanām hee, pāchdēupai ham gaai mas deebā.

¹⁰ Dau p'uū nāmta warag ham dau k'isumjō hapijbā, hamach k'aigba nāmjā k'augba hamk'īir. Mag nām dāi hīchab nem chak'ānta wai wēnarrāmjo, hidēu ham hich mag p'it'urg hau wēnarrapibā" hajim Daviū, Hēwandam hoomap'am k'lan higwia. (Sal. 69:22-23)

Judionaan k'abam k'lanjā hāu peerdātk'aju haai nām

¹¹ Magan jägáwa. „Judionaanau mag Cristo higba harr gaaimua, magan warreta Hēwandamau ham hisegbapäib?” k'ääjä haju häämu. Pari mag k'abojim. Magju k'ää hante mag maach meeunau Hēwandam hichaaur hawi Cristo higba harr gaaimua, jürr judionaan k'abam k'äänta hää Hēwandamau peerdätk'a haumam, mag judionaan k'abam k'äänauta hääk'a p'öbaadëm hoowia judionaan hiekk'ör wauwi hagjö hääk'amk'ür. ¹² Magua k'ap'la habat: Mag judionaanau Cristo higba harr gaaimua jürr judionaan k'abam k'ää däita Hēwandamau därrcha hää haajem k'ai, magan judionaan t'umaam k'äänaud Hēwandam hiek hääk'a p'öbaadeewai chará, hagiö Hēwandamaajä hichab häuchata haju ham däijä.

¹³ Judionaan k'abam k'ää, mua päärag magk'im hichab: Määna chadcha hich Hēwandamauta jar haujim, pääar hee hich hiek jaaumk'ür. Magua, mäch meeun däi hiyäla haawai maata muan hamag jajaau haajem, ¹⁴ mag hürbaawai hiekk'ör wauwi hagiö pääar dënjo hääk'abaawai hichab häaur k'ää k'ääjä Hēwandamau peerdä haumamk'ür. ¹⁵ Hēwandamau mag judionaanag hooba siutarr gaaimua pääar judionaan k'abam k'äängata jürr hich däi k'öinaa wénarramk'ür hich hiek hääk'api simän, chadcha wajaug sim. Pari mag hatag hichdëu judionaanagpa hääk'apibarm hedta wajapcha haju. Magbarm haigta mag hi higba narr gaaimua k'ech námjö narrjä deeu p'iidätk'abarmjö násiju. ¹⁶ Päärau k'ap'la nám, pabjäjä jëb hotag hee simän, t'um chi piu nenergjä hé höt'o t'ännaaju. Mag sim haig hich jöoi Abranta chi pabjö siebabab, maagwai judionaan chi piu nenergjöta t'ännaam. Magua, hich jäg warrgar maach jöoin Abrán k'ararrjä hich Hēwandamaucha jar hautarrjö, hüs hewagam judionaanjä hichiitá Hēwandam hääk'api wénarraju, hamjä mag jöoi chaain haawai.

¹⁷ Pari judionaan mag olivo chaar gaaim chi piu nenergk'a narrta, hamachdëu hääk'aba harr gaaimua sii chi piu k'ögk'atarrjö naabahab. Maagwai pääar chi judionaan k'abam k'ää hää hääk'api wétum k'äänta, pääachdëu hääk'api nám gaaimua mag k'ögk'atarr gaai olivo wéeta t'aap'ë jürtarrjö naabahab. Mag deeu pa gaita sürk'a hübér námjö nám gaaimua, hich Jöoirau Abranag nem deeju jaautarrjö, päärau hää hichab hi juu heem nemdam hauba haajeeb. ¹⁸ Pari Hēwandamau judionaan hisegwia mag olivo piu k'ögk'atarrjö nám daar, pääachdëuta hää hääk'api nám hawia hoob jürr ham k'a hisée hamiet. „Päärau k'ap'la naabá, pabjäjä chi piúata wai dänaaba chi k'arauta wai dänaajem? Hich hagiöta naabahab päärjä, judionaan chi k'aark'api nám gaaimuata sii päärau sürk'a námjö naawai. Magua judionaan chuk'umuan, päärau pöd Hēwandam k'augbak'am.

¹⁹ Pari magbaga häämu k'ääjä, „Hää, pari mag chi piu k'ögk'atarr jürr mächta chi nemjürii chaar k'ääjä wajapcha chiraawai, „määtä hag gaai sürk'ämkl'ür k'abajjí?” k'ääjä haju. ²⁰ Mamä päädä k'irjubat: Hēwandamau ham däi chadcha mag papuu k'ögk'abapäimjö hajim, hich hiek hääk'aba harr köt. Pari pääar chan chi k'haar chaar k'abam; päärau sii ham k'ää hääk'atarr gaaimuapaita mag sürk'a t'änámjö nám. Mag naawai hoob pääch t'omiet. Magju k'ää hiek'aaawaijä hagpierraata hiek'abat. ²¹ Päädä wajap'a k'irjubat: Hēwandamau hamta hich garmua jar hautarr k'ääna haawai hamachta chi pabjä chaark'a narrjä mag hich hisegbaawai ham gaai sii par daúa hooba harr k'ai, magan pääar gaai chará ham dënjo hääk'abamä hirua juu k'abacha haju, sii ham gaaimuata sürk'a námjö naawai. ²² Päädä mä hiek hürbat, päärag jaauk'äm: Hēwandamau chadcha wajaug k'itam hoor däi; pari hichab hörtau hich higba haawain, ham däi k'ir masi sierram. Magua mag judionaan hich hiek hääk'aba harr k'ääna däijä sii ham gaai par daúa hoobajim. Pari päärau hääk'atarr haawai hich garmuajä pääar däi nem wajaug sim. Pari mag wajaug sim k'ap'la hab mama, hichiita hirua k'ösi simjöta haju haai nám; magbamä päärau warm k'ääna hirua hisegju. ²³ Pari chadcha Hēwandamau mag ham hisegtarjä hamau deeu hääk'ab k'abä hääk'ak'iin, Hēwandamau deeu ham higju. Magbaawai deeu hich hoor h'at'aawai huuwai chi papuu k'ögk'atarrta sürk'api hat'ämjö haju, mag hat'eejä hi juu t'eeg siewai. ²⁴ Päädä k'irjubat: judionaan olivo chaar piu nenergjöta nám, Hēwandam hoor haawai; pari pääar judionaan k'abam k'ääna sii olivo chi wé piujöta nám. Mamä mag námpta pääachdëu hääk'atarr gaaimua jürr olivo chaar bääta t'aap'ënaa hag hee sürk'api hat'ämjö hajim, hichab hich hääk'api hawaag. Päärau däi magju haai k'abä narrta Hēwandamau magtarr k'ai, judionaan chará, hamachta mag olivo chaar piu nenergk'api námjö naawai, Hēwandamau deeu sürk'api hauju, hamach k'ögk'atarr pör gaaipai.

Hēwandamau t'um hagdaujö hoor dau haug k'aaugjem

²⁵ Cristo gaaimua k'odamnaan, päächta t'önaa pääachdëuta judionaan k'ääjä k'apcha nám ham hugua, warrgar k'augba haajerr hiekta päärag k'ap hapim k'ösi chiram. Hiin chadcha judionaan t'um k'abam mama Hēwandam hiek hääk'amaaugau t'ääar t'eega t'ännaam k'äänta härpäi t'ännaam. Mamä hamau jäg hääk'aba nám, jääan judionaan k'abam k'ääna warrgarwe hich Hēwandamau jar hautarr k'ääna t'umaam hääk'api nám horapaita jäg t'ännaam. ²⁶ Mag hich Hēwandamau jar hautarr k'ääna t'um hääk'api p'öbaadeewaita maar meeun chi judionaanjä

dai hagjö hāk'a p'ōbaadēwi peerdātk'aju. Maar meeunau mag hāk'aju higwia, jöoi Isaiaau Hēwandam hiek p'a sim gaai jaauwai,
"Jerusalén p'ōbor heemuata woun höbērju" ha sim, "maach peerdā hauju.

Maguata hewag pawijā maach chi Jacob chaalink'a nām k'ānn maach pekau heemua maach peerdā hauju" ha sim. (Is. 59:20)

27 Maimua hagjö hich Hēwandamau jöoi Jeremieggā,
"Māchdēu hag nawe ham jöoin dai hiek'atarrjö māchdēuta ham pekau chugpaapāiju"
hajim, maar chi judionaan higwia. (Jr. 31:33-34)

28 Hīsin maar meeun judionaan pōm sī hamach garmuata Hēwandam dai hiekk'ōr hau t'ānn, maach peerdājēm hiek hamachdēu hiseg nām gaaimua. Pari hamau mag nām haig, jūr pāar hat'een wajaugta sim, mag hamau hiseg wai nām gaaimuata hāu pārau hāk'a naawai. Pari hamau mag hich hiseg nām hāba, Hēwandamau ham k'ōsinaa hagt'a hich hōork'a hauju k'īrju sim, hich garmuata ham jōoinjā jār hautarr haawai. 29 Wajapcharan Hēwandamau hichdēu nem deebarb chan tag k'echue hauba, ni hich hiek'atarrjā deeu naspawi hichaauupa haba sīerrām. 30 Warrgarin chadcha pārau Hēwandamau jauu sim hichaaurta nem wau wēnārrajim. Pari hīs jūr judionaanta warrgar pāar t'ānarrijö Hēwandam hichaaur t'ānaawai jūr hīs Hēwandamau hāu pārau dau haug k'aug sim. 31 Pari mag hīs hamau Hēwandam hichaaur nem wau nām hāba, hichiita mag hatag Hēwandamau pāar dau haug k'aug nām hoowia hamachdēujā deeu hāk'am k'ōsi haju. Mag hamaujā pāar dēnjō hāk'abarn hedan chadau Hēwandamau hamjā dau haug k'augab k'aba dau haug k'augiu. 32 Wajapcharan t'umaam k'ānta Hēwandam hichaaur nem wau wēnārrām gaaimua, ni hābjā hi dau na wajap'a sim haju k'abam; ni hābmuajā wir haigpai jāga hich wajaug paapījujā k'augba sim. Pari Hēwandamau t'umaam k'ānta mag wai simn, judionaan wa judionaan k'aba hawiajā, hich garmuata t'um hagdaujō hōor dau haug k'augaga mag wai sim.

33 Hēwandamta chadcha hōor dau haug k'augag t'umaam k'ānn dāi wajap'a k'itām. Maach k'īrjug chan hi k'īrjug dāi barbam. Hichdēuta hōor peerdā hawaag hag nawe waujujā t'um k'ap'a hajim. Hirua hōor dai nem wauju k'īrju wai sim chan pōd hābmuajā jauu hauba, ni hirua nem wau simjā k'augba haajae, jāgwi jāg waumaajē. Mag hābmuajā hi k'īrjug dāi barbau higwia, Hēwandam hiek p'a sim gaai jaauwai,

34 "K'āiu mag nām haig maach Pōr hāgt'ar chirajem k'īrjug k'ap'a sī" ha sim.

"K'āiu hirig wawi hiek'amaju haai sī, hichdēuta k'apcha sim hawi" ha p'a sim. (Job 15:8; Is. 40:13)

Maimua,

35 "K'āiu hārcha hirig nem deewi sī, jūr hag paar hajués hirig nem jēwaag" ha p'a sim hagjö. (Job 41:11)

36 Nem t'ānnām t'um hich dēnēu, hichdēuta t'um hompaatarr haawai. Hīchab nem t'ānnām hi gaaimuata t'ānn, hichdēuta t'um wai dānaawai. T'umaam k'ānnag hich t'ō hiek'amk'īrta magam nem t'um hompaatarr haawai hichta mag hatag pawiajā hich mag t'umaam k'ānn k'āai hārpai sīerrām hiek'au.

12

Jāga Hēwandam hat'eeepaita wēnārraju haai nā

1 Cristo gaaimua k'odamnaan: Maguata hich jāg Hēwandamau maach dau haug k'aug paraa k'itāmjō, muan pāragan pāach cha maach hiyāl nāmchata hidēu Hēwandamag hich dēnk'api hat'at ha chirām, hāba hi hat'eeepai hichdēu k'ōsimjō wajap'a nem wau wēnārraag. Magnaata hirig jēeu wēnārraju haai nām. 2 Hoob sīi parhoobam k'ānnau jāga wēnārraju haai nā ha jaaujemjō hamiet. Magju k'āai hidēu Hēwandamagta hichdēu k'ōsi sinjō pāach k'īrjug wajaug paapäch, hichdēu pāachig nem waupi jauu simta k'ap haag: wajapcharan mag k'ai magan k'ani hi dau na wajapcha sī ha k'ap'a nām dāi k'ani hirua k'ōsi sī ha k'ap'ānaa hīchab jāgata nem hagcha wau wēnārraju ha k'ap haagma.

3 Keena, Hēwandamauta mārlāg Cristo hiek jaaujem k'apitarr haawai pārag magk'im: Hoob pāachta pāach k'apeen k'āajjā wajaug hatcha nām ha k'īrjumiet. Mag k'āai hāba Hēwandamau k'īrjug dee simpierrpaita hi hat'ee nemdam wauju haai nām k'ap, dich hīgju hawiajā nem hagchata jaaubat. 4 Maach mor gayan chadcha nem k'īr k'ap'an k'īr pogk'e t'ānn. Mag t'ānaawai nem k'īr pogk'eta waaujem. 5 Maach hich Cristo hiek hāk'a nām k'ānnjā hich hagjōtā t'ānn hīchab, k'apan. Mama mag k'apan t'ānnām k'ānnauta jūr Cristo mor hābpai hompaa hau nāmjō nām. Mag k'apan t'ānnāmta mag hi hiek hāk'a nām gaaimua jūr chik'am gaai sōpigk'a t'ānnāmjō nām. Mag naawai jūr hagdaujō chik'am hiigjem.

6 Mag k'apanāam k'ālr haawai maachdēu hāk'atarr hiek gaaita hubā paauk'amamk'īr Hēwandamau maachig hich juu t'eeeg deejem, hichdēu k'ōchagpierr hagjö k'īr pogk'e nem

waumk'ir. Magua, hirua maachig hich hiekta jürr deeum k'lanag jaaumk'ir hich jua t'eeg dee sim k'ai, magan mag jua t'eegau maachig k'irjugdam barpibarmpier hi hiek jaauju haai nám. ⁷ Wa sii dich k'apeen juag hoomk'ir k'ajjā hich jua t'eeg deetarr wai sim k'ai, magan ham juag hoom k'osi hoobá. Sii chik'amnag hich hiek jaaumk'ir maestro k'ajjā k'api sim k'ai, hi hiek jaaú nám gaaipai sisí. ⁸ Hôor wawiejem k'irjug k'ajjā pachig deetarr pach gaai wai sim k'ai, magan warag hôorta wawinaa. P'atk'on hat'ee k'ajjā hâu Hêwandamau pach heeg hoowi sim k'ai, jürr hôordam k'ir jasen'awi hamagjä deem k'osi deebá. Chi hâk'a durrum k'lan hee chi pôrk'amk'ir k'ajjā hich jua t'eeg deetarr k'ai, magan wajap'ata hi p'idag waubá. Chik'am dau haug k'aug nám k'lanjä, pâachdêu hôor dau haug k'aaugwai honee habat.

Jâga haju haai na maach chi Cristo hiek hâk'a nám k'lanau

⁹ Chadchata pâach k'apeen k'a k'osi habat, sii ham k'irpai k'aba. Nem k'aigbam hisegnaa nem wajap'am wau nám gaaipaita naisit. ¹⁰ K'od hâbam k'lanjö hagdaujöta pâach k'apeen k'a k'osinaa, dich garmuata hârcha ham k'rag heenaa hagdaujö chik'am respetaabat, hamta dich k'âai hârpai nám k'lanjö.

¹¹ Maach Pôr Jesucristo hat'ee p'idk'aawai hoob k'usëuk'a p'idk'amiet. Magju k'âai k'ir p'ip'iragta habat.

¹² Hêwandamau mág hatag maach hich haarcha p'ë hauju k'ap'naawai warag honee naat. Cristo gaaimua pâach dau haug wauju k'ap'námjä warag k'up'ita haudâdat habat. Mag nám dâi Hêwandamag jéeu nám chan hoob k'ir hok'oo jéueba hamiet.

¹³ Mág Hêwandam hiek hâk'a durrum gaaimua hi hôork'a t'lanam k'lanau nem hiigwai pâachdêuchata hig námjö habat, ham nem hig námdam jöpk'aa haudeeg. Warpmua k'ajjâ bêewi pâach haig k'âyaag di jéuecheewai ham dâi hó wajap'a habat.

¹⁴ Pâach Cristo hiek hâk'a nám gaaimua hôrau k'ajjâ pâach dâi k'aigba haawai hoob ham t'op' hiek'amiet. Magju k'âai warag ham kôit Hêwandamagta jéuebat, Hêwandamau ham dâijâ hâu hamk'ir.

¹⁵ Cristo gaaimua dich k'odk'a t'lanam k'lan honée haawai dâi honée habat; wa jürr hâb k'ajjâ gaai machgau hök'irjuu k'ajjâ hoowai dâi gaai masi habat.

¹⁶ Pâach heepai sii chipar chipar haju k'âai, maach Pôr Jesucristo hat'ee nem wawaagjä nem par daúa hooba warag hi hâba habat. Hoob pâachta dich k'apeen k'ajjâ hârpai haju hék'amiet; magju k'âai sii warag parhooba serbiibam k'lanjöta habat. Hoob pâachdêuta chik'am k'âajjâ hârpai k'ap'nám ha k'irjumiet.

¹⁷ Chik'amnau pâach k'aibag waauwajjâ hoob hagiö ham k'aibag wauju k'irjumiet. Magju k'âai t'umaam k'lan daar hâba nem wajap'am happaita wauju hék'abat, hâbmuajâ pâach hëugar k'aigba hiek'am hugua. ¹⁸ Pâach garmua chan hoob dich k'apeen dâi k'ir haumiet. Magju k'âai sii t'umaam k'lan dâi k'oina wënlrrajuuta hék'abat. ¹⁹ Hermanonaan, pâach dâi k'aigba harr jürr hawi hoob pâach juata chik'am gaai na deemiet. Magju k'âai hidêu Hêwandamagta jürr ham dâi hichdêu k'ap hapibat. Magam higwia hichdêujâ hich hiek gaai, "Muata ham dâi mächdêu k'ap haju haai chirâm" ha sim.

"Pâach dâi jâg nám paar hidêu märlagta deebat, muata ham gaai hoopik'im" ha sim
(Dt. 32:35)

²⁰ Maimua hagjö,

"Pach k'a huk'urm woun k'ajjâ jâsöö k'itam hoowai wajap'a hi jâhogbapäi;
wa hóbisi k'ajjâ k'itam k'ai, k'uwagdam wa dödam k'ajjâ döpibapäi" ha sim.

"Pua mag wajap hich jâhogbapäai hich garmua pâ dâi mag sier k'irjuvia,
Jâg mäch dâi wajap'a hajuuta mua jâgjujâ k'irjuja jâg hi k'a huk'ur haajeebma' hawi k'ir naauju" ha sim hîchab Hêwandam hiek gaai.
(Pr. 25:21-22)

²¹ Magua, chik'amnau hamach garmua pâach dâi k'aigba haawai hoob ham gaai hagiö hapâiju hawi ham dâi k'aigba hamiet. Magju k'âai warag pâach garmuata ham dâi haairaa habat.

13

Jâga haju haai na t'et'emnaan dâi

¹ Maig heegar leinaan t'anamán t'um hich Hêwandamauta mag k'apitarr k'lanau; hirua hâdâraa mag chi t'et'emnaan k'apiba harr k'lan chan chuk'um. Magtarr haawai maach t'umaan k'lanauta mág jéb gaai leik'anaa chi t'et'emk'a t'lanam k'lan hipierraa haju haai nám, hich Hêwandamauta hamag magpi siewai. ² Magua k'ap'nám habat: Har leinaanau jaaú nám hichaaur haajem k'lanan, hich Hêwandamau mag leik'apitarr k'lan hichaaurta nem wau nám. Magua, chi mag nám k'lanan hichiita jerrba leinaan jua hâwatab k'aba hâwatu. ³ Mág durr gobernaajem k'lan chan nem wajap'a waaujem k'lanag hamach högk'amk'ir k'aba, nem k'aigba waaujem k'lanag hamach högk'amk'irta nám. Magua, pâ ham dâi k'oina

chitam k'ōsi chiram k'ai, k'ajap'a chítá. Mag haman pua nem waauwaijá hamachdēujá híchab pə higar nāmjö pə chig habam,⁴ hamagjá híchab sii pāar dāi hāk hamachdēu Hēwandamau mag gobernaapi siewai. Pari Hēwandamau mag ham jua t'eeg hapitarr sii par naamk'īrpai k'aba harr haawai pālta ham na nem k'aigba waumān, chadcha pua ham jua hōgk'aju haai sim. Hichiita hamau hamachdēu mas deeju hayaam k'ān gaai deeb k'aba deeju, magamk'īrta Hēwandamau ham p'ē wai siewai.⁵ Magam huguata maachin hichiita chi t'et'emnaan hipieraas haju haai nām, mag nāmjö sii dich k'aibag wauju k'īrjuwiapai k'aba mama. Wajapcharan Hēwandamau magpi sim k'ap'na naawaita mag ham hipieraas haju haai nām.⁶ Pādē k'īrjabat: ¿K'an jāgwia pārav gobernoog impuesto p'aagjé? ¿Hagiō hich Hēwandamau mag p'agju haai nām k'ap'na hapi siewai k'abá? Hichdēuta chi t'et'emnaanag pāar dāi wajap'a hamk'īr p'idag deejeewai hichiita hamau mag impuesto jēeuwaijá p'agju haai nām, Hēwandam hichaaur hamaaugau.

⁷ Magua, chi impuesto jēeuwaijá impuesto p'agbat; wa sii ham respetaaju haai k'ājā nām k'ān respetaabat hagiō. Hamta chi t'et'emnaan haawai Hēwandamau hamag nem deepi jauu sim t'um deebat.

Jāga haju haai nā dich k'apeen dāi

⁸ Hoob pāach k'apeen hiwiir hābam k'ānagjá dēbpaar paraa hamiet. Magarrau jūr hagdaujō dich k'apeen k'a k'ōsi haju k'īrjungan chadau paraa habat. Chi magta hich k'apeen k'a k'ōsi simuan chadau chadchata Moiseeu ley p'ā pārarr gaai jaau sim t'umaa hārk'a sim. ⁹ Chi Moiseeu p'ā pārarr gaai jaauwai, dich hōr k'abam dāijā k'apes hapiba, hōrjā t'ōpiba, nemjā jīgk'apiba, sii chik'am nemjā dich dēn hapim k'ōsi haju haai k'aba nām ha jaau sim. Mamā mag tag hagiō k'apan jaau sīeb mama, mag t'ānāmān sii cha māchdēu jaau chiramjö, mag "Pach k'apeenjā dauppi habá, hich jāg wir haig pāchdēupai pach chig hapimap'a haajemjö" ha sim gaaimuata t'um hōbér sim. ¹⁰ Har chadcha dich k'apeen magta k'a k'ōsi simua chan bālrjā ham dāi k'aibga haju jā k'īrjuba haajem. Magua, mag dich k'apeen k'a k'ōsi nāmuuta tagam ley hich Hēwandamau deetarrjā t'umaa hārk'a hōbér sim.

¹¹ Pari mag Hēwandamau jaau simjö wēnarraju haai nāman, ya Cristou maach p'ē hawaan bēeju gayaa pam k'ap'na naawaita mag wēnarraju haai nām. Maadēu k'ap'na, mag hi bēeju hedan warr maachdēu mag maach peerdājem hiek hāk'aawaim jaram k'āaijā ya gayaata sim. Magua tag jāg sii k'āi nāmjōta wēnarraju k'aba nām. ¹² Maig heegar wēnarram haiguin hedau k'ēu t'ānāl hawia hāspa hurum dēn deeu haardā hurumjōta sim. Pari mag chi hāspa hurumjō sim ha chiramān, ya Cristo bēeju gayaa sim higwiata mag chiram. Magua, hoob tag sii k'īchag hee nem wau nāmjö nem k'aigbam waumiet. Mag k'āai chadcha Cristou mag pāach p'ē hawaan bēeimā sim k'ap hi hipieraata habat,¹³ chadcha hararag hee wēnarram k'ānjo nem wajap'ata wawaag: nag pig k'aba, p'iesta hee dō nām k'ānjo k'a jōiba, parhoobam k'ān dāijā k'apes haba, dich k'apeen dāijā k'īr hauba, ni chik'am nemjā dich dēn hapim k'ōsi k'aba.¹⁴ Magju k'āai warag Jesucristo nārrajerrjōta haju hēk'abat. Mag nām dāi hīchab hoob tag warr Cristo k'augba haajewai nem waaujerr wauju k'īrjumiet.

14

Hoob pāach dēnjō hāk'a durrum k'ān pāach wir haig jaaumiet

¹ K'odamnaan, pārag jaauk'im: Har Cristo hiek hāk'a durrum pari hamachdēu nem wauju haai nā wa wauju k'aba k'ājā nām k'augbam gaaimua k'a t'umjō k'it'ēem k'ānau pāach dāi k'apeerk'am hiigwai hoob ham k'a hisegmiet. Hoob pāach dēnjō k'augba nām hawi magam gaaimua warag ham dāi hijējēb hamiet. ² Mua pārag mag chiramān māgau: Pogk'a hōrāa jaauwai nem t'um k'ōju haai nām haajem; pari hāaur k'ānau mag jaauba haajem. Mua k'ap'na chiram, hāaur k'ān Hēwandam hiek hamachdēu hāk'atarr gaai huba k'aba nām gaaimua nemek modjā k'ōba haajem, sii parhooba juau wautarrta hōrāu hamach hēwandam hawi hagamag jēeu narr nemek mod k'ājā k'ōbaawai pekau haju hawi.³ Mag, nem t'um k'ōwiajā, chi mag k'ō simua jūr parhooba nem k'ōba haajem k'ān jaauju k'aba sim. Maagwai jūr chi parhooba nem k'ōba haajem garmuajā parhoob k'oojem hēugar, "Jāguan nem k'ōju k'abampata k'ō sierram" haju k'aba sim, mag nem parhooba k'ō sīeb mama, Hēwandamau magamjā higba hijā hīchab hich chogk'a wai siewai.⁴ Mag Hēwandam chogk'a simta, k'ant'ee pua hi jaaū sī. Hí pā chog k'abam. Hich chi patronauta hich chog haawai jaauju haai sim, hāu sī wa hāu k'aba sī hirua nem wau sim. Mag sīewai maach Pōr Cristota juea t'eeg siebab, mag nem parhoob k'ō sīewajā hich mag huba hī wai nārraag.

⁵ Jūr deeeum ejemplo pārag jaauk'im: Hee pogk'a maach k'apeenau jaauwai, Hēwandamag jēeuju hed sim haajem; mag heda hārcha hirig jēeuju haai nām haajem. Pari jūr hagiō warm k'ānau mag k'aba, Hēwandamag jēwaagan parhoobam hed hawiajā t'um hich hagjōpai sim haajem. Pari jāguin wajapcharan pua k'īrjuawai chadcha magta haju haai sim k'ai,

magan k'an gaaimuata magju haai nəm jā k'ap'la haju haai sī. ⁶ Mag siewai, parhoobam hed hawiajā, Hēwandum k'ōsi haawai hirig jēwaag mag heda hārcha hārlk'a nəmlan magan hāu sim. [Pari mag hedpai k'aba, hed hēepierr Hēwandamag jēeuk'iinjā, hagiō nem wajaug sim, hi k'ōsi haawaita hirig jēeu naawai.] Hich hagiōta sim t'ach k'ō nəm haigjā: Chi parhooba k'ō simua Hēwandamag jēeunaata k'ōmlan hāu sim, hich Hēwandamau hoowai hichig jēeunaata k'ō siewai. Pari chi nem parhooba k'ōba simuajā mag Hēwandamau k'ōsi simjō haag hawiata mag k'ōba simlan, magan hich hagiō nem wajaug sim, hirua mag nemek k'ōbabab mama deeum nem hichdēu k'ō sim paar hagiō Hēwandamag hāu hajim haajeewai.

⁷ Mag nəm haig maach chi hāl'a nəm k'ālln k'īrjug k'īet naawiajā maach t'umaam k'ālln Hēwandam gaaimuata wēnlrram. Magua, maach chan māg nəm haig sī ya maach juau pawi nəm hawia, dich wēnlrram haig wēnlrranaa dich t'ōm haig t'ōjū k'aba nəm.

⁸ Wajapcharan maach chi Cristo dēnk'a nəm k'ālanta maig heegar hiiu wēnlrram haiguin, maachin maach Pör Cristouū jāga wēnlrraju haai nəha jaaujeewaita hāu chadcha hichdēu k'ōsimjō wēnlrram; wa mee k'āijā mee nəmlan hichdēu meeplibarm haigta meejem. Pari maachin monak'a naawia k'āijā wa meeewia k'āijā, hichiita maach Pör Cristo dēnk'a nəm.

⁹ Mag maach hich dēnk'a hawaagta Cristo meeeu hiiu p'iidajim, magbarmua hichta k'ēchwi durrum k'ālln Pörk'anāa hichab hagta hiiu durrum k'ālln Pörk'aag.

¹⁰ Mag hichta chi Pörk'a simta, k'ant'ee pua pāch dēnjō hāk'a durrum k'ālln jaaujē. Wa jāgwi pua jāg ham k'a hisēemjō haajē. *„Pua k'augba sī, maach t'umaam k'ālanta Cristo k'īrp'ee dānlautk'a imajju, maach maig heegar haajeewai nem wautarr jaauumam maach jāgucha hūraag? Magua, maadēu dich k'apeen jaauju k'aba nəm, Cristoouta maach t'umaam k'ālln jaauju haawai.* ¹¹ Maach Pör Cristouū maach dāi magju higwia, Hēwandamau hich hiek p'ā sim gaai,

“Cha mā hiek'a chirām hiek'au t'umaam k'ālanta mā k'īrp'ee kanieu t'āk'ōk'ōod t'ānāmua chadcha mālta Hēwandam charau haju” ha hiek'ajim hich maach Pör Hēwandamaucha. (Is. 45:23)

¹² Hichdēucha magtarr haawai jāan chadcharau keena. Mag hedan maach t'umaam k'ālanta dichdēu nem waaujerr t'um hichigchata jaaumaju, dich hidamaucha.

Hoob pāach k'apeen pekau hee burrpimiet

¹³ Mag Cristoouta t'umaam k'ālagnag hichdēu k'ap jaaumaju haawai maachdēu chan pōd dich k'apeen jaauju k'aba nəm. Mag k'āai warag bālrjā dichdēu nem wau nəm gaaimua dich k'apeen pekau waupijōom nem chan wauju k'aba nəm. Magba hak'iin maach hoowia hagiō habaawai jūrr chi parpemta maach gaaimua pekau wauju. ¹⁴ Mua māchdēupā pārag māch jaauk'im: Mā chadcha hich maach Pör Jesúus dēnk'a chirāawai mua wajap'a k'ap'a chirām, sīi parhoobam nemek mod k'ō nəm wa dō dō nəm k'āijā bālrjā k'aigba k'aba sim. Pari hābmua k'āijā k'īrjuawai mag nem parhooba k'ōsimjō Hēwandam na hich hārju sim k'ai, magan chadcha hichigpain k'aigba sim. ¹⁵ Magua, Cristo gaaimua pāch k'odk'a sim daar pua nem parhoobam k'oowai hirig hāu k'aba sim k'ai, hoob tag hi dāk'īr maga nəm k'ōm. Magba hak'iin pua hirigjā k'ōpim k'ōsimjōta sim. Pari pua hi dāi mag sim haig, pua chadcha hi daupii k'abat wāi sim. Pāchdēu nem parhooba k'ō sim gaaimua hoob bigaum k'ālanta pekau hee burrpiwi hok'oopim. Ham kōitpa hīchab Cristo meetarr haawai hamjā maadēu daupii haju haai nəm, hok'oopimap'a. ¹⁶ Pāach chi Hēwandam hiek pāachdēu hāk'atarr gaaib huba nəm k'ālanta nem wau nəm bālrjā k'aigba k'aba sim k'ap'la hawiajā hoob huba k'aba nəm k'ālln daar parhooba nem waumiet. Magba hak'iin pāach gaaimua ham pekau waubaawai hōrau pāach jaauju. ¹⁷ Wajapcharan Hēwandamag dich Pörk'api nəm chan, sīi nem k'īrpierr t'ach k'ō nəm k'aba, ni nem k'īrpierr dō nəm jā k'abam. Hēwandamag hādlraa dich Pörk'api nəmlan, hirua nem k'ōsimjō waunaa dich k'apeen dāijā k'ōinaa nəm dāi hich Hēwandam Hak'aar gaaimua honee wēnlrrāmua. ¹⁸ Mag Cristo hipierraa chadcha dich k'apeen k'a k'ōsi nəmlan chadau Hēwandam daūgjā hāuunaa hōraujā hīchab hāuu hoo nəm.

¹⁹ Wajapcharan mag dichdēu nem wau nəm gaaimua dich k'apeen dich dēnjō hāk'a durrum k'ālnejā t'umaa k'ōinaa wēnlrrapijuuta hēk'aju keena, mag nəmua warag Hēwandam hiek gaaita t'ierr paauk'amaag. ²⁰ Pari magba sīi warm k'ālanta k'ōju haai k'aba nəm haajem k'ōm k'ōchgaupai chan har hagta wajappai huba k'it'ēem k'ālln Hēwandamau peerdā hauwai wajaug paatarrta pekau waupibarmua sīi hārbap'īmō hapimiet. Nem k'oojem nemen t'um wajap'a sīsidām. Hāba k'aigba simlan, dichdēu nem k'ōbar māch gaaimua jūrr chik'am pekau hee burri nəmlta chadcha k'aigba hōbēr sim. ²¹ Wajapcharan mag maach gaaimuata maachjō Cristo hiek hāk'a k'ērlmdam pekau hee burri sim k'ai, magan warag bālrjā nemek k'ōba, nagjā dōba, ni parhooba nem waujujā k'aba nəm. ²² Pāar chi huba nəm k'ālanta parhooba pāachdēu nem k'ō nəm Hēwandam dak'īr k'aigba k'aba sim k'ap'la naawiajā hoob sīi pāachjō huba k'aba k'it'ēem k'ālln dak'īrjā hidawaa hamiet. Magju k'āai

sī pāach k'ūirjug heepaita mag k'ap'Λ nāmjā wai nāisit. Hēwandamauta pārau nem wajap'a wau nāmjā k'ap'Λ sīebahab. Har hichdēu nem wauju haai sim hawi waubarmjā naspawi deeu dau merag jāgbarjim ha k'ūirjuba nām k'ΛΛntha chadcha honee nām k'ΛΛnau. ²³ Pari hajappai k'augba har hichdēu k'ūirjuawai k'ōju k'aba sim ha simta k'ōmΛn, hichdēupaita hich k'aibag wau sim, hichdēu k'ūirjuawai mag k'ōju k'aba simta k'ō siewai. Maadēu nem wau nām Hēwandam dau na hāu k'aba sim k'āijā hanaa waauwain pekauta wau nām.

15

Pach k'ōchagpierr nem wauba, bigaatum k'ΛΛn hāu hamk'ūirta nem waubá

¹ Mag maachdēu Hēwandam hiek hāk'atarr gaai chadcha hubΛ nām k'ΛΛnauta jūrr har maach k'āai k'a t'ūunjō k'it'ēem k'ΛΛndam chig hapimap'a haju haai nām, sī dichdēu k'ōchagpierr ham dak'īir hamau nem wauba haajem nemjā wauba, wa hamau k'ōba haajem nem k'āijā k'ōba. ² Mag sī dichdēu k'ōchagpierr nem wauju k'āai, dich k'apeenau k'ōsim nemta wauju haai nām, nem wajap'am, magΛm gaaimua hamjā hāu nām dāi warag Hēwandam hiek gaaita hubΛ paauk'amamk'īir. ³ Cristo mag jēb gaai nārraawaijā sīi wir haig hichdēu nem k'ōsimplaita wauba haajeejim. Mag k'āai maach hāu wēnΛrramk'ūirta hōrāu hich k'īrcha k'aigba hiek'amaajerrjā higba, hich Hayau k'ōsi sīerrjōta narrajim. Mag nārrarr gaaimua Salmos gaai jaau simjō,

(Sal. 69:9)

⁴ Hēwandamau hich hiek p'ā sim gaai nawe jaautarran, maach p'it'urg wēnΛrrawiajā mag hiek gaaimuwa warag honeenaa magΛmja higba hāwat wēnΛrramua hāu hich haar hōbērijā k'ap hamk'ūirta mag p'āpjim. ⁵ Hich Hēwandamauta mag maach p'it'urg haauwaijā magΛm nem p'it'urmjā hāu maachig hāwaat k'ap'Λ hapināa honee hapijeeawai hirigta pāar kōit jēeu chirΛm, Cristo mag heegar hōor hee nārraajerrjō dich k'apeen dāijā bibigag chuk'u hō hābata wēnΛrramua ⁶ t'umaam k'ΛΛnauta hihāba maach Pör Jesucristo Haai Hēwandamta t'ō hiek'amk'īir.

Judionaan k'abam k'ΛΛnagpa maach peerdΛajem hiek jaautarr

⁷ Mag pāach hoowia t'umaam k'ΛΛnag maach Hēwandamta t'ō hiek'amk'īir, pāach hee wir haigpajā t'umaa hagdaujō dich k'apeen k'a k'ōsi habat, hich jāg Cristooujā maach k'ōsi harrjō. ⁸ K'īir heyaa habat: Jesucristo mag jēb gaai bēetarran, Hēwandamau maach jōoinag hāb maach peerdΛ haumk'īir pāiju ha jaautarr haawai, hich pierrum gaaimua chadcha Hēwandam hiek'a sīejim ha k'ap hamk'ūirta bēejim. Magua mua pārag jaau chirΛm: Hi bēetarran, maach chi judionaan hat'ee chadcha nem wajap'a wawaanta bēejim. ⁹ Pari mag maach judionaan hat'eeplajā k'ab, hīchab Hēwandamau judionaan k'abam k'ΛΛnra dau haug k'augwi hich k'augpitarr haawai, hamagpa hīchab hi t'ō hiek'amk'ūirta bēejim. Mag hamaujā hi t'ō hiek'aju higwi, Daviujā hīchab,

"Judionaan k'abam k'ΛΛnau pā t'ō hiek'ap'oo t'Λnām hee, muajā hīchab pā t'ō hiek'anāa meuk'araupa pā t'umeuk'arju" ha p'ājim Hēwandam hiek gaai. (Sal. 18:49; 2 S. 22:50)

¹⁰ Maimua Moiseejā hagjō,

"Judionaan k'abam k'ΛΛnājā judionaan dāi t'um hāba honee habat" hajim. (Dt. 32:43)

¹¹ Maimua hich Daviupai deeu hūwai,

"Durrpierram k'ΛΛnau p'öbörpierr judionaan k'abam k'ΛΛnaujā maach Pōrta t'ō hiek'abat" hajim. (Sal. 117:1)

¹² Mag maach Pör higwia, Isaías k'ararraujā hīchab,

"Isai chaain hewagam k'ΛΛn heemua hāb nemjīrjō sūrk'a hōbēbaadēmta judionaan k'abam k'ΛΛn durrpierr nānāidam k'ΛΛn Pörk'aju" hajim.

"Magbaawai hamachdēujā hīchab chadcha hiruata hamach wajap'a wai sīsiju k'ap'Λ haju" ha jaaujim. (Is. 11:10)

¹³ Judionaan k'abam k'ΛΛn, maguata muan mag hichdēu maach dāi wajap'a hajujā k'ap'Λ hapijem hag Hēwandamaga pāar kōit jēeu chirΛm, pārau chadcha hīk'a naawai honee hapināa k'ōinaa nām dāi warag mag hichdēu maach dāi wajap'a haju ha simta pāragjā hich Hak'arauta hārcha k'ūirjupimk'īir.

Pablood mag hēsap p'ā sim higwi jaautarr

¹⁴ Cristo gaaimua k'odamnaan, mua k'ap'Λ chirΛm, māchdēu pārag mag p'āju nawe pārau chadcha pāach k'apeen dāijā hō wajaugnaa, Hēwandam dāi hogdāba wēnΛrrajūjā hathaba k'ap'Λnaa, hīchab pāach k'apeen wawijājā chadcha pārau k'ap'Λ nām. ¹⁵ Pari magΛm hāb, hichiita mua pārag mag p'ā deepāi chirΛm, mach himeerba. Pari ma chan mag pārau k'augba naawaijā k'abam. Mua mag pāachdēu hoojem k'ΛΛn dēnjō p'ā deepāi chirΛm, ya pāachdēu k'ap'Λm nemdamjā k'īir hok'oopimaaugauta mag jaau chirΛm, Hēwandamau hāu mā heeg hoowi ¹⁶ Jesucristo chogk'apināa judionaan k'abam k'ΛΛnag hich hiek jaaujā hāu mā jar hautarr haawai. Magtarr haawai mā p'idagan judionaan k'abam

K'lanagta maach peerdajem hiek jaau nəməu. Mag jaau chitəmuu hək'api hat'aawai hich jäg Hēwandamag ofrenda deejemjö muajā mag chi hək'amam k'lanita chirəm. Pari mua mag ofrendajö Hēwandamag dee chirəm ha chirəmn, Hēwandamau ham haum k'ōsi haaujem higwiata mag chirəm, ya chi Hak'arauta hi hat'ee wajaug paa wai siewai.

¹⁷ Mag hiek'aju k'aba chirab mama, Hēwandam hat'eem p'idag məchdēu wau chirəm higwian chadau, mə hiek'aju haai chirəm, Jesucristo dēnk'a chirəm gaaimua judionaan k'abam k'lanagta häu hi hiektja jauu chiraawai. ¹⁸ Sii parhoobam nem higwia chan mə hiek'abam; mama məchdēu mag jaau chitəm gaaimuata häu Jesucristou hamag Hēwandam hiek hək'apitarri paran chadau mə hiek'aju haai chirəm. Mag hamau hik'atarran, hamachdēucha mua jaau chirəm hürwia mag məchdēu jaau chitəmjö hamach daar wajap'a chitəm hootarr gaaimuata häu hək'ajierram. ¹⁹ Mama mag gaaimuapaijā k'aba, mag nəm dāi hīchab Hēwandam Hak'aar juu t'eegeau mua hōor mor masim k'lan monaauua mepeenpa dau daau jar wērp chitəmjä hamach dāu hootarr gaaimuapata hək'ajierram. Mag jaau chitəmuata maach peerdajem hiek Jerusalenmua jaubaaberr Illiria durram magwe jauuwi chirəm. ²⁰ Maguata mag maach peerdajem hiek jaau chitəm, hagi'a bələrjä Cristo higwia jaau nəm hürba haajem k'lan heepaita jaauju hēk'a chitəm, ya chik'amnau jaauwia hək'a durrum k'lanagta deeu jaau chitəm ham hugua. ²¹ Hēwandamau hich hiek gaai jaauwai, warr bələrjä Cristo jaau nəmjä hürba haajerr k'lanaujā hi hiek hūurwai k'ap'a haju ha sim; maagwai hich mak'lanauta hi hooju ha jaau sim hīchab. Magua mua mak'lanagta mag jaau chitəm haig, hich Hēwandamau jaautarr heeta hōbər sīebahab.

Pabloou hich Romaag maju jaautarr

²² Mag gaaimuata chadcha mua pöd pāar hoon maba sii par hiiupaita majujú haajeejim, mau hag'ta Cristo hiek hūrbam k'lanag jaauju pöoma t'lanarr haawai. ²³ Pari mau məch chirəm durr ya t'um jaau p'lanrdəbapääwai hīsin chad maju haai chirsim. Mag nəm dāi hag nawejā maju k'irju chirər haawai ²⁴ Españaag mamuata pāar hoon mab k'aba hoon maju k'irju chirəm. Mua k'ap'a chirəm, mag maach hāba honee naawia maigmua mə mam hedjä pārau mə juag hooju, häu España barmk'ir. ²⁵ Mama nacha mə Jerusalenag mam, jam judionaan Cristo gaaimua maach k'odnaank'a t'lanam k'lanag nemdam deenau ham juag hoomojö hoon. ²⁶ Maan, hermanonaan Macedoniaipienau Acayapien dñimua hamach k'irau p'atk'ondam jar p'iewi jam Jerusalén hermanonaan hap'la k'it'ēem k'lan hat'ee deepäi nəmləu. ²⁷ Mag deepäiju hap'ōbaaderrjä hamach k'irauta deepäiju hap'ōbaadējim. Hamau k'irjuawai, jam Jerusalenpien dāi dēbpaar pōm nəmjöta nəm haajem, warrcha hamachdēu Cristo hiek k'augwaijā maach hermanonaan Jerusalenpienau jaau nəm gaaimuata k'augtarr haawai. Magtarr gaaimua häu hamach peerdə naawita, hamaujā jürr hagdaujö haag hawi, nemdam dee nəmuu ham juag hooju haai nəm hawiata mag deepäiju hap'ōbaadējim. ²⁸ Wajapcharan cha məchdēu jaau chirəmjö məchdēucha mag p'atk'on k'apeenau jar p'ie wai nəm deebat'uurwaita Españaag mamua pāar haig chiramaj. ²⁹ Mua k'ap'a chirəm, mə pāach haar barimaawai maach t'umaam k'lan dārrcha honee nəsijū, Cristoouta maach dāi häu haju haawai.

³⁰ Hermanonaan, Hēwandam Hak'arau maach wir haigpajā hagdaujö chik'am k'a k'ōsi hapināa pāraujā mə dēnjö Jesucristo hiek hək'a naawai Hēwandamagta mə kōit jēeubat. ³¹ Mag pāachdēu hirig jēeupi Judea durr Cristo hiek hək'aba nəm k'lanag mə chig hapibata hirig jēeubat. Magnaa mag p'atk'on judionaan k'abam k'lanau Jerusalenpien hat'ee deepäi nəm mua harrumjä magmə haba haum k'ōsi hamag haumk'irjä jēeubat. ³² Hēwandamau mag pārag jēeupi chirəmjö hamən, magan pāar hoon maawajā honeeta pāar haar barbaimaawai k'ōinaa chiraimaju, majā häu Hēwandamau pāar haar barpiman mama. ³³ Məchdēujā pāar kōit jēeupi chirajem, hich Hēwandam hōor k'ōinaa hapijemuata pāachjā k'ōinaa wai sīemk'ir.

16

Romapienag salud deepäitarr

¹ Keena, Cristo gaaimua maach hāp'i Febe jöpcha pāar haar maju, pāar hoon; Cencrea p'ōböröm iglesia hee hiruajā häu hōor juag hoojem. ² Jäg hermana pāach haar baarwai, tagam k'lan hagjö maach dēnjö hək'a nəm k'lan dāi haajemjö hi dāijā wajap'a habat. Hirua nemdam hiigwaijā t'um haudeebat. Magaag jäg hermanau häu dārrcha hōor juag hoowi sim; mə juagjā hirua hoojim.

³ Hīchab mə hermano Aquiloogjā mə salud deebat maimua hi hāli Priscilaagjā hagjö. Jāk'lanau chadcha mə juag hoowi nəm, mag Cristo p'idag p'idk'a nəm gaii.

⁴ Hamau peer hamactha t'ōpójierram mə kōit. Magua chadcha mua hamag häu hajim haajem; mama məch happaimuata mag häu hajimjā haba, judionaan k'abam k'lan iglesia hee t'umaam k'lanauta hamag häu hajim haajem mə kōit, mag häu peerdəwia maach

Pör Jesucristo hiek jaau chitam gaaimuata hamachdëujä hürwi hák'atarr haawai. ⁵ Jäg hermano Aquilo di haig culto wawaag hermanonaan podpaajem k'lanagjä hagiö mla salud deebat. Mla k'apk'lan wajap'am Epenetoogjä salud deebat. Hichta Asia durr nacha Cristo hiek hák'ajim. ⁶ Mariaagjä salud deebat, jäg hlaai chadcha hathaba maach Pör Cristo hat'ee pääar hee p'idx'awi sim. ⁷ Mla durram k'lan Andrónico Junias däi jam pääach haar nám k'lanagjä salud. Jäk'lan mla k'apeen hajim häba cárcel deg naajeewai. Jesucristou jär hautarr k'lanwa hoowaijä hamau maach Pör Cristo hat'ee p'itag wau námjä huu hoojem. Hamau mla k'ääi na Cristo hiek hák'ajieram.

⁸ Mla salud deebat hichab Cristo gaaimuata mla k'apk'lan chi wajap'am Ampliatoot. ⁹ Mla Cristo hiek jaau nám gaaai maach k'apeer Urbanoogjä salud; maimua Estaquijä hagiö; mua hi daupii chitam. ¹⁰ Mla salud deebat Apelleeg, p'it'urg haauwaijä huu Cristo gaaita warag huba k'itaajem. T'um Aristóbulo degam k'lanagjä hichab mla salud deebat. ¹¹ Mla durram woundam Herodión haajemagjä salud deenaa Narciso di haiguim k'lan hichab maach Pör Cristo hiek hák'a nám k'lanagjä mla salud deebat. ¹² Trifenaagjä mla salud deenaa Trifosaagjä deebat. Hamjä hichab maach Pör Cristo hat'eeta p'idx' a durraajem. Hää, maimua Cristo gaaimuata maach háp'li Persidaagjä salud; hijä hichab mua daupii chitam därrcha maach Pör Cristo p'itag gaai p'idx' a k'itaawai. ¹³ Rufoogjä salud. Hijä hichab maach Pör Cristo hat'ee hich p'idx' a sim gaaimuata t'ärp'oo sjejem. Maimua hi hädagjä hagiö mla saluddam deebat. Wajapcharan muajä hichab mla hädjöta hi jäsene wai chitam, hichdëujä hichab mla hich chaaijö haajeewai. ¹⁴ Salud deebat Asincritoog, Flegontereg, Hermeeeg, Patrobaag, Hermaag maimua tagam hermanonaan ham däi nám k'lanagjä hagiö mua salud deepäi chiram. ¹⁵ Mla salud deebat hichab Filologoog maimua Juliaagjä hagiö, Nereoog maimua hi háp'ligjä hagiö, Olimpaag maimua t'um tagam k'lan maach hermanonaan ham haig nám k'lanagjä hagiö mla salud deebat.

¹⁶ Cristo gaaimuata pääach t'um häba k'odk'a t'anaawai hagdaujö dich k'apeen k'a k'ösi saludaabat. Mau iglesiapierr hermanonaan Cristo hiek hák'a durrum k'lanau hamach t'umaam k'lanau päärag salud deepäi nám.

¹⁷ Hermanonaan, mla k'ür hok'ooju nawe päärag jaaum hig chiram, mla hiek hürbat: Jäg Cristo hiek jaau nám hanamjä nacha päächdëu hürtarrijö k'aba sii warag hag chaaurta jaau wénrram gaaimuata päächjä hamachjö hok'oopijutta hék'a nám k'lan däi k'ür k'ap'habat; jägam k'lan däi chan hoob k'apeerk'amiet. ¹⁸ Jäg narrjéem k'lan chan chadcha maach Pör Jesucristo hat'ee p'idx' am k'ösi haawaita mag wénrraba, sii hamach k'ochagpierr nem waum k'ochgaupaita jäg narrjéem. Haman chadcha nem hiek'aa k'aug k'ür hee bëbëdömjö nem jaau sierrjéem, pari mag wénrraman sii hoor k'ürjug meraam k'lan dam himeraa k'üguraagpaita jäg narrjéem haajem. ¹⁹ T'umaam k'lanau k'ap' nám, pärau chadcha Cristou k'ösi simjö hi hipieraata nem waajem. Maagwai mla honee chiram. Mamä plaaba mua mag chiram: Nem wajap'am wawaagan chadcha nem k'ürjug k'augta habat; pari nem k'aibgam wawaag chan sii warag wauju k'augba dau meraamjöta habat. ²⁰ Pärau magta haman, mag parhoob nem jaau sierrjéem k'lanau hamach k'ürjug pääach hee jaaucheewaijä, Hëwandam maach k'öinaa hapiejemuata päärag ham hiek hák'apiiba habarmua chi mepeer Satanás mag hõrag séuk'a nem jaaupiemjä päärag bâlu hö jät'ag deebarmjö haju. Maach Pör Jesuu pääar däi huu hamk'ür mua pääar köt jéeu chiraajem.

²¹ Hísin chad deeu päärag maach salud jawaagpam. Mla k'apeer Timoteo mla däi hogdäba p'idx' a k'itaajemuajä päärag salud deepäi sim; maimua mag tag hichab Luciouou, Jasonau maimua hagiö Sosipaterrauijä salud haajem; hamach mla k'lan mla däi durr hâbam durram k'lanau.

²² Keena, muajä päärag saluddam deepäi chiram, mla chdëujä pääach dënjo hichab maach Pör Cristo hiek hák'ajeeewai. Pabloou mla hësap gaaai päärag jaaupäi sim t'um muata p'äjim. Mla t'är Tercio haajem.

²³ Jöoi Gayouujä hichab päärag salud haajem. Mlaan hi di haigta chiraajem. Culto wawaagjä hich mag degta hoor biirdajem, hi deg. Jöoi Erastoou hichab päärag salud haajem, mla p'öbör heem chi tesoreroou. Maimua hâbmiecha hermano Cuartooujä hichab päärag salud deepäi sim.

Pabloou Hëwandamta t'ö hiek'api jaautarr

[²⁴ Hayoo keena. Magdampai hajim päärag jaaum hig chirarr. Maach Pör Jesucristou pääar t'umaam k'lan däi huu hamk'ür, maumua marau pääar köt jéeu durraajem.] ²⁵ Mla maach peerdäajem hiek hich Jesucristo higwia mua jaaum chiram gaaimuata Hëwandamau pääar huba hapiju, hich hiek gaaai jaau simjö. Mag judionaan k'abam k'lanpa peerdäju hiek'an, warrgar hich Hëwandamau mla durr hompaajju nawe hichdëu ya k'ürju wai sjejem. Pari magtarrta warrgar hich hi jaaumienag jaauwaijä warre dawaa jaauba, ²⁶ hista hich hag hiekpai wajapcha hõrag k'ap hapibarm. Magtarr haawai hista chadcha t'um durripierram

k'ʌnag mag maach peerdʌajem hiek jaaupi sim, hich hiek hæk'anaa hich hipierraar wënarramk'iir.

27 Hēwandam hich happai sīerrəmta maadēu t'ö hiek'aju haai nʌm, hichdēuta maach Pōr Jesucristo gaaimua maach peerdʌ hautarr haawai.

Hīsin chad tag jaauju chuk'u chirʌm, magdampai hajim. Hayoo keena,

Pablo

1 CORINTIOS

Nacharam hēsap Pabloou Corintopienag p'ā deepāitarr

Chi p'ātarr. Pablo hich pem haawai warre comenzaa nāwe hich t'ār jaaunaa, "...muata Corinto p'ōbōr heem iglesia hee chi hāk'a durrum k'ānnag māg hēsap p'ā deepāi chirām" ha sim (1:1-2). Hichdēuta nacha Corintopienag jaauut'urwi hāu hamau hāk'ajierraa haajem.

Chijā k'ānn hat'eeta p'ājī. Corintopienag hiek'aagta p'ājim. Mag ham hat'ee hajieb mamā, hīchab t'um "parhooba hōor nānāidampierr maach dēnjo maach Pōr Jesucristoog jēuejem k'ānn hat'eepata" p'ājim (1:2). Chi Corinto Grecia durram p'ōbōr hajim haajem, p'ōbōr pōmaam. Mag p'ōbōr pōmaam haawai hīchab hag hee nem k'aigbamjā nem k'īrpierri hoojeejim hanaabā. Maguata hīchab hōor pōmjā deeum durrmua bēenaa durrpierramta mercanciajā k'īrpierri paraa hajim haajem.

Mag Corinto p'ōbōr hee judionaan k'abam k'ānnanta hārcha naajim haajem; mamā hagjō judionaanjā naajim haajem. Mag Pabloou nacha Corintopienag Cristo hiek jaauut'urtarr k'ap haju k'ai, Hechos 18:1-21 hoobá.

K'an jawaag hajī. Pabloou māg carta p'āawai ham dāi hooba dārrāa s̄ejim haajem. Mag nām heeta haarmua Cloe haiguim k'ānn bēewi mak'ānnau mamaam k'ānn hamach heepai k'aigba nām hirig jauchéjim haajem (1:11). Hamach mag naawaita hamach garmuajā Pabloog hēsap deepāijim hanaabā, hamach hee mag problema pōm t'ānarr haawai mag carta gaai hirig hamau jāga haju haai naajī hā k'ap jēwaag. Magbaawita Pabloou māg nacharam carta Corintopienag deepāijim haajem. Mamā nacha Cloe haiguim k'ānnau hīchig jauchētarr higwi ham wawi sim (caps. 1-6); maimua cap. 7 haigmua hatagta mag hamach garmua hēsap deepāitarr gaai jēeu narr jawaag p'ājim.

Salud

¹ Mān Pabloou, maach Pōr Jesucristo hiek jaaujem k'amk'īr hich Hēwandamaucha jar hautarr. Cristo gaaimua maach k'odam Sōstenes dāimua ²māg hēsap p'ā deepāi chirām, pāar jam Corinto p'ōbōr heem iglesia hee Hēwandam hiek hāk'a nām gaaimua maach k'odk'anaa har Cristo gaaimua sū hāba hi hat'eepai wēnārramua hi p'ōbōr'ka nām k'ānnag, maimua mag tag har parhooba hamach nānāidampierr maach dēnjo maach Pōr Jesucristoog jēuejem k'ānnagjā hagjō k'ap hamk'īrta māg hēsap p'ā deepāi chirām. ³ Muan maach Haai Hēwandamagjā jēeunaa maach Pōr Jesucristoogjā jēeu chiraajem, pāar hāu wai nām dāi hīchab k'ōinaa wai wēnārramk'īr.

Jesucristo gaaimua Hēwandamau maach dāi hāu hanām

⁴Muan jēeub k'aba hich mag Hēwandamag hāu hajim ha chitaajem pāar kōit. Jāg Jesucristo gaaimua Hēwandamau pāach hāu wai sim paarjā hīchab mua hāu hajim haajem. ⁵Hich jāg Jesucristo gaaimuata Hēwandamau hāu hich hiek jaau k'aug hapiwia k'īrjug pōmjā deebarma haig, pārag p'atk'on pōmta deebarma k'ānjā hāuchata hajim pāar dāi. ⁶Mag deebarma Cristoou maach peerda haaujem ha pārag jaaun chirarrājā chadcha machdēu jaautarrjō habarm pāar dāi. ⁷Mag gaaimua hīchab pārau māg jēb gaai maach pōr Jesucristo bēeju nām horajā nem k'īrpierri Hēwandamau waupiju hayaam nem wawaag hichdēucha hag juu t'eebjā t'um deetarr haawai tag deeum juu t'eeb higba nām. ⁸Mag maach Pōr Jesucristo bēem hed ni hābmuajā pāachdēu nem k'aigba wautarr higwia pāach k'īr hiek'ām hugua, hich mag Hēwandamauta pāar hich dāi hubā p'ē wai nārrāju. ⁹Hēwandamau hichdēu nem magju ha hiek'atarran, bālārjā sēuk'aba chadcha hich mag nem wau sierrām. Hēwandam mag sīerrāmuata pāar t'ārk'a haujim, hich Hiewaa hanaa maach Pōr Jesucristo dāita hogdāba wēnārramk'īr.

Hōor hamach iglesia heepai sū pappierr t'ānāmjō t'ānarr

¹⁰ K'odamnaan, muan pāragan maach Pōr Jesucristoou hapiejemjō hihābata habat ha chirām, sū jāg dich iglesia heepaijā pappierr t'ānāmjō k'aba. Magju k'āai k'ajap'a k'ōinaa nāmua k'īrjug hābata haajeet'ā. ¹¹ K'odamnaan, mua pārag mag chirāmān, mau maach k'odam Cloe haiguim k'ānnau mārāg jaaucheewai mag pāar k'ōinaajā k'aba jūrr chik'ām hipeer hahau haajem hanaawaita mag chirām. ¹²Ham hiek mag pāar hee hāaur k'ānnau, "Mān Pablo dēnēu" haajem hanām; wa "Mān Apolos dēnēu" habaawai, jūrr hābmuua "Mān Pedro dēnēu"; wa magbam k'ai tagam k'ānnau jūrr, "Maran Cristo dēnēugui" haajem hanām mua maumua hūrwai. ¹³Pārau hoowai, ¿Cristo nem t'oop'ēm k'apanta sī mag hiek'aag? ¿Wa māch cha pārag hiek'a chirāmta pāar kōit pakuls gaai meerp'ē t'ōjīwa? Wa magbam k'ai pāar pōr choowai, ¿pāar mā t'ār gaaita pōr choojierrā? ¹⁴Jāgiu k'ap'āmjō hāuchata jāg pāar heem k'ānn mua k'apan pōr choobajim. Hāba mua pōr chootarr k'ānnan, Crispo Gayo dāipaita mua pōr choojim. ¹⁵Magtarr haawai ni hābmuajā mā t'ār gaaita pōr choojim

haju k'aba sim. ¹⁶(Hāaa, maimua hīchab mua pōr chootarran, Estéfanas di haiguim k'ānnjā mua pōr choojim. Maimua mag tag mua hōor pōr chootarr k'ai, k'īir hee paba chirām.) ¹⁷Mag nām dāi hōor pōr choomk'īirjā Cristoou mā pāibajim. Hirua mā pāitarran, sīi hichdēu hōor peerdā haaujem hiek jaauumk'īirta mā pāijim. Mag jaau chitāmjā, mama māchdēu jaau k'ap'a chirām hawia sīi t'et' emnaanaau hiek'aajemjō hiek'amamuajā jaaubajim, heeu magba hak'iin hōor jāgdaar hūrimā hiek'abaadeewai warag pakuls gaai Cristo meerp'ē t'ōotarr hiekta higba māchta t'ō hiek'am hugua hawia.

Cristota Hēwandum juu t'eeg hanaa hi k'īirjugau

¹⁸Jesucristo pakuls gaai meerp'ē t'ōotarr hag hiek jaau nāmān, har māg jēb gaaiewi hok'oo nām k'ānnau hūurwai, sīi parhooba k'īir lökööm k'ānnau nem jaau nāmjöta hūurjerram. Mama mag sim jūrr ya māg maach hāu peerdāwi nām k'ānnagan, wajapcharan maachigma, maachigan maata hante warag Hēwandum juu t'eegau. ¹⁹Hich mag hiek higwia Hēwandumau hich hiek'amam p'āpitarr gaai jaauwai, Hēwandumau hich higwi,

"Hōor hamach k'īirjugpai t'ōwia māch higba haajem k'ānnjā warag k'īirjug chuk'umjō hapāinaa

hidēu hich pōr hōp'ērgau k'īirjug pōm sīewiājā higba warag mua ham k'īirjug hisegpāimaju"
(Is. 29:14)

²⁰Magtarr haawai k'an wajaug sīi har hamachta chi k'ap'am k'ap'am haajem k'ānn k'īirjug wa chi machnaan k'īirjug k'āijā, maimua k'an wajaug sīi har sīi hamach k'īirjug jawaag sīi parhoobam nem hig hiyā nāmua hamach k'apeen k'īupaa sīsiu haajem k'ānn k'īirjug. Mag jēb gaa hōor k'īirjug k'aug sīsidam k'ānn k'īirjug Hēwandumau hichdēu hōor peerdā haaujem hiek dāi hoowain, sīi bālrjā serbiibamjöta sīsidam, māgam k'īirjugau hi haar hōor barpieg hirig chan bālrjā maadēu nem higba sīsid haawai. ²¹Wajapcharan Hēwendumau hōrau hamach k'īirjugaupai chan hich k'augbjau k'ap'ā sierr haawai hich hiek jaau nām hāk'a nām gaaimuata hōor peerdā haaujem. Hamau hamach k'īirjuga wajaug t'ōwi jūrr Hēwandum hiekta serbiibag p'eejeeb mama, mag hamau serbiibag p'ē nām hāk'a nāmuata Hēwendumau hōor peerdā haaujem.

²²Judionaanaun sīi hamach dak'īir hag na hōrau nem hooba haajemta hamach dak'īir waupim k'ōchk'a t'ānām; pari mag wauba haawaita mag maach peerdājajem hiek jaauwaijā hāk'aba t'ānām. Maagwai jūrr griegonaanau warag nem t'um k'ap'am haajem k'ānn hiek hūrm k'ōchgauta hamachig maach peerdājajem hiekdam jaauwaijā hāk'aba t'ānām. ²³Mama maraua hāba hōrau Cristo pakuls gaai meerp'ē t'ōotarr hiekta jaau wēnārram. Mama mag hiek judionaanaun hūurwain, hamagan hamau k'īirjuawai Cristo hajim hanaawai meeju k'aba sierr meetarr haawaita marau hi hiek jaau wēnārram hūurwaijā sīi chad k'abamjöta hūurjem. Maimua jūrr judionaan k'abam k'ānnau hūurwai, hamagan maar sīi serbiiba k'it'ēem k'ānnau nem jaau nāmjöta sim. ²⁴Mama par hamau mag naawiajā, judionaanaun wa judionaan k'abam k'ānnau hawiajā har hich Hēwandamaucha t'ār hautarr k'ānnagan mag Cristo cha marau jaau wēnārramta hich Hēwandum juu t'eegau, haguata hōor peerdā haaujeewai. Mag Cristo meebarmaa maach peerdājuuta Hēwandumau hag nawe k'īirju wai sierr haawai cha marau jaau nām jāchadcha hich Hēwandum k'īirjugta jaau naabahab. ²⁵Wajapcharan mag Hēwandum k'īirjug hanām k'āijā sīi serbiiba k'it'ēem k'īirjugjō simta hōor k'īirjug chi wajap'am hanām k'āijā chi wajapcharamā. Wajapcharan mag Cristo Hēwandum juu t'eeg hanāmta serbiibamjō hādrāaa hich t'ōopibarmua jūrr mag jēb gayam k'ānn jaau t'eeg k'āijā nem jaau t'eeg hārpai sīsijim.

²⁶Hēwandum gaaimua k'odamnaan, pārau k'ap'a nām, pāar heem k'ānn chadcha pāach k'apeen māg jēb gayam k'ānn daanjā k'īirjug hat'ee chi machnaan chan k'apanjā k'aba, hik'ōtōota durrum dāi chi t'ierrnaanjā wajappai chuk'u, ni sīi bigaaum k'ānnau t'ō hiyā haajem k'ānnjā chuk'um. Pari mag serbiibamjō durrab mama, pāarta Hēwandumau higjim.

²⁷Wajapcharan k'īirjug meraam k'ānnta Hēwandumau jar haujim, jūrr māg jēb gaaim k'īirjug hat'ee chi machnaan hanām k'ānnta jūrurwa ham k'īir naaupieg. Maimua sīi serbiibamjō sīsidam k'ānnta jar haujim hagjō hich Hēwandumau, jūrr mak'ānn gaaimua chi jaau t'ierrnaan hanām k'ānnta k'īir naaupieg. ²⁸Mag bālrjā nem higba sīsidam k'ānnta hōrau k'a hisēe haajem k'ānn dāi jar haujim, wajapcharan mag heegarpai haawain har sīi pasurjöpai k'it'ēem k'ānnma, mak'ānnau jūrr nem wajap'amjō sīsidam k'ānnta hisegpāiwaia ham k'āijā wajapcha haag. ²⁹Magtarr haawai ni hiwiir hābmujā hich k'īirjug k'aug chirām hawia Hēwandum na hich t'ō hiek'ajau haai k'aba sim. ³⁰Maimua pāachin chadau hich Hēwandamauchata pāar Jesucristo bā hogdāba p'ē wai sīebma. Hich mag Cristo gaaimuata hīchab maadēu Hēwandum k'īirjug wai nām; hi gaaimuata ya peerdāwia sīi pekau chuk'u harrjō nām; hi gaaimuata hīchab Hēwandum hiek hāk'a nāmuua warag bāau wētum; hich Jesucristo gaaimuata Hēwendumau maach pēr hautarrjō naawai hi dēnk'a nām; mag hi

dēnk'a naawai hāba hichigpaita jēeupiejem. ³¹ Maguata hīchab Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaau simjō,
“Hābmua k'āijā wir haig hichpaito hiek'aju k'īirju sim k'ai,
warag maach Pör Hēwandamta tō hiek'aju haai sim.”

(Jr. 9:23-24)

2

Hōrau pakuls gaai meerp'ē t'ōotarr hiek

¹ K'odamnaan, har mua pāar hoon mawia pārag Hēwandam hiek jaau chiraawai mua pāar jāg daa sīi k'īirjug k'aug hat'ee chi machnaan dēnjō hūrhmajā hiek'aba, ni hamau jaau wēnrraajem hiekjā k'abata mua pārag jaaujim. ² Jāg mā pāar hee chiraawai mua chan deeum nem jaaujūjā k'īirjuba, hāba Jesucristota warag wajapcha k'ap hapim hig chirajim. Wajapcharan chadcha hi pakuls gaai meerp'ē t'ōotarr hiekta pāar hat'ee wajapcha sim k'ap'ā chiraawai warag haata pārag wajapcha k'ap hapiju hēk'a chirajim. ³ Pārau k'ap'ā naabā, jāga pāar hee mā chiraimajī. Māchdēu jaau chirām pārau hēk'abaju k'āijā k'īirjuwia, k'a t'ūumjōnaa jāp'err t'ālāmjōta chirāmuu mā k'a duui t'ānaajim. ⁴ Maimua mag chirāmuu ya Hēwandam hiek jaaubaadeewajā, māchdēu jaau chirām hiek hēk'api haum k'ōchgau hawia mua pāar jāg daa sīi chi machnaanau hiek'ajemjō hiek'amamuajā jaaubajim. Mag hiek'aju k'āai sīi mua pārag chaainagamjōpai hiek'aajeejim. Mamā mag hiek pārau hēk'atarrjā sīi māchdēupaita pārag hēk'apiba, hich Hēwandam Hak'aar jua t'eegeauta pārag hēk'apijim, ⁵ sīi māg jēb gayam k'ānn k'īirjug gaai k'aba, hāba hich Hēwandam jua t'eegeaipa hich mag hogdāba hēk'a wēnrramk'īir.

Hich Hak'aar gaaimuata Hēwandamau maachig hich k'augpi sim

⁶ Magarau ya har hamachdēu hēk'a nām hiek gaai hubānaa hogdāba nām k'ānnag hiek'aawain chadau k'īirjug hat'ee chi machnaanau hiek'ajemjō hiek'amamuata hamagjā hiek'ajem hīchab. Mamā mag hiek'amamjā mag sīi māg jēb gaaim k'ānn k'īirjugan jōpcha chugpa chugpa sīerām haawai, magām k'īirjugā k'aba, ni māg durr gobernaajem k'ānn k'īirjugaujā k'abata jaaujem. ⁷ Mag k'īirjug mua jaau chirāmuu hich Hēwandamaucha dee simlu. Maguata māg durr t'um hompaajau nawe hich sim haar maach hauju k'īirjutarrjā maachig k'ap'ā hapiejem. Hīsin mag k'ap'ā nām, mama warrgar chan mag k'ap'ā hapiju simta t'um meer wai simjō sīejim. ⁸ Hich Hēwandamau mag Cristo gaaimua hōor hich haar hauju hayaa hapiju ha sim chan sīi māg jēb gaaim t'et'emnaanau pōd k'īirju haubajierram. Hamau magām k'ap'ā harr hak'iin, maach Pör Jesucristo hāgt'armua bēetarrta hamach paarmuu pakuls gaai jāg hi meerp'ē t'ōopibak'am. ⁹ Mama mak'ānnapaijā k'aba, hewag pawiajā hich Hēwandamau nem wau sim ni hābmuajā k'augbjau k'apta, hich hiek gaai māg p'āpjjim:

“Hēwandamau hich k'ōsi wai nām k'ānnag deeg p'ē wai simān,
ni hiwiir hābmuajā hooba, ni hūrjā hūrba, ni hābmuajā hauju k'īirjuba sim nemta hamag deeg
wai sim.”

(Is. 64:4)

¹⁰ Hēwandamau hich Hak'aar gaaimuata mag maach hat'ee nem wai simjā t'um maachig k'ap'ā hapi sim. Hich mag Hak'arauta hīchab hich Hēwandamau hich t'āar heepai nem k'ap'ā wai simjā k'ajap'ā nem k'ogreum jārmamjō t'umaa k'ap'ā hapiejem. ¹¹ K'aiu chik'am k'īirjug k'ap'ā haajē. Hāba hichdēupai k'abam chan k'augbam. Hich jägta sīebahab Hēwandamā hagiō. Hāba hich Hak'araupai k'abam chan pōd hi k'īirjug k'augbam. ¹² Maachdēu Cristo hiek hēk'aawai chan sīi mag jēb gayam k'īirjug parhoobam k'ānnau jaaujemta haubajim. Maachdēun hich Hēwandamau maach dāi nem wajap'a wau simjā t'um k'aug haumamk'īir hich Hak'aar deetarrta wai nām. ¹³ Mag marau pārag nem jaau nām chan sīi māg jēb gayam k'ānnau jaaujem k'īirjugpai k'aba, hich Hēwandam Hak'araau maachig jaaumamta jūrr pārag jaau nām. Magta pāraujā hīchab Hēwandam Hak'aarta wai naawai hagiō hich Hēwandam Hak'araau jaaupi simta maraujā pārag jaau nām.

¹⁴ Mama har chi Hēwandam Hak'aar hich t'āar hee chuk'u sim k'ānu chan pōd Hēwandam Hak'araau nem jaau sim k'augbam. Mag simua Hēwandam Hak'araau nem jaaupi sim hūrwain, sīi nem parhooba lōkōo jaau nāmjtōa hūrjem. Mag simua chan, sīi hich Hēwandam Hak'araupaita k'augpiejewai, pōd hich k'īraupai chan k'augbam. ¹⁵ Mama chi Hēwandam Hak'aar wai simuan chadau jūrr k'īirjug wai sim, hich Hēwandamau nem waipi sim hajap'a k'ap'ānata hagpierr nem wawaag. Mag sim hich chan jūrr Hēwandam Hak'aar chuk'um k'ānnau hi higwia, “Jāan sīi parta jāg hiek'a nārraajem” haju k'aba nām, Hēwandam Hak'aar chuk'um gaaimua hamau jaauju k'augba naawai. ¹⁶ Hēwandam hiek p'ā sim gaai hag hiek higwia,

“K'aiu maach Hēwandam k'īirjug t'um k'ap habarju.

K'aiuta hi k'āaijā k'apcha sim hawia jūrr hich garmua hirig jaauju haai sīi” ha p'ā sim. (Is. 40:13)

Chadcha hābmuajā mag hi k'īirjug t'um k'augba sīeb mama, maach hi Hak'aar wai nām k'ānagan chadau hich Cristoouchata k'ap'ā hapi sim, jāga wēnrraju haai nā hi dau na.

3

Cristo p'idag gaai hāba p'ik'a nām

¹ Cristo gaaimua k'odamnaan, pāraun chadcha mag Hēwandam Hak'aar haujierrab mama, mua pōd pārag ya sīi Hēwandam hiek hat'ee nem k'aug sisidām k'ānagamjō hiek'aba, hag'ta sīi mag jēb gayam k'īirjug dāi t'ānām k'ānagamjōta hiek'aajeejim. Wajapcharan Cristo hiek k'augaag chaainjōpai t'ānām k'ānagamjōta hiek'aajeejim. ² ² Pārau chaain bārāa haawai hooba haajē? Hewaa hau k'itlāmag nem t'et'em deeba sīi jūdhōdampaita deemjō, hich hagjōta muajā pārag nem jaau chirarrjā k'augju p'it'urg chuk'u sīejim. K'augju p'it'urmta mua pārag jaautar hak'iin, pārau pōd k'augbak'am. Hīsjā hag'ta p'it'urm nem chan pārau pōd k'augbam, ³ sīi hag'ta parhoobam k'ānāu k'īirjuajem k'īirjugta wai naawai. Pāarta wir haig pāach heepajā hag'ta chik'am nemjā pāach dēn hapim k'ōsinaa jūrr chik'am hipeer hahau k'ap'ōbaadēp nāmān, magan hag'ta sīi hōor parhoobam k'ānājōpaita nām. Maguata hamau nem waaujemjō pāraujā hag'ta wau nām. ⁴ Merag chuk'u, wa hābmuia "Mān Pablo dēnēu" jūrr magbaa hābak'aui "Mān Apolos dēnēugui" haadēp'ām; jāg nām haig sīi hag'ta hāk'aba nām k'ān k'īirjug dāipai naawai k'abahab.

⁵ Pari pārau pāchdēu mag nām wajapcha k'īirjuk'iin, k'ai hagá Pablo. K'ai hagá Apolos. ⁶ Ham Hēwandam chognaan sīi hi hat'eepai p'ik'a wēnrrām k'ān k'abá? Marau jaau wēnrrām gaaimua pāraujā maach Pōr Jesú hiek hāk'ajierram. Pari maar pāar k'āai hatchajā k'abā nām. T'um maach chi mag wēnrrām k'ānāu hāba maach Pōr Jesuu maachig hagdaujō nem jaaumarrdampaita wauwia nām k'abahab. ⁷ Mag Jesú hiek jaau nāmān, muata nacha sīi k'ajap nemjīr chaar jīr nāmōjō jīrbajieb. Magbaawai Apoloou jūrr hag hee dō choobarmjō hajim, hōbērmk'īir. Mama mag nemjīr chaarjō hōbērwia pāar hee haaidtarrijā hich Hēwandamauta haaidpijim, hich hiek haawai. ⁸ Wajapcha hoowai, chi nacha jīrtarr k'ā ni chi hag hee dō choo sīerrjā maadēu nem higba sīsidām. Mama chi hich hiektā nemjīr dāujō hōbērpwiā haaidapiejemān hich Hēwandamau. ⁹ Magua sīi hi hiek nacha jaauchētarr k'ān hawiajā sīi hag k'ur jaau wēnrrām k'ān dāi hāba nām; ni hiwiir hābjā hārāa k'abā sim. Mag naab mama hagdaujō dich p'ik'amarripierr Hēwandamau par k'abaju. ¹⁰⁻¹¹ Wajapcharan mān sīi hich Hēwandamauta di hēu nām k'ān dēn chi maestro k'apibarmjō harr haawai muata hich Hēwandam hiek jaau nāmājō warrpmēn chi dibā juk'abarmjō hajim, jāga Hēwandamau maach peerdā haaujē ha jaau chirāmua. Maagwai deeumua jūrr hag hār warag hēumam, mag mua jaautarr hār warag jaaumamua. Mama mag mua nacha jaautarrijō k'abā deeum hiek jaauju k'abā sīewai chi hag hār warag jaau nām k'ānāu jā warre wajap'ata jaauju haai nām. Mag mua chi dibājō juk'ajim ha chirāmān, Jesucristoo maach peerdājēm hiek higwiata mag chirām. ¹² Mag Jesucristo hiektā chi dibājō nacha juk'a sīubarm hārān chadau maadēu dichdēu k'ōchagpierr sīi k'ajap di hēu nāmōjō warag hi hiektā jaauju haai nām. Di wajap'ām hēuna da jēeupiba haag k'ai, dipā wajap'āmta p'ēwia, wa nem parhēp'ām k'ājjā pēi haunaa warre wajap'ata hēu sīuju haai nām. Wa magba k'ūchpaim hat'ee k'ai, sīi k'ōmariipai dik'ēr dēn wa choobā dēn k'ājjā hēuju haai sim. ¹³ Mama mag di hēwaag nem k'īir pogk'e higwiajā, ya hich Cristooucha maachig jaaubarm hedita k'ap haju, wajap'a p'ik'ajī wa haai p'ik'abaji. Mama mag k'ap haagan, sīi hōtdau huu pierrumuuta t'ūr p'āa nāmōjō hōt hē hich Hēwandamucha p'āa hoomamuata maadēu nem waaujerrpierr maach chach hoomamuata k'ap hapiju. ¹⁴ Maigta k'ap haju, k'an k'īirjug hauwiata Hēwandam hat'ee mag nem waujī. Hābmua di hēutarr gaaita chadcha hōtdau huu t'ānarrjā paba hāu hāwatbatpāimān, magan mag chi di hēutarr k'ānjā hich Cristoouchā nem wajap'ām deeju, hich hat'ee nem wautarr jūrr. ¹⁵ Mama mag hirua di hēutarrta sīi hōtdau k'ierrijā hāwatba huu t'ānāa hawia pa hōbaadēmān, magan hich chi di hēutarr wounan peerdāwiajā, peer hichpa p'aap'ātarrjō sīi hich jua pariita peerdāju. Pari chi p'īdagan t'umaa hok'ooju.

¹⁶ Pārau k'augba nā, pāach t'um hāba Hēwandam sīejem dik'a nām? Magua k'abahab hich Hēwandam Hak'aarta pāar hee sīejem. ¹⁷ Mag pāach t'um hāba Hēwandam dik'a naawai hō hāba nāmua wajap'a hi di hārk'abat, wajapcharan pāach morma. Magba jāg pāar hee hābmua "mān mag dēnēu" wa "mān mag higarta chirām" haadēp'ām haiguin, sīi di magreunaa chi dipā parhooba haaip'ur wērppāi nāmōjōta naabahab. Mag pāach hō hāba k'abā nām paar chan Hēwandamau par daúapai hoobaju pāar gaai. ¹⁸ Hoob wir haig

pääachdëupai pääach k'ügurmiet. Hääb k'äijä pääach hee sii mäg jëb gayam k'üirjug nem k'aug chiräm hawia hichta chi k'ap'äm ha sim k'ai, magan warag sii k'augbamjöta haju haai sim, jürr chadcha hich Hëwandam k'üirjugchata k'augaag.¹⁹ Hëwandamagan mäg jëb gaaipaim k'üirjugan sii warag hoor lökiepiejem k'üirjugau. Magäm k'üirjug higwia Hëwandamau hich hajaumienag p'äpitarr gaai mag sim:

"Muan maŋ jēb gayam k'uirjug k'augk'am k'ʌnjan̄ hamach k'uirjug k'aug gaaimuapai himeraa p'iurg chuk'u pər hauwia k'aibag hee pääjem" ha sim Hēwandamau. (Job 5:13)

²⁰Hich mag hiek higwiapai hīchab hich hiek p'ā sīsidam gaai hich Hēwandamaupai.

"Jäg mäg jëb gayam k'irjug hat'ee chi machnaan hanam k'lan k'irjugjä jäg sii löökööm k'lan k'irjugk'a sisidamn päär Pöröün wajapp'a k'ap' wai sijem" ha sim Hëwandamaa hich higwia. (Sal. 94:11)

²¹ Magua mua pārag mag chirām: Ni hābmuajā maestro hāb k'āijā hichta chi k'ap'ām hawia magagpaita hee haju k'aba sim. Jāgwia? Ham hamach t'um Hēwandamau sii pārag hich bi jaaumkūrta nāitarr k'āan haawaima: mag sim jāga mag hiwiir hāhnai k'ōsi habarii.

III jaadun mta pālatai k'uml haawaiia, mag sinj jagā mag huiwñ haapai k'osi hababju.
22 Magua mta, Apolos, Pedro, hajapcharan maach t'umwe pāach dēn k'abahab; mag durr
maimua cha maach hiyāñ nñmñjā hagiō mag hatag pawiajā nem t'um t'ñlñmpa pāach dēn
k'abahab. 23 Mag maar pāar dēn haawai maach t'um pāachpa jürr Cristo dēn k'abahab.
Maagwai Cristo jürr Hëwandam dēn.

4

Hix jesuucha jar haularr k aam p laag
Magua pāneu maariā sūi pāach heo Crist

¹ Magua parau maarja siu paach hee Cristo chognaan hanaa Hewandamau horag nich k'uirjug jaaukipiem k'ʌnpaiu habit. Magdampai k'abahab maar p'idag. ² Mamʌ hich mag p'idag waumk'ir hirua jar hau sim wounaap chadaa hich Hēwandamau hoowinjā chadcha hichdēu p'idag jaaubarmjā t'umaa wajap'a waumk'irta mag p'idag deejemjā k'ap'a haju haai sim.

³ Magua m^achjā hīchab hich Hēwandamauta hich hi jaaumkīr jar hautarr haawai pārau m^a jaauwiajā m^ach chan mua kīrjuba chitam. Ma gaii mas k'aba sim; hich chi m^a jar hautarrauta hichdēu k'ap m^a jaauju, m^a hāu p'idx'a chirā wa k'aigba k'ājā p'idx'a chirā. Wa mag pārau k'abam k'ai, sīi m^ag jēg gaai chi t'e'meanaanu k'ājā m^a jaauk'iinjā, m^a gaii mas k'abam. Mag chitam haig ni m^achdēujā m^ach jaauju k'aba chiram.⁴ Mua k'ap'a chiram, m^ach k'aigba k'aba chiram. Mag chirab mama hōr dakīr m^all Hēwandam dai hiekk'ōr chuk'u chiramjā haba chitam. Mag chiraawai mua k'ap'a chiram, m^a k'aibag wauju jaauju wa m^a kōit k'ājā hiek'ajuun hich maach Pōr Jesuuchata jaauju haai sim, bigaaum k'ānnau k'abam.⁵ Magua mua pārag, "Hoob chik'am jaau chit'ēe hamiet" ha chiram. Magju k'āai hidēu maach Pōr Jesucristo bēepi hat'at. Hich pierriwaita hirua hichdēu k'ap hōrau nem meraa wautarrjā kīchag hee narrta hararagag p'ēe hat'amjō habaawai t'umaam k'ānnau k'ak'apdō hajju. Maigta hīchab hōrau hamach t'āar heepai kītū siśidlmjā t'umaam k'ānnag k'ap'a hapiju. Ya mag jaau dichwian chadau hōrau hamachdēu nem wajap'a nem waumaajerr higwia hichdēucha ham wajap'a hig hiek'aju.

⁶ Cristo gaaimua k'odamnaan, cha mua hiek'a chiramn pāach hat'eyau. Pāadē hoobat. Mačhpaita Apolos d'ai maach p'idk'a nám jaauwia chiram, maar mag pāar k'ääi hārpaijä k'aba sii pāach chognaanjö wēnärram hoowia Hēwandam hiek p'a sim gaai jaau simjö Chadcha maach t'um hagdaujöpäi nám ha k'ap hamk'üir. Maagwai ni hābmuajä Hēwandam hiek jaaujeen k'älln higwia, "Maggta hārcha hee hawia jürr tagam k'ällnag hoobamjö" habaju. ⁷ ¿K'áiu pārag jaauwai pāaria warm k'älln k'ääijä hārpai nám ha jaauij? K'an nemta deeba harr haawaii pārau bällnjä chuk'u n. Mag Hēwandamau deetarr pāachdēujä k'ap'a námta, k'ant'eeta pārau pāach juapauta paarpatarrijö k'ürijuaej.

näm. K'ajüadam t'eg jüjüa hajuja chuk'u näm däi höraujä maar däi k'aigba haajem. Mag näm chan maach di chaarjä chuk'u durraajem.¹² Mag näm maach bidam hat'ee maach juadamaucha p'idx'a durrumua k'ajeeu durraajem. Maach t'öp hiyähaawaijä warag ham köit hägt'aagta jéeu durraajem. Maach k'aibag wawaag maach hëudee hëk'aawaijä magamjä higba k'üu häwat durraajem.¹³ Maach k'ircha k'aigba hiyähaawaijä, maach garmua chan magamjä higba warag k'üir t'uu ham däi hiyädurraajem. Wajapcharan maran hamau sii hamach deg dijä sirp'ang t'änäm hoomjöta haajem. Hôor t'umaam k'ännaau hisegtarrjö nämta, hïsjä hagt'a chik'am hi hee hich jäg pärba durraajem.

¹⁴ Mua mag hësap gaai hik'aba pärags mag p'ä deepäi chiräm chan sii pääar k'üir naaupim k'öchgaupai k'abam. Mua mag hësap p'ä deepäi chirämä, mäch chaainjö pääar k'ösi wai chitaawaita sii pääar wawí chirämä. ¹⁵ Päachig Cristo hiek jaumk'üir päraru maestronaan k'apan diez mil jar wai naawiajä pääar chan dënnaan k'apan chuk'u näm. Jesucristo hiek jäg pääachdëu hogdäba hëk'a wënlärräm gaaimua mag jéb gayan mäla pääar hayau, Hëwandamau maach peerdä haaujem hiek muata nacha pärags jaautarr gaaimu. ¹⁶ Magau keena. Maguatu muan päragiä mäch chitaajemjöta wënlärrapi jaua k'itaajem.

¹⁷ Timoteoogjä mächdëu jaauwiata Cristo hiek hëk'atarr haawai hijä mä chaajö sim. Magua päragiä mächjö wënlärraju k'ap hamk'üir, mua hiita pääar haar pääijim. Hiruata maach Pör Cristo hiekjä chadcha hogdäba hëk'a k'itaajeewai mua hi jäsene chitäm. Hich barbaimaawaita hirua pärags jaauwimaju, jägata mä chitaajë. Muajä pääar dënjo Cristo hiek hëk'a chitaawai mäch chitampierr mächdëu jaaujem hiekta hirua pärags jaaumaju.¹⁸ Hääur k'änäm pääar k'apeenan jüri hamactha pääar däi hërpai t'änäm haajem, mä hamach haar mabajupi hawia.¹⁹ Mamä maach Pör Jesuu k'öö hamä, mächdëun jöpcha pääar hoon maju k'üirju chiräm, ham hiek mag hamta Hëwandam dën hanaawai daau chadcha hamachdëu jaau näm heyaa wënlärräm k'ap haag. Jäan magbamä, sii Hëwandam jua t'eegeaujä k'aba, sii par hiiupai k'äijä mag t'änäm.²⁰ Hëwandam dënäk'a näm chan sii hõor jäg daar nem hiek'aa k'aug hiek'a näm k'abam; Hëwandam dënäk'a näm habarmä chadcha hirua nem jajaauk'am hipieraa wënlärrämua hi jua t'eepta dich gaaai hoopä nämä.²¹ Jäga päraru k'ösi näm? ¿Mäch barbaimaawai warre päächig meeurrauta hiek'apim k'ösi näm, wa mawia sii pääch daupiinaa hit'üuta päächig hiek'apim k'ösi nämwa?

5

Jäga haju haai näm jäg sii parhooba t'änäm k'änäm däi

¹ Jaau näm k'änäm hiek mag pääar hee häbmua hich bääurr hüanpaita hich häälik'a wai sim hanäm. Jägäm pääar dak nem wajap'ampa, jägäm pekau chan ni Hëwandam hiek k'augbam k'änäm heejä hooba haajem.² Mag nämta päraru päächdëupain Hëwandam hiek wajap'a hëk'a näm haajerram. Mag hiek'aju k'ääi warag pääar chigaa haju haai nämä, chigaa k'abamjö näm. Chi mag sim wounan warre pääch heemua järpäju haaita sim.³ Mä chan chadcha k'ircha chan pääar haar k'aba chiräm, mamä mächchata pääar haar chirämjö mäch hiekta maach Pör Jesucristo hiek gaai t'awi mua warre pärags jaauk'im. Mua hoowain jägam k'änäm däin magta haju haai sim.⁴ Pääar cha mua jaau chiräm hiek hiek'ag häbäbirräwai k'ircha chan pääar haar k'aba chirajup mama mä hak'aran pääar haar sjeju. Mag mächta pääar haar chirämjö chiräm däi hichab maach Pör Jesüs hi jua t'eeejä pääar däi sjeju.⁵ Mag wajap'a hiek'awian chadau chi mag hich bääurr hüan däi sierr woun warre pääch heemua järbpäät, dösätagta hi däi hichdëu hampierr hamk'üir. Magbaawai häsie hich dajuja merag p'ëwia deeue hewag p'ärbawia hubä sisiämä, maach Pör Jesüs bëem hedjä hää hi hak'aardam peerdä hauju.

⁶ Pääar hee jäg k'aigba näm chan, päächta wajap'a näm hawia päraru pöd pääch t'ö hiyähaaju k'aba näm. Jägbäädëp'ämjä sii hoobamjö bëlläjä hiek'aba hich jäg sisiu hak'iin, häbpai mag sim gaaimua warag tagam k'ärrpata häriju, levadura bëchk'un harin hee pääbarmuwa warre t'um haaidä joopjemjö.⁷ Päraru k'ap'äm, p'iesta Pascua hee paawai levadura t'um bark'ämijem. Hich hagiö k'abahab Cristo meetarr gaaimua maach k'aibag chugpaa hat'amjä. Mag siewai mag levadura dënjo pääch t'umaam k'änäm hërpai sim woun warre pääch heemua chawag järbpäät. Mag järbpäaiwain chadau Pascua hee k'oog pan levadura chuk'u wau simjö pääar heejä mag k'aigba närrjöem gaaimua levadura dënjo bigaum k'ärrpata härpiju k'änäm chuk'u haju.⁸ Mag p'iesta Pascua hee haajemjöta maach Hëwandam däi wënlärraju haujä näm. Wajapcharan dich k'aibag t'um hisegwia häbä k'üirjug wajap'am hauwia chadam hiek gaai jaau simjö wënlärrämä, pan levadura chuk'u wau simjöta näm. Pari magba hagt'a dich k'aigba näm k'ap'ämä hisegba hich mag wai wënlärrämä, magan sii hagt'a Hëwandam hiek k'augbam k'ärrjöta näm.

⁹ Napem mächdëu hichab pärags hësap p'ä deepäitarr gaai mua pärags, "Jäg hamach häälin k'abam däijä k'apsee haajem k'änäm däi chan hoob k'apeerk'amiet" ha chirajim.¹⁰ Pari

mua mag chiram chan mag har parhooba k'apsee haajem k'lan, wa p'atk'on hat'ee bie sierrijem k'lan, nem jigmien wa nem parhoobamaga Hēwandamagamjō jēeujem k'lan higwiata mag warre ham dāi hiek'ajā hiek'aba ni hamag hoobamjō habatjā haba chirajim. Mag jēb gaai nāweran hichiita ham dāi maach hich jāg wēnarraju. ¹¹ Mua mag chirarran, har pāach heepaijā hermanonaan hanam k'lantha mag parhoobanaa p'atk'on hat'eejā bie t'lanam k'lan, nem parhoobamaga hēwandam hawia jēeu nam k'lan, parhooba chik'am k'īr hiek'ajem k'lan, nag pig sierrijem k'lan maimua nem jīgnemjā sierrijem k'lantha jauu chirajim. Har mag t'lanam k'lan dāi chan ni sū t'ach k'oogpajā hooob ham dāi hāba hoohoodō hamiet. ¹²⁻¹³ Chadcha har sū hermanonaan k'abam k'lan higwia chan pōd mua, "Haman magta sierrijem" haju k'aba chiram. Ham mag jaaujuun hich Hēwandamauta jaauju haai sim. Pari hichiita pārau pāach heepaim k'lan dāin chadau pāachdēu k'ap nem hinju haai nām. Magua mua pārag, "Jāg pekau pōm sim warre pāach heemua chawag jrbaplit" ha chiram.

6

Juez Cristo higar k'abam k'lan na hiekk'ōr hēuda nām

¹ Jāg jāg pārau pāach Hēwandam hiek hāk'a nām k'lan hap'ajā hiekk'ōr haauwai, chi t'et'emaan pāach heem k'lanjā higbanaa warag bālrjā Hēwandam hiek hāk'abam k'lan haarta weetjē, mak'lanagta pāach hiekk'ōr wai nām jawaan. ² Pārau k'augba nā, mag maach Hēwandam hiek hāk'a nām k'lanauta mag hatag mag jēb gaai Hēwandam hiek hāk'aba harr k'lan k'aibag maach hiparmua Hēwandamag jaaau t'lanluju? Mag maachdēuta ham k'aibag waujū Hēwandamag jaaau nām, jāgwia hag k'āyau mag jēb gayam nem p'it'ur k'abamjā pārau pōdba nā. ³ Pārau k'augba nā, hāgt'ar Hēwandam chognaan t'lanam k'lanjā maach k'āai heegpai t'lanisiju, maacha Hēwandam dāi hāba ham pōrnaank'a nāisiju haawai? Maachdēuta magju k'ai, magan mag jēb gayam hiekk'ōr charā hag k'āijā p'it'urg chuk'u wajap'ata waupāp'i haju haai nām. ⁴ Magua mua pārag mag chiram: Bālr habarm gaaimua pāach heepai hiek p'it'urg haadeewai, jāgwia pārau pāach heepaim k'lantha chi jueznaan k'amk'īr jar hauba haajerrā, sū Hēwandam hiekjā hāk'abam k'lanagta pāach jusgaapiju k'āyau? ⁵ Juau hogt'om pārau k'īr naaumk'īrta chadcha mua pārag mag hiek'ā chiram. Mag k'ōs haawaata pārau jāg bigaam k'lantha jar hahau haajem. Mua k'īrjuawai pāar hee magam hiek'ōr hōbēbaadēp'ām paar hiek'aagjā pāach heepaijā chi t'et'emaan t'lanam, jāgwia magam k'lantha jar hauba haajerrā! ⁶ Wajapcharan mag wir haig pāach hermanonaan heepai meeuk'a nāmpaijā k'abam; mag meeuk'anaa hag hiek hēudlāgpaawaijā jueznaan Hēwandam hiek hāk'abam k'lan haarta wētwa mamta magam hiekjā hēudlajerram. ⁷ Sū jāg pāach heepai bālr habarm gaaimua k'īr haup'ōbaadēp'āmpaijā k'aigbata sim. Pāach k'apeenau pāach dāi warag k'aigba haawaijā, parhoobam k'lanagta jaaaujū k'āyau, jāgwia warag sū magam k'īu hāwatpāiba haajē? ⁸ Jāg pāach nem k'āijā jīgk'aawai warag hādlraa hok'oopiba haajē, t'umaam k'lanag k'ak'apdō hapimaaugau? ⁹ Mamā pārau magba, warag pāach garmuata pāach hermanonaan heepaijā nem wauju k'abampa waunaa ham nemdamjā k'ūgur haunaju hēk'ajem.

⁹ Pārau k'augbata nā, jāg nem k'aigba waaujem k'lan pōd Hēwandam sim haart wētju k'abam? Hoob hādlra pāach k'ūgurpimiet. Har dich hōor k'abam dāita parhooba k'apsee haajem k'lan, hamach hōor dāi sisidāmta deeum dāi haajem k'lan, nem parhoobamaga hēwandam hawia jēeujem k'lan maimua har hamach hemk'oooin hap'ajā hālin dāimjō waaujem k'lanjā Hēwandam sim haart pōd hōbēbam. ¹⁰ Mag tag t'lanam: nem jīgk'aajem k'lan, p'atk'on k'īrag bie sierrijem k'lan, nem piim k'lan, parhooba chik'am k'īr hiek'ajem k'lan maimua har sēuk'a chik'am k'ūgurnaa chik'am jua heem nemjā k'echeu haumajem k'lan, magam k'lanjā ni hābjā Hēwandam sim haart hōbēbam. ¹¹ Hāaur k'lan pāar hee cha mua jaaau chiramjōta t'lanajim warrgar. Mama his ya maach Pōr Jesucristo gaaimua hich Hēwandam Hak'araa ya pāar k'aibag t'um hāpliwiia hich hat'eeptaia nem wajap'ām happai wau wēnarramk'īr pāar jar haujim. Mag nām dāi warr pāar hi dāi hiekk'ōr pōm wēnarrarrijā, maach Pōr Jesucristoou Hēwandam Hak'aar dāimua hāu pāar peerdā hauwia pekau chuk'u harrjō pāar wai sim.

Maach moron Hēwandam siējem diū

¹² Pāar hee hāaur k'lanan maagjeebma: "Muan māchdēu nem waum haig wau chitam; magam paajā, k'āiu mārlag magam habarju" haajem. Chadcha hich magma. Mama maadēu nem wau nām t'um maach hat'ee hāu k'aba sierram. Magua, muajā mag māchdēu nem waum haig pōd waubam; mua magk'iin magam nem wauju k'īrjuga warag mā hārpaju. ¹³ Hichab hāaur k'lanan pāar hee maagjem: "P'iejāban k'oog hat'eeta waaujem; maagwai maach bi t'achdam k'ō nām hat'eeta Hēwandamau deejim" haajem. Ma chadcha k'oog hat'eema p'iejāban, maagwai mag t'ach k'ō nāmjā pekau k'ābama; pari hichiita

Hēwandamau magam t'um chuk'u hapxiwia maach bijā jēbeg paapxiju. Pari mag maach bi t'ach hat'eem hawajā, maach mor chan sīi dich hōor k'abam dāi parhooba k'apes hamk'īir k'abajim. Maach moron maach Pör Jesucristo hat'eyau, t'um hichdēu nem waipi sim wawaag. Maagwai hich Jesucristo, jūrr maach mor hat'eyau, hí maach mor hee sīejewai. ¹⁴ Maguata hich jāg Hēwandamau hich Jesús p'iriū hautarrjō, maachjā hagjō hich mag cha maach nāmjō deeu p'iriutk'a hauju.

¹⁵ ḡPārau bālīrjāta k'augba nā, maach t'umaam k'ān̄ morta jūrr Cristo mork'a sim? Mag simta, hābmua k'ājā hālin̄ parhooba durpa t'eeq sīerrjēem k'ān̄ dāi hak'iin, maach mor mag Cristo mork'a simta jūrr mag hālīrag dee naabahab. ¹⁶ ḡPārau k'augba nā, jāg hālin̄ chi durpat'ierrmie dāi nām haig, ya maach hi dēnk'a nāisip nām, maagwai jūrr hichjā hagjō hōor hābpaimjō maach dēnk'a sīsip sim? Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaauwai, "Warr jaai k'aba haawain numi narrta, jaaik'a nāisiewain hōor hābpaimjōta hap'ōbaadēm" ha sim, "jūrr hagdaujō warm dēnk'a nāisim gaaimua." ¹⁷ Hich hagjōta naabahab maachjā hīchab Cristo dēnk'a nāisim haig. Hāb k'ājā maach Pör Jesucristo dāi sīsiewain, magbarm haigmua maadēu hi hoobahab mam̄ hi Hak'aar maach hee sīechēm gaaimua warag maachin hi dāi hōor hābpaimk'a hi dēnk'a nāisim.

¹⁸ Hoob pāach hōor k'abam dāi k'apse hamiet. Deeum pekau waauwai chadcha Hēwandam na maach k'aigba hapi sīeb mama, jāg dich hōor k'abam dāi k'apse hanāmjöcha k'aba sim. Maach mor mag Cristo hat'eeta sīewai, jāg dich hōor k'abam dāi k'apse haawain, wir haig dichdēupaita dich k'aibag wau nām, deeum dāi nāmuia dich mor Cristo dēnk'a simta hārpī naawai. ¹⁹ ḡPārau k'augba nā, mag maach Cristo hiek hāk'a nām k'ān̄ mor hīchab Hēwandamau maachig hich Hak'aar deetarr hag sīejem dīk'a sim? Hēwandam Hak'aran chadcha maach heeta sīejem. Mag hí maach hee sīejewai maach mor chan maach dēn k'abam. ²⁰ Chi mork'ān̄ Hēwandamau, hichdēuta maach pērk'a hautarr hawai. Maguata dich morjā hāba hi hat'epaita wai naaju haai nām, bigaum k'ān̄naujā mag hoowia Hēwandam wajap'a hig hiyānnaa maach hēugarjā wajap'a hiek'amk'īir.

7

ጀua pərju haai nā wa juu pərju k'aba nā?

¹ Na har pāachdēu mārlag hēsap deepāitarr gaai juu pərju haai nā wa juu pərju k'aba nā ha jēeu narr, hīsin chad mua pārag jaauk'im: Mārgan, hemk'ooin hālin̄ hauba hich jāg hamach happai wēnarrak'iin nem wajaug sim. ² Mama, jāg hamach hōor k'abam dājā sīi parhooba haadēp'ām gaaimuata hemk'ooinjā hagdaujō hamach hālin̄ dāi sīsidnāa chi hālinjā hagdaujō hamach jaain dāi sīsid haju haai nām. ³ Ya mag hāba nāisiewai, chi hemk'ooirau k'ōsi haadeewai chi hālīraujā hīg'aba, maimua chi hālīrau k'ōsi haadeewajā hich hagjō chi hemk'ooiraujā magam haba haju haai nām, ya dich hōor dāita naawai. ⁴ Wa chi hālīrau k'ājā, "Māch mor haawai mā jayauijā k'augba sim" ha hiek'aju k'aba sim, warramjō pāch happai k'aba sīewai. Ni chi hemk'ooiraujā pōd, "Māch mor māch gaai wai chirawai māchdēu k'ōsi haadeewaita magju haai chirām" haju k'aba sim, pjā hīchab pāch hap'am k'aba haawai. ⁵ Mag jūrr hagdaujō chik'am dēnk'a naawai, hābmua k'ōsi sim haig pōd hiwiir hābmua, "Mua k'ōch'abam" haju k'aba sim. Pārau k'apes haba hāwāt hauju haai nām, k'āaidam k'āpanaa k'ājā maach Hēwandamag jēwaagpaawai hagdaujō sārk'a hauju haai nām ha hiek'awian chadau sārk'aju haai nām. Pari ya mag jēeu dichdimaawain chadau hūwaii pāachdēu waum k'ōsim haig waubat. Heeu magba hak'iin, k'āai k'āpan pāar magam k'augba nāisiewai jūrr meperau deeum dāi k'ājā pekau waupiduk'am.

⁶ Mag chirām chan, mag hichiita hēwannaan t'um pāach hālin̄ haupetat haba, wa chi hālinag k'ājā t'um jaain jārk'abat haba chirām. Mag k'ōs hamān hūuma; mag k'ōch'abaman hich hagjō nem wajaug sim. ⁷ Māch hōdiipain muan pāarjā t'umaan māchjōta pāch happai naapim k'ōsi chirām. Mama Hēwandamau maachig hagdaujō hich juu t'eeq deejem, mag deebarmua hagdaujō dichig deemarrpierr hich hat'eeta nem waumk'īir.

⁸ Pari mua har hag'ta hamach hap'a t'ān̄m k'ān̄nag maimua k'oopaa hālinagjā hagjō, "Mājō pāar hich jāg pāach happaita wēnarrak'iin hāu hak'am" ha chirām. ⁹ Mama pārau pāach hō k'ōchag pōd hāwātbaaju nām k'ai, warre pāach hālidamcha hat'at; maagwai hālinaujā hagjō warre pāach jaaindām haupetat. Warre dich hōor dāicha nāisiewai hāucha sīebahab, sīi magam k'ōchag haadēp'ām jāg hich mag hāwāt wēnarraju k'āai.

¹⁰ Pari ya har hamach hōor dāi nām k'ān̄nag mua mag chirām. Ya ma chan sīi māch hīupaijā k'aba, maach Pör Jesuu mag jaaupi sīewaita mag jaau chirām: Pāch chi hālīraujā hoob pāch jaai pāl̄a hārram. ¹¹ Mama pāch jaai pāl̄a wāwiajā, tag deeum jaaijā hauba, hich magtā hārraju haai sim. Mag hich mag pāch happai hārramap'a hāmān, magan deeum pāch jaai dāita p'āllrbaju haai hāmān. Maagwai pāch chi hemk'ooiraujā pōd pāch hāli pāaju k'aba, ni deeum hālijā hauju k'aba sim.

¹² Mag tag deeum nemdam mua pārag jaaum hig chirajim; ya ma chan maach Pör Jesuu jaaapi sim k'abam, maan sii māch k'īrjug heepaimlā. Mamā māchdēu k'īrjuwai chadcha magta haju haai siewaita pārag jawaagpam: Maach hermanonaan heem hābmua k'āijā hāli wai sim, pari mag hālirau Hēwandam hiek hāk'aba sim; mag k'itmuata hich jayag hich pārapimap'a sim chan, mag hermanou pōd mag hāli p̄laju k'aba sim. ¹³ Wa magba hāli hāb Hēwandam hiek hāk'aba sim jayau k'āijā jūrr Hēwandam hiek hāk'aba sim; mamā hich hāli ya hag dāi k'aug siewai hich pārapimap'a sim chan, mag hāliraujā pōd mag hemk'ooi p̄laju k'aba sim. ¹⁴ Ḷāgwi? Chi hemk'ooirau hāk'aba siewia k'āijā ya jūrr hich chi hāli gaaaimua Hēwandamau tag sii bigaum k'ānnjōcha k'aba hāu hi heeg hoo siewaima. Wa magba chi hemk'ooirau k'āijā wajap'a hāk'aba simta jūrr chi hālirauta Hēwandam hiek hāk'aba sim k'ai, hich hagjō chi jayau pōd p̄laju k'aba sim. Magba hak'iin Hēwandamau hich jaai gaaaimua hāu hijā hagjō heeg hoo simta p̄laju. Wajapcharan mag chi Hēwandam hiek hāk'aba sim gaaaimua warm k'ānnjā hichjō Hēwandam dēn'apiejem. Magba hak'iin pāar chaainjā sii bālrjā Hēwandam hiek hāk'aba haajem k'ānn chaainjō sīsid haju. Mamā hāu hābmua hāk'aba k'ēram gaaaimua ya hīchab hamjā hich dēnk'aíma hich dēnk'a haaujem Hēwandamau.

¹⁵ Mama mag jūrr hiwiir hābmua Hēwandam hiek hāk'aba siewai chi hāk'aba sim garmua p̄lam k'ōchag t'ānlām k'ai, hidēu p̄lach p̄lapibā. Chi hāk'aba simua hāk'aba simg pōd, "Pua chan mā p̄laju k'aba sim" ha hiek'aju k'aba sim. Hich mag hogdāba wēnārrām chan k'ōinaa wēnārrabaju. Pari Hēwandamau maachig k'ōinaata wēnārrapi jaau sim. ¹⁶ Magua mag chi hāk'aba sim garmuata dich hiseg nāmjā, hōk'ar dich dēnjō hāk'api hauju hawī hogdāmap'am gaaaimua k'ōinaa k'aba wēnārrām k'ai, hich garmuata hidēu p̄lach p̄lapibā. Magba hak'iin hich mag k'ōinaa k'aba wēnārraju. Chadcha mag hāk'aju hawiajā, jāga pua mag hirua hāk'aju k'ap'a sī, mag gaaaimuapai mag k'aibga nāmta hogdāba wēnārraag.

¹⁷ Pari muan iglesiapierr hōor nānlidām k'ānnag māgta chirām: Mārāgan pāachdēu Hēwandam hiek hāk'aawai narrjōta naaju haai nām. Mamā mag wēnārrāmu Hēwandam Hak'arau pāachig hich jua t'eeq deemarripierr hi hat'eeta nem waubat. ¹⁸ Pua Hēwandam hiek hāk'aawai jūdionaanu hamachta Hēwandam chaaink'a nām k'ap hamk'īr haajemjō mehēu p'ārbich chirarr k'ai, hich mag chirsí. Wa p'ārbichba k'āijā chirarr k'ai, hoob p'ārbichpim. ¹⁹ Jūdionaanu dēnjō p'ārbich sim k'ai, hāu sim; pari p'ārbichba siewiajā hich hagjō nem wajaug sim. Mama Hēwandamau magam gaaaimuata maach hig sim habam. Magarrau chadcha wajap'a simān, Hēwandamau hich hiek gaai jaau sim hipierraa nāmlān chadau wajapcha sim magam p'ārbich nām k'āijā. ²⁰ Hēwandamau maachig hich hiek hāk'api haauwai maach narrjō hich magta naaju haai nām. ²¹ Hirua p̄lāg hich hiek hāk'api haauwai p̄a sī chik'am chogk'a sierr k'ai, k'ani pua tag k'īrjuu. Pari pua hoowai hāu p̄lach patrōn juu heemua hōbērju hayaa hoo wai sim k'ai, hoob par daūapai hoom. ²² Pari Hēwandamau hārcha magam k'īrjupiba sim. Ḷāgwi mua mag chirā? Pā hich mag chik'am chogk'a sīsiwiajā, hichiita pekau maadēu hoomaang sim chogk'a sierr jua heemta maach Pör Cristoou p̄a peerdā hautarr haawaima. Pari mag chik'am chog k'aba harr hawiajā, mag Cristoou p̄a peerdā hautarr haigmuan pāan jūrr hi chogta k'a sīsim. ²³ Pāran t'um Jesucristo bag hātarrauta Hēwandamau pāar pērk'a haujin; maagwai ya pāran hi dēnēu. Chadcha mag k'ai, magan sii māg jēb gayam k'ānn k'īrjug hīgħa, hābā hi hiekpaita hūrbat. ²⁴ Hēwandam gaaaimua k'odamnaan, pāachdēu Hēwandam hiek hāk'aawai narrjō hi na hich mag wēnārratā.

²⁵ Daupeen har hag'ta hōor meraam k'ānnag hiek'aag chan, maach Pör Cristoou mārāgan jaauba harr haawai, wajappai hiek'aju chuk'u chirām. Pari mārāgan māgta sim: Mājā hīchab maach Pör Cristoou juapá deewia hi dāi hubā chitāmuata jaau chiraawai pārau hāk'aju haai nām. Hūrbat: ²⁶ Hīs hewagan warag p'it'uurga paauk'amaawai mārāgan maachin cha maach nāmjōpaita hich jāg wēnārraju haai nām. ²⁷ Hāli wai chirām k'ai, hoob p̄lātī p̄lam. Hēwan chirām k'ai, hoob jōpk'arraa hāli hauju k'īrjum. ²⁸ Pari pua hāli hauju k'īrjubādēwi warre hag dāi jua pārlān pekau k'abam. Wa chi hālirau k'āijā hich jaapaju dāi jua p̄lwatiā pamān, hich hagjō pekau k'aba sim. Magba ya pāach hōor dāi paauk'abaadeewai, warri pāach hoppai haawai naajerrjō k'aba, p'it'uurga haju. Mag pāach p'it'ur hapimaaugata mua pārag mag jaau chirām.

²⁹ Hīchab mua pārag magam hig chirāmān māgau keena: K'īr heyaa habat, māg jēb gaai chan ya tag maach pōm wēnārrabaju. Mag ya maach Pör Cristo bēeimlā sim haawaita, hāli paraa chirawiajā, dich hāli dāipaita hogdāba k'ēk'ēu haju k'āyau, hārcha maach Pör Cristo hat'eeta nem wajap'a wauju haai nām. ³⁰ Hōk'īrjuu nām k'ānnjā, maach Pör Cristo bēeimlā sim k'ap'a haawai hoob hatcha k'oopaan sark'a nām k'ānnjō hamiet. Maimua har honee nām k'ānnjā, mag hi bēeimlā sim k'ap'a naawai, hoob dau lōkōo hamiet. Hamach p'atk'onau nem pēr hau nām k'ānnjā, hoob hag dāi hich mag hēumeeju k'īrjumiet. ³¹ Mag jēb gaaaim nem hat'ee pör wajap'a haajem k'ānnjā, magam nem chuk'umjō hābā Hēwandam hat'ee nem waujuuta hēk'abat. Maadēu k'ap'a nām, māg jēb gayam nemen t'um hōwia hich

mag durrijā chuk'u haadēju. ³² Magua mua chan pārag mag jēb gayam nemta hārcha k'irju nālā hapimap'a chirām.

Hēwannaan hāainpan k'āyau juu par nām, maach Pōr Cristo hat'ee hārcha nem wajap'am waunaa hi dau na wajap'a wēnarrajuuta k'irju nālā haag. ³³ Mamā mag k'āyau jūrr hālī paraam magcha juu par k'aba sim Hēwandam hat'ee, hi hichdēuta hamachdēu nem hig nāmājā k'ap'a hagpierr nānāluu hawia hich hālī dāijā hogdāba sīsip'ām haawai. Wajapcharan hālī paraa simān t'oop'ēm numi simjōta sim, Hēwandam hat'eējā nem waunaa hich hālī dāi sīsip'ām haagjā hagiō. ³⁴ Hālājā hīchab hich hagiōta sim. Chi hich hap simua hābā maach Pōr Jesucristo dau na nem wajap'a wauju k'irjugta k'irju sim, hich mor maimua hich hak'aarjā Hēwandam hat'eeta wai siewai. Pari jaai paraamua magbaju, hirua degam nem gaaijā pārnāa hīchab hich jayau nem mag habaawaijā hagpierr haadēp sim haawai.

³⁵ Mua mag chirām chan sīi pāar jaain jārpimaaugaujā k'aba, pāach hāu wēnarramk'ītira mag chirām; mag hōr dāi paawaijā magām gaaimua hamach hap'am k'ānōjō juu parcha k'aba haawai pōd Hēwandam hat'ee wajappai nem waubaju k'ap'a chiraawaita mag chirām.

³⁶ Pari hābmuu k'ājjā, "Ya mā chi jōoi chiraawai māch hālidam hauvia hag dāita mā hāu chirsiju" ha k'irju sim k'ai, hichdēu k'irju simjō haju haai sim. Magan hichdēu hiek dee wai sim hālī dāi warre juu pārju haai sim; mag jua pārbarm pekau k'abam. ³⁷ Pari deeum hagjō chi jōoi hēwan sim, magua k'irju sīi hawia, "Mā hich jāg māch hap hāain k'irju k'augba chitaju" hamān, magan mag hichdēu k'irju simjō haju haai sim, hālī hauba; magjā nem wajaug sim. ³⁸ Wajapcharan magta sim: Ya pāach jaai hawaag, wa hemk'ooirau k'ai hichdēu hiek dee wai sim dāi warre juu pārwiata pamān nem wajaug sim. Mamā jaai hauba, maimua chi hemk'ooiraujā hālī hauba, pāach happai wēnarramjā pekau wauba wēnarraju hauvia juu pārba hak'iinjā wajapcha sim.

³⁹ Hālī jaai paraamān, chi jaai meebam haiguin hich jaai gaai jāgadau jā simjōta sim, pōd pārjujā k'aba. Magarrau chi jaai meebaraadeewain chadau hich hap sīsiewai deeum jaai hauju haai sim. Pari majā pārroobam k'ānā dāijā k'aba, hagjō Hēwandam hiek hāk'a sim dāita juu pārju haai sim. ⁴⁰ Pari mua k'irjuwai mag k'oopaa hālī tag jaai hauba hich happai nārrak'iin, hi honeecha hārraju. Maaū mā k'irjugan. Mua pārag mag hiek'a chirāmān, māchdēupai k'irjuawaijā chadcha Hēwandam Hak'aar māch gaai wai chiraawaita pārag mag chirām.

8

čHēwandamnaan hanām na nemek wai narr k'ōju haai nā?

¹ Hīsin chad pārag jaauk'im, har na pārāu mālag jēeu narr: Hēwandam hawi hagag jēeu nāmua hag k'irp'ee nemek wai narr k'ōju haai nā wa k'ōju haai k'aba nā ha jēeu narr. Mag hiek haawai Chadcha t'umaam k'ānāu k'ap'ām haajem. Pari maadēu dichdēu nem k'ap'āmta hig wēnarramān, magan dichdēupata dich tō nām. Pari magba maadēu dich k'apeenta daupii wai nāmān chadau Hēwandam hiek gaaita maadēu ham k'irjugjā bāaupi nām. ² Hābmuu k'ājjā "Muan chadau k'ap'a chirām" ha hiek'a simān, magan magua chan chadcha hichdēu nem k'ap'a haju haai simjā k'augbata sim. ³ Mamā mag nem hinag pōmta hārcha k'ap'a haju k'irjuju k'āyau, hābā Hēwandam k'ōsi hajuuta hēk'āju haai nām, mag hi k'ōsi nām gaaimuata hi dāi k'apeerk'a naawai.

⁴ čHōraran juau nem wautarrta hēwandam hauvia hagag jēeu nāmua hag k'irp'ee nemek wai narr k'ōju haai nā wa k'ōju k'aba nā? Maadēu k'ap'ā nām, hōraun juau nem wautarrta hēwandam hanaab mama, bālārjā baleeba sīsidiām. Maach Hēwandam charan hābpaita k'itām. ⁵ Hōragan mag jēb gaai hēwandam hanām k'ānāu k'apan t'ānām, hedjā heem magwe. Mag hēwandamnaan hanāa chi pōrnan hanām k'ānāu k'apan t'ānāwiajā, ⁶ maach hat'eyan Hēwandamnaan hābpaita k'itām, Hēwandam chi Haai. Hichdēuta nem t'ānāmājā t'um hompaa haujim. Magua maachjā hi hat'eepta wēnarramān. Maach Pōrjā hābpaita sim hīchab; ma, Jesucristoo. Nem t'um t'ānāmān hābā hi gaaimuata t'ānām. Maachjā hīchab hi gaaimuata hāu pēerda durrum.

⁷ Maachdēu k'ap'ā nām, mag Hēwandam hābpaita simta maach Pōrk'a sim. Mamā har hōraun ham hēwandamnaan hanām k'ānāu chan bālārjā baleeba sīsidiām. Pari t'umaam k'ānāu chan magām k'augba nām. Hāaur k'ānāu warr Hēwandam hiek hāk'āba haawai nem parhoobamāg jēeu narr k'ānāu hag'ta chi nemekjā k'ō nām, chadcha deeum hēwandam chi hiwam k'irp'eta wai narrpii hawia. Pari ham hagta Hēwandam hiek gaai k'uk'urpai naawai, hamachdēu k'irjuawai mag k'ō nāmājā hagagcha jēeu nām dāi hābā sim ha k'irjuajem. Mag k'irjuabādēm haigta hamachdēupata hamach k'aibga nāmājō k'irjuajerram. ⁸ Pari maadēu k'ap'a haju haai nām, hīs mag dich t'ach k'ō nām gaaimuata mag Hēwandam najā maach hāu wēnarramjā habam. Magām nemek mod maadēu k'ōk'iinjā, warm k'ānāu k'āai wajapchajā wēnarrabaju. Wa k'ōba hak'iinjā, maachta warm k'ānāu k'āajā k'aibbacha wēnarrajujā habam. ⁹ Mamā nem parhoobamāg jēeu nāmua nemek wai narr pāachdēu k'ōju haai nām

hawiajā, wajap'a k'īrjunaata k'ōbat, heeu pāach mag nām gaaaimua har Hēwandum hiek gaai hagt'a hubacha k'aba durrum k'ānnta jūrr pekau hee burriduk'am. ¹⁰ Pua k'ap'ā sim, magam nemek mod k'ō nām k'aigba k'aba sim. Mama pāchdēu mag k'ap'ā chirām hawia, dich hermano hagt'a Hēwandum dāi huba k'aba sim dak'īr mawia nem parhoobam k'īrp'ee nemek mod wai narrta k'ōk'iin, hich dak'īr mag k'ōbaawai ḥiruajā hagjō k'ōm k'ōs k'abaju k'ai? Hirua mag hoowai pā dēnjō k'ōmān, ¹¹ magbarm gaaimua pua pāch hermano hagt'a Hēwandum hiek hat'ee k'uk'uraa k'itāmta sīhok'oopimjō hok'oopiju, majā hi gaaaimuapata hīchab Cristooijā hīdāraa hich t'ōopitarra. ¹² Maach hermanonaan Hēwandum hiek gaai hagt'a hubacha k'aba k'it'ēemta pekau hee burripewain, hich Cristo dāchata hiekk'ōr paarpa nām. ¹³ Magam huguata, mua hoowai mua nemek k'ō chirām gaaaimua k'ājjā mā hermano himeraa pekau hee burrpiju sim k'ai, warag māchta bālārjā nemek k'ōba hich mag chitaju. Magba hak'iin mua nemek k'ō chirām gaaaimua hi pekau hee burru.

9

K'ani jāgju haai nā ha k'ap hamk'īr Pabloou hichpai jaautarr

¹ Mānn chadcha hich Cristooucha hich hijaaumk'īr jār hautarraw. Magtarr haawai mā sīi chik'am juu heegarta k'aba chirām. Muajā hīchab māchdēucha maach Pōr Jesūs hoobajieb; pāachdēujā pārau k'ap'ā nām, mā mag chirāmuu jaauwia k'abahab pāachdēujā chadcha hāk'a durrum. ² Bigaum k'ānnaū mā hēugar, "Jā chan hich Cristooucha hich hijaaumk'īr jār hautarr k'abam" haju. Pari pārau mā higwia, "Hich Jesuucha jār hautarraw" ha hiek'aju haai nām. Ḷāggwi? Mā gaaaimuata pāachdēujā maach Pōr Jesucristo hiek wajap'a hāk'a nāisiewaima.

³ Māch hēugar māch hīgk'a nām k'ānnaag māch hiek hūrmk'īr mua magk'im: ⁴ Muajā hīchab warm k'ānna dēnjō pāar chi hāk'a durrum k'ānna juu heem t'ach dee nām k'ōnaa pāar juu heem dōdōjōdāmājā dōju haai chirām. ⁵ Hālijā Hēwandum hiek hāk'a sim dāi juu pārwi māch chitāmpierri wai chitaju haai chirām, tagam k'ānna hagjō hich Jesuucha jār hautarr k'ānnaau haajemjō. Hich Jesūs heeugpeenaujā magta haajem, Pedro dāimua. ⁶ Wa Bernabé dāi maach numpaita maar hich jāg maach juadamaucha p'idk'a wēnarraju haai nāwa, maach bidam hat'ee. ⁷ Maarjā sīi hīchab pārau jāhogju haai nām k'abā? ⁸ K'āiu jaauwai mag soldaauk'a nām k'ān hamach p'atk'onauta hamach nem hig nāmjā t'um pērk'a haumaajem haajē. ⁹ Pārau hoowai nemjīr jīr nām k'ānnaau pōd hamach nemjīr heem k'ōju k'aba haajē? ¹⁰ P'ak bāau nām k'ānnaau pōd chi jūdchō dōju k'abam ha hūurjē? Mag k'abam. Maachin dich p'idk'a nām gaaaimuata t'achdamājā k'ō wēnarraam. ¹¹ Mua mag hiek'ā chirām hūrwiaa hoob pārau sīi māch k'īrjung heemuapaita mag hiek'ā chirām hamiet. Moiseuu Hēwandum hiek pāa pātarra gaaijā hīchab hich mag hiekpai jaau sim. ¹² Mag hirua pāa pātarra gaaai jaauwai, "Pāch nemjīr dau bibt'āg deemk'īr p'ak p'idk'api wai chirām haig, hag heem k'ōm hugua hawia hoob hi hi k'ōorjā sīum" ha pāa sim. ¹³ Maig Hēwandamau p'akta hārcha maach k'āyaujā dau haug k'augwiata mag hiek'ājī? Mag k'abajim. ¹⁴ Hich hiek gaaai maach p'idk'a nām k'ān higwiapata mag hiek'ājim, mag p'idk'a nāmjā par k'aba hamk'īr. ¹⁵ Pārau k'ap'ā naabā, nemjīr jīrjāwai hag heem k'ōju k'īrjunaata jīrjem, maimua chi bibt'āg simuajā k'ōju k'īrjunaata bibt'āgba haajē? Hich hagjōta sim hīchab Hēwandum hiekta nemjīr jīr nāmjō jaau wēnarraam k'ānna. Chi hāk'a durrum k'ānnaauta hamau hig nāmjā t'um k'ap haju haai nām. ¹⁶ Magua mua mag chirām. Māchdēuta nacha pāar hee Hēwandum hiekta nemjīr jīr nāmjō jīrimajim. Magtarr haawai maarjā maach juau p'idk'aba, sīi pārau nem dee nām hiiupaita naaju haai nām. ¹⁷ Warm k'ānnaun chadcha hamau pāar dāi magta nām; pārau pāachdēujā ham dāi jāg nām k'ai, maar dāi charā pārau wajapcha haju haai nām. Pari magamjā marau bālārjā pārag maar dāi chadcha magta habatjā haba, sīi k'īu hāwatinnaa maach juadamauta p'idk'a durraajem maachdēu nemdam hig nām hat'ee; heeu magba hak'iin sīi maachig nem deemk'īrta Cristo hiekjā mag jaau wēnarraam hawia hi hiek hēugarta woun hēugarmjō k'aigba hiyāa haduk'am. ¹⁸ Pārau k'ap'ā nām, har Haai hi jēeujem deg p'idk'a nām k'ānnau chadcha hag hee Hēwandum hat'ee nem t'ānna k'ōju haai nām. Wajapcharan Hēwandamag jēwaag nemek t'orrp'ēnaa chi nasād gaai p'aajem haig p'idk'a nām k'ānnau chi nemek mod gayamjā k'ōju haai nām. ¹⁹ Hich hagjōta maach Pōr Hēwandamaujā jaau sim: Hi hiek mag chi maach peerdaajem hiek jaau nām k'ānnaan, mag jaau nām paar dee nāmuu wēnarraju haai nām haajem. ²⁰ Pari magamjā ni biekdam hābjā mua pārag nem jēwaag k'augba chitām. Hīs māg hēsap pāa chirāmājā māchig nem deepāimk'īrta māg pāa deepāi chirāmājā haba chirām. Hābmaa k'ājjā mārāg, "Hoob tag Hēwandum hiek par jawam" hak'iin, māgan mua jūrr hirig, "Pari māch k'īrauta mag par jaau chitaawai mag chitāmuu jādaūa t'ōk'iinjā mā gaai mas k'aba sim" haju.

¹⁶ Hēwandum hiek jaau chitām hawiajā mua wir haigpai māch t'ōba chirām. Chadcha hich Hēwandamauchata māchig jaaupitarr haawai mua pōd hirig, "Mua chan jaaubam" haju

k'aba chirajim. Mua Hēwandum hiekta jaauba siuk'iin, hirua mə gaai juu k'aba deeju. Maigjāh, jħēħ, hapk'iit mədam! ¹⁷ Mua məch k'irauta hi hiek jaaū chitam paarrjā hirua p'agab k'aba p'agju. Pari hichiita jaaumap'a hawiajā, hich Hēwandamauta mərəg jaaupitarr haawai, jaauju haai chiram. ¹⁸ Magua məch k'irauta mag hi hiek jaaū chitaawai mə honee chirajem, ni Hēwandamaujā mag par jaaupiba sim hee məchdēupaita par jaaū chitaawai. Məch mag chiram gaaimua honee chiramta mərəgan ya p'atk'onaucha juu hee p'agbarmjō sim. Chadcha pārag nem jēeu haai chiramta, Hēwandam hiek jaauba chitamjōta bħalrjā pārag jēeuba chiram.

¹⁹ Mə chan chik'am chog k'aba chiram, pari mag chiramta t'umaam k'ħan chogjōta chiram, məch mag chitam gaaimua jūrr hőor k'apanaacha Cristo hiek hħak'api haumaag. ²⁰ Judionaan hee chitam haig məchjā chadcha judiojōta haadeejem, hamagjā hħab dāi Cristo hiek hħak'api haum k'ħċhgau. Mua mag chiram haiguin magta chiram: Har hagt'a Moiseeu p'ā pataarr hiek hħarġa hħarġa aajem k'ħan Cristo higar t'reeu hawaagan məchdēu ġā hagt'a ham dēnjo hħarġa aajem. Pari mə chan mag Moiseeu p'ā pataarr hiek'au p'eeet'agħba chiramta mag chitam. ²¹ Maimua hħab judionaan k'abam k'ħan hee maawajā, ham hoowai hħab hamachjōta haadeejem. Mag hamachjō haadeejem ha chirab mama, maach Pör Cristoou nem waupiba haajem nem chan bħalrjā wauba chitam; sii hamagjā hħab Cristo hiek hħak'api hawaaggħa maajjem. Pari wajapcharan mħan Cristo hiek hħak'a chitaawai Hēwandam ley dāita chiram, hich hag leipai hħab Cristo ley haawai. ²² Hőor hagt'a Hēwandam hiek gaai k'uk'urpaim k'ħan daarrjā hamau nem wauju k'abam nem wauba chitam, hamagjā maach Pör Jesucristo hiek gaai hubu hapijuuta hēk'a chitaawai. Wajapcharan mħan məchta hőor hee maawajā dāi hħab hamachjō haadeejem, mag chach hoomamua hħaur k'ħanu k'ājjā hħak'abaawai huu peerdat' amk'īr. ²³ Mə mag chitam mħan mag Jesucristo hiek jaaum k'ħċhgħata mag chitam, məch dājjā hħab hich chaain tagam k'ħan dāi wajap'a haajemjō wajap'a hamk'īr.

²⁴ Pārau k'ap' nəm, hapostaa k'ap'ig nəm haig, hőor k'apan k'ap'iigjem. Mama chi regaloon hħbpaimu hauju simta t'umaam k'ħanu hauju hēk'aajem. Hich hagjōta sim Hēwandam sim haas baraagjā. Hirua nem wajap'am deebarr hauju k'irjuwiata k'ap'ig nəmħab. ²⁵ Chi mag k'ap'iigjem k'ħanu sii nem hinag jöpcha hāarjem hawaaggħajja hamach mor sark'a nəm. Maachjā hagiġ sark'a nəm; mama mag sark'a nəmħan jūrr ham dēn k'ājjā nem wajapcharanta maachig deemk'īru. Ma chan hārjā hārba ni hōjā hōba hich mag sierraju. ²⁶ Mag k'irjuwiata mħan məch hoppajjā k'ap'ig chiramjō chiraajem, məch barju haas baraag. Mag nəm dāi hħab hōrau chik'am p'ā t'ħanwaag wérba nəmħab haajem. ²⁷ Wajapcharan Hēwandamau nem jaau sim hichaħar hamħaħugħu, mħan məch waw chiramta hajués sark'a chiraajem, parhoob nem wauba haag. Magħa hak'iin məch garmu hōrag Hēwandam hiek jaau chitħha haajerra, jūrr Jooirau mərəg nem deeju hatarra tħigħi k'ha hauju.

10

Parhoobam nemta hēwandam hawia hagħmag jēeupiba jaauṭtar

¹ Hermanonaan, warr jħoingar haawai sii hőor maba haajem hee ni dōjā chukag hee Moisés dāi maach jħooin wēnarrarr chan hoop pārau k'īr hok'oomeit. Hamach t'um sii jħan t'umie naarrjō jiu jőrrom heegħarta wēnarramua p'ūas Chi P'ur heejā t'umaam bħalupai dárba dichjierram. ² Hamau hamach t'umaam k'ħanu hadħraata Moiseeg hamach pōrk'apijierram, hichdēu harrmpier hamach wai wēnarramk'īr. Magta ham P'ūas P'ur heejā sii bħuu dárbagħk'a dichwi jaant'umie naarrjō jūnuma ham jaau warrijm hőor chukag heejā. Mag t'umaam k'ħanu Moiseeg hamach pōrk'api nəmta hi gaaita pōr choo nəmħab naajim. ³ Hamau hamach t'umaam k'ħanu hħab hich Hēwandamau nem deemamjā k'oojeejim. ⁴ Maimua t'umaam k'ħanu hħab hich Hēwandam jua dōjā dōjjierram. Mag hamau dō dōtarr Cristoou hamag dee sim hajim, mag dō chukag hee wēnarramjā mokdau heem dōou ham hħobħiġ hixxha hawni haawai. Mag mok heemua hamag dō deewia ham wēnarrampierr ham dāi sħejnejim, hamau nem hig nəm deeg. ⁵ Mama Hēwandamau mag t'umaam k'ħanu hħab hich tħalli jaaū p'ħażżeen. Hamachdēu mag nem hārtar gaaimua hich mag hőor chukag durrpiġi, Hēwandamau durr hiu deeju hatarr haajrjā barba.

⁶ Hēwandamau ham dāi magtarr gaaimua maadēu k'ap' nəm, pōd maadēu hamau Harrjō nem k'āigħamta waum k'ōsi haju k'abam nəm. ⁷ Hoob hamau Harrjō juaupai nem parhoobam wau sisidħamta hēwandam hawi hagħmag jēeupi. Ham higwia Hēwandam hiek p'ā sim gaai, "P'ak chaħħita p'īr dēn waunaa hagħġi jēeu nəmu hohood hap'ōbaad ħekk t'ach k'ōnaa dōjā dōjjierram" ha sim; "maimua mag hohood t'ħanha hawia deeu bħajjā paauk'awi jemk'a p'ōbaad ħejjim" ha p'ā sim. ⁸ Hoob hamau Harrjō dich hħali k'abam dāita parhooba

dich hlaín dâimjö k'apes hamiet. Hamau Hēwandamjā högk'aba magwia warre hâbam hedpai veintitres mil k'êchjierram hanaabá. ⁹ Hoob hîchab ham heem hâaur k'ânnau harrjö k'ap'â nâmta juau hogt'om maach Pôr Cristo jûur hiek'amiet pâach Pôrk'apimaugau. Hamau maach Pôr högk'aba hi hichaaur magwia, nemeu k'aamamjâ häpba hich haguapai k'êchmajierram hanaabá. ¹⁰ Hoob pâach pôrnananu nem mag haawai ham hichaaur serereu hamiet; magba hak'in Hēwandamau israelnaan dâi harrjö hich chog pâiwia chi mag narr k'ânn k'êchpâtrrjö pâachjâ hagiö k'êchpâtiuk'am.

¹¹ Chadcha Hēwandamau ham dâi maagjerran, hîs hewag pawiajâ maadéu hamau haajerjö haju k'aba nâm ha k'ap hamk'irau. Ya mág jéb heegar paimâa pamaawai hîs hewagam k'ânnagjâ mag k'ap'â hamk'irta Hēwandamau hich hiek gaaí mag p'apijim. ¹² Magua mua hîsjâ pârag mag chirâm: Pâach Hēwandam dâi hubâ nâm hawia hoop pâach t'omiet, pekau hee burruj chan pôm k'abam. ¹³ Pârag jaauk'im, hûrbat: ¿K'ar pârau nem k'aigbam waum k'ôsi haadéba haajé? Jâg nâm chan mag pôd hôrau hâwatbajödom nem k'abam. Hôor pôm hich hagiö t'ânnata magbamjöo t'ânaajem. Mamâ Hēwandam maach dâi hogdâba k'itaajeewai hirua maadéu hâwatbaju hatchajâ maachig prueba deebam. Mag prueba pôm maadéu hâwatbaju hatcha maachig deeu k'âyau, hîchab hirua k'ap'â hapiju, jâga hâdâar dich t'â haupiba hâwatpâiju haai nâ.

¹⁴ Magua, Cristo gaaimua k'odamnaan, mua chadcha pâar k'ôsi chitaawai pâach hâu wénrramk'irta mag chirâm: Pâach k'apeen Hēwandam chaar k'abam gjeeu nâm haar pâach hêeurrwai hoop ham haar wëtmiet. ¹⁵ Pârau k'ap'â naawai magan cha mua jaau chirâm jaaubat, magâ wa mag k'abâ. ¹⁶ Hēwandamau maachig döpi jaautarrjö Santa Cena k'aawai hirig hûj hajim hanâa doowai, jâg nâm haig maach Cristo bag hârtarr gaaimua hâba Cristo dën'kâ nâm ha sim k'abâ, chi dô nâm k'ânn? ¿Wa mag k'abâwa? Maimua chi panjâ hagiö juu hee haunnaa hirig hûj hajim hanâa k'owowai, hîchab Cristo mor gaaimua maach hâba hi dën'kâ nâm ha sim k'abâ? ¹⁷ Maach k'apan t'ânaawiajâ, hâbam panpai k'ô nâm gaaimua maachin hôor hâbpaimta k'a nâm Cristo gaai.

¹⁸ Maimua hîchab pâadë k'îrjubat israelnaanu Hēwandamag jéwaag nemchaain k'êchwia k'oojem: ¿Nemchaain k'êchwia chi p'ajjem nasâd gaai nemek wai narr gayam chi k'ô nâm k'ânnjâ mag k'ô nâmua hamachdêuchata, "Maarjâ Hēwandam chaainaungui" hanâm k'abâj? ¿Wa mag k'abâjwa?

¹⁹ Mua mag chirâm chan mag jâg juau wautarrta Hēwandam chi hiwamâu haba chirâm. Mag hiiuba sisid haawai par mag ham k'îrp'ee wai narr nemek mod hawiajâ tagam nemek mod k'âai hajapchajâ k'aba ni k'îtet'uujâ k'aba sim. ²⁰ Mua mag chirâm haiguin, jâg parhoobam nem juau wautarraga nemekjâ t'ânaa hêwandam hawia hagag jéeu nâm k'ânnan meperagta jéeu nâm hata chirâm. Mua chan meperag chan bâlrgâ pârag hee hapimap'a chirâm. ²¹ Magua Pôd Santa Cena k'a nâm haig Cristo jarr heem dönaa jûrr meperag jéeu nâm k'ânnau dô nâm jarr heejâ döju k'aba nâm. Pôd maach Pôr Jesucristo mes gaaim pan k'onaah hagiö dösât mes gayamjâ hau k'ôju k'aba nâm.

²² Jâg warre hôor numiim k'ânnagta jéeu k'ôchk'â nâm haig, juau hogt'om maach Pôr dâi k'ujâr nâm k'abâ? Hi dâi k'ujârju k'aba nâm. Hí maach dâi meeuk'ak'iin, maadéu pôd hi juu jambaju.

Nem t'um Hēwandam honee hamk'irta wauju haai nâm

²³ Pâar hee hâaur k'ânnau maagjeebma: "Muan mächdëu nem waum haig wau chitâm. Magam paarjâ k'aiu mälag magam habarju" haajem. Chadcha hich magma; mamâ maadéu nem wau nâm t'um maach hat'ee hûj k'aba sierram, magua muajâ mag mächdëu nem waum haig pôd waubam. Mua magk'în bit'urgam k'ânn k'îrjugjâ Hêwandam hiek gaai bâaupiba sim. ²⁴ Magua, hoob dich happaita warm k'ânn k'âijâ wajap'a wénrraju k'îrjumiet. Mag k'âai jâga hak'in maach k'apeenjâ hâucha laisiju haju k'îrjugta k'îrjubat.

²⁵⁻²⁶ Mamâ sii merrick hee mawia pér hautarr nemek mod chan hoop k'ôju k'aba sim hamiet. Jâgwí mua mag chirâ? Hêwandam hiek gaai jaauwai, "Mâg durr maimua hag gaai nem t'ânnamjâ t'um maach Pôr Hêwandam dënëu" ha jaau siewaima. Mag jaau siewai pârau nemek parhooba pér hauwia k'ôju haai nâm, "¿Hîsin mág nemek modjâ ham hêwandam hanâm k'îrp'ee wai narr k'âijâ hagamjâ?" haba.

²⁷ Hêwandam hiek hâk'aba haajem k'ânnau k'âijâ t'ach k'omk'îir pâach t'âlrwai wëtam k'osim k'ai wëtju haai nâm. Maimua pâachig nemdam deemam k'îu k'ôbat, "¿Mâg nemek mod pâach hêwandamag jéeu nâmua k'îrp'ee wai narr k'abâ?" ha jéeuuba. ²⁸ Pari hâbmua k'âijâ pâachig, "Jâg nemeken hêwandam hanâmag jéeu narr nemek modou" hamâ, chi jaau simua hoowai k'ôju k'aba simta k'öbaadëm ha k'îrjupimaugau, hoop warag k'omiet. ²⁹ Mag chirâm chan pâar har Hêwandam hiek gaai hubâ durrum k'ânn k'îrjuwia k'aba, har hag'ta Hêwandam hiek gaai hubâ k'aba k'it'êem k'ânn k'îrjuwia mag chirâm.

Pari hābmua k'āijā, “Jāga mag chik'amnau k'iirju simjōta hawia pöd maadēu dichdēu k'ap'agpierr haju k'aba nā?” haju.³⁰ “Mua māch t'ach k'oowai Hēwandamag hāu hajim hanaa k'ō chirāmta, jāga mag sīi bigaaumua k'ōju k'aba sim k'iirju sim gaaimuapai muajā k'ōju haai k'aba chirā” haju.³¹ Jāgwi mag sī? Maan māgta haju haai nām: Dich t'ach k'oowai, dō doowai maimua mag tag nem hinagdam waauwaijā, mag dich nem wau nām gaaimua hōrau warag Hēwandam wajap'a t'ō hiyāt hamk'īrta nem wauju haai nām.³² Ni hābamagjā hoob ejempro k'aigba hoopimiet. Judionaan najā nem k'aigba wauba, judionaan k'abam k'āan najā nem k'aigba wauba, ni ya Hēwandam hiek hāk'a nām k'āan najā hoob nem k'aigba waumiет.³³ Mānn māchin magta chitām. Māchdēu nem wau chirāmjā t'umaa hōor dawagaata hapim k'ōsi chitām; maimua jā māchpaita wajap'a chitajūjā k'iirjuba, bigaaum k'āandamta hārcha mā gaai masi haajem, māchdēu ham dāi mag chitām gaaimua hamjā hīchab hāu peerdātk'āmk'īr.

11

¹ Keena, pārau hoowai mua jāg hāba Cristoou nem waipi simpaita wau chitāmjō, hich hagjō pāraujā mua nem wau chitām hoonaa mā dēnjōta habat.

Hāain culto hee weetwai jāga haju haai nā

² Cristo gaaimua k'odamnaan, pāar gaaimua mā honee chirām, chadcha hāu pārau mā k'iirjunaan mua pāachig Hēwandam hiek jaautarrjā hisegba hagpierr wēnarrāawai.³ Mag naawai hīs mua pārag k'iir heyaa hapim k'ōsi chirām: Hich jāg Hēwandamta Cristo pōrk'a simjō, Cristota maach Pörōu, hemk'oooin hawiajā; maagwai maach hemk'ointa jūr dich hālin pōrk'a nām.⁴ Mag maach chi hemk'ointa dich hālin pōrk'a nāmta Hēwandamag jēeu nām haig, wa sīi hich Hēwandamau hich hiek jaaupitarr k'āijā jaau nām haig, hālinjō putiu pōr bōrraata jaauan, magan Cristota wajap k'iir naaupi nām, Cristoogta dich Pōrk'apiju haai nāmta jūr deuem k'āanagta dich pōrk'api nāmjō naawai.⁵ Wa magba hālin k'āijā Hēwandamag jēeu nām haig, wa sīi hich Hēwandamau hich hiek jaaupitarr k'āijā jaau nām haig putiu pōr bōrra nāmuata jaau nām, magan hamach jaaai hamach pōrk'a simta k'īr naaupi nām, hamachta jūr hemk'ointa k'āijā hārpai ham k'ōchgauta mag nāmjō chigaata haju haai nām.⁶ Hālānta hōor k'apanag hee maag bāljā putiu pōr bōrra nām k'ai, magan warre hamach pōr k'ōiprājū haaita nām. Mamā hamau hoowai mag pōr k'ōibāpāawai ham chigaacha haju nām k'ai, magan hōor hee hiek'aagpaawaijā hichiita putiu pōr bōrrju haai nām.⁷ Pari jāg hich Hēwandamta maach t'umaa k'āan Pōrk'sierrāmjō warr maach hompaawaijā maach hemk'oiragta jūr māg jēb gaaai nem t'ānāt t'um pōrk'apitarr haawai, hemk'ooi chan pöd putiu pōr bōrrju k'aba sim. Pari hālāiran hichiita putiu pōr bōrrju haai sim. Mag hich pōr bōrr sim haig, pōd hirua hich jaai k'āai hichta hārpai haju k'aba sim ha sim.⁸ Pārau k'ap'ā nām, warrcha Hēwandamau maach jōoin hompaawai chan hāli gaaimuata hemk'ooi hompaabajim. Magju k'āai hālāita hemk'ooi gaaimua Hēwandamau hompaajim.⁹ Mag hemk'ooi hompaatarr chan hālāirau hig sierr haawai k'abajim, hich Adanta chi hāli k'āai na homparr haawai. Magju k'āai Hēwandamau hoowai chi hemk'oirau hāli hig sierr haawaita hi hat'ee hompaa deejim, hi daumaa i lārramk'īr.¹⁰ Magtarr haawaita hālinan hichiita putiu pōr deebaju haai nām. Mag nām haig hamau chadcha hālāraa hemk'ointagta hamach p'ēet'agpi nām ha jaau nām. Mag putiu pōr deebaawai hōor dak'īrpai k'aba, hīchab Hēwandam chog angelnaan haig nām k'āan dak'īrjā hāu sim.¹¹ Pari hīchab k'ap'ā habat: Maach māg Hēwandam hiek hāk'a nām k'āan hee chan ni hiwiram hābmua jājūr chik'am hīgbam haju k'aba nām. Hemk'ooi k'urau k'aba hak'iin, hālājā chuk'u hak'am; maimua hich hagjō hālā k'urau k'aba hak'iin, hemk'ooijā chuk'u hak'am.¹² Hiin warrjā chadcha hemk'ooi gaaimuata hālājā hompaajim. Mamā hich magtarrjō hewag pawiajā hālāirau chaai hoo nām gaaimuata hemk'ooijā k'itām. Mag naab mamā hamach numwe hemk'ooi hāli dāi Hēwandamauta hompaajim.

¹³ Pāar k'īrjugau jāga sī keena: Ḷālin bāljā putiu pōr deebaba hōor k'apanag dak'īr Hēwandamag jēeuju haai nā? Jaabat.¹⁴ Maadēu k'ap'ā nām, warrgarwe maach hemk'oint pōrbā durag bāaupiewai hāu k'aba sīejem.¹⁵ Pari mag sim jūr hālin pōrbā duraata wajap'a sīejem, bāljā chigaa k'aba. Hēwandamau warrgarwe hamag pōrbā duraa deejim, hagupaita putiu pōr bōrr nāmjō wēnarrām k'īr.¹⁶ Hābmua k'āijā mua jaau chirām hūrmaaugau mā hichaaur hiek'aju k'ai, hidēu mag sim hich hip'it'ur. Pari mua chan deuem p'ōbōr hee Hēwandam hiek hāk'a durrum k'āanaujā k'et jaau nām hūrba chitām. Hichiita t'umaam k'āanau hoowai hālinan putiu pōr bōrrju haai nām, culto hee weetwai.

Santa Cena k'a nām haig hat'uucha haajerr

¹⁷ Maimua māchdēu hūurwai Santa Cena k'aawaijā māch jāgaag k'aba hūr chiraawai, hag hat'eejā pārag mā hiek'aagpam. Mua hūurwai mag Santa Cena k'aawaijā, maach Pōr

Jesucristo maach gaaimua t'ōotarrta k'ūrjuju k'āai, sīi parhooba pāachdēu ham haig haawai pāachdēupaita pāach k'aibag waunaa nem hār nām hanām hūr chirām. ¹⁸ Chi hoo nām k'ānnau mārag jaauwai, mag chi hāk'a durrum k'ānn hap'a biirda nām hanāmja sīta mag k'ūk'iratdōjā p'ālrp'ōbaadēp haajem hanām. Hamau jaau nām t'um chan mua chadcha haba chirām. Pari magdaman chadau mua māchdēujā hāk'apai chirām. ¹⁹ Chadcha mag pāar pāach hagdaujōm k'ānn happai chum p'ālr hohood haadēp'ām, k'aū meraa sī. Pari mag pāach k'ūk'iratdōbiirda bādēp'ām gaaimua sīi hōrau pāactha wajapcha Cristo higar nām hamk'ūrta pāar mag nam k'ābabah. Pari wajapcharan har pāarjō magba nām k'ālta chi chadcha hagpierra nām k'ānnau. ²⁰ Pari mag pāar hābā biirda nām hanāmja pāach happai k'ūk'iratdō chum poso p'ālr hohood haadēpnaata maach Pör Jesuu Santa Cena jaau pātarrjō k'āawaijā chadcha hich hagjōjā k'āba, sīi t'ach k'ōm k'ōchgauta pāar maagjem. ²¹ Mag haawaita ya k'oogpaawaijā hagdaujō pāachdēu nem waibēemarppierr pāachdēu k'ōm haig k'ōwia, dōjā dōwia, sīi warag k'ēch t'ānlisip'ām. Mag t'ānlam hee pogk'a jāsōojā k'ēk'ēdām, mag k'ōju chuk'u haawai. ²² Jāgāwa, pāar di chuk'uta nā pāach di haarwe t'ach k'ōwia dōjā dōwia bēeg? Jāgāwa pārau tagam k'āndam hāu hagiō Hēwandam hiek hāk'a durrum k'ānta k'a hisēemjōnaa har nem waibēeu chuk'u durrum k'āndamja k'ūr naaupim k'ōchgauijōta jāg na? Pāach jāg nām paar chan hoob mua pāach hēugar wajap'a hig hiyā haju hamiet.

Jesuu Santa Cena waipi jaau pātarr

²³ Nawe mua pārag jāgata Santa Cena k'āju haa nā ha jaautarr haawai pārau jāg nām haig pōd mua pāar hēugarjā wajap'a hig hiyā habam. Cha mua pārag jaau chirām, hich maach Pör Jesuucha māchig jaautarrta jūr mua pārag jaau chirām: Maach Pör Jesūs har Judaau chi t'et'ēmnaanag hi par deetarr hed ya hedara hābmiecha hich k'apeen dāi t'ach k'ō siewai, hich juacha hich juu hen hauwia, ²⁴ hag paar nacha Hēwandamag hāu hajim hanaa t'orreupxijim haajem. Magnaa hālpāwi, "Pāach juau hau k'ōbat, mānn mā morou" hajim hanām hich k'apeenag. "Wajapcharan māg pandam t'orreubarman mā cha chirāmta pāar peerda haum k'ōchgaau hāu hap'āl hajuujaa sim. Māg hatag pawiajā māg pāachdēu mā juu hootarrjō k'abat, mā t'ōotarr k'ūr heyaa haag" hajim haajem, maach Pör Jesuu hich k'apeenag. ²⁵ Maimua hīchab ya mag t'ach k'ō haaipabaadeewai, chi jarrdamjā juu hee hauwia hagiō hamag, "Mag jarr heem vinodam dōbarmta warrgarwe Hēwandamau hōor dāi hiek deeju haajerrau; māmā māg hiek'an hiek hiiuriugui" hajim hanām. "Mā bag māg vinojō hārbarmuata Hēwandamau, hīsmua hatagan chadau pāar peerda wēnlarraju haa nām ha jaau simgui" hajim hanām. "Pāachdēu māg k'ānaa dō nāmpierr mā pāach kōit dau hap'āl harr k'ūrjunaata dōbat" ha jaaujim haajem hīchab hich Cristou. ²⁶ Maguama, pārau mag k'ānaata panjā k'ōnaa chi jarr heemjā dō nāmān, magan mag nāmuua maach Pör Jesūs maach gaaimua t'ōotarrta jaau nāmō nām. Hi bēebam haig chan mag k'a nām hoob k'ūr hok'oomiet hajim haajem hich Jesuucha.

Parhooba nām chan Santa Cena k'āju k'āba nām

²⁷ Wajap'a hūrbat mua jaau chirām: Hābmua k'āijā hich k'aigba sim gaaimua Santa Cena wau nām k'ōju k'āba simta k'ōmān, magan hichdēupaita wir haig Hēwandamag hich gaai mas hamk'ūr hich hāmk'a sim. Mag sim haiguin maach Pör Jesūs hich kōit dau hap'āl bag hārtarrjā hi gaai mas k'āba sim ha sim. ²⁸ Magam huguata chi pan k'ōwia chi jarrdam heemjā dōju nawe hagdaujō wajap'a k'ūrjuju haa nām. Pua k'ūrjuawai Hēwandam dau na pāch k'āigba harr gaaimua k'ōjā k'ōba ni dōjā dōbaju haa sim k'ai, warag Hēwandamag mag pekau chugpaapi jēeunaata chi pan k'ōwia dōjā dōbā. ²⁹ Mama magba mag Cristo dau hap'āl harr jaau simta wajap'a jāk'ūrjubanaa mag k'ōnaa dōmān, sīi dichdēupaita dich gaai mas hamk'ūr Hēwandamag dich hāmk'a sim. ³⁰ Pāach mag nām gaaimuata jāg pāach hee sīi hōor mor masim k'ānn k'āpan t'ānlam dāi sīi k'a t'ūum k'ānn pōmjā t'ānlam. Hāaur k'ānn hanach mag nām gaaimua ya k'ēchwia nām. ³¹ Chadcha hag nawe maadēu dich t'umaa k'ūrjunaata dichdēu mag nem k'āigba wautrār paarjā Hēwandamag chugpaapi jēeunaata k'ōk'iin, k'an gaaimua hirua mag maach gaai juu k'āba habarju. ³² Pari mag Hēwandamau maach gaai mas deewaijā sīi maach wawiewai, hōor pōm hich hiek hāk'abā t'ānlam k'ānn dāi hāba maach juu k'ēgk'apāimaaugau. ³³ Wajapcharan muan magta pārag jaau chirām k'odamnaan. Hīsmua hatag pāach hāba biirdānaa maach Pör Jesuu jaau pātarrjō k'oogpaawai, pāach k'āpeen nābat, maimua t'umaa hāba nāisewaita k'ōbat. ³⁴ Mag nām hee hāb k'āijā jāsog t'ānaawai pōd nabaju k'ūrju sim k'ai, warre hich di haarwe k'ōwia bēeu haa sim, mag hābam haig biirdānaa t'ach k'ō naawiajā Hēwandamag pāach gaai mas hapim hugua. Tagam nem pārau jēeu narr hōk'ar māchcha pāar haar barimaawaita māchdēu k'ap jaauwimaju.

¹ K'odamnaan, hīs jūrr mua pārag k'ap'a hapim k'ōsi chirām, jāgata Hēwandam Hak'arau maach hich hiek hōk'a nām k'ānnag hich jua t'eegjā deejē, nem k'īr pogk'e waumakm'īr. ² Pārau k'ap'a nām, warr hagt'a pārau Hēwandam hiek k'augba naawai sīi hādāraa jāg juau nem parhoobam wautarragta pāach hēudā harrpi nāmjō haajeejim, hagam̄gtā jēeu nāmuu. Pārau k'ap'a nām hīchab, warrgar pārau hēwandamaan haajerr k'ānn chan pōd hiek'aba, meujā meraa sīsidām, chadcha Hēwandam chaar k'aba sīsid haawai. Pari hīs ya pārau Hēwandam chaar hiekta k'ap'a naawai hichdēun chadau pārag hich hiek'a simjā k'ap'a hapiju hich Hak'aar gaaimua. ³ Magua hīs k'īrjuau, hābmua k'āijā chadcha Hēwandam Hak'aar jua t'eegauta hi hiek jaau nārrām k'ai, pōd Jesūs t'ār t'ārnāa k'aigba hiek'aju k'aba sim. Maimua hich Hēwandam Hak'arauta hiek'apibam chan, pōd hābmua, "Jesuuta t'umaam k'ānn Pörōu" ha hiek'abaju.

⁴ Hēwandamaau chadcha hich chaainag hich jua t'eeg k'īrpierr deejem, haguia hich hat'ee nem waumk'īr. Pari mag simān, hich Hēwandam Hak'aar hābpai simuata mag deejem. ⁵ Hēwandamaau maachig nem waipi simua jūrr bigaaum k'ānn chogk'amk'īrta p'idagjā k'īr pogk'e waupiem. Mamā magamjā t'um hich Hēwandam Hak'aar hābpaimuata mag waupiem. ⁶ Hēwandamaau maachig nem waupiju hayaam pōm k'īr pogk'e wai sim; pari hāba hichdēupaita mag nem k'īr pogk'e wawaagiā t'umaam k'ānnag hich juapā deejem. ⁷ Magta Hēwandamaau hich chaainag hamachpierr hich Hak'aar jua t'eeg k'īr pogk'e deemaajem, magam gaaimua chi hōk'a durrum k'ānn t'umta wajap'a wēnārramk'īr. ⁸ Hēwandamaau hich Hak'aar gaaimua hāaur k'ānnag hichdēun k'ōsimjō hōor wawieg nem k'īrjug k'aug hapijem. Maagwai hāaur k'ānnag hagjō nem k'īrjug k'aug hapi sim, hich hiek hōrag jaau k'aug hamk'īr. ⁹ Maagwai hāaur k'ānnag hich hag Hak'arauapai k'ap'a hapijem, Hēwandam ham dāi sim haawai dich juapaupai pōd nem waubajōjōomjā hich jua t'eegauta wauju k'ap'a hapijem. Hāaur k'ānnag hīchab hich haguapai hōor mor mas sīsidāmja monaauamk'īr hich jua t'eeg deejem. ¹⁰ Hāaur k'ānnag hag na hōrau mag hooba haajemta hōor dauderraau waumk'īr hich juapā deejem. Hāaur k'ānnag hich hiekta deeum k'ānnag jaau k'aug hapijem. Maagwai hāaur k'ānnag hīchab k'īrjug deejem, Hēwandam hiekta jaau wēnārrām hanām k'ānnau nem jaau nām hūrwai chadcha hich Hēwandamauta hiek'api sī wa sīi dōsāt hiekta jaau wēnārrā ha k'aug haumakm'īr. Hāaur k'ānnag hīchab deeum meu bālārjā māig heegar hiek'aba haajem meupa hiek'apimajem. Maagwai jūrr hābak'aig mag warmua hiek'atarr, pari hagjō hich meu k'aba simta hich meúata hiek'atarrjō, chi hūrtarr k'ānnag jaauamk'īr k'īrjug deejem. ¹¹ Mag nem k'īrpierr jig simjō hich jua t'eeg dee simān, hich Hēwandam Hak'arauapaita hichdēu deeju hayaam k'ānnag mag deemaajem, hichdēu k'ōsimjōta nem waumakm'īr.

Tumaam k'ānta Cristo mork'a nām

¹² Maach moron chadcha t'um hābpaita sīeb mamā, hag gaai nem k'īr pogk'e t'ānām. Hag gaai t'ānām: dau, jua, bā, kach, maimua magpajā k'abam. Pari mag t'ānaab mamā, hichiita hōor mor hābpaim gaaita mag t'ānaajem. Hich magta sim hīchab Cristo morjā: Maachta hi mork'a nām. ¹³ Judionaan wa judionaan k'abam k'ānn, sīi chik'am chognaan wa hamach cuenta nārrjēem k'ānnra maachin t'um hāba hābam Hēwandam Hak'aar hauwiata pōr choo nām, mag hi Hak'aar hat'aawai maach t'umaam k'ānnag Cristo mor hābpai hōbeer haumk'īr. Magua māg maach k'apan t'ānaab mamā, hābam Hak'aarpaita wai naawai chadcha maachta Cristo mork'a nām.

¹⁴ ¿Pārau hoowai maach mor gaaipai nem k'īr pogk'e t'ānaabá? Maach mor chan mag nem k'īr hābpaimuata mork'a sim habam. ¹⁵ ¿K'anim nemjō bālu k'āijā juag, "Mā chan jua k'aba haawai mor gayam k'abam" hak'iinjāh? Magju k'aba sim, chadcha hichjā mor gayam haawai. ¹⁶ Maimua jūrr kachiu k'āijā dau, "Mājā dau k'aba haawai mor gayam k'abam" hak'iinjāh. Mag gaaimua chadcha mor gayam k'abam haju k'aba sim, hichjā mor gaai sīewai. ¹⁷ Maach mor t'um dau hak'iin, ¿k'anu hūrk'ajī? Wa jūrr maach mor t'um k'āijā kach hak'iin, ¿jāga nem t'ūp'amjā k'ap hak'ajī? ¹⁸ Warr maach hompaawaijā hātū Hēwandamaau maach magta deebajim. Hirua hoowai hagdaujō hamach sīsid hajupierrta sīumajim maach mor gaai, hichdēu k'ōchagpierr, hamagjā hagjō hamachpierr nem waumk'īr. ¹⁹ ¿Jāga hak'am k'ai Hēwandamaau sīi maach dau, jua, wa bāpai k'āijā hompaawia, tagam nem hompaaba harr hamuan? Mag harr hamuan maach mor haju k'aba sīek'am. ²⁰ Hirua maachdēu nem higju t'um maach mor gaai hompaak'ajim. Pari nem k'īr k'apan maach gaai t'ānaab mamā, hichiita maach moron hābpaita sim.

²¹ Daūa hichdēuta warp hoojem hawia juadamat. "Mua pā higbam" haju k'aba sim. Wa magbam k'ai jūrr pörōu k'āijā bāng, "Muajā pār higbam" haju k'aba sim, hichta tagam k'ānn k'āijā maach mor gaai hāgt'arraacha sīejem hawia. ²² Magju k'āai wajapcha hoowain, maach mor gayam nem wajappai higbajōjōo sīsidāmta tagam k'ānn k'āijā hārcha hiigjem k'ānnau. ²³ Maimua har maadēu dich mor wajappai hasekasbaju hayaam perasta wajap'a

put heecha wai wēnarraaajem. Maimua hag k'āai wajapcha hālrk'aju haai nāmta jūrr mag hāk'aa paraajā haba haajem,²⁴ ham mag warm k'ānnjō meer paar wai wēnarraju higba naawai. Mag k'āai hālrk'abaju haai nām perasta wajapcha hālrk'aaajem. Pari Hēwandamau warrgarwejā hich magta deejim, maadēu hoowai wajap nem higbapaimta hārcha jāsenk'a nāmjō wajapcha t'la paar wai wēnarramk'īir. Hich hagiōta sim hīchab, maach k'odamnaan Hēwandam hat'ee pōm nem wauju k'augba k'it'ēem k'ānnjā.²⁵ Hēwandamau mak'ānnjā hich mork'a wai sim haawai hagdaujō jāsenk'ōsi sim, maagwai hiwiir hābjā haidabā sīi warag hagdaujō warm k'ānnau nem higaata hoo naamk'īir.²⁶ Mag naawai hiwiir hāb k'āijā mas haawai tagam k'ānnaujā dxi t'umaa sentii nām. Wa hāb k'āijā nem wajap'a waubarm gaaimua honee haawai tagam k'ānnjā t'umaa honee t'ānām.

²⁷ Maach Cristo higar nām k'ānnan, maachta hi morou. Mamā t'umaam k'ānnau hābam p'idagpai wauba naawai dichpierr nem wau nām gaaimua hāb sīi hi juajō sim; deeum p'itag wau sim gaaimua hāb hi bājō sim; hāb hi daujō; hich mag nāmuia maimua mag tag hich mag t'um hi mor hēnter.²⁸ Hich Hēwandamaujā hich hiek hāk'a nām k'ānn hee hārcha paraa hapijim:

Hich hiek haaidl jaauumk'īir hichdēucha jar haumam k'ānn,
hich hiek jaauumamta jūrr warm k'ānnag jaaujem k'ānn,
maimua hich hiek jawaag maestronaan.

Mag tag hagjō paraa hapijim:
hichdēu juapā deebaawai hōor dauderra nem waaujem k'ānn,
hīchab hich jua t'eegau hōor monaaujem k'ānn,
sīi chik'am k'īir jāsenk'aag nem par daúa hooba haajem k'ānn,
iglesia hee dirijijem k'ānn,
maimua hich Hēwandam Hak'arau hiek'apibaawai deeum meúa hiek'ajem k'ānn.
Magām k'ānnta hich hiek hāk'a nām k'ānn hee paraa hapijim.

²⁹ Pari magām k'ānn t'um sīi Hēwandam hiek haaidl jaaujem k'ānn k'aba, ni t'umaam k'ānnauta mag Hēwandam hiek jaaujem k'ānnjā k'aba nām. T'umaam k'ānnauta mag Hēwandam juapau hōrau hooba haajemjā hōor dauderra nem waaujem k'ānnjā k'aba,³⁰ ni t'umaam k'ānnauta mag hōor mor masim k'ānn monaaujem jua t'eegjā chuk'u nām. T'umaam k'ānnagta mag Hēwandam Hak'arau bālrjā hamachdēu meu k'augbamjā hiek'apiba, ni t'umaam k'ānnuta mag warmua deeum meúa nem jaautarrjā jūrr k'ap'a warm k'ānnag jaaujem k'ānnjā k'abam.³¹ Mag hābpaimgta t'um magamk'īir Hēwandamau hich jua t'eeg deeba siēb mamā, wajap'a k'īirjuna hi jua t'eeg chi wajapcharam k'ānnta haum k'ōsi hirig jēeubat, hagua pāach heejā t'umaam k'ānnta warag Hēwandam hiek gaai hubl paauk'amamk'īir.

Pari magām k'īirjuu k'āai, hāb hag k'āyau wajapcharam sim: ma, dich k'apeen k'a k'ōsi nāmnu. Maata pārag jawaagpam.

13

Dich k'apeen k'a k'ōchag

¹ K'anim nemjō hābmua chadcha hōor dak'īir māg jēb gayam meu k'īirpierr hiek'anaa hāgt'armpeen meujā hiek'a sim, pari mag simta bālrjā hich k'apeen k'a k'ōchk'aba sim chan, magan Hēwandamau hoowai mag wounan sīi parta mag hiek'a sim. Mag sim haiguin sīi tamburr bubujuk'amjō k'abam k'ai, latadí nenerrk'amjōpaita sim. ² Maimua k'anim nemjō hābmua māg hatag Hēwandamau nem hoopipig majujā t'umaa hag nawe k'ap'ānaa, māg heegarm k'ānnau k'ap'ā nām k'īirjugjā t'umaa k'ap'ā sim dxi hich Hēwandamau k'īirju sim k'īirjugjā k'ap'ā sim; pari mag simta bālrjā hich k'apeen k'a k'ōchk'aba sim chan, magan Hēwandamau hoowai mag wounan parta mag sim. Wa magba hichdēu nem mag habaawai Hēwandamau hichdēu jaautarrjō hapiju k'ap'ānaa, durr̄sīg k'āijā wounagamjō "Chum dānnāubaimā" habaawai, hi hipierr chadcha hichdēu jaautarrjō mam mapi sim; pari mag nem wau simta bālrjā hich k'apeen k'a k'ōchk'aba sim chan, magan Hēwandamau hoowai parta mag nem k'īir pogk'e k'āijā wau sīeju. ³ Wa hābmua k'āijā hap'ā k'it'ēem k'ānnag hich nem wai sim t'um hich t'ach k'ōju harrpa jiggāwia jūrr hichta k'ōju chuk sīsip sim; wa hichcha k'āijā Hēwandam hat'ee hawia hādāraa hōt hee hich hōrpāipi sim; pari magbarmjā bālrjā hich k'apeen k'a k'ōchk'aba sīerr k'ai, Hēwandamau hi haubaju.

⁴ Dich k'apeen k'a k'ōsim habarmān, dich dxi k'aigba haawaijā sīi k'īiuuta hāwatp̄p̄lāk'am, magnaa t'umaam k'ānn dxiājā hō wajap'ata hanām. Dich k'apeen k'a k'ōsim habarmān, hirua nem wai simjā dich dēn hapim k'ōsi k'aba, wa maach k'āai pōr hōp'ērg sīewiajā hijō haju k'īirjuba; ni dich t'ōwia dichta warm k'ānn k'āijā hemk'ooik'a chirāmjā habam.

⁵ Dich k'apeen k'a k'ōsim habarm chan, bālr habarm gaaimua chaai daumeraanjō parhoob t'āt'ag haba, ni nem t'ānāmjā hāba sīi dich hat'eeapa k'īirjubam. Nem k'ōrgjā k'aba,

wa mag meeuk'abaadēmjā sīi hich mag k'ūr t'ūajā k'augba hāba hich mag hiekta hich mag hig nārraba haajem. ⁶ Dich k'apeen k'a k'ōsim chan, chik'amnau hōor k'aigba wau nām hoowaijā warag honee k'aba, hāba nem hagcha wau nām hoowiata honee haajem. ⁷ Chadcha dich k'apeen k'a k'ōsim habarmān, dich k'apeer garmua dich dāi wajap k'aba hawiajā hidēu hāwat pārbabak'am. Chik'am hēugar k'aigba jaau nām hā'k'aba, nem wajap'a jaau nāmta hā'k'aaejem. Dich k'apeen pekau hee burrwaijā, ya jāgbaedēm chan tag hat k'abam ha hiek'aba, sīta warag hāu deeu hich sīerrjō hajap'a haju hanām, hi higwia. Dich k'apeer gaaimua hōrau hich k'aigba haawaijā, magamjā higba hāwatpāpāk'am.

⁸ Chadcha dich k'apeen k'a k'ōsim habarmān, mag k'ōchagjā hich mag chugpaa k'augba sīerraju. Hēwandam haar naaimaawaijā hich Hēwandamjā k'ōsinaa hich k'apeenjā hich mag k'a k'ōsi wēnrraju. Mamā māg hatag paawai Hēwandam hiek jaau nām k'ānnjā tag higbaju, ya hich dāicha naawai. Magbaadēm dāi tag Hēwandam Hak'arau hōrag hamachdēu meu k'augbampā hiek'apiejerjā tag hiek'apibaju. Ya maig paawai hīchab hōor k'ūrjug k'augk'am k'ānn k'ūrjugjā tag higbaju. ⁹ Jāgwia magam tag higbaju? Hēwandam hiek jaau nāmjā maadēu t'um jaaujū k'augbanaa māg jēb gayam k'ūrjugjā sīi k'omariipaita k'ap'a naawaima. ¹⁰ Maimua chi wajapcharam k'ūrjug k'ap'a haju hed barbaicheewain chadau mag k'omariipai k'ap'a nemjā tag chuk'u haju.

¹¹ Warr bārāa chiraawain chadcha chaain hiek'aata hiek'anaa chaain k'ūrjugta k'ūrjugt chitajim. Pari ya jōoipa chirsiwai warre chaai haawai k'ūrjug hisegpājjim. ¹² Hēwandam hiek hā'k' a nāmjā hich jāgta siebabab. Hisin maadēu Hēwandam higwia hi k'ap'a nām hanaab pari sīi hēsp'ēg k'ūr purrijōo hee nem hinag hoo nāmjōpaita hi k'ap'a nām, wajappai k'augba. Pari jāg nām hawia māg hatag paawai chadcha hich simjō maadēu hi wajap'a k'ap'a haju, ya hagdaujō hi dāi k'ūrcha hoop'ōbaadēm haig. Mag maach hagt'a heegar wēnrrāweran māchdēun ya hi wajap'a k'ap'a chirām ha chirab mamā, hagt'a hi hooba haawai wajappai hi k'augba chirām. Pari jāg chirām hawia hich jāg hich Hēwandamau wajap mā k'ap'a simjō māch garmua jā hīchab hi k'ap'a haju.

¹³ Mag Hēwandam juu t'eepta hārcha hig naab mamā, Cristo pierrwai tag magam higbaju. Magiup mamā nem k'ūr t'ārjup nām, mak'ānn chan bālārjā chugpaa k'augba sīerrjēem. Mak'ānn: Hēwandam hiek hā'k' awia hi gaaimuata maach hāu wēnrrām k'ūrjugau; hāgt'ar pawiajā warag wajapcha paauk'amaiju k'ūrjug, maimua Hēwandam k'ōsi nām gaaimua dich k'apeenjā k'a k'ōsi nām. Pari mag t'ārjup nām heem hāb sim chi wajapcharam. Ma, cha mua jaau chirāmjō dich k'apeen k'a k'ōsi nāmāu.

14

Hēwandam Hak'arau deeum meu hiek'apibaawai

¹ Keena, mua pālaa deeu pārag jaau chirām: Hāba dich k'apeen k'a k'ōsi hajuuta hārcha hēk'abat. Magnaan chadau hīchab hich Hēwandam Hak'arau dee sim juapajā haum k'ōsi haju haai nām. Pari bālārjā hōrau k'augbam meúata hiek'aju k'āai, hārcha hi hiek deeum k'ānnag jaau k'ap'a haagta pāach gaai wajap'a hich jua t'eedgam deepim k'ōsi habat. ² Deeum meu hiek'amamua k'ājjā hirig jēeumān, nem wajaug sim hīchab; pari mag deeum meu hiek'a simuan hōrag hūrmk'ājjā k'aba, sīi Hēwandamag hūrmk'ūrpaita hiek'a sim haawai, chadcha hich Hēwandam Hak'arau k'ūrjug wajap'am dee sim hawiajā bigaum k'ānnau ni hābmuajā k'augbaju, k'an hata hiek'a sī. ³ Mag k'āyau Hēwandamau hich hiek jaaupi simta jaau nārrām wounaun chadau chadcha warag bigaum k'ānnpata Hēwandam Hiek gaai ham k'ūrjugdam bāaupiwa, ham k'ūrjā honee hapinaa hīchab ham wawijā wawí sim. ⁴ Pari magba deeum k'ānnau magam meu k'augbag haigta hamag hūrpimaaugaujō deeum meúata hiek'a simuan sīi hichigpaita wir haig jaau sim. Mamā Hēwandamau hich hiek jaaupitarrta jūr hōrag hūrmk'ūr jaau nām k'ānnau chadau chadcha t'umaa chi hā'k' a durrum k'ānnta warag Hēwandam hiek k'augpi nām. Mag hamau nem k'aug paauk'amam haig warag hag hiek gaaita ham k'ūrjugā bāauk'a wētum.

⁵ Mārāgan pāach t'umaam k'ānnau deeum meu pāachdēu k'augbam k'ājjā hiek'ak'iin hāu sim. Pari mua hoowai Hēwandamau hich hiek jaaupi sim jaau nāmta wajapcha sim, sīi jāg dēgōlp deeum meúata hiek'a nām k'ājjā. Mag hiek'awiajā pari warm k'ānnag k'ap'a hamk'ūr deeum ham meúata jaauwan hāu sim, Hēwandamau mag hiek'apitarr t'umaam k'ānnag k'ak'apdō hamk'ūr. ⁶ Pārau hoowai māch k'ājjā pāar haar mawia sīi deeum meu pārau k'augbamuut pārag hiek'abaimak'iinjā, "¿K'ani jaau simā mag sīma?" haju pārau. Mamā pārag wajap'a k'ap hamk'ūr, pāar meúata jaauju haai chirām: Hēwandamau pārag hich hiek jaaupitarr, wa māg hatag hirua maach dāi haju, wa Hēwandam k'ūrjug k'ājjā k'ūr pogk'e jaauju haai chirām. Magan chadau pārau k'ap'a nāisiju, pāach meúata haawai.

⁷ Pārag deeum ejemplu jaauk'im: Karris k'ājjā wa guitarra k'ājjā siirwai, siir meraa haawai sīi hō hārbaajā chuk'u sirk'iin, jāga k'ap habarju k'anta sir sī. Pōd k'augbaju. ⁸ Wa

soldaaun k'āijā juurhi hee wērbāan wētum haig chi trompeta sir simua wajap'a hō hararaa sirba hak'iin, jāga t'umaam k'āpan haju mag sirbarmuapai hamachig "Haudimat" ha jaaubarm. ⁹ Pāarjā hīchab hich hagjōta t'ānām. Pārau k'āijā deeum k'ānnag hiek'aawai hamau k'augbam meūata hiek'amān, jāga hamau k'ap'ā habarju hamachig hiek'a nām. Par sii jāgan paagta hiek'a nāmjō hok'opp'a nāisiju. ¹⁰ Mag durr gayan meu k'apan k'īr pogk'e t'ānām. Chi meu k'ānnagan meu wajap'amma, hamach meu haawai, maimuajā hamach hiek'amam t'um k'ap'ā nām. ¹¹ Pari mag t'ānām heemua hāb k'āijā bēewia mua hi meu k'augba chitāmta mātag hich meūata hiek'achēk'iin, mua pōd k'augbaju. Mag chan pōd hiyān habam, ni hābmuajā chik'am meu k'augba haawai. ¹² Magua mua sii hiekk'ōrjā k'āba mag chirām: Pārau jāg Hēwandam Hak'arau hich jua t'eeg dee sim haum k'ōchag t'ānāmān nem wajaug sim. Mamā chi wajapcharama paarpam k'ōsi habat, har pāachdēu hoowai hagua hārcha chi hāk'a durrum k'ānāt t'umaan k'īr hoohee hapijōjōom.

¹³ Hābmu k'āijā hich meu k'āba deeum meūata hiek'aajem hag jua t'eeg wai sim k'ai, magan hagiō hich Jōoirag jēeuju haai sim, mag hichdēu hiek'abarm hiekpai haig hūr nām k'ānnag deeuh ham meūata jaaujem hag jua t'eegjā hichig deemk'īr. ¹⁴ Hēwandamag jēeu chirām haig mua sii parhooba deeum meūata jēeuk'iin, mā hak'arau chadcha Hēwandamag jēeu jōch'ērama. ¹⁵ Pari mag sim māch chi hārātmua māchdēu hiek'atarrjā k'augba habaawaijāh? Magbaawai ¹⁶ Magbaawai mag deeum meūata jēeumam dāi jūrr haig dich hiek hūr nām k'ānnag jaau k'ap'ā jawaag hagiō Hēwandamag dichig jaupima, jūrr ham meūata hamag k'ap hamk'īr jawaag. Meuk'aar k'āijā hagiō bālārjā hōrau k'augbam meūata mag hau dichtarr k'ai, hich hagiō ham meūata hamag jaauju, k'ap hamk'īr. ¹⁷ Mag ham meūata k'āba sii deeum meūata Hēwandam tō hiek'amamua jēeuk'injā, jāga pua hiek'a simjā k'augba haawai haig durrum k'ānādamau pāhipierr dāi hich magau habarju. Hamau pōd magbaju, pā hiek'amamjā k'augba haawai. ¹⁸ Par pua nem wajaug hūrihām jēeumaju; pari mag sim haig chan bālārjā bit'urgam k'ānādam Hēwandam hiek gaai k'īrjug bāuba, hich magpai bālārjā hūrba harrjō durrum. ¹⁹ Mua chadcha Hēwandamag hāu hajim ha chirām, māchdēu hirig jēeu chirām haig māchdēuta pāar k'āijā hārcha deeum meūata hiek'aajewai. ²⁰ Mag chitāt mama, k'āpanag hee chirām hauguin, hiek pōm k'āba hawiajā, t'umaam k'ānnag māch hiek'a chirāmjā k'ap'ā hapim k'ōsita chitām, sii māch happai hiek'a chirām habarmjā ham meūata k'āba haawai hiwiram hābmuajā k'augba hich mag hōbērpimaaugau.

²⁰ Cristo gaaimua k'odamnaan, mag mua jaau chirām k'ap haag hoob sii chaaindamjō k'īrjug meraa hamiet. Magarrau nem k'aibgam wawaagan chadau warag wauju k'augba haju haai nām, chaain daumeraa haawai nem wauju k'augba haajemjō. Pari Hēwandam Hak'arau jua t'eegau nem k'īr pogk'e waupiejem heem chi wajapcharam k'ap haagan, chadcha jōoin k'īrjugjōta habat, wajap'a k'īrjuag. ²¹ K'īr heyaya habat jāga Hēwandamau warrijā maach jōoin israelnaan hichdēu hamach castigaa sim k'ap hamk'īr deeum k'ānnag hamach meūata hamag hiek'apiji. Hag hiek higwia Hēwandamau hich hiek pā sim gaai, "Jāk'ān wounaanu mā hiek hāk'aba harr haawai jūrr deeum k'ānnagta mua ham durr k'echt'āg haupiwi hamach meūata jūrr chi durr k'ānnagjā hiek'apiju" hajim, "mag hoobaawai hamach k'aibag hisegamk'īr.

Pari par mag deeum durram k'ānnau hamach dāi magbarmjā hāk'abaju" ha pā sim. (Is. 28:11-12)

²² Magua, hīs hewagjā mag hōrau meu k'augbam hiek'a nāmuata chi hūr nām k'ānnag Hēwandam hiek hāk'apiju haju k'āba nām. Magarrau Hēwandam hichdēucha hich hiek jaaubarmta jūrr t'umaam k'ānnag hūrmk'īr ham meūata jaau nāmuau chadau hāk'aba nām k'ānnapa hāk'am k'ōsi hāk'ajem, hajap'ata hūr naawai. ²³ Pāadē k'īrjugbat: Hēwandam hiek hāk'ā durrum k'ānāt t'umaan hābam haig biirdānaa, t'umaam k'ānnau deeum meūata hiek'a t'ānāmcha k'āijā hāb bālārjā Hēwandam hiek hāk'āba sim dubchēwia mag hoobaicheewajāh, k'an habarju hirua. Par jāgan hirua, "Jih! parhooba dubwia sii hōor pōm lōkie t'ānāmja hoobarm" hawia warag hāk'ab sii. ²⁴ Pari magba sii pāach t'umaam k'ānnag Hēwandamau jaau simta jūrr hōrag jaau nāmcha k'āijā hāb Hēwandam hiek hāk'āba k'itām dubchēwia mag hūrbācheewai, hirua t'umaan hāsies hich mor hewag k'īrjuwia, "Chadchata mān pekuu pōoma chirām" haju, hich jāgdaar mag pārau jajawagmam hūrwia. ²⁵ Mag hamachdēu hi hoojā hooba haajemta wajap'a hi hoojem k'ānāt dēnjō hichigcha jaaumam hūrbāawai kanieu t'āk'ōnaa, "Chadchata Hēwandam ham dāi sīewaita mag t'ānām" hawia, dāi hamach paarmua Hēwandamag jēeuju.

Pāach nem hīnwai wajap'a hoonaata hinbat

²⁶ Ya hābmiecha paawai mua pārag magk'im: Har hāba k'apanaa biirdānaa Hēwandamag jēeuwai, hāaur k'ānnau meuk'aar hauju haai nām; maagwai hāaur k'ānnau Hēwandam hiek gaaimta jaau nāmuau hōor wawiju haai nām; maagwai hāaur k'ānnau hich Hēwandamaucha hamachig jaaubarm hiekta jūrr deeum k'ānnag k'ap hapiju haai nām. Tagam k'ānāt deeum

meúa k'āijā hiek'aju haai nám; maagwai warm k'ānnau jūrr mak'ānnau deeum meúa jaaubarmta t'umaam k'ānnag hūrmk'ir jaauju haai nám. Mamá mag nem hin námjā, dich happaita honee haag k'aba, t'um haig nám k'ānn Hēwandam dāi warag hubá hapiegta mag wauju haai nám. ²⁷ Pāach meu k'abam hiek'aju hawiajā hiek'aju haai nám. Pari numpai wa t'ārjuppaí k'āijā hāhabdō hiek'amamuata hiek'aju haai nám, sīi t'um sereuba. Mag deeum meúa hiek'abarmjā hichiita jūrr hābmua jaaub k'aba jaauju haai sim ham meúa, t'umaam k'ānnag hūrmk'ir. ²⁸ Mag k'apan t'ānnam hee ni hābmujā mag warm k'ānnau deeum meúa hiek' a nám jaauju chuk'um chan, magan warag bālrjā deeum meúa hiek'aba, sīi pāach hōdegaита hiek'abat, pāachdēu Hēwandam d'xiuapaita mag pāach hiek'abarm k'ap haag. ²⁹ Wa magba sīi Hēwandamau pāachigcha jaaubarm hiekta jūrr hōrag jawaag wai nám k'ai, hagjō numpai k'abamn t'ārjuppaíta hiek'aju haai nám. Maagwai tagam k'ānnau sīi k'iuu hūrwia jaauju haai nám, chadcha Hēwandam Hak'arauta mag hiek'api sī, wa sīi hich k'īrjug heepaimuata mag hiek' a sī. ³⁰ Pari mag hagt a warm hiek' a sim hee, deeum haig simg k'āijā hīchab hich Hēwandamau hich hiek' jaicumk'ir jaicum, magan chi nacha hiek' a sieri hiek' a hōwia jūrr magag hiek'apiju haai sim. ³¹ Mag hāhabdō hiek'amamuata t'um chi Hēwandamau hich hiek' jaupi nám k'ānn hiek' a hōju haai nám, haig durrum k'āndamag k'augpiwia hīchab k'īrdam honee durramk'ir. ³² Chi mag Hēwandamau hich hiek' jaupibaawai jaaú nám k'ānnau wajap'a k'ap' haju haai nám, hamach parhooba sereuba sīi hāhabdōpaita hiek' amaju haai nám. ³³ Jāgwia mag chirā? Sīi jāg nem parhooba hamachdēu hampierr haawai Hēwandamau k'ōch' ahaajeewaita mag chirām. Hēwandam chan hoob mag nám heem k'abam. Hiruan hagpierraanaa k'ōinaata wēnlrrapiejem.

Jāg tagam k'ānn chi hāk'a durrum k'ānn iglesia hee haajemjō, ³⁴ hālinan culto hee paawai sīi k'iuuta hūr hohodō haju haai nám. Ham, hemk'ooín hījējéb' am hee dāi hiek'aju k'aba nám, hich Hēwandam hiek' p'ā sim gaai jaaú simjō, ham sīi hamach jaaí juá heegarpai k'it'ēem haawai. ³⁵ Hemk'ooinau culto hee nem jaaú nám wajappai k'augba haawai wajapcha k'ap haag jēeum k'ōsi nám k'ai, di haar pawia hamach jaainagta jēeuju haai nám. Magba jāg culto hee hālin hījējéb' haawai hāk' a sim.

³⁶ Pāraí jāg deeum iglesia hee haajemjō k'aba, sīi pāachdēu ham haig nem waauwai, ḡpāachdēuta nacha Hēwandam hiek' hompaa haujimpī nā? ḡWa pāachdēupaita mag Hēwandam hiek' k'ap' nāwa? ³⁷ Pāar hee hāb sīi hich hīupai k'āijā Hēwandamau hichig jaaubarm hiek' jūrr hōrag jaaujem hag jua t'egg paraam ha sim k'ai, wa deeum jua t'egg Hēwandam Hak'araau deetarr k'āijā wai sim ha sim k'ai, magua tagam k'ānn k'āijā k'apcha haju haai sim: muajā hich hābam Hēwandam Hak'araupai māchig jaaupitarra jaaú chirām. ³⁸ Pari hīchab hābmua k'āijā muá nem jaaú chirām jāch hamap' a sim k'ai, magan hoob "Jā chan Hēwandamauta hiek' jaupi simlā" hamiet.

³⁹ Cristo gaaimua k'odamnaan, magua muá mag chirām: Hēwandamau hich hiek' pāachigcha jaaubarm jūrr hōrag jaaujem hag jua t'eggt pāachig deepim k'ōsi habat, hi hiek' hōr jāg heyaa jawaag. Pari mag hawiajā hoob, "Deeum meu chan hiek'aju k'aba sim" hamiet. ⁴⁰ Deeu pāaba pārag jaaú chirām: Mag nem waauwaijā sīi parhooba pāachdēu hampierr haba, hagpierraata haajeet'ā.

15

Cristo meewia deeu p'iidatarr

¹ K'odamnaan, pārag k'ir heyaa hapim k'ōsi chirām maach peerdāajem hiek har na māchdēucha pāachig jaautarr. Hich mag hiek hajim pāraí hāk' awia hīsjā hāu hagt' a hag gaai hubā durrum. ² Hich mag hiek māchdēu pārag jaautarr gaaímuá hāu pāar peerdāwi nám, majā chadcha hāk'atarr k'ai mamá. Hich hagt' a pāar hag hiek pāaba hich mag hi dāi hubā nám k'ai, hāu pāar chadcha peerdā nám.

³ Māchdēu hāk'atarr hiekta ya hīchab pāragjā jaauwia chirām, jāga hich Hēwandam hiek' p'ā sim gaai jaaú simjō chadcha Cristo maach pekau gaaímuá t'ōjī. ⁴ Mag hi t'ōowia bēp sīutarr k'āai t'ārjup nám hee hūwaii maach hich mag p'iidatarrjā hīchab mua pārag jaaujim. Mag hi p'iidatujā hīchab hich Hēwandam hiek' p'ā sim gaai ya hag nawe jaaú sim. ⁵ Muá pārag jaaujim, Pedroog hich hoopitarr, hag k'ur doce hich dāi hogdāba wēnlrrajerr k'ānnag hich hoopitarr, ⁶ maimua hag k'ur hūmaí deeu hich hiek hāk'a durrum k'ānn k'apán quinientos hatcha hābam haig narr k'ānnag hich hoopitarr. Mag hi hootarr k'ānn hāaur k'ānnan ya k'ēchwia naab pari jārrcha hatcha hagt' a monak' a t'ānnam, mag hamachdēu hootarr jawaag. ⁷ Maimua Santiagoogjā hich hoopiwia t'um hich dāi hogdāba wēnlrrajerr k'ānnagjā hich hoopijim. ⁸ Jāk'ānnan chadcha ya hich dāi dārrāa wēnlrrajerr k'ānn hajim, mamá mānn heeu hich hiek hāk'atarr hedweta warre mārlag hich hoopiwia mā jār haujim. Maguama, mag mārlgta hābmiecha hich hoopitarr haawai mānn sīi hagt' a k'uk'ur chirāwe t'aabapāitarrjōta chirām. ⁹ Magtarr haawai Jesuu hich hiek' jaumk'ir hichdēucha jār

hautarr k'lan heejā mächtta t'umaam k'lan k'āaijā serbiibacha chitam. Mag chiraawai mājā hīchab hich Jesuucha hich hiek jaumk'ir t'ir hautarrau ha t'irju haai k'aba chiram, hi hiek hāk'a durrum k'lan k'aibag wawaagiā ham hēudee hēk'a chitā haajerr haawai. ¹⁰ Mag chitajieb mama häu Hēwandamau ma heeg hoowi hīs hich hiek jaaujemk'a wai sim. Mächtta māch k'apeen hich hiek jaumk'ir hichdēucha jar hautarr k'lan k'āaijā hārcha p'idak'awia chiram. Mächtjaapadamau k'abajim pari hichdēu ma juag hoowiata häu chadcha ma dārrcha hi hat'ee p'idak'abarm. Jāgan Jōoirau parchata ma heeg hoobajim. ¹¹ Pari mag chiram haig chan k'aita hārcha p'idak'ajī wa k'aita pōm p'idak'abajī ha chiram k'abam. Maach t'umaam k'lananu hichiita Cristo meeewia deeu hiiu p'iidatarr hiekta jaau nām; mag jaauwia pārau hāk'ajierram.

K'ēchwiabajā deeu p'iidatk'aju

¹² Pari mag Cristo meeewia p'iidatarr marau pārag jaubaawai hāk'atarrta, jāga hīs hūurwai pāar heem k'lan hiek mag hōor meebarma chan tag p'iidabha haajem ha jaau nām hūn chirā. ¹³ Chadcha mag hōor meebarmjā tag p'iidabha haajeek'iin, magan Cristojā hagt'a hich hauk'ērtarr jēbdeg sējeek'am. ¹⁴ Mag Cristo chadcha hiiu p'iidawia hich māg hōberba harr hak'iin, cha marau hi hiek jaau wēnarramjā sēuk'a chad k'aba harrta jaau wēnarrak'am. Mag k'ai magan maadēu parta hāk'nām. ¹⁵ Chadcha mag hamau jaau nāmjō hōor meebarmjā meem hiekta meejem hak'iin, magan marau sēuk'ata Hēwandamau Cristo p'iriu haujim ha jaau wēnarram, chadcha p'iidabha harrta. ¹⁶ Hamau jaau nāmjō mee nām k'lan tag bālrajā hiiuba nām k'ai, magan Cristojā meeewia tag p'iidabak'am. ¹⁷ Mag Cristojā p'iidabha harr k'ai, magan parta pāraujā hi hiek hāk'ajierram. Mag hak'iin magan pāran hagt'a pāach pekau heeta wēnarrageek'am. ¹⁸ Mag hi p'iidabha harr k'ai, magan hīchab hi hiek hāk'a durrumua hōtarr k'lanjā hamach pekau heepaita hich mag hok'oo durrum. ¹⁹ Cristoou hich higar wēnarram jūrr maach hich haar hauju ha simjā, maach meeewi Chadcha hich haar haubamta mag sēk'iin, magan žk'an wajaug hat'ee hi gaaimua mag p'it'ur wēnarrageek'ajī? Mag hak'iin maachta chadcha t'umaam k'lan k'āaijā parchata p'idak'a wēnarramjō haajeek'am.

²⁰ Pari Cristoon chadchata hiiu p'iidatjim. Mag hōor pōm hō nām hee hichta nacha p'iidatarr gaaimua hewag pawiajā hōor k'apan hichjō p'iidatk'aju jaau sim hajim. ²¹ Wajapcharan hich jāg warrijā hōor hābpaim gaaimua hewag pawiajā hōor t'um hok'oo nāisierrojō, hich hagjō hīchab woun hābpaim gaaimuata hewag pawiajā hōor hiiu p'iidatk'aju hi gaaimua. ²² Hich jāg warrgarwe Adán gaaimua hōor t'um hō derr haawai hich hagjō hīchab Cristo gaaimupaita t'um maachin hich mag hiiu wēnarraju. ²³ Pari majā sīi parhooba k'abam: Cristota nacha p'iidatjim; mag k'ur deeu hich pierrum hedta hi higar hāk'a durrum k'lanjā jūrr p'iidatk'aju. ²⁴ Ya magbarm haigmuau chadau, Cristootua māg durr t'um hich k'aibag dāi hag gaai jua t'eeg t'ānampā t'um pōdpāinaa jūrr hich Hēwandam chi Hayagta nem t'um jāapiju, hich mag chi Pörk'a sīsimk'ir. ²⁵ Pari mag hich Hayagta jua t'eeg t'um jāapiju na, hich dāi hiekk'ōr paraam k'lan t'um hich jua heegar p'ē hau nām hora hich Cristota mag hichdēu hōor p'ē haumam k'lan Reik'a sim. ²⁶ Mag hich dāi hiekk'ōr paraam k'lan t'um hich jua heegar p'ē hat'aawai, hābpamecha paawai tag hōor mee k'augba t'ānampā, ²⁷ magamk'irjā hich Hēwandamau t'umaa Cristoogta jaau wai sīewai. Mag nem t'um hirigta jaaujim hanam chan, hich Hēwandam chi Haaiapita jūrr hi jua heegar sim hanam k'abam. Hich Hēwandam chi Haai chan pōd hi jua heegar haju k'aba sim, warrijā hich Jōoirauta mag nem t'ānampā t'um hi jua heegar hāpitarr haawai. ²⁸ Maimua mag nem t'um t'ānampā Cristoou hich jua heegar p'ē hat'aawai hich Cristojā Hēwandam Hiewaak'a simta jūrr hich Jōoi jua heegar sīsiju, hich Jōoirauta warrijā hirig jua t'eeg t'um hich jua heegar p'ēdeetarr haawai. Magbaawain chadau hich Hēwandamta nem t'um t'ānampā k'āaijā warag hārpai sīsiju.

²⁹ Mag Cristo hiiu p'iidabajim hanam māch magan žk'ant'ee hāaur k'lananu jāg ya meetarr k'lan kōtijā hamach pōr choopī nāmma? Mag hōor mee nām k'lan hiiuba nām chan, žk'ant'ee ham kōit pōr choopī nāmma? ³⁰ Mag Cristo hiiu p'iidabha harr k'ai, magan žk'ant'eeetā maar jāg hed hēepierr sīi maach mod hāmk'a nāmjō wēnarragejemma hi gaaimua? ³¹ Mag wēnarram gaaimua māchin hedau hāspapak'ampierrta tag pāar k'ir chitabajujō haadēp haajem, chik'amnau dak'āwaau. Pāar Cristo higar nām gaaimua māch honee chiramjā meerba jaau chiram pārag. Hich hagjō māch peer hōrau t'ōt'ōo haajem pārag jaau chiramjā sēuk'aba chiram. ³² Dich k'apeenpaijā k'aibag sīi maach k'ojojemjō sīsimdām dāijā par hiek'aupain Efeso p'ōbōr hee chadcha maar jāu nāmjō haadēp haajeejm, Cristo gaaimua. Pari chadcha hōor hō nāmjā tag p'iidabha haajeek'iin, žk'ant'ee ma mag chitā haju chad k'abam hat'ee? Mag hak'iin magan ham hiek'dōin, "Keena, jöpcha k'ēchju nāpí, magan warag t'ach k'owia honee dōjā dōtarrau" haju haai nām.

³³ Pari mag k'abam k'odamnaan. Hoob har Jesús hiiu p'iidabajim ha jaaujem k'lanag pāach k'ūgurpimiet. Pārau k'augbáh: "K'aigbam k'lan dāi k'apeerk'aawain maach wajap'a

chirarrjā hārpāajem” ha jaaujem. ³⁴ K'ūrjug k'ap'la haajeet'ā. Mua hūr chirām, mag maach meebaran chan tag p'iidāba haajem ha jaaujem k'lan pāach heepaijā t'lan hanām; mama mag t'anāmjā pāar bālrjā chigaa k'abamjöta haajerram, hamag hiek'abanaa sīi hūrbamjö haawai. Pārau k'augba nā, chi mag nām k'lan chan Hēwandam higar k'aba, ni bālrjā hi k'augba naawaita mag nām. Magām k'lan pāach hee wai naaba warre jarbapāit. Maach hiek hūrwia k'ūr naaumk'ir hīs chadcha mā mag hiek'a chirām pārag.

Jāga meetarr k'lanjā deeu p'iidātk'aju k'ai

³⁵ Tale hāaur k'lanau hamach hödegpai k'āijā, “Keena, jāg hōor mee nāmjā ḥāgata p'iidātk'aju k'ai? wa ham p'iidātk'aawai ḥam mor jāgata sisid haju k'ai?” ha jēeu, hamach wir haigpai k'āijā. ³⁶ Chi mag jēeu simān magan wajap k'ūrjubanaata mag sim. Pārau hooba haajē, jāga haajē nemjūr dau jūrwi. Par daúa hoowai nemjūr daudam jēb heecha joot'ā k'eerwai warre t'ōbaadēmjōo hoojem. Pari mag t'ōbamjō harrra, deeu t'arrp'ēbaadēmuata hūwai k'ērdam paarpawia hiiu k'ērsiejem. Hich hagiota t'anaahab maachjā; maach meewia jēb hee hauk'eerwai mag hatag deeu p'iidātk'aju k'lan k'abahab. ³⁷ Pāadē mā sēu hawia arroz wa deeum nemjūr dau k'āijā jūrnaa hoobat: Mag nem jūrwi warre chi bādamchata jūrba, chi daudampaita jūrjem. ³⁸ Mag hōbērmamuata chi nemjūr daupierr k'ūr pogk'e hōbeerjem, Hēwandamau warrgarwe hich mag derr haawai. Maachjā hagiō meebarmuata mor hiiur paarpa naabahab. ³⁹ Hich jāg nemjūr dau k'ūr pogk'e paraanaa pabājā k'ūripierr t'lanāmjō, maach morjā k'et sīebahab, tagam nem dāi. Nemchaain pabā hem morjā k'et sim; nem hichpan morjā k'et sīewai hāwarr morjā hagiō k'et sim. ⁴⁰ Hāgt'armpeen morjā k'et sīewai, mag jēb gayam k'lan morjā k'et sim. Hāgt'armpeen hamach hooimāg k'et wai naawai mag jēb gayam k'lan hooimāgjā k'et sim. ⁴¹ Pārau hoowai mag hedau hāsdawam hedau chi hedaram dāi k'et sīeba haajē? Ni p'īdagijōjā k'aba sisidam. Hamach chi p'īdag happaijā t'um dau hagdaujō wālba, dau k'et sisid haajem.

⁴² Wajapcha k'ūrjuk'iin, maachjā hich jāg nemjūr jūr nāmjōta naabahab hīchab, mag meewia deeu hiiu p'iidālajem ha jaauwai. K'ani maach meewai nemjūr jūr nāmjō maach mor jēb hee hauk'ērbaawai sīi beejurjem; pari mag meebarmuata deeu hiiu p'iidābarm chan tag beeurbam. ⁴³ Mag bēp sīubarm chan tag bālrjā maadēu hīgħa sim. Pari magtarrta deeu p'iidāsīewain chadau sīta hooihmā sīsiju, magjō haju nem chan maadēu hooba haajem. Ya sīi juu t'eejā chuk'u bēp sīutarrta jūrr p'iidāwain chadau juapa t'eepta p'iidāju. ⁴⁴ Maach meewain maach mordam cha maach hiyān nāmta jēb hee maajem. Pari mag sim p'iidāwai chan ya tag mag mor k'ūr k'aba, hāgt'armpeen mork'ata p'iidāju. Wajapcharan maig dich bi heem morjā paraa hawai hāgt'armpeen morjā hīchab t'lanām.

⁴⁵ Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaauwai, warrcha hīchdēu hompaatarr woun Adán ha t'ār sierr hīchdēuta hīipi haujim ha jaau sim, magbarmua hewag pawiajā maach paarpa haumk'ūr. Pari hag k'ur Cristo pierrwai jūrr hich garmuata hōor hīipiie chaar hīipiiejem, magbarmua hich gaaimuata hāgt'ar hōor hōbēr wēnārramk'ūr. Mag Hēwandamau Adanta nacha hompaatarrjō, jūrr Cristota nacha p'iriū haujim, hichta hāgt'ar wētju k'lan dēn chi Pōrk'a sīsimk'ūr. ⁴⁶ Magtarr haawaita mag hagt'a heegar nāweran hich mag mor maachdēu wai nām dāipaita wēnārraju. Pari mag hatagta hagiō hich Hēwandamaupai maachig tag t'ōjā t'ōba haajem mor deeju. ⁴⁷ Nacharam woun Adán haajerran jēb dēnta Hēwandamau hompaa haujim, pari Cristoon jūrr hāgt'armuachata bēejim. ⁴⁸ Maach mag hagt'a mag durr jōoi gaai durrum k'lanan nacha mag jēb dēn hompaa hautarr hag mor k'ūrta wai nām: pari ya hāgt'ar paawain hich hāgt'ar sim hag mor k'ūrta wai naaju, Cristo mor k'ūr. ⁴⁹ Hīs hewag pawiajā hagt'a Adanag mor deetarr k'ūr'a wēnārramjō, jāg nān hawia jūrr hich Cristoou mor wai sim k'ūrta maadēujā hagiō wai nāisiju.

⁵⁰ Pari cha mua jawaagpam wajap'a hūrbat hermanonaan: Maach mag heegar haawai maach mordam mag k'itām chan pōd Hēwandam sim haar hōbērbam. Maach mor mag bālr habarmua dajēk'u k'itām chan pōd Hēwandam sim haar wēnārraju k'aba nām. ⁵¹⁻⁵² Pari hūrbat, hīchab hāgjō cha mua pāar jāgderra jawaagpam: ma chan pārau bālrjā hūrba haajemā: Maach mag t'lanām k'lan t'umcha chan k'ēchbaju. Pari hagt'a k'ēchba naawijā, chadcha maach chi hōk'a nām k'lan mor mag simān, hābmiecharam trompeta sirbarm dāi sīi mag maach dau p'īrbarmjō habarm hee, warre maach t'umta mor hīipi wai nāisiju. Mag trompeta tēe habaawaita nawe k'ēchwa jēb hee k'ēk'ēd harr k'lanjā deeu p'iidātk'aju, tag k'ēchba hich mag hiiu nāisieg. Magbarm dāi maagwai hagt'a maach chi monak'a durrum k'lanjā deeeum mor chi hīuripta paapāju hich Hēwandamau. ⁵³ Magbaawai maach mor mag dajēk'u k'itām jūrr bālrjā meebla haajemāg pabaadēm dāi, tag beeurbā sīi hich mag sīraajemk'a sīsiju. ⁵⁴ Mag tag maach meejā k'augba t'lanāsīewain chadau chadcha hich Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaau simjō, “Mag hatag paawai māch garmuata hōor dajēgpiejemjā pōdpājū” ha simjō nāisiju. ⁵⁵ Mag hīgħia hīchab hich Hēwandamau hich hiek deeum hich hiek jaaujemag p'āpitarr gaai jaauwai, “Magbaawain chadau jāg

hōrau hamach dajēgju högk'aajerrjā tag k'īrjuba naisiju" ha sim, "chi maach dajēgpiejjerrjā ya tag juu t'eeg chuk'u sisiewai." ⁵⁶ Jōoingarwe ley deetarr gaaimuata hōrau hamach pekau pōoma wai nāmuua hok'oojujā k'ap'haajem, mag pekaúata nem juu t'eeg benen dēnjo hōor meepiejeeawai. ⁵⁷ Mam hāu maach Pōr Jesucristou mag pekaúha hōor hok'oopiejem hich garmua pōdpāitarr gaaimua hāu maach hi dāi wēnrram, tag hok'ooju k'aba. Mag nām dāi māg jēb gaaivejā maachig hich juu t'eeg deejem, mag pekau juu t'eegag dich t'haupiba haag.

⁵⁸ Cristo gaaimua k'odamnaan, mua chadcha pāar k'osí chitam. Magua mua pārag, "Hich jāg hi dāi hubnnaa chik'amnau chaaur nem jaau nāmuajā pāach k'ūgurpiba, warag maach meewijā deeu hiiu naisijuuta k'īrjuna hi dau najā nem wajap'a wau nām gaaita p'idk'anaat" ha chiram. Pārau k'ap'nām, hich hat'ee maach mag p'idk'abarmjā hirua sīi hich jāg par hok'oopibaju.

16

Ofrenda dee nām

¹ Pārau k'ap'nām, jāga mua Galaciapienagjā jaaupāiji. Magtarr haawai jāg Cristo gaaimua maach k'odnaank'a t'ānām k'ānām ha'tee pāach heejā hagiō p'atk'on p'iebat. ² Domighed paawai hagdaujō pāachdēu ganmampierr p'iepetat; maagwai ya wai naawai, māl barbaimaawaita heeupemjō mag p'atk'on jarjar habaju. ³ Ya pāach haar māl barbaimaawai pārau hōor jar hajuu; mak'āntta māchdēucha pāiju, maach k'odnaan Jerusalen-pien hat'ee mag pāachdēu p'atk'on jar p'ietarr deen mamk'īr. Hamach dāipai hīchab hēsap pānaa deepāiju. Hag gaai pārau jaaupāiju, māg chi p'atk'on harr nām k'ānan maachdēucha jar hauwiata pāi nām k'ānau ha k'ap hamk'īr. ⁴ Māchdēu hoowai māchjā ham dāi maju haai chiram k'ai, magan māchdēuta ham p'ē harrju mag p'atk'on deen.

Pablo Corintoog maju k'īrjutarr

⁵ Pāar hoon mamua Macedoniapien hee māl dichju. Hōk'ar mag p'ārdāmamuata Corinto barju, pāar haar. ⁶ Tale pāar haig māl k'āaidam k'āijā chiraimaju, pari hagt'a wajappai k'augba chiram. Hichaau pamān, jāig pāar haig chiramua hidēu māch gaai noseg jaar dichpiju. Maimua ya dōchāumie burrbaaideewata māch majuug mamk'īr, mag tale pārau mārāg jāp hee māchdēu nemdam hīgju t'umaa p'ēdeepāiju. ⁷ Mamā māgwaiwe chan mabam. Sīi pāar haig dichmap'a chiraaawai maach Pōr Jesuu k'ōs hamān māch hōdiwan pāar haig dārrā chiraimaju k'īrju chiram. ⁸ Pari ya māg p'iesta Pentecostés burrju gayaa pamaawai hich māig Efeso p'ōbōr hee chiramua warag p'iesta dichpiju. ⁹ Maach Pōr Cristo hiek jaau chitam gaaimua hōor k'apank'am k'ānau māl k'ōch'aba t'ānaab mama, mua magamjā hīgba warag jaauju, mag maach Pōr hat'ee p'idk'a nāmuua hi hiek jaauju hayaa hoo wai chiraaawai. Magua pōd p'iesta nawe chan māl mabam. Mua k'ap'ha chiram, mag mua jaabarm chi hūr nām k'ānaujā sīi par jāg'upai hūrbaju.

¹⁰ Pāach haar Timoteo barimaawai hi dāi wajap'a habat, hīchjā hīchab pāach hee haairaa chiramk'īr. Magaag hīchab hijā mājō maach Pōr Cristo hiek jaau nām p'idafta jaau k'itaajem. ¹¹ Hiwiram hābmuajā hoob pārau hi k'a hisēe hamiet. Magju k'āai hirua nem hījudam t'umaa hīrig deepapāit, honee hurumua māl hoon bēemk'īr. Bālrjā barchēba haawai tagam k'ān hermanonaan dāi hī nā chiram.

¹² Maach hermano Apoloogjā par mua pepet chirān hajim, warm k'ān dāi pāar hoon māch. Pari magamjā maba, t'āba sisijim. Pari hōk'ar hīchdēu hoowai maju hayaa habarm hed jam pāar haar hi barju.

Pabloou Corintopienag salud deepāinaa ham wawitarr

¹³ Hābmiecha paawai pārag, "Pāach hoomap'a haajem k'ān dāijā k'īr k'ap'ānaa pāachdēu Cristo hiek hāk'a nām gaaita hubl t'ierrk'a nāsit" ha chiram. Hag hiek gaaita hemk'ooink'anāa nem juu t'eeg habat. ¹⁴ Pāach heepai nem waauwaijā, t'umaa dich k'apeen k'a k'ōsinā ham hāu hapiiegta nem waubat.

¹⁵ Cristo gaaimua k'odamnaan, Corintopien. Pārau k'ap'nām, maach hermano Estefanata jam pāar haar Acaya durr nacha hich chaain dāimua hich hālipa māg maach peerdlājēm hiek hāk'ajim. Mag hāk'awia hamach k'īrauta hagiō har hewag hāk'amām k'ān juagjā hoo nāsijim. ¹⁶ Muan pārag, "Jāgam wounaanau wa hijō Hēwandam hiek gaai p'idk'a nām k'ānau k'āijā pāachig mag habaawai hag hipierraa habat" ha chiram. ¹⁷ Māl honee chiram, pāar bēeba nām he Estefanāauta Fortunato dāimua Acaicopa hāu māl hoon bēetarr haawai. Pāachcha pōd bēebah mām, ham pierrumua hāu pāachchata pierrumjō habarm. ¹⁸ Hāu chadcha hamau māl t'āar honee hapiwia pāarjā hich hagiō honee hapiju, deeu pāar haar bardātk'aimaawai. Jāgam wounaanan chad pārau chadcha pāach garmuajā bālrjā chig habata wai naaju haai nām.

¹⁹ Mau Asia provincia hee iglesia n^annaidam heem k'lanaujā pārag salud deepxi n^am. Aquilouo Priscila dāimua salud deepxi n^am, maimua ham deg hermanonaan culto waaujem k'lanaujā hagjō salud haajem pārag, pāarjā maach Pör Jesucristo dēnk'a naawai.

²⁰ Tagam hermanonaanaujā hagiō t'umaam k'lanag salud haajem. Pāach hāba biirdlawaii pāach k'apeen dāi hagdaujō k'a k'ōsinaa saludaabat.

²¹ Maach Pabloouchata pārag m^ag saluddam m^ach juadamaucha p'ānaa deepxi chiram.

²² Hābmua k'āijā maach Pör Jesucristo k'ōchk'aba sim k'ai, magan hichdēu k'ap chirá Cristoou jāga haju hi dāi hich bēem hed.

Maach Pör Jesús, jdeeu pidū!

²³ Pāar kōit maach Pör Jesucristoog jēeu chiram, hichdēuta pāar dāi hogdaba hich mag pāar hāu wai narramkīr.

²⁴ Pāar t'umaam k'ān mua k'ōsi chitam, maach t'um hāba Jesucristo dēnk'a t'anaawai.

M^agdampai hajim pārag jaauum hig chirarr. Hayoo keena,

Pablo

2 CORINTIOS

Biek numiim hēsap Pabloou Corintopienag p'ā deepāitarr

Chi p'ātarr. Pabloou Corintopien chi hāk'a durrum k'ānag mag hēsap biek numiim p'ānaa deepāiwai Macedonia siejim haajem.

Maadēu k'ap'ā nām, nacharam hēsap hichdēu deepāitarr gaai hirua hamag hit'ūu hiek'aba t'etta hiek'apājim. Maimua hich hiek hasekasjierrā wa hasekasba k'āijā nā ha k'ap haagta, hag k'ur nān hawi, Titoog ham hoon mapijim hanām, mag hoot'urwi jūrr hichig jauchēmk'īir.

Mag chadcha Tito ham haar hudit'urwi jaauchewai, hāaur k'ānan hāu hichdēu jaaupāitarrjō hi hipierr hawi nem hajaug nām ha jauchējim haajem, hamach k'īrjug k'aibgamjā hisegpāwi (2:1-11). Mama hagiō naajim haajem hāaur k'ān hi hiekjā hasekasba warag hi hichaauria hiek'anaa hi hēugar hí chan mag hichdēu jaaujemjō hich Jesucristoou jār hautarrjā k'abamta jāg nārram hanarr k'ān (cap. 10). Titoou mag jaaubaicheewaita Pabloou mag carta biek numiim p'ājim haajem.

K'an jawaagta p'ājī. Mag Titoou Corintopien higwi hich jāgaagaa jaaubaicheewaita (7:6-7) jōoi honeeubaadēwi mag hēsap p'ājim haajem:

- (1) hichdēu hūrwai hāu hichdēu jaaupāitarr hipierra hāaur k'ānau hamach k'aibag hisegwi Cristoou k'ōsi simjōta nām hanām gaaimua hich honee sim jaaupāinaa (cap. 7), mag nām dāi hīchab hamau hamach hee woun k'aibga nārrar ya castigaatarr haawai ya hīs jūrr hi perdonajau haai nām ha jaaupāig (2:5-11);
- (2) maach peerdaajem hiek hajap'a hamag jaaunaa hag gaaimua hichjā p'it'urg hau sim jaaupāig (3:1-6:10);
- (3) Jerusalén p'ōbōr hee chi hāk'a durrrau k'ān dau hap'āl k'it'ēe harr k'ān hat'ee deepāig p'atk'ondam p'ienaa k'īr k'aug wai naamk'īir jaaupāig (caps. 8-9);
- (4) mag hich hēugar hiek'anaa hich respetaaba narr k'ānag hīn chadcha hich Jesucristouchata hich hi jaaumk'īir hi jār haujim ha jaaupāig (10:1-12:13);
- (5) deeu t'ārjupam biek'au ham haar maju jaaupāig, mag hamach haar mam hūrwi warag hamach pekau t'um hisegamk'īir (12:14-13:10).

Pablo salud

¹ Mān Pabloou, Hēwandamau Jesucristo hiek jaaumk'īir hich Cristooucha jār hautarr. Muata Timoteo diximua mag hēsap p'ā deepāi chirām, Grecia durr Corinto p'ōbōr hee Hēwandam hiek hāk'a durrum k'ānag maimua deeum p'ōbōdam nānāidām heem magwe t'umaa chi hāk'a durrum k'ānagjā hagiō. ² Maach Haaí Hēwandamagjā jēeunaa maach Pōr Jesucristoogjā jēeu chirām, pāach hāu wai nām dāi hīchab k'ōinaa wai wēnārramk'īir.

K'ant'ee Cristo gaaimua Pablo dau haug waaujeejī

³ Keena, maach Hēwandamta hāucha k'itām. Hichpaita maach Pōr Jesucristo Hayau; hichta maach Haaí haawai hichdēuta hōor dau haug k'aug paraanaa hīchab maach k'īr jāsenk'ajem. ⁴ Hichdēuta maach gaaai masi wa hōk'īrjuu k'āijā nām haigjā chadcha maach k'īr jāsenk'ajem, jūrr maach garmuajā hagiō dich k'apeen gaaai masi wa hōk'īrjuu k'āijā hoowai hich Hēwandamau maach dāi hatarrjō hich hagiō ham k'īr jāsenk'amk'īir. ⁵ Cristo gaaimuata maach hārcha dau hap'āl wēnārrawain hichdēujā hich hagiō hīchab maach hārcha k'īr jāsenk'ajem. ⁶ Mag Cristo hiek jaaū nām gaaimua dau haug wau chitāmān, Hēwandamau māch peerda hautarrjō pāachjā k'īr jāsenk'awia pāach peerda haumk'īrau. Mag hirua mā k'īr jāsenk'a simān, jāan hich hagiō pāachjā mājō dau hap'āl hap'ōbaadeewai jūrr māch garmuata pāar k'īr jāsenk'aa k'ap'ā hamk'īrau. Mag hamān magan pārau mā dēnō hāwatiñā hāwatju. ⁷ Mua k'ap'ā chirām, pāarjā Cristo gaaimua mājō dau hap'āl naawai jāg hichdēu mā k'īr jāsenk'atarrjō pāarjā hagiō hirua k'īr jāsenk'aju.

⁸ Cristo gaaimua k'odamnaan, tale pārau k'ap'ā nām, Asia durr mawia mā wajap'a dau haug wautarr. Muan tag māchdēu hāwatbajupi haajeejim; magān gaaimua muan ya tag māch pāar k'īr chitabajupi chirajim. ⁹ Muan ya māch t'ōpāigpampiita chirajim; pari jūrran mag wajap dau haug wautarr gaaimua ya mārāg jaaubarmjōta hajim, māchpai wir haig hīgu k'āyau hārcha Hēwandam hōor mee sīsid harrjā p'iriu haaujem gaaita k'īrjuu. ¹⁰ Mag, hāu mā t'ōpiba Hēwandamau mā peerda haujim. Mua k'ap'ā chirām hīchab, hichdēu mā t'ā wai sim haawai māg hatagjā hirua hich jāg mā k'aigpēr wai nārraju, ¹¹ pārau mā kōit hich jāg pāaba jēeu durrumān. K'apank'am k'ānau mā kōit Hēwandamag jēeu nāmān, magan hich hagiō hāu hirua mā wajap'a wai chiraajem paarjā k'apank'am k'ānauta hirig hāu hajim hajurau.

Jāgwia Pablo Corintoog mabajī

¹² Maach wajap'a chitanaa hiek'aawaijā Chadcharam hiekta pāar hee Hēwandum dak'tirjā māch hiek'a chitaajem k'ap, mā honee chirām hi dau na. Ma mag chitām chan sīi mag jēb gayam k'ān k'tirjug k'augau k'aba, sīi hich Hēwandumau mārlāg magpi sielwaita t'umaam k'ān daarjā hāu wajap'a chitaajem. ¹³ Pārau wajap'a k'tirjumān māchdēupai māch higwia pāachig hēsap gaai mag jaaupāawaijā pārau k'ap' haju, chadcha pāachdēu mā hoojemjōpaita māchdēujā māch jaaupāawaijā. Jāg māchdēu pā deepāi chirāmān, sīi mā gaaimua pāach honee haju haai nām wajap'a pāachig k'ap hamk'irau. ¹⁴ Hīsin sīi pārau bāchkl'unpaita k'ap' nām muata nacha pāachig Hēwandum hiek jaauchētarr, pari wajapcha k'ap' haju bāchkl'un waaur nām. Maach Pōr Jesūs pierrum hedta pāar honee haju mā gaaimua, maagwai māchjā hagjō honee haju pāar gaaimua.

¹⁵ Mag māch gaaimua pāach honee haju k'ap' chiraawai nacha pāar haiga chiraimaju k'tirju chirajim, biek numí pāar hoot'uraag. ¹⁶ Maach k'tirjugan Macedoniaag mamuajā nacha pāar haiga jeerimawi deeu hewag bēewaijā hūwai paar haiga chiraičēju k'tirju chirajim. Mag, mā Judeaag maagpaawaijā hāu pārau mā hoomjō mua nemdam higju t'umaa mārlāg deepāik'am. ¹⁷ Pari magtarra, jāgwia mā mabajī. ¹⁸ Pārau hoowai mua wajap'a k'tirjubanaata pārag maju ha pā deepāijī? ¹⁹ Wa māchta sīi parhoobam k'ānjo hihāsisidō chitaawaita nem mag haju hatarrjā nālpai hawia deeu hūwai mag k'abam haajēwa? Magjā k'abam. ²⁰ Hēwandumaujā k'ap' sim, hi dau jam mua pārag nem mag hawia deeu hūwai māchdēupai hich hag hiek higwia mag k'abam haajē. Mua mag nem jauba chitām. ²¹ Silvano dāi Timoteo maimua māchdēujā hagjō maach t'um Jesucristo Hēwandum Hiewaa hiekta jaaupāawaijā wēnrraajem. Hich Cristouojā nem mag hawia deeu hich hag hiek higwiapi mag k'abam haba sīerraawai maraujā pōd magju k'abam nām. Cristou hichdēu mag habarmān hich magta nem wau sierrām. ²² Hi gaaimuata Hēwendumau maach dāi nem magju hatarrjā chadcha hich hiek'atarrjō haajem. Maguata maach Hēwandumau chadcha hich hiek'atarrjā sēuk'aba sīerrām haajēmaadēu, Cristo gaaimua hi t'ō hiek'amamua. ²³ Hich hag Hēwandumauta pāragjā Cristo hiek hāk'apiwi mārlāgjā hāk'apiwiia maach hich dāi hubā pē wai sim; maimua hichdēupaita maar mag chi Cristo hiek jaaupāawaijā jār haujim. ²⁴ Mag hichdēu maachig hich hiek hāk'api hat'ām haiga maach gaai hich dauchach pā sīubarmjō hajim, magbarm haigmua hichdēu k'ōsimjō nem wau nām hoowia hōrag chadcha hich dēnk'ā nām k'ap hamk'ir. Mag nām dāi hīchab hich Hak'aarjā deejim, mag gaaimua hāgt'ar paimaawai hichdēu mag hatag maachig nem deeju hanāmjā chadcha deeb k'abam deeju k'ap hamk'ir.

²⁵ Ma sēuk'cha chirām k'ai magan Hēwendumau mā dāi hichdēu hampierr haju haai sim; pari hagt'a mālgwaiwe Corintoog pāar hoon maba chirāmān, sīi pāachig hik'āba hiek'abaimaawai warag pāach hōk'tirjuu hapimaugauta maba chirām. ²⁶ Ma jam barwia māchdēu nem jaubarmta pārag hājūwae waupimap'a chirām. Ya pāar pāachdēu Cristo hiek hāk'ā nām gaai hubā naawai pārau k'ap' nām, jāga haju haai nālā mā barju naawe, maagwai maglām hat'ee chan ya pārau wajap mā higba nām. Maggarau mua māchdēujā k'ōsi chirāmān pāar honee hapijuuta hēk'aajem. Mua chan pāar hōk'tirjuu hapimap'a chirām.

2

¹ Mag māch barbaimaawai pāachta k'tir naauuwia hōk'tirjuu hapimaugauta hagta maba chirām. ² Ma mawia pāachig hiek'abaimaawai pāar hōk'tirjuu nālisim hoobaawai, jāgā māchjā honee habarju pāar dāi? Maig chan maach t'umaa honee haju harrta sīi warag hōk'tirjuuta nāisiju. ³ Mag k'tirjuutiha har nacha māchdēu pārag hēsap pā deepāawai hag gaai sīi jaaupāi chirajim, māch barju naawe pāach happai hiek'awia mag k'aigba haadēp nām t'umaa wajap'a arreglaamk'tir. Mua k'ap' chirām māch honee haju, mā barju naawe pārau mag problema arreglaapāimān; mag hamān māch happaijā k'abam pāachpata dāi honee haju. ⁴ Pari jāg hēsap pārag deepāyāag pā chiraawai t'umaa k'tirjuutia gaai machaaga haadēmuwa warag māchta bījeejim. Pari māch meerba chirām, mua hēsap gaai pārag jāg pā deepāittarr chan sīi pāar hōk'tirjuu hapiieg k'abajim. Magju k'āai hante jāg pā deepāittarran, māchdēu chadcha pāar k'ōsi chirām k'ap hamk'ir hajim. Mua pāar k'ōchkl'āba chirak'iin, pāar jājāgk'amjā mā gaai mas k'abam chiraajeek'am.

Hich bāaur hūan wai sīerr perdonaapi jaaupāittarr

⁵ Pari hiwiir hālpaimua jāg mā hōk'tirjuu hapitarr chan māch happai k'abam, jāan chi iglesia heem k'ānndampata t'um hich jāg hōk'tirjuu hajipim, hich jāg k'aigba harr gaaimua. ⁶ Ya pāach k'apanaam k'ānnauta hi castigatarr haawai ya hich jāgpai hāu sim. ⁷ Sīi jāimua pārau hi perdonaawia hi k'tir jāsenk'abat, heeu magba hak'iin hich dāi jāgtarr gaaimua warag hōk'tirjug pōoma haadeewai tag Hēwandum dāijā nārraju k'tirjuba k'ājjā haduk'am. ⁸ Hi magpim hugua warr pāachdēu hi dāi narrjō deeu hūmaai, "Marau hagta pā k'ōsi nām" habat hirig. ⁹ Nawe māchdēu pārag hēsap deepāittarr gaaijā hich mag mua pārag

jaaupxijim, chadchata m^lachdēu pārag nem jaau chir^lm hipieraa n^l wa hipieraa k'aba n^l ha k'ap haag. ¹⁰ Pārau perdonaabarm woun muajā hagiō hi perdonaaju. Mag mua hi perdonaabarmjā, chadcha hich k'aibag hisegbaawai hi perdonaaju sierr k'ai, pāar gaaimuata Cristo dak^lir mua hi perdonaaju. ¹¹ Mag hi perdonaaba hak'iin, dösätta jūrr maach gaai hārpaju; ya maadēu hi k'ap^lm, hí jäga sierr^l.

Corintopien k'ap jéwaag Pablo Tito d^li hoom k'ōchag sierr

¹² Troas p^löör hee Cristo hiek jawaan ha maawai maach Pöröö hich hiek jaaumk^lir s^li p^lit'urgjā chuk'u m^larf^lg jaaupijim. ¹³ Pari mag m^la barimaawai Cristo gaaimua m^lach heeum Tito hooimabajim Troas p^löör hee. Magbaawai k'ak'aisamjō chichiir hawia, haiguim k'^lan maneronanag hayoo ha r^laawia mua Macedonia, Tito d^li hoog; hí pāar haar hudit'urtarr haawai hirig pāar k'ap^l jéwaag hawi m^la Macedoniaag majim, hi sierr haar.

Cristo d^li k'apeerk'a n^lam gaaimuata t'um pödp^lp^li haajem

¹⁴ Pari h^lu hajim ha chir^lm Hēwandamag, Cristo d^li k'apeerk'a naawai nem p^lit'urm nemjā hi gaaimuata h^lu maach garmua pödp^lp^li haajem paar. Maguata h^lis maach wēn^lrrampierr Hēwandam hiek jaauwaijā, warp^lam magwe jāgdee t'lap wējōmjō, jūrr maach gaaimuata hōrag hich k'augpi sim. ¹⁵ Hēwandamau hoowai maach hi hiek jaau wēn^lrram k'^lan incienso warp^lam magwe t'lap wējōmjōta hoojem, mag hi hiek haaid^lamk^lir jaau wēn^lrramua. Mag n^lam gaaimuata chi peerdaju k'^lan peerda n^lam, maagwai chi peerd^labju k'^lan hamachdēu k'ōs h^lk'aba hawia s^li hok'oo t'nlam. ¹⁶ Chi hok'ooju k'^lanagan, Hēwandam hiektä mag inciensojō warp t'lap haaida wējōmota warag ham t'ōoju pak'ērjō sim, hamachdēu h^lk'aba n^lam gaaimua. Pari jūrr chi h^lu h^lk'awia peerdaju k'^lan hat'eyan mag warp^lam magwe t'lap wējōmta bēnhējō sim, warag ham hiiupi hawaag. ¿Magan k'afuta mag Hēwandam hiek warp^lam magwe haaid^lamk^lir jaau n^lrramua warag hōor hiiupi hawaag wa t'ōopieg k'^lajā jaau k'ap^l s^li? ¹⁷ Har pāar hee sēuk'a nem jaaujem k'^lan k'abam. Hich Hēwandamauta mag jaaupibam chan pöd mag jaaubam. Magarrau maach hich Hēwandamaucha j^lr hautarr k'^lan naun chadau mag jaauju haai n^lam. Marau chan mag ham dēnjō s^li p'atk^lon haum k'ōchgau maach k'^lirjug heemuapaita Hēwandam hiek jaau wēn^lrrabu n^lam. Maragan hich Hēwandamauchata hich hiek jaupi siewai hi dau na nem jaau n^lamjā t'um hagchata jaaujem, Cristo d^liita k'apeerk'a naawai.

3

Hēwandamau hiek hiiur deetarr jaau n^lam

¹ Mag, muan nem jaauwaijā t'um nem hagchata jaaujeeawai ¿pāar jāg hee mua m^lach wir haig t'ōwiata mag hiek'a chir^lmjō s^li? ¿Wa m^lachjā warm k'^lanjō pāar haar hēsap d^litäta maju haai chir^lwa? Mag k'abam. Hēsap chuk'u mawiajā ya pārau m^la k'ap^l n^lam. Ni warm k'^lanag m^lachdēujā Hēwandam hiektä jaau chir^lm ha k'ap hamk^lirjā pāar juu heem hēsapjā higba chir^lm. ² M^lagan, carta chaarta m^lach d^li wai chitaju k'^layau pāach chi h^lk' a n^lam k'^lanta carta chaarjō n^lam. Mua jaau chit^lm hiek h^lk'awia Hēwandam dau na pāar wajap'a wēn^lrram hoowiata carta gaai jaaup^li n^lamjō hōrau k'ap^l naabahab, chadcha mua wajap'a Hēwandam hiek jaau chir^lm. ³ Chadcha hamau wajap'a hoo n^lam hak'iin, pāar k'abahab hich Cristooucha carta p'ātarjō n^lam. Mag cartajō hichdēucha p'ātarjō haawai plumaau p'ātarjō k'aba, s^li hich Hēwandam warrgarwe hich mag hiiu sierram hag Hak'arauta hēsap gaai carta p'ātarjō sim. Mag p'āk'a sīsimjā s^li warrgar Moiseeg p'^la deetarrjō mokdau gaai k'aba, pāar t'^lāar heechata p'āk'a sīsimjō hajim. Hajapcharan m^larf^lg hich hiek jaupi simua warre pāach t'^lārauchata h^lk'apijim.

⁴ Mua chadcha mag hiek'a chir^lm, Hēwandamauta Cristo gaaimua m^lach hiek'a chir^lmjā k'ap^l hapi siewai. ⁵ Mag n^lam haig chan mag m^lachdēu nem wau chir^lmjā t'um m^lach juapauta wau chir^lm haba chir^lm. Mua k'ap^l chir^lm, m^lachdēu nem wau chir^lmjā Hēwandamau juapadam dee simuata waaujem. ⁶ Hichdēuta m^larf^lg juapadam deejim, hich chogk'anaa hich garmua hōor d^li haju hiek deetarr jaauumk^lir. Pārau k'ap^l n^lam, mag hi hiek hiiur mua jaau chir^lm chan warrgar Moiseeu dau daau p'^la pāatarrjō k'aba haawai pāach t'^lāar hee sīechēmjā pārau pöd hooba haajem. Mag Moiseeu p'^la pāatarran dau daau sīejieb pari magua hōor peerd^l hauba haajeejim. Mam^la h^lis jūrr hag k'^lāai Hēwandam Hak'aar maadēu hooba haajemuata hōor peerd^l haaujem.

⁷ Mam^l Hēwandamau mokdau gaai p'ātarjō hiek Mooiseeu waibēewai, s^li hichta hedau k'^lirjō k'^lir b^llāmjō bēetarr haawai, israelnaanu pöd hi k'^lir heerpabajierram haajem, dau k'^lak'aichgau. Mag bēejieb mam^l hich mag sierraag k'aba harr haawai hōk'ar magba pamamua tag b^ll k'aba haadējm hajem hi k'^lir. Mam^l pāadē wajap'a k'^lirjubat. Mag hich Hēwandamaucha mok gaai p'^la deetarr hiek hajieb mam^l maach peerd^l haubaju hiek hajim. Mag sim hāba jaaucheewaijā hich wajaugau s^li mag Moisés k'^lir b^llāmjō hapitarrra, ⁸ jāgwia hag k'^layau hatcha wajaug habaju s^li hich Hēwandamau hich Hak'aar gaaimua hōor

dxi deeu hiek deebarmua ham peerd^λ hauju jaau n^λm. ⁹ Wajapcharan mag maach peerd^λ haubaju hiek jaautarrjā wajap'a harr k'ai, magan hich hiek hāk'abaadeewai Hēwandamau maach kulp chuk'u hap^λiju jaau n^λmta hag k'āai wajapcha sim. ¹⁰ Nacha mag mok gaai p'ā sīerr hag hajaug chan hēdee mag Hēwandamau maach peerd^λ hauju jaau n^λm hiek dāi bāl^λrjā barba sim. ¹¹ Mag hiek p'ā deetarr wajaugau Moisés k'īr bāl^λmjō hapitarra hōtdaujō hōk'ar t'ōmamura chugpatarr k'ai, magan Hēwandamau hich Hak'aar gaaimua hōr dāi hiek deetarrta wajapcha sim, hag k'āyau bāl^λrjā chugpaa k'augba sīeraawai.

¹² Mag hi hiek hāk'abaadeewai Hēwandamau maach kulp chuk'u hap^λaijemā wajap'a k'ap^λ chiraawaita, māchdēu jaauhaa warre hi hiek dawaata jaau chītaajem, hiek wajap'am haawai. ¹³ Moisés Sinaí durrī gaai Hēwandam dāi hiek'a sīi hawia bēawai hich k'īr sīi bāl^λmjō t'ānarr hōk'ar chugpamam israelnaanag hoom hugua, hich k'īr gar putiu bōrr hauujeejim hanaabā. Pari hewag paawai mag hirua waiberr hiek k'āai jūr chi hiek hījur pierruma wajapcha sīewai mua chan mag hi dēnjō meerba muan warre dawaata jaaujem. ¹⁴ Pari mag Moiseeu hich k'īr happai bōrr hauujerrta t'um israelnaan k'īrjugpata Hēwandamau mag put heegar bōrr hat'āmjō hajim. Maguata hewag pawiajā par Hēwandam hiek t'ār nāmjā pōd k'augba haajem, mag bōrr simjō sim k'echepūpība sīewai. Mag k'īrjugā putiu bōrr simjō sim k'echepūpīyaagan Cristo hiekta t'āraucha hāk'ajū haai nām. ¹⁵ Hīs hewag pawiajā, mag sīsidām k'ānnau hich Moiseeu hēsap p'ā platarr gaai t'āl^λrwai hagt'a hamachdēu t'ārmamjā k'augba nām. ¹⁶ Pari Hēwandamag hamach pekau chugpaapi jēeuwaita mag ham k'īrjug putiu bōrr simjō simjō warre barbapāimjō haajem. ¹⁷ Warran Hēwandam warp narrta ya hi dāicha wēnarrāmjō nām, mag Moiseeu p'ā platarrau tag p'ēet'āgba naawai. Magua mag dich pekau chugpaapi jēeuwain warre hich Hēwandam Hak'aara wai nāsiezem. ¹⁸ Maguata maach hi hiek hāk'a durrum k'ānn chan mag hagt'a putiu k'īr bōrr nāmjō k'aba haawai hēsp'ēg dau wajap'am hee hoo nāmjōta hich Hēwandam wajaugjā maach gaaita hōrau hoo nām, maach nem wajap'a wau nām gaaimua. Mag nāmuua maachin waragta hich Hēwandam Hak'arau wajaug paamaawai warag maach Pōr Jesujōta paauk'amam.

4

¹ Magua māch chan k'usēuk'aba chitām, Hēwandamau hich garmuata māch dau haug k'augwia hichdēuta mār^λag mag p'īdagjā deetarr haawai. ² Hi hipierra ham k'ōchgau meraa nem wauwia deeu hagam gaaimua māch k'īr naauju hayaam nemjā mua bāl^λrjā wauba chitām. Mua chan sīi jāg k'ap^λam han^λmta har parhooba nem jaau nārrjēem k'ānn k'aba haawai hōr k'ūgurwia maach Hēwandam hiek p'ā sim gaai chaauraapajā jaauha chitām. Hēwandam dau na magju k'āai muan hāba nem hagcha jaaujuuta hēk'ajem. Mua mag nem jaauwaa wau chitāmjā chi ma hoojem k'ānnau ni hābmuajā meraa k'aba nām. ³ Mua mag Hēwandam hiek jaau chitāmjā hōrau pōd k'aug hauba nām k'ai, magan mak'ānan hagt'a putiu dau hēu hār bōrr nāmjō naawaita hamach hōk'oo nām gaaimua mag k'augba nām. ⁴ Hich chi dōsāt mag jēb gayam k'ānn hēwandamk'a sīerrāmuata ham dau k'īpi wai sim dxi ham k'īrjug hārjā putiu bōrr wai simjō sim, maach Cristo t'umaam k'ānn k'āai hārpai sim hiekta hāk'apimaaugau. Mag Cristo hiek'aupaita hōtdau bāl^λg nem hoowai k'ap^λ haajemjō maachig k'ap^λ hapi sim, Cristo gaaita hich Hēwandam k'īr t'eg sim. ⁵ Ma chan pārag wir haig māchta pāar pōrk'a chirām ha jaauha chitām, muan Jesucristota hōrag hamach pōrk'apimk'īr jaau chītaajem; hī k'abahab chadcha maach Pōr. Māch garmuajā Jesucristo k'ōsi chirām gaaimua, mag hi hiek jaau chitāmuua mānn sīi pāar chogk'aata chitām. ⁶ Har mag durr hompaa naawaijā sīi hich hiek'aupai k'īchag heemua hararag hompaa hautarr hich hag Hēwandamaupaita hich hiek'au maach k'īrjug haard^λ hat'āmjō hajim, magbarmua maach Hēwandam t'umaam k'ānn k'āai wajaug sīerrāmta Jesucristo gaaimua k'ap^λ nāsimk'īr.

Dau hap'ān hawiajā Hēwandam maach dāi sim k'ap^λ nām

⁷ Pari mag Cristo hiekta p'atk'on k'āijā hārcha balee simta sīi maar mag dau hap'ān durrum k'ānnauta jaau wēnarrājēm. Pari mag Hēwandamau maar mag k'it'ēem k'ānnagta hich hiek jaaupi sim chan maachta wajaug nām hamk'īr k'aba, sīi hich Hēwandam juu t'ēegauta mag wau nām ha k'ap hamk'īrau. ⁸ Maguata mānn mag chitāmān, nem k'īrpierrāmuata chachmamjō hājeeb pari warag magampaita k'īrju chirāljā haba chitām. K'ar mag dau haug waauwaijā magam higwia warag nem wauju k'augba haadeejeb mamā, magam gaaimua hōk'īrjug pōomajā haa k'augba chitām. ⁹ Hōraun mā k'ālbag wawaag mā hēudeejā hēk'ajem; pari jūr hamau mag nām hee Hēwandamau mā k'a hogd^λba hichdēuta mā t'ā wai nārrājēm; t'ōju hēk'a nāmuua mas deejeeb pari warre t'ōo chan t'ōoba hajem. ¹⁰⁻¹¹ Jesujā juauta ham dēn hi t'ōpāitarr haawai mājā hagjō māch chitāmpierri hī gaaimua t'ōjuuta jār chitāmjō hajem, mag dau haug wau chitām gaaimua hōrau hoowaijā chadcha hich

Jesús mə t'āar hee hiiu simuata məch t'āa wai narrajem k'ap hamk'īir. ¹² Mag hi hiek jaau chitəm gaaimua məchin chadcha t'ōjuuta hēk'a chitəm jō haajem, pari mua mag jaau chitəm gaaimua hāu pāar chi hēk'a nəm k'ənan jūrr hiiuta hiiu nəm, hi hiek hēk'a nəm gaaimua.

¹³ Pari chadcha Hēwandamau mag məch t'āa wai s̄ieju k'ap'ə haawaita David k'ararau hiek'atarr hiek'ōoin, "Məch hoomap'am k'ənən juu heemua Hēwandamau hāu məch chig hapiba höberpiju k'ap'ə chiraaawita warag hi hiekjā högk'aba jaau chitaaajem." ¹⁴ Mua k'ap'ə chirəm, Hēwandamauta maach Pōr Jesús meetarrijā deeu p'iriu haujim. Magtarr haawai hichdēupaita hīchab məchjā Jesús p'iriu hautarrijō p'iriu hauwia pāar dāi hāba hich sim haar maach p'ē harriju. ¹⁵ Mag məch dau haug waaujem t'um pārag jaau chirəm, jāan məch mag chitəm gaaimua pāachta hāu hamk'īrau, magəm gaaimua hīchab Hēwandamaujā dərrcha pāar dāi wajap'a haajewai hich hagjō hīchab hōor k'apank'am k'ənnauta hēk'awia hirig hāu hajim hanəmuu hi t'ō hiek'akm'īir. Magamk'īrta mag məch dau haug waaujem pārag jaau chirəm.

¹⁶ Mag Hēwandamau məch p'iriu hauju k'īrjubaadeewaita warag k'īrdam hubə hich jāg p'ikd'a chitaaajem. Maach mor məg chi hīrəmən chadcha jōoiraa pamampierr warag serbiiba pamāma, pari jūrr mag sim maach hak'aran hedau hāspapak'ampierrta warag juu t'ierrpapagmam, Cristo gaaimua. ¹⁷ Maig heegar haawai aňo k'apan məg dau haug wau chitawiajā məg hatag ya Hēwandam dāi hich mag hogdəba chiraimanaa hoowain sīi k'ūchpaita mag hap'ə chitarrjō haju, magəm t'um hāwattarr jūrr Hēwandamau məch wajapcha wai sisiewai. ¹⁸ Chadcha hagt'a məchdēu hooba chirab mama, magtarr jūrr Cristoou məch dāi hajap'a haju k'īrjubaadeewaita məg jēb gaai sīi chik'am juu machgau hap'ə chitawiajā magamjā hīgħa chitəm. Məg heegar haawai maadēu nem wajap'am hoo nəmən jōpcha t'um chi matarrjā k'augba haju; pari hāgt'arm nem chan chugpaajā k'augba hich mag sīrrəm hiek'au, hoojā k'augba.

5

¹ Keena, maach mor məg simnən sīi k'ūchpaim hat'ee di hēu sūtarrijōta sim. Pari maadēu k'ap'ə nəm, məg jēb gaai haawai maach mor mag dijō sim jēubaadeewai jūrr hāgt'ar Hēwandamau maach hat'ee bālərjā jēeba haajem diita wai sim. Mag di chan sīi hōrau hēutarrjā k'abam. ² Mag k'īrjubaadeewaita mag mor dijō sim haum k'ōchk'abaadeejem. Jāga hak'in meeja meeja maiguim mor sīi hisegpīnaa hīch məgta warre mag hāgt'ar Hēwandamau maach hat'ee mor hiiur wai simta hat'aimak'am. ³ Wajapcharan maach meewai maach hak'aran di chuk'umjōta haadejeeewai sīi hich məg bālərjā meebara mag mor hiiurta sīi k'ajūajō t'eg jūap'əm k'ōchk'abaadeejem, magbaawai sīi di jōoi garmua di hiiur deg dərbabaadēmjō haag. ⁴ Mag jēb gaaita maach hēu heepai wēnərrəm haiguin t'ōmap'a sīi warag maach mor məg sim hārpaita mag Hēwandamau maach hat'ee mor hiiur wai sim hanəm jūap'əm k'ōchk'abaadeejem; magbarmua maach mor məg dajēk'u k'it'amtə jūrr dajēgħa hich mag sisimk'īir. ⁵ Magagaq hat'eeta warre Hēwandamau maach hompaawaiwe dajēgħa haajem mor k'īrta deejim; pari magtarrta pekau gaaimuata maach məg dajēk'u k'it'ēem. Mama magəm hāba deeu mag mor hiiur maachig deeb k'aba deeju k'ap hamk'īir hich Hak'aarjā maachig deejem.

⁶ Hich Hēwandamauta mag sīewai chadcha hich mag haju k'ap'ə chirəm. Maachta məig heegar hagt'a maach hēu hee wēnərrəm haiguin maachin Hēwandam warp deuem durr nəm̄jōta wēnərrəm, ⁷ chadcha daúacha hi hooba naawai. Pari magəm hāba hichdēu maachig deeju ha jaau sim chadcha deeju k'ap'ə hi hiek hēk'a naawaita ⁸ t'ōjujā k'īrjuba chirəm. Mag mə meewiajā hichiita maach Pōr Cristo haar hi dāita hāba chiraimaju k'ap'ə chirəm. ⁹ Maguata, hagt'a məg jēb gaai chitaju wa jōpcha hi haar maju hawiajā, məig heegarweran hāba hi dawagaata nem wauju k'īrjujem. ¹⁰ Hichiita maach məg t'ənəm k'ənan t'umaa Cristo hich pōrk'au pōm sim gaai hoo sim k'īrp'ee wētab k'aba wētju. Maigta məg jēb gaai naajeevai dichdēu hi hat'ee nem waaujerr paarjā jūrr hich garmuajā hagpierr deemaju.

Cristo hiekta jaaujem hi dāi k'ōinaa hamk'īir

¹¹ Məchdēu Hēwandam hōk'ō chitəm k'ap, tagam k'ənnagjā hi högk'awia hi dau na nem k'aigba waupim hugua, hi hiek hēk'api haujuuta hēk'ajem. Mə mag hagcha chitəm Hēwandamau wajap'a mə k'ap'ə sim, maagwai pāraujā mə k'ap'ə nəm mua nem hagchata wau chitəm. ¹² Mag nəm haig chan mag məchdēupai wir haig məch t'ōwiata mag hiek'a chirəm jāhaba chirəm. Mua mag chirəm, məch mag hagcha nem wau chitəm hoowai mə gaaimua pāach chigaa ham huguwa mag chirəm; maagwai har hamachdēupai hamach t'ō hiek'a nərrijēem k'ənnau pāach dak'īr mə hēugar k'aigba hiek'aawajā jaau k'ap'ə hamk'īir. Chadcha Hēwandam daar hamach t'āar k'aigba nəmta magba nəm̄jō hamachdēupain hamachta t'ō hiek'apim k'ōsi haajem. ¹³ Hōrau hoowai mə sīi lōkōomjōta p'it'urg hau chitəm hoojem k'ai, mə gaai mas k'aba sim; mə mag hoo nəmən jāan Hēwandamau jaau

simjö hipierraa ham k'ōchgauta hōrau mā jāg hoojem. Pari lōkōo k'aba sīi māch k'ūr hich māg chirāmān, jāan pāachig wajapcha hi hiek jawaagau. ¹⁴ Cristoou māch daupii haajeewaita muajā māchdēu nem waum k'ōsimpai wauba, hāba hi hiekta māch k'apeenag māg jaau chitaajem. Mag hāb maach gaaimua meetarr haawai ya maach t'umaam k'ālanta k'ēchp'ōbaadēmjō hajim, tag dichdēu nem k'ōsimpai wauba haag. ¹⁵ Chadcha Cristoou t'umaam k'ālān kōit hādlraa hich t'ōopivia deeu hiiu p'iidajim, mag hich hiek hāk'a nām gaaimua hichdēu hiiu haumam k'ālānag hamachdēu k'ōchagpierr nem wau wēnarrabā sīi hich hat'eepata nem wau wēnarramk'īir. ¹⁶ Warran muan chadcha Cristo sīi parhoobam k'ālānjōpaita simpūi chirajim, pari hīs ya hi hiek hāk'a chiraawai mua k'ap'a chirām, hi chadcha Hēwandum Hiewaa. Magua warramjō k'aigba k'ūrjuba chitaawai mua chan sīi parhoobam k'ālānau hiek'aajemjō hōor hēugar "Jāk'ālānan magta sierrjēem" ha jaaua chitām. ¹⁷ Ya Cristo dāita sim wounan warr hich sierrjō k'aba, woun chi hiiurigta pa sīsimjō sim. Magbarm haigmua warr nem k'aigba waaujerr k'ūrjug t'um hisegpāliwia sīi k'ūrjug hiiurta wai sīsim.

¹⁸ Mag simān t'um hich Hēwandumauta mag k'ūrjug hiiurig paapāimaajem Cristo gaaimua. Hich Cristo gaaimuata hīchab hich dāi tag hiekk'ōr chuk'u k'ōinaa wēnarrapināa maachig-paita tagam k'ālānag jāga hamjā hāgjō Hēwandum dāi k'ōinaa wēnarraju haai nā ha jaauji jaaujim. ¹⁹ Wajapcharan Cristo gaaimuata māg jēb gayam k'ālān t'um Hēwandumauta hich dāi k'ōinaa naapiju haai hapijim, hich hiek hāk'amam k'ālān pekau perdonawia tag maglamjā higba; pari hichdēu hōor dāi mag sim k'ap hamk'īir maragta mag hich hiekjā jaaujipim. ²⁰ Magua maarta Cristoou hich jūrr chogpāitarr k'ālān haawai maarta hi hiek jaaujem k'ālānau. Magua marau hi hiekta maach hiek gaai t'awi mag nām: Hi hiek hāk'awia pāach k'aibag hirig chugpaapi jēeubat, Hēwandum dāi k'ōinaa wēnarraga. ²¹ Cristo chan bālārjā pekau wauba k'itajim; pari mag k'itarrta, Hēwandumauta hādlraa hi t'ōopijim maach t'umaam k'ālān kōit, hichta mag pekau wauwia chi hik'ā harrijō; hi dāi magbarmua jūrr maach dēnta chugpaabapāaiwai pekau chuk'u narrjō nāisimk'īir.

6

¹ Māchjā Hēwandum dāita p'idk'a chiraawai hirua pāach dāi wajap'a ham k'ōsi sim mua jaau chirām chan hoob pārau par jāgāupai hūrmiet ha chirām. ² Hēwandumauta hich hiek p'ā sim gaai jaauwai,

"Māchdēu hūrjū harr dāicha jēebaawai mua pā hiek hūrjim" ha sim;

maimua "māchdēu hōor peerdā hauju hedcha jēeutarr haawai hāu pā k'aigpēr haujim" ha sim. ^(Is. 49:8)

Magua hīsta pārau hirig pāach peerdā haupi jēeuman, hīsta chadcha hirua pāar peerdā hauju hedau.

³ Mua chan bālārjā hiwiir hābam k'ālān dau najā nem k'aigba wauba haajem, maglam gaaimua hābmuajā māg māchdēu jaau chitām hiek hisegam hugua. ⁴ Magpij k'āai māch nem wau chitāmpierri nem wajap'ata waaujem, maglam gaaimua māch chadcha Hēwandum chogk'a chitām t'umaam k'ālānag k'ap hamk'īir. Māch dau haug wau chitām jā higba, māchdēu nem hig chirām chuk'u haawaijā maglam haba, sīi p'it'urg hau chirām paarjā maglam haba, sīi k'īuu hāwaatjem. ⁵ Chaaijō sīi māch wāt t'ālāluwaijā k'īu hāwaatjem. Māchdēu jaau chitām gaaimua hōor p'ogdāwia mā hēudeejā hēk'aajem; k'ar cārcel degjā chiraajem; p'itag t'eebjā p'idk'aajem, maimua dau k'ōtreu nām, jāsog hāwāt nām, maglam t'um mua sīi k'īu hāwaatjem. ⁶ Hīchab chadcha māchta Hēwandum chogk'a chitām jā hōrag k'ap'a hapiejem: māch bālārjā hālin wauba chirām gaaimua, chadcharam hiekta māchdēu k'ap'a chitām gaaimua, maach k'apeen dāijā k'ūr t'ūnaa t'umaam k'ālān dāijā hō wajap'a chitām gaaimua, māch gaai Hēwandum Hak'aar wai chirām gaaimua, chadcha t'āraucha māchdēu pāar k'ōsi chitām gaaimua, ⁷ chadcharam hiekpāita hōrag jaau chitām gaaimua maimua hich Hēwandum juu t'eebjā māch gaai wai chitām gaaimujā hōrag k'ap'a hapiejem mag māch Hēwandum chogk'a chitām. Mag māch nem hagcha wau chitām gaaimuata māch hēugar hiek'aajem k'ālān dāijā sīi k'ajap jāau chaar jāau nāmjo jūrr peerniepāpāigmamua māch garmua k'īupaa sīiujem. ⁸ K'ar ham dēn maach k'īr honee hiek'anāa k'ar jūrr maach k'īraajā hiek'amaajem; k'ar maach wajap'a hig hiyālānaa k'ar maach hāauk'ajā hiek'amaajem. Pari par ham mag hiek'a naawijā māllā maach Pōr Cristo dāita hich mag hi chogk'a chitaju. Chadam hiek happai jaau k'itajemata ham hiek mag sēunemjā chitām haajem. ⁹ T'umaam k'ālānau mua Hēwandum hiek jaau chitām wajap'a k'ap'a nāmata, ham dēn maach dāi parhoobam k'ālān dāijōta haajerram. T'ōju jaau chitām jō haajemta, cha hag'ta ham hi hee pāllāba chitām; wajap mas haajeeb mama, chi t'ōo chan t'ōoba haajem. ¹⁰ Hamau hoowai hōk'īrjuumjō chiraajeeb mama, honee chirāmta jāg chiraajem; hamau mā dau hap'ālmjō hoojeeb mama, mag chirāmuān jūrr hōor k'apan nem juu paraamjō

hapijemta m^{ag} chir^{am}; hamau hoowai m^a b^{äl}jrj nem hinagdam chuk'u chit^{am}jö hoojeeb mam^a, b^{äl}jrj haugchee k'augba chit^{am}.

¹¹ K'odamnaan Corintopien, chadcha m^{ach} t'äraucha p^äar k'ösi chiraawai mua p^ärag b^{äl}jrj nem meerbata jaaubarm. ¹² M^{ach} garmua chan mua b^{äl}jrj p^äar higbam haba chir^{am}, mag k'ää p^äach garmuata m^a higba n^{am} k'ai m^a higba n^{am}. ¹³ Jöoinau hamach chaainag hiek'aajemjö muan p^äragjä, m^{achd}eu p^äar k'ösi chiraamjö p^äach garmuaj hich hagjö m^a k'ösi habat ha chir^{am}.

Maachin H^éwandam diiu

¹⁴ H^éwandam hiek h^äk'aba t'än^{am} k'älan d^äi chan hoop pamiet; magam k'älan d^äi chan p'atk'onau p'idk'aajg^ä hoop socio^k'amiet. H^éwandam hiek h^äk'aba sim, h^äk'aba sim d^äi h^äba k'aba sim. P^ärau hoowai k'ichag hararag d^äi hich hagjö sⁱ? Hich hagjö k'aba sim. Maach wounaanjä hich j^ägta t'ännaabahab H^éwandam hiek h^äk'aba t'än^{am} k'älan d^äi hoowai. ¹⁵ Cristojä p^öd mepeer d^äi k'apeerk'aju k'aba s^{iew}ai hi hiek h^äk' a durrum k'älanjä hⁱ hiek h^äk'aba n^{am} k'älan d^äi hich hagjöta n^{am}. ¹⁶ K'an gaaimua h^äba n^{am} haju haai sⁱ, H^éwandamag j^äeu n^{am} s^ü h^örau juau wautarrta ham h^éwandam han^{am}g j^äeu n^{am} d^äi? P^äad^ep^äach gaaita k'irjurab: Maach mag H^éwandam hiek h^äk' a n^{am} k'änta H^éwandam chadcha h^üu sierram hag dil^a naabahab, hich hiek gaai jaau simjö. Hichd^äeu hich hiek gaai jaauwai, "M^{aan} ham hee hich j^äg chit^{am} m^{achta} ham H^éwandamk' a chitaju, maagwai j^ürr hamach m^a p'öbörk' a n^{aisiju}" ha sim. (Lv. 26:12; Ez. 37:27)

¹⁷ Magua h^{ich}hab hich hag gaaipai jaau simjö:

"H^éwandam chaar k'abamg j^äeujem k'älan heemua h^öbérwia chaaug h^{er}ebaadët; hoop ham d^{en}jö m^a dawag k'aba maach hinaam nem waumiet" ha sim. (Is. 52:11)

"P^ärau magta m^a hipierraa ham^a mua p^äar hauju,

¹⁸ magbaawai m^{achta} p^äar Haai^ka chirsiewai p^äar j^ürr m^a chaalink'a n^{aisiju}" ha sim
H^éwandam maach Pör chi juu t'ierriu. (2 S. 7:14; 1 Cr. 17:13; Is. 43:6; Jr. 31:9)

7

¹ Magua, Cristo gaaimua k'odamnaan, magta H^éwandamau maach d^äi haju ha sim. Maguata maachin nem k'aigbamjä p^äawia k'irjug k'aigbamjä hisegnaa dich morta sark'aju haai n^{am}. Magnaa H^éwandam dau na pekau wauju h^öl'önaa warag hi simjö wajap'a hajuuta h^{ek}'aju haai n^{am}.

Corintopienau hich hipierraa harr gaaimua Pablo honee hatarr

² Keena, m^a hiek h^{ür}bat: mua p^äar heem k'älan d^äi ni h^äbab d^äijä hatuucha k'aba ni h^äbjä mua k'aibag wauba, ni H^éwandam hiek chaar k'abam jaauwia h^äbjä mua k'ügurba chit^{am}.

³ Mua mag chir^{am} chan mag mua p^äach d^äi mag chir^{am} k'irju naawaita mag chir^{am} habam. M^{achd}eu na p^ärag jaau chirarrijö chadcha m^{achd}eu p^äar daupii wai chitaawai, j^äga hak'iin m^{achta} warag p^äar haar mawia hich mag p^äar d^äi chirsik' am. Mag h^äba w^{en}alrramua h^äba k'echju hawiajä m^a hich mag p^äar d^äi chitak' am, m^{ach} t'är heeta p^äach t'um p^öwai chit^{am}jö haajeeuwai. ⁴ P^ärag mua b^{äl}jrj nem meerba jaau chit^{am}, magua p^äar gaaimua m^{ach} honee chir^{am}jä meerba jaau chit^{am}. Chadcha j^äg p^äach wajap'a w^{en}alrram gaaimuata p^ärau m^a k'ir j^äsenk'a n^{am}jö haajem. M^{aan} chadcha p^{it}urnaa dau haugjä haaujueeb pari honee chir^{am}.

⁵ Macedonia durr m^{ach} barchetarr haigmua chan b^{äl}jrj jaau h^äyaa k'augba chiraajem, p^{it}uurga haawai; m^{ag} hiek jaau n^{am} gaaimuajä h^örau hid^äeu maach k'ajap s^üuba haajem; mag n^{am} d^äi h^{ich}hab chik' amnau p^äar d^äi j^äga hajuuta jaagjem k'ai ha k'irju chir^{am} haajeejim. ⁶ Pari hich H^éwandamauta h^öor h^öl'irjuu k'it'äm k'älanjä deeu k'irrdam honee hapiejewai Tito barbaichäm gaaimua H^éwandama m^{ach}chjä hagjö k'irrdam honee hapijim. ⁷ Pari mag sⁱ hi barbaichäm gaaimuapai k'aba, mag n^{am} d^äi h^{ich}hab hichd^äejä p^äar hoot'urwia p^äar higmumua maach j^ägaagaa jaaubaicheewaita chadcha m^a honee haad^ejim. Hi hiek mag p^ärau m^a hoom k'öchaaga n^{am} haajem. Mag n^{am} d^äi p^äachjä h^öl'irjuu naajem haajem, p^äach haar j^äg problema wai narr gaaimua m^{aj}a mau h^öl'irjuu chirarr h^{ür}wia. Mag p^ärau m^a h^ëugar hiek'aajem k'älan d^äijä j^ürr m^a k^öit hiek'aajem haajem ha jaaubaicheewaita warag m^a honeeubaadëjim. ⁸ Har nacha m^{achd}eu p^ärag h^ësap deep'itarrau chadcha p^äar k'ir naauipiju k'ap'ä chirarr haawai m^{ach}pa h^öl'irjuu chirajim. P^äar chadcha k'ir naaujirrab mama k'uchp^ai hajim. Mam^a h^äu p^ärau m^{achd}eu jaau p^äitarr hipier p^äach problema arregloabarm hanam h^{ür}wia ⁹his deeu m^{ach}pa honee chir^{am}. Majä mag p^äar wajap k'ir naaujtarr gaaimua k'abam; m^a honee chir^{am}, mag p^äach k'ir naubaawai deeu H^éwandam d^äi wajap'a n^{aisim} hanaawaita m^a honee chir^{am}. Mam^a h^äis wajap'a k'irjuawai chan b^{äl}jrj p^äar k'aigba k'abajim; wajapcharan h^äu hich H^éwandamauta mag h^ësap gaaimua p^äar k'ir naauipijim, magbarmua hichd^äeu k'ösi simjö

hamk'ür. ¹⁰ Har dich k'aibag gaaimua Hēwandamau maach hök'ürjuu hapi s̄ieb mam₮, warag hirigta dich k'aibag t'um hisegpi j̄eeuwain hi d̄ai k'ōinaa naisiejem. Magbarm haigmua k'ant'ee tag hök'ürjuu haju. Pari har s̄ii hamach k'aibag gaaimuapai hök'ürjuu n̄amta hāsie hewag k'ürjuwia Hēwandamagjā j̄eeubam chan p̄od peerdabam. ¹¹ Pāadē hoobat, jāg pāar hök'ürjuu narr jūr jāgajī Hēwandamau pāar d̄ai: Warr pārau jāg woun k'aigba simjā hoopbamjō wai naajim; pari h̄is pārau hi d̄ai s̄ii par daúa hooba chi hiekk'ōr hēudā hauwia ya arreglaapxijierram, pāachpata d̄ai k'aigba n̄am ham hugua. Chadcha pārau jāg k'ōch'aba narr haawai d̄ai k'ür mas chi hiekk'ōrjā hēudā haujierram. Jāgbarm haig chadcha pārau Hēwandam hök'ō n̄am hanam. Chadcha mag pāach hoon mapim k'ōsi narr haawai chi mag hich bāaur hūan d̄ai sierrjā m̄l barju nave pārau hi d̄ai s̄ii par daúapai hoobajierram. Pārau hi d̄ai m̄gbarmua bigaaum k'lanaujā p̄od pāachdēujā pāach hiparmua jāgpim k'ōsi narr haawaita jāg s̄ii hoo wai naajim haju k'aba n̄am. ¹² Mua jāg pārag hēsap gai p'ā deepāitarr chan, jāch can s̄ii chi mag hich bāaur hūan d̄ai sierr happaita ayudam k'ōchgau k'aba ni chi haai hat'epajā k'abojim. Mua jāg hēsap p'ā deepāitarran, jāan Hēwandam dak'ürjā chadcha pārau m̄l hiek hāk'ajou wa hāk'abaju k'ap hamk'ür hajim. Magua mag p'āawaijā, hamau m̄l k'ōsi n̄amn̄ m̄l hipierraaj haju ha chirajim, pāar higwia m̄ach hödegpai. Pari mua k'ap'ā chirajim, pārau chadcha m̄l k'ōsi naawai m̄ach hipierraaj haju.

¹³ Mag pāach garmuajā m̄l k'ōsi n̄am gaaimua chadcha m̄l hōnee chirām. Pari hārcha m̄l hōnee harran, Titojā pārau wajap'a pāach hee wai naawia hīchab hi k'ür hōnee hapitarr gaaimuata m̄chjā hōnee hajim. ¹⁴ Titoou pārau hoon maju nave pāar Hēwandam d̄ai wajap'a n̄am ya mua hirig jauu wai chirajim. Māchdēu hirig jaautarrjō chadcha pāar hich mag wajap'a n̄am hanawai hāu pārau m̄l k'ür naaupibajierram. Pārau k'ap'ā n̄am, m̄l pāar haar chirajewai warm k'lan higwiajā mua s̄euk'a nem jauba haajeejim. Maagwata pāar higwi mag m̄ach hōnee chirām Titoog jauu chirarrjā chadcha hich hag hee hōbērjim. ¹⁵ Magtarr haawai mag māchdēu jaau chirarrjō hich daúacha hoobat'urwaita pāar haarmua bēeu hi hōnee s̄eichējim. Jāg pāachdēu hirua nem k'ōsimjōta waum k'ōchgau hich d̄ai wajap'a harr k'ürju n̄am d̄ai jāga hichdēu nem jaauwaijā pāachdēu hi hipierraaj naajī ha k'ürjubaadeewaita hichjā warag hārcha pāar gaaimua hōnee s̄iejem. ¹⁶ Magua h̄is chādau pārau chadcha m̄ach k'ōsinaa m̄ach hipierraaj hab k'aba hipierraaj n̄am k'ap'ā chiraawai chadcha m̄l hōnee chirām.

8

Jerusalenpien hat'ee p'atk'on p'ietarr

¹ Hermanonaan, h̄is jūr mua pārag jaaum k'ōsi chirām, jāga Hēwandamau Macedonia durr iglesia n̄am heem k'lan hāu wai s̄i. ² Haman chadcha p'it'uurga haadēp naab pari hōnee naajem. Dau hap'ā naajeeb pari hamachdēu p'atk'ondam hoo n̄am heem chan mag deemap'amjā haba haajerram. Hamaun paraam k'lan dēnjō dārrchata deenaa maimuajā deem k'ōsita deejeram. ³ Hamau mag deemamjā hamachdēu deeju harrpierrpai k'aba, hamachdēu deeju harr hatchata deejem. Mua mag jauu chirāman, māchdēucha k'ap'ā chiraawaiu. ⁴ Mag dee n̄am chan muata deepi jaauwia k'aba, s̄ii hamach k'rauta mag deejem. Hamach garmuata, hamaujā hagjō hamach hermanonaan Jerusalenpien hat'ee hamach paat deeju haai n̄amn̄ paawaita mua hamag, "Pāachdēu mag k'ōs n̄am k'ai, magan hāu sim" ha chirajim. ⁵ Maimuata chadcha muan hamau jāgcha habajupi chirajim. Nacha hamachdēupaita s̄ii deuem k'lanjō maach Pōr Jesuugta wir haig hamach t'as̄lepjijierram, hirua nem k'ōsimpai wawaag. Maimuata jūr s̄ii mua nem jawaata hoo naisijim, Hēwandamau hamachig hapi simjō. ⁶ Maguata muan pāragjā Macedoniapien dēnjō ofrenda deem k'ōsi deebat ha chirām, hō hāk'āragjā chuk'u. Magamk'ür Titoogjā jaau chirām, pāar haar hich maju nave, jāg hichdēuta nacha pārag ofrenda jar p'iepi jaaubaader hich jāg warag t'umaa hāba jar p'iep hauumk'ür. ⁷ Pāar chadcha chi wajap'am k'lanau, t'āraucha maach Pōr Jesucristo hiek hāk'aag. Maach Pōr Jesús hiek k'augnaa hiek'aa k'ap'ā hiek'amamua hag hiek jawaagiā pāran chi wajap'am k'lanau; maimuata nem wajap'a waum k'ōch'ka n̄am d̄ai hīchab m̄achdēu pārag jaautarrjō wir haig dich k'apeen k'a k'ōchag hat'eejā hagjō chi wajap'am k'lanau. Mag nem t'umaam hat'ee chi wajap'am k'lan haawai cham/ofrenda deepi jaau n̄amjā dārrcha deebat.

⁸ Mag chirām haig chan mua hajuésta deebat haba chirām. Mag chirām haiguin s̄ii pāraujā Macedoniapien dēnjō dee k'augamk'ürta mag chirām. Pārau mag deebapxim gaaimua maach k'odnaan Jerusalén p'öbör hee hap'ā k'it'ēem k'lanau k'ap'ā haju, s̄ii par hiek'auapai k'aba, chadchata pārau ham k'ōsi n̄am. ⁹ Pārau ni hābmuajā meraa k'aba n̄am, jāga maach Pōr Jesucristojā Hēwandam d̄ai hāba s̄ierr haawai dau hap'ā k'aba s̄ierrta hich k'īrau m̄g jēb gaai bēewia dau hap'ā hājī maach gaaimua. Pari juau hogt'om mag hich dau hap'ā hapitarran, hich magbarm gaaimua jūr Hēwandamau maachta hich Cristo d̄ai hāba

wēnərramk'ir hajim. Magua Cristo gaaimua maach k'odk'a nəm k'ʌn dau hap'ʌn hoowai ham dau haug k'aug paraa habat.

¹⁰ Mʌg cha mʌchdēu jaau chirʌm hat'ee sīi mua pāar wawim hig chirʌm. Naam aňooewe pāachdēuta nacha hermanonaan Jerusalenpien hat'ee p'atk'on p'ieju hap'öbaadëwi chadcha p'iep'öbaaderr haawai, ¹¹ pāachdēu deeju hayaampierr hagdaujō deemamua pāachdēu deeju hap'öbaadeewi deem k'ōsi narrjō hich jāg deem k'ōsi deepetat. ¹² Pārau ofrenda deewaijā deem k'ōsiis dee nəmən, bärəl hawiajā därrcha dee nəm dāi hāba Hēwandamau haum k'ōsi hajju. Hirua maachdēu chuk'u nəm hatchajā jēuba, maachdēu wai nəmpierrpaita jēeu sim. ¹³ Magba hak'iin wa dich k'apeenag nem deem k'öchgau jūrr dichdēu nem hig nəmta chuk'um haju. Mua pāar magpimap'a chirʌm. ¹⁴ Mag k'āai sīi hagdaujō pāachdēu nem hig nəmta t'um paraa hapim k'ōsi chirʌm. Pārau nem wai nəm jūrr warm k'ʌnau chuk'u nəm k'ai, magan hamag dee sim; maagwai jūrr pārau chuk'u habarm hed hamau wai nəm k'ai, hich hagjō pārag deeju. Mag nəm haig sīi hagdaujō dichdēu nem hig nəmdam haugchēba wai nənlid haju. ¹⁵ Cha mua jaau chirʌm higwia, Hēwandam hiek p'ā sim gaaai jaauwai, "K'ōju pōm hautarr dēn heemjā sobba, ni k'ōjudam bärəl hautarrjā waaurwia haugchēbjim" (Ex. 16:18) ha sim.

Tito hich k'apeen dai pāitarr

¹⁶ Mua Hēwandamag hāu hajim ha chirʌm, hichdēuta mua pāar k'īrju chirʌmjō Titoogjā pāar k'īrjupi sīewai. ¹⁷ Mua hich Titoog pāar hoon mamk'ir jaubaawai hāu mʌ hipierr maju haadējm. Mag nəm dāi hichdēujā nawe pāar hoon mam k'ōchag sīerr haawai hīsin chadua hirua hich daúacha pāar hoon mam. Pari mua hoowai hirig petā haba harr hak'iijā, hichiita hich k'īraujā maju sīejim.

¹⁸ Tito dāi mua deeum hermano pāi chirʌm. Jāguan hīchab mʌg maach peerdʌajem hiek jaau gaai k'itəm gaaimua mau iglesia nənəidam hee t'umaam k'ʌnau hi hēugar wajap'a hig hiyāl haajem. ¹⁹ Mag nəm dāi hīchab, mʌg p'atk'on jər p'ie wēnərraag maar juag hoomk'īr tagam iglesia heem k'ʌnaujā hūta jər haujierram. Mag p'atk'on jər p'ie wēnərraam hāp'ʌn k'it'ēem k'ʌnag deepāigau, magbaawai hamaujā maach Pōr Jesuuta wajap'a hig hiyāl nəm dāi chadcha maachdēu hamach k'ōsi nəm ha k'ap hamk'īr. Magta mʌg hermanodammaar daumaii nələrəm. ²⁰ Magba maach happaita wēnərrak'iin, p'atk'on därrcha harrum haawai, heeu hābmua k'āijā wa marau hag heem haujim haju. ²¹ Pari hābmua jā mag k'īrjum huguata hāba nem wajap'a waujupaita k'īraujem, Hēwandam dau na maimua sīi mʌg jēb gaaii maach hagdaujōpai t'ənəm k'ʌn dak'īrjā hagjō.

²² Pāar haar Corintoog mʌch maba habaawai mʌch jūrr dewam hermanodamta hagjō ham daumaii pāi chirʌm. Jājā hagjō hichdēu nem wajap'a wau k'itəm gaaimua mua hi k'ap'a chirʌm, jāan hermano chaardamau. Magm hīs chará hichdēujā ya pāar wajap'a wēnərram k'ap'a sīewai hīrcha hirua pāar hoom k'ōchik'a sim. ²³ Hābmua k'āijā Tito higwia pāachig, "Jā k'āiuma?" habaawai, jūrr mʌ higwia, "Jāan Pablo k'aperau, pāach juag hoom k'ōchgau hi dāi hāba p'idx'aajem k'abahab" habat. Wa jūrr hi k'apeen har hi dāi numi wētum k'ʌn higwia k'āijā, "Jāk'ʌn chijā k'ʌnnauma?" habaawai, "Jāk'ʌnan mau Macedonia durr iglesia nənlidam heem k'ʌnau jər haujim pāitarr k'ʌnau" habat, "hīchab wajap'a maach Cristo hiek hig hiyāl haajem k'ʌn." ²⁴ Hermanonaan Corintopien, chamə k'ʌn wounaan pāachhaar bardatk'aimaawai, pāachdēu ham k'ōsi nəm chadcha hamach daúacha hoomk'īr, ham dāi wajap'anaa ham jāsen habat. Pārau ham dāi magmən, magan mʌg Macedonia hee iglesiapierr t'umaam k'ʌnauta pārau mag ham k'ōsi nəm k'ak'apdō haju, pāachdēu mag hamach dāi wajap'a hatarr jaau'turtarr hūrwia. Mag hamən magan mʌjā hīchab parcha honee k'aba habarm pāar gaaimua.

9

¹ Ya mʌchdēu pāar k'ap'a chiraaawai, hermanonaan hat'ee ofrenda deemk'īr chan tag pārag p'ʌlrba jaauju chuk'u chirʌm. ² Mua k'ap'a chirʌm, pārau pāach k'īrauta hermanonaan juag hoom k'ōchik'aajem. Jāg nəm haiguin chadcha mua pāar tō chitəm. Mag gaaimua ya hante mua Macedonia pieng jāau wai chirʌm, naam aňooewe pārau ofrenda jər p'iewi hap'ʌm k'ʌn hat'ee deepāim hig narr. Mag, jam Acaya durr pārau mag k'īrju nəm hūrwia mau Macedonia pienujā hich hagjō k'ōchik'a t'ʌnarram. ³ Ya mua pāar hamag wajap'a jaau wai chiraajeeawai mʌchcha maju nawe hīs mua pāar haar mʌk'ʌn hermanonaan p̄libarxim, chadcha pāachdēu ofrenda deepāi hag nawe sīi k'īr k'aug wai naamk'īr. ⁴ Magba hak'iin, mʌchcha pāar haar barm hed Macedonia pieng k'āijā mʌ dāi mawi hag'ta chuk'u nəm hoobaimaawai, sīi sēuk'ata pāar hēugar mag chirarrjō haju. Magbaawaijāh, ejāga haag hagá? Magan pārau wajapta mʌ k'īr naaupiwiā pāachjā dāi k'īr naauju, k'ani mag mʌch k'īr naaupibajupii hawiata mua pāar hēugar hamag mag jaaujerr haawai. ⁵ Pari magam huguata mua mʌch nawe mʌk'ʌn hermanonaan pāi chirʌm, pārau hag'ta ofrenda

därrcha päächdëu deeju hatarrjö chuk'u nám k'ai, däi pääru juag hooimamk'ir. Maagwai mä baarwaijä ya sii k'ir k'aug wai naaju. Pari mag chiräm chan mag hajuésta deepiba, sii pääch k'írauta deepim k'ösi chiräm.

⁶ Pärau k'ap' nám, jääga haajé nemjíir jíirwai. Bärlä jürtarr k'ai, paarpaawajä hich hagpierrpai bäräla haaujem. Därrcha jürtarr k'ai, paarpaawajä hich hagpierr hagjö därrchata haaujem. ⁷ Maguata mag ofrenda dee nám haigjä hich hagjöta sim. Tumaam k'länaa wajap'a k'íirjuwia k'ap' haju haai nám, k'achpaita hagdaujö deemaju haai ná. Pari hich Héwandamaajä mag deem k'ösi dee nám k'länta daupii haajewai mag dee nám haigjä bigaum k'länaa hajués deepi naawaita mag deepamjä haba, ni sii k'ir mor chigpajä deeju haai k'aba nám. ⁸ Pärau magta hamän, Héwandamaajä pärag nem wajap'am pöm deewia maimuajä k'íirpierr därrchata deeju, päächdëu nem hig námdam paraa hamk'ir, mag därrcha wai naawai jürr bigaum k'ländamaau mag chuk'u nám k'lännagjä hagjö dedee hamk'ir. ⁹ Magäm jaauwia Héwandam hiek p'ä sim gaai,

"Har chadcha hich k'apeen hat'ee nem wajap'a waaujem k'länaun hap'äm k'läan däijä hö hajaugta haajem" ha sim.

Maimua hichab, "Chi hö wajap'a nem dee sim k'ä chan haugchëbam, mag hö wajap'a hamk'irta hich Héwandamaau jürr hirig därrcha deejeewai" ha p'ä sim. (Sal. 112:9)

¹⁰ Hich Héwandamauta nemjíir jíramk'irjä maachig nemjíir dau deenaa nem t'um maadëu k'oojemjä deejeewai, hichdëuta hichab nem wajap'a wawaag pärau nem hiigwaijä deeb k'aba deeju. Mag nem deem k'ösi dee námta nemjíir jírwiä bääumamjö warag hárpagap maju, mag hoowia warag ofrenda deem k'ösi därrcha deemk'ir. ¹¹ Pärau magta wénalgrämä, päächdëu nem wajap'am hig nám t'um wai naawai, jürr pääch k'ääi hap'äm k'lännag därrcha deegjä därr haju. Maagwai pärau mag ofrendadam maar gaau deepäi námjä marau hermanonaan Jerusalempien haar debaimaawai hag paar hamau Héwandamagta hüu hajim haju. ¹² Pärau ofrenda deepäi nám marau ham hat'ee harr nám chan sii hamau nem hig námdam deeimaagpäi k'abam; mag ham haar ofrendadeen mamjö deen ma námua hichab hamag Héwandamajä magäm nemdam paarjä hüu hajim habat ha jawaanta maar wët naabahab. ¹³ Pärau mag ofrendadam hamachig deepäpäm gaaimua hamau k'ap' haju, chadcha pääraujä Cristou maach peerdäjäm hiek gaai jaau sim hipierraa nám. Mag nám däi hichab pääraujä pääch garmuata hamag mag ofrendajä därrchata deepäim k'ösi deepäi nám haawai, pääch köt Héwandamajä hüu hajim hawia ¹⁴ warag hamau pääköt hirig jéeuju hüu pärag hamach juag hoomk'ir, mag k'íirjugdam deetarr jürr. ¹⁵ Magua mächdëujiä Héwandamag hüu hajim ha chiräm, hich Chaai regalo wajap'am k'ääjä wajaug hatcha simta deetarr köt. Sii hirig hüu hajim haajem, hag k'ääi wajapcha jawaag tag hiek'aju k'augba haawai.

10

Pabloou hich hiek t'eeg sim jaautarr

¹ Mäln Pabloota pääru däi hiek'ä chiräm. Mä pääru däi meeuk'ajä meeuk'aba, sii Cristoou hapi simjöta hit'üu pärag hiek'ä chiräm. Ham hiek mag pääru hökgauta pääru däi häba chiräm haiguin sii himaa chitäm haajem; pari jürr warpmuu hësap p'ä deepäaiwaita pärag hiek t'eeg hiek k'égk'ata jaaupäijem haajem. ² Ham hiek mä mag Cristo higar k'aba chirämjö chitäm hanäm, mamaa hoob ham hiek hasekasmiet. Pärau märg magäm hiekta jaau man pääch haar baarwai magäm k'läan däi hoowajä sii par hiek'aupai chan mua chan ham högk'abaju chiräm. ³ Maachin chadcha t'um häba wounaank'a t'änläm; mag naab pari mua chan Cristo hiek serbiibag p'eejem k'lännagjä sii mäch hiek'aupaita meeurrtau sëuba haajem. ⁴ Mua jierrnem wai chiräm chan sii mag jëb gaaim jierrnem k'ir k'abam. Mä jierrnem hich Héwandam jua t'eegau. Mag Héwandam jua t'eegauta muan par ham jäg hamach k'íirjug k'aug t'öwia maach peerdäjäm hiek wau hiek'ajemjä mäch garmuata pödpäxi haajem. ⁵ Maimua t'umaam k'lännag k'ap hapiju, har hamach k'íirjug k'aug t'öwia hiek t'eeg nám haajem k'länaau chad k'abam hiekta jaau nám. Magbaawai pöd hamau mag hamachdëu sëuk'a nem jaau námta chadham hiek gaai t'ju k'aba náisiju. ⁶ Ya magbaawai har pääch pekau hisegwia chadham hiekta wajap'a hik'äba náisim hee hiwiir häbam k'länaau k'ääjä hamach k'aibag paaba nám, muan jerrba hik'äba hiek'amamuuta k'ajap'am jierrnem dënjö ham gaai mas deeju chiräm.

⁷ Pääch daúgpai chan hooba pääch k'ügurpimiet. Häbmua k'ääjä hiita chadcha Cristoou jär hautarr hau k'íirju sim k'ai, magan hichab k'ap' haju haai sim, mäjä hagjö Cristoou jär hautarrk'a chiräm. ⁸ K'ar pääru daar mua mäch t'ö hiek'ä chirämjö haajem, maach Pör Jesuu juapá deetarrta hig hiyäla haawai. Mag hirua märg juapá deetarr chan sii pääru k'aibag waumk'irjä k'aba, warag mächdëu jaau chiräm gaaimua hich hiekta k'augamk'ir hajim. Chadcha mag hiek'awiajä mä chigaa haju k'aba chiräm, mächta t'öba Cristo jua

t'eepta t'ö chiraawai. ⁹ Hoob pârau sii mua pâar jâp'ierrpiegta hësap gaai jâg p'â deepäajem ha k'üürjumiet. ¹⁰ Ham hiek mag hësap gaai haawaita mua sii pârag hiek k'ëgk'a p'â deepäajem haajem; pari mag chiram pâar dâi k'üürcha hoowai chan bâlärjâ magba ni hâbmuajâ högk'abaju hayaa chiramta jâg chiram ha jaaujem. ¹¹ Pari chi mag hiek'a simuan k'ap'â haju haai sim, hich jâg mau warpmua par hiek'aupaijâ jaaupâinaa hësap gaaijâ mächdëu jaaupâi chiramjö, ya k'üürcha pâar dâi hâba chiraaimaawajâ hik'âa hiek'abaju.

¹² Chadcha mua chan har hamach wir haigpâi t'öojem k'âan dënjo wir haig mäch t'öba chitam. Pari mag hamachdëupai hamach t'ö nâmua hamach lököomjö nâm chan k'augba nâm. ¹³ Chadcha mua mäch t'ö hiek'amjö chiram, hâba Hêwandamau mächig p'idagta deetarrpai wau chitam higwiata mag hiek'aajem. Mua mag ham dënjo chik'am p'idagta mäch dënk'a haumaajem wounjâ k'aba chitam. Hêwandamau mächig jaaumampierrpaita nem wau chitaajeewai hichdëuta jam pâar haarjâ hich hiek hawaan mapibaawai pâar haar jaaut'urjim. ¹⁴ Mag hichdëuta märg hich hiek pâar haar jawaan mapitarr haawai hagt'a pâar k'üür hok'ooba chiram. Pâadë k'üürjubat, *¿k'âiau nacha pâar hee Cristoou maach peerda hauujem hiek jaauwimají? ¿Mächdëu k'abaji?* ¹⁵ Mua chan chik'am p'idagta mäch dënk'a hauwia jûrr mäch gaai t'â hauba, ni sii chik'amnag pâar hee p'ïdk'apimaaugaujâ k'abam; mama hichiita pâar heeta warag p'ïdk'aju k'üürju chiram, jâg pâachdëu Cristo hiek hâk'a nâm gaaita warag hubâ paaulk'amamk'üür. ¹⁶ Mag nâm dâi hîchab pâar nâm haigmua warag hatag maach peerdaajem hiektâ jaau nâmua haaidap'xim k'ösi chiram. Pari mag jaauju hawiajâ ya chik'amnau jaautarr k'âan hee chan tag jaaubaju; magba hak'iin hamau jaauwia hâk'atarr k'âanta jûrr mua mäch t'öwi mäch dënk'a hat'am haju. Pari Hêwandam hiek p'â sim gaaai jaa simjö,

¹⁷ "Hâbmuu k'âijâ hichdëupai wa chik'amnag k'âijâ hich t'ö hiek'apim k'ösi sim k'ai, magju k'âai maach Pör Hêwandamagta hich t'öpibâ hich nem wajap'a wau sim gaaimua." (Jr. 9:24)

¹⁸ Dichdëupai dich higwia nem wajap'a waaujem ha jaau nâm chan bâlärjâ baleeba sim; mag k'âai hich maach Pör Hêwandamauchata maach kôit mag simn chadcha balee sim.

11

¹ Mag mâ hiek'abaadëm nau lököom dënjo pâach jâgaag k'aba k'âijâ hiek'abap'ämjâ pârau warag sii mâ hiek hûrk'in hûu hak'am. ² Hêwandam dau na chik'amnag pâach k'üurgurpimaugau pâach dâi mâ nem hanem chitaawai muan pâragan, hâba hâlirau hich jaai hauju dâipai hiek dee wai simjö Cristo d'ipaita nâisit ha chiram, mag hich dâipai naawai pekau chuk'u harrijö pâach hich haar p'ë haumk'üür. Pârau magta haman mächjâ dâi honee chiraju maach Pör Jesucristo na. ³ Mua chan warrgarwe nemk'öriu Evaag sëuk'awia k'ügur hautarrjö pârajâ hogjö sii parhoobam k'ânnau nem jaau nâm hâk'am k'öchgau hâdlraa pâach k'ügurpiwia jûrr pâach k'üürjug hâba Cristo gaai k'üürju nâmta hisegpimap'a chiram. ⁴ Jâga jâg parhoobam k'ânnau pâachig Jesús higwia hi hiek jaau nâm hanamta mua jaaujemjö k'aba warag chaaurta jaau nâmjâ pârau magamjâ haba hâk'anâa, Hêwandam Hak'aar mua jaautarrjâ wai nâmta mak'ânnau jûrr hi higwia chaauraa jaaubaicheewai majâ hâk'a nâ. Magnaa hîchab jâga jâg maach peerdaajem hiek hanamjâ chadcha hagjöojâ k'aba simta pârau bâlärjâ magamjâ haba hâdlraa pâachig jaaupi nâ. ⁵ Hamachdëupain hamta Jesuu jâr hautarr k'âan chara haawai mâ k'âijâ hâlpai nâm hanaawai pârau hamau nem jaau nâmta hâk'a naabma; pârau ham dâi mag naab pari mâ chan ham k'âyau sii heegppai k'aba chiram. ⁶ Tale sii hiek'aju haig chan nem meu k'aug k'âijâ k'aba chiram; pari mag hawiajâ Cristo hiek jawaag chan hamjö k'augba k'aba chiram. Mua jaau chiram hûrwia hâk'atarr k'ânnauta jaauju haai nâm, chadcha mua jaau k'ap'a chirâ wa jaau meraa chirâ.

⁷ Mua hoowai, jâg pâachta Hêwandam dâi wajapcha naamk'üür mächta dau hap'âa parhooba p'ïdk'a k'itamua sii hich jâg jœeuja chitaawai maach peerdaajem hiek jaau chitarrau warag mächdëupaita pâar k'âibag waubarmjö hajim. ⁸ Chadcha sii hich jâg par pârag jaau k'öchgau dewam iglesia heem k'ânn jua heem p'atk'onan mua haujim chadcha, mag hat'aawai jûrr pâragta jœeuba haag. ⁹ Mâ jam pâar haar chiraawai hiwiir hâbjâ mua nem hig chiram gaaimua jûrr dau hap'âa haba haajeejim, hermanonaan Macedoniamua bëetarr k'ânnau mua nem hig chirarrjâ märg deechëtarr haawai. Mâ hich magta chitamta, mua chan sii mächig nem deepim k'öchgau jûrr bigaum k'ânta hamachdëu nemdam hig nâmjâ chuk'u hapimap'a chitam. Ma hich mag chitaawai mag hatagjâ hich mag chitaju, bâlärjâ pâar juu heem nemdam jœeuba. ¹⁰ Pârau k'ap'a nâm, mua chadcha Cristo hiek chaarta jaau chitam. Mag chitaawai k'ap'a habat hîchab, hâbmua märg, "Cristo hiek jaau chitam paar p'atk'on jœeuba k'aba jœeuba" hawiajâ mua chan jœeuba hich jâg parta jaau chitaju. Mâch k'ürauta mag jaau chitaawai mächin honee chiram, p'atk'on jœeuba hawiajâ. ¹¹ Pârau k'üürjuawai hamau jaau nâmjö pâar hoomaugauta mua mag pâar p'atk'onjâ haubam ha hiek'a chirâ? Mag k'abam. Hêwandamau k'ap'a sim mua chadcha pâar jâsene chitam.

¹² Pari mua hichiita hich jäg p'atk'on jéeubata hōrag jaau chitaju. Magba Cristo hi jaau chitam paar mua ham dēnjo jéeuk'iin, magan mag hoowai ham honee haju, ya hamach p'idk'a n̄amjöta m̄achjä p'idk'a chirsim hawia. ¹³ Pari jäk'ān ham jäg wēnarram chan hich Jesuucha hich hiek jaaumk'irjä jar hauba harrta sii hamach hiiupaita mag jaau wēnarram; mag n̄amta jäg hōor k'ūgur wēnarrajem. ¹⁴ Chadcha hich dösät chaarjä Hēwandam chog k'ir t'egwia jäg n̄arrajeeewai, chi wounaanjä jäg wēnarram hoowai maach dauderra haju k'aba n̄am. ¹⁵ Hich chi mepeerjä hí mag sierrawaita higar t'ānām k'ānnjä hōor wajap'am k'ānnk'a wēnarraba haajeeb, dich k'apeendampai k'uguraag. Pari mag n̄arrijem k'ānnan, hamach jäg n̄arrjēem paar Hēwandamau ham gaai jua k'abaju.

Cristo gaaimua Pablo dau haug waaujerr

¹⁶ Na m̄achdēu jaau chirrjö hūwaai pārag mag chiram: m̄a chan lōkōo k'aba chiram. Pari pāachdēu hoowai m̄a lōkōomjö chiram k'ai, magan warag hidēu lōkōomjö m̄a hiek'apibat; lōkōom k'ānn dēnjo wir haigpai mua m̄ach t'ō hiek'a hook'im. ¹⁷ Mag m̄ach t'ō hiek'aaggpam chan maach Pör Jesucristou m̄argag mag hiek'api s̄iewaita mag hiek'aaggpamjä haba, sii m̄ach lōkōomjö hiek'a chiram gaaimuata mag hiek'aaggpam. ¹⁸ Jäg hōor k'apan sii hamach nem wau n̄am hūgiapita hamach t'ō n̄amjö muajä m̄achdēupai m̄ach t'ōk'im. ¹⁹ Pāran chadcha pör hōp'ērm k'ānn haawai nem t'um k'ap'ā s̄isidam; pari mag n̄amta magbamjö jūrr lōkōo k'it'ēem k'ānn hiekjä hūrm k'osita hūrnaa ²⁰ har sii pāachat jūrr hamach chognaan k'apim k'ōsi haajem k'ānnagjä pārau bālrjä magam haba haajerram. Har sii pāach t'achdam wai n̄amjä t'um k'öp'ainaa warag nem jéeuem k'ānnagjä magam haba pāach k'ugurmaajem k'ānnagjä pārau bālrjä magam haba n̄am. Har hamacha chi pōrorna hawi pāach serbiabag p'eejem k'ānnagjä magam haba, maimua pāach d̄ai mag n̄am k'ānnapai hamach hiek hāk'amk'īn pāach p'ārmam k'ānnagjä pārau bālrjä magam haba haajem. ²¹ Chadcha mag hiek'aju chigaa chiram; pari mua hoowai m̄achigpain hatcha hit'ūuta pārag hiek'aajeejim.

Pari hamau hamacha Jesuucha jar haujim hawia hamacha t'ō n̄am k'ai, magan muajä hīchab mach t'ōju haai chiram. Mag hiek'abapäim haig chadcha lōkōomjöta m̄a hiek'abapäim. ²² Pari hamau hamacha hebreonaan meu hiek'aajem hawia hamach t'ō n̄am k'ai, muajä hagiö hiek'ajem. Hamta israelnaan k'ai magan m̄ajä hich haruu. Hamjä jöoi Abrán k'ararr hag chaain hewagam k'ānn dēn k'ai, m̄ajä hīchab hi chaain hewagam k'ānn bi heemlu. ²³ ¿Hamta Cristo chognaan haná? ¡Hih! M̄a chará ham k'āajä Cristo chog chaarcharau. Muajä k'ap'ä chiram, mag hiek'abapäim haig lōkōomjöta m̄a hiek'abapäim. M̄achta ham k'āyaujä hārcha p'idk'awia chiram; Cristo gaaimua ham k'āajä m̄achta hārcha cárcel deg mawia chiram; wajap jägad k'ierrjä k'ooodaar chiram; m̄an ham k'āajä t'ōjuuta wau chitaajem, Cristo hat'ee m̄ach mag chitam gaaimua. ²⁴ Judionaanau wām cinco sii m̄a wa t'ānluujem. Mag wā n̄ampierr jāap hahaugmamua hamach hi haawai treinta y nueve haadeewaita tag wāba hich maigpai s̄iujeejim. ²⁵ Biek t'ārjup sii paau m̄a pogwā t'ānluujerram; biek hāb mokoujä m̄a bar wai n̄al hawi ya m̄a t'ōobapäimpia hajierram. Biek t'ārjup k'ōowia chiram biekk'ä chitamua; mag chitamua peer t'ōwia chiram. Biek hāb chará mag k'ōo hūrr chitamua k'āaim hāb hēnter sii dō heepai k'ēuwia hedairjä hich mag dō heepai hāspa chirajim, p'ūas hee dōjärr. ²⁶ Biek k'apan biekk'awia chiram; pari mag biekk'ä chitamua t'ōjuuta jar chitamjö haajem; dōsíg hee k'odjörörümua, k'ar sii nemjigmien d̄ai t'ēeuwai, m̄ach meeunau, m̄ach meeun k'abam k'ānnaujä hagiö sii maach k'aibag waum hig n̄amua peer t'ōwi chiram. K'ar hīchab p'ōbör heejä hōor p'ogdabaadeewai, sii hōor chukag hee chitamua, p'ūas hee chitam haig maimua sēuk'a sii hamach hiiupai jäg Cristo hiek hāk'a n̄am hanam k'ānnaujä hagiö maach t'ōjuuta hēk'ajajerram. ²⁷ M̄alat m̄ag chitam haig wajapp'a p'it'urg haunaa dau haugta wau chitaajeeba. Biek k'apan bālrjä k'āijä k'āiba sii dau k'ōreu hēe chiraajem; jādaujä masnaa hōbichagjä jēeda k'itaajem; biek k'apan sii Hēwandam hat'ee nem waum k'ōchgau wajapp'a jīchagujä masnaa k'ajūadam hat'eejä dau hap'ā k'itaajem.

²⁸ Pari magam gaaimua mag dau haug wau k'itaajeeb mama, pāar chi iglesia hee t'um chi hāk'a durrum k'ānta hārcha hed hēepierr k'irjū chitaajem. ²⁹ M̄ach mag chitaawaita hāb k'āijä Hēwandam hiek gaai hubla k'aba hoowai m̄achta hōk'irjuu haadeejem; hāb k'āijä deeum k'ānnau pekau hee burripewain m̄achta gaai machaga haadeejem. ³⁰ M̄achpaita wir haig ham dēnjo hig hiyāl haju hak'iinjä, m̄achta wajap'a chiram haju k'āai, warag m̄ach serbiabagta jaaujü haai chiram. ³¹ Hēwandaman t'umaam k'ānnauta hich mag t'ō hiek'aju haai sierram. Hichpaita hīchab maach Pör Jesucristo Hayau; magua hirua k'ap'ä sim, m̄a mag hiek'a chiramjä bālrjä sēuk'abata hiek'a chiram. ³² P'ōbör Damasco hanam hee m̄a hudi'uurwai rey Aretaa gobernadorrag jaubaawai jūrr chi gobernadorrau judionaanag p'ōbör duubjem hee puertdi n̄ampierr m̄a t'āpajim, m̄a p̄ar hawaag hawia. ³³ Pari hāu maachjö Cristo higar n̄am k'ānnau mag k'aug hat'aawai kolauhi gaai jāk'anaa

warre chi p'öbör higaau daaugajär mₙ heeg jiir burrpäijierram. Mag, ham juu heemua hāu mₙ peerdžim.

12

Hēwandamaau Pablo k'ääpi hauwi hiek jaautarr

¹ Hiin chadcha dichdëupai wir haig dich t'ö hiek'aawai chan hāu k'aba sīejem, pari mag nām hāba mua pārag nem jaauju haai chirām. Maan hich maach Pör Jesuuchata mₙ k'ääpi haunaa māchig hoopinna jaauutarra jüür pārag jawaagpam. ² Mua woun hāb k'ap'ₙ chirām, magua hīchab Cristo hiek hōk'ajem. Ya catorce años sim mag woun hich Cristooucha hāgt'ar k'ääpi hautarr. Mag woun māchpau, pari mua k'augba chirām mₙ hich māg dau daauta mₙ harrijä wa sīi mₙ hak'aarpaita harrijä, mua k'augbam; hāba hich Hēwandamaupaita k'ap'ₙ sim. ³ Pari chi chadcha haan chadcha mₙ harrijim; maata chadcha cha māch hiyāl chirāmchata hirua mₙ harrijä wa sīi mₙ hak'aarpaita harrijä, mua k'augbam; hāba hich Hēwandamaupaita k'ap'ₙ sim. ⁴ Mag mₙ hāgt'ar harrwia mārāg nem k'īir pogk'e jaaumajim hich higwia, mama mag hichdēu jaautarr hiek māg heegarm k'ānnag bāllrājā jaaupibajim. ⁵ Sīi bigaaum k'ānta mag warrtarr hak'iin mua hi t'ö hiek'aju haai chirak'am; mama māch harr haawai māchdēupai chan pōd mua māch t'öbam. Magju k'āai māch higju hak'iinjā sīi warag māch serbiibagta hig hiyāl haju haai chirām. ⁶ Pari mua māch t'ö hiek'ak'iinjā, lököö chiraawaita mag hiek'a chirāmja habaju, chadcha hudt'urtarra jaau chiraawai. Pari hichiita mua māch t'öbam; magba hak'iin mag hāgt'ar hudt'urtarr haawai māchta hārpai chirām haju bigaaum k'ānnau. Pari magju k'āai māch nem wajap'a wau chitām gaaimuata mₙ jāsene haju k'ai mₙ jāsene habat. ⁷ Mag Hēwandamaau hichdēu māchig nem hoopitarr gaaimuwa wir haig māchdēupai māch t'öm huguata juau hogt'omjö hādraraa dösätag mₙ dāi māgpowi miuta k'agt'apgräplik'ämjö haguia hāp'āl chitaajem. ⁸ Ya biek t'ärjup maach Pör Hēwandamag jēeuwia chirām, haguia mag māch dau hap'āl chitaajem chugpaapälmk'īir. ⁹ Pari mag hichig jēeuwai warag sīi mārāg. "Mₙ pₙ dāi hogdāba chitabahab, mua pₙ k'ōsi chitām. Jāg k'ₙ t'ūumjö nām gaaimuata māch juapā hōrag hoopiba haajeeb" ha hiek'aajem Hēwandamaau. Hichdēuta mₙ mag wai sīewai hāutā jāg mₙ serbiiba chitām, māch mag chitām gaaimuwa warag Cristo juu t'eepta hōrau hooju haawai. ¹⁰ Magua māg māch serbiibanaa k'ₙ t'ūumjö chirām hāba, hōrau māch k'īrcha hiek'a nāmjā higba. Māchdēu nem hig chirām chuk'u hawiajā magām haba, hōrau māch pār hauju hēk'ajemjā higba, Cristo gaaimuwa māch dau hauw wau chitām hāba mān hōne chiraajem. Wajapcharan mān har k'ₙ t'ūumjö chirām haigta Cristouojā warag mₙ juapā jāgpi simjö haajem.

Pabloou Corintoom iglesia k'īrju nāl haajerr

¹¹ Hamau jāg mₙ hēugar k'aigba hiek'a nām hūrwi pārau mₙ higwia wajap'a hig hiyāl haju haai naajim. Pari magarrjä pārau bāllrājā magbajierram. Mag pāach warag sīi k'īuu harr gaaimuwa pāachdēuta mārāg mag hiek'api nāmjö haawai chadcha mua lōköomjöta māchdēupai māch jaau chirām. Mān chadcha baleeba chirām, pari mua hooba chirām, k'an gaaimuwa jāg hamach hiiupai hamta hich Jesuucha jar hautarr k'ānn charau haajem k'ānn mₙ k'āyyajā hārpai haju haai na. ¹² Pāar haar chiraajewi p'it'urg hau k'itām hāba, maach Hēwandam hiekta hogdāba jaau jēeda k'itāmuia hi juu t'eegeau mua hōor dauderraia nem waajujerr gaaimuwa merag chuk'u pārau mₙ chadcha Jesucristo hi jaaujemk'a chirām k'ap'ₙ naajim. ¹³ Hāba mua pāar hee haubajimjö harran, tagam iglesia hee harrijö k'aba pāar juu heem nemdamta mua bāllrājā haubajim, heeu dēgölp mₙ gaaimuwa jürr pāachta haugchēm hugua hawia. Mam jāg pāach juu heem nem hauba haajerr paar pāachdēujā dāi mₙ jaauju k'ap'ₙnaa warag dārrchata pārag jēeupäitarr hamuan pārau mₙ jāsenecha k'āijā wai naak'am.

¹⁴ Deeu pāar hoon maag hat'ee ya mₙ nem t'um k'īr k'aug wai chirām. Māg petamua ya biek t'ärjupamu pāar hoon mam. Maadēu k'ap'ₙ nām, chaainau hamach dēnnaan hat'ee p'atk'on jārba chi dēnnaanauta hamach chaain hat'ee nem hinagdam jārjeewai, māg maaujā pāar juadam heem p'atk'on chan mua higba pāachchata mān higmam, pāarta māch chaainjö wai chitaawai. ¹⁵ Māchdēu wai chirām t'um mua gastaam k'ōsi gastaawia pāar daupigau māchjā māg pāar chogk'a chitāmuwa warag heeg pawiajā magāmjā higbaju. Pāach garmua mₙ dāi magchā k'aba hawiajā māch garmuata hārcha pāar daupii chirām.

¹⁶ Pārau pāachdēujā k'ap'ₙ nām, mārāg nem deem k'ōchgaun jürr pāachdēu nem hig nāmta chuk'u k'aba haajem; pari magām hāba ham hiek mag sīta mua pāar k'ūgur haujim haajem, māch hat'eeeta jāg p'atk'on jār p'iepi chirajim hawia. ¹⁷ Mag k'ai magan hat'eeeta jāg p'atk'on jār p'iepi chirajim hawia. ¹⁸ Titoogta mua pāar hoon mapijim, dewam hermanodam dāi. ¿Magan Titoouta pāar k'ūgurjä? Mag k'abajim; Tito mₙ dāi maach numiim k'ānnau chan ni hābmuajā maach k'apeen k'ūgurju k'īrjuba haajem. Maach numiin

maran hābam k'ūrjugpaita wai nām. ¹⁹ Pārau k'ūrjuauai sīi mua hiek t'ierrk'a chirāmpii k'āijā haju; pari mag k'abam. Mua k'ap'a chirām, mā chadcha Cristo dēnk'anāa hich Hēwandamaujā mā hiek hūr sim; magua mā pōd sēuk'aju k'aba chirām. Cristo gaaimua k'odamnaan, mua māg māchpai jaau chirāmān, Hēwandam hiek gaai warag hubā naapim k'ōchgauta mag jaau chirām. ²⁰ Mua k'ūrju chirāmān, māchdēu pāar hooimam k'ōsi chirāmjō hooimabujuuta k'ūrju chirām; wa magbam k'ai jūrr māch k'āijā pāar jāgaag k'aba k'āijā hiek'abaimaaawai pārau k'ōchk'abaju k'āijā k'ūrju chirām. Mua k'ūrju chirām hagiō heeu dēgōlp pāar hee hag't'a dich k'apeen dāi k'āijā hiek'ōr wai naaju, chik'am nem k'āijā dich dēn hapim k'ōsi t'ānām, meeuk'a k'āijā nālāidām, dich k'apeen k'āai hiek t'eeeg hārpai haju k'āijā hēk'a sīsidām, chik'am hēugar k'āijā sēuk'a nem hīgk'a nām, sīi chik'am jaau nām, dichpai t'ō hiek'a nām maimua sīi pappierr t'ānāmōjō k'ūrjugjā hāba k'aba sīsidām k'āijā k'ūrju chirām. ²¹ Mua hagiō k'ūrju chirām hīchab, heeu dēgōlp pāar gaaimua k'āijā Hēwandamau māch k'ūr naapipu. Mag hamāl magan har nawe pekau hee nāmta jāg maadēu nem waumap'am wau nāmjā bālrja plābanāa, hamach hōor k'abam dāijā parhooba k'apesnaa maimua warr hamachdēu nem k'aigbam waaujerrjā hogdāba hag't'a wau wēnārrām k'āan gaaimua Hēwandamau mā wajapp'a bīepiju.

13

Pablo salud hābmiecharam

¹ Mag petamua ya biek t'ārjup pāar hoon mawia chiraju. Mā barimaawai pārau hiek hēudāag wai nām k'ai, chi hootarr k'āan numí wa t'ārjup k'āijā nām dak'īrta jaaubat. ² Har nawe pekau wautarr k'āanag maimua t'umaam k'āanagpa mua hūwaii plāba jaau chirām, har hābmiecha pāar hoot'uurwai māchdēu jaau chirarrjō: mātā hūwaii pāar haar barju hat'een, mua chan pāar dāi hit'ū hiek'abaju. ³ Cristoouta mārag hiek'api sīn k'ap ham k'ōsi naawai maigta pārau k'ap'a haju, chadcha hīchdēuta mārag hiek'api sīwaita mā mag hiek'a chirām. Pārau Cristo k'ap'a nām, hī mag sīi k'a t'ūuta sierrām k'aba haawai hirua chadchata pārag hich juapá hoopiejem. ⁴ Hamau hi t'ōowain chadcha juapadam t'eejā chuk'umjō pa gaai hādāraa hich meerp'ēpījim; pari magtarran hīsin jūrr hich Hēwandam juu t'eeegauta p'iriū hauwia hīu sīejem. Jāg k'a t'ūu hādāraa hich meerp'ēpitarrjō māchjā hagiō k'a t'ūumjō hit'ūuta pārag hiek'a chitām; pari hagiō k'aigba wēnārraajem k'āanag hīk'āba hiek'aagan nem k'ūr hubag chirām, Hēwandam Cristo p'iriū hautarr hag juapaata wai chiraawai.

⁵ Pāachdēupai wir haig wajap'a pāach hoobat, pāachdēu Cristo hīk'atarr gaai hag't'a hubā nām k'ap'a, ¿Pārau k'ap'a naabā chadcha Cristo pāar t'āar hee sim? ¿Wa hīk'āba nāmta sīi par hiupaita hi hiek hīk'a nām haajēwa? ⁶ Muan pāragan, jāg pāach hīk'āba hiek'a chirām gaaimua hīchab māchta chadcha Cristo dēnk'a chirām k'ap'a hapim k'ōsi chirām. ⁷ Pari mag hīk'āba hiek'aju ha chirāmjā, pāar chadcha Hēwandam dāi hāu wēnārrāmān, nem wajaug k'ērām. Hante pāach hi dāi hāu wēnārrām k'īrta warag mua pāar kōit hirig jēeu chirām. Pari mag jēeu chirām chan pāar hāu wēnārrām hoowia jūrr māch hēugarta bigaam k'āanag wajap'a hīg hīyāl hāmk'īr k'abam. Mua mag Hēwandamag jēeu chirāmān, pāachta hi dāu na wajap'a wēnārrām k'īrau. Mua pāach jaaup'ā chirām hipieraau habarm gaaimua pāach hīk'āba hiek'aju harrta hit'ūu hiek'a chirām hōrāu hoobaaawai, mā hēugar Cristoou jar hautarr chaar k'aba haawaita mag hiek'a chirām hawiajā, hidēu mag sim. ⁸ Mā pāar haar barimaawai pārau chadam hiek Cristoou jaau sim hichaaur k'aba nām hooimamān mua pārag hiek k'ēgk'a hiek'abaju, pāar ya wajap'anāa warag hīk'a nāmta māchdēujā hoom k'ōsi chiraawai. ⁹ Maguata pāarta Cristo dāi hubā naapim k'ōchgau māchta hiek t'eeeg chuk'umjō haawaajā warag honee haajem. Mag honee chiraawai warag mua pāar kōit hich jāg jēeu chitaju, wajapcha nāsimk'īr. ¹⁰ Magua māchcha pāar haar barju nawe sīi hēsupta p'ā deepā chirām, ya pārau mā barju k'ap'a naawai hag nawe pāach hoppai problema t'um arreglaap'āimk'īr; mag t'um chi arreglaam haawai pāar haar barwiajā hiek k'ēgk'a hiek'āba haag. Magbamān mag hiek'aju hawiajā māan chadcha hiek t'eeeg chirām, hich maach Pōr Cristouchata pāar k'aibag wauba sīi warag pāar hāu hamk'īrta mag hiek t'eeeg hapitarr haawai.

¹¹ Cristo gaaimua k'odamnaan, hābmiecha paawai mua pārag magk'im: muan pāar hōneeta wēnārrāpim k'ōsinaa pāach k'aibag t'um hisegbap'ītāa chirām, Hēwandam dau najā wajap'ata wēnārrāag. Magnaa hīchab hagdaujō dich hermanonaan wawī nām dāi hō hāba k'īrjunaa k'ōinaata habat. Pārau magta hamān magan mag dich k'apeen k'a k'ōsi hapinaa maach k'ōinaa hapiejem hag Hēwandamta pāar dāi sīerraju. ¹² Pāach k'apeen dāi hagdaujō k'a k'ōsi saludaabat. ¹³ Mau Macedoniamua hermanonaan t'um chi hīk'a durrum k'āanau pārag salud haajem. ¹⁴ Muan hābmiecha paawai maach Pōr Jesucristoogjā pāar hāu wai chitapim k'ōsi, maach Hēwandam t'umaam k'āan k'a k'ōsi haajemāgjā pāar heeg hoopim k'ōsi,

maimua hich Hēwandam Hak'aar maach dāi hogdaba k'itaajemagjā hich jāg pāar daumaai
nārapim k'ōsita chiraajem. Hayoo keena,

Pablo

GÁLATAS

Pabloou Galaciapienag hësap p'ã deepäitarr

K'áiu p'ãjí maimua chijã k'ãan hat'eeta p'ãjí. Galacia durr iglesia naajim haajem, hich Pablooucha Cristoou maach peerdã haaujem hiek jaaut'urwi häu hãk'atarr k'ãan. Mak'ãan iglesia hee chi hãk'a durrum k'ãanagta mag carta p'ãjim haajem, Pabloou. Galaciapien chan judionaan k'aba griegonaan hajim haajem. Mak'ãanagta Pabloou Hëwadam hiek jaau simua hamag, "Pärau hâba Cristo hiektä t'âraucha hãk'amãn chadcha Hëwandamau pâar pekau chugpaawi warrijä hich mag pekau chuk'u wënlarrjö pâar hirua hich haar hauju hayaa hapäijugu" ha jaaujim hanam.

Pari magtarrta hi hëudee deeeum k'ãan bëewi, "Cristo hiek hãk'a nám k'ãanaun judionaan k'aba hawiajä hichiita Hëwadam dau na hajap'a naagan mehëujä p'ãrbichpiju haai nám" ha jaaujeejim hanaabá. Mamä magpaijä k'aba, hich Pablo higwiajä, "Hí chan chadcha Jesuucha hich hi jaaumk'ir jär hautarr k'abamta jág nárram" haajeejim haajem hich mak'ãanau.

K'an jawaag hají. Mag hich hichaaur sëuk'a nem jaau wënlarram hich Pabloou hûr hat'aawai, chi hãk'a nám k'ãanagta k'ir mor chigpai jöoirau, "Hamau jaau námjö mag Moiseeu ley p'ã p'aataar gaai jaau sim hipieraa námuata maadëu dich pekau chugpaaju hék'a nám k'ai, magan Cristoon parta maach kõit pakuls gaai dau hap'ã meejiembma" hajim hanam (5:2). Magta warag jöoi meeuk'abaadëwi Galaciapienag mag hësap p'ãjim hanaabá, hag gaai hamag hiek k'égk'a hiek'amama, "K'ant'eeta jág sii sëuk'a nem jaau wënlarram k'ãanag hâdlraa pâach k'ügurpi náma" ha jaupäaig. Mag, tag magam k'ãan hiek hûrpiba jaaujim hajem, jöoirau. Pabloowan chi hãk'a durrarr k'ãan mag maestrona hanamta sëuk'a nem jaau wënlarram gaimua hamachdëu nacha hãk'atarr hiek hisegtarr k'ãandamjä t'umaa deeu Jesús hiek chaar heeta wënlarrapim k'ösi siéjim.

Salud

¹ ¿Jägpai ná keena? Måan Pabloou hõrau jär hautarrjä k'aba hich Jesucristoouchata hich p'iriū hautarr Jöoi däimua jär hautarr, hajapcharan hich Haai däimua jär hautarr wounma. ² Muata hermanonaan mäiguim k'ãan däimua pârag mag hësap p'ã deepäi chiram, Galacia durr iglesia nápidam heem k'ãanag. ³ Pâar kõit Hëwadamag jéeu chirajem, hichdëuta maach Pör Jesucristo däimua häu dârrcha pâar heeg hoow pâar k'öinaa p'ë wai naamk'ir. ⁴ Pârau k'ap' nám, Jesucristo k'urau k'abamuan maachin hag'ta maach pekau heeta wënlarrajeek'am. Mamä magba maach Hëwadam hanaa maach Hayau hichdëu k'irju wai sñerrjö Jesucristoouta häu hâdlraa hich t'öppijim maach kõit, magbarmua pekau juu heemua maach peerdã hawaag. ⁵ Hëwadamau mag Cristo pxiwi häu peerdalu hayaa nám paar häu hajim hanaa t'umaam k'ãanagta hich mag hi hajaug t'ö hiek'apim k'ösi chiram.

Deeeum hiek maach peerdajem chan tag chuk'um

⁶ Keena, ma gaai masi chiram chadcha, Cristoojä pâar k'ösi harr gaaimua Hëwadamau hich hiek hãk'amk'ir t'ärk'a hautarrta, hagi'ta põmcha k'aba nám hee deeu pâach garmuata hi hisegamjö jürr marau pâachig jaautarr hichaaur jaau namta maach peerdajem hiek hawi hag higarta t'erbagk'aag hék'a nám hanam hûr chiraaawai. Pârau jägbajupi chirajim. ⁷ Mamä ma hiek hûrbat: deeeum hiek maach peerdajem chan tag chuk'um; pârag jág nem jaau wënlarram k'ãanaun sii warag pârau hãk'ajujä k'augba hapijuuta hék'a wënlarram k'abahab, magam gaaimua Cristooch chadcha maach peerdã haaujem hiektä jürr hag heyaa jä k'aba parhoob hamachdëu jaauum haig jawaag. ⁸ Ya magbaadëm chan nem hajap k'abata haadëju. Mamä hâbmua k'äijä pârag maach peerdajem hiek jaau sim hanamta nacha mäig maachdëu pârag jauchetarrjö k'aba k'ietta jaau sim wounan, magan hichiita Hëwadam juu machag hâwatab k'aba hâwtatu. Mâchdëu wa Hëwadam chog hâb hâgt'armua bëewia k'äijä mag hag hiek chaar k'abamta jaauum, magan Hëwadamau hichiita ham gaai mas hab k'aba mas haju. ⁹ Cha mâchdëu jaau chiramjö plâba mua deeu mag chiram: Hâbmua k'äijä maach peerdajem hiek jaau sim hanamta mäig nacha maachdëu pârag hûrpitarr chaaurta jaauju hat'een, jerrba Hëwadam juu machag hâwatab k'aba hâwtatu. ¹⁰ Mua mag chiram haig chan hõragta mäch hëugar hajap'a hig hiyä hamk'ir k'aba, Hëwadamagta mächdëu nem wau chiram higwia chadcha häu sim hapiju hék'aajem; sii hõrag mäch hajap'a hoomk'irpaita mä mag chitam hak'iin, ya Cristo chogjä k'aba chirak'am.

Pabloou Hëwadamau hich jär hautarr jaautarr

¹¹ Hermanonaan, chadcha k'ap'habat cha mua pâachig jaau chiram: Mag maach peerdajem hiek cha mua jaau chitam chan sii mäig heegar maachjöpaim k'ãan k'irjug

k'abam.¹² Mág hiek chan hōrau mārág jaautarrjā k'aba wa māch garmua k'āijā deeum k'āan dāi k'augtarrjā k'abam. Mág hiek'an hich Jesucristoou māchigcha jaautarau.

¹³ Párag k'ap hamk'ir jaauk'im; tale pārau hūurjeejm warrgar mua nem waaujerr: Warrgar sīi maach jöoin judionaan hiigta hee chitaawai mág Cristo hiek hāk'a durrum k'āan dau haugjā k'augba chadcha mua ham hēdee hēk'ajeejm. ¹⁴ Har maach pör hagdaujö bāautarr k'āan happain māchdēuta ham k'āijā hārcha maach jöoin hi k'apcha chirajim, māchdēuta ham k'āijā hajapcha hārk'ajerr haawai. ¹⁵ Mama hagt'a t'aabajā t'aabajā chirāwe Hēwandamau hich hat'ee māl hauju k'irju wai sierr haawai, mag chitarr hāba, hāu hich garmua mā heeg hoowi¹⁶ k'āai hāb mārág hich Hiewaa k'augpijm, judionaan k'abam k'āan heem magwe hichdēu hōor peerdā haaujem hiekta jaau p'ārda chitamk'ir. Mag māchig jaaupibaawaijā mua hiwiir hābamágjā jēeuba,¹⁷ ni Jerusalenag mawia mā nawe hich Jesuucha hagiō hich hi jaaumk'ir jar hauwi hich dāicha wēnraajerr k'āanagjā mua jāga jaauju haai chirā ha jēwaanjā mabajim. Magju k'āai maigpai chiraba, warag Arabiaag mawia, mam chirā hawiwata deeum Damascoog majim.

¹⁸ Mag Hēwandamau mārág hich Hiewaa k'augpitarr k'ur año t'ārjup naata Jerusalenag majim Pedro dāi hoog; maig mā seman numpai chirajim hi dāi. ¹⁹ Hich maagwai maach Pör Jesús heeum Santiago hoppaita mua hoojim; pari tagam k'āan hagiō hich Jesuucha hich hi jaaumk'ir jar hautarr k'āan chan mua hābjā hooabajim. Magtarr haawai mua chan deeum k'āanau māchig jaautarrta k'augwi jaauba, hich Hēwandamaucha k'augpitarrta jaau chirām. ²⁰ Cha mua pārag mág hēsap gaai jaau chirāmān chadchata mua jaau chirām Hēwandam dak'ir; hichdēujā k'ap'ā sim mā séuk'aba chirām.

²¹ Mag Jerusalén hudit'urtarr k'urta deeum māch durr Ciliciaag mawi Siria durrjā hudit'urjim. ²² Pari maagwai chan Judea durr iglesia nānplidām heem hermanonaanau chan hagt'a k'ircha chan bālrjā mā k'augba naajim, ham heejā maba chirarr haawai. ²³ Sīi hamau hūurwai ham k'aibag wawaag māchdēujā ham hēdee hēk'ajerrta hīsin warag māchdēupata maach peerdāajem hiek jaau chitām hanām hūurjeejm haajem, māchdēujā magām hiek warre hōrag hisegpi jaauba haajerrjō. ²⁴ Pari hamachdēu mag hūr nām gaaimua warag Hēwandamagta hāu hajim haajeejm haajem.

2

Tagam apostolnaanaujā Pablo hiek jāgaagaa hūrtarr

¹ Maimua magtarr k'ur catorce aňonaata deeum hūwaii Jerusalenag majim Bernabé dāi; mag māch mam dāi Tito harrjim. ² Mag mā marran, hich Hēwandamau mārág maju haai chirām habaawaita majim. Maimua ya Jerusalén barwi iglesia hee chi pōrnanan dāi maach happai biirdā nām haigta mua jūrr hamag jaubaadējm judionaan k'abam k'āanag maach peerdāajem hiek māchdēu jaaujem. Mua hamag jaaujim, māchdēu nem jaau chitām k'ap hamk'ir, magba hak'iin mua nem jaau chitām k'augbam gaaimua māch higar k'aba k'āijā habaawai māchdēu nawe jaautarr maimua hewag jaaubarmjā hisegju hawi. ³ Pari Jerusalenpie jöoin chi pōrnanan hūurwai mua nem jaau chirām chadcha hag heyaa sierr haawai, Tito judío k'aba sim mā dāi nārrarrjā maach meeunua haajemjō mehēu t'āprāju haai simjā habajierram. ⁴ Mua hamag jaaujim, jāga hāaur k'āan hermanonaan hanāmjā sīi séuk'ā narrjēemta hamach k'augbajupii hawi maach haig bēejī, jūrr hamachdēuta mā hichaaur pārjō judionaan k'abam k'āanaujā Cristo hiek hāk'a nām dāi maar jöoin hiita hārcha hārk'aju haai nām ha jawaag. Mama mua hoowai mag maar jöoin hiita hādāraa mag hārk'api jaautarr hamuan, warag pāach chi hāk'a durrum k'ānta mag maar jöoin hiit presonaanjō wai sīsik'am ha chirajim, pōd chi hōberajā k'augba. ⁵ Magua mua chi pōrnanag jaau chirajim mag mehēu t'ābichpi nāmua wa tagam ley maar jöoin dēn hārk'a nāmua chan maach peerdāba haajem. Magua maach peerdāajem hiektā pārag hich mag pāach hee wai naapim k'ōsi narr haawai, magta mag séuk'ā nārrjēe harr k'āanau mamagk'āmjā bālrjā maadēu hamag maach hādālar deeba, jūrr chik'am hipeer hahaujii hawi, maach garmuata pōdpājjim ha chirajim.

⁶ Mama mua mag jaautarr hūrwi mag Jerusalenpien chi hāk'a nām k'āan hee jöoin hamach pōrk'a wai nām k'āanaujā bālrjā mārág, "Pua magta haju haai simjā" habajierram, mua jaautarr t'um hāu hamach jāgaagaata jaautarr haawai. (Pari Hēwandam dau naan maachin t'um hagdaujöpai t'ānplām haawai hamach Cristo dāicha wēnrrajim hawi chi pōrnanak'a naawiajā mā gaai mas k'aba sim.) ⁷ Hamach garmuata mārág nem jaauju k'āai, warag hamach paarmua, hich Hēwandamauta judionaan k'abam k'āanagjā hichdēu maach peerdā haaujem hiek jaaumk'ir mārág jaau wai sim hanāajim, hich jāg Pedroogjā hichdēuta judionaanag hich hiek jaaumk'ir jaau wai simjō. ⁸ Mag Pedroog hich hiek jaaumk'ir pāwi judionaan pōm hich hiek hāk'api hautarr hag Hēwandamaupaita mājā hīchab judionaan

k'abam k'lan hee hich hi jaaujemk'a p'ibajieb, ham heejā hagiō hōor pōm hich hiek hāk'api hawaag.

⁹ Mag hich Hēwandamauta mā dāi mag sīewaita Pedroou Santiago dāimua Juanaupa hamachta chi hāk'a durrum k'lan hee chadcha chi pōrk'a nām k'lanaujā chadcha hich Hēwandamauta hāu mārāgjā magamk'īr hich juu t'eeg deejim hanajim warag. Magnaa chadcha hābam p'idag p'idek'a nām gaaimua hāba k'apeenk'a nām hanāmuu mā dāi juu joot'awi Bernabé dāijā juu joot'lnaa warag maat k'īr hoohee hiek'amajierram, judionaan k'abam k'lan hee hich mag jaaumk'īr. Maagwai hamaujā hich hagiō warag judionaanag jaau nāsiūjū hajierram. ¹⁰ Hāba marag k'īr hok'oopiba jaaumjō jaautarran, hermanonaan hee dau hap'ām k'lan damau nem hig nām jāihamag hoobamjō hapibata jaaujim. Mamā hamau mag jauba harr hak'iinjā, jāgam haiguin mān hichiita hich magta chitām.

Pablood hichdēu Pedroog hiek'atarr jaautarr

¹¹ Pari magtarra hich Pedro Antioquia p'ōbōr hee barimaawai, hirua nem wau sim hāu k'abata sīejim; magua chadcha mua warre hichig k'īrcha hiek'ajim. ¹² K'ani mua hoowai warran, hermanonaan judionaan k'abam k'lan dāijā hāu hāba t'ach k'oojeejim; pari mamagk'arria hōor Santiago higar narr k'lan Jerusalenmuu bardatk'abaimaawai, ham k'a hogdāwi tag ham dāijā t'ach k'ōba haadējim, mag hamachdēuta hamach jōoin hi hajapcha hārark'ajem hanarr k'lanau hich jaauju k'īrjuwi. ¹³ Pedro magbaadēm hoowi haig hagiō judionaan chi hāk'a durrarr k'lanaujā hich hagiōta hap'ōbaadējim hamach k'apeen judionaan k'abam k'lan dāi, Cristo higar naisiewai tag hamach jōoin ley gaai jaau simjō habaju k'ap'na narrta. Mamā mak'ānnpai k'aba, hajapcharan hich Bernabépata dāi hag hee burrijim, warm k'lan hoowi. ¹⁴ Mag māchdēu hoowai maach peerdājem hiek gaai wēnarrapi jaau simjō k'aba haadēm hoobaawaita chadcha hōor k'apanag dak'īr hiek'amamua mua Pedroog mag chirajim: "Pa, judiok'a simta dārrāa pua maach jōoin hijā hārark'aba sim. Pachjā mag simta, jāgwi magan hīsta deeu pua warramjō magam ley hārark'ā si?" ha chirajim. Magnaa mua hirig, "Pua chan k'augba sīeb" ha chirajim, "pāchdēu jāg simua warm k'lan judionaan k'abam k'lanagjā maach meeun dēnjöta magam ley hārark'api jaau sim?"

Judionaan hawiajā hāba Cristo hiek hāk'a nām gaaimuata peerdā nām

¹⁵ Maran chadcha bi heewe judionaank'a naawai hich Hēwandamaau ley deetarrjā wai nām. Magua maar chan chadcha sīi Hēwandam k'augbam k'lanjō parhoob nem waaujem k'lan k'abam. ¹⁶ Mag naab mamā hīsin ya marau k'ap'na māch hīchab, mag sīi Moiseeu ley p'ā plātarr hārark'a nām gaaimupai chan pōd hābjā kulp chuk'u sim haju k'abam. Hāba Cristo hiek t'āraucha hāk'a nām gaaimuata chadcha kulp chuk'u haajem. Maguata maachdēujā hīchab Jesucristo hiekta hāk'a nām, mag nām gaaimuata mag kulp chuk'u nāsiieg. ¹⁷ Mamā hāba Cristo hiekpai hāk'awi maach jōoin hiita hisegk'iin, sīi ley chuk'u haawai parhooba nem waaujem k'lan dāi hāba nāsiuju, bālārjā Hēwandam chaain haju k'aba. Chadcha ham dēnjō k'aigba nem wawaag k'abam mama mag hak'iin, ḡābūma kāijā Cristoou hich hiekpaita hāk'api simua maachig pekauta waipi sim habaju k'ai, Hēwandamaau maach jōoinag ley deetarrta hisegpi sīewai? Mag haju haai sīeb mama mag k'abam. Hichiita mag ley gaai jaau simjō Hēwandam dau na hajap'a wēnarraju haai nām. Magua mag Cristoog dich peerdā haupim k'ōchgauta mag ley dich jōoin hi hisegk'iinjā, k'aigba k'aba sim. ¹⁸ Magju k'āai, mua hōrag māch paarmua maach judionaan ley hārark'apiba jaaujerrta hewag pawi deeu hūwaai jāg ley hārark'a nāmuata maachin hāu peerdājem hawi hag gaai jaau simjō t'umaa hārark'ak'iin, magan māchdēuta mag ley k'aigba jaaubarm, chadcha maach peerdā hawaag chan serbiila simta mag jaau chiraawai. ¹⁹ K'an jāgwi mua mag chir? Warran chadcha hāj Ley hajap'a hārark'a chitāmuata hāu peerdāju hawi parta t'umaa hajap'a hārark'aju hēk'aajerr haawaima. Mamā magam gaaimua chan Hēwandamaau māch haubaju k'aug hautarr haigmua warre tag magam leijā hārark'aba, hāba Cristo hiekpaita hāk'a chirsijim, chadcha hich Hēwandamaau k'ōsimjōta nem wau chitaag. ²⁰ Maguata nem k'aigbam wawaagan mān nawe Cristo t'ōo naawai hi dāi hāba pakuls gaai t'ōrrjöta chirām, magam ley hārark'a nāmuata tag māch peerdājujā k'īrjuba. Pari tag warramjō mag k'īrjuba chirāmātā māch k'īraupai k'aba, Cristo mā t'āar hee sim hag juapaata mārāg magpi sim. Maguata Hēwandamaau k'ōsimjō wawaag hich Hiewaa Cristoou māchig juapā deeu k'īrju chirāmuata nem wau chitām, chadcha hichdēuta hich garmua mā k'ōsi hawi mā kōitjā hichta t'ōpitarr haawai. ²¹ Mā chan har ley hārark'a nāmta hajapcha sim hawi Cristooon parta meejim ha hiek'aajem k'lan k'aba chirām. Chadcha maach jōoin judionaan ley hārark'a nāmuata Hēwandam dau na tag maach kulp chuk'u hapiejem hak'iin, k'ant'ee Cristo maach kōit meek'amma.

3

K'an gaaimuata Hēwandam Hak'aar haaujē

¹ Galaciapien, pāarta chadcha k'īrjugiā chuk'uta nāmá. Pārag k'abá warre marau Cristo maach kōit pakuls gaai meetarrjā dawaa pāach daúachata hoo nāmjō jaaumajima. Magtarra ḥjāgwi hñdlaata parhoobam k'ānag pāach k'ūgurpijerrá? ² Mua pārag jéeu hook'im, pari jūrran mā hiek hñk'abat keen: Pārau Hēwandam Hak'aar juu t'eeeg pāach gaai haauwai, ḥMoiseeu ley p'ā pñatarr hñrk'a nām gaaimuata haujierrá, wa maach peerdlajem hiek marau pāachig jaautarr hñrwia haujierráwa? ³ Chadcha pāar k'īrjug wai naak'iin, ḥwarrcha hñk'a p'ōbaadeewajā hich Hēwandam Hak'araata pārag Cristo hiek hñk'apibají? Magtarra ḥjāgwi hñs mag Hak'aar hisegamjō pāach juapaupai sñi mag ley hñrk'a nāmuata pāach hajaug paaju hñk'a nā? ⁴ Magan warr pāachdēu hñk'aawajjā, ḥparta maach peerdlajem hiek hñk'anaa Hēwandam Hak'aarjā haujierrab? ḥHñk'abam! ⁵ Magan jāg Hēwandamau hich juapá deetarrau pāach hee mor masim k'ānnpa dau daau monaaupñpi haawaijā, ḥpāragan jāgñman mag ley hñrk'a nām gaaimuapá? ⁶ K'an gaaimuajö sñ pārau k'īrjuawai? Jāg nām chan magam ley hñrk'a naawai k'aba, warr pāachdēu maach peerdlajem hiek hñrwia hñk'atarr gaaimuata jāg nām.

⁶ Pārau mag hñk'amap'a nām k'ai hñrbat, jāgají warrjā Hēwandamau jōoi Abrán k'ararr dxi. Hēwandamau hichig hich dxi magta haju habaawai Abranau chadcha hñk'ajim haajem. Mag hñk'abaawai hñu Hēwandamau hi k'aibag hisegpñi warre kulp chuk'u hapñjim hanaabá. ⁷ Magtarr haawai pāadē k'īrjubat: His hewag pawiajā har chadcha Abrán chaaín hanñm k'ānnan, hich jōoi k'itarrijó Hēwandam hiek hñk'am k'ōsi hñk'a nām k'ānnta hi chaainau. ⁸ Hēwandam hiek p'ā sim gaai hñs hewagam k'ānn hñgwiajā pāarjö judionaan k'abam k'ānnpa maach peerdlajem hiek hñk'abaawai Hēwandamau hamjā hauju ha sim. Mag maach hich haar hauju hñgwí jōoi Abranag, "Mag jēb gaai durripierram k'ānnta pñ gaaimua hñu wēñarrajugui" hajim hich Hēwandamau. ⁹ Magtarr haawaita hñs hewagjā chadcha hñk'a nām k'ānnan Hēwandamau hich jāg Abrán dñjā hajap'a harrijó ham dñjā hich hagjō haju, hirua hñk'atarrjó hñk'a naawai.

¹⁰ Pari magba har Moiseeu ley p'ā pñatarr hñrk'a nāmuata hamach peerdlaju hawi hñba haata hig nām k'ānnan, ya Hēwandamau k'aibag waujuuta nām, mag leíu jaau sim t'um pñd hñrk'a hauba nāmta hñba haata hig naawai. Hēwandamau hichdēu ley deetarr gaai jaauwai, mag leita hñrk'aju k'ai warre t'umaata hñrk'api sim; magbamñ hichiita hi juu hñwatbat k'aba hñwatju ha p'ā sim. ¹¹ Hichdēucha mag jaau sñewai merag chuk'uta sim, sñi mag ley hñrk'a nāmuapai chan ni hñbjā Hēwandam dau na kulp chuk'u k'aba sim, Hēwandamau hich hiek gaai jaauwai "Hñba hich hiek hñk'a nām k'ānnpaita hajaug paapñi hich haar haaujem" ha jaau sñewai. ¹² Pari Moiseeg ley deetarr gaai chan magba, siita warag Hēwandamag hich haar dich haupiegan mag ley gaai jaau sim t'umaata hajap'ata hñrk'aju haai nām ha sim. Pari chadcha mag hajap'a ley hñrk'a nāmuapaita Hēwandam haar hñbér wēñarraju hak'iin, ni hñbjā hihaar hñbérba haajeek'am, hñbmuajā pñd t'um hñrk'a hauba haajewai. ¹³ Mag ley gaaimua maach t'umaata k'ānnta Hēwandamau k'aibag wauju k'ānnk'a t'ānnratta, Cristouo jūr maach k'aigpér hauwi maach kōit hñdlaataa pakuls gaai hich meerppijim. Magtarr haawai Hēwandam hiek gaai jaau simjö, "Har t'ōonaa pa gaaita jīrjop nām k'ānnan hich Hēwandamaucha dau hñauk'awi juau hñrag hoomk'īrta mag jīrjoppibarm" ha p'ā sñewai, maadēu k'ap'a haju haai nām, maachta Hēwandam dñi hiekk'ōr paar narrta maach pekau t'um jūr Cristouo hich gaaita paa haujim, magbarmua maach kōit hich gaaita Hēwandamag juu k'aba deemk'īr. ¹⁴ Mag Cristouo hñu maach k'aigpér hautarran, hich Hēwandamau maach jōoin Abranag jaautarrjó, mag Cristo maach kōit hich dau hap'ān hapatitt hiekta hñk'abaawai judionaan k'abam k'ānnagpa Hēwandamau hich Hak'aar deeju hatarrjā chadcha haumk'īr hajim.

᠁K'an'ee ley serbiis?

¹⁵ Cristo gaaimua k'odamnaan, pārag k'apcha hamk'īr ejemplo deek'im: Maig heegar hawiajā dich k'apeen dñi hiek deewi dich nem wauju hñsap gaai hajap'a p'ānaa dich t'ārjā firmaa sñubarm chan nassi pawiajā pñd hñbmuajā hich happai deewum hiek hag gaai p'āju k'aba, ni bñchk'unjā borraaju k'aba, chadcha hich hag gaai jaau simjöta haajem.

¹⁶ Hēwandamau hich garmua Abranag hiek deewaijā hich magta hajim. Hēwandamau hich hiek p'ā sim gaai Abrán chaain hewagam k'ānn gaaimuata nem hajap'a haju hajim. Mamñ mag hi chaain gaaimua hatarran hajapcharan Cristo hñgwia mag sñejim. ¹⁷ Mua pārag jaaum hñg chirñman mñgau: Mag Hēwandam Abrán dñi hiek deewain magta p'ānaa hag gaai hamach numiñ k'ānnauta firmaa sñubarnjö hajim. Magtarr haawaita hag k'ur nassi cuatrocientos trienta años pawi ley Moiseeg deewaijā mag leíu nachgarwe Abrán dñi hiek'atarr pñd serbiiba hap'āibajim. Hirua Abranag hewagam k'ānn dñjā mag hajap'a haju jaautarr hiek chan k'īr hñk'abam hñrba hagt'ata balee sim. ¹⁸ Moiseeg ley p'āk'a

deetarr gaaimuata Hēwandamau maach peerd^λ haaujeekⁱⁱn, magan nacha Abrán d^{ai} hiek deetarrta jūrr serbiiba sisik^{am}. Pari magba hich meuk^uucha Abranag hich hiek h^äk^a n^{am} gaaimuata peerd^λ hauju hatarr haawai chadcha hag^ta hich magta haajem.

¹⁹ Mua k^{ap}^λ chir^λm, magbaawai hābmua k^äijā, magan “¿K^{ant}eeta mag Moisés ley serbi simma?” haju. Hajapcharan jāg ley serbi sim^{an}, hōrau hamachdēu Hēwandamau nem jaau sim chaaur nem wau n^{am} gaaimua hamach pekau hee n^{am} k^{ap} hamk^ürta serbi sim. Pari mag ley hag nawe Hēwandamau Abranag Cristo p^üjui jaautarr p^äi n^{am} horapaita serbiju hajim. Maglein Hēwandamau hich chognaanagta Moiseeu deepibaawai Moiseeu jūr p^öör hee t'umaam k^{ll}an hat^{ee} haibēejim. ²⁰ Pari Abrán d^{ai} hiek^awai chan Moisés d^{ai} hatarrjō sⁱⁱ hich chognaan gaauta jaupiiba, warre hichdēuchata jaaujim.

²¹ Pari magbaawai hābmua k^äijā hīchab, “¿Magan mag Moisés leíu jūr Hēwandamau mag hewagam k^{ll}an d^{ij}jā hajap^a haju ha jaautarr chaaur k^üetta jaau s^{ieb}?” haju. Magjā k^{ab}am. Mag hanaa mag leíuta chadcha Hēwandamag maach haupiejem hakⁱin, magan sⁱⁱ mag ley gaai nem jaau sim wau n^{am} muapaita Hēwandam dau na maach kulp chuk^u n^{aisip} haajeek^{am}. ²² Pari Hēwandamau magta maachig hich hiek gaai jaauba sim. Magta jaauj u k^äai maachin t'umaam k^{ll}anta dich pekau gaaimua Hēwandam d^{ai} hiek^ör wai n^{am} ha sim, hichdēu jaautarrjō hich haar hauju hawiajā Jesucristo hiek h^äk^a n^{am} k^{ll}anta mag hauju haai n^{am} ha k^{ap} hamk^ür.

²³ Hagt^a Cristo b^{ee}ba haawain mag leíuta Hēwandam d^{ai} hiek^ör wai n^{am}jā k^{ap}^λ hapijeejim, hi d^{ai} k^öinaa haujujā k^augba. Mag narr haawai hāb^u hi b^{ee}juuta n^u naajim, mag maach peerd^λ haujicha pierrwai hi hiek h^äk^aag. ²⁴ Hajapcharan maach jöoinaq ley deetarrauta Cristoo maach peerd^{jujā} k^{ap} hapijim, chadcha mag Cristo pierrwai t'āraucha hi hiek h^äk^a n^{am} gaaimua Hēwandam dau na kulp chuk^u n^{aisimk} h^ür. ²⁵ Pari mag narrta his ya hich Cristocha barchēwi hi hiekcha h^äk^a n^{am} gaaimua maachin t'umta Hēwandam chaaina. ²⁶ Ya hīsin mag hich Jesucristo hiekta t'āraucha h^äk^a n^{am} gaaimua maachin t'umta Hēwandam chaaina. ²⁷ Mag hi chaaink^a n^{am} d^{ai} p^ör choo n^{am}ua Cristo d^{ij}jā k^{odk}an aa hi k^üir t^{eg} n^{am}, hich Cristo m^{ai}g heegar haawai n^{ar}raajerrjō wēn^{ar}raag. ²⁸ Mag naawai ya hīs chan hābmuajā, “M^{ll}an judioo” wa “M^{ll} chan judío k^{ab}am” haujujā k^{ab}u, ni chik^{am} chog wa chik^{am} chog k^{ab}amjā haba, ni “M^{ll}an hemk^{oo}i haawai hīlā k^äijā m^{ach}ta hārpai chir^λm” haujujā k^{ab}am. Pāran t'um Cristo dēnk^a n^{am} hōr hābpaimjōta n^{am}. ²⁹ Mag chadcha pāar Cristo dēnk^a n^{am} k^{ai}, magan chadchata Abrán chaaina. Mag hi chaain haawai, hich Hēwandamau hīrig hi chaain hewagam k^{ll}an d^{ai}ta hajap^a haju harr haawai, pāar d^{ai}ta chadcha Hēwandamau hāu haju.

4

¹ Mua pārag jaauum hig chir^λm n^{am}ta sim: K^{anim} nemjō woun rikk^a simua chaai bārla k^{it}am hābpai wai sim; mag sim meeabaadee magdamauta hi juagam nem jāaju. Mag hichdēuta t'um jāajup mam^u, hagt^a bārla k^{it}am haiguin, hich hag degam chogjöpai chi jöoinau hichig nemdam jajaauk^{amp}ierrita wau k^{it}am. ² Sⁱⁱ chi jöoinauta bāau harrmam d^{ai} hirua jāaju nemjā t'umaa hamach dēnjō hajap^a wai n^{am}. Maimua ya chi hayau hich meeju nawe hēsap gaai jaau p^{at}arr hag a^{ño} wai s^{is}iewaita ya hichig t^{as}lebap^äaiwai hichdēucha k^{ap} s^{is}iju; hajapcharan hajap hich jöipa s^{is}iewaima. ³ Maach mag Cristo hiek h^äk^a n^{am} k^{ll}anjā hich hagiōta naajim. Warrcha Cristo k^{aug}ju naweran sⁱⁱ parhoobam nem maach jöoin hīta hārca k^üir pogk^e hārk^aajeejim, jöoinau chaainag nem jajaauk^{amp}ierri haajemjō, m^{ag}amuata chadcha dich peerd^λ haujipi hawi. Pari mag hārk^a n^{am}uata hich hipierraa haawai warag hichta wounjō maach k^äai hārpai s^{ie}jim. ⁴ Mam^u mag wēn^{ar}raa hawi ya Hēwandamau hich Hiewaa pāju hed haadeewai p^üwi, Hēwandamk^a s^{ier}rtta maach t'umaam k^{ll}an t^{ab}atarjō chadcha maar meeun hālirau hoowi, bārla bāaumamua tagam k^{ll}anjō mag Moiseeu ley deetarr hārk^a k^{it}amua jōopajim. ⁵ Pari Hēwandamau mag hi p^äitarran, mag leita wounjō juu t^{ee}g sierr heemua maach hich hiek h^äk^a n^{am} k^{ll}an peerd^λ haumk^ür hajim; mag hāu peerd^λ hat^aawai hich Hēwandamaujā hāu maach hich chaaink^a wai s^{is}imk^ür. ⁶ Mam^u mag hich chaaink^a n^{aisimjā} maachig k^{ap} hamk^ür, hich Hēwandamau jūrr hich Chaai Hak^aarta p^üjim maach t^äar hee siemk^ür. Mag hi Hak^aaar maach t^äar hee simuata maachigjā Hēwandamag Haai hich^{ep}wai chadcha maadēu Hēwandam maach Haai haajem. ⁷ Magua hīs pāar ya tag mag leita hārk^aag k^{ab}u n^{am}; pāran hīsin Hēwandam chaaina. Mag hi chaain haawai m^{ag} hatag pawiajā Hēwandamau pāar hat^{ee} nem wai sim jāapib k^{ab}u jāapij.

Judionaan ley hārk^aapimaau gau Pabloou chi h^äk^a n^{am} k^{ll}an wawitarr

⁸ Chadcha warr pāru Hēwandam k^augba haawain parhoobam nemta hēwandam hawi hag^λgta hee haajeejim. ⁹ Mam^u hīs ya pāru Hēwandam chaarta hajap^a k^{ap}^λnaa hich garmuajā pāar k^{ap}^λ simta, *ξjāgw*i warr pāach narrjō deeu hūwai mag^λam nem maadēu

higba sīi juu t'eebjā chuk'u sīsidlāmagta hee haju hēk'aajē? ¹⁰ Maimua ḥik'an jāgwi deeu hūwaii warrgarmjō p'ieta hedjā hālark'anaa, hedau wahēe nām hedjā jāgnaa, maimua tagam p'ieta añō gaai waaujerrjā deeu wauju k'īrju nā? ¹¹ Jāg hoowaita chadcha pāar hee Hēwandam hiek jaauwai jāg māch p'iur chitarrijā sīi par hajim haju hōk'ō chiraajem.

¹² Hermanonaan, mān chadcha Judioou; mag chirab mamā ya mān pāar meeunjöta chirām, tag māch jōoin leijā hālark'aba. Magua muan pāragjā māchjöta habat ha chirām. Hoob maar jōoin ley hālark'amiet. Mua k'ap'ā chirām pārau mā hiek hūrm k'ōsi hūrju. ¹³ Pārau pāachdēujā k'ap'ā nām, pāar hee nacha māchdēu maach peerdāejem hiek jaauwimaawai, mor machpawi warag pāar hee chirsierri gaaaimuata hāu pāragjā jaauwi pārau hūrjierram. ¹⁴ Muan jāg māch mor machpawi hap'ām chirāmuata Hēwandam hiek jaau chitām hoowi, pārau warag māch hisegwi pāach heemua, māch jārpāiju k'āijā k'īrju chirajim. Pari magjā magba, magju k'āai angelnaan hich Jōoiracha pāxitarrjō wa hich Jesucristota pāach hee barbaimamjō hajjerram pārau mā dāi. ¹⁵ ḥChadcha maagwain pāar honee naabajī? ḥMagtarra jāga nā hīs? Mua k'ap'ā chirām, jāagwai maach peerdāejem hiek mua jaauwi hāu pāachdēu hūrtarr paar, honegap pārau pāach dau jēu deebaawai hāu mā k'īrdam hinaapai k'āijā haju k'ap'ā hanumau, magamjā haba pārau chadcha pāach dau k'āijā mārāg jēu deek'am. ¹⁶ ḥMag narrta hīs jāga pāar jāg nā? Pāachdēu jāg deeum k'ān hiekta hāk'aag hēk'a nāmjā hidēu hāk'apiba mua pāach k'īrcha māg hēsap gaai hik'aba mag hiek'a chirām hawi, ḥpāach hoomap'a haawaita mag chirām hanā? Magjā k'abam.

¹⁷ Jāg pārag deeum hiekpa jaau wēnarram k'ānnan chadcha pāar hat'ee wārpa t'ānām, mamā mag nāmā ham hōdiin jūrr k'īetta k'īrju sīsidām. Ham k'īrjugan hamach hiekta pārau hāk'a p'ōbaadeewai tag mārlāgjā hooba jūrr hamachigta hee hapim k'ōsi nām. ¹⁸ Mua mag chirām chan mag pārag ham dāi k'apeerk'apimap'a haawajā k'abam. Chadcha pāar dāi hajap'a haagta jāg naak'iin hāuma; pari mag pāar dāi hajap'a hak'iinjā mā chukag meerjā hich magta hajupma, jāg sīi mā pāar dāi chirām dak'īrpai k'abam. ¹⁹ Chaaina, chaain chuk'u chitaawai mārlāgan pāarta mā chaaina. Magua pāar hat'eyan mān hāli chaai machk'a t'ānāmjo gaai machaaga chiraajem; pārauta Cristo hādāraa pāach gaai t'īrrapibam haiguin, mān hich māg pāar k'īrjuu gaai machag chitaju. ²⁰ Pāar dāita hāba jooba chirām hak'iin hāucha hak'am, k'īrcha haawai hajapcha jaaupāpīg maag; mamā māach māg warp naawai k'īrju chirām jāga haju k'ai. Mua pōd k'augbam pārau k'ani k'īrju nām k'ai, hich jāg warr pāach wēnarrarjō wēnarrraag.

Pabloou Agar Sara dāi hīgk'amamua jaautarr

²¹ Pāar har Moiseeu ley werpāarr gaai nem jaau sim wau nāmuata pāach peerdāju hawi hagpierr wau wēnarram k'ōsi nām k'ān: ḥPārau chi ley gaai jaau sim hajap'a k'ap'ā nāmā hagá mag leigta hee haag? ²² Mag leita hāba hālark'aju k'īrjuu ham hugua pārag jaauk'im: Mak'ān libro gaai jaauwai, jōoi Abrán chaain numí wai sīejim haajem: hāb daupeer Agar haaejerr hich chogk'a wai sierr dāim maimua hāb hich chog k'abam hich hāli chaar Sara dāim. ²³ Mag hich chog dāi hootarr chaairan sīi hich jāg bālār habarm gaaimua hāli bi hee paejemjō bi hee pawi hootarr hajim haajem. Pari hich hāli chaar dāi hootarr chan magba, chi Sara hich daupeer gurjā pōd chaii hooba harrta hag nawe hich Hēwandamaucha hamag chaai hoopiju jaautarr haawai hich hiek'atarr chadcha hamk'īrtta hoopijim hanaabá. ²⁴ Mag hālin numí chaain hootarran, hich jāg hālinau chaain numí hootarrjō, Hēwandamaujā biek numí hōor dāi hiek deetarrta jaau sim. Magua mag chi hāli nacha chaai hootarrau, hajapcharan Agarrauma, Sīnāi durrsī gaai Hēwandamau Moiseeg ley deetarrta jaau sim. Chi Agarrjā sīi jōoi Abrán chog harr haawai hag chaain hewagam k'ānnjā hich magta chik'am chogk'a nāsījim. Maguata hich hāgjō hāchab mag ley gar t'aaba nām k'ānnjā, sīi chik'am chogk'a nāmjo, mag ley hālark'aagpāita t'aaba nām. ²⁵ Mag leiūta hōor sīi hich chognaank'a wai sīewai, chi ley deetarr durrjā Sīnāi hanaa Agar haju haai nām, chi Agarrta mag ley hālark'a nāmuua hag chognaank'a nām k'ān hād haawai. Mamā hīs hewagjā judionaanta mag ley hālark'a nāmuua hi chognaank'a naawai mag Agar hanām chan Sīnāi durrsīpai jaauba, Jerusalén p'ōbōrpata jaau sim, jāata judionaan p'ōbōr haawai. ²⁶ Pari Sara sīi Abrán chog k'abam hāli chaar harr haawai jāgua jūrr hāgt'arm Jerusalenta jaau sim; hajapcharan maach t'um Cristo hiek hāk'a nām gaaimua hāgt'ar wētju k'ān hādk'ata hōbēr sim. Magua hich jāg Sarajā Abrán chog k'abam harrjō, maachjā mag ley hālark'aba nām gaaimua hag chog k'abam nām. ²⁷ Mag Sara maach māg hāk'a wējōm k'ān hādk'aju higwi Hēwandamau hich hiek gaai p'āpiewai,

"Pāan chadcha chaai hooba hārraawai bālārjā chaai k'īerr machag k'augba hārrab mamā, hichiita honee habā" hajim.

"Chik'amnau jaai k'echeu hauwi pāch happai hārrab mamā, jāg pāch chogk'a simta pāch jaai dāi sim k'āaijā, pāla hārcha chaain k'apaana hārraju" ha p'āpījim. (Is. 54:1)

²⁸ Hermanonaan, magtarr haawaita Sara hiewaa chaar Isá hag nawe hich Hēwandamau deeju jaautarrjö, pārjä hag nawe hich hiiu haawai hich chaaink'a hauju jaautarr k'ʌn k'abahab. ²⁹ Pārau k'ap' nám, mag jaar jöoi Abranau mag hich chog Agar hanarr däi hamach k'írau chaai hootarr Ismael haajerrau Sara hiewaa Isá hich Hēwandam Hak'arau hoopitarr däi k'óinaa k'aba haajeejim. Magua his hewagjä hich hagiöta sim hichab: judionaan ley hʌlark'aajem k'ʌnnaau maach hich Cristo hiek chaar hök'a nám k'ʌnnagjä hamach dënjo hʌlark'apiju hëk'ajem. ³⁰ Pari judionaan hawiajä chi mag nám k'ʌn chan Hēwandamau haubaju k'ap hamk'ir jk'an ha sī Hēwandam hiek p'ä sim gaai Sarau hiek'atarr higwi? Mag sim:

"Abrán, jāg chaai hich hād däi warre maach haigmua järbapäi" hajim chi Sarau.

"Jā sī maach chogk'a sim däim chaai haawai jägu pöd maach chaai däi hāba pə juagam nem jāaju k'aba sim.

Mə pə hʌlai chaark'a hám däim chaairauta pə juagam nem jāaju haai simgui" hajim. (Gn. 21:10)

³¹ Hermanonaan, maguata maach Cristo hiekta hök'a nám chan sī mag ley hʌlark'a námua hag chogk'a wénərramk'irta Hēwandamau hauba harr haawai, mag sī Agar Abrán chogk'a sierr chaainjö k'aba nám; maachin hi chaain hich hʌli chaar däim k'ʌnnjöta nám.

5

Dich jöoin hiig tag hee hapiba jaautarr

¹ Keena, ya hīsin Cristoou pār pāach jöoin hi heemua hāu hōbeer hat'aawai hoob tag warramjö hagwʌngta hee hamiet. Mag pāach jöoin hi heemua hich mag peerdə wénərramk'irta Cristoou pār hōbeer hautarr haawai jāg pāachdēu hi hiek hök'atarr gaaita hich mag hubə wénərrat'. Hoob maar meeun judionaan hiigta pāach hich chogk'apimiet.

² Pari magaagan hajap'a mə hiek hürbat keena: Mə Pabloouta pārag mag chirəm. Pārauta Hēwandam dau na pāch hajap'a kulp chuk'u paapryaag hawi ley gaai jaau sim hipierraa pāach mehēujä p'ʌrbichpi nám k'ai, magan Cristoou maach kōit hich t'ðopitarraupai pöd warre pāach peerdə haubam hawiai mag nám. ³ Pādē hürbat, deeu pārag p'ʌrbra jaau chirəm: Hābmuu k'āijä mag mehēu p'ʌrbich námua Hēwandamag hich haupim hig sim k'ai, magan tagam nem Moiseeu ley p'ä pəarr gaai jaau sīsidəmjä hichiita t'umaa hajap'a hʌlark'aju haai sim; mag t'um hʌlark'a haubam chan hoob Hēwandamau pāach hauju hamiet. ⁴ Pār jāg ley hʌlark'a námua Hēwandam dau na kulp chuk'u haju hëk'a nám k'ʌnan, warag pāach garmuata Cristo k'a hisegwi hi bā hogdlnaa Hēwandamau pāach k'ōsi wai sīerrjä pāach garmuata hi barpla nám. ⁵ Pari pār mag nám daumich, maraun chad Hēwandam Hak'aar gaaimuua maimua chadcha Cristo maach kōit metarr hök'a nám gaaimuua Hēwandam dau najā maach kulp chuk'u naaju k'ap' nám. ⁶ Jāgwi mua mag chirəm? Mua mag chirəm Hēwandamau hoowai Cristo hiekta hök'a nám k'ʌnan mehēu p'ʌrbichba naawiajä t'um hagdaujöpai hoojeewaita mag chirəm. Hiruan magam nemta wauju k'āai, hāba hich hiekpái hök'a nám däi hichijsä k'ōsinaa dich k'apeenjä k'a k'ōsita hapiejem.

⁷ Pāachdēu nacha hök'atarr hiek gaai pār nem hajaug wētmarrta jāga jāg maach peerdəajem hiek chaarta hisegwi parhooba nem jaau námta hök'am hig nám? ⁸ Warrcha Hēwandamau pārag hich hiek hök'api haauwaijä tag pāach jöoin hiig hee hapimaau-gauta Cristo gaaimuua pārag hich hiek hök'api hautarr haawai, pāar jāg nám chan hich Hēwandamau k'abam. ⁹ Pārau hürba haajē, "Levadura bārəl pāitarrijä harin hee t'um haaidajem" haajem? Hich jāgta naabahab pāar hee jāg chad k'abam hiek jaau wénərram k'ʌnnjä. Ham k'apan k'aba naab mama, hamachdēu jāg jaau wénərramua pāach t'umaa k'ʌnaga maach peerdəajem hiek hisegpiju hëk'a naabahab. ¹⁰ Hamau jāg naab mama, pāraujä mə dënjo hök'a naawai mua k'ap' chirəm pārau maach Pör Cristo hiek hisegbaju. Pari jāg pār hidēu k'ajap sīuba wénərram k'ʌnan hichiita Hēwandamau ham gaai mas deebs k'aba mas deeju.

¹¹ Jāg māch meeun judionaanaupaijä mə hēugar sēuk'a jaau námjö chadcha warramjö hag'ta mua māch paarmua mehēujä p'ʌrbichpi jaau chitak'iin, hamach hipierra warag Cristo hiekjä hök'anaa mehēujä p'ʌrbichpi jaauwai, hamau mā k'aibag wauju hëk'aju k'āai warag hajap'ata mā hig hiyā haajeek'am. Mag hak'iin Cristo pakuls gaai t'ōtarr hiek jaauwaijä ham gaai mas k'aba haajeek'am. ¹² Maestronaan hanəm k'ʌnta k'augab jāg parhoob nem jaunaan mehēujä p'ʌrbichpi jaau nám gaaimuua hidēu pāar k'ajap sīuba nám k'ʌnan, mag bʌch'upnai p'ʌrbichpi jaauju k'āai hamach p'ārrta wir haig hamachdēupai warre jāpīnaa tag pāar molestaaba hak'iin hāucha hak'am.

¹³ Hermanonaan, Hēwandamau pārag hich hiek hök'api haauwaijä tag magam pāach jöoin hi hʌlark'apieg k'aba, hich hipierraa hamk'irta pāar hichig t'ärk'a haujim. Magtarr haawai hirua k'ōsim nemen chad pāachdēu waum haig wauju haai nám. Mama mag pāachdēu

waum haig nem wauju haai nám hawi hoob sii parhoobam k'ōchag pāach k'īirjug hee bēewai hagpierr hamiet. Magju k'āai pāach k'apeenjā hagdaujō k'a k'ōsinaa ham dāi hajap'a hajuuta hēk'abat. ¹⁴ ¿K'an jāgwi mua mag chirā? Moiseeu ley p'ā pātattar t'um sii "Pāch k'apeenjā daupii habá hich jāg wir haig pāchdēupai pāch chig hapimap'a haajemjō" ha sim gaaimuata t'umaa jaau hōbēr siewaita mag chirām. ¹⁵ Pari pārau mag Hēwandamau Moiseeg jaautarrjō k'aba warag pārau pāach wir haigpajjā chik'am hoomapnaa sii k'oojem nemjōta haadēp hak'iin, pōm wēnarraba pāachdēupai pāach k'aibag wauju, Cristo gaaimua hāu wēnarraju harrra sii parhoobam k'āanjō naawai.

Parhoob haju k'āai Hēwandam Hak'aar hipierra haju haai nám

¹⁶ Keena, magua mua pāar wawí chirām, mā hiek hūrbat: Pāach hö k'ōchagpierr nem k'aigbamta waum k'ōch'ak'a haju k'āai, Hēwandam Hak'aarta pāach gaai p'ēsnaa hichdēu pāachig nem jajaauk'amtia hagpierr habat. ¹⁷ Nem k'aigbam wauju k'īirjug maach gaai siman Hēwandam Hak'aar maach hee sim dāi wērbā gaai nāmjōta haajem, hābmua nem waum k'ōsim jūrr hābk'āiu waumap'a haadēp haawai. Mak'ān numi mag hihāba k'aba haajem k'ān haawai mak'ān numiim k'ānauta maach chi hārām k'ānagjā hamachdēu k'ōsimjōta waupiju hēk'aajem. ¹⁸ Mama Hēwandam Hak'aragta hādraraa pāachig hichdēu nem waupim k'ōsimta jaaupta hi hipierra nám chan ya tag mag leijā hīgba nám, hich Hēwandam Hak'arauta hichdēu k'ap nem waumk'īir jajaau haju haawai.

¹⁹ Pāadē mā sēu hawi hoobat. Merag chuk'u siejem har sii hamach k'ōchagpierr nem waaujem k'ān; magam k'ānau magta haajem: Hamach hōor k'abam dāi k'apes haajem; mag k'apes haawaijā hat'uuchata haajem, pōd hamach k'ōchagjā hāwat hauba ya hich magta waau k'aug t'laaawai. ²⁰ Nem parhoobam nem juau wautarra hēwandam hawi hagamagpa jēeunaa bēnēujā hōor hālārt'ānaa k'ānjem. Chik'am k'īirjā hoomapnaa chik'am dāi k'īir bālānaa hamach k'apeendam hajap'a nám hoowai magjā k'ōch'aba sierrjēepa. Bālār habarm gaaimua nem k'ōrgnaa nem hinagjō wawaag haawaijā hamachta garpapa haajem, chik'amnag hīmpimaagau. Hamach hidāi haajem k'ānraipai k'ōsinaa jūr hagjō deeum k'ān higar nám k'ān dāi hāwātāpāi haju k'īirju sierrjēem. ²¹ Jāgam k'ānnaun chik'am nemdamjā hamach dēn hapim k'ōssita haajem. Magnaa nag pōm waupiinaa sii k'ēch t'ālāisipnaa t'ach bipōmjā k'ō sierrjēem. Maimua mag tag hamaau nem waumaajem jaaumak'iin, nem k'īir k'apaana t'ālām. Na māchdēu pārag jaau chirarrjō hūwaii pāaba deeu mag chirām: Cha mua jaau dichdimam nem waaujem k'ān chan Hēwandam durr wētbam.

²² Mag k'āai Hēwandam Hak'aragta hichdēu k'ōsi simjō hādraraa pāachig nem jaaupi námchad warag pāar hee hagdaujō pāach k'apeen k'a k'ōsinaa, honee, k'ōinaata wēnarraju. Mag nám dāi hīchab chik'amnau k'ājjā dich meeuk'apiju hēk'aawajā sii hāwatpāpāi haa k'ap'ānaa, hich hōdeg bigaaum k'āndamjā hāuta wēnarrapim k'ōsi, hōor dāi hö hajap'ānaa, dich k'apeenag nem magju habarmjā chadcha dich hiekatarrjō nem wau wēnarraju. ²³ Magnaa hīchab dichta warm k'ān k'āai hārpai hajujā k'īirjuba, daumaanaa sii pāachdēu nem waum k'ōsimgata hādrār pāach hārpapibajou. Mag hajap'ata nem wau nám k'ān chan leijā hagam paar k'aibag waupi jaaubam, mag Hēwandam Hak'arau jajaauk'am hipierr nám haig ley gaaijā dich k'apeen dāi hapi simjōta naawai. ²⁴ Cristo dēnk'a nám k'ānan warr hi t'ōo naawaiwe hamach hö k'ōchagpierr nem wauju k'īirjugpata warre hi dāi pakuls gaai meerppāitarrijōta nám, tag magam nem k'aigbam wau nāmuu pekau wauba haag. ²⁵ Keena, mag Hēwandam Hak'arauta Cristo gaaimua hāu maach Hēwandam dēnk'api wai siewai hichdēu k'ōsimta hidēu warag maachig jajaau hapitarrau.

²⁶ Hoob hiwiir hābmua jā hichta warm k'ān k'āai hārpai sim ha k'īirjumiet. Chik'am nemjā dich dēn hapim k'ōsi k'aba, ni magam gaaimuajā hoob dich k'apeen dāita k'īir bālā dārdar hamiet.

Hagdaujō dich k'apeen juag hooju haai nám

6

¹ Hermanonaan, pāachdēu hoowai hāb k'ājjā Cristo gaaimua maach k'odk'a k'ērām pekau hee buudimam hoobaawai, har chi Hēwandam Hak'arau pāachig nem jajaauk'ampierr haajem k'ānau hi k'aigpērbat. Mag deeu hi k'aibag heemua hōbeer haju hēk'a nám haigjā hit'ūu wawimamuata hi wawipetat, deeu hajaug hee sīsimk'īir. Mama mag pekau hee burr nám k'ān wawiewajā k'īir k'ap'āhabat, heeu pāachpata dāi hagjō haduk'am. ² Pāach hee hāb k'ājjā problema paaraawai, warag pekau hee burrm hugua, hoob hīrig hoobamjō hamiet. Pārau chadcha hathaba magta ham k'aigpērju hēk'a durrumāl, Cristoou dich k'apeen k'a k'ōsi hapitarr haawai chadcha magta nám.

³ Hāb k'ājjā sii hatcharagaupai hichta warm k'ān k'ājjā hārālcha sim ha sim wounan, hichdēupaita hich k'ūgur sim, hich mag hiek'a sim gaaimuapai serbiiba simta mag hiek'a

sim merag chuk'u siewai. ⁴ Magju k'ääi chik'amnau nem k'aigba wau n̄amta heerpanaa jaauju k'ääi, p̄achpaita k'ürjubá, chadcha Hēwandamau k'ösimjöta wau s̄i ha k'ap haag. Mag hirua k'ösimjöta nem wau simn̄ chad honee haju hawiajä magam gaaimuata honee haju haai sim. ⁵ Mua mag dichdëu nem wau n̄amta häu s̄i wa häu k'aba s̄i ha k'ap haju haai n̄am ha chiramn̄, Hēwandam k'ürp'ee dannaутk abaimam hedjä chik'amnau nem wautarrta hirua maachig jääube dichdëu nem wautarrta jääemaju haawaita mag chiram.

⁶ Mag maach peerdäajem hiekta bëd n̄amjö k'aug n̄am k'ʌnnaun hamachdëu nem wai n̄am heemjä mag hamachig jaau n̄am k'ʌnnaag deeb k'aba dedee haju haai n̄am.

⁷ Pächta Hēwandam dau na chi hajapcharam k'ʌnna hawi hoob wir haig pāachdëupai pāach k'ügurmiet. M̄aig maach hagdaujöm k'ʌnna happain pārau hōor k'ügurwiajä Hēwandam chan pöd häbmuajä k'ügur haubam. Pārau k'ap'ʌ n̄am, maadëu nem jūrwain deeum nemjür hōberba, dichdëu nemjürtarr k'ürtä höbeerjem. ⁸ Hich hagjöta siebabab maig heegar haawiajä: Maadëuta dichdëu k'öchagpierr parhooba nem waaujerr k'ai, mag dichdëu nem k'aigbam waaujerraupaita Hēwandamag maach haupibaju. Pari magba Hēwandam Hak'arau k'ösimjöta hagpierr nem waaujerr k'ai, hich hag Hēwandam Hak'araupaita hichab hich mag maach hich däicha hägt'ar wēnarrapiju. ⁹ Maguata maach chan mag n̄am haig k'usëuk'a p'öbaadëm hawi nem hajap'a wauju haai n̄amjä wauba hich mag s̄i ju haai k'aba n̄am. Järgwi? Chok'ögba magta nem hajap'am hap'a wau wēnarramn̄, Hēwandamau hoowai hichdëu magju hayaa ham hed mag nem waum k'osi waaujerr jürr maach däi hagiö häu haju haawaima. ¹⁰ Keena, maguata muan pāragan, häuta dich k'apeen juag hooju haai n̄am haigun t'umaam k'ʌnna däita hajap'a haju haai n̄am ha chiram. Pari mag n̄am haigjä Cristo gaaimuata maach k'odk'a t'ʌnna k'ʌnna däita maadëu härcha hajap'a haju haai n̄am.

Pabloou häbmiecha hōor wawimamua salud deepäitarr

¹¹ Keena, pāadëe hoobat: Ya hōp̄yaagaapaawai m̄ach juadamaucha pārag mag hēsap nem dau dapag p'ä deepäi chiram. ¹² Har jäg hajués pārag hamach dënjö dich k'ak'ua dauchachpi jaau n̄am k'ʌnnaun, s̄i hamach meeun däi hiekk'ör haumaaugauta jäg n̄am, mag hamach jöoin hiita p̄api jaauba naawai Cristo pakuls gaai meerpi' t'ötarr gaaimua hamachdëu m̄a däi n̄amjö hamach hēudee hēk'am hugua. ¹³ Pari mag n̄am chan mag dich k'ak'ua dauchachpi jaau n̄am k'ʌnnaujä hamachdëu ley jaau n̄am gayam t'umjä h̄ark'a hauba n̄amta mag n̄am. Mag n̄amta hamach garmuan chad pārag hichiita hamau jaau n̄amjö haju haai n̄am hanam, mag hamach hipierr habaawai hamachdëu jaauwiata pāraujä jäg pāach mor dauchach wai n̄am ha hiek'aag. ¹⁴ Pari mua chan mag ham dënjö m̄ach t'öba, maach Pör Jesucristo chi pakuls gaai dau hap'ʌ Harrta t'ö hiek'aajem. Jäk'ant'ee mua m̄achdëupai m̄ach t'öbaadëju? Mag m̄ach kōit pakuls gaai Cristo t'ötarr haawaita h̄is chan warr m̄achdëu nem waaujerrjä tag k'ürjuba, magam nem waumaugau warag chi meemjöta chiram; hajapcharan magam nem chan m̄a hat'ee chuk'umjöta t'ʌnna, ya jürr Cristo däita chirawai. ¹⁵ M̄a naan par hamach k'ak'ua dauchachpi jaau t'anaaju. Mag naab pari maachin dauchach chuk'u t'ʌnna k'ʌnna däi hagdaujöpai n̄am Hēwandam dau na. Magarrau m̄ach paarmuajä däi balee sim ha chiram, Cristo hiek h̄ök'a n̄am gaaimua deeu t'aabatarrjö hi dënk'a n̄amn̄ chad chadcha balee sim ha chiram. ¹⁶ Päar t'um mag Cristo dënk'anaa hichdëu jaauam hipierra wēnarram k'ʌnna kōitta muan jääe chiram, k'öinaa hich jäg pāach heeg hoopaar hamk'ür. Maimua h̄ichab t'um tagam k'ʌnjanjä chadcha Hēwandam chaainka t'ʌnna kōitjä mua jääe chirajem.

¹⁷ Keena, m̄a hajim mua pārag jaau hig chirarr. M̄aigmua hatag chan ni häbmuajä tag m̄achig mag dich k'ak'ua dauchachpi jaau n̄am hiek higpimap'a chiram. Magam dauchachtha higju k'ääi, Cristo hiek jaau chitam gaaimua hōrau m̄a parnaa w̄a wai n̄amua pedp'ëmarra m̄ach mor gaai chadcha dauchachjö wai chitam. Jägam hoo n̄am gaaimuata hōrau k'ap'ʌ haju haai n̄am, m̄a chadcha hi chogk'a chitam.

¹⁸ Hermanonaan, magdampai hajim mua pārag jaau hig chirarr. Muan pāar kōit jääe k'itaajem, maach Pör Jesucristoouta hich jäg pāach häu wai n̄arramk'ür. Hayoo keena,

Pablo

EFESIOS Pabloou Efesopienag hēsap p'ā deepāitarr

Chip'āitarr. Pabloou carta jayap p'ājim haajem Roma p'ōbör hee cárcel deg simua: chamag Efesopienag deepāitarr, Filipopienag deepāitarr, Colosapienag deepāitarr, maimua jöoi Filemonag deepāitarr.

Biek hāb hich Pabloou mag Efeso p'ōbör hee judionaanag Hēwandum hiek jaau sierr haawai hichdēujā haiguim k'āan k'ap'a sīejim (Hch. 18:18-21). Mag nām dāi Hēwandum hiek jawaag ham haan mawi aňo t'ārjupjō hag p'ōbör hee Cristo hiek jaau sierr haawai chará hichdēu t'um ham k'ap'a sīejim haajem (Hch. 19).

Chijā k'āan hat'eeta p'ājī. Mag jaar provincia de Asia hee Efeso p'ōborta chi pōmaam hajim haajem. Mag p'ōbör pōmaam haawai hōor pōm sī mercancia haunaa pēr nāmuapaita naajeejm hanaabā. Hich hag p'ōbör heeta ham hēwandum Diana hanamag jēejem dijā sīejim haajem (Hch. 19:27).

Mag cartaan Pabloou Efesopien t'um chi hāk'a durrum k'āan hat'eeta p'ājim haajem, nacha hamachdēu hūrwia deeum iglesiaag deebapāaiwai t'umaam k'āanag hūrmamk'īir. Mag Efesoom iglesia heen judionaan k'abam k'āanta hārcha naajim haajem.

K'an jawaag hajī. Pabloou hārcha mag carta p'ājū k'īrju wai sierran, jāga Cristoou judionaan hamach meeun k'abam k'āan dājā hōor hābpaimjō haplījī ha jawaag hajim (2:13-16). Hajapcharan maach mag Cristo hiekta hāk'awi hi dēnk'a nām k'ānan, deeum meu hawiajā, t'um meu hābpaimjōnaa dō hābam heem k'ānjōta nām ha jaaupāaig hajim; hajapcharan mag hābpaimjōnaa Cristo iglesiak'a nām jawaag. Jāga mag nāha jawaag Pabloou magta jaajim:

- (1) Maach t'um chi hāk'a nām k'āanta Cristo mork'a nām hanaabā; maagwai hich jūrr maach Pōrk'a sim haajem (Cap. 4:15-16).
- (2) Maachin di hābpaim hēu hawaag pa k'apaana t'ārrp t'ānāmjōta nām hanām; mama mag dipā pōm t'ānām hee hāb sim chi hajapcharan; ma, hich Cristo haajem, chi dihād jārram (Caps. 2:20-22, 4:4).
- (3) Mag Cristo mork'a nām haiguin, hāli hich jaai happai hoo sierramjōta nām haajem (Cap. 5:22-32).

Salud

¹ Māan Pabloou, Hēwandumau k'ōsi sierrjō Jesucristooucha hich hi jaaumk'īir jar hautarr. Muata pārag mag hēsap p'ā deepāi chirām, Efeso p'ōbör hee Hēwandum dēnk'anaa Jesucristo hiek hāk'a nām k'ānag. ² Pāar kōit maach Haai Hēwandumag jēeu chirrajem hichdēuta maach Pōr Jesucristo dāimua hāu dārrcha pāar heeg hoowi pāar k'ōinaa p'ē wai naamk'īir.

Cristo dēnk'a nām k'āan dāi Hēwandumau hajap'a haajem

³ Muan maach Pōr Jesucristo Haaita t'ō hiek'aajem; hajapcharan Hēwandamma; hirigpaita hāu hajim ha chirrajem, chadcha maach dāi hajap'a hamk'īir Cristo pāitarr paar. Mag maach Cristo dēnk'a naawita Hēwandumau hāgt'armpeen dāi haajemjō maach dāi māig heegarwejā hich Hak'aar gaaimua hajap'ata haajem. ⁴ Pari mag maach dāi hajap'a sim chan sīi heeupemjō k'īrju hauwi k'āba, warr mag jēb hompaaju nawe Jesucristo gaaimua hich Hēwandumau ya maach hich dēnk'a hauju k'īrju wai sīeri haawaita maagiem, hich dau na tag kulpjā chuk'u sīi hich hat'eepaita hichdēu k'ōsimjō wēnārramk'īir. Mag warrgarwe hich garmua maach k'ōsi harr haawaita ⁵ Jesucristo gaaimua ya maach hich chaaink'a haujujā k'ap'a sīejim, hichdēu maach dāi ham k'ōsi k'īrju wai sierrjō. ⁶ Mag gaaimuata chadcha hich mag Hēwandum hajaug p'ēnaa hi t'ō hiek'aajem, mag hich hajaug sierram gaaimua hichdēu hich Hiewaa daupii haajemta hāu maach hat'eé pāitarr haawai. ⁷ Maach pekuu gaaimua Hēwandum dāi hiekk'ōr pōm narrta, sīi k'ajap'am dēbpaar p'ag nāmjō Jesucristoouta maach daupigau hich bagau maach p'ag hat'aawai, hāu Hēwandumau maach k'aibagjā chugpaawi warre magam k'īr hok'oopājjim. ⁸ Pari magpajjā k'āba, chadcha hichdēu maach k'ōsi chirām k'ap hamk'īir, maachig hich k'īrjugjā deewi hāu magamjā k'ap'a wēnārram. ⁹ Hajapcharan hīchab warr hichdēupai hich t'āar hee nem waumaju k'ap'a haajerrta maachig k'ap'a hajipjim. ¹⁰ Mag hich t'āar heepai nem wauju k'īrju wai sierran, mag hatag chadcha hichdēu magju hed paawaita hichdēu k'īrju simjōo haju. Mag hedta hich Hēwandumau hōor t'um hedjā hee nem t'ānāmpa Cristoog t'āsīepāiju, ham dāi jūrr hichdēuta k'ap hamk'īir.

¹¹ Magta hagi'a maach t'aababa nāwe Hēwendumau ya maach hich dēnk'a wai sīejim, Cristo dāi k'apeerk'a nāsiewai mag nawe hichdēu deeju jaau sierrjā hichdēu mag k'īrju wai sierrjō chadcha jāamk'īir; Hēwendumau chadcha hichdēu hoowai hajap'a haju hayaam

nemta wau sierram. ¹² Magta maach chi nacha Cristo hiek hāk'atarr k'ānnjā hich dēnk'a haujim, mag hichdēu maar hich dēnk'a hautarr gaaimua pāar maarjō hi hiek hāk'a nām k'ānnaujā hich Hēwandam hajaug k'itāmta tō hiek'amk'īir. ¹³ Maguata pāraujā hīchab chadcha Hēwandam hiek chaar māg maach peerdāajem hiek jaau nām hūrwi hāu Cristo hiek hāk'abaawai, Hēwandamau hag nawe hichdēu deeju jaautarrjō pāragjā hīchab hich Hak'aar deejim. Mag hich Hak'aar deetarran, pāarjā chadcha hich dēnk'a wai sim k'ap hamk'īir hajim. ¹⁴ Māagwaiwejā ya Cristo gaaimua Hēwandamau maach hich dēnk'a wai sīewai māg hatag ya hichdēu maach hauju hed paawaijā warre hich haarcha maach p'ē hauwi hich dīchata wai sisiju. Mag chadcha hichdēu maach hich haar p'ē hauju k'ap hamk'īrta hich Hak'aarjā mag maachig deejim. Mag hich garmua maach dāi magju ha simnān māagwaiwe hich hajaug tō hiek'amk'īrau.

Chi hāk'a nām k'ānn kōit Pabloou Hēwandamag k'īirjug jēeujerr

¹⁵ Maguata, chadcha pārau pāachdēu maach Pōr Jesú hiek hāk'atarrta hag'ta hogdāba t'āraucha hāk'anāa t'um Hēwandam hōork'a t'ānām k'ānnjā daupii haajem k'ap'ā chiraawai, ¹⁶ Hēwandamag jēeuwaijā pāar jāg nām paar hirig hāu hajim hab k'aba hāu hajim ha chiraajem. ¹⁷ Hāu pārau bāchk'un Hēwandam k'ap'ā naab mama, warag hārāchata hi k'ap'ānaa jāgata Cristo gaaimua pāar hat'ee nem hajap'am pōm waaujē ha k'ap hapim k'ōsi chirām. Maguata muan maach Pōr Jesucristo Hayagta jēeu chiraajem, hajapcharan hich Jōoī hāgt'ar chiraajemāgma, pārag hich k'īirjug deebarmuwa magam k'ap hamk'īir. ¹⁸ Mua jēeujem hīchab Hēwandamag, hichdēuta warag pāar k'īirjug haart'āgbapāimjō hamk'īir; magbaawai mag ya hich haarcha p'ē hat'aawai hich dāicha honee wēnārraju jaau simjā hajapcha k'ap'ānaa, mag hich hōork'a t'ānām k'ānnan chadcha peerdāwi naawai maigwejā honee naaju haai nām ha k'ap'ā hamk'īir. ¹⁹ Mag nām dāi hīchab k'ap hapim k'ōsi chirām, jāga mag Hēwandam t'umaam k'ānn k'āajā hichta juu t'eg sierramta maach chi hāk'a nām k'ānn dāi sīejē. ²⁰ Hich mag juu t'eeegau k'abaijeb Hēwandamau deeu Cristo p'iri hauwi hāgt'ar hich juachaar garcha t'umaam k'ānn Pōrk'amk'īir juppittar. ²¹ Mag hich juachaar gar juppinaa hichjō juu t'eg hapibaawai, hichta reinaon t'ānām k'āajā hārpainaa nem t'umaa māg jēb gaai wa hedjā hee k'ājjā mepeenjōm t'ānām k'āajā hichta hārpai hapijim, māg hatag pawiajā hich mag sierramk'īir. ²² Magta Hēwandamau nem t'ānām t'umaa sīi hich Hiewaa Cristoogta t'āslepājjim. Magnaa hichta maach chi hāk'a nām k'ānn Pōrk'apinaa ²³ maachigta hich Hiewaa jūrr, māg jēb gaai hichdēu k'ōsimjō nem wauju hayaa hapijim. Cristoon hich happai simta durripierr sierraawai hābmua jājamta hi sīejē haju k'abam. Mag simta maach chi hāk'a nām k'ānn dāin hichta chi Pōrk'a sim.

2

Hēwandam hōor dāi hajaug k'itaawaita maachin hāu peerdāajem

¹ Warran pāran pāachdēu nem k'aigba waaujerr gaaimua pōd Hēwandam haar höbērju k'aba naajim, sīi pāach pekau heepaita narr haawai. ² Pāraun sīi Hēwandam k'augbam k'ānnau nem waaujemetā waaujeeejim, har māig heegarpain hichta hārpai sierram k'ōchagpierr, hajapcharan dōsāt hipiermma, hichdēuta hōragjā warag Hēwandamau nem k'ōchka'abamta waupim k'ōsi haajem hipier. ³ Maarjā warran t'um hich magta naajim, sīi dīchdēu nem waum k'ōchagpierr; nem magju habarmān parhoobam k'īirjug dich k'īirjug hee bēe nāmta hagpierr waaujeejim, warr t'aabaawaijā hich mag pekau heeta t'abatarr k'ānn haawai. Chadcha maach mag wēnārrarr gaaimua maran sīi parhooba tagam k'ānnjō Hēwandam juu machag hāwatu haai naajim. ⁴ Mama hāu Hēwandamau hōor t'umaam k'ānn dau haug k'aug paraanaa hich garmua hōor k'ōsi k'itaawai, ⁵ mag maach k'aibag gaaimua haubaju hayaa narrta hich jāg hichdēu deeu Cristo p'iri hauarrjō maachjā hich haar hauwi hich mag Cristo dāi hābā wēnārraju k'ānn k'āpjim. Mag Hēwandam hōor dāi hajaug k'itām gaaimuata maachin hābā wēnārrari nām. ⁶ Ya mag Cristo dāi hābā hich mag wēnārraju k'ānnk'a naawai chadcha meewi narrta deeu p'iri hauarrjō nām dāi ya hāgt'ar hich dāicha hohoodō nāmjtōa nām. ⁷ Mag Hēwandamau maachigta nacha Cristo hiek hāk'apiwi hich dēnk'a hautarran, hīs hewag pawiajā jāga chadcha hichdēu maach k'ōsi sī ha k'ap hapināa, mag Cristo dēnk'a nām gaaimuata chadcha hichjā maach dāi hajaug k'itām k'ap hapijeg hajim. ⁸ Pāran mag Hēwandam hajaug k'itām gaaimuata hāu Cristo hiek hāk'awi peerdāwi nām; pari mag nām chan sīi pāach k'īrauta peerdāju hēk'atarr gaaimua k'aba, hich Hēwandamau hich garmuwa pāar peerdā haum k'ōsi harr haawaita hāu pāar peerdā haujim. ⁹ Hēwandamau maach peerdā hau nām chan dīchdēu nem wau nām gaaimua k'abam, magba hak'iin magām gaaimuata peerdājim ha hiek'aju. ¹⁰ Mama warrgarwe Hēwandamau k'īrju wai sīerrjō hich hat'ee mag nem hajap'a wau wēnārramk'īrta Cristo gaaimua maach peerdā hautarr haawai, maadēun chadcha nem hajap'amta wauju haai

nām; pari majā dich peerdā haumk'īr k'aba, sīi Hēwandamau mag k'ōsi sīewaita mag wauju haai nām.

Cristo gaaimuata maachin hūu Hēwandam dīi dau parii wēnarram

¹¹ Keena, judionaan k'abam k'ānn, k'īir heyaa habat. Warr pārau Cristo k'augju naweran, maar meeunau maachta mehēu t'āl nām hawi pāar judionaan k'abam k'ānnan sīi saak hoomjōta haajeejim, maachjō mag dauchach chuk'u nām hawi. Pari mag nāmān maachjā Hēwandam dak'īir pārjō t'āar hāk'ārag sīi maach hinaamjō nāmta maagjeejim. Mamā hīsin, magām gaaimuapai Hēwandamau maach hauba haajem k'ap'ā naawai, jāg sīi Hēwandam dīi hajap'a haag hawi jāg maach mor dauchach nām chan bālrjā maadēu higbata sim. ¹² Chadcha warr chan pārau Cristo k'augba naajim. Maar judionaan heeta Hēwandamau mag maach peerdājəm pājuu jaautarr haawai mag Cristo gaaimuata hich haar maach hajuu hayaa nāmjā maraun k'ap'ā naajim. Pari mag nām hee pārau chan bālrjā magām k'augba, ni maar jōoin dīi Hēwandamau hiek deetarrjā k'augba, pāran sīi deeum meu haawai mag Hēwandamjā k'augba, ni hichdēu pāach peerdā hauujā k'augba sīi hok'oota wēnarrajim. ¹³ Pari ya hīs chan magba Cristou maach t'umaam k'ānn kōit hich bag hārpitarr gaaimuata pārjā hich dēnk'a wai sīewai mag pāar hok'oo narrta ya hīsin chad maach t'um hābata Hēwandamau hich dēnk'a wai sīejem. ¹⁴ Maguata hīsin Cristoouta maach k'ōinaa p'ē wai sīejem, chadcha maar meeun pāar meeun dīi k'īet nāmta hīsin hichdēuta maach t'um k'od hābamjō habapxim, sīi maach jārr serrkau t'uur simjō sīerrta k'āt sīewerbpximjō habaawai. ¹⁵ Mag Cristou hādlraa hich t'ōopibarmuata mag Moiseeu ley pāatarr gaai nem k'īir pogk'e hālrk'api simjā warre serbiiba hapxijim. Magta warr chan mag chik'amnagjā hooba hagdaujō dich cuenta nārrjēe harra, hōor hābpaimag paapāwi warre chi hīunk'apāijim. Magbarm haig hīchab ya tag warramjō k'aba, maach heepaijā k'ōinaa nāisijim. ¹⁶ Mag pakuls gaai hich t'ōopibarmuata hīchab mag maach k'īir hau wēnarramjō narrjā Cristou warre hajaug paapāwi Hēwandam dāijā k'ōinaa hapinaa hōor hābpaimjō hapijim.

¹⁷ Mag Cristo bēetarran mag maach k'ōinaa wēnarraju t'umaam k'ānnag jawaanta bēejim: Hat pāar Hēwandam k'augbagau hi warp narr k'ānnag jawaan, maimua maan meeun pāar k'āai bālr hi k'ap'āpai narr k'ānnagpa jawaanta bēejim. ¹⁸ Mag maach t'um hi hiek hāk'a nām k'ānnau, hich hābam Hēwandam Hak'aarpaita wai naawai, Cristo gaaimuata hāu hīsin judionaan wa judionaan k'aba hawiajā Hēwandam chi Haai dīi k'apeerk'a wēnarram. ¹⁹ Mag hi dīi k'apeerk'a naawai pāar chan ya sīi chik'am durr gaai jooba nāmjō k'aba, hīsin ya sīi dich meeun hap'a hābam dō hee jooba nāmjōta nām. Maguata māg maach Hēwandam hōork'a t'ānām k'ānnan t'um hagdaujōpai nām nem t'umaam hat'ee, ya hi chaaink'a nām gaaimuata hāba k'odk'a t'ānāawai. ²⁰ Pāran hīchab sīi Hēwandamau hich hat'ee di hēwaag dipā jār wai simjōta nām. Hich Jesuucha hich hi jaaumk'īir jār hautarr k'ānn warrgar hīchab Hēwandam hi jaaujerr k'ānn dīi chi dipák'a nām. Maagwai pāar jūrr chi dipā daigk'a naawai mak'ānn hārta chi hēu simua bārk'a harrum. Maagwai hag heegar chi big pōmaam chi dihādk'a sim hich Jesucristoou. ²¹ Hajapcharan jāg di hēu nām haig pa jāk'apāpāigmampierr warag hāgt'aag bāau hahaug maajemjōta nām maachjā. Hōrau warag Cristo hiek hāk'amampierr hichdēuta hichdēu k'ap'ā maach gaaimuata mag di hēu harrumjō simjā warag nem pōm bāau harrum, hich sīejem dik'a hawaag. ²² Mag pāar judionaan k'abam k'ānnjā Cristo dēnk'a naawai maach t'umaam k'ānnanta hāba Hēwandam Hak'aar sīejem dik'a nām.

3

Judionaan k'abam k'ānnagta Hēwandamau hich hiek jaaupitarr

¹ Keena, mag pāar judionaan k'abam k'ānnra Hēwandam chaain k'ajū haai nām ha jaau chitām gaaimuata mānn māg preso chirām. Pari mua k'ap'ā chirām, māg mā preso chirām gaaimuata Cristou jūrr pāar dīita hajap'a haju. ² Ya pārau k'ap'ā haju haai nām, Hēwandam hōor dīi hajaug k'itām gaaimuata pārjā dau haug k'augwi mārlāgtā pāar hee hich hiek jaaupitarr haawai chadcha hag gaaita chitām. ³ Har warr māg hēsap p'ābaadēwe pārag māchdēu bāchk'un jaau chirarrjō, hich Hēwandamau hich t'āar heepai k'ap'ā sīerrjā hichdēuchata mārlāgtā jaautarr haawai mua k'ap'ā chirām, chadcha pāar judionaan k'abam k'ānnjā hirua hich dēnk'a haju haai sim. ⁴ Pārau hag gaai t'ārmamua k'ap'ā haju, chadcha mārlāgtā mag hichdēupai nem k'ap'ā sīerr jaaujim, jāga mag judionaan k'abam k'ānn hat'eepta Cristo pāiji. ⁵ Warrgar chan māg hiek chan hīsimjō dawaa jaauba haajeejim; maagjerr hīs hewag pātiata Hēwandamau Cristo hi jaaumk'īir hichdēucha maan chi apostolnaan jār hautarr k'ānnag hich Hak'arag jaaupibaawai chadcha jaauwiata hāu k'ap'ā nām. ⁶ Mag hich hiek k'augpimap'āmjō wai sīerr hiek'an māg hajim: Maach meeun k'abam k'ānnjā māg maach peerdājəm hiek hāk'a nām gaaimuata maach judionaan dīi hāba Hēwandamau

peerd^λ hauwi, hich Jesucristoou jaautarrjō hāgt'arjā hōbērpiju. Mag hābam hiek hāk'a nām gaaimua maach t'umaam k'^λnauta Cristo kōit hichdēu k'^λosimjō wau naawai hi gaaimua Hēwandamau nem hajap'a haju ha simjā chadcha hich magta haju pāar dāijā.

⁷ Chadcha m^λch k'^λraupai chan m^λg Cristoou maach peerd^λ haaujem jaau nām p^λidag hauju k'aba chirajim. Mag chirarrta Hēwandam nem t'umaam hat'ee hichta hārpai s^λerrmuata m^λrg hich jaaupibaawai hāu hag gaai chit^λm. ⁸ Hajapcharan m^λan t'um m^λg Hēwandam hiek hāk'a nām gaaimua hi dēnk'a t'^λnām heejā m^λcta serbiibacha chiram. Mag chirab mama^λ hich Hēwandamauta pāar maar meeun k'abam k'^λan heejā m^λg maach peerd^λajem hiek jaaupitarr haawai mag Cristo gaaimua maach dāi nem hajap'a haajem pōoma maadēu chi jaauujā k'^λaugba haajemjā hāu jaau chit^λm. ⁹ Hich Jöoyau warrgarwe nem t'um hompaabarwe nem wauju hichdēu k'^λap' s^λerrjā m^λrga jaaujim, jūr t'umaam k'^λan nag jaaumk'^λir. ¹⁰ Pari mag m^λrg jaautarran, mag maach t'umaam k'^λan Cristo dēnk'a nām gaaimua chi juu t'ierraan t'um hedjā heem k'^λan nau hāgt'arm magwe mag Hēwandam k'^λirjug k'^λaug sim k'^λak' apdō hamk'^λir hajim. Chadcha hichdēu nem wau nāmpier nem waau k'aauga s^λerram. ¹¹ Pari mag maach t'um judionaan k'abam k'^λanpa hich dēnk'a p'^λe hajuu k'^λirju wai s^λerr chan nem hīsim k'aba, ni hōor k'^λirjugjōjā k'aba, hich Hēwandamau warrgurwe mag k'^λirju wai s^λerr haawaita chadcha mag maach Pör Jesucristo pāibarm gaaimua maach t'um hāba hich dēnk'a wai sim. ¹² Maguata ya hīsin mag Cristo hiek hāk'a naawai, hi gaaimuta chadcha Hēwandam bā hignaa hich jāg chaain hamach dēnnaa dāi hajemjō hirig jēeuwim^λ jēeujem, mag jēeubaawai maach hiek hūrju k'^λap' naawai. ¹³ Maguata muan pāragan mag chir^λm keena: Hich Cristoou pāar judionaan k'abam k'^λan nag hich hiek jaaumk'^λirta m^λ jar hautarr haawai hag hiek gaaimua m^λg m^λdau hap'^λll cārcel deg chir^λm hanām hūrwijā hoob hōk'^λirjuu hamiet. Magu k'^λāai pāach gaaimua m^λg m^λdau haug wau chir^λmān m^λchdēu pāar k'^λosinaa Hēwandamaujā pāar k'^λosi haawaita m^λg chir^λm ha k'^λirjuna warag honeeta habat.

Chi hāk'a nām k'^λan kōit Pabloou jēeutarr

¹⁴ Mag pāar maar meeun k'abam k'^λanpa t'umaam maach Haai Hēwandamau hich chaaink'a wai s^λewaita muan p'^λob^λanaa hirigta hāu hajim haajem, ¹⁵ hajapcharan har hichdēuta t'umaam k'^λan hāgt'ar t'^λnām magwe hompaatarr haawai hirigta Haai hichēju haai nāmagma. ¹⁶ Mua pāar kōit hirigta jēeu chiraajem, hichdēuta pāar dāi hajap'a haag hichdēu ham hajig hajuu s^λewai. Maguata muan hirig hich Hak'aar gaaimuta pāar hak'aardamjā warag hich gaaita hub^λ hapim k'^λosinaa, ¹⁷ pāachdēu hāk'a nām gaaimua Cristojā pāar t'^λāar heeta s^λepim k'^λosi chiraajem; hirigta pāar kōit jēeu chiraajem, mag Cristo gaaita hub^λ naawai hagdaujō dich k'apeen k'a k'^λosi hajujā k'^λap' nāa, ¹⁸ tagam k'^λan hagjō hāk'a durrum k'^λan dēnjō jāga hich Cristoou k'^λuchpaim hat'ee k'aba hich mag daupi^λ wai nārraagta t'umaam k'^λan k'^λochk'aajē ha k'^λap hamk'^λir; maimua jāga hōor dau hap'^λll maadēu nem higba k'^λitawiajā t'et'em k'^λanjō k'^λosi haajē ha k'^λap hamk'^λir. ¹⁹ Mua k'^λap' chir^λm, chadcha mag hirua maach k'^λosi sim chan pōd maadēt'umaam k'^λaugbam. Pari hichiita pāar kōit jēeu chir^λm, Cristoou maach t'umaam k'^λan k'^λosi haajem ha k'^λap hamk'^λir, maagwai hīchab Hēwandamta pāach gaai p'^λes wai naawai hichdēu pāach dāi hajap'a ham hig simjō haju hayaa hamk'^λir.

²⁰ Hēwandam juu t'eeg s^λieraawai chadcha mag maach hee sim haiguin hich hag juu t'eegaupai dichdēu jēeu nām hatcha wa dichdēu k'^λirju nām hatcha k'^λāijā hajap'a haajem maach dāi. ²¹ Magua maach chi hāk'a nām k'^λan t'umaam k'^λan nau Jesucristo gaaimua hāba hiita m^λg hatag pawiajā hich mag t'^λō hiek'a wēnrraaju haai nām.

4

Hēwandam Hak'aar gaaimua Cristo mork'a nām

¹ Keena, maach Pör Jes^λs hi jaau chit^λm gaaimua preso chir^λmuata muan pārag jaau jōchk'^λeram: chadcha Hēwandamau t'^λrk'a hauwi hi dēnk'a nām k'^λanjōta hagpierraas nārrjēe habat ha chir^λm. ² Pāchta warm k'^λan k'^λāijā chi serbiibacharamjōnaa k'^λir t'^λūu habat; chik'amnau dich dāi parhooba haawaijā sīi k'^λūu hāwatpāinaa jūr hagdaujō dich k'apeen k'a k'^λosita habat. ³ Hēwandam Hak'aragta hidēu pāach k'^λirjug hāba hapiju hēk'abat, hich mag k'^λinnaa wēnrramua. ⁴ Maach chi Cristo dēnk'a nām k'^λan k'^λapan t'^λāaab mama^λ, hōor hābpaimk'a nām Cristo gaaimua, maagwai chi Hēwandam Hak'arajā hābpaita sim maach hee s^λejem. Hich hagiōta hīchab Hēwandamhaar hi dāi hāba naaimaju k'^λirjugjā hābpaita wai nām, mag hich haar hawaagta warrjā maach t'^λrk'a hautarr haawai. ⁵ Maach Pör Jesucristo jā hābpaita wai nām; t'umaam k'^λan nau hagdaujō hāba maach peerd^λajem hiekpaita t'^λāraucha hāk'awi hābam t'^λrk'a gaaiapai pōr choowi nām. ⁶ Hēwandaman hābpai hichta t'umaam k'^λan Haaik'a sim, hichta t'umaam k'^λan k'^λāijā hārpai s^λerram; hiin maach t'um chi hāk'a nām k'^λan gaaimuta nem waunaa hichpaita maach t'umaam k'^λan t'^λāar hee s^λejem.

⁷ Mag maach t'um hōor hābamjō naab mama, Cristoou hich garmuata hāu maachig hich jua t'eeg hichdēu deem haig maachpierr deematarr maadēu wai nānāidam, hichdēu deemarrpierr, hagua dich k'apeen dājjā hichdēu k'ōsimjō haag. ⁸ Mag maachpierr Cristoou hich juapá deemaju higwiata David k'ararraw hichdēu Hēwandum hiek p'ā p̄larr gaai jaauwai,

"Hich hiiu p'iidabarmua mepeer pödpäiwi, hi jua hee narr k'ānnjā höbeer hauwia, hāgt'ar s̄leimaju" hajim;

"mammuata māig heegar hich hōork'a nām k'ānnag hich jua t'eeg hamachpierr jigmaju" ha p'ājim. (Sal. 68:18)

⁹ Pari jägwi mag hī hāgt'ar maju hajimā? Magtarran warrijā hāgt'armuata bēewi maach māig heegarm k'ānn k'āajā hap'ācha meeewi deeu hāgt'ar hich s̄ierr haar maju harr haawai hajim. ¹⁰ Mag hichta hāgt'armuacha bēewi jēb heegarcha hudt'urwi deeu hich s̄ierr haar matarran, mam s̄ieb mama, māig heegar durripierr simta maach wēnarrampierr maach dājjā sim. Magua hābmuajā pōd hi jamta s̄i haju k'aba sim. ¹¹ Mag hich Cristoouta hich jua t'eeg chi hāk'a nām k'ānnag jigmaju hatarr haawai chadcha hichdēuta hāaur k'ānn hich hiek durripierr haaidā jaaujem k'ānn k'apijim, apostolnaan; hāaur k'ānn s̄i hichdēu hiek jaauamata jūr warm k'ānnag chi jaaujem k'ānn k'apijim, profetanaan; hāaur k'ānn s̄i maach peerdajem hiek jaauamata hītā hōrag hamach t'āar hee haipi jaaujem k'ānn k'apijim, evangelistanaan; maagwai hāaur k'ānn ya hich hiek hāk'a durrum k'ānn pekau hee burrm hugua ham t'āajem k'ānn pastornaan k'apinaa, hich hiek jaau k'aug hamk'īr maestronaan k'apijim. ¹² Magta ya hich hōork'a t'ānām k'ānnag mag hamau nem waujujā hich Cristoouta nem k'aauga napijin, mag dichdēu k'ap'āgpier dich k'apeen dāi nem wau nāmua chi hāk'a durrum k'ānn t'um hagdaujō hi hiek gaaita warag t'īerrpagk'amamk'īr. ¹³ Mag ya maach hi dēnk'a naawai hiruan maachigjā hich k'īrjugta paarpapim k'ōsi sim, hich hat'ee nem waauwaijā hichdēu k'ōsi simjōtā waau k'ap'ā hamk'īr. Pari mag hī k'īrjug paarpaagan, hichiita maach t'umaam k'ānnta hagdaujō hō hāba maachdēu hāk'a nām gaaita wajapcha hubānnaa hich Hēwandum Hiewaa Cristota maach k'apeerk'a hauju haai nām. Magbaawain chadau chadcha maach hi dāi hubā nām haju haai nām. ¹⁴ Mag k'ai magan ya tag chaain hamachig s̄i bālār mag habaawai parhoobam k'ānn hiek hāk'ak'arrsō hamach k'ūgrupiejem k'ānnjō k'aba, chik'am k'ūgr haum k'ōchgau k'īrjug k'aug s̄ierrjēem k'ānn bēewi Hēwandum hiek chaar k'abam maachig jaauchēwaijā hādārā maadēu dich k'ūgrupibaju. ¹⁵ Mag hādāraa parhoobam k'ānnag dich k'ūgrupi k'āai, warag Cristo hiek chaar maachdēu k'augtarr gaaita hubā naaju haai nām. Pari magaag hat'eyan dich k'apeen k'a k'ōsinaa ham dāi chadam hiekpaita hig wēnarram dāi Cristota maach Pör haawai hi k'īrjugta haumamua warag dau t'et'e paaulk'amaju haai nām. ¹⁶ Mag Cristota maach Pör haawai jūr maach hi hiek hāk'a nām k'ānnta hi mor heegamjō nām. Pārau k'ap'ā nām, maach mor gaai nem k'īr hābpai k'aba t'ānām. Hich hajgjōta naabahab hīchab maach chi hāk'a nām k'ānn heejā. Maach t'um hāba k'aba t'ānaabahab Cristo hat'ee nem wawaag. Mama mag t'ānāmua maach t'umaam k'ānnta hi mork'a naawai jūr hiwiir hābmua nem waauwaijā hagdaujō k'ōsi juag hoo nāmjo haajem. Mag Cristoouta maach t'um hich mork'a wai s̄iewai hichdēuta maach k'īrjugjā bāaupimaajem; mag nām dāi hīchab t'um hagdaujō dich k'apeen k'a k'ōsinaa t'īerrpagk'amaajem.

Hidēu Hēwandumagta pāach k'īrjug hajaug paapibat

¹⁷ Magau keena, maach t'um hāba maach Pör Cristo hiekta hāk'a naawai, mua pārag jaau hig chirāmān magau: Ya hoob tag s̄i Hēwandum k'augbam k'ānnjō hamiet. Pārau k'ap'ā nām jāgām k'ānn k'īrjug chan s̄i maadēujā nem higba, ¹⁸ s̄i warag pōd hajap'am nem k'īrjugbam gaaimua k'īrjugpata jōpa s̄isidāmjo s̄isidām. Hamach t'āar t'eeg s̄isidām gaaimua Hēwandum wara naawai hamau bālārjā k'augba nām, jāga Hēwandummaa maach hōnee hich dēnk'a wai s̄iejē. ¹⁹ Mag Hēwandum hiek hāk'aag hamach t'āar t'eeg nām gaaimuata warag nem k'āigbam hamachdēu waau k'aug t'ānām gaaipaita t'ānāsip'ām. Mag hamau nem wau nām hoowain t'um maach hinaamjō s̄isidāmpta wauba pāak'īmja haba, warag magāmta wauju k'īrju nām dāi hāba k'apes hajuuta k'īrju s̄isidām. ²⁰ Mama warr pārau Cristo k'āaungwaijā magām nemta k'augaaag k'aba harr haawai pāar chan hamjō magta wēnarraju k'aba nām. ²¹ Hi hiek jaau nām hūuwaijā hi higwia chadcharam nem jaau nāmata k'augtarr haawai, ²² jāg warrgar pāach nem parhoob wau wēnarrajerr k'īrjug warre hisegbāpāit. Jāgām k'īrjugan nem k'āigbam wau nām gaaimua s̄i k'ajūa memerk'ōmjōta sim; mag s̄iewai s̄i hāba nem k'āigbam waum k'ōchgauta dik'a t'ānaabahab. ²³ Pāach k'īrjug hidēu Hēwandumagta hajaug paapibat, nem hajap'amta waum k'ōsi haag. ²⁴ Magnaa mag nem hajap'a wauju k'īrjugta chihōojō hogdāba habat. Magām k'īrjugta Hēwandummaa haipi sim, hich dēnjō k'īrjumk'īr. Magua mag k'īrjugta haunaa hich Hēwendummaa k'ōsimjō hi hat'eepai wēnarramuata pāach hāuu hoopibat, chadcha chadam hiekta hāk'a nām k'ānnjō.

²⁵ Mag naawai hoop tag dich k'apeenag sëuk'amiet; sëuk'aju k'ääi hiek'aawaijä chadchata dich k'apeenag nem jaaujeet. Maachin mag nám haiguin t'um hagdaujö Cristo mork'a t'länaawai maachin t'um k'od hääbam k'länk'a t'länam. ²⁶ Mag naawai k'üir machgau hoop pekau waumiet, mag meeuk'aawaijä hoop k'üir t'üa chuuu hamiet, ²⁷ heeu maglam gaaimua dösättä warag pääch däi härpaduk'am. ²⁸ Warr nem jïgk'aajerr k'ai, hich mag nárraju k'ääi, päch juadaumaucha p'idl'abá; maagwai pächdëujä pach nemdam hig sim paraanaa hagjö hig durrumta pari chuk'um k'lännagjä deeju hayaa haju.

²⁹ Hoob bäljräjä hiparii wa hihachk'a k'ääjä hiek'amiet; magju k'ääi hiek hajap'ampaita hiek'abat. Hôrau pääch hiyäla nám hüurwai hamach jägaagaa haawai warag hamachdëu hök'a nám hiek gaaita hubläänaa honee hapiju hayaam hiekta hiek'abat. ³⁰ Nem k'aibga wau nám gaaimua chan hoop Hëwandam Hak'aar hök'üirjuu hapimiet. Hich jäg Hak'aarta Hëwandamaau päärag deebajieb, hich hiek hök'aawai chadcha hich dënkk'a nám ha k'ap hamk'üir. Mag hi Hak'aar wai naawaita mag hatag maig heegar wénarrawi hich haarcha p'ë hat'am hedjä chadcha hich dënkk'a wai sisiju. ³¹ Keena, warre pääch gaaimua barbapäit jäg pääch k'apeenau pääch bäljä habarm gaaimuajä k'üir hok'oo chuuu haadüp hajaem k'üirjug, pääch k'üir machag, pääch k'ög, hiek k'ëgk'a hiek'a nám, chik'am k'üir hiek'a nám maimua mag tag nem k'aibgam nem t'umaa pääch gaai t'länam warre hisegbapäit. ³² Hö hajap'ata haajeet'lä pääch k'apeen däi, hagdaujö chick'am dau haug k'aug paraa. Hiwiir hääbam garmua k'ääjä k'aibga haawai, maglam hiekjä tag higba, sii k'üir hok'oopäpäi habat, hich jäg Hëwandamaujä Cristo gaaimua maach k'aibag chugpaapäiwa hich mag k'üir hok'oopäitarrjö.

5

Hëwandam chaalink'a nám k'länn jägä wénarraju haai ná

¹ Hich Hëwandamaau hich garmuajä chadcha pääch hich chaain jäsene haajeewai hichdëu pääch däi haajemjöta habat päächdëujä pääch k'apeen däi. ² Hich jäg Cristou maach k'ösi simjö pääraujä hagdaujö pääch k'apeen k'a k'ösi habat. Cristou mag maach k'ösi harr haawai maach daupigau pakuls gaaai hädärraa hich meerp'ë t'öopijim. Hëwandamaau hirua magbarm hoowai hääjim.

³ Ya pääch Hëwandam hök'ork'a nám k'länn chan pöd pääch höör k'abam dixjä k'apes haju k'aba, tagam nem maach hinaamjä wauba, chik'am nemjä t'umaa dich dën hampi k'ösi haju k'aba, ni sii maglam hiek hig hiyäla haju jää k'aba nám. ⁴Sii hiparii däu lököö wa hihachag k'ääjä hiek'aju k'ääi, Hëwandamaau pääch däi hääu haajem paar hi hajaugta p'ëbat. Ya pääch Hëwandam dën haawai, hiek hääram chan pääru tag hiek'aju k'aba nám. ⁵ Jäggwi mua mag chirä? Mua mag chiräman mägau: Hamach höör k'abam däi k'apes haajem k'länn, Hëwandamaau hoowai maach hinaam nem waaujem k'länn, wa chik'am dënjo paarpaag hawi hamachdëu nem hig nem hök'abaadëmäjä pääch chuuu haajem k'lännjä pöd Cristo Hëwandam däi häba chi Pörk'a sim haar hübärbaju haawaita mag chirä. Har jäg nám k'lännan jäg hamachdëu nem wau námaga härcha hee t'länn, Hëwandamaagta hee haju k'ääi. Hamach mag nám gaaimuata pöd hi haar hübärbam. ⁶Jäggäm k'länn heem hääbmua k'ääjä pääch haig bëewi päächig mä hichaaur jürr maglam gaaimuapäi chan Hëwandamaau pääch chig habam ha jaauumä, magan hichta sëuk'a nätäram. Magam k'lännag hädärrä pääch k'ügurpimiet. Hamau k'augba nám, hante maglam waum k'öchgau hich hipierraa k'aba nám k'länn gaaita Hëwandam k'üir machag meeju k'abahab. ⁷ Magua jäg hi hipierraa k'aba hi hichaaur nem wau nám k'länn däi chan hoop bäljä hamiet.

⁸ Warr pääru Hëwandam hiek k'augba haawain chadcha päächjä sii k'ichag heemjöta wénarrajeejim. Pari hïsin ya pääru maach Pör Cristo däita k'apeerk'anaa hi hiekjä k'ap'la naawai harabar hee námjöta nám. Mag naawai chadcha hi hiek k'ap'la k'lännjöta hagi-pierraar nárrjée habat'lä. ⁹ Mag Cristo gaaimua chadcha hararag heeta wénarramä, höör hajaugta haadeejem; mag nám däi hichab nem hagcha waunaa hiek'aawaijä chadam hiekta hiek'ajem. ¹⁰ Magua pääch nem waaupierr maach Pör Hëwandamaau hoowai hi dawagaa haju hayaam nemta wauju hök'abat. ¹¹ Cristo k'augbagau sii k'ichag heemjö nám k'lännan maadëu nem higbam nem wau nám hee hoop däi dubmiel; magju k'ääi warag pääch hiparmua hamau nem wau nám chadcha k'aibga sim ha k'ap hamk'üir warag meerba jaauubapäit. ¹²Jäggäm k'lännan meraa nem wau nám chan maadëu higjä map'a sim, maglam hiigwai warag maach chigaata siewai. ¹³Pari magba k'aibgam k'länn daar maadëu nem wau námjä t'um hajap'ata waauwain hõrau hamachdëu nem k'aibga wau námjä hõtdau bälgtä hoo námjö haajem. Mag sim haig chi pekaujä pöd meraa haju k'aba sim, hõtdaúa t'um harar wai siejemjö maach wajap'a nám gaaimua hamachdëu nem k'aibga wau námjä merag chuk'u siewai. Mag maadëu hajap'a nem wau nám gaaimua hõrau hamach k'aibga nám

k'aug hauwi Hēwandumau k'ōsimjö mag hararag hee wēnarram k'ōchgau hi jarmān, chadcha hi dēnk'a nāisiejem.¹⁴ Pari magaagan ham hiek'ōoin,

"Jāg pāch pekau heepai k'āi simjö sim dauk'anpabá;
chi k'ēchamjö t'ānām k'ān heemua p'iidābaad;

Cristoouta hich dēnk'a haunaa hich dāita pā wai nārraju."

¹⁵ Maguata muan pāragan hagpierraata wēnarrat'ā ha chirām, Hēwandumau k'ōsimjö. Sīi jāg nem jaau nāmjā hūrba wēnarraju k'āai k'irjuggdam paraata hajaet'ā. ¹⁶ Hāuta nem hajap'a wauju haai nām haiguin hagpierr hich Hēwandumau k'ōsi simjöta habat. Pārau hoo nām, hīs hewag paawai chan ya warag chi hajaugjā chuk'uta paauk'amam. ¹⁷ Hoob jāg sīi Hēwandum k'augbam k'ānnjö parhoob t'eeg chuk'u nem waumiet. Magu k'āai k'ani maach Pōr Cristou waupim k'ōsi sīi ha k'irjunaa magamtā wauju hēk'abat. ¹⁸ Hoob nag dōwia hok'opp'a hamiet. Jāgamuan warag maachig nem parhoobata waupināa maach hok'oopijuuta hēk'ajem. Magu k'āai Hēwandum Hak'aarta pāach gaai p'ēsnaa hidēu hirigta pāachdēu nem wauujā jaauipat. ¹⁹ Pāach hiyāhaawaijā maach Pōr Cristo hiekta honee hig hiyāhabat; meuk'aar hau nāmuajā tārauchata hi t'umeuk'arbat. ²⁰ Maach Pōr Jesucristo gaaimata Hēwandum chi Hayau hāu maach hiek hūrjeewai nem t'umaam paar hirigta hāu hajim habat.

Jāga haju haai nā dich k'āai hārpaim k'ān dāi maimua dich k'āai heegpaim k'ān dāijā hagjō

²¹ Cristo hiek hāk'a naawai hirua jaau simjö ham k'ōchgau jūr dich k'apeen hagiō hāk'a nām k'ānnaujā dichig nem mag haawai, hādlraa hamagta dich k'āai hārpai hapibat.

²² Hālān chi jaainpan, hich jāg maach Pōr Hēwandumagta hādlraa pāach k'āai hārpai hapi nāmjō, pāach jaainau pāachig nem mag haawaijā hoob pāchta ham k'āai hārpai haju hēk'amiet. ²³ Pārau k'ap'a nām, māg maach chi hāk'a nām k'ānnta Cristo mork'a nām. Maagwai hichta maach Pōr hanāa maach peerda haujemau. Magua hūrbat: hich jāg Cristota chi hāk'a durrum k'ān Pōrk'a simjö, pāar jaainta pāar pōrōu. ²⁴ Magua, hich jāg māg maach chi hāk'a nām k'ān t'um Cristou nem mag haawai hi hipierra haag hi juu heegpai nāmjō, hālin chi jaainpanjā hagjō nem t'umaam hat'ee pāach jaain hipierra haag ham juu heegpai hārrjēe habat.

²⁵ Hich jāg Cristouojā hich hiek hāk'a p'ōbaadeewai hich iglesiak'a nāisiju k'ān daupigau ham kōt hichta t'ōopitarjō, pāach chi hemk'ooinaujā pāach hālin daupii habat. ²⁶ Cristou mag hich t'ōopitarraan, maach peerda hiek hūr nām dāi dich pōr choopibarmua hajaug paapāiwi hich hat'epaita nem wau wēnarramk'īr hajim. ²⁷ Mag hajaug paapāiwi hich hat'epai nem waipi simān, deeu hich bēem hedjā hāli k'īr hajaug k'aibagjā chuk'u t'umaam k'ānau k'ōoigemjō k'itānta hich hat'ee hawaagau; hajapcharan bānārjā pekau chuk'u, ni deeu k'aibgam nem jaauju hayaamjā chuk'u, sīi hajapp'a k'itānta hich haarcha hawaagma. ²⁸ Hich jāg Cristouojā maach k'ōsi haajemjō hich hagiōta haju haai nām chi jaainaujā pāach hālin dāi. Jāg chi jayaujā hich mor bālārjā chig hapimap'a haajemjō, hich hālājā chig haba daupiita wai nārraju haai sim. Chadcha hich hālājā daupii wai sim wounaun hichchata chig hapimap'amjō sim, hich hālājā hich mork'a simta mag daupii wai sīewai. ²⁹ ¿Jāgwi mua mag chirā? Maach māg nām haig hābmuajā wir haig dichdēupai dich hoomap'a k'aba haajewaima. Hante warag maadēu t'achjā hed hēepierr k'ōnaa dich chig hapimap'a haajem, hich jāg Cristouojā hich mor haawai hich iglesia t'ā wai sīejemjō. ³⁰ ¿Maagwai maachjā mag hirua t'ā wai sīejem heem k'ān k'abā, maachjā hi mork'a naawai? Chadcha hi morma. ³¹ Pari mag chi jaai hich hāli dāi hābam mork'a nām ha nāmān, Hēwandum hiek p'ā sim gaai jaauwaijā,

"Maguata hemk'ooirau hich dēnnaan dāi sīejerrjā ham p'ēpāawi hich hāli dāita hogdāba sīsiju" ha sim,

"warr sīi hamach hap nārrjēe haajerrta ya magbaadēm haigmua sīi hābam mork'a hōor hābpaimjō wēnarraga."
(Gn. 2:24)

³² Mua k'ap'a chirām, māg hiek k'ap haag chadcha maach hat'ee p'it'ur sim. Pari mua mag chi hālājā hich jaai dāi hābam mork'a nām ha chirāman, maach chi iglesiak'a nām k'ānnta Cristo mork'a nām higwiata mag chirām. ³³ Pari mag cha machdēu jaau chirām pāachdēu t'um hajap k'augba hawaijā, hichiita hich jāg pāachdēupaijā bālārjā pāach chig hapimap'a haajemjō, t'umaam k'ānau hagdaujō pāach hālin daupii habat. Maagwai chi hālānaujā pāach jaain hipierra nāmuua ham hōk'ōnaa hagjō ham daupii habat.

6

¹ Chaaina, pāach dēnnaanau hiek'aawai ham hipierra habat; maach Pōr Cristouojā magta hapim k'ōsi sim pārag. Pārau magta ham hipierra nāmān magan chadcha pāar hagchata wēnarram. ²⁻³ Hēwandum hiek p'ā sim gaai jaauwaijā, "Honeenaa hāu dārrcha aña k'apanaa

wēn̄rraag, pāach haai jāsenenaa pāach hādjā jāsene habat” ha sim. Tagam nem hagiō hichdēu waipi jaau sim hee maata hārcha chi hajapcharamāu chaaina.

⁴ Mam̄ keena, pāach chi dēnnaanaujā pāach chaain meeuk'amk'īirjō hoob ham dāi hat'uucha hamiet; magju k'āai warag ham wajap'a wawí bāaumam dāi maach Pör Cristoou k'ōsimjō wēn̄rramk'īirta hamag k'ap hapibat, hich magta jōoinpagk'amamk'īir.

⁵ Pāar sīi māg jēb gaai chick'amnaan chogk'a wēn̄rram k'ānnjā, pāach pōrnaanau pāachig nem mag haawai hich Cristoouchata pāachig jaabarmjō ham hipierraau waum k'ōsita waubat, maimua jā hajap'a. ⁶ Mag ham hipierraau nem waauwaijā, sīi pāach haig hoopaar haawaipai k'aba, ham meer hawiajā hich hagiō. Mam̄ mag nām chan sīi pāach hajap'a nem wau nām hoomk'īirpai k'aba, Cristo chognaank'a naawaita hichdēu k'ōsi simjō mag hajap'a nem waubat. ⁷ Sīi mlīg heegar dich hagdaujōpai t'ānām k'ānn hat'eeta nem wau nāmjō k'aba, maach Pör Cristo hat'ee wau nāmjō nem waum k'ōsita nem waaujeet'ā. ⁸ Ya pārau k'ap'ā nām, mlīg heegar haawai sīi chick'am chog wa chick'am chog k'aba harr hawiajā, māg hatag paawai dichdēu nem hajap'a waaujerrpierr maach Pör Cristooujā maach dāi hich hagiō haju.

⁹ Maimua pāach chi pōrk'a nām k'ānnaujā hagiō pāach chognaan dāi haaираа habat, hoob ham dak'āk'āujā haba. K'īir heyaa habat, pāran hīchab pāach chognaan dāi hāba t'um maach Pör Hēwandam hāgt'ar chirāajem juu heegpai nām. Jāg Jōoi dau naan maachin t'um hagdaujōpai t'ānām.

K'an jāg nāmuata mepeer dajēk haju haai nā

¹⁰ Hermanonaan, ya hābmiecha paawai muan pāragan, maach Pör Hēwandamau hich juapa t'eeeg deetarr pāach gaai simgta hidēu pāach huba paapibat ha chirām. ¹¹ Cristo hiek hāk'a nām gaaimua Hēwandamau pāach dāi nem hajap'a waumatarrta k'īir heyaanaa haata pōr hee wai naosit, hich jāg soldaaun juurhīl hee wērbālan maawai hich t'āag hich jiernemta jūapāajemjō, mag pōr hee wai nāmuata huba naawai meperagta hādār dich k'ūgurpiba haag. ¹² Ḷk'an jāgwi mua mag chir? Mag nām haig sīi dichjōm k'ānn dāita wērbāba naawaima. Maachin sīi mepeen chi k'aibgam hedjā heem magwe t'ānām dāita wērbā nām. Mak'ānnauta māg durr hich k'aibagau k'īsumjō simjā k'ap'ānāa, hiek t'eegeena hamachta hārpai t'ānām. ¹³ Maguata muan plāba pāragan, Hēwandamau hich juu t'eege jiernemjō deetarrta k'ajūajō jūabāpit hā chirām, meperau k'aibag hee dich mapiju hēk'acheewajā hāu peerdālm̄ peerdālp̄ajīi hawi hāu pāach garmuata pōdp̄āwi hich mag huba nāisieg.

¹⁴ Muan maguata deeū hūwaai pāragan, hich jāg soldaaunau wērbālan maawai hamach k'ajūapai k'u hee wayēunaa hajap'a hāi k'ōorjā dānāisiejemjō, chadcha hiek'a nāmuata sīi hajap k'īir k'aug nāmjō habat ha chirām. Soldaaunau hamach t'āag hamach t'ūr gar jiernem jūapāajemjō, nem hagchata waubat ha chirām, meperag pāach chig ham hugua.

¹⁵ Soldaaun wērbālan wētaagpamjō, hajap'ata k'īir k'aug nāisit, maach peerdā hauwi maach k'ōinaa hapiejem hiek jawaan wētaag. ¹⁶ Mam̄ mag nām dāi hich jāg soldaaunau hich t'āag hich escudota hich na hāu hahau haajemjō, pārau jā meperau pāach k'aibag hee burripi hēk'a nāmpiperr warag Cristo hiekta t'āraucha hāk'anata, maagwai par meperau chook'ierrau pāach p'ip'isk'am hōtdau k'īir p'ug bēe t'ānām jō t'ānaawiajā, mag pāachdēu hāk'a durrumuata hādār pāach gaai papiba haag. ¹⁷ Hich jāg soldaaunau hich pōr t'āag casco jūajemjō, pārau jā Cristoou hāu pāach peerdā hautarr k'ap'ānāa hag k'īirjugta jūa nāmjō wai naosit, meperag pāach k'ūgurpiba haag. Magnaa hich Hēwandam hiek hich Hēwandam Hak'arau pāachig k'augpitarrta jūr pāach spaark'a hat'at, haguau pāach garmua jūr hi dajēk haag. ¹⁸ Pari t'um cha māchdēu jaau chirām jō dich garmuata pōdp̄āigan, jēeub k'aba Hēwandamagta jēeunaat. Hich magta hirig jēeū wēn̄rramua hideū hich Hēwandam Hak'aragta pāachig jaaupibat, jāga Hēwandamag jēeuju haai nā. K'īir k'ap'ā habat, heeu bālār habarm gaaimua k'āijā Hēwandamag jēeumap'a haduk'am. Magju k'āai plāba hirigta chaigpamamua jēeunaas hīchab tagam k'ānn t'um durripierr Cristo hiek hāk'a nām k'ānn kōitjā jēeunaat. ¹⁹ Mā kōitjā hīchab jēeubat, Cristoou maach peerdā haaujem hiek hōrag jaauwaijā k'īirjug k'ap'ā hichdēu hiek'apim k'ōsimta mārāg jaauumamk'īir, maagwai jāga mag warr hōrau hamach peerdāju haai nāmjō k'augba narrta ya hīsin Cristoou hōor peerdā haaujem ha jaauwaijā hōgk'aba hiek'aag. ²⁰ Cristoou hich jūr mā chogp̄āwi māg maach peerdā haaujem hiek jaau chirām hat'eeta mānā māg hamau mā preso wai nām. Magtarr haawai mlīg cārcel deg chirāmuajā warag hichta hōrag k'ap hamk'īir hōgk'aba jawaagjā mā kōitjā jēeunaat keena.

Hābmiecharam salud

²¹ Maach k'odam maadēu daupiinaa māg maach Pör Cristo hiek jaau nām p'iitag gaai hogdāba maach juag hoo k'itaajemuata mā māg cārcel deg chirām jā pārag jaauwimajū, hajapcharan hich Tiquicoouma. Hirua jaauju hīchab pārag mlīg mā k'ani jāg chirā.

²² Mag pārag nem hīgk'aimamk'īirta mua hī pāar haar pāi chirām, maach mlīg jāga nā ha

jaaubaimam hūrbaawai pāar k'ūir honee hapiieg.²³ Muan maach Hēwandam chi Hayau maach Pör Jesucristo dāimua pāar chi hermanonaan t'um k'ōinaata wai naapim k'ōsi chirām. Mag nām dāi hīchab t'āraucha hāk'a naawai pāach heejā t'um hagdaujō chik'am k'a k'ōsi hapim k'ōsita chirām.²⁴ Mamā mag pāar happai k'aba, har maach Pör Jesucristota hogdāba t'āraucha k'ōsi haajem k'ān t'umta Hēwandamag hāu wai siépim k'ōsi chirām.

Magdampai hajim pārag jaaum hig chirarr. Hayoo keena,

Pablo

FILIPENSES Pabloou Filipopienag hēsap p'ā deepāitarr

Chi p'āitarr. Chamag carta hichab hich Pablo Roma p'ōbōr hee preso simua p'ātarrau. Mag hēsap p'āju nawe ya diez añosjō sīejim haajem hichdēuta nacha ham haar Cristou maach peerdā hauujem hiek jaau'turtarr. Mag hi Hēwandam hiek jaau'turtarr k'ap ham k'ōs nām k'ai, Hch. 16:12-40 jārwi hag gaai t'ārbat.

Maimua hag k'ur ya biek t'ārjupam Hēwandam hiek jaau nārraawajā hichdēucha ham hoot'urjim (Hch. 20:5-6). Mamā mag Roma p'ōbōr hee preso sīsierr haigmua años jayap sīejim haajem, bālārjā ham dāi hooba. Mag hooba dārrā narr haawai Pabloou k'īrjuawai ya hamach garmua hich k'īr hok'obapālāmpii k'ājā sīejim (4:10). Mag nām hee Filipomua Epafroditō barchejim hanaabá, haram k'ānnau hich Pablo hat'ee ofrenda deepāitarr dāi. Magbaawai Pablo deeu k'īrdam honee haadējim haajem. Chi Epafroditōjā hurumua peer meeijim hanaabá. Mor mas sīewi monaubaadeewaita deeu Pabloou ham haar hi p'ājim haajem, chamag cartadam dāi (2:25-30).

Chijā k'ānn hat'eeta p'ājī. Filipopien peer hamach t'umta judionaan k'abam k'ānn hajim haajem. Ham chan paraam k'ānn k'abajim haajem, pari mag durrumuata ofrenda jār p'ie nān hajim haajem, hermanonaan Jerusalenpien dau hap'ān k'it'ēem k'ānn hat'eet (4:16; 2 Co. 11:9). Pabloou chi Filipopien hat'ee mag hēsap p'āwai chan sīi deeum k'ānn haramjō hiek p'it'urg haadēp'ām gaaimua ham dāi hiek hēudālag k'aba, sīi k'ajap'a hich k'apk'ān hichdēu hoojem k'ānnagamjōta p'ājim.

K'an jawaag hajī. Mag Filipopienau hich hat'ee p'atk'ondam jār p'ie nān hawi deepāitarr haawai, honegau hag paar hamag hāu hajim haagta p'ājim (4:10-20). Maguata cárcel deg sīerr hāba, hī honee chirajim ha sim. Biek k'apan mag hich honee sīerrta mag hēsap gaai jaau sim (14,18,25; 2:2,17,28-29; 3:1; 4:1,4,10). Mag maach honee haju haai nām ha sim dāi nem k'īr pogk'eta jaau sim; mamā hārcha jaaupāi simān, māig heegar nāwejā jāga wēnarraju haai nān ha simān.

Salud

1 Hermanonaan, pastornaan, pastornaan juag hoojem k'ānn, maimua t'um Filipopien Jesucristo hiek hāk'a nām gaaimua maach t'um hābam bi heemjō k'odk'a nām k'ānn:

Mānn Pabloou. Muata pāar t'umaam k'ānn hat'ee mag hēsap p'ā chirām. Timoteota mā daumaai sim, mā dāita hāba Jesucristo chogk'anaa hi hat'ee p'idk'a sīewai. Maagwai maach numiim k'ānnauta pāach t'umaam k'ānnag saludaanaa hāu naapim k'ōsi nām. 2 Mag gaaimua maach Haai Hēwandamag jēeuuaa maach Pōr Jesucristoogjā jēeu nām, pāar hāuu wai nām dāi hīchab k'ōinaa wai wēnarramk'īir.

Pabloou chi hāk'a durrum k'ānn kōit Hēwandamag jēeuujerr

3 Māchdēu pāar k'īrjūr hahauk'ampierr Hēwandamag hāu hajim ha chirajem pāar kōit. 4 Mag Hēwandamag jēeuwai pāar gaaimuata warag mā t'āar honee haadeejem, 5 maach peerdājem hiek jawaag maach t'um hābam p'īdag gaaipai naawai. Mag warrcha pāachdēu hi hiek hāk'atarr haigmua pāraujā mag p'īdk'a p'ōbaaderr, hīs hewag pawiajā hich mag maadēu hogdāba wēnarram. 6 Mua k'ap'ā chirām, hichdēu jāg pāar t'āar chi hiiurig paapāitarrjō hichdēuta warag pāar k'īrjūgā bāaupiju, Jesucristo bēe nām hora hich p'īdag waumk'īir. 7 Mārgan pāarta mā t'āru. Maagwai pāar gaaimuata Hēwandamagjā hich mag honee hāu hajim hāu ha chirām. Pāarta māig mā dāi cárcel deg hāba nāmjō nām. Mua t'ēt'maan na maach peerdājem hiek kōit hiek'āwajājā pārauta mā hipier dāi hag kōit hiek'a nāmjō nām, jammua pāachdēu Hēwandamag jēeu durrum gaaimuata. Pāran warp nām, mamā Hēwandamau mārlāg p'īdag deetarr pārau sīi māchig happai deeba, hāu pārau dāi mā juag hoo nām, hirig jēeu nāmuua. 8 Jesucristoou pāar k'ōsi simjō muajā pāar k'a k'ōsi chitām. Mua mag chirām haig Hēwandamau k'ap'ā sim mā sēuk'āba chirām.

9 Maguata mua warag pāar kōit Hēwandamag jēeujem, pāach wir haigjā warag hārcha hagdāujō chik'am k'a k'ōsi hamk'īir; maagwai k'īrjūg paraanaa Hēwandam dau najā jāga wēnarraju haai nān ha k'augp'ōmam dāi 10 nem haai k'abamjā hisegnaa nem hajap'ampaita waumk'īir. Mag hamān magan Cristo bēem hedjā pōd hābmuajā "Pāar k'aigba naajim" habaju. 11 Mag hamān magan hīchab hich Jesucristoouta pārag nem hajap'am pōm waau k'augpiju. Hōrau pāar mag hoobaawai hamaujā hīchab Hēwandamag jēeuamua, "Hāuta pua ham jāg p'ē wai chirām; pājōm chan chuk'um" ha hiek'aju.

Pabloou cárcel deg simua hich honee chirajerr jaauupāitarr

12 K'odamnaan, mua pārag k'ap hamk'īir jaauk'īim: Mag hamau mā cárcel deg pāibapāaiwai hōraun tag mua Hēwandam hiek jaauba hich jāg chirsijupii hajierram. Mamā mag k'abajim.

Hante magtarr haigmuata maach peerdlaajem hiek'an warag haaidaa k'ap'i haadëm.¹³ Mag gaaimua m̄līg soldaaun pōm t'ʌnʌm dāimua bit'urgam k'ʌnnaupa t'um k'ak'apdō t'ʌnʌm, Cristo hiek jaau chitam gaaimuata m̄l m̄g preso wai n̄m.¹⁴ Mam̄ hermanon-aanau hoo n̄m, m̄l cárcel deg chiramjā Hēwandamau m̄l chig hapiba wai sim. Mag gaaimuata hārcha hi hiek hāk'a nam k'ʌnnaujā warag k'up'iuwia hōg'aba, dāi hi hiek jaau n̄m. Hamau k'ap' n̄m, maach Pōr Cristo hamach dāi siewai hirua hādlar ham hamach happai deebaju.

¹⁵ Mag Cristo hiek jaau wēnarram hee, hāaur k'ʌnnaun m̄l m̄g chiram hoowia, m̄l k'āyau hamachdēuta hajapcha jaau n̄m hawia jāg wēnarram, chik'am dāi k'ujärpaim hiek'au. Magarrau hāaur k'ʌnnaun chad magjā k'irjuba, hamachdēu Cristo k'ōsi n̄m gaaimuata jāg jaau durrum.¹⁶⁻¹⁷ Har mag Cristo k'ōsinaa m̄jā dau haug k'aug paraa n̄m gaaimuata jaau wēnarram k'ʌnnau k'ap' n̄m, Hēwandamauta m̄l m̄līg wai sim maach peerdlaajem hiek jaaumk'ir. Mam̄ hāaur k'ʌnnau chan chadcha jaau k'ōsi k'abamta juau hogt'ompaita Cristo hiek jaau n̄m, sīl hōrag hamacha chi hajapcharam k'ʌnnau hamk'irpai, magam gaaimuata m̄l m̄l cárcel deg chiram hawia warag k'ahoneg chuk'u hamk'ir.¹⁸ Mam̄ m̄l gaai mas k'aba sim jāga hamau jaau n̄. M̄rāgan t'um hich hagiōpai sim; jaau map'a jaauwiajā hichiita hamau Cristo hiekta jaau n̄m. Mag gaaimuata m̄chpa honee chiram.

Mam̄ warag m̄l honeecha haju,¹⁹ pārau jāg m̄l kōit jēeu durrum dāi Hēwandam Hak'aar maach Pōr Jesūs k'aigpēr hautarrauta m̄chjā hīchab heeg hoo sim k'ap' chiraawai. Mag pārau jēeu n̄m dāi Hēwandam Hak'aarau m̄l heeg hoo siewai m̄līgmaijā m̄l hū hōbērju.²⁰ Mam̄ dēgōlp m̄l pōd hōbērba hich m̄l cárcel degpai t'ōwiajā m̄l gaai mas k'aba sim. Sīl mua hārcha k'ōsi chiram m̄līgau: Cristo dāita hag na m̄ch chiraajemjō huba chitam k'ōsi chiram, t'et'emnaan na hi kōit hiek'aawaijā hinag chuk'u hiek'aag, m̄ch mag chiram hoowia hōrau warag Cristota t'ō hiyā hamk'ir. Hamau chadcha Cristota mag t'ō hiek'amān, hamau m̄l t'ōpāwiwjā, monak'a hōbēr n̄m dāi hāba chiram.²¹ Hāu monak'a hōbērk'īnjā, hāba Cristo hiek jaau n̄m gaaipaita pārba chitaju; m̄l t'ōbōpālk'īin chará hajapcha sim, warre hich Cristo dāichata chiraimajū haawai.²² Mam̄ hāu chig haba hōbērnaa m̄g jēb gaai maach Pōr Cristouu warag hich hiek hāk'apimk'ir hi hat'ee hōor jārju haai chiram hamān, mag chan mua jaaujū k'augba chiram k'an hata jaaujū k'ai hirig.²³ K'ar jāgūata warag t'oop'em numijā ham k'ōsi haadeejem: t'oop'em hāb Cristo haar chiranaa, t'oop'em hābmua warag hi hiek jaau chitaag. Mua k'irjuuwai Cristouu hich haarta m̄l hauk'iin chadcha m̄l hajapcha hak'am.²⁴ Mam̄ mua k'ap' chiram hīchab, pāar gaaimuata hidēu m̄l hich jāg m̄g jēb gaai chitaju haai chiram.²⁵ Mag pārau m̄ch hig n̄m k'ap' chiraawai m̄lāggwaiye chan Hēwandamau hādlar hamag m̄ch t'ōopibajujā k'ap' chiram. M̄lān pāar hee maach Hēwandam hiek jaau chitaju, warag pāar huba paauk'amam dāi honeecha wēnarramk'ir.²⁶ Mag Cristouu m̄l pāach haar monak'a baarpibarm hoobaawai pārau honee n̄m hiek'au, "Cristo, hāuta pua jāg deeu hi waibēewia maar hee p̄a hiekdam jaau k'ēraichēm" haju.

Maadēu jāga haju haai n̄ Cristo higar k'aba n̄m k'ʌn dāi

²⁷ M̄lān mau pāar warp chirab mama, muan pāragan sīta Cristouu maachig wēnarrapi jaau simjöta t'um hi hipieraa wēnarrapim k'ōsi chiram. Maagwai pōd m̄ch pāar haar barba hawiajā, warppaimua k'āijā hagi'a pāach t'umwe Cristo dāi hubanāaa maach peerdlaajem hiek jawaagjā hō hāba n̄m hanamta mua hūrm k'ōsi chiram.²⁸ Har maach higar k'aba n̄m k'ʌnnau pāach dāi hamachdēu hampierr hawiajā hoob hōg'ami. Pārau magmān magam m̄hoowiata jūr hewag k'irjuwia hamau hāsie, "M̄l k'ʌnnaun chadcha nem jaau n̄m paarta maadēu ham dāi jāg n̄m, jāgan Hēwandamau jāk'ʌnnta peerdā hauwia maachta hisegju" ha k'irjuu. Mam̄ mag hawiajā, hich Hēwandamauta hādlraa magpi siewai²⁹ hoob hōg'ami. Maadēun Cristo hiek gaai hāk'a n̄lāsiewaita hirig hāu hajim haajem; mam̄ hajjō hi hiek jaau wēnarram gaaimuata chik'amnau maach k'aibag waauwajā hīchab hirig hāu hajim haju haai n̄. ³⁰ Pārau k'ap' n̄m, m̄g maach peerdlaajem hiek jaau wēnarram gaaimuata hōrau maach higar k'aba n̄m. Pārau pāach daúa hoojeejim, jāga haajeejī m̄l jam pāar dāi chiraawai; hīsjā pārau hūr n̄m, jam pāar dāi n̄m jöta mau m̄l dāijā t'ʌnʌm.

2

Jāga haju haai n̄ maachjō Cristo hiek hāk'a n̄m k'ʌn dāi

¹ Chadcha pāar gaaimuata m̄l honee chiram, Cristouuta pāar k'ir honee hapi siewai. Hāu hiruuta pāar k'ōsinaa pāar k'ir jāsenk'ajem. Pāach t'umaan k'ʌnnau hābam Hēwandam Hak'aarpai wai wēnarram gaaimuata k'od hābamjō naawai hāu pāar chik'am daupiinaa dau haug k'aug paraajā haajem. Magua m̄l honee chiram.² Mam̄ pārau m̄l honee cha hapim k'ōsi n̄m k'ai, t'umaa hō hābata habat, jūr chik'am hichaaurjā haba, hagdaujō chik'am k'a k'ōsi, nem wawaagjā chipar chipar k'aba, hābam k'irjugpai paraa.³ Pāachdēupajā pāach

t'ōnaa bigaaum k'ānagjā sīi pāach hēugar hajap'a hig hiyāā hamk'īrpai chan hoop warag nem waumiet. Mag k'āyau warag chik'amnaan higwiata, "Jāk'ānan chad maar k'āajā hārpai naabma" habat. ⁴ Nemdam waauwajā hoop pārau pāach hat'eepaita nem t'umaa k'īrjumi. Magju k'āai hīchab dich k'apeen dājā hō hajap'a hajuuta k'īrjubat.

⁵ Muan pāragjā, "K'īrjug hajap'ata paraa habat" ha chirām, Cristoou k'īrjuajerrjō. ⁶ Hí hīchab Hēwandam haawai hich Haai dāi hāba sīejim, hiwiir hābjā hārāa k'aba. Mag sīejieb mama, hich mag hich Haai dāi hāba sīerram k'ōchgau hirua hich k'āidu hogdā plāamap'aājā k'abajim.

⁷ Mag k'āyau mag Hēwandamk'a sīrrta, hich hajaugjā higba mag jēb gaai bēewia, parhoobam chaaidamjō t'aabachēwia, jūrr wounk'a sīeichējim.

Mag, sīi hich Hayag hich hādaraa p'ēet'āgpinaa hōor hee Hēwandam chogk'aan bēejim.

⁸ Mag wounag pawia, wounaan hee sīeichēwia, sīi chik'amnaanagta hādaraa hich dāi hamachdēu hampierr hapijim.

Mag Hēwandam hipierraam ham k'ōchgau sīi hōor t'ōomie harrjō hādaraa pakuls gaai hich meerp'ē t'ōopijim.

⁹ Mama magtarr jūrr Hēwandamau hirig hichta t'umaam k'ān k'āai hārpai hapiwia hichta tagam k'ān k'āajā hajapcharam gaai t'ārjim.

¹⁰ Maagwai t'umaam k'ānau Jesūs k'īrp'eeta jīepörōu p'ōbk'ak'a haju: hōtar k'ānaupa hāgt'arm magwe mag jēb gaaim k'ānaujā hagjō.

¹¹ Mag nāmuu t'umaam k'ānau hi k'ap'a hamach meuk'īraucha hirig, "Jesuscristo, pachta chadcha t'umaam k'ān Pörōu; pachdēuta nem t'um k'ap chirām" ha hiek'amam gaaimua, hīchab hich Hēwandam chi Haaipata mag t'ō hiek'aju.

Jāga wēnarraju haai na Hēwandam hiek hāk'abam k'ān hee

¹² Cristo gaaimua k'odamnaan, mua pāar daupii chitām. Mua k'īrcha pāachig Hēwandam hiek jaau chitaawai pāachdēu mā hipierraam narrjō, magan mā mau warp chirāmjā higba warag hich jāg hāk'anaat. Maach Hēwandam na nem k'aigba wauju hōk'ō sīi maach peerdājem hiekta warag pāach hee hārpai hapiju hēk'abat, mag wēnarramua hubā paauk'amaag. ¹³ Magaag hat'ee hich Hēwandamauta hich k'ōchagpierr pārag mag nem waupim k'ōsi hapi sīewai hichdēuta pāar juagjā hoojem.

¹⁴ Mag pāachig nem waipi sim waauwajā, warag honee pāach wir haig chipar chiparjā haba, k'īta waubat, ¹⁵ daumaa hābmuajā pāachig hiek'apju chuk'u, mag hōor k'āibag t'ānūm hee k'āibagiā chuk'u Hēwandam chaaink'a wēnarramk'īr. Pāar magta wēnarram, magan mag durr hich pekau pōmgau hedau k'īejō sim heejā pāar hedjā hée p'īdag p'up'up t'ānūmjtā wēnarraju ham hee, ¹⁶ jāgā Hēwandamau maach t'āar chi hiiurig paapāajē ha jaau wēnarram gaaimua. Maagwai Cristo bēem hedjā māchpa pāar gaaimua honee chiraju, māch par p'īdk'aba habarm k'ap'a chiraawai. ¹⁷ Mua pārag Hēwandam hiek jaautarr gaaimua, hāu pārau hāba hirua nem k'ōsinta wau wēnarram. Maagwai hich hag hiek gaaimuapai hamau mā t'ōju hak'iinjā, bālārjā machagjā higba hādaraa mua māch t'ōpiju. Magbarmua mārau nem wau nāmjō, hichdēu k'ōsim nemta māchdēujā wau chirām k'ap'a chiraawai, mag mā t'ōk'iinjā mārāgan hāu k'ērām. ¹⁸ Maagwai mā mag t'ōk'iinjā mālān māchin honee chirām. Hoob hōk'īrjuu hamiet. Mag k'āyau heeu dēgölp mā magwiajā pāachta warag honeeta habat.

Timoteo Epafroditō dāi

¹⁹ Maach Pōr Jesuu k'ōs hamān, māigmua jōpcha mua pāar haar Timoteo pāiju, pāar hoon mamk'īr, mag pāar hoot'urwia pāar jāga nā ha jaau baicheewai māchjā hōnee chirāg.

²⁰ Māchdēu pāar k'īrju chirām dāi tag hi dēnjō pāar k'īrju nām k'ān chuk'u haawai, Timoteota mua pāar haar pāiju. Jāgdamauta chadcha pāar hāu wēnarramk'īrjā hich k'od hābam k'ān hat'eemjō haajem. ²¹ Tagam k'ānan sīi hamach wir haigpaita k'īrjuajerram. Mama mag sīsidām Jesucristo hat'ee nem wauju k'īrjug chan bālārjā k'īrjuajerram. ²² Mama pārau k'ap'a nām, hī warm k'ānljō k'āba k'ītam. Maar hāba p'īdk'a wēnarraseewaijā, hiruata chadcha hich haaijō bālārjā mā bā hogdāba hich mag hāba maar maach peerdājem hiek jaau wēnarraseejim. ²³ Magua, ya hamau māch sīi hōbeerpāiju wa t'ōpāiju ha hajapcha k'ap'a haadeewai hīta mua pāiju ha chirām, pāar hoon mamk'īr. ²⁴ Mama maach Pōr Cristoou māigmua māch hāu hōbeerpāiwia māchdēujā jōp'ēe pāar hoon maju k'ap'a chiraawai māch chan mua hajappai k'īrjuha chirām.

²⁵ Mama hichiiti mālgwaiwe mua deeū pāar haar maach k'od Epafroditō pāiju. Pārau mā juag hoomk'īrta hī pāitarr haawai chadcha hirua hāu mā hipierr maach Pōr Cristo hiekjā jaau wai k'itanaa woun hat'eemjō hag kōitjā warag k'āigpēr hiek'a k'itaaejem. ²⁶ Hi hiek ya hirua pāar t'umaa hoom k'ōchag chirām haajem. Hichdēu maumua hūurwai, mag hi mor machpatarr pāachdēu hūrtarr gaaimua pārau hī k'īrju nām hanaawai, hichdēujā hīchab pāar k'īrju sim. ²⁷ Chi mor mas haan hīn chadcha mor machpawia peer meeijim. Mama

Hēwandamau hāu hi heeg hoowia monaaupxijim. Maata Hēwandamau mag hi heeg hooba hādaraa meeepimuan, mālan hök'īrjug pōoma chirisk'am. Mamā hāu hi monaau hat'am gaaimua Jōoirau māchpata heeg hoojim, mag hi bā hāhāak'arr hoowia gaai machag chirarr warag hatcha hök'īrjug pōm hapimaugau.²⁸ Mag hi mor mas sīerr gaaimua pārau hi k'īrju nām māchdēujā k'ap'a chiraaawai, jōpk'aa pāar haar hi pāim k'ōchag chirām, hi deeu monak'a barbaimam hoobaawai deeu pāachjā t'umaa hooone hamk'īir. Ya mag hí hāu barbaimaawai māchjā tag hök'īrjug chuk'u chirisi hīchab.²⁹ Mua hi pāibaawai, chadcha maach Pör Jesucristo gaaimua maach dāi k'od hābamjō naawai, honee pāach hee hi baarpi hat'at. Maimua jāgjōm k'āan wounaan pāach hee baarwai hīchab wajap'a hi dāi nāmjō habat mag dāijā.³⁰ Chadcha hichdēupaita peer hich k'īrau hich t'ōopijim, Cristouu nem waipi jaau sim hipieraa ham k'ōchgau. Maimua hīchab pārau pāachdēucha mā juag hoom k'ōsi durrumta warp nām gaaimua pōd hooba haawai, jūrr hichdēuta garpapa ham k'ōchgau peer meebar māgaaimua. Maguata muan pārag honee pāach hee hi baarpi hat'at ha chirām.

3

¹ Jesucristo gaaimua k'odamnaan, pāar maach Pör Jesucristo dāi naawai deeu pāaba honee habat ha chirām.

Nem wau nām gaaimuapai chan pōd dich peerda haubam

Cha mua p'ā deepāigpam hiek'an nawe māchdēu pārag p'ā deepāitarr hiekpau. Mamā māchigpain hāu k'ērām, mag hich hābam hiekpau hawiajā. Hichiita pāar hat'ee nem hajaug sim, chik'annag hādār pāach k'ūgurpimaugau. ² Mag mua jaaupxīyaagpamān māgau: Kīir k'ap'a habat, har hichk'umjō nem sēunem nem k'aigbama jaau sierrjēem k'āan dāi. Jāk'ānan sīi hamach mor hārmienau. Hamag chan har dich wir haigpau ham dēnjō dich k'ak'ua dauchachba nām k'āan chan Hēwandam chaain k'abam haajem.³ Mamā par hamach hip'it'ur mag wēnārrawiajā hoob ham hipieraa hamiet. Maach mor hārpain hidēu sīi dauchach paar sīsid hawiajā, maach tāarta k'aigba sim chan parta hi chaainau haju. Mag k'āai maachin chad hi chaain chaarpama, chadcha hich Hēwandam Hak'arau jaau simjō t'āraucha hirig jēeujeewai. Mag jēeu wēnārramuata maach honee naajem, Jesucristo maach kōit meebar māgaaimua Hēwandamau maach hich chaaink'a wai sīewai.⁴ Mamā hāaur k'ānan chan magba nāmta sīi haman chadau hōor hajap'am k'ānnau ha jaau nārrjēe haajem. Hamagan sīi dich mor dauchachnaa nem hajap'am wau nāmuata Hēwandamau maach hich haar haaejem haajem. Mamā chadcha magām gaaimuata maach hāgt'ar hōbeerjeek'iin, magan māta ham k'āajā hēntercha hōbērju.⁵ ¿K'an jāgwia magk'ajī? Hūrbā, pārag jaauk'im: Mā dēnnaanan hamach numwe judionanaan chaar hajiterram, warrgar maach jōoin Benjamín k'ararr hag chaain hewagam k'āan dēn. Bālrjā hamach jōoin hi pāaba wēnārrarr haawai, mājā hich mag bāaupāijerram. Bārlawe hautarr hagt'a ocho diaspai chirām hee, warr jōoinau jaaujerrjō mā mehēudam p'ālrbichpxijerram. Maagwai mājā hagt'a māch t'īr hok'ooba, jidū charau. Māan hīchab fariseo hajim, Hēwandamau Moiseeg hich hiek p'āpitarr hiek hajapcha hālark'aajem k'āan heem.⁶ Mag Moiseeu p'ā platarr hiek māchdēuta māch k'apeen k'āajā hajapcha hālark'aajerr haawaita jūrr Cristo hiek hāk'a nām k'āan hēudeejā mua hēk'aaejem, ham k'aibag wawaag. Mag Moisés hiek māchdēu hajap'a hālark'a chitarr gaaimua, ni hābmuajā mā higwia mā hēugar k'aigba nem hīgk'aba haajeejim.

⁷ Hich mag jaar māchdēu k'īrjuwai magām t'um hajap'amjō k'ap'a chitarr chan hīs jūrr bālrjā maadēu nem higbata sīsidam.⁸ Warran māan chadcha magamag hee chitajim. Mamā maagjerr hīsin jūrr māan Jesucristo dēnēu. Hiita mā Pörō. Tag hijo nem hajap'am chan chuk'um. Hāgt'ar hōberaag hawi warrgar māchdēu nem higbata sīsidam. Hajapcharan sīi mag māch k'ōchagpierr nem wau chitarr t'um mua hisegim, jūrr Cristo dēnk'am k'ōchgau.⁹ Māan hīsin Cristo dāita chirām. Mua mag chirām chan, mag sīi māchta hajaug chirām hawia k'aba, ni Hēwandamau hich hiek Moiseeg p'āpitarr hiek māchdēuta hajapcha hālark'a chitām hawiajā k'abam. Mua mag chirām, Cristo hiek t'āraucha hāk'abarm gaaimua Hēwandamau mua nem k'aigba wautarr t'um chugpaabapāiwaita mag chirām. Dichdēu nem wajap'a wau nām gaaimuapai chan pōd diichērha haubam. Magju k'āai Cristo jua heeta hick hak'aardam joott'ā sīubarm wounan chadau tāar hajap'a chirsim haajem Hēwandamau.¹⁰ Muan Hēwandamaga warag māchig hajapcha Cristo k'ap'a hapim k'ōsinaa hīchab Cristo hīupi hautarr hag juu t'eegta māchig deepim k'ōsi chirām; magbaawai mua hi dēnjō gaai machag hāwatju haaina hīchab hijō t'ōju hak'iinjā, warag t'āar p'īiuwia k'īrjuba t'ōog.¹¹ Mua k'ap'a chirām, mā mag hap'āā hak'iinjā, hichiita Hēwandamau mā hak'aardam mag jēbdeg sīepiba hich haauj.

Cristouu hichjō hajap'a hamk'īrta maachig jaau sim

¹² Mua mag chirām chan, mag ya māchdēu t'um jaau dichdimamjō māchta hajapcha chirām haba chirām. Mag chirām haiguin māan hagt'a hajap'a haju pōoma waaur chirām.

Mag chirab mama^λ hajap'a hajuuta hēk'a chir^λm. Cristoou hichjō ham^kīrta hichdēuta nacha m^λ jar hautarr haawai hagjō hāba hag k^kīrjugta hogd^λba wai chit^λmua jūr hich simjō hajap'a hajuuta hēk'a chir^λm.¹³ Keena, Cristo gaaimua k'odamnaan, mua chan pārag, "Ya m^λlan hīsin chadau m^λchdēu hig chirarrjō hajap'a chirsim" haba chir^λm, hagt'a t'um Cristoou jaau simjō k'aba chiraawai. Mag hagt'a hajapcha k'aba chirab mama^λ, ya warrgar m^λchdēu nem waaujerr chan tag k^kīrjuba chit^λm. Magju k'^λai m^λ k^kīrjugan, hāba k'anta mua Cristo hat'ee waubaawai hi dawagaa habarja k'ai hanaa hirua nem k'^λsimaita wauju k^kīrju chit^λm.¹⁴ Maagwai m^λg hatag ya hich sim haarcha barbaimaawai m^λchdēu mag hich dawagaa nem wau chitarr jūrr Hēwandamau m^λ d^λi hajap'anaa hich d^λi hich mag m^λ wai n^λrraju. Mama^λ mag maach hāgt'ar hōbēru hayaa hamk^kīr Jesucristo meeboomua chan hābjā Hēwandamau hauba haajeek'am.

¹⁵ Maguata pāarjā har m^λ dēnjō Hēwandam hiek hajap'a k'ap'^λ n^λam k'^λan nan magta k^kīrjuju haa^λ n^λam. Mama^λ hābmua k'^λājā pāar hee hich hajaug p'^λewia ya hiin t'um hajap'a chiraawai hich hajaug paapāig chan tag nem hajap'am wauju higba chir^λm ham^λ, hich Hēwandamau hīchab hirig m^λg jēb gaaiwe chan hagt'a hi t'um hajapcha k'aba sim ha k'ap' hapiju.¹⁶ Mama^λ mua mag chir^λm: Maadēu dichdēu nem k'augtarrpierr k^kīrjunaata nem wauju hawijā jaauju haa^λ n^λam, b^λlrjā k'augbam k'^λan dēnjō nem parhoob wauba.

¹⁷ K'odamnaan, pārau m^λ jua heerpanaa m^λ dēnjōta habat. Magnaa hīchab pāar hee maach wēn^λrraajerrjō wēn^λrraajem k'^λan hoona^λ hagjō hajap'ata n^λrrjēe habat.¹⁸ M^λchdēu nawe pāachig jaaujem hiekpai hīsjā deeu pārag jaauk'īm: Hōor k'^λapan har maach hee hāk'a n^λam hāk'a n^λam haajem k'^λan t'um chan chadcha chi hāk'aajem k'^λan chaar k'abam. Jāk'^λan nājā hamach parhoob wēn^λrram gaaimua sīi dau t'eeg chuk'umjōtā t'ān^λam. Hamagan sīi parta Cristo pakuls gaai t'ōtarrjō haajem. Har mag k^kīrju n^λam k'^λan hoowaita t'āar heepain bīe chiraajem.¹⁹ Jāgam k'^λan naun sīi parhooba hamach hō k'^λochagpierr nem wau n^λamta, hajaug hārpai sīsid^λam haajem. Mag nem k'aigba wau n^λam hawia chigaa hajōjōpajā k'aba, warag hamachta tō hiy^λhaajerram. Hamau hāba m^λg jēb gayam nempaita k^kīrju n^λam. Mama^λ magam paar Hēwandamau k'^λimie durrta ham bark'^λlirjīu, hich mag dau hap'^λ wēn^λrramk^kīr. ²⁰ Mama^λ maachtah hāgt'armpeen k'aju k'^λan haawai maach durran hāgt'ariu. Maagwai pōd warm k'^λanjō m^λg jēb gaaim nempaita k^kīrjuju haju k'aba n^λam. Maachin hāba maach Pōr Jesucristo maach peerd^λ hautarr hāgt'armua bēeta hoo n^λam.²¹ Mag hich pierrum hedta hichdēucha hich hiiu haawai maach mor m^λg maadēu nem higmap simjā hich dēnjō hajaug paapāiju. Nem t'um t'^λan^λmjā hichdēuta hichdēu hampierr haju haai sierraawai hich hag juapaaupai hirua chadcha sīi maach hēu meebo^λximjō haju.

4

Cristo hiek hāk'a naawai honeeta wēn^λrraju haai n^λam

¹ K'odamnaan, mua pāar jāsenenaa pāar k'^λosi chitaawai pāar hoon mam k'^λochaaga chiraajem. Hajapcharan pāar gaaimuata m^λan honee chiraajem. Mua k'ap'^λ chir^λm, pārau chadcha maach peerd^λajem hiek hāk'atarr haawai par m^λ p'itk'abajim. Jāg pāarta mua k'ajap'am nemjō Cristo hat'ee gan hautarr gaaimua m^λ honee chir^λm. Maagwai hich mag hēsap gaai t'um m^λchdēu pārag jaau chir^λmjō hich jāg hub^λ n^λisit, hādrāa maach Pōr Jesucristoogta pāach juug hoop^λ n^λamua.

² M^λch hāp^λain k'^λāinagamjō mua mag chir^λm, Evodiaag, maimua Sintiqueegjā hagjō: Chaddha maach Pōr Jesucristo k'^λarannaanjo k'^λōinaa n^λisit, hichdēu hapi simjō.

³ Maimua plāj, m^λch k'^λapeer hajap'am, hīchab maach peerd^λajem hiek heemua b^λlrjā hogd^λba n^λrraajewai plārgjā jāk'^λan hālin wawib^λ ha chir^λm, tag hich jāg wēn^λrram hugua. Mua hōor hee maach peerd^λajem hiek jaau chitaawai jāk'^λan hālinauta Clemente d^λimua tagam k'^λan hagjō m^λ d^λi hāba wēn^λrrarr k'^λanp^λra m^λ bā hogd^λba d^λi m^λ hipier jaa^λ durraajeejim. Mag m^λ d^λi wēn^λrrarr k'^λan t'^λār ya hāgt'ar Hēwandamau hichdēu peerd^λ haumam k'^λan t'^λār p'^λāk'amaajem hēsap gaai hīchab p'^λāk' a t'^λan^λ.

⁴ Maach Pōr Jesucristo pāach d^λi sīejem k^kīrjuwa honee habat. Hūmaai plāba pārag jaau chir^λm: ¡Honee habat!⁵ Maach Pōr Cristo ya bēeim^λ sim k'ap'^λ, hōor dak^kīr hagpierraata wēn^λrrat'^λ; pāach k'^λapeenjā chig haba, sīi warag chik'am dau haug k'^λaug paraata habat.⁶ Pāach p'^λit'urg waauwai hoob hōk^kīrjuu hamiet. Mag k'^λāyau warag mag pāach p'^λit'urg hau wēn^λrram t'um Hēwandamagta jaau^λap^λit, hirig jēeumamua. Mama^λ mag jēeumamua hīchab pāach hiek hūurjem paajrjā hirig hāu hajim habat.⁷ Pārau cha mua jaau chir^λmjōta ham^λ, magan Hēwandamau pāar hōk^kīrjug meeupiju. Pāar Jesucristo d^λi naawai p'^λit'urg hauwiajā hīchab hichdēuta pāar k'^λōinaa wēn^λrrapiju. Mag pāar k'^λōinaa wēn^λrram chi hāk'aba n^λam k'^λanp^λod k'^λaugba haajem, jāgata pāar mag n^λisip n^λ.

Hōrau hoowai hāu hajōjōom nemta wauju haai n^λam

⁸ K'odamnaan, hābmiecha paawai mua pārag magk'im: Hōrau hajap'a pāach hēugar hig hiyāl hamk'iir, t'umaam k'ān dak'tir bālrjā sēu chuk'u hāba chadam hiekpai hiek'ajuuata k'iirjubat. Hīchab jāgata Hēwandam dau najā nem hajap'a waujuuta hāba k'iirjubat, pekau wauju k'iirjugā chuk'u. Magnaa k'iirjug paraa haajeet'ā hīchab, jāga habarm gaaimuata hōrag pāach daupii hapiju nā, bālrjā pāach hēugar hīg'aju k'ān chuk'u haag. Mua t'um pārag mag chirāmān magau: Pāachdēu nem wau nām hoowia hōrau hamach hōdegpai k'āijā, jāgan chadcha hāu k'ērlān hajōjom nemta hāba wauj k'iirjubat. ⁹ Pārau pāachdēuā k'ap'ā nām mua pāar hee maach Hēwandam hiek jaubaaimaawai pāachdēu hāk'atarr. T'umaam k'ānau mā hiek'a chitām hūrwiā mā hoojierram, jāga mā pāar hee chitājī. Hich jāg mā pāar hee p'ārda chitāmua nem wau chitām hoojerr t'umaa pāachdēuā mā dēnjö habat. Pāar mag wēnārrāmān, magan hich Hēwandam maach k'ōinaa hapijemchata pāar dāi nārraju.

Hichig p'atk'on deepāitarr paar Pablood hāu hajim hatarr

¹⁰ Maach Pör Jesucristoog hāu hajim ha chirām, deeu pārau māg māch dau hee haug k'augbarm paar. Chadcha pārau hag'ta hāu māch k'iirju durrum k'ap'a chiraawai mā honee chirām. Mag chirām haig chan mag pārau ya tag mā hīgba naajim haba chirām. Mua k'ap'ā chirām, pārau mā juag hoom k'ōsi durrumta, sīi wir haiguimjō k'aba haawai, pōd nawe mā juag hooba naajim. ¹¹ Mag chirām haig chan mag sīi māch dau hap'ā chiraawai pārau māchig nem dedee hamk'iirjā k'abata mag hiek'a chirām. Māan māg chitāmān, parhooba nemdam bārlām dāi hawiajā magām haba chitām. ¹² Māan ya parhoobata k'augwi chitām. Bālrjā māchdēu nem hig chirām chuk'u chirām haigjā nem k'iir t'um paraamjō chiraajem. Jāsōo chirām haigjā biwaa chirām dāi hāba chitām. K'ar māchdēu nem hig chirām hatcha sob wai chiraajem; wa k'ar magbaju, jūr bālrjā chuk'u chirām hawiajā hōk'iirjuu hoo chiraaw k'augba chitām. ¹³ Mua chan māch dau hap'ā chitajujā k'iirjuba chitām, magām hāwat chitaagjā hich Cristoouta mārāg juapā deejeeawai. ¹⁴ Mag hab mamā, pārau mā juag hooju haai k'aba naajimjā haba chirām. Hante hā'uta pārau mā juag hoo k'aba hoojierram.

¹⁵ Filipopien, pārau pāachdēuā k'ap'ā nām, har mā pāar hee Macedonia durr Hēwandam hiek jaau p'ārda chitawia jūr deeum durr jaau chiraaimaawajā, maach k'odnaan tagam k'ānau deepāiba nām hee, hāba pāraupaita pāachdēu Hēwandam hiek hāu k'augtarr paar hawi mārāg p'atk'onjā deepāijierram. ¹⁶ Hag najā hag'ta Tesalónica chiraawai, pāachdēuta k'arii hāu mārāg p'atk'ondam māch nemdam hig chirām hat'ee deepāi nām mua haaujee-jim. ¹⁷ Hāba sīi pāar juu heem nem haum k'ōchgaupajā k'abata mā mag hiek'a chirām. Mua hārcha k'ōsi chirāmān, hīchab pārau mārāg nem dee nām paarjā jūr hich Hēwandamauta pārag hag k'āyau nem hajapcharamta deepim k'ōsi chirām.

¹⁸ Hāu hajim keena. Har pārau mā hat'ee Epaafroditō gaau p'atk'on deepāitarr t'um hāu hagcha k'ērajim. Hajapcharan māchdēu hig chirarr k'āyaujā hārāchata pārau deepāijierram. Jāg pārau mārāg p'atk'ondam deepāitarran Hēwandamau hoowaijā hāu k'ērlām, hichigchata debarmjō haawai. ¹⁹ Jāg nām jūrran, pāachdēu nem hig nāmpierri maach Hēwandamau pārag hichdēu nem t'um jāa sim heem bālrjā hīg'aba, deeb k'aba deeju, pāar Jesucristo dēnk'anaa hi hiek hāk'a naawaai.

²⁰ Hichpaita maach Haai hanaa maach Hēwandamau. Hijōm k'ān chan tag chuk'um. Maagwai hiripaita t'umaam k'ānau māg hatag pawiajā hich mag hāu hajim haju haai nām.

Pablood hamach saluddam deepājaautarr

²¹ Jesucristo gaaimua t'um Hēwandam chaaink'a t'ānām k'ānag mua salud deepāi chirām habat. Hīchab maach k'odnaan māig cárcel deg hāiba mā hoo k'ārrk'aajem k'ānaujā pārag salud deepāi nām. ²² Maimua tagam k'ān t'um māig hagjō Hēwandam hiek hāk'a durrum k'ānaujā hamach t'umaam k'ānau pārag salud haajem. Mamā hārcha pārag salud deepāi nāmān, Jesucristo gaaimua maach k'odnaan māg Roma durram rey deg p'īdk'aajem k'ānauta pārag salud deepāi nām.

²³ Magdampai hajim keena, māg hēsap gaai pārag jaau pāim hig chirarr. Pāar kōit maach Pör Jesucristoog jēeu chirām, hichdēuta pāar dāi hogdāba hich mag pāar hāuu wai nārramk'iir. Hayoo keena,

Pablo

COLOSENSES Pabloou Colosapienag hēsap p'ā deepāitarr

Chi p'ātarr. Chamag cartajā hichab Efesios dāi Filipensejō hich jöoi Pabloou cárcel deg simua p'ātarrau (1:24; 4:18). Hāt sim hichab cárcel deg simua hagiō hichdēu Filemonag p'ātarr. Mag jöoi Filemón Colosapierr hajim haajem. Māk'ān carta t'um jayapwe Tíquico Onésimo dāi pāwi ham gaau deepāitarrau (4:7-9).

Chijāk'ān hat'eeta p'ājī. Pabloou hūurwai Colosaaom iglesia hee maestronaan hanamta sīi sēuk'a nem jaau nārrijem k'ānajā nām hajim haajem. Mak'ānau hag heyaaajā k'aba sīi parhoob nem jaau nāmuia hāt chadcha hāk'a durrum k'āndam warag k'aibagta wau wēnarrajim hanaabá. Magta Pabloou Colosapien chi hāk'a durrarr k'ānag māg hēsapdam p'ā deepxijim haajem, mag nārrijem k'ānag hādār hamach k'ūgur haum hugua.

Hamau jaauwai Cristo hiek hāk'a nām k'ānnaujā angelnaan chi t'ierrnaan hāgt'ar nāmaga taga jēeuu haai nām ha jaaujeejim hanam. Mag nām dāi hichab dich mehēujā p'ārbichpinas tagam ley Moiseeu p'ā pātarrajā hālark'aju haai nām haajeejim haajem. Mamā magpajā k'aba, hamau nem k'aibbacha jaaujerran, hōrag jaauwaijā Jesús chan Hēwandam K'aba sīi angeljöpaita sim ha jaaujeejim hanaabá, warag hi serbiibag p'ē nām hiek'a.

K'an jawaag hajī. Mag sīi nem hagchajā jauba nārrijem k'ānag hāt maach peerdājem hiek hāk'a durrum k'ān k'ūgurpimaaugauta Pabloou hamag hajap'a jaaujim, jāga sīerrá Cristo maimua k'ani jāgī mag Cristoou maach kōit (1:15-23; 2:8-3:4). Biblia gaai libro k'apan t'ānām gaai mag hiek jārk'iin, māg Colosenses gaai jaau sim k'āai hajapcha jaau sīsidam hoobaju.

Māg carta Colosapienag deepāitarr t'ālrwai peer Efesopienag deepāitarrjō paímā sim, k'īrjug dak'a naawai. Mag naab mamā, chi tema chaar hamau jaau nāmān k'īt'uupai sīsidam. Efesios gaai chi carta hēntēr hoowai, jāga maach Cristo hiek hāk'a nām k'ānna hi mork'ānaa hi iglesiat'a nā ha simta jaau sim. Maimua jūrr māg Colosenses gaai jaauwai, Cristo Hēwandamk'ānaa hichta mag iglesia Pōr haawai hichdēupaita hōor hich haar hōbērju hayaa hapiejem ha sim.

Salud

1-2 Mān Pabloou, hich Hēwandamau k'ōsi sīerrjō hich Jesucristooucha hich hijaaumk'īr jār hautarr. Muata māg hēsap p'ā deepāi chirām, Colosas p'ōbōr hee Cristo hiekta hogdāba hāk'a durrum gaaimua Hēwandam hōork'a nām k'ānag. Mua pāar kōit maach Haai Hēwandamag jēeu chirajem, hāt dārrcha pāar heeg hoonaa pāar k'ōinaa p'ē wai sīemk'īr. Maach hermano Timoteo māig mā dāi sim; hi hiek hiruajā pārag salud haajem.

Pabloou chi hāk'a durrum k'ān kōit Hēwandamag jēeujerr

3-4 Mau marag jaaucheewai mag pārāu Jesucristo hiek pāachdēu t'āraucha hāk'atarrta hogdāba hāk'a nām dāi hichab t'um Hēwandam hōork'a t'ānām k'ān dājā hagdaujō k'ā k'ōsi nām ha hūr naawai, pāar kōit maach oraa nāmpierri Hēwandamagta hāt hajim ha durraajem, hajapcharan maach Pōr Jesucristo Hayagma. **5** Marau k'ap'ā nām, mag chadcha t'um hagdaujō wir haigjā pāach k'apeen daupiī nāmān, pāachjā t'um Hēwandamau hich haar hauwi hich mag hī dāi naisiju k'ap'ā nām gaaimuata mag nām. Warrcha chadcharam hiek pāachdēu hūrwi hāt peerdā naisierr hedwe Hēwandamau pāach hich dāi mag p'ē haujujā k'ap'ā hajierram. **6** Hich jāg pāachig jaubaawai pārāu hāk'atarr hiekpaita hīchab deeum k'ān heejā durripierr haaidāmam. Mag jaau nām hūrwi hāk'amam k'ānajā k'apaana paauk'amam dāi hichab hōor pōoma warr hamach k'āigba wēnārrajerr k'īrjug hisegwi hōor wājāauag paauk'a t'ānām, hich jāg hāt Hēwandamau chadcha hich garmua maach k'ōsi haajem hiek jaau nām hūrwi pāachdēu hāk'atarrjō. Pārāu k'ap'ā nām, mag Hēwandamau hich garmua maach k'ōsi haajemān chadcharau. **7** Hich magta maach k'odam Epafraas maadēu hi hīgjemua pārag jaaujim, pārag hich mag hiek jaau sīet'uurwai. Pārāu k'ap'ā nām, hiruajā hīchab pāachig Cristo hiek jaau nām gaaita hogdāba hich jāg jēedā k'itaajem. **8** Hich Epafraauta mag Hēwandam Hāk'arau pārag pāach hee hagdaujō pāach k'apeen daupii hapi simjā mau maar haar jaauchējim.

9 Maguata maachdēu mag hūr hautarr haigmua warag pāaba Hēwandamagta jēeu naajem pāar kōit, hich k'īrjuga pārag deemejk'īr; maagwai hichdēuta hīchab hich Hēwandamau nem waupim k'ōsimjā t'uma pāachig k'ap'ā hapimk'īr. **10** Hirigta pāar kōit jēeujem, chadcha maach Pōr Cristo dēnk'a nām k'ānjo pāach nem wau nāmpierri hirua nem k'ōsimta wau nāmuia dich k'apeen dāi nem hajap'a haju hayaamjā waub k'āba waumk'īr; mag nem wau nām gaaimua warag hich Hēwandamjā hajapcha pāachig k'ap hamk'īr. **11** Hagjō jēeujem

hīchab, hich Hēwandam t'umaam k'lan k'āijā jua t'eeg sierram̄gtā hich jua t'eeg pāach gaai p'ēs deebarmuā pāach hich dāi huba naamk'īr, maagwai bālr habarm gaaimua p'it'urg haadēp hawiajā maḡmjā juapadam t'et'e hāwat naamk'īr. ¹² Maagwai pārau honee hich Jōoi chi Hayagjā hāu hajim haju. Hichdēuta pāachjā warm k'lan hagjō ya hāk'a wēnarram k'lan dāi hāba hich haar hauju hayaa hapāinaa pāach hich dēnk'a naawai pāar dāijā hāu haju. ¹³ Meperau maach sīi k'īmie durrag p'ē harraag hichta maach k'āai hārpai sierjā, hāu hich Hēwandamauta maach peerdā hauwia jūr hiewaa hichdēu jāsene haajemita maach Pōrk'apijim, ¹⁴ hich Hēwandam dāi maach hiekk'ōr pōm narrjā hichdēuta hich bagau maach pekuā chugpaap̄xiwia hich dēnk'a hautarr haawai.

Cristou hich t'ōopibarmua Hēwandam dāi k'ōinā hapitarr

¹⁵ Hēwandam chan maadēu pōd hooba haajem, mama Cristo hich Haai dāi k'īr hāba sierraawai hāu hi gaaimua k'ap'ā nām jāga sierrā Hēwandam chi Haaijā. Hichta nem t'um hompaaju nave hich Haai dāi sierr̄ haawai hichta nem t'um t'ānām Pōrk'a sierram̄. ¹⁶ Nem t'um maadēu daúa hoonaa pōd hooba haajempa māg jēb gaaim maimua hāgt'arm magwe t'ānāmjā Hēwandamaū hi gaaimuā hompaajim: reinaan, maimua hedjā heem magwe Hēwandam chognaanjō; magam k'ānta hamachā hārpainaa hiek t'eeognāa jua t'eeg sīsidām k'ānjā hichdēuta t'um hompaajim, magam k'ānnagjā hichdēu hig simjō hich hiperraam̄ hāmpā. ¹⁷ Hich Cristoon mag nem t'um māg t'ānām hompaaju nave sierram̄; hichdēuta mag nem k'īr pogk'e t'ānāmjā t'um hamach sīsid hajupierr siūmajim. ¹⁸ Mama magpajā k'aba, hich Cristota iglesia Pōrōu, maagwai jūr chi iglesia sīi hi morou. Mag hichta warrgarwe sierrarjō, hīu p'iidāju haigjā hichta hīchab nacha p'iidājim, magbarm gaaimuā nem t'um t'ānām k'ānjā hichta hārpainaa hichta hīchab mag chi p'iidatk'ajū k'ān dāijā hich mag chi Pōrk'a sierraag. ¹⁹ Hēwandamaū hich Hiewaa Cristota pājim, hich Hiewaa hōor k'īr t'ebarm gaaimuā hichchata hōor hee sīeichenjō hamk'īr. Mag wounag pawiajā hichiita hagt'a hich Haai dāi simjō hich mag Hēwandam̄ka sierrajim. ²⁰ Hi gaaimuāta hīchab mag durr gaai t'um hōor t'ānāmjā hamach pekuā gaaimua Hēwandam dāi hiekk'ōr wai narrjā hāgt'arm magwe t'ānām k'ānpā hich dāi k'ōinā naapiju haai hapijim. Hīs mag hi dāi k'ōinā nāmān, Cristou maach peerdā hawaag hich bag pakuls gaai hārpitarr gaaimuata mag hi dāi k'ōinā nāmā. ²¹ Warr pārau Hēwandam k'augba haawaiā pāran chadcha hōk'oo naajim, mag pāch k'aibag gaaimua hi dāi hiekk'ōr paar narr haawai. ²² Pari hīs ya magba, hich garmuata jūr hich dāi k'ōinā p'ē wai sim, mag Cristo wounag pawi hādāraa hich t'ōopitarr gaaimua. Mag pāar hich dāi k'ōinā hapitarran, hich hat'eepai nem wau wēnarram̄ muā pēkuā chuk'u, kulp chuk'u hich haar p'ē hawaagau. ²³ Pari mag bālrjā kulp chuk'u hich haar pāach p'ē haupiegan, hich mag pāachdēu hāk'atarr hiek gaaita hubānaa hīchab pāachdēu maach peerdāajem hiek hāk'atarr hedwe hich dāi hich mag naisijūjā k'ap'ā naisierr k'īrjuga k'īr hōk'ooba wai wēnarraju haai nām. Hich māg maach peerdāajem pārau hūrtarr hiekpaita hīchab durripierr jaau nām; māchdēujā hich hag hiekta jaau k'itaajem.

Pablo p'idag judionaan k'abam k'lan hee

²⁴ Mag maach peerdāajem hiek jaau chītam gaaimuata mānā māg dau hap'āa preso chirām. Mama māch māg chirāmjā jūr pāachta hāu hamk'īr haawai mag hap'āa chirām honee chirajem. Māch māg wai nām gaaimuata, hich jāg Cristou iglesia hich mork'a sim hat'ee hich dau hap'āa wai naawai hāwattarjō, māchdēujā hagjō hi dēnjō haju hēk'a chirajem. ²⁵ Mua k'ap'ā chirām, Hēwandamaū mālta hich hiek hāk'a nām k'lan juag hoojemk'a wai sim, pāar maar meeun k'abam k'ānpā hāu hamk'īr. Mag p'idagta hichdēu mārāg deetarr haawai maach peerdāajem hiekta meerba muan t'um jaaumaajem; ²⁶ hajapcharan warrgarwe Hēwandamaū hich mag bālrjā hōrag jaauba sīi hichdēupai k'ap'ā wai sīerra, magtarr hīsta ya hich dēnk'a nām k'ānnag k'augpibarm. ²⁷ Magta pārājā hī dēnk'a nām k'lan haawai maar meeun k'abam hāwiajā Hēwandamaū pāragjā k'ap'ā hapibam̄, jāga mag Cristo maach t'āar hee sīejemta māg hatag hāgt'ar paauk'awijā hoo wai wēnarraju. ²⁸ Mag Cristota muan sīi hik'ōrjā k'abam hōrag jaau k'itaajem, hich Hēwandamaū māchig k'īrjuga deetarrdamau ham wawimamua; hajapcharan Cristoog sīi k'aibag chuk'u hajapp'a k'it'ēemta hirig hich jua heecha p'ēdeegma. ²⁹ Magaag hat'eeta mānā maach peerdāajem hiek jaau chirām, magaagjā hich Cristo jua t'eeg mā gaai simuata mag jaupi sīewai.

2

¹ Māch mag chirāmuata pārag k'ap hapiim k'ōsi chirām, chadcha dārrcha Hēwandamag jēeu chirajem pāar kōit, Laodicea iglesia heem k'lan kōit, maimua k'īrcha māchdēu hooba haajem k'lan kōitpa jēeub k'abam jēeub chirajem. ² Mag Hēwandamag jēeu nām gaaita hogdāba chirajemān, pāch t'āar honee hamk'īrau, hich jāg hagdaujō dich k'apeen k'a

k'ōsi wēnərramua warag k'īirjug paarpamaawai Hēwandamau hich happaimua k'ap'ā sierrtä pāachdēūjā hajapcha k'augmamk'īir; hajapcharan pāar maar meeun k'abam k'ānnagjā Cristota hajapcha k'ap hamk'īirma. ³ Hāba mag Cristo k'ap'ā nām gaaimuata chadcha hichdēu nem waupim k'ōsimjā waau k'ap'ā waaujem. ⁴ Mua mag chirāmān, pāachig hābmua k'āijā hi wajaug haadee hiwiir hābamagjā sīi pāach k'ūgurpimaaugauta mag chirām. ⁵ Chadcha k'īrcha chan pāar haar k'aba chirab mama, mā hak'aran pāar haar simjō sim. Magua hīchab mā honee chirām, mag pārau nem parhooba wauba sīi pāachdēu Cristo hiek hāk'a nām gaaita hubla nām ha hūr chirāawai.

Cristo gaaimua Hēwandamau hiiupi hauwi hōor hīurk'a nām

⁶ Magua muan pāragan, hich jāg warrjā maach Pör Jesucristoog pāach peerdā haumk'īir hi higtarrjō warag hi k'ā hogdāba nāisit ha chirām. ⁷ Mag hi k'ā hogdāba haagan, pa jēb hee hajap k'āark'amaajemjōta warag hi gaai hubla hajutu hēk'anāa warrcha pāachig jaautarr hiek hogdāba hāk'a nāmuata hi gaai t'īerrk'abat. Mamā mag nāmjā nem t'umaam paar Hēwandamagta hāu hajim habat. ⁸ K'īir k'ap'ā habat keena: har jāg sīi māg jēb gayam k'īirjugta chadam hiek hawi haata hōrag jaau nārrjēem k'ānnag hoop hādār pāach k'ūgurpimiet. Jāk'ān chan Cristo hiekjā jauba, sīi maachjöpaim k'ān k'īirjug dāi har meperau k'ōsimjō Cristo hichaaur haajem k'īirjugta jaau wēnərramua.

⁹ Mamā Hēwandam k'augaaag chan pārau magām k'īirjug higba nām, Cristo wounag pawi maach hee pāitarr gaaimua Hēwandamau warre hichchata k'ap'ā hapitarr haawai. ¹⁰ Mag Cristota hamau jaau nām angelnaanjōm wa meepenjōm juu t'eeeg sīsidām k'āijā hichta hārpai sim dāita pāar hōor hābamk'a naawai, hich Hēwandamchata ya pāach dāi wai nām. ¹¹ Hich mag Cristo hiekta pārau hāk'abaawai hichdēuta Hēwandam hat'ee pārag nem waau k'augpim. Mamā mag pāar hi dau na hāu naisim chan sīi maar meeunjō dich k'ak'ua gaai dauchach nāmuua k'aba, pāar t'āar hajaug paabapāimuata magpim, pāachdēu nem k'aigbam waaujerrjā tag waupimap'a habarmua. Mag Cristoog dich t'āar hajaug paapi nāmta hirigan dauchach charau, chadcha Hēwandam hat'eepai wēnərraawai. ¹² Pāach pōr choopi nām hed pāar warre Cristo dāicha hābam jēbdeg hauk'ērbarmjō hajim, hajapcharan mag chi k'ēchamjō nāisiewai pāachdēu nem k'aigbam waaujerr hisegpāiwiia tag wauba haag. Magnaa hīchab pārau Hēwandamau hich Cristo p'iriu hautarr juu t'eeegjā hāk'a naawai warre hich Cristo dāichata hiiu p'iidatk'abarmjō hajim, hich hag juu t'eeegau hichdēu nem waupim k'ōsimpai wau wēnərraag. ¹³ Warran sīi pāachdēu nem k'aigba wau narr gaaimua pāran chadcha sīi hok'oota naajim Hēwandam na. Mag nām dāi hīchab ni judionaanau haajemjō pāach hajaug paajuu hawi pāach k'ak'ua gaai dauchachjujā bālārjā k'īirjuba haajeejim. Mamā mag hok'oo narrta hīs Cristo gaaimua Hēwandamau pāar k'aibag t'umaa chugpaapxiwi hich Cristojō hich mag hiiu wēnərrapiju haai hapijim. ¹⁴ Mag pekau gaaimua hi dāi kulp pōm narrta warre hichdēuta chugpaapxiim. Magbarm haigta mag Moiseeu p'ā pātattar leiu Hēwandamag maach k'aibag waupi jaau simjō sīerrjā warre hichpata dāi pakuls gaai meerbpapxiimjō habaawai warre maach chig haju k'aba sīsijim. ¹⁵ Meperau hich juu t'eeegau hōor t'um hich hat'ee p'ē wai sīerrjā Cristo t'umaam k'ān dāk'īir pakuls gaai jiir jōsim t'umaam k'ānnag hoopibarmua Hēwandamau warre mag chi mepeer pōdpājim, hi juu hee narr k'ānnjā chadcha peerdāju hayaa hamk'īir hōbeerk'a hat'amuua.

Hāgt'ar naaimaju k'ānnjō wēnərrajuuta hēk'abat

¹⁶ Mag leiu maach kulp pōm nām jaau sīerr juu heemta ya Cristouu hōbeer hautarr haawai, mag ley higwi hābmua jāpāraujā maar judionaan dēnjō haju haai nām hawi, nem hinag k'ōnaa dōdōjō dō nām hoowi, wa maarjō tagam nem p'iesta hed, hed jop nām hed wa juu hālājem hed k'āijā hālārk'aba nām hoowi, jāga haju haai nām ha jaauju k'aba nām. ¹⁷ Warrgar Hēwandamau maar judionaanag mag hālārk'apiejjerr chan hich mag k'ā wēnərramk'īir k'aba, sīi Cristo bēe nām horapai hālārk'amk'īir hajim. Hajapcharan magām k'ā nāmuua jāga hichdēuta ham peerdā haju ha k'ap hapije hajim. ¹⁸ Har jāg hamachdēuta hajapcha hāk'a nām hawi pāachig, "Maar dēnjō Hēwandam chognaanagpa jēeuba naawai pāar chan hāgt'a hajapcha k'aba nām" ha hiek'aawai, hoop ham hiek hasekasmiet. Jāgām k'ānnāun, Hēwandamau hamagta nem hinagjā dau daau hoopiejeebai hamauta pāar k'āijā k'apcha nām hanāa, sīi hamachdēu nem k'ap'ānta tō hiyā sīerrjēem. ¹⁹ Mamā mag nām chan Cristota chi hāk'a nām k'ān Pōrk'a sim dāi k'aba nāmta mag nām. Maachigan Cristoouta warag hich hiek k'augpiejem, t'achdam k'ō nāmuua chaain dārrpamaajemjō. Hich jāg maach padamjā hichdēuta t'umaam sōpik'ā wai sīejemjō, maach hich hiek hāk'a nām k'ānnjā hichdēuta hōor hābpaimk'a wēnərrapiejem, warrgarwe hichdēu magpiju hatarröj, hiwiir hābmua jāchik'am higbam haba. ²⁰ Ya pārau tag parhoobam k'īirjug hōrau jaau nām hālārk'aba haag chadcha Cristo dāi meewi nāmjō naawai, meperau maach k'ūguraag hēk'ajemjō hamau maach peerdāju hawi nem waupi jaau nāmjā hipierraawai haag k'aba nām. Mag nāmta, ḥāk'an jāgwi hāgt'a Cristo k'augba wēnərram k'ānnjō ²¹ nem parhoobam gaajijā

parju k'aba, nem parhoobamjā k'öju k'aba, ni sīi hamau jaaujemjō nem hinagjā parhooba dich juu hee pöd pərju k'abamta hag'ta hərk'a wēnarraaej̄? ²² Jāgam nem sīi māig heegar hōor maachjöpai t'ənəm k'ənnau hamach hiiupai jaau nəm k'abahab. Magam nem sīi bālr habarmua chuk'u haadeejewai sīi magam k'oojerr gaaimua wa magam hərk'aajerr gaaimuapai chan Hēwandamau maach haubaju. ²³ Par daúapai hoowain, chadcha hamau jaau nəm hūumjō sīsidəm, Hēwandam dawagaa hamk'ir nem wau nəm dāi dichta t'umaam k'ənn k'āijā serbiibanaa dichdēupajā dich dau haug k'augpiba jaau naawai. Pari mag nəm chan pöd bārjā nem k'aigbam wauju k'ōchag chugpaa haubajuuta mag jaau nəm.

3

¹⁻² Ya pāar Cristo dāi hiiu p'iidətk'awi nəmjo naawai chadcha hāgt'ar Cristo Hēwandam juachaar gar chi Pörk'a sim haar naaimaju k'ənnjō wēnarrajuuta hēk'abat, māig heegarm nemta hatcha k'īrjuba. ³ Pāran ya nem parhoobam wauju k'īrjug hisegtarr k'ənnau. Magtarr haawai pāran Hēwandamau hich haar p'ē hauwia Cristo dāi hāba jooba wēnarrapiju k'ənnau. ⁴ Mag Cristo dāi hāba jooba wēnarraju k'ənn haawai hich Cristo bēewi hichdēu hich hajaug t'umaam k'ənnag hoopibarm hed pāar hichdēu hajaug paa hat'am k'ənta hichdēu hich dāi hich mag p'ē wai sīsiju.

Warram k'īrjug hisegpāwi k'īrjug hiiurta hau nəm

⁵ Magua, nem k'aigbam wauju k'ōchagjā warre pāach gaaimua k'echeunaa barbapāimjō habat. Ni hābmujā hich hōor k'abam dāi k'apes ham, Hēwandamau hoowai maach hinaam nemjā tag waum, war hich k'ōchag haig nem waunaa warag bigaaum k'ənnta chigaa hapijerjā hoob tag hagjō ham, ni hoob p'atk'onagjā wərpa ham; p'atk'on k'īragta wərpa nəmnan nem parhoobamta hēwandam k'waunaa hagag jēeu nəm dāi hāba sim. ⁶ Magam nem parhooba wau nəm k'ənn gaaita Hēwandamau jua k'ābaa deeb k'aba deeju, hich hipierraa k'āba haawai. ⁷ Warran chadcha pārau magamta waaujeeim; ⁸ mama hīs ya pāar magam hat'ee k'aba nəm. Magua muan pārajan mag chirəm: pāach k'ōrg pəaabat; k'īr machagjā hisegbapāit. Chik'am k'aibag wauju, chik'am k'īr k'īr mor chigpai hiek'a nəm, hiparii hiek'a nəm, jägəm t'um warre hisegbapāit ha chirəm. ⁹⁻¹⁰ Warr pāachdēu parhoob nem waaujerrjā ya k'ajūa söröjö hisegpāwi jūrr k'īrjug hiiurta wai naawai hoob chik'amnag sēuk'amiet. Mag k'īrjug hiiur hich Hēwandamauta deetarr haawai, maach mag k'īrjunaa hirua k'ōsimjō wau nəm k'ənnan hi k'īr t'egmamua warag hajaug pamam dāi hajapchata hi k'ap'a paaak'amam. ¹¹ Pāar mag naawai ni hābmujā hich hajaug t'ōju k'aba sim: judioou wa judio k'abamua, mehēu t'ən simua wa t'ənba simua, chi durrk'əuu wa durr chaauramua, hag'ta chik'am chogk'a simua wa chik'am chog k'aba simua, chi k'apcha simua wa k'augba simua, ni hābmujā maata hiwiir hāb hārpai sim haju k'aba sim. Magamta k'īrjuu k'āai dichtdēu Cristo wai simta nem t'um t'ənəm k'āijā hārpai sim k'ap'ənnaa hichpaita hīchab t'um hich hiek hāk'a nəm k'ənn hee sīejemjā k'ap haju haai nəm. ¹² Hēwandamau pāar k'ōsi sīewai pāarjā hīchab hich hōor k'amk'īr hichdēu pāar jər haujim. Magua, hich jāg hich garmua pāach jər haujtarrjō hagdaujō chik'am dau haug k'aug paraa haajeet'ā, hagdaujō hō hajap'a. Dichta chik'am k'āai hārpai haju hēk'aba dau maata habat, dich dāi k'aigba haawaijā magam higba sīi warag k'īu jāmpäräi haai k'ap'ə. ¹³ Mag hagdaujō hāwaat k'ap'ənnaa hiwiir hāb k'āijā bibigag paraa sim k'ai, hagdaujō perdonawai magam hiek tag higba warre k'īr hok'oobapāit. Hich jāg maach Pör Cristooujā maach perdonaatarrjō, pāachdēujā hagjō pāach k'apeen perdonaabat. ¹⁴ Pari mag mua jaau chirəmjo wēnarragan, pāach k'apeen daupii haju k'īrjugta hādlraa pāach gaai hārpapibat. Magta hamən, pāachjō dāi hāk'a durrum k'ənn t'um Hēwandamau hoowaijā hi dawagaa wēnarraju, hō hāba. ¹⁵ Hīchab mag nəm dāi Cristoogta warag hādlraa pāach k'ōinnaa hāpibat, mag wēnarramua Cristo mor gaai hōor hālpainmjō k'ōinnaa wēnarramk'īrta warrijā Hēwandamau pāar hich dēnk'a hautarr haawai. Mag Hēwandamau pāach hich dēnk'a hauwi pāach wir haigjā k'ōinnaa hapi sim paar hirig hāu hajim habat.

¹⁶ Hagjō hīchab Cristoou maach peerdə haaujem hiek pāachdēu k'augtarrta k'īr hok'ooba hich mag pāach t'āar hee wai naisit. Mag hiek warag k'augmaag, k'īrjug k'ap'əta jūrr hagdaujō pāach k'apeenag jaaupetat. Mag nəm dāi hīchab wawimamua jūrr hagdaujō chik'am k'īr honee hāpibat. Chadcha t'āraucha Hēwandamag hāu hajim hanaa hirig meuk'arau Salmos haunaa deeum meuk'aarjā hi jāgaagaamta haubat. ¹⁷ Mama magam nem t'um pāachdēu jaauwai wa waauwai k'āijā, chadcha maach Pör Jesūs dēnk'a naawai, hichdēu waupim k'ōsimjō waum k'ōsita waubat. Magnaa hīchab hich Jesūs gaaimua hich Hēwandam chi Hayagjā hāu hajim habat.

Jāga Hēwandamau k'ōsimjō haju haai nə dich k'apeen dāi

¹⁸ Hālin jaainpan, pāach jaainau pāachig nem mag haawai hoob pāachta ham k'āai hārpai haju hēk'amiet. Pāarjā maach Pör Jesūs hiek hāk'a nəm k'ənn haawai pāach jaainagta

hādlraa pāach p'ēet'āgpiju haai nām. ¹⁹ Mamā pāach chi jaainauijā mag pāachta ham k'āai hārpai nām hawi, hoob ham dāi pāachdēu ham haig hamiet; magju k'āai warag pāach hālindam jāsehneta habat.

²⁰ Chaaina, pāraujā hagiō, pāach dēnnaanau pāachig nem jaau nāmpierri ham hipierra hajuuta hēk'abat; maach Pör hāgt'ar chirāmuajā magta hāuu hoojem. ²¹ Mamā pāach chi dēnnaanaujā hoob k'īir masi hamag meeurrarrau hamiet; magta hamān, heeu warag meeuk'awī hamachig nem jaau nāmjā hōk'amap'a haduk'am.

²² Har māg jēb gaai sīi chik'ām chogk'a nām k'ān, pāach patronnaanau pāachig nem jaau nāmpierri ham hipierra habat. Mamā mag ham hipierra nām chan mag sīi pāach dāi haairaa hamk'īr pāach hoo naawaipai k'aba, ham meer hawiajā hichiita chadcha nem waum k'ōsi hich magta habat, maach Pör Cristo dau na nem k'aigba wauju hōk'ō. ²³ Mag nem waauwajā sīi hōor hat'eepai wau nāmjō k'aba, hich maach Pör Cristo hat'eechata wau nāmjō pāachdēu nem wau nām t'um waum k'ōsita waubat. ²⁴ Pārau k'ap'ā nām, pāachdēu magta nem wau nām jūrran maach Pör Cristoou pāragjā hich dāi hāba hich durr gayam nem jāpiju, mag pāach pōrk'a nām k'ānau nem jaau nām waum k'ōsi wau nām haig maach Pör chaar hich Cristo hat'eepata wau naawai. ²⁵ Mamā magba har nem k'aigbama wau nām k'ānān mag hamachdēu nem parhooba haaejerr jūrr hich Hēwandamauta hagiō ham dāi hichdēu k'ap'ā haju. Hirig chan hiwiir hābjā warm k'ān k'āai hajapcharam chuk'um, nem k'aibag wauba haag.

4

¹ Magua pāar har chognaan wai nām k'ān, pāach chognaan dāi hagpierra habat. Pāran chadcha ham pōrnanau, mamā k'īir heyaa habat: hīchab hāb t'umaam k'ān k'āajā hārpai sierramua pāarjā hoo sim hāgt'armua; ma hīchab pāar Pörk'a sim. ² Hēwandamagta jēeu nāa jēeu nāa habat. Mag jēeu nāmua hīchab hirig hāu hajim habat. ³ Maat kōitjā maach Pör Hēwandamag jēuebat keena, warag hich hiekta jaauju hayaacha hapinaa jāga Cristoou hōor peerdā haaujē ha jawaag. Mag Cristoou hōor peerdā haaujem hiek hōrau k'augba haaejerr jaau chitām gaaimuata mag mā preso chirām. ⁴ Maimua sīi mā kōitpajā jēuebat keena, mua hi hiek jaauwai hajap'a māchdēu jaauju haa chirāmjō warre dawaacha jawaag. ⁵ Har maach dēnjō Cristo hiek hōk'aba nām k'ān dāi hiyāā haawai, wa nem waauwai k'āijā, hajap'a k'īirjunaata hiek'abat. Maach peerdā hauattur hiek jaauju hayaampierr jūrr k'augbam k'ānānag jaaubat. ⁶ Mag ham dāi hiyāā haawaijā ham jāgaagaata hiek'abat, warag hamag hūrm k'ōsi hūrmk'īir. Mamā hīchab hamachdēu k'augbam pāachig jēeuwaijā hōk'aa k'ap'ā haag mag pāachdēu jaau nāmjā hajap'a k'ap'ā habat.

Hābmiecharan salud

⁷ Cristo gaaimuua maach k'odam maachdēu hi chig hamap'a haajemua pārag jaauwimaju, mā mau jāga chirā; hajapcharan Tiquicoouma. Hich māg hermanodaman hichig nem jaaubarnjā chadcha hich hagpierr wai jēedā k'itaajem; magua hīchab hāu mā dāi maach Pör Cristo hat'ee māig p'īdk'a k'ēraajem. ⁸ Magua mua hīta pāi chirām, māig maach jāga naajē ha jaaubaimaa wāpāch k'īir hōne hamk'īir. ⁹ Hi dāi mam hīchab Onésimo, pāach haram woun hagiō maadēu jāsene haajem. Jājā hagiō hichig nem mag habarmān hag hipierr wai jēedā k'itaajem. Hamach numiim k'ānau hamau pārag jaauwimaju, jāga durrū mau maach chi hōk'ā nām k'ān.

¹⁰ Mā k'apeer Aristarco māig mā dāi cárcel deg k'ēraajemuajā pārag salud haajem; Marcooujā hagiō salud haajem, hajapcharan Bernabé hi primoouma. Ya Marcos hīgwi mua pāachig jaaupāitarr haawai ya pārau k'ap'ā nām, pāach haar baarwai hajap'a hi recibibat.

¹¹ Maach k'odam Jesús hībāl wauwi Justo haajemua jā salud deepāi sim. Māig judionaan chi hōk'ā durrum k'ān hee māk'ān tārjuppaim k'ānauta hāu mā hipierr jaau durrum, Cristota hamach t'ār hee hauwi hīrigta hādlraa hamach Pörk'apimk'īir. Magua hamauta hīchab hāu mā k'īirdam jāsen'ā wai naajem. ¹² Mag tag hīchab pāach haram woun Epafras Jesucristo chogk'a p'īdk'a k'ītamuajā pārag salud deepāi sim. Hich mag hichdēu pāar kōit Hēwandamag jēeu k'itaajem, pāachdēu hōk'atarr hiek gāai hubānāa t'umaa hich Hēwandamau k'ōsimjōta waumk'īir. ¹³ Mua māch daúacha mag pāar kōit jēeu sim hoojeeawai k'ap'ā chirām, hīrua chadcha dārrcha pāar k'īrjuajem. Mamā hajapcharan pāar happai k'aba, Laodicea hee chi hōk'ā durrum k'ānān k'īrjuna hīchab Hierápolipienjā hich hagiō k'īrjuajem.

¹⁴ Māig doctor Lucas maadēu hi chig hapimap'a haajemua jā pārag salud deepāi sim, maimua Demas hanāmuajā hagiō. ¹⁵ Mag tag hīchab tagam hermanonaan Laodicea nām k'ānānagjā salud deebat. Hermanna Ninfagjā saludaanāa hi di haig Hēwandamag jēwaag hāba biirdājēm k'ānānagjā salud deebat. ¹⁶ Māg hēsap cha mua pārag deepāi chirām pāachdēu ya hajap'a t'ārbapāi wai jūrr Laodicea p'ōbōr hee hagiō hōk'ā durrum k'ānānag deebapāit, hamaujā hamach haar hag gāai t'āramk'īir. Maagwai ham haar pāitarr jūrr pāach haig

deebacieewai hagiö hag gaai t'ärbat. ¹⁷ Arquipoog mₘ himeerba muata hirig “Maach Pör Cristoou hichig p'idak deetarr gaaita hich jäg hogdaba p'idl'a chitá” ha jaaupäi chirₘ habat. ¹⁸ Mₘg hësap mₘchdëuta pärag deepäi chirₘ k'ap hamk'ir, mₘg hääbmiecharam saluddam mₘchdëuchata mₘch juadamaucha p'ä deepäi chirₘ, hajapcharan mₘch jöoi Pabloouma. Keena, mₘg mₘ preso chirₘ k'ir heyanaa mₘ kõit jëeubat. Mₘch garmuajä pääar kõit jëeu chiraajem, Hëwandamau hëu pääar heeg hoomk'ir.

Magdampai hajim mua pärag jaaum hig chirarr. Hayoo keena,

Pablo

1 TESALONICENSES

Nacharam hēsap Pabloou Tesalónicapienag p'ā deepāitarr

Chi p'ātarr. Mag carta Pabloouta p'ājim. Hirua carta p'āmatarr k'apan t'lanam hee chamag nacharam carta Tesalónicapienag deepāitarrta tagam k'āaijā nacha p'ājimjō sim.

Chijā k'lan hat'eeta p'ājī. Pabloou Tesalónicapienag maach peerdājem hiek jawaan maawai hirua jaau narram k'ōchk'abam k'lan pōoma t'lanajim haajem (Hch. 17:1-9). Tesalónicapien hārcha judionaan k'abam k'lan hajieb mamā, Pabloou jaau narram hūrwi hūu k'apanaam k'lanauta hāk'ajierram haajem. Mamā hīchab hāaur k'lan judionaan haig narr k'lanau mag Pabloou jajaauk'am hūrwi hamach heem k'lanupa jūrram k'lanau hāk'ap'ō t'lanam hoobaawai, warag Pablo dāita meeurrk'a p'ōbaadēwi warre hamach p'obor heemua jalrājierram hanaabá. Maimua mawia Corinto barbaimaawai jūrr Timoteo Tesalonicaag pājim haajem, mam chi hāk'a durarr k'lanndam wawimamua ham k'īr honee hapimk'īr. Hirua k'ap'ā sīejim, mamaam k'lan dāi chi hāk'aba nām k'lan garmua k'aigba nām (2:14; 3:1-5). Maimua Timoteo bēewi hāu hamachdēu hāk'atarr hiek gaai hag'ta hubla nām haaubaiceewaita Pablo honeeubaadēwi mag nacharam carta hamag deepājim haajem, hich mag hamach narrjō hogdāba wēnrrapi jaaupāig (3:6-7).

K'an jawaag hājī. Mag hēsap gaaipai ham k'īr honee hiek'anaa, ham k'a k'ōsi simjā jaaunaa, warag nem k'īr pogk'e jaumamua ham wawí sim, jāga naaju haai nāha k'ap hamk'īr (4:1-12; 5:12-22). Deeu Cristo bēeu hanam hamau k'īrju nāmjā Pabloou k'ap'ā sīejim. Hamau hajap'a k'ap'ā ham k'ōsi naajim haajem, jāga haju Hēwandamau Cristo hiek hāk'a nām hee mee nām k'lan dāi. Hamau mag k'ap ham k'ōsi narr haawai jōoi Pabloou hajap'ata mag deeu Cristo bēeu hanāmjā hamag jaaupājim (5:1-11). Hich mag capitólo hō nāmpierr jōoirau hich hag hiekpaita p'rēu jajawagmam (1:10; 2:19-20; 3:13; 4:13-18; 5:23).

¹ Mag Pabloouta Silvano dāi Timoteopa hāba nāmuia mag hēsap p'ā deepāi chiram pāar Tesalónica p'obor hee Cristo gaaimua maach hāba k'odk'a nām k'lanag. Mua k'ap' chiram, chadcha pāar Hēwandam chi Haai gaai hubla t'ierrk'anaa hīchab maach Pōr Jesucristo dājā hubla nām. Marau Hēwandamaga jēeu nām, pāar hāuu wai sīenaa hīchab k'ōinaa wai sīenk'īr.

Jāga wēnrrajī Tesalónicapien hōor dau na

² Maran mau warp naab mamā, hed hēepierr maachdēu Hēwandamag jēeuwai hirigta hāu hajim ha durraajem pāar kōit. ³ Mag pāar hīgwia hirig hāu hajim hanam haig hīchab marau k'īr heyya haajem, jāga pārau pāachdēu hāk'atarr hiek gaai bālājā hiekchēba warag p'idk'am k'ōsi p'idk'a nā, maimua jāga mag maach Pōr Jesucristo bēejujā k'ōsi nā nām gaaimua chik'amnau pāach dāi k'aigba haadēp haawaijā hichdēu pāar heeg hoojē, magam hiekjā higba hāwat wēnrramk'īr. Marau k'ap'ā nām, pārau chadcha dich k'apeen k'a k'ōsinaa Hēwandamjā k'ōsi naawaita jāg p'idk'a nām. Mag gaaimuata hirig hāu hajim ha durraajem pāar kōit. ⁴ Cristo gaaimua k'odamnaan, marau k'ap'ā nām chadcha hīch Hēwandamauta pāar jal haujim. Magtarr haawai hichdēujā chadcha pāar k'ōsi sim. ⁵ Marau pāar haar Hēwandam hiek jaau wēnrraawai sīi maachdēu jaamu k'ōchgaupai k'aba, hich Hēwandam Hak'aar hag juu t'eeegau jaaupibaawai hajim; maimua mag nām dāi hīchab chadcharam hiekk'a sim maachdēujā k'ap'ā nāisiewai hajim. Pārau k'ap'ā nām, jāga pāar hee maar wēnrrajī, pāach hāu wajap'a wēnrramk'īr.

⁶ Pāach daúa maar mag wajap'a wēnrram hoobaawai, pārau maar wēnrraajemjō hawia hīchab maach Pōr Jesús nārrarrjō hajierram. Hich hag gaaimua pāar p'it'urg haujierrab mamā, hich Hēwandam Hak'arauta pāar t'āar honee hāpi sīewai pārau maach peerdājem hiekjā honee hāk'ajierram. ⁷ Pāachdēu magtarr gaaimua Macedoniaipienau maimua Acayapienaujā t'um chi hāk'a durarr k'lanau hāu pāar hagpierra wēnrram hoo nām. ⁸ Pāar haigmuata maach Pōr Jesucristo hiek'ān sīi haaidabaadēm. Mag haaidabaadēm sīi Macedonia durrpājī k'aba, ni Acaya durrpājī k'aba, durrpierrta haaidā jōisim. Mag nām dāi hīchab pāachdēu Hēwandam hiek hāk'atarrpai hogdāba hāk'a nāmjā t'umaam k'lanau k'ak'apdō t'lanam. Mag k'ak'apdō wējōm haawai marau tag pāar jaauju hāi k'aba nām. ⁹ Marau hamach jaauju nave hamach garmuata marag jaau nām, marau pāar hoon weetwai jāga pārau maar pāach hee baarpījī, maimua jāga parhoobam nemta pāach hēwandamk'a wai nānlid harrijā hisegmajierra, jūrr Hēwandam chaar chadcha hīuu sīejemgpaita jēeu wēnrraag. ¹⁰ Hēwandam Hiewaa Jesús meewia hīuu p'iidātarr hāgt'armua deeu bēeu pārau nā nāmjā mau marag jaau nām hīchab. Magua maach Pōr Jesuugta hāu hajim ha chiram, hāu hi gaaimuata Hēwandamau maach hi hagk'am hed maach gaai juu k'āaba deeu harrijā maach peerdā hautarr haawai.

2

Pablo p'idaag Tesalónica p'óbör hee

¹ K'odamnaan, pārau k'ap'ʌ nʌm, maar pāar haar hudt'uurwai hău parcha k'abajim. ² Pārau k'ap'ʌ nʌm hīchab, Filipos p'óbör hee naawai hōrau maach k'īrchađā hiek'anaa maar dxi k'aigba haajerr; mama mag nʌm hăba hău Hēwandamau maar heeg hoowi maar juagjā hoojin, mæg hiek p'it'urg haadēp'ʌm heejā hogdăba warag hichdēu maach peerd̄ haaujem hiekta pārag jaaumk'īr. ³ Marau maachdēu jaau wēnərrarr hiek wajap'ʌ k'ap'ʌ narr haawai, himeerk'awi sēuk'ajā nem jaauba, ni juau hogt'om chick'am k'ūguraagpajā k'aba chadhata jaau wēnərrajim, ⁴ hich Hēwandamauta maar j̄r hauwia hichdēu hōor peerd̄ haaujem hiekta jaaupitarr haawai. Maguata marau mag hi hiek jaau wēnərram. Mag jaau wēnərram chan mag sīi hōrag maach k'ōigpim k'ōchgađā k'aba, hich Hēwandamau hichdēuta maach t'ārjā k'ogreug jarjamjō t'um k'ap'ʌ sīerramua hoowajijā magta hău sīewaita mag jaau wēnərram. ⁵ Pārau k'ap'ʌ nʌm hīchab, marau sīi maachdēu jaau wēnərram hiek hăk'amk'īrjā chadam hiekjō pāar t'ō hiek'aba, ni sīi mag wēnərramua p'atk'on haum k'ōchgađā k'abata mag jaaueejim. Marau mag jaau wēnərrajerr Hēwandamajā k'ap'ʌ sim. ⁶ Marau mag sīi hōrau maachigta hee hamk'īrjā j̄rba, ni pāragjā maach higwia maarta t'ō hiyāhabatjā habajim. ⁷ Cristoou hich hi jaaumk'īr maachta j̄r hautarr haawai chadhata hiek t'eeq nʌm hawia marau pāar dxi maachdēu ham haig haju haai naajim. Mama magjā magba sīi warag chaain daumeramjō naajim pāar hee. Pārau hooba haajēh, jāga hălirau bălrjā hich chaain chig haba jāsene p'ē wai siejē. ⁸ Hich jāgta pārjā marau daupii wai naabajieb; magua marau pārag Hēwandam hiek jaaum k'ōchag naajim. Pari mag jaau nʌmpajā k'aba, hag gaaimua pāar kōit maar k'ēchju harr hak'injā ya nawe k'ēchwia naak'am, pāar daupigau. ⁹ K'odamnaan, pārau k'īr heyaa nʌm, maar pāar hee hudt'uurwai jāga maar k'ajeou durrum hăba p'idk'ajeejī maach bidam hat'ee. Hēwandamau maach peerd̄ haaujem hiek pārag jaau wēnərramua hedaram magwe maar p'idk'ajeejim, heeu naspawia hăbmua k'ājjā maar jāhogam k'ōchgađā hichta k'ōjudamjā chukk'u chirajim ham hugua.

¹⁰ Pārau k'ap'ʌ nʌm, Hēwandam dau na maar bălrjā k'aigba k'aba k'ajap'ata wēnərrajeejim. Magua pāar heem k'ʌnnau nī hăbmuajā bălrjā marag magam haba haajeejim. Maagjerr pārau pāach daúa hoowia hīchab hich Hēwandamajā k'ap'ʌ sim. ¹¹ K'īr heyaa habit hīchab, chi hayau hich chaain wawiejemjō marau pāach wawinnaa pāach k'īr jāsenk'ajerr. ¹² Mag wawimamua marau pārag "Chadcha Hēwandam dau na wēnərraju haai nʌmjōta wēnərrat'ʌ" haajeejim, hichdēu durr jāa sim gaai wēnərramk'īr hichdēuta maach t'īr sīewai.

¹³ Maguata marau hich jāg Hēwandamag hău hajim ha durraajem. Marau Hēwandam hiek jaau wēnərrarr pārau hūurwai chadhata Hēwandam hiek haawaita pārau hăk'ajierram. Jā chan sīi k'ajap maach hiekpađā k'abajim; jāan Hēwandam hiek'au. Magtarr haawai hichdēuta pāar wajaug paa harrum. ¹⁴ K'odamnaan, har pāach durr heepai hăba naajem k'ʌnnaupai pāar k'aibag wawaag hat'ee pāar hēudee hēk'a naawai, Judea durrijā hagjō Hēwandam hiek hăk'a durrum k'ʌnn dāi harrjōta hajierram pāar dāijā. Hamjā pārjō Jesucristo dēn haawai pāar dxi harrjō hamach durram k'ʌnnaupta ham hēudee hēk'ajeejim. ¹⁵ Hich mak'ʌnn judionaanauta maach Pör Jesūs t'ōopäijierram, warregarwe maach jōoin Hēwandam hi jaau durraajerr k'ʌnn k'eechjerrjō. Mag hi t'ōopäiwia maarjā k'aibag wawaag hēk'a nʌmuwa warag maar deeum durrag j̄r wērppäijierram. Jāk'ʌnnau chan Hēwandam dau na bălrjā nem wajap'am wauba haajem. Hamach mag nʌm gaaimua ni hiwiir hăbam k'ʌnnaujā Hēwandam hiek jaau nʌm hīgar k'aba nʌm. ¹⁶ Maguata judionaan k'abam k'ʌnnagpa maach peerd̄ajem hiek jaau hīgwajijā magjā k'ōchk'aba nʌm. Hamach mag nʌm gaaimua hamachta warag Hēwandam dxi hiekk'ōr pōoma naawai Hēwandamau ham gaai mas deeib k'aba deeju.

Pabloou deeu Tesalónicapien hoon mam k'ōchag sīerr

¹⁷ K'odamnaan, pāar haig naawia hērēu p'öbaadeeu tag marau pāar hoobaa nʌsisijim. Mama magam hăba, marau hăiba pāar hīgjejjim. Maguata pāar hoon mam k'ōchaaga naajim. ¹⁸ Mag naawai wētu hēk'ajim; măchchajā maju hēk'ajim. Mama dösātau hidēu mă mapibajim. ¹⁹ Pāadē k'īrjabat: ¿Chijā k'ʌnta marau hīgjem habari? ¿Chijā k'ʌnn gaaimuata maar honeenaa mæg hatagjā Hēwandamau nem wajap'am deebarw hauju k'īrju nʌm k'ai? Pāar gaaimuama; pāarta marau hīgjem. Maach Pör Jesucristo bēem hedjā pāar gaaimuata maar honee haju. ²⁰ Pāar gaaimuata maar honeenaa mæg hatagjā maar hăucha nʌsisiju.

3

¹ Mag pāar jāga nʌ ha k'ap ham k'ōchag chiramjā pōd maba haawai Atenas p'óbör hee măch happai t'ʌbawi ²jūrr maach k'odam Timoteota mua pājjim, hīchab Cristo hiek jawaag

Hēwandamau hichig nem mag haawai bālrjā hi hichaaur magam haba k'itaawai. Hiita mua pāijim, pāar hoon mawia pāachdēu hāk'a nām hiek gaai huba naamk'ir warag pārag jaaumk'ir, ³ maagwai jäg p'it'urg haadēp'lm gaaimua ni hiwiir hābjā deeu hewag mam hugua. Pārau k'ap' nām, maachin hich jägta Hēwandamau hich gaaimua p'it'urg hāwat wēnarrapim k'ōsi sim. ⁴ Maach hipaarmua navejā marau pārag, hichiita maachin hich jäg hōrau maach dāi k'aigba nām gaaimua hōk'irjugjā hāwat tab k'aba hāwat wēnarraju ha jauu naajim. Magtarr haawai chadcha hag hee hōberjim. Majā pārau k'ap' nām. ⁵ Mag pāar jäga nāha k'ap ham k'ōchag chiram tag māchdēu hāwatba haadeewaita mua Timoteo pāijim, jäga pārau Hēwandam hiek pāachdēu hāk'atarr hee wēnarrā ha k'ap jēeumk'ir. Mua pāar k'irju chirajim, heeu dēgölp dösātua k'āijā pārag nem k'aigba waupibarm gaaimua deeu k'āijā hewag hērēu p'ōbaadeewai sīi parta maach p'idk'abarmjō haju k'irjuwia.

⁶ Mamā ya hāu deeu Timoteo Tesalonicamua barbaichēm, pāar hoot'urwia. Hi hiek mag pāar Hēwandam hiek gaai huba nāa pāach k'apeenjā hagdaujō k'ōsi nām haajem. Hi hiek mag hīchab pāach garmujā maar k'ir heyanaanā maar hoom k'ōchag naajem, hich jäg maraujā pāar hoom k'ōchag naajemjō. ⁷ K'odamnaan, maguata māg p'it'urg haadēp'lm dāi gaai machagjā haadēp hab mama, maar dārrcha honee naajem, pārau pāachdēu hāk'atarr hiek gaai hogdāba hagt'a pēdurraawai. ⁸ Mag maach Pōr Jesucristo dāita pāar huba nām ha hūurwaita maachpjā warag k'ir dam huba hap'ōbaadeejem. ⁹ Jāga hak'iin māg pāar gaaimua Hēwandam na maach honee nām paar hagpierr hirig hāu hajim habpālk'am. ¹⁰ Hedaram magwe Hēwandamag jēeu durrumua deeu hūwaii pāar dāi k'ircha hoopark'iina ha durraejem, mag hāba nāisiewai hagt'a pārau k'augba nāmdam jaaubarmua k'augbaawai warag huba nāsimjō k'ir.

¹¹ Hēwandam maach Hayau maach Pōr Jesús dāimua maar pālk'iin hāu hak'am ha durraejem, pāar hoon wētaag. ¹² Mag dāi hīchab maach Pōr Jesuugjā pāar kōit jēeu nām, hich jäg maachdēujā pāar k'ōsi nāmjō pāarjā warag hagdaujō t'umaa jūrr chik'am k'a k'ōsi hapimk'ir. ¹³ Hichdēuta pāar t'ārjā hāba hichigta k'irupinaa bālrjā pekau chuk'u wai s̄epim k'ōsi nām maach Haai Hēwandam na, deeu hūwaii t'um hich higar hāk'a t'ānām k'ānn dāi bēe nām hora. Hich mag maachdēu jēeu nāmjō hak'iin hāu hak'am keena.

4

Hēwandam hoowai hāuum nem

¹ K'odamnaan, maach Pōr Jesús hiekta maach hiek gaai t'āwi hīs marau pārag magam hig nām: Hich jäg maachdēu pāachig jaautarrjō, Hēwandamag pāach hāuu hoomk'ir, har pāach nāmjō hich jäg hagpierraataa wēnarratā.

² Maach Pōr Jesuu pārag jaupibawai marau pāachig jaautarr ya pārau k'ap' nām. ³ Hēwandamaa hāba hich hat'eepta maachig nem wau wēnarrapim k'ōsi sim; ni hiwiir hābjā dich hōor k'abam dāi k'apse haba. ⁴ Magiu k'āai sīi hagdaujō dich hāli chaar haunaa, hi dāi hagpierraanaa, haairaa haju haai nām, hi dāi dichdēu hampierr haba; ⁵ mag dich hāli dāi pawiajā, sīi hōor Hēwandam k'augbam k'ānnjō hi dāi k'ir lököö k'aba, sīi hi dāi k'apes hajupaijā k'irjuba. ⁶ Ni hābmujā hoob dich k'apeen hālin wau sīsid hamiet, ni magam gaaimua jā pāach k'apeen k'ūgurmiet. Na maachdēu pāach k'ircha jaau narrjō, magam paran Hēwandamajā juu k'ābaa deejem, hichdēujā jäg k'ōchk'a ba s̄ierraawai. ⁷ Hēwandamau maach hich hat'ee jar hautarr chan sīi parhooba pekau wau wēnarramk'ir k'abajim. Magiu k'āai hichdēu k'ōsi simjō hich hat'ee nem wajap'a wau nāmpai wau wēnarramk'irtā maach hich dēnk'a haujim. ⁸ Magtarr haawai chamāg nem wajap'a wau nāmta hiseg sim wounaun chi jaau wēnarrām k'ānta hisegba, hich Hēwandam hichdēu maachig hich Hak'aar deejemchata hiseg sim, chamāg maachdēu jaau wēnarrām hiekjā hi dēn haawai.

⁹ Mag Hēwandam hiek hāk'a nām gaaimua k'odk'a t'ānām k'ānn hap'ajā warag chik'am k'a k'ōsi hamk'ir chan muu tag pārag bālrjā jaupiibam, hich Hēwandamaucha ta pāar mag k'a k'ōsi wēnarraa k'augpi siewai. ¹⁰ Macedonia durram k'ānn hāu pāar t'um hagdaujō chik'am k'a k'ōsi wēnarrajem chadcha; magam hāba mama marau waragta jūrr hagdaujō dich k'apeen daupii habat hanām. ¹¹ K'ōinaa wēnarrajuuta hēk'anaa nem hinagdam wauju haai nām k'ai, hag gaaipaita nāsit. Pāach juadamaucha p'idk'abat, nawe maachdēu pāachig jaaujemjō. ¹² Maagwai bit'urgam k'ānn Hēwandam hiek hāk'aba nām k'ānnaujā pāach mag hoowai, pāar hēugar k'aigba hiek'abaju; mag nām dāi hīchab pāach mag p'idk'aawai pāachdēu nem hig nām hat'eejā pāar haugchēbaju.

Maach Pōr Jesucristo bēejū Pabloou jaautarr

¹³ K'odamnaan, sīi Hēwandam hiek hāk'aba haajem k'ānnjō pāach hōk'irjuu hapimaugau, marau pārag jaauum hig nām, jäga haajē māg maach Hēwandam hiek hāk'a nām k'ānn meewai. ¹⁴ Maadēu k'ap' nām Jesús meewia deeu hiiu p'iidatarr. Magtarr haawai

t'āraucha hi hiek hāk'a nām hōtarr k'ānja deeu hich Hēwandamau p'iriutk'a hauwia hich Jesús pierrum dāi bēejujā chadcha k'ap'a haju haai nām.

¹⁵ Magua maach Pör Jesús hiekta maach hiek gaai t'awi pārag k'ap hamk'īir marau mag nām: Maach Pör Jesús bēem hed maach hag't'a chi hiiu durrum k'ān chan maach na k'ēchtarr k'ān na hi k'īrp'ee pos haimabaju, maach nawe k'ēchtarr k'ānta nacha p'iidatk'aju haawai. ¹⁶ Maach Pör Jesús hich bēem hedan hichta nem hiek t'eeg bēju, Hēwandam trumpet tēe habarm dāi Arcangelau hi pierrum jaauwai hāa habarm hee. Mag hāg't'armua pierrwai Cristo hiek hāk'a nām meetar k'ānta nacha hiiu p'iidatk'aju; ¹⁷ maimuata maach hag't'a chi hiiu durrum k'ān sīi hāgt'aa hedjā baug hee dēgōlp jūrk'a hat'amjō hawi mag chi maach nawe meetar k'ānpa hich mag hi dāi hāba nāisiju. ¹⁸ Mag hi dāi hāba naaimaju haawai magam hiek hig hiyā nāmuata warag hagdaujō pāach k'apeen k'īir honee hapibat.

5

¹ K'odamnaan, mama jāagwaita mag maach p'ē hawaan bēju hed chan mua pārag jaaupābam. ² Ya pārau k'ap'a nām, maach Pör Jesús bēem hedan, sīi nem jīgk'ajemta hedara dēgōlp nem jīgk'abaichēmjōta barchēju. ³ Maguata chi hāk'aba nām k'ānau, "Hīsin chad maach k'ajap'a k'ōinna ap'ħōbaadēbma" hanām hee, dēgōlp ham hōju hed barchēju, sīi k'ajap chaai hawaag dēgōlp hāni chaai machk'abaadēmjō. Magbarm hed chi t'abagk'a nāsim k'ān chan ni hābjā Hēwandam jua heemua peerdābam. ⁴ K'odamnaan, pari pāar hag't'a warramjō sīi k'ichag heeta k'aba nām, mag maach Pör bēem hedjā hok'opp'a nām hoocheeg. ⁵ Ya pāran t'umwe hararag heem k'ānau; ya pāar hāsdawam k'ānk'a t'anaabahab. Maach chan hedaram k'ān k'aba ni k'ichag heem k'ānjā k'abam. ⁶ Magua warm k'ānjo sīi parhooba dichdēu nem waumpierr wau wēnārraju k'aba nām; magju k'āai wajap'ata k'īir k'aug naaju haai nām hi bēewaim hat'ee, sīi pör hee nag wai nāmjō hok'op'a k'aba. ⁷ Maadēu k'ap'a nām, hōran hedaar paawaita k'āidatk'ajem, maimuā k'ēumamata dōtarr k'ai, hedaar paawaita hīchab k'ēch t'anaajem. ⁸ Pari maachin hāsdawam k'ān haawai donnaanjō parhoob nem wauju k'aba nām. Maachin Hēwandam hiek maachdēu hogdāba hāk'a nāmta warag k'ōsi hāk'anāa, Jesucristoou maach peerdā hawaan bējuuta hich mag k'īir heyaa wai wēnārraju haai nām. ⁹ Hēwandamau maach jar haauwai chan deeu hāsie maach gaai jua k'āba hichdēu hampierr haagta maach jar haubajim. Hirua maach jar hautarran, maach Pör Jesucristo gaaimua hūu peerdā wēnārramk'īir maach jar haujim. ¹⁰ Hichta maach kōit hādāraa hich t'ōopijim, magbarm gaaimua deeu hich bēewai hag't'a hiiu durrum hoobacieewai, wa meewi naawia k'ājjā, hīchab hich dāi wēnārramk'īir hich dāi harraag. ¹¹ Mag hi dāi hāba naaimaju haawai hich jāg pāach nāmjō pāach k'apeen k'īir honee hapinaa Hēwandam hiek jaau nāmuajā hagdaujō chik'am huba hapijuuta hēk'abat.

¹² K'odamnaan, marau pārag jaauum hig nāmān hīchab, har pāach hee chi pōrnan Hēwandam hiek jaunaa pāach wawiejem k'ān chan hōbo pārau sīi hamag hoobamjō hamiet hanāmua, hamag p'agmaaagau. ¹³ Magam gaai p'ido a durrum paar wajap'a ham daupiinaa ham k'a k'ōsi habat. Magnaa pāach wir haigpaijā k'ōinna naajeet.

¹⁴ K'odamnaan, har jāg p'ido amap'a sīsidam k'ānlagjā hik'āba meeurrāu sīubat p'ido amk'īir. K'a honeg chuk'u nām k'ānjā k'īir honee hapinaa bālār habarm gaaimua pekau hee burrjōjō nām k'ān juagjā hoobat. Pari mag nem jaauwaijā k'ajap'a hit'uu habat ham dāi.

¹⁵ Chik'amnau pāach dāi k'aigba haawai hoob hich hagjō haju hawia ham dāi k'aigba hamiet. Magju k'āai pāach nem waupierr nem wajap'a waujuuta hēk'abat, pāach wir haigpai maimuā t'umaam k'ān dāi hawiajā hich hagjō.

¹⁶ Hed hēepierr hich mag honee habat. ¹⁷ Hed hēepierr Hēwandamagta jēeub k'aba jēeubat. ¹⁸ Mag jēeu nāmuā nem t'umaam paar hirig hāu hajim habat. Pāar Jesucristo dēnk'a naawai magta hirua hapim k'ōsi sim pārag hich dāi.

¹⁹ Hēwandam Hak'arau pāach k'apeenag nem waupiewai hidēu waupibat, hoob magam waumiet haba. ²⁰ Hēwandamau k'īirjung deewia pāach hee hi hiek jaau nām k'ānau nem jaauwai, hoob sīi hūrbamjō hamiet. ²¹ Hamau jaau nām t'um wajap'a hūrnaa chi wajap'ampai pör hee hat'at. ²² Nem wau nāmuā maach pekau paarpapiejem nem warre t'um hisegbapāit.

²³ Hēwandam hichdēu hōor k'ōinna hapijemuata pāar wajap'a pekau chuk'u wai sīek'iin hāu hak'am. Magua pāar kōit Hēwandamag jēeu chirām, pāar hak'aar, pāar mor maach chi hārām cha maach hiyā nāmpa t'umaaw wajap'a t'ānānta maach Pör Jesucristoou hich bēewai hoochēmk'īir. ²⁴ Hich chi pāar jar hautarrau chan hich hiek'abarm bārjā sēuk'āba sierrām. Hí mag sierraawai hichdēu mag habarmjā chadcha sierrām.

²⁵ K'odamnaan, maar kōitjā hīchab Hēwandamag jēeubat. ²⁶ Maach k'odnaan t'umaam k'lanag mā salud deebat. ²⁷ Maach Pör Jesuu mārāg jaaupi siewai hi hiekta mua māch hiek gaaai t'wi hēsap gaai māg p'ā deepāi chirām. Māg mua p'ā deepāi chirām Hēwandam gaaaimua t'um maach k'odk'a nām k'lan jāgdaar t'ārbat, hamach jāgucha hūrmk'īir.

²⁸ Maach Pör Jesucristoogta pāar kōit jēeu chiraajem, hichdēuta pārau nemdam hig nām t'umaa dedee hamk'īir.

Māgdampai hajim pārag jaaupāim hig chirarr. Hayoo keena,

Pablo

2 TESALONICENSES

Biek numiim hēsap Pabloou Tesalónicapienag p'ā deepāitarr

K'aíu p'ājí maimua chijá k'lan hat'eeta p'ājí. Chamág hēudeem cartajá Pabloouta p'ājím hīchab Tesalónicapien hat'ee. Mag nacharam hēsap deepāitarr k'ur därrā haadém hee hag't ahamachdēu hāk'a nám gaaaimua dau haug wau nám hanamjā hichdēu hūr sijéem haajem. Mag nám dái hirua hūrwai hāaur k'lanau hajappai k'augba naajim haajem, mag maach Pör Jesucristo deeu hich chognaan dái hichta chi Pörk'a bëewi hichdēu higbaju k'lanag warre hamach k'ircha jaaubarm hed chi hāk'a nám k'lan dái jāgā haju (1:8-9). Mag wir haig hamach k'apeenaupai hamach dau haug wau naawai hāaur k'lanau k'irjuawai ya hag hed pabaichémpii naajim haajem. Maguata Hēwandamau juau k'ājā ham dái jāgpi sim haajeejim hanum. Hamachdēu mag k'irju nám gaaaimua hāaur k'lan chará ya p'ikd'ajá p'ikd'ab'a naajim hanaabá, heeu dëgölp Jesúus barbaicheewai sii hamach p'it'ur hatarrdam werplaju hawi.

K'an jawaagta p'ājí. Pabloou hamag mag hēsap p'ānaa deepāitarran hamag, jāgwiata mag chik'amnau dau haug waipi námjā hāwat wēnlarrá ha jaaunaa Hēwandamau mag durr hi hagk'abarm hedjā jāgā haju ha jaaupäig hajim. Pabloou nacha hamag jaaujim, k'ant'eeta Hēwandamau hich chaain hdlraa dau haug waupiejé chik'amnaan juu machgau. Hi hiek jāg Cristo hiek hāk'a durrum gaaaimua dau hap'ā haajerr jūr hich Hēwandamauta ham hich haar p'ē hauju haajem (1:5). Hajapcharan hich Cristo pierrwaita hich gaaaimua dau hap'ā haajerr k'āl k'ir meeupiwi, jūr mag hi higar durrrar k'lan dái k'aigba haajerr k'lan gaai hirua juu k'abaju (1:6-7). Maimua hīchab hamag k'ap hamk'ir hajap'a jaaupājjim, hag't a Cristo bëewi mag hich hiek hisegtarr k'lan gaai mas haju hed k'aba sim (cap. 2).

Salud

¹ Mach Pabloouta Silvano dái Timoteopa hāba námua mag hēsap p'ā deepāi chirām pāar Tesalónica p'öbör hee Cristo gaaaimua maach k'odk'a nám k'lanag. Mua k'ap'ā chirām, pāar chadcha Hēwandam chi Haai gaaí hubl t'ierrk'anaa hīchab maach Pör Jesucristo dái jāh ubla nám. ² Marau Hēwandam chi Hayag jēeunaa maach Pör Jesucristoogjā jēeu nám, pāar hāuu wai nám dái hīchab k'ōinaa wai wēnlramk'ir.

Cristo bëewi pekuu paraam k'lan gaaí Hēwandamau mas haju

³ K'odamnaan, pārau pāachdēu hāk'a nám hiekta chadcha warag hogdoba hāk'anaa haguata nem juu t'eeeg paauk'amam dái wir haig pāach k'apeenjā waragta daupii paauk'amaawai, chadcha pāar gaaaimua marau Hēwandamag hāu hajim haju haai nám. ⁴ Pāach jāg durrum gaaaimua chadcha maachdēujā mag maach Hēwandam hiek hāk'a nám idampierr wēnlrramua pāar hēugar wajap'a hig hiyāl hajem. ¿K'an jāgwi? Jāg hōrau pāach dái k'aigba pāach hēudee hēk'abaaedēp'āmjjā mag'ām higba k'ir t'ūu hāwat durraawaima. ⁵ Pāar jāg p'it'urg hāwat durrum pāar, Hēwandam t'umaam k'lan dái nem hagchata waau-jewai, pāar hirua hich haar hōberju hayaa hapiju. Mag hi gaaaimua maagjerr paar pāar dái mag hāu hawiajā, hābmuajā pōd Hēwandamau pāar dái jāgbaju haai sim haju k'aba sim.

⁶ Jōoi t'umaam k'lan dái mag nem hagchata waaujewaita jāg pāar dau haug wau nám k'lan dái jāh hirua hīchab hich hagiō ham hap'ā hapiju. ⁷ Magnaa pāach chi dau hap'ā durrum k'lannta mag hatag maach Pör Jesúus sii hōtdau huu t'lanam hee hich chognaan chi juu t'ierrnaan dái hāgt'armua bëewai maach t'um hāba juu hāripiju. ⁸ Mag hi hurum hedan har hōrau hich higmap'a haajerr k'lan dái maach Pör Jesúus hōor peerdā haaujem hiek jaauwaijā hasekasmap'a haajerr k'lan gaai mas deenta hurum. ⁹ Mak'ānan sii hirua bark'lirpiiwia mam hich mag hok'oo nāisiegau. Magbarm chan tag maach Pör Jesúus k'ir wajaugjā hooba, ni hi juu t'eeegjā hoobaju. ¹⁰ Mag hi pierrwai hi chaain chi hāk'a durrum t'umaam k'lanauta hirig hee haju. Maig pāarjā hi dái naaju, marau pāachig jaautarr hiek hāk'atarr haawai.

¹¹ Maguata marau Hēwandamag pāar kōit hich jāg jēeu durraajem, hichdēu pārag hich hiek hāk'api haauwai hichdēu wēnlrapim k'ōsi sijerjō wēnlramk'ir. Marau k'ap'ā nám, pāachdēu chadcha hāk'a nám gaaaimua pārau dārcha hi hat'ee nem wajap'am waum k'ōsi nám. Mam̄ mag nem waujujā, hich juu t'eeegauta mag pāachdēu hig námjō hapij'īn hāu hak'am. ¹² Mag námua pāar gaaaimua maach Pör Jesúus t'umaam k'lanau t'ō hiek'aju. Magbaawai hichdēujā hīchab maach Hēwandam dāimua pāch k'ircha hāu pāar t'ō hiek'aju.

2

Cristo bēju na woun hāb chi k'aigbam bēju jaautarr

¹ K'odamnaan, maach Pör Jesucristo pierrwai maachin chadcha hi dxi naisiju. Mam^λ mag hi bëeju jaau n^λm gaaimua chan ²hoob parhoobam k'^λnag h^λd^λr pāach k'^λugurpiem, Hēwandam hiek hawia pāachig jaau n^λmua, s^λi hōor hijējb^k'am hūrwia, wa hēsapjōm k'^λijā maar hi gaai t'^λwia parhooba pāach haig deep^λi n^λm gaai ya maach Pör Jesucristoon barbaichēm ha jaauwajā hoob mag^λm gaaimua pāach k'^λugurpiem. ³Hābmua k'^λijā pāachig mag jaauwai maan sēuk'aawai. Hich Jesucha bëeju na hichiita woun hāb chi k'aigbam mag jēb gaai sīeichēju. Mag wounauta hōor Hēwandam d^λi meeuk'apiju. Mam^λ mag hatag paawai Hēwandamau jūrr hi gaata juu k'^λaba hich mag hi gaai mas wai narraju. ⁴Pari hichta mag jēb gaai sīweran hich mag wounauta Hēwandam higwia nem jaau n^λmjā b^λl^λrjā k'^λochk'^kaba ni s^λi hirigjā jēeupimap'a haju. Maguan mawia hichta Haai hi jēeujem degjā jupimaju; mag jupimawia hitta Hēwandamau haju, hichdēupai.

⁵ ¿Pārau k'^λir hee paba n^λ, har m^λ pāar haar chiraawai hich mag hiek mua pāachig jaaujer? ⁶Pārau k'^λap' n^λm hīchab, k'aniuta m^λngwaiwe hi bēepiba s^λi hāb^ka hich bëeju hed haadeewaita h^λd^λraa bëeji n^λ. ⁷M^λngwaiwejā hōrau nem k'aigbam pōm wau t'^λnl^λm. Mam^λ mag hābmua hidēu hi bēepiba t'^λa wai simjō sim chawag k'echue hat'aawaita warag k'aibag hat'uucha t'^λnl^λisiju. ⁸Mag hidēu h^λd^λraa hich bēepibaawain chadau mag woun chi k'aigbam bēewi sīeichēju; mam^λ par mag k'aibag sīewajā maach Pör Jesuu, s^λi p'uasirbāpāimjō, hich hooim^λgau hich jua t'eeq dāimua warre t'^λop^λiju. ⁹Mag woun chi k'aigbam bēejuun, mepeer jua t'eeq dāita bēeju. Mag simua haawai chi meperau hi juag hooju, hag na hōrau nem hooba hajempa hōor dauderraaw waumamk'^λir; mam^λ mag waumam^λ s^λi hōor k'^λuguraagpau. ¹⁰Magbaadēm habarm^λn, har pōd peerd^λba hawia Hēwandamau hisegu k'^λannan hichdēu k'^λugurn haig nem parhooba waumamua k'^λugurmaju, chadcharam hiek hamachig jaautarrjā warag higba ni h^λk'^λajā h^λk'^λaba hawia maach Pör Jesuuug h^λd^λraa hamach peerd^λpiba harr haawai. ¹¹Mag gaaaimua hich Hēwandamaujā hīchab h^λd^λraa mag nem chad k'abam^λ ham k'^λugurpiem, mag^λmta chadam hiekjō h^λk'^λamamk'^λir; ¹²magbaawai hīchab mag^λm gaaimua hamach k'^λochagierr nem k'aigbamta waum k'^λochgau chadam hiekta h^λk'^λaba harr gaaimua jūrr hich Hēwandamauta ham gaai mas hāim^λ mas haag.

Hēwandamau hich hat'ee peerd^λ hawaagj^λr hautarr k'^λan

¹³ K'odamnaan maach Pör Jesuu k'a k'^λosim k'^λan, hichiita marau pāar gaaimua Hēwandamag hāu hajim haju haai n^λm. ¿K'an jāgw^λi? Pāchta jāig Tesalónica p'^λobör hee chi nacha Hēwandamau j^λr hautarr k'^λan haawaima. Magnaa hīchab hich Hēwandam Hak'aar maachig nem wajap'a waupiejem dāimua pāachdēu h^λk'^λatarr gaaimuapa pāachta nacha peerd^λwi naawaima. ¹⁴Magaag hat'eeta Hēwandamau hōor peerd^λ haaujem hiek marau jaau wēn^λrram gaaimua Hēwandamau pāar hich dēnk'a haujim, m^λg hatag pawiajā maach Pör Jesucristo hajaug hich mag hoo wēn^λrramk'^λir.

¹⁵ Magau k'odamnaan, Hēwandam hiek k'^λirchajā marau jaauua s^λi hēsap p'^λ deep^λi n^λm gaaijā pāachig jaautarr chan hoob k'^λir hok'oomiet. K'^λir hok'ooju k'^λai pārau warag hag gaaita hub^ka t'ierrk'a n^λisit. ¹⁶⁻¹⁷Maraun, hich maach Pör Jesucristoouchata maach Hēwandam chi Haai dāimua pāar k'^λir jāsenk'anaa pāar juag hoopim k'^λosi n^λm, pārau nem jaauua nem wau n^λm t'^λum wajap'ata hōbebēr hamk'^λir. Hich Hēwandamauta maach k'^λosi k'^λir jāsenk'ajim, hich mag wēn^λrramua hich d^λi hogd^λba n^λisijujā k'ap hamk'^λir.

3

Pabloou hich k'^λapeen dāimua hamach kōit jēeupi narr

¹ K'odamnaan, hābmiecha paawai marau pārag maar kōit jēeubat han^λm, mag gaaimua pāach hee Harrjō maach Pör Jesuu hōor peerd^λ haaujem hiekta jōpcha durripierr haaidabaadee hōraujā h^λk'^λam k'^λosi hamach t'^λraucha h^λk'^λamk'^λir. ²Pārau k'^λap' n^λm, t'^λumaam k'^λanau chan Hēwandam hiek hogd^λba h^λk'^λaba haajem. Maaggwai jēeunaat, hōor k'aibag sīsid^λm k'^λan jua heemuajā hāu maar peerd^λmk'^λir. ³Mam^λ hich maach Pör Jesucristoou hich garmua chan maach k'a hogd^λba sierraawai pāar hirua hich d^λi hub^ka wai siena mag k'aibagk'am k'^λan jua hee burrpimaagaujā pāar t'^λa wai narraju. ⁴Pāar chadcha maach Pör Jesucristo dāita wēn^λrraawai marau k'^λap' n^λm, pārau marau nem jaau n^λm hipier nem waunaa m^λg hatagjā hich jāg wau n^λisiju. ⁵Mag pārau maach hipieraa haju k'^λap' naab mama^λ, warag Hēwandamag jēeu n^λm, hich jāg hichdēujā maach k'^λosi Harrjō pāragjā warag wir haig pāach hagdaujō daupiicha hamk'^λir. Magnaa hīchab maach Pör Jesucristo juapaata pārag deepi jēeu n^λm, chik'am jua machgau pāach dau hap'^λ hawiajā hich dēnjō hāwatamk'^λir.

P'idk'^λamap' am k'ai t'achjā k'^λöbaju haa sim

⁶ K'odamnaan, maach Pör Jesucristo hiekta maach hiek gaai t'^λwi marau pārag jaauum hig n^λm: Har hōor pāach hee s^λi hamach k'^λochagierr ham k'^λochgau p' idk'^λamap' anaa marau

pāachig nem wajap'a jaautarr chaaur nərrjēem k'ʌn dxi hoob k'apeerk'amiet. ⁷ Pārau k'ap'ʌ nəm jága maar pāar hee wēnarraji. Maar mag sii parhooba maachdēu hampierr wēnarraba harr haawai pārau pāachdēujā k'ap'ʌ nəm, k'anjōm nemta pārau maar juu hoowia hagjō maar dēnjō wauju haai nə. ⁸ Maar chan mag sii p'idl'ajā p'idl'aba hōor higaau par t'ach k'öba haajeejim. Hante hiwiir hābmuu k'āijā maar jāhogam k'ōchgauta hichpa k'ōjudam chuk'u chirajim ham hugua, k'ajeeu durrum hāba, maran hedaram magwe p'idl'aaejeejim maach bidam hat'ee. ⁹ Maar mag p'idl'a wēnarrarr chan mag maach wēnarrʌm paar pārau marag sii par t'ach k'öpiju haai k'aba naawajā k'aba, maach mag p'idl'a nəm hoowi maachjō p'idl'amk'īrta maar jāg wēnarrajim. ¹⁰ Maach jam pāar dxi naat'uurwai marau pārag hiek'a pāajim. Mag hiek māg hajim: "Pāar hee hāb k'āijā p'idl'amap'a sim k'ai, magan t'achjā k'öbaju haai sim." Ma hajim marau pārag jaau pātarr. ¹¹ Pari magtarra marau maumua hūurwai hāaur k'ʌn mag sii p'idl'ajā p'idl'aba, parta naajem hanəm. ¹² Har mag bārjā nem waujujā chuk'u nəm k'ʌnag marau, "Sii par naaju k'āai p'idl'abat" hanəm "pāach bi hat'ee." Maach Pör Jesucristo hiekta hi himeerba marau mag jaaupāi nəm.

¹³ K'odamnaan, nem wajap'a wau nəm gaaimua chan hoop pārau k'ajeeu nəm hawia tag nem waubam hamiet. ¹⁴ Māg marau pārag p'ā deepāi nəm hiekta hābmuu k'āijā hasekasmap'a sim k'ai, magan mag wounan warre t'umaam k'ʌnag hich mag sim k'ak'apdō hapinaa hoop hi dxi k'apeerk'amiet, hich dxi magbaawai deeu k'īr naauwia deeu hewag k'īrjumk'īr. ¹⁵ Mama magwia k'āijā hoop hi dxi hiek'ōr paraa nəmjō hi hoomap'a hamiet. Magju k'āai hagt'a pāach k'odk'a sīewai sii hi wawibat.

Pabloou chi hāk'a durrum k'ʌn kōit Hēwandamag jēeutarr

¹⁶ Maach Pör Jesūs maach k'ōinaa hapijemāgtā pāar kōit jēeu chirʌm, pāar wēnarrampierr hichdēuta pāar k'ōinaa wai nərramk'īr. Hichchata hich mag pāar dxi sīepim k'ōsi chirʌm.

¹⁷ Mach Pabloouchata mach juadamaucha pārag māg hābmiem saluddam p'ānaa deepāi chirʌm. Mach hēsap p'āpierr hich jāg machdēucha mach t'ār firmaapäajem, chadcha machdēuchata deepāi chirʌm k'ap hamk'īr. ¹⁸ Maach Pör Jesucristoogta pāar kōit jēeu chiraajem, hichdēuta pārau nemdam hig nəm t'umaa dedee hamk'īr.

Māgdampai hajim pārag jaaupāim hig chirarr. Hayoo keena,

Pablo

1 TIMOTEO

Nacharam hēsap Pabloou Timoteoog p'ā deepāitarr

Chi p'ātarr. Chamā k'lan carta numí Timoteoog deepāitarr maimua Titoog deepāitarr dāi mak'lan t'ārjupta hābmiecha Pabloou p'ātarr k'lanau. Māk'lan carta pastornaan hat'eeta p'ātarr haawai negōonau "cartas pastorales" haajem.

K'aiga p'ā deepāijī. Pabloou māg carta deepāi sim jaar, Timoteo pastor hajim haajem Efesoom iglesia hee; magua hirigta deepāijim haajem. Warrcha Pabloou Efeso p'öbor hee maach peerdājēm hiek jaauwimaawai hōor k'apaana hāu Cristo hiek hāk'ajierram haajem. Mag hāk'a p'öbaader haigmua Timoteoogta Pabloou chi Efesoom iglesia jaau p'āatarr haawai Timoteon p'idag pōomata wai sīejim haajem. Mag jaar chan hīsimjō Hēwandumag jēwāa hāba biirdajem dijā chuk'u harr haawai sī parhoobam degta hamach dārr habarmpierr hagdaujō hamach pastor dāi podpaajeejim haajem. Mag t'ānarr t'um chi pastornaan Timoteoogta jaau p'āajim Pabloou.

Timoteon chadcha Hēwandumag hiek hichig jaaupi jaautarr gaaита hogdāba p'idl'anaa Pablo dāi k'apeer hajap'am hajim haju haai nām. Chadcha hich jōoi Pablooujā hi chig haba haajeejim (Fil. 2:19-20).

K'an jawaagta p'ājī. Pabloou Timoteoog māg hēsap p'ā deepāitarran hi wawieg hajim; hiruajā hīchab Cristo hiek hāk'ajerr haawai hōor heejā hī jāga nārraju haai sīejī ha jaaupāaig; mag nām dāi hīchab hich chi Timoteo Efesoom iglesia hee pastor harr haawai chi hāk'a durarr k'lan dājā hiruā jāga hajū haai sīejī ha wawieg. Mag Pabloou Timoteoog hich iglesia hee jāga hajū haai sīejī ha jaaupāitarr gaaimua his hewagjā maadēu k'ap'ā hajū haai nām jāga naaju haai nāmaach iglesia (3:15).

Salud

¹ Mān Pabloou, Jesucristoou hich hi jaauumk'īr jar hautarr. Hēwandum maach peerdā haumieu Cristo dāimua chogpāitarrauta pā hat'eet māg hēsap p'ā chirām Timoteo. ² Mag Jesucristo cha mua jaau chirāmuata māg hatagjā hāu maach k'īr meeupiju. Maachdēu hi hiekpāi hāba hāk'a wēnārram gaaimua p'ātta mua māch chaaijō hārcha hig chitām. Maach Haai Hēwandumag jēeuunāa maach Pör Jesucristoogjā jēeu chirām, pā dau hee haug k'aug paraanāa hāuu wai nām dāi pā k'ōinaa wai wēnārramk'īr.

Chad k'abam hiek jaau nām gaaimua Pabloou hiek t'eeq jaaupāitarr

³ Har na māch Macedoniaag maagpaawai māchdēu p'ātta jaau chirarrjō, hich jāig Efeso p'öbor heepai chirsī, jāg sīi sēuk'a nem hagchajā k'abam jaau wēnārram k'ānnag tag jāgām hiek jaaupiba haag. ⁴ Hoob sīi jāg hamach jōoin higwia hamau waaujerr higp'öbaadēmā warag hag gaapai par hamach hip'it'ur pātta chluu hapim hamag. Jāgām hiek jaau nāmuun sīta warag hōor hee hiek pōm maadēujā k'augbata hapxi sim. Sīi hōor k'ūgur p'ē wai nāmuun warag hōrag Cristo hiek hāk'api haujujā k'īrjubata nām, Hēwandumau maachig jaau simjō hamachigjā hājōgjā jaau simjā k'augbajmō. ⁵ Mua p'ātta mag jaaupāi chirāman, hich mag wēnārraju k'āyau warag chik'am k'ā k'ōsi hamk'īrta mag ham wawibā ha chirām, magbaawai hamau hagdaujō hō hajap'anāa nem k'aigba waujujā k'īrjuba sīi t'ārauchata Cristo hiek hāk'āmk'īr. ⁶ Mamā har chi sēuk'a nem jaau nām k'ānnau magba, warag k'īrjung chaaour k'īrjuwia sīi parhooba maadēu nem higmap'āmaga hee t'ānarram. ⁷ Mag wēnārramta hamau hōraujā hamachig hamta Moiseeu p'ā p'ātarr hiek jawaagjā chi machanaanau hapim k'ōsi nām. Mamā mag hamachdēupajā nem jaau k'aug nām hanāmta, hamachdēu jaau wēnārramjā k'augba nām.

Chijā k'ānn hat'eeta Hēwandumau ley deejī

⁸ Jāg Hēwandumau Moiseeg ley p'āpitarran chadcha chi hajap'amālu. Mama hīchab maadēu k'ap'ā hajū haai nām, chijā k'ānn hat'eeta Moiseeu mag p'ā p'āajī. ⁹ Pārāu k'īrjuawai nem hajap'ā waaujem k'ānnag tag nem waupiba haagta Moiseeu mag ley p'ā p'āajī? Mag k'abam. Moiseeu mag Hēwandumau ley p'ā p'ātarran, har nem jaau nāmājā hūrba warag chaaour hāk'a hāk'a sierrjēem k'ānn hat'eeyau: nem k'aibag sīi pekau waujupai k'īrjuajem k'ānn hat'ee; har Hēwandum hōgk'abanaa hi hiekjā hāk'aba, warag hi wau hiek'aajem k'ānn hat'ee; har hamach dēnnaanjā wir haig t'ōojem k'ānn hat'ee; maimua har t'um chik'am juau t'ōojem k'ānn hat'eeta p'ā p'āajim. ¹⁰ Lein hīchab har dich hōor k'abam dāita k'apes haajem k'ānn hat'ee; har dich k'āmannaanu hoppaita hālāin dāimjō, wa hālāin k'ājjā hamach hoppaita hemk'ooin dāimjō haajem k'ānn hat'ee; har hajūēs hōor p'ātta hamach hat'ee p'idl'ak'āmk'īr dār Harrjem k'ānn hat'ee; sēunemk'am k'ānn hat'ee, maimua har chad k'abam nemta chadam hiek gaai t'ā hiek'a sīerrjēem k'ānn hat'eeta p'ā p'āajim. Hajapcharanlein har t'um Hēwandumau hich hiek gaai nem hajap'amta waupi jaau sim hiprieraa k'abam, warag

nem parhooba wau wēnərram k'lan k'aibag waumk'irta p'ā plajim. ¹¹ Mua mag nem hajap'ama waipi sim ha chiram chan māch hiekpajā k'aba, jāan hich Hēwandam hōor dāi hajaug k'itmuata mārag jūrr jaauumk'ir jaautarau. Magua mua maach peerdlajem hiek jaau chitampierr hich magta jaau chitam.

Hich peerd̄ hautarr paar Pabloo Hēwandamag häu hajim hatarr

¹² Maach Pör Jesucristoou hich hi jaauumk'ir māch jar hautarr paar hirig häu hajim ha chiram. Hichdēuta häu mā juapá jäppibarmjö habarm mag hich hiek jaauumk'ir. Hirua hoowai mua hich p'idag gaai hogdaba chitaju k'ap' sierr haawai māg p'idag mārag deejim. ¹³ Muan warran Cristo hēugar k'aigba hiek'a chitajim; magnaa hi hiek hāk'a nām k'lan k'aibag wawaag ham hēudeejā hēk'anaa hich Cristo t'ärcha t'är'tärnaajā hīchab hi wau hiek'a k'a haajeejim. Mag chitarr hāba, Hēwandamau mā dau haug k'augjim, hagta hi hiek hāk'aba chiram gaaimuata māch mag chitamjā k'augba chitaajerr haawai. ¹⁴ Jūrran mag chitajieb mama, maach Pör Hēwandamau häu magamjā higba māch k'aibag t'um chugpatarr haawai hāba Jesucristo hiekpaita hāk'a chitam. Magua hīsin mua hi k'ōsinaa māch k'apeenjā t'um hāba daupii chitam, har chadcha hi hiek hāk'a nām k'lan nau haajemjö.

¹⁵ Dich hin hiek'ōoin t'umaam k'lanau k'ap' haju haai nām: "Jesucristo māg jēb gaai bēewain pekuu paraam k'lan peerd̄ hawaanta bēejim." Ma chan sēuk'aawajā k'abam. Warraan mālān māchta hārcha pekuu pōm chitajim, tagam k'lan k'āaijā. ¹⁶ Mamā mag māchta hatchinga nem k'aibag chitarr haawaita Hēwandamau warag mā dau haug k'augam k'ōsi dau haug k'augjim, mā magbarm gaaimuata t'umaam k'lan nem k'aibag sisid hawiajā magam higba, Hēwandamau hamagiā "Mua pāar māchig bēeta hoo chiram pāar peerd̄ hawaag" ha sim k'ap hamk'ir. Magua hewag pawiajā hamau mā dēnjō hāk'amān, häu peerd̄ nāisiewai Cristo dāi hamach hich mag nāisiju k'ap haju. ¹⁷ Maguata t'umaam k'lanau Hēwandampaita t'ō hiek'aju haai nām, hichta hich mag Rey chaark'a sierraawai. Hichta hāba t'ōjā t'ōba, hich mag sīerram warrgarwe. Hí pōd maadēu hooba haajem. Hichta hāba Hēwandam charau. Hichdēupaita nem t'um k'ap' sīerram. Maata maach Hēwandamau.

¹⁸ Hajap chirā Timoteo. Pālta māch chaaijo wai chitaawai mua pārag jaauk'im: Na har Hēwandamau k'apeenag hiek'apibaawai pā higwia jāga pā p'ik'd'aju haai chirā ha jaautarjō, hich jāg Cristo hiek maachdēu hāk'a nām gaaita hubanaa, nem k'aigba waujujā k'īrjuba, warag maach Hēwandam hiekta jaaubā, sii meeuk'a jāau nāmjō nem pāa chuk'u. ¹⁹ Pua k'ap' chiram, maach k'apeen hāaur k'lanau hamachdēu nem hajap'am wauju haai nām k'ap' narrta warag chaaour k'īrjuba ya hīs parhoobata wēnərram. ²⁰ Magta hajierram maach k'apeen Himeneo Alejandro dāi. Maguata hamau deeu hewag k'īrju nām hora mua warag meperagta ham t'āsieberāim, ham dāi hichdēu hampierr hamk'ir; hamach dāi jāgbaawai hēudee tag sīi Hēwandam dāi hibār wau nāmjō hi dāi jāgam hugua.

2

Jāga haju haai nā Hēwandamag jēeu nām haig

¹ Keena, mua pārag jaauum hig chiramnā māgau: Hōor t'um māg jēb gaai t'ānām k'lan kōit Hēwandamag jēeubat. Mag jēeumamua nem t'umaam paarjā hīchab hirig häu hajim habat. ² Presidentaanānā kōit jēeunaa hīchab tagam k'lan t'um chi t'et' emnaan maach pōrk'a t'ānām k'lan kōitjā Hēwandamag jēeubat, maach t'um hāba k'ōinaa wēnərraag. Mag warag maadēu jēeumamua hirig: "Hēwandam, pua hamag k'īrjug k'ap' hapijaru, nem hajap'a waumk'ir" ha jēeujū haai nām. Pārāu magta jēeumān, Hēwandamau hamag k'īrjug hajap'a deebaawai maach t'umaam k'lannta honee nām dāi k'ōinaa wēnərraju, Hēwandamau k'ōsim nemjā maachdēu waum haig wauju hayaa. Maagwai mag Hēwandamau k'ōsim nem waauwaijā bigaam k'lanau magam habaju. ³ Pārāu mag t'umaam k'lan kōit jēeu nāmān magan hāu k'ērām. Mua pārag mag jēeupi chiramnā, Hēwandam maach peerdlajemajā hich magta hichig jēeupi jēewaita mag jaau chiram. ⁴ Hiruan t'umaam k'lan nag chadcha hichdēu maach peerd̄ haaujem hiekta k'ap' hapij k'ōsi sim, mag k'ap' nāisiewai t'umaam k'lanau hamach peerd̄ju haai nām ha k'ap hamk'ir. ⁵ Mamā mag maach t'umaam k'lan peerd̄ hawaag hichta Hēwandam hābpai sierraawai hīchab maach dich pekuu gaaimuata Hēwandam warp narr k'lannta deeu hūmaai hi dāi k'ōinaa wēnərrapiejemjā hagjō hābpai sīerram. Mag woun hich Jesucristoou. ⁶ Mag t'umaam k'lan peerd̄ hawaagta hādāraa hich t'ōopijim, magbarmua Hēwandam dāi mag pekuu gaaimuata hiek'ōr pōm narr t'um hichdēupai p'ag hōbeerpāyaag. Mag Jesús t'ōotarr gaaimua maadēu k'ap' nām, chadcha t'umaam k'lannta Hēwandamau peerd̄ haum k'ōsi sim. ⁷ Hich magtarr jaauumk'irta hichdēucha mā jar haujim, hich hiek jaaujemk'a hawaag; mag jaau chitamua judionaan k'abam k'lanagta jāgata chadcha Cristo maach t'umaam k'lan kōit hich t'ōopitarr haawai maadēu hi hiek hāk'a wēnərraju haai nām ha jaauumk'ir. Mag chadcha hi hiek hāk'a chiraawai bālārjā sēuk'aba mag hiek'a chiram.

⁸ Maguata muruan chi hāk'a durrum k'lan nənəidampierr Hēwandamag jēwaag hāgt'aag jua jark'aawai chi hemk'ooinauta Hēwandamag hiek'amamua jēeupi chiram. Mam̄ mag Hēwandamag jēeu nəmuu hāgt'aag jua jark'a nəm k'lanjā pekaúua jua p'ais meu sīsidam k'abam; hagt'a dich k'apeen dāi k'āijā meeuk'a nərrjēenaa dich k'apeen dāi hipeer hahaujā k'abata Hēwandamag jēubat.

⁹ Hālinajā muu mag chiram: Pāach chihōowai hoob hat'u chihōomiet; hagpierrpaita chihōobat. Hoob sīi nem hatcharag hōor dauderraā pōr megmiet. Hoob chihōo hooimā sīi p'up'up p'ir dēnpa k'āijā pōr hee p'ik'a jūamiet; hoob k'ajūa k'āijā nem parhēpagk'am jūamiet, magam gaaimua hōrau pāachig heerpapaad ham hugua. ¹⁰ Magju k'āyau chadcha hālin Hēwandam hiek hāk'anaa hiripai jēeu wēnarrrajem k'lanau haajemjō, nem hajap'a wau nəmuata pāach higpiju hawiajā pāach hēugar hig hiyā hapibat. ¹¹ Hālinan culto hee weetwaijā, Hēwandam hiek jaubaadeewai sīi kīuuta hūr hohoodō haju haai nəm, hamachdēuta jaau nəmjō sereubaadēp k'aba. ¹² Mua hālinag chan culto hee hōor k'apanag hee Hēwandam hiekjā jaaupiba, ni hamachta hemk'ooin k'āijā hārpai hapiba chiram. Magju k'āai sīi warag k'īuuta Hēwandam hiek hūr harrjēe hawi hōbērju haai nəm. ¹³ ¿K'an jāgwia muu mag chir? Mua mag chiram, warrcha maach hompaawaijā Adanta nacha Hēwandamau hompaawia jūrr hēudechata hāli hompaatarr haawaita mag chiram. ¹⁴ Maimua hīchab k'ir heyaa habat k'aita nacha dösātua k'ūgunj: Adán k'abajim. Chi nacha k'ūgurwia pekau hee burrtarran Eva hajim. ¹⁵ Hichta nacha mag pekau hee burrtarr gaaimuata Hēwandamau hirig, "Pə chaai hoogpaawai hich jāg p'a gaii machag hāwat harraju" hajim. Magjieg mam̄ hirua Hēwandam hiek t'āraucha hāk'a hārram, hijā hīchab hemk'oojō peerdaju. Mam̄ mag nəm dāi t'umaam k'lan k'a k'ōsinaa, Hēwandamau k'ōsi sim nempaita waunaa, hīchab hich hārrampierr hagpierrraa harraju haai sim.

3

Iglesia heem chi pōrnanā jāga wēnarraju haai nā

¹ Magam hiek chan sēuk'awai k'abam keena: Hāb k'āijā hichta Hēwandam hiek hāk'a t'lan k'lan pōrk'am k'ōsi k'irju sim k'ai, magan hagchata k'irju sim, p'idag hajap'am gaaita parju k'irju sīewai. ² Mag chi p'idagjā hajap'am haawai mag chi hāk'a durrum k'lan pōrk'ajūa hīchab woun parhoobam k'abata hig sim. Magba hak'iin, hōor dak'ir parhooba haawai jūrr hichigpata bigaauum k'lanau hiek'ak'a haju. Mag ham huguata mag chi pōrk'a simn, hāli hābpita paraa haju haai sim. Sīi donjō parhoob nem wauba, k'irjug paraanaa hajap'ata narraju haai sim, hich wau hiyā ham hugua. Magnaa hīchab hōor bēewajā hich deg jēerpim k'ōsi jēerpinaa Hēwandam hiek hōrag jawaagiā nem jaau k'augta haju haai sim. ³ Chi pōrk'a sim k'lan chan hoob mag nag pignaa, hich k'apeen dāijā k'ujārnem haju k'aba, ni sīi nemdam bārlam wau nəm paarjā hāba p'atk'onta hauju k'irjubaju haai sim. Magju k'āai, t'umaam k'lan dāi hō hajap'anaa k'ōinaata narraju haai sim, ni p'atk'on hichdēu hau sim hatchajā warag paarpaju k'irjuba. ⁴ Dich degam k'lan dāi t'um dich nempa hajap'a haairaanaa dich chaainjā wawik'a haai sim, dich hipieraanaa dich hōk'ō bābaumk'ir. ⁵ Hābmua k'āijā pōd hich chaainpaijā wawie meraa sim k'ai, magan jāgā hōor k'apanaa Hēwandam hiek hāk'a t'lan k'lan hajap'a wawí wai narraju k'ai? Magam k'lanau pōd Hēwandamau hig simjō habaju. ⁶ Mag chi Hēwandam hiek hāk'a durrum k'lan pōrk'apieg chan har hewaa Hēwandam hiek hāk'a sīsidam k'lan jar hauju k'aba nəm, heeu magba hak'iin hichdēupai hīita wajapcha chiraawaita hi jar hat'am hawia hich t'ō hiek'aduk'am. Magbaawai mepeer hatarjō hichdēupaita Hēwandamag wir haig hich k'aibag waupiju. ⁷ Meperan hāba hōrag pekau waupijuuta hēk'a sīerraawai bāllr habarm gaaimua chi pōrk'a nəm k'lan hēugarta Hēwandam hiek hāk'aba haajem k'lanag k'aibga hiek'apim k'ōsi haajem. Maguata mag chi pōrk'a nəm k'lanan har hāk'aba nəm k'lan daarjā hagchata wēnarraju haai nəm.

Chi pōrnanā juag hoojem k'lanjā jāga wēnarraju haai nā

⁸ Mua hīchab p̄lāg jaauk'im, jāga haju haai nā chi pōrnanā juag hoojem k'lanjā: Hamjā hīchab t'umaam k'lan daar k'ajap'ata wēnarraju haai nəm, hamach hēugar chik'amnau hīgk'am hugua. Hiek hābata haju haai nəm, hiwiir hābamag nem mag hawia jūrr deeumag k'et jajaau haba. Magam k'lan chan hīchab nag pigjā k'aba, ni sīi nemdam bārlam wau nəm paarjā hāba p'atk'onta hauju k'irjubaju haai nəm. ⁹ Magju k'āai maach peerdajem hiek cha maadēu heeu k'augbarpta warag hogdlaa hāk'anaa hīchab Hēwandamau nem waupi jaau simpai wau wēnarram haawai, gaaii k'aibagjā chuk'uhoneeta wēnarraju haai nəm. ¹⁰ Magua muu p̄lāg mag chiram: Chi pōrnanā juag hoomk'ir hōor hig nəm k'ai, nacha hamau wau nəmjā hoonaa t'ūr hajap'a p'aabarmjō bēgōhne bālrjā k'aibga k'aba hōbērbaawaita mag chi pōrnanā juag hoomk'irjā jar hauju haai nəm. ¹¹ Ham hālinjā hīchab t'umaam k'lan daar hajap'ata wēnarraju haai nəm, sēunem nem hīgk'aba, ni nem

waauuwijā sīi don hāainjō parhoob nem wauba. Hīchab hamach jaai happai hoonaa, nem waubaadēmjā hōpāiba hich mag werba sīsiu haju haai k'aba nām. ¹² Har mag chi pōrnanan juag hoo nām k'ānnan hāi hābpaita paraanaa hīchab hamach chaainjā t'um hamach degam k'ānnapā haairaa haju haai nām. ¹³ Pua k'ap'ā sim, har hamach pōrnanan juag hoo nām k'ānnau hajap'a ham juag hooawai, bigaaum k'ānnagpa warag hamach daupii hapināa hīchab hamachdēu hāk'a nām hiekjā warag högk'aba k'ap'ā hōrag jaaujem.

K'an jawaagta Pabloou mag hēsap p'ā deepājī

¹⁴ Timoteo, mua jöpcha pā hoon maju k'īirju chirām. Maagwai pārāg k'ap hamak'īir mag hēsap p'ā deepāi chirām. ¹⁵ Māl da barba hawiajā ya pua k'ap'ā sim, jāga wēnārraju haai nā Hēwandam hiek hāk'a k'īit'ēem k'ānn. Mag hi hiek hāk'a durrum k'ānnanta t'um maach Hēwandam chi hiwam chaainau. Mag hamachta Hēwandam chaain haawai, bit'urgam k'ānnagjā parhooba hamach hichaaur jaaupimaaugau, chadam hiek hamachdēu hāk'a nāmta hich jāg warm k'ānnag hamach hādālr deeba jaau durraajem. ¹⁶ Mag hiek warrgar t'umaam k'ānnau k'augba haajerrta hīsin maadēu dawaa hoo nām, hich Hēwandamau maachig k'augpitarr hawai. Mag maachig k'augpitarr hiek'an māgau:

Cristo Hēwandamk'a simta maach t'aaaabajemjō māg jēb gaai t'aabachēwia, maach wounaan k'īir t'egwia, māg jēb gaaim k'ānnag hich hoopien bēejim.

Maimua meewia Hēwandam Hak'arau deeu hi p'iriū hat'amua chadcha hí pekau chuk'u k'itam ha k'augpijim hōrag.

Māg jēb gaai sīechēwia hirua nem wautarr t'um Hēwandam chognaanau hāgt'armua hoojierram.

Maimua hamach haar pabaimaawijā sīi honee hamach juu hee baarpi haujierram. Magtarr, durr warp'am magwe haaidā jaaupāiwia meupierram k'ānnau k'ak'apdō t'ānām dāi hīchab durripierr hi hiek hāk'a durrum k'ānn nānāidām.

4

Hāaur k'ānnau Hēwandam hiek hamachdēu hāk'atarrjā hisegju

¹ Mamā Hēwandam Hak'arau k'apeenag jaaupibaawai jaautarr gaaimua pua k'ap'ā sim, māg hatag paawai hāaur k'ānn hi hiek hogdāba hāk'a wēnārraju haajerr k'ānnanta māg hiek hajap'am hisegwia jūrr parhooba dōsātau nem jaaupi sim jaau nāmaga hee hajurau.

² Magp'ōbaadēmlān hajap'a Hēwandam hiek jaau nām hānāmta hamachdēu jaau nāmtjōjā k'aba, sīi parhoob nām waunaa sēuk'a nem hīgk'a sīerrjēem k'ānn hiekta hūrm k'ōchh'ak'a hajurau. Mamā har mag sēuk'a nem jaau wēnārram k'ānnau k'ap'ā nām, hamachdēu chadcha nem hagcha jaauba nām. Mamā hich mag jaau k'aug naawai hamachdēu mag sēuk'a nem jaau wēnārramjā ham gaai mas k'aba nām. ³ Chi mag parhooba nem jaau wēnārram k'ānnau hāi haupiba jaunaas hālinagjā jaai haupiba jaau nām dāi hīchab nem parhoobajā k'ōju k'abam ha jaaujem; majā parhooba k'ōmk'īirta Hēwandamau nem t'um wautarr haawai maach mag chadam hiek k'ap'ānnaa hāk'a durrum k'ānnau warag hirig hāgam paarjā hāu hajim hanaa k'ōju haai nāmta mag jaau nām. ⁴ Hēwandamau nem wautarr t'um hajap'amālu. Maguata maadēu Hēwandamag jēeuwia, hirig hāu hajim hanaa, bālrijā nem hisegba k'ōju haai nām. ⁵ Mag hichdēu nem k'ōmk'īir deetarr t'um hichdēujā chi hajap'amālu ha jaautarr haawai, hinag hawia k'ōbaju haai nāmjā haba, warag hirig hāu hajim hanaata k'ōju haai nām.

Jesucristo chog chi hajapcharam k'amk'īir Timoteo wawitarr

⁶ Timoteo, maach k'odnaanag pua magta jaau chitāmān, pā Jesucristo chog chi hajap'amk'a chirām. Mag hamān, pālān hīchab juu t'eeq chirsiju, hiek hajap'am pāchdēu hāk'a chirām jaau nāmta t'ach k'ō nāmtjō pālāba jaau chitām gaaimua. ⁷ Hoob sīi jāg warrgar hamach jōoin nem hīgk'a aa haadēmjā maadēu k'augba warag pālāba chāuu haajem k'ānn hiek hūr chitām. Mag k'āai Hēwandamau pāchig pālārapi simjōta hagcha nārraju hēk'abā. ⁸ Sīi k'apā jāpaagpai nem wau nāmān hāu sim. Mamā Hēwandamau nem k'ōsimpa wau nāmta nem t'umaam hat'ee hajapcha sim. ⁹ K'an jāgwi mua mag chirā? Mua mag chirāmān, māg jēb gaai nāwejā hirua nem k'ōsim waauwai maach k'īir honee hapināa hīchab māg hatagjā maach k'īir meeupiju haawaita mag chirām. ¹⁰ Cha mua mag chirāmān chadcharam hiek'au. Maagwai t'umaam k'ānnau hāk'ak'iin hāu hak'am. ¹¹ Mag māg jēb gaai nāwejā Hēwandamau maach dāi hajap'a haju k'ap'ā naawaita, hich jāg t'et jaau nāmuā, hi hiek hōrag hāk'apiju hāk'a durrumā, hīchab chik'āmnau maach hīgk'ābaadēp'āmjjā magām hīgā, warag pādurraajem. Chadcha Hēwandamta hāba t'umaam k'ānn peerdājēmālu, pari hajapcharan har hich hiek hāk'a durrum k'ānn dēnpāi mama.

¹¹ Cha mua pāchig jaau chirām hiek hamag māl himeerba jaunaas hīchab pāchdēu jaau sim hipieraa hapibā. ¹² Pāch hēwanaa chiraawai jōoinagpa pōd mag jaauju k'āba chirām hawia, hoob hādālr hamag pāch k'a hisēe hapim. Mag pāch k'a hisēe hapim hugua,

t'umaam k'lan daa hagpierra chitá; maagwai chi hák'a durrum k'lan heejá jöoinaupa pach mag hoowai híchab jágata hamjá wénarraju haai ná ha k'ap hajú. Magnaa t'umaam k'lan k'a k'osinaa Héwandam hiek pachdéu hák'a chiramjá hogdába hák'a chitá. Híchab pach hiek'aawajá, nem hagchata hiek'a chitam dái pachdéu nem jaau chiramjá sii par hiiupai k'aba pachdéu jaau simjóta habá t'umaam k'lan dak'ir. Hoob pachdéu nem jaau chiram hichaaur nem bálr habarm gaaimua k'ajá pekau paarpa chitam.¹³ Mán bar nám hora, t'umaam k'lan jág daa t'árwia hich hag hiek'aupai ham wawimamua hamag hajap'a jaaubá.¹⁴ Pachig mag p'íd'k'amk'ir k'abajieb, har nacha Héwandamau k'apeenag jaaupibaawai mak'lanau pach higwia jürr chi pörnaanag jaautarr. Magbaawai hajim, har hamau pach hár jua hausubarmua Héwandamau hich jua t'eeg pach deetarr. Mag p'íd'k'amk'irta mag jua t'eeg pachig deetarr haawai hoob sii hich jág par wai chitam.

¹⁵ Timoteo, Héwandam hiek jaau nám gaaita warag pach t'ierrpamam t'umaam k'lanau hoomk'ir, cha mua pachig jaaubarm t'um k'írjunaa hag gaaipai chirsí.¹⁶ Pachdéu jaau-maajem hiekpái hajap'a k'írjunaa k'ir k'ap' chitam dái warag hich hag gaaipai hák'a chitamua hubla chitá. Pua chadcha cha mua jaau chiramjóta hamán, magan pach peerdapi hauju.

5

Jág haju haai ná Cristo gaaimua maach k'odk'a nám k'lan dái

¹ Pach k'áai jöoinag hoob meeurraru hiek'am. Hamag meeurraru haju k'áyau, pach hayagta hiek'a chiramjó hit'uu hiek'amamua warag ham wawibá. Pachjó chaainpaim k'lanjá pach k'odnaan k'aba hawiajá pach heeugpeen k'á hábam k'lanjó jásene habá.² Maimua húanaan dái jág pach häd dái jómjó hanaa chi daupeen dái jág pach háp'lin k'á hábam k'lan dái jómjóta habá, bálrjá ham dái k'írjug chaaura haju k'írjuba.

Iglesiaau jág haju haai sít k'oopaa hálín dái

³ Har k'oopaa húanaan chadcha dau hap'á higju chuk'u k'it'ém k'lan dái hó hajap'anaa hamau nem hig námdam hau dedee habá.⁴ Mama k'oopaa húan háb k'ajá chaain paraanaa yétonaa k'ajá p'wai sim k'ai, magan chi chaainauta k'ap haju haai nám, hamachdéuta nacha hirua nemdam hig sim haudeeg garpapa haag. Hamau k'ap' haju haai nám, hich jág jöoinau hamach dau hap'á báup'itarrjó, ya hamach dénnaan dau hap'á paawai jürr híchab hamach chi chaainauta hamach dénnaan dau meraamjó hoo wai wénarraju haai nám. Dich dénnaan dái magta hamán, Héwandamau hoowajá nem hajaug sim.⁵ Hái har chadcha t'áraucha Héwandam hiek hák'a simta k'oopawia hich happai higjujá chuk'u sísiewain, "Higjujá chuk'u hárraawai tag k'ai jua nábarju" hawia, hábá Héwandamagta hedaram magwe jéeu k'itajem hichdéu nemdam hig sim hat'ee. Pách hee k'oopaa hálín magam k'lanagta nem dee k'aba deeju haai nám.⁶ Mama har k'oopaa hálín mag Héwandamag jéebanaa sii warag Héwandam hiek k'augbamjó parhooba hichdéu nem k'ochagpierr nem wau simág chan, parhoob nem deeju k'aba nám. Mag siman Héwandamau hoowai meeba simta chi t'omjó sim, hich pekau gaaimua.⁷ Har Héwandam hiek hák'a nám k'lanag t'um cha mua jaau chiramjóta hapibá, hamach dénnaan dái. Maagwai ham hégear chik'amnau jaau jaau habaju.⁸ Hábmuu k'ajá dich k'odk'a simta dau hap'á k'itam hoo simjá mag hoowai warag gaai mas k'abamjó sim wounan därrchata hó hák'áraa chiram. Mama hat'uucha k'aigba náman, har hamach chaain wa hamach dénnaan k'ajá dau hap'á k'itam hoo námta warag hoobamjó nám k'lanau. Magam k'lanau chan cha maadéu Héwandam hiek jaau nám hák'aba námta hamach hiiupaita hák'a nám hanám. Mag nám k'lanan har bálrjá hák'aba nám k'lan k'áyaujá hatchata k'aigba nám Jooi dau na.

⁹ Mua pach jaauk'im, chijágam k'oopaa hálínagta pách t'umaam k'lanau nem deeg ham t'ár pách hésap gaai p'á siuju haai ná. Párau nem deeju k'lanan mágau: K'oopaa húanaan sesenta añomua hágtag'agam k'lan har warrcha hamach jaai hautarr díipai k'oopawia tagjá jaai hauba nám k'lanpáiu.¹⁰ Magnaa híchab hamau nem hajap'am waaujemta hooju haai nám, k'an nem hagá: ¿Hamach chaain hajap'a báauk'apliwia jooi hee hagpierra wénarrá? ¿Hóordam parhoobam k'lan hamach haig bëewajá, hamach deg jéerpim k'osí jéerpinaa, ham dái hó hajap'anaa, hamach k'apeen Héwandam hiek hák'a nám k'lan hat'eejá bálrjá nem waumap'am haba sii nem par daúa hooba k'it'ée haajé, ya "Maar jágam hat'ee k'aba nám" ha hiek'aba? ¿Hóor k'amor masi wa gaai masi k'ajá haawai, dau haug k'augwi dái nem par daúa hooba haajé? Magam happajá k'aba, ¿tag nem parhoobamdam wau námuu hórau ham hégear hajap'a hig hiyáhaajé? Magam nem t'um chadcha waaujem pachdéu k'ap' nám k'ai, magan hamau nemdam hig námjá hoob sii par daúa hoomiet.

¹¹ Mamə har k'oopaa həuin hagt'a sesenta añojā barba nəm k'ənən t'ár chan hoop jāchag pāach hēsap gaai p'āmiet; ham hagt'a k'a chaainaa sīsid haawai heeu deeu hūmaai hemk'ooin k'īrjuba p'ōbaadeewai jaai jarduk'am, Cristo hat'ee nem wau wēnərrəm gaaipai wēnərraju ha hiek'atarrjā k'īrjuba. ¹² Magbaawai hamachdēupaita Hēwandamag hamach k'aibag waupimjō waupijurau, tag jaai jərbə hāba Cristo hat'eepai wēnərraju ha hiek'atarrja jaai jərbarm gaaimua. ¹³ Chaainaam k'ənən t'árpa pāach hēsap gaai p'āk'a sīumən, hamachig sīi nem dedee haju k'ap'ə hap'ōbaadeewai, sīi warag k'u'sēugau dīk'a p'ōbaadeewai, dipierr höber höber hap'ōbaadēm dīi hīchab k'u'sēugau dīk'aju. Mamə sīi magpajā k'abam. Magp'ōbaadēm dīi warag nem hiek'nem nem hīgk'anāa, hōor hamach hap hiek'ə nəmījā hamach dīita hiek'ə nəmījō bigaau naawia chik'am hipeermie hat'aadēp'əm dīi, hiek'ajū hayaā k'abampata hōor jāg daar hiek'aa k'augjurau. ¹⁴ Hāb k'ājījā mag nərram hugua, har jaai hauju hayaam k'ənən muan waragta jaai jərpim k'ōsi chirəm. Magbaawai chaain paarpawia, hich jaajā hichdēuta k'ap'ānaa, degam nemjā hichdēu t'um k'ap'ə sīsiewai, tag mag sīi parhoobam k'ənənjō nərrabaju. Magta hapim k'ōsi chirəm, maach k'a huk'urm k'ənənagjā ham hēugar k'aigba hīgk'apimaugau. ¹⁵ ¿K'an jāgwia mua mag chirā? Mua mag chirəmən, cha machdēu jauu chirəmjō haba hawia ya hāaur k'ənənau Cristo hiperraajā k'aba sīi dōsātau k'ōsi simjō wēnərraawaita mag chirəm.

¹⁶ Pāar hee Hēwandam hiek hāk'ə nəm k'od həui hāb k'ājījā k'oopawia k'itəm k'ai, magan hamach chi k'odnaanauta wa chi chaain k'ənənau k'ājījā sīi hamach paarmua bit'urgam k'ənən juata nəju k'ayau, hamachdēuta mag hūanau nemdam higbarm t'um haudeedee haag k'ap haju haai nəm. Magba hak'iin, iglesiaauta mag higju paraam k'ənənagpa hoowai, jūrr har k'oopaa həuin chadcha higju chuk' u k'it'ēem k'ənəndamta hajappai haair haba, hamau nemdam hig nəmījā pōd t'um dedee habaju.

Jāga haju haai nə dich iglesia heem chi pōrnanā dīi

¹⁷ Har hajap'a chi hāk'a durrum k'ənən pōrk'anāa Hēwandam hat'ee p'idk'a nəm k'ənənnaan maadēu daupiinaa hamau nem hig nəmījā k'ap haju haai nəm, sīi hich jāg par p'idk'apiba. Mamə hārcha mag daupiinaa hamag p'agju haai nəm. ¹⁸ ¿K'an jāgwia mua mag chirā? Mua mag chirəmən, Hēwandam hiek p'ā sim gaajā, "Pach nemjīr dau bibt'āg deemk'īir p'ak hemk'ōi p'idk'api wai chirəm haig, nemjīr dau k'ōm hugua hawi, hoop hi hi k'ōorjā sīum" ha jaau siewaita mag chirəm. Maimua hich hag Hēwandam hiek gaipai hīchab hāgjō mag sim: "Har p'idk'a nəm k'ənənagan, hichiita ham p'idk'a durrum paar p'agab k'aba p'agju haai nəm" ha sim.

¹⁹ Pach chirəm haig woun hāb bēewi maach chi hāk'a durrum k'ənən pōrnanā higwia hiwiir hābam hēugar k'ājījā k'aigba nem hīgk'acheewai hoop hāk'am. Hāk'ajū hawiajā hamach chi hootarr k'ənənnauchata numiim k'ənənau wa t'ārjupam k'ənənau k'ājījā bēewia jaubaicheewaita hāk'abā.

²⁰ Mamə har warr hamach wēnərraajerrjō hagt'a hamach pekau hee wēnərrəm k'ənənag chan hoop hik'āa hiek'am. Magam k'ənənagan, t'umaam k'ənən hābam haig biirdənaa mag t'um t'ənəm dak'īir hik'āba hiek'amamua ham wawibā, mag hoobaawai tagam k'ənənaujā hōgk'awia warm k'ənənjō pekau hee burrm hugua.

²¹ Maach Hēwandam dau na maimua maach Pōr Jesucristo dau na muan pārəg magta habáha chirəm. Hēwandam chognaan angelnaan hichdēucha jār hautarr k'ənənaujā mua pārəg mag chirəm k'ap'ə nəm. Cha mua jaau chirəmjō, chi mag pekau wau nəm k'ənənjā hoop sīi par daúa hoom. Pach dīi k'apeen hajap'am k'ənənag hawiajā hinag chuk' u hiek'abā hamag.

²² Hīchab mua pārəg jaauk'im: Pāach hee hāb k'ājījā chi pōrk'amk'īir jār hawaagpaawai, hoop sīi hajap'a hāk'a sim hawia, parhoobam k'ənən hār jua hausūnua hi kōit Hēwandamag jēwan, heeu magba hak'iin meraa pekau hee hich burrtarrijā jauba, naspawiata k'aug hat'aawai, jūrr pach gaaipata chik'am pekau t'aduk'am. Magam hugua, chi pōrk'amk'īir hōor jār hawaagpaawai hajap'a hoo nənnaata hi hār jua hausūnua Hēwandamag jēuebā hi kōit. Naspawia k'aigbajim ham hugua hajap'a k'īrjunaata nem waubā.

²³ Mua mag chirəm haig chan mag sīi bālər habarm gaaimua chik'amnag pāch jāaupim hugua hawi pōd vinodamjā dōba, pā sīi hich jāg dō hoppaita dō chitaju haai sim haba chirəm. Mua k'ap'ə chirəm, bi machgaujā hāiba hagagal haajem. Pach jāgbaadēp haajem hāupamk'īir, dō hoppai dōba hīchab vinodamjā bāchk'un dōbāp'ə chirā.

²⁴ Pua k'ap'ə sim hīchab, k'ar maach k'apeen hamach nem k'aigba wau nəm gaaimua, hamachig jēuebamtä warre merag chuk' u hamachdēucha jaau nəmījō, dawaa deeum k'ənənau hoojem. Mamə k'ar chan ham mag hamach pekau hee wēnərrəm k'ājījā bigaaum k'ənənau chan k'augba, mag jēb gayan hich mag sīsiejem. Mamə hichiita mag hatag Hēwandamau t'umaam k'ənənag k'ap hapiju. ²⁵ Hich jāgau hīchab nem wajap'am wau nəmījā. Maadēu dau daau

nem wau nám, wa mag dau daau nem wauba hawia k'āijā, hichiita Hēwandamau t'umaam k'ānnag k'ap hapiju mág hata.

6

Chi chognaanau jāga haju haai ná hamach patronnaan dái

¹ Har sīi chik'amnaan chogk'a par p'ídka nám k'ānn, pääch patronnaan daupii habat, mag hoowai bigaaum k'ānnau Hēwandam higwiajā k'aigba hiek'aba ni maachdēu nem jaau nám hēugarjā k'aigba hiek'am hugua. ² Pääch chi chogk'a nám k'ānnjä pääch patronnaan Jesucristo hi häl'ajjem k'ānn k'ai, hoop pääru pääch hōdegpai, "Ják'ānnan hīchab Jesucristo hiek häl'ajjem k'ānn haawai jāk'ānnau chan marag bäljrä magjā k'abam" hawia, Marau ham hōgk'abam" ha hiek'amiet. Mag k'āyau hante Jesucristo hiek häl'ak' nám gaaimua pääch k'odnaan haawaita ham hat'ee hajapcha p'ídka'aju haai nám, hamjä hīchab Hēwandamau daupii p'ë wai sim k'ānn juagta pääru hoo naawai.

Timoteo, hamag cha mua pächig jaau chirämjöta t'umaam k'ānnag jaaumaa päch hipier-rraa hapibä.

Hēwandam hi k'ap'ám hanamta parhoob nem jaaujem k'ānn

³ Hābmua k'ājjā pääar haar barwia Hēwandam hi hawia jaaubaimam, mamañ mag hirua jaau nárram jürr maach Pör Jesucristo hiek chi hajapcharamjö k'aba, ni maachdēu jaau wénarräeem dxi harjojā k'aba sim chan, ⁴ magan mag wounau chan hichdēu jaau nárramjä bäljrä k'augba simta sīi hich t'öwiata mag nárram, hichdēu k'ap'ám chiräm hamk'ür. Mag wounan sīi nem hieknepta sim. Mag gaaimua hāba sīi hōor dxi magam hiek higbaadēmjä pääba warag harpaita hijéebk'amua hichdēuta chik'am pödpäijü k'ürjuajem, magam gaaimua hamach hagiöm k'ānn hap'ajä jürr hichigta t'umaam k'ānnau hee hapim k'ōchgau. Ya magbaadēmu hōbér nám: chik'am dxi k'ür k'ānuk'a nám, chik'am k'ür hiek'a nám, warmua dich dxi chadcha magba sim k'ājjā dich garmuata chik'am hēugar k'aigba k'ürju nám. ⁵ Magam k'ānn chan meeuk'a chik'am hipeer hahau k'ap'öbaadēmjä pääam higba, hich mag sierrjäem, ya ham hamachdēu mag nem parhoob k'augba jaau nárramgta pör haragpa nám gaaimua Hēwandam hiek chi hajapcharamta hiseg wai naawai. Ham k'ürjugan jāg Hēwandam hi hawia, hamachdēu jaau wénarräam gaaimuata sīi p'atk'on pöm hau wénarraju k'ürju t'ānám. Har sīi magam k'ürjug wai sīsidam k'ānn dxi hoob k'apeerk'a chitam.

Sīi p'atk'onagta hee haajem k'ānn

⁶ Hēwandam hiek maachdēu jaau nám hōrau hūurwai jāg chi hūrm k'ōsi hūr nám k'ānnagan chadcha hāuma; hamagan mag hūrwia hāk'aawai p'atk'on pöm hau nárramjöta sim, majā har hamach nemdam wai nám d'ipai honee durrum k'ānnau mamañ. ⁷ Warr maach t'aabaawajā bäljrä juagam nem chuk'u maach hāduu maach t'aabatarr haawai, juagam nem pöm wai naawiajā maach meem hed pöd maadēu bāchk'unpajā nem harrju k'aba nám. ⁸ Mamañ dich t'ach k'öjudam paraanaa k'ājū jūjudamjā wai nám, ya magdam d'ipai honee naaju haai nám. ⁹ Mamañ magba hāaur k'ānnan sīi p'atk'on pöm paarpajuuta k'ürju t'ānám. Mak'ānnan p'atk'onou haawai parhooba nem wau námuajā chadcha hamachdēu nem k'ōsim paarpajuuta hēk'ajerram. Mag nám gaaimua wounagmä hādaraata nem parhoobamagjä hamach bāyeu harrpi nám, mag p'atk'onagta hee t'ānarr gaaimua naspawia hamachdēupir wir haig hamach k'ābag waupimjö Jōoirau hamach hisegujā k'ürjuba. ¹⁰ Har chadcha p'atk'onag wālra nám k'ānnau nem k'āigbamta k'ürpierr waaujem, p'atk'on paarpam k'ōchgau. Hōor magam k'ānn t'ānám. Hāaur k'ānnau mag p'atk'on paarpam k'ōchgau, nem parhooba wau námuata warag maach Hēwandam hiek hamachdēu hāk'a narrjä hisegjierram. Hamaun hamach p'atk'on paarpa p'öbaadeewai hamach honee hajupii haajerram. Mamañ magamjä hichiita hich mag honee k'aba naajem.

Hajap chiräm Timoteo

¹¹ Mamañ pää Hēwandam hat'eeta p'ídka sīewai, hoob warm k'ānnjö nem k'aigba wauju k'ürju chitam. Magju k'āai Hēwandam dau na hagchanaa hirua k'ōsimpai waubá. Maadēu hāk'a nám hiekta bäljrä hogdaba hāk'a chiräm dxi t'umaam k'ānn k'a k'ōsinaa hit'uu ham wawibá. Mag hiek gaaimua päch dau hap'āa hawiajā hāwatnaa warag hōgk'aba pēnaa.

¹² Timoteo, Cristo hiek chaar maachdēu hāk'a nám gaaita hublānaa warag maach Hēwandam hiekta nem pää chāuu jaaubá, sīi k'ajap meeuk'a jāau námjö. Tag maach meeiba hich mag wénarraju haar bujuuta hēk'abá, päch mam sīeimamk'ürta warrjä Hēwandamau päch jär hautarr haawai. K'ür heyaa habá, har pächdēu hōor k'apan t'ānám dak'ür mag pächdēu hāk'a chiräm hiek chan hogdaba hich jāg hāk'a chitaju ha hiek'atarr. ¹³ His mua mag chiräm, Hēwandam hichdēuta nem t'ānám t'um hiiupi wai sīejem hag dau na, maimua hīchab har maach Pör Jesucristo Poncio Pilato na t'umaam k'ānn jāg daar hiita chadcha Hēwandam

Hiewaaau ha jaautarr hag dak'īrjā hagjō mag chiram. ¹⁴ Cha mua pachig jaau chiram t'um hiperra habá hich Hēwandamau k'ōsi simjō, bālrjā nem chaauraapaijā jaauba. Hich magta hajap'a chitá maach Pör Jesucristo bée nám hora, ni hiwiram hābmuajā pachig pach k'īr naau hiek'am hugua. ¹⁵ Mag Jesucristo Hēwandamau bēepiju hed haadeewai t'umaam k'ānag warre dau daau hoopiju, hichdēuta hāba maach t'umaam k'ān wai dānaajewai. Hichta hīchab mag jēl gaai reinaan t'um t'ānām k'ān Rey hanaa hīchab hichta har hōor t'umaam k'ān pōrk'a t'ānām k'ān Pör charau. ¹⁶ Hichta hāba warrgarwe hich mag hiiu sierram, meejā meeba. Hichta sīi hatcha hich hararagau pōd hōrau hagag hooju k'aba sīi bālmjō sim heeta sīejem. Maach mag heegarm k'ānau chan ni hābmuajā dich daujādamau pōd hi hoojā hooba, ni hooju haajā k'aba nám. Maguata hāba hirigta maach t'umaam k'ānau hich mag hee haju haai nám, hichta chi juu t'ierrk'a sierraawai. Maata maach Hēwandamau.

Jāga haju haai nā p'atk'on paraam k'ānau

¹⁷ Har p'atk'on paraam k'ānag, hamachta warm k'ān k'āaijā hārpai nám hawia wir haig hamach p'atk'onta t'ō hiek'apiba jaaubá. P'atk'on pōm paraam k'ānjā bāl̄ar habarm gaaimua deeu dau haug hee maju chan pōm k'abam. Maguata hāba haata k'īrjuu k'aba nám. Mag k'āai hāba maach Hēwandampaita hamag k'īrjupi jaaubá, maach hāu wēnārramk'īr hichdēuta maadēu nem hiigwaijā hō hāk'ārag chuk'u deejeewai. ¹⁸ Hamag, bāl̄rjā hamach p'atk'on hīgk'aba warag haguata nem hajap'am waupi jaaubá, hōor parhoobam k'ān dāijā hō wajap'a. ¹⁹ Hamau magta hōor hat'ee nem hajap'am pōm wau nāmuu gaai machag chuk'u p'atk'on dārrcha k'āijā werbamān, magan mag nám haiguin warre mag jēb gaiiwe hīgt'archata hamach p'atk'on hāk'a p'iemamjō nám, hamachdēu hōor dāi mag nem wau nám jūrr Hēwandamau par hok'oopibaju haawai. Hajapcharan mag nám haiguin mag nem wau nāmuu tag maach t'ōjā t'ōba haajem haar wētwi naaimajuuta k'īrju nám.

Pabloou hābmiecha Timoteo wawittar

²⁰ Timoteo, hābmiecha mua pārāg jaauk'im: Hēwandamau pārāg hich hiekta jaaupitarr haawai pā p'idagan hāba hi hiek jaau nāmāu. K'īr k'ap'ā chitá. Hoob sīi jāg Hēwandam hi hawia hamach heepai bāl̄ar habarm gaaimua hiek p'it'urg haadēp haajem k'ān dāi sīi par pach hip'it'ur hiyāl̄ chitam. Jāgam k'ānnaun par k'augbamta k'ap'ām k'ap'ām hawia jāg sierrjēem. ²¹ Hāaur har chi mag wēnārram k'ān hamachdēu mag parhooba jaau wēnārram magta hee ham k'ōchgau Hēwandam hiek chaar hamachdēu hāk'a narrta hisegjierram.

Māk'āndam hajim pārāg p'ā deepāim hig chirarr. Pā kōit Hēwandamagta jēeu chiraajem, pā hāu t'ā wai nārramk'īr. Hayoo kakē,

Pablo

2 TIMOTEO

Biek numiim hēsap Pabloou Timoteoog p'ā deepāitarr

Chi p'ātarr. Mag biek numiim carta Pabloou Timoteoog p'ā deepāiwai chi Pablo deeu preso siejim haajem, Roma p'ōbōr hee. Maig k'ērāmua jöyau ya hich pōm k'itabajujā k'ap'ā siejim hanaabá (4:6). Mag jaar Cristo hiek hāk'a durrarr k'ālan hajapp'a dau haug waaueejim hanam, mag hamachdēu hāk'a durrum gaaimua. Mag nām heeta hich Pablojā hīchab deeu Romapienau hi par hauwi sīi hōor t'ōtarrijō cárcel deg pāijierram haajem (2:9). Maig paawai hi k'apeenaujā hi bar plawi hāba jöoi Lucas happaita hi daumaii siejim haajem (4:10-11).

K'aigta p'ā deepāijī maimua k'an jawaag hajī. Chamág carta gaai hiek jaaupāitarr hiek'an ya jöoi Pablo hich meeju hat'ee hābmiecha hiek'apāitarrau. Mamā mag hich dau hap'ā hajuuta hārcha k'īrjuna haata jaaupāijū k'āai, chi hāk'a durrarr k'ālan hichdēu hajap'a naapim k'ōsi simta jaaupāijim. Timoteota Efesoom pastor harr haawai hiruan Timoteou hich iglesia hee nemdam waauwajā t'umaata hajap'a hōbērpim k'ōsi haajeejim hanam. Magamk'īrta ya hichdēu tag hi hoobaju k'ap'ā sierr haawai hajap'a wawipāijim māg hēsap gaai.

Salud

¹ Mālan Pabloou, Jesucristoo hich hi jaaumk'īr jar hautarr. Mag jar hauwi, Hēwandamau hich k'īrau mā pāim k'ōsi pājim, hich hiek jaauamua warrgarwe t'ārau hich hiek hāk'a nāmān Jesucristo gaaimua hirua peerdā hauju ha jaautarr hiek hōrag jaaumk'īr. ² Timoteo, plāta māch chaaejō daupii wai chitaawai pārāg māg hēsap p'ā deepāi chirām. Muan Hēwandum maach Hayau maach Pör Jesucristo dāimua pā dau haug k'aug paraanaa pā hāuu wai nām dāi k'ōinaata pā wai wēnārrapim k'ōsi chirām.

Chigag chuk'u Cristo hig hiyāa haju haai nām

³ Timoteo, pā higwi k'īr heyaaanaa hedaram magwe Hēwandamag hāu hajim ha chiraajem, hirig jēeupierr. Mua mag hirigpaita jēeunaa hāba hi hat'eepeita p'idk'a chitāmān, hich jāg warrgarwe hīchab māch jōoinau haajerrjō Jōoi dau najā māch k'īrjug hajap'a chirām k'apta māg p'idk'a chitām. ⁴ Hagt'a k'īr heyaa wai chitaajem, ha maach hayoyoo k'aawai pā dahuhi paraa t'ānarr. Magarr haa deeu pā dāi hoom k'ōchag chirām, mag hoobaawai hōnee chirsieg. ⁵ ¿K'an jāggw mua mag chirā? Mua mag chirāmān, pua chadcha pāch t'āraucha Cristo hiek hogdāba hāk'a sim māchdēu k'ap'ā chiraawaita mag chirām. Hich mag hāk'ajeejim pā hādhūan Loidau pā hād Eunice dāimua. Maagwai mua k'ap'ā chirām, puajā hich hagjō hāk'a sim.

⁶ Mag gaaimua mua pā wawí chirām: Har māchdēu pā hār juu hausūubaawai Hēwandamau pārāg hich juu t'eeq deetarr, hoob sīi hich jāg par wai chitam. Magaag warrjā haguia p'idk'amk'īrta Hēwandamau pārāg mag hich juu t'eeq deetarrau. ⁷ Hirua maachig hich Hak'aar chi juu t'iercta deebabajeb, hōrag hinag chuk'u hich hiek jaaumk'īr. Mag Hak'arauta maachig dich k'apeenajā k'āoi hapināa nem waauwajā wajap'a k'īrjunaata nem waupiejem. ⁸ Timoteo, hoob pachdēu maach Pör Jesucristo k'augtarr higwia hōrag jaauju chigaa chirām, ni Cristo gaaimua mā māg preso chirām hōrag jaaujujā hoob chigaa ham. Magju k'āai Hēwandamau pāchig juapadam deetarrau warag mā hipierr dāi maach peerdāajem hiekta jaau k'ōsi jaubā, hāgām gaaimua pāch hap'ā hajujā k'īrjuba. ⁹ Hēwandamaun maach peerdā hauwi sīi pekau chuk'u hich hat'eepai wēnārrramk'īrta maach jar haujim. Mag maach jar hautarr chan mag hichdēu hoowai maachdēu nem wajap'a wau wēnārrām gaaimua jāk'aba, warrgarwe hich Hēwandamau māg durr t'um hom-paaaju nawe hich garmua maach heeg hoowia, Jesucristo gaaimua maach k'īr jāsenk'awia, hichdēu k'ōsi simjō wēnārramk'īrta maach jar haujim. ¹⁰ Mag warrgar maach k'īr jāsenk'atarran maach peerdāajem Jesucristo pāitarr gaaimuata hīs hewag pawiajā k'ap'ā nām. Magtarr haigmua hich Jesucristoouta maach dājēegjem juu t'eeq chuk'u hāpāinaa jūrr maach peerdāajem hiekta hārpai hāpijim. Magtarr haigmua hīchab warr maach meewai hich mag hok'oo wēnārraju harrta hāgt'ar hōbēru haai hāpijim.

¹¹ Mag hich hiek jaaujem k'amk'īrta Hēwandamau mā jar hauwi judionaan k'abam k'ālan hee pājim. ¹² Magtarr haawai mag hiek jaau chitām gaaimuata chadcha māg mā p'it'ur da hap'ā chitaajem. Mag chitab māmā jāgām hiek gaaimuata mālān wajapp'a k'īr naau chitaajemjā haba chitām. Mua k'ap'ā chirām, k'ai hiekta māchdēu hāk'a chirā. Mag hāba Hēwandum hiekta māchdēu hāk'a chiraawai hi juu t'eeq simjā mua k'ap'ā chirām. Maagwai hich haar māch t'ār nām hora māch t'āa wai nārrajujā k'ap'ā chirām.

¹³ Timoteo, har hiek wajap'am maach Hēwandam dēn mua jaau chitarr hūrwi pachdēu k'augtarra wajap k'īir heyaaanaa hagpierr chitā. Magnaa jāg pachdēu hāk'atarr hiek hich jāg hogdāba hāk'anāa, Cristoou hich garmua maach k'ōsi harr gaaimua hi dāi wēnrraawai, pach k'apeen k'a k'ōsi chitā. ¹⁴ Hēwandam Hak'aar maach hee sīejem hag jua t'eeegau Hēwandamau hich pachig jaaupitarr wajap'ata jaaubá; chik'amnagjā hoob chaauraa jaupim.

¹⁵ Pārlag k'ap hamk'īir jaauk'im: Hēwandam gaaimua maach k'odk'a t'ānām k'ān Asia durruu mā dāi hāba bēetarr k'ānau ya tag mārāgjā hooba māch happai mā barpāajierram. Chi mag mā barpātarr k'ān hee Figelo Hermógenes dāi narrjā mak'ānaujā mārāg hooba sī wētjierram. ¹⁶ Onesiforouta māg mā cárcel deg chirām hoowia bālārjā chigag chuk'u biek k'apan hāu mā k'īir jāsenk'aajerr haawai Hēwandamag hi kōit jēeu chirām, hich chaain dāi hich hāipa heeg hoomk'īir. ¹⁷ Hichdēuta hich Roma barbaichēm bārre, bā hāijā chuk'u, mā jar p'ālrādā k'ītā hawi hāu mā chirām haar bēejim. ¹⁸ Pua mā k'āyaujā wajapcha k'ap'ā chirām, jāga hi p'idlk'aajeejī Efeso p'ōbōr hee sīejewai. Magua mua pārlag tag jaaubam. Hirua māch dāi jāgtarr jūr, deeu hūmaai Cristo bēem hed Hēwandamag hi dau haug k'augpim k'ōsi chirām.

2

Jāga soldaaunjō Jesucristo chogk'aju haai nā

¹ Timoteo, pālta māch chaai chaarjō wai chitaawai pā wawik'im: Pach k'īirjugaupai nem jaauju k'īrjuba Jesucristou hāu pach heeg hoowi pachig juapā deetarrauta hi hiek jaaubá. Pua magta hamān, hich mag nem jaaau chitāmuuta warag hi dāi pā juapā jāpmaju. ² Hōor k'apanag dak'īir mua jaaujerr pachdēu hūrwi k'augtarra hiek jūr har pachdēu hoowai chadcha deuem k'ānagjā jaaau wai nānāluu hajōjōom k'ānag jaaupet, magbaawai jūr mak'ānau hagjō deuem k'ānag jaaumk'īir.

³ Pach chadcha Jesucristo chogk'a chitām gaaimua bālārjā pach dau hap'āa hajujā higba, soldaaunjō hi chogk'a chitā. ⁴ Pua k'ap'ā sim, soldaaun habarm chan mag sī hich p'itagjā k'augba nem parhoobam gaaita hoo sīi haba haajem. Magju k'āai hāu hich pōrk'a simjā hich gaaimua honee hamk'īir, hāba hich p'itag waujupaita k'īrjuajem, hich pōr hichaaur haju k'īrjuba. ⁵ Maimua hīchab jemk'a nāmua premio gaanjem k'ānjojā chitā. Pua k'ap'ā sim, hamau hamach reglamento wai nām gaai jaaau simjō jemk'abam chan pōd mag premio gan hauba haajem. Magua puajā Hēwandamau pachig jaaau simjō nem t'umaa wajap'ata waubá. ⁶ Hich hagjōta sīebahab nemjūr jūrwaajā. Pidl'aba harr k'ānau pōd hamachdēuta nacha hag heem k'ōju k'aba nām. Juachō k'aisō nem jūr nām k'ānauta mod paarpaawaijā nacha hag heem k'ōju haai nām. ⁷ Cha mua pachig jaaubarm wajap'a k'īrjubá. Pua mag wajap'a k'īrjumān, maach Pōr Jesucristou pārlag k'īrjug deeu, jāga hich hiek jaauju haai sī ha k'ap hamk'īir.

⁸ Mag mua jaaau chirām k'īrjunaa warag jaaubá, jāga maach Pōr Jesucristo rey David k'ararr hag chaain hewagam k'ān heemk'a sīerra meewi deeu hiiu p'iidjī. Hich hag hiekta muajā hich mag jaaau chitām, hajapcharan maach peerdajem hiekma. ⁹ Mag hiek jaaau chitām gaaimuuta mag p'it'urg wau chitām dāi hōor t'ōotarrjō hīs warag mā preso wai nām. Mamā māg mā preso chirām gaaimua chan hoob hamau Hēwandam hiek mag haaidāpimaaugau hawi, cha mā wai nāmōjō hābam haigpai hi hiek pār wai naaju hamet. ¹⁰ Maguata muan warag maach peerdajem hiek haaidāpim k'ōchgau, hich jāg p'it'urgjā higba hāwat chitaju, māg hatag Hēwandamau hich hiek hāk'api haumam k'āndam hāu hamk'īir; mag Jesucristo gaaimua peerdā naisiewai hich mag hi sim haar wēnrramk'īir. ¹¹ Cha mua jaaau chirām chan sēuk'awajā k'abam:

Maach hi dāi wēnrramta k'ēchmān, magan hīchab hāgt'ar pawijā hich mag hi dāi hiiu wēnrraju.

¹² Hi gaaimuuta p'it'urg hau wēnrramjā mag mā higba nāmān, magan hīchab hirua durr jāa sim haara pawijā maach hiek t'et'e wēnrraju hi dāi.

Mamā maadēuta hi hiek hāk'amp'am hiek'au hi k'augbā hamān, magan maach meem hedjā hagjō hirua maach haubaju hiek'au, "Muajā pāar k'augba chitām" haju.

¹³ Hiruata nem magju habarmān, hich magta haju hich higbam k'ān dāi. Maadēun dichdēu nem wauju hatarr hichaau pawia wauba hawiajā, hichin hich hiek'atarrjō chadchata nem wau sīerrām, pōd hich hiek'atarr meerju k'aba sīerraawai.

Jāga Hēwandamau k'ōsimjō hi chogk'aju haai nā

¹⁴ Timoteo, har sīi jāg maadēu higmap'am hiek higp'ōbaadēmjā pāa chāuuu haajem k'ānag deeu p'ālrāba jaaubá, tag jāgām hiek gaaipai hich jāg wēnrram hugua. Jāgām hiek chan bālārjā maadēu nem higbata sīsidām. Jāgām k'ānau sīi jāg hiek'a wēnrramua warag hōor k'albagta wau nām. ¹⁵ Hāba Hēwandam na wajap'a chitajuuta hēk'abá, wajapp'a hi hiek jaaau

k'ap'na jaaau chitamua. Magaaag hat'een hōōr hamach hajap'a p'idk'a nām gaaaimua chigag chuk'u naajem k'ānnjō habá, chadcharam hiekta hag heyaa jaaau chitamua.

¹⁶ Har sīi maadēu higmap'am hiek hiyālāt k'ānn haig dāi par hip'it'ur hiyālāt haju k'āai, p̄chta warag chaaug pet. Pua k'ap'na sim, har sīi jāgālāt hiekpai hig hiyālāt k'ānnan, sīi hamachdēupaita warag Hēwandum na hamach k'aibag wau nām dāi ¹⁷ mag hamau jaaau wēnārrāt hiek hūr nām k'ānn k'īirjugpata warag hār wēnārrāt. Himeneo dāi Fileto magta wēnārrāt. ¹⁸ Maguata hamach mag wēnārrāt k'ōchchgau warag hamacha mag maach Hēwandum hiek chaar heemuajā hōbērdātk'awi sīi nem parhooba jaaau wēnārrāt. Mag hatag hōk'ar maach p'iidātk'ajuuata ham hiek mag ya maach hiiu p'iidāwi nām haajem. Magālāt hiek hūrwi hāaur k'ānnau hāu Cristo hiek hogdāba hāk'a narrta ya warag hiseg wētum. ¹⁹ Par hamau mag hamach hip'it'ur hamach k'ōchagpierr jaaau wēnārrāt mama, Hēwandum hiek chan cambieba hich mag sierrāt. Mag sīewai hich hiek gaai, "Maach Pōr Hēwandumau hich chaainan t'um wajap'a k'ap'na sierrāt" ha p'ānaa hīchab, "T'um maach Pōr Hēwandumag jēeu wēnārrājēm k'ānnan hamach k'aibag hisegju haai nām" ha p'ā sim.

²⁰ Pua k'ap'na sim, riknaan deg jua choogjem nem k'īir pogk'e t'ānaajem, p'atk'on dēn dāi p'īr dēnpa. Pari mag happai k'aba, pa dēnjaāt paranaaa jēb dēnjaāt t'ānaajem. Ham nem mag sīsidam hāaur k'ānn sīi parhooba jua chogaagau; mama hāaur k'ānn chan mag sīi parhooba hag hee jua chogaag k'aba, k'arri hich higam hedta hīigjem. ²¹ Mua p̄rāg jaauk'im, mā hiek hūrbā: Maach chan mag nām haig sīi parhooba jua chogaag hat'eem nemjō k'aba, nem wajap'a wau nām gaaita maach Pōr Cristoog hādarāa dichta hich jua choogjem k'apiju haai nām. Mama magaagan hi dau na bālārjā k'aibag chuk'uta naaju haai nām. Mag k'aibag chuk'uta nāmlān chadau, hirua hichdēu higam haig maach hīch, hich hat'ee nem wajap'a waumk'īr.

²² Timoteo, har hēwannaan hamachdēu k'ōchagpierr nem waaujem k'ānn k'īirjug hoob p̄ch gaai hārpapim. Mag k'āai har par hīupai k'aba chadcha maach Pōr Hēwandumag jēeu durraajem k'ānn dāi chitamua Hēwandum dau na hagcha chitaju hēk'anāa hirua nem k'ōsimpaita wauba. Maadēu hāk'a nām hiekjā bālārjā hogdāba hāk'anāa dich k'apeenjā t'umaa k'a k'ōsi habá, ham dāi k'ōināa chitamua. ²³ Mama har maadēu higmap'am hiekta parhooba jaaau wēnārrājēm k'ānn dāi chan hoob ham hipierr dāi magālāt gaai par p̄ch hip'it'ur hiyālāt chitam. Ya pua k'ap'na sim, jāgālāt hiek gaaaimuan sīi warag chik'am hipeer hahaujii hawi, warag k'īir k'ānnuk'ap'ōbaadēp' haajem. ²⁴ Pua k'ap'na sim hīchab, maach mag maach Pōr Jesucristo chogk'a nām k'ānn chan pōd dich k'apeen dāi meeuk'a nārrjēe haju k'aba nām. Mag k'āai t'umaam k'ānn daar wajap'ata wēnārrāju haai nām, Hēwandum hiekjā wajap'a jawaag. ²⁵ Mag jaauwaijā har warag chaaaur hāk'a hāk'a sierrjēem k'ānnagjā jaaau k'ap'na hit'ūu jaaui haai sim. Maadēu k'augbam, mag hit'ūu jaauumam gaaaimua k'ājjā Hēwandumau ham k'īirjug hichig k'īirjipi haju. Mag hak'iin k'augbaju harr k'ājjā hāu Hēwandum hiek chaar k'ap'na haadeewai ²⁶ meperau sīi hichdēu nem k'ōsimpierr waumk'īr hich las hee k'ōok'a wai simjō narrjā hāu peerdātk'aju.

Jāga t'ānaaju k'ai Hēwandumau mag durr hi hagk'aimāa paawai

3

¹ Timoteo, hīchab k'ap'na habá: Mag hatag ya Hēwandumau mag durr hi hagk'aimāa paawai warag Hēwandum hiek hāk'ajujā p'it'urrga haju. ² Mag jaar paawai hōrau hamachpaita wir haig k'īirju sīsid haju. Mag nām dāi p'atk'onagta heenaa hīchab wir haig hamachpaita tō hiek'aju. Hēwandum k'ōchk'abā warag parhooba chaaaur hiek'a sīsidnaa, dēnmaanpan hamach dēnnaanau hiek'āawaijā warag dāi hāk'a sīsid haju, hamach dāi hajap'a haajerrjā deeu hewag k'īirjuba. Mag maadēu hāk'a nām hiekjā hōrau hāk'amaaagau warag hamachdēu hampierr haju: ³ dich dēnnaan dāi hagdaujō chik'am daupii k'aba, bālārjā dich k'apeen dau haug k'aug chuk'u haju. Magnaa nem hiek nem, nem k'augbam wauju k'īirju hat'āmjā pōd hāwat hauba, dich k'apeen gaaijā jua k'ābabanaa, dau lōkōo, bālārjā nem wajap'am k'ōchk'abaju. ⁴ Mag nām dāi hīchab dich k'apeen dich dāi wajaug haajerr k'ānnjā himeraa dak'ūgne p̄r hauwi k'aibag wauju. Heem k'ānnau hamach t'et emk'a nām hawia wir haig hamachpaita t'ōnaa, Hēwandumau nem k'ōsimjā wauba sīi hamachdēu nem k'ōsimagta hee haju. ⁵ Magālāt k'ānnau hamach hīupain chadcha hāk'a nām haju. Mama mag hamachdēu hāk'a nām hanāmōjā wēnārrābaju mag wēnārrāag Hēwendumag hādarāt hich jua t'eeq hamachig deepiba naawai.

Hōōr mag nārrjēem k'ānn dāi k'īir k'ap'na habá. ⁶ ¿K'an jāgwia mua mag chirā? Mua mag chirāmāl, jāgālāt k'ānnauta parhoob dipierr dub wēnārrāmuu har hālin sīi bālāt hābaawajā chik'am hiek hāk'ak'arrsō sierrjēem k'ānn hamachig paa haumaajeewaita mag chirā. Magālāt hālānta parhoobam pekaus pōm hamach k'ōchagpierr nem wau sierrjēem k'ānnau. ⁷ Hamachigan warag k'īirjug hajap'amta k'aug wētum hanām; mama mag nām chan maach

peerdlajem hiek chaar chan bāl̄rjā k'augba n̄l̄mta mag n̄l̄m. ⁸ Hich jägta hajierram war-rgarjā bēnk'ān Janes haajerrau hāb hagjō Jambres haajerr dāmu. Moiseeu Hēwandam hiek jaau k'itaawai jūrr mak'ānan warag hi hichaaur hajierram. Hīsjā hich hagjōta n̄l̄m. Har jäg nem k'aigba jaau wēnl̄rram k'ānan sūi warag k'īrjug memerk'ōmjöta sīsidam. Mag gaaaimua jāgam k'ānan ya chi hok'oomta n̄l̄m, Hēwandam hiek hāk'aba naawai. ⁹ Par ham jäg n̄l̄m, jāgam k'ānan pōd hich jäg hōr k'ūgur wai wēnl̄rrabam. Jāg naawia mag warm k'ān Moises hichaaur harr k'ānjō hōrau ham higwia "Jāk'ānan bāl̄rjā k'augba n̄l̄mta jāg wēnl̄rram" ha k'aug hat'aawai, tag hamag hee habaju.

Pablood hābmiecha Timoteo wawitarr

¹⁰ Puata chadcha mua nem jaau chirām hipierraas haajem. Pua k'ap'ā sim, māl̄ jāga chitaajē maimua k'ant'eeta māl̄mag chitā. Pua k'ap'ā sim, hōor dāijā māl̄ k'īr machag chuk'u chitam. Magju k'āai mua t'umaam k'ān k'a k'ōsi chitām dāi hīchab māl̄ Hēwandam gaijā hubā chirām, ¹¹ hōrau māl̄ch dāi k'aigba haawai māl̄ch dau haug wau n̄l̄mjā higba magām hāwat chitaag. Pua k'īr heyaa sim jāga hajierrá māl̄ dāi Antioquía p'ōbör hee, Iconio p'ōbör hee maimua Listra p'ōbör heejā hagjō. Hamau chadcha peer māl̄ t'ōojierram, mama māach Pōr Hēwandamau hāb ham juu heemua māl̄ peerdā hajim. ¹² Har chadcha Jesucristo dēnk'ānaa hābā hi hat'eepai nem wau wēnl̄rram k'ōsi n̄l̄m k'ānan, chadcha hōrau ham dāi k'aigba haawai dārrcha ham dau hap'āl̄ haju. ¹³ Mama hīchab har jāg hōr k'ūgurnaa k'aigba nem wau wēnl̄rram k'ānan māl̄hatag paawai warag hat'uucha paauk'amaju, hamachpata dōsātau k'ūgur wai sīewai.

¹⁴ Mama pā chan hoop magām k'ānjō chitam. Magju k'āai, chi jaautarr k'ānoujā chadam hiekta pāchig jaautarr k'ap, pāchdēu Hēwandam hiek k'augtarr gaaita warag hubā t'īrrk'ā chirsí. ¹⁵ Mag n̄l̄m dāi hīchab Hēwandam hiek pāl̄ sīsidam gaai pāchdēu herraawe k'augtarra t'īr heyaa habā. Mag pāch bārl̄we k'augtarra damuata pārāg k'īrjug wajap'am deejim, pāchdēu t'āraucha Jesucristo hiek hāk'abaawai peerdāmk'īr. ¹⁶ Hēwandam hiek pāl̄ sīsidam, t'um hich Hēwandamaucha k'īrjug deeawi p'ātarrau. Maguata sūi hōrag jawaagjā nem wajaugnaa haguapai hōrag meeurrāu sīwaagjā nem wajaug sim. Hōor wawiegjā nem wajaug sim, haata jaau n̄l̄ jaau n̄l̄ haadee k'ap'ā haadee Hēwandam dau najā hagchanaa hōr dau najā hagcha wēnl̄rramk'īr. ¹⁷ Jāg hiek pua k'augtarrauta har pājō Hēwandam chogk'am k'ōsi n̄l̄m k'ānag k'ap'ā hapiejem, jāga hamau Hēwandam hat'ee hamachdēu waum k'ōsimpierr wauu k'ap'ā haju.

4

¹ Timoteo, Hēwandam Jesucristo dāi n̄l̄m dak'īr mua pārāgan, Cristoou maach peerdāhaaujem hiek jaau n̄l̄mta warag pēnaa ha chirām. Pua k'ap'ā sim, hich mag Cristoouta hōr pōrk'āan bēem hed t'umaam k'ānag jaauju, hich haar hauju wa haubaju. Mag sim dak'īrta pārāgan, ² hōrau mag pāchdēu jaau n̄l̄m hiek hūrmap'a hawaijā, hichiita jaaubā ha chirām. Cristo hiekta hōrag hāk'api hauju hēk'abā; k'aigba wēnl̄rram k'ānag hik'āba hiek'abā; har Hēwandam hiek hat'ee k'a t'ūu n̄l̄m k'ānag k'īr honee hapiabā. Magnaa nem jaauwaijā hit'ūuta nem jaaubā. ³ Mālgwaiweran hāgt'a hōrau hūrju n̄l̄m. Mama mag hatag paawai chan māl̄ hiek wajap'am jaauwaijā hōrau bāl̄rjā k'ōch'abaju. Hiek wajap'am jaau n̄l̄m k'ān hiek hūrju k'āyau, warag hamach maestronaan hamach k'īetta jār hauwi hamachdēu hūrm k'ōsimpaita hamachig jaauju. ⁴ Mag n̄l̄m gaaaimua chadcharaam hiek'agta warag hoojā hooba, sūi parhoobam hiek jaau n̄l̄magahee haju. ⁵ Mama pā chan hoop magām k'ānag k'ānjō chitam; magju k'āai t'umaam k'ān dak'īr hagpierraata chitā. P'it'urg hau chitawi k'ānjā hāwtabā. Tagam nem wauju k'āarai, Jesucristo hiek maach peerdlajem jaau n̄l̄m gaaiipaita chitamua pāchig jaaujarrta wajap'a wau chitā.

⁶ Timoteo, warrgar Hēwandam hat'ee nemchaain k'eechjerrjō māl̄n ya hamau juauta t'ōpāju dak'a pamaawai māl̄hatag jōpcha mua tag pāl̄ juag hoobaju. ⁷ Hēwandam hi jaau n̄l̄mta sūi k'ajap jāau chaar jāau n̄l̄mjō hādl̄r māl̄ch deeba, māl̄n ya hag hiek kōit woun hat'eemjō wērb'abārm. Woun hāb k'ap'ig n̄l̄rramua hich barju hatarr haabarbaimamjō, muajā hīchab Hēwandamau māl̄chig p'īdag deetarr t'um wāubapāim. Maach Pōr Jesucristo hiek māchdēu hāk'atarrjā hisegba hāgt'a hich mag hāk'ā chitā.

⁸ Māl̄ch māl̄p'īdk'abarm jūran, jāg k'ap'ig n̄l̄m haig chi ganbarm k'āag pōrsir deejemjō, māl̄rājā hāgt'ar pabaaimaawai maach Pōr Jesucristooucha, "Pāl̄ hāu māl̄na hajap'a chitajim" hawi nem deeb k'āba deeju, hichdēuta t'umaam k'ān dāi hagcha hich juu k'ap nem waaujeewai. Mama mag hirua nem deeju chan māl̄gpai k'āba, har t'um chadcha hi deeu bēepim k'ōsi n̄l̄ durrum k'ānagjā hirua deeju.

Hābmiecha Timoteoog nem jaautarr

⁹ Timoteo, māl̄ hap chitām jōpcha māl̄ hoobahur. ¹⁰ Māl̄n māl̄ch happaita chirām, Demaaujā Tesalonicaag mam k'ōchgau māl̄ barpālabajeewai. Sūi māl̄ jēb gayam nemegta hārcha

hee ham k'ōchgau mārāgjā hooba petajim. Crescentejā Galaciaag petaawai Titoou jūrr Dalmaciaag petajim. ¹¹ Maiguin Lucas happaita mā dāi sim. Marcos jar haunaa hirig jaauwi pāch dāi haipidū; mua mau hi higju māch juag hoomk'īir. ¹² Tiquicoon chadau māchdēuta Efesoog pājim. ¹³ Mag pāch bēewai Troas p'ōbōr hee Carpo di haig mā capote pāatarr haipidū. Mag dāi hichab mā hēsapjā p'ēpidū. T'um p'ēbēeba hawiajā har pergamino gaai p'ā sīsidām chan hoob p'ēplam.

¹⁴ Alejandro chi jierr dēn nem waaujemuān wajapta mā k'aibag waubarm. Hirua mā dāi jāgtarr jūrr maach Pōr Hēwandamauta k'ap chirām, hichdēu hampierr hi dāi haag. ¹⁵ Timoteo, jāg dāi k'ai k'īir k'ap'a chitá. Jāgua chan maachdēu Hēwandam hiek jaau wēnarrām k'ōchk'aba, warag chaaurta hiek' sierrām.

¹⁶ Nacha chi t'et'emnaanau mā hamach haar t'ārpāwi hiek'at'uurwai, ni hābjā mā bigaau chuk'u hajim, mā hipierr dāi mā kōt hiek'aag. Magju k'āai sīi t'umaam k'ānnaau mārāg hoobamjō hajierram. Hamau jāgtarr paar Hēwandamau hamag hag hiek hēudlba hak'iin hāu hak'am. ¹⁷ Hamau bālārjā mā k'aigpērbajerrab māmā, maach Pōr Jesuuta chadcha hāu mā heeg hoowia mārāg hich juapadamjā deejim. Mag gaaaimua hāu mua k'īrdam hubla maach peerdājem hiekjā jaauwi parhooba judionaan k'abam k'ānnaupa hūrjierram. Mag, maach Pōr Hēwandamau hāu mārāg juapadam deewiata, k'um hi hee chirāmō chirarrjā, hāu mā peerdājim. ¹⁸ Mua k'ap'a chirām hichab, māg durr gaai māg k'aibag pōm t'ānām heemuajā hirua mā peerdā hauwia mā t'āa wai nārraju, k'aigbām k'ānnag chig hapiba hāgt'ar hichta t'umaam k'ān Pōrk'a sim haar barmk'īir. T'umaam k'ānnaau hūta t'ō hiek'aju haai nām, hichta hich mag wajaug k'itaawai.

Pabloou salud deepāitarr

¹⁹ Timoteo, mā salud Priscaag jaaubá, Aquiloog maimua Onesiforoogjā hagjō, t'um hich chaain dāi hich hālāragpa. ²⁰ Erasto Corinto p'ōbōr hee t'āabajim, maagwai Trófimo mor mas sim mua werplajim Mileto p'ōbōr hee. ²¹ Hed k'ōrg jaar paju nawe pachdēujā jōpcha mā hoobahur. Pārāg salud deepāi nām Eubulooou, Pudenteeu, Linoou, Claudioou maimua t'um Cristo gaaaimua maach k'odk'a t'ānām k'ānnaujā hagjō pārāg salud deepāi nām.

²² Timoteo, maach Pōr Jesucristooou pā t'āa wai nārrapim k'ōsi chirām dāi tagam k'ān dāijā Hēwandamau hāu hapim k'ōsi chirām. Hayoo kakē,

Pablo

TITO Pabloou Titoog hēsap p'ā deepāitarr

Chi p'ātarr maimua k'aígta p'ājī. Pabloouta hīchab mag carta p'ājim. Hichdēu Timoteo wawieg nacharam hēsap deepāitarr hēd gaaipai hīchab hich mag cartajā Titoog deepāijimjō sim. Hich mag Tito dājā hīchab Pablo k'apeer hajap'am hajim haajem. Jerusalenam iglesia hee chi pōrnanā dāi hiek'aag Pablo Bernabé dāi weetwai, chi Tito ham daumaa majim haajem (Hch. 15:1-35). Maimua ya haar pabaimaawai Pabloou hi presentaaajim haajem haram k'ānag, jāga hijā hīchab judío k'aba simta Cristo hiek hāk'ajī maimua jāga hī judío k'aba haawai mehēu p'ārbichbaju haai sīejī ha k'ap hamk'īir (Gá. 2:1-3).

Mag carta gaai hoowai Creta p'āram gaai Pabloou chi Tito werpaajim ha sim. Maig hi pāatarran hichdēu jāau pātarrijō nem hinju pōm t'ānarr t'um hinwi p'ōbōrpier hōor jār hauwi iglesia hee chi pōrnanā k'apimamk'īir hajim haajem (1:5).

K'an jawaagta p'ājī. Pabloou Titoog mag hēsap p'ā deepāitarran, Creta p'āram gaai sīi Cristo hiek jāau nām hanāmājā parhoob hamach k'īirjugta jāau nārrjēem k'ān neeme t'ānarr haawai hajim hanaabā. Hārcha chi mag t'ānarr k'ānānan judionaanta mag wēnārrajim haajem. Pabloou hich Titoogjā hajap'a k'ap'ā hapim k'ōsi sierran, Hēwandam hiek chaarta hajap'a aga hēyaa jāau nām hajim. Mag maach peerdājajem hiek hajap'a jāauwaita mag sīi sēu paraam k'ānājā pōdpāinaa, Hēwandam hiek gaai t'āwi parhoob hamach k'īirjugpai jāau nārrjēem k'ānājā dich garmua poodjemgu hajim. Maguata mag maach peerdājajem hiek chaarta jāau nāmta Pabloou hāiba Titoog p'ārēu hahau haajejjim (1:3,9; 2:1,5,10).

Magnaa hīchab hich Titoogjā hajap'a k'ap'ā hajū haai sim hajim, jāga Hēwandamau maach peerdā haaujē, mag hichdēujā hajap'a k'ap'ā sīewai jāau k'ap'ā jāauumk'īir. Mag hichdēu jāau sim hajap'a k'ap'ā hamk'īir biek numíjōoyau hajap'a Titoog jāaujim (2:11-15; 3:4-8). Mamā hīchab Titoog k'ap'ā hajū haai sim hajim, mag dichdēujā Hēwandam hiek chaarta hajap'a k'ap'ā haadēmān hīchab nem hajap'am hāppaita waaujim (1:16; 2:7,14; 3:1,8,14).

Salud

¹ Mān Pabloou, Hēwandam chog hanaa hīchab Jesucristoou hich hi jāauumk'īir jār hautarr. Magtarr haawai mā p'īdagan, har hich Hēwandamau jār haumam k'ānag warag hi hiekta hāk'āmk'īir hamag jāau nāmāu, mag jāauumam gaaimua chadcha Hēwandam hiek maachdēu hāk'a nām chaarta t'umaam k'ānau k'āugp'ōmamk'īir. ² Mag maachdēu hāk'a nāmān, hāgt'ar pāauk'abaimaawaijā hich magta Hēwandam dāi maach hīiu nāisiju ha jāau simāu. Mag maachig hich dāi hich mag wēnārrapiju ha jaautarran, hich Hēwandam bāllrjā sēu chuk'u k'itāmuachata mag jēb hompaaju nawe mag jāaujim. ³ Magtarr haawai ya hīs hewag pawiata hōrau hi hiek jāau durrum gaaimua mag hiek t'umaam k'ānau hajapcha k'ak'apdō pamam. Magua mua hich mag hiekta jāau chitām, mag jāauumk'īrta Hēwandam maach peerdājajemua mā jār hauwi pāitarr haawai.

⁴ Tito, muata māg hēsap pārāg p'ā deepāi chirām. Maach numiim k'ānau hābam hiekpai hāk'a wēnārrām gaaimua pñjā hīchab māch chaaijō hig chitaawai, maach Haai Hēwandamag jēeunaa maach Pōr Jesucristo maach peerdājajemagjā jēeu chirām, hamachdēuta pā dau hee haug k'aug paraanaa pā hāu wai nām dāi hīchab pā k'ōināa wai wēnārramk'īir.

Chijāgam wounaanta iglesia hee chi pōrk'āmk'īir jār hauju haai nā

⁵ Har dōjārr Creta p'āram gaai mua pā werpātarran, hag'ta nem hinju pōm t'ānaawai, magām t'um hinwia hīchab p'ōbōrpier chi hāk'a durrum k'ān nānāidāmpier hōor jār hauwi chi pōrk'apimamk'īir hajim, hich jāg māchdēu pāchig jāau pātarrijō. ⁶ Mag Hēwandam hiek hāk'a nām k'ān pōr'ā wounan t'umaam k'ān dak'īir hajap'ata nārraju haai sim, magba hak'iin hōor dak'īir parhooba haawai, jūr hichigpata bigaum k'ānau hiek'āk'a hajū. Mag chi pōrk'a sim k'ān hālā hāpaita paraa hajū haai sim. Chi chaainaujā hīchab Hēwandam hiek t'āraucha hāk'ājū haai nām. Maagwai nem bāllr habarm gaaimua hōrau ham hēugar k'āigba hiek'āba ni hābmuajā ham higwi, "Jāk'ānānan chi dau lōknaanau; hamachig nem jāauwaijā dāita warag hāk'a hāk'a sierrjēem" habaju. ⁷ Chi hāk'a durrum k'ān pōrk'a sim wounan hābā Hēwandam hat'eeta p'īdk'a sīewai t'umaam k'ān daar hagchata nārraju haai sim, hichta hārpai chirām hawia bit'urgam k'ān hiek hūrmap'ajā k'āba, k'īir k'ānuk'ak'arrsō k'āba, nag pig k'āba, dich k'apeen dājā k'ūjālānem k'āba, nī sīi nemdam bāllām wau nām paajā hābā p'atk'onta hahau hajujā k'īrjuba. ⁸ Magju k'āai hōor hich haig bēewajā, hich haig jēerpim k'ōsi jēerpinaa, t'umaam k'ān dāi hō hajap'ata nārraju haai sim. Magnaa hīchab sīi donjō parhoob nem wauba, Hēwandam dau na nem hagchata waunaa hābā Hēwandam k'ōchagpierrpaita nārraju haai sim, sīi dich k'ōchagpierr haba. ⁹ Maach

peerdaajem hiek hichdēu k'augtarr gaaita warag wärppa haju haai sim, tagam k'lanagjā hiek hajap'a hiek'amamua wawie k'ap'aanaa, cha maachdēu häk'a nám hiek higwia warag chaaur hiek'amaajem k'lanagjā hajap'a jaau k'ap'a jaaumamua Hēwandam hiigt p'ürreu hawaag.

Nem parhoob jaau wénarram k'lanag hik'aba hiek'aju haai nám

¹⁰ Pua k'ap'a sim, pääch heepajā har hamach wawiewai hürba warag chaaur häk'a häk'a haajem k'lan k'apan t'anam. Mak'lanan sii nem maadēu higmap'amtä jaaau wénarramua warag hōor k'ügur wénarrajem. Mamä härcha mua mag jaau chiram, har chi häk'a nám k'lanan hamach mor gaai dauchachmaju haai sisidam ha jaaujem k'lan higwiata mag chiram.

¹¹ Jägam k'lanan hi k'ðorjä sisumaju haaita sisidam. Magba haawai sii p'atk'on paarpam k'õchaapai jäg nem jaauju haai k'abampa jaau wénarramua hōor di hënter k'ügur plamaajerram.

¹² Hichab pua k'ap'a sim, Cretapien hamach jäg chit'eeem gaaimua hamach heepai häb Hēwandam hi jaaumie gaai t'är wai narrua ham higwia, "Cretapien k'ai nem sünemnaa nem k'aibag saakienjöta sierrjäm; magnaa sii k'usügnaa degpäi t'ach bipöm k'öju happaita k'ap'a sierrjämengi" hajim. ¹³ Chi mag hiek'atarr wounaura chadcha hag heyataa hiek'apäjim, ham chadcha hich magta sierrjée haawai. Maagwai mua parlag, hik'aba hiek'abä ha chiram, maach hipier Hēwandam hiek häk'a durrum k'lanag cha maadéu häk'a nám hiek heepai hagcha wénarramk'ir; ¹⁴ maaggwai judionaanau hamach k'ürijug heepai hompaawia parhooba ham hēugar nem jaau wénarrawiajä magam k'lan hiek hasekasba, ni har maachjö Hēwandam hiek chaar häk'a narrta hiseg plawia parhoob wénarram k'lanau nem waipi jaau nám k'lanagjä magam k'lan hipieraa ham hugua. Mak'lanau jaauwai nem parhooba k'ö námua wa nem parhooba parbarmua k'äijä Hēwandam dau na maach hāarjem ha jaaujem.

¹⁵ Mamä har k'ürijug wajap'a wai nám k'lanag chan mag k'abam, nem t'anam t'um hajap'a t'anam. Mamä har Hēwandam hiek häk'aba ni k'ürijugjä hajap'a k'aba nám k'lanag chan, bäljrä nem hajap'am chuk'um, hamachdēu k'aigba k'üriju nám gaaimua sii k'ürijug memerk'ömjö sisidhaawai. ¹⁶ Hamachdēupain haman Hēwandam dënk'nám haajem; mamä hamach nem wau nám gaaimua merag chuk'u sierrjäm, sii par hiiupaita mag nälrijäm haawai. Hamach mag wénarram gaaimua hōraijä ham k'a hisée haajem. Häk'a nám hanamta warag Hēwandamau nem waipi jaau sim hichaaurta hik'a hik'a sierrjäm. Jägam k'lan chan bäljrä serbiibata sierrjäm nem hajap'am wawaag.

2

Jäga hōr wawiju haai nám

¹ Tito, pachdēu hōrag nem jaauwai har chadcha Hēwandam hiek chaar t'äraucha hik'aajem k'lan wénarrajemjöta hamag wénarrapi jaaubä. ² Jöoin wawiewai donnaanjö parhoob nem waipi k'ayau hajap'a k'ürijunaata nem waipi jaaubä hamag. Mag nám däi hichab k'üir masita hapibä, hōrag hamach hök'ö hamk'ir. Magnaa hichab mag Jesucristo hiek maachdēu hik'a nám gaajijä hubä wénarram däi t'umaam k'lan k'a k'ösinaa hichab p'it'urg waauwaijä k'üir t'uu hääwat k'ap'a hääwatpi jaaubä.

³ Hich hagiö hüanaanagjä chadcha Hēwandam hiekpai hik'anaa hirigpai jéeujem k'lanjöta wénarrapi jaaubä, sünem nem hik'a nälrijäm k'aba, nag pigjä k'aba. Magju k'ää hamag hagpierraata wénarrapi jaaubä, chaainpaim k'lanau mag hoowai hamjä hich hagiöta wénarraju haai nám ha k'ap hamk'ir. ⁴ Magnaa hichab hamach k'ää chaainpaim k'lanjä wawie k'ap'laa wawipi jaaubä, hamach jaain daupiinaa chaainjä jäsene hamk'ir; ⁵ mag nám däi hichab nem waauwaijä k'ürijug paraa nem waunaa, deeum hemk'ooi däijä hoob parlar haju k'ayau hich jaajijä hichdēuta k'ap'laa degam nemjä hichdēuta t'um k'ap'a hamk'ir; magnaa hichab t'umaam k'lan däi hō hajap'anaa hich jayau nem mag haawai hipieraa haat k'augamk'ir. Magta hamag pach hipiaarmua wawipi jaaubä; magbaawai ni häbmuaajä Hēwandam hiek maadeu hik'a nám higwia k'aigba hiyyä habaju.

⁶ Hich hagiö chi hemk'ooi hagt'a chaainaam k'lanagjä hajap'a k'ürijunaata nem waipi jaaubä, dau p'ip'irag chuk'u. ⁷ Mamä ham mag wénarramk'iran, pachdēujä pach chit'ampierr hajap'a nem waunaa hagpierraata chitä hichab. Hēwandam hiek jaauwaijä chadcha nem hagchata jaaubä, bäljrä hibällä wauba, ⁸ Cristouo jaaupi simjö hiek hajap'a hiek'amamua. Maagwai häbmuaajä pach hiek'atarr sünemeg p'ebaju. Mag nám däi hichab cha maachdēu Hēwandam hiek hik'a nám higwia, har warag chaaur hiek'ajem k'lanaujä hamachdēu pöd pääär hääugar k'aigba hiek'aju hooba haawai warag jaauju k'augbaju.

⁹ Har sii chik'am chogk'a par p'idx'a nám k'lanagjä hichab hamach patronnaan hipieraaana hamau k'osi haajemjöta nem waipi jaaubä, nem jaauwaijä waumaaugau däi hik'a

hāk'a haba.¹⁰ Hamag wir haig hamach patronnaan nem jīgk'apiba jaaubá. Ham nem jīgk'aju k'āyau warag hamach patronnaan nemjā hamach chi mor k'āan dēnjo hajap'ata waipi jaaubá, maagwai mag nem jaauwaijā dēgölp hamach meer ham nem haair habaju k'āijā ha k'īrjuba nem jaaum k'ōsi jaaumk'īr. Hōrau pāar mag hoowai, "Hāa chadcha jāk'āanau hāk'a nām hiek'an chadcha nem hajaug k'ēram" haju, Hēwandam maach peerdlaejem hiek maachdēu hāk'a nām higwia.

K'ani Hēwandamau maachig k'ap'ā hapiejē

¹¹ Hēwandamau hichdēu hōor dau haug k'augaag hich Hiewaa pāijim, mag pāibarm gaaimua maach t'umaam k'āan hūu peerdju haai nām ha k'ap hamk'īr. ¹² Mag hich garmua maach peerd hawaag maach dau haug k'augtarripi, jūrr maadēu dich k'īrjug k'aibgam t'um hisegnaa māg jēb gayam nem sīi dich hō k'ōchagjā warre werba sīuju haai nām, jūrr hajap'a k'īrjunaata nem waunaa hōor dak'īrjā hagcha wēnarramua hāba Hēwandamagpai hichdēu k'ōsi simjō jēeu wēnarrag. ¹³ Jesucristou maachig bēeju ha jaau pāatarr hag hed pa nām hora, maachin hich magta honee hi nā wēnarraju haai nām, chadcha mag hi bēeju k'ap'a naawai. Hich bēem hedan hedau bā wāl jēer hurumjō hooimata dau daau maachig hich hoopiju. Maata maach Hēwandam hanaa maach peerdā haaujem Jesucristou. ¹⁴ Hich mag Jesucristota maach kōit hadraraa hich t'ōprijim, magbarmua maach k'aibag t'um chugpaapxiwia maach peerdā hawaag, mag peerdā hauwia ya hich dēn chaark'a nāisiewai jūrr hāba hich hat'epaita nem hajap'a waum k'ōsi wauju k'īrju wēnarramk'īr.

¹⁵ Tito, cha māchdēu pāchig jaau chirāmjō mā himeerba hich mag jaaumamua ham wawibā. Pāchdēu mag jaau sim hūrba nām k'āanag warre meeurraru sīubā, bālrjā pāch hipeer hahau hapiiba. Pachta ham pōr haawai puata hamag mag hiek'aju haai chirām. Hoob pāch higwia hiwiir hābamagjā, "Pua chan marag mag hiek'aju k'aba simta mag hiek'a sim" hapim.

3

Jāga wēnarraju haai nā Hēwandam hiek hāk'a nām k'āan

¹ Tito, pāch haig chi hāk'a durrum k'āanag deeu p'ārba jaaubá, māg jēb gaai chi pōrk'a t'ānām k'āan hipierraanaa hīchab nem wajap'am wawaagjā sīi nem par daúa hooba hamk'īr. ² Hamag ni dich k'apeen hiwiir hābam hēugarjā k'aibga hiek'apiba jaaubá, magnaa hīchab sīi k'ōinaa wēnarranaa, t'umaam k'āan dāi hō hajap'a, chum k'īr masi dārdār haju k'āyau sīi dich k'apeen daupii. Magta hamag jaaubá. ³ Pua k'ap'ā sim, warran maachjā bālrjā k'īrjug chuk'umjō haawai sīi Hēwandam hipierraajā k'abata wēnarrajim. Mag hi hipierraajā k'aba narr gaaimua hi har barju k'āijā k'augba hok'oo wēnarrarr haawai sīi māg jēb gayam nem dichdēu k'ōchagaga hee wēnarrarr gaaimua hich magmuapaita sīi maach p'ēet'āg wai nām jō naajeejim. Mag dich k'aibag hee narr haawai dichta jūrr chik'am k'āaijā hārpai ham hiigjeejim, chik'am dāi k'uārpaim hiek'au. Mag nām dāi hīchab hōrau maach hoomap'a haawai hīchab maach garmuajā dāi ham hoomap'a haajeejim. ⁴ Mag naajieb māmā Hēwandam maach peerdā haaujemuha hūu hich Chaai pāibarmua chadcha hichdēu hōor dau haug k'aug paraanaa jāsene simjā t'umaam k'āanag k'ap'ā hapijim. ⁵ Mag hirua maach peerdā hautarr chan nem hajap'a wau wēnarrarr gaaimuajā k'abajim; hirua maach peerdā hautarran, sīi hich garmua maach dau haug k'augwi hajim. Mag maach dau haug k'aug nām haig, hich Hēwandam Hak'arau maach pekau dō badag barbap'āmjo t'um chugpaabpāaiwaita, ya tag warr dich wēnarrajerrjō k'aba, jūrr maach k'īrjugta chi hiiurig paap'ājim. ⁶ Magaagta Jesucristo maach peerdlaejem gaaimua Hēwandamau hich Hak'arau pāijim, maach dāi hogdāba maach k'aigpēr nārramk'īr. ⁷ Mag, maach k'aibag hee wētju harrta jūrr Hēwandamau maach k'aibag t'um chugpaapxiwia hich haar hōbēr wēnarrajuja maachig k'ap'ā hapijim.

⁸ Mua cha jaau chirāmān chadcharam hiek'au. Maguata muan pāragjā hich magta hamag jaau nām hāpim k'ōsi chirām, har Hēwandam hiek hāk'a durrum k'āanaujā hāba nem hajap'a wau nām gaaipai durramk'īr. Pārau magta hamān chadcha hāu k'ērām, hōrau nemdam hīg nām jā pārau par daúa hooba naawai. ⁹ Mamā hoob pua sīi har maadēu hīgmap'am hiek gaaimua chan par pāch hip'it'ur hōor hipeer hahau hiek'a chītam. Hoob sīi jōoingarm k'āanau nem waaujerrpāi hīg hiyā ham k'ōchgau pāch p'īdagta warag werba sīsiu ham. Hoob sīi Moiseeu ley pā pātarr gaai nem jaau sīsidām hiek hīgam k'ōchgaupai warag pāch k'apeen dāi k'īr jādābaadēmuā meeuk'a chītam. Jāg nāmuā chan pōd maadēu hōrag Hēwandam hiek hāk'api haubam. Mag hāu k'aba sim. ¹⁰ Hābmua k'āijā pāach hee Hēwandam hiek maachdēu hāk'a nām chāaur jūrr parhooba jaauwai mag woun wawibā. Mamā par pāchdēu biek numí wawibarm k'āijā bālrjā pāch hiek hūrba habaawai, pāach Hēwandamag jēeu nām haig magmāk'āanag pāchdēu nem wau nām hoob hamag waupimiet. ¹¹ Magmā

k'ɻɻnaun hamach hödegpai sii hich mag nem k'aigba jaau wēnarraju k'īrju naawaita mag wēnarram. Mag hamach wawitarrjā hürba warag pekau wau wēnarram gaaimua maadēu k'ap' nám, hichiita Hēwandamau ham gaai mas hab k'aba mas deeju.

Dich k'apeenau nemdam hig nám hoawai sii par daúa hoobaju haai nám

¹² Tito, mɻchdēun Artemas k'abaman Tíquico k'āijā pa haar pāiju k'īrju chiram. Hāb k'āijā pach haar barbaimaawai hichiita mɻ hoon bēeb k'aba Nicópolis p'öbör hee mɻ hoobahur; jāig mɻ chiraju. Mag noseg jarán hich jāigmua hogdaba chiraju k'īrju chiram, deeu döcháumie buru nám hora.¹³ Hīchab abogado Zenas juag hoonaa Apolos juagjā hoobá. Ham biekk'ajú haawai, pach paarmua t'achdamjā jar deewi hamau nemdam higju t'umaan k'īrjunaa p'ëdeebarxi.¹⁴ T'um har maachjō Hēwandam hiek hāk'a durrum k'ɻɻnaujā hīchab magta dich k'apeenau nemdam hig durrum hoawai sii par daúa hooba haju haai nám. Magta maadēu hō hajap'a chik'am juag hoo wēnarram, magan hāu maach par k'abata wēnarram.

Pablo k'apeen salud

¹⁵ Tito, mɻg hiekdampai hajim p̄l̄ag mɻg hēsap gaai p'ā deepxim hig chirarr. M̄ig maach k'odnaan mɻ dāi nám k'ɻɻnaujā hamach t'umaam k'ɻɻnau p̄l̄ag salud deepxi nám. Maach k'odnaan pach haar cha maachdēu hogdaba hāk'a wēnarram hiek gaaimua maar mau nám k'īrjuvia hig durraajem k'ɻɻnagjā hīchab maar salud deebá. M̄an hāba Hēwandamagta pāar kōit jēeu chiraajem, pāar dāi hogdaba hich mag pāar t'la wai nārramk'īr. Hayoo kakē,

Pablo

FILEMÓN

Pabloou Filemonag hēsap p'ā deepāitarr

K'aíu p'ājī maimua k'ai hat'eeta p'ājī. Mag cartadam Pabloouta p'ājim haajem hīchab, jöoi Filemón hat'ee. Chi Filemón Colosapierr hajim haajem, hich Pabloou maach peerdāajem hiek jaau nārrām hūrwi hāk'atarr (v. 19). Pabloou hichdēucha chan Colosapienag Cristo hiek jawaan maba harr haawai Efeso p'ōbör hee añō t'ārjupjō sīet'uurwai k'ājā jöoi Filemón dāi hoojim, haigmua chi Colosas dak'a sīerr haawai (Hch. 19).

Hagtarr k'ur Pabloou mag carta p'āawai haigmua warp jūrr Roma p'ōbör heeta preso sīejim haajem, hich jöoi Pablo. Maagwai hīchab Onésimo hanāmta Filemón chogk'a sīejim haajem. Mag chi Pablo Roma preso sim heeta mag Onésimo hanāmta hich patrón jöoi Filemón p'atk'on jīgk'awi dārmajim hanaabá. Mamta Pablo dāi t'ēuwi Pabloou hirig maach peerdāajem hiek jaubaadéjim haajem. Mag hichig hajap'a jaubaadeewaita hāk'awi warag hich Pablo haig sīsijim haajem, hirua nemdam hiigwai haudedee haag.

K'an jawaan hajī. Mamā Pabloou hīchab k'ap'ā sīejim haajem, Onésimojā hich pap haar deepājī haa sim. Mag chadcha Onésimo hich pap Filemón haar deepājim haajem. Mag Onésimo hich pap haar deebapāim dāita hich gaaupai mag cartajā deepājim haajem. Deeu Filemonag hich chog Onésimo hajap'a recibiimk'īir Pabloou mag carta gaai hirig chaigpajim. Mag recibiwaijā sīi hich chogjopai k'aba, ya hīchab hichjō Cristo hiek hāk'awi hich k'odk'a simjōta hi recibiipijim jöoi Filemonag.

Salud

¹ Filemón, jāgpai chirām? Mān Pabloou. Maach Pör Jesucristo hiek jaau chirām gaaimua preso chirām. Mag preso chirāmuata pārag mag hēsap p'ā deepāi chirām. Pājā maar dāi maach Pör Jesucristo hiek jaau nām gaai hogdāba k'itaawai, maach hermano Timoteo dīximua muata pārag saludaa chirām. ² Mag hēsap gaai mam hīchab salud: maach hāp'li Apia hat'ee; Arquipo, maach hipierr dāi hogdāba maach Hēwandam hiek jaau k'itaajem hat'ee; maimua hīchab chi hāk'a durrum k'ānn t'um pāl di haig hāba bīrdāwia Hēwandamag jēeujem k'ānn hat'eejā hagjō salud deepāi chirām. ³ Maach Haai Hēwandamag jēeunaa hīchab maach Pör Jesucristoogjā jēeu chirām pāar kōit, pāar hogdāba t'ā wai wēnārrām dāi hīchab pāar k'ōinaa wai wēnārramk'īir.

Filemón gaaimua Pablo honee hatarr

⁴ Filemón, Hēwandamag jēeu chirām haig māchdēu pā k'īrju hat'aawai warag pā higwia hirig hāu hajim ha chirārajem. ⁵ Mua chadcha hirig hāu hajim haajem, māchdēu hūrwi pua t'um Hēwandam hiek hāk'a durrum k'ānnjā daupiinnaa maach Pör Jesucristo dājā hubā chitām ha hūrjeeawai. ⁶ Hīchab mua pā kōit Hēwandamag jēeu chirārajem, cha maachdēu hāk'a nām hiek deuem k'ānnag jaauam dāi pachdēupajā jāga Jesucristo gaaimuata maachin Hēwandam dāi hāu wēnārraajē ha t'umaa hajap'a k'ap hamk'īir. ⁷ Pua mag maach Hēwandam hiek hāk'a durrum k'ānn t'um k'āosi haajem ha jaau nām gaaimua, mau chirām hāba, pua hīchab mā t'āar honee hapi sim. Hāu nām hermano. Puata hāu maach hermanonaan dāi hō hajap'a ham k'īr jāsenk'a chirām gaaimua hamjā k'īr honee durrum.

Onésimo kōit Pabloou Filemonag chaigpatarr

⁸ Mag pua t'umaam k'ānn k'a k'ōsi haajeewai, pāch chog harr Onésimojā hagjō warm k'ānnjō pua daupii haju haai sim. Cristoou hich hi jaaumk'īir mā jār hautarr haawai mua pārag warre hi daupii habá ha jaauju haa chirām. ⁹ Mamā muata hajués pārag hi daupii hapi chirām ham hugua, maach numijā hagdaujō chik'am k'a k'ōsi nāmjō hī k'a k'ōsi hamk'īir, sīi hik'ōrjā k'aba pārag magam hig chirām. Mā ya jōoiraa chirām. Mag chirām hāba, Cristo hiek jaau chitām gaaimua preso chirām. ¹⁰ Mag chirāmuata pārag chaigpa chirām Onésimo kōit. Hiita chadcha mua māch chaaijō wai chirām, māch mag preso chirāmuata hāu hirig maach peerdāajem hiek hāk'api hautarr haawai.

¹¹ Warran chadcha Onésimo pā chog sīi pā hat'ee p'idx'ajem hajim. Mamā mag sīerrta pā haigmua dār mawi, dārrām pā hat'ee tag p'idx'ajab, sīi tag hich higpibajujō sīsijim. Magjieb māma ya hiruajā maach dēnjō Cristo hiek hāk'abaarwai, mā mag chirām haigjā hāu dārrcha hiruā mā hoo wā k'ērām hawia, pā hat'eejā deeu hiruā p'idx'ajab mua k'ap'ā chirām. ¹² Mag deeu pā chogk'a sīejimk'īir, hūmaai mua pā haar hi pāi chirām. Mamā mag mua pāch haar hi pāibapāiwai, māchchata pāch haar barbaimamjō hajap'a hi wai chirīs pāch dāi. ¹³ Mua chadcha māch haigmua hogdāba hi wai chirām k'ōsi chirām, māg maach peerdāajem hiek jaau chitām gaaimua preso chiraawai māchdēu nemdam hiigwaijā hichdēuta hau deebarp'ā hamk'īir. Mua k'ap'ā chirām hīchab, pua mā hoon bēem k'ōsi sim. Mamā warp'agk'am gaaimua pōd bēeba haawai mua jūrr hichta māch dāi sīepim

k'ōsi chirajim, mag hirua p_λ kōit m_λ hat'ee nem wau simta jūrr p_λchdēuchata wau simjō hamkīir.¹⁴ Mam_λ mau m_λch happai hag'ta p_λ hiekjā hūr hauba chan mua mag jūrr hiita hajués m_λch chogjō wai chiramap'a chir_λm, heeu dēgölp pua mag k'ōchk'abaju k'āijā mua magbaadēju. Magju k'āai p_λchdēuchata hirig p_λch k'īrau jaaum_λn chadau, mua hi m_λch haig wai chiraju.¹⁵ Jāg Onésimo p_λ haigmua d_λrtarran, jāan jōirau hich hiiu k'āijā jāgpijim, deeu nassi pawia hūmaai p_λch haar petaawai deeu p_λch dāi hich mag hi wai chirsimkīir.¹⁶ Mag p_λch haig wai chirsim chan ya tag sīi p_λ chogpai k'aba, ya hīsin warram k'āajā hajapchata sisim. Hajapcharan hiin ya maach k'od chaardamau, hiruajā hīchab dāi maach Hēwandum hiek hāk'a k'ērsiewai. M_λch himeerba muan hi jāsene chir_λm. Mam_λ puata m_λ k'āyaujā hārcha hi jāsene haju haai sim. Sīi p_λch chog haawaipaijā k'aba, hiruajā maach Pör Jesucristo hiek hāk'a sīsiewaita hi daupii haju haai sim.

¹⁷ Magua mua p_λrag mag chir_λm: P_λchdēu k'īrjuawai chadcha m_λjā p_λch k'apeer k'ai, magan Onésimo p_λch haar barn hedjā m_λchchata p_λch haar barbaimamjōhonee hi baarpi hat'ā.¹⁸ Hirua p_λ dāi k'āigba hawia dēbpaa k'āijā p_λrag paraa sim k'ai, m_λragta jēubā, mua hi kōit p'agpāiju.¹⁹ Hoob k'īrjum. Muata p_λrag m_λch juadamaucha, "Mua chadcha p'agpāiju" ha pā deepāi chir_λm mag hēsap gaai. Mam_λ pua k'īr heyaa haju haai sim, dēbpaa chaar k'abam mam_λ mua Cristo hiek jaau chit_λm gaaaimua p_λchdēujā Cristo hiek hūrtarr haawai puan m_λrgjā dēbpaa paar simjōta sim. Mam_λ mua mag_λmjā hibgam.²⁰ Magau k'odam Filemón. Puajā maach Pör Jesucristo hiek hāk'aajewai, Onésimo chig haba sīi warag hi daupii wai chirsimkīir, muata p_λrag chaigpa chir_λm hi kōit. Mag p_λjā hīchab Cristo dēn haawai cha mua jaau chir_λmjō habā hi dāi, magbarmua warag m_λchpata m_λ k'īrdam honee hapieg.

²¹ Mua k'ap'a chir_λm, pua cha m_λchdēu jaau chir_λmjō haju. Magua mua mag hēsap p_λrag p'ā deepāi chir_λm. K'ap'a chir_λm hīchab, cha m_λchdēu jaau chir_λm k'āajā hatcha pua hi haairaa haju.²² M_λ hat'ee hīchab didam jārwi hajap'a k'īr k'aug k'ērbā, m_λch maawai hag hee chiraimaag. Mua p_λrag mag chir_λm, jāg hāu pāachdēu m_λ kōit jēeu durrum gaaaimua Hēwandum m_λchig pāar hōon mapiju k'ap'a chiraawaita mag chir_λm.

Hābmiecha salud deepāi narr k'āan

²³ M_λ k'apeer Epafras hīchab Jesucristo hiek jaau k'it_λm gaaaimua m_λig m_λ dāi cárcel deg k'ēraajemuajā p_λrag salud deepāi sim.²⁴ Mag tag hīchab p_λrag salud deepāi n_λm: Marcoou, Aristarcou, Demas haajemua, maimua Lucaaujā hagiō. M_λk'ālnauta dāi m_λ hipier hogdāba maach peerdajem hiek jaau durraajem.

²⁵ Magdam jawaag hajim p_λrag mag hēsap p'ā deepāi chir_λm. M_λan maach Pör Jesucristoogta jēeu chirajem pāar kōit, pāar dāi hogdāba hich mag pāar t'la wai sīemkīir. Hayoo kakē,

Pablo

HEBREOS

Hebreonaan hat'ee hēsap p'ā deepāitarr

K'aíu p'ājī maimua chijā k'āan hat'eeta p'ājī. Mag carta gaai jauba sim k'aíuta p'ājī. Mag librojā hīchab Jesucristo hiek hīk'a narr k'āan hat'eeta p'ājim, mama sī parhoobam k'āan hat'eet' k'aba, judionaan hat'eeta p'ājim. Judionaan meu hebreo haajem; k'ar maguata chi hōorjā hebreonaan gaai t'ārjem hīsjā hag'ta.

Judionaan Cristo hiek hāk'a durarr k'āan chadcha hāk'aba narr k'āan garmua hajapta dau haug waaujeejim haajem. Mag durarr haawaita hāaur k'ānau Cristo hiek hisegwi deeu warr hamach wēnarrarrjō haju hēk'ajeejim hanaabá, warrgar hamach jōoinau nem-chaain k'ēchnaa jēeujerrjōta Hēwandamag jēwaag, hajapcharan Moiseeu ley p'ā paatarr gaai jauu simjōma. Magta hamau Cristo hiek hamachdēu hāk'atarrta deeu hisegjōjō haadēp naajim.

Judionaan pōm hamach jōoin hi warr hamachdēu hārk'aajerr ya paawi naajim haajem; mama mag hamach jōoin hi paawi narrta hag'ta sī Cristo hat'eepai k'aba naajim hanaabá. Pogan ya chi hāk'a durarr k'āan dāi k'apeerk'a naajieb mama, mag hamach k'apeen dau haug wau nām hoowi maach peerdāajem hiekta warre hisegpāim hig naajim hanām. Maguata mag libro p'ājim haajem, hag gaai ham k'īr honee jaubaawai hamachdēu hāk'atarr hiekta hisegwi parhooba ham hugua (2:11).

K'an jawaag hājī. Mag libro p'ātarra, judionaanau hamachdēu hāk'a narr hiekta warag hajapcha hāk'amk'īr hajim. Maguata hamag chi hēsap deepāi chirarr jōoiraujā seis veces hamag jaaujim, jāga haajē Cristo hiek dichdēu hāk'atarrta warag hāk'abanaa hewag maawai. Hīchab jōoirau dawaa hoopī simā Cristota t'umaam k'āan k'āaijā hārlacha sim hanāmāu (1:1–10:18).

Ya chi carta hōpāiju hat'ee paawai jōoirau ham wawí sim, jāga wēnarraju haai nā ha k'ap hamk'īr (10:19–13:21). Ham jāg chik'amaan juu machgau dau hap'āā wēnarraju ha hāwataagan, Cristo hiek jaau nām hūrwi dichdēu hāk'atarr gaaita hubā naaju haai nām ha sim. Capítulo 11 gaai hamach jōoinau hāk'ajerrjōta hamagjā hāk'api jaau sim.

Hēwandamau hich Chaai pāibarmua maachig hich k'augpitarr

¹ Warr jōingar Hēwandamau biek k'apan hichdēucha hōr jar hauwi mak'āanagta hichdēu nem jaau sim hig sim jaaujeejim haajem. K'ar k'āapi hau nāmuu, hich chognaan pāi nāmuu, wa magbaju k'ai hichdēuchata hamag jaaujeejim haajem, mak'āanau jaau nām hūr nām gaaimua hōrau hich k'apcha pamamk'īr. Mag, chadcha mak'āanauta jūr maach jōoinag hich hāgjōo jaaujeejim haajem. ² Mama hīs hewag pawi Hēwandamau jūr hich Chaai pāibarm gaaimuata maachig hāu hich k'augpibarm. Hi gaaimuata hīchab nem t'ānāmājā t'umaam hompaawi hichigta Hēwandam chi Hayau mak'āan nem t'umaah hich dāi jāpijim. ³ Hichdēuta hīchab mag hich Haai dāimua nem t'umaam hompaatarrjā sī hich hīu haawai hichdēuta wai dānām. Hichta hich Haai k'īr t'egnaa bēetarr haawai hi gaaimuata hīchab Hēwandam hajaugjā k'ap'ā haajem. Hichta maach kōit hādarraa hich t'ōopiwi, hichdēuta hich bagau maach k'aibag t'umaam chugpaawi, hāgt'ar mawi, Hēwandam juachaar gar jupimajim, hichta hich mag maach t'umaam k'āan Pōrk'a sierraag.

Hēwandam Hiewaata angelnaan k'āaijā hārpai sīerrām

⁴ Mag gaaimua hich Hēwandam Hiewaata hīchab angelnaan hāgt'ar t'ānām k'āaijā hārpai sīsijim, ham k'āai hirigpaita hich Jōoiraujā Hiewaa hichēnaa warm k'āanag sī hich chognaan haajeewai. ⁵ Mag hichta t'umaam k'āan k'āai hārpai sīewai Hēwandamau bālārjā hich chognaanag chan hich Hiewaag hiek'atarrjō hiwiir hābamagjā,

"Pa mā Hiewaa haawai hīs mua t'umaam k'āanag mag k'ap hapi chirām" habajim. (Sal. 2:7)

Ni bālārjā hich chog hiwiir hābam higwiajā,

"Mālta hi haaik'a chitaju, maagwai hich jūr mā chaaik'ajujā" habajim. (2 S. 7:14; 1 Cr. 17:13)

⁶ Pari magju k'āai, warag mag hich Chaai hābpai k'itām māig heegar pāaiwai warag angelnaan hich chog'k'a t'ānām k'āanagta,

"Pāach t'umaam k'āanau hirigta jēebat'ā" hajim. (Dt. 32:43)

⁷ Hich mag warag Hēwandamau hich chognaan hich dāi t'ānām higmamua jaauwai, Angelnaanan hirua p'ūjō nem k'ap'ī hapinaa, sī hōt huu jējēerk'āmjō hichdēu nem ja-

jaauk'ampierr k'odpepet hapijem haajem. (Sal. 104:4)

⁸ Mama hich Chaai higwia chan sī hich angelnaanagamjō hiek'aba, warag hich paarmua,

“Hēwandam, p̄chta nem t'um t'ānām Pōrōu” ha hiek'ajim chi Hayau hich Chaairag.

“Mag hatag pawiajā p̄chta hich mag chi Pōrk'a chitaju.

Puan nem hagcha waunaa k'ajap'ata waaujem.

⁹ Puan nem wajap'amta k'ōsinaa nem k'aibgam hoomap'a haajem.

Maguata Hēwandamau p̄l̄rgta hāgt'arjā chi Pōrk'apijim;

hajapcharan m̄achdēuma, m̄achdēuta p̄l̄rag chi Pōrk'apijim.

M̄achdēuta hīchab t'umaam k'ānn k'āaijā p̄l̄ honeecha hapijim” ha hiek'ajim Hēwandamau hich Chaairag. (Sal. 45:6-7)

¹⁰ Maimua hīchab hich Hēwandam hiek p̄ā sim gaai hābmua p̄āmamua chi Hiewaa higwia, “Señor, p̄chdēuta chadcha warrgarwe m̄ag durrjā hompaawi hedaujājā p̄chdēuta waaujim” hajim.

¹¹ “Chi chugpaan chadcha pua mag nem hompaatarr t'um deeu chuk'u haju, mama p̄ch chan t'ōojā k'augba hich mag chitam hiek'au.

Tagam nemen t'um sīi k'ajap'am k'ajūojō jēeudubju.

¹² Magbaawai hich jāg k'ajūa jōoi chi hiiur dāi t'eg jūajemjō, pua m̄ag durr jōoi hisegp̄l̄wi chi hiiurig paapxiju.

Pari p̄ch chan bālrjā k'īir k'īet'uupajā k'aba, p̄l̄n hich mag chitam hiek'au” ha p̄ājim. (Sal. 102:25-27)

¹³ Mag hich Hiewaata t'umaam k'ānn k'āai hārpai s̄iewai sīi hich chognaanagpai chan ni hābamajā Hēwandamau hich Hiewaag hiek'atarrjō,

“M̄ach hiek t'eeq chiramjō haag p̄l̄ta m̄a dāi hāba m̄a juachaar gar jupbá” habajim,

“p̄ch hoomap'a haajem k'ānn t'um mua p̄ch jua hee p̄rk'a dee nām hora.” (Sal. 110:1)

¹⁴ Mama angelnaan t'um sīi Hēwandamau nem jajaauk'am hipierraa haagta t'anaawai hamag chan hirua mag hiek'abajim. Jāk'ānnan, sīi hich Hēwandamau hich dāi hich mag wēnarraga maach hich haar p̄ē hauju k'ānn juag hoomk'īir p̄itarr k'ānnau.

2

Cristo hiek chan sīi par jāgupai hūuju k'aba nām

¹ Keena, mag hich chi Hiewaata hārpai s̄ieraawai hi hiek chi jaau durrum k'ānnau maachig jaau nāmta wajap'a hūrwi hāk'ajūa haai nām, heeu magba hak'iin sīi par jāgupai hūrwi hewag mawi warri hāk'aba naawai haajerrjō sīi parhoob haduk'am. ² Warrgarwe Hēwandamau sīi hich angelnaanag hich hiek Moisee deepitarran chadcha nem jua t'eeq s̄iejim. Magua hag gaai nem waupi jaau nām hichaaur nem waaujerr k'ānn chan sīi Hēwandamau hich mag par k'īir hok'ooba, hamach pekau paar hich hagpierr ham gaai deejeejim. ³ Mag ley sīi angelnaan gaau deepāitarr hichaaur nem waubarm paar ham dāi maagjerra, jāgwi maach gaijā hirua mas deeba habarju, m̄ag maach peerdlajem hiek hag k'āai wajapcha sim jaau nāmta sīi hūrbamjō habarm paar. ⁴ Mag maach peerdlajem hiek warrjā hich maach Pōr Cristoouchata nacha jaaubajī? Magtarraa hich dāicha wēnarrawi hūrtarr k'ānnaujā hamachdēu hoowai chadcharam hiek haawaij jūr maachig jaauwi maadēujā k'ap'naabā. ⁵ Mama magpajā k'aba, mag maach peerdlajem hiek'an chadcharau ha k'ap hamk'īir, hich Hēwandamaucha mag hich hiek jaau durrum k'ānnag hōorjā dau daau monaaupi maajeejim. Mag nām dāi hīchab hīs hewag pawiajā hichdēupai hich Hak'aar jua t'eeq gaaimua maachigjā nem k'īir pogk'e waupiejem, magm̄ gaaimua m̄ag hi hiek jaau nāmlān chadcharau ha k'ap hapieg.

Magua m̄ag maach peerdlajem hiek jaau nām hūrwi par jāgupai hūrba hāk'ajūa haai nām.

Jesuu maach hich heeugpeenk'a hawaag maachjō wounk'atarr

⁵ Hīs hewag pawiajā, chaig m̄achdēu jaau chirarrjō, Hēwandamau hich Chaai gaaimuata maachig hich k'augpi s̄iewai, sīi hich chognaan hich dāi nām k'ānnagta hiek t'eeqnaa maach p̄rk'apiba hich Hiewaagta maach Pōrk'api sim. ⁶ Magua Hēwandam hiek p̄ā sim gaai hābmua, “⁷ K'an hajaug nā” hajim “maar m̄aig heegarm k'ānn pua jāgcha maar k'īrag hee haag? Jāgā nā pua jāgcha maar dau haug k'augaaag?

⁷ K'ūchpai m̄aig heegar wēnarrāweran, chadcha pua angelnaan k'āaijā maarta heegpai deejejim.

Mama mag nām hawia maachta nem t'um t'ānām k'āaijā hārpai hapijim.

⁸ Nem t'ānām t'um pua warre maar jua heeta p̄ēdeejim” ha p̄ājim, “maachdēuta t'um k'ap nāsimk'īir.” (Sal. 8:4-6)

Chadcha magta p̄ā s̄ieb mama, mag hāaurpajā k'aba nem t'um maach jua hee p̄ēdeetarr hanāmta, chadcha mag t'umaa hichdēu jaautarrjō nem t'um maach jua heegar t'ānām chan hag'ta hooba nām. ⁹ Magarau Jesuuwan chadau, maig heegar wounk'a s̄iet'uurwai maachjō angelnaan k'āaijā Hēwandamau heegpai hi deejeib mama, hīs jūr hichdēuta nem t'ānām

t'um chadcha wai dñnam. Mamä Hëwandamau mag maachjö angelnaan k'ääjä heegpai hapitarran, maach dau haug k'augwi maach peerdä haum k'öchgau maach köt dau hap'lä hamk'ir hajim. Mamä mag maach gaaimua meetarr jürr, hich Hëwandamau hichta nem t'um t'ñnam k'ääjä härpái hapijim.

¹⁰ Nem t'ñnaman t'um Hëwandamau hompaatarrau hich hat'ee, hichdëu hig sierröj hamk'ir. Mama mag härcha hichdëu hig sierran, hõor pöm hich chaaink'a hauwi hich haar pë hawaag hajim. Magaag hat'ee hirua hädraa hich Hiewaa Jesuuta dau hap'lä hapijim, mag hap'lä habarm gaaimua hùu ham peerdäajemk' a süssawai hichdëuta Hëwandam haal hõor hõberpiejem k'amk'ir. ¹¹ Mag hich Jesú Hëwandam Hiewaa harrta, maachjö angelnaan k'ääjä heegpai simuata Hëwandam hat'ee maach hajaug paapxiwi hich Haaita maach Haaik'apijim. Mag gaaimuata chadcha hich Hëwandam Hiewaa Jesuujä chigag chuk'u maachig heeugpeen haajem. ¹² Mag hichdëu maach hich heeugpeen hich däi haai hääbam k'änk'a wai sim higwi, hich Hëwandam hiek p'ä sim gaai mag sim:

"Tata, mua mäch heeugpeenag jaauju pä jäga chirä;

(Sal. 22:22)

13 Híchab Isaías gaajjä hich hag hiek higwi,

"Tata, pachdëu märg hõor p'edeetarr däi mä cha chiräm" ha sim, "hajapcharan pach chaaink'a t'ñnam k'änk'a däima.

Ham gaaimua mäch p'it'ur chiräm haigjä, pua märg hoobamjö chan habaju mua k'ap'ä chiräm" ha sim. (Is. 8:17-18)

¹⁴ Mag mäig heegar chi chaaink'a t'ñnam k'änjö wounanta mag hi chaaink'a t'ñnaawai hich Jesuujä mäig heegarm k'änjö woun'ata sñechëjim, wounjö meeg; mag hich mee-

barmua mäig heegar hichta chi durr k'ä hawi hõor dajëk wai sierrtä hiek t'eeg chuk'u hapäaig; hajapcharan mepeerta hich garmua pödpäigma. ¹⁵ Mag Hëwandam Hiewaa k'aba harrijö hich Jesú maach köt meebarmuu, jäg sii chik'am chogk'a nám k'ännaau hamach patron juu hõgk'a durraajemjö, maach dajëgbawai hok'ooju hõgk'ajerr k'änjä hääu peerdätk'a hat'aawai tag hi hõgk'abu naisiijim. ¹⁶ Mag hi bëewaijä hich chan angelnaan peerdä hawaanta bëeba, maach mäig heegarm k'än peerdä hawaanta bëejim; hajapcharan maach hïs mäg Hëwandam hiek jöoi Abrán dënjo hük'a nám k'än peerdä hawaanma.

¹⁷ Pari mag maach peerdäajemk'anaa híchab hichta warrgarm p'adnaan pöröu haajerrjö Hëwandam däi maach köt hiek aajem k'aagan, hichiita hich Jesuujä nem t'umaam hat'ee

maach hich heeugpeenk'a nám k'änjö woun'aju haai sijim. Mag süssawai p'adnaanau hõor k'aibag paar nemchaain k'eechjerrjö, jürr hichta maach köt hädraa hich t'öopibarmua maach k'aibag t'um chugpaa haujim. ¹⁸ Mag hichjä woun harr haawaita maachjö dau haug wauwi meperaujä hirig nem k'aigbam waupiju hék'ajeejim. Mama hichdëujä magam t'um hääwattarr haawai, maachdëu mag nem k'aigbam waujöömjö haadëp'äm haigjä hääu hirua maach dau haug k'augwi maach k'aigpeerjem, hich dënjo magam t'um pödpäpäi hamk'ir.

3

Jesuuta Moisés k'ääjä härpái sim

¹ Magua hermanonaan, pär har Hëwandam däipai wënlärram k'än, har maachta hich haar p'ë hawaag hich chaaink'a hautarr k'än, päädë mä hiek hürbat: Jesucristota chadcha hich Hëwandamaucha hich hiek jaaumk'ir jar hauwi päitarrau. Hichta híchab hïsin warrgar p'adnaan pör haajerrjö maach köt Hëwandam däicha hiek aajemäu. Hääu hi gaaimua maadëu chadcharam hiekta hük'a nám. ² Hich jäg Moiseeujä Hëwandamau hichig jajaauk'am t'um israelnaan däi haajerrjö, Jesuuja Hëwandamau mag hichig hich hiek jaaupinaa hich hiek hük'aajem k'än köt hiek aajem k'apibaawaijä chadcha hirua t'umaa hichig jaautarrjö hajim. ³ Mama hagdaujö mag hamachig nem jaautarr t'um waujiarrab mama, hichí Jesuuta Moisés k'ääjä härpái sim. Jüggwi mag chirä? Pärau k'ap'ä nám, hääbmua di hëewai chi hëutarr wounta chi di k'ääjä härcha hig hiyä haaejem. Hich jägtä nám híchab Jesuujä Moisés däi: Moisés sii maachjöpäi mäig heegarm haawai hiin sii Hëwandam juau. Mama magba Jesuun hi nave hich mag sierrawai hichiita hi k'ääjä härpái sim. ⁴ Pärau k'ap'ä nám, hääbmua di hëubam haig chan bllräjä di chuk'um. Hich hagiö sim híchab nem t'um mäg t'ñnamjö; hich Hëwandamauta nem t'um waubajieb, maach wounaanjä t'um, Moisepa. ⁵ Magua Moisejä sii hich Hëwandam chog harr haawai hichig jajaauk'amjöta haajeejim hi hõor däi. Hajapcharan hi p'it'dagan, Hëwandamau mag hich hõork'a t'ñnam k'än däi hajuuta jürr hõrag jajaau haajeejim. Ma hajim hi p'it'dag. ⁶ Mama Cristo Jesú chan magba, Jesuun hich Hiewaa chaar hichdëu päitarrau. Magtarr haawai hichdëuta maach hich Haai hõork'aju k'än t'um peerdä hauwi hichdëuta k'ap sim, hichig jaautarrjö. Maata hi p'it'dag haawai hi gaaimuata maach mäg Hëwandam dënök'a nám. Majä chadcha mag hi

hōork'a naawai parta hi hiek hōk'aba nām k'ap'anāa honee hirua maach hich haar p'ē hauju k'īrjuga hogdaba wēnrrāmān mama.

Hēwandamau hich hōork'a nām k'ān k'īr meeupiju

⁷ Magua hoop t'āar t'eeg hamiet, heeu pāach dāijā Hēwandamau israelnaan dāi harrijō haduk'am. Magju k'āai Hēwandam hiek p'ā sim gaai hich Hēwandam Hak'araucha jaau simjō, "His pāachdēu Hēwandam hiek jaau nām hūrwai ⁸hoob israelnaanjō t'āar t'eeg hamiet.

Hōor chukag hee p'ār wēnrrāawai hamau warag Hēwandam dāita serereu nāa hawi hi meeuk'api pāijierram.

⁹ Cuarenta años mag hōor chukag hee wēnrrāajeewai, pāar jōoinau nem hooba haajempa hamach k'aigpērm k'ōchgau hirua hich jua t'eeg hoopiejerrjā, hamau warag hi jūramjō haajeejim.

¹⁰ Maguata chadcha ham dāi meeuk'awi, hirua magjim hamag:

'Pāran sīi parhooba pāachdēu hampierr ham k'ōchgau hok'oota wēnrrām; mama mag nām mua nem jaau chirām chan waumap'a nāmgu'i ha hiek'ajim.

¹¹ Magta chadcha k'īr machgau hirua chi hich hichaaur nām k'ān chan hich haar hōbeerpibanguí ha hiek'ajim hich Hēwandamau." *(Sal. 95:7-11)*

¹² Hermanonaan, maguata muan pāragan, "Hēwandam hich hiek'abarmjā chadcha nem wau sīerrām hiek hōk'aba nām gaaimuapai chan hoop t'āar k'aigba nārrjē hamiet" ha chirām, pāach mag nām gaaimua warag Hēwandama hisegam hugua. ¹³ Magju k'āai Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaau simjō, hāu hagt'a dich k'apeendam wawiju haai nāwe hed hēepierr hagdaujō pāach k'apeen wawibat, pāach pekau hee nem k'aigbam wau nāmuapai pāach k'ūgurwi warag t'āar t'eeg ham hugua. ¹⁴ Pari mag Cristo dāita k'apeerk'anana hichdēu jaautarrjō chadcha maach dāi hāu hapim k'ōsi nām k'ai, magan warrcha hi hiek hūrwai chadcharam hawi hōk'a nāisierra hich mag dich t'ōm haar hogdaba hōk'a wēnrrāju, warrcha hōk'atarrjō.

¹⁵ Pari magaagan, Hēwandam hiek gaai p'ā sim chaig jaau chirarrjō,

"His pāachdēu Hēwandam hiek jaau nām hūrwai hoob t'āar t'eeg hamiet;

hoob har israelnaanau warag Hēwandam dāita serereu nāa hawi hi meeuk'api pāitarrjō hamiet" ha chirām. *(Sal. 95:7-8)*

¹⁶ ¿Pāra k'ap' nā, Hēwandamau hich hiek jaaupi sim hū nām hāba, chijā k'ānauta warag mag hi meeuk'apijierrjō? ¿Maach jōoin Egiptomua Moiseeu chawag p'ē harrtarr k'ān hamach t'um k'abājī? ¹⁷ ¿Chijā k'ān dāita Hēwandam cuarenta años mag meeuk'ā siejī? Hich hichaaur harr k'ān dāima, hamach pekau wautarr gaaimua. Mag gaaimuata mag hōor chukag heepai p'ār wēnrrāmua t'um k'ēchjierram hanaabá, hamach barju harr haajjā barba. ¹⁸ Maimua hīchab ¿hich mak'ānag k'abājī, hamach k'ōchagpierr ham k'ōchgau bālārjā hich hiek hasekasba harr jūrr hich Hēwandamaucha, "Cha mā hiek'ā chirām hiek'au pāar chan māchdēu pāach k'īr meeupiju ha chirām durrjā mua dubpibamgui" ha hiek'atarr?

¹⁹ Hajapcharan mag pōd barba harran, hamachig Hēwandamau jaautarrjō hajappai hōk'aba narr gaaimuata mag pōd barba k'ad jārrpai k'ēchjierram hanaabá.

4

¹ Keena, hīs hewag pawiajā, hich Hēwandamauchata jaautarr haawai, hagt'a hi haar barju haai nām. Maguata maachjā k'īr k'ap' nā wēnrrāju haai nām, heeu hamjō hāb k'āijā mag hirua maach k'īr meeupiju ha sim haar pōd barba haduk'am. ² Hamag jaautarrjō maachigjā maach peerdājem hiek jaauwi nām. Mama hamauna mag hamachig jaautarrjō sīi par jāgupai hūrtarr haawai ham hat'ee chan bālārjā serbiibajim haajem, hāu chi hōk'a narr k'ān dāi warag k'īrjug hāba ham dēnjō hi hipierraa haba harr haawai. ³ Maach chi hōk'a nām k'ānan, mag Hēwandamau maach hich haar p'ē hauwi hich dāi k'īr meeupiju ha sim haar barju.

Mama hi hichaaur nām k'ān chan hichdēu ham k'īr meeupiju ha jaautarr durrjā barbamgui hajim. *(Sal. 95:11)*

Mag hamau hi hichaaur habamuan, hamjā dubk'am, ya Hēwandamau mag durr hompaawaiwe mag hōor k'īr meeupiju durrjā sīi wai sīerr haawai. ⁴ Mag k'īr meeupiju ha sim hīchab hich Hēwandam jua hātarrjā jaauwi,

"Hēwandamau nem t'ānām t'um seis dīas nām hee wau haaipapāwi hag noram siete diam gaai hichjā jua hājīm" ha sim, "hichdēu nem hīchab hich Hēwandam jua hātarrjā jaauwi,

"Hēwandamau nem t'ānām t'um seis dīas nām hee wau haaipapāwi hag noram siete diam gaai hichjā jua hājīm" ha sim, "hichdēu nem hīchab hich Hēwandam jua hātarrjā jaauwi," *(Gn. 2:2)*

⁵ Mag israelnaan k'ad jārrpai k'ēchjierram k'ān hīchab hich Hēwandamaucha, hi hichaaur nām k'ān chan hich sim haig hich dāi jua hāimk'īr dubpibaju hajim hīchab hich hag hiek gaaipai. *(Sal. 95:11)*

⁶ Magta nacha hi hiek hūrtarr k'ʌn hamach jāg t'eeg gaaimua dubbajierram haajem. Mama hagt'a hewagam k'ʌn dubju waaur nəm, hi hipierraam nəm k'ʌn. ⁷ Mag hi hipierraam nəm k'ʌn dubju haai nəm higwi, Moisés meetarr k'ur nassi pawijā David k'ararrau Hēwandum hiek p'āawai,

"Hīs pāachdēu Hēwandum hiek jaau nəm hūrwai hoob t'āar t'eeg hamiet" ha p'ājim. (Sal. 95:7-8)

Magua hichdēu jaau pāatarrjō, hīsweta hāk'aju haai nəm, hagt'a hāk'aju haai nəwe. ⁸ Mama mag hirua hiek'aju nawe, chi Moisés meetarr k'ur Josueu israelnaan Canaan durr wai duubwaijā warre hich Hēwandum maach k'īr meeupiju ha sim haarchata wai doubtarr hamuan, Hēwandum hīs hewagam k'ʌnagjā hich haar wētju hayaam hamk'īr "Hīsweta hāk'aju haai nəm hagt'a hāk'aju haai nəwe" habak'am. ⁹ Magua maadēu k'ap'ʌ nəm, mag Hēwandum maach k'īr meeupiju ha sim chan māig heegarpai k'aba, ya māg hatag hich haarcha maach p'ē hat'aawai hich jāg hichjā māg durr t'um waupāwi jua hāitarrijō jua hāi wēnarrajuuta jaau sim. ¹⁰ Chi nam Hēwandum sim haarta hāu barbaimam wounan, chadcha tag p'it'urgjā hauba, hich jāg māg durr hompaawi hich Hēwandum jua hāitarrijō, hich mag hi jua hāi chitajju. ¹¹ Maguata maachin Hēwandum hiek jaau nəm maachdēu hūrtarra warag hogdāba hāk'ala nəmuua mag hi dāicha naaimajuuta hēk'aju haai nəm, ni hābmuajā israelnaanau Hēwandum hiek hāk'aba harrijō haba.

¹² Mag Hēwandum hiek'an hich mag chugpaa k'augba sīerranaa nem jua t'eeg sīrram, hich Hēwandum hiek haawai. Maguata t'ut'ui p'opā garm magwe dee sim k'āajjā nem degcha sīewai maach pa hak'aar hoonaa maach hō hak'aarjā k'aug haaujem. Maach k'īrjugjā k'ogreu jārnaa dichdēu nem wauju dicht'āar heepai wai sīsidāmjā k'aug haumaajem. ¹³ Mag t'ʌnəm haig chan pōd hiwiir hābmuajā Hēwandum dau merpāxu k'aba sim. Hirigan nem t'ʌnəm t'um hich dau haig haunaata hoo nəmjō dawaa t'ʌnəm. Hēwandum mag maadēu nem wau nəmjā t'umaa hoojem k'īrp'eta maachin dānənəaid haimaju, maachdēu nem waaujerr t'umaa hirig meerba jawaag.

Hich Jesuuta maach kōit hiek'ajem chaark'a sīsijim

¹⁴ Mama hich jāg warrgar p'adnaan pōrōu hōor kōit Hēwandumag jēeujerrjō, hīsjā hagjō maach kōit hiek'ajem chaar wai nəm; hajapcharan hich Hēwandum Hiewamaa. Hichta mawi hāgt'ar sīejem, mammua maach kōit hiek'aag. Maguata maachin maachdēu hi hiek hāk'ala nəmta warag hogdāba hāk'anaa hag gaaita huba wēnarraju haai nəm. ¹⁵ Mag hāgt'armua maach kōit hiek'ajemua chadcha maach dau haug k'aaugjem. Hēwandumta maach wounk a sīer haawai hichdēujā k'ap'ʌ sim, jāga haajē maach pekau hee burrijōjō haadēp'ʌm haig. Meperau maach pekau hee burripijū hēk'ajemjō haju hēk'ajeejim hi dāijā hagiō; mama maagjerrta hich chan bālrjā pekau hee burrrba k'itajim. ¹⁶ Maach kōit hiek'ajemua mag maach dau haug k'aaugjem k'ap'ʌ naawai bālrjā hōgk'aba warag Hēwandum t'umaam k'ʌn Pōrk'anaa t'umaam k'ʌn dāi hajap'a k'itənta jārju haai nəm hirig jēeu nəmuua, pekau hee burrijōjō haadēp'ʌm haig hi hiigwaijā hāu hirua maach dau haug k'augwi maach k'aigpērmk'īr.

5

¹ Pārau k'ap'ʌ nəm, maach judionaan hee p'adnaan pōrk'apiegjā hōor heemta jār hauwi chi pōrk'apiegjem, maguata hōor kōit Hēwandumag nem hinagdam ofrendak'a deenaa nem-chaainjā t'ōonaan p'aamamua hirig jēeumk'īr, mag jēebaawai Hēwandumag ham chig ham hugua. ² Mama mag p'adjā hīchab maachjō pekau pōm k'itaawai, pekau hee buburrsōm k'ʌnənjā dau haug k'aug paraa haju haai sim. ³ Mag hichjā hīchab maachjōpai sīewai, hich jāg hōor kōit nemchaain k'ēchnaa Hēwendumag ham chig ham hugua ham kōit jēeujemjō, hich kōitjā jēeuju haai sim. ⁴ Pārau k'ap'ʌ nəm, hābmuajā pōd hichdēupai, "Mālta chi pōrk'ajū" hawi hichta p'adnaan pōr' k'aba haajem. P'adnaan pōrōn hich Hēwandumta jār haaujem, hich jāg hichdēuta nacharam p'ad Aarón haajerr jār hautarrjō. ⁵ Hich jāgta hajim Cristoja: Hirua hichdēuta, "Mālta p'adnaan pōrk'ajū" habajim. Magju k'āai hich Hēwendumta hirig, "Pʌ mʌ Hiewaa haawai pāchta t'umaam k'ʌn Pōrk'a sīsim t'umaam k'ʌnag k'ap hapi chirʌm" hajim. (Sal. 2:7)

⁶ Maimua mag warre hichta chi Pōrk'apibarm higwiajā, hich Hēwandumta hich hiek p'ā sim gaai hagiō,

"Pʌn hich jāg Melquisedec p'adk'a sīerrarrjō hich mag P'adk'a chitʌm hiek'au" hajim. (Sal. 110:4)

⁷ Cristo hagt'a māig heegar k'ēraawai hāu hich meem hiekcha meepiba haag jua t'eeg simā jēeu simua nem t'eeg hijējēbk'am dāi bīe jōchk'ērəmuata jēeu k'ērajim haajem; hajapcharan hich Hayag jēeu k'ērəmuama. Mama mag hich Hayau k'ōsimjō hi hipierraam ham k'ōchgauta hichig jēeutarr haawai hāu Jōoirau hi hiek hāk'ajim, deeu hi p'iriu hat'amua. ⁸ Mag Cristo

Hēwandam Hiewaa hāba, chadcha hap' nām meebarmuata warag hich Haai hipierraas haa k'augjim.⁹ Mamā hagjō mag meebarmu hichta hīchab t'umaam k'ānn Pörk'anaa ham kōit hiek'aju haai sīsiewaita hīchab t'um hich hipierraas nām k'ānnjā hāu hāgt'ar hōbērpiejemk'a sīsijim.¹⁰ Magta chadcha Hēwandamau, warr Melquisedec p'adk'a sīerrjō, hich Hiewaata P'ad chaar k'apijim hāgt'ar, t'umaam k'ānn kōit hiek'aaejem.

Hēwandam hiek hāk'a nām hanarrta hi hiseg nām k'ānn

¹¹ Cha māchdēu jaau chirām hiek'an pārag jaauju pōoma hagt'a wai chirām; mamā pārau k'augmap'amjō naawai mālgwaiweran jaauju p'it'ur sim.¹² Pārau nave Cristo hiek hūrjem k'ānn haawai ya mālgwai jūr pāach k'apeenagta jaau k'auga haju haai nām. Mamā magba jāg Hēwandam hiek hat'ee hagt'a dau meraamjō naawai pāragan deeu chaainagamjō merag chuk'umdamata nacha jaauju hāi chirām. Pārau k'ap'ām, chaainagjā nacha jūdchōdam happai dee nān hawi hewag paawaita jōoin dāi hāba nem parhooba k'oo k'augpiejem. Hich hagiota sim hīchab Hēwandam hiek jaau nāmjā.¹³ Magua mag maach chi jōoi chirāmta chaainag jaaujempai k'ap'ām, magan hagt'a chaai jūdchō hik'ōrroo k'itāmjōta sim, nem k'raigbamjā k'augba ni hāuumjā k'augba siwei.¹⁴ Mamā magarau jāg chi jōoin nem parhooba k'oojem k'ānnjō, k'ani hāu sī wa k'ani hāu k'aba sī ha k'ap'ā simuan chad Hēwandam hiek p'it'ur hichig jaauwajā hāu hajap'a k'ap'ā haju, hag nawejā hichig jaautarr hee nārrāmuata magāmjā k'aug haumaaejewai.

6

¹ Keena, maguata maachin warag naagta wēt hahaug maju, warag hi hiek k'augmamua hag gaaita jōoinpaag. Mamā magaag chan Cristo hiek jaau nām hūrwai nacha maachdēu k'augtarrraita k'ap'ā wēnarraju habam. Jāg sī:

dichdēu nem k'raigbam waauejerr hisegwi Hēwandamag chugpaapi jēeu nāmpai k'aba, dichdēu Hēwandamau maach peerdāejem hiek hāk'a nāmpaijā k'aba,

² dich pōr choopi jaau nāmpaijā k'aba,

dich k'apeen pōr hār juu hausiuua Hēwandamag jēeu nāmpaijā k'aba,

māg hatag maach hiiu p'iidātk'aju jaau nāmpaijā k'aba,

maimua Hēwandamau maach hi hagk'aju jaau nāmpaijā hāk'a wēnarraju habam.

³ Magām t'um hāuma chadcha. Mamā magām hiekpaita dich hip'it'ur p'ālrba jajaau haju k'āai, tagam nem hagjō hich Hēwandamau maachig k'augpm k'ōsi simta pārag jaau hig chirām. Magām hiek hāk'aag pāragjā hich Hēwandamau k'īrjug deek'iin hāu hak'am. Maiguin chad warag hi hiek k'augmamua hag gaaita jōoinpagk'aju.

⁴ Mamā har maach peerdāejem hiek hūrwi, Hēwandamau hich Hiewaa maach peerdāejem k'amk'īr pātiarrjā k'augwi, Hēwandam Hak'arau hōrag nem hajap'a waipi sim haig hich paarmua dāi wauwi,⁵ maimua māg Hēwandam hiek jaau nāmjā hich jāglucha hūrnnaa hich daúacha hich Hēwandam Hak'arau nem k'īr pogk' waipi sim hootarrta,⁶ hūwai hewag mawi warre Hēwandam hiseg simāg chan parta deeu Hēwandam hiek hāk'api hawaag hēk'aju. Mag sim haig hāk'aba k'abahab, magām gaaimua pakuls gaai hi meerptārr k'ānn dēnjō hichdēujā hich paarmua Hēwandam Hiewaa t'umaam k'ānnag hisegpi jaauuaa parhoobam k'ānnjō hi wau hiek'api simjō siwei.⁷⁻⁸ Magām wounaan jēb k'raigbamjōta nām. Nemjīr hajap'a hōbērmk'īr par Hēwandamau hag hār noseg pōm chēpik'āmjā hag gaaai nem jīrwei sī p'ūak hoppaita hōbērbaadēp'ām; hich jāgta nām har Hēwandam hiek hūrtarrjā hāk'abam k'ānnjā. Jāgām k'ānnan, jāg p'ūakjā sī hābamag pārdaanaa hōrpāajemjō, ya sī Hēwandam juu machag hāwtajupaita nām. Mamā magba har Hēwandam hiek hūrwi t'āraucha hāk'a nām k'ānnan jēb hajap'āmjōta nām. Magām k'ānn dāi Hēwandamaujā hāu haajem.

K'an k'īrju nām gaaimua maach Hēwandam dāi huba nā

⁹ Hermanonaan, mua mag chadcha hōrau Hēwandam hiek hūr nām hāba hi hiseg nām ha chirām, mua k'ap'ā chirām, pāar chan magba nām. Pāar ya peerdāwi nem hajap'āmpta waauejewai mag jēb hajap'āmjōta nām.¹⁰ Hēwandamau t'umaam k'ānn dāi nem hagchata waauejewai pārau Hēwandam k'ōsi nām gaaimua pāach hermanonaan juag hoojemjā hirua par sī hich jāg hok'oopibam.¹¹ Muan hich jāgta pārag pāach hermanonaan pāach dēnjō hāk'a nām k'ānnam daupii wēnarrapim k'ōsi chirām, hich jāg pāachdēu ham dāi nāmjā, mag wēnarrām gaaimua pāach hi dāi naaimaawai Hēwandamau pāachig deeu k'īrju nāmjā hich hag hee chadcha pāachdēu k'īrju nāmjō hōbērmk'īr.¹² Nem hajap'a wawaag chan hoob k'usēuk'amiet. Magju k'āai maach jōoin hotarr k'ānnau haajerrjō warag hāk'anaat ha chirām. Hamau hogdāba hāk'a durrui haajerrjō rūr Hēwandamau warrgarwe hamachig deeu haajerrjā ya hamach juu hee wai nām, ya hich dāichata wēnarrawai.

¹³ Hēwandamau jōoi Abrán k'ararrag chaai paarpapiju jaauwai, hich hiek'abarmjā sēuk'āba ni tag hich k'āai hārpaimjā chuk'u sīerraawai, hichdēupai hich t'ōnaa,¹⁴ "Mā cha hiek'a chirām hiek'au mua pā dārrcha heeg hoowi māg hatag paawai pā chaain hewagam

k'ɻənjā k'apaana hapijogui" hajim haajem hirig. ¹⁵ Magbaawai chadcha Hēwandamau hichig jaautarrjō haju k'ap, jöoi Abranau nā k'itləm hee Hēwandamau hirig hichdēu jaautarrjō hāu chaaidam hi h̄airag hoodeepiwi hag gaaimua chadcha jöoi chaain hewagam k'ɻən k'apaana t'ɻənaisijim, hi meetarr k'ur. ¹⁶ Maach m̄lig heegarm k'ɻənaū juraawain maach k'āaijā h̄rpai sim higwiata juraajem, hajapcharan Hēwandam higwima. Mag juraanaata nem magju habarm chan tag sii dich hip'it'ur hijējēb nāljā haba, chadcha dich hiek'atarrjōta haajem. ¹⁷ Magta Hēwandamaujā hi hiek'atarran chadcharau ha k'ap hapiieg, mag juraamamuata Abranagjā hiek'ajim haajem, maagwai hich chaain hewagam k'ɻənaūjā chadcha Hēwandamau hamach d̄i magju k'ap hamk'ūr. Mag sim haig hirua hich hiek'a simjā chadcha hich mag haju ha sim hajim hanaabā. ¹⁸ Magta Hēwandamau juraanaa hōor d̄i hiek deejem h̄rwī, chadcha hi sēu chuk'u s̄ierrəm k'ap' nām gaaimuata h̄is hewagjā maach peerdā haumk'ūr Hēwandam jar nām k'ɻənaūn k'ap'haajem, chadcha hirua maach peerdā haju. Mag gaaimua hi haar naaimaju k'īrjugta wai nām, hichdēu maach p̄e haju jauu simjō haju k'ap'naawai. ¹⁹⁻²⁰ Mag hābā Hēwandam haar naaimaju k'īrjugta wai nāmān, magan hich jāg barco hich anclau h̄rrpība wai wējōm haig p̄ūasaujā bāyeu harrba haajemjō, maach hak'aarjā Hēwandam gaaichata p̄ar wējōmjō sim. Mag Hēwandam d̄i maach mag nāmān maach Pör Jesūs gaaimuau, hichta hich jāg p'adnaan pōrōu Haai hi jēeujem hee put parrg hēu wējorr hēugar añopierri biiek hābpai duubjerrjō maach na hāgt'ar mawi sim haawai. Mammuata maach kōit hich Haai d̄i hiek'aag hich mag P'adk'a s̄ierrəm, hich jāg warr Melquisedec p'adk'a s̄ierrarrjō.

7

Melquisedec p'adk'a s̄ierrarrjō Jesuuta hich mag P'adk'a s̄ierrəm

¹ Mag maach Pör Jesucristo Melquisedecjō sim ha chirāmān m̄gau: Maach jöoin Abrán kararr hag'ta hāu p̄rrba k'itləm jaar, Melquisedecta p'ōbōr Salem hanām heem rey hanaa hīchab p'adk'a s̄iejem haajem, hich Hēwandam cha hāgt'aa p'uu nāmua p'adk'apitarr. Mag jaar biiek hāb jöoi Abrán reinaan d̄i wērbawī hich garmua reinaan pōdp̄iwi hurun hee, chi Melquisedec hi k'īrp'ee mawi hābā t'ēubaimam haig, hi bendiciemamua hirig, "H̄ismua hatag hāu p̄a Hēwandamau heeg hoo wai chitaju" hajim hanaabā chi Abranag. ² Magbaawai Abranau mag reinaan d̄i wērbawī hichdēu ham pōdp̄iwi, ham juagam nem p̄e hurarr heem chi décima parte deejem haajem chi rey Melquisedeeg. Mag rey t'ār Melquisedec haawai, "t'umaam k'ɻən d̄i hagcha nem waaujem rey" haawai. Mag chi p'ōbōr t'ār Salem haawai, maach meúan "k'ōināa" hanām p'ōbōr heeta reik'a sierr haawai chi Melquisedec higwia hōraū "hōor k'ōināa p̄ē wai s̄iejem rey" haajeejim. ³ Hēwandam hiek p̄ā sim gaai bālrjā jauba sim, k'ai hajī hi haai wa k'ai hajī hi hād, bālrjā ham jōoinjā jauba sim. Hagjō bālrjā hi t'aabatarrjā jauba, ni hi meetarrjā jauba sim. Hajapcharan mag p'adēn peer Hēwandam Hiewaa Cristo d̄i hagjōta sim; maguata hichjā Cristojō hich magta p'adk'a s̄ierrajim.

⁴ Pāadē hūrbat jāga s̄iejī Melquisedec: Hí chan sii parhoobam p'ad k'abajim. Mag nām d̄i hīchab chi Melquisedecta jöoi Abrán k'āaijā h̄rpai s̄eri haawai chi Abranau, hichjā chi t'et'em harr hābā, mag reinaan d̄i wērbawī hichdēu gan haumarr heemjā hirig chi décima parte deeb k'aba deejem haajem. ⁵ Pārau k'ap' nām, Moiseeu ley p̄ā p̄aarr gaai jauuwai, Levinaanta p'adnaank'a nām k'ɻənaūn, tagam k'ɻən hamach k'apeen israelnaan t'um jöoi Abrán chaain hewagam k'ɻənk'a nām gaaimua wir haig hamach k'odnaan hābā, hichiita hamau nem wai nām heem chi décima parte hamag jēeub k'aba jēeuju haai naajim haajem. ⁶ Mama chi Melquisedec Levinaan t'ār heem k'aba harr haawai chadcha Moiseeu jaautarrjō hich paatēm chi décima parte jēeuju k'aba s̄iejem jöoi Abranag. Mag p'adk'a s̄ierrjā Levinaan k'aba s̄iejem mama, hichiita Abranag jēeubaawai jōoirau deejim haajem hich dēn heem chi décima parte. Mag Melquisedecta hi bendiciwai, ya Hēwandamau hag nawe hich bendicietarr hābā, Abranau hādlraa deeu hich bendiciepijim hanaabā. ⁷ Maadēu k'ap' nām, chi hich garmua warm bendicci simta chi bendición hau sim k'āaijā h̄rpai sim. Ham mag narr haig, ḥk'aīu mag Melquisedecta Abrán k'āaijā jua heegpai s̄iejem habarju? ⁸ Chadcha m̄lig heegar chi décima parte jēeujem k'ɻənan hīchab maachjō dajēk'u deetarr k'ɻənaū; mama Hēwandam hiek chi p̄ām gaai Melquisedecta jauu simān, chi hiwamta jauu sim, bālrjā meejimjā haba. ⁹ Mag Abranau Melquisedeeg chi décima parte p'aagwai hewag pawi Levinaan k'aju k'ɻən hag'ta t'aababa naajieb mama, ya warre ham kōitpata p'agbap'āimjō hajim. Magua h̄is hewag pawi hoowajā hamach paarmua chi décima parte jēeuju k'ɻənaupata warre Melquisedeeg p'agjierram haju haai nām, ham tat'ōyau ham kōit p'agtarr haawai. ¹⁰ Chadcha mag Melquisedeeu Abrán k'īrp'ee mawi hi bendiciwai chan hag'ta chi Levinaan hābjā chuk'u hajieb mama, hichí hich gaaimuata hewag pawiājā

mak'lan Levinaan paarpaju hajim. Magta, hich Melquisedecta chi Abrán k'āaijā hārpai sierr haawai hichta hīchab Levinaan k'āaijā hārpai höber sim.

¹¹ Ya hag k'ur hewag nassi pawi Hēwandamau Moiseeg ley deewiata chi Levinaanjā p'adnaank'a nāisijim. Chi Levinaan heem p'adk'a narr k'lan, nacharam p'ad Aarón k'ararr hag chaain hewagam k'lan hajim. Mamā mak'lan p'adnaanau mag ley gaai jaau sim hārk'a nām k'lan hajaug paajerr hak'iin, Hēwandamau deeum p'ad hich Hiewaa mak'lan k'āaijā hajapcharam pāibak'am. Mag hirua pāitarr chan Aaronjō k'aba, hag k'āaijā hajapcha Melquisedecjōma pāijim; ma hich Jesucristo hajim. ¹²⁻¹³Mamā Hēwandam hiek p'a sim gaai jaauwai, mag p'ad hiur, Cristo, Levinaan k'od k'aba Judanaan heemta höberju hatarr haawai, chadcha hich magta hajim, mag Judanaan heem chan p'ad hābjā höberba haajerrta. Mag Cristo p'adk'abaadeewai Levinaan heem p'adnaan tag serbiiba hap'ōbaadējim. Magbaadēm dāi hīchab Cristoou hiek hīur jaaubaadeewai mag ley war-garm p'adnaanau hārk'apieejerrjā tag maadēu nem higba haadējim. ¹⁴ Mag p'adnaan k'apiewaijā, mag Judá chaain hewagam k'lanag chan p'adnaan k'aju haai nāmjā haba harr haawai, maadēu k'ap' nām, hāba maach Pör Jesucristo hich hoppaita Judanaan heem p'adk'a höberjim.

¹⁵⁻¹⁶ Mag p'ad hīur Hēwandamau maach hat'ee pāittarrjā sūi mag ley nachgarm gaai jaau sierrjō k'aba, Melquisedecjō Levinaan k'od k'aba simta bēetarr haawai, merag chuk'u sim, chadcha magbarm haig mag hich pierrumua warre chi p'adnaanau waaujerr p'idagjā ya tag wauju k'aba haadēm dāi chi leijā tag sūi warramjō k'aba sīsim. Hirua chadcha cambieu haai sīejim, hí mag mak'lanjō k'uchpai p'adk'awi meeg hat'ee k'aba hich mag meejā meebla p'adk'a sīerraagta bēetarr haawai. ¹⁷Hí mag hichta hich mag p'adk'a sierraju higwi, Hēwandamau hirig,

"¹⁸Pāan hich jāg Melquisedec p'adk'a sīerrarrjō, hich mag p'adk'a chitām hiek'au" hajim. (Sal. 110:4)

¹⁸ Chadcha magta Moiseeu ley deetarr gaai p'adnaan k'apiju jaau sim leijā warre Hēwandamau chaaur hausūbarmjō hajim, hōor peerdā hawaagjā serbiiba sierr haawai. ¹⁹ Mag leiu pōd hōor hābjā Hēwandam na hajaug paa hauba haajeejim. Mamā ya hīs Cristo maach kōit hiek'ajem chaar wai nām gaaimua maadēu k'ap' nām, ya hīs chan tag warramjō k'aba sim; hīsin Hēwandamau maach hich haar höberju hayaa hapinaa maach dāk'ata sīejem.

²⁰ Mag Moiseeu ley p'ā plarr gaai jaau simjō Levinaan p'ad k'apiewai chan Hēwandamau bālrjā juraa hiek'aba, sūi ham haaijā p'adnaan harr haawaita hich mag p'ad k'apiejeejim.

²¹ Mamā Hēwandamau maach Pör Cristoog p'ad k'apiewai chan magba, hichdēuchata hich tō hiek'amamua Cristo higwi,

"²²Pāan hich jāg p'adk'a chitām hiek'au" hajim.

"²³Māchdēuta mag juraanaa hiek'a chiraawai naspawiajā mā mag hiek'abajim habam" hajim Hēwandamau. (Sal. 110:4)

²² Mag Jesuuta hich mag maach kōit hiek'ajem p'adk'a sīsierr haigmua, hichdēuta chadcha k'ap hāpijem, hīs Hēwandamau maach dāi hiek dee simta nacharam ley Moiseeg deetarr k'āaijā hajapcha sim, māg hiek hīuriuta Hēwandam dau na maach hajaug paapāajeejewai.

²³ Mag hagi'a Jesús bēeba haawain p'adnaan k'apanta hīgjeejim, hāb meeblaadēm jūrr deeumua hag p'idag haumaag. ²⁴ Mamā mag p'ad hīur Jesús chan meejā meebla hich mag sīerraawai, mag hi meeblaawai hābmuajā hi p'idag hauwi jūrr maach kōit jēeujujā habam.

²⁵ Maguata hich gaaimua Hēwandam jār nām k'lanan, hirua peerdā haub k'aba peerdā hauwi hich mag hich dēnk'a wai sīsijem. Mag hichjā hich mag hīu sīerraawai hich hiek hāk'a nām k'lan kōitjā hich mag hichdēuta Hēwandamag jēeu narraju.

²⁶ Maguata hichta chadcha maachdēu hig narr p'ad k'abahab, maach kōit hiek'ajem chaar. Hich chan nacharam k'lanjō k'aba haawai bālrjā pekau chuk'u k'itām; k'aibagjā chuk'u, ni bālrjā chik'am k'aigba hājōjōpajā k'aba, maachjō pekau pōmk'am k'lan heemjā k'aba sim. Mag sīewai hichta nem t'um hāgt'arm magwe t'lanm k'āaijā hārpai hāpijim Hēwandamau, hich dāi hāba. ²⁷ Magba haawai hi bēeju na p'adnaan t'lanarr k'lanan hed hēepierr nemchaain k'ēchnaa nacha hamach pekau kōit jēeuwita jūrr hōor pekau kōitjā jēeujejim. Mamā Jesuu chan hamjō k'aba haawai, nemchaainjā k'ēk'ēch haba, hichta biek hābpai hādraraa hōor pekau kōit hich t'ōopijim. Mag biek hābpai hichta t'ōopitarrau ya tag hōor pekau kōit nemchaain t'ōoju k'aba haadējim. ²⁸ Warraan Moiseeu ley p'ā plarr gaai jaau simjō p'adnaan k'apieg jār haauwaijā maachjō pekau pōm k'itēe harr k'lantha jār haaujeejim. Mamā mag ley jōoi deetarr k'ur nassi pawi Hēwandamau hichdēupai hich gaai juraanaa hich Hiewaa bālrjā pekau chuk'u k'itāmta t'umaam k'lan Pörk'apinaa maach kōit hiek'ajem k'apitarren, māg hatag pawiajā hichta p'ad chi hajapcharamk'a sīerramua dājēgjā dājēgba hich mag maach kōit hiek'amk'ir hajim.

8

Hēwandamau hich Chaai pāibarmuata hiek hiiur deetarr

¹ Mua pārag hajapcha k'ap hapim k'ōsi chirāmān māgau: Chadcha Cristo t'umaam k'āan k'āaijā hārpainaa maach kōit hiek'aajemta hāgt'ar Hēwandam dāi hāba chi Pörk'a hi juachaar gar jup sim. ² Maig heegar p'adnaan pōrōu Haai hi jēeujem deg haajerrjō, hichta hāgt'ar Hēwandamag jēeujem heejā chi Pörk'anaa maach t'umaam k'āan kōit hiek'aajemk'a sim. Mag hāgt'arm Haai hi jēeujem di chan maig heegarmjō sīi hōrau hēutarr k'aba, hich Hēwandam juau.

³ Hich jāg p'adnaan pōrōu jā Hēwandamag nem hinagdam deenaa nemchaain k'ēchnaa hōor kōit Hēwandamag jēeumk'īrtā jār haaujeewai, Jesucristoujā hīchab ham dēnjō Hēwandamag nem hinag deeju haai sīejim, mag p'adk'anaa maach kōit hiek'aajem k'aag. Maagjerr haawai hiruajā chadcha deejim; mama hirua hichpaita nem hinagdamjō deejim. ⁴ Hī hagt'a maach hee maig heegarta sim hak'iin, mag p'adjā k'aba sīek'am. *Jāgwi?* Moiseeu ley deetarr gaai jaau simjō ya Hēwandamag nem hinagdam deenaa nemchaainjā k'ēchnaa hīrig jēeujem p'adnaan k'apan t'ānaawaima. ⁵ Hēwandamau Moiseeg maig heegarmua hichig jēeumk'īr di hēupi jaauwaijā hīrig, "Hajap'a hoona Sinaí durrsī gaai māchdēu pāchig hāgt'arm di hoopitarrijōta hēubā" hajim hanām. Magtarr haawai mag p'adnaanau maig heegarmua hōor kōit nem wau durrumjā sīi hich Jesuu hāgt'ar Hēwandamag jēeujem degcha wau simjō hajuuta hēk'a durrum, mama pōd hagiōcha wauba nām. ⁶ Magua, Jesuuta hāgt'armua maach kōit hiek'aajeevai hirua nem wau simta maig heegarm p'adnaanau hōor kōit nem wau nām k'āaijā hajapcha sim. Maguata hīchab mag hichdēu maach kōit nem wau sim gaaimu hāu hīsin hich Hēwandam haarcha barju haai hāpi sim. Hajapcharan hich Jesū gaaimu Hēwandamau hōor dāi hiek deetarrta nawe Moisés dāi hiek'awi ley deetarr k'āaijā hajapcha sim, mag gaaimuata hāu Hēwandamau maach peerdā haaujeewai.

⁷ Mag nacha Hēwandamau maach jōoin dāi hiek deewi ley deetarrta hajapcha hamuan, hewag pawiajā tag hirua hich garmua deeu hōor dāi hiek deebak'am. ⁸ Mama hichdēu hoowai hōrau pōd hamach hiek'atarrjō mag ley hārak'a hauba ni chi leiujā hichdēu k'ōsimjō hōor hajaug paa hauba sīerr haawai, hich Hēwandamaupai magjim hanām:

"Jāg sīi hawi mua hūwaii māch garmua deeu Israel durr nām k'āan dāi hiek deewi Judá durr nām k'āan dāi hiek deejugui" hajim hanām; "hajapcharan israelnaan hamach t'umaam k'āan hat'eema.

⁹ Mag mua deeu ham dāi hiek deebarm chan Egipтомua māchdēu ham wai hōbērtarr k'ur maach hiek'atarrjō k'aba hap'ōbaadeewai māchdēu ham hisegtarrjō tag ham hisegbamgui" hajim hanām hich Hēwandamau.

¹⁰ "Deeu mua israelnaan dāi hiek deebarmān māgta hajugui" hajim hanām: "Māchdēu ham dāi hiek deebarmān mua warre ham t'āar hee p'ā sīubarmjōta hajugui" hajim hanām "māch hipieraa ham k'ōsi hipieraa hamk'īr.

Māchta ham Hēwandam'ch chirsiewai hamach jūr mā hōork'a nāisiju.

¹¹ Magbarmān t'um chaain bārāmdamaupa mā k'ak'apdō t'ānāisiju haawai tag dich dō hābam heem k'ānnagjā jaaua, ni dich k'odnaanagjā mā hiek jajaau habaju, tag magju higba hap'ōbaadēju haawai.

¹² Ham mag nāisim haig hīchab hamau mā dau na nem k'aigbam waaejerrjā māchdēu chugpaapājju.

Mag chugpaapājim chan mua tag magām hiekjā higba, warre hich mag k'īr hok'oopājju" hajim haajem hich Hēwandamau. (*Jr. 31:31-34*)

¹³ Mag Hēwandamau hiek hiiur deeju ha hiek'a sīerr haiguin, ya chi nacharam tag serbiiba haadeewai jūr hiek hiiurta sījuu jaau sim hajim. Maadēu k'ap'ā nām, nem hinagta ya jōoiraanaa serbiiba haadēman sīi barpāijupaita sim. Hich hagiōta habajieb Moiseeg ley deetarrjā.

9

Warrgarm p'adnaanau haajerr chan hīs Cristoou maach kōit haajem dāi barba sim

¹ Mag Hēwandamau nacha maach jōoin dāi hiek deewai jaautarrjō Haai hi jēeujem di hēutarran, sīi hich maig heegarm dipaapai hēu sīejim haajem. Mama magāmjā, hag hee parhooba haju k'aba, hich Hēwandamau jaau wai sīejim hanaabā, jāga hōrau hichig jēeuju k'ap hamk'īr. ² Mag di māgta hēu sīejim haajem: Di hābpai simta, hag hee t'uram numí t'uur'ka sīejim haajem. Nacharam, "Lugar Santo" ha t'ār sīejim hanaabā; maigpain p'adnaan parhooba dubju haai naajim haajem. Mag hee lámpara hausīujem dāi Hēwandam hat'ee pan hausīujem mesjā sīejim haajem. ³ Maimua hābak'ai hagiō hich hag gaaipai hēugar t'uur sim "Lugar Santísimo" ha t'ār sīejim haajem. Mag heen hāba chi p'adnaan pōrk'a sim happaita año gaai biek hābpai duubjeejim hanaabā. ⁴ Mag dub nām haig

siejim haajem, incienso p'aag k'arr p'ir dēn nasādjō hāgt'aa wau sim; maimua hierr siejim haajem hīchab, baaudi p'ir dēn. Mag baaudi, Hēwandamau mag maach jōoin dāi hiek deewai hich hiek p'ā deetarr hag hāk'ajem baaudi hajim haajem. Chi baaudeg "maná" hanāmjā siejim haajem, jarr pōr hagiō p'ir dēn sim hee. Mag tag naajim haajem hag hee: Aarón k'ararrau bordón jua hee wai nārraajerr, biek hāb hōrrdwi sūrk'atarr; maimua Hēwandamau Moiseeg ley mokdau gaai p'ā deetarrjā hagiō. ⁵ Mag hee nem t'ānām baaudi hārta hich Hēwandam siejeejim hanaawai, mag hārta hīchab querubinnaan numí naajeejim haajem, hich paraa hich hādēkk'ér hirig jēeu nāmjō wauk'a sim; hajapcharan angelnaanma. Mag hagdaujō k'īrcha hag hār dānāutk'a naawaita hamach hichiū chi baaudi börr wai nāmjō naajeejim hanaabá. Maigta bēewi p'adnaan pōrōu mag biek hābpai año gaai mag baaudi hār nemchaain bagau jīp'ēmama Hēwandamag jēeujejjim hanaabá, hōor pekau kōit. Magām jaauju pōoma wai chirab mama, magām jawaagta mag hēsap p'āba chiraawai magdampaита jaau chirām.

⁶ Mag sim haawai mag "Lugar Santo" hanām heepain nemchaain k'ēchnaa p'adnaan hāiba dudub haajeejim haajem, Hēwandamag hōor pekau kōit jēwaag. ⁷ Mamā hag hēugar mag "Lugar Santísimo" hanām gar chan p'adnaan hawijā pōd parhoobam k'ān dubba, hāba ham pōr happaita aña gaai biek hābpai duubjeejim hanām. Mag duubwajā hich juu par k'aba, nemchaain bag dāita duubjeejim hanām, hich kōit jēeuwi k'ar hōrau hamachdēu nem wau nāmjō k'augba nām gaaimua pekau hee burr nām k'ān kōitpa jēuemamua mag baaudi hār chi nemchaain bagau jīp'eeg. ⁸ Mag sim haig, hīs Hēwandam Hak'arau jaauwai, mag p'adnaan dudub haajerr haigta hagta Hēwandamag jēeu nāwe chan Lugar Santísimo gar dubaag put parrg hēu wējorr hagta a weeuālba sierr haawai, pōd parhoobam k'ān Hēwandam haarcha dubju k'aba naajim ha simau. ⁹ Magta mag ley Moiseeu jaau pāarr gayamjō sīi Hēwandamag nem hinagdam deenaa hirig jēeujejjim haajem. Mamā hīs maadēu k'ap' nām, mag nemchaain k'ēchnaa jēeu nāmuapai pōd mag chi jēeu durrum k'ān t'āar hajaug paa hauba haajeejim Hēwandam dau na. ¹⁰ Jāgwī? Hagta mag ley serbiiba hapāyaag Cristou hiek hīrta hābēeba sierr haawai; magnāa hīchab hamach ley gaai jaau simjō sīi nem parhoob k'ōba nām dāi nem parhoobajā dōbanaa tagam nem mag leiu waupiba jaau sim hālrk'a nām gaaimuapaita hamach hajaug paa hauju hēk'ajerr haawai.

¹¹ Mamā hīs chan ya mag ley gaai jaau sim wauba, ya hich Cristocha bēewi hīsin hichta hāgt'armua maach kōit hiek'ajem chaark'a sīsiewai, hichdēuta chadcha hōor dāijā hajap'a haadēm, Hēwandamau warrgar hōor dāi haju jaaujerrjō. Hīs mag maach kōit hi hiek'ajem di chan maig heegar Haai hi jēeujem di k'īr k'aba, hag k'āajā hajapchata sim. Mag di chan heegarm k'ānna hēutarr k'aba, hich Hēwandam juau. ¹² Mag hōrau hēutarr k'aba sim heeta Cristo sim. Mamā hīs chan ya tag mag chīb bagta Hēwandamag deeg k'aba, ni p'ak hemk'ōi bagjā k'aba, hich bagchata deejim. Mamā majā mag warm k'ānna hajerrjō biek k'apan k'aba, biek hābpai magbarmua tag deeuum bagjā hīgpiba haagta mag hich bagta deebarm. Magbarmua ya maach peerdā haum hiek peerdā hat'am. ¹³ Hiin chadcha mag hamau chīb bag p'ak hemk'ōi bag dāi haunaa, hīchab mag p'ak hālidam p'aatarr k'arr mep'ōrrag pa simjō dō hee waaurēunaa, leiu jaau sim chaaur waubarm gaaimua Hēwandamag jēeujujā k'aba sīi hār sīsim hanām hār jīp'ewajā, hārpain hāu chadcha hajaug paa nāmjō haajem, deeu Hēwandamag jēeuju hayaa hapiieg. ¹⁴ Mag nemchaain bagaupai deeu Hēwandamag jēeuju hayaa hapiieg k'ai, magan Cristo bag chará hag k'āajā hārcha juu t'eeeg sim, maach t'āar Hēwandam dau na hajaug paapāig. Pari magagaagan, Cristo meejā meebe hich mag sierrāmta wounag pawi hichdēupai hichta nemchaa chi hajapchararamdamjō hādāraa hich t'ōopijim maach kōit. Magtarr haawai hi bagauta dich k'īrjug k'abag gaaimua maach hok'oopijōōmjā warre chugpaapāijem, hāba Hēwandam chadcha hich mag hiiu sierrāmpta jēeu wēnārramk'īr.

¹⁵ Mag hich Jesucristo bag hārtarrauta maach k'aibagjā t'um chugpaajeewai hichta maach k'āigpejerjemk'a sierrām, Hēwandam dāi hajap'a nāisimk'īr. Hichdēu maach kōit mag sim haigta Hēwandamau hōor dāi hiek deewai maach k'aibagjā chugpaanaa maach peerdā hauju hich haarcha p'ē hauju hatarrijā chadcha hich hag hee hōber sim. Magtarr haawai mag hich t'ōopibarmuata warr mag ley jōoi gaai jaau simjō nem waaujerr k'ān pekaujā chugpaawi hīchab hewag pawi maach hich Hēwandamau jar haumam k'ān dēnjā chugpaajim, magbaawai hich Hēwandamau nawe deeju jaau wai sierrjō chadcha hich dāicha hāba wēnārramta hich juagam nemjā hich mag jāa nāisimk'īr. ¹⁶⁻¹⁷ Mag Jesuu hich t'ōopibarmuata Hēwandamau hich hiek'atarr chadcha hag hee hōberpi sim ha chirāmān māgta sim: Hōrau k'ar hamach meeju nawe hēsap gaai p'ā sīujem, hich meebaadeewai hich nem dāi jāga haju hāai nā ha k'ap hamk'īr. Mamā mag t'um hēsap gaai jaau sīubarmjā chi p'ātarr woun meebam haig chan bālājā mag hēsap gayam hiek baleeba haajem. Maimua ya meeбаadeen chad mag hēspta nem hiek t'eeeg haadeejem. Maguata mag hēsap gaai jaau simjō haagan, hichiita chi p'ātarr woun chadcha meeбаadeeta hichdēu p'ā pātarrjō

hi juagam nem jigu k'ai jiigjem. ¹⁸ Maguata nacha Hēwandamaau hōor dāi hiek deetarr hiek t'eeq hapiiegjā, hīchab nemchaaindam k'ēch nām haig ham bagdam hār nāmuata mag ley hiek t'eeq hapijem. ¹⁹ Mama^λ mag Hēwandamaau hamach dāi hiek deetarr hiek k'ap hapiieg, Moiseeu t'umaam k'^λnag hūrmk'īir t'ārjim haajem, hag gaai hich Hēwandamaucha hamachig nem waupi jaau sim t'umaam k'^λnag k'ak' apdō hamk'īir. Magnaa landam oveja k'aar dēn p'urii k'itām dāi hisopo piu hāba bāl^λ haujim haajem. Magnaa mag p'ak bag chīb bag dāi dō hée waaurē sim hée t'ānaa, mag Hēwandamaau hamach dāi hiek deetarr p'^λ sim hag libro hār jīp'ēnaa, hīchab hōr hār t'umaam k'^λan hār jīp'ēmajim hanaabā. ²⁰ Magnaa hich Moiseeupai, "Mua m^λ bagau pāar hār m^λ jīp'ē chirām haig, Hēwandamau hich garmua maach dāi hiek deebarmta jaau chirāmgu" hajim han^λm. "Mag maach dāi hiek dee sim chadcha hich hiekta wounjō hiek t'eeq hapiiegta mua m^λ chirāmgu" hajim han^λm, "hīsmua hatagan hag gaai waupi jaau simjōta haju haai nām ha k'ap hapiieg"

²¹ Mama^λ magpajā k'aba hich Moiseeupai mag nemchaain k'ēchnaa jēeujerr haigjā, dijā t'um bagau jīp'ēpīwi hag heem chi p'adnaan juu choogjem nemjā t'umaa hich hag bagau jīp'ēpījim hanaabā. ²² Hajapcharan mag ley jōoi gaai jaau sim hoowai, Hēwandamag jēeuwain peer nem t'ānātumta bagau jīp'ēejeejm hanaabā, chi jēeuju k'^λanpa, Hēwandamag jēeuju hayaa hamk'īir. Maguata bag hārba chan pōd pekau chugpaa hauba haajeejm haajem.

Cristo meetarr gaaimuata hōor pekau chugpaa haaujem

²³ Mag, sī hāgt'ar Hēwandam k'^λircha Jesuu maach kōit hiek'aajemjōta haju hēk'a durrarr haawai hichiita hamau mag nemchaain k'ēchnaa hag bagauta Hēwandamag jēeuju haai naajim. Mama hāgt'ar chan mag m^λig heegarmjō sīi nemchaain bagpai k'aba hag k'^λaajā hajapcharamta hig sīejim. ²⁴ Ɂāgwi? Cristoou sīi hōrau di hēutarr heepai dubba, warre Hēwandam dāi k'^λircha maach kōit hiek'aag hāgt'archata dubtarr haawaima. Maig heegarm k'^λanau nem waaujerran sīi hāgt'ar jāga sierrā ha jaau nām dēn chi sēudampai hajim. ²⁵ M^λig heegarin añopier p'adnaan pōr. Haai hi jēeujem deg nemchaain bag dāita duubjeejm haajem, hōor pekau kōit jēwaag. Mama Cristoou chan ham dēnjo k'aba haawai biek hābpai hich bagchata maach kōit hārpījim. Mag biek hābpaita hich t'ōopitarr haawai ham dubwi hōbēbēr haajerrjō k'aba, biek hābpai hāgt'arjā hōbērwi hich mam sierrām. ²⁶ Maataa, mag biek hābpai hich t'ōopibarmua nemchaain bag dēnjo pōd hōor pekau chugpaa hauba harr hamuan chad, p'adnaanau biek k'apan nemchaain k'eechjerrjō m^λig jēb gaai hōor nāsierr haigmuu hājtō biek k'apan hōor pekau paar hich t'ōopienjā hudk'ārrk'ak'a haajeek'am. Pari magba hīsta ya Cristo hūdt'urwu biek hābpai warrgarm k'^λan kōitpa hich t'ōopibarm. Mag hich t'ōopibarmua mag nemchaain k'eechjerr tiempojā hōpāwi ya jūrr hōor peerdāju hayaam jaar k'abapāim. ²⁷ Maadēu k'ap'^λ nām, maach cha k'it'ēem k'^λan t'um biek hābpaita meejem, maimua mag hatag Hēwandamaau maach hi hagk'am hedta hichdēuta maachig maach jāga wēnārrajā ha jaauju. ²⁸ Hich jāgta hīchab hich Cristojā biek hābpai hich t'ōopijim chik'amnaan pekau kōit, mag biek hābpai harrau warre t'umaam k'^λan pekau chugpaa hauju hayaa hapāig. Mama^λ hi deeu bēej; mag hurum chan ya tag pekau chugpaa deeu hich t'ōopieg k'aba, hich bēejuk'āmjā chadcha hi bēepim k'^λosi hich nā naajerr k'^λan p'^λe hawaanta hurum.

10

¹ Hēwandamaau Moiseeg ley deetarr gaai nem waupi jaau sierrjō nem wau narran, sīi hōk'ar hewag paawai hichdēu maach dāi nem hajapcha wauju dēn chi k'^λigurpai harr haawai, hich hagjōcha k'aba sīejim. Maguata chi leiu chan chi ley hārk'anaa añopier nemchaain k'ēchnaa Hēwandamag jējēuk'āmjā pōd hōor hajaug paa hauba haajeejm. ² Chadcha ley gaai jaau sim hipierr nemchaain k'ēchnaa Hēwandamag jēebarmuapai hōor pekau chugpanaa t'ārjā hajaug paajerr hak'iin, ya kulp chuk'u naawai hamau biek hābpai mag wauwi tag nemchaaindam k'ēchba haajeek'am. ³⁻⁴ Mama^λ par mag jējēuk'āmjā mag p'ak bagau chan ni chīb bagaujā pōd pekau chugpaa hauba haajeejm. Magju k'^λai sīi mag nemchaain añopier k'ēchnaa jēeupi jaau sīewai warag mag leīuta hamag hamach pekau k'^λir heepapi simjō haajeejm. ⁵ Maguata Cristoou mag jēb gaai bēewai hich jāg David k'ararau hich Cristooouchata Hēwandamag hielk'āju higwi p'^λtarjō,

"Tata" hajim han^λm, "jāg sīi nemchaain k'ēchnaa ofrendak'a p^λachig deewai pua k'^λochk'abapai haajeewai, pua m^λata chadcha p^λibarmgui" hajim han^λm, "wounag pawia m^λchchata hōor kōit t'ōopimk'īir.

⁶ Jāg pekau chugpaa hawi nem hinagdam deenaa nemchaainta p^λach hat'ee k'^λech nām pua k'^λochk'abapai haajem, jāg^λmuu chadcha pekau chugpaa hauba haajeeawai.

⁷ Magua m^λata cha chirāmgu" hajim han^λm "Hēwandam, p^λach hiek p'^λ sim gaai m^λach higwi jaau simjō hich hagpierr p^λachdēu k'^λosimjō haag." (Sal. 40:6-8)

⁸ Chi ley gayan chadcha mag nemchaain k'echnaa ofrendak'a deepi jaau sieb mama, hich Cristooucha jaauwaijā Hēwandum hiek hirig chan jäg pekau chugpaag hawi mag nem wau nəmja hāu k'aba sim haajem. ⁹ Magnaa hīchab hich Cristoou mag "Məlta cha chirəm Hēwandum, pachdēu k'ōsimjō haag" ha sim haigjā, mag nemchaain k'echnaa jēeuerrjā warre hisegpāiwi jūrr hich gaaimuata hīsin hōor pekau chugpaa t'ənəm ha siməu. ¹⁰ Mag hichta Hēwandumau k'ōsi sierrjō meebarmuua maachin Hēwandumau hich hat'eepai nem wau wēnərramk'īr hich dēnk'a wai sim. Mag hichta warrgar nemchaain k'echjerrjō hālraa maach kōit hich t'ōpitarran, mag biek hābpai meebarmuua tag meeba haag hajim.

¹¹ Mama magəm hāba, maach judionaa heen hagt'a p'adnaanaau nemchaain k'echnaa hedau hāspapak'ampierri jējēeu haajeeb mama, jägəmuua chan bālərjā pekau chugpaa haubam. ¹² Magarrai Jesuuwan chad biek hābpai meetarrau tag meebea hich mag warag hāgt'ar mawi hich Haai juachaar gar hoo sisijim, hich Hayau hichig hōor kōit waupitarr t'um waupāiwiia. Magbarm haigmua warre hīchab pekau chugpaag hawi tag nemchaainjā k'echju haai k'aba hapjīim. ¹³ Mammua Hēwandumau hich hoomap'am k'ān t'um hich juu hee p'ēdeeta hoo sim, ¹⁴ hichdēu hichta mag biek hābpai mag meebarmuua sīi ofrendak'a hich Hayag hich deetarrau hich dēnk'a haumam k'ānja warre hajaug paapāimaajewai. ¹⁵ Mag hirua hōor hajaug paapāimaajemən chadcharau ha k'ap hapiieg, Hēwandum Hak'araujā nawe hich Hēwandumauha hiek'atarr higwi,

¹⁶ "Nacha məchdēu israelnaan dāi hiek deetarrjā hamau mə hipierra ham'abajierrab mama, mua hūwaii ham dāi hiek deejugui" hajim hanəm.

"Ma məgaugui" hajim hanəm hich Hēwandumau:

"Mua ham dāi deeu hiek deebarman, warre ham k'īrjug heeta sīwi ham t'āar heejā p'ā sīsubarmjōta hajugui" hajim hanəm, "məch hipierra ham k'ōsi hamk'īr." (Jr. 31:33)

¹⁷ Magnaa hīchab,

"Hamau məch dau na nem k'aibgam waaujerrjā mua chugpaapāiwi, tag magəm hiekjā higba hich mag k'īr hok'oopāiugui" hajim hanəm Hēwendumau, hichdēu hōor hajaug paapāijem higwia. (Jr. 31:34)

¹⁸ Magtarr haawai ya tag dich pekau kōit hagt'a magəm nemchaainta k'ech wēnərraju k'aba nəm, hichdēu jaau simjō chadcha hichdēuta warre maach k'aibgam chugpaapāiwi k'īr hok'oobapāiwi.

Hēwandumta jərju haai nəm

¹⁹ Magau keena. Maig heegarin chadcha p'adnaan pōr hoppaita mag Lugar Santísmo hee duubjem. Mama hīs chan magba, mag Jesucristoou maach kōit hich bag hārpitarr gaaimua hīsin maach t'um chi hāk' a nəm k'ānnta hāu warre hich Hēwandum sim haarcha hōberju haai nəm. ²⁰ Mama mag hāu hāi haarcha wētjua nəm, mag Lugar Santísmo gar dicham hugua put parrg hēu wējorrav t'uur sierrjā hich Jesucristoouta hich meebarmuua warre t'orreubapāiimu k'ād wau deebaawai. ²¹ Magwia hichta Hēwandum haarcha maach t'um hi chaaink'a t'ānəm k'ān Pōrk'anaa maach kōit hiek'ajajemk'a sim. ²² Mag chadcha Cristoou hich bagauta maach hajaug paabarm dāi p'adnaanau chi hārləmpai hāpāiwi Hēwandumag jēwaag hajaug paajerrjō hich Hēwandum Hak'arauchata maach t'āar hajaug paawi dōoujā hajap hātarrijō naawai, warag t'āraucha Hēwandum jātarrau keena, bālərjā hirua maach hisegjūjā k'īrjuba. ²³ Hirua chadcha hich hiek'atarrjō haajeeawai, dich hipeerdə hiek'ajujā k'īrjuba, hīsin warretta maachin ya peerdənəm haju haai nəm, hichdēu jaautarrjō maach hich haar p'ē hajuu k'īrjugjā hogdəba. ²⁴ Mag k'īrjunaa hīchab warag hagdaujō dich k'apeen juag hoonaam daupiijā hajuu hēk'aju keena. ²⁵ Magəm hīs māg maach Pōr Cristo bēejūjā warag dakpapa k'aawai charā, k'ar maach k'apeen haajemjō, culto hee maba sīi degpai naajū k'aba nəm. Magju k'āai hagdaujō chik'am wawí nəmuua warag dich k'apeen honee hapijuuta hēk'aju.

²⁶ Mama magba maadēuta māg Hēwendumau maach peerdə haaujem hiek wajap'a k'ap'ā narrta, juau hogt'om hi hiseg nəm hiek'au parhooba nem wau nəm gaaimua hūwaii warri hik'augba haawai naajerrjō hich mag parhooba wēnərram chan, magan Cristoou parta maach gaaimua hich t'ōpibarmjō hajim, maadēu hirig maach peerdə haupiba naawai.

²⁷ Magta hamən, tag maach peerdə hajuu chuk'u haawai, magan Hēwendumau maach hīch hagk'am hed maach sēúa maach gaaita hich k'īr machag meeunaa tagam k'ān hich k'ōch'k'abu haajerr k'ān dāi hāba sīi hōtdau hee jēerjupaita nəm. ²⁸ Pārau k'ap'ā nəm, warr Moiseeu ley plātarrrta hōrau serbiibag p'ēmōjō hamach k'ōchag haig nem waaawai, chi hootarr k'ānnaau, numiim k'ānnau wa t'ārjupam k'ālnau k'āijā t'et'ēmnaanag jaaubaawai, mak'ān bālərjā dau haug k'augba, warre k'ēchpi jaaujeejim, chi ley gaai jaau simjō.

²⁹ Pāadē k'īrjubat: Maagjerr k'ān dāi magta haajerr k'ai, ȳjāgau k'ai hēwendumau hoowai hich Chaaita hōrau k'ōch'k'abu hiek'au sīi maadēu nem higmap'amjō hamach kōit hi bag hārtarrjā warag hisegnaa, hich Hēwendum Hak'arau hāu hamach Hēwendum dēnk'a haaujem

higwiajā sīi wau hiek'aajem k'lan dāi? Hamau mag hiseg naab mama, ḡmag hi Chaai bagau k'abaji, Hēwandamau hich garmua hōor dāi hiek deewai jaautarrjō chadcha hōor pekau chugpaawi peerdā hauju haai hapitarr? ³⁰ Mama maadēu k'ap' nām, chi mag nām k'lanag chan Hēwandamau sīi par daúa hoo nā habaju. Magua chi mag nām k'lan higwi, hich Hēwandamau hiek'atarrjā hich hiek p'ā sim gaai,

"Muata hōor dāi hamachdēu nem k'aigba waaujerrpierr ham gaai mas hab k'aba mas deeju" ha sim.
(Dt. 32:35)

Magnaa hīchab hichdēupai,

"Muata hōor t'umaam k'lan dāi hamachdēu nem waaujerrpierr hich hagjō haju" ha sim
"ham dāi."
(Dt. 32:36)

³¹ ḡAy hapk'iita, maach Hēwandam cha maach wai dānāmagta mag hich gaai mas hapi sim woun!

³² Mama pāar hāu magba nām. Magba naab mama, k'īir heyaa habat: Warrcha pāachdēu Cristo hiek chadcharam hāk'atarr k'uriipai hawai pāach wajapp'a p'it'urg hau durrumjā pārau magamjā haba hāu hathaba chadcha pārau hāwaatjeeim. Hich jägtä pēnaat warag.

³³ Chadcha pāar hee hāaur k'lan nām; mak'lanān hōor pōm wējōm dak'īrjā sīi wau wai nā hawi ham dāi hamachdēu hampierr hajajeejim. Maagwai pārau ham dau haug k'aaugwai pāachpata k'arin dāi mas waunaa sīi hōrau k'a hisēejā haajeejim ham gaaimua.

³⁴ Mag durrum gaaimua pāach k'apeen cárcel deg durrum k'lanjā pārau hāu dau haug k'aaugjeejim. Mama magpajā k'aba, maig heegar pāachdēu nemdam wai nām k'āaijā hajapchanaa bālrjā hārba hajemta paarpajūjā k'ap' nāawai, pāach nemdampa k'echt'āg haumam kōtjā hiek'aba, gaai mas k'abamjō warag honee magamjā pārau k'īu hāwaatjeejim.

³⁵ K'odamnaan, jāg pāachdēu hāk'a nāmjōta warag hogdāba hāk'anaat, hīsin par k'āijā maadēu hāk'a nām ha k'īruba. Pāach jāg durrum paar deegan, Jōoirau nem hajap'am pōoma wai sim.

³⁶ Mama mag hich Hēwandamau k'ōsimjō nem wawaagan, dau haug wau wēnārramjā magam haba, hichiita warag hāwat wēnārraju haai nām. Mag nāmān chadau hichdēu jauu simjō pāar dāi hajap'anāa hich dāi hich mag wēnārrapiju. ³⁷ Mag p'it'urg hau wēnārramjā, Cristo deeu bēeu k'ap sīi hāwatju haai nām higwi, hich Hēwandamau hiek'atarr hich hiek p'ā sim gaai,

"Nānaat, pārau nā nām woun bēeu chan pōm waaurba sim" ha jaau sim.

³⁸ "Pāar har mārāta pāach pekau chugpaapitarr k'lanāun mā pāach dāi chirāmjā k'ap' nāmāraju;

mama chi mā hiek hāk'a narr k'lannta deeu hewag wēt nām k'lanau chan, hoob mā hamach dāi chitaju hamiet;

māchdēujā tag hamag hoohbam" ha sim.
(Hab. 2:3-4)

³⁹ Mama maachig chan mag hirua hoobam habaju, heem k'lanjō hewag wēt'i hok'ooju k'lan k'aba naawai. Hok'ooju k'āai, maachdēun chad tārauchata hi hiek hāk'a naawai maachin peerdāwi hich dāicha wēnārraju k'lanau. Hich jägtä hāk'anaat keena.

11

Jōoin Hēwandamau hichdēu jaaubarmjō haju k'ap' nāmārarr

¹ Mag Hēwandam hiek hāk'a nāmān, hichdēu maach dāi hajap'a haju ha simjā chadcha hich mag haju k'ap' nāmān, hichdēu jaau simjā hagj'a hooba nāmta chadcha haju k'ap'.

² Hēwandamau maach jōoin warrgarm k'lan hāu hajap'a heeg hoojeejim, hichdēu ham dāi nem magju haawaijā chadcha hich magta haju hawi hamachdēu hi hiek hāk'ajerr haawai.

³ Maguata hīs maachdēujā hagjō hāk'a nām gaaimua maadēu k'ap' nām, Hēwandamauta māg durr, hedaujā, p'īdag maimua tagam nem t'um t'ānlāmjā chadcha hompaajim; hich hiek gaai mag jaau sīewai chadcharau. Hajapcharan bālrjā nem chuk'u harrta sīi hichdēu hompaapi jaaubarmuapaita nem t'um hompaajim hanaabā.

⁴ Pāadē k'īir heyaa habat, jāga warrgar maach jōoinajā chadcha Hēwandam hiek hāk'ajerrjī: Magua Abelau Hēwandam hiek hāk'a sierr haawai Jōoirau hichig jaautarrjō hi hat'ee nemchaai t'ōonaa hirig jēeujim. Magtarr Hēwandamau hoowai, Cain dēn k'āai hajapcha hōbērjim haajem. Magbaa Hēwandamau, "Pua mā hat'ee nemchaai t'ōonaa mārāg jēeubarmān nem hajaug k'ērām; pāan chadcha woun hajap'amān. Muān jägtä k'ōsi chirāmgui" hajim hanaabā Abelag. Chadcha Abel nachgarwe meejielb mama, hīs hewag pawi hoowai Hēwandam hiek hāk'anaa magtarr gaaimua maachigjā hich dēnjo hāk'āmk'īrta magjim.

⁵ Enocjā hīchab chadcha Hēwandam hiek hāk'ajerr gaaimua Hēwandamau hi meepiba sīi maach hēntēr hich māg hich haar haujim hanaabā. Magtarr haawai par jar nāmjā baababajerram haajem. Hich Hēwandam hiek p'ā sim gaai jaauwai, mag hi harrju nawejā Hēwandamau hoowai hi dau na hajap'a k'itaajeejim haajem. ⁶ Mama maachta wajap'a Hēwandam hiek hāk'aba nām chan pōd hi dau na hajap'a k'aba nām. Hēwandamta dich dāi

sīepim k'ōsi chirʌmʌn, k'ap' haju haai sim, hí chadcha hiiu sīejewai chadcha mag hich jär nám k'ʌnagjā hirua hich k'augpinaa ham dxi hajap'a haajem.

⁷ Jöoi Noeeujā hīchab Hēwandamau hichig mág durr gayam k'ʌn döhādau höp̄i ju jaubaawai hāk'awi, maagwai chan hagt'a noseg k'īrjā k'augba haajerr hāba, chadcha hichig jaautarrjō barco póm waubaadéjim haajem, hag hee hich chaain dxi peerd̄ag. Tagam k'ʌn hamach t'āar t'eegau t'um pekau hee t'ʌnʌm daar, mag hich happai hāk'atarr gaaimuata, tagam k'ʌn t'um hödubtarrijā, hichin hāu Hēwandamau peerd̄a hauwi hich haar hajuu hayaa hap̄ijim.

⁸ Abranaujā hīchab Hēwandam hiek hāk'ajerr haawai k'āaim hāb hich t'ārchēwi hichig mapi jaubaawai, chadcha hi hipier petajim haajem. Mama maagwaiwe chan hagt'a hirig durrk'apiju durrjā jauba n̄we harr haawai, sīi hich barjujā k'augbata petajim haajem, sīi Hēwandam hiek hāk'awi hi hipier. ⁹ Mag Hēwandamau hichig jajaauk'amjō chadcha haju k'īrjunaata narrarr haawai, hichig durr deeju hatari här pawiājā nave barimatarrta sīi heeu bar simjō chi durr k'ʌn hee sīi di k'ōmarii hēunaa magreuhahau haajem heepai sīejeejm haajem. Hich magta hi hiewaa Isājā hi yēto Jacob dxi naajeejm hanaabá, bālrjā hamach di chaar hēu hauba, hamagjā hich hagiō Hēwandamau durr jāpiju jaautarrtā. ¹⁰ Pārau k'īrjuwai, ījāgi mag di chaarjā chuk'u n̄mta warag Hēwandam hiekta hāk'a naaj? Maig heegarm di k'āaijā p'ōbōr hajapcharam hee di t'ʌnʌm hee joobaanta Hēwandamau hamach harrju k'ap' narr haawaima; hajapcharan hāgt'arma. Mamaam p'ōbōrōn hich Hēwandamauchata wauju haadēwi hichdēucha hēutarru.

¹¹ Chi Abrán hālai Sara k'ahūrrarrajā hīchab hathaba Hēwandam hiek hāk'a sīerr haawai, hich dauer garjā pōd chaa hooba harra, ya hūanāa k'itam heeta Abranag chaai hoo deejim haajem, hāu hichdēujā Hēwandamau chaai deeju hatarr hāk'atarr haawai. ¹² Magta chadcha jöoi Abrán ya jōoiraa k'itam heeta chaaidam dau hāb paarpajim hanaabá. Mag chaairau chaain hīubaadēmuata jöoi chaain k'apaana t'ʌnʌisijim hanʌm, hewag pawi. Jöoi chaain k'apanan sīi p'ūas higawam mosdau k'apanagjōnaa hedjā hee p'īdag p'up'up haadeejemjōta t'ʌnʌisijim hanʌm, hamach k'apangau chi beerujujā k'augba.

¹³ Mag Hēwandam hiek hāk'ajerr k'ʌn cha maadēu jauu nám k'ʌnnan chadcha t'um k'ēchjieram, mag Hēwandamau hamachig nem deeu jaautarrjō hagt'a hauba durrue. Mama mag Hēwandamau jaautarrjō chadcha haju hāk'a narr haawai hamau k'ap' naajim, ya hāgt'ar paaauk'abaimaaaita maig heegar deeju harr k'āaijā hatcha Hēwandamau hamachig deeju. Mag k'īrju p'ōbaadeewaita maig heegarwejā warag honee nám hiek'au, "Maiguin maachin sīi chik'am durr gaaita wēnʌrʌm" haajeejm hanʌm. ¹⁴ Hamau mag hiek'ajerran deeum durr gaaita durrk'aa chaar durrk'aimaju k'īrju narr haawaaita maagjejm; hajapcharan hāgt'archata naaimaju k'īrjuwama. ¹⁵ Hamau warrcha hamach naajerr durrta k'īrjujerr hamuan, deeu Egipootga wēt'k'am, warrijā mammuata bēetarr k'ʌn haawai. ¹⁶ Mama hamau hig narran, maig heegarm k'āaijā durr hajapchararamta hig naajim; hajapcharan hich Hēwandam sim haram durrma, hāgt'ar. Maguata hich Hēwandamaujā chigag chuk'u hamag, "Mālta pāar Hēwandamau; māch dxi joobamk'īr durr hajap'ama mua pāar hat'ee k'īr k'aug wai chirʌmguj" hajim hanaabá.

¹⁷⁻¹⁸ Jöoi Abranau k'ap' sīejim, Hēwandamau hichig jaautarrjō chadcha hich chaai hābpai k'itam gaaimuata hewag pawiajā jūrr hōr pōoma t'ʌnʌisiju, hi chaain hewagam k'ʌn. Mag hichig jaautarrjō haju k'ap' sīerr haawaaita chadcha hich hipierraa haju k'ap haag hawi Hēwandamau hichig. "Päch chaai hābpai k'itamta t'ōona p'aamamua mārāg ofrendak'a deebā" habaawaijā, magam haba chadcha hi hipier peer hich chaai t'ōojim hanaabá. ¹⁹ Mag sim haig Abranau k'ap' sīejim, Hēwandam chadcha chi juu t'ierri haawai hirua hich chaai t'ōop̄xitarr hak'iinjā deeu p'īru hawaag nem juu t'eeg sim. Maguata chadcha Hēwandamau hichig jaautarrjō haagpajim hanʌm, hich chaai dxi. Mama mag ya hirua t'ōogam hee, Hēwandamau hoowai Abranau chadcha hich hipierraa sim hoobaawai, hāu hādlar chaai t'ōop̄pajim haajem. Maigta Abranau hoowai hi chaai chi t'ōm harra hāu deeu monak'a diig hat'aadēmjō hajim hanʌm, mag ya t'ōop̄pāigpam heeta deeu hich Hēwandamau jaubaawai juu k'lap̄xitarr haawai.

²⁰ Isaaujā Hēwandamau hich hayag jaautarr chadcha hāk'a sīerr haawai hich chaain Jacob Esaú dxi paarpaawaijā ham bendiciemamua chadcha Hēwandamau ham dxi hāu haju ha jaaujim haajem hamag.

²¹ Maimua Jacooujā Hēwandamau hichig jaautarrjō haju hāk'a sīerr haawai, ya jöoi hich meegpamua hich bordón gaai mob̄ hoo k'ērlmuia Hēwandamag jēeumamua hich yētonaanjā hajap'a bendicie p̄ajim hanaabá, ham gaaimuata chadcha Hēwandamau hichig jaautarrjō hōr pōoma chi t'et' emnaanjā hōbērmaju k'ap hamk'īr. Mag hirua bendicietarr José chaain hajim haajem.

²² Maagwai chi Joseeujā hagiō Hēwandamau hich tat'ōoinag, "Pāar mua p'ē harrwi deeu durrta durrk'apiju" ha jaautarr k'ap' sīerr haawai, chadcha Hēwandamau hich magta haju

k'ürjuwi ya hich meegpamua, "Hēwandamau pāach māig Egiptomua p'ē harrwai mā pa t'um wa hauwi pāach dāi hat'aadēl" ha jaaujim hanām tagam k'ān israelnaan hich k'odnaanag.

²³ Moisés dēnnaanajā hamach jōoinag Hēwandamau mag jaautarr chadcha hāk'a narr haawai, reiu israelnaanau chaain hoomam t'um k'echpi jaaau sīerr hāba, ya chi Moisedam t'aaba k'ersiewai hamach chaai k'ōigiwi, "Mag chaai jōoipa k'ersiewai magagtā Hēwandamau Egiptomien juha heemua deeum durr maach p'ē harrpiju" hawi, hādār hī t'ōopiba sīi warag hed t'ārjup hich mag meer wai nāisijim hanaabá, mag chaai gaaimua hamachta k'aigba hajujā hōg'aba.

²⁴ Mag nawe Hēwandamau hichdēu jaautarrjō haju hich chi Moiseejā k'ap'a sīerr haawai, hiin chadcha Egiptoom rey k'aauta bārāwe bāaupājiieb mama, hī chan mag rey k'a hag hiewaa k'abam hajim hanām. ²⁵ Rey dāi hābam deg joobam k'ōchgau warag hich meeunta hisegamjō habaawai Hēwandam na k'aigba haju k'ürjuwi, warag hichta hich meeun Hēwandam hōork a t'ānām k'ān dāi hāba sīi hich dāi hap'ā hapijuuta k'ürjuubaadējim hanaabá. Hichdēu k'ap'a sīejim, mag rey dāi māig heegar k'ūchpa nem hajap'am t'um paarpawiajā sīi hich meebaadee deeup chuk'u haju. ²⁶ Hirua k'ürjuawai Hēwandamau maach meeun judionaan heemuata hōor peerdā haumk'īr pāiju harr haawai, chadcha hich mag hamk'īr hichpa dau haug wau nāmta nem t'um paarpa nām k'āaijā hajapcha sīejim, hich mag sim paajrā Hēwandamau mag hatag jūr hich dāi hajapcha haju k'ap'a sīerr haawai.

²⁷ Mag, Moiseeu hichigtā Egiptomua Hēwandamau hōor wai hōbeerpiju k'ap'a sīejim. Magua hichdēu hooba sīejib mama, Hēwandam hich dāi sim k'ap, reiu hich dāi meeuk'ajujā k'ürjuuba, warag hichta Egiptomua majim haajem, Hēwandamau chadcha hich hōor p'ē harrpi nām hora. ²⁸ Maimua hag k'ur nassi pawiata Moiseeu Hēwandamau hichig jaautarr hāk'awi, deeup Egipto bēewi hichdēu hich meeun p'ē harrju noram ovejadam t'ōonaa, hag bagau puertdi hī gaai maach meeun dipierr bāchk'un p'uur'api jaaujim hanaabá, mag hedhaar hich Hēwandamau hich chog dipierr chaain chi nacharam k'ān k'ēchamk'īr pāibaawaijā mag p'uur sīsidam haiguim k'ān chig ham hugua.

²⁹ Mag chadcha Egiptopien juha heemua hōberdātk'atarr hedjā Hēwandamau hāu hamach peerdā hauju k'ap'a narr haawai p'ūas Chi P'ur hanām heejā maach jōoin sīi durr jāsarg heemjō t'oom higar dārba dichjierram hanām. Mag hoowi chi Egiptopien ham hēudee hāk'a wēdūrarr k'ānaujā hagjō haju hēk'ajierrab mama, deeup chi p'ūas hābamag t'ērrdābaadēe t'umaa hōjierram hanaabá dō hee.

³⁰ Hēwandamau chadcha hichdēu jaaubarmjō haajem hāk'awi maach jōoinau hamachig jaautarrjō, Canaan durr barwi, p'ōbōr Jericó hajerr higaau siete días p'ārrdāpi jaautarrjō p'ārrdābaawai, ya hābmiecharam gaaai paawai chi p'ōbōr higaau hāgt'aa t'uur p'ārrdā sīerr sīi jēk'āt hap'ēg'ka warre k'āip'ōbaadējim haajem. ³¹ Mag p'ōbōr hee sīejim haajem hāchab hānī hāb'chi durpat'ierrmie harr tār si. Mag hālārau maach Hēwandam higwi maach Hēwandamta t'umaam k'ān k'āaijā chadcha chi jua t'ierriu ha k'ap'anāa hi hiekjā hāk'ā sīejim haajem. Magua maach jōoin heem k'ān Josueu pāiwi mag chi p'ōbōr k'āiju na hoot'urtarr k'ānpijā hāu hich di haig barpiwi ham peerdā haujim haajem. Mag ham peerdā hautarr haawaaita tagam k'ānau Hēwandam juha t'eeg simjā hāk'aba harr gaaimua t'um k'ēchpāitarr hee, chi Rahab chan t'ōoba hāu Hēwandamau peerdā haujim haajem.

³² ¿Mag tag k'aita mua pārag jaaubark'iin? Hagt'a jaauju pōoma t'ānām: Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel maimua tagam k'ān hijō Hēwandam hi hōrag jaaujerr k'ān pōoma t'ānām, jāga hamaujā Hēwandam hiek hāk'a nāmuua nem waaujeejī; mama mak'ān t'um jaauk'iin da jaaupāibaju. ³³ Hamau chadcha Hēwandam gaaai hāk'ajerr haawai deeum durram k'ān dāi wērbławaijā hamachdēuta pōodjeejim haajem; hamachdēu durr jāa nām hee hōor dāi nem hagchata haajeejim; mag hamachdēu hāk'ajerr gaaimua Hēwandamau hamachig deeju Harrjā chadcha haujierram; león p'āark a t'ānām hee bark'āninaa ³⁴ horno huu wējōm hee p'āartarrjā bālrjā chig haba hāu hōberjierram haajem; chik'ānnau t'uut'uiu k'ēchpājju harr k'ānpijā hāu peerdāwi, hāchab ya pōdba warm k'ānpijā jua heegar pajōjōo narrjā deeup hāu jua t'eeg hauwi, jūr hamachta hemk'ooin k'āajeejim hanām; mag nāmuua hamach dāi wērbā nām k'ānaujā ham hōg'awi warag hamachta weetjeejim hanaabá. ³⁵ Hālāinajā hāchab hamachdēu Hēwandam hiek hāk'a narr gaaimua hamach chaain chadcha mee narrjā deeup hāuwaai hamach daúa hiiu p'iidā nām hoojierram haajem.

Mama hāaur k'ān chan magba, hāaur k'ānan jūr t'et'emnaanau wau t'ōomamuata k'ēchjierram hanaabá. Par hamachig "Pārau Hēwandam hiek tag hāk'aba pālamān pāar marau k'ēchba sīi pārāliju" habaawaijā, peerdām k'ōchgau hawi "Magan tag marau Hēwandam hiek hāk'abamjā" haba, warag hādarraa hamach k'ēchpājju hāchab, hamach hiiu p'iidāwi jūr hāgt'archata Hēwandamau hamach hat'aawai hāucha naaimajū k'ap'a narr haawai.

³⁶ Hāaur k'ān sīi ham k'īrpajā wau hiek'anāa wājā wāmaajeejim hanām; hāaur k'ān cadenau jānaa caden paraajā cārcel deg hook'ēk'ēd haajeejim hanām. ³⁷ Hāaur k'ān mokou bar wai nāmuajā t'ōopāimaajeejim hanaabá; k'ar charā sīi serruchoujā maach

jārrcha t'λλmamua t'ðopäaijeejim hanam; wa magbaju k'ai sii t'ut'uú k'āijā su k'ēchmaajeejim hanaabá. Maimua hāaur k'λλn hamach k'apeenjö mag ham juu hap'λλ hamaau-gau parhooba wēnarraaejeejim hanam, hamach hēudee hēk'aawai; k'ajūadam jūaju chuk'u haadeewai oveja hēu wa chib hēu k'āijā jūajeejim hanam, dau hap'λλ; mag nām dāi gaai machagjā haajeejim hanam, mag hamach dāi k'aigba haawai mag parhooba wēnarramua.³⁸ Mag durrarr k'λλan, hōor wājāun harr haawai, mag durr hāk'ārag sim gaai bā t'λgbaju haai narrta mag parhooba hamach barjujā k'augba wēnarraaejeejim hanam, hōor chukag hee pabā heem magwe. Maguata jēbdegā naajeejim hanaabā, dλrrwai.

³⁹ Mag Hēwandamau hichdēu warrgarwe jaautarrjö chadcha haju k'ap'λ narr gaaimua hich hiek hogdλba hāk'a nāmjā hich Hēwandamau hoowai hāu sīejim hanaabá. Mag hichdēucha hoowaijā hāu sīejieb mama, māig heegar wēnarrawe chan mag Hēwandamau maachjōoin dāi wauju jaautarr t'umaa pōd hamach daúacha hooba durrajim.⁴⁰ Mag hamau hooba harran, Hēwandamau Cristo pāibarm gaaimuata his māg maach hewagam k'λλnra hāba hajapcha paap̄iwi hāba hich haar naaimaju hayaa hapiju k'īrju wai sīerr haawai hajim.

12

Hāba Jesūs gaaita dich k'īrjug sīuju haai nām

¹ Mag warrgarm k'λλn jōoin k'apan Hēwandamau nem jaau sim chadcha haju hāk'a narr gaaimua hamau nem waumatarr k'ap'a naawai maachin sii k'ap'ig wētumjö warag naagtā wētju, pekau waujujā k'īrjuba ni bāλr habarm gaaimua Hēwandamau maachig waupi jaau simjā waubam haba. Magju k'āai dichdēu nem waum k'ōsimpai wauju k'īrju nām gaaimua pōd Hēwandamau waupi simta wauba k'āijā ham hugua, magam k'īrjugta warre t'um hisegju haai nām. Magba hak'iin magamua maach bā gaai pāλrbaadēp'λmjö haawai pōd Hēwandamau k'ōsimjö habaju. K'ajēe hamk'īrjö maach na nem hinag pōm t'λnaawiajā magamλgjā hooba, ² hāba Jesūs gaaita dich k'īrjug sīuju haai nām. Hichdēuta warrjā hāu maachig Hēwandam hiekjā hāk'apiwi māg hatagjā parta hāk'a naajim hapibaju, hich Hēwandamau maach dāi wauju jaautarr t'um chadcha hoopiju haawai. Hich Jesuuta chi k'aigbacharam k'λλnjo pakuls gaai hādrāa hich t'ōopibajieb, chigagjā higba, mag hich t'ōopibarmua hōor peerdā hat'aawai hichpa honee hich mag sīrraju k'ap'λ sīerr haawai. Hichta hīchab hich Haai jup sim k'u juupjem gaai dāi hi juachaar garcha hāba jupimawi hich mag sīrram.

³ Magua, k'ar pāach k'a t'eeg chuk'unaa k'a honeg chuk'u nām haig k'īrjubat, jāga Jesuujā hōor k'aibagk'am k'λλn juu machag k'iu hāwatjī. Hichdēujā maach kōit magtarr haawai pāach p'it'urg haawaijā magam gaaimua hoob 'Jāg chan mua tag pōdbam' hamiet. ⁴ Pāar dāi chan hag'ta mag maach Pōr Jesūs dāi harjōcha k'aba naawai hajūés nem k'aigbam waupi nām waubam paarjā hag'ta hōrau pāar k'ēchba nām. ⁵⁻⁶ Mama mag hi dau haug wautarrjōcha k'aba nāmta, Hēwandamau hich hiek gaai maach wawī simjā ya pārau k'īr hak'oo wai nām. Pāadē hūrbā hichdēucha hich hiek gaai maach wawimamua hiek'atarr hiek. Mag sim: "Hiewaa, muan māchdēu k'ōsim k'λλnan nem k'aigba haawaijā hajap'ata wawiejem; maimua māch chaaink'abaaadēm k'λλn gaaijā mas deejem, māch dak'īr k'aigba haawai. Maagjeewai hiewaa, mua pāch gaai mas deewai, wa sii pāchig nem hagcha k'āijā jawaag pāch dau haug waupiewai, hoob hiseg chitam;

pāch k'aigba habarm paar mua pāchig meeuk'a hiek'aawaijā hoob warag, 'Mag pāchdēu jaau simjō chan mua pōdbam' ha hiek'am" ha sim Hēwandamau maachig hich hiek p'ā sim gaai.

(Job 5:17; Pr. 3:11-12)

⁷ Maguata muan pāragan Hēwandamau pāach gaai mas deewaijā sii k'iu jāmbat ha chirām; maach hich chaain haawai hirua maach dāi magju haai sim. ⁸ Mama pārau hoowai chaainau nem hārbarm paar chi dēnnaanau wāba haajē? ⁹ Mama pārau hoowai pāachdēu nem k'aigba wau nām paarjā Hēwandamau bāλrjā pāar chig haba ni wawijā wawiba sim k'ai, magan pāar chan hich chaain chaar k'aba haawaita mag hirua sii pārag hoobamjōo sim. ¹⁰ Pārau k'ap'λ nām, warr maach dāii haawai, maach dēnnaanau maach wāawai wa wawī k'āijā wawiewai, maadēu chadcha ham hōk'ō haajeejim. Maagjerra t'jāgwi maach Haai hāgt'ar simua maach dāi maagwai maadēu hogk'abaju haai nā? ¹¹ Hichdēuta maach hich haarcha hōberju hayaa hapinaya hich mag hiiu wēnarrapiejem k'abā? ¹⁰ Maach dēnnaanau maach dāii haawai mag maach wawiejerran, sii k'ūchpai māg jēb gaai nām hora dich hajap'a hamk'īrpaita maach wawiejeejim, hamachdēu hoowaijā magta chadcha hāu sīewai. Mama Hēwandamauta maach gaai mas waunaa maach wawī k'āijā wawī simn, māg hatag pawiajā dich hajap'a hamk'īrau; hajapcharan hichjā hajap'a k'itaawai maachjā hichjōta hajap'a hapim k'ōsi sim. ¹¹ Hiin chadcha dich hiek'aa hūrbag gaaimua maach wāawai chan hāu

k'aba siejem; maach gaai masi siejeb mama^λ, mag^λm gaaimua hāu hiek'aa hūur k'aaugwain dich chitampierr chitamjā hāu maach k'ōinaa chitaajem.

Hēwandamau nem jaau sim sī par jāg^λupai hūju k'aba nām

¹² Jāg pāach p'it'urg hau nām gaaimua tag pödbajujō sīi k'a t'uu piu hūhūramojōnaa sīi warag bā duuijujō t'λnāmjā, deeu hūwaii k'īr hublñaa bāpjā hub^λ t'ierrk'a nāmjo k'a hooee habat, mag p'it'urg hau nāmjā hāu hāwataa. ¹³ Magnaa hīchab k'a t'ūumjō durrum k'λλt daarjā hich Hēwandamau k'ōsimjō hajap'ata nārrjēe habat, bigaaum k'λλnaujā pāach hoowi hagjō hamk'īir. Pārau magta ham^λn, Hēwandam dxi hajap k'aba nām gaaimua mag k'a t'ūumjōnaa bā hāk'āraamjō nām k'λλnjā pāach hoowi deeu monaau nāisimjō hamjā hīchab pāachjō Jōoi dau na k'ajap'a wēnarraju.

¹⁴ T'uamaam k'λλn dxi k'ōinās wēnarrajuuta k'īrjunaa maach pekau paarpapijōjōom nem t'um warre hisegbapxit. Magam nem t'um hisegwi hich Hēwandamau k'ōsimjō hi hat'eepai k'aba nām k'λλnau chan pōd hi haar höbērwi hi k'īr hoobam. ¹⁵ Magam hugua Hēwandamau pāach dxi hich garmua nem hajap'a ham hig sim chan hoob hādlar hok'oopimiet; ni hābamagjā hoob pāach hee sīi pak'ēr k'aigbamjō hōbērpimiet. Hādlaraa magta hapim^λn, mag hoowi deeum k'λλnaujā hi dēnjo haadeewai, bigaaum k'λλn gaapata warag bēn hāk'āraamjō dārbabaadewai, hōor pōm Hēwandam dxi hāu narr k'āijā k'aigba haju. ¹⁶ Pāach hee hiwiir hābmujā hoob dich hōor k'abam dxi chan k'apes hamiet; hoob Hēwandamau waupim k'ōsimagtā sīi hoobamjō ham k'ōchgau warr jōoingar Esaú harrijō hamiet. Esaū hichta chi naam harr haawai hichdēuta hich haai nem t'um jāak'am; mama^λ mag jāaju harrta sīi jāsogau t'ach t'ēp hābpaim dxi jūr hich heeumagtā hichdēu nem jāaju harr t'um t'λsēpājjim hanām. ¹⁷ Maimua pārau k'ap'λ nām, jāgajī hagtarri k'ur ya hich haai meeg-paawai deeu hūwaii k'īrju hauwi. Hich haai juagam nem jāag hirig hich bendiciepiewaijā jōoirau hirig hich bendición deebajim hanām, hag nawe mag lenteja t'ēp hābam paar hisegtarri hawaii. Parii dahu pōmjā hārjeb mama^λ, pōd hich haai juagam nem jāaju k'aba hich mag sīsijim hanaabā. Magua pārauji hoob Esauu hich bendición hok'oopitarjō nem bārām gaaimua Hēwandamau pāachig nem deejyu harr hok'oopimiet.

¹⁸ Keena, pāadē hūrbat, mua pārag jaauk'īm: His māg Cristo gaaimua Hēwandamau maach hich dēnk'a hawaag maach dxi hiek deebarm chan warr maach jōoin dxi hiek deetarrjō k'aba sim; hūsim^λn hiek hiiuriu. Warrcha Hēwandamau maach jōoin dxi hiek deewain sīi durrsī Sinaí hanām bāk'ārrta wētpi jaaujim haajem, maipaimuata hich hiek'a sim hūrmk'īir. Hamau hamachdēuchata maigmua hoo naajim hanaabā chi durrsī sīi huarda wējōmjō t'λnāmta sīi hedjā k'īssu t'λnām; mag nām dxi hed k'ōorga sīi p'ū t'eeeg wē t'λnām dxi maach nem hōk'ō pagt'λm daju p'λrjēer hahauk'āmjjā hoo naajim hanaabā. ¹⁹ Hamau maach k'āai hamach jāg^λucha chi trumpetia hiekjā hūrnaa hich Hēwandamcha hiek'a simjā hūu narr haawaita warre hamach t'āar heyaa jaauumā hūrwi tag hi hiekcha hūrmaaugau hirig, "Aay Hēwandam, marau pōd p^λ hiek'a sim hāwatbam" hajierram hanaabā. ²⁰ K'ani hamau hūrwai warre ham t'āar heyaaa "Chījāg pāach nām haigpai naaba māg durrsī gaai bā t'āg sim wounan hichiita t'ōob k'āba warre t'ōopālju haai sim nemchaa hawiajā, mokou bar wai nāmua wa t'utk'ērēu k'āijā" ha hūrbaawaita mag jāp'ierr naajim hanaabā. ²¹ Mag chadcha sīi maach nem hōk'ō t'λnarr haawaita hich Moiseeujā hīchab, "Māchjā jāp'ierr hajaugau k'a duui chirāmgui" hajim hanām.

²² Mama^λ his hewag Hēwandamau maach dxi hiek deewai chan hamagamjō sīi mag warp durr bāk'ārrpaimuata hich hiek hūrpī jaaubajim. Maachin ya māig heegarwe Sión p'ōbōrpienau; hajapcharan hāgt'ar wētju k'λλnma, Hēwandam p'ōbōr Jerusalén hee hich dāicha naaimaju k'λλn. Maman Hēwandam chognaan pōoma hamach k'apangau sīi maadēu chi beerujā k'āugba t'λnām k'λλnauta Hēwandamag jēeup'ō t'λnām. ²³ Mam hāgt'arta hīchab mag hiek hiiur deetarr gaaimua maach dēnjo Cristo hiek hāk'awi hich chaaink'a t'λnām k'λλn t'ārjā Hēwandamau p'āk'a wai sim. Hich mamta sim hich Hēwandamjā, maach t'umaam k'λλnau māig heegar haawai dichdēu haajerrpierr hagjō maach dxi nem hajap'a haju Jōoi. Hichdēuta hīchab hag nawe jōoin hich hiek hāk'ā durrum hōtarr k'λλn hak'aarjā hichjō hajaug paak'apāwi hich dxi p'ē wai sim. ²⁴ Mam hāgt'ar hich Jesujā dxi sim haarta maach t'ār sim, har mag hiek hiiur deewai hich Jōoirau jaautarrjō chadcha hapiieg hich bag hārpitarr woun haarr. Maadēu k'ap'λ nām, mag hi bag hārtarr chan warr jōoingar Abel t'ōowai bag hārtarrjō k'āba harr haawai, maach pekau chugpaawi Hēwandam dxi maach k'ōinaa hapiieg hajim. Mama^λ chi Abel bagau chan magba, warag hich naamta hiekk'ōr hee p̄ajim Hēwandam dxi.

²⁵ Magua keena, his Hēwandamau maachig jaau simjā hoob hasekasba hamiet. Mag his hichdēu maach dxi hiek dee simta warr maach jōoin dxi hiek deetarr k'āaijā hajapcha sim. Magua pāadē hūrbat: Sīi Moisés maachjō māig heegarmk'a sīerrau Hēwandam hiek jaau k'itām hūrba harr paarjā chi hasekasba harr k'λλn Hēwandamau sīi par daūapai hooba ham

gaai juu k'aba deejerr k'ai, hīs mag hāgt'armua hichdēucha maachig hiek'a sim hasekasba haawaijā hoob pārau mag maachta hi juu heemua peerdaju hamiet.²⁶ Hich mag Hēwandum Sinaí durrsi gaai Moisés dāi hiek'a sim jaar hich hiek'a simua chadcha jēbpata duuipijim hanaabá. Mamā Hēwandumau hich hiek gaai jaauwai,

"Deeu mua biek hābpai mag jēb duuipiju, mama mag duuibarm chan mag jēbpai k'aba hedjā heem magweta duuipiju" ha sim.
(Hag. 2:6)

²⁷ Mag hirua deeu biekdam hābpai duuipiju ha siman, sīi k'ajap'am hālur chaar k'aba haawai, magbarmua warre mag durr hoorpāwi hedaujājā chuk'u hapājuuta jaau sim, mag maach hi hagk'aju higwi. Mama pāadē hūrbat: Hichdēu nem wautarr t'um hālrrpāwiwjā mag maach wētju haar hichta chi Pörk'a sim durr chan bālrjā chugpaba hich mag sierram hiek'au.²⁸⁻²⁹ Pāadē k'īrjubat keen: Mag Hēwandum hiek hiruan maach k'aibagjā sīi hōt hee p'aabapāimjō warre chuk'u hapāaijem hanaawai, mag nām dāi hīchab hiruata durr jāa chirām chan bālrjā chugpaa k'augba hich mag sierraju hanam durrta maach p'ē hauju hanapí, hirigta hāu hajim hanaa warag t'āar honee jēeuju keena, hichdēu hichig jēuepiejemjō, hi dau na nem k'aigba waujujā hōk'ō.

13

K'ani Hēwandumau maachig waipi sī

¹ Mua pāar wawí chirām hūrbat keena: Pāach k'apeen t'um k'od hābam k'ānn happai t'ānāmjō daupii habat.² Pāach haig hōor bēewajā hamag di hīgk'aba warag pāach haig jēerpim k'ōsita jēerpibat; k'arin hōrau hamach hō hajaugau hich Hēwandumaucha angelnaan pāitarr k'ānnra hamach haig jēerpiejeeim, mama sīi parhoobam k'ānnpii hawi mag Hēwandum chognaanjā k'augbata hamach haig jēerpiejeeim.

³ Pāchta preso nāmjō pāach k'apeen preso durrum k'ānnjā k'īr heyaa habat. Har pāach dēnjō hōk'a durrum gaiimua hōrau ham dāi hamachdēu ham haig ham gaai dee nām gaiimua dau hap'ā durrum k'ānnjā hīchab k'īr heyanaa, pāchta mag dau hap'ā nāmjō hamau nemdam hig nāmjā hamag hau deebat, chik'am juu machgau pāach dau hap'ā haawai pāach dāijā magta hapim k'ōsimjō.

⁴ Har dich hōor k'abam dāi k'apes haajem k'ānn gaai chan Hēwandumau sīi hich jāg hoobamjō sīubaju haawai hemk'ooin hālinpan wa hālin k'ājjā jaainpan hagdaujō pāach hōor respetaabat, hoob bālrjā deuem dāi hamiet.

⁵ Hich Hēwandumaucha jaauwai, hirua chan bālrjā maach k'a hogdāba ni sīi parhoobajā maach k'augba barplabaju ha sīewai, pāach dau hap'ā durrum hawi hoob p'atk'onag wārppa hamiet; Hēwandumau pāachig dee sim dāipai honee habat.⁶ Mag nām haig hīchab maadēu bālrjā k'īrjuba, sīi warag hich Hēwandum hiek p'ā sim gaai jaau simjō

"Maach Pör Hēwandumauta mānn k'aigpeerjeewai hōrau mā dāi k'aigba hawiajā k'ani mua hōgk'abarju" habat.
(Sal. 56:3-4,9-11; 118:6)

⁷ Pāadē har warrcha pāachig Hēwandum hiek jaaunaa mag hamachdēu jaau nāmjō wēnarrapi jaautarr k'ānta k'īrjubat, jāga mag p'itt'ur durrarr hāba hamach meewaijā hagt'a hogdāba hich mag hōk'a nāmuua huba durrumta k'ēchijerrā; magāmta pārau k'īr heyanaa hamau hōk'ajerrjō hōk'abat.

⁸ Pāadē hūrbat: Jesucristoon warrgar hich sierranjō mag hatag pawiajā cambieba hich mag sierraju. Hí mag cambieba sierraawai hi hiekjā hagiō cambieba sierram.⁹ Magua pāachig hi hiek hawijūrdeeum hiek pāachdēu nacha k'augtarr chaaur nem parhooba k'ājjā k'ōpiba jaauwai hoob hādār pāach k'ūrgurpimiet. Mag nem parhoobam k'ōpiba jaau nāmta chadamjō hōk'aju k'āai, Hēwendumau mag Jesucristo pāibarmua chadcha hich garmua nacha maach k'ōchk'atarr k'ap'a nāmuuta huba naaju haai nām. Jāg sīi nem parhoob k'ōpiba jaau nām hipierr nāmuapai chan bālrjā Hēwandumag maach haupijōjōopaijā k'aba sim.

¹⁰ Magarrau Cristo hiektā hōk'a nāmuuan chad Hēwandumau maach hauju, hich Cristota maach kōit hādāraa hich t'ōpitarr haawai. Mama jāg Haai hi jēeujem degam p'adnaanau par nemchaain k'ēch nāmuuta hamach haupiju hēk'a nām k'ānn chan pōd hirua haubam, sīi maach jōoin hi gaai jaau sim hālrk'a nāmuuta peerdaju hēk'a naawai.¹¹ Pārau k'ap'a nām, añopierri biek hābpai p'adnaan pōrōu nemchaai t'ōonaa chi bag Haai hi jēeujem deg harrjem, Hēwandumag hōor pekau kōit ofrendak'a deeg. Mama chi nemchaain modon warag warp p'ōbōr higaau harrrnaa sīi p'aapāaijem, bālrjā k'ōpiba.¹² Hich mag hajim hīchab Jesuu mag maach kōit nemchaaijō hich t'ōpiewaijā: Warag p'ōbōr higaau harrrnaata hi t'ōpājierrram, mag hich bag hārbarmuata Hēwandum dau na hōor hajap'a naaju hayaa hapāaig. Hichdēu magtarraapaita maach Hēwandum dau na hajaug paajeeewai, k'ant'ee maadēu mag nem hinag k'ōju haai nā wa k'ōju k'aba k'ājjā sī ha jaau nāmta hipierra haaju haai nā.¹³ Mag hi t'ōon harrwaijā hi waunaa hi hiseg nām hiek'au warag p'ōbōr higaauta hi harrwi t'ōotarr haawai, magan maach jōoin hi pāaba hōk'a nām gaaimuata dich

peerdaju hēk'aju k'āai, Jesuuta jārju haai nām, hi gaaimuata chik'amnau maach dāita jūrr hich dāi harrijō wau hiek'ajujā higba.¹⁴ Ḷ'K'an jägwi mag Jesús gaaimuata dich wau hiek'ajujā higba warag sīi hāwatju haai nām ha chirā? Sīi hich māig heegarpai wēnārram hiek k'aba, maach durr chaar hāgt'ar hich Jesús sim haarta wētju k'tirju naawaima.¹⁵ Mag k'tirju naawaita hāba Jesucristo gaaimuata Hēwandamag hāu hajim haju haai nām, hi gaaimuata hāu mag Hēwandam haarcha naaimaju k'ap'na naawai. Mag hirig dich hiiucha pāaba hi t'ō hiek'a nāmta warrgar nemchaain t'ōonaa p'aa nāmtua hirig jēeujerjō jēeu nāmtu.¹⁶ Mamā mag happai k'aba, dich k'apeen dāi hō hajap'a haju chan hoob k'īr hok'oomeit. Pāachdēu nem wai nām heem jūrr chuk'um k'ānn dāi jīg haupetat. Ḷ'K'an jägwi pārag mag chirā? Mag hagdaujō nemdam jig hau nāmta warrgar mag nemchaain t'ōonaa ofrendak'a hichig deejerrjō Hēwandamau hī dawagaa hoojeewaita mag chirām.

¹⁷ Keena, iglesia hee pāach pōrnanau pāachig nem mag haawai ham hipierra habat, pāachta jūrr ham k'āai hārpai haju hēk'aba. Pāar gaaimuata Hēwandamau hamachig hiek jēeu k'ap'na naawai hamauta juu hāyaajā k'augba pāar t'āejem k'ānnau. Pari mag pāach hajap'a t'āamk'īran, pāachdēu hām hipierraata habat, wajap'a hamaujā hamach p'īdag honee waumk'īr. Pārau magbam chan pāar gaaimuata ham hōk'tirjuu hap'ōbaadēmuhamach p'īdagjā waumap'amtwa up'ōbaadeewai pāachpata heeg paauk'amaju.

¹⁸ Keena, mā kōit Hēwandamag jēeubat. Mag māch kōit jēeupi chirām chan k'aigba chiraawai k'abam; mua k'ap'a chirām, māch Hēwandam dāi hāu chirām. Mamā warag māg hatagiā t'um māchdēu nem wau chirām gaaimuata hich mag hi dāi hajap'a chirām k'ōsi chiraawaita mag pārag māch kōit jēeupi chirām.¹⁹ Mag pāachdēu mā kōit Hēwandamag jēeuwai hāu deeu hūwai māigmua jōpcha pāach haar mā barpita jēeubat; mā pāar dāi chirām k'ōsi chirām.

Hābmiecharan salud

²⁰ Muan māchdēuā Hēwandam maach k'ōināa p'ē wai sīejemāgta pāar kōit jēeu chirām; hajapcharan har maach Pör Jesús, maach Pastor chi hajapcharam, har chi meem harrta deeu p'iri hau tarr hag Hēwandamagma. Hich mag Jesuū k'abahab, Hēwandamau hōor dāi hiek deewai jaautarrjō, chadcha hich bagauta hōor pekau chugpaawi hāu peerda juu hayaa hāpijem.²¹ Mag Hēwandamagta muan pāar kōit jēeu chirām, hichdēuta hichjō warag pāar hajaug paamaawai hichdēu k'ōsimjō pāachdēu nem wau nāmjā t'umaa hajap'a hōbēber hamk'īr. Magnaa hīchab Jesucristoog hādāraa maach Pör'api nām gaaimuata Hēwandamau maach dāi hichdēu ham haig hamk'īr hirigta jēeu chirām. Mag nām dāi hīchab t'umaam k'ānnag maach Pör Cristota māg hatag pawiajā hich mag t'ō hiek'apim k'ōsi chirām.

²² Maimua hābmiecha paawai hūrbat keena: Mag carta hiek duurjā k'aba bāt'na k'itām pāach juu hee pabaimaaawai hag gaai mua pāach wawī chirām hajap'a hūrm k'ōsi hūrbat; pāach k'īr honee hamk'īrta mua māg p'ā deepāi chirām.

²³ Pārau hāgt'a k'augba nām k'ai, Cristo gaaimuata maach k'odam Timoteo ya cárcel degmua hōbērjim haajem. Magua mā maju nawe māig barchēmān, māchdēu pāar hoon maawai mua hī māch dāi harju.

²⁴ Keena, pastornaan t'umaam k'ānnag maimua tagam k'āndam maachjō hāk'a durrum k'ānnagjā t'umaam k'ānnag mā salud deebat. Cristo gaaimuata maach k'odamnaan Italiapi-enaujā hīchab pārag salud haajem.

²⁵ Chaig jāau chirarrjō deeu pāaba pārag jāau chirām: Mānn hāba Hēwandamagta pāar kōit jēeu chiraa jem, hichta pāar dāi hogdāba hich mag pāar t'āa wai nārramk'īr.

Hayoo keena. Magdampai hajim pārag jāau hīchab chirarr.

SANTIAGO Santiagoou hēsap p'ā deepāitarr

Chi p'ātarr. Warr hich Hēwandam Hiewaa Jesuucha hich dāi hogdaba wēnarramk'īir doce jār hautarr k'āan hee Santiagonaan numí naajim haajem; dau hāb, Juan dāi k'od hābam hichta chi naam hajim haajem, jōoi Zebedo hiewaa; hābak'ai jōoi Alfeo hiewaa hajim haajem (Mt. 10:2-3). Mamā hāb sfejim haajem hagjō, dewam Santiago; ma hich Jesús heeum hajim haajem, hi dāi hād hābam (Mt. 13:55). Hich mag Jesús heeumuata māg carta p'ājim haajem hewag pawi.

Chi Jesús māig heegar narrawai chan Santiagoou hagt'a hich naam hiek hāk'aba sfejim haajem (Jn. 7:5). Maimua hag k'ur Jerusalén p'ōbōr hee chi Jesús k'apeen hāba biirdawī oraa narr haitga merag chuk'u sim, ya hichdēujā dāi hāk'abā sīerr (Hch. 1:13-14). Pedro Jerusalenmua petaawaijā hichta jūrr haig chi hāk'abā durrarr k'āan pōrk'a sīsijim ha sim (Hch. 12:17).

Chijā k'āan hat'eeta p'ājī maimua k'an jawaag hajī. Hamach Cristo hiek hāk'abā narr gaaimua hāk'abā narr k'āanau hidēu k'ajap sīuba haawai judionaan pōm deeum durrag dālrjeejim haajem. Mag durrpierr haaidā t'ānām k'ānagta Santiagoou māg carta deepājim haajem, mag dau haug wau nāmjā hōgk'abā warag k'īir hubā hāju haai nām ha jaapāraig.

Hāaur k'āanau jaauwai Testamento Hiiur gāai māg librota nacha p'ājim haajem. Chadcha magtarr k'ai, magan chi hāk'abā durrarr k'āan mag hamachdēu hāk'atarr haigmua warpem dau haug waup'ōbaaderra māg carta gāai jaau sim (1:13-15). Hamag k'īir heyaa hapi sim, jāga jōoi Job maimua tagam k'āan Hēwandam hiek jaaujerr k'ānājā dau haug waaujeejī (5:10-11). Magna dich dau haug waauwaijā warag oraapita jaaujim.

Salud

¹ Jāgpai nā keena?

Māan Santiagoou, Hēwandam chog hanaa hīchab maach Pōr Jesucristo chog. Durrpierr maach meean judionaan Cristo dēnk'a nām k'āan pāach nānāidampierr pāragta mua saludaas chiram.

Hideu Hēwandamaga dichig k'īirjug deepiju haai nām

² K'odamnaan, nem t'umaamua pāach k'īirpierr chachmawiajā warag honeeta habat. ³ Pārau k'ap'ā nām, mag prueba k'īir pogk'e pāach gāai burr nāmuata māg maadēu hāk'abā nām hiek hisegk'imjō haadēp haawaijā magām gaaimuata hāu warag juapā jāpmaajem, magām hāwaat k'augaga. ⁴ Mamā mag prueba hāwat wēnarramuata hidēu Hēwandamag pāach wajaug paapinaa pāachig k'īirjugā deepibat, hichdēu k'ōsimjō nāisieg.

⁵ Mamā magām prueba hāwataag pāar hee hiwiir hāb k'ājā mag hich Hēwandamau k'ōsimjō haju k'augba sim k'ai, hichigta jēeubat. Magbaawai hirua k'īirjug deemamua k'augpiju. Hēwandamau nem deewai chan maach dēnjō mag, "Mua k'achpaita deejujā" haba, ni chik'am k'īir p'ārnājā nem deeba haajem. ⁶ Mamā mag pāachdēu hirig k'īirjug jēeujā chadcha pāachig deeju k'īirjunaata jēeubat. Har mag hamachdēu jēeubarmjō deebaju k'ājā k'īirju nām k'āan k'īirjugan sīi p'ūasdu p'ūu parhoob hichdēu harrm haig harrjemjōta sīsidām. ⁷ Har mag deebaju k'ājā jēwaagpam ha k'īirjunaata jēeu nām k'āanau chan hoob hamachdēu jēeu nām maach Pōr Hēwandamau deeju hamiet. ⁸ Jāgwī mag chirā? Hīs hamachdēu nem wauju k'īirjutarrjā noram paawai jūrr deeum k'īirjuga hau sīerrjēe haawaima, hamachdēu jēeubampaata hamachig deeju k'īirjuba. Mag k'īirjug hāba k'abam gaaimuata pōd Hēwandamau nem k'ōsimpai waujujā haba sīerrjēem.

⁹ Hāb k'ājā māig heegarm k'āanau hoowai serbiibanaa dau hap'ā k'itām mama chadchata Cristo dēnk'a k'itām k'ai, māg hatag pawiajā Hēwandamau hichig nem t'um jāapiju k'ap, mag hermano honee habā. ¹⁰ Maagwai jūrr rik hagjō Hēwandam hiek hāk'abā sim gaaimuata māig heegar hich p'atk'on wai sim hok'owaijā, mag hich Cristo dēnk'a simta mag p'atk'on k'ājā hajapcha sim k'ap, honee habā. Jāgwī mag chirā? Riknaanan pamaarjōta k'it'ēe haawaima. ¹¹ Pārau pamaar k'iugp'ēbaadēm hooba haajē? ¹¹ Hedau pes wālbaadee, k'īirbaadee, sīi k'ālājēm. Mag k'āibaadee hooimā t'ānarrjā warre chi hooimāg hok'oojem. Riknaanjā hich hagjōta t'ānaabahab. P'atk'on warag paarpaju hēk'a nām hee meeabaadee magām nem t'umaas sīi werpājēm.

K'an jāgwia nem k'aibgam wauju k'īirjuajē

¹² Woun hābmua mag prueba k'īir pogk'e hich gāai burr nāmjā hāuta dāi juapadam hubā hāwatbāpāimān honee habā. Mag hamān magan hich Hēwandamauchata hirig, "Hāu chadchata pua jāmpājim" hawia, hich haar hauwia, hich mag hich dāi wai sīsiju, t'um

maig heegar haawai hich daupii haajerr k'lanan warrgarwejā magta hich haar hauju jautarr haawai. ¹³ Mag prueba hāwat nām hee nem k'aigba wauju k'irjubaadeewajā hoob hich Hēwandamauta maachig magam k'irjupi sim hamiet. Hēwandamau chan nem k'aigba waujōjōopajā k'aba haajeewai maachigjā hichdēu chan hirua magam k'irjung deeba haajem. ¹⁴ Maachin nem k'aigba wauju k'irjung dāi t'aaba naawaita magam nem waum k'ochk'aajem. Maguata magam nem wauju k'irjubaadeewajā sīi wounagamjō hādraa dich hēudā harrpiejem. ¹⁵ Mamā mag k'irjubaadeēmā hisegba wau nāmuata jūrr pekaúg paajem. Maimua mag pekau maach gaai hajap t'ierrra sīsiewai jūrr maguata warre hok'oom hiek hol'oopiwi Hēwandamajā maach hisegpiejem.

¹⁶ K'odamnaan, mag prueba hee nām haigjā Hēwandamauta mag nem k'aibag wauju k'irjung deejim hawi hoob wir haig pāachdēupai pāach k'ūgurmiet mag k'irju nāmuua. ¹⁷ Hēwandam hedjā hee nem t'anampa wautarraun maachig nem t'um nem hajap'am happaita deejem. Hich chan maach māig heegarm k'lanjō cambibierrsō k'aba sīerrām. Mag sīewai prueba hee nām haigjā hiruuta magam k'irjung deejim hawi hi gaai t'aju k'aba nām. ¹⁸ Mag maach dāi hajap'a sierraawai hewag pawi hagjō hich chaaink'aju k'lan k'āajjā maachta nacha hich chaaink'a hajim, hichdēu maach peerdā haajem hiek hūrpibarm gaaimua. Mamā mag hich chaaink'a hautarr chan maach garmua k'aba, hich garmuata mag hich chaaink'apim k'ōsi sīerr haawai hajim.

Par jāgupai hūrba Hēwandamau jaau simjō haju haai nām

¹⁹ K'odamnaan, māg mua pāachig jawaagpam hiek k'ir heyaa habat: Maachin t'umaam k'lannta jāg hārlā haju haai nām, Hēwandam hiek jaau nām hūraag. Mag jāg hārlā naaju haai naab mama, hiek'aagpaawain hajap'a k'irjunaata hiek'aju haai nām. Hēwandam dāi wa hi hiek gaaimua k'ājjā hoob meeuk'ak'arrsō hamiet. ²⁰ Mag meeuk'ak'arrsōta nām chan Hēwandam najā hāu k'abata nām, hichdēu k'ōsi simjō k'aba naawai. ²¹ Magua mua pārag mag chirām: Jāg Hēwandam na parhooba maach hārpiejem nem pāach gaai sīsidām t'um warre hisegbāpti. Magnaan chadau k'ir machag chuk'u Hēwandam hiek pāach t'āar hee hautarrta warag bāaupibat, hū nāmuua. Jāg hiekta nem juu t'eeeg sim, pāar peerdā hawaag.

²² Hich Hēwandamau jaau simjō haag chan sīi par jāgupai mag hi hiek jaau nām hūr nām haju k'aba, chadcha hich hiek gaai waipi jaau simjōta haju haai nām. Magba nām chan magan pāran pāachdēupaita sīi pāach k'ūgur wai nām, mag hūr nāmpaita hāu simpii hawi. ²³ Har maach peerdājem hiek hūr nāmjā hag gaai jaau simjō k'aba nām k'lanan sīi woun hāb k'omariipai hēsp'ēg hee hich k'ir hoojimjōta nām. ²⁴ Jāgwī? Hirua hich k'ir hootarrrta, deeu hag k'ur nālpaai hawia k'irjuawai, k'augba sim jāga sīe hi k'ir. ²⁵ Mamā hīchab har Hēwandam hiek hamachdēu hūrbarma k'ir hok'ooju k'āai, warag wajap'a k'irjunaahag gaai jaau simjō wau nām k'lanan mag hamach nem wau nām gaaimua honee haju. Mag hamachdēu hūr nāmjā t'um Hēwandamau hichdēu waupim k'ōsim hiekta jaau sīewai hi hiprieraa nem wau nāmuua tag warramjō pekaúgtā hamach hārpapiba nām.

²⁶ Hābmua k'ājjā, "Mānn culto waaupierr peert'ba manaa hich Hēwandamau jaau simjō chitām" ha sim, mama mag simta dich k'apeen k'aibag jawaag wa chik'am k'ir hiek'aag k'ājjā bārljā hit'abēpā sim chan, magan maguan hichdēupaita hich k'ūgur sim, Hēwandamau waupi jaau simta wauba sīewai. ²⁷ Maach Haai Hēwandamau hich dēnk'a nām k'lanag waupi jaau simān, wouchnaandamau wa k'oopaa hālinau k'ājjā nemdam hig nāmjā haudeenaa ham hōk'irjuu haawaijā ham k'ir jāsenk'a nāmuu. Mag nām dāi hīchab sīi parhoobam k'lanau nem waaujem nemjā wauba haajem k'lannta chadcha hi dēnk'a nām k'lanau.

2

Hiwiir hābam k'lannta daupii haju k'aba nām

¹ K'odamnaan, pārau maach Pōr Jesucristo hich Haai Hēwandam dāi hāba sīerrām hiekta hāk'aajeeewai mua pārag magk'im: Pārau pāach hee p'atk'on paraam k'lan dīpaita hajapchanaa jūrr hap'ām k'lanndam dāi haair haba haju k'aba nām. ² K'anim nemjō pāar k'apanaa culto hee nām; mag nām hee hōor numí dubbaichēm: hāb rik, maimua hāb sīi dau hap'ām k'itām. Chi rik k'ajūa wajapp'a hooihmā jūanāa jīgpīr gaaijā p'īr dēnta sorrtik p'up'up sim. ³ Magbaawai mag hooiwia hirig, "Māigta jupbā, māigta pā hat'ee wajapcha sim" hawia, hirig sie wajapcharam gaai juppibarm. Maimua hābak'ai jūrr hap'ām k'itaawai k'ajūadam jōoiraa jūa k'itām hoowi jūrr hirig, "Pādēu hich jumpai bājāau sīsī," wa magbam k'ai, "Jāig jēk'at hoo chirisi" hamān, ⁴ magan pāraun hiwiir hābam k'lanagpaita heenaa jūrr tagam k'lan k'a hisēe nām. Mag nām haig pārau pāachdēu hāk'atarr hiek gaai jaau simjō k'irjuba, sīi ham k'ajūa hajap'a jūa nām hoo nām gaaimuapaita mag nām.

⁵ Cristo gaaimua k'odamnaan, pāadē mā hiek hūrbat: Māadēu pōd hap'ām k'lanndam k'a hisēe haju k'aba nām. Jāg hap'ām k'lanndamjā hamachdēu maach peerdājem hiekta hūrwi hāk'a naawai māig heegarweran hap'ām k'it'ee hawiajā paraam k'lan k'āajjā wajapcha

wēn̄rramk'īr hich Hēwadamau jar hautarr k'ānn k'abahab. Mag nām dāi hīchab mag hich daupiim k'ālnta t'um hich haar hauju hatarr haawai hamjā hāgt'ar hich mag hi dāi wēn̄rraju k'ānn k'abahab. ⁶ Mamā mag lāmta pāachdēuta jūrr ham k'a hisēe haajem. ⁷ Pārau k'augba nā, riknaanauta pāach dau hee haug k'augba nemdam bārlām hat'eejā pāach t'et papar haajem? ⁸ Hamachdēu k'abā hīchab chi t'et emnaan haarjā pāach harrnaa pāragta hīrcha p'agpi jaaujem? ⁹ Hamach k'abā Cristo higwiajā hi jūur hiyāl sīerrjēem? Mag Cristo hiek hāk'awi hi dēnk'a naawai pāach pōr choopitarra, ¹⁰ Jāgwi mag Cristo jūur hiek'ajem k'ānnagta pārau hee haajē?

⁸ Pārau Hēwadamau hich hiek p'ā sīsidām gaai jaau simjō pāach k'apeenta t'uma wir haig pāachjō daupii nāmān chadau, chadcha hāu k'ērām, Hēwadamau hīrcha waupi jaau simta wau naawai. ⁹ Mamā mag hi hipierri nām hanāmājā sīi hiwiir hābpaita daupii haadēp'ām chan, magan pāran warag pekauta wau nām. Mag nām haig mag hi hiek pāachdēu hasekasba nāmuapaita woun dēnjō pāar Hēwadamau dāi kulp pōm nāmājā dawaa jaau sim. ¹⁰ Jāgwi pārag mag chirā? Hābmua k'ājjā pōd Hēwadamau Moiseeg ley deetarr t'uma hālrk'a hauba hāb k'ājjā waaurpāimān hichiita kulp pōm sim, pōd ley t'um hālrk'a hauba sīewai. ¹¹ Pari maigjā Jāgwi mag hōbēr sīma? Pāadē hūrbat: Hich hābam Hēwadamaupai, "Hoob chik'am t'ōom" hanaa, "Hoob chik'am hālijā waum" hajim. Pari magtarrta pua hōor t'ōoba hawiajā chik'am hālijā waumān, magan hichiita pekauk'a hōbēr sim, mag hirua ley jaautarr hichaaur habarm haawai. ¹² Pārau k'ap'ā nām, mag Hēwadamau hich hiek pārag hāk'apitarr chan sīi pekaúgta hādlar pāach hārpapimk'īr k'aba, t'umaam k'ānn hāgdaujō k'a k'ōsi hamk'īrta hich hiek pārag hāk'apijim. Magtarr haawai, mag hiek pāachdēu hāk'atarrauta Hēwadamau pāach jaauju k'ap, muan pāragan, hiek'aawajā hāgpierraa hiek'anā nem waauwaijā t'umaam k'ānn dāi nem hāgchata waubat ha chirām. ¹³ Jāgwi mua pārag mag chirā? Maan Hēwadamau hichdēu hōor hi hāgk'am hedjā har dich k'apeen dau haug k'augba haajerr k'ānn chan hagjō ham dau haug k'augba hisegju haawaita mag chirām. Magarau har dich k'apeendam dau haug k'aug paraa haajerr k'ānnan chad, mag Hēwadamau hōor hi hāgk'am hedjā hamach k'aibag waubaju k'ap, hi hōgk'aba naaju.

Chadcha hāk'a nām k'āi jāgā haju haai nā

¹⁴ Keena, Cristo gaaaimua k'odamnaan, ¹⁵ k'an hajaug sī pārau k'īrjuawai, maadēu "Muan t'āraucha Hēwadam hiek hāk'a chitām" haju, mama mag simta Jōoirau dich k'apeen juag hoopi jaau simjō k'aba nem wau sim? ¹⁶ Pārau k'īrjuawai hāk'a sim hanāmāta mag nem wau sim woun chadcha peerdaju k'ai? ¹⁷ K'anim nemjō woun hāb sim; ma, Cristo hiek hāk'a k'ērām gaaaimua maach k'odk'a sim. Mag simta k'ajūjā chuk'u ni t'achdamjā k'ōju chuk'u k'ērām. ¹⁸ Mamā ya hi ma nārrām hoowia hābmua k'ājjā hirig, "Hāu mawia biwaa chitā; hoob jīchagjā pāch gaai mas hāpim" ha sim; mama mag sim chan hirua nem hījudamjā deepālā simta mamagk'am. ¹⁹ Pārau hōwai mag hāuta sī? ²⁰ Hich hāgjōta sīebahab Hēwadam hiek hāk'a nāmājā. Maadēu t'āraucha hāk'a nām hanāmāta dich k'apeen juag hoo nāmuia bālrjā ham dau haug k'augba nām chan, magan parta mag hāk'a nām hanām.

²¹ Wa hābmua k'ājjā, "Mua chan chadcha warm k'ānn dēnjō nem hajap'am wauba chitab mama, māch t'ār heepain chadcha hāk'a chitām" k'ājjā haju. Mama mag k'abam. Jāgwa mua k'ap habarju, chadcha hirua mag hāk'a sim, Hēwadam hiek gaai jaau simjō hich k'apeenjā dau haug k'augba simta. Hajapcharan Hēwadamau jaau simjō māch k'apeen dājjā hajap'a chirām gaaaimuata mag hāk'a chirām haju haai chirām. ²² Pua k'ap'ā sim, maach Hēwadam hābpai k'itām. Pua mag k'ap'ā sim haig nem hajaug sim. Mama mag k'ap'ā nāmuapai pōd hāgt'ar hōbērbam. Meperaujā k'ap'ā sim, Hēwadam hābpaita sīerrām; mama hamau hīchab hi hōgk'ajem, hamach gaai juu k'āaba haju k'ap'ā naawai. ²³ K'īrjung chukdam, k'ap'ā habá: Hēwadam hiek t'āraucha hāk'a nām hanāmājā hichdēu waupi jaau simjō wauba nām chan, chadcha hāk'a nām k'abam. ²⁴ Pua k'īrjuawai ²⁵ k'an gaaaimua Hēwadamau jōoi Abrán k'ararrag chadcha hi pekauchuk'u harrjō chirām ha aajuij? ²⁶ Hich chaai hīgk'aba hirig ofrendak'a t'ōo deeju harr gaaaimua k'abaij? Hajapcharan hichdēu hi hipierraa harr gaaaimuama. ²⁷ Pādē k'īrjubarí: Abranau mag wauba harr hak'iin, Jāgwi hirua Hēwadam hiek chadcha hāk'a chirām hak'aji? Hēwadamau hichig nem mag habaawaijā hich hipierraa harr gaaaimuata Abranau chadcha hich hiek t'āraucha hāk'aajerrjā hōrag k'ap hāpim. ²⁸ Mag hich hipierraa harr haawaita hag nawe Hēwadamau hirig, "Pua chadcha mā hiek hāk'abarm gaaaimua pekauchuk'u harrjō hāu pāmua māchhaar hāub k'abha hauju" hatarrjā par k'abaij, chadcha t'āraucha hich hiek hāk'atarr haawai. Magtarr haawai, Abranau mag hich chaai hīgk'aba hichig deeju hēk'abarm haigta hōragjā k'ap hāpim, mag par hīupai k'abha t'ārauchata hichdēu Hēwadam hiek hāk'a sīerr. Mag nām dāi hīchab mag t'āraucha hāk'awia hich hipierraa harr haawaita, hich Hēwadamaujā jōoi Abrán warag hich k'apeerk'a haujim.

²⁴ Maigta pārau hoo naabá, Hēwandamau hāb k'āijā pekau chuk'u harrijö sim ha jawaag chan, sīi tārau hāk'a nāmpai k'abam. Hāk'a nām dāi hichdēu waipi jaau simjō hich hipierraanem waaauwaita chadcha pekau chuk'u harrijö sim ha jaaujem. ²⁵ Hūan Rahab k'aharrarr chi durpat'ierrmiejā hich hagiöta hajim hīchab. Pārau k'īrjuawai, ḡk'an gaaimua Hēwandamau hijā pekau chuk'u harrijö hāu hi heeg hoojī? ḡIsraelaan hich di haig jēerpipi ham chig ham hugua meraa p'öbor higaua jūr burrpixiwa jūr deuem k'ād gar pāitarr gaaimua k'abaji? ²⁶ Hajapcharan jāan māgta sim keena. Jāg maach meebaadeewai ya maach gaai tag maach hak'aar chuk'u haadēm haig, ḡmaach chi meemk'a sīsiba haajē? Hich jāgta sim hīchab tāraucha Hēwandam hiek hāk'a nām hanāmjā. Dichdēu hāk'a chirām hanāmjō bigaauum k'āndam dāijā nem hajap'a waubam chan, magan maan chi tōmjō simta hiiu sim ha sim, tāraucha hāk'aba simta mag hāk'a sim ha siewai.

3

Jāga sīerrá maach meuk'īr

¹ Hermanonaan, hoop t'umaam k'ānnau Hēwandam hiek jawaag maestronaan k'aju hoppaita k'īrjumi. Pārau k'augba narr k'ai, k'ap habat: Maach chi maestronaan k'ām k'ānnau maachdēu deuem k'ānnag jaau nāmjō hagpierra k'aba wēnarrāmān, maach gaaita Hēwandamau juu k'abacha deeju. ² Maach chan hiwiir hābmuajā t'umaa Hēwandamau nem k'ōsim hoppaita wauba haajem. Hāb k'āijā bārrjā sēuk'aba chik'am k'īr wa chik'am hēugar k'āijā hiek'aba haajeek'iin, magan mag wounaun hichdēu nem wau simjā t'um Hēwandam dau na hajap'ata waau k'ap'a haajeek'am. ³ Pārau hoowai cabaai pōm siewajā hi hi hee waijānaa hewag hēduawai, ḡdichdēu haram k'ōsimpierr harrba haajē? ⁴ Hich hagiöta sim hīchab barcojā. Hidēu par barco pōm chiraju, chi p'ūjā nem t'eeg wē t'ānaaju, mamaa mag nem pōm simān timondam bārrān k'itāmuu chi capitanaa hichdēu harrampierr p'ēert'apāpāig harrjem. ⁵ Hich jāgta k'itām hīchab maach meuk'īrjā. Hoowai chan pōm k'aba k'itām, pari mag simuan hiek pōoma hiek'a t'ānāluju hak'iin, hiek pōm maach jāgaag k'abampa hiek'a t'ānāluju. ⁶ Pārau hoowai hōtdau k'īrdam bārrāmuajā p'ājēb pōm k'ar charā hooichaar heem magwe hōrpāiba haajē? ⁷ Hajapcharan maach meuk'īran hīchab hōtdau k'īrau. Maguata jāg hōtdaua hichdēu barmampierr p'aamaajemjō, hichta benenjō sim, hiek k'aibgam hiek'amamua maach pekau paarpapie. Mag hōtdau k'īrk'a sim tōm hugua chi dōsātuu hijeeuba p'up'uk'amjō siewaita maach meebam haiguin maan hidēu t'ōpiba hich mag p'uu wai simjōta sīejem, warag parhooba hiek'apie. ⁸ Maguata pāadē k'īrjubat: Hōrau mag jēb gaaim nemchaain k'īrpieri daumeerpaa haaujem: pabā heem nemchaain chi k'ōrim k'umjōm, nem hichpan, nemk'ōr, p'ūas heem hāwarrpa daumeerpaa haaujem. ⁹ Mamaa dich meuk'īr chan hābmuajā pōd t'ālbēp hauba haajem. Jāan pabā heem nem maach k'oojem k'āajā hārpainaa nem k'aibagcha sīerraawai, jāguu chan hādālār hich daumeerpapiba, k'īerr hach dēnjō hich garmuata hōor k'aibag waaujem. ¹⁰ Mag sim meuk'īraupaita maach Haai hanaa maach Hēwandam tō hiek'anaa, hich hag meuk'īraupai dich k'apeenjā hāauk'anaa tōp hiek'abaadēp haajem, Hēwandamau maach t'umaam k'ānn hich k'īr t'egwiata hompaatarrjā k'īrjuba. ¹¹ Hajapcharan jāg nām haiguin, hich hag hīupaita hiek hajap'amjā hiek'anaa hiek k'aibgampa hiek'abaadēp haajem. K'odamnaan, maadēu chadcha Cristo hiek hāk'a nām k'ai, pōd magju k'aba nām. ¹² Pārau hoowai hābam dōsīg heepai dō k'op'am jōi hau nām dāi warre hāba dō k'īyaamjā jōi haaujē? ¹³ Hich jāg higo bā gaai olivo dau p'ierrba ni uva gaaijā pōd higo p'ierrba haajemjō, dōjā hierrmuata hich mag k'īyaa hōbērčē sim hee pōd hich hag heemuapai dō k'op hōbērbam. Magua dich hiek'aawajā hāba hiek hajap'ampaita hiek'ajou haai nām.

Jāga t'ānā Hēwandamau dee sim k'īrjug wai nām k'ānn

¹³ Hāb k'āijā pāar hee hichdēuta hōor wawieg nem k'īrjug k'aauga hichdēuta t'um k'ap'a sim ha k'īrju sim k'ai, magan chadcha hich mag sim bigaauum k'ānnag k'ap hamk'īr hagpierraanaa nem hajap'a wau nārrāmuata hich hoopibā. T'umaam k'ānn dāi mag hich hō hajap'a simjā hīgħa magba haajemjō simān, magan chadcha hi k'īrjug paraa sim. ¹⁴ Pari magba pārau pāach t'āar heepai k'āijā pāachta jūr chik'am k'āajā hārpai ham k'ōsinaa pāachdēu nem jaau nāmpaita hūrpim k'ōchgau hōrag jaau nām k'ai, magan hoob chadham hiekta jaau nām hawia pāachta hajap'a nām hamiet. Pāach mag wēnarrām haig sīi chik'am k'ūgura wēnarrabahab. ¹⁵ Jāgān k'īrjug chan Hēwandamau dee sim k'abam, jāan sīi hich maig heegarm k'īrjugpai. Jā sīi dōsāt k'īrjug k'ābabah; hichdēuta hōrag mag k'īrjupi sim. ¹⁶ Maguata mag hiwiir hāb warm k'ānn k'āajā hārpainaa hich hiekpaita hūrpimjā k'ōsi haadēp'ām haig, magām gaaimua sīi warag nem k'aibgamta parhooba hamachdēu k'ōchagpierr waaujem. ¹⁷ Mamaa jūr hich Hēwandamaucha k'īrjug deewi wai nām k'ānn magba, ham Hēwandam na nem hagcha wau nāmuu hajap'a nām. Mag nām dāi hamau sīi hōor k'ōinaa hapijuuta hēk'anaa dich k'apeenag hat'uucha nem waupi jaauba haajem.

Hamau jūr̄ warm k'lananau hamach k'irjugdam jaauum hiigwaijā hagjō hūrm k'ōsi hūurjem. Hōor dau haug k'aug paraanaa, hiwiir hābam̄gpaijā hee haba, chadchata hiek'anaa nem hajap'ata waaujem, hamachdēu hiek'aajemjō. ¹⁸ Har mag k'ōinaa wēnarram k'ōsi haajem k'lanan nem waauwaijā nem t'um hagchata waaujem, hamach mag nem wau nām hoowi bigaum k'lanaujā hamach dēnjō nem hagchata waunaa k'ōinaa wēnarramk'ir.

4

Parhoobam k'lanjō haawain Hēwandama hiseg nām

¹ His mua pārag jēeu hook'im: „Jāgwiata pāar jāg pāach heepaijā k'ōinaajā k'aba hiek p'it'uurga t'lanam dāi, chik'am dāi k'ir̄ masi dārdarnea jūr̄ bēhbē haajerrāma? Mua hoowai jāan sī pāach t'āar hee jāg pāachdēu nem waum k'ōsimpaita waum k'ōchk'a t'lanam gaaimaua.

² Pāraun chik'am nemta pāach dēn hapim k'ōsi haajem haajem; maimua mag pāachdēu nem hig nām pōd paarpaba haawaijā, par hiek'aupai chik'am t'ōojem hak'iin, chadcha t'ōopālk'am ha hiek'aajerram hanam. Pāach k'āai bigaum k'lanndam puesto hajapcha k'āijā wai nām hoowai magjā k'ōchk'aba, jūr̄ pāachta garpabam haig chan nem pābab sierrjēem haajem. Magam gaaimuata pāach heepaita juurhi p'iida t'lanamjō t'lanabahab. „Pari k'an jāgwi mag pāachdēu nem hig nām jāpōd paarpaba haajē? Hēwandamag jēeuwa haawaiama. ³ Maimua mag hichig jēeuwaijā hirua deeba haajem. „Jāgwi? Ya mag pāachdēu nem hig nām paarpabaadeewai haguia sīi pāach hō k'ōchagpierr nem wawaagta hig nām jā hichdēu k'ap'la siewaima. ⁴ Pāran Hēwandam hiek hāk'a nām hanamta, sīi hi hiek hāk'aba haajem k'lanjō jāg pāachdēu k'ōchagpierr nem wau nām gaaimua, hālai jaai paraamta deeum dāi sīejemjōta t'lanam. „Pārau k'augba nā, pāachdēu mag hamau nem wau nāmta dāi waum k'ōchk'awaii jūr̄ Hēwandamta hiseg nām? Har sīi hamach k'ōchagpierr nem waaujem k'lan dāita k'apeek'r'awain jūr̄ Hēwandam dāita hiekk'ōr̄ paarbra nām. ⁵ Mama Hēwandamau maach hich dāipaita naapim k'ōsi siewai hich hiek gaaijā,

“Mua māch Hak'aar pārag dee chirām chan sīi parhoobam k'irjug hauwi magam nem k'aigbampa wau wēnarramk'ir̄ k'abam” ha sim. (Zac. 8:2; Dt. 4:24; Ex. 20:5)

⁶ Mama Hēwandam maach dāi hō wajaug k'itaawai, mag wēnarramk'ir̄jā hichdēuta maach juag hoojem. Hōor dāi hich mag k'itam higwi, hichdēupai hich hiek p'āpitarr gaaai, “Har mājā higba hamach juapaupaita wēnarrasajem haajem k'lan chan māchdēujā higba chitām” ha sim.

“Magarrau hamach serbiibag k'ap māchdēu nem jaau chirām wawaagjā māch juapadam hiigjem k'lanan chadau, māch garmuajā ham juag hoojem” ha p'āpijim Hēwandamau. (Pr. 3:34)

⁷ Magua Hēwandamagta hidēu hichdēu hampierr hapibat pāach dāi. Magnaa meperag pāach t'la hum hugua, t'et'e t'ierrk'abat. Mag hichdēu pōdā habaawai hirua pāar hōgk'awi pāar hogdā p̄laju. ⁸ Hēwandamta pāach haig dāi p'ēs t'ār hahau habat; magbaawai hichdēujā pārau hich hīg nām k'ap pāar dāi hogdāba nārraju. Pekaúua juu p'āisimjō sīsidām k'lan, hirigta hidēu pāach pekau hapibat. Pāar jāg Hēwandamau k'ōsimjō nem waum k'ōsinaa hīchab parhoob pāach k'ōchagpierr nem waum hiigjem k'lanjā, hidēu hirigta pāach t'āar hajaug paapibat. ⁹ Pāach pekau pōm nām k'irjuvia, gaaai machgau hicharaucha bīenaa hidawaa habat. Jāg pāach pekau hee naajeewaihoneenaa hiuk'aau haajerr k'irjuvia, jūr̄ hicharaucha hō jāsehne bīewia hōk'irjuu habat. ¹⁰ Deeu pāaba muan pāragan, pāach serbiibag k'ap Hēwandamagta chaigpa nāmuu pāach dau haug k'augpibat ha chirām. Mag k'aita pāar deeu hajaug paapāiwi mag hatag pawiajā t'umaam k'lan dak'ir̄ hirua pāar hajaug p'ēju.

Dich k'apeen jaauju k'aba nām

¹¹ Hermanonaan, hoop dich k'apeen hēugar hiek k'aigba hiek'amiet. Mag dich k'apeen jaau simuan jūr̄ Hēwandamau Moiseeg hich hiek p'āpitarr gaaai dich k'apeen k'a k'ōsi hapi jaau simta warag serbiibag p'ēnaa hichdēuta k'apchā sim ha sim. Mag sim haiguin mag hiek gaaai jaau sim k'āai hich hiekta hajapcha sim ha sim. ¹² Mama chadcha k'aita hich haar hauju wa k'aita hisegiu ha jaauju wounan hābpaita sim; ma Hēwandamau. Hich mag Hēwandamauta mag dich k'apeen daupii hapi jaau sim leijā deetarr haawai, hichdēuta k'apchā sīebā? Magtarra, „jāgwi maach hagdaujōpāi t'lanam k'lanauta dich k'apeen jaauju haai nā?

Dich juapaata t'ō hiek'aju k'aba nām

¹³ Pāar har sīi pāachdēu nem waum haig nem waaujem k'lan, mā hiek hūrbat: Pāar hiek'aawai, “His wa nan k'āijā maach chum deeum p'ōbōr hee wētwi jūr̄ jamta aña hāb p'īdk'ajū” ha hiek'aajem, “p'atk'on pōm ganaag.” ¹⁴ Mama mag nām chan pāach mag hiek'atarr noramjā hagt'a monak'a naaju wa ya meewi naaju k'āijā k'augba nāmta mag hiek'aajem. „Pārau jānt'umie bau wējōm hooba haajē? Mag bau wējoowi deeu nālpai hawi

hoowai, ¿chukk'u t'anaaba haajē? Maachin jägta k'it'ëem; maadēu hiwiir hâbmuajā dich t'öju hed k'augbam. ¹⁵ Jäg pääch juapaapaita nem t'um waaujemjö hiek'aju k'ääi, ¿jägwí päärau sii, "Maach Pör Hêwandamau k'ösnaa maach monak'a wai simän, maachdēu k'üirju námjö wauju" haba haajē? ¹⁶ Pari magba päärau chan pääch dajék'u k'it'ëemjä k'üirjubanaa, hök'ar naspawi nem waupupata k'üirjuwia, päächta warag t'ö hiek'ajerram. Jäg dich juapaata t'ö hiek' a nám chan Hêwandamau k'öch'kaa sîrram, hichta t'ö hiek'aju haai nám t'ö hiek'aba haawai. Jäg nám k'lan chan hamach mag námjä hoob päärau Hêwandamau k'augbamjö sii k'üir hok'oopijü hamiet. ¹⁷ Pääde hûrbat: Nem hajap'a haju haai sim k'ap'a simjä wauba simän, magan mag sim haigjä warag Hêwandamau hoowai pekauk'a hóbér sim.

5

Riknaanag hamach k'üircha jaautarr

¹ Riknaan, mä hiek hûrbat: Hísin chad jürr pääragta mä hiek'aagpam. Hêwandamau mäg durr hi hagk'am hed pääch gaai jua k'ala deeju k'üirjuwia hicharaucha biebat. ² Hís päärau pääch p'atk'onta hig nám, mama mag simän, Hêwandamagan sii nemmijöta sim. Päärau jäg k'ajúa wajap'a jüra nám, jään hirigan sii nemchaainau t'ark'ich simjö bâlrjä maadēu nem higbata sisidäm. ³ Päärau jäg p'ir p'atk'on däi wai nám, hirigan jään sii jierr chi sôsp'ëmjomö baleebata paauk'amam warag. Jäg pääch p'atk'on baleeba paauk'amamjö, päächjä mäg hatag paawai hag däi hok'oob k'aba hok'oouji. Pari mag simagtä, ya mäg maach hi hagk'aju k'ääi k'apan k'aba waaurmam heejä, warag päärau magamäg heenaa nem pöm paarpa haujuuta hék'ajem. ⁴ Mamä pääde mä hiek hûrbat: Pääch p'atk'on hâlark'am k'öchgauta päärau hôordam pääch p'idak'apiejem k'ânnagjä haai p'agba sierrijeem. Maagwai mag pääch p'idak'hee p'idak' a durraajem k'ânnauta päächdēu hamach däi maagjem jürr, Hêwandamag päära gaai jua k'ala deeipi jaaau nám. Hamau mag jéeu nám chan maach Pör Hêwandam chi jua t'ierriu hûr siewai par hok'oopibam. ⁵ Chadcha mäig heegar päächigan päära nem hajaauga t'ânnam, päächdēu nem hig námjä t'um paraanaa pääch k'öchagierr nem wau námua. Mag pääch k'öchagierr nem wau námuan, di heegarm nemchaai t'öpäig hôtpaapi námjö, päächdēupaita pääch hôtpaa harrum, Hêwandamau hichdēu mäg durr hi hagk'am hed sii hirig pääch t'öpäimk'üirjö. ⁶ Päächdēuta hôordam hiekk'or chuk'u hamach köt hiek'ajupaijä jaauju k'augba k'it'ëem k'ânnjä k'aibag waupi jaauuaa t'öojä t'öopimaajem, päächta hârpai nám hawi.

P'it'urg haauwai warag Hêwandamagta jéeunaat

⁷ Hermanonaan, Hêwandamau magam k'ânn gaai jua k'ala deeju k'ap, hich jäg hamau pääch dau hap'âa wai naawiajä magam higba maach Pör Jesucristo deeu béejuuta nâbat. ¿Päärau hooba haajé, jäga nemjir jürijem k'ânnau hamach nemjîrdam p'ierraag noseg hig námjä da chéba haawai hichiita nâajé? ⁸ Päächdēuta hâlk'atarr hiek gaai huba námuaata pâraujä hich hagiö maach Pör Jesús béeju nâbat; hí barchéju hed chan ya pöm waaurba sim.

⁹ K'odamnaan, pääch mag p'it'urg hau wénarrawiajä hoob magam gaaimua jürr pääch heepai chi parpem däita dau p'uu hamiet, heeu magam paar Hêwandamau jürr päächigta "Päärau jägiu k'aba naajinwai" haduk'am. Mag bigaauum k'ânnjä jaauju haai simän hich Hêwandamau. Hichta ya béeimâa sîebahab, maach t'umaam k'ânnag hagdaujö dichdēu nem waaujerrpierr jawaag. ¹⁰ Keena, pääde hoobat: Warrgar Hêwandam hi jaaujerr k'ânnjä maachjö chik'amnau dau hap'âa waunaa p'it'urg haupiejeejim, mama magamjä hâu hamau hâwatpâijeem. Magtarr haawai maadēujä hagiö ham dënjo jâmu haai nám. ¹¹ Pääde k'üirjabat: ¿Hís hewagjä maadēu, "Jäg warrgarwejä p'it'urg hau námjä hâu hâwatpâi nám k'ânnan chadcha Hêwandam däi honee nám" haba haajé? Päärau hûrjem, jâga jöoi Job k'ararr meperaau hajapp'a hich dau haug waupitarrijä hâu hâwatpâijï, maimua mag hâu hâwatpâitarr jürr jâga maach Pör Hêwandamau hôor dau haug k'aug paraa k'itaawai hâu hi heeg hoojï. Hísjä maadēu mak'ânn jöoin dënjo hâwatpâi nám, jâga hirua maachjä heeg hooba habarju.

¹² Tagam nem mua jaau chiram hûrmap'a hawiajä cha mua jawaagpam chan hoob par jâglaupai hûrmiet keena. Hôrau mag pääch dau hap'âa hapiewai, hich hagiö haju hawi, hoob sii haai k'üirjuba hiek'ami. Magju k'ääi pääch hiek'awaijä chadchata hiek'abat. Nem wauju k'ai, warre wauju habat; wa waubam k'ai, hich hagiö warre waubam habat. Mama mag hiek'awaijä hoob hedjä higwi, mäg jëb higwi, wa deeum nem hinag parhoobam higwia k'âijä nem wauju ha hiek'ami, heeu magba hak'iin mag pääch hiek gaaimuapai Hêwandamauta pääch k'aibag wauduk'am.

¹³ Päära hee hâb k'âijä mag p'it'urg hau sim k'ai, hök'üirjuu haju k'ääi, warag Hêwandamagta jéeubâ. Wa jürr hâb k'âijä honee sim k'ai, Hêwandamta t'umeuk'arbâ. ¹⁴ Hâb k'âijä mor mas sim k'ai, iglesia heem chi pörnaan t'ark'âlibâ, hich köt Hêwandamag jéeumk'üir. Magbaawai hamau bëewi chi haaunaan nemk'aúa k'a p'uur nám däi maach Pör Jesús jua

t'eeq t'ō n̄mua hirigta jēeumaju, monaaupximkūir. ¹⁵ Mag pāachdēu jēwaagpamjā chadcha monaauju k'ūrjunaata jēeumān chi haunaan chadcha Hēwandamau monaaupāiju. Mag monaaubapāaiwai hich pekau gaaimuata mag mor mas sīerr k'ai, chi pekaujā chugpaapāiju hich Hēwandamau.

¹⁶ Keena, chadcha Hēwandam na hajap'a n̄m k'ānnau hirig jēeu n̄m k'ānn hiek'an chadcha hichdēu hāk'aajeewai, muan pāragan, pāach pekau wai n̄mān hagdaujō dich k'apeenag meerba jaaunaa jūrr hagdaujō dich k'apeen kōitjā Hēwandamagta jēeubat ha chirām. Magnaata pārau jēeumān, mor mas k'ēk'ēdām k'ānnjā monaauju. ¹⁷ Ma sēuk'a chirām ham hugua, pāadē k'ūrjubat: Pārau hūurjem warrgar jōoi Eliás haajerr: Hījā hīchab maach p'it'urg hau n̄mō p'it'urg hau jēedā k'itaajeejim haajem; mamañ mag k'itāmua sīi warag Hēwandamag noseg chēpiba jēebaawai, chadcha Hēwandamau hi hiek hāk'awi añō t'ārjup hawi jārr bālārjā noseg chēba sisijim hanaabá. ¹⁸ Maimua mag añō t'ārjup hawi jārr n̄m hee, deeu hichdēupai jēeumamua nosegdam chēpi jēebaawaita, Hēwandamau noseg pōm chēpījim haajem. Magta hāu hīchab nemjīirdamjā deeu k'ōju paarpajim haajem. Magua pāach Hēwandamag jēeuwai hoob sīi pardēu k'ōs k'āijā jēeu n̄m hamiet.

¹⁹ Kodamnaan, hābmiecha paawai pāadē ma hiek hūrbat: Hāb k'āijā pāar hee maach peerdājem hiek hichdēu hāk'a sīerr hisegwi sīi parhoob hichdēu ham haig nem wau n̄rrāmta deeu hābmua k'āijā wawí hauwi hūwaai k'ād hajaug hee p'aibapximān, ²⁰ magan mag parhoob n̄rrārrau pekau pōm sīerrjā hāu Hēwandamag chugpaapi hat'am. Magbarm haig hīchab Hēwandamau mag woun gaai jua k'āaba deeju harcta hāu hādār deepiba peerdā hat'am. Hayoo keena. Magdam hajim pārag jaaum hig chirarr.

Santiago

1 PEDRO

Nacharam hēsap Pedroou p'ā deepāitarr

Chi p'ātarr. Mág carta Pedroouta p'ājim. Hichdēuta hōrau hichig Jesús higwi “Pājā hi dāi nārrarau” habaawai, hirua magam Jesús k'augba chitam ha hiek'ajim haajem (Jn. 13:36-38; 18:15-27). Hirua mag hiek'ajieb mamā, Jesuu deeu hi köit Hēwandamag jēeuwi hewag hich hiek hāk'aju k'ānnjā warag hirigta jaau p̄ajim haajem (Jn. 21:15-19). Mag Jesús k'augbam ha hiek'atarr gaaimua burrrieb mamā, Hechos gaai hoowain, burrba harrijö, hichdēu Jesús hiek hāk'atarr gaai nem hubag sim. Hich mag sim gaaimua chadcha hich Jesuu hi higwia hiek'atarrjö (Jn. 1:42), hichta Jerusalenam iglesia hee chi pörk'a sīsijim haajem (Hch. 1-2).

Chījā k'ānn hat'eeta p'ājī. Mág carta judionaan hamachdēu Cristo hiek hāk'a narr gaaimua hidēu hamach k'ajap sīubam gaaimua dár wēti parhoob durr chaaur nānplid harr k'ānn hat'eeta p'ājim haajem (1:1). Mamā mag chi hāk'a narr k'ānn hee judionaan happaijā k'aba, judionaan k'abam k'ānnpata t'ānarr haawai, mak'ānn hat'eeepata p'ājim haajem. Pedroou mág carta p'āawai “Babilonia” hee simuata p'ājim haajem (5:13). Mamā mag Babilonia hanam chan Babilonia chaar k'aba, Romata chi hāk'a narr k'ānnau mag t'ār wai naajim hanaabá. Chi Romapienauta chi hāk'a nām k'ānn hēudee mag hēk'ajerr haawai sī bigawaapai deuem gaaita t'ār wai naajim haajem.

K'an jawaag hājī. Mag Pedroou mág hēsap p'ātarran, mag chik'am juu hökgau dár wēnrram k'ānn gaimua dau haug wau narr haawai magamjā higba hamachdēu hāk'a nām gaaита warag huba hapi jaauua hīchab jāg dau hap'ā haju haai nā ha jawaag hajim. Maguata mag ham dau hap'ā durrum k'īrjunaata hārcha ham wawí sim (2:19-20; 3:14,17; 4:1,12-15,17,19; 5:9-10). Mag jaaupāitarr haawaita hīs hewagjā mág librodam gaai t'ālrwai maadēu k'ap' nām, jāga hajē Cristo hiek gaaimua dau haug waauwai.

Salud

¹ Mān Pedroou, Jesucristooucha hich hi jaaumk'īr jār hautarr. Pāar pāach durr chaaur parhooba haaidā durrum k'ānnag muata pārag mág hēsap p'ā deepāi chirām: Ponto hanam durram k'ānnag, Galaciapienag, Capadociapienag, Asiapienag maimua Bitiniapienagjā hagjō; hajapcharan maach meeun t'um maach peerdājem hiek hāk'a nām gaaimua durr chaaur dár durrum k'ānnagma.

² Hermanonaan, hōor juu hökgau pāar mag chik'am durr dár durrab mamā, pāarjā hagjō hich Hēwandamaucha jār hautarr k'ānn k'abahab, hichdēu warrgarwe k'īrju wai sierrjō chadcha pāar peerdā hautarr haawai. Magtarr haawai pāarta hich Hak'arag hich hat'ee k'et p'ē haupijim, Jesucristo meewai bag hātarrau pāach hajaug paabapāiwei hich hipierraa wēnrramk'īr. Hēwandamau warag pāar hāu heeg hoonaa k'ōinaata pāar wai sīepim k'ōsi chiraajem.

Jesucristo dāicha naaimajuuta k'īrjuajem

³ Mua hāu hajim ha chirām maach Pör Jesucristo Haai Hēwandamag, hāu hichdēuta maach dau haug k'augwi maach hak'aar dich pekuu hee chi k'ēchamjō narrta hāu peerdā hauwi hich chaaink'a hautarr haawai. Mag hi chaaink'a nāman, hāu Jesucristojā deeu p'iidātarr gaaimuata mag hi chaaink'a naawai, ⁴jāg nān hawi hich Hēwandamau hich sim haar maach p'ē hauju jaau simjō hich dāi chadcha wai joot'ājujā k'ap' nām. Mam paauk'abaimam chan tag meeja meeja, k'aibagjā chuk'u, ni jōoiraa paajā k'augba hich magta nāisiju. ⁵Pāraujā pāach t'ārauchata Hēwandam hiek hāk'a naawai hirua hich juu t'eeegauta pāar t'āa wai sīejū, mág hatag deeu Cristo bēewi maach hich haarcha p'ē harr nām hora. Mag pāar p'ē hat'aadēm hedta pāachdēu nem hajap'am paarpaju k'īrjuajerjā t'umaa chadcha pārau wai nāisiju.

⁶ Maguata pāar pāachdēu hāk'a nām hiek gaaimua gaai machgau hōk'īrjuu haju hawaijā maan k'ūchpau. Magwiajā chadcha Hēwandamau pāach dāi mag hajap'a haju k'ap' naawaita magamjā higba chadcha pāar honee nām. ⁷Mamā mag pāar p'it'urg hau nāman, p'īr chaar k'ap' haag hōtdau hee chach hoojemjō, pārau chadcha hich hiek t'ārauchata hāk'a nāha k'ap' haagā. Mag p'it'urg hau nām jāhi hisegba hāu hāwat nāman, magan maataa p'īr chaar k'āajā hārcha balee sim, p'īr hawiajā mág hatag chuk'u haadēju haawai. Mamā mua jaau chirāmjō mag hāwat nāman, magan deeu Cristo bēem hedjā hich Jōirauchata k'apanag dak'īr pāar t'ō hiek'aju, mag hāu hāwattarr jūr.

⁸ Pārau mā dēnjo Jesucristo k'īrcha hoobajieb mamā, pārau hi k'ōsinaa hi hiekjā hāk'a nām. Maguata hatcha honeg nām hiek'au pōd pārau pāach honegjā jaauju k'augba nām, jāga naaimaju k'ai ya hich dāicha naaimaawai. ⁹ Mag pārau pāach daúa hi hooba naab mama,

jāg hi hiek hāk'a nām chan par k'abam. Jāg hich hiek hāk'a nām gaaimuata hāu hirua pāar peerdā haubajieb.

¹⁰ Warrgarwe Haai hi jaaumienau jaaujeejim, jāga Hēwandamau mag hōor peerdā hauju. Mamā mag hajap estudiewi dārrcha hag hiek hig hiyālā haajerrjā hich maagwaiwe chan mag hamachdēu jaau nāmjā pōd hajappai k'augba haajeejim, jāga Hēwandamau magju. ¹¹ Mamā hich Hēwandamau hich Hak'aragta hamag nem jaupiejerr haawai chadcha chi Hak'arauta mag Cristoou hōor peerdā hawaan bēeju nawejā hi higwi, "Woun hāb bēewi hōor hee hap'ālā habarmuata nem t'um pōdpāwi hichta hāgt'ar mawia t'umaam k'ān k'āai chi juu t'errk'a sisiju" ha jaaujeejim hamag. Hamachdēu mag hūrbaawai warag hajapchata k'ap'ālā ham hiigjeejim, chijāg wounchata mag bēeju ha jaau sī maimua mag pierrwaijā jāagwaichata barchēju ha k'ap'ālā haag. ¹² Mamā mag nām hee hich Hēwandamau hamag k'ap'ālā hapiejeejim hīchab, mag hamau woun bēeju jaau nāmjā hamach daūa hoobaju; hajapcharan maach hīs hewagam k'ān hat'ee bēejuuta mag jaaujeejim. Maagjerr haawai hīs maach peerdājem hiek jaau nām k'ān naujā, hich hag Hēwandam Hak'arauta maachig jaaupibaawai, hich mag woun bēeju jaaujerr hiekta maraujā jaau wēnārrabahab. Hīsin mag hōor peerdā haaujem hiek maadēu k'ap'ālā nām hee, Hēwandam chognaan angel-naanaujā hagt'a k'augba naawai, hamau k'augam k'ōchaaga hajem, jāga mag Hēwandamau hōor peerdā haaujē.

Hēwandamau k'ōsi simjōta wēnārraju haai nām

¹³ Maach Pōr Jesucristo mag chi juu t'err haawaita muan pāragan, hichdēu pāachig nem mag haawai hi hipieraa haagta k'īr k'aug nāisit ha chirām, hichdēu pāach jāraan bēem hed Hēwandamau pāach dāi hajap'a haju k'īrjugjā hogdāba, ni Hēwandamau waupiba haajem nemjā wauju k'īrjuba. ¹⁴ Ya pāar Hēwandam hipieraa haagta hi chaaink'a naawai hoop hādlālā warrgar pāachdēu hi k'augju nawe nem k'aibgam waujerragta deeu pāach gaai hārpapimiet. ¹⁵ Magju k'āai maach Pōr Jesucristo gaaimua maach peerdā hautarr Jōojā pekau chuk'u sīerraawai pāarjā pekau wauha pāach wēnārrampierr hāba hi hat'eepaita nem waubat. ¹⁶ K'īr heyaa habat, Hēwandamau hich hiek gaai,

"Majā pekau chuk'u chitaawai pāarjā mājō pekau chuk'u habat" ha sim. (Lv. 11:44-45)

¹⁷ K'ap'ālā habat hagjō, Hēwandamaun māig heegar hamachdēu nem waaujerrjōta haju t'umaam k'ān dāi. Mag simāgta pārau Haai hichē naawai māig heegarmua hāgt'ar wētju k'īrju durruwe hi dau na nem k'aibgam wauju hōk'ō habat. ¹⁸ Warrau chadcha pārau pāach jōoin hi maadēu higba simāgta hārcha hee hajeejim, pāach dēnnaanau pāachig jaau bāautarrjō. Pari maagjerr ya hīs Hēwandamauta hich hat'ee pāar peerdā hat'am. Pārau k'ap'ālā nām, mag pāar peerdā hawaag, p'īriujā p'agba ni p'atk'onaujā p'agbagjim, jāgām nem hārb k'aba hārjewai. ¹⁹ Jāgam nemeu p'agju k'āai, hich jāg warrgar Hēwandamau hōrag corderodam chi hajapcharama jārwia hichig ofrendak'a t'ōonaa deepiejerrjō, jūr hich Hiewaa Cristo bālrjā pekau chuk'u k'itamta maach kōit t'ōopijim. Mag hi t'ōopitarrañ hi bag p'īr dāi p'atk'on k'āajā hajapcha sim hārbarmuata maach k'aibag heemua hōbér hawaag hajim. ²⁰ Mag Cristo hōor kōit t'ōopijujā hich Jōoirau mag jēb hompaaju nawe ya k'īrju wai sīejim. Magtarr haawai pāar dau haug k'augwi hīs mag jaarta chadcha pārag hich k'augpibarm. ²¹ Hich mag Cristo k'urauta hāu hi p'īriu hauwi, hich haar hauwi, hich dāi juu t'eeq hāba hapijim. Maguata chadcha pārau pāach t'āraucha hi hiek hāk'a durrum, hich jāg Hēwandamau Cristoja p'īriu hauwi hich haar hautarrjō pāachjā hagiō hich haar hauju k'ap'ālā naawai.

²² Mag nām dāi hīs maach peerdājem hiek chaar Cristoou jaau sim pāachdēu hāk'a nām gaaimua, ya pāar hirua hajaug paabapāim, pāach wir haigjā hagdaujō dich k'apeen dāi daupii wēnārramk'īr. Ya mag hi juu hajaug paapūitarr k'ān haawai par hiiupai k'aba t'ārauchata pāach k'apeen daupii habat, dich k'apeen hēugar parhooba k'īrjuba. ²³ Magaag ya pāar warr pāach naajerrjō k'aba nām, mag Cristo hiek hāk'awi hajaug paapūitarr gaaimua heeu t'aaba nāmjō pekau chuk'u hi chaaink'a naawai. Mamā mag pāar deeu t'abatarr chan pāach hād bi heemua k'aba, hich Hēwandamau hich hiek hāk'api hat'amuata mag heeu t'aababarmjō hapijim. Hajapcharan hi hiek'auta maach hāgt'ar hōberpiejem. Mag hiek chan bālrjā chugpaa k'augba hich magta sīerrām. ²⁴ Maguata hich hiek p'ā sim gaaijā hich hiek hich mag chugpaa k'augba sīerrām higwi magjim:

"Sī hich mag hēume wēnārraag k'aba haawai māig heegarin hōran sī pabā k'ēr k'uk'uur t'ānaawi k'āibaadeejemjōta nām."

Par hamau wir haig hamach t'ōo haawaijā sī mag pabā k'ūchpai maar bau t'ānaawi deeu k'iugp'ē k'āibaadēmjōta haajem, ya meebaadeewai.

²⁵ Magarau mā hiek'an chadpama, bālrjā chugpaa k'augba hich magta sīerrām" hajim maach Pōr Hēwandamau.

(Is. 40:6-8)

Mag hiekta maach peerd^aajem hiek'au. Hich mag hiekta pāragjā jaaubajieb.

2

¹ Mag hich hiek hāk'api hat'amuata Hēwandamau maach deeu t'aabapibarmjō hapiejee-wai muan pāragan, pāchdēu nem k'aigba k'īrjuajerr t'um warre hisegbapāit ha chirām. Hoob chik'am k'ūgurmiet; hoob chad k'abamta chadam hiekjō hiek'amiet; hoob chik'amnau nem wai sīsidāmjā pāach dēn hapim k'ōsi hamiet, ni chik'am hēugarjā hoob k'aigba nem hīgk'amiet. ²⁻³ Magju k'āai ya mag pāar heeu t'aababarmjō naawai, hich jāg chaai heuu hau k'itāmuua jūd doog bīe k'itāajemjō. Hēwandam hiek warag k'augam k'ōchgauta dō dōm k'ōsimjō habat, mag k'augmampierr pāach t'āar hajapcha paauk'amamk'īir. Pārau chadcha maach Pōr Hēwandam pāach dāi hajap'a k'itām k'ap'na naawai pāach hich haar p'ē hau nām hora hi hiekta k'augam k'ōsi habat, mag k'aug nāmuua warag hag hiek gaaita hubā naag.

Cristo chi dihād jārram, hōor hiiupiejem

⁴ Mag hi hiek gaaita hubā naagan, Cristoouta hichjō maach hich mag hiiupiejeeawai, hi bātā hēk'abat. ⁵ Pārau k'augba nā, Hēwandamau mag Cristo hiek hāk'apimampierr hich hat'ee di hēumamjōta sim? Mag di hēumamjō sim haig, Cristota mag chi dihād jārram'ka sim; maagwai maach jūr chi dipá chi daigk'a nām. Hōrau hi hisegjierrab mama, Hēwandamagan hichta dipá chi hajapchararam haawai hichta jar hauwi chi dihād chaark'apijim. Hāba hi gaaimuata hāu maach Hēwandam hōork'a nām. ⁵ Mag pārau Cristo hiek hāk'a nāmuata Hēwandamau hich hat'ee di hēu harrumjō sim. Di chaar hēu nām k'abamta pari pāachta chi dipá daigk'a nām, hajapcharan hi hōorma. Mag hi hōork'a naawai hāba hirigaita jēeunaa hirigaita hee haju haaí nām, hichig magamk'īrta maach hich hōork'a wai siewai. Pari mag hi hat'ee nem hajap'a wau wēnārrām chan pāachta hajap'a nām gaaimuata k'aba Jesucristo hajaug t'ō nām gaaimuata mag wēnārraawai, Hēwandamaujā hich dawagaata hoojem. ⁶ Mag dibig higwiata Hēwandamau hich hiek p'āpitarr gaai,

"Pāadē hūrbat: Mua māch p'ōbōr hat'ee woun hāb pāi chirām" hajim, "dibigjō chi hajapchararam māchdēu jār hautarr hichta chi dihād jārram k'amk'īir.

Hi gaaimuata k'abam chan pōd hiwiir hābjā mā hōork'abaju.

Magua hi hiek hāk'a sim woun chan naspawia parta hi hiek hāk'ajim habaju, mag mua pāi chirām wounau hi k'ūrgurbaju haawai" hajim. (*Is. 28:16*)

⁷ Pāar chi hāk'a nām k'ānnagan Cristoon chadcha dibig hajap'amau. Mama har hāk'aba nām k'ānnagan maadēu nem higmap'amjōta sim. Mama mag hi hisegju higwi Hēwandam hiek gaai jaau simjō,

"Di hēu narr k'ānnau dipá hisegtarra jūr chi dihād jārram'ka sīsiju" ha sim. (*Sal. 118:22*)

⁸ Maimua hīchab hich hag woun higwiapai,

"Jāg dibig gaaimuan hōor bāhēu sub k'aba bāhēu suwi burru" ha sim. (*Is. 8:14*)

Mama mag ham bāhēu suwi burru ha simā, maach peerd^aajem hiek jaau nām hūr nāmjā hamachdēu hāk'aba harr gaaimua Hēwandamau hich haar haubajuuta jaau sim, hich warrgarwe mag hich hiek hāk'abam k'ānn dāin hich magta haju harr haawai.

⁹ Pari pāar chan Hēwandamau mag hisegbam. Pāran hich Hēwandamauchata hich chaain k'amk'īir hich garmua jar hautarr k'ānnau. Pāarta p'adnaanau haajemjō hōor kōit jēeujem k'ānn k'abahab, maach Rey Cristoou sīi hich hat'eepai nem waumk'īir jar hautarr k'ānn. Pāarta warr k'īchag heemjō naajerr k'ānn Hēwandamau hich hiek hāk'api hat'amuua hararag gag hōbeer hautarr k'ānn k'abahab, mag pāach hararag hee hōbeer hautarr Hēwandam chadcha hōor dāi hajap'a k'itāmta jūr deuem k'ānnagjā jaaumk'īir hich hōork'a hautarr k'ānn. ¹⁰ Warran chadcha pāran sīi parhoobam k'ānnk'a t'ānaajim. Pari mag t'ānarr hīsin ya pāran Hēwandam hōrau. Mag hag'ta hi hōor k'aba t'ānaawai chan pārau bālrjā hirua pāach dau haug k'augjem k'augba naajim; mama hīsin chadcha pārau k'ap'na, Jōoirau pāach dau haug k'augjem.

Hēwandamau hich hipieraa hamk'īrta maach hompaajim

¹¹ Keena, Cristo gaaimua k'odamnaan, mā hiek hūrbat: Maachin Hēwandam dāita durrk'aimaju k'ānn haawai, māig māg jēb gaai wēnārrām haiguin sīi dijā chuk'u k'ūchpaim hat'ee chik'am durr gaaita wēnārrām nām. Mag hi dāi naaimaju k'ānn haawai hoob sīi pāach hō k'ōchagpierr nem waum k'ōchga Hēwandamau k'ōch'abam nemta waumiet. Jāgām nem wauju k'īrjungan maach burrrieg maach dāi wērba nāmjōta nām. ¹² Hēwandam hiek hāk'abam k'ānn daarjā nem hajap'ata waaujeet. Maagwai hamau pāar hēugar hōor k'āigbam k'ānn hēugarjō hiek'awiajā, Hēwandam bēem hedjā chadcha pārau nem hajap'a waaujerr k'īrjunāa jūr hamau, "Jāgan chadcha hamau nem hajap'ata waaujeejebma" hajau.

¹³ Pārau Cristo k'ōsinaa hi hipieraa haajeewai māig heegarjā t'um chi t'et'emnaan t'ānām k'ānn hipieraa habat: Rey t'umaam k'ānn pōr haawai hi hipieraa habat. ¹⁴ Reiu

gobernadornaan k'apitarr k'lanau nem mag haawaijā ham hipierra habat. Mak'lanauta hōrau nem k'aigba haawai parnaa castigaamk'ir wa hōr nem hajap'a wau nām k'lan higwia hajap'a hiek'amk'irta Hēwandamau mag chi t'et'emnaank'a wai sīebahab, hichdēu k'ōsimjō. ¹⁵ Hēwandamaun pārau nem waauwaijā nem hajap'ata waupim k'ōsi sim, mag nem wajap'a wau nām gaaimua hi hiek'augbagau sīi k'irjug chuk pāach hēugar parhooba hiek'am hiigjem k'lan warag k'upaa sīwaag.

¹⁶ Pāran Hēwandam hipierra haagta naawai hirua k'ōsim nemen pāachdēu waum haig wauju haai nām; mama mag pāachdēu nem waum haig wauju haai nām hawi, hoob sīi Hēwandam k'augbam k'lan dēnjō nem k'aigbam wawaagta mag pāachdēu nem waum haig wauju haai nām hamiet. ¹⁷ Hagdaujō dich k'apeen t'umaam k'lan respetaabat. Cristo gaaimua pāach k'odnaank'a t'lan nām k'lanjā daupii habat. Hēwandamta t'umaam k'lan k'āaijā hōk'ō habat, maimua malig heegar hichdēu hōr chi pōrk'api nām k'lanjā hīchab respetaabat.

Jāga haju haai nā Cristo gaaimua dau haug waauwai

¹⁸ Har sīi chik'am chogk'a nām k'lan, pāach patronnaan hōk'ōnaa hamau nem jaau nāmta hipierra habat. Mama mag nām chan sīi pāach dāi hajap'anaa hagpierra haajem k'lan dāipai k'aba, pāach dāi hat'uucha hajem k'lan dāijā hich hōjō ham hipierra habat.

¹⁹ Hēwandamau k'ōsi simjō pāachdēu mag ham hipierra nem wau nāmta pāach dāi hat'uucha nem k'aibag haadēp'āmjā k'īu jām nāmta hōu sim; magan maach Haai Hēwandamauta pāar t'ō hiek'aju. ²⁰ Mama nem k'aigba wau nām gaaimuata pāach gaai mag hat'uucha wau nāmjā sīi k'īu jām nām paar chan, hoob Hēwandamau pāach t'ō hiek'aju hamiet. Magarau nem hajap'a wau nām paarta warag pāach dau haug wau nāmjā k'īu jām durrumān chadau, chadcha Hēwandamau pāar t'ō hiek'ab k'aba t'ō hiek'aju. ²¹ Hich Cristooucha jaauwaijā, hichdēucha hich hat'ee jāt haumam k'lanan hichiita chik'amnau dau haug waub k'aba

dau haug wauju haajem, hich jāg hichjā maach kōit dau hap'ān harrijō. Wajapcharan mag chik'amnau dau haug waauwaijā haju haai nā ha k'ap hamk'īrta maachjō wounag pawi hichta nacha hap'ān hajim. ²² Cristo chan bālārjā pekau wauba ni chik'amnag sēuk'ajā nem jaauba k'itajim, mama mag k'itarra chadcha hamau hi t'ōojierram. ²³ Mama mag hi t'ōogpamua jūrram k'lanau hich k'īr hiek'a t'anaawaijā, hi hiek'ōr chuk'u chirāmta hi dāi mag nām hawi hamach dēnjōjā hiek'aba, ni ham dak'āujā dak'āuba, sīi warag Hēwandam t'umaam k'lan dāi nem hagcha waaujemagta jēeu k'itajim, hich dāi mag nām k'lan dāi hichdēuta k'ap hamk'īr. ²⁴ Maachta maach pekau gaaimua Hēwandamau k'ēchpājīu haai naajim; mama mag narrta Cristoouta jūrr maach kōit hādlraa pakuls gaii hich meer'ē t'ōopijim, magbarmua maach hich hat'ee peerdā hauwi ya tag pekau waujujā k'augba sīi hich dāipaita nem hagcharam happai wau wēnārramk'īr. Magta Cristo dau hap'ān hōr juu machgau bag k'a hālāipa k'itajim, maach pekau hee narrta hōu peerdā hawaag. ²⁵ Warr Cristo k'augba haajeewain sīi oveja chaaindam pap chuk'u hok'oo wēnārramjōta naajim; mama hīs ya hi k'augwi hi dāita naawai, pastorrau hich nemchaain hoopaar t'āa wai nārrajemjō, hichdēuta maach t'āanaa hoopaar wai sim.

3

Jāga hapim k'ōsi sīi Hēwandamau dich hōr dāi

¹⁻² Hālin, pāarjā hagjō hīchab chi jaainpan, pāach jaainaga hādlraa pāach p'ēet'āgpibat; pāach jaainau Hēwandam hiek hāk'aba haajem k'ai, pāachdēu Hēwandam hōk'ōnaa hi hipierra ham k'ōchgauta hādlraa pāach p'ēet'āgpibat, hamach dāijā mag hajap'a nām hoowia hamachig Hēwandam hiek jaaujā jaauba sīi pāach hoowiapai k'āijā pāach dēnjō hāk'amk'īr.

³ Chihōowaijā hoob sīi hat'uu chihōomiet, nem hatcharag hōr dauderra pōr megba, chihōo p'īr dēn wa k'ajūa parhēpagk'am k'āijā jūabaawai magam gaaimua pāachig heerpapa ham hugua. ⁴ Mama mag chihōo nāmuata pāach hooimoi hoopipi k'āai pāach t'āarta Hēwandam dau na wajap'a hajipu hēk'abat. Hajapcharan pāach jaain dāi k'īr machagiā chuk'u, ham hiek dāi hāk'ap'ājīhā haba wēnārramua pāach hajau hoopibat. Magam nemen chadau sīi chihōo mor gaii jūajemjō t'ārrdāwi hok'oojem nem k'aba haawai hich Hēwandamaujā dawagaata pāar gaai hooju. ⁵ Hich magta warrgarm hālin Hēwandam hiek hāk'anaa hi hat'epai nem waaujerr k'lanjā mag hamach jaain hipierraanaa hamach p'ēet'āgpi nāmuata hajap chihōo nāmjō hamach hathaba hoopiejeejim. ⁶ K'īr heyaa habat, jāga Saraujā hich jaai Abrán hipierraanaa warag hirig hi pōr haajeejī. Pāraujā pāach jaain dāi Hēwandamau k'ōsimjō hajap'ata nem wau nāmla, magan hōu pāraujā Sarau hāk'ajerrjō Hēwandam hiek hāk'a nām.

⁷ Mama pāach chi hemk'ooin chi hālinpanaujā hagjō pāach hālin hajap'ata haairaa habat, hich Hēwandamau ham dāi magta hapim k'ōsi simjō. Mama mag nām chan mag hālin haawai pāach k'āai juapā heegpai k'it'ēe haawaipai k'aba, hamjā pāachjō hīchab hich Hēwandamau hich haar p'ē hauju jaau sīewaita ham chig haba warag jāsene habat. Heeu

magba hak'iin, mag k'aigba haadëp'äm gaaimua hāba hohoodönaa Hēwandamag jéeum k'ōsi jéeba haduk'am.

Jäga haju haai n̄ nem hagcha wau n̄m gaaimua dau haug waauwai

⁸ Maimua hābmiecha deeum k'ɻn̄ dñijä jäga haju haai n̄ ha k'ap hamk'ür pârag jaauk'im: Cristo hiek hāk'a n̄m gaaimua t'um pâach k'odk'a t'ɻn̄lm k'ɻn̄ dñi hö hāba habat, Hēwandamau k'ōsimjö haag. Pâach hee hâb k'āijä gaai masi wa hök'ürjuu k'āijä haawai pâachta mag n̄lmjö dñi gaai masi habat, hagdaujö dich k'apeen k'a k'ōsi chadcha k'odk'a n̄lm k'ɻn̄jö. Hagdaujö chik'am dau haug k'aug paraata habat, dichta warm k'ɻn̄ k'āijä hârpai n̄lm ha k'ürjuba. ⁹ Chik'amnau pâach dñi k'aigba haawai hagjö haju hawi hoob ham k'aibag waumiet. Pâach hâauk'a t'öp hiek'a t'ɻn̄luuawaijä hoop ham hêugarjä hamach dënjo hamiet. Magju k'āai mag pâach dñi k'aigba haajem k'ɻn̄ kötijä warag Hēwandamag ham heeg hoopita jéebuat, magamk'ürta warrijä pâar hich dñek' hautarr haawai. Magbaawai pâachpata Hēwandamau hajap'a wai sjeju. ¹⁰ Mag dich dñi k'aigba haajem k'ɻn̄ dñi hajap'a haju haai n̄lm ha k'ap hamk'ür, Hēwandamau hichig p'äpibaawai jöoi Daviui,

"Hich magta honee n̄rram k'ōsi sim k'ai, pach meuk'ür t'awaa hat'ä" ha p'äjim, "nem k'aigba wa sëuk'a k'āijä hiek'amaaugau.

¹¹ Chik'am dñi k'aigba haju k'āai, hoor dñi nem hajap'a waujuuta j̄rn̄aa k'ōinaa hajuuta hēk'abä.

¹² Maach Pör Hēwandam dau na nem hagcha waaujem k'ɻnn̄an hichdëuta t'lananaa, hamau hichig jéeuwaijä h̄iu ham hiek hūurjem" ha p'äjim.

"Mamu hich dau na nem k'aibag waaujem k'ɻn̄ dñin k'ür masita sierram" ha p'äjim. (Sal. 34:12-16)

¹³ Hēwandam mag sierraawai hichdëu magpibam haig chan hi dau jam hōrau pâar chig habarju, nem hajap'a wau n̄lm paar. ¹⁴ Hichiita mag nem hajap'a wau durrum paar hamau pâach dau haug wauwiajä honee habat; pâar mag hap'ɻa habarm paarjä Hēwandamau sii par hok'oopiba nem hajap'am deebl k'aba deeju. Magua hamau warag pâach dak'āauwaijä hoop ham högk'amiet, ni hatcha hök'ürjuujä hamiet. ¹⁵ Magju k'āai warag pâach hodegpai, "Maach Pör Cristoouta k'ap chiram" hawi, hâba hirigpaita jéebuat. Hâbmua k'āijä pâachig, "¿K'an jâgwiata jâgcha pârau Cristo hiekta hârcha hâk'ananaa hi dñi k'ürcha hoojuuta k'ürjuajerrämä?" ha jéeuwai, hamag jawaagjä hag nawe pâach hiek'aju k'ürju wai n̄sisit, dëgölp hâbmua jéechewiøjä hagcha jawaag. Mamu mag jaauwaijä sii hit'üu hamag jaaubat, chadcha Hēwandam hök'ö haajem k'ɻn̄jö. ¹⁶ Pâach hiek'ajemjöta hoor dak'ür nem waauwaijä hajap'a nem waubat, pâach k'ür parhooba hiek'ajem k'ɻn̄naujä pâach mag Cristo hiek hâk'a n̄lm gaaimua hajap'a wêñarram hoowi deeu hamach hiek'atarrpai k'ürjunaam hamactha chigaa hamk'ür.

¹⁷ Hich Hēwandamaujä magta hapi sim k'ai, nem hajap'a nem wau n̄lm gaaimua dau hap'ɻa n̄mta nem k'aigbam wau n̄lm gaaimua dau haug wau n̄lm k'āijä hajapcha hõber sim, magam t'um h̄iu pödpäitarr paarjä Hēwandamau sii par hok'oopibaju haawai.

¹⁸ Pârau k'ap'ɻa n̄lm, Cristoøjä maach k'āai hajap'a k'itarrta, jûrr maach Hēwandam dñi hiek'ör pöö narr k'ɻn̄ kõit hñdñraa hich dau hap'ɻa hapijim. Pari mag hi meetarran, warr hōrau hamach pekau hat'ee hâiba nemchaain t'öojerr k'ür k'aba harr haawai, mag biek hâbpai meebarmaa maach chi k'aibagnaa Hēwandamau hâu maach haju hayaa hamk'ür hajim. Hí woun harr haawai chi mein chadcha meeijim; mamu hî hîchab hich Haai gaaimua Hēwandam harr haawai mag meetarrjä hich mag hîññiñjim. ¹⁹ Mag Haai gaaimua Hēwandam harr haawaita, hîchab mag hich t'öobaawaijä, meetarr k'ɻn̄ Hēwandamau preso p'ë wai sierr haar ya hichdëu nem t'um pödbapäim jawaan majim. ²⁰ Mag preso t'ln̄narr k'ɻn̄n warr jõoingarwe Hēwandam hichaaur harr k'ɻn̄n hajim, Noé barco wau sim jaar Hēwandamau hõrag hich hiek hâk'amk'ür Noeeg jaaupibaawai parii jõoirau jaau jõch'éräla haajerrjä hâk'aba harr k'ɻn̄n. Hich mag jaar mäg durr t'um döhâduu hierrpawi hoor pöö wéjor hee ochopata peerdñjierram haajem, chi Noé hich chaain dñi mag döhâduu peerdñtarrijö, maachjä hagjö dö hee pör choo n̄lmuuta maach peerdñ n̄lmjä hõrag k'ap'ɻa hapijem. Jesucristo hiiu p'iidñarr gaaimua peerdñ naawai. Pari mag döou pör choo n̄lm chan maach mor chi hârñmta hâpýaag k'aba, Hēwandamag dich t'äarta hajaug paapi jéeuunaa hichdëu k'ōsimjö wêñarraga mag pör choojem. ²² Mag hiiu p'iidñarr Cristota hâgt'ar mawi, t'umaam k'ɻn̄ k'āijä hichta Hēwandamau hich däicha hich juachaar gar juppiwi, hâgt'arm magwe hich chognaan t'um chi t'et'echaram k'ɻn̄nagpa hiita högk'awi hi hipierraai hapijim.

¹ Mag, Cristojaā maach gaaimua hōrau mas wautarr haawai pāarjā hagjō hi gaaimua dau hap'ān haag magam habaju haai nām. Cristo gaaimua dau haug wau nāmjā magam haba, waragta hi hipierraajā jampāpāik'amān, pekaujā maach dāi jua t'eeg chuk'uta haadeejem, ² magbaadēm haigmua chan ya tag dichdēu nem k'ōchagpierrtā nem wauba, hāba Hēwandaamau k'ōsimjōta nem wawaag. ³ Chadcha warrgarin Hēwandaam hielk hāk'abam k'ānnau nem waaujemjō pārāujā pāachdēu ham haig haajeejim. Maguata pārau ham dēnjō parhooba dich hōor k'abam dāijā k'apēs ham k'ōsinaa tagam nem k'aibgamjā waum k'ōchk'aajeejim; nagjā doojeejim; p'iesta pōmjā wauna, dōnaa sīi k'ēch t'ānāisip haajeejim. Mama magpajā k'aba, chadcha Hēwandaam magpiba simta pārau nem parhoobam wauna hēwandaam hawi magamgpata jēeujejim. ⁴ Maagjerrta hīs ya pārau Cristo hielk hāk'a nām gaaimua mag tag hamach dāi parhooba nem wauba sīi warag hamachig hoobamjō hap'ōbaadēm hoowi, pār dēnjō hāk'aba nām k'ānnau pār hēugar parhooba hielk'aajem. ⁵ Hamau pār hēugar mag naab mama, hichiita jāg nālā hawi Hēwandaamau jūr hamag magam hielk hēudāb k'aba hēudāju. Mag hedan nachgarwe hōtarr k'ānn hawiajā deeu hichdēu t'umaa p'iriutk'a hauwi hagt'a hīu durrum k'ānn dāi hāba hamagiā hamach k'īrcha jaauju, jāga haju ham dāi hamach k'aigba wēnārrarr paar. ⁶ Magju haawaita mag meewi jēb hee durrum k'ānnagjā, hagt'a ham dau p'u nāwe, hich hielk jaaupijim, hāk'amk'īr. Mag hāk'atarr hak'iinjā, hēumee deeba harr haawai, hichiita maach chi hārāmān hich jāg meek'am. Mama mag hamachig jaaubaawai hāk'atarr hamuan, hich Hēwandaamjō ham hak'aarjā hich mag hich dāita nāisimk'īr hajim.

⁷ Ya Hēwandaamau mag durr hi hagk'aimāl pam. Mag maach höju gayaa pamaawai sīi donnaanjō nem parhoob wauba, hāba Hēwandaamaga jēeu nālā habat. ⁸ Pāri hārcha dich k'apeenta daupii habat. Mag chadcha ham daupii wai nām chan, maach dāi biek k'apan k'aigba hawiajā, ham dāi magam hielk higba sīi warag ham perdonaaaju. ⁹ Pāach haig hōordam bēewajā, bālārjā hielk chigaa hielk'aba, pāach haig jēerpim k'ōsi jēerpinaa nem k'ojojem nemdamjā hō hāk'ārag chuk'u deebat. ¹⁰ Cristou hichdēu k'ōsimjō nem wajap'a waumk'īr pāachig hich juapā deemarripi hich hagu hagjō pāach k'apeen dāi pāachdēu k'ap'āgpierr habat, magamk'īrta pārag hich jua t'eeg deetarr haawai. ¹¹ Hāb k'āijā Hēwandaamau hich hi jaaujemk'api sim k'ai, hich Hēwandaam jua t'eeg dichig deetarrauta magam p'idagjā waubā. Nem t'um Hēwandaam hat'ee waauwajā, maach Jesucristo dēnk'a nāmuia mag wau nām hoowia bigaum k'ānnagpa Hēwandaam t'ō hielk'amk'īrta nem wauju haai nām. Pāar Jesucristo dēnk'a naawaita magamnā hāucha sim. Hich Jesucristota mag hatag pawiajā hich mag jua t'eeg sierraju haawai hirigta maach t'umaam k'ānnau hee haju haai nām.

Cristo hielk hāk'a nām gaaimua dau haug wau nām

¹² Keena, Cristo gaaimua k'odamnaa, pāran chadcha dau haug wau nāmuata t'ūr hajap'a hōberjū k'ap haag hōtdau hee p'aao hoo nāmjō haajem. Mama Hēwandaamau hādāraa mag pāach dau haug waupiewai, hoob "jāgwiata pua hādāraa mag maar dau haug waipi chirā?" hamiet. Pāar jājāgk'am chan pāch happai k'abam. ¹³ Magju k'āai mag pāach dau haug waauwai warag honee habat, Cristojaā maach gaaimua hap'ān harr k'ap'ā nām gaaimuata mag naawai. Pārau magta hamān, mag durr gaai hich Cristocha t'umaam k'ānn Pōrk'anāa hōor dāi hichdēu k'ap haag bēem hedjā warag hatchata pāar honee haju hich dāicha. ¹⁴ Mag dau haug waauwajā, hich Hēwandaam Hak'arauta warag hich Hēwandaam t'ō hielk'apiegjā juapā deejeeawai, hābmua k'āijā pāachdēu Cristo hielk hāk'a nām gaaimua pāach k'īr hielk'a t'āllāluwajā warag honee habat. Hēwandaam Hak'aar chan pāar dāi hogdāba hich mag siejem. ¹⁵ Mag chadcha chik'amnau pāar jaauju hawiajā, hōor t'ōtarra gaaimua k'aba, nem jīgk'a nām gaaimua wa parhooba nem k'aigbam wau nārrām gaaimuajā k'aba, ni dich dāi k'abamta dich gaai paa hauwia hiekk'ōr paarpataarr gaaimuajā k'abata mag pāach jaaupibat. ¹⁶ Cristo hielk hāk'a nām gaaimuata chik'amnau pāach jaau nām k'ai, hoob k'īr naaumiet. K'īr naaaju k'āai, warag Hēwandaamaga hāu nām habat, hi chaaink'a nām gaaimuata hōrau pāach dāi mag naawai.

¹⁷ K'ap'ā habat, maach mag nām haig maachta nacha Hēwandaamau dau haug waipi sim, hich chaain hāba. Mama mag maach dau haug waipi simān, magam gaaimua warag hich dāita hajaug pauak'amamk'īrta. Hēwandaamau maach hich chaain dāijā magta sim k'ai, jāgajau k'ai har maach peerdā haaujem hielk bālārjā hāk'aba mee nām k'ānn gaai?

¹⁸ Hēwandaamau hōor dāi magju higwi, hābmua hi hielk p'ā sim gai,
"Mag chi hajap'a hāk'a sim wounjā hajap p'it'urg hauwiata hāu peerdā sim k'ai,
magan jāgā peerdāagāwa" hajim, "har bālārjā maach Pōr Hēwandaam hipierraajā k'aba nām
gaaimua hamach pekau hee mee nām k'ānn?" (Pr. 11:31)

¹⁹ Magua pādāe k'īrjabat: Hichiita Hēwandaamau hich gaaimua mag heegar pārag magta dau haug wau wēnārrapi sim k'ai, warag nem hajap'amta hi hat'ee waunaat, pāach dāi

chik'amnau mag n̄amjā higba. Pari magaagjā, hich maach hompaatarr Jōoiragta pāach t'lapibat. Pāar hak'aarta jāg Jōoi juu hee pam chan chig habam.

5

Pedroou chi hāk'a durrum k'ān wawitarr

¹Hābmiecha paawai pāar iglesia hee jōoin chi pōrnaank'a n̄am k'ānnagjā wawí hiek'am k'ōsi chirām. Ya māchjā hīchab jōoinau hamjō. Mua māch daúa pakuls gaai Cristo dau hap'ān jōch'ērām hooijim; mag Cristo deeū hich jua t'ee t'um bēem hedjā māchjā hamjō hīchab hi dīi chiraju. Mag ham wawim hig chirāmān māgau:

²Hich jāg pastorrou hajap'a hich oveja t'āejemjō, pāach hee Hēwandam hiek hāk'a n̄am gaaimua hi dēnk'a durrum k'ānndam pāachig jaautarrta hajap'a hoopaa habat. Mag ham t'la n̄amjā hajués bigaau k'ānnau jaauwai k'aba, hich Hēwandamau jaau simjō pāach k'īrauta hi chaain t'lam k'ōsi t'labat. Mag p'íd'k'a n̄am gaaimua p'atk'on pōm paarpajujā k'īrjuba, sii pāach t'ārau waum k'ōsi haawaita waubat. ³Pāchta chi pōrnaan hawi sii hamagpaita nem jajaau haba, pāachdēuta nacha haudādā habat, hamachig nem jaauwaijā dīi k'ōsi waumk'īir. ⁴Magta pārau ham t'la n̄amn, maach t'āejem chaar Cristo dēgölp t'umaam k'ān. Pōrk'a dānālubācheewajā pāarta hirua hich haig t'ārnaa hich garcha p'ē wai sīsiju. Magbarm chan sii pamaarjō k'ūchpai hooimā t'ānaawi p'uajem nem k'aba haawai hich magta hi dīi n̄aisim hiek'au.

⁵Hich hagiō hēwannaanagjā mua mag chirām: Hēwandam hiek hāk'a durrum k'ān hee pāach k'āai jōoinau pāachig hiek'awai, sii ham hipeer hahau haju k'āai, hādarraa pāach wawipināa warag ham hiperraata habat. Tumaa hagdaujō jūrr dich k'apeen chogk'a n̄amjōta habat. Magbaju hat'een Hēwandamau hich hiek jaau simjō:

"Har mājā higba hamach juapaupaita wēnārraajem haajem k'ān chan māchdēujā higba chitām" ha sim.

"Magarrau hamach serbiibag k'ap māchdēu nem jaau chirām wawaagjā māch juapadam hiigjem k'ānan chadau, māch garmuajā ham dau hee haug k'aaugjem" ha p'āpijim. (Pr. 3:34)

⁶Maguata pāach serbiiba n̄am k'ap, pāach dau hap'āa haawaijā, magām higba, Hēwandam chi jua t'ierriga warag, "Hēwandam, pāchdēuta k'ap chirām" habat. Pārau magta hamn, māg hataga hichdēu k'ap hirua pāach dau hap'āa hapijerr k'ān k'āajjā jūrr pāchta hārpai hapiju. ⁷Pāchdēu nem k'īrju n̄am t'um hidēu Hēwandamagta deebat. Hirua pāar k'ōsi haajeewai jāg pāar p'it'ur n̄amjā sii hoobamjōo habaju.

⁸K'īr k'ap'ā habat: Meperan k'umau nem pār haum hig sim haig sii jīerrbagt'ā haadēp'āmjjōta sim maach bigaau, maach pekau hee burriju hēk'aawai. ⁹Magua pāchdēu hāk'a n̄am hiek gaaita warag hublanaa hādarra pāach t'ā haum hugua, dīi t'et' t'ierrik'abat. Pāar dīi jājāgk'am chan pāar dāipai k'aba, pāar dēnjō hāk'a durrum k'ānnjā durrpier hich jāg p'it'urg hau n̄amta magbamjōo n̄am. ¹⁰K'ūchpai pāar mag dau haug wau dichdimaawai hich Hēwandamauta pāar hajapcha hajaug paapxiwi warag hubl hapiju, hajap juapá jāp n̄aisimjō n̄aisiewai hich hat'ee nem waum k'ōsi waumk'īir. Hīs pāar mag dau haug wau naab mama, hich Hēwandam maach daupii haajemuata maach peerdā hawaag hich garmua maach jār hautarr haawai Jesucristo dīi hāba hich hajaug hich mag hoo wēnārrapiju. ¹¹Magua hirigta hee haju haai n̄am, hichdēuta māg hatag pawiajā nem t'ānāman t'um hich mag k'ap sīerraju haawai.

Hābmiecharam salud

¹²Keena, chadcha māchdēu hoowai nem wawaag magām haba k'itaawai maach hermano Silvanoogta jaaumajim, māg hēsap p'āmk'īir, mag p'āwi pārag deepāaig. Māg cartadam bāt'ā k'itām gaai pāar wawí chirām, Hēwandam maach t'umaam k'ān daupii haajem dīita hich jāg hubl naamk'īir, bālārjā hewag wētjujā k'īrjuba. Jāg pāach dau haug wau n̄am gaaimua hirua pāar dāijā hāu haajemān, chadcha hichdēu pāarjā k'ōsi sim ha k'ap hapiewaiu.

¹³Mau Babilonia iglesia heem k'ānnaujā pārag salud deepāi n̄am. Hamjā hīchab pāarjō hich Hēwandamauchata hich hiek hāk'amk'īir jār hautarr k'ānnau. Māchdēu jaau chirām hūrwia hāk'atarr gaaimua mā hiewaa haajemuajā pārag salud deepāi sim, hajapcharan Marcoooma. ¹⁴Cristo gaaimua pāach t'um hāba k'odk'a t'ānaawai hagdaujō pāach k'apeen kā k'ōsi saludaabat.

Pāarjā t'um Cristo dēn haawai pāar kōit jēeu chiraajem, hich mag k'ōinaa wēnārramk'īir. Magdampai hajim keena, pārag jaau hig chirarr.

2 PEDRO

Biek numiim hēsap Pedroou p'ā deepāitarr

K'aiu p'ājī maimua chijā k'lan hat'eeta p'ājī. Chamajā hichab jōoi Simón Pedroouta p'ājim. Warrcha comenzaabaadēwe chan jauba sim k'aig deepāigta mag hēsap p'ājī, mama hök'ar hoomaawai 3:1 gaaita "mag k'urau ya biek numí pam pārag hēsap p'ā deepāi chiram" ha sim. Mag sim haawai magan nacha hichdēu deepāitarr k'lanagpaita deeu deepāi sim, har 1 Pe. 1:1 gaai hichdēu jaau sim k'lanagma.

K'an jawaag hajī. Pedroou hūwaii hamag mag hēsap p'ā deepāittaran, Hēwandam hiek jawaag maestronaan hanamjā sīi parhoob nem jaau nərrjēem k'lan dāi k'īr k'ap'naa haai nām ha jaaupāig hajim haajem. Mak'lan maestronaan hanam k'lanau hamachdēupain hamauta tagam k'lan k'ājī k'apcha nām haajeejim haajem. Hamau jaauwai parta hagpierraas wēnarraju haai nām hajim hanaabá. Cristo bēeju hanamjā sēuk'a par bēebamta nave mag bēejujuk'am haajeejim hanam. Mag sēuk'a nem jaau nərrjēem gaaimua hāu chi hāk'a durarr k'lanandam k'ūgurpimaugauta ham wawijim.

Chamag carta gaai, Juanau dau t'ārjup p'āk'atarr k'lan gaai, maimua Judas gaajī hagjō hamach t'umaam k'lanau mag Hēwandam hiek gaai t'āwi parhoob nem jaau wēnarrarr k'lan dāi chi hāk'a durarr k'lan k'īr k'ap'naa hajim narrtajaau nām. Mag jaar mag nərrjēe harr k'lan nem t'ānarrjō, Pedroou hich hēsap gaai jaauwai hīs hewag pawiajā hich jāgta t'ānaaju hajim (3:3).

Salud

¹ Mālan Simón Pedroou, hich Jesucristooucha hich hi jaaumk'īr jār hautarr; muata pārag mag hēsap p'ā deepāi chiram, pāraujā maach hich Jesucristooucha jar hautarr k'lanau hāk'a nām hiekpaita hāk'a naawai. Pārau mag hāk'a nām, maach Hēwandam hanaa maach peerdā haaujem Jesucristo t'umaam k'lan dāi nem hagcha haajeeawai, hiwiir hābam k'lanagpaita mag hich hiek hāk'apim k'ōsi k'aba, t'umaam k'lanagta hagdaujō hāk'apim k'ōsi haajeeawai. Magua maach hich Jesucristo dāicha wēnarrrajerr k'lan k'aibag chugpatarrjō pāar maar k'āai hēudeecha hāk'atarr k'lan k'aibagjā hichdēuchata chugpatarr haawai, maach t'umaam k'lan honeg hābata nām, hābam hiekta hāk'a naawai. ² Pāar kōit jēeu chiraajem, jāg pāachdēu warag Hēwandam k'aug wētum dāi maach Pör Jesujā k'ap'naa paauk'amam gaaimua hāu pāar dārrcha heeg hoonaā pāar k'ōinaa p'ē wai siēmk'īr.

Dichdēu hāk'atarr hiek gaaita warag huba paauk'amaju haai nām

³ Hēwandaun maachig chadcha hich hiek hāk'a nām k'lanjō hich hat'eepai nem hajap'a wau wēnarrajuuta k'ap hapim k'ōsi sim. Magaag hat'eyan hich hīu haawai maadēu nem higju t'um warre k'īr k'aug sīubarmjōta hajim: Nacha maachig Cristota hajap'a k'ap'naa hajim, har hichdēu nem hajap'am happai waunaa hich hajaugjā hoopī nāmuua maach hichig paa hautarr hag Cristo. ⁴ Cristo hich mag sim gaaimuata Hēwandaun maachigjā k'ap'naa hapi sim, jāga mag hatag paawai maachjā hichjō nāsīsī; mag hichjō hajaug paauk'aju k'īrjugjō chan tag k'īrjug hajap'am chuk'um. Magta maachjā warm k'lanjō k'aibag waum k'ōchgau warag heeg paauk'amatarraa hāu Hēwandaun maach peerdā haujim, magbarmua mag hatag paawai hichjō hajaug paapāiwi hich dāi wēnarramk'īr. ⁵ Maguata muan pāragan, pāachdēu hāk'a nām hiekta warag hogdāba t'āraucha hāk'anāa Jōoi dau na hagchata wēnarrat ha chiram. Mag hi dau na hagcha wēnarranaa k'īrjug paraa haajeet, k'ani Hēwandaun waupim k'ōsi sī maimua k'ani waupiba sī. ⁶ Mag k'īrjug paraanaa pāach k'īrjug hee nem k'aibgam wauju k'īrjug bēe nām waum k'ōchgau p'irir t'ānaawiājā hooib magam k'īrjugta warag pāach gaai hārpapimiet. Magju k'āai magam k'īrjug dich garmuata mag pōdpōpāk'am dāi, p'it'urg hauwiajā, sīi k'īuta jāmpāpī habat. Mag sīi k'īu hāwatpōpāk'am dāita Hēwandaun nau na nem k'aibgam waujujā hōk'ōnaa hi dawagaam nempaita waubat. ⁷ Magnaa dichjō Hēwandaun hiek hāk'a durrum k'lanjā k'a k'ōsinaa bigaaum k'lanjā t'umaa daupii habat.

⁸ Cha māchdēu pārag jaau chiramjō, chadcha mag hajap'a nem wau nāmuata warag pāachdēu hāk'atarr hiek gaai huba paauk'amaman, magan pāar serbiibajā k'aba, nī sīi parta maach Pör Jesucristo k'augjierramjā habaju. ⁹ Mama haai mag hāk'atarrjā magam nem hajap'am wauju hēk'aba haawai k'īrjug bāaubamjō sim woun chan, sīi dāi k'īsu wa dausī warpp'a nem hoo nām k'lanau wajap nem wauju k'augba haajemjōta sim, hich pekau hee nāraajerrta hāu maach Pör Hēwandaun hich k'aibag chugpaatarrjā k'īrjuba. ¹⁰ Cristo gaaimua k'odamnaan, mag Hēwandaun pāar hichdēucha jar hauwi hich dēnk'a hautarr haawaita hi dau na mag nem hajap'a wau nāmta k'ajap'am bēnjō hidēu pāach gaai t'ierrpapibat. Magta nem hajap'am happai wau nām chan, meperau k'uiarchēwiajā, pārau

pāach hādār deebaju. ¹¹ Pārau magta hamān, maach peerdā hautarr hanaa maach Pōr Jesucristo haar barimam hedjā hirua pārag “Pāar hāu bēejim” hawi, hich mag hich durr hich dāi hajap'a p'ē wai sīsiju.

¹² Chadcha maach peerdālajem hiek pāachig jaautarr pārau hāk'awi hag hiek gaai hubā nām hawiajā hichiita cha māchdēu jaau chirām hiek'an pālaba hich jāg pārag jaau wai chitaju, k'īr heyaa wai wēnarram k'īr. ¹³ Mua k'īrjuawai mālata hāu hagt'a hīu pālrbā chitām haiguin hich jāg pāar wawí hiek'a chitaju haai chirām. ¹⁴ Maach Pōr Jesucristou māchigcha jaauwai hi hiek ya mā pōl chitabau haajem. ¹⁵ Maguata mach meeji nawe mua pārag hajap'a k'ap'a hapiju hēk'ā chirām, maagwai ya mā meebaadēwiajā mag māchdēu pāach wawitarr hiekta k'īr heyaa wai naisimk'īr.

Hich Jesuucha jar hautarr k'āanau chadam hiekta jaau wēnarrarr

¹⁶ Ya mua māch k'apeen hagiō hich Jesuucha jar hautarr k'āan dāimua pārag jaaujim, jāga maach Pōr Jesucristo juu t'eeq sierrā, maimua jāga deeu hi bēeu. Jāg marau pārag nem jaau nām chan sīi sēuk'a maach k'īrjug heepaim nem hīgk'aa k'abam. Maran maachta maach Pōr Jesuu hich dāi Hēwandam durrsī gaai p'ē harrtarr haawai marau maach daúacha hi juu t'eeq hoowi hi hajaugjā maach daúacha hootarr haawaitsa mag hi jaau nām. ¹⁷ Maar dak'īr hajim Hēwandam chi Hayau hich Hiewaa k'īr hajaugau sīi bālmjō hapiwi hich Hēwandam t'uamaam k'āan k'āai hārlācha sierrāmuata hi higwi jāalnt'umiejō bau wējōm heemua, “Chamālta mā Hiewaa, māchdēuha jar hautarau; hiita mā tārau” ha hiek'atarr. ¹⁸ Hich mag hed mag Hēwandamau hich juapá hoopiewai, maachta maach Pōr Jesū dāi mag durrsī gaai narr haawai, mag hedjā heemua woun hiekjō hiek'abarmjā maach jāgāuchata marau hūrjim.

¹⁹ Mag, warrgarwe Hēwandam hi jaauinenau bēeu jaaujerr wounta chadcha marau maach daúacha hootarr haawai marau k'ap'a nām, chadcha tagam nem hamau jaaujerrjā hag hee hōbérju. Mua k'ap'a chirām, pāraujā hagiō hamau jaaujerr hiek k'ap'a nām; mag Hēwandam hiek hamau jaaujerran hīs hewag pawiajā k'īchag hee hōtdau paa dānāmjōta sim. Mag hōtdaujō sīewai, hag bāg hoo nāmjō Hēwandamau k'ōsimjōta wēnarraju haai nām, Cristo chi hedp'err garm p'īdag dānālāuchē nām hora. Mag hich dānāubaichēm hedta, hedau hāspa t'ānāisewai hag bāg nem hoo nāmjō, maach k'īrjugjā haardābaadeewai warrgar Hēwandam hi jaaujerr k'ānna p'ā pātattrājā t'umaam k'ap'a nāsiju. ²⁰ Magua k'ap habat: Hēwandam hiek hīchdēucha hich ji jaauinenig hīchdēu nem wauju jaauamua p'āpitarr chan hābmuajā hīchdēu k'īrjuawai magjōo habaawai sīi hich k'ōchagpierr jaauju k'āba sim. ²¹ Jāgwi? Warr p'āawaijā hich Hēwandam Hak'arau jaauamata p'ātarr haawaima. Hēwandam hi jaauinenau bālrjā sīi hamach k'ōchagpierr p'ām k'ōchgauta p'ābajiterram. Hamaun hich Hēwandamau hamachig k'īrjug deemampierra p'āmaajejim.

2

Chad k'abam hiekta jaaujem k'āan (Jud 4-13)

¹ Cristo gaaimua k'odamnaan, hich jāg warr jōoingarwe hīchab maach jōoin p'ōbōr hee Hēwandam hi chaar k'abamta jaaujerr k'āan paraa harrjō, māg hatagjā maestronaan hanālmaa pāar hee sēuk'a nem jaau nārrjēem k'āan paraa haju. Mag nārrjēem sīi chadham hiekjō nem jaau nāmuata hōrau hamachdēu maach peerdālajem hiek hāk'a narrjā hisegpi nāmuwa warag hōr k'aibag wau wēnarraju. Mag sēuk'a wēnālāmuwa maach t'uamaam k'āan peerdāju hayaa hamk'īr maach Pōr Jesuu hich t'ōopitarrajā chad k'abajim ha jaau nārrjēe haju. Mamā hinaata ham jāg wēnārrāmān, Hēwandamau dēgōlp ham gaai mas hab k'āba mas haju. ² Hamau mag nem jaau wēnālāram hūrwi, chi hāk'aajerr k'āan k'apan ham higar wētī, hamau nem k'aibgam wau nālpa dāi parhooba hamachdēu ham haig haju. Mag hāk'a nām hanām k'ānna mag t'ānām gaaimua, māg chadham hiek maach peerdālajem hiek hīgwiata woun hēugarnjō k'aibga hiek'āmamua, “Chadām hiek k'abam hāk'a wēnālārawaita mag hamachdēu hāk'a nām hanām k'āba nāmgu” haju bigaam k'āanau. ³ Jāg pārag jaau wēnālāram k'āan sīi p'atk'on hat'eepai bīe sīsid haawai, mag chad k'abam nempa jaau wēnālāmuwa pāar k'ūgurnaa pāar juu heem p'atk'ompa haumaju. Mamā hamach mag wēnālāram paar ham dau haug waipiun, ya nawe Hēwandamau jaau wai sim haawai ya chadcha ham gaai mas haju dakpamam.

⁴ Ham k'āai hich chognaan hāgt'ar hich dāi hāba naajerr k'āanjā hirua perdonaabā-jim haajem, pekuw hee burrwai. Perdonajju k'āai warag hich haarmua k'īmie durr bark'ālīp'āwi hich mam k'īchag heeta cadenau jāk'a wai sim hanaabā, hīchdēu māg durr hi hagk'am hed “Mam hich mag nāsiju” hamachigcha jawaag. ⁵ Ni warrcha hīchdēu māg jēb hompaawai hag gaai hīchab hōr paarpapitarr k'āanjā hatcha hich dak'īr pekuw pōoma hap'ōbaadeewai Jōoirau perdonaabājim hanaabā. Sīi warag dōhād pōm bēepiwi, māg

durr t'üppäwi, hőor hamach k'aibag hee t'anarr k'lan t'umaa hödubpäijim haajem. Hāba ochopaita peerdätk'ajim hanaabá, jöoi Noé hich hlaai däi maimua hich chaain seis narr k'lanpai, hich mag jöoirauta hich paarmua deeum k'lanagjä hich dënjo hajap'a Hēwandum dau na nem waipi jaaujerr haawai. ⁶ Hēwandumau hīchab p'obör dau numí narrjä hōrpäiwi warre k'lanr mep'orr happaita bau joppijim hanaabá. Mak'lan p'obör Sodoma hajim haajem, Gomorra däi. Hēwendumau ham däi magtarran, hamach mag k'aigba t'anarr gaaimua Hewag pawiajä hich mag nám k'lanan hich hagjö k'aigba haju t'umaam k'lanag k'ap hamk'ir hajim. ⁷ Mama warm k'lan däi magtarrta, jöoi Lodjä hich dau na hajap'a k'itarr haawai, Hēwendumau hi dau haug k'augwi ham däi p'aapäiba, hāu k'aigpér haujim haajem, warm k'lanau hich daar mag nem k'aigbam wau námjä ham dënjo haba haajerr haawai.

⁸ Mag, jöoi Lod däi ham hee sierrjä, hamjö k'aba, sii mag hed hēepierra hamau nem wau t'anamjä hoonad ham parhooba hiek'a t'anamjä hūrwi warag gaai machaagata haajeejim hanaabá. ⁹ Magua, har hich hat'eepei nem wau nám k'lanan maach Pör Hēwendumau hooawai pekau hee burrijöö haadép hawain, hichdëuta hāu k'aigpér haaujem. Mama k'aigbam k'lanan deeu hich bëem hed mag durr hi hagk'awi warag ham k'aibag wawaagta sii p'ë wai sim. ¹⁰ Har jäg t'um hamach k'ochagpierta nem waum k'osinaa Hēwandum juu t'eegjä högk'aba haajem k'lan gaaита hārcha Hēwendumau mas hab k'aba mas haju. Jäg p'arag sëuk'a nem jaau nám k'lanan jäg k'ichagnaa k'ir nagjä chuk'uta sësidäm. Maguata leinaan hamach k'ääja juu t'eeg sësidäm k'lan higwaijä warag ham serbiibag p'ëmaajem, ¹¹ Ham k'ää Hēwandum chognaan juu t'eeg hārpainaa hiek t'eeg sësidäm k'lanaujä jürr ham dënjo leinaan hēugar mag k'aigba hiek'aba haajem.

¹² Maach k'apeen jäg hiek'ajem k'lanan sii nemchaainjöta t'anam, bñarjä k'irjugjä chuk'u. Maguata nem hinag pöd hamachdëu k'augba haawaijä warag parhoobata hiek'apäimaajem. Jägam k'lanan hamach mag nám gaaimua hamachdëupaita Hēwandumag hamach mod hamk'a námjö naawai, sii nemchaain hōtpaanaa k'echjemjöta haju Hēwendumau ham däi, ¹³ hamachdëujä hamach k'apeendam dau hap'la hapiejerjö. Hamachigan honee nám hanam, jäg hamachdëu k'ochagpierr hat'uucha haawai. Pär däi p'iesta waauwai t'ach bipöm k'önaa döjä dö nám gaaimua k'ech t'anaisip haawai, pächtä wajap k'ir naau naabahab, hőor daar jäg nám gaaimua. Pari mag pär k'ir naau nám chan ham gaai mas k'aba, sii warag honee nám, hamachigan pär däi nem hagchata wau nám hanamua.

¹⁴ Hamach mag naawai, hlaain hoowaijä warre hag däi k'äiju k'irjugta k'irjuajerram, mag pekau wauba hak'imjä haba. Mag naawai Hēwendum hiek gaai huba k'abä k'it'ëem k'lanagjä hamach dënjoja waupiju hék'ajerram. Mag sësidäm hīchab Hēwendumau nem k'och k'abam hat'eta wärppa sierrijäm. Jägam k'lanan ya sii hich Hēwendumau hisegju k'lanau. ¹⁵ Hamach mag t'anam gaaimua ya chi hok'oomta t'anam, Hēwandum haarcha hōberaag nem wauju k'ap'la narrta sii hamach k'ochagpierr wénarraawai. Warr nawe haajewai Beor k'ararr hiewaa Balam chi Haai hi jaaumieu harrjö, parhooba nem k'aigbam wau nám gaaimuapata p'atk'on hauju hék'ajerram. ¹⁶ Pärära k'ap'la nám, Balamaau hich hiek hürba habaawai, Hēwendumau burroogta hirig hiek'apibaawai, hich nemchaaiupai Balamag woun dënjo hiek'ajim, Hēwendum hichaaraun nem waum hig sierr waupimaaugau.

¹⁷ Pär hee mag maestronaan hanam k'lanan, sii noseg cheepjamjö hedjä k'ë t'anarrta p'üu haaaisirbapäawai chéba sii hőor k'ügurpäajemjöta sierrijäm, chadam hiekjö jaau námta sii sëuk'a wénarraawai. Wa magba, jägam k'lanan sii dösig chaaai jåubaadémjöta sësidäm. Mama hamach mag námjöem gaaimuata, meewaijä Hēwendumau k'ichag hee bark'lanpäiwi hich mampaita wénarrapiju, hōberaajä k'augba. ¹⁸ Hamau mag nem jaau wénarraam hūrwain chadcha nem hūrimägma; mama mag jaau námta sii parhooba dau lökö hamach nem wau wénarrarr jaau námua hőor k'ügur nám. Mag námua hamach k'aibag plawi heeu hák'awi hag'ta Hēwendum hiek gaai huba k'abä k'it'ëem k'lanjä hamachig paa hauwi hūawai härpäimaajem. ¹⁹ Mag námta hi wajaagan, "Maar hiek hák'ak'iin, tag chik'amnauta päräg nem jajaau haba päächdëupaita pääch k'irau nem wauju" ha jaau sierrijäm. Mama mag námta hamachjä mag hamachdëu nem parhooba hamach k'ochagpierr nem wau námua, woun hamach k'ää härpae sim dënjo p'ëet'ag wai námta mag ham chan chik'amnaan chognaan k'abam haajem. Pari päräde hürbat: Maata pärära hārcha waum k'ochk'ajem k'ai, magan maata pär k'ää härpae simjö siewai maguata pärän woun dënjo hich chogk'a wai sim. ²⁰ Har maach Pör hanaa maach peerdäajem Jesucristo k'augwi hamachdëu nem k'aigbam waaujerrjä hisegpäiwi hāu hajap'a naisierrtta, deeu hūawai warram k'irjug k'aigbam hauwia magamgta hädraa hamach härpapiewain, warr Cristo k'augba haajewai hamach naajerr k'ääjä warag hat'uuchata náisiejem. ²¹ Jägam k'lanau warrjä mag k'adu chaar hich Hēwendum haar mapiejem hiek hürbamuan, hajapcha hak'am, jäg sii k'üchpäi hák'awi tag hich Hēwendumau jaau simjä wauba parta hák'aju

k'āai. 22 Jāgam k'ānan, hōrau jaaujem hiek'ōoin, saakiu hich chāgappaita deeu k'ōbaimamjō nām. Wa magbam k'ai, k'ūs hajap'a domeerpinaa sīubarm bārre deeu hich k'at'ajemeerjem hee pāarbaba k'abaimamjōta sīsidām, Hēwandam hiekta hisegwi warr hamachdēu nem k'aigbam waaujerr heeta deeu nāisiewai.

3

Cristoon bēeb k'aba bēju

¹ Keena, Cristo gaaimua māchdēu pāar k'ōsi chitaawai māg k'urau ya biek numí pam pārag hēsap p'ā deepāi chirām. Hich māg gaajā napem gayamjō pāar wawí chirām, nem hagchata k'īrjumk'īr. ² Pārag k'īr heyaa hapim k'ōsi chirām, warrgarwe Hēwandamau hich hi jaaujm'īr jār hautarr k'ānau jaaujerrta k'īr heyaa hapi chirām. Mag nām dāi hīchab hich maach Pōr hanaa maach peerdālajem Cristooucha jaau pāawi jūrr maach hichdēu jār hauwi pāitarr k'ānaucha pāachig jaautarra hagjō k'īr heyaa hapim k'ōsi chirām.

³ Hajap'a hūrbat cha mua jawaagpam. Māg hatag paawai māgtā t'ānāisiju: Ya Hēwandamau māg durr hi hagk'aju gayaa paawai hōrau hamachdēu nem waum k'ōchagpierr parhooba nem k'aigbamta waum k'ōchk'anaa chi hāk'a durrum k'ānnjā wau hiek'aa neeme sīsid haju. ⁴ Mag chik'am wau hiek'amamua hamau, "Pāar hiek mag Cristo deeu bēju hajim hanāmta, jāga jāg bēeba k'īr waaurdābaadēma?" haju. "Bēeba nām hee ya maach jōoinjā hōdubjim; magmājā barchēbam. Warr Hēwandamau māg jēb hompaatarr haigmā t'um chigjā haba hich magpai sim" haju, chik'am wau hiek'amamua. ⁵ Mamā jāgam k'ānau chan warrgarwe Hēwandamau hich hījuta māg jēb hedaujā dāi hompaatarrjā hāk'amap'a nām. Hamaun hīsjā hagt'a warrgarmjōta simpī nām. Hamau hāk'amap'a nām, dōjā happai pālark'oo wējorr heemuuta jāsargā hōbeerpi hauwi hich hag dōoupaita māg jēb gaai nem t'ānāmjā t'um hāu hīuu wai siépitarr. ⁶ Ham hiek mag nem t'um hich hagta maach dau chaauraajā k'aba sim hanām, magan Hēwandamau dōhād pōm pēwi hich hag dōoupai māg durr gaai nem t'ānār t'um k'ēchpāitarrjā k'ān hajimma? ⁷ Magtarr chan bālrijā cambieba harrpā? ⁷ Mamā cha maadēu hedau hoo nām dāi cha maach bā dānāluu nām jēb chan maagwaimjō deeu dōhādauta hālrppāig k'aba, hich maagwaijā hich hiek'auta magpierrjō hōtdāuā jēraigta sīi wai sim Hēwandamau, hichdēu māg durr hi hagk'awi hich dau na k'aigba wēnārraajerr k'ān hich mag dau haug wau wēnārraju jaaubarm hedta jūrr hōtou deepāig.

⁸ Mag nām dāi pāadē k'īr heyaa habat keena. Māchdēu pāar jāsene chitaawai pārag pāaba jaau chirām: Mag hi da bēebam hawia hoob hi nāba hamiet. Maach Pōr Hēwandamagan māg k'āai hāb k'ēubaadēmān, mil añosjōta sim; maagwai mil años jūrr k'āai hābpaimjōta sim. Maachigta da bēeba sim, pari hichigan hatcha jōp'ēe sīewaita nā sim, hōrag hich hiek hāk'amk'īr. ⁹ K'ar hōrau jaaujemjō māg hi da bēeba sim chan mag hichdēu nem magju hatarrjā hāsie wauba haajewai k'abam. Jāan hichdēu hīwiir hābjā hok'oopimap'a sīewai hich bēe nām hora t'umaam k'ānau hāsie hamach k'aibag hisegwi hichig chugpaapi jēeumk'īrta jāg da bēeba sim.

¹⁰ Mamā jāg sīi hawia hich bēem hedan dēgōlp hōrau nem jīgk'abaichēmjō dēgōlpta dānāluchēju. Magbaawai hedjā hee maach jāp'īerra hālgālālmjō hāt'amu warre hedaujā chukk'u haadēm dāi hedjā hee nem nānālidāmjā t'um hōtdāuā bāludubwi chugpaju. Magbaadeewai māg jēbjā hīchab hag gaai nem t'ānām dāi t'umaa juau nem waumatarrpa p'aadubwi chukk'u hāpāju hich Hēwandamau.

¹¹ Keena, hichdēu hōor hi hagk'am hed māg durr gaai magta haju k'ap'ā naawai, hi dau na hichdēu k'ōsi simjō hi hat'eepai nem waunaa hāba hirigpaita hee haju haai nām. ¹² Chadcha Hēwandamag pāach hawaan bēepim k'ōsita hi bēju nābat. Hi mag jōpai bēemk'īr, hichdēu k'ōsimjōta habat, bigaum k'ānnagjā hi k'augpiju hēk'a nāmuu. Mag pierrum hedan, hedaujāan hag hee nem t'ānāmjā dāi warre hōtk'īerr pechgau bālumaju. ¹³ Chadcha magjup mamā, maach chi hāk'a nām k'ānnagan, Hēwandamau hedjā hīiur dāi jēbjā chi hīiurta deedu ha sīewai, haata nā nām. Mag durr hīiur gaai chan māg durr jōoi gaai haajerrjō k'aba, nem t'um t'ānāmjā hājaugnaa t'umaam k'ānau nem hagchata haajeeju.

¹⁴ Cristo gaaimua k'odamnaan, maguata muan pāragan Hēwandamau mag maachig durr hīiur deedu ha sim hed pa nām hora, pekau chukk'u wēnārrajuuta hēk'anaa t'umaam k'ōinā wēnārrat ha chirām, maagwai dēgōlp hich dānālubaicheewaijā pāach hajap'a nām hoochēmk'īr. ¹⁵ Mag nām dāi hīchab chaig māchdēu jaau chirarrjō k'ap'ā habat: Jāg maach Pōr Hēwandam da bēeba simān, hich bēju nawe hich hiek hāk'awia hūu peerdālk'āmk'īrta jāg da bēeba sim. Hich mag hīgwi maach k'od jōoi Pablooujā hich hagjō ya pārag jaaupāijim, hichdēu hēsap p'ā deepāitarr gaai. Jāg hīrūa pārag jaaupāitarr, hīchab hich Hēwandamau hīrig k'īrjug deetarrauta pārag jāg p'ā deepāijim, k'ap'ā hamk'īr. ¹⁶ Hīrūa hēsap deepāimarr gaai pogk'a nem jaau sīsidām chadcha p'it'ur sīsidām, k'ani jaau sī ha k'ap' haag. Mamā hichdēu hēsap p'ā deepāpāik'ampierr ya hīrūa pārag jāga wēnārraju

haai nʌ ha jaauwi sim, mag deeu maach Pör Jesucristo bëeju haawai. Mag hirua nem jaau sim pogk'a p'it'ur s̄isidam haawaita, chadcha meraam k'ʌʌnaun maimua mʌg hiek hamachdëu hâk'atarr gaai hubʌ k'aba nʌm k'ʌʌnaun warag chaaurta jaaujem, tagam Hēwandum hiek p'äk'a s̄isidam hamachdëu parhoob jaaujemjö. Mamʌ hamau Hēwandum hiektä jäg parhooba jaau nʌman, wir haig hamach k'īrauta Hēwandum jue machag jʌr wēnartam.

¹⁷K'odamnaan, mag maestronaan hanʌmta s̄euk'a nem jaau nʌrrjëe haju k'ʌʌn bëejujä ya mua pârag hag nawe jaautarr haawai pâach heejä magju nawe k'īir k'ap'ʌ habat. Jâk'ʌʌn hōor k'aigbam k'ʌʌn k'abahab, hamach jäg nʌrrjëem gaaimua. Magba hak'iin heeu jäg parhoob nem waunaa parhoob nem jaau jëedə s̄ierrjëem k'ʌʌnau pâach k'ūgur hamachig paa hauwia pâachdëu hâk'atarr hiek gaai hâu hubʌ narrta deeu hewag wëtduk'am. ¹⁸Magju k'ääi maach Pör hanaa maach peerdajem Jesucristota hajapcha k'ap'ʌ haju hëk'a nʌmuata warag pâachdëu hâk'atarr hiek gaai k'īirjug bâauju hëk'abat. Hichta hich mag chi jue t'ierrk'a s̄iewai mʌg hatag pawiajä hich mag hirigpaita t'umaam k'ʌʌnau hee hapim k'ōsi chirʌm.

Mʌgdampai hajim pârag jaauþim hig chirarr.

Pedro

1 JUAN

Nacharam hēsap Juanau p'ā deepāitarr

K'aíu p'ājī. Mag carta jūrr Juan chi Jesuucha hich dāi nārramk'īir jar hautarrauta p'ājim; hajapcharan Evangelio de San Juan p'ātarr wounauma. San Juan gaai hirua jaaujim, jāga hāu maach peerdaajé; mama¹ jūrr mau mag hich carta nacharam gaai jaaujim, jāga mag ya hāu peerdāwi nāmā maadēu k'ap² haajé. Jōoi Juanau mag cartadam p'āawai ya jōoiraak'itajim haajem.

Chijā k'āan hat'eeta p'ājī maimua k'an jawaagta p'ājī. Juanau mag nacharam carta p'āju nawe afio k'apan Cristoou maach peerda³ haaujem hiek'an ya hōor hee haaidā wējoojm haajem, durripierr. Mama⁴ mag nām hee hīchab hich maagwaiweta sīi Cristo hiek hawi parhoob nem jaaujem k'āan k'īirjug dāita waaurēu jaau nārrjēe hajim hanaabá. Mak'āanau jaauwai maach mor mag siman Hēwandamau hoowai nem hāk'āraaga simgui haajeejm hanām. Magua hamag chan pōd Cristo hōor k'īir t'egwi wounag paju k'aba siejim hanaabá. Mag wounag pawi maachjō mor paraa nārrām haiguin hamagan Cristoon sīi hich pekuu heeta nārramjō siejim hanām. Mag hamau jaau wēnārrarr hāk'apimaaugau Juanau jūrr hamag, "Cristoon chadcha woun hajim, hí maachjō hich mag sīebajieb" ha jaaupāijim haajem (1:1-3; 4:1-3).

Maagwai jūrr hāaur k'āan mag sēuk'a wēnārrarr k'āanau jaauwai Jesuun sīi maachjōpaita siejim haajeejm hanām; mama⁵ mag hichpai Hēwandamk'a sīerrām hanāmta hamau hāk'aba haajeejm hanām. Hamau mag parhoob nem jaau nām hee, jūrr Juanau chi hāk' a durarr k'āanag, "Jesuuta warrgarwe hich Hēwandamau hichdēucha jar hauwi maach peerda⁶ haumk'īir pājū haajerr Cristo k'abahab" haajeejm hanām, "hichta chadcha Hēwandam Hiewaa" (1:3,7; 2:22-23; 3:23; 4:15; 5:1,20).

Juanau chan mak'āan dēnjō parhoob nem jawaag k'aba maadēu Hēwandam hajap'a k'augwi hi dēnk'a nāisewain hāba hi hipieraanaa hichdēu k'ōsimjō wēnārraajem ha jawaagta mag hēsap p'ājim. Magta wēnārrāmān maadēu chadcha hich Hēwandamjā k'ōsinaa, dich k'apeenjā k'a k'ōsi, mag nām dāi hīchab sīi parhooba dichdēu nem waum haig nem wauba hap'ōbaadēju (1:6-7; 2:4-6,9-11,28-29; 3:4-10,23; 4:7-8,20-21; 5:1-5).

Jesucristoouta hōor hiiupi wai sīejem

¹ Warr nem t'um hompaawaiwe sierr higwiata mua mag hēsap p'ā chirām, tagam k'āan hich Cristooucha jar hautarr k'āan dāimua muajā māch jāgūucha hūrwia māch daúacha hootarr jawaag; maachdēuta maach daúacha hoonaa maach juaucha hi gaai pārjim. Wajapcharan magan har hāgt'ar hōor hōbērpiejemma, hich Cristo; hi higwiata mua pārag mag hēsap p'ā chirām. ² Mag hichdēuta hōor Hēwandam haar hōbeerpiwia hich mag hiiupiejemān warrgarwejā hich Haai dāita sīejeejm; pari magtarraa dau daaucha hich hoopien bēewia marau maach daúachata hi hootarr haawai maachdēu hootarrta jaau nām. ³ Mag maach daúacha hoowia maach jāgūucha hūrtarraa pārag jaau nāmān, mag maachjā hich Jōoi chaar dāijā k'apeerk'anaa chi Hiewaa Jesucristo dāijā k'apeerk'a nāmjō hīchab pāarjā maach dāi k'apeerk'anaa hōor hābpaimjō naamk'īrau. ⁴ Mag t'um hēsap gaai mua p'ā deepāi chirāmān, pāachdēujā cha māchdēu jaaupāi chirāmjō habaawai warag pāach honeechā hamk'īrau.

Hēwandaman hōtdauu

⁵ Pārag jaaumk'īir hich Jesucristooucha marag jaautarr hiek'an māgau: Hēwandaman hōtdauu paa dānāmjō hararaata sim; hi gaai bālrjā pekuu chuk'u sīewai hi sim haig chan bālrjā k'ik'īspupajā k'aba sim. ⁶ Hi mag sim dāita maachin k'apeerk'a nām. Pari mag hi dāi k'apeerk'a nāmta maachdēu nem k'aigba wau nām gaaimua kīchag heeta wēnārrāmān nām chan magan maachin sēuk'awauata mag hi dāi k'apeerk'a nām ha hiek'a nām. Mag nām dāi hīchab maachdēu nem waauwajā k'āigbata wau nāmān magan parta mag hi dāi nām ha hiek'a nām. ⁷ Pari hich jāg Hēwandamjā pekuu chuk'u hararag heeta sīejemjō maachjā hīchab pekuu wauba nām gaaimua hararag heeta wēnārrāmān nāmān, magan Hēwandamau dich k'apeen dāijā hōor hābamjō hō hāba hapināa hīchab hichdēu hich Hiewaa Jesucristoog hich bag maach kōit hārtarrauta maach k'aibagjā t'umaa chugpaapiejem, hich jāg dōou memerk'ōg hāawai chugpaajemjō.

⁸ Maadēuta dich higwia bālrjā pekuu chuk'um ha nāmān, chadcha pekaupanta mag pekuu chuk'um hanaawai, maachdēupaita wir haig maach k'ūgur nām; mag nām haig chan chadam hiekjā k'augbata nām. ⁹ Pari chadcha dich pekuu pōm nām k'ap hirigta chaigpanaa dich k'aigba habarm jaaumān, magan chadcha Hēwandamau nem hagchata waaujeewai hagpierr maach k'aibagjā t'um chugpaapāimaju. ¹⁰ Wa sīi k'āijā maadēu maar chan bālrjā pekuu wauba haajem ha hiek'ak'iin, magan jūrr maadēu hich Hēwandamta sēunemeg p'ē

näm, hi hiek mag maachin t'umta pekau pöm k'it'ëem haajeewai. Mag näm haig chan magan maadëu hi hiek häl'abata näm.

2

Cristoou maach köt hiek'aajem

¹ Keena, pär t'um mua mach chaainjö daupii wai chitaawai pärag k'ap hamk'ir mag hësap gaai magta jaaupi chiram, mag k'ap'la hap'öbaadeewai pekau waum hugua. Pari mag jaaupi chiram häba, häb k'äijä pekau hee burrman maach abogado wai näm, Hëwandum chi Haai däi maach köt hiek'aajem; ma Jesucristo. Hirua höör däi hagpierra hichdëu k'ap nem waaujewai maach däijä hagjö haju. ² Jesucristo maach pekau köt hädraraa hich t'öopijim, mag hich t'öopibarmua maach pekau happajä k'aba t'um hich hiek häl'a näm k'lan dënna chugpaap'aimamk'ir.

³ Maachta Hëwandamau nem jaau sim hipierra nämnan magan chadcha maadëu k'ap'la, ya maach hi dënka näm. ⁴ Pari häbmua k'äijä "Mälan hi dënëu" ha sim, pari mag simta bälrijä hirua nem jaau sim hipierra k'aba siman magan sii sëunengau hich hiiupaita mag hi dën na nrram; magan maguajä hag'ta chadham hiek k'augbata sim. ⁵ Pari jürr maach hi hipierra näm k'lanan chadau chadcha wajapchata hi k'ösi näm. Mag hi k'ösi näm gaaimua maadëu k'ap'la näm, chadchata hi dënka näm. ⁶ Hiin Hëwandam dën haawai hi däi chiram ha sim wounan chadcha mag jëb gaai haawai hich Cristo nrrajerrjöta nrraju haai sim.

Hiek Hiiur

⁷ Cristo gaaimua k'odamnaan, cha mua pärag jäga haju haai nla ha jaaupi chiram chan hiek hiiurcha k'abam. Mag hiek'an har nawe päächdëu warrcha Jesucristo hiek häl'a p'öbaadëwe hürtarr hiekpau; wajapcharan dich k'apeen k'äösi hapi jaau sim hiekma. ⁸ Mag nawe päächdëu hürtarr hab mamaa mua mag p'ä chiram, ya tag warrgar pääch k'ichag hee naajerr k'lan k'aba hararag chaar heeta hich Cristo däicha naawai, hichiita pääch hat'eyan chi hiiurk'a sim. Magua hich Jesuu hich k'apeen daupii haajerrjö päraujä hagjö pääch k'apeen daupii wai näm.

⁹ Häbmua k'äijä Cristo däi siëwai hararag hee sim ha sim, pari mag simta Cristo gaaimua hich k'odk'a simjä hoopmapa sim chan magan maan hag'ta k'ichag hee siëwai mag sim, bälrijä maach peerdäjäm hiek k'augba. ¹⁰ Magarrau har chadcha Cristo gaaimua hich k'odk'a t'lan näm k'lan t'um daupii wai sim wounan chadcha hararag heeta k'ajap'a nrramjö sim, bälrijä k'abag waujujä k'irjuba. ¹¹ Pari magba har Cristo gaaimua dich k'odk'a k'ëramjä hoopmapa wai siman hag'ta hich mag k'ichag heeta simjö sim; hich mag sim gaaimuata dau k'issimjö nrraawai pekaú hich hëuda harrumjö simjä k'augba sim.

¹² Keena, har hewaa Hëwandam hiek häl'a näm gaaimua hag'ta chaainjö k'it'ëem k'lan, Hëwandamau Jesucristo gaaimua ya pääch pekau perdonabarm pärau k'ap'la naawaita mag hësap pärag p'ä deepäi chiram. ¹³ Keena, päächdëu Hëwandam hiek häl'atarr gaai huba näm gaaimua ya chi jöoink'a näm k'lanjä hagjö warrgar nem t'um hompaawaiwe sierr hag Hëwandampaita pärau k'ap'la naawai päragjä mag hësap p'ä deepäi chiram. Maimua pär har Hëwandam hiek häl'atarr hag'ta därrächa k'aba näm gaaimua sii hewaa jöoinpagk'amam k'lanjö näm k'lan, päraujä ya hagjö chi dajäumie nem k'aibag sierram pääch garmua pödpäwi näm haawaita päragjä hagjö mag hësap p'ä deepäi chiram.

¹⁴ Deeu hüwaa pärag jaauk'im: Hag'ta chaainjö k'it'ëem k'lan, ya pärau Hëwandam pääch Haaik'simjä k'ap'la naawai, pärag mag hësap p'ä deepäi chiram. Jöoinaan, warr nem t'um hompaawaiwe sierr hich hag Hëwandampaita k'ap'la naawai päragjä mag hësap p'ä deepäi chiram. Hëwannaan, päraujä päächdëu Hëwandam hiek häl'atarr gaai hubanaa pääch t'äar heecha wai wënnamua hichab chi dajäumie nem k'aibgam waupiegjemjä pääch garmua pödpäwi naawai päragjä hagjö mag hësap p'ä deepäi chiram.

¹⁵ Magua ya chi jöoinag hawiajä pärag mag chiram: hoob pärau sii mag jëb gaai parhoobam k'lanan hamach k'öchagpierr nem waaujemägta hee hamiet. Häbmua k'äijä magam nem waaujuta härcha k'irju sim k'ai, magan magua chan jürr Hëwandamta k'öchk'aba sim. ¹⁶ Mäig heegar jäg dichdëu nem k'öchagpierrta nem waum k'öchk'abaadëp haajem k'irjug, wa nem dich dawagaa hoowajä dich dënkapim k'ösim k'irjug maimua har p'atk'ondam paraam k'lanjä häba haata t'öbaadëp haajem k'irjug chan hich Hëwandamauta dee sim k'aba sii hich mäig heegarm k'irjugpau. ¹⁷ Pari mag jëb gaai jäg höör pekau waupieg nem k'aibgam pöm t'lan näm mag durr höm hed t'um däi chugpaju; pari magba jürr har Hëwandamau k'ösim nempaita waaujem k'lanan chad hich Hëwandam däita hich mag nlisiju.

Sëu paraam k'lan maimua sëu chuk'um k'lan

¹⁸ Chaaina, mag durran ya hich heegar paju hora pabaadëm. ¿Pärau hürba haajë, anticristo bëeju hanam? Ya mälgwaiwejä maach Cristo chaar hoomap'anaa hi higar k'aba

hiek'aajem k'lan t'anam, anticristonaan haajem k'lan. Hōor sēuk'a jāg nərrjēem gaaimu ya maadēu k'ap'a nəm, chadchata ya məg durr heegar paimə sim. ¹⁹ Pari jāg nərrjēem k'lanan maach heem harr k'lanpaita hīs jāg Cristo higar k'aba hiek'a nərrjēem; mag maach heem k'lan hajieb mama, ham chadcha maachjō Cristo dēn k'abajierram. Ham chadcha maachjō Cristo dēn harr hak'iin hag'ta maach dāi hogdaba wēnrrak'am. Pari juaujō hich Hēwandamau jāgpi siman, jāan maach hee maach k'apeen hanam k'lanjā chadcha Cristo dēn chaar k'aba nəmata jāg nərrjēemjā merag chuk'u k'ap hamk'irau.

²⁰ Pari pāragjā Cristooou hich Hēwandam Hak'aar chaar deetarr wai naawai mua k'ap'a chirəm pārau jāgbaju. Mag pārau chadam hiek k'ap'a naawai jāg warm k'lan dēnjō hi hichaaur habaju. ²¹ Magua mua pārag məg hēsap p'ā deepāi chirəm chan mag pārau bālrjā k'augba naawai k'abam; mag k'āai pārau chadam hiek k'ap'a naawaita pārag məg hēsap p'ā deepāi chirəm. Mag nam dāi pārau k'ap'a nəm hīchab, har chi sēuk'a nem hīgk'aajem k'lan chadam hiek hāk'aajem k'lan heem k'abam.

²² Pārau k'ap'a nəm chijā hagā chi sēumie charan, har Jesús higwia "jā chan Hēwandamaucha jār hauwia pāitarr Cristo k'abajim" ha hiek'aajem k'lanau. Hich magam k'lanpai k'abahab anticristonaan, hamach garmuata Cristo dāi hiek'ōr hautarr k'lan; hich hak'lanpai hīchab Hēwandam chi Haai hiekjā hāk'aba, hi Hiewaa Cristo hiekjā hāk'aba haajem k'lan. ²³ Har chi Hēwandam Hiewaa Cristo hiekjā hāk'aba simuan waragta Hēwandam chi Haajjā hiseg sim; magarrau har chadcha Hēwandam Hiewaa Cristo higar siman chadau hīchab chi Haai dāijā k'apeerk'a sim.

²⁴ Maguata muan pāragan warrcha pāachdēu maach peerdāajem hiek hāk'atarrta hich mag pāach t'āar hee wai naapi jaau chirəm. Jāg maach peerdāajem hiekta pārau pāach t'āar hee wai nəmən, pāachchajā hīchab Cristo dāi k'apeerk'anaa chi Haai dāijā hich mag k'apeerk'a wēnrrajju. ²⁵ Hich Cristoooucha jaauwaijā maachin hich dāita hich mag p'ē wai nərrajju ha jaaujim.

²⁶ Jāg sīi pāach k'ūguraag hēk'aajem k'lan gaaimuata mua pārag k'ap hamk'iru məg p'ā deepāi chirəm. ²⁷ Pari pārau hich Hēwandam Hak'aarta pāach t'āar hee wai naawai muata pārag jaauj k'aba chirəm, mag pāar t'āar hee simuata hichdēu k'ap pārag jaauumaawai. Hirua nem jaau sim chan sēuk'aa k'aba chadcharau. Maguata hich chi Hēwandam Hak'arau pāachig jaaujemjō Cristo dāita hogdabu hich jāg nəosit.

²⁸ Chaaina, deeu paaba muan pāragan, Cristo dāita hogdabu nəosit ha chirəm, maagwai deeu hi bēewajā hi högk'aju k'āyau warag chigag chuk'u hi dāi naag. ²⁹ Pārau k'ap'a nəm, maach Pör Jesucristoou nem hagchata hichdēu k'ap nem waaujem. Maagwai hīchab k'ap'a haju haai nəm, t'um nem hagcha nem waaujem k'lanjā hagjō Hēwandam chaaink'a nəm.

3

Hēwandam chaaink'a nəm k'lanjāga nə

¹ Keena pāadē k'īrjabat jāga Hēwandamau maach k'ōsi sī: mag hich garmua maach k'ōsi sīewai hirua maachig hich chaain ha t'āru haai sim, maach chadcha hich chaain haawai. Sīi har parhooba hi hiek hāk'aba nəm k'lanan chan hich Hēwandam Hiewaa məg jēb gaai sīet'uurwajā pōd hi k'aug hauba harr haawaita hīs məg maach Hēwandamau hich chaaink'a wai simjā pōd k'augba nəm, jāga hawia mag nə. ² Cristo gaaimu k'odamnaan, ya maachin chadchata Hēwandam chaainau. Māggwaiwe chan maadēu k'augba nəm, jāga naisiju k'ai məg hatag pawiajā; hāba maadēu k'ap'āmjō nəmən, Cristo dānllubaihēm hed maach hichjō hap'ōbaadējupaita k'ap'a nəm, ya mag hedan dau daau k'īrchatu hi hoop'ōbaadēju haawai. ³ Pari t'um mag hamach daūacha hi hooju k'īrju nəm k'lanan māggwaiweta wajap'a naaju hēk'aajem, hich jāg Jesucristojā k'aibag chuk'u wajap'ata sierrəmjō.

⁴ Hēwandamau hoowai nem k'aibgam t'um pekau haawai t'um har nem k'aibgamta waaujem k'lanan pekaua wau nəm. ⁵ Pārau k'ap'a nəm, Jesucristo mag jēb gaai bēewai māig heegarm k'lan pekau chugpaaju jāraanta bēejim, hichjō pekau chuk'u paap'āimaag. Maadēu k'ap'a nəm, hībālrjā pekau chuk'u k'itam. ⁶ Magua har hi dāita hich mag k'apeerk'a wēnrram k'lan chan hich mag pekau hee wēnrrabu haajem. Pari magba har hag'ta hamach pekau heeta hich mag wēnrraajem k'lanan bālrjā hi k'augba naawaita mag wēnrraajem. ⁷ Chaaina, ni hiwiir hābamagjā hādlraa pāach k'ūgurpimiet: Hōor wajap'am k'lanan nem hagchata waaujem, hich Cristojā woun wajap'am haawai; ⁸ pari magba har pekaua wau nəm k'lanan mepeer dēn haawaita mag nəm, hich chi mepeerjā hich warrgarwe hich mag pekau wau sierraawai. Wajapcharan hich Hēwandam Hiewaa məg jēb gaai bēetarran, mag meperau hōor k'ūgur wai simua pekau hee preso p'ē wai sīerrjō narr k'lan hi juu chaaur weeuk'ap'yaanta bēejim, tag meperagta maach hārpai hapimaagau.

⁹ Chadcha Hēwandam Hak'aar hat'am gaaimu hūwai t'abatarrjō haadēm chan tag hich mag hich pekau heepai nərrabu haajem, ya hich Hēwandamau deebaru k'īrjugta wai siewai.

Wajapcharan mag Hēwandam chaail'a sim haawaita ya tag hich pekau hee nərraba haajem.
¹⁰ Har nem wajap'am wauba ni dich k'apeenjā k'a k'ōch'k'aba sim chan Hēwandam dēn k'aba sim. Mag gaaimua hīchab k'ap'Λ haajem, chijā k'Λnta Hēwandam chaainā maimua chijā k'Λnta mepeer chaainā.

Hagdaujö dich k'apeen k'a k'ōsi nəm

¹¹ Keena, warrcha pārag maach Pör Jesucristo hiek jaauwai pārau hūrtarran hagdaujö dich k'apeen k'a k'ōsita hapi jaaujim; ma hajim pārau nacha hūrtarr hiek. ¹² Magua maach chan pōd Cainjō k'aibag haju k'aba nəm. Cainau mepeer higarta sierr haawai hich heeum t'ōpōjim. ¿K'an jāgwī hirua mag hich heeum t'ōoj? Hichdēu nem k'aigba wau sim daar hich heeumua hich k'āai nem wajap'a wau sim Hēwandamajā wajap'a hoo sierr gaaimuama.

¹³ Cristo gaaimua k'odamnaan, jāg Cainau hich heeum hoomap'a harrijō Hēwandam hiek hīk'aba nəm k'Λnnau jūr pāchdēu hīk'a durrum gaaimua pāach hoomap'a haawai, hoob mag nəm gaaimua warag, "Jāgwīa jāg maach hoomap'a nəm?" hamiet. ¹⁴ Mag k'āai warag dich k'apeenta k'a k'ōsi habat, hich Cristoou jaautarrjō. Dich k'apeenta k'a k'ōsi hamn, maadēu k'ap'Λ nəm, chadcha chi hok'oomk'a narrta hich dāi wēnarramk'īr hich dēnk'a wai sim, Cristoou. Maimua k'ap'Λ nəm hīchab hagjō har dich k'apeen k'a k'ōch'k'aba simn, maan hag'ta hok'oo nərram gaaimua Cristo dēn k'aba sīewai. ¹⁵ Har Cristo gaaimua dich k'odk'a k'ērlmta k'a hisē simn maguan hōor t'ōjemua k'īrjuajem dāi hābata k'īrju sim. Pārau k'ap'Λ nəm, hōor t'ōjem k'Λnnau chan hābmujā Hēwandam hich t'āar hee chuk'u sim. ¹⁶ Jesucristoou maach kōit hich t'ōpitarr gaaimuata maadēu k'ap'Λ nəm, k'an hagá dich k'apeen k'a k'ōchag. Mag maach daupigau hich t'ōpitarr haawaita maachdēujā hagjō Cristo gaaimua dich k'odk'a durrum k'Λn kōit ham daupigau dich t'ōpiju hak'iinjā hagjō hādraraa dich t'ōpiju haai nəm. ¹⁷ Pari hāb p'atk'on paraa simua k'āijā Hēwandam hiek hīk'a sim ha simta hich k'apeenau nemdam hig nəm k'ap'Λ simjā hoobamjō sim, jāg mag wounau Hēwandam t'umaam k'Λn daupii k'itlmta hich t'āar hee wai chiraawai hiruajā hagjō hōor daupii chiram habarju. ¹⁸ Chaaina, maadēu sīi dich k'apeenag par hiiupaita "Muan pə k'ōsi chiram" haju k'aba nəm; mag k'āai chadcha ham hat'ee nem wajap'a wau nəmuata hamag k'ap'Λ hapiju haai nəm, maadēu chadcha ham k'ōsi nəm.

Jāga k'ap'Λ haju haai nəm maach Hēwandam dēn'k a nəm

¹⁹ Mag dich k'apeen t'umaam k'a k'ōsi wēnarramn chadau maadēu k'ap'Λ nəm, maach Hēwandam hiek chaarta hīk'a naawai hi higar nəm; mag nəm haiguin chadau hīk'aa chaarta hīk'a nəm haju haai nəm. ²⁰ Mag hīk'aa chaar hīk'a nəmta nem k'aigba waauwaijā maach k'īrjugaupai maachig jajaauk'amjō hak'iinjā, maach k'īrjug k'āaijā hārpai sim wai nəm: ma Hēwandam. Hiruata nem t'um k'ap'Λ haajeewai' maadēu hi dau na nem hagcha wauju hēk' nəmjā hirua k'ap'Λ sim. ²¹ K'odamnaan, pari maach nem k'aigba wauba naawai maach k'īrjugjā k'ōina simn, magan Hēwandamag jēeuwaijā maadēu hinag chuk'uta hirig jēeuu haai nəm. ²² Magta hirig jēeu nəmn, maadēu hichig jēuebarm t'um hirua maachig deeju, hichdēu hoowai maadēu hi hipierraanaa hirua nem k'ōsimpaita wau naawai. ²³ Hiruua maachig waipi jaau simn hāba hich Hiewaa hiekta hīk'api simn; mag nəm dāi hīchab hich Jesucristoou waipi jaautarrjō hagdaujōta dich k'apeen k'a k'ōsi hapi sim. ²⁴ Har mag hi hipierra wēnarram k'Λnta hi k'apeenau, maagwai hichjā jūr ham k'aperua. Mag chadcha hich Hak'aar maachig deetarr gaaimua maadēu k'ap'Λ nəm, chadcha hī maach dāi sim.

4

Jāga k'ap'Λ haju hōor chadcha Hēwandam hīgar nəmuata nem jaau nəm

¹ Keena Cristo gaaimua k'odamnaan, hīsin hōor sēunemk'am k'Λn neeme t'ənəm; mag sēuk'a wēnarramta hamach hīupain Hēwandamau jaaupitarr hiekta jaau wēnarram haajem, sīi mag nəm gaaimua hōor k'ūguraag. Hoob jāg parhooba nem jaau nəmta Hēwandamau jaaupitarr hiekta jaau wēnarram haajem k'Λn hiek hīk'amiem. Hamau jaau nəm k'ap haag, hīk'aju nawe hajap'a k'īrjubat, chadcha Hēwandam Hak'aar chaar hamach hee wai naawaita mag hiek'a nə wa sīi dōsātauta mag hiek'api sī. ² Hēwandam Hak'arauta mag hiek'api sim k'ap haag māgta habat: Pāachdēu hūurwai Jesucristoon chadcha hich Hēwandam Hiewaa chaarta parhoobam chaaidamjō t'aabachēwia sīi hich māg wounk'ata hōor hee nərrajim ha jaau nəm, magan chadcha Hēwandam Hak'arau jaaupitarr hiekta jaau wēnarram. ³ Pari har Jesús chan mag k'abata bēejim ha jaau nəm k'Λnnau chan Hēwandam Hak'aar charau jaau simjō jaaubata nəm. Chi mag sēuk'a nem jaau wēnarram k'Λnnau Cristo hoomap'anua hi higar k'abata nem jaau nəm. ¿Pārau hūrba haajē mag anticristo bēeju hanəm? Magtarr haawai jāg sēuk'a nem jaau wēnarram k'Λnnau hi bēeju nawe ya hi hiekta jaau wēnarrabahab. ⁴ Keena, pāar chadcha Hēwandam chaain haawai hi Hak'aar chaar sīi dōsāt māg jēb gaai sīejem k'āijā juu t'eeeg hārpai sierramta wai nəm; magua jāg

s  uk'a nem jaau n  rrj  em k'  nnagj   h  u h  daraa p  ach k'  gurpibajierram. ⁵ J  g chi s  uk'a nem jaaujem k'  nnau s  i maig heegarm k'  nn k'  irjugpaita jaau naawai Cristo hichaaurta jaau n  m. Magua h  rhou ham hiek h  rm k'  si h  urjerram, hamach k'apeen hiek haawai. ⁶ Pari maach hagi   maig heegarm k'  nnk'a n  lanta j  rr H  wandam d  nk'a n  m. Maagwai chi H  wandam hamach t  ar hee wai n  m k'  nnaupta maach hiek h  rm k'  si h  urjerram. Pari H  wandam d  n k'abam k'  nn chan b  l  rj   maachd  u jaau n  m hiek h  rmap'a haajem. Maguata h  bmua k'  ij   H  wandam hiekt a jaau n  rram han  lanta maad  u jaau n  m h  rmap'a siman magan maig merag chuk'u sim, chadam hiek jauba s  i chik'am k'  guraagta mag n  rram.

H  wandamau t'umaam k'  nn daupii haajem

⁷ Keena Cristo gaaimua k'odamnaan, H  wandamau hich garmuata maach k'  si s  ewai maad  uj   hagdauj  t  a j  rr dich k'apeen k'a k'  si hajem k'  nn H  wandam chaaink'an  a hich H  wandam k'  irjugj   k'ap'   paauk'amam, hichd  u h  or k'  si simj  ta hamauj   k'  si naawai. ⁸ Mam   har hamach k'apeenj   k'a k'  ochk'aba n  m k'  nn chan warrcha hamachd  u H  wandam hamach t  ar hee haujim han  m hedj   chadcha t  raucha h  lk'awia hauba harr haawaita mag n  m. Magba h  k'iin hamau hamach k'apeen daupii haajeek'am, hich j  g H  wandamauj   t'umaam k'  nn daupii haajemj  . ⁹ Mag hichd  u maach daupii sim k'ap hapietga H  wandamau hich Chaai h  bpai k'it  m ma  g j  b gaii p  ijim, mag p  ijim meebarmuu maach hich d  nk'a hauwia hich mag hich d  i wai n  rraag. ¹⁰ Mag H  wandamau maach k'  si sim chan mag maachd  uta nacha maach garmua hi k'  ochk'atarr haawai k'aba, hich garmuata maach daupigau hich Chaai p  ijim, maach k  it h  daraa hich t  oopink  ir, mag hich t  opibarmua maach k'aibag chugpaap  yaag. ¹¹ H  wandamau mag maach k'  si haajeewai maachd  uj   hagj  t  a j  rr dich k'apeen k'a k'  si hajem. ¹² Mam     j  ga H  wandam maach d  i sim h  rhou k'ap'   n  ? Chadcha dau daau chan maad  u H  wandam hooba haajem; pari maad  u hagdauj   dich k'apeen k'a k'  sitsa w  narram  n, magan chadcha hich H  wandamauta hamag dau daau hich hoopi simj   sim, mag dich k'apeen k'a k'  si n  m gaaimua. Wajapcharan mag n  m haigta H  wandam maach d  i sim, hagt'a hichd  u h  or k'  si sim hamag k'ap hamk  ir. ¹³ Mag maach H  wandam d  i k'apeerk'a n  m han  mj   k'ap'   n  mlan, hich H  wandamau maach d  i mag k'apeerk'am k'  ochgau hich garmua hich Hak'aa maachig deetarr haawai. ¹⁴ Mag n  m d  i h  chab chi Hayau hich Hiewaag h  or peerd haumk  ir p  itarrj   marau maach dau  cha hootarr haawaita mag k'ap'   jaau n  m, chadcha H  wandam maach d  i k'apeerk'aju haai sim h  rag k'ap hamk  ir. ¹⁵ Maad  uta Jesuun chadcha H  wandam Hiewaa haawai hich d  i h  ba sim hawia hi haum  n, magan maachin H  wandam d  ita k'apeerk'am hiek k'apeerk'a n  m. ¹⁶ Mag H  wandam maach d  i s  ewaita maad  u k'ap'   n  m, chadcha hirua maach k'  si sim. H  wandamau t'umaam k'  nn daupii haajemj   dich k'apeenj   daupii sim  n, magan H  wandam d  i k'apeerk'a s  ewaita mag hich k'apeen daupii sim. ¹⁷ Mag maach k'  si sim k'ap'   naawata warag maach garmuaj   h  rcha maad  u hi k'  si n  m. Mag, h  or hi hagk'a n  m hedj   hi h  gk'aba naaju, maig heegar n  wej   H  wandamau hich Hiewaa k'  si haajemj   maachj   hirua k'  si sim k'ap'   naawai. ¹⁸ H  wandamau chadcha maach k'  si sim maad  u k'ap'   n  m haig hi h  gk'aba haajem; magju k'  ai dich k'  si sim k'ap'   naawai b  l  rj   dich d  i k'  igbjauj   k'  irjubaju. Maad  u hi h  gk'aba n  mlan, magan dich k'aibag k'  ij   wauju k'  irjuwiau. Magua, H  wandamau h  or hi hagk'am hed maachj   hirua k'  igba haju k'  irju n  mlan, magan hagt'a wajapcha maach k'  si sim k'augba naawaita mag k'  irju n  m. ¹⁹ Hich garmuata nacha maacha k'  ochk'atarr haawai h  sin maachd  uj   maad  u hi k'  si n  m. ²⁰ H  bmua k'  ij  , "Mua H  wandam k'  si chit  m" ha sim; pari mag simta dich k'apeenj   k'a k'  ochk'aba sim  n, magan maan s  i s  uk'awaaita mag hiek'a sim. Chi mag hiek' a simua hich k'apeen d  i k'  ircha hoo simta mag k'a k'  ochk'aba sim k'ai,   j  ga mag H  wandam hichd  u b  l  rj   hooba haajemta hirua k'  si habarju. ²¹ Jesucristou maachig jaau p  atarr maad  u k'ap'   n  m. Mag hirua jaau p  arran m  gau: "Pua chadcha H  wandam k'  si sim k'ai, magan p  ch k'apeenj   hich hagi   k'a k'  si hab  ," ha sim.

5

Jes  s hiek h  lk'awain dich garmuata k'aibag t'um p  dp  aijem

¹ Jesuun chadcha H  wandamau hich Hiewaa hichd  ucha p  itarr haawaita hi d  i h  ba sim hawia hau sim wounan magan ya H  wandam chaairau. Magbarm haig hagi   tagam k'  nn H  wandam chaaink'a n  m k'  nnauj   hagi   hi k'  si haju haai n  m.   j  gw  ? Chi Haaij   k'  si naawaima; p  d chi Haai happai daupiinnaa chi chaain k'  ochk'aba haju haai k'aba n  m. ²   j  ga mag maad  u hi chaaink'a n  m k'  nnlj   k'  si n  m k'ap habarju? Chadcha hich H  wandamj   daupii naawai hirua nem jaau sim hipierraai nem waauwaima. Mag hi hipierraai w  narram  n, hi chaainj   daupii wai w  nrraju. ³ Chadcha H  wandam daupii n  m

hanamn hirua nem jaau sim t'um hi hipieraa nəməu; mag hirua maachig waupi jaau sim nem chan maadēu pödbaju hayaam nem k'abam. ⁴ T'um maach chi Hēwandum chaaink'a nəm k'ənnau chan pekaúg hñdər dich deeba haajem, dich garmuata pödpäp'i haajeewai. ⁵ Mag maadēu magam pekau pöd nəmən, Jesús Hēwandum Hiewaa hich Hēwandum däi hāba sñerram hiek hñk'a wēnərram gaaimuata mag pödpäijem.

Hēwandum hich Chaai k'augpitarr

⁶ ¿Pari jäga mag Jesús Hēwandum Hiewaak'a sim maadēu k'ap'ə nə? Jesús pör choo nəm haig hich Hēwandamaucha hñgt'armua jaauwia pakuls gaai ya meemaa haawaijä hagjö jaautarr haawaima. Mag nəm däi hich Hēwandum Hak'aar chadcha nem jaaujemua jä k'ap'ə hapiejem, Jesús chadcha Hēwandum Hiewaak'a sim. ⁷⁻⁸ Haragan biek numí hich Chaai hichë sim hñrag hich hiekcha hñrpijim hñgt'armua: hi pör choo naawai maimua ya t'ðopäyaag pakuls gaai hi wai naawaijä hagjö hñrpijim. Maimua hñs hewag pawiajä hich hag hiekpaita Hēwandum Hak'aar maach t'äar hee simuajä k'ap'ə hapiejem, hí chadcha Hēwandum Hiewaak'a sim. ⁹ Mäig heegarm k'ənnaujä maachig nem mag haawai maadēu hñk'aajeewai hich Hēwandamaucha Jesús higwia hich Chaai ha jaau sim charä wajapcha hñk'aju haai nəm, hichdëuchata mag jaau siewai. ¹⁰ Chadcha chi Hēwandum Hiewaa hiekta hñk'a simuan hich t'äar hee k'ap'ə sisi, chadam hiekta hichdëu hñk'abarm. Mama mag Jesús higwia hich Hēwandamaucha hi Hiewaa ha jaau simjä hñk'aba simuan warag hich Hēwandumta sünemeg p'ë sim, hirua jaau sim hñk'abam gaaimua. ¹¹ Mag hirua maachig jaau sim hiek'an, maach hich dën'k'a hauwia hich mag hich däi wēnərrapijuuta jaau sim; pari mag hi dën'k'anaa hi däi hich mag hēnərrajuun, hāba hich Hēwandum Hiewaa gaaimuapaiu. ¹² Magua chi Hēwandum Hiewaata hich t'äar hee hau siman hñchab warreta hiiu sisiejem, hi däi hich mag hi dën'k'a nərraag. Pari chi Hēwandum Hiewaata hauba sim chan hag'ta hi dën'k'aba sim, hi däi hich mag hiiu nərraag. Magam k'ənn pöd hi däi hich mag nərrabam.

Juanau hñbmiecha hñor wawitarr

¹³ Keena, pääar Hēwandum Hiewaa hiek hñk'aajem k'ənnagta mag hñsap p'ä deepäi chirəm, ya pääar hi dën'k'a naawai chadcha pääch hi däi hich mag wēnərraju k'ap hamk'ñr.

¹⁴ Maadēu k'ap'ə nəm hñchab, hich Hēwandum k'osí simjä maadēu hirig jéeuwain hirua maach hiek hñrb k'aba hñurjem. ¹⁵ Mag hichig jéeuwai maach hiek hñurjem k'ap'ə naawai mag jéebarmjä ya wai nəmjtä k'ñrjuu haai nəm, chadcha hirua deeb k'aba deeju haawai.

¹⁶ Hñbmua k'ñjä dich k'aperau pekau wau sim hooman, hi köt Hēwandum jéeuju haai sim; majä jaau hogt'om k'ñmie durr hich barpäimk'ñrjö Cristo hichaaur nem jaau nərraba sim k'ai mama. Mag hi köt jéeuwan, Hēwandum hñjipi hauwia hich dën'k'a hauju, hich mag hich däi wai nərraag. Hēwandum pödba haawai k'abam, pari pogk'a hñrau pekau wau nəm hirua chugpaaba haajem, mag hamach barpäimk'ñrjö Cristo hiek k'ap'ə nəmta jaau hogt'om hi hichaaur nem jaau wēnərraawai. Magam pekauta wau nəm köt chan mua päräu jéeuju haai nəm haba chirəm. Magam paran päräu parta jéeuju, hichiita Hēwendum hisegju haawai. ¹⁷ Nem k'aigbam t'um pekauk'a hñbör sim, pari magam Hēwendum chugpaabapäaiwai k'ñmie durr maju harrijä maba haajem.

¹⁸ Maadēu k'ap'ə nəm, Hēwandum hich Haaik'a wai sim woun chan hich mag hich pekau hee nərraba haajem, hich Hēwandum Hiewauchata hi t'la wai siewai. Magua dösätaujä pöd pekau hee t'la haum hiek hi t'la hauba haajem. ¹⁹ Maadēu k'ap'ə nəm, maach chadcha Hēwandum dën'k'a nəm; pari k'ap'ə nəm hñchab, mäg jëb gaai hñor pöm sñi dösätauta hich juu heegar p'ë wai sim. ²⁰ Maadēu k'ap'ə nəm hñchab, Hēwandum Hiewaa maach hee bëewiata maachig k'ñrjug deechëjim, Hēwandum chaara wajapcha k'ap hamk'ñr. Mag gaaimuata maachin chadcha hich Hēwandum chaar däita wēnərram, pari wajapcharan chi Hiewaa Jesucristo dñjä hagjö naawai mama. Mag Cristota Hēwandum chaar hanaa maach hich mag hiiupiejemuu.

²¹ Chaaina, hñbmiecha pärag jaauk'im: Jäg Hēwandum hiek jaau nəm hanamjä Hēwandum hiek chaar k'abamäta hee hapiju hñk'aajem k'ənn däi k'ñr k'ap'ə habat.

Magdam hajim pärag jaauum hig chirarr. Hayoo keena,

2 JUAN

Biek numiim hēsap Juanau p'ā deepāitarr

K'aíu p'ājī maimua k'ai hat'eeta p'ājī. Hachamá maimua hābak'ai biek t'ārjupam hich Juanau p'ātarr dāi hoowai bāgt'ā k'it'ēem, maimua hābpaim dāi hamach numpai hiyāñ nāmjōta p'ā sim. Deewum k'ān jaau simjō hichdēupai hich jaauwai hiin "jōoin" haajem (v. 1). His nasi pawi hoowai maadēu hajappai k'augba nām k'aíta deepāijī. Pogk'a negōon dēn gaai hoowai iglesiaag hajimjōo sim; mamañ hīchab hoowai hāñ hāb Cristo gaaimua hich dāi k'odk'a sierraga deepāijimjōoja sim. Maach hat'eet chan mag hajap dawaa k'aba siewai k'augba naab mamañ, hich chi p'ātarr jōoirau nem k'aauga sīejim, k'ai hat'eeta p'ā sīejī.

K'an jawaagta p'ājī. Mag cartadam bāt'ā k'itab mamañ Juanau nem hiek t'eepta hiek'a sim, mag Hēwandam hi gaai t'āwi sīi parhoobam k'īirjug jaau wēnarrarr gaaimua chi hāk'a durarr k'ān k'ūgur hauwi hamachig paa hauju hēk'a wēnarrarr k'ān hēugar. Hi hiek jāgām k'ānna Cristoo jaau platarr hiek k'abamta dich haig bēewi jaaucheewai dich di haigjā jēerpibaju haai sim haajem. Maglam k'ānnaag chan "Hāu pāar bēejim" wa "Hāu petat" haujujā k'aba sim hanaabā. Mag nārrjēem k'ānna maadēu dich haig jēerpinaa ham hajap'a trataawain dich paarmuata hamau mag sēuk'a nem jaau wēnarramjā dāi jaaunaa hamau nem k'aigba wau wēnarramjā dāi wau nāmjō sim hanām (vs. 10-11).

Dich k'apeen daupii wēnarraju haai nām

¹ Mān Juanau. Māch chi jōirauchata pāar hich Hēwandamaucha hich iglesiak'a hautarr k'ān hat'ee mag hēsap p'ā chirām, mag hee t'um chi hāk'a durrum k'ānag. Mua chadcha pāar k'ōsi chitām; wajapcharan māch happaimua k'aba, t'um har maachjō Hēwandam hiek chaarta k'ap'a nām k'ānaujā hagiō pāar k'ōsi nām. ² Mua mag pāar k'ōsi chitāmān, Hēwandam hiek chaar māchdēu hāk'a chirāmta pāraujā hāk'a naawaiu; mag chadam hiek maachdēu hāk'a nāman mag hatag pawiajā hich mag maach t'āar hee sierraju. ³ Hēwandam chi Hayau maimua chi Hiewaa Jesucristoojā pāar hāu wai naapim k'ōsinaa pāar heeg hoopim k'ōsi chirām dāi hīchab pāachdēu chadam hiek hāk'a nām gaaimua k'ōsinaa hagdaujō dich k'apeenjā k'a k'ōsita wēnarrapim k'ōsi chirām.

⁴ Mā honee chirām keena, chadcha pāar hee hāaur k'ān hich Hēwandamau maachig wēnarrapi jaau simjō hamachdēu chadam hiek hāk'atarr hipierraata wēnarram māch daúa hootarr haawai. ⁵ Hīsjā nawe pāachig jaautarr hiekpaita deeu plāba pārag, hagdaujō dich k'apeen k'a k'ōsi haju haai nām ha chirām. Mua pārag mag p'ā deepāi chirām chan hiek hīiur k'abam; mag hiek'an warr pāachdēu hūrtarr hiekpaiu. ⁶ Chadcha chi Hēwandam k'ōsi simuan hirua nem jaau sim t'um hī hipierraata nem waaujem. Pari hārcha hirua maachig waipi jaau simān, har nacha pāachig jaau nām haig hūrtarrjō, hagdaujō dich k'apeen daupiita wēnarrapi jaau simāu.

Sīi chik'am k'ūguurjem k'ān

⁷ Jāg hōor pōm sīi sēuk'a pāar k'ūguuraagpai Jesús chan woun chaar k'abamta jāg nārrajim ha jaau nām k'ān k'apan t'ānaawai, muan pāragan warrgarwe mag pāachdēu hāk'atarr hiekta k'īir heyaa hapi chirām, hādlār pāach k'ūgurpimaugau. Chi jāg wēnarram k'ānan sīi chik'am k'ūguurjem k'ān hanaa Cristojā hoomap'a nām k'ānau. ⁸ Pāachdēu Hēwandam hiek hāk'atarr gaai huba wēnarram paar hāgt'ar paawajjā hirua deeju ha sim t'um chadcha haum k'ōsi nām k'ai, k'īir k'ap'ānna hōor sīi jāg sēuk'a nārrjēem k'ān hiek hoob hāk'amiet. Pārau magba hādlāraata hamag pāach k'ūgurpim chan hirua mag nem deeju ha simjā t'umcha haubaju.

⁹ Hābmua k'āijā maach Pōr Jesucristo hiekta bigaau sīunaa hag k'āai wajapcharamta jawaag hawia hi hiek k'abamta jaau nārramān, magan Hēwandam hi dāi k'aba sim. Mamañ Cristoo jaau plarr hiek hichdēu hāk'atarrta hogdāba hāk'a simān chadau hich Hēwandam chi Haai dāi chi Hiewajā hī dāi nām. ¹⁰ Hābmua k'āijā pāach di haig bēewia Cristoo jaau plarr hiek k'abamta jaaucheewai hoob pāach di haig jēerpimiet, ni sīi hīrig hāu pā bēejim wa hāu pet k'āijā hamiet. ¹¹ Chi mag nārrjēem k'ānag saludaa nām k'ānan hamau mag nem k'aigba jaau nāmjā dāi hamach paarmuata jaau nāmjōta nām, maglam gaaimua warag hōor hōok'oomb'īir.

Hābniem salud

¹² Pārag nem jaauju pōoma wai chirām; pari sīi mag hēsap gaaipai chan mua jaau pāibam. Magju k'āai māchchata pāar haar mawia pāar dāi k'īrchata hiyāñ ham k'ōsi chirām, maach t'umaa hāba wajapcha honee haag.

¹³ Maujā hīchab pāarjō hich Hēwandamaucha jār hawia Cristo gaaimua pāar iglesia heem k'ān dāi k'odk'a durrum k'ānau pārag salud deepāi nām.

MΛgdam hajim pārag jaaum hig chirarr. Hayoo keena,

Juan

3 JUAN

Biek t'ärjupam hēsap Juanau p'ā deepäitarr

K'aíu p'ājí maimua k'aíg deepääigta p'ājí. Chamág t'ärjupam cartadamtā hīchab hich Juanau hich k'apk'lan hanaa hich k'apeer Gayo haajerrag deepääigta p'ājim (vs. 1). Mag hermanodaman hag perasöm iglesia heem k'lanau hajap'a k'ap'naajim haju hayaa sim.

K'an jawaag haji. Biek numiim carta hichdēu p'ā deepääiwai hag gaai sii Cristo hiek chaar k'abamta parhoob nem jaau nərrjēem k'lan chan hōrag hamach haigjā jēerpiba jaaupāi sim. Pari mág Gayoog deepäitarr gaai chan magba, hante jūrr maach peerdlajem hiekta jaau wēnərram k'lanan hajap'ata hamag recibiimk'ir warag ham k'ir honeeta hiek'a sim. Juan hiek'ōoin di chaaurmua wa dō chaaurmua k'ājā hōordam dich haig bēewai mag hajap'a recibiipi nəmən, mág Testamento Hiiur gaai biek k'apan chadcha hich magta haju haai nəm ha sim (Mt. 10:40-42; Ro. 12:13; 1 Ti. 3:2; Tit. 1:8; 1 Pe. 4:9).

Gayo gaaimua Juan honee harr

¹ Jāgpa chirá Gayo, k'apeer wājā? Mə hich jöoi Juanauta pərəg mág hēsap p'ā deepäi chirəm, chadcha məchdēu pə k'osi chitaawai.

² Cristo gaaimua k'odam, muan Hēwandamaga pə kōit jēeu k'itaajem, jāg pəch Hēwandam dxi hāu chirəm jō tagam nemdam waauwijā wajap'ata hōbēbérk'am dxi pəch k'a monak'ata chitamk'ir. ³ Mə honee chirəm chadcha, hermanonaan bēe nəm k'lanau jaauwai pə chadam hiek gaaita hubəl hogdaba chiraajem ha məchig jaauchē nəm hūrwia. ⁴ Məchdēu Cristo hiek jaau chitəm hūrwia hāk'atarr gaaimua jāg məch chaaainjō k'it'ēem k'lan chadcharam hiek gaai jaau sim hipierraas wēnərram ha hūurwaita chadcha mə honee chiraajem; deeum nem jaau nəm hūurwai chan jāgcha mə honee haba chitəm.

⁵ Hermano, pua chadcha Cristo gaaimua maach k'odk'a t'ənəm k'lan dājā Hēwandamau waupim k'osi haajemjōta haajem ham dxi; pari maagjem chan sii pəch k'apk'lan haawai k'aba, warpmu Hēwandam hiek jaawan bēe nəm k'lan dāita pua mag wajap'a haajem.

⁶ Mag hamau mərəg pə jaauchewai hamau chi hāk'a durrum k'lan k'apan t'ənəm dak'irta jaau naajim, jāga puu hāu ham k'ir jāsenk'aj. Jāk'lan wounaan deeupəch haar weetwai Hēwandamau waupi jaau simjō hamau nemdam hig nəm t'umaa hamag jar deebā, hamach dxi warramk'ir. ⁷ Ham jāg wēnərram, chadcha Cristo hiek chaar jawaagta jāg wēnərrabahab; mag wēnərramjā Hēwandam hiek hāk'aba nəm k'lanag chan nem jēuba wēnərram. ⁸ Magua maachdēuta jūrr hamau nem hig nəm jāg hajupāi warag Hēwandam hiek chaarta jaumk'ir. Mag nəm haig maadēu warag Hēwandam hiekta maach paarmua haaidəpi nəm.

Ejemplo wajap'am jaauua ejempla k'aigbamjā jaauutarr

⁹ Mua jam chi hāk'a durrum k'lanag hūrmk'irta nawe məchdēu hēsap p'ā deepäitarr gaai jaaupājim, hāu mag Cristo hiek jaau wēnərram k'lan pāach hee recibiimk'ir. Mama magtarra Diotrefeeu, hichta t'umaam k'lan k'ājā hārpai ham k'osi siewai, hirua mə hiek hasekasmap'a sim. ¹⁰ Hich jāg chitəm hat'ee, məchcha jam baarwai mua pāar dak'irir hiek'aj; maumua mua hūrwai hichdēuta jāg mə hēugarjā sēuk'a chadam hiek k'abampa hōrag jaau nərrajem haajem. Pari wajapcharan mag sēuk'a simpajā k'aba, hermanonaan warpmu Hēwandam hiek jaawan bēewijā hōor recibiiba simta bigaam k'lanau recibiim hiigwajā hidēu recibiipiba haajem hanəm. Mag nəm hee hābmua k'ājā hōor recibiimn mag hermanodam warre iglesia heemuajā jarpāipiejem haajem, mag warpmu berr recibiitarr kōit.

¹¹ Hermano, hoop pua ejemplo k'aigbam chan hau chitam; mag k'āai exemplo wajap'amta hat'ā. Pua k'ap'na sim, har chi nem k'aigbam waaujem k'lanan Hēwandamjā k'augba naawaita mag nem k'aigba wau sierjēem; pari nem wajap'a wau nəm k'lanan Hēwandam dxi naawaita mag nem wajap'a waaujem.

¹² Magta sim maach hermano Demetrio. Chadam hiek hichdēu k'augtarr hipierr nem hajap'a wau simuata hich hiiucha jaau simjō merag chuk'u k'ap'na sim, hichdēu chadcha nem wajap'a wau sim. Magua t'um chi hāk'a durrum k'lanau hī hēugar wajap'a jaaujem. Məchdēujā mag k'ap'na chiraawaita hirua chadcha nem wajap'a wau sim ha chirəm. Pua k'ap'na sim, mua chadcha nem jaau chitəm.

Hābmiecharam salud

¹³ Mua pərəg nem jaauju pōoma wai chirəm; pari mág hēsap gaai pōd t'um jaaupāibam.

¹⁴ Məchdēun pə dxi jōpcha k'ircha hooju k'irju chirəm; maigta maach hiyāh haju.

¹⁵ Gayo, pΛ k'ōinaa chiramk̄ir muan Hēwandamagta pΛ kōit jēeu chiraajem. PΛ k'apk'ΛΛn mawaam k'ΛΛnaujā pΛrΛg salud deepāi nΛm; maagwai jūrr mΛ k'apk'ΛΛn pΛch haram k'ΛΛnagjā hagjö hamachpierr mΛ salud jaaupet.

MΛgdampai hajim pΛrΛg jaaum hig chirarr. Hayoo kakē,

PΛch k'ap'Λm, Juan

JUDAS

Judas hēsap deepāitarr

K'aíu p'ājī maimua chijā k'lan hat'eeta p'ājī. Mág carta p'ātarr woun Judas ha t'ār sīejim haajem. Hich mág Judas Santiago dái Jesús heeugpeen hajim hanaabá, hād hābam k'lan. Mág cartadamjā hīchab, jōoi Juanau hichdēu nacharam deepāitarrjō, iglesiapierr deepāitarrjō. T'ār mág carta p'ātarr woun Judas ha t'ār sīejim haajem.

K'an jawaag hajī. Judas hiek, warr hirua mág cartadam p'āju k'īrjutarran, jāga Jesuu maach peerdā haaujē ha jawaagta p'āju k'īrjubadējim haajem. Mama magtarrta hichdēu hūurwai, mag Hēwandam hiek jaau nám hanám k'lanjā sīi parhoob nem jaau námua chik'am k'ūgur wēnarram ha hūrbaawaita jūr chi hāk'a durrum k'lanag hamachdēu nacha hūrwi hāk'atarr hiek gaai huba hamkīrta p'ājim hanaabá. Hirua chan hichjō hāu hāk'a durrarr k'lanndam sīi mag nārrjēe harr K'lanau k'ūgurwi sīi hamachjō hapimap'a sīejim (vs. 3-4). Magarrau mag nacha hamachdēu hūrtarr hiek'an chadau hich mag hogdāba hāk'anaa, hamach paarmua jaaunaa, bigaum k'lanagjā hich magta jaaupi jaauju haai námgui hajim hanám (vs. 3, 20; Gá. 1:6-9; 1 Ti. 1:19; 6:3, 20-21; 2 Ti. 1:13-14).

Jāg Hēwandam hiek jawaag chi machnaan hanámjā sīi chik'am k'ūgur wēnarram k'lanan hamach jāg wēnarram gaimua Hēwandamau ham gaai jerrba mas hab k'aba mas haju k'ap hamkīr, warr hamach parhoob wēnarrarr gaimua Hēwandamau sīi par daúa hooba harr k'lan higwi, Judaaau maachig ejemplodam jaau sim:

Israelnaan hamach t'ār t'eeegau hāk'ajā hāk'aba harr (v. 5);

angelnaan Hēwandam chognaan harpta hi hichaaur hatarr (v. 6);

Sodomapien dái Gomorrapien parhoob hamach hōor k'abam dāipa t'ānarr (v. 7);

Caina hich heeum t'ōotarr (v. 11);

Balaam sīi p'atk'on ganam k'ōchgau Hēwandam hiek hūrba harr (v. 11);

maimua Coré hichta warm k'lan k'āijā hārpai haju hēk'atarr (v. 11).

Salud

¹ Mán Judaaau, Jesucristo chog; māchpaiu Santiago heeum. Muata pārag mág hēsap p'ā chirām, pāar har hich Hēwandamajā k'ōsinaa hich hiek hāk'amkīr hichdēucha t'ār hautarr k'lan haawai Jesucristou t'āa wai sīejem k'lanag. ² Keena, mā salud hat'at. Muan Hēwandamagta pāar kōit jēeu chirām, hichdēuta dārrcha pāar heeg hoowia pāach heejā k'ōinaa hapinaa hich dēnjo warag dich k'apeenjā k'a k'ōsi hapimkīr.

Chad k'abam hiekta jaaudem k'lan

(2 Pe 2:1-7)

³ Keena, maach peerdājem hiek maach t'umaam k'lanau hāba wai nám jawaagta mág hēsap p'ām k'ōchaaga chirajim; pari magtarrta jāg Hēwandam hiek hāk'a nám hawi hamach k'augbjupi hawi hermanonaan chaar hee jāg sēuk'a nārrjēe haawaita heeupemjō mág pārag p'ā deepāi chirām, pāachdēu hāk'a nám hiek hisegba warag hag kōitta dich k'apeen kōit jāu námjō dái huba ham dái hiek t'ierrk'a durrumua hādlar pāach k'ūgur haupimaaugau. Jāg pārtau hāk'a námta Hēwandam hiek charau, har Jesuu hich hi jaaumkīr hichdēucha jar hauattar k'lanau nacha pāachig jaautarr. Jāg hamau pārag jaautarran, parhoobam k'lanau hagiō hi hiek hawi jaau nám hāk'am hugua hajim. ⁴ Pari jāg sēuk'a nārrjēem k'lanan hōor k'aibgam k'lanau; jāk'lan Hēwandamau hich hiek gaai jaau simjō jerrba k'īmie durr bark'āluu k'lan k'abahab. Maguata hamau maach Pör Jesucristo hichta hābpai t'umaam k'lan k'āijā hārpai sierranta hīgħa, warag hi hisegnaa, Hēwandam hōor dái wajap'a k'itaawai hamach chig habaju hawi, sīi hamachdēu nem waum haigta waaujem.

⁵ Mua k'ap'ā chirām, pārāu meraa k'abam nám cha mua jawaagpam hiek. Pari k'īrjubat jāgajī warrgarjā Hēwandamau hich hisegtarr k'lan dái: Maach Pör Hēwandamau maach jōoin israelnaan hichdēu Egaptopien juu heemua hūu peerdā haujim. Pari magtarrjā hichdēu nem jaaau sim hipieraajā k'abam harr k'lanan israelnaan harr hāba hichiita k'ēchpāijim.

⁶ Maimua hagiō k'īr heyaa habat hīchab, jāga hich Hēwandam chognaan hich Hēwandam dāicha naajerra hich k'āai hārpai haju hēk'atarr gaaimua hich chognaan harr hāba hich haarmua bark'ālīpjī. Pāadē k'īrjubat hīs ham jāga nā: Hēwandamau jāk'anaa k'īchag hee ham preso p'wei sim, hich maig hōberaajā k'augba, hichdēu mág durr hi hagk'am hedta warag ham k'āibag wauwu hich mag wēnarrjau jawaag. ⁷ K'īr heyaa habat hīchab jāgajī Hēwandamau Sodomapien dái, Gomorrapien dái maimua hag dak'a deeum p'ōbōr nāplid harr k'lan dāijā hagiō. Hamau parhooba sīi hamach hālin k'abam dāita hamachdēu ham haig hanaa hamach k'amannaan hap'ajā hālin dāimjō haajeejim. Hamach mag t'ānarr gaaimua Hēwandamau sīi chi p'ōbōr t'um hag hee hōor t'ānarrpa warre hōrpāijim. Mag ham

hörtarran, maglam gaaimua jäga k'imiie durrjä mag p'öbör hörtarrjö hõt huu wëjöm t'öjä t'öba sierram heeta hichdëu bark'läju t'umaam k'lanag k'ap hamk'ir hajim.

⁸ Warrgarwe Hëwandamau hõor k'aigbam k'lan däi maaggjerr k'ap'la namtä, jäg pârag sëuk'a nem jaaujem k'lanau warag Hëwandamauta hamach k'ääpi hauwia hiek durag jaautarr wajap'a k'ap'la nam hawia, warag hamachdëupai hamach morjä sark'aba hârpinaa bigaama k'lanjä hârpiejem. Mag nam däi hichab maach Pör Hëwandam chadcha juu t'eeeg sierramta serbiibag p'ënaat hamachdëuta k'apcha nam hawia, Hëwandam chognaan wa meepen hawiajä hõgk'aba jûur hiek'ajjem. ⁹ Pari ham k'ääi Hëwandam chognaan pör Arcángel Miguel haajemua jä, Moisés meeblaadeewai, hi mor hat'ee mepeer däi jûrr chik'am hipeer hahau k'aawaijä bâlrljä hirig k'aigbjä hiek'aba, sii warag "Pach mä däi jäg chiram paar nau Hëwandamauta pârav meeurred siijugui" hajim. ¹⁰ Hëwandam chogaujä k'aigba hiek'aba harpta, magju k'ääi sii jäg sëuk'a nem jaau nartjëem k'lanauta hamachdëu nem k'augbam higwiapa k'aigba hiek'ajjem. Maimua mag hamau nem k'ap'la nam hanløjä sii nemchaain k'irjugiöpä namtä mag k'ap'la nam haajem. Mag k'ap'la nam hanloman sii wir haig hamachdëupai hamach k'aibag wau namljö namtä mag nam.

¹¹ ¡Héh, hapdurr jäg nartjëem k'lan! Jägam k'lanan Cainjö dich k'apeen hoomap'anana hamach daar nem wajap'a waauwaijä k'öchk'abata sierrjëem. Jägam k'lanan hichab Bal-aamjö sii p'atk'on ganam k'öchgaupaita jäg nartjëem; magnaa hamachta warrgar woun Coré haajerrjö chi pörk'am k'öchk'a nam. Coré mag Moisés hisegvia jûrr hichta chi pörk'am k'öchk'atarr paarjä hich higar narr k'lanipa Hëwandamau warre k'echp'itarrjö hamjä hagiö k'echpäjü hich Hëwandamau. ¹² Jägam k'lanan Cristo maach kõit meetarr k'ir heyaa haag biirdlanaa pâar däi häba t'ach k'owaijä, hatcha t'ach põm waibéena k'owaijä warm k'lan dak'ir jûrr hamachta hatchapai haawai. Jägam k'lanau chan bigaam k'lanndamjä k'irjuba sii hamachpaita k'irju sisidäm. Jäg chadam hiekjö nem jaau wënlrram k'lanan par noseg chëbamta sii hedjä noseg chëjujö t'lnarr p'üu haaisirbapäawai chëba sii hõor k'üguurjemjöta sisidäm. Jägam k'lanan hichab nemjüri bâlrljä chëba haajemjöta sisidäm, hamau nem jaau naml hürwia hõrau bâlrljä k'irjug wajap'amjä hauba naawai. Hamach mag sisidäm gaaimua ya biek numi k'echwia namljöta nam, hamach k'aibag hee hich mag t'aabatarr gaaimua maimua Cristo hiekjä hisegvi hi hichaaurta nem jaau naml gaaimua. Maigtä ya pa chi k'aarpa jëunaa hörbap'ämjö haju Hëwandamau ham däi. ¹³ Jägam k'lanau chan nem wajap'a wauba sii maach dawag k'abam nem hap'ata waaujem. Mag hamau nem wau naml k'irjuawai chan sii dö higaau nem maach hinaam t'lanuba t'lanamjöta sisidäm. Jägam k'lanan hichab har sii p'dag p'ug mawia k'ichag hee chukk'u haadeejemjöta sisidäm, hamau nem jaau naml gaaimua bâlrljä hõrau nem wajap'am k'augba haajewai. Hamach nem k'aigba wau naml gaaimua hamjä hich jägtä Hëwandamau ham k'ichag hee pâih k'aba pâjü, hich mam naam hiek naisimk'ir. ¹⁴ Hich jäg k'aigba sëuk'a nem jaau nartjëe haju k'lan higwiata hichab Hëwandam hi jaaumie Enoc haajerraujä warrgarwe Adán homparr haigmua hag'ta hõor põmcha k'aba nälwe ya hichdëu hoo wai simjö magju k'ap'la mag p'ä pârajim haajem: "Mua maach Pör Hëwandam hoojimgui" hajim hanam "hich chognaan põoma t'lanam däi hurum.

¹⁵ Mag hurumän hõor t'um k'aigbam k'lanag hamachdëu nem k'aibag waunaa parhooba hich higwia hiparii hiek'ajjerr paarjä ham k'aibag wauju jawaanta hurumgui" hajim hanam.

Magta hiek'ajim haajem jöoi Enoc haajerrau. ¹⁶ Maguata jäg sëuk'a nem jaau naml k'lanan hamach k'aigba haawaijä sii k'iu jambä warag deeum k'lan gaai t'lanvia chik'am gaaimuata jäg naml haajerram; jägam k'lanau chan hamachdëu nem hoowaijä sii par daúa hooba warre hat'uuchata jaauvämajem. Mag häba hamachdëu nem k'osimpaita wau naml gaaimua hamachpaita haku hajuuta k'irju sierrjëem. Hamachpaita t'ö hiek'a sierrjëem; maimua chik'am t'ö hiek'awaijä mag hiek'abarm gaaimua jûrr hamach däi wajap'a hamk'irpaita mag hiek'a sierrjëem.

Chi hik'a durrum k'lan wawitarr

¹⁷ K'ir heyaa habat keena, har maach Pör Jesucristoou doce hichdëucha jär hautarr k'lanau pâachig jaautarr hiek. ¹⁸ Hamau pârag magjierram: "Keena, ya Hëwandamau maach hi hagk'aju gayaa paawai sii hõor hamach k'öchagpierra nem waum k'öchk'anaa chi hik'a durrum k'lanjä wau hiek'aa neeme sisidäm haju" ha jaaujerram pârag. ¹⁹ Magtarr haawai chadcha merag chukk'u sisidäm, har pâar hee sëuk'a wënlrraajem k'lanau chan bâlrljä Hëwandam Hak'aar chuk'u haawaita mag hamachdëu nem waum haig waunaa hõor hõ häba t'lanarrjä warag haaidabap'äm.

²⁰ Hermanonaan, pari pâraru hik'atarr hiek hich Hëwandamauta k'augpitarr haawai bâlrljä mag heegarm k'irjugiö k'aba sim. Magua muan pâragan hag hiek gaaita pâach k'apeenjä

hagdaujö bāaupiju hēk'abat ha chiram. Pāach Hēwandamag jēeuwajā hich Hēwandam Hak'arau jēeupi simjöta jēeubat.²¹ Hēwandamau pāach k'ōsi sim k'ap nem wajap'a wau nām gaaimua hich jäg pāach daupiita p'ē wai nūrrapibat hirig. Mag nāmuā hāba deeu maach Pör Jesucristo bēeju hedta nābat; mag hich pierrwaita maach dau haug k'augwi hichjö hich mag tag meejā meebla hich dāi p'ē wai sīsiju.

²² Har sēuk'a nem jaau nām k'āanau deeeum hiekta jaau nām hūrwia maach Hēwandam hiek chaarta warag hāk'aju k'augba haadēp'ām k'āan dau haug k'aug paraanaa warag hamag Hēwandam hiek chaarta p'āanba jaaua, hūwaii hāk'amk'īir.²³ Maimua har warre parhoobam hiekta hāk'a nām gaaimua ya hōt huu t'ānām heeta dārbaagpamjö nām k'āanjā, hok'oom hiekcha hok'ooju nawe, ham k'aigpēr hat'at, Hēwandam hiek chaarta jaau nāmuā. Pari warm k'āan har hat'uucha nām k'āanjā hagjö dau hee haug k'aug paraa habat; mag ham dau haug k'aug naab mama, ham dāi k'īir k'ap'ānaa hamau nem waaujemjā put sōr memerk'ōmjö warre hisegbat. Jāk'ānan hamach parhooba pekau wau nām gaaimua k'ajūapata sīi hagua p'uur sīsidāmjö sīsidām.

Hābmiecha Hēwandam t'ō hiek'atarr

²⁴ Pari pāar chadcha maach Hēwandam hābpai k'itām dēn haawai hoob k'īirjumiet. Hichdēuta maach Pör Jesucristo gaaimua maach peerdā hauwia, hich juu t'eegauta maach pekau hee burrpiba t'āanaa, maach hi hagk'am hedjā honeeta bālārjā pekau chuk'u p'ē hauju, hich mag hich dāi naamk'īir.²⁵ Mag Hēwandamta warrgarwejā t'umaam k'āan k'āai chi wajapcharam hanaa chi hārālcharamāu; hichpaita māg hatagjā chi juu t'ierr hanaa hich mag hiek t'eegjā sierraju.

Māgdam hajim pārag jaaum hig chirarr. Hayoo keena,

Judas

EL APOCALIPSIS

Juan k'āitarr

Juanau mág hich k'āitarr hōrag jawaag p'āawai ya jōoiraan k'itajim haajem. Hich mag jaar hīchab Jesús higar hāk'a durrum k'āan hooomaaugau hōrau ham hēudeejā hēk'anaa, cárcel deg pāinaa wajapp'a dau haug waupiejeejim haajem. Hēwandamau hoowai mag hich chaain wajap dau haug wau durrum hoobaawaita jōoi Juan k'āapi haujim hanaabá, mag k'āapi hat'amua nem t'um t'ānlaam hichdēuta k'ap haajeewai mag hich chaain dau hap'āa hapi nām k'āan dāijā hichdēu k'ap haju jawaag.

Magta chadcha Juanau Hēwandamau hich k'āapinnaa hichig hoopitarr t'umaa p'ājim haajem, chi hāk'a durrum k'āndam warag k'īr honee hamk'īr; mag nām dāi hīchab hich Cristo jā hūwai deeū bēewi hōor hich dau na k'aigba haajerr k'āan t'um t'ēernaa hisegju k'ap hamk'īr. Juanau hich paarmua ya chi hāk'a durrum k'ānag Cristou magju k'ap hapinnaa, mág jēb gaai p'it'urg hau wēnrrawiajā, warag maglāmja higba Cristo dāita hogdāba hubla wēnrrapim k'ōchgauta mag hēsap p'ājim haajem.

Juanau hichdēu nem hoomatarr hīgk'amam hūrwai, chadcha maach dauderra haju haai sim, dichdēuta hootarr hak'iin. Pari maaggwai chi hāk'a narr k'ānau k'ap'ā naajim hanaabá, Hēwandamau mág durr k'aigba haju jaau sim. Juanau hich daúachata hooojim haajem, Hēwandamau mag durr hi hagk'abarm hed jāga hirua hōor gaai juu k'āaba deeju. Hēwandamau magta hirig nem k'īr pogk'e hoopimajim hanaabá, t'um hichdēu hootarrjōo jaauamak'īr. Pari chi Hēwandam hiek hāk'aba nām k'ānau chan par Juanau mag hichdēu hootarrjōo wajap'a hēsap gaai p'ātarr t'āljerrija k'augba haajeejim hanaabá.

Ya hīs hewag paawai Juan k'āitarr higwia hōrau hamach k'īrjugpierr jaaujem. Pari Hēwandamau t'umaam k'ānag hārcha k'ap'ā hapim k'ōsi simān māgau: Mag nām hawia dēgölp Hēwandamau Jesucristo dāimua hamach k'a huk'ur harr k'āan t'um warre sīi hichdēuta pōdpāiwia hichta hārpai sīsiju. Mag hedan chi mepeerpata Hēwandamau sīi heeg bāluu bicht'āgbaadēmjōta haju hanaabá. Pari magtarr k'ur har hi hiek hāk'awia hogdāba hich mag durrar k'ānan hich dāi hich mag wēnrramk'īr, hāgt'ar p'ē harrwia hich mag hich dāi p'ē wai sīsiju haajem.

¹ Māan Juanau, Jesucristo chog. Muata pārag māchdēu hootarr jaauum hig chirām. Mag mua jawaagpam hiek'an hich Hēwandamaucha Jesucristoog jaautarrrau. Mag hichig jaubaawaita mā k'āapi hauwi māg jaaujim, jūrr mua hich hiek hāk'a durrum k'ānag jaaumk'īr. Mag hiek t'um hich jaubarmjō chadcha jōpcha haju k'ap hamk'īr, Jesucristoou hich chog hāb hāgt'ar hich dāi sīfējemāta jaaujim, mag mā k'āapi hat'am hee jūr magua mārg jaaumk'īr. ² Magbaawaita Hēwandamau Jesucristo dāimua māchig hoopinnaa māchig hūrpitarrpa t'umaa p'ā chirām. ³ Chi mág mua p'ābar māg hēsap t'ār sim woun honee haju; maimua honee hajurau hīchab mág hich hiek p'ā sim gaai Hēwandamau nem t'um hichdēu jaau sim hiek hābmua t'ārmam hūrwia hag gaai jaau simjō hi hipieraa wēnrram k'āan. Ya chadcha t'um mág hēsap gaai hichdēu jaau simjō hōbēbērg maju dakk'a pamam.

P'ōbor siete narr hee iglesiapierr Juanau hēsap p'ānaa haaidatarr

⁴⁻⁵ Māan Juanau. Muata mág hēsap p'ā deepāi chirām Asia durr p'ōbor siete nām hee Hēwandam hiek hāk'a nām k'ānag. Mua pāar kōit jēeu chirām, hichta warrgarwe hich mag sierranaa mág hatagjā hich mag sierraju higwia, hich k'u juupjem k'īrip'ee hich Hēwandam Hak'aar sierrām higwia, maimua Jesucristo chadam hiek jaauchētarr higwiajā jēeu chirām, pāar dau hee haug k'aug paraanaa pāar hāu wai nām dāi hīchab pāar k'ōinaa wai wēnrramk'īr. Mag Cristota meebsa harrjō nacha hiu p'iidāwia mág reinaan t'ānām k'āajjā hiek t'eeq hārcha sierrām. Hich hag Cristota maach daupigau hādāraa hich t'ōpójim. Magbarmua maach k'aibag chugpaap'āiwia ⁶ hich Haai hanaa hich Hēwandam hat'ee maachta p'adnaank'a haujim, hich dāi hagdaujō hiek t'et'e wēnrramk'īr. Hirigta hāba t'umaam k'ānau, "Hich hoppaita hāba Hēwandam chaark'a sierrām" ha hiek'anaa, "Hichdēupaita warrgarwejā nem t'um k'ap'ānaa mág hatagjā k'ap'ā sierraju; maata maach Hēwandamau" ha t'ō hiek'āju haaí nām.

⁷ Cristo, Hēwandam Hiewaa, hedjā baug hee hurum t'umaam k'ānau hamach daúa hooju, hi t'ōtarr k'ānaupa.

Magbaawai durripierram k'ānau hamach daujā merag p'ēwi, jūrr hamach gaai mas haju k'ap, hi hōkgau hicharaucha bējurau.

Magju hanām chan sēuk'aawai k'abam.

⁸ Hich Hēwandamauta hich higwia, "Māchpaita nacharam hēsapdau Ajōnaa chi hābmiecharam Zetajō chitām" ha hiek'āajem, hich warrgarwejā hich mag sierrawi mág

hatagjā hich mag sīrraju Jōoirau. Hichdēu mag sim haawai hoob k'īrjumiet. Hichta Hēwandamau, t'umaam k'ān Pōr; hi hat'ee chan p'it'urm nem chuk'um.

K'āapi hat'amua maach Pōr Jesucristo hootarr

⁹ Mān pāach k'od har Jesús hiek gaaimua pāachjō p'it'urg hau pālra ba k'itaajemuata pārag maag hēsap p'ā deepāi chirām. Mag p'it'urg haaujeeb mama, hich Jesucristoouta magām hāwataagiā juapā deejeeawai, magāmjā higba, p'it'urg jēeda k'itāmuia hi haar barwi hi k'īr wajaug hoo wai chitaju. Hēwandam hiek jaau chitām dāi Jesuu nem wau nārrarr māch daūacha hoojertra jaau chitām gaaimua, mau dōjār p'āram Patmos hanām gaai preso chirām.¹⁰ Mag mā preso chirāmta biek hāb domighed hich Hēwandam Hak'aarta mā gaai p'ēs haicheewa, mā dau heert'āg hat'amjō habarm hee, trompetta hiekjöta nem jēbag mā hēugarmua mārag hiek'achēwia,¹¹ "Nau mua pachig nem hoopibarm t'umaan hēsap gaai p'ānaa Asia durr p'ōbōr siete nām hee mā hiek hāk'a nām k'ān haar deebapāi" hajim: "Efesopienag, Esmirnapienag, Pērgamopienag, Tiatirapienag, Sardipienag, Filadelfiapienag maimua Laodiceapienagjā hagiō."

¹² Māchig mag hiek'abāichēm k'ap haag hawi mua hewag p'ārbanaa hoowai, lámpara bā hausūijemta p'īr dēn p'urii k'it'ēem hābam haig siete nām hoojim.¹³ Maimua mag lámpara siete nām jārr mua hoowai, woun hāb hich Jōoi Hiewaa Jesujōhō simta hichk'aarjā haraa correerjō p'īr dēn p'uū k'itāmuia hāi jānaa k'ajūa bā duurga k'fēb bā k'ādau haar jūa dñālām hoojim.¹⁴ Mag simān k'īrjug k'aauga sīrraawai sīi lanjōta pōrdam bāpp'ā k'itajim, hich k'īrjug k'auga. Maagwai hich daūapai nem t'um k'ap'ā haajeewai, hi dau hoowain sīi hōtdaujōta huujēer huujēer sīsīd hajim.¹⁵ Hi bā, sīi nem hinag hōtdau hee bālupinaa wau simjō nem t'eegea sīejim, broncejō. Mag nem t'eeeg sīewai sīi huhbā hoodlānaajim, bālārjā burruj k'aba. Mag hi bā broncejō sīewai sīi p'uū k'itajim. Mag sim hiek'a sim hūurwai, hichta t'umaam k'ān k'āai hiek t'eeeg sīrraawai, sīi p'ūasdau dapagta dō higaau jurrdābaichēm hiekjō sīejim, hi hiek.¹⁶ Mag simāh hich juachaar gar p'īdag siete wai dānaajim; hich hi hee espaat k'ēu mii k'itām p'ōpā garm magwe dēe k'itāmjā wai sīejim, hagua hich hoomap'am k'ānag bālārjā hich jua jāmpība haag. Maimua hi k'īr hoowain sīi hedau pechagk'am hee nem p'uūm hoo nāmjōta maach dau pērpērmjō sīejim, pōd hi dāi k'īrcha heerpajū k'aba.

Magta mārag māch daūacha maach Pōr Jesucristoou hich hoopijim.

¹⁷ Mag hoobarmān mān sīi chi meemjōta t'ābēpjā chuk'ū hi bāk'ārr buju haimajim. Māmā magbaawī hichdēu mālā gaai pārnāa, "Hoob jāp'īerram" hajim. "Māchta nem t'um hompaaju nawe chirajim; māg durr t'um hōwījā māchta hich mag chirsiju k'abahab" hajim mārag.¹⁸ "Māchpāi k'abahab" hajim, "har meewi deeu hiiu p'īdātarr; magtarr cha hagt'a hiiu chirām, māg hatagjā hich mag hiiu chitām hiek'au. Māchdēuta k'ap chirāmgu" hajim, "jāagwachata hōor meepiju, maimua mag meeawaijā chijā k'ānta k'īmie durr wētjū" ha hiek'āmajim mārag.¹⁹ Maimua mārag, "Cha pāchdēu nem hoobarm dāi nau pachig hoopibarmpa hēsap gaai t'umaa p'ā sīubā" hajim, "mālgwai nem hin t'ānām, maimua māgtarr k'urjā nem hōbēbērg maju t'um p'ā sīubā" hajim.²⁰ Maimua mārag, "Pua k'ap'ā chirā" hajim "K'ani jaau sīi har mua māch juachaar gar p'īdag siete wai chirarr, maimua lámpara hausūijemjā p'īr dēn siete wai chirarr?" Magnaa hichdēupai, "Har p'īdag siete narr, jā mag siete iglesia nām hee hagiō pastornaan siete nām k'ānta jaau simgui" hajim. "Maagwai mag chi lámpara hausūijem hagiō siete narr, jāk'ān Asia durr mag iglesia siete nāmta jaau simgui" ha jaaujim mārag hich Cristoucha.

2

Asia durr p'ōbōr siete narr hee iglesiapierr hiek jaaupāitarr

Mag māchig Asia durr mag iglesia siete nām heem pastornaanag hamachpierr hēsap p'ānaa haaidāpi jaautarr haawai māk'ān hēsap pāar hat'eyau:

1. Efeso p'ōbōr heem pastorrāg hiek jaaupāitarr

¹ Efeso p'ōbōr heem pastor:

Maach Pōr Jesucristoouta hich himeerba jaaupitarr haawai muata pārāg māg hēsap p'ā chirām. Māmā chi hiek'an hich chi iglesia siete nāmpīerr nārranaa hich juachaar garmua pāar chi pastornaan siete nāmjā burrpiba wai sīejemuata pārāg hich himeerba māg hēsap p'ā deepāipijim. Magtarr haawai pārāg jaauk'īm, chamā pā hat'eem hiek pārāg jaaupitarrāu:

² Hi hiek pua nem wau sim t'umaa hirua k'ap'ā chirām haajem. Hirua k'ap'ā chirām haajem, pā p'īdag chadcha nem t'eeeg sim, māmā pua magāmjā higba hich mag jua jeeuba p'īdā k'itaajem. Pāch k'apeenau nem k'aigba waauwaijā pua sīi k'īuu hāwatba haajemjā hirua k'ap'ā chirām haajem. Har hamach hiupai hamta Hēwandamau hich hi jaaumk'īr jār haujim haajem k'ān sēu pār hawaagjā ham dāi jāau nāmjō par hiek'aupai juapā chach hoowia chadcha ham sēunemeg pār hautarrjā hirua k'ap'ā chirām haajem.³ Hi hiek pā chadcha hi gaaimua p'it'ur k'itaajem haajem. Māmā magāmjā pā k'īr bāl haa k'augba ni

k'ajewaaajā k'augba p'idk'a k'itaajem haajem. ⁴ PΛ mag k'itab mama, hi hiek hirua warr pΛ pach sierrjō hooba chirΛm haajem. jk'an jägwi pua jäg warramjöcha hi k'öchk'aba sī? ha sim hichdēu. ⁵ Magua hirua pΛrΛg, k'īir heyaa habā ha sim; hi hiek warr pΛ jäg k'aba silejim haajem. Häsie hewag pΛch k'aibag k'īirjuwia hiseg jēeubá, warr pΛchdēu hi k'ōsi haajerrjō hi k'ōsi haag. Mama pua magbamΛn, pΛ haar mawia hi hiek hirua warre pΛ iglesia lámpara sörjö hisegpäju haajem, tag higba haag. ⁶ Mama jäg hirua Nicolás higar nám k'ānnau nem jaau wēnΛrrΛm hichdēu jā k'öchk'aba simjō puajā ham higar k'aba siewai häu sim haajem. Pua jäg sim haig hi hiek hichjā pΛ higar chirΛm haajem.

⁷ Magnaa hichdēupai, "Har chi jäg hārΛ nám k'ānnau Hēwandam Hak'arau mak'ānn iglesiaag nem jaau sim hūrbat" ha sim. Har p'it'urg hau wēnΛrrawiajā hich mag hi k'ōsi wēnΛrrΛm k'ānnan hāgt'ar hich Hēwandam dāicha wēnΛrraju haajem. Mak'ānnag hirua Hēwandam nemjūr gayam nemjō jōpiju haajem, hōor hich mag hiiu wēnΛrrapiejem nemjō.

2. Esmirna p'öbör heem pastorrug hiek jaaupäitarr

⁸ Esmirna p'öbör heem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta hich himeerba jaaupitarr haawai muata pΛrΛg māg hēsap p'ā chirΛm. Mama chi hiek'an hich chi Nacharam hanaa chi Häbmiechara haajemuuta pΛrΛg hich himeerba māg hēsap p'ā deepxipijim; hajapcharan har meewi deeu hiiu p'iidtarrauma. Magtarr haawai pΛrΛg jaauk'im, chamā pΛ hat'eem hiek pΛrΛg jaaupitarau:

⁹ Hi hiek pua nem wau sim t'um k'ap'ānaa, pΛ wajapp'a hi gaaimua p'it'urg hau k'itaajemjā hirua k'ap'ā chirΛm haajem. Hi hiek hirua k'ap'ā chirΛm haajem, pΛn chadcha dau hap'ā k'itΛm. Mama hāgt'arin pΛn nem wajap'am paraam haajem. Har hamach hiupain hamta judionaan haawai Hēwandam chaainau haajem k'ānnau pΛ hēugar parhooba hiek'ajemjā hāchab hirua k'ap'ā chirΛm haajem. Mama pΛrΛg ham hiek hasekspiba sim. Jāk'ānnan sīi dösät higar naawaita jäg t'ānΛm hanaabā. ¹⁰ Hi hiek pΛch dau hap'ā hajujā hoob högk'am haajem. Chadcha pāar Hēwandam dāi huba nám k'ap'ā haag hawi pāar heem häaur k'ānn dösätäta cárcel degjā dubpäimaju hanaabā. Maagwai tagam k'ānn hēudeejā hēk'awi dārrcha p'it'urg haupiju haajem. Pari magamjā higba hich dāita hich mag huba naapi sim. Mag wēnΛrrΛmΛn, hāgt'ar pawiajā hich mag pāar hi dāi naisiju haajem.

¹¹ Magnaa hichdēupai, "Har jäg hārΛ nám k'ānnau Hēwandam Hak'arau mak'ānn iglesiaag jaau sim hūrbat" ha sim. Har högk'aba häu magam t'um häwatpäi nám k'ānnan, warm k'ānn k'īmie durr wēt t'ānΛm daar, Hēwandamau jūrr hich haarta p'ē hauju haajem.

3. Pérximo p'öbör heem pastorrug hiek jaaupäitarr

¹² Pérximo p'öbör heem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta hich himeerba jaaupitarr haawai muata pΛrΛgjā māg hēsap p'ā chirΛm. Mama chi hiek'an mag hich hi hee espaar k'ēu mii k'itΛm p'ōpā garm magwe dēe k'itΛm wai silejemuuta pΛrΛg hich himeerba māg hēsap gaai māg jaaupäipijim. Magtarr haawai pΛrΛg jaauk'im, chamā pΛ hat'eem hiek pΛrΛg jaaupitarau:

¹³ Hi hiek pua nem waajem t'umaa hirua k'ap'ā chirΛm haajem. PΛ sim p'öbör dösät p'öbör hanaabā. Mama hirua k'ap'ā chirΛm haajem, magam hāba pua hich k'a hogdāba k'itΛm. Hirua k'ap'ā chirΛm haajem, har Antipas k'ararräu hich daūacha hoowia hich hiek jaau k'itΛm hat'ee chi dösät higar t'ānarr k'ānnau hi t'ōo nám jaarjā, pua häsie pΛchdēu hich hiek hāk'atarrjā hisegba chadcha hīsjā hagt'a hich mag hich k'a hogdāba k'itΛm.

¹⁴ Mama magam hāba, hi hiek pΛ k'aibag simjā hirua hoo chirΛm haajem. Maguata pua Balaam higar nám k'ānnagjā hiek'aba sīi hoo wai sim hanaabā. Hich jäg Balamaau hajim hanaabā, deeeum woun Balac hajjerrag israelnaanag nem k'aibag waupi jaaujerr. Hich jägaa hajim hanaabā, har hamach juu wautartru hēwandamk'a wai nám jēwaag hag k'īrp'ee nemchaain t'orrp'ē wai narr nemec modjā k'öpī jaauua hīchab parhooba dich hōor k'abam dāijā k'apes haju haai nám ha jaautarr. Pua mag k'ap'ā simta mag Balaam higar nám k'ānnag bālārjā hiek'aba sim haajem. ¹⁵ Mama hi hiek mag happaijā k'aba, pΛch iglesia hee Nicolaitanaan higar nám k'ānnjā jārwērppäiba, pua sīi hoo wai sim hanaabā. Nicolaitanaanau nem jaau nám chan hirua k'öchk'aba chitΛm haajem. ¹⁶ Magua hirua pΛrΛg, "Häsie hewag pΛch k'aibag k'īrjuwia Hēwandamag hiseg jēeubá" ha sim. Magbaju hat'een, pΛ haar mawia hich hi heem esparaupai warag pāach dāipata wērbaimaju jaau sim.

¹⁷ Magnaa hichdēupai, "Har jäg hārΛ nám k'ānnau Hēwandam Hak'arau mak'ānn iglesiaag jaau sim hūrbat" ha sim. Har högk'aba häu magam t'um häwatpäi māg, hāgt'ar pawiajā māg jēb gaaim nem k'oobjem k'īr k'abamta k'öpinnaa mokdaudam bāp'ā k'itΛm gaai t'ār hiiur p'ā k'itΛm jā hichdēucha deeju haajem. Mag t'ār chan bigaau k'ānnau k'augba, hāba chi hat'amuapaita k'ap'ā haju haajem.

4. Tiatira p'öbör heem pastorrag hiek jaaupäitarr

¹⁸ Tiatira p'öbör heem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta hich himeerba jaaupitarr haawai muata p^{arag} m^{ag} hēsap p'ā chir^{am}. Mam^a chi hiek'an Hēwandum Hiewaa har dau sⁱ hōtdau huu t'^{an}l^mjōnaa b^{äj}a sⁱ bronzejō p'uunaa b^{äp}a t'eeg sierr^{am}muata p^{arag} m^{ag} hiek jaaupäipijim. Magtarr haawai cham^a p^a hat'eem hiek jaaupitarrau:

¹⁹ Hi hiek hirua k^{ap}'a chir^{am} hajem pua nem wau sim. Hi hiek pua hōor k'a k'^ösinaa p^{achd}ēu hich hiek hōk'atarrjā chadcha hisegba hogd^{ab}a hōk'a sim hajem. Pua nem waauwaijā k^üir t'^{uu} waaujem hajem, waumap' amjā haba. Maimua hi hiek hīs pua warram k'^{äi}jā hārcha nem wau sim hajem, maimujā wajapcha. ²⁰ Mam^a par p^a mag sim hāba, p^a jaauju paraa sim hajem: Pua hād^{ara}ata Jezabelag hiachain k'^ügurpi sim hajem. ²¹ Jägwi? Hichdēupai hiita Hēwandum hi jaaumie hawi hād^{ara}a dich hōor k'abam d^{äj}jā k'apes haju haai n^am ha jaaupinaa hīchab Hēwandum chaar k'abam^{ag} jēwaag nemek mod wai narrjā k'^öpi jaaau simjā b^älarjā hirig hiek'aba hād^{ara}a mag jaaupiewaima. ²² Hi jäg sim^an hirua sⁱ hoo chir^{am} hajem, chi Jezabelau jäg nem k'aigba wau sim t'umaa hāsie hewag k'^üirjuwia mag^{am} k'aibag hichig chugpaapi jēeunk'ir. Mam^a mag^{am}ta jēeujööopajā k'aba, ni jäg sⁱ hemk'ooin parhoobam d^{äi} sierr^{am}jā hich jua p^aaba, hich hag'ta sierr^{am} han^{am}. ²³ Hūrbā, mua p^{arag} jaauk'im: Jōoirau jaauwai hich jäg hārr^{am} gaaimua warre wajap hi d^{au} haug waupiju hajem; maimua har hirua nem jaaau sim higarnaa hi d^{ai} k'apes harr k'^{an}njā hamach k'aibag hiseg jēeuwia hich higar t'eerbabam^a, hīchab hirua hamjā wajap dau haug hauwi ham hōk'irjug pōoma hich hagjō hapiju hajem. ²⁴ Hi chaamjā warre k'^échpäju hanaabā. Mag hoobaawaita t'um iglesia n^annaid^{am} heem k'^{an}nau k'ak'apdō haju hanaabā, hichdēuta chadcha hōor t'umaam k'^{an}n t'^äar k^{ap}'anaa ham k'^üirjugā k^{ap}'a chit^{am}. Hi hiek hōrau k^{ap}'a haju hajem hīchab, hamachdēu nem waumarrpierr hichdēuta ham d^{äj}jā hamachdēu hajerjō haju. ²⁵ Mam^a hi hiek p^aar har dōsāt hiekta hōrau hamachdēupain chadcharam hiek hawi hag^{ag} hee t'^{an}narr k'^{an}n higar b^älarjā wētba harr k'^{an}nag chan hirua tag hatcha nem waipi jaaubam hajem. ²⁶ Mam^a hichiita hich deeu m^{ag} jēb gaai p^aach hawaan bēe n^am hora, p^{achd}ēu hich hiek hūrwia hōk'atarran warag hogd^{ab}a hich jäg hōk'api sim. ²⁷ Har hewaga wētba warag hamachdēuta mag^{am} t'um hāwatpäwi hichdēu nem jaaau simpai wau wēn^{am} k'^{an}nag hirua hich jäg hich Hayau hichjā hiek t'eeg hapitarrijo hamjā hiek t'eeg hapiju hajem, hich d^{ai} hāba m^{ag} durr gaai hōor t'um t'^{an}nam pōrk'amk'ir. ²⁸ Mag hamachta chi pōrnanank'a n^aisewai, hamauta m^{ag} jēb gayam k'^{an}n d^{ai} nem juu t'eeg hamach garmuata t'^{ür} t'orrbar sⁱubarmjō dajēk wai n^aisiju hanaabā. ²⁹ Hi hiek har chi mag n^am k'^{an}nag hirua hīchab hamag hedp'err garm p'^{id}agjā deeju hajem; hajapcharan hichpaita ham dēnk'api hauju hanaabā.

²⁹ Magnaa hichdēupai, "Har jäg hār^{am} n^am k'^{an}nau Hēwandum Hak'arau m^{ak}'an iglesiaag jaaau sim hūrbat" ha sim.

3

5. Sardis p'öbör hēem pastorrag hiek jaaupäitarr

¹ Sardis p'öbör heem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta hich himeerba jaaupitarr haawai muata p^{arag} m^{ag} hēsap p'ā chir^{am}. Mam^a chi hiek'an har Hēwandum Hak'aar hich gaai wai sⁱenaa p'^{id}agjā siete wai sⁱejemuata p^{arag} hich himeerba m^{ag} hiek jaaupäipijim. Magtarr haawai cham^a p^a hat'eem hiek p^{arag} jaaupitarrau:

Hi hiek p^aala chadcha t'^{är}p'oo sim hajem, Hēwandum hi jēwaag. Mam^a mag sim^an p^aan p^{ach} pekaup heepai sⁱ chi t'^ömjō simta jäg sim hanaabā. ² Hichdēu p^a mag sim hoo sⁱewai p^{arag} "K'^üir hub^a hab^a" ha sim; "maimua har hōk'a durrum han^{am}ta k'a t'^{uu} k'it'ëem k'^{an}njā k'^üir hōnee hapibā" ha sim. Magbam^an jāk' ^{an}njā warag heeg pawia k'^échju hanaabā. Hi hiek hirua hoowai pua nem wau sim Hēwandamau hoowaijā hōu k'aba sim hajem. ³ Har nacha p^{achd}ēu hūrwia hōk'atarr hiekta k'^üirjunaa, p^{achd}ēu k'aigba harr Hēwandumag chugpaapi jēeunaa, deeu hi d^{ai} hub^a hab^a. Hi hiek pua magbaju hat'een, nem jīgk'aajem k'^{an}n sⁱ dégölp nem jīgk'aajemjō, hōor barbajöö sierr hee dégölp p^a haar barwi p^a gaai mas deeuji hajem. ⁴ Mag naab mamaa jāig Sardiim iglesia hee hōu hag'ta n^am haajem, hāaur k'^{an}n hād^{ara} pekaug hamach hārpapiba durrum k'^{an}n. Mak' ^{an}nta k'ajūa b^{äp}'ä jūanaa hi d^{ai} wēn^{am}raju hanaabā, ham hamachdēu hich hīpier wajap a harr gaaimua chadcha mag wēn^{am}raju hajem. ⁵ Har hōgk'ab^a hōu mag^{am} t'um hāwatpäi n^am k'^{an}nagan hirua k'ajūa b^{äp}'ämja jūapij hajem. Hi hiek mag^{am} k'^{an}n t'^{är} chan hirua hich haaru hajem. Magju k'^äai warre hirua hich Haai dak'^üir maimua hich chognaan dak'^üirjā, "Cham^a k'^{an}nan m^a dēn^{eu}" ha jaauju hajem.

⁶ Magnaa hichdēupai, “Har jāg hārāa nām k'ānnau Hēwandam Hak'arau māk'ān iglesiaag jaau sim hūrbat” ha sim.

6. Filadelfia p'öbör heem pastorrag hiek jaaupäitarr

⁷ Filadelfia p'öbör heem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta hich himeerba jaaupitarr haawai muata pārlag māg hēsap p'ā chirām. Mamā chi hiek'an Cristo hiek'au, har hichta bālrrjā pekau chuk'unaa sēu chuk'u k'itām hiek. Hichdēuta warr rey David k'ararr yabmejā wai chirām haajem. Hiruata mag yabmeeu puertdi weeu sīubarm chan ni hābmuajā pōd p'āar haubam haajem; wa hiruata warag k'āijā p'āar sīubarm chan hābmuajā pōd weeu haubam haajem. Hich mag sīerramuata pārlag hich hiek jaaupäipitarr haawai pārlag jaauk'im:

⁸ Hi hiek pua nem wau simjā hirua t'umaa k'ap'a chirām haajem. Hirua k'ap'a chirām haajem, chādcha pā chan magcha nem juu t'eeg k'aba k'itām; mamā magam hābā, pua hi hipierraak' itaajem haajem. Pua hāsie hi higwi, “Mua chan tag hi hiek hāk'abamjā” haba, hich mag hogdāba hāk'a k'itām haajem. Pāch mag k'itām gaaimuua hirua pā na puertdi weeu wai chirām haajem, hich hiek jaauju hayaa hamk'īr. Mag puertdi chan ni hābmuajā pōd p'āar haubam haajem. ⁹ Har dōsāt higarnaa judionaanjā k'aba nāmta nem sēunem hamach hiiupain hamta judionaan haawai Hēwandam chaainau ha nārrjēe haajem k'ānnag, hirua hajués pā k'īrp'eta jiepōr p'öbk'apiju haajem, hichdēu chadcha pā k'ōsi chirām hamag k'ap hamk'īr. ¹⁰ Pāchdēu hirua jaautari hipierraanaa bālrrjā juu hāyaa jāk' augba k'itaajewai hirua pā t'āa wai chitaju haajem. Hichdēuta mag pā t'āa wai chirām chan māg jēb gaaim k'ānn t'um Hēwandam chachwi hōk'īrjug pōoma t'ālm jaarjā pā warn k'ānnjō k'abaju hanaabā, hichdēuta pā t'āa wai siawai. ¹¹ Hiin jōpcha bēēju haajem. Pāchdēu hi hiek hāk'atarr hich jāg hāk'a chirāmjō, hich jāg wajap'a hāk'api sim, pāchig nem deeju harr jūrr chik'amnagta deem hugua. ¹² Har hogk'aba hāu magām t'um hāwatpāi nām k'ānnan hirua hich Haai Hēwandam iglesia hee dibā jārramjō chi t'ierRNAANAG paapäiwi hich mag bālrrjā hisegaajā k'augba wēnllrapiju haajem. Hichdēuta ham gaai Hēwandam t'ārjā p'ānaa hi sīejem p'öbör t'ārjā p'ā sīuju haajem. Mag p'öbör t'ār Jerusalenau, Hēwandam sīejem haarmua bēēju p'öbör. Hīchab ham gaai hirua hich t'ār hiiurjā p'ā sīuju haajem.

¹³ Magnaa hichdēupai, “Har jāg hārāa nām k'ānnau Hēwandam Hak'arau māk'ān iglesiaag jaau sim hūrbat” ha sim.

7. Laodicea p'öbör heem pastorrag hiek jaaupäitarr

¹⁴ Laodicea p'öbör heem pastor:

Maach Pör Jesucristoouta hich himeerba jaaupitarr haawai muata pārlag māg hēsap p'ā chirām. Mamā chi hiek'an har chadam hiekpaita hiek'a sīerrām hiek'au. Hichdēun hich daúa hoonaa hich jāgaucha hūrtarrjā hich hagiōota jaaujem. Hi gaaimuata warjā Hēwandamau nem t'um hompaa haujim. Mag sīerramuata pārlag hich himeerba jaaupäipitarr haawai pārlag jaauk'im:

¹⁵ Hi hiek pua nem wau simjā t'umaa hirua k'ap'a chirām haajem. Hirua k'ap'a chirām haajem, pā jāga sī: Pā chan nem pechagiā k'aba ni nem k'uk'unagjā k'abata sim hanaabā. Hajapcharan puuan hāk'abaaderrau hāk'aba haadēpta sim haajem. Jāgbanaa pā warag k'uk'una k'āijā sīek'iin, hi hiek hāuchua hak'am haajem; wa magbam k'ai nem pechag k'āijā hāk'in, hāuchua sīek'am hanālm hīchab. ¹⁶ Mamā hi hiek pāch jāg k'uk'una k'aba ni nem pechagiā k'aba sīi pēdchuchuuapi sim gaaimua, pā hirua dōba sīi deeu chōipājū haajem. ¹⁷ Pāchdēupain pua, “Māllā p'atk'on paraamāu; p'atk'on pōm wai chiraawai deeum nem hat'eejā haugchēba chitām” haajem. Mamā pāch k'a honegjā chuk'unaa pāch dau haug sim chan pua k'augba, ni sīi pāch maadēu hīgmap dau k'īsumjōnaa mor k'arramjō simjā pua pāch k'augba sim hanaabā. Mag simta pā jāg hiek'a sim haajem. ¹⁸ Pādē hirua jaaupäitarr hiek hūrbār, pārlag jaauk'im: Pā chadcha p'atk'on pōm paraa ham k'ōs chirām k'ai, p'īr hōt hee bālunaa ya chi wajaug haappai deeu jāppi simta hich juu gaai pēr haupi sim. Mag k'ai chadcha pā p'atk'on paraa chitaju haajem. Jāg mor k'arraa nārram hugua, hi juu gaaita k'ajūa bāpp'ā bālrrjā memerk'ōg chuk'um pēr hauwi jūabā ha sim. Maimua daujā wajap'a nem hoog hat'eejā hichdēu bēnhē wajap'am wai simta pēr hat'ā ha sim. ¹⁹ Hirua hichdēu hōor k'a k'ōsim k'ānnagan meeurrāu sīunaa hīchab wāwijā wawiejem haajem. Magua puajā pāch k'aibag hiseg jēeuwia k'īrdam huba Hēwandamta jārbaman, hi hiek pā gaai mas haju haajem. ²⁰ Hiin maach t'āar bāk'ārr chiraajem haajem, weeu haunaa hichig dubbā hamk'īr. Hābmuu k'āijā weeu hauwi hīrig dubbaad hak'in, hiin hierrrcha dubju chirām haajem, hi dāi k'apeerk'aag. ²¹ Har nem p'it'urm hawiajā hogdāba hāu hamachdēuta hi dēnjō nem t'um pōdpāi nām k'ānnagan, hirua hich jup chirām gaai dāi hābā hich bigaau juppiju haajem, hich dāi hābā hiek t'eeg nāisimk'īr, hich jāg hichdēujā nem t'um pōdtarr jūrr hīchab hich Hayau hich dāi hābā hiek t'eeg hapitarrjō.

²² Magnaa hichdēupai, “Har jāg hārāa nām k'ānau Hēwandam Hak'arau māk'ān iglesiaag jaau sim hūrbat” ha sim.

4

Hāgt'ar Haai hi jēeu nām hootarr

¹ Mag mārāg t'umaa jaau dictarr k'ur mua hoowai, hedjāata puertdijō weeudā wējōm mua hoobaadējim. Mag heemua nacha mag māchdēu trompeta jēbag sim hiek hūrtarr hag hōdijō simuata mārāg, “Mau hāgt'ar pidū, māg hatag nem t'umaa hōbēbērg maju mua pārāg hoopik'im” ha sīejim.

² Magbarm hee hich Hēwandam Hak'arauta mā hāgt'ar hat'aadeewai hich Hēwandam juupjemta nem pōrk'au pōoma sim hooimajim. Hag gaai woun hāb jup sīejim. ³ Mag pōrk'au gaai jup sīerr woun sīi mokdaudam jaspe haajemjō bānnaa cornalinajō p'up'up'umjō sīejim. Mag pōrk'au pōm sim bigaau hīchab pirm p'āauraanaa dau bālla esmeraldajō simta jāa wējoojim. ⁴ Mag pōrk'au pōm sim bigaau deeum hich hagjō pōrk'au chaaindam daili k'it'ēem k'apan veinticuatro hohood p'ārādā wējōmjā mua hoojim. Maig hīchab jōoin k'ajūa wajapp'a bāpp'ā jūanaa pōrsirjā p'īr dēn jūa sīsid hajim. Mak'ān jōoin chi k'apanagjā veinticuatro narr haawai mak'ān pōrk'au mag veinticuatro narr gaai hich hagpier hohood wējoojim. ⁵ Mag pōrk'au warm k'ān jārrcha sim haarmua pagt'ām dau p'ār jējēer k'abaadēm dāi hīchab p'ip'is k'abaadēmu sīi hīyālmjō haadēp sīejim. Mag pōrk'au pōm sim k'īirp'ee hōtdau siete paak'anaa dānnaa t'ānaajim. Mak'ān hich Hēwandam Hak'ar hajim. ⁶ Hich hag pōrk'au na hīchab p'ūasjō simta sīi dau bālla simjā sīejim.

Mag pōrk'au pōm sim bigaau jārrcha sīi k'anjō sīsidāmta k'īir gar maimua hēugarm magwe dau k'apan p'up'up' sīsidām jayap naajim. Mag sīsidāmān hīu sīsid hajim. ⁷ Chi nacha sīerr leonjō sīejim; mag hēudechar, p'āk hemk'ōidamjō sīejim; mag garm wounk'a sīejim; maimua hēudechar, jayapam, sīi jīmiejā pōm simta hūrr jōrrōmjō sīejim. ⁸ Mag sīsidāmān hamach jayapwe sīi nem hich k'apan hagdajō seis wai sīsid hajim, hamachpierr. Hierr jāgarm magwe dau p'up'upnaa hārjā sīi dau k'apan p'up'up' sīsid hajim. Hamach mak'ānau bāllajā hijeeuba hedaram magwe Hēwandam t'ō hiek' amamua,

“Hēwandam, pājō bāllajā pekau chuk'um k'ān chan hooba haajem” hanaajim.

“Pāchta t'umaam k'ān Pōr hanaa t'umaam k'ān k'āajā chi jua t'ierriu.

Pāchta warrgarwejā hich mag sierranaa māg hatagjā hich mag sīerraju” ha t'ō hiek' amajierram.

⁹ Mag sīi hich k'apan sīsidāmua maach Hēwandam hichta hich mag t'ōojā k'augba mag hich pōrk'au gaai hoo simāg jēeu nāmua, hāu hajim hanaa hi t'ō hiek' a naajim. ¹⁰ Mag hi t'ō hiek' ak'ak'ampierr mag jōoin veinticuatro hohood wējōm k'ānau hi jup sim k'īirp'ee, “Pāchta chadcha chi jua t'ierrau” hanaa hamach pōrsir p'īr dēn jūa narr jua hee hauwia hīrig hāanaa p'ōbk'ak' a haajeejim, mag hichta t'ōjā t'ōba warrgarwe hich mag hīu sīerrāmāg jēeuwai. ¹¹ Mag t'āk'ōok'anāa meuk'arauta hīrig,

“Pālta maar Pōr Hēwandamau;

pālta chadcha chi jua t'īerr haawai pā k'īragta t'umaam k'ānau heenaa t'ō hiek' aju haai nām” hanaajim.

“Pāchdēu nem t'um hompaam k'ōsi hompaawiata chadcha nem t'um t'ānām” ha t'umeuk'ar majierram.

5

Corderooupaita hēsap k'aar sīsid harrjā t'ārrēuju ha jaautarr

¹ Mag jārrcha k'u juupjem sim gaai woun hoo sierrau, hajapcharan hich Hēwandamauma, hich juachaar gar pa gaai hēsap pārāt'ā sim wai simjā mua hoojim. Mag hēsap, jāgarjā p'ānaa hēugarm magwe p'ānaa, t'ārmajupierrpāi k'ibjārjō simua k'āar sīsid hajim. Magām sīte naajim mag hēsap pārāt'ā sim gaai. ² Mua mag hoo hat'ām dāi hīchab hich Hēwandam chog hāb nem jua t'ēeg simua hiek k'ēgk'a, “Chījāguata magan māig māg hēsap k'āar sīsidām t'ārrēupāinaa māg hēsap heeureu hāuju haai sī?” ha sīejim. ³ Mama mama hāgt'ar, ni māg jēb gaai, ni māg jēb heegarjā hōor hābjā chuk'u hajim, mag hēsap pārāt'ā sim heeureunaa hag gaai t'āraag. Ni sīi hagāg heerpajū k'ānraijā chuk'u hajim. ⁴ Mama mag hēsap heeūrjāgnāa hag gaai t'ārau hayaam woun ni hābjā chuk'u ni sīi hagāg heerpajupajā chuk'u habarm māchdēu hoobaawai, jāga hag gaai p'ā sim k'ap habarju hāwi, mua pōd hāwatba warag mā bīeabādējim. ⁵ Mag mā hich dak'īir bē chirāa paawai mag jōoin veinticuatro narr heem hābmua mā haig bēewi mārāg, “Hoob tag bīem, har sīebahab” hajim, “David k'ararr hag chaain hewagam k'ān bi heem Chaai leonjō jua t'ēeg sīerrām. Jāguata ya hichdēu nem t'um t'ānām pōdpāitarr haawai hichdēuta jāg hēsap k'āar sīsidāmājā t'ārrēupāinaa heeūrjāg hoojū haai sīebahab” hajim.

⁶ Machig magbaa mua hoo n^{an} haawai, chadcha mag sⁱ k'anjö dau jayap hich paar sⁱsidam bigaa jöoin hohood w^ejöm järr, har corderodamjö h^ad^araa hich t'öopiwia deeu hiiutarra hoot'ëu k'ërajim; hajapcharan hich Jesuma. Hamau hi t'öö naawai pa gaai meerp'ëtar hag't a merag chuk'u sⁱejeim. Mag k'it^am^an sⁱ kach k'apan sietenaa dau k'apanjä hagjö siete p'up'up sⁱejeim. Mak'^an dau k'apanag siete namua chi Corderoou H^éwandam Hak'aar gaaimua nem t'um k'ap^anaa durripierr hoo p'ë wai sⁱejemta jaau sim. ⁷ Mag chadcha mag corderodamjö k'it^am^aua mawi, mag pörk'au gaai jup simua juachaar gar hësap p^al^art'ë sim wai sierr jürr hi juu heem j^éeu hauwimajim. ⁸ Mag Corderodamau hamach dak'ir mag hësap pa gaai p^al^art'ë sim j^éeu hat'aimam hoobaawai mag sⁱ k'anjö hich paar sⁱsidamua hagjö haig jöoin veinticuatro narr d^aimua sⁱ hi k'irp'ee t'ëk'ök'ööd hap'öbaadëjim. Mak'^an jöoinau hamachpierr arpa wai naajim, maimua jarrdam p'ë d^en p'uri k'it'ëemjä hagjö hamachpierr wai naajim. Mag jarr hee incienso hipir wai sⁱsid hajim. Ma, H^éwandam chaalink'a n^{an}m k'lanau hirig j^éeu nam k'lan hiek haajem, mag jarr hee hipir sⁱsidam. ⁹ Mak'^an jöoin mag t'ëk'ök'ööd t'lanamua chi Cordero t'umeuk'armamua meuk'aar hiiurta hau naajim. Hamau meuk'aar hau narr m^ag hajim:

"P^achd^aupaita h^aba j^äg hësap juu hee hauwi chi k'aar sⁱsidmäjä t'arrëu werbaju haai sim, p^achta t'umaam k'lan k^öit h^ad^araa p^ach t'öpitarr haawai.

P^ach t'öö n^{an}m haig bag h^artarrauta pua h^öor durrpierram k'lan hamach meupierr H^éwandam hat'ee p^ark'a haujim.

¹⁰ Mak'^anta pua H^éwandam na p'adnaan k'apiwia h^üchab chi p^örnaan k'apiju.

Magbaawai m^ag durr jürr hamachd^auta k'ap n^{an}isiju" ha t'umeuk'armajim hich k'ircha.

¹¹ Maimua mua hoowai, mag pörk'au bigaa mag k'anjö hich paar sⁱsidam d^ai jöoin hohood w^ejöm h^üugar, H^éwandam chognaan pöoma sⁱ sereu p'^al^ard^a w^ejoojim. Mag t'lanamua chi k'apanag millones y millones t'lanarr haawai, k'apaana sⁱ maach dau warpta pos p^al^art'ë, pöd maad^a chi beerjüä k'augba t'lanajim. ¹² Mag t'lanam k'lanau t'et meuk'aar hau n^{an}amua mag naajim:

"Jäg Corderodam h^öor gaaimua h^ad^araa hich t'öpitarrauta juu t'eeeg t'lanam t'um hauwia nem hajap'am t'lanamjä t'um hauju haai sim.

H^aba hichpaita t'umaam k'lan k'ääjä nem k'irjug k'augnaa juapa t'eeegjä hichd^aupaita hauju haai sim.

Magnaa hirig heenaa, hi hooim^agjä t'ë hiek'anaa, hirigpaita t'umaam k'lanau j^éeuju haai n^{an}m" ha t'umeuk'ar majierram.

¹³ H^éwandam chognaanu mag meuk'aar hau dichdimaawai, h^üchab t'umaam hich H^éwandamau nem wautarr hedjä hee t'lanam k'lanau, m^ag j^éb gayam k'lanau, k'ëchwia ya j^éb hee n^{an}m k'lanau, maimua nem t'um p'üs hee t'lanam k'lanauha h^üchab h^ö h^aba meuk'aarau h^al^arbabapäimjä mua h^ürijim. Mag hamau h^al^arbabäpitarr meuk'aar m^ag hajim:

"Har pörk'au gaai Jöö jup sim^ag maimua Corderodamagjä hagjö h^aba p^aragpaita m^ag hatag paawajjä hich mag t'umaam k'lanau j^éeuuaa hee haju haai n^{an}m" hajierram.

"P^aar wajaugpaita t'umaam k'lanau t'ë hiek'aju haai n^{an}m.

Magnaa, "P^aachta m^ag hatag pawiajä t'umaam k'lan k'ääjä hich mag juu t'eeeg n^{an}m" haju haai n^{an}m" hahaug majierram meuk'arauapai.

¹⁴ Magbaawai mag k'anjö hich paar sⁱsidam k'lanau h^üchab hamach paarmua h^ö h^aba, "Jäan chadcha hich magau" haajeejim. Mak'^ananau magbarm d^ai h^üchab mag jöoin veinticuatro narr k'lanaujä deeu j^éepör p'obk'anaa ham wajaug t'ë hiek'ajierram hamag j^éeuumamua.

6

Hësap k'aar sⁱsid harr t'arrëu n^{an}m hootarr

¹ Mag hësap pa gaai p^al^art'ë sim j^éeu hauwi, m^a dak'raa mag Corderodamau chi hësap nacha k'aar sierr t'arrëupäiwi heeureu hoobaadëjim. Magbarm hee mag sⁱ hich paar sⁱsidam heem hääbmuu m^arlag, "Pid^a, hoobahur" ha sⁱejeim. ² Hirua mag hoobahur habaawai mua hoowai, cabaaï b^ap^aä simta haig sⁱejeim. Mag cabaaï h^ar woun sierrau hich juu hee choop'ë wai sⁱejeim. Mag sim^ag pörsir deewi jüapi sⁱubaawai, hichd^auta t'umaam k'lan pödräiwi, hichta hemk'oik'a h^überjim, hich garmu hich juu jampiba sⁱerraag. Ma, mag hatag paawai hichd^auta m^aig heegarm k'lan hich juu jampiba hichta chi pörk'a sⁱsiju. Pari ma chan chi Cordero k'aba haawai hich mag chi pörk'a sⁱerrabaju.

³ Maimua chi Corderodamau deeu chi hësap hauwia mag k'aar sⁱerr napemjö t'arrëupäiwi, mag dau jayap hich paai sⁱsidam heem h^öb p'ak hemk'öijö simua hagjö, "Pid^a, hoobahur" hajim m^arlag. ⁴ Mag hirua hoobahur habaawai deeum cabaaï p'urihi simta d^ann^aubaichëjim. Mag cabaaï p'ur sim h^ar woun sⁱerr juu hee espaar joot'ë sⁱuwi juu t'eeeg hapijim, h^öor k'öinaa t'lanarr meeuk'apiwi wir haig chik'am k'ëchamk'ir. Magbaawai

durrpierr juurhi t'eeaga sīi wērbap'ōo haadējim. Ma hajim sello numiim gayam mārāg hoopitar.

⁵ Maimua sello t'ārjupam t'ārrēuju mārāg hoopijim. Majā harjō chi Corderodamau t'ārrēubapääiwi mag jayap narr hee hāb wounk'a simta hich k'apan seis wai sīerrau warm k'ān dēnjō, "Hoobahur" hajim mārāg. Magbaawai sīi cabaai p'lis simta dānllubaichējim. Mag gaai woun bēetarrau hich juu hee lib chach wai bēejim. ⁶ Mag cabaai p'lis sim dānllubaicheewai mag jayap hich paar sīsidām heem hābmū jādau t'eeaga burriju higwi magjim: "Kāai hāb p'ikd'abarmuata trigo liddam t'ārjuppa hauju. Mama nemk'au vino dāi hawaag chan p'atk'on chuk'um" ha siejim.

⁷ Mag k'ur sello jayapam t'ārrēubaadējim. Maimua Corderodamau mag sello jayapam t'ārrēubapääiwi jūrr mag jīmiejāu pōm sim hūrr jōrrömjō simuata, "Pidū, hoobahur" hajim mārāg. ⁸ Magbaa mua hagāg hoowai cabaai huashāu k'īrk'a sim gaai hāb wounjō simta mua hoojim. Mag wounjō sim t'ār "Chi Meem" ha t'ār siejim. Mag gar deeum hurajim. Ma, hi t'ār "Kīmī Durr" ha t'ār naajim. Mak'ānag juu t'eeeg deewi māg durr peer jārrchapaím hamag jaaujim, esparau hōor k'ēchnaa, bēn t'eeeg hōor hee burripiwi hagāmuajā k'ēchnaa, sīi nem pabā heem nem maach k'oojemagjā hōor k'ēchpāimk'īr.

⁹ Mag k'ur chi Corderodamau chi cincoom sello t'ārrēubapääiwi nasādjō wau sim heegar mua hoojim, Hēwandam hiek jaau durrum gaaimua k'ēchpāimarr k'ān. ¹⁰ Mak'ānau hamach dau hap'ān juau k'ēchmarr jūrr Hēwandamag ham dāi hagjō hamk'īr jaau durrumua t'et mag naajim: "Hēwandam, pačha t'umaam k'ān k'āai juu t'eeeg hārchanaa, pekaujā chuk'u, pačh hiek'atarrjā chadcha k'itam, jāagwaita pua maar bag hārtarr jūrr hōor hi hagk'awi maar k'ēchtar k'ān dāi hich hagjōo hajuuta jāg sīma?" hanaajim hirig.

¹¹ Hamau magbaawai hamag k'ajūa bāp'ā sīsidām p'ēdeewi sīi warag, "Pāar k'odnaanājā pāach k'ēchtarjō Cristo hipieraa hi hiek jaau durrum gaaimua k'ēchpāiwia pāach haig hāba paauk'achē nām hora, hidēu bāchk'un hoo hat'at" hajim.

¹² Maimua chi Corderodamau jūrr ya seim sello t'ārrēubapääiwi hāaur t'eeega duui dichdimamjā mua hoojim. Magbaadeewai māg hedau hāsdawam sīi put p'āichjō p'āissi haadējim; maagwai jūrr hedau chi hedaram, hajapcharan hedau hargma, bagjō p'uri haadējim. ¹³ Magbaadee hīchab hedjā hee p'īdag t'ānarrjā, sīi p'ū t'eeeg wēbaadeewai nemjō hagt'a k'ūgut'u k'itwe k'āi duubjemjō, māg jēb gaai k'āi t'ānaisijim. ¹⁴ Magbaadēm dāi hīchab hedaujājā sīi hēsapjō pārsiirmamua chukk'u haadējim. Magbaa t'umaam durrsī sīsidāmjā hamach narr haigmua chawag hērēubaadee hīchab dōjārr morr sīsidāmjā hich hagjō chawag hīiudājierram. ¹⁵ Māg durr gayam reinaanjā mag hoobaa, hāaur k'ān jēb degjā hierr paauk'amaawai, hāaur k'ān durrbā hee mokpōr dapagk'am heegarjā dubjierram, daumeerwai. Mama mak'ān happaijā k'abajim. Hich hagjō daumerjierram hīchab, chi dap'ām k'ān, soldaaur pōrnat, riknaan, chi juu t'erraan, sīi chik'ām chogk'a par p'ikd'a sīsid harr k'ānnpa; t'umaam k'ān hich hagjōo daumerjierram, jāp'ierr nām hiek'au. ¹⁶ Mag daumer nāmuua durrsītāg wounaanaganjō chaigpanaa, "Jāg pōrk'au gaai hoo simāg maar hoom hugua, maar hāt dārbagk'awi pāach heegar maar meer hat'at" hanaajim. ¹⁷ "Maar meer hat'at! Maar gaaita Cordero k'īr machag meeju hed barbaichēm. Jāg sim, k'āiu hi juu jāmbarju?" hanaajim, hi hökgau.

7

Israelnaan chi dauchacham k'ān

¹ Mag t'ānra k'ur mua hoo nāa haawai Hēwandam chognaanta dau jayap māg jēb hār dānllubaichējim hāb dok'ēu gar hedau hōbeerjem gar, hāb dōk'īerr gar, hāb t'oom higar juachaar garm bijār, maagwai hāb juuwē gar, harag dau jayap naajim. Mak'ānau bālārjā p'ū dīchpiba t'ā wai naajim, ni māg jēb gaaijā p'ū wēba, p'ūas hārjā wēba, ni bālārjā pabādam gaaijā p'ū wēm hugua. ² Hīchab deeum Hēwandam chog hedau hōbeerjem garmua hurumjā mua hoojim. Magua hich juu hee hōor dauchachjem waidurajim, hich Jōoi charau hagua hōor dauchachamk'īr deetarr. Hich mag Hēwandam chogau mag warm k'ān jayap māg jēb k'aibag waunaa p'ūasjā k'aibag wawaag juu t'eeeg narr k'ānag t'et k'iesirnaa, ³ "Hēwandam hiek jaau wēnārraju k'ān dag gaai marau hagt'a hich Hēwandam dauchach p'āk'aba nāwe chan, hoob jāchag māg jēb, māg p'ūas, ni pabājā k'aibag wauumiet" hajim hamag.

⁴ Mua hūurwai mag chi dauchachpāitarr k'ān t'um chi k'apanag ciento cuarenta y cuatro mil nām hanaajim, Israel chaain hamach t'ārpierr māg:

⁵ Judá k'odnaan: 12,000

Rubén k'odnaan: 12,000

Gad k'odnaan: 12,000

⁶ Aser k'odnaan: 12,000

Metalí k'odnaan: 12,000

Manasés k'odnaan: 12,000

⁷ Simeón k'odnaan: 12,000

Leví k'odnaan: 12,000

Isacar k'odnaan: 12,000

⁸ Zabulón k'odnaan: 12,000

José k'odnaan: 12,000

Benjamín k'odnaan: 12,000

Harag ciento cuarenta y cuatro mil naajim mag Hēwandamau dauchachpitarr k'lan.

Hōor pōm k'ajūa bau happ'a jūa narr k'lan

⁹ Magtarr k'ur hūwaii deeu Hēwandam juupjem pōrk'au pōoma simag mua hoowai, hōor pōoom sūi bājāupaita baurur wējōm hoojim chi Cordero na. Mag sīsidamān t'umaa k'ajūa chi bau happ'a jūanaa sot'ark piujōo k'it'ēemta juu panhapp'a t'anaajim. Maig t'anaajim hōor p'ōbōrpierram k'lan, meupierr meu k'ir pogk'e; wajapcharan durrpierram k'lanla maiguin hāba podpa t'anaajim. Mag sīi k'apan maach dau dārrk'ab warp'am magwe p'ālrdā wējōm haawai pōd hābmuajā beer haubajim, k'arra naajim k'ai chi k'apanag. ¹⁰ Mag t'ānām k'ānām serereuk'amua, "Har pōrk'au gaai hoo sim gaaimua maimua Cordero gaaimuata maachin hū peerdā nām" ha serereu k'ajiterram. ¹¹ Maagwai chi Hēwandam chognaanjā t'um bājāupaita dānānāid p'ālrdā wējōojim, mag pōrk'au bit'urg jōoin hohood wējōm dāi hīchab mag sūi k'anjō hich paar sīsidam̄pa t'ānām hēugarm magwe. Mag dānānāid t'ānām hawi, mag pōrk'au gaai hoo sim k'irp'ee p'ōbk'anaa, hi t'ō hiek'amamua hirig mag naajim:

¹² "Mag hatag pawijā hāba maach Hēwandamta hāucha chitaju.

Hiita hāba hooimāg p'ēnaa t'ō hiek'aju haai nām.

Hichta hāba k'irjug k'aug sierram.

Hirigpaita hīchab t'umaam k'ānānaujā heenaa hāu hajim haju haai nām.

Hichdēupaita chadcha juu t'eeq t'um hauju haai sim.

Jāan chadcha hich magta haju haai sim" hanaajim hamachdēupai.

¹³ Magbaawai mag jōoin veinticuatro narr heem hābmua mā haig bēewi mārāg, —Har hōor sūi k'ajūa bāpp'ā jūa sīsidam̄, ḥpua k'ap'ā chirā haichējim, chijā k'ānān hagá maimua jāk'ānān jammua bēejerrá?

¹⁴ Magbaa mua hirig, —Señor, pāchdēuta k'ap chirabahab, mua chan k'augba chirām ha chirajim.

Magbaa hichdēu mārāg jaaubaadēwi magjim:

—Jāk'ānān Hēwandamau hōor hōk'irjug pōoma hapi nām jaar hāu hi hiek hogdāba hāk'ā durrawia peerdtātarr k'ānānaugui hajim. Magua k'abahab hajim, jāg ham k'ajūa bāpp'ā jūa sīsidam̄, chadcha hich chi Cordero bag hārtarrauta hamach k'aibag t'um chugpaatarr haawai.

¹⁵ "Magwiata jāg bālārjā hijeeu k'augba hedaram magwe pōrk'au gaai hoo sim k'irp'ee hi hipierra hirig hich k'ircha jēeu durrumgui" hajim.

"Maagwai jāg pōrk'au gaai hoo simuata ham t'āa wai sīej.

¹⁶ Ya jāgbarm haigmua tag ham jāsog hāwabta, ni hōbichagjā hāwatbat; hed pechagaujā k'ak'aichag k'aba, ni hedāuājā ham p'aabamgui" hajim.

¹⁷ "Jāg pōrk'au bigaau hohood wējōm jārr har corderodamjō simuata ham t'āa wai sīejugui" hajim.

"Hichdēuta, dō parag haar nemchaain dō dōpien p'ē harrjemjō, hamau nem hig nām t'umaa deewi hichdēuta ham dauchōjā jārpāpāi haju" ha jaaumajim mārāg mag jōoirau. (Sal. 23:1-2; Is. 49:10; Ez. 34:23)

8

Hēsep k'aar sīerr hābmiecharam t'ārrēutarr

¹ Maimua chi Corderou ya hābmiecha sieteem sello t'ārrēupāinaa chi hēsep heeurjāg hat'aawai, hedjā hee hora jārrjō sūi k'īhuu jōisijim. ² Mag k'īu t'ānān harr k'ur mua hoowai Hēwandam chognaanta siete hī na dānānāid t'anaajim. Mak'ānānag siete trompetas deejim, hamach pipied hāhābdö hauwi hōk'ar hichdēu jaauamam haig sirmamk'ir. ³ Mag warm k'ānānag jigtarr k'ur deeum Hēwandam chog bēewia, deeum incienso p'aajem p'īr dēn bārāa p'urii k'it'm juu hee waibēewi, hājō hich hag p'aajem nasād hāgt'aa wau sim k'irp'ee dānānāchējim. Mag hi dānānāubaicheewai warag hirig incienso pōm deejim, Hēwandam chaainau jēeu durrum hiek dāi k'ajap'am nemjō pōmaacha waaurēunaa mag p'īr dēn nasād wau sim gaai p'aamk'ir. ⁴ Mag incienso p'aabaadeewai chi naar Hēwandam chaainau jēeu durrum hiek dāi mag Hēwandam chog chi p'aa sim juu heemua hāhba Hēwandam sim haarta naar jūbaadējim. ⁵ Maimua mag chi Hēwandam chogau hichdēu incienso p'aajem bārāa k'it'm waiberr hauwi, jūrr nasād gaaai chi daupaam heemta hauwia, hich dēn hee hipiirnaa

mæg jēb gaai p'öpłijim. Mag p'öbapäawai, pagt'amtä bubuju k'abaadäm däi hőor hiekjö hyälmjö jösim hee, pagt'äm dau p'ar jēfēr k'abaadämua hälurpa duuibaadëjim.

Ma hajim häbmiecha sieteem sello t'lärrëupäi näm märg hoopitarr.

Siete trumpetas narr hähäbdö sirmam hootarr

⁶ Maimuan chad mag Hēwandam chognaa siete hamach pipied trompeta hähäbdö wai narr k'lännau ya siraag paauk'abaadëjim. ⁷ Chi nacha sir sierrau hich trompeta sirbaadeewai nosegdau dap mokpörjö s̄isidämta hōtk'ir sii bag p'uriimjö s̄isidäm däi k'läibaadëjim mæg jēb här. Magbaawai pabä järrchapaím k'ëchwi p'üakdam p'ääuraa k'ëk'ëd harrjä sii t'umaa p'aadubjim.

⁸ Maimua mag nosegdau dap chë dictarr k'ur mag nacha sirtarr gar sierrau hagjö hich trompeta sirjim. Mag biek numiim sirbaadeewai sii nem pöm durrsjö simta hōtdau k'ürjö hug bëewi p'üs hee burrjim. Magbaawai järrcha hatcha p'üs bagag pajim. ⁹ Mag p'üs heem dö bagag pabaadeewai hagjö järrchapaím hawarrjä k'ëchdubwi mag p'üs hee barco jörjëe harrijä hagjö järrchapaím warre härwi joott'üpjierram.

¹⁰ Magbaawai häbak'aifüjä hagjö hich trompeta sirjim. Mag ya sirm t'ärjupam gaai paawai, hedjä heemua p'üdag pöoma simta hōtdau k'ürjö p'ug bëewi, mæg jēb gaai dösig k'apan dök'um dipa nänädäm här burrwi, peer järrchapaím dösig heem dö härpäjim. ¹¹ Ma, p'üdag "Chi Hach" ha t'är sëejim. Magua hich burrtarrpierr dö nänädäm t'um hachag habpäawai hőor pöoma höjim.

¹² Maimua deeum chi Hēwandam chog hagjö haig sierrau hich hich trompeta sirjim. Ma, Jayapam hajim. Mag sirbarmua mæg hedau häsławam järrchapaím t'ö hauwia, hedaram hed hargjä järrchapaím t'ö haunaa, p'üdag hich hich järrchapaím dau t'ook'a haujim, hamach wäajemjö wälam hugua. Maimua hedau k'ëubaadeewaijä sii hat'uuchata k'issu haadëmua da häspabojöömjöta haadëjim. ¹³ Magbaa mua hoo nälhaaawai Hēwandam chogta hedjä hee hälepérgmamua hiek'a jörrajim. Hi hiek'amatarr mæg hajim: "¡Héh! ¡Aay, hüsín chad! Hag'ta Hēwandam chognaa t'ärjupam k'lännau hamach trompeta sirju waaur näm. Nau jäk'lännau sirp'öbaadeewai mæg jēb gaai jooba durrum k'lännan chadcha hap'läta durraju" ha hiek'a jörrajim chi Hēwandam chogau.

9

¹ Maimua chadcha chi Hēwandam chognaa sirju waaur narr heem häbmua hich trompeta téeä haadëjim. Mag siram cincoom gaai, Hēwandam chogta hedjä heemua p'üdagjö p'ug bëem mua hoopjim. Magag, sii jébdijö hierr maach dau warp hit'urm jaaba wëjöm hee t'ärrdö sim dën chi yabme deepijim hich Hēwandamau. ² Magbaa mag yabmeeu mag hit'urm jaaba wëjöm heem t'ärrdö weeu hat'aawai, hag heemua horno pömk'am heemjö sii hág'taag naar p'issi k'örr jüubaadëmua hedau k'ir gar t'la jösisewai, warre hedaujä k'issu haadëjim. ³ Mag naar jüubaadëm heemua langosta dap hasp'itjö s̄isidäm pöooma höberdätk'awi durripierraasaa haaidjierram. Mag s̄isidämua k'aawai k'ierr machag döjür k'ierr machagi hapijim chi Hēwandam chogau. ⁴ Mag langosta dap s̄isidäm mæg bñälrjä pabä chig hapiba, pak'érjä t'ärrk'ichpiba, p'üakjä härpiba, ni nemjüirjömjä härpiba jaaujim. Häba hamag jaautarran, hőor Hēwandam dauchach hamach dag gaai chuk'um k'länta k'aibag waupi jaaujim. ⁵ Mag hamag hőor k'aibag waupi jaaujieb mama, pöd t'ö chan t'öju k'aba nám ha jaaujim. Hőor t'öju k'ää sütia ham gaai k'aa námua cinco meses sii ham gaai mas waupi jaaujim. Mag k'aamam k'ierr machagan döjüriu k'aamamjöta haajeejim chi machag.

⁶ Mamagk'am jarai parii hőrau wir haigpae hamach t'ö hék'awiajä pöd hamach t'öobajurau. T'öm k'öchaaga haadëp hawiajä meeg k'abata t'aabatarrjö haadëp hajurau, bñälrjä t'öba.

⁷ Mag langosta, hőor k'ürk'anaa pör gaaijä pörsirjöhö s̄isidäm paar s̄isid hajim, p'ir dën. Mag s̄isidäm sii cabaaí juurhi hee wérblan harraag wajap k'ü k'aug s̄isidämjöta s̄isid hajim. ⁸ Mag s̄isidäm hich hich sii häljinjö pörbä wärnäa k'ierrjä k'um k'ierrjö s̄isid hajim. ⁹ Ham mor sii jierrjö simua meu s̄isid hajim. Mag s̄isidäm hürrp'öbaadeewai hich jëbag sii juurhi hee wérblajem carrota wérbl p'öbaadeewai cabayou wai k'ap'ig p'öbaadëp'äm hiekjö s̄isid hajim. ¹⁰ Mag s̄isidäm döjüriota dur gaaijä jur paar s̄isid hajim. Mag s̄isidämgtä hőor k'aibag waupi jaautarr haawai ham k'ierr machag mag dur gaaita s̄isid hajim, mag k'aamamua cinco meses hőor gaai machag hawatpi wai naag. ¹¹ Mag langosta pöm durripierr haaidä t'länm pör hich hich mag hierr hit'urm wëjöm hee t'ärrdö sim haar chi pörk'a sim hag mepeerpaiu. Mag mepeer t'är Abadón haajem hebreonaan meúa. Maagwai griegonaan meúata Apolión haajem. Mag sim haig maach meúan "hőor pöm k'ëchmje" ha simlau.

¹² Ma, trompeta cincoom sirbarmua nacha hőor dau haug wautarr hajim. Mama hagt'a dau numí sirju waaur naajim.

¹³ Mag k'ur chadcha chi Hēwandam chogau warm k'ʌn dēnjo hich trompeta sirjim. Ma, seim hajim. Maig Hēwandam k'īirp'ee p'īr dēn nasādjo simta kach jayap jaʃarʌ̄l̄ sim sīejim. Mag chi Hēwandam chogau hich trompeta tēe habaawai ¹⁴ mag nasād kach jayap jaʃarʌ̄l̄ sim heemuuta woun hiekjō chi Hēwandam chog mag hich trompeta sir sierrag hiek'a simua, "Har dōjā pōoma Eufrates haajem higaau mepeer dau jayap hōjāk'a t'ʌnʌm hēerk'ʌlibapāl̄" ha sīejim. ¹⁵ Magbaawai chadcha mag mepeer dau jayap jāk'a t'ʌnarr hēerk'ʌlibapāl̄im, hamach hēerk'apāl̄i hed pabaadeewai. Hich har maig hajim ham hēerk'apāl̄i hatarr hora, mag hēerk'apāl̄i hōor mag jēb gaai jooba durrum k'ʌn jārrchapaím k'ēchp'üm̄k'īir. ¹⁶ Mak'ʌn hēdee soldaaun cabaai gaai wēdurajim, hōor k'aibag wauju k'ʌn. Mua hūurwai ham k'apanag doscientos millones hanaajim.

¹⁷ Magta mərl̄g mak'ʌn cabaajā hoopijim. Mag cabaai gaai wēnʌrram k'ʌn hamach t'ūr gar jierrjō sīsid̄l̄mta hōtdau k'īirjō p'uū paɻrd̄l̄ jūa sīsid hajim; hāaur k'ʌn dēn sīi p'āauraa jacintojō sīsid haawai tagam k'ʌn dēn azufrejō huashāu k'īirk'a sīsid hajim. Chi cabaai pōr, león pōrk'a sīsid hajim. Mag sīsid̄l̄m hi heemua sīi hōtdau k'īirta k'ibchēug hōbēr t'ʌnʌm dāi naar jūubađēp'ām heemua azufrepata jierrraau k'ajim. ¹⁸ Mag hōtdau k'īir naar dāi azufrepata jierrraau k'āmuua hōor pōoma peer mag jēb gaai jooba durrum k'ʌn jārrchapaím hōdubjim. ¹⁹ Mam̄ ham hi hee mamagk'amuapai k'abajim, mag hōor pōm k'ēch t'ʌnarr. Mag sīsid̄l̄m durin hīchab sīi nemk'ōrjō pōr paar sīsid haawai maga muapata hīchab hōor dajēk wai naajim.

²⁰ Mam̄ mag hōor pōm hōdubtarr hee chi hiiu nāisier k'ʌnnau hamach daúa mag hootar-rjā hamachdēu mag nem k'aigba waaujerr chan bāl̄rjā p̄labajierram. Mag k'āai warag meperagta Hēwandamaganjō jēeunaa, sīi nem parhoob p'īr dēn, p'atk'on dēn, bronce dēn, mokdau dēn maimua pa dēnna nem hoo hōo waunaa, ni hiiujā hīuba sīsid haawai dārd̄rjā haba ni hamachig jēeunām jāk'augba sīsid̄l̄m̄gtā warag jēeunām̄sijim. ²¹ Mam̄ magpajā k'abajim. Magp'ōbađēm̄n wir haig chik'amanjā hamachdēu k'ēcham haig k'ēchnaa, bēnēujā chik'am k'agnaa, hamach hōor k'abam dājā k'apesnaa hich mag nem jīgnemjā nāisijim, hamach juu p̄l̄aba.

Mag trompeta seim sirbarmua Hēwandamau m̄ag hatag hōor hi hagk'aju m̄rl̄g hoopitarr hajim.

10

Hēwandam chog chi jua t'īerr hāgt'armua hēsapdam dāi bēetarr

¹⁻² Magtarr k'ur mua hoo nāl̄ haawai, Hēwandam chog dewam nem jua t'eeg simta hāgt'armua sīi jāl̄nt'umie bau t'ʌnʌm heemua bēewi, m̄a dak'īr b̄chaar garm bā p'ūas hee dānʌl̄unaanā bāwē garm bā durr jēb gaai dānʌl̄uchējim. Mag simua pirm hich pōr hār wai sīejim. Hi kīr, sīi hedau k'īirjō bāl̄l̄ maach dau k'ak'aisamjō sīewai hi bā sīi hōtdau hāgt'aag huu jējēerk'ām̄jōta sīejim. Hēsapdam pa gaai p̄l̄rt'ā k'it'lm̄jā jua hee wai sīejim. ³ Mag dānʌl̄uchēwi nem hiek t'eeg hāaa hajim. Mag hāa ha siman sīi león puu ha sim hiekjō sīejim. Mag hirua hāa habaawai pagt'ām siete narrauta dāi hi hiek hāk'a, hāaa hajierram. ⁴ Maimua mag pagt'ām siete narrau hiek'a dichdimaaawai ya mua hēsap gaai p'āag hēk'a chirajim. Mam̄ magbaa hīchab hāgt'armua m̄rl̄g woun hiekjō. —Jāg pagt'ām siete narrau nem jaaubarm pachdēu hūrttar hoob p'ām; sīi p̄l̄ch t'āar heepai wai sīsi hajim.

⁵ Magbaawai mag Hēwandam chog bā hāb p'ūas hee dānʌl̄unaanā bā hāb durr jēb gaai dānʌl̄u sierrau hich juachaar garm jua hāgt'aag hedjāag hāanaa magjim:

⁶ —Hēwandam hichta hich mag meejā k'augba sīerranaa m̄ag hedaujā hompaawi, m̄ag jēb, m̄ag p'ūas maimua mak'ʌn hee nem t'ʌnʌm t'um hompaatarr Jōoi hiek'au, magbarm haigmua ya chadcha maachdēu jaau nām̄jō haimll̄ pamgui hajim. ⁷ Ya hābmiecharam Hēwandam chogau sietem hich trompeta sirbaadeewai Hēwandamau hichdēu hich t'āar heepai nem wauju k'ap'a sierr t'umaa hich hi jaaumienag jaautarrijō haagpamgui hajim chi Hēwandam chogau.

⁸ Magbaawai mag hedjā heemua m̄rl̄g woun hiekjō hiek'a sīerrau deeu m̄rl̄g, —Har Hēwandam chog bā hāb p'ūas hee dānʌl̄unaanā t'oom bā durr jēb gaai dānʌl̄m̄ haar mawia hirua jua hee padam gaai hēsapdam p̄l̄rt'ā k'it'lm̄ heeurjāg wai dānʌl̄m̄ jēeū hat'am̄i hajim m̄rl̄g.

⁹ Magbaawai chadcha mua hi haar mawia hichig mag hēsapdam jēeubaimaaawai m̄rl̄g, —Ya magan warre k'ōbapāl̄i hajim. Nau puu hi hee haauwain chadcha k'ūwaa mieljō k'ōpāl̄i; mām̄ p̄l̄ bi hee pabaimaaawai nem hachaaga p̄l̄ biiu hāwatbajugui hajim m̄rl̄g.

¹⁰ Magbaawai mua chadcha mag hēsap hi jua heem hauwi k'ōbađējim. Warran chadcha mua mieljō k'ūwaa k'ōpāl̄im; mām̄ ya m̄a jā gar paawaita sīi nem hachaaga m̄a biiu hāwatbajim. ¹¹ Magbaawai mag chi m̄rl̄g hēsap dee sīerrau m̄rl̄g, —Hag'ta Hēwandamau nem waumaju pōoma t'ʌnʌawai puajā hagjō p'āju pōoma chiramgui hajim, p'ōbōrpier hōor meu k'īir pogk'e hamach meupierr nānāid̄l̄m hee durrpier reinaanagpa jawaag.

11

Hēwandamau hōor numí hich hi jaauumk'īir pāitarr

¹ Maimua hābmua padam duraa k'itm̄ m̄lraag deejim. Mag deewi, —Jāguia chachbamí hajim; Haai hi jēeujem di, hag hee nemchaain k'ēchnaa p'aā n̄lmuia Hēwandamag jēeujem nasād, maimua hag hee Haai hi jēeu n̄lma k'ānnjā hagiō chi k'apanag beerbaipi hajim m̄lraag. ² Mam̄ har daau gajārcha hōor biirdlajem wēu wējōm chan hoob chacham hajim, jā sū bālrjā hālk'aba haajem k'ānn hat'eem haawai. Mak'ānnauta aňo t'ārjup hawi jār Hēwandam p'ōbōr dāi sīi hamachdēu hampierr hajugui hajim. ³ Pari mamag k'abaadeewai Hēwandamau hūchab hich hi jaauju k'ānn numí pāijugui hajim, aňo t'ārjup hawi jārr mak'ānnauta sl̄rk'aajem k'ajūa jūanaa hirua hamachig nem jaaubarm jūrr hōrag jaauumk'īir.

⁴ Chi Hēwandam chogau jaauwai hich m̄lk'ānta jōoi Zacarías k'ararrau olivo bā numí jaauanaa hūchab lámpara hausl̄uijemjā numí jaautarrau. Hajapcharan mak'ānn numiim k'ānnauta hajap hōor dau haug wau n̄lma jaar maach Hēwandam t'umaam k'ānn Pörk'a sierram hiek jaauju k'ānnau. ⁵ Mak'ānta hābmua k'ānjā k'aibag wauju hēk'aju hat'een, sīi hamach hi heemua hōtdaujō huu jējēer k'abaadēmu warre hamach dāi mag n̄lma k'ānn sīi p'aā k'ēchpāju hanaabā. ⁶ Mak'ānnau aňo t'ārjup hawi jārr hamachdēu Hēwandam hi jaau wēnrram hee bālrjā noseg chēpiba haajjā nem jua t'eeq naaju haajem. Dō bagag paapāimiaagjā jua t'eeqnaa hūchab hōor dau haug wawaagjā hamachdēu ham haig haju hanaabā.

⁷ Maimua mag aňo t'ārjup hawi jārr Hēwandam hiek jaau wēnrram hawi, t'um jaau haaipabaadee, mag hierr hit'urm wējōm hee t'ārrdō sim heemua mepeer sīi jāgaamjō sim hōberchēwi, ham dāi wērbachēwi, hich garnuata ham pōdpāiwia ham k'ēchpāiju. ⁸ Mag k'ēchpāwi, t'umaam k'ānnag hich jua hoomk'īir, maach Pör Jesucristo meerp'ē t'ōtarr hag p'ōbōrjā wēug hee hamach numwe sīi hēudatk'a sīuju. Mag p'ōbōr Jerusalenta hich k'aibag gaaimus jūrr Sodoma ha t'ārnaa hūchab Egipto gaai t'ār sim, mak'ānnjā hich hagiō k'aibag hat'ee t'ārp'ōo sīerrjē harr haawai. ⁹ Mag k'ēchpāwi k'āai t'ārjup hawi jārr sīi kaaijā hee hēudatk'a sīuju, hōor p'ōbōrierram k'ānn hamach meupierr meu k'īr pogk'e bēe t'ānn k'ānnag hoomk'īir. Mama hiwiir hābam k'ānnau mag hoowi bēpam hiigwaijā chi k'ēchtarrau hādlar bēppibaj. ¹⁰ Mak'ānn numí mag Hēwandam hiek jaau wēnrram k'ānn mag mepeer sīi k'anjō simua k'ēchbapāim habaawai, hōor durrierram k'ānta honee hajurau, Hēwandam hi jaau durrum gaaimus hamach k'ajap sīuba haajerr k'ānta ya k'ēchbapāiwei. Mag honegau jūrr hagdaujō chik'amnag regalojā hālahanaa p'iestajā wauju.

¹¹ Mama ham mamagk'am hee, mag k'āai t'ārjup hawi jārrnaa, deeu Hēwandamau ham hak'aardam ham gaai p'āart'ā sīubaawai hamach numwe deeu p'iidatk'a hajim hanaabā. Mag k'ēchpāiwia k'āai t'ārjup hawi jārr narrta deeu Hēwandamau p'iriutk'a hat'am hoobaawai chi hoo n̄lma k'ānn wajapp'a jāp'ierju haajem. ¹² Mag chi Hēwandam hi jaau wēnrram k'ānn deeu hīiu p'iidatk'a nāisewai hāgt'armuata hōor hiekjō hamag, "Mau hāgt'ar pidut" haju. Magbaawai chadcha hedjā baug hee hāgt'aa paauk'abaadēju. Mag ham hāgt'ar paauk'abaadēm ham hoomap'anaa ham k'a huk'ur haajerr k'ānnaujā hoopāiju. ¹³ Ham mag hāgt'ar paauk'abaadēm hee hāllur t'eeega duuibaadēmu p'ōbōr heem dijā di k'apan sīi dārbagk'aj. Mag di chābagk'abarmua hōor siete mil warre k'ēchju. Magbaawai mag hāllurau k'ēchba hāu hīiu nāisim k'ānnau hūchab jāp'ier durrumua Hēwandam hāgt'ar k'ēraajem tō hiek'a n̄lmaa hirig, "Hēwandam, pāchta chadcha hemk'oira; pājom chan ni hābjā chuk'um" hajurau, jāp'ier n̄lma hiek'au.

¹⁴ Ma, trompeta seim sirtarr hōor dau haug wauju jaau sim hajim, biek t'ārjup waaur narr heem ya biek numiim.

—Mama hāgt'a chacham hāb waaur sim hajim, t'ārjupam. Ma nau jöpcha hoopijugui hajim m̄lraag.

Hābmiecharam trompeta sirtarr

¹⁵ Mag dau hāb waaur sim hatarr haawai chadcha hūchab deeum Hēwandam chogau chi hābmiecharam hich trompeta sirjim. Ma, sieteem hajim, hābmiecharam. Mag sirbaadeewai hāgt'ar sīi hōor hiekjō sereubaadēmu mag naajim:

"Mag durran t'umaam maach Pör Hēwandamaujā jāanaa, hichdēucha jār hauwi maach Pörk'apitarr dāimuta jāaju hāai n̄lma.

Mag, maach Hēwandamauta māg durr gaai t'um hichta hich mag chi Pörk'a sīsiju" hanaajim. (Ex. 15:18; Dn. 7:14,27)

¹⁶ Magbaawai hūchab Hēwandam k'īirp'ee mag jōoin veinticuatro hamach pörk'aupierr hohood wējorr k'ānnaujā heeg p'ōbk'a jēk'at dagau dārk'anaa hirig jēeumamua mag naajim:

¹⁷ "Hēwandam, pālta maar Pör t'umaam k'ānn k'ānjā chi jua t'ier hāawai pārgta hāu hajim hanam.

Hāba p̄lchta warrgarwejā hich mag chitanaa hīsjā hich hagt'a hiiu chitam.

Hīs pua p̄lch jua t'eg t'um hauwi m̄g durr chadcha p̄lchdēuta ya jāa chirsim.

¹⁸ Durripierram k'ālanta p̄l dāin meeuk'a t'ānām;

mam̄a ya pua ham gaai kīir machag meeju hed pachējim.

Hīsin chad pua nawe k'ēchtarr k'ālān kīircha jaauamua hamachdēu nem waaujerrjō p̄lchdēujā ham dāi haju.

Hīsta hīchab p̄lch chogk'anaa p̄lch hi jaauamien dāijā wajap'anaa p̄lch chaaink'a nām k'ālān dāijā wajap'a haju hedau, t'et'em k'ālān wa sūi parhoobam k'ālān hawijā har pachig hee haajerr k'ālān dāi.

Mam̄a hīchab hīsta pua har m̄g jēb gaai nem hār nām k'ālānjā hōpāiju hedau" hanaajim, hirig hee nāmuu.

¹⁹ Hamaau mag Hēwandamag jēeup'ōbaadēm hee mua hoowai Hēwandamag jēeujem diita weeudā jōisijim, hāgt'ar. Mag weeudābaadēm hee hierr mag warrgarwe hich chaain dāi hiek deetarr hāk'ajem baaudiita dawaa haadējim. Mag chi Hēwandam di weeudābaadeewai, pagt'āmdau p'ār jēfēr k'abaadēm dāi hōor hiekjō sereu jōisimua, pagt'ām t'eeega wāwia hālur t'eebjā duuibaadēm dāi noseg dau dap sūi mokdaujō sīsidamta chē t'ānāsijim.

12

Hōoirjō simua hāli hēudee hēk'atarr

¹ Maimua hedaujā hee hijaaur hōbērjim, Hēwandamau hich jua t'eeq hoomkīir pāitarr. Mag hijaaur hōbērtarr m̄g hajim: Hālirauta sūi hāsdawam hedauta k'ajūajō jūanaa jūr hedaram hedau harg gaai hoo dānām hedjā heemuu hōbērjhējim. Hich mag hālirau pōrsir jūa sim gaai p'īdag sūi docen hāb p'up'up sīejim. ² Mag k'itāmān jōor k'itarr haawai hagää hagää k'itajim, ya chaai hawaag bi machgau. ³ Mag hāli hōbērjhētarr k'ur deeum hijaaur hedjā hee hōbērjim. Mag hijaaur jūr m̄g hajim: Hōoirjō nem pōoma sūi p'urlihi simta hābam gaaipai pōr k'apan siete nener simpier pōrsir panhapp'a sīejim. Mag simlā hīchab kach k'apanjā jājālār diez wai sīejim, p'ak kachjō sīsidam. ⁴ Mag simua dur p'iis ha t'ūap'ēbaraau warre hedjā heem p'īdagjā jārrchappaam m̄g durr hār t'ūp'āau sūujim. Magwi mag hāli chaai hawaag bi machk'a sierr kīirpe na sīsijim, hich dakīir hāt'awai hag bārre chi chaaidam k'ōp'yaag. ⁵ Magua mag nā sim hee, mag machk'a t'ānarr haawai, mag hālirau chaai chi hemk'oodam hoojim. Mam̄a mag hat'am bārre hābmua chi chaaidam jiirbaadēwi Hēwandam hich pōrk'au gaai hoo sim haar wai dānaaimajim, hādālār k'ōp'iba. Mag chaairauta jōoipa sīsiewai nem hiek t'eeq jūr durr m̄g wējōm t'umaa hichdēuta jāa sīsiju ha jaaujim mālāg. ⁶ Magbaawai chi hādālār sūi jāhōg wai naamkīir Hēwandamau hi hat'ee nem t'um kīir k'aug wai sīerr haawai warp hōor chukag hee mawi mamta aňo t'ārjup hawi jārr sīejimajim.

⁷ Maimua magtarr k'ur hedjā hee jourhi p'īidājim. Hāgt'arm Hēwandam chog Miguel hanāmata tagam hich k'apeen hāgjō Hēwandam chognaan dāimua jūr mag mepeer hōoirjō simta sūi pōr k'apan sim dāi wērbā naajim. Mag hōoirjō sim higar nām k'ālānjā hāgjō k'apan t'ānājim. ⁸ Mam̄a chi angelnaanau hamach garmua chi mepeer pōdbapāaiwai chi mepeer warre hich k'apeen dāi hāgt'armua jār wērpājim. ⁹ Magta chadcha chi mepeer mag hōoirjō sim hich k'apeen hich higar t'ānarr k'ālān dāi hābā hāgt'armua m̄g jēb gaai bark'ālāpājim. Hich mag mepeerpaita warrgarwe nemk'ōr gaai t'ārnāa hīchab Satanās ha t'ālārjem, durripierr hōor t'umaam k'ālān k'ūgurnie, hajapcharan dōsātma. ¹⁰ Magbaawai angelnaanta sereubaadēmua hūrjim. Mag sereubaadēmua mag naajim:

"Hīsta ya hōor peerdāju hed pabaichēm.

M̄g durr gayam jua t'eeq t'um jūr maach Hēwandam dēnēu.

Maach Pōr Cristo hichdēucha jār hautarrijā warag hatcha hiek t'eepta sīsim.

¿K'an jāgwi? Hedaram magwe maach hermanonaan hēugar Hēwandamag sēuk'a nem hīgk'a nārraajerr hāgt'armua hisegbapāiwaaima.

¹¹ Maimua jēb gaaijā maach k'odamnaanau hamach garmuata mag mepeer pōdbapāim, corderodamjō hādāraa hich t'ōopitarr hiekta hāk'awia hag bagauta Hēwandamag hamach k'aibag hāpi nāmuu.

Mag nām dāi hīchab hamach dau hap'ālā k'ēchjujā hīgba, warag hōgk'aba hi hiekta jaau durrarr gāaimuapata chadcha hamach garmua hi pōdpājierram.

¹² Magbarm gāaimua hedaujājā wounaanjō honee habat.

Maimua pāach chi hag hee t'ānām k'ālānjā t'umaa honee habat'ā.

Mam̄a jāhē, hapdurr, pāar jēb gaai jooba durrum k'ālān dāi p'ūas hee jooba durrum k'ālānjā hāgjō!

Ya hich hūjārr barapāaiwai meperan hīsin meeuk'ata sīsim t'umaam k'ālān dāi.

Hirua ya k'ap'Λ sim, m̄igmua jöpcha ya tag hichdēu hampierr habaju" ha serereu k'ajierram.

¹³ Ya mag chi meperau hich m̄ag jēb gaai barap̄aim hoobaawai k'īir machgau jūr mag hālai chaai hemk'ooi hootarr hēudeeta hēk'abaadējim. ¹⁴ Mam̄ magbaawai hīchab mag hāairag nem hich dapag jīmiejāu hichjō sīsidam deejim, mag nemk'ōr hanam̄ haigmua warre warp hūrram̄k'īir. Mag hich paarpabaadeewai chi nemk'ōrig hich chig hapimaaugau warp hūrrbaadējim, hōor barbag chālai sīleimaag, mamta aña t'ārjup hawi jārri sī hi jāhög wai naaju har haawai. ¹⁵ Magbaawai chi nemk'ōriu waa dōota soo habarmān, hich hi heemua nem pōm dōsīgjō bau jierrau jōsijim, magbarmua dōk'īerr chālug pogbar jōsiewai hag hee chi hālai k'ēu k'uurbāl t'ōmk'īir. ¹⁶ Mam̄ magbaawai hīchab jēbēujā hālai k'aigpērmjō k'aigpērjim, mag nemk'ōriu hich hi heem dōou dōjā pōm hompaa hautarr sī heeg bereu hat'aawai. ¹⁷⁻¹⁸ Magbaawai chará chi mepeer mag hōoirjō sierr warag chi hālai dāita meeuk'a sīsiwi, jūr chi chaain hewagam k'āan hanam̄, har Hēwandamau nem jaau sim t'um hipierraanaa Jesucristoou chadcharam hiek jaautarrjā hāk'awi hagt'a hogdāba hich mag hāk'a wēnārram k'āanau.

13

¹ Mak'ān dāi wērbāagta mag chi hōoirjō simua sī p'ūas higaau nā dānūisijim.

Mepeer numí sī k'anjō sīsid harr

Maimua mua hoowai mepeer pōr sī hābam gaaipai pōr k'apan siete nenernaa kach k'apanjā diez jajr simta p'ūas heemua mā dak̄raa hōberchējim. Mag p'ak kachjō jajr sīsidampierr pōrsir jūak'anaa hīchab mag pōr k'apan nener sīsidam gaaijā Hēwandam higwi parhoobata p'ā sīsid hajim. ² Mag mepeer p'ūas heemua hōberbaichēm mua hootarr, sī k'um chi jojot'orjō sīejim. Mam̄ mag simta jūr chi bā, jos bāk'anaa, hi hi, león hik'a sīejim. Mag sim̄ag mag hābak'ai sī hōoirjō sierrau hich jua t'eeg deebaawai hichjō hiek t'eeg hapijim. ³ Mag chi mepeer p'ūas heemua hōberchētarr pōr, dau hāb sīi nem pōm t'oop t'ānajim, ya haguia pōd hiiubajū. Mam̄ mag t'ānar, hābak'ai mag p'ūas higaau hōoirjō sierrau hirig hich jua t'eeg t'um deetarr haawai hichdēupai hich pōr monaaupājim. Mag monaaubaadēm hoowi dauderraa nām hiek'au t'umaam k'ānau hirigta hee hap'ōbaadējim. ⁴ Magp'ōbaadēmu warag mag hōoirjō sim̄agta Hēwandamagamjō jēeujierram, mag hābak'ai p'ūas heemua hōberchētarrag hich jua t'eeg deetarr jūr. Mam̄ mag k'umjō sim̄agjā hīchab Hēwandamagamjō jēeumamua, "¿K'aita magan jāg mepeerjō jua t'eegnaa hemk'ooik'a sī, hi dāi jāwaag?" ha hiek'amajierram.

⁵ Mag k'umjō jojot'or sim dō heemua hōberchētarrag hīchab nem hiek k'aug hiek'apinaa Hēwandam hīgwijājā parhooba hiek hāk'āraam hichdēu hiek'am haig hiek'aju haai sim ha jaaujim, chi hōoirjō sierrau. Mam̄ mag hi hiek t'eeg hapitarran, aña t'ārjup hawi jārpaim hat'eepaita Hēwandamau hi magpijim. ⁶ Magbaa chadcha mag hōoirjō sierrau hichig jaautarrjō parhooba hiek'anaa, Haai hi jēeujem di hīgwijā parhooba hiek'a, ya hāgt'ar hōberwi durrum hīgwijājā parhoobam hiekta hiek'a t'ānūujim. ⁷ Maḡag hīchab Hēwandam hiek hāk'awi hi chaaink'a durrum k'ān dāi wērbāmk'īrjā jua t'eega hapijim, mag wērbāwi hich garmua ham pōdp̄aimk'īir. Magag hīchab hichta hārpai hiek t'eeg hapijim mag durr gaii hōor t'umaam k'ān dāi. Magbaawai durripierram k'ān dāi hichta hārpai sīsjim, t'umaam k'ān kāaijā. ⁸ Mag mepeer k'umjō jojot'or sim̄agta mag hatag paawai Hēwandamagamjō jēeju, har t'um Corderodam hādāraa maach kōit hich t'ōpitarrau warr m̄ag jēb hompaabarwe hich hēsap gaai ham t'ār p'āk'a hauba harr k'ānau. Mak'ānta mag mepeer higar naaju haawai mak'ānauta maach chi Hēwandam hiek hāk'a nām k'ān dau haug wauju.

⁹ Magua jāg hārān nām k'ai wajap'a hūrbat:

¹⁰ Preso maag t'aabatarr k'ai, chadcha preso p̄lr hauju.

Tut'uūi t'ōog t'aabatarr k'ai, chadcha tut'uūi t'ōju."

Pari mag nāmān, t'um Hēwandam hiek hāk'a nām gaaimuu. Maguata Hēwandam chaainan, hamach mag p'it'urg hauju k'ap, sīi hamachdēu hāk'atarr hiek gaaita warag hubā hāk'a wēnārraju haai nām.

¹¹ Magtarr k'ur deeum mepeer jēb heemua hōber hurum mua hoojim. Ma jūr corderojō kach numí wai sīejim. Mag sim hiek'aawain sīi hōoi hiekjō simta jāgaamjō sīejim. ¹² Mag simua hīchab hābak'ai p'ūas heemua hōberchētarr jua t'eeg t'umaam hich gaai wai sīejim. Maguata hich dak̄īir hich hiek'au m̄ag jēb gayam k'ān t'umaam k'ānag mag p'ūas heemua pōr pōm t'oop sim hōberchētarraga Hēwandamagamjō jēeupibaawajā, chadcha hi hipierraajā naajim. ¹³ Mag jua t'eeg simua haawai hīchab hōrau hag na nem wau nām hooba haajempa waumamua hedjā heemua hōtdau k'īrta noseg chē t'ānāmjō hapijim, t'umaam k'ān dak̄īir. ¹⁴ Mag mepeer pōr pōm t'oop sim p'ūas heemua hōberchētarr dak̄īir mag nacha

hōoirjō sierrau warm mepeer corderojō sīerrag hōor dauderra nem waupijim, mag nem wau simua hōor k'ūgur haumamk'īr. Mag hōor k'ūgur hauwi chi corderojō sierrau warm mepeer hich k'apeer k'īrk'a waupijim; hajapcharan mag sīi pōr pōm t'ut'uū t'oop simjō sīerra deeu monaautarr k'īrma. ¹⁵ Maimua jūrr mag corderojō sīerrag chi hōoirjō sierrau hich juapá deewi mag k'um jojt'orjō sim k'īrk'a wau sierr hiiu haupijim. Mag nem hinag dēn mepeer k'īrk'a wau sīerta hiiu hauwi hiek hōber sīsiewai t'umaam k'ānnau hichigta Hēwandamagmjō jēeuba nām k'ānnan k'ēchpi jaaujim. ¹⁶ Mama magpajā k'abajim. Mag hich k'īrk'a wau sierr hīupi hat'awai t'umaam k'ānnag hich dauchachta jua gaai wa dag gaai k'ājjā p'āk'api jaaujim. Chaaindam bārlāmdam gaai, ya dārrcharam k'ānn gaai, p'atk'on paraam k'ānn gaai, dau hap'ām k'ānn gaai, sīi chik'am chogk'a sīsidām k'ānn gaai, chik'am chog k'aba hamach k'ōchagpierr nārrjēem k'ānn gaaijā, t'umaa mag dauchachta hādlraa hamach gaai p'āk'api jaaujim. ¹⁷ Mama har mag hamach gaai mag mepeer dauchachjā chuk'u ni hi numerojā chuk'u nām k'ānnau chan pōd hamach garmua nem pērijā k'aba, ni dich nem hig nāmjā pēr hauju k'abam ha jaaujim chi meperau.

¹⁸ Mag mua jaau chirām k'aug hawaagan dārrchata k'īrjug paraa haju haai sim. Chi mag k'īrjug k'ap'ā simua k'aug hat'ā, magan mag mepeer dauchach k'an número hagā. Wajapcharan mag numeroon hīchab woun mag hatag sīejū dēnēu. Chi número, 666 k'abahab.

14

144,000 meuk'aar hau narr k'ānn

¹ Magtarr k'ur mua hoo nām haawai hich Jōoi chi Cordero chaarta durrsi Síón hanām gaai hoodlām mua hoojim; hajapcharan hich Jesuma. Hi dāi hōor k'apan ciento cuarenta y cuatro mil naajim. Mag Cordero dāi nām k'ānnan hīchab t'umaam k'ānnau hi t'ārta hi Haai t'ār dāi hamach dag gaai p'āk'anaa hag panhapp'a sīsidā hajim. ² Maimuua hedjā hee sīi hōor hiekjō simta mama salt pōm jurur wējōm hiekjō mua hūrbaadējim. Mag simān hīchab nem jēbag pagt'ām plārbabaadēm hiekjōnaa hōor k'apan arpa sir nām hiekjō t'ānaajim. ³ Mag t'ānām mag Hēwandam juupjem pōrk'au sim bigaau hīchab jōoinpa hohood wējōm dāi mag dau Jayap nemchaainjō hich paar sīsidām bigaau p'ārda meuk'aar hiiur hau nām k'ānn hiekta mag t'ānaajim. Mag hamau meuk'aar hau narr chan hābmujā pōd k'augbjim, ham dēnōjō hawaaga. Hāba mag jēb gaai jooba durrarr k'ānn heem mag ciento cuarenta y cuatro mil peerat'atarr k'ānnauptaita ham dēnōjō haau k'augierram. ⁴ Mak'ānn chan mag jēb gaai haawaijā, jāg deuem hālin dāi k'apes hapiba jaaujemjō, hāba Hēwandamagpaita hee haaejerr k'ānnau. Hamauta chadcha Cordero nāplāuk'ampierr dāi hi bā hogdāba wēnārrajim. Hamachta mag Hēwandam hat'ee maimua Cordero hat'eejā ham chognaank'a wēnārraju haai naajim, chadcha mag hat'eeta warm k'ānn heemua Hēwandamau ham peerdl hautarr haawai. ⁵ Ham mag sēuk'a nārrjējā k'aba harr k'ānn haawai bālrjā ham hēugar jaaujuk'ānnjā chuk'u hajim.

Hēwandam chognaan t'ārjupam k'ānnau hiek jaaujurtarr

⁶ Maimua mua deeum Hēwandam chog hedjā hee hūr jōrrōm hoo hat'ajim. Magua mag jēb gaai naajim k'ānn hat'ee Hēwandamau hich mag maach hīupi wai narraju hiekta jaau jōrrajim, durrpierr hōor nānāidām hee hamach meupierr. ⁷ Mag hirua jaau jōrrr hiek mag hajim: "Hēwandam dau na nem k'aigbam wauju hōk'ō habat. Mag k'āai hirig jēeunaa hiita t'ō hiek'abat. Ya hīsta hirua hōor hich haar p'ē hauju wa p'ē hauba warag hisegu k'ājjā hamach k'īrcha jaauju hed pabaichēm. Mag hedjā hompaawi mag jēbā hompaatarraga jēeubat'. Hichdēuta hīchab p'ūasjā hompaawi jēb heemua dō k'umda hōber sīsidāmā hompaajim" ha jaau jōrrajim, hūrr jōrrōmu. Ma nacharamua hiek jaau dichtarr hajim.

⁸ Mag hēudee deuem Hēwandam chog hāgjō hāhāag hurajim. Magua, Babilonia p'ōbörön ya heegar pabaadēmā jaau jōrrajim. "Ya heegar pajim" ha sīejim, "har hich dēnōjō durrpierram k'ānnag parhoob pekuu waupiejerr p'ōbōr."

⁹ Mak'ānn hēudee ya t'ārjupam hāgjō dēwam Hēwandam chog hūr jōrrōmu magmajim: "Har jāg p'ūas heemua mepeer hōberchētarragiā jēeunaa sīi hi k'īrk'a wau simāgjā jēeui hādlraa hamach dag gaai wa sua gaai k'ājjā hi dauchach p'āpitarr k'ānnan ¹⁰ hichiita Hēwandam k'īr machag sīi maach t'ōojem benenjō simta hāwatāb k'aba hāwatjugu" hajim. "Hi k'īr machag mag simta ham gaai meubapāaiwai Cordero dak'īr maimua pekuu chuk'u hāgt'ar nām k'ānn dak'īrjā hōtdau azufre dāi waaurēu wējōm heeta jēerjugui" ha sīejim, "hich mag dau hap'ā hag hee hōt k'īrmer jēmer wēnārramk'īr. ¹¹ Mag ham hōt k'īrmer jēmer nām naat jīu wējōm chan chugpaajā k'augba, hich mag hedaram magwe machag jēmer wēnārrajugui" hajim, "hamachdēu mag meperagta Hēwandamagmjō jēeunaa hīchab sīi hi k'īrk'a wau sierrajā jēeunaa hādlraa hamach gaai hi dauchach p'āpitarr kōit."

¹² Magam huguata har Hēwandam dēnk'anaa hirua nem jaau sim hiperraanaa hīchab Jesúš bājā hogd'ba wēnarram k'ānnan warag hub'ta hāk'a wēnarraju haai nām.

Ma hajim Hēwandam chog t'ārjupama jaau dichtarr.

¹³ Maimua mua hūrwai hāgt'armuata woun hiekjō mārlag, "Cha mua pāchig jawaagpam p'ābā" ha sijim. Mag hirua p'āpi sierr hiek māg hajim:

—Hīsmua hatagta chadcha hāuhcha hajugui hajim, har maach Pör Jesúš hiek t'āraucha hāk'a durrumua mee nām k'ānn.

Magbaawai Hēwandam Hak'araujā, —Jāan chadcha hich magau ha sijim. Māg jēb gaai haawai chadcha p'it'urg haaujerrjā par k'aba haju haawai k'īr meeū nāisijugui hajim, Hēwandam hat'ee hamachdēu nem wajap'a waaujerr jūr.

Hēwandam chognaanau hōōr pōm hālrppāiju hoopitarr

¹⁴ Magtarr k'ur deeū hoo nām haawai jānt'umieta hedjā hee bau wējoojim. Mag bau wējōm hār woun hāb Hemk'ooi Hiewaa Jesujōhō simta hoo sijim. Magua pōrsir p'īr dēn jūanaa hich juu hee hoz hanām wai sijim, t'ut'uijō dēe simta sīi jūurt'ā sim. ¹⁵ Maig hīchab deeum hagjō Hēwandam chog Haai hi jēeujem degmua hōbērhēwi mag jānt'umie bau wējōm hār hoo sierrag magchējim: "Ya nemjīr p'ur wējoowai heeuju haai t'ānām. Har pāch juu hee t'ut'ui wai simua t'ārrp'ēwi heeuubā" hajim, māg jēb gayam k'ānn k'ēchpāiju hora pabaadēm jaaawi.

¹⁶ Magbaawai chadcha mag jānt'umie bau wējōm hār hoo sierrau hich t'ut'ui māg jēb hār hālrp'ēbarmu waa nemjīr dau t'umaa heeu haujim.

¹⁷ Mag k'ur deeum Hēwandam chog hōbērjim mag Haai hi jēeujem di hāgt'ar sim heemua. Maguajā hagjō hich juu hee mag t'ut'ui hoz hanām wai sijim. ¹⁸ Mag hēudee hagjō deeum hōbērhējim, hierr nasādjō sim haarmua. Maguan hīchab sīi hiek'abarmuapai māg durr t'um huurdapi jaaubaawai, hōtdāupai māg durr t'um hōpāig nem juu t'eeg sijim. Magua mag hābak'ai juu hee t'ut'ui wai sierrag t'et k'īesir magjim: "Jēb gaai uvadō nānāidam heen ya sīi waau hāidam, jāg pāch juu hee t'ut'ui wai simua chi hierr t'ārrk'a haupet. Ya waau t'ānaabahab" hajim, hōor warre hālrppāiju jaaawi.

¹⁹ Magbaawai chadcha mag t'ut'ui juu hee wai sierrau māg durr hār hālrp'ē, waa uvadō nānāid harr heem t'umaa t'ārrk'a haunaa chi chō piirjālujem hee bark'ālīrājim chi chō piirjālumk'īr. Mag chi chō piirjālumk'īr ha simān, maan wajapcharan Hēwandamau hōōr gaai juu k'āba hich k'īr machag meejuuta jaaū sim. ²⁰ Magta p'ōbōr higaau harrnaa chi chō piirjālupājim. Mag piirjālubaadee, hag heemua chi chō sīi dōsigjō p'ur jīubaadēmuwa, warp'am magwe trescientos kilómetros sīi bag p'ur hūur jōisijim. Mag dōjō hūur wējōm naug hee cabaai dānālupi hootarr hak'iin, hi hōpierrjō sijim, chi naug. Mag dōjō hūur wējōm ha simān, hōōr k'ēch nām jaau bag pōm hārjuuta jaaū sim.

15

Hēwandam chognaan siete hābmiecha hōōr k'ābag wauju jawaan bēetarr k'ānn

¹ Maimua deeu hedaujā hee hijaaur maach dauderraā hompa jōisijim. Ma, māg hajim: Hēwandam chognaanta siete hedjā heemua hōbērdātl'āchējim. Mak'ānnauta hābmiecha wajapp'a hōōr dau haug waupiju k'ānn hajim. Magbarm dāi hīchab ya mag hamau nem t'umaamua mag chach dichdimaawai Hēwandam k'īr machagjā hich maigpai meeju hajim.

² Mag k'ur mua hoojim hīchab, p'ūasta sīi vidrio dēnjō sim higaau Hēwandamau hamachig sirmk'īr arpa deetarr dāi hag pañhap'a hōōr dānālupi t'ānām. Mak'ānn mag mepeer k'um chi jojot'orjō sim p'ūas heemua hōbērhētarragjā jēeuba, ni hi k'īrk'a wau simāgjā jēeuba, ni hi t'ār ni hi dauchachjā hādraraa hamach gaai p'āpība harr gaaimua mag mepeer hamach garmua pōdtarr k'ānn hajim. ³ Mak'ānnau Corderota t'umeuk'ar naajim. Mag meuk'aar warrgar Hēwandam chog Moisés k'ararrou p'ātar hajim. Mag hamau meuk'aar hau narr māg hajim:

"Hēwandam, pānn maar Pōrōu.

Pāchta t'umaam k'ānn k'āai chi juu t'ierrau.

Pua nem wautarr t'um chadcha wajap'anāa hooimā sim.

Pua nem waaujemjō chan ni hābmua pōdbām.

Durr t'um māg wējōm hee pāchta t'umaam k'ānn Reik'a sierram.

Pā hiek'an chadcharam hiek'au;

maimuajā puan chad nem hagchata waaujem.

⁴ Señor, ¿k'ānuta māg t'ānām haig pā hōgk'abaju habarí?

¿k'ānuta bālārjā pārlag jēeubaju k'āi?

Pāch happaita bālārjā pekau chuk'u k'itaawai durrpierram k'ānnau bēewi hāba pārlagta jēeuju.

Ya pua t'umaam k'lanag jaaubarm, chijā k'lantha pua pach haar p'ē hauju k'lan hagá, maimua chijā k'lantha pua bark'lanju k'lan hagá" ha haumajierram, meuk'arau.

⁵ Maimua mag t'lanarr k'ur mua hoowai, hāgt'ar Haai hi jēeujem degam Santuariota Hēwandamaau israelnaan dāi hiek deetarr hiek hāk'aajem haar dawaa weeu dānaajim. ⁶ Mammuata mak'lan Hēwandam chognaan siete k'ajap'am nemjō hamachdēu haguia hōor k'aibag wauju juu panhap'a hōbērjhējierram. Mak'lanau put lino hanlam dēnta bālrjā memerk'ög chukk'u sī p'ugp'ugamjō sīsidamta jūanaa, hichk'aarjā dak'a p'ir dēn hāi jāejem p'urii k'itamua hāi jā sīsid hajim. ⁷ Mag ham hōbērdāt'abaičeeawai nacha mag nemchaainjō hich paar sīsidam jayap narr heem hābmua hamag hamachpierr jarrdam p'ir dēn hāhabdō deemajim. Mak'lan jarrdampierr maach Hēwandam hichta warrgarjā hich mag sierrawi māg hatagjā hich mag sierraju hag k'ir machgauta k'ajap'am dō dēnjo hipir sīsid hajim. Mag sīsidam chook'lanibaadeewaita hichdēu chachmampierr nem k'ir pogk'e hōbērmaju. ⁸ Mag jarr hamachpierr hāhabdō jīgbapāaiwai Hēwandam chi wajaug sīramua hich hiiu mag Santuario hee naar k'ī joppijim. Mag Haai hi jēeujem deg chi Hēwandam chognaan siete narr k'lanau hamachpierr nem k'ir pogk'e chachmamua, t'um hōbeerpaibam haig chan pöd ni hābjā dubju k'aba haajeejim.

16

Hēwandam k'ir machag jarr heem choopāimam hootarr

¹ Maimua mua hūrwai mag Haai hi jēeujem deg naar jiu wējom heemuata mag Hēwandam chognaan siete narr k'lanag nem t'eeg woun hiekjō, "Hērēubaadēwi jāg mā k'ir machag jarr siete nām hee dōjōjōd t'lanam, jēb hār chook'lanibamit" hajim hich Hēwandamaucha.

² Magbaawai chadcha hābmua petawi hich jarr hee wai sīerr māg jēb hār choopāijim. Mag choobapāaiwai t'um mag meeper k'um chi jojot'orjō sim p'ūas heemuia hōbērjhētarr k'irk'a wau simag jēeuna hi dauchachjā wai narr k'lan gaai bēn burrijim. Mag bēnē mor gaai sīi p'edaujō hōbērdāt'abaičemta machaaga sīejim. Mag simuan waragta hōor hārmaajeejim.

³ Maimua jūrr hēudeemua hich jarr heem p'ūas hee choobapāaiwai sīi p'ūas t'umaa bagag pajim. Mag p'ūas heem dō, sīi hōor meem bagjōta sīsijim. Mag bagag pabaadēmua hag hee nem t'anarr t'umaa k'ēchdubjim.

⁴ Mag k'ur t'ārjupam hurum, hagjō Hēwandam chog. Magua jā warm k'lan dēnjo hich jarr heem choopāijim. Mama magua jūrr dōsīg dāi jēb heegarmua dō k'umda nānāidam hārta choobapāaiwai, napem dēnjo hīchab dō t'umaa bagag paapāijim. ⁵ Magnaa mag dōsīgpier dō hārpi sīrurupai hiek'amamua,

"Hēwandam, pāchta bālrjā pekau chuk'u k'itam;

pachta warrgarwejā hich mag k'itaawai hīsjā hich hag'ta sīrramgui" ha sīejim.

"Pāchdēu ham dāi chachbarm haig, pua ham dāi nem hagchata habarmgui" hajim, "hamachdēu nem waumarripierr.

⁶ Hamau pāchaain bag hārwi pā hi jaaumien bagjā hārjierram.

Magtarr haawai hīs pua jūrr hamag bagchata dōpibaadēmgui" hajim.

"Jūrr hamau pārag hich hagjō jāgta hapim k'ōsi naabajieb hamach dāi" ha hiek'amajim.

⁷ Magbaawai hīchab hierr incienso p'aajem nasādō wau sim haarmuata hagjō Hēwandam chogau, "Hēera, jāan chadaugui" hajim. "Maar Pōr Hēwandam, pāchta t'umaam k'lan k'āai chi juu t'ier; puan chadcha k'irjug k'ap'lanaa ham gaai hagchata habarmgui" hajim, "bālrjā k'aigba haba."

Ma biek t'ārjupam Hēwandam k'ir machag chootarr hajim.

⁸ Mag k'ur deeū chi Hēwandam chog jarrdam dāi bēewi jūrr māg hedau hāsdawam k'ir hārlā choopāijim. Mag choobarm ya biek jayapam hajim. Mag hedau k'ir hār choobapāaiwai warag hedau pechaaga haadēmua sīi hed pechgau hōor gaai mas hajim. ⁹ Mama mag hedaua p'aa t'ānālāwi, sīi p'ausumjō sīsidamjā hamach k'aibag hāsie hewag k'irjuwi Hēwandamagjā chugpaapi jēeuba, ni sīi hi t'ō hiek'ajjōjōpajā k'abajierram. Magju k'āai sīi warag hirig parhoobaa hamachdēu hiek'am haig hiek'a t'ānālāuijerram; majā hichdēuta magām k'aibag burripibaju hak'iinjā juu t'eeg simāgta mag hiek'ajierram.

¹⁰ Mag k'ur Hēwandam chog cincoom bēewi, hīchab hichdēu jarrdam wai nārrarr heem mag p'ūas heemuia meeper hōbērjhētarr juupjem pōrk'au hār choopāijim. Mag choobapāaiwai hirua durr jāa sīerrpierr t'umaa k'īchag hee jōsijim. Magbaawai hōor hi higar nām k'lanan gaai machgauta sīi hamach meuk'irpajā t'ett'e k'abaaadēp haajeejim. ¹¹ Mama mamagk'amjā hamachdēu nem k'aigba wau nām chan pārajōjōpajā k'aba haajeejim. Magju k'āai chāddauta mor gaai sīi p'edaujō dau dap sīsidam machgau, Hēwandam hāgt'ar chiraajem dāita k'ujārmjō warag parhoobaa hirig hiek'a t'ānālāuijerram.

¹² Mag k'ur Hēwandam chog seim bëewi, hich jarr heem döjä Eufrates haajem hār hagjö choopäijim. Mag choobapäawai döjä pöm simta sii jālubaadéjim, hedau höbeerjem garmua reinaan wëdurarr k'lan därbagk'a dichamk'iir.

¹³ Maimua mua hoowai, mag nacha mepeer hōoirjö sierr hi heemua jāchëumiejö sim hōberwi, hābak'ai k'um chi jojot'orjö sierr hi heemuajä hōberwi, maimua hābak'ai chi sëuk'a nem hïgk'amie kach numpai cordero dënjoj jałar sierr hag hi heemuajä hagjö jāchëumiejöo k'itäm hōberjim. ¹⁴ Mag jāchëumiejö sisiid harr, chi mepeer hak'aar hajim. Mak'lananu hīchab hag na hōrau nem hooba haajempa wau wēnarrajim. Mag wēnarramna mäg jëb gaai reinaan sisiidam k'lan däi hiekta dee wēnarrajim, t'umaan hāba biirdanaa Hēwandam hichta t'umaam k'lan k'ääjä chi jua t'ierr däi hamach wërbaju hedam hat'ee k'ir k'augagaq.

¹⁵ Mag nám hee maach Pöi Jesucristooucha, "Keena, k'ir k'ap'la náisit; hōor chick'am nem jïgk'a narrajemjö mán sii hōor bëebajöö sierr hee dëgölp barchéjugui" hajim. "Mag mä pierrwai honee haju k'lanan, har dauk'ananaa pekaúgtä bälärjä hamach hārpapiba nám k'lanau. Mag nám haiguin haman, k'ajüa báp'a memerk'ög chuk'u jüa námjöta t'lanam. Maagwai mag hed hōrau dich mor k'arr hooba haawai chigaajä habajgui" hajim hichdëucha.

¹⁶ Maimua chadcha mag jāchëumiejö sisiid harr k'lanau hamachdëu mäg hatag hajuoj mä dak'ira wëtvi mäg jëb gaaim reinaan hâbam haig biirda haujierram wërbag. Mag ham biirda narr haig hebreonaam meúa Armagedón ha t'larjem. Hich maigta chadcha wërbä námua Hēwandam däi juapá chachju hanaabá.

¹⁷ Mag k'ur hâbmiecha sietemua paawai, hagjö deeum Hēwandam chogau hich jarr heem sii hich jäg hágtaa hedjä heepai wëpäijim. Mag hirua wëbapäawai, mag hágtaar Haai hi jéeuem degam Santuario haarmuata nem t'eeq, "Hïsin chad ya t'um haaipa sîsimgui" hajim. ¹⁸ Mag hirua ya haaipabaadëm habaaawai, pagt'amtä dau p'arp'ar habarmän jéhbl hahau k'abaadëm däi, sii hiyälmjö jöisimu hâaur t'eegejä duui dichjim. Mag hâaur t'eeq duui dichjuoj chan mäg jëb hompattarr haigmua hewag pawiajä duuvi haajem. ¹⁹ Magbaadëmu p'öbör pöm sim Babilonia hanam heegarta waa sii jëb t'orrda k'ar haadëmu, p'öbörön warreta perás t'ärjup höbeeräijim, jëb t'orrda baadëmu. Magbaadëm däi hîchab deeum durrijä p'öbör heem di k'apaana sii pogueu pâmajim. Magbaawaita Hēwandamau Babilonia p'öbör gaaita hârcha jua k'ëgk'apäijim, hich pekau waajujerr k'ir hol'ooba wai sii gaaimua. ²⁰ Mag hâaur t'eeq duuitarrau p'üas hee mort p'ar haid harrjä, sii warag hierr paauk'abaadeewai, durrsi nânlid harrjä hîchab warag jëb hee hierr paauk'abaadéjim. ²¹ Magbaawai hîchab hedjä heemua sii noseg dau dap mokdaujö chë t'lanisijim. Chi noseg dau chagag ochenta libras sisiid hajim. Hēwandamau mag noseg chëpiwi wajapp'a hamach dau haug waubarm hoowi, hōrau warag Hēwandam t'ärcha t'ärnaa, parhoobaaa hamachdëu hiek'a haig hiek'a t'lanlujierram.

Ma hajim Hēwandam chogau hâbmiecha hich jarr heem Hēwandam k'ir machag choobapäim mua hootarr. Mamä mag mua hoojim ha chiramla, maan mäg hatagjä t'um cha mächdëu jaau chiramjö hajuuta märlag mäch daúacha hoopimajim.

17

Chi durpat'ierrmie k'aibag wauju jaautarr

¹ Magbaawai Hēwandam chognaan mag jarr panhap'a siete narr heem hâb bëewi märlag, —Pidú mua pârlag hoopik'imgui hajim, chi durpat'ierrmie har döjä nem pöoma bau wëjöm hâr hoo sim k'aibag wauju. ² Magna märlag, Mag durr gayam reinaanau t'umaam k'lanau hich hag hâlipaita wai k'ääjierramgui hajim. Maagwai tagam k'lan hagjö mäg jëb gayam k'lanjä sii mag parhooba saak hâli bag chë simjö sierr gaaimua hichig paa wai simgui hajim.

³ Mak'lan t'um hoopieg chi Hēwandam Hak'arau mä k'ääipi hat'am hee, chi Hēwandam chog mag märlag pidú ha sierraupai jürr mä warp hōor chukag hee hat'aadéjim. Mam pabaimaawai, hâlita sii mepeer pöm p'uríhi sim hâr hoo sim märlag hoopijim. Mepeer pöm mag p'ur siman sii pör k'apan hâbam mor gaaipai siete nenernaa kach k'apanjä diez wai siejim. Mag sim moron, sii hësapdau parhoobaaa Hēwandam higwia hiek'a p'ä sisiämuata hënter mor hipir siejim. Mag sim hârta mag hâli chi durpat'ierrmie hoo sîejim. ⁴ Hîchab chi hâlilä mag siman, sii k'ajüa wajapp'a p'uriimjönaa k'ichp'ë k'ir a simta jüa sîejim. Mag hâr hîchab p'irjä jüanaa, mokdau hooihmä nem parhëpagk'am däi perlas hanampäa jüanaa, hîchab jarrdam p'ir dënök' a k'itäm hee sii mag hemk'ooin däi hich parhooba sierrta k'ajap'am nemjö hinagjä chuk'u hippir jöi wai hoo sîejim. ⁵ Hi dag gaai hoowai hi t'är hanamta maadëu wajappai k'augba sii, "Babilonia hichta p'öbör pömaacharam, t'um chi durpat'ierrmie hâd hanaa nem k'aigbam t'um mäg jëb gaai t'lanam hag hâd" ha p'ä siejim.

⁶ Ya mag māchdēu hoobaawai mua k'aug hat'ajim, sīi Jesūs hiek hāk'a durrum k'āan pōm k'ēchbāawai bag pōm hārbarm hoowiata honegau sīi don hālijō hoo sim.

⁷ Mag hoowia mua k'īrju chirā paawai chi Hēwandum chogau mārag, —[—]K'ant'ee hatcha k'īrju sīma? hajim. Mua pārag jaaubajup hajim, chījā hagá jāg hāli, maimua k'ai hagá hīchab har chi mepeer pōr k'apan sietena kach k'apanjā diez wai simua hich hār chi hāli juppi warrum.

⁸ Maimua chadcha mārag jaaumamua magjim: 'Jāg meperan warran māg jēb gaai nārrajim; mama meewi ya tag hooba haajem. Pari māg hatag Hēwandum hīerr t'ārrdōjō sim heemua hālraa hōbērpiāawai deeu nārraichējugu hajim. Magbaawai har hich mag hīu wēnārraju k'āan t'ār p'āk'amaajem hēsāp gaai war māg jēb hōmpaajau nawe p'āba hawī hag gaai t'ār chuk'u nām k'āan wajap dauderra hajugui hajim, mag meetarrta deeu nārraichēm hoowi. Mag deeu hīu nārraichējup mama, hich Hēwandumauta warre hi juu k'ēg'apāljugu hajim, hich mag hok'oom hiek hok'oomk'īr.

⁹ Maimua mārag, 'Wajap'a hūrbā, mua pārag jaauk'imgui hajim chi Hēwandum chogau: Jāg hābam mor gaaipai pōr k'apan siete nām pua hoo sim, jā chi hāli hoo sim heegar durrī k'apanag siete nāmta jaau simgui hajim. ¹⁰ Jāg pōr siete nener sim hīchab reinaan siete narrta jaau sim. Mag reinaan siete narr heem cinco ya heegar pawia hābpainuata hagt'a hich durr jāa simgui hajim. Maagwai hābak'ai hagt'a reik'aju waaur sim. Mama mag hābmiecha reik'aju waaur sim reik'awijā, k'ūchpai mag sīewi, warm k'āanjō heegar pajugui hajim. ¹¹ Mama hāb simgui hajim ochoom reik'aju. Maan har chaig mua pārag mepeer p'urīhi sim mag jēb gaai sierrta t'ōwi chuk'u haadēm ha chirarraugui hajim. Hichpai mag reinaan siete pārag jaau chirām heemk'a sim. Ya mag biék numí hichpai reik'abarm haigmuān chadau warre t'ōm hiekcha t'ōjugu ha jaaumajim mārag.

¹² Maimua mag jajawagmamuā, 'Mag chi mepeer kach k'apan diez jaajar sīerrau hīchab chi kach k'apanagpierr hājō reinaan diez nāmta jaau simgui ha jaaumajim mārag chi Hēwandum chogau. Mak'āanau hagt'a bālārjā gobernaaba nām. Mama Hēwandumauta hamag mag chi mepeer p'ūas heemua hōbērchetār dāi hiek t'eeq hapijugui hajim, sīi k'ūchpaim hat'ee. ¹³ Mak'āan reinaan diez hāba hibēpwi, mag mepeer p'ūas heemua hōbērchetāragta hamach jua t'eeq t'umaa dewi, warag hamach garmuata Cordero dāi wērbajugui hajim. ¹⁴ Mama chi Corderoo hich garmuata hamach t'um pōdpājju, hichta mag durr gaai chi t'iernaan t'um t'ānām k'āan Pōr hanāa reinaan Rey haawai. Hi dāi t'ānām k'āan, hich Hēwandumauta jar hauwi hamachdēu hāk'atarr hiek t'āraucha hāk'a wēnārtām k'āanau.

¹⁵ Maimua deeu mārag magjim, chi Hēwandum chogau: 'Har pua jāg chi durpat'ierrmie hoo sim heegar dōjājō nem pōoma bau wējōm hoo sim chan, dōjā chaar k'abam. Jāan hōor k'apanagta jāg t'ānāmgui hajim, durrpierram k'āan hamach meupierr meu k'īr pogk'e. ¹⁶ Maagwai har p'ūas heemua mepeer pōm sim hōbērchetār gaai kachjō k'apan jaajar diez t'ānāmgā, hi kach chaar k'ab, jāk'ānan reinaan hi dāi hāba mag durr gobernaaju k'ānānugui hajim. Hich jāk'ānanupai jāg chi hāli chi durpat'ierrmie hoomaug hap'ōbaadēmuā hi k'aibag wawaag hi hēudeejā hēk'aju. Maimua hi juu heem nemjā k'echt'āgwi, hich hap barpāawi, hi dijā hōrpājugu hajim. ¹⁷ Hamau mag nāmān, hich Hēwendumauta juau hamag magpi sīewaita mag hamachdēu hampierr t'ānāajugui ha jaaumajim. Magnaa, Maguata hamau hamach reinaan happai hiek'awi, chi mepeer mag p'ūas heemua hōbērchetāragta hamach hiek t'eeq t'um deejugui hajim, Hēwendumauta hichdēu jaautarrjō hōbēr nām hora. ¹⁸ Hīchab har pua hāli hoo simjā jā chan hāli chaar k'abam. Jāan har p'ōbōr hābpai nem pōm simuata mag jēb gaai reinaanag t'umaa hichdēuta nem k'ap jajaau haajem hag p'ōbōrōugu hajim.

Magta chi Hēwandum chogau hichdēu hoopimatarr t'umaa mārag jaaumajim.

18

Babilonia heegar patarr

¹ Magtarr k'ur mua hoo nām haawai Hēwandum chog dewamta hāgt'armua bēem hoojim. Mag simān hīchab chi juu t'ierr haawai nem hiek t'eeq sīejim. Mag pierrwai jēbēn sīta hararaa haadējim, hi mor gaimua. ² Magua t'et hāhāggamamuā mag sīejim:

"Ya Babilonia p'ōbōrōn heegar pajim!"

Hīsin ya sīi pabā hee sīerrjēem k'āan diiu;

meepen k'aigbam k'īrpierr naajem di hanaa pabā heem nem maach k'oojem k'āan diigta pabaadēbahab" ha sīejim.

³ "Warraan hiin chadcha jāg hich parhooba deeum gaaijā pārpār sīerrarr gaaimua durrpier-ram k'āanta nag dēnōjō t'umaa k'ēch wai sim dāi hichig paa wai sīejim.

Reinaanagjā hamach hāli dāimjō hich dāita k'apes hapiwi,

nem juu paraam k'ʌnnagjā sīi mag hag hee nem parhooba hamachdēu k'ōchagpierr nem waipi sim gaaimua warag p'atk'on paraam k'ʌnnag paap̄ijim.

Mam₈ hich paarmua maagjerrta hīsin jūr hichta heegar pabaadēm" ha jaauumajim.

⁴ Mag chi Hēwandum chog hiek'a höbaadēm hee, deeu hāgt'armua woun hiekjō,

"Pāar m₈ chaalink'a nām k'ʌn, jāg p'öbör heemua höbērwi chawag hērēubaadēt" hajim.

"Magbam₈ pāachpa dāi hamau pekau wau nām hee burrwī paai höbērbaadeewai, pāachpata p'it'urg hee mawi dau haug wauju.

⁵ Jāg p'öbörön sīi pekau pōoma simgui" hajim.

"Hi pekau pōmagan sīi hāgt'aa hedjā hee sīmii wējōmjō sim.

Maagwai jāg nem k'aigbam parhooba hichdēu waum haig wau sim gaaimua, mua hi gaai juu k'ʌaba deejogui" hajim hich Hēwandamau.

⁶ Magnaa jūr hich chognaanagta,

"Hichdēu chik'am dāi haajerrjō habat" hajim, "jūr hi dāi.

Hichdēu nem k'aigba waaujerr hār jūr hag k'āai hatcha biek numí hi gaai deebat.

Hichdēu chik'amnag döpiejerr k'āajā jūr hat'uucha nem hachag waaurē deebat.

⁷ Jāg hichdēupai hich t'ōwi parhooba hichdēu k'ōchagpierr haajerr paar, hich hagjō hi gaai mas waunaa hi dau haug waupibat" hajim.

"Hiruan hichdēupai hich higwi, 'Māl₈ māiguiñ rey hālājōta hām, m₈ chan k'oopaā hālā k'abam; m₈ hārrām chan m₈ chan bālājā dau hap'ā hārrabaju' ha hiek'aajem.

⁸ Mam₈ mua mag chirāngui" hajim hich Hēwandamau:

"Hich jāg hārrām paar hi hed bējeu paar sim.

Mag hed, k'āai hābpaim hee hi gaai mas haju. Mua hi gaai nem k'aigbam k'īr pogk' chachmamua, hōor pōm hōpiwia, jādau t'eejā burrp̄ijugui" hajim.

"Māch pāar Pōr chi juu t'ierrauchata mag hi dau hap'ā hapi chiraawai, wajap hi dahu hārpiwi,

hābmiecha paawai chi p'öbörjā t'um sīi hōrp̄ijugui" hajim hich Hēwandamaucha.

⁹ Mag p'öbör hōrbapāawai, reinaan hag hee hamach hālin dāimjō k'apes hawi parhooba hamachdēu hampierr harr k'ʌnnau hāpēpērk'amu, hi hat'ee bīju hanaabā, chi naaR happai hāgt'aa hedjā hee jīu t'ānām hoowia. ¹⁰ Mag hoowia dēgölp hamach gaajā hagjō haju k'īrjuwi, haigjā bēeba, warp hamach nām haarpaimua,

"¡Hēh! ¡Aay, Babilonia!

P'öbör pōomanaa chi juu t'ierr harrta hīs chad p₈ chan hat hoobam.

Sīi sēuk'abarmjō habarm hee p₈ gayan Hēwandamau masta deebarngui" haju jūrram k'ʌnnau.

¹¹ Hīchab nem juu paraam k'ʌnnaujā hamach daúa p'öbör magbarm hoobaawai, bīe nāmuua hāpēpēr haju hanām, hamachdēu hoowai ya tag hamach nem pēr hauju k'ʌn chuk'u hap'ōbaadēm k'īrjuwi. ¹² Jāgbāawai, nem hinag pōm waibēewiajā, "¿K'āiu pēr hat'aj? Māig pēr haaujeejim: p'īr, p'atk'on, mokdau parhēpagk'am, perlas; put wajap'am lino dēn seda dēn dāi sīi p'uriinaa k'ichp̄'ē k'īrk'a sīsidām; pa t'ūp'am k'īrpierr; marfil dēn nem wau sīsidām, pa wajap'am dēn, jierr dēn, cobre dēn maimua mārmol dēn nem wau sīsidām." ¹³ Maimua hamach wir haigpai, "¿K'āiu hat'ajugui?" haju, "t'ūpāg pōm p'ēbēe nām, canelajōm, incienso, mirra, jāgdee; vino, nemk'au, harin, trigo; nemchaain dap'ām nem huajem, cabaai, oveja, carro, maimua par p'idl'akm'īr hōor pēr nāmja, ¿k'āuta jāgām nem t'um hawaagāwa?" haju, hamach hōdegpai. ¹⁴ Mag nāmuua chi p'öbörögta wounagamjō, "Nemjō sīp'āmjo puu hārcha pii haajerr ya hīs chan tag chuk'u haadēngui" haju.

"Pa nem hooimā sīsid harrjā t'um p'atk'onpa hīsin ya puu hok'oom hiekchata hok'oobabāim. Jāgbām chan puu tag hoog k'abamgui" haju, mag chi p'öbör huu t'ānāmāgtā.

¹⁵ Maimua jūr nem juu paraam k'ʌn magām t'um pēr nāmuua mag p'öbör gaaimua warag p'atk'on paraamāg patarr k'ʌnnaujā hamachdēu mag hoobaawai, hīchab hamach gaajā haigjō haju k'īrjuwi, haigjā bēeba, warp hamach nām haarpaimua bīenaa hāpēpērk'amu, ¹⁶ "¡Hēh! ¡Aay, p'öbör pōoma heegar pajim!" haju.

"Pānn chadcha p'öbör hooimāganaa, sīi hālā k'ājūa wajap'am lino dēn jūanaa, k'īrpierr chi p'urjā jūanaa, k'ichp̄'ē k'īrjā jūa simjōta sīejim.

Mag jūanaa chihōo p'īr dēn, perlas, maimua mokdau parhēpagk'ampa jūa simjō sīerrta,

¹⁷ jōpcha sīi sēuk'ā nāmjo harr hee p'atk'on pōoma hok'oobamgu" haju.

Magbaawai haigjō barco heem capitannaan, marinernaan maimua t'um har dōjārr jōrrjēemuuta p'atk'on k'īrdamjō hoojem k'ʌnnjā t'um warppai nāisiju hanaabā. ¹⁸ Mam warppaimua mag p'öbör huurdā t'ānām naar hedjā hee p'lis jīu t'ānām hoowia, t'et hāhāak'amu, "¿Amta deeum p'öbör hich māgiök'am maadēu hoog hagá?" haju hanām.

¹⁹ Magnaa chadcha hamach gaai masi nām hōrag hoomk'īr, hamach pōr hee jēb p'öp̄inaa hāpēpērk'amu dāi bīe nāmuua,

"¡Hēh! ¡Aay, p'öbör pōoma k'itarr!"

Maar t'um p'ūas hee barco paraam k'ān, pā gaaimuata chadcha maar riknaanag paauk'ajimgui" haju.

"Magtarrta jöpcha harr hee pān warreta heegar pabaadēmgui" haju.

²⁰ Mamā warm k'ān mag biep'ōo t'ānām daar, hāgt'arm magwe honee habat.

Honee habat hīchab Hēwandam chaain, Hēwandam hi jaauemien, maimua hich hi jaaumk'īr hichdēucha jār hautarr k'ānnjā hagjō honee habat.

Hēwandamau Babiloniapien dāi jāgbarmu, jūrr pārta hirua dau hee haug k'augwi ham gaaita mas dee sim k'abahab, hamachdēu pāch dāi haajerrjō.

²¹ Magbaawai hāb Hēwandam chog hīchab nem juu t'eeega simua, mok pōr pōoma sim p'ūas hee barpāinnaa magjim:

"Babilonia, p'ōbōr pōmaam, pān cha mua mok barbap'āimjōta buudimamgui" hajim.

²² "Jāgbarm chan māg hatag pawiajā, pā kaaijā hee chan bālrjā tag arpa sir nām hiek hūrba, karris hiekjā hūrba, ni trompetta hiekjā hūrbam.

Nem hinag wau nām gaai p'idk'a nām k'ānnjā chuk'u, ni mok bā nām hiek jālrrk'amjā tag hūrbamgui" hajim.

²³ "Pālta jāgbarm chan māg hatag pawiajā pā hee hōtdaudam p'uu dānāmjā hooba, ni hōor juu pālrwai honee serereu haajerr hiekjā hūrbam.

Pā heem nem juu paraam k'ānnan, chadcha māg durr gaai chi juu t'ierraan hajim.

Maimua pāchdēujā pua durriaram k'ān sīi k'ūgur wai sīejim, pāchdēu nem k'aigba wau simta hōrau k'augbam gaaimua.

Pari mag sīerrta, ya pān chadchata heegar pabaadēmgui" hajim.

²⁴ Magta chadcha Babilonia p'ōbōr heegar paju. Mamā mag hi heegar pajuun, hag heeta Hēwandam chaain bag hāttarr pōoma t'ānām gaaimuau. Haigta t'ānām: Hēwandam hi jaauemien dāi t'um hi chaain bag hāttatarr, maimua t'um har hi gaaimua durrierr chik'amnau juau t'ōopāimarr k'ān bagjā hagjō.

19

Hāgt'ar Haai hi jēeu nām hootarr

¹ Mag Babilonia heegar pabaadēm hootarr k'ur, hōor pōoma sereu wējōm mua hūrjim, hāgt'ar. Mak'ānnau serereuk'amuua,

"jHēwandam maach Pörögta t'umaam k'ānnau jēeubat'ā!

Hichta hōor peerdaejemāu" hanaajim.

"Hijōm chan chuk'um;

hichpaita t'umaam k'ān k'āai chi juu t'ierriu.

² Hichta hōor dāi hagpierra sīerrām, chadcha hamachdēu nem waumaajerrpierr ham gaai haag.

Chi durpat'ierrmiejā hichdēu nem parhooba hampierr nem wau sīerrarr gaaimua durrierram k'ān pekau waupiejerr jūrr,

ya hich gaaijā mas deebarngui" hanaajim maach Hēwandamau.

"Hi chaain hanaa hi chogk'a nām k'ān k'ēchmam chan sīi hich jāg par k'īr hok'oobam harr haawai, ya chadcha hi dāi hich garmua hōor dāi haajerrjō habarm" ha serereu k'ajierram.

³ Mag sereu t'ānarr k'ur, hūmai deeu magjierram chi hāgt'armpeenaupai:

"Hēwandam, hāta puu jāg Babilonia hōrpāijim;

chi naar jāg nat'ōo jū sīsimān jāan hich jāg sīerrān hiek'augui" hanaajim.

⁴ Magbaawai mag jōoin veinticuatro narr k'ānnau hagjō jayap sīi k'anjo sīsidāmta hich paar sīid harr k'ān dāimua Hēwandam hich k'u juupjem gaai hoo sim k'īrp'ee kanieu t'āk'ōok'anaa, k'īeb jēb gaai dagau dārk'anaa hirig jēeumama, "jāan hich magau! jChadcha hiita maach t'umaam k'ānnau t'ō hiek'aju haai nāmguu" hajierram.

⁵ Mak'ānnau magbaawai hīchab mag Hēwandam k'u juupjem pōm sim haarmuajā hōor hiekjō,

"Maach Hēwandamta t'ōbat'ā" ha sīejim, "pāach t'um har hi hōk'ōnaa hi chogk'a nām k'ānnau. Jōoinaujā hi t'ōnaa chaainaupa hiita t'ōbat" ha sīejim.

Cordero juu pārju jaautarr

⁶ Maimua mua hūr nān haawai, sīi hōor pōm wējōm hiekjō t'ānāmta mama hīchab salt pōm jurur wējōm dāi pagt'āmpa turururk'am hiekjō t'ānaajim mua hūrwai. Mag sīi sereu wējōm k'ānnau mag naajim:

"jMaach Pör Hēwandaman chadcha hemk'ooirau!"

Maach Pör Hēwandam t'umaam k'ān k'āai chi t'ierriuta ya nem t'um gobernaa sīsim.

⁷ Keena, ya Corderoon juu pāraagpam, honee hajuga.

Mag honeenaa hi happaita t'ō hiek'aju.

Chi h̄l̄i, ya har chihöowia s̄i k̄t̄ir k̄aug sim.

⁸ Hirig jüapijim k̄ajūa wajap'am, lino dēn.

Maan s̄i memerk'ögjā chuk'u, hich bäpgau s̄i bñamjō sim.

Mag hich bäpgau bñamjō simua Hēwandam chaalink'anaa hi dau na wajap'a wēñarraajerrta jaau sim.

Magua mag k̄t̄ita hirig jüapijim" hanaajim.

⁹ Maimua chi Hēwandam chogau m̄l̄ag, —Nau mua hiek'abarm p̄ā s̄ubá hajim. Mag hiek'an hich Hēwandamaucha hich himeerba jaaupitarrta mua p̄l̄ag jawaagpamgui hajim m̄l̄ag. Magna hichdēupai, Corderoo hich juu p̄l̄at̄a hee t̄x̄k'ñiwi chi wēt n̄m k'ñnan chadcha honeeta hajugui hajim.

¹⁰ M̄chig magbaawai, mua hi bñk'ñrr p̄obk'aimajim hirigta Hēwandamagmjō jéwaag. Mam̄ mag mua hich bñk'ñrr p̄obk'abaimaawai m̄l̄ag, —Hñhñ, hoob jágam m̄l̄ dñi. Hēwandamagta jéebá hajim. Majā s̄i p̄l̄ dñi h̄b̄a Hēwandam chog k'abahab hajim, p̄l̄ k'odnaan har Jesú hiek hamachdēu hñk'ñtarra hogdaba hamachdēu hootarrjō jaau durrum k'ñnjō. Hēwandamagta jéebá hajim m̄l̄ag.

Cabaai bæpp'ä sim gaai narrar

¹¹ M̄chig magbaawai, mua p'iidñnaa hoo nññ haawai, hedaujäata s̄i weeudñ wéjoojim. Mag hedjā weeedñ wéjöm heemua woun h̄b̄ cabaaai bæpp'ä sim gaai höberchëjim. Mag t̄xr "Mñchdēu Nem Wauju Habarmñ Chadcha Wau Chitñm" hajim hi t̄xr, hichdēuta t'um wajap'a gobernaanaa juurhi heejā wérblajeewai. ¹² Mag sim dau hoowain, s̄i hñtdau kñrjōta nem dapag p'up'up sisid hajim. Hich p̄r gaai p̄orsir k'apan paarnaa hñchab hich gaai hich t̄xrjā p̄a wai s̄iejim. Mam̄ mag t̄xr chan bigaaum k'ñnaujā k'augba, hñb̄a hich chi warrum k'ñnapaita k'ap'a s̄iejim hich t̄xr. ¹³ Mag simua k'ajūa jūa sim gayan, s̄i dawaa bag p'ur sisid hajim. Hich mag wounpai hñchab, "Hēwandam Hiek" ha t̄xr s̄iejim. ¹⁴ Hich mag hñudee Hēwandam chognaan k'apaana p̄l̄at̄a wēñrrajim. Mam̄ mak'ñnjā mag s̄isidñmñ, s̄i t'um k'ajūa chi wajap'am lino dēn bæpp'ä memerk'ögjā chuk'u s̄isidñmta jūanaa, cabaaai bæpp'ä s̄isidñmñ gaaita wēñrrajim. ¹⁵ Mag cabaai bæpp'ä sim gaai höberchëtarrau durripierr hñor nñnlidñmta jua k'ñaba pñauk'apñimaag hich hi hee t'ut'ui dñe k'itñm wai s̄iejim. Hichdēuta mag durry t'um jāa wai sim haawai jñrr hich jua jñmpiba dñjekta wai s̄isiju. Magbaadémua hñrñ s̄i uva chö piirjau hawaag bñlu heeg pib̄t'ai nñmjt̄a haju ham gaai. Magnaata hamachigpai Hēwandam t'umaam k'ññ k'ñajññ hñrpai sñrram hag k̄t̄ir machag k'ajap'am dñjö jarr hee choo wéjönta dñpñpñimaju. ¹⁶ Mag wounau hich k'ajūa gaai maimua hich k'upä gaaijā hagjō hñsapdau pñk'a wai narrajim. Chi hñsapdau mag p̄a sierr, "Reinaan Rey hanaa chi pörnaan Pör" ha p̄a s̄iejim. Hajapcharan jāan hich maach Pör Jesucristo hajim.

¹⁷ Maimua jñrr dewamta pari hagjō Hēwandam chogk'a simta cha hedau p'uu nññ gaai dñnnlunaña, nem hichpan wir haig hamach k'apeenpai p̄l̄ k'oojem k'ññ t̄ñlrwai, hñhñak'ñmaa mag s̄iejim:

—Nemchaain wir haig pñach k'apeen p̄l̄ k'oojem k'ññ, daaig pidut ha s̄iejim. Hēwandamai pñar hat'ee p'at'au pñoma wai sim, jk'ñbñhat! ¹⁸ Pñar hat'een t̄ññam: reinaan mod, soldaan pñrk'anaa hemk'ooink'a t̄ñnarr k'ññ mod, cabaaai mod, mag cabaaai gaai narrjée harr k'ññ mod, maimua t'umaam k'ññ mod. Hñor s̄i chik'am chogk'a narrjée harr k'ññ mod, maimua chik'am chogk'aba s̄i hamach k'ñchagpierr narrjée harr k'ññ modjā hagjō t̄ññmgui hajim. Magna, jk'ñbat, jñ pñar hat'eemalugui! ha jaaajim, nemchaainag.

¹⁹ Maig hoowai hñchab chi mepeer k'umjö joot̄or sim pñuas heemua höberchëtarr dñi mag jéb gayam reinaanpa hamach soldaan dñi hñb̄a biirldñ t̄naajim, mag cabaaai bæpp'ä sim gaai narrjäm dñi hi k'apeen hi hñudee wēñrram k'ññpña hñb̄a hamach garmua wérbaag. ²⁰ Mam̄ magbaadém hee chi mepeer mag pñuas heemua höberchëtarr preso s̄isijim. Mag preso s̄isim dñi hñb̄a'ñi chi sñuk'a nem jaau narrajerrjā hagjō p̄l̄ hauwi, dñi hñchab preso s̄isijim. Hich mag sñuk'a nem jaaumieuta mag k'umjö sim pñuas heemua höberchëtarr dak'ñr hñrñ nem hooba haajempa wau narrjäm gaaimua hñor k'ñgur haumaawai, hñdlraa hamach gaai mag pñuas heemua höberchëtarr hñdauchachjā hamach gaai pñapiwi hi k'ñirk'a wau simagjā Hēwandamaganjō jéeujierram. Mag hamach numwe pñrk'a hauwi, hich jñg t̄ñjä t̄ñoba hñru s̄isidñmta t̄ñrrdö hee azufre hñtdau dñi waaurëu huu wéjöm hee bark'ññpñijim. ²¹ Magbaawai tagam k'ññ ham k'apeen, mag cabaaai gaai narrarau hich hi hee espaar durag sñrrau, hajapcharan hich Jesucristoouma, s̄i su k'ñchagpierr. Mag k'ñchagpierr, chadcha nemchaain pñm bñewi s̄i k'ñdubbapñimjō habaawai, hñor pñm t̄ñnarrta chukk'u haadéu.

¹ Maimua Hēwandam chogta hāgt'armua heeg hurum mua hoojim. Magua hich juu hee jēbdi hierr nem pōm t'arrdōjō sim heem yabme waidurajim, caden pōm sim dāi. ² Mag bēewia, mag nem pōm hōoirjō sim par hat'aichējim. Mag hōoirjō simta warrgarwe "nemk'ōr" ha t'ālrjem; hich harpai hīchab meapeer ha t'ārnna Satanás ha t'ālrjem. Mag par hauwi mil años sūi hiblār sūujim. ³ Mag hiblārnaa mag hierr jēbdijō simta t'arrdōjō wējōm hee barpāiwi wajap a'p'ār sūujim, mag mil años pa nām hora tag hich mag durripierr hōor k'ūgur narram hugua. Maimua mag mil años dichdimaawaita deeu k'ūchpaim hat'ee hēerpāiju hajim.

⁴ Maimua k'u juupjem k'apan t'ānlāmjā mua hoojim. Hag gaii hohood hap'ōbaadējim, hamach garmua warm k'ānn k'aibag waumk'īir wa ham kōit k'ājjā hiek'amk'īir hich Jōoirau hiek teeg hapitarr k'ānn. Hīchab maig naajim, Jesucristoou Hēwandam hiek jaautarr hāk'awia jūrr hamach paarmua jaau durrum gaaimua chik'amnau hō t'arrp'ē k'ēchtarr k'ānn hak'ar. Mak'ānta hīchab mag p'ūas heemua k'um chi jojot'orjō sim hōberchētarrajā jēuba ni hamach dag gaai wa juu gaai k'ājjā hi t'ār p'āpiba harr k'ānnau. Mak'ānta deeu hiiu nāisiwi Cristo dāi hāba mil años chi pōraank'a nāisiijim. ⁵ Ma nacha hiiu p'iidatk'a nām hajim. Mama warm k'ānn har Hēwandam hiek hāk'aba k'ēchmarr k'ānn chan tag hiiuba, hich mag nāisiwi, mag mil años dichdimaawaita hūwaaai deeu hiiu nāisiijim. ⁶ Mag nacha hōor hiiu p'iidatk'a nām hee dāi p'iidatk'abarm k'ānnan, chadcha honeeta hajurau. Mag hiiu nāisim chan jūrr warm k'ānn p'iriutk'a hauwi k'īmie durr bark'āai nām hedjā ham chig habaju. Mag k'īmie durr barpāi nāmta, maach meetarrta deeu meeju ha jaau simuu. Magbarmāl mag warm k'ānn k'īmie durr wēt t'ānām daar, Hēwandam hat'eeta p'adnaank'anaa Cristo hat'eejā p'adnaank'a wēnārrāmuu hich Cristo dāi hāba mil años chi pōrnatank'a nāisiiju.

Hōtdau huu wējōm hee meapeer barbapāim hootarr

⁷ Mag hamactha chi pōrnatank'a nām hee mil años dichdimaawaita mag meapeer Satanás hiblār wai narrjā deeu hēerpāiju haajem. ⁸ Mag hich hēerbapāiwaita, durripierr hōor k'ūgur nārrāmuu, Gog durram k'ānn dāi Magog durram k'ānnpa hābam haig biirdā hauju hanaabá, mag biirdānaa Hēwandam higar nām k'ānn dāi wērbālag. Mag chi wērbāju hanām k'ānnan, k'apaana sūi p'ūas higaau mosdau t'ānlāmjōta t'ānāajim, chi k'apānag.

⁹ Mak'ānta mag hāba biirdānaa hērēuwi, sūi Hēwandam chaain hirua hārcha jāsenecha haajem p'ōbōr dāi p'ār t'uur hauwimajierram. Mama hamau mag p'ār t'uur hat'am hee, wērbāmajō harrra, Hēwandam hāgt'armua hōtdau k'īrta noseg daujō k'āripiwi sūi warre p'aa k'ēchpājim. ¹⁰ Magbaawai hīchab chi meapeer mag hōor k'ūgur sierrjā jūrr warm k'ānn numí mag k'um chi jojot'orjō sīerr dāi hābak'ai chi sēuk'a nem jaaumie dāi narr haar barpājim, t'ārrdō hee hōtdau k'īrta azufre dāi waaurē huu wējōm hee, mag hatag pawiajā hich mag hōtk'ierr machgau dau hap'āa hidawaa wēnārrām k'īir.

K'u juupjem pōm bāpp'ā sim k'īrp'ee warre dich k'īrcha jaauju

¹¹ Maimua mua hoojim hīchab, k'u juupjem pōoma bāpp'ā sim; hag gaai chi woun hoo sierrjā mua hoojim. Mag k'u juupjem gaai hoo sim hoowī, mag durr hedaujā dāi sūi dēgōlp chukk'u hap'ōbaadējim. Tag hoojā hooba, hich mag nāisiijim. ¹²⁻¹³ Hōor nawe k'ēchmarr k'ānnjā Hēwandam k'īrp'ee bājāaupai dānāplid t'ānām mua hoojim, mag jēb gaai haawai chi t'ierernaan harr k'ānnpa. Mag hich k'īrp'ee hōor p'ārbaadēm dāi, haig libro t'ānār gaai heeureutk'a hoopijim. Mag heeureutk'a hoopiwita mag libro t'ānār gaai p'ā sīsid harrijō t'umaa mag jēb gaai haawai hamachdēu nem waumatarrpierr ham dau hap'āa haju jaaumajim. Pari magaagan, k'ēch nām k'ānn hak'ar naajem haarmuajā t'umaa Hēwandam dak'īir hōberchējerram, p'ūas hee k'ājjā hōk'oowi k'ēchtarr k'ānnpa. Mag t'um hābam haig nāisjewaita, chadcha ham dii Hēwandamau hamachdēu nem waumaajerpierr hajim. Mama deuem libro sīejim hīchab; mag gaaata t'ānām, hōor hich mag hiiu wēnārraju k'ānn t'ār. ¹⁴⁻¹⁵ Mag hēsap hōor hiiu wēnārraju jaau sim gaaai t'ār hōberbā habarm k'ānnan, mag t'ārrdō hōtdaujō huu wējōm heeta bark'āipājim, hajapcharan k'īmie durrma. Mag bark'āai nāmta, mag jēb gaai meewi deeu hūwaaai mee nām haajem. Maigtā hīchab hōor dēnjō maach dajēgpiejerjā tag dajēgbā haadēju, hichpa chi k'aigbām k'ānn dāi mag t'ārrdō hōtdaujō wējōm hee barbapāiwaita.

21

Hedjā hiiur durr hiiur dāi

¹ Magtarr k'ur nacharam hedaujā mag durr dāi narr Hēwandamau t'um chi hiiurig paapātarr haawai hedjā hiiurta durr hiiur dāi mua hoojim. Magtarr haawai ya p'ūasjā chukk'u hajim. ² Magtarr daúachata mua hoojim, bālārjā pekau chuk'um k'ānn p'ōbōr, Jerusalén chi hiiur, hāgt'ar Hēwandam sim haarmua heeg hurum. Mag hurumān ya hālāi wajap chihōowi hich jaai dāi juu p'raagpamjō, sūi t'um chi k'īr k'augamta hurajim. ³ Magbarm hee hāgt'armua nem t'eeeg hōor hiekjō, "Hīsin chadau Hēwandaman hōor hee dau daauta

narramgui” hajim, “ham k'a hogdaba hich mag sierraag. Ham hi p'öbörk'a naisiewai jürr hichta chadcha ham Hēwandamk'a sisiyu.⁴ Hichdēuta t'umaa wajap'a ham dauchöjä järpöpäi haju. Mam chan tag hōor meebam, hōor dauhi paraajā habam. Tag chik'am hāapēpērjā haba, gaai machagjā tag k'augabajgui” hajim, “ya warr nem t'änarr t'um hisegpäwi t'um chi hiiur hap'a t'anaawai.”

⁵ Magbaawai chi k'u juupjem gaai hoo sierrau, “Muata nem t'änäm t'um chi hiiurig paapäaijem” ha hiek'ajim. Mag hiek'apäiwia, jürr märlägtä, —Cha mua hiek'abarm hiek p'ä hat'ä. Jään chadcharam hiek päräu hag gaai hāk'aju haai nampgui hajim.

⁶ Magtarr k'ur deeu märlägtä, —Ya nem t'umaa haaipa sisiimgui hajim. Mächpaita nacharam hēsapdau Ajönaa chi hābmiecharam Zetajö chitäm; mächta nem t'um hompaajau nawe chirajim, mäg durr höwiajä mächin hich mag chirsijugui hajim. Chi höbisi näm k'änag mua sii hich jäg par hōor hiiupiejem dö k'umda höbér sim heem döpiju. ⁷ Har högk'aba hamach garmua pödpäi näm k'ännaun, mä juagam nem t'änäm t'um hamachdēuta hauju. Mächta ham Hēwandamk'a chirsiewai jürr hamach mä chaaink'a naisijugui hajim. ⁸ Mama mä hiek jawaag k'uwan k'än, mä hiek hāk'aba haajem k'än, mua k'ochk'abam nem waaujem k'än, juau hōor t'öojem k'än, dich hōor k'abam däi k'apes haajem k'än, bénk'än, parhooba juau nem wautarragta märlägamjö jääejem k'än, maimua t'um hōor séu paraam k'än, magäm k'ännan t'um t'ärrdö hötdau azufre däi waauréu huu wéjom heeta mua bark'änipäijugui hajim. Mamta biek numiimua paawai t'oo chaarcha t'oo nampaugui ha hiek'ajim.

Jerusalén chi hiiur

⁹ Maimua Hēwandam chognaan siete narr k'änau hamach pipied hagiö jarr siete wai narr hee hābmiecha hagua hōor k'aibag wauju waiberr k'än heem hāb bëewi märlägtä, —Mau pidü, mua pärläg hoopik'imgui hajim, Cordero hänjä paju.

¹⁰ Maimua Hēwandam Hak'arau mag märläg hoopipigmamua chadcha durrsi pöoma hāgt'aa siri gaai mä hat'adéjim, chi Hēwandam chogau. Mag harrwi p'öbör pöoma sim märläg hoopipigmamua, hāgt'arm p'öbör Jerusalén hanäm. P'öbör pöom mag simta hāgt'ar hich Hēwandam sim haarmua heeg huraawai, sii harar hurajim. ¹¹ Hag bä hararagan, sii hooihma mokdau wajap'amjöta k'itajim, mokdau jaspe haajemjö, däi bälä vidriojö. ¹² Mag simän hāgt'aa t'uur p'ärrda sijem. Mag t'uur p'ärrda simta puertdi k'apan doce sijem. Mak'än puertdi k'apanagpierr Hēwandam chognaanjä hagpierr hähäbdö dänänaid hajim, chi t'anaan. Mag däi hīchab warrgar jöoi Israel k'ararr chaan doce narr k'än t'ärjä mag puerttipierr p'äk'a sisiid hajim. ¹³ Hed hōberjem gar puertdi t'ärjup wai sijem; hed burrjem gar hagiö t'ärjup, margajärm bi garjä t'ärjup, maimua baggajärm bi garjä hagiö puertdi t'ärjup sijem. ¹⁴ Mag p'öbör higaau t'uur p'ärrda simän, mokdau pör dapag doce nám gaaita k'aark'a t'anaajim. Mag mok pör nampierr hīchab Corderou hich hi jaaumkür doce jar hautarr k'än t'ärjä gaai p'äk'a sisiid hajim.

¹⁵ Maagwai chi mag mä däi hiek'a sijerau padam p'ir dën juu hee wai sijem, hagua chi p'öbör chach p'ärrdäpäiwia, t'um chi puertdi mag sisiid harrijä chachk'apäinaa chi p'öbör higaau t'uur p'ärrda sierjä chachpäig. ¹⁶ Mag p'öbörön sii t'um jä hagdaujö hiiuir duraajä k'aba, chi jä p'eeugjä chi jä durag däi hābab sijem. Maimua chadcha chi p'öbör chachbaadéjim. Mag chach hoowai, chi jä durag, chi jä hāgt'aag maimua chi jä p'eeugjä t'um hagdaujö hich mag dos mil doscientos kilómetros sijem. ¹⁷ Maimua jürr chi p'öbör higaau t'uur p'ärrda simjä chachbaadéjim. Majä chachpäinaa hoowai, sesenta y cinco metros sijem, chi parrg happai. Mag hirua chach sijer, sii maach hich mäig jëb gayam k'än chach hajim.

¹⁸ Chi p'öbör higaau t'uur p'ärrda sijer mokdau jaspe hanäm dënta wau sijem, maagwai chi p'öbör p'ir chaar dën hajim. Mag p'ir chaar dën haawaita sii vidrio memerk'ög chuk'umjöta sijem. ¹⁹ Chi p'öbör higaau t'uur p'ärrda sim bë gaai hīchab mokdau k'ürpierram dën hooihma wau sisiid hajim. Nacharam jaspe dën hajim; numiim, zafiro dën; t'ärjupam, ágata dën; jayapam, esmeralda dën; ²⁰ cincoom, ónica dën; seim, cornalina dën; sieteem crisólito dën; ochoom, berilo dën; nueveem, topacio dën, diesam, crisoprasa dën; onceem, jacinto dën; maimua doceem, amatista dën hajim. ²¹ Chi puertdi doce narrjä hīchab perlas dënta wauk'a sisiid hajim. Mag chi puertdi k'apanagjä chi perlas k'apanagpierr narr haawai puerttipierr perla k'ir hābpaimua wau sisiid hajim. Maagwai mag p'öbör heem kaajä chi wajapcharanmjä hīchab p'ir chaar dën haawai sii vidriojö dau bälämjöta k'itajim.

²² Mag p'öbör hee mua bälärgä Hēwandamag jääejem di hoobajim, hich maach Pör Hēwandam t'umaam k'än k'äajä juu t'eeq hārpai sijerlampaита Hēwandamag jääejem di hanaa hīchab hichpaita chi Cordero haawai. ²³ Hich Hēwandamaupaita hich mor gaaimua harar waa wai sijewai mag p'öbör chan mäg hāsdawam hedaujä chuk'u ni hedaram hedaujä chuk'u sim. Hi lamparaan hīchab chi Corderodampai. ²⁴ Mag siewai hīchab p'öbör durrpierr t'änämjä

sī mag p'öbör harar wālā jēer t'anam bālāgtā wēnarraju hanaabá. Maagwai hīchab mag jēb gayam reinaanaujā mag p'öborta tō hiyālā haju haajem.²⁵ Mag p'öbör heem puertdi chan p'āraajā k'augba hich mag sierraju haajem. Mag nām dāi hīchab hedau k'ēwaajā k'augba sīerraawai, hedau k'ējā chuk'u haju hanaabá.²⁶ P'öbör durrpierram k'ālnauta mag p'öbör higwia, "Keena, jāgjōm p'öbör chan chuk'um" ha hiek'anāa, woun hēugarmijō wajap'a hi hig hiyālā haju hanam.²⁷ Mag p'öbör hee chan hīchab bālārjā maach hinaam nem chan dubbam. Nem maach dawag k'abam waaujem k'ālnjā dubba, ni sī chik'am k'ūguurjem k'ālnjā pōd dubbam. Hāba chi dubju k'ānan, Cordero hēsap gaai t'ār p'āk'a t'anam k'ālnpaita dubwi hich mag hi dāi hiiu wēnarraju haajem.

22

¹ Mag hoopitarr k'ur chi Hēwandam chogau mārlag dōsīg dau bālā k'itamjā hoopijim, hōor hīupiejem dōsīg. Mag dōsīg sīlā vidriojō sim Hēwandam k'u juupjem Cordero dāi sim haarmuata hōbēr sīejim.² Mag p'öbör heem kaajā chi wajapcharam jārr, maimua dōsīg hipierr, pābā naajim dōhi numwe, hōor hich mag hīu wēnarrapiejem nemjō bā. Mag nemjōn hedau pierr hich mag chē sīerrām haajem, bālārjā k'īr jaraajā k'augba. Wajapcharan añopier doce veces cheejem haajem. Mag nemjō gayam chi k'ēr k'ālimamuata jūrr durrpierram k'āln hich mag monak'a hapijem hanaabá.³ Mag p'öbör hee chan Hēwandamau k'ōch k'aba haajem nem wau nām gaaimua hirua mas deedu hayaam k'ālnjā chuk'um haajem. Hich Hēwandamata Cordero dāi mag p'öbör hee chi Pōrk'a naisiju hanaabá. Maagwai chi chognaan mag hirig jēeu nām k'ālnaun,⁴ hi dāi k'īrcha hoona hī t'ārta hamach dag gaai hich mag p'ā wai wēnarraju haajem.⁵ Maig chan hedau k'ēwaajā k'augbaju hanam. Maagwai chi maig wēnarram k'ālnau hōtdau paagjā hōtdau higba, ni māg hāsdawam hedaujā higbaju haajem, hich maach Pōr Hēwandamauchata ham wālā wai narraju haawai. Mag hich dāicha naisim k'ālnauta māg hatag pawiajā hi dāi hich mag gobernaa naisiju haajem, mag durr hiiur gaai.

Jesucristo ya bēeimāa sim

⁶ Maimua chi Hēwandam chogau mārlag, —Māg hiek'an chadcharam hiek haawai, hag gaai hāk'aju haai nāmgui hajim. Hich Hēwandamau hich hi jaauumienag wajap'a hich hiek jaauumk'īr k'īrjug deejemuachata hāgt'armua māch hich chog pāibarmgui hajim, jūrr muata hōor hich chognaan hagjō māg jēb gaai t'anam k'ālnag hichdēu māg hatag jōpcha nem wauju t'um hoopimk'īr.

⁷ Mag nām dāi hīchab hich higwia, hiin māgtarr k'ur jōpcha maach hawaan bēeju haajem. Har māg hiek p'ā sim gaai hōbēberg maju jaau sim t'umaa hāk'awi hag hipierraa nām k'ālnag warag honee hapi sim.

⁸ Māch chi Juanauchata cha māchdēu nem jaau dichdimam t'umaa mua māch daúacha hoowi māch jāglucha hūrjim. Mag māchdēucha hoowi hūr dichtarr k'ur, mua chi Hēwandam chog mag māchig nem t'umaa hoopitarr bālārr kanieu p'ōk'abaimajim, hirig jēwaag hawia.⁹ Māmā magbaawai hichdēu mārlag, —Hāhā, hoob mā dāi jāgam, mājā sīlā pājō Hēwandam chog k'abahab hajim, pāl k'odnaan Hēwandam hi jaauumien har māg hēsap gaai p'ā sim hāk'awi hag hipierraa haajem k'ālnjō. Mārlag jēeuju k'āyau Hēwandamagta jēeubā hajim.

¹⁰ Maimua hīchab mārlag magjim: 'Hēwandamau nem t'umaaumua hichdēu chachmaju māg hēsap gaai jaau simjō haimālā sim haawai, hoob puā sīlā hōragjā jaauuba pāch t'ār heepai k'ap'ā wai chitamgui hajim. Mag k'āyau t'umaaam k'ālnag jaaupet hajim.¹¹ Har nem k'āigba waaujem k'ālnag jaau nāmjā hāk'abamān, hidēu hamach k'aibag hee naapibā hajim. Māmā har chi wajap'a hāk'ā nām k'ālnagan, warag nem wajap'amaa waupinaa, maimua chi Hēwandam hāteepai wēnarram k'ālnagjā warag hi gaaita hubā wēnarrapi jaaubā ha jaauummaj mārlag, chi Hēwandam chogau.

¹² Magbaawai, mālān jōpcha pār jaaraan majugui" hajim hich Jesuucha. "Mag māch mam dāi māch chaainag hamachdēu waumarrpierr deemaagjā mua nem p'ē har-rjugui" hajim.¹³ "Māchta nacharam hēsapdau Ajōnaa, chi hābmiecharam Zetajō chitām. Māchta nem t'um hompaajau nawe chirajim; māg durr t'um hōwiajā māchin hich mag chirsijugui" hajim, hich Jesuu hich hidamaucha.

¹⁴ Har sīlā k'ajūa wajap jā simjō t'ār wajap'a pekau chukk'u nām k'ālanta hāuhcha t'anam k'ālnau, hamauta maach hīupiejem nemjō mag mua jaau chirām gayamjā jōnaa, mag p'öbör puertdi k'apan wāwār wējējā dubju haai naawai.¹⁵ Māmā bēnk'āln, hamach hālin k'abam dāi k'apes haajem k'āln, jaau chik'am t'ōojem k'āln, parhooba hōrau nem wautarragta Hēwandamagamjō jēeujem k'āln, maimua har sēuk'a nem hīgk'anaa chik'am k'ūguurjem k'āln chan, ni hābjā dubba, t'um Hēwandamau hisegpājju.

¹⁶ Mag māchdēu jaau chirām chadcha haawaita, hich Jesuujā hich higwi, hichdēuchata hich chog pāijimgui hajim, magam t'umaa har hich hiek hāk'a durrum k'ālnag jaauumk'īr.

Magnaa hichdëupai hich higwi, “Machta sii k'ajap nemjirjö David k'ararr chaain hewagam k'lan heemua sürk'a p'iidətarr hanaa hichab hedau'err garm p'idaq wlaa höbeerjemugui” hajim Jesuu, hich béeju higwia.

¹⁷ Magbaawai Hēwandam Hak'araauta chi Cordero hlaai däimua, “¡Pidú!” hanam. Maagwai pāar chi hūr nám k'lanaujā hichab, “Jesús, jöpcha pidú” habat hirig. Maimua Hēwandam k'augam k'ōchgau höbissi námjö nám k'ai, maach peerdəajem hiek sii hōor hiiupiejem döjö simta sii hich jäg pér haujā pér hauba hák'abat.

¹⁸ “Har mag hēsap gaai mua mach hijaumienag jaaupitarr hiek p'ā sim hūr nám k'lanag mua mag chiramgui” ha sim, hich Jesuu: “Hābmua k'āijā chamag mua nem jaautarr hār jūrr mā hichaaur jaaumān, Hēwandamaujā hichab hich mag hēsap gaai jaauwai hōor chachmaju ha sim t'umaa hi gaaita burrpiju. ¹⁹ Wa magba hābmua k'āijā mag mach hi jaumienag jaaupitarr hiek p'ā sisidam higba sisidam hawi bāchk'un k'āijā hisegpāimamān, Hēwandamaujā jūrr hirig hōor hiiupiejem gayam nemjö jōpiba, ni mag hēsap gaai jaauwai chi hāgt'ar höbér nám k'lanag nem deeju ha jaau simjā deebaju. ²⁰ Mach chi nem magju t'um jaau chiramuta chadcha mānn jöpcha maju ha chiram, pāar hawaan.”

Maadēujā chadcha hich magta jēeuju haai nám: “Señor Jesús, deeu jöpcha pidú.”

²¹ Maach Pör Jesuu pāar t'umaa hāu hoopaa p'ē wai sīepim k'ōsi chiram.

Mag hajim keena, hich Jesucristooucha mā k'āaipi hauwi mārāg hoopitarr.

Juanau